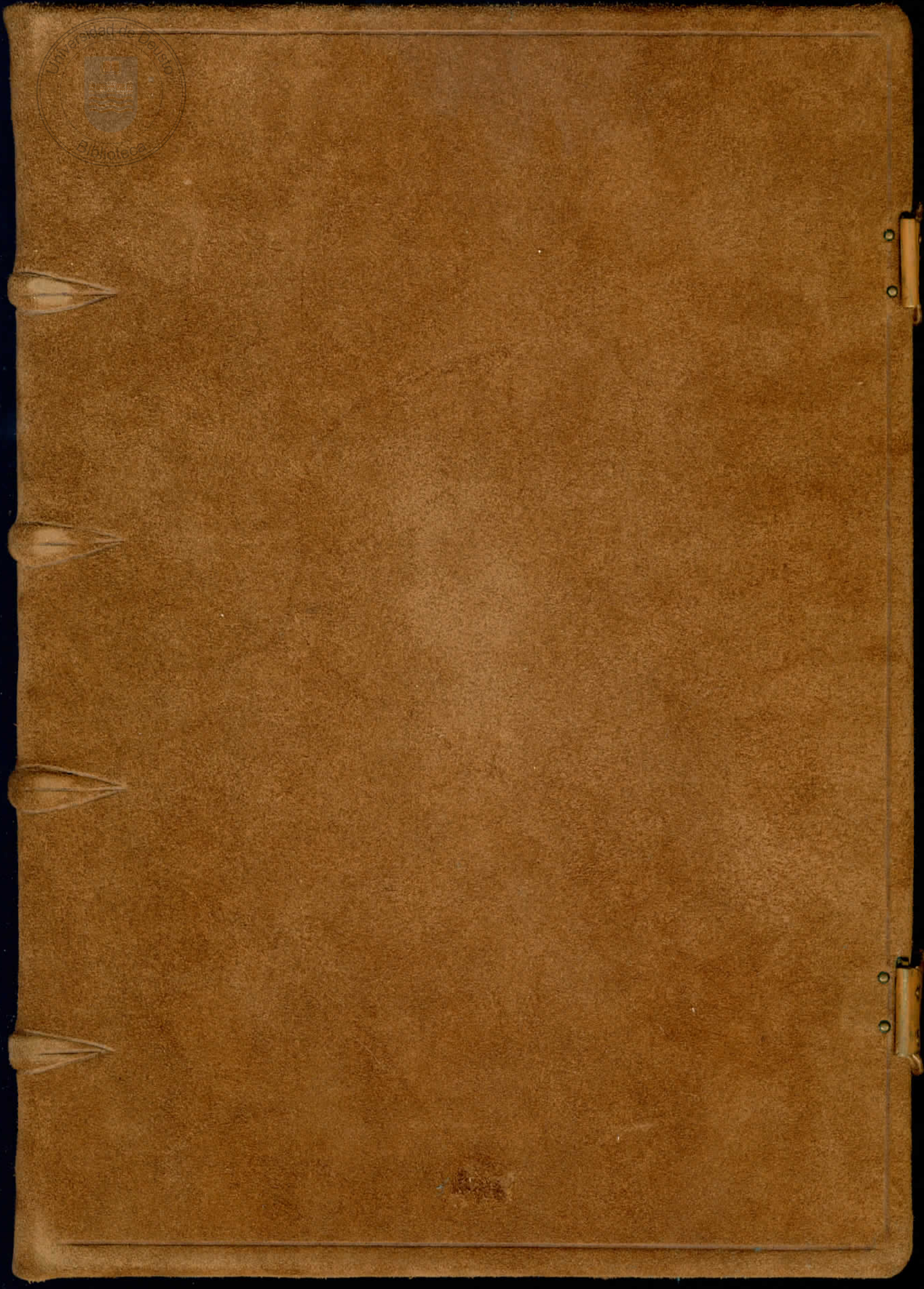

120173

PAR. 1. U. Z.

Dums. Scoto 7.

Scotus notissime et in emendatissimo co-
dice parino cartigatus: Additis respō-
nibus ad argumēta locis suis: et annota-
tionibus opiniorum diuersorum doctorum:
ac etiam in textuum cōmentorum Aristotelis in
marginibus. Nec nō textu magistrī senten-
tiarum appposito titulis questionum.

dunt se ad omnes conceptus particulares. & per oīs ad
extrema oīum spālium & cōlonum. quare &c.

Contra istas positionē pōt argui triplr. ¶ 1° p^{ri}mo sic. omni agēti p cognitiōem necia est distincta ignitio sui finis. hāc pbo: qz oē agens pp finē agit ex appetitu finis & omne p se agēs agit pp finē qz omne p se agens suo mō appetit finē. q̄ sicut agēti nāli est necius appetit⁹ finis pp quē d3 agere. ita agēti p cognitiōē (qđ ēt est p se agens ex 2° pby. necius ē appetit⁹ sui finis pp quē d3 agere q̄ seq̄t cognitiōē. p3 q̄ ma iō. S3 b^o nō pōt scire ex nālīb⁹ finē sui distincte. q̄ nec cessaria ē fibi de hoc trad⁹ lūq̄ cognitiō supnālīs. minor p3. pmo qđ pphus sequēs nat⁹ rōnem aut ponit felicitatē esse pfectā in cognitiōe subaz sepataz acq̄sita. sicut vī dicere p ethi. 2. iō. c. iō. aut si nō determinate asserit istā esse supremā nobis possibile. aliā tñ rōne nālī nō pcludit: ita q̄ soli i. nālī imitendo vī errabit circa finē i^o priculiari vī dubius remanebit. vī p ethi. c. 13°. dubitādo ait. Sigdē igit⁹ & aliud aliqd dē p est donū hoib⁹: rōnabile & felicitatē dei darū esse & maxie būanōz q̄to optimus. ¶ 2° pbat eadē minor p rōnez: qz nulli⁹ sube finis p p^{ri}mo cognoscit a nobis nisi ex actib⁹ c^o nobis manifestis ex qb⁹ onidit q̄ talis finis sit pueniēs tali nāc. nullos aut actus expimur nec cognoscimus inesse nāc nfe in statu isto ex qb⁹ cognoscamus visionē subaz sepataz esse cōueniētem nobis. q̄ nō possumus naturalr cognoscere distincte qz iste finis sit pueniēs nature nfe. Hoc saltē certū ē qđ qđā p ditiōē finis pp q̄s est appetibilior & feruēt⁹ inquirēdus nō pnt de i^o rmiate pcludi rōne naturali. Et si n. daret qz rō naturalis sufficeret ad pbādū qz visio nuda & fructio peccati & hoib⁹ tñ nō pcludi ref qz illi ppetuo cōueniēt p pte. to i corpe & aia. sicut dicit in. 4. di. 43. Et tñ puitas h^o boni est p ditiō reddēs finē appetibiliorē qz si esset trāsitoriu. Cōseq etiā hoc bonū in natura pfecta appetibili⁹ est q̄ in aia sepatā. sic p3 p 2. ag. iz. sup Bencf. 13. Istas q̄ & filēs p ditiōes finis neciū est nō scere & efficaciter ingredundū finē: tñ ad eas nō sufficit rō naturalis. q̄ requirit doctrina sup. aliter tradita. ¶ 3° sic. omni cognoscēti agentī pp finē necia est triplex cognitiō. pmo quō & q̄liter finis acq̄rat. 2° cognitiō oī. 3° q̄ sunt necia ad finē. 3° est neciū cognoscere qz oīa ista i^o ficiāt ad talem finem. ¶ p^{ri}mū p3. qz si nesciat quō f. n. acq̄rat nesciet qualiter ad psecut⁹ illi⁹ se disponat. p^o pb^o: qz si nesciat oīa necia ad ip3 finē pp ignoratiā alie⁹ necessary poterit a fine deficere. Et etiā q̄tum ad 3° si nesciat ista necia sufficere dubitando se ignorare aliqd neciūz nō efficaciter psequet illud qđ est neciū. S3 beatitudo nō pōt viator ratiōe nālī cognoscere. pbo tñ pmi: qz beatitudo pferit tanq̄ pmiū p meritis ei⁹ & de⁹ acceptat tanq̄ dignū tali pmiō. Et p pñs nulla ali necitate seq̄t ad act⁹ nros q̄lescūq̄: 13 ptingēter dat a deo actus aliquos in ordie ad ip3az tanq̄ meritorios acceptāte. B ait nō est. nālī scibile vī vī: qz in hoc errabāt pbi ponētes oīa q̄ sunt a deo imediate cē ab eo neciō. saltem alia duo mēbra sunt imanifesta. Nō. n. pōt sciri nālīter acceptatio volūtatis dīne vī puto tāq̄ ptingēter acceptatiō talia vel talia digna vita eterna. Et q̄ etiā illa sufficienter dependet rē ex volūtate diuina circa ea ad que ptingenter s^o debet. ergo rē.

Contra ista duas rationes instat. 1. pmo 3 p^{ri}mo
tialiter depēdet a q̄libz. 2. ca. Et pp^{ri}ale depēdētia ex
cāto cognito pōt demōstrāre qz. q̄libz ei^{us} p se cā cognosci.
g̃ cū nā hoīs sit 1. omniⁿi r̄aliter cognoscibilibz: qz nō ē p
tētie cognitū. 1. r̄oportūaliter. sequit^{ur} qz ē ista nā cogna
ta possit nātr cognosci finis illius natur. ¶ Cōfirma

rō: qz si ex natura inferiori cognita cognoscit ei? finis nō
 minus hoc est possibile in pposito: qz i. ec minor depēdē
 tia est finiti in pposito ad suū finē q̄ in alijs. Ex hac etiā
 rōne v̄r q̄ falsa h̄c ista ppō. finis sū h̄c nō cognoscit nisi
 ex actibus ei? q̄ assūmēbat in pbariōe minoris: qz ex co
 gnitione nature in se pōt finis sū cognoscit demonstrā
 tiōe qz. ¶ Si autē dicat q̄ rō. ludit hoīem nālīter pos
 se cognoscere suū finē nālēm: nō autē supnālēm. ¶ Lō
 t. a. Augu. pmo de predestinatōe et sanctoz ca. 4. ¶ Proin
 de ingt posse habere fidē: sicut posse habere charitatē
 nāe est bonū. ¶ h̄c autē fidē q̄ admodū h̄re charita
 tem gr̄e est fideliū. Si igit natura hominis est nālīter co
 gnoscibilis homini: nālīter ē erit cognoscibilis ista po
 tētia r̄ est talis nature p p̄is ordī. abilitas talis na
 ture ad inē ad quē f̄les r̄ charitas disponit. ¶ Itē ho
 mīnālīter appetit. nē istū quē dicit supnālēm. igit ad
 istū nālīter ordinat. ¶ Ex t. i. ordine pōt cludi iste finis
 ex cognitiōe nature ordinate ad ipm. ¶ Itē nālīter co
 gnoscibile est p̄mū obm intellectus esse ens s̄m Aūic. Et
 nālīter est cognoscibile in deo pfectissime saluari rōnez
 ent. ¶ finis autē iusticię potētie est optimū eoz q̄ conti
 nent sibi ei? obiecto pmo: qz in illo solo est pfecta gēta
 tio r̄ delectatio. ex. iō. et bi. igit nālīter cognoscibile ē ho
 minē ordinari s̄m intellectū ad rē tanq̄ ad finē. ¶ Lō
 firmat rō. qz cui naturalr̄ est cognoscibilis potētia aliq̄
 sibi nālīter est cognoscibile quid sit eius obm p̄m. ¶ Et
 vltērius pōt cognoscere in q̄ o saluā rō istū p̄mi obie
 cti. r̄ i quo pfectissime. tale autē est finis potētie. c. mēs autē
 nota est sibi s̄m Augu. i. 4. de trinitate. ca. 4. vel. i. 5. igit notū
 est sibi qd sit eius p̄mū obm. Et nouit deū nō excede
 re rōnem illius p̄mi obiecti: qz tūc nullo mō esset ab ip̄a
 mēte intelligibilis. ¶ nouit deū esse p̄mū. n̄ in quo sa. i. a. rō
 sibi p̄mi obiecti. Et ita nouit ipsum esse finem potētie.
 ¶ Cōtra scūdant dōnem arguit sic. Si p̄mū ext. mū
 cognoscit aliud. q̄ r̄ mediū: sed necessaria ad psequēdū r̄
 finē sunt r̄ media iter nām r̄ finē suū psequēdū. igit cū ex
 cognitōe nature possit cognoscit finis nature r̄ p̄mū pba
 ra. vltēr q̄ similr̄ possint cognosci media necessaria ad
 finem. ¶ Cōfirmat rō. ita. n. in pposito entīū ad finem
 v̄r sic necia p̄ncipio ad ipm finē f̄r̄ in alijs. s̄ p̄p tales
 cōnēxiōe in alijs ex fine cognoscunt illa que sunt ad fi
 nem necessaria. sicut per rōnem sanitatis cōcludit talia
 r̄ tēta r̄ gri ad sanitatem. q̄ r̄.

Ad primum licet pcedat de fine qui est causa fi
nalis: nō de fine attī. gēdo p ope/
rationem: quoz finīū distinctio dicet ifra. potest tamen
ad istud 7 ad sequēs de Augu. Et ad 3^m de potētīa 7 pmo
obiecto dici vnica responsio: qd oīa recipiūt nām nām
vel potētīa intellectiua esse a nobis cognoscibile nālīter.
qd falsum est sub illa rōne. pzia 7 spālī sub qua ad tales
finem ordinat. 7 sub qua ca. 7 est grē consumate 7 sub q̄
bz deū p perfectissimo obiecto. Nō. n. cognoscit anima
a nobis nec ī nostra p statu isto nisi sub rōne aliqua ge
nerali abstrabili a sensibilib. sic patebit ifra. di. 3. Et
scdm talē rōnem generale nō conuenit sibi ordinari ad
talem finem: nec posse capere grām: nec habere sic deus
p obiecto. ¶ Tūc ad formā cū dī qd ex ente ad finē po
t cognosci finis dēt. ratione qz. dicēdum qd nō est
reus nisi cognito illo ente ad finē sub illa propria ratiōe
7 qua habz finem istū. Et tūc minor est falsa. E. cum
p. iat per pportionalitatē. dico qd licz mēo. 7 eadē sibi nō
ta. nē pzo statu isto est pportionalis sibi tanq̄ obm nisi
fm ratiōis generales que possunt abstrahi ab imagina
bilibus. ¶ Ad cōfirmatōē dico. qd nec aliaz subarum
fines ppter cognoscunt qz. sunt earum fm rōnes pzo
prie 7 ī se sūt actus manifesti ex qbus cōcludat

Questio

ordo earum ad talem finem. ¶ Et ex hoc patet ad illud quod adducit philosophus per beatum Thomas minoris quod ista propositio non est falsa. Non cognoscitur a nobis finis proprius substantie nisi per actum et nobis manifestos. Non enim accipit propositio illa quod non possit aliter cognosci finis. bene enim est verum quod si substantia sub propria ratione cognoscere ex natura sue cognita possit et causa per se cognosci et demonstratio quod non sic cognoscitur a nobis aliqua substantia nunc. ideo nullum finem possumus nunc concludere. Iere propter substantie nisi per actum evidenter de illa substantia per non in universali et confusum. In proposito autem deficit utraque via. Sed per beatum Thomas minoris et tetigit viam de ignorantia actus supponendo aliam de ignorantia nature in se. ¶ Ad secundum de Augustino dico quod illa potentia habendi charitatem ut ipsa est dispositio respectu et in se sub propria ratione amandi continet naturam hominis in rationem spiritalem non communem sibi et sensibilibus. et ideo non est illa potentia naturaliter cognoscibilis de homine. sicut nec homo cognoscitur sub illa ratione sub qua est eius hec potentia. ¶ Et ita respondeo ad illud inquantum potest adduci ad conclusionem principalem. scilicet oppositum minori premissarum rationis. Sed inquantum adducit contra illam reipsum. si neminem de potentia naturali et supernaturali concedo deum esse finem naturalem hominis licet non naturaliter adipisci sed super naturaliter. et hoc probat ratio sequens de desiderio naturali quia concedo. ¶ Ad autem negandum est illud quod assumimus quod naturaliter cognoscimus ens esse primum omnium intellectus nostri et hoc secundum totam indifferetiam entis ad sensibilia et insensibilia. Et hoc quod dicit Augustinus non concludit quod sit naturaliter notum. Discit enim sectam suam que fuit secta machometi physica. Et quidam dixit ut physica et ratione probata alia per consona sue secte. Unus ipse expresse ponit quod aetaphysica aliam separatam cognoscere substantiam immortalem in se. Et ideo sub obiecto primo intellectus habet potestatem sub materia immaterialem communem. Non sic Aristoteles sed secundum ipsum videtur esse primum omnium intellectus nostri quiditas rei sensibilis. et hoc vel in se sensibilis vel in suo inferiori hoc est quiditas abstrahibilis a sensibilibus. ¶ Quod autem addit de Augustino in confirmatione illius rationis. Respondeo et dico quod deum Augustinus vult intelligi de actu primo sufficere ex se ad actum suum secundum. sed tamen nunc impedire propter quod impeditur intellectus secundus non elicere a primo. de hoc autem amplius dicetur infra. ¶ Si vero obijcia. Sed ista homo in statu nature institute potuit cognoscere naturam suam. igitur finem nature ex deductione premissarum rationis. igitur ista cognitio non est supernaturalis. ¶ Item in responsum ad ultimum rationem. si ideo non cognoscitur quid sit obiectum primum intellectus quod non cognoscitur intellectus sub ratione propria sub qua respicit tale obiectum. ergo non potest cognosci de quocunque ipsum sit intelligibile quod non cognoscitur potentia sub illa ratione sub qua respicit quodcumque vel obiectum intelligibile. ¶ Respondeo ad primum requirere. Quia qualis fuerit cognitio bonis instituti quod videtur alias differat. saltem respectu viatoris pro statu isto est dicta cognitio supernaturalis quod facultatem eius naturalem excedens. naturalem dico secundum statum nature lapsae. ¶ Ad secundum concedo quod non habet modo cognitio de a se vel de aliqua eius potentia ita distincta quod ipsa possit cognosci quod aliquod obiectum tale sibi correspondeat. sed ex ipso actu quem experimur. Ad idem potestiam et naturam cuius iste actus est illud respicere per obiectum quod per ipsum attigit per actum. ita quod obiectum potest non concludere ex cognitione potest. sed ex cognitione actus quem experimur. Sed de obiecto supernaturali neutram cognitionem possumus habere. ideo ibi deficit utraque via cognoscendi finem proprium illius nature.

Ad argumentum secundam rationem per quod
supponit quod oddam iam
negatū. Ad confirmationem illius rationis dico per quod

Prima

finis sequi naturaliter ea que sunt ad finem ⁊ naturali-
ter perigit illa. tūc ex fine possunt ꝓcludi ea que sunt ad
finem. hic autē non est consecutio naturalis: sed tū ac-
ceptatio diuine voluntatis cōpensantis ista merita tan-
quā digna tali fine.

Tertio arguitur principaliter 3° opi. phoz. 6. **T. 2.**
 metaph. cognitio subaruz
 separatarū est nobilissima: qz est circa nobilissimū gen^o.
 g^o cognitio eoz que sunt ppzia eis est maxime nobilis
 necessaria. nā illa ppzia eis sunt nobilioza 7 pfectioza co
 gnoscibilia q̄ illa in quibus cōueniūt cū se^o sibilib^o. Sz
 illa ppzia nō possumus co^o rōscere ex puris nālibus p
 bo: qz si ī aliqua scia^o āliter possibilib^o traderent^o h^o ppzia.
 hoc esset in metaphysica: sed ipsa nō est possibilis natu
 raliter a nobis haberi de ppzia passioibus istaz subarū
 se parataz: vt pz duplx. 7 pmo sic: qz illa nō includuntur
 virtualiter in pmo subiecto metaphysice in ente. Hoc
 etiā est qd dicit phus pmo metaphy. q opz sapiēt^o oia
 cognoscere aliquid. s. n^o vniuersali 7 nō in particula
 ri. Et subdit. Qui. n. nouit vniuersalia nouit aliquid
 oia subiecta. sapiētē aut vocat metaphysicū sicut me
 taphysicā pbat ibi esse sapiētiam. ¶ 2° pbo rōne: qz nō
 cognoscunt talia cognitōe ppter quid. nisi cognoscāt
 ppzia subiecta que subiecta icludūt talia ppter qd. Sz
 ppzia subiecta eoz non sunt a nobis nāliter cognoscibi
 lia. g^o 2°. Nec cognoscūt illa ppzia eoz demonstratiōe
 ga. videlicet ex effectib^o qd pbat. nam effectus vel relin
 quūt itellectū dubiū quo ad ista vel adducūt in errozes
 qd apparet ex pprietatib^o pme s. dīstātē imaterialis in
 se. ppzietas. n. nature eius est q^o t^o oīcabilis trib^o: s. ef
 fectus nō oīdūt istaz pprietatē: q^o 3° sunt ab ipso iqua
 tum trinus. Et si ab effectibus arg^o at ad causam magis
 ducūt in oppositum 7 in erroze: ga in nullo effectu inue
 nitur vna natura nisi in vno supposito. ppozietas etiā
 istius nature ad extra est causare ptingētē 7 ad opposi
 tum huius magis deducūt effectus in errozes sicut pz p
 opiones phoz ponētium pimum necessario car^o are. De
 pprietatibus etiā aliaz substātiāz pz hoc idem: ga effe
 ctus magis ducūt in sempiternitatē 7 eternitatem 7 ne
 ce. sitatē earū q̄ incōtingentiam 7 nouitatez. Similiter
 vident^o phi ex motibus cōcludere qz numerus istarum
 substātiāz separataz sit fin numerū motuū celestium.
 Similr qz ille substātie sunt nāliter beate 7 impeccabi
 les sicut phi posuerūt que oia absurdissima sunt.

Contra istam rōnez arguo ꝛ pbo. q̄ quecuq̄
necessaria de substantijs separa-
tis cognoscūtur a nobis nūc per fidem siue per cōem re-
uelatōez: possunt cognosci cognitōe naturali. Et hoc fi-
nit. Quorūcuq̄ ē necessariorū reuelatorum terminos naturali-
ter cognoscimus ꝛ illa possumus naturaliter comprehē-
dere: sed omnium necessariorū reuelatorū terminos na-
turaliter cognoscimus. ergo ꝛ. Probatio maioris. Illa
necessaria aut sunt mediata aut immediata. Si imedia-
ta. ergo cognoscuntur cognitis terminis. pmo posteriori-
bus. Si mediata. ergo cuꝫ possumus cognoscere extre-
ma possumus cōcipere mediū inter ea. ꝛ tunc cōiūge-
do illud mediū cum vtroq̄ extremo aut habentur pꝛe-
missa mediata aut immediata. Si imedia- ꝛ idem quod
prius. Si mediate procedemus cōcipiendo mediū iter
extrema ꝛ cōiūgēdo cuꝫ extre- ꝛa quousq̄ veniamus
ad immediata. igit tandem veniēmus ad necessaria im-
mediata que itelligemus ex terminis ex quibus sequi-
tur omnia necessaria mediata. ergo ista mediata per im-
mediata scire poterimus naturaliter. Probatio minoris
principalis: quia habēs fidem ꝛ nō habēs fideꝫ cōtradi-
centes sibi invicem nō contendūt de nominibus tātuz:

Prologus

sed de conceptibus. sicut cum philosophus et theologus contradicunt de ista. deus est trinus. ubi non tamen idem nomen. sed eundem conceptum unus negat et alius affirmat. ergo oem conceptum simplicem quem iste habet et ille habet. Ad illud pōdeo. de substantiis separatis sunt aliquae veritates immediate accipio tunc aliquas veritates talē primam et immediatā et sit a. in ista includitur multe veritates mediate: puta omnes que particulariter enunciant cōmuniā ad predicatum de cōmunibus ad subm dicatur b. c. ista vera mediata non habent evidentiam nisi illa immediata. ergo non sunt nata sciri nisi ex ista immediata intellectu. Si igitur aliquis intellectus possit intelligere terminos a. et c. componere eos ad invicem: non aut possit intelligere terminos a. nec per consequens ipsum a. b. erit intellectui suo ppositio neutra. Ita est de nobis quia conceptus quosdam cōmunes habemus de substantiis immaterialibus et materialibus: et istos possumus ad invicem componere. Sed iste complexiones non habet evidentiam nisi ex veris immediatis que sunt de illis quiditatibus sub ratione propria et speciali sub quā ratione non cōcipimus istas quiditates. et ideo nec scimus illas veritates generales de conceptibus generalibus. Exemplū. si impossibile est alicui concipere triangulum sub propria specie: potest tamen abstrahere rationē figure a quadrangulo et eam concipere: impossibile est etiam sibi concipere primitivē ut est propria passio trianguli: quia sic non concipit nisi ut abstrahat a triangulo: tamen potest primitivem abstrahere ab alijs primitivibus: puta in numeris. iste intellectus licet possit formare hanc complexione. aliqua figura et prima: quia terminos eius potest apprehendere: tamen compositio formata erit sibi neutra: quia ista est media inclusa in ista immediata. triangulus est: sic primus et hanc immediatā non potest scire: quia nec terminos eius. ideo mediatam non potest scire: quia ex hac immediata tantum habet evidentiam. Per hoc ad argumentum. nego maiorem. ad probationem dico quod illa necessaria sunt mediata. Et cum dicis igitur cum possumus cognoscere extrema possumus componere medius inter extrema. nego priorem: quia medium inter extrema quando est essentialiter ordinatum: puta quod quid est alterius extremi vel passio per respectu posterioris passionis. et tale est medium ad cōcludendum univēsaliter extremum de extremo. Concedo igitur quod quicquid potest intelligere extrema potest intelligere tale medium inter talia extrema: quia intellectus eius includit in altero extremo: si est passio: vel est idē alteri: si est quod quid est alteri extremi. Si autem medium sit particulare cōtēntum sub altero extremo: non essentialiter ordinatum inter extrema: tunc non oportet quod potens cōcipere extrema generalia possit cōcipere medium particulare ad illa extrema generalia. ita est hic. nā ista quiditas sub ratione propria et particulari habet passionem aliquā sibi immediate inherētem est medium inferius ad cōceptum sibi cōm: de quo dicitur illa passio in cōi accepta. et ideo non est medium univēsaliter inferens passionē de cōi: sed tamen particulariter. hoc patet in exemplo illo: quia non oportet quod potens cōcipere figurā in cōi possit cōcipere triangulū in particulari: quia triangulus est medium cōtēntum sub figurā. medium in quā ad cōcludendū primitivē particulare de figura. Decretum 3° potissime cōcludit de prima substantia materialis: quia eius tanquam obiecti beatifici potissimum est cōgnitio necessaria. Et tunc respōdo ista ad obiectiones. Itra ipsam supponit quod nunc nāliter non cōcipimus deū nisi in cōceptu generali cōi sibi et sensibilibus: non inferius dicitur 3°. q. i. exponet. si etiā negat illud suppositū ad huc oportet dicere cōceptū qui potest fieri de deo virtute creature esse imperfectum: qui autem sic

ret virtute ipsius essentie esse perfectum. sicut ergo dictum est de cōceptu generali et speciali. ita dicat secundum aliam viam de imperfecto et perfecto conceptu.

Quarto principaliter arguitur sic. Ordinum ad aliquid que finē ad quē est ex se indispōitū: necesse est paulatim promoveri ad dīstīnctiōem respectu illius finis: sed homo ordinatur ad finē suū naturale ad quē ex se est indispōitū. igitur indiget paulatim disponi ad habēdū illud finē. hoc autem fit per cōgnitiōem: licet supnaturalē. igitur. Si instet quod agēs perfectū potest statim removere imperfectionē statim agere. Rōndet quod si possit de potentia absoluta: tunc perfectius est cōicāre homini aliquam actiuitatē respectu sue perfectiōis psequēde quā non cōicāre. potest autem homo habere actiuitatē aliquā respectu sue perfectiōis: nālis. igitur perfectius est quod hoc sibi cōicet quod non potest fieri sine aliqua cōgnitiōe imperfecta pcedere istā perfectam ad quā ordinatur finis. *Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.*

Quinto arguitur sic. Omne agens utens instrumentum in agēdo non potest per illud instrumentum in aliquid actionē que excedit nām illius instrumenti. lumen autem intellectus agens est instrumentum in quo anima utitur in intelligēdo nāliter. igitur non potest per illud lumen in aliquam actionē que excedat illud lumen: sed illud de se est limitatum ad cōgnitiōem habitā per viā sensuū. igitur anima non potest in aliqua actionē que non potest haberi per viā sensuū: sed multo alioz cōgnitiō est necessaria p statu isto. igitur. Decretum 1° vult cōcludere deū qui fecit eam. secundum deductionē istā lux increata non poterit intellectus agere ut instrumentum ad cōgnitiōem alicuius finis: vere veritatis: quia talis finis non potest haberi via sensuū sine ipsi illustratione. Et ita sequitur quod in cōgnitiōe veritatis sincere lumen intellectus agētis nullo modo habeat aliquid actionē que excedat illud lumen. igitur ista actio perfectior est cōmuni intellectui. neque per istud quod perfectius est in anima in quantum intellectus operatur cōcurrere aliquo modo ad istam actionem. Iste dicitur rationes non vident plurimū efficaces. prima. n. esset efficax si esset pbatū quod homo ordinatur finaliter ad cōgnitiōem supnaturalē. cuius probatio ptingit ad quāstiones de beatitudine. Et si cum hoc ostenderet cōgnitiōem naturalē non sufficēter disponere per istud ad cōgnitiōem supnaturalē cōsequēdas. 2^a rō petit dno. f. alioz cōgnitiōem esse necessariā que non possunt cōgnoscere per viā sensuū. Et quod lumen intellectus agētis est ad talia cōgnoscibilia limitatum. Tres ergo prime rationes probabiles apparent.

Ad quoniam igitur respōdeo distinguēdo primo quod licet aliqd dicitur supnaturalē. potest tamen receptiva cōparari ad illud quod recipit. vel ad agens a quo recipit. Primo modo ipsa est potētia naturalis vel violēta vel neutra. nālis si nāliter inclinē. violēta si sit inclinatio de nālem. neutra si neque inclinatur ad istam nec ad oppositā. In hac autem cōparatōe nulla est pērnātas. Et cōparatō receptiui ad agens a quo recipit forma est nālitās quādo receptiui comparat ad tale agens: quod natum est nāliter imprimere talē formā in tali passio. Supernālitās autem quādo comparat ad tale agens: quod non est nāliter impressiui illius forme in illius passio. Ad primum dico. quod comparandū intellectum possibilem ad noticiā actualem in se. nulla est cōgnitiō supnaturalis: quia intellectus possibilis quacūque cōgnitiōem nāliter pfacit et ad quācūque naturaliter inclinatur: sed secundo modo loquēdo sic est supnaturalis: quia generat ab aliquo agente: quod non est natum mouere intellectum possibilem ad talem cōgnitiōem naturaliter. pro statu autem istius secundum philosophum intellectus possibilis natus est moueri ad cōgnitiōem ab intellectu agente et fantasmatē.

Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.

Denr. in sum. lna. Et giel. Varro. li. 1. q. 2.

Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.

Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.

Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.

Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.

Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.

Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.

Questio

igitur sola illa cōgnitiō naturalis est que ab istis agētibus potest imprimi. virtute autem istoz potest haberi ois cōgnitiō incōpleta que secundum legē cōm habet a viatoze. sicut patet in instantia contra 3^{am} rōnem principalem. et ideo licet deus possit per reuelatōem spālem cōgnitiōem alicuius incomplexi causare sicut in raptu: non tamen talis cōgnitiō supnaturalis est necessaria de cōi lege. De complexis autem veritatibus secus est: quia sicut ostensum est per tres rationes primas cōtra primas operationes adductas posita tota a. i. o. ne intellectus agētis et fantasmatiz multe complexiones remanebūt ignote et nobis neutre. quare cōgnitiō est nobis necessaria. istarū igitur noticiā est necesse nobis supnaturaliter traditi: quia nullus eaz noticiā potuit naturaliter inuenire: et ea alijs tradendo tradere: quia sicut in ista cūlibet ex naturalibus erūt virtute. Ut autem sit prima traditiōe doctrine de talibus. possit aliquis ostendere nāliter doctrine traditi. de hoc in 3°. d. 23. Decretum autem prima traditiō talis doctrine dicitur reuelatio que ideo est supnaturalis: quia est ab agente quod non est naturaliter motiui intellectus nostri pro statu isto. Aliter et possit dici supnaturalis: quia est ab agente supplente vicem obiecti supnaturalis. Nā obiectum natum causare noticiā huius. deus est trinus et vnus. vel similitudine est essentia sub propria rōne cognita. ipsa enim sub tali rōne cognoscibilis est obiectum nobis supnaturalē. Quidē igitur agens causat noticiā aliquā veritatem: que per tale obiectum sic cōgnitiō nate sunt esse euidentes: illud agens in hoc supplet vices illius obiecti: quia si ipsius agens causaret noticiā perfectā istaz veritatum: quāquam ipsius obiectum in se cōgnitū causaret. tunc perfecte suppleret vicē obiecti: sed si agens non ita perfectā noticiā causat sicut obiectum in se causaret. tunc imperfecte supplet vicem obiecti: per quāto. si imperfecta noticiā: quare facit virtualiter per se in illa perfectā. cuius obiectum in se cōgnitū esset causa. Ita in pposito. nam reuelas hanc. deus est trinus: causat in mēte aliquā noticiā huius veritatis: sed obsecram: quia causat de obiecto non sub propria rōne cōgnitiōis quod obiectum si cōgnitū esset natū esset causare noticiā perfectā et clarā veritatis illius. per quāto igitur bec noticiā obscura in illa clara incluitur eminēter sicut imperfectū in perfecto: per tāto reuelas hanc obscurā et causans supplet vicē obiecti illius clare noticie causatiui: per quāto cū non potest noticiā alicuius veritatis causare nisi ut supplēs vicē alicuius obiecti: nec veritatum talium de illo obiecto noticiā causare potest. igitur ut supplēs vicē obiecti alicuius inferioris naturaliter motiui intellectus nostri: quia nullū tale virtualiter includit aliquā noticiā istaz veritatum etiam nec obscurā. igitur oportet quod in causando etiā ista obscurā aliquāliter suppleat vicē obiecti supnaturalis. Differētia istoz duoz modoz ponēdi supnaturalitēz noticie reuelate patet sepādo vnū ab alio: puta si agēs supnaturalē causaret noticiā obiecti nālis: ut si infunderet geometriā alicui illa esset supnaturalis primo modo: et non secundo modo. si autem infunderet noticiā huius. deus est trinus. vel similitudine: bec supnaturalis esset vtroque modo: quia secūdo infertur primo: licet non eōcōuerso. ubi autem est primus tantum ibi non ē necesse quod sit sic supnaturalis quia nāliter possit haberi. ubi vō est secūdus modus ē necessitas ut supnaturaliter habeat: quia nāliter. in non potest.

Tres rationes prime quibus initū ista solutio firmantur patentes. primo per auctoritatem Augustini. de ciui. dei. lib. 18. c. 41. Philosophi inquit nescientes ad quē finē referēda ista essent inter falsa que locuti sunt verus videre potuerūt. 2^a rō cōfirmat per Augustinum. de ciui. c. 2. Quid potest nosse quo eundem sit: si ignorat via qua eundem sit: in hoc. n. errabāt philosophi: quia et si aliqua de virtutibus vere tradiderūt. tamē falsa miscuerunt.

Prima

4

sunt secundum auctoritatem precedētē Augustini. et patet ex eo: lib. 18. Improbatur enim Aristoteli. pollitias dispositas a multis alijs 2° polliticoz: sed nec illa Aristoteli est inreprehensibilis. 7. pollitici. ubi docet deos esse honorandos. Decet inquit cultū exhibere deis. Et ibidē. 2° nullū orbatuz tradit nutrire. Et in eodē li. ca. 8. dicit quod oportet fieri abozuz in casu. 3° rō cōfirmat per Augustinum. de ciui. c. 3. Que remota sunt a sensibus nris: quā testimonio nro scire non possumus: de his alios testes requirimus. Et hoc cōfirmat totā solutiōem principalem. quia n. complexiōes ille de quibus argutus est nobis: ex se sunt neutre: nullus potest suo testimonio credere de ipsis: sed oportet testimonium supernalē requirere alicuius superioris tota. ē humana. Qualis autem prima reuelatio siue traditiō talis doctrine fieri potuerit et facta sit. est dubium an. s. locutione interiore: an exteriorē: an c. aliqb^{us} signis adhibitis sufficiētibus ad causandū assensum. ad ppositū sufficit quod vtroque modo potuit supernaliter reuelari talis doctrina: sed neutro modo potuit ab homine sine errore primo tradi.

Contra istas tres rōnes instat filius quod seipias destruat: quia quod ostendit esse necessariū cognoscēdū hoc ostendit esse velle: quia nihil scit nisi verū. igitur iste rōnes ostendit esse necessariū cognoscere. puta quod fructio dei in se est finis hominis: quo ad primā rōnem. Quia deueniēdi ad ipsam est per meritā que deus acceptat ut digna tali premio: quo ad secundam. Quia deus est trinus et contingenter causans. et hoc quo ad 3^{am} totū illud ostendit esse velle: vel igitur rōnes non sunt nisi ex fide vel ex ipsis cōcludit oppositū eius quod probat. Rōndet autem rōne ostendit: necessariū esse scire altera parte determinate huius cōtradictiōis. fructio est finis. fructio non est finis. hoc est quod intellectus non fit mere abius vel neuter in hoc pblemate. an fructio sit finis: quia talis dubitatio vel ignozātia impediret inquisitionē finis: non autem ostendit rōne nāli quod bec pars sit necessario cognoscēda. et hoc modo rōnes pcedit ut sūt nāles cōcludit de altera parte dictionis hac vel illa non detriat: de hac nisi ex creditis tāti.

Ad argumenta populi. Aristoteli. Ad primum dico quod cōgnitiō dependet ab animi et cognoscēte et obiecto cōgnito: quia secundum Augustinum. 9°. de tri. ca. 2. vltima cognoscēte et cōgnito parit noticiā. licet igitur anima habeat sufficiēs actiū et passiuū itra se per quāto actio respectu cōgnitiōis puenit animi: non tamen habet itra se sufficiēs actiū per quāto actio cōuenit obiecto: quia sic est ut tabula nuda: vt dicitur 3° de anima. est igitur intellectus agens quo est oia facere. velle est inquantū actio competit aie respectu cōgnitiōis et non inquantū obiectum est actiū. Ad cōfirmationem rōnis dico ad maiores quod nā quicquid accipit per principio intrinseco. notus vel quietus. put describitur 2° philosophi. quia per primum actiū nāli: put nā distinguū 3^{am} artem siue ppositum per oppositū modū principiadi. primo modo non est vera maior: quia non cōrespondet omni passiuo nāliter principius actiū quod sit nā: quia multa sunt nāliter receptiua alicuius perfectiōis: cuius non habet principium intrinsecus actiū. 2° modo etiā ppo maior est falsa in quibusdam: quādo. nā per sui essentiam ordinatur nāliter ad recipiēdu perfectiōem ita eminētem quod non possit subesse casualitati agētis nālis 2° modo dicitur. et ita est in pposito. Lū pbat maior. dico quod potentia passiuā non ē frustra: quia per agēs nāle non possit principali reduci ad actum: tamen potest per tale agēs dispo ad ipm iduci: et potest per aliqd agēs in nā. in tota coordinatōe entiu: puta per agēs supernalē complete reduci ad actus. Si autem obiciat quod illud vilificat nām quod ipsa non possit cōsequi perfectiōem suā ex nālibus: cū nā minus deficiat. obliozibus: ex secūdo celi et mūdi. Rōndet si felicitas nostra pflister et. 19.

Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.

Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.

Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.

Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.

Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.

Th. 4. p. 1. q. 1. ar. 1. in solutio p. n.

Prologus

Ad tertium

in speculatio illa suprema ad qualem possumus nunc nati-
ter attingere: non diceret phus nam deficere in necessa-
rie. ut aut concedo illam posse nati haberi: et ultra hoc
dico illa eminenter posse nati recipi. ergo in hoc ma-
gis dignificatur nati qd si suprema sibi possibilis pone-
ret solum esse ista nati. Nec mix qd ad maiorem pfectio-
nem sit capacitas passiva in aliqua nati qd eius causalitas
activa se extendat. Illud aut qd addit de 2° celi et mu-
di. nō est ad ppositū: qd phus loq̄ ibidē de organis cor-
respondentibus potētiē motiue si esset stellis qd natura
de iisset organa. et cōcedo vlt qd cui daf potētia que
nata est esse organa: ei daf nati organa: in nō obatis di-
co: sed i pposito dico qd daf potētia sed nō organica:
nō tamē sunt nati data oia alia pter potētiā cōcurrē-
tia ad actū. a pho igit ibi haberi potest qd naturalr ordi-
nabile ad aliq̄ actum vel obm nati habz potētia. ad
illud et orgā si potētia est organica: sed nō sic est de po-
sterioribz requisitis ad actū. Aliter tamē possz dici ad
maiorē qd ipsa est vera loquēdo de potētia passiva nati:
vt passiva comparat ad actiua: nō aut vt passiva compa-
ratur ad actum receptū. oia membrorū p3 i pmo. solonis
questiōis. minor vero est vera scdo modo: nō pmo. pos-
set aut 3° modo facilius dici ad minorē. negando qd licz
absolute intellectus possibilis sit nati receptivus talis
intellectus: nō tamē pro statu isto. causa cuius dicit infir-
mus distinctione tertia.

Ad secundum

q d diuersa rō scibilibz diuersi-
tatem sciētiarū iducit. eandē
n. cōclusionē demonstrat astrologus et nati: puta qd ter-
ra est rotunda: sed astrologus per mediū mathematicū
i. a mā abstractū. nati aut p mediū circa mā cōfi-
deratū. vbi nati p3 de eisdē rebus: de quibus phycē
sciētie tractant fm qd sunt cognoscibilia lumie nati rō-
nis: et alia sciam tractare fm qd cognoscunt lumie diuine
reuelonē. Cōtra hoc. si de cognoscibilibz i theolo-
gia est possibilis traditio cognitio i alijs sciētis: licz in alio
lumie. ergo nō est de eis necessaria cognitio theologica.
psequētia p3 in exemplo eius: qd per mediū phycū co-
gnoscēs terrā esse rotundam nō idiget cognitōe eius per
mediū mathematicū tanq̄ simplr necessariū. Cōtra
aut rōpōsio ad 2° exponit sic. habitus et est habitus et ē
forma. iquātū est habitus habz distinctōes ab obiecto.
iquātū est forma pōr distigui a pñ: actiua. respē autēz
habitus sciētifici pñcipia sunt causę effectiue. i. igit vbi
est idē scibile: puta qd terra rotunda: nō sit distinctio p obie-
cta: tamē est ibi distinctio per pñcipia qbus mathema-
ticus et phycus hoc ostēdūt: et ita est distinctio habitūz
iquātū sunt forme. Cōtra istud. forma est cōis ad
habitū: qd ois habitus est forma. et nō cōis. nō impos-
sibile est aut aliqua esse distincta in rōne supioris: et non
esse distincta in rōne inferioris. qd ipse est aliqua esse disti-
cta i rōne forme. et tamē esse idistincta in rōne habitū.
hoc. n. esset ac si aliqua essent distincta in rōne animalis
et idistincta in rōne hominis. Cōtra. supponit qd pñcipia sunt
distinctiua habitus cōclusionis in alio genere causę qd
vt pñcipia effectiua: qd falsū est: et si aliqua rōnes cau-
sę distinctiue habēt ad habitus istos non habēt nisi rōne
causę effectiue. Cōtra. semper stat rō: qd quātūcūqz pos-
sent poni habitus cognoscitui distincti: nō tamē falsū ē
necessitas vltus habitus: quasi alias cognitio sit impos-
sibilis ponēdo possibilitates alterius habitus vnde cūqz
distincti. Cōtra ad arg. nentum respondeo qd in illis
sciētis speculatiuis et tractat de oibus ipeculabilibz:
nō tamē quātū ad oia cognoscibilia de eis: qd nō quā-
tum ad pñcipia et cognoscibilia. sicut patuit p3 in 3° rā-
tione pñcipali et opionem phorum.

Ad tertium rōdē sic. qd pñcipia nō pñt appli-
cari ad cōclusiones aliquas nisi sen-
sibiles: tuz qd termini eorū sunt abstracti a sensibilibz:
et ita sapiūt nām eorū. tum qd intellectus agens p quem
d3 fieri applicatio limitat ad sensibilia. Cōtra. certū
est intellectui qd illa pñcipia pñcipia sunt vera: nō tñ in sen-
sibilibz sed in isensibilibz. n. magis dubitat qd cō-
tradictoria nō sunt simul vera de eodē immālī qd māli:
qd re rōpōsio nulla. Cōtra. idē alr d3 qd termini pñ-
cipiū est ens qd didit in decem genera: et illud nō extē-
dit se ad obm. Cōtra. hoc nō valet: qd nō ma-
gis dubitamus qd d3 dictoria non sunt simul vera de deo
qd de altero. vt qd deus est beatus et non beatus. Cōtra.
d3 rōpōsio qd ex maioribz solū nō sequunt cōclusiones:
cū minoribus ad rōtā. nūc aut minores nō sunt nati:
licet manifeste que bēt illis adiungi. Cōtra. mino-
res sumēdo ab pñcipiis pñcipiis predicat de sumptis sub
terminos subiectos pñcipiorū: sed notū est termi-
nos pñcipiorū dici de quolibz: qd sunt cōisimi. qd
Cōtra. rōpōsio qd secūda pars minoris est falsa. bec. f.
qd in pñcipiis pñcipiis includunt virtualiter omnes: i. sus-
tinent scibiles. Cōtra. pñcipiis dico qd sicut termini subie-
cti sunt cōisimi: et termini pñcipiū. qd igit termini subie-
cti sic distribuit accipiunt p oibus: nō accipiunt nisi re-
spectu terminorū pñcipiorū qui sunt cōisimi. et per pñ-
cipia scibilibz pñcipiorū nō sciūt de inferioribus nisi pñ-
cipia cōisima. Cōtra. pñcipiis rōne: qd mediū non pñt esse pñ-
cipiū quid respē passionis nisi que includit virtualiter in ra-
tione illius mediū. rōne aut subiecti pñcipiū cōisimi
nō includit ppter quid aliqua passio particularis: sed tñ
cōisima. ergo illud subz nō potest esse rōne cognoscēdā ali-
quas passiones nisi cōisimas. Sed rōne passiones cōisimas
nō possunt rōnes pñcipiorū esse m. dia: qd nō in-
cludit illas. ergo sunt multe veritates scibiles que nō
includunt in pñcipiis pñcipiis. Cōtra. pñcipiis hoc exēplo:
istud omne totū est maius sua pte. et si includat istā: qter-
narius est maior binario. et alias similes de eodēz predi-
cato: nō tamē includit istas. s. quaternarius est duplus ad
binarium. et trinarius scbz in pñcipiis de sexquialtera ad
duplitate. nam ad ista predicta op3 habere media spe-
cia cōcludēt ipsa. Cōtra. rōne logica est. qd l3 contingat
descēdere sub subiecto vniuersalis affirmatiue: nō tamē
sub predicato. multa autem predicata contenta sub pre-
dicatis primorum pñcipiorū sunt scibilia inferiori-
bus ad subiecta illozum. igitur illa predicata per prima
pñcipia non sciūt de illis subiectis. Cōtra. illud
obicitur. de quolibz affirmatio vel negatio est de neces-
sitate vera. sequitur ergo de necessitate hoc esse album
vel non album: ita qd licet ibi descendere sub predicato
et sub subiecto. Cōtra. illud pñcipiū. de quolibz af-
firmatio vel negatio rōne. valet istam. de quolibz cuiusli-
bet cōtradictiōis altera pars est vera: altera falsa. vbi
duplex ē distinctio ex parte subiecti. s. de quolibz et cu-
iuslibet. et sub vtroqz distributo licet descendere. igitur
de hoc huius cōtradictionis altera pars est vera altera
falsa. Sed sub predicato stante cōfusa tñ non licz descē-
dere: qd non sequit. de quolibz cuiuslibz altera pars rōne.
et hoc pars. et ita in alijs pñcipiis semper pñcipiatum
vniuersalis affirmatiue stat cōfusa tñ siue sint ibi due
distributiōes in subiecto siue vna. et in pñcipiis exē-
plo adhuc p3 pñcipiatum: quia de homine vlt est qd sit ri-
sibilis. nūquā tñ per hoc pñcipiū. de quolibz rōne. potest
plus inferri nisi ergo de homine risibilis vel non risibilis. al-
tera igit pars pñcipiū distincti nūqz sciet de subiecto per
hoc pñcipiū. sed rōne aliq̄ pñcipiū spale.

Questio

Quid.
var. l. i.
q. 2. fol.
2. arg.

Ad argumenta

principalia. Cōtra pñcipiū distin-
guo de obo nati. qd pñt acci-
pi vel p co ad qd natiue siue ex actione cāz natiue acti-
uaz potest potētia attingere. vel p illo ad qd potētia nati-
uer iclinatur. siue possit illud natiue attingere siue nō.
posz igit maior negari itelligēdo nati pmo modo. qd obz
pñcipiū ē adequatū potētiē: et iō abstractū ab oibus illis
circa que potest potētia operari: non aut op3 si itellec-
tus possit natiue itelligere tale cōe: qd possit itelligere cū
qz cōtētum sub illo. qd itellec-
tus alicuius cōtētū mul-
to excellētior est itellec-
tione confusa talis cōmuni-
Et sic cōcessa minore in vtroqz sensu cōclusio itenta nō ha-
bet. s. de natiue attingibili: qd sic maior fuit falsa. Cōtra.
tra hāc rōsione arguo. qd d3 ruit seipsam. pñcipiū erim
obm est adequatū potētiē. hoc ē qd nō valet respicere pñ-
cipiū p obo nisi in quo est rō illius pñcipiū. et in quocūqz est rō
illius pñcipiū illud respicit potētiā p obo. igitur possibile est
aliquid esse obiectum pñcipiū natiue quin quodlibet cō-
tētum sub illo sit per se obiectū naturaliter. et cū op3
positum. et tunc non est adequatum natiue sed excedēs
et aliq̄ ad cōtētū inferius est adequatum. ita pñcipiū. Cōtra.
aut que adducit p rōsione fallit fm fallaciā figure di-
ctionis. licz. n. ens vt est quoddā itelligibile vno actu si-
cut homo itelligibilis vna itellec-
tione sit natiue attingi-
bile. illa. n. vnica itellec-
tione entis vt vnus obiecti est nati-
lis: non tamē ens vt pñcipiū obm. i. adequatū potest poni
naturaliter attingibile nisi quodlibet sub eo cōtētū
sit naturaliter attingibile. qd est pñcipiū obm vt includitur
in oibz per se obm. Cōtra. igitur hoc aliqd in quale qd
cum arguit ens est natiue attingibile. g. ens vt pñcipiū obm
hoc est adequatū est naturaliter attingibile: qd antecē-
dēs est vlt. et est vñ itelligibile singulare sic al-
bū: qd consequēs cōcludit de ente vt includitur in oibz itelli-
gibilibz. non v. seorsuz ab illis itellec-
tibus. Cōtra. ad argumētū
igit est alia rōsione realis qd minor est falsa de obo nati. i.
naturaliter attingibili. vera alio mō de obiecto ad quod
naturaliter iclinat et potētia. et ita op3 itelligi auctoritas
Auric. Quid aut sit ponēdū obm pñcipiū naturaliter attingi-
bile de hoc ifra d3. Cōtra. rōsione pñcipiū pñcipiū. de li.
ar. c. 2. Nullam igit vt puto habemus pñcipiū que sola
sufficiat ad actum. pñcipiū autēz vocat quod nos cōiter
dicimus potētiā sicut patet per exēplū eius de sen-
su vltus. Nō est igit icōueniens potētiā ēē natiue et ordinā-
tam ad obm ad qd nō pñt natiue attingere sicut queli-
bet ex se. et ordinat ad actum: et tamē non potest ex se
sola attingere. Cōtra. ad 2° argumētū nego pñcipiū. Ad pñ-
tione p3 ex dictis. Ad pñcipiū argumētū i rōsione
ne p op3 pñcipiū qd supiora ordīnant ad pñcipiū maiorēz
passiue recipiēdā qd ipsa possint actiue pducere. et pñcipiū
istoz pñcipiū nō pñt pducere nisi ab aliquo agēte supnāli
nō sic ē de pñcipiū inferiorēz quoz pñcipiū vltima potest
subesse actioni agentū inferiorēz. Cōtra. ad tertiū dico. qd vi-
tati complexu alicui firmiter tenende in itellec-
tibus est improporcionatus. hoc est non est proporcionatus
liter mobile respectu talium agentūz que ex fantasma-
tibus et ex lumine naturalis itellec-
tus agentis non pos-
sunt cognosci. Cum autem arguis igitur sit proporcionatus
tus per aliquid aliud: cōcedo. et aliud in ratione
uentis. quia per mouens supernaturale reuelans affe-
tit illi veritati: et per aliud in ratione forme: quia per ist-
assensum fa-
um in ipso: qui est quasi qd am iclinano
in itellec-
tus ad illud obiectūz proporcionans illud isti.
Cū vltia de illo alio queris an sit naturale vel superna-
turale. dico qd supernaturale siue itelligas de agente si-
ue de forma. Cūz inferis. ergo itellec-
tus est impropor-
tionatus ad illud et per aliud proporcionatur. dico qd ex

Secunda

5

se est in potentia obediētiā ad agens: et ita sufficienter
proportionatur illi ad hoc vt ab ipso moueatur. Simi-
liter ex se est capax illius assensus causari a tali agēte: et
naturaliter capax. non oportet ergo ipsum per aliud p-
portionari illi assensui in recipiēdo. Natur igitur in se-
cundo non in pmo. quia veritas ista reuelata nō est suf-
ficienter inclinatiua itellec-
tus ad assentiēdū sibi: et ita
est iproporcionale agēs et passus sibi improporcionale.
Sed agens supernaturale est sufficienter inclinatiuum
itellec-
tus ad istam veritatem: causando in ipso assen-
sum quo proportionatur huic veritati. ita qd op3
itellec-
tum per aliud propor-
tionari tali agenti nec for-
me ab ipso ipresse: sic et op3
et ipsuz proporcionari tali
obiecto per aliud duplici modo predicto.

Questio.

II.
Trum cognitio supernaturalis
sufficiēter tradita i sacra scriptura. Qd nō. qz
cognitio necessaria nūqz defuit generi huma-
no: sed sacra scriptura nō erat in lege nature:
quia Moyfes primo scripsit pentateuchū: nec tota erat
in lege moysayca: sed tantum vetus testamentū. ergo rō.
Cōtra. quicūqz auctor sciētiarū humanarūz quā-
to acutior itellec-
tus: tanto plus vitat superfluitatem in
tradendo. sed in sacra scriptura videntur contineri sup-
flua vt cerimonie et hystorie multe: quarū cognitio non
videtur necessaria ad salutem. ergo rō. Cōtra. multa
sunt de quibus non cognoscitur certitudinaliter ex sa-
cra scriptura: vtruz sint peccata mortalia vel non: quo-
rum tamen cognitio est necessaria ad salutem: quia ne-
sciens illud esse peccatū mortale nō sufficienter vitat
bit illud. ergo rō.

Contra Aug. ii. de ciuitate. c. 3. loquēs de scriptura
canonica ait. Qui fidē habemus de his re-
bus quas ignorare non expedit: nec per nos ipsos nosse
idonei sumus. Cōtra. In ista qōne sit hereses innumere dā-
nantes sacra scripturā vel partē eius: sic p3 in libris Da-
maseni et Aug. de heresibus. Quidā vero heretici nihil
de scriptura recipiunt. Quidā non vetus testm vt mani-
ch. i. sic in li. Aug. de vtilitate credendi p3. dicentes ve-
tus testm esse a malo pñcipio. Quidā vñ testm ver-
accipiunt vt iudei. Quidā aut aliqd vtriusqz vt sarrace-
ni qbus machometus imundus alias imunditias innu-
meras imiscuit. Quidā aliqd dictum in nouo testamē-
to puta heretici diuersi qui diuersas sentētiās scriptura-
rū male itellec-
tas habētes pro fundamēto alias negle-
xerunt. vbi grā ad Ro. 13. Qui ifirmus est olera mandu-
cet. Itē i. cor. 5. Cōfitemini alterutrū peccata vestra.
Ex hoc et arūt circa sacm penitentie qdaz dicēdo illō
posse dispēsari a quocūqz non sacerdote vel alijs b3 au-
ctoritatibus inirando male itellec-
tis.

Contra omnes istos in cōi octo sunt vic eos rōna-
biliter cōuincendi: que sunt pñcipiū pñcipiū
phetica scripturaz concordia: auctoritas scribentū: ob-
ligentia recipientū: rōnabilitas pñcipiū: rōnabilitas
singulorū errorū: et stabilitas miraculorū claritas.
De primo p3 qd solus deus potest natiue nō ab
alio futura contingētū certitudinali-
ter pñcipiū. qd solus ille vel ab illo itellec-
tus potest ea
certitudinali-
predicare. talia aut multa pñcipiū
scriptura impleta sunt: vt p3 consideranti libros pphē-
tales: ex qbus non est dubiū qd in sequantur pauca que
restant fm Gregorium in homelia de aduentu. Istam
viam tangit August. i. 2. de ciuitate. cap. 10. vbi ait. Vera
se narrasse pñcipiū ex his que futura pñcipiū
tanta veritate iplēt ostendit.

Item quomodo non dicitur nō pñcipiū pñcipiū
et sic manifeste supponit compse et tñcū aliquos logias

De secundo

Scripturarum concordia sic patet. In non euidetibus ex terminis nec ex principis euidetibus habetibus non consonant firmiter et infallibiliter multi diuersimode dispositi nisi a causa superiore ipsorum intellectus inclinent. Assensum scriptores sacri canones varie dispositi et diuersis temporibus existentes in talibus non euidetibus oio consonabant. Hanc via tractat Aug. 18. de ciui. c. 4. Auctores nostri sane pauci esse debuerunt: ne multitudinem vilesceret quod carum religione esse oportet: nec tamen ita pauci ut eorum non miranda sit consensus. Neque enim multi indigne phos: q. labore et litterario munimine ta suorum dogmatum reliquerunt: facile quis inuenit quod iter cuncta que sensere conueniant. et hoc Aug. probat in exemplis ibi. maior etiam assumpta non tamen probat per exemplum de phis. ut videtur probare Aug. 13. et per rationem: quod cum intellectus proprius ad assensum sit natus moueri ab obiecto euidente in se vel in alio. Aliud ab obiecto videtur tale assensus posse causare: nisi virtualiter includat euidentiam obiecti si nihil tale moueat intellectus: remanebit sibi theologia neutra: nihil autem est tale de non euidetibus ex terminis nisi intellectus superior nostrum. nihil autem intelligens superius hominem potest homines effectiue docere nisi deus. Si autem dicatur hic quod posteriores licet aliter dispositi quam priores: et alijs temporibus existentes: tamen habuerunt doctrinas precedentes in scripturis: et acceperunt credendo: sicut discipuli doctrinam magistrorum: et ita nihil scripserunt dissonum a prioribus licet deus non doceret eos et illos. Contra hoc videtur Aug. obycere ubi pus. dicens de phis. qui labore litterario munimenta suorum dogmatum reliquerunt. que discipuli legentes licet in aliquibus essent assentientes prioribus ut discipuli. alij tamen improbauerunt: ut prius ibidem de aristippo et antisthene quod ambo socratici: tamen in quibusdam sibi addixerunt. Et quicquid discipuli magistro: ut Arist. Plato: nunc quod igitur non addixerunt posteriores nostri prioribus: alij quibus si non habuissent doctorem eorum intellectus inclinant ad eadem non euidentia. Contra Rudeo. quod non euidentia tradiderunt priores: ideo posteriores non potuerunt eos per rationes improbare: et noluerunt eis discere: nisi possent ratione cogente per se habere reuerentes eos ut magistros veraces: sed philosophi discipuli per rationem potuerunt magistros improbare: quod magis circa quam altercabant potuit habere rationes sumptas ex terminis. Exemplum. Non ita dicit discipulus historiographus magistro historiographo: sic philosophus philosopho: quod bysorie de perito non possunt esse euidentes ut avertant discipulum a magistro: sic possunt esse philosophice rationes. Contra illud. saltem Eccehiel prophetas in Babylone eo tempore quo Hieremias in iudea prophetauit cum non solum illa diceret que a Moyse quasi coe eorum magistro habuerunt: sed et alia multa illis potuissent discordare aut dissentire: cum non essent euidentia ex terminis nisi habuissent aliquem communem doctorem supra intellectum humanum.

De tertio

Auctoritate scribentium sic patet. Aut librum scripturam sunt istorum auctorum quorum euidetibus: aut non. si sic. cum dant mendacium precipue in fide et moribus: quod est verisimile eos fuisse mentitos. dicendo hec dicit dominus: si dominus non fuisse. Aut si dicas eos fuisse deceptos non mentitos vel propter lucrum mentiri voluisse. Improbatur ex dicto Pauli. 2. Cor. 12. Scio homines qui perperam et subdit ibi. verba archana audis: sed quod non licet hominibus log. que assertiones non videntur fuisse sine mendacio: si asserere non fuit certus: quod asserere dubium vel est mendacium vel non longe est a mendacio. Ex ista reuelatione Pauli et multis alijs reuelationibus factis diuersis sanctis claudis quod intellectus eorum non potuerunt induci ad assentiendum ita scilicet. miter illis quorum notitia non potuerunt habere ex naturalibus sicut assenserunt nisi ab agente superna

Prologus

li. Scilicet probatur. scilicet quod non fuerunt propter lucrum mentiti. quod prius ad que voluerunt homines inducere ad credendum tribulationes maximas sustinuerunt. Si autem libri non sunt illos: sed alios hoc videtur inconueniens dicere: quod ita negabit quicquid liber esse illius auctoris cuius dicitur esse. Quod enim soli isti falso ascripti sunt auctoribus quorum non erat. Si autem illi qui ascripserunt libris istos eis fuerunt christiani: aut non. Si non: non videtur quod voluerunt tales libros conscribere et alijs ascribere: et ex hoc magnificare sectas cuius suum tenuerunt. Si fuerunt christiani quod illi christiani mendaciter tales eis ascripserunt: cum lex eorum damnet mendacium sicut pus. et propter idem quod non assenserunt deum locutum esse multa que ibi narratur: et hoc personis quibus libri titulantur: si tali non acciderunt illis personis. Si etiam libri isti fuerunt ita autentici et divulgati esse talium auctorum nisi fuissent et ipsi auctores eorum autentici: de quo Ricar. primo de tri. c. 2. Certe a summe sanctitatis viris sunt nobis tradita. de hoc etiam Aug. 11. de ciui. dei. cap. 3. loquens de christo. dicit sic. Dicitur pus per prophetas. deinde per scriptas. postea per apostolos qui satis esse iudicant locutus. scriptura addidit que canonica non. niam eminentissime auctoritatis est. Et Aug. in epla ad Romanos. Et habet de deo. dicit. Si ad sacras scripturas admissa fuerint vel officiosa mendacia: quid in eis remanebit auctoritatis: Et idem ad eundem in eadez epistola Solis eis scripturarum libris.

Quartum

recipientium diligetia sic patet. Aut nulli credis de ceteris. Quod non videri. et ita non credes mundum fuisse ante te. nec locus esse in mundo ubi non fueris. nec istud esse primum tuum et illud esse tuum: et talis incredulitas destrueret omnem vitam politicam. Si igitur vis alicui credere de prius. quod tibi non. Et nec fuit euidentia: maxime credendum est ceteris siue illis que tota ceteris apparet: maxime que ceteris famosa et honesta cum maxima diligetia approbata recepta talis est canon divine scripture. tanta. nam apud iudeos sollicitudo fuit de libris habendis in canone: et tanta apud christianos de libris recipiendis: tamque autenticis quod de nulla alia scriptura habenda pro autentica tanta sollicitudo fuit inuenta: precipue cum tam solennes ceteritates de scripturis istis curauerunt tanquam de ceteritatibus necesse ad salutem. de hoc Aug. de ciui. dei. 18. ca. 38. Quo modo scriptura Enoch de qua Judas in epla sua facit mentionem non recipitur in canone: et multe alie scripture: de quibus fit mentio in libro Regum. ubi inuit quod sola illa recepta sunt in canone que auctoritas non sicut homines sed sicut prophetas divina inspiratio scripserunt. Et ibidem ca. 41. Illi Israelitice: quibus tradita sunt eloquia dei: nullo modo pseudo prophetas esse. veris prophetis parilitate licetie confuderunt: sed concordantes inter se: atque in nullo dissentientes: sacras litterarum veraces ab eis agnoscebantur et tenebantur auctores.

De quinto

rationabilitate tentorum sic patet. quod rationabilis quod deum tamque finem ultimum super omnia diligere et primum sic seipsum: id ad id quod se habet Grego. 1. quod duobus preceptis vniuersa lex pendet et propheta. Mat. 22. 37. et Mat. 7. Quia quicquid vultis ut faciat vobis homines et vos facite illis. ex istis quod est principis practici et practica sequuntur. scriptura tradita honesta et rationis consona: sic de eorum rationabilitate patere potest singillatim et pertractati de preceptis philosophis et sacris: quod in omnibus videtur esse quod ad explationem legis nae quod est apostolus ad Romanos. scripta est in cordibus nostris. de moribus. de hoc Aug. de ciui. dei. 18. ca. 1. Nihil turpe ac flagitiosum spectatum imitandum propter ubi veri dei. aut precepta insinuant aut miracula narrant aut dona laudant aut beneficia postulant. De credibilitate patet. quod. libel credimus de deo: quod aliquas imperfe-

Questio

etione ipso: imo quod credimus verum esse magis a testatur perfectioni vine quod eius oppositum. prius de trinitate personarum et incarnatione ubi et ubi nihil enim credimus incredibile: quod tunc incredibile esset mundum credere: sicut dicit Aug. de ciui. dei. 22. ca. 5. mundum tamen ea credere non est incredibile: quod hoc videmus. de hac autem lege et honestate christiana patet. Augustinus de utilitate credendi. li. 6. c. 8. Vultus marium et feminarum.

De sexto

irrationabilitate singulorum errorum patet. Quia pagani pro idolatria sua adducunt colentes opera manuum suarum: in quibus nihil est numinis sic fati ostendunt philosophi. Quid sarraceni villissimi porci macometi discipuli per suas scripturas allegabunt expectantes per beatitudinem quod porcis conuenit. sic gula et coitus: quam promissionem despiciens philosophus quod hoc videmus. hic cogruenter asserit dicens. Lex nostra quam dedit mahometh o. dicit disponere felicitatis et miserie que sunt secundum corpus: et est alia promissio quod apprehendit intellectus. et sequitur ibi. Sapientibus vero theologis multo maior cupiditas fuit ad consequendum hanc felicitatem. pro corpore: que quamuis daret eis: tamen attenderunt eam: nec appreciati sunt eam propter felicitatis que est coniunctio anime veritati. Quid iudei et noui testam. dant quod in se veteri promittit. ut ostendit apostolus ad Hebr. et quod ipse sunt eorum ceremonie sine christo: et aduenisse et ita noui testam. ab eo principium promulgatum sic autenticum fore recipiendum. propter eorum ostendunt. Non auferet autem Iacob. 4. 9. scriptum de iuda: nec dux de femore ei. et sic illud Daniel. 9. Cum venerit. ius scorum. Quid atheni manichei fabulantur primum malum cum ipse: et si non promittit valde mali essent. nonne videtur esse ens in quantum ens bonum est. nonne etiam a nouo testamento potuerunt videre esse verum autem et approbatum. Quid singuli alij heretici quod vniuersum scriptum male intellexerunt. Aug. in li. 18. quoniam. Non potest in errore ozi palliatus nomine christiano nisi de scripturis non intellectis. hoc igitur quod precedit et sequentia non tulerunt. ubi ibidem ista. Solet circustantia scripturarum illuminare sententiam: nec est alia loca scripturarum. ostendunt. ubi hereses orie sunt per se legendo: quod considerando repulse sunt: quod referentes diuersas sententias adduxerunt: quod ex se uicem mutuo videri poterant quod et qualiter essent intelligende. Contra istos est illud verbum Augustini. contra eplam fundamenti. Non credere inquit euangelio nisi quod ecclesie catholice credo. igitur irrationabile est aliquid canonicum recipere et aliquid non: cum ecclesia catholica: cui credendo canonem recipio: recipiat totum equaliter. Item doctrine philosophorum aliquid continet irrationale: put de politis diuersis ordinat. a diuersis philosophis probat Aristoteli. 2. politici. 3. et in quibusdam est irrationabilis. si cut patuit ex solone quoniam precedit.

De septimo

de ecclesie stabilitate patet. Quod ad caput per illud Augustini. de utilitate credendi quasi in fine. Dubitamus nos ei ecclesie credere gremio: quod usque ad assumptionem generis humani. b. apostolica sede per secessionem eorum frustra hereticis circulatoribus culmine auctoritatis obtinuit. et post. Quid est aliud quod tam igratum potest esse opus atque auxilium dno quam tato la bore pdece auctoritati velle resistere: ubi Hamalii actum 5. Si est ex hominibus philibus opus dissolueret. Et deo ex deo non poteritis dissolvere. ne forte et deo videamini repugnare. Et Luc. 22. ait dominus Petro. Ego rogamus pro te Petre. non officium fides tua. et tu aliquando pueris confirmas fratres tuos. Firmas. ecclesie in membris per illud Augustini. de utilitate credendi. 8. Vultus marium et feminarum. Siclem sentiam dicit eplam fundamenti. Quia. n. tanta multitudinem ad peccata per ad legem dnam carni et sanguini seruanda induceret nisi deus. Et confirmat. quod se-

Secunda

et iudeorum non manet in vigore sic eos obycit Aug. in p. finone de aduentu. Clos inquit conuenio o iudei. Si obycit de permanentia secte mahomethi. Respondeo. illa icepit plus quam sexcentis annis post legem christi. et in b. cui deo cooperante finiet que multum debilitata est anno christi. 1300. et ei cultores multi mortui et parum sunt fugati et prophetia de esse apud eos quod cito nienda est secta illa.

De octauo

de miraculorum claritate sic patet. Non potest esse testis falsus deus: sed deus inuocatus a predicante scripturam ut ostenderet doctrinam eius esse veram fecit aliquod opus sibi proprium utpote miracula: ac per hoc testificatus est illud esse verum. quod ante predicauit. Confirmat hoc Ricar. primo de trin. ca. 22. ubi supra. Domine si error a te decepti sumus. nam tamen signis confirmata sunt quod non nisi per te fieri possent. Contra si car miracula non fuisse facta: aut etiam quod ipsa non testatur veritatem: quod antichristus faciet miracula. Contra primum vici potest illa sententia Augustini. de ciui. li. 22. ca. 1. Si ista miracula facta esse non credunt: hoc nobis vni gratie miraculum sufficit quod iam terrarum orbis sine vllis miraculis credit. nota valde illud caplin: quod si quod quod credimus oia ea incredibile esse: non minus est incredibile homines inquit ignobiles infimos: paucissimos: iperitos: rem tam incredibilem tamen efficaciter mundo: et in illo et doctis persuadere potuisse ut mundus illud credat sic iam credidisse videtur nisi per illos alij miracula fieret per que mundus ad credendum induceret. ubi subdit. Qui propterea exiguus numero ignobilium infimorum iperitorum hominum credidit. quod in tam contemptibilibus testibus multo mirabilius diuinitas seipsa persuasit. Quid. n. incredibilem quod ut ad legem dnam carni et sanguini doctores pauci et rudes et superes possent plurimos potentes ac sapientes conuertere: quod sapienter prius multis sapientibus primo fidei rebellibus postea conuersis: ut de Paulo prius persecutore postea gentium doctore. et de Augustino prius per manicheos seducto postea doctore catholico. De Dionysio prius philosopho postea Pauli discipulo. Et de Cipriano prius mago postea christianissimo episcopo: et de innumeris alij conuersis. Contra idem scdo vici potest illud Augustini. de ciui. lib. 10. c. 18. An dicet aliquis ista falsa esse miracula nec fuisse facta sed mendaciter scripta. quisquis hoc dicit si de his rebus negat oio vllis litteris esse credendum. potest etiam dicere nec deos vllis curare mortalia. et ibidem de eodem. Si libris magicis siue quod honestius utat theurgicis creditur: quid cau se eum illis litteris noluit credere ista facta esse. Contra idem 3. quod quod facta non nisi a nimis peruenientibus negari possunt ut sunt miracula facta a Siluestro coram Constantino tam in curatio lepre eius quam in disputatio eius iudeos. facta tanquam celeberrima mundum non latuerunt. Contra 2. vici potest quod si quis inuocatus in teste signum consuetu testimonio promittat adduci: et pens non indicat: talis taciturnitas non stat cum veritate perfecta. miraculum autem est tale signum dei ut testis. igitur si promittat miracula fieri a demonibus non tradiderunt: an. acians. si la non esse testimonio sua: non videtur esse perfecte verax: quod est impossibile. et per hoc ad illud de antichristo quod dixit illa miracula faciend. non esse testimonia veritatis: sic patet Mat. 24. et ad Thessal. 2. Item idem est differentia miraculorum que sunt a deo et que sunt a dia. lo. de quod oria tractat Aug. de utilitate credendi. ppe finem. Miraculum inquit voco quicquid arduum aut insolitum supra spem vel facultatem mirantis apparet: quedam solus faciunt admiracione: quedam magnam gratiam bene volentibus conciliant qualia fuerunt christi miracula ut pertractat ibi diffuse. Item contra vtrumque potest dici quod sunt alij miracula facta in lege christiana in quibus non potest esse deceptio quin

Ad primū, in argu. mentūz pncipale ad minore
respondeo, q lex nature pauciori

¶ Questio. III.
theologia ut de deo tācū de suby

Vtrum **I**ectio pmo. Quid non arguitur duabus viis. Prima est ostendere istam negatiuam in se que probatur pmo p auctoritate. Boetii pmo de tri. Forma iquit simplex subiecto esse non potest. Item scdo materia non coisidit cu ajs causis neq; idez numero neq; specie ex 2o pbyficoz. 2o aut est finis cuius scie z efficiens. no igitur ma. Item tertio ex pmo posterioz. subiectu scie habet partes pncipia z passiones. deus aut non habet partes integrales cum sit simplex. neq; partes subiectiuas cuius sit singulare ex se. neq; habet pncipia cum sit 2us pncipiu; neq; passioes: qz passio inest subiecto ita qd est extra eius eentiam: nihil aut sc. inest deo. Secda via est ostendere qd aliud est hic subm. non qd istud. ans probatur multipliciter. pmo per Aug. de doctrina xpiana. pmo lib. ca. pmo. Omnis doctrina vel reru est vel signoz. igit es vel signa sunt subm. Item scdo. scriptura habz qtuor sensus. sanagogicus: tropologicus: allegoricus: z isalem. sed cuilibet sensui correspondet aiquod subiectu pmu sicut alie scientie habenti vnum sensum correspondet subiectu; fm illum sensum. igitur hic sunt quatuor subiecta. Item tertio. qd homo sit subiectum. pbatur auctoritate comentatoris pmo et bicorum in pzologo. quia fm eum sciencia moralis est de homine quo ad animaz. medicinalis est de homine quo ad corpus. ex hoc ergo accipitur ista propositio qd omnis scientia practica habet p subiecto primo illud cui acquiritur finis practice z non ipsum finem. finis autem istius sciencie acquiritur homini: non deo. ergo &c. Nam aliter z quasi in idem redit. finis scientie est per actum suum attingere obiectu pmu inducendo in ipsum formam pncipaliter intentia a scia. puta in speculatiua iducere in illu & cognitiu: qz cognitio ibi intendit: z in practica inducere formam ad qua ordinat ei pzaxis. finis autem hic itetus est bonitas moralis que non intendit induci in deo sed in homine. igitur homo est obm pmu eius. Contra Aug. de ciui. dei. 8. ca. pmo. ibec logia est fmo vel ratio de deo.

Questio

De secundo dico, qd rō pmi subieci: est cōtinere
 tes illius habitus cuius est. Quod pbo pmo sic, qz obiectum
 pmi cōtinet pponēs immediate, qz subinstitat cōtinet
 predicatū ita euidentiā totius pponēs, ppositio
 nes autē immediate continent. uestiones, qz subiectū p
 positionum immediate, cōtinet omnes veritates illi
 habitus. ¶ Probo idem scdo, qz primitas hab accipitur
 ex pmo post. rōz, ex diffinitione vniuersalis fm qd dicit
 adequationem, obiectum autem se habet ad habitū sicut
 causa ad effectū, non est enim causa adequata nisi p
 neat pmo virtualiter totum effectū, qz rō. Expono qd p
 xi pmo virtualiter quia illud primus est quod non deper
 det ab alio sed alia ab illo, ita qd pmo ptiore est ab alio

Tertia

Ex dictis p³ r³issio ad p^m. q. Et p^{mo} loquendo de theologia i se qstu ad veritates nec³ias ip^{si}. Dico q^d p^m sub³ theologie i se nō p^r eē nisi d³s: q^d p³ bo p³ tres d³s. ¶ P³ria accipit ex rōe p³mi ob³i. 7 argu³ sic. P³m ob³ p³rius v³tual³ oēs v³itates illi b³itus c³. ē p³m ob³z s³ nihil p³rius v³tual³ oēs v³itates theologicas nisi d³s. g³ zē. p³bō mi. nihil aliō p³rius eas v³t cā siue v³t illō ad q^d habeāt attributiōez nisi d³s. q³ d³s nulli attribuit. nec ali q^d p³rius eas v³t eff³us dem³stratiōe q³. nā n³lls eff³us de mōstrat deū trinū q³ ē potiss³ima v³itas theologica 7 s³ilia. ¶ S³cōdo sic. Theologia est de his que sunt soli intellectu v³ino naturali. 7 cognita. g³ est de aliquo soli deo naturaliter noto. s³z solus d³s ē sibi soli nā³ not³. g³ zē. p³batio p³mi. s³ a³n³tis. si ista scia ē de aliq³ al³. si al³ i³tellectui nā³ notis. g³ p³ter ista aliq³ alia sūt cognoscibilia nā³ liter soli i³tellectui d³ino: q³ i³fini³t³. 7 iō plurius cognoscitiu³ q³ i³tel³ls finit³. igit³ ad huc alia scia ē sup³ior. ¶ Q³st³ alia q³ erit de nā³liter notis i³tellectui creato. p³bō minozis. q³ ois essentia creata alicui i³tellectui creato potest eē nā³ liter nota. ¶ T³ertio sic. In nalla scia tradit ita distincta cognitio de aliquo alio q^d nō est sub³ ei. p³m sic tradit

T.C.S.

Analog

Ex. 2.

Ex. 70:

Pl. 13

Entra

chij. f.

ergo eis aliquis immolationem
comparatus.

2. q. s. b. z. theolog. i. s. b. z.
i. d. g. b. e. n. e. d. i. c. t. i. o. n. e. s. b. z.
n. e. d. e. u. t. i. o. n. e. s. b. z.

¶ in the first
chapter iniquity
bring.

147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658

Prologus

illa que est de illo ut est sub eo primo. quod in nulla scia tra-
ditur ita distincta cognitio de non per se sub sic de per se eius
sub. tunc. non est ratio quod illud subm est magis subm ei
quod non. igitur si deus non sit hic subm tunc non tradit ita disti-
cta cognitio de non sic tradere de eo in alia scia. igitur illa potest
posse esse subm. potest esse subm in alia scia. igitur illa potest
posse ista. Preter istas tres rationes sunt alie per-
suasiones. Prima talis est. theologia secundum Augustinum. de tri. c. 19.
pro alia parte est sapia. per aliqua parte sui est scia. si autem
est tunc de aliquo non eterno formaliter de illo est formaliter
scia et non sapia alia modo. quod nec ex primo sub eo nec ex attri-
butione. eterna non attribuunt temporalibus. Secunda
persuasio. quod superior portio. scilicet huiusmodi perfectio. propria
sibi contradicitur. ista autem si est de sub eo non eterno ut de pri-
mo sub eo. cum eternum non attribuatur ad non eternum. sequitur
quod nullo modo est de eternis. et ita nullo modo perficit portio. Su-
perioris rationis. et ita esset alius habitus intellectus oio no-
bilior isto. scilicet ista portio. quod est inconueniens. Tertia
persuasio est. quod secundum Augustinum. de tri. c. 1. vel 4. ista scia
est de illis quibus fides gignit defendit et roborat. igitur de
illo eodem sub eo est primum subm fidei. scilicet fides est de vita
te prima. igitur. Quarta persuasio est. quod nobilissima scia est cir-
ca nobilissimum genus. ex. 6. meta. et primo de anima. hec autem co-
cedit nobilissima. quod opus quod sit de deo ut de sub eo.

T. c. 1.
T. c. 1.

Ex his dictis rideo ad scdas. q. ad itellm cui
pono exepm. Tunc itellm ut al
ronale. ut suba. ut mactetur na. ut nobilissimu aiali. in
prmo intellectu itellm fm rōnem qditatūā ppriā in 2. in
cōi. in 3. p accis. i. in ppa passiōe. in 4. in respēu ad aliō.
S3 pfectissima notitia de hoie nō potest ēē in respēu ad
aliud. qz ista ppp. aut notitiā absoluti. nec de hoie sub
rōne passionis qz notitiā passiōis ppp. ponit notitiā sub
nec de hoie in vlt. qz illa est pusa. g nobilissima cognitio
de hoie est fm rōne qditatūā. Tta ēē possz poni aliq
scia de deo sub rōne respēu ad ex vt aliq ponit sub rō-
ne reparatois vel gubernatois vel capitis eccle. T U
posset poni de deo sub aliq rōne attributali q ē qsi passio
sic aliq ponit de deo hāc sciaz ēē rōne boni. T Uel
posset poni de deo sub rōne cōi et vti vt entis vel entis i
finito vel nec ēē vel alie talis. T Cōtra istas oēs positi-
ones arguit. et pmo arguit. ista de rōne cōi. nullus cō-
ceptus cōis de deo cōtinet vtrūq omnes vitates pprie
theologicas ptingentes ad pluralitatē psonaz. nā si sic cū
illi cept cōes nāliter cōcipiant nobis. g ppones ime-
diatē de illis ceptibus possent a nobis nāliter concipi
vel itelligi. Et p illas ppones imediatas possemus scire
pnes. et ita totas theologiaz nāliter accipere. T Scdo qz
ex quo cōceptus cōes nō sunt soli deo nāliter noti. g nec
veritates icluse in illis cōibus cōceptibus de sub eo est
theologia. g si ēē de deo sub rōne tali cōi nō ēē soli deo
nāliter nota. Cuius oppositū ostensum est in prima qōne.
T Cōtra aliā positionē de rōne attributali posset argui
per easdē rōnes. T S3 ad huc arguo per alias spales qz co-
gnitio ei. qd qd est pfectissima. vt dicit pbs. 7. meta.
g cognitio illius eēntie est pfectior cognitio qz cognitio
pprietatis attributalis qz sc h3 qsi passio huius nāc fm
Damasc. li. p. c. 9. T Scdo. qz si ille pphetas realitē disti-
ferret ab eēntia eēntia ēē realitē capaz. g sic differēt
rōne ita eēntia de sua rōne h3 rōne iclusi. ille autē l3 p
idēntitatē cū eēntia sint iclusi. nō tñ fm suā rōnez for-
malē pmo icludūt iclusionē sui. T Tertio. qz illd fm
suā ppiā rōne videt ēē actualius in se cui magis repu-
gnat cōicabilitas ad plura ad extra. scilicet eēntie repugnat
cōicabilitas ad plura ad extra et nulli pphetati attribu-
tali nisi quatenus est illius eēntie vel idēz illi eēntie
iclutum ifinitē. T Si vero dicatur quod quilibet ppheti-

Est. 8
170. quo
li. 3. q. 2.
Sic. 1.
var. li. 1. l.
plo. q. 6
170. 1.
170. 1.

T. c. 4.
et idē

tas est ifinita et idē cōicabilitas ppter ifinitatē. T Cōtra.
ifinitas ista est in eis ppter idēntitatē eaz cū eēntia sic
ex radice et fundamēto ois pfectiois intrinsece. T Cōtra
viā etiā de respēu ad extra pot argui sic ptra alias
duas vias. Sed facio rōnes spales. primo qz respectus
ad extra est respectus rōnis. scilicet scia nō cōsiderans subm
suū sub rōne reali nō est reali. T nec logica est realis li-
cet cōsideret de rebus vt eis attribuunt itentioēs scde.
Theologia nō ēē realis. T Scdo. qz absolutus et res-
pectu nō faciūt aliqū vnu cōceptū p se. g cōceptus aggre-
gans illa duo in se est cōceptus vnus per accis. nulla at
scia pma est de conceptu vno per accis. qz talis psuppo-
nit sciam de vtraqz parte. et ideo si scia sui alternata sit
de aliquo vno per accis. psupponit duas tractantes
partibus illius totus separati. Si igitur theologia ēē
de tali vno per accis posset esse alia ptra ea que esset
de conceptu vno p se. T Tertio nullus respectus ad ex
videtur deo necessario conuenire. g nihil theologicum
necessario conueniret deo vt est subm theologie. proba-
tio cōsequētiē. qd puenit alicui sub ratione non sibi ne-
cessario inherere et nō conuenire illi necessario. scilicet res-
pectus ad extra est h3. g. et ita nulla veritas theologica
necessaria esset. Et hec conclusio pbatur per pmas et se-
cundam rōnes postas ad pnam questionē. m. scilicet de rōne
pmi obiecti et de notis soli deo nāliter. T Concedo igit
quartū membrū. scilicet qz theologia est de deo sub rōne qua
est hec eēntia sicut pfectissima scientia esset de hoie
si esset fm qz homo non autem sub aliqua ratione vni-
uersali vel accidentali.

Ad primam qōnez de theologia nostra dico qz
quando habitus est in aliquo itel-
lectu habens eidentiam ex obiecto. et tunc pimum ois
illius habitus vt est illius nō tantū cōtinet virtualiter
illum habitum. sed et notum illi intellectui cōtinet. p
habitu ita qz notitia obiecti in illo intellectu continet
eidentiam habitus vt in illo intellectu. qz intellectus
cognoscens tale obiectum potest elicere omnes conclu-
siones huius habitus. T In habitu vero non habente
eidentiam ex obiecto sed causatam aliunde qz ab obo
noto. non oportet dare primum obiectum eius habens
duas dictas condiciones. immo neutras opz dare. quia
perinde est habitu vt in hoc. ac si esset de contingētibz
que neutro mō habet obm pimum. tali g habitu non eui-
denti ex obiecto datur subm pimum de quo pmo noto. i.
perfectissimo pmo. i. immediate cognoscitur. pme ve-
ritates habitus illius. theologia autē nostra est habitus
nō habens eidentiam ex obo. et ita illa que est in nobis
de theologicis necessariis nō magis vt in nobis habet
eidentiam ex obo cognito qz illa que est de contingen-
tibus. g theologie nostre vt nostra est non o3 dari obm
pimum nisi pimum notū de quo noto immediate cognosca-
tur pme veritates. illud pimum notū est ens ifinitum. qz
iste est. tunc pme perfectissimus quē possumus habere
de illo qd est in se pimum subm. qd tamē neutra pdicta
rū cōditionū habet. qz non cōtinet habitu nostrū vtrū-
liter in se nec multo magis vt nobis notū cōtinet ipm
habitu. tñ qz theologia nostra de necessariis est de eis
de deo gbus est theologia in se. ideo sibi assignat subm
pimum quo ad hoc qz est veritates ptingentes in se. et idē qd
est pimum subz theologie in se. scilicet qz illud nō est nobis cui-
cens idē cōtinet istas vt nobis notū. immo. g est nobis
notū. T Si autē quis g nō est pimum obm nostri habitus.
T Rñ. verū est nō est pimum subiectum dans eidentiam
s3 subiectum pimum ptingens omnes veritates natum dare
eidentiam s3 ipm cognoscere. et hec dicta sunt ad duas
qōnes de theologia necessariis.

Questio

metaphysice et clusu in nāli scia. g scia nālis ēē simplr
prior tota metaphysica. qz pbia nālis oīderet d sbo me-
taphysice si ēē qd supponit toti cognitioi scie metaphysice.
ce. 2. qz per oēm cōditionē effectus potē vtrūqz de causa
qz ē. quā impossibilibz ē in eē effectui nisi cā sit. scilicet multe pas-
siones cōsiderat in metaphysica qz impossibile ē inesse nisi
ab aliq cā pzia scia entitē. g ex illis passiōibz metaphy-
sice potē vtrūqz aliquā primā cām istoz entitū ēē. mi-
nor pba. qz multumdo eazū depēdētia et ppositio et h3
qz sunt passiōes metaphysice oīdūt aliqū ēē actu simplex i
depēdens et nec ēē multo ēē pfecti. oīdūt primaz cām
ēē ex passiōibz cātoz cōsideratis in metaphysica qz ex pas-
sionibz nālībz vbi oīdūt pimum mouēs ēē. pfectior. n. co-
gnitio et imediatior ē de pzo eazū cognoscere ipm vt p
enayl vt necesse ēē qz cogitē ipz vt pimum mouēs. T Ad
aliud dico qz rō finis nō ē rō nobilissima cognitiois. sed
illud qd ē finis sicut rō fundamētalis illi. respēu. dei
tas at ē rō fundamētalis respēu finis vt finis ad creatu-
ras. igitur de pimum obm qd cōcedo. et ita arg. est in opposi-
tū. Cū autē oīdūt de bonitate ex 2. meta. dico qz si p ali-
quā appropiatiōem bonitas sit fundamētā finis. tñ diui-
nitas ē radicale et pimum fundamētū ipi. bñ autē segtur si
nō ē finis vltim. qz nō ē bonū. qz si nullū est pfectū bo-
nū nullū ē bonū nullū at bonū ē pfectū qd ordinatur ad
aliud. qz qd ē tale h3 bonitatē diminutam. Si g qdlibet
ordiat ad aliud nihil ē bonū. nō o3 at bonitatē ēē ppiā
rōem finis scilicet eēntia magis erit ppiā et fundamētā rō.
et p h3 p3 ad dcm. 2. meta. qz nō o3 itelligi de fine
sed de rōne fundamētali ipsius finis.

Ad tertiam qōnez vt pbabit posse dici qz theo-
logia nō ē de oibz scibilibz. qz qui-
ditas distinetur de oibz diuinis vt ē hec eēntia singula-
ris ptingit pzo multas vitates de se. qd pba. qz p ipossi-
bile ē cū cōscripsit oī alio. si ille qditate ēēnt increate ad
huc ptingerent tales vitates. sicut p3 de linea et de nūero
quātū ad pponēs imediatas de eis. et fm h3 posset poni
qz intellectu diuino ēēnt hitus distincti sciales fm rōez
vt pte theologia ēēnt quā cāret eēntia diuina. vt h3 in itel-
lectu ei. geometria at in intellectu ei ēēnt qz vtrūqz lineae
ēēnt in intellectu ei. et sic p arismetica vtrūqz nūeri. et sic
de alijs. T Cōtra illud arguit tripl. p qz vilesceret in-
tells diuini. p co qz pateret ab aliq alio ab eēntia sua.
nā in isto istā nāi ē itelligit lineā adhuc ēēnt qz in pō
ad vitates cognoscēdas ex nōis i linea et vtrūqz illi. qd
tatis cogitit. g linea qz effective iprimeret cognitio
nē istaz vitatū in intellectu diuino. et ita linea ēēnt motina
itells diuini. T 2. sic. ois potentie actualis a diuersis
obis p se vtrūqz ppa eoz pimum obm ē aliq cōe eis. sed
si linea vtrūqz sua causet vtrūqz i intellectu diuino. pari ra-
tiōe et alie res cābūt vtrūqz in intellectu ei. et ita p o3 in-
tells diuini ē cōe eis. et nō eēntia diuina singularis. nec ob-
stat qz oia alia attribuūt ad eēntiā suā. ita. n. alia entia
tribuūt ad sbam. et tñ obm itells nri ē ens. T 3. qz si
eēntia sua ē pimum obm p3 qz nō coitate pdicatiōis. g est p
fm vtrūqz. nō at ēēnt pimum obm vtrūqz si qdlibet aliō vtrū-
te ppa imutaret itellm ei. T 3. dico alr qz diuina the-
ologia ē de oibz cognoscibilibz. qz obm pimum theologie sue
fac oia alia actu cognita i intellectu diuino. qz p pzo sig-
nā ē eēntia sua pzo cognita in intellectu suo. et in scdo si
gno nāe qditates vtrūqz ptingentes vitates ppas in 3. at
signo sūt iste vtrūqz vtrūqz pte in illis qditatibus sibi
note. et nō ē ordo scdi ad tertiu fm cālitatē qz ille qdita-
tes causant aliqd in intellectu ei. scilicet ē tñ ordo effectūz
eēntialr ordinatoz respēu eūsdē cāc. puta qz eēntia sua
qz pzi nā cāt illas qditates sibi notas qz vitates de eis
fiant note. Exēplū si sol illuminaret aliquā pte ppinquā

Tertia

sibi et alia p remotior nō ēēnt illuminabilis nisi a sole pp
eius opacitatē. sol illuminaret pte aliā remotā. nō at ps
illuminata ēēnt cā illuminatiōis scde. ēēnt tñ ordo ipi. et
pte ppinquā et remotā sic ordo effectūz eūsdē cāc. et tñ
non ē ordo cāc ad effectūz. qz pars illuz nātā nihil agit
in pte opacā remotā. T Itē. pposito hec eēntia dei i
intellectu suo facit alias qditates acā notas. et qsi po-
steri. nālī fac vitates illas in istis ptingentes notas intel-
lectui illi. tñ ille qditates finite nullā vtrūqz hnt respēu
itells diuini imutadi. qz itells diuini nō ē nāt. pfecti
ab illis qditatibz. qz ille ē ifinitus. et ille qditates finite.
et ifinitus a finito nullo mō pfigit. ita qz si ē ifinitus nāt
diuina nā nō moueret ad vtrūqz ēēntiā vitatū nunqz
itells itelligeret eas. qz a nullo alio motio illā noticiā
posset hnt. Sic g de oibz cognoscibilibz solū h3 co-
gnitiōes theologicā. qz tñ vtrūqz pmi obi theologicā ac-
tuantis intellectū ei. ita qz theologia dei nō ē de oibz
bus. scilicet ēēnt ois cognitio possibilis hnt a deo de eis. ab-
solute ipsa ēēnt qz ois cognitio nō includēs aliquaz
iperfectiōem ex se. qz ipsa sola de quocūqz cognoscibili
nō includit limitatiōem qz aut alia. qz ē cā limitata i
cludit necēio limitatiōem. S3 de intellectibz creatis be-
atoz alr est qz itells eoz nati sūt imutari a qditatibus
creatis ad cognitioem vitatū inclufaz in eis. et idē pter
istā veritatē theologicā quā hnt d illis qditatibz. vt oī
sis in eēntia dei pnt hnt nālē cognitioem de eis ex ppa
motiōe eoz. theologia igitur btoz de qbusdā creatis non
ē ois cognitio possibilis de ipsis tali intellectu. T S3
dubiu est an sit de oibz. scilicet aliq alia sit de qbusdā cogno-
scibilibz. T Dic distigendū ē de theologia in se et vt est
hnt pfectiōis intellectū creatū bñ. pzo mō ē de oibz scibi-
libz. qz oia alia nata sūt sciri vtrūqz pmi obi theologicā.
et mō dico qz possibile ē cā ēē de qz qz imo et de oibus
scibilibz. qz scibilia nō sūt ifinita. De scdo at nō h3 limi-
tatiōes nisi ex volūtate dei oīdētis aliqd in eēntia sua.
et idē actualr theolo eoz ē de tot qz volūtariē de oīdēt
dit eis in eēntia sua. T De theo at nra dico. qz ipa non
ē actualr oium scibilibz. p statu isto. qz sic theo btoz h3
terminū ita et nra ex volūtate dei reuelātis. terminū at
pfix. a volūtate diuina quātū ad reuelatiōem gñalez ē
eoz qz sūt in sacra scriptura. qz sic hnt in Apoc. vltio. Qui
apposuerit ad h apponet ei de plagas qz apponūt in li.
isto. igitur theo nra de scdo nō ē nisi d bis que ptingēt i scri-
ptura. et de bis qz pnt elicere ipis. De possibilitate theol.
nre dico qz nō pot ēē de oibz. tñ pp defcū itells nri nō
potētis in spali pcepte multas qditates. reuelatio at fm
cōem legē nō ē nisi de bis qz termini nālī pnt cōcipi a
nobis. tñ pp defcū theologie nre. qz nō pot ēē cū cogni-
tiōe eūsdē de eisdē cognoscibilibz fm aliqz. et p pns d
nālī nobis cognitio nō pnt stare theo nra reuelata. Tñ
ois theo siue nra siue btoz siue dei ē de oibz entibz. quā-
tū ad aliq de eis cognoscibilia. scilicet qz ad respēu quos
hnt ad eēntiā diuinā vt ē h eēntia. qz respēu nō pot co-
gnosci sine cognitioe amboz extremoz. et ita respēu g
ad hāc eēntiā vt h nō pot cognosci sine cognitione h
eēntie. vt h. T Sic g vtrūqz dicat theo ē de oibz et est
ois cognitio nō includēs imperfectionē. et idē in intellectu
dei g nō pot hnt aliquā cognitioem ipfectā ē. scilicet cogni-
tiō. nō tñ ē ois cognitio simplr respēu intellectu creati.
qz pter eā pot hnt alia cognitio de alia qditate spali mo-
nente intellectu creatū. Ipfa ē sola est cognitio de oibz
qz ad aliqua cognoscibilia. scilicet quātū ad respēu eorum
ad hāc eēntiā. vt hec. si tñ hec eēntia vt hec terminet re-
spectū creature et nō sub rōne alicuius attributi nālī a no-
bis intelligibilis. Et ista ē forte rō vna quā nō possum
scire de intellectu creato qz ordinat ad hunc finē.

notū qz hnt h3 obm theologicā
vtrūqz fm theol. scilicet hnt hnt hnt hnt
dubiu ē ppter qz hnt hnt hnt hnt
qz hnt hnt hnt hnt hnt hnt hnt hnt

notū qz hnt h3 obm theologicā
vtrūqz fm theol. scilicet hnt hnt hnt hnt
dubiu ē ppter qz hnt hnt hnt hnt
qz hnt hnt hnt hnt hnt hnt hnt hnt

La.S.

nam si obm determinat intellectu ad cognitionem rectitudinis prout nati quod voluntas velit: et voluntas sit aliquo modo regulabilis aliunde: non tamen apprehensio precedit praxim: sed apprehensio conformis: aut accidit quicunque determinata rectitudo praxi est cognoscibile necessarium: siue ut per se intellectu: siue ut conclusio per scientiam. ¶ Quia autem rectitudo determinata contingenter puenit praxi: tunc non est obm aliquod determinans intellectui ad cognitionem rectitudinis determinate antequam voluntas velit: et hoc loquendo de intellectu et voluntate in communi. nam illud contingens non determinat ad alteram prout ante omnem actum voluntatis: quando tamen specialiter ad intellectum hunc et voluntatem habet ista praxim potest precedere cognitio conformis: quam precedit cognitio determinatiua rectitudinis: et quam non potest antecedere in eo intelligente: sed in illo solo cui voluntas non est prior determinans rectitudinem illi praxi. Ex pauciorum: respondendo huius praxi: amare deum recta est et necessaria et includitur virtualiter in ratione dei. hanc praxim i quocumque non tamen nata est precedere simpliciter apprehensio: sed et conformis apprehensio: cui praxi est conformanda ut sit recta. ¶ Ex obio igitur quod est prior ex se determinatiui intellectus ad notitiam rectitudinis determinate ipsi praxi: et ex ordine intellectus et voluntatis in operando. habet hec noticia prior praxi et conformis: et ita in quolibet alia cui puenit necessario rectitudo determinata. sed rectitudo huius praxi. scilicet colere deum i sacrificio altaris est contingens: quibus enim est actus receptus ut moris: quibus non: ut i veteri testamento: ideo non est aliquod obiectum determinatiui intellectus ad notitiam huius rectitudinis ante omnem actum voluntatis: et ideo nec ista precedit ut conformis omnem actum voluntatis: et alie: tamen precedit puta illi solius que non primo determinat rectitudinem huius praxi: quibus est voluntas humana: hec enim rectitudo determinatur a voluntate diuina acceptate nunc talem cultum et alii non. ¶ Nec autem que iam dicta sunt de hoc videlicet. vnde duplex res. scilicet conformitatis et positatis conueniat noticie practice intelligenti generaliter nisi oporteat per intellectum diuinum aliquid addere: videlicet quod potest practicas cuius praxi noticia conformis est prior sit aliquo modo determinabilis aliunde: scilicet e alio tanquam regule conformabilis in agendo: quod an regreditur ad talem noticiam vel non: tangetur in responsione ad quartam obiectionem que fit contra solutionem questionis principalis.

Henri. I
summa.
ar. 9. q. 2
in fol. ad
3. ar.

Invivis
negativā qō
duplex est ac
luntatē: aliue

respondedū ē ad pma qonez
vbi sūt gngz vic tenentes pte
is. ¶ Una diē declarando:
tus volūtatis: vñ pficiens vo
g perficiē a voluntate: pmut
opatio perfecta quā itra se vo
ultimo se vnit. ¶ Scds act^o est
finē. vñ est actio bōa qua volū
tate est quelibet actio directiua ī
non idiget volūtas directiua: s
ī ipso enī est speculatio solum
sue opatiōis perfecte ostendat
eratiōe tendat: talis āt actus ad
ī pertinet. In alio āt actu volū
bic ad sciam practicas pertinet:
t actiōem dirigz qd est pprimū
ficiē a volūtate nō est finis bñ
ad ali^o a perficē voluntatē. Et ex
ssime sit speculatiua qz act^o pñ
est actus volūtatis circa finem
o: sed tñ offiōne obi. gñon est
a cū ī actu suo pncipali nō idige
ac viā est auctas Aug. ī finone
opa nra sunt vt munde^o oculus
tē pōt argui sic: nō regit directi

num vbi nō pōt ē error: scia practica est directiua. igit scia brōz nō est practica: qz bti errare nō pnt. g nec nra est practica qz est eadē cū illa brōz. ¶ Itē pōt argui sic fm intellectu istius alibi. qz de nō bz sciam practica: maxime aut bz ista z vel solus. g zc. ¶ Contra B sic arguitur. pūo rōnem positionis eoz duco ad oppositum qdrupl. pmo sic. Et si voluntas nō pōt errare circa finem in vli oñsum. pōt tñ fm eos errare circa finem in particulari oñsum. ergo ad hoc t recte agat circa finem particulariter oñsum regitur directiua ostensio: ostensio at finis i theologia est finis non i vli sed i particulari: qz ad metaphisicū pertinet illa ostensio i vli: si bti errare nō possunt circa obm theologicum i aliquo actu. ergo bti cognitionem directiuam respectu alicuius actus circa obm theologicum. ¶ Preterea hitus directiuus non ponit ppter subam actus: sed pp circumstātiā sicut tem peratiā nō ponitur ppter subam actus comedēdi vel alterius bz: sed propter circūstātiās. ergo lz voluntas esset determinata ad substantiā actus tendentis i finem in particulari: regeretur tñ directio quantus ad circūstātiāz illius actus ad quā nō extendit directio que ē circa substantiā actus. ¶ Ex istis duabz rōnibz arguitur: qz vbiqz contingit in praxi errare t recte agere ibi est noticiā practica necessaria ad dirigendū: i ista at praxi que est directio finis vt pertinet ad theologiā contingit errare dupl. vt ostendit rōnes iste: tum ratiōe obi ostensi in particulari: tū rōne circūstātiarū act. g zc. ¶ P. 3. sic. cuius dilectio pncipaliter intēdit extra genus cognitionis eius cogn. pncipaliter itenditur intra genus cognitionis: dilectio vō cūis per eos pncipaliter itenditur extra genus cognitōis. ergo cognitio finis pncipaliter itenditur i genere cognitionis: sed i qlibet scia intēdit pncipalr cognitō sui obi pmi. ergo finis est pncipale subz. itius scie. a fine aut spmūtur pncipia practica. pncipia practica cōcludunt cōclusiones practicas. igit ista scia q pūo itēdit dilectiōez finis ex genus cognitionis est practica. ¶ P. ad idem gen. fm praxiz vel speculatiōem pertinet pncipia t cōclusiones: cōclusiones. n. practice resoluntur in pncipia nō practica nō speculatiua. ergo cū cognitio finis sit directiua in actibz circa ea que sūt ad finē: t cognitio eoz que sūt ad finē sit quasi iclusa i cognitōe finis quasi pncipij si cognitio eoz q sūt ad finē sit cognitio cōclusionū practica. g cognitio finis erit cognitio practica: qz de pnci. practico. ¶ Sic pz responsio ad rōnem eius pmam: qz fa. sum accipit q si voluntas eet determinata ex se: quod iprobāt due rōnes pme. Similiter si voluntas eet determinata ad huc tñ cognitio esset practica sicut pbant vltime due rōes. ¶ Ad auctatē eozum dico. qz videtur concludere q visio dei est finis bz scie: quod ipsi non concedūt. ¶ Respondeo igitur q auctoritas loquitur de illis operationibus exterioribus que sunt ieiunia: vigilie: orationes. quia actus gūnis exterior natus est conformari alicui actui interiori a quo habet suam bonitatem t etiaz ad aliquam interiorē ozdiari t finaliter ad velle. ¶ Ad tertium rīdeo qz sicut agens per se intēdit iducere formam nec intendit remotionem sry nisi per accidens: ita hitus per se dir. per accis aut excludit errorem t si habitus est perfectus non comparatur secum error: immo si comparatur ē imperfectus. beati igitur licet non possint errare: non sequitur qz nō habeant habitum etiam directiuum: quia eo per impossibile circumscripto errare possent. sed eo posito propter perfectionem eius excluditur omnis error. ¶ Ad quartū dicif infra post solutiōem huius qōnis prime soluendo qrtā objectionem contra eam.

Ille quo.
s. q. 4. 7
quoli. 8.
q. f.

De quo.
4. q. ii.

li. 13. q. 2.

formali
ed brevis
p.

1000

ld
02/

63

Questio

**Enic
Harr
h.j.q.**

Secundavia

3m pnc
best ll.

Ca.

**Derma
natis**

Ca.

In prin-

Cap.

poit qz dilectio finis recte pos
fit elici ⁊ non recte: negat tamen
praxim: qz nō ē circa obm ⁊ tngens.
Et tbi qz praxi ē opatio fm electio
⁊ tngens ex 3° tbi qz est appetit⁹
vero nō est nisi d⁹ cōtingente. Ex b⁹
praxis posita i pmo arti. qōnis ē
obm pñsus. nter dīc bec via nul
cā ē extēdit ad volitiōem vltim
ū tngens. ¶ Contra istā viā ē 4^a
¶ 3te vere praxis ē illa opatio ad
eternitā: qz quelz talis vltus ē bitus
opatio aut est praxis vt ondet cōtra
ad dilectionem finis iclinat nō tñ
sit⁹ bituālis q est vltus appetitiua
sonus rōi recte. Motiui vō h⁹ vie
rōis pñcial ad hūmā cōnem.

Tertia via po
fe

unit q^{uod} vel volitio nō ē ppe praxis:
 d tñ actus ea posterior: vel si ipsa
 ordine ad actū aliquē ipatū poren/
 etit^{ur} sensitivū vl pōe motiue vl bō
 etit^{ur}: qz ois praxis seqt electiones:
 etbi. Actus pñci^m est electio: non c^{on}
 finale sed effectiū. In^{ter} at effecti/
 cūz. g^o rē. ¶ P^{ro}. habitus practicus
 is: sed habitus practicus generā/
 lectioem. igr illi rē praxēs. ¶ 3° rē
 Praxis est opatio fm electionem.
 m^o Cōtra istud. s. q^{uod} non tñ act^{us}
 praxis pbat. qz. 6. etbi. dīc pñs q^{uod}
 rōne recta r bitū etutis. g^o vt^{er} per
 m rectā nō requirē at si ēēt bitus
 nōzib^{us} electioe: qz tūc nō inclina/
 istos posteriores electioe. ¶ P^{ro}.
 ē idē: qz bitus ex eisde actib^{us} gñat^{ur}
 etbi cōz. sed vñ moralis est per i/
 rectā: qz vt apparet per diffōnē ei^{us}
 electiū^{is} rē. igr ex electionib^{us} per se
 pñs nō tñ act^{us} electionem sequē/
 nō sēū falsum est negare electioe

nem eē praxim qđ ar
it i pmo articulo: acti

igitur ratione iam facta: sed hic pbatur su-
 is voluntatis elicit' est pmo praxis
 ipm: ergo si electio sit sola sine or-
 nta pp defectu mae act' exterioris.
 a. hoc declaratur sic: no hinc pect-
 presentat' pecunie anteq' alia
 p^m effectum vel qdinet ad aliq-
 libe- distribuire si heret qtu-
 no regre' vltioris psecutio: qz
 nate circa qd pot ee actus liberali-
 tio ex qua generat liberalitas vl q-
 no regre' vltioris psecutio exter-
 rius si ma actus exterioris defici-
 tionis ad actū ipatuz non potest
 causandum effectum: sed qd ca non
 or effectū ē: sed tm qz actualr ordi-
 r incoenies cū nihil habeat causa
 die ad ipm. ¶ Tūc ad auctare. 6.
 em pbs statim subdit. Electiois at-
 tra alie? .i. practica sunt supple p^m.
 sit recta requirē vtus in appetitu.
 sine bitu moali ē electio recta. igr
 immediatozem sibi qd sit ille cui?
 operans: pū eni actus voluntatis
 est actio bōa qd actus exterior im-
 e bona sit bonus: qd pbatur p p^m

Quarta

ibi enim statim post illud. Neque sine habitu est electio
subdit. bona actio enim sine morte non est sed si ista sit ma-
ior ad pbandum qd pdicitur de electione. sume si ista maior
sub. bona electio est bona actio. Cedo igitur auctenti as-
firmatiua qd electio est p^m act^o vnde motus. qz actus ab
ipsa imperatus est actus moralis. sed et hoc non sequitur
qz solus iste sit actus siue praxie. imo est electio p^oz pra-
xis ppter qua et ista est bona praxis. ¶ Ad 2^m si maior
est vera dico qd bitus practice gñatur ex electionib^{us} si
predicti est d^e eligente frequenter liberali dare. etia sine
actu imperato si facultas non adsit posset in ipso gñari
liberalitas. qz tñ qñ illi act^o iⁿperati sūt ipossibiles. volū-
tas nō cōiter eligit frequenter. Et circa mām istorum
actuum. qz qd nō creditur alicui possibile. aut ipm non
vult. aut tenuiter vult fm Aug. idco cōiter nō gñat ha-
bitu practicus qui est v^o sine praxibus imperatis se-
quentibus electiōem. nō tñ gñatur ex illis sequentibus.
sed ex electiōib^{us} in qbus est formal^{it} bonitas moralis
in praxibus impatis est tñ māliter. ¶ Ad 3^m ad cōmē-
tatozē qz p li fm non sit ibi nota cāe effectiua si d^escri-
ptio d^e esse cōuertibilis cū d^escriptio v^o pbati est per
Ar^o 1. 6. ethi. sed d^e intelligi li fm effectiue vel formaliter
vel electio accipit ibi p libertate siue p^oate dñatiua v^o
accipitur electio p elitione actus volendi qui nō ē ele-
ctio vel volitio aliqua. sed actio de genere actiōis. fm
istam elitionē quasi fm pncipiū actiū est ois praxis si-
ue sit electio siue sequens electiōem. qz actio de genere
actionis reducitur ad p^m effectiuum.

fo. de trl.
c.pmo.

3ste tres vie

ponunt theologiaz esse pure ipe-
culatiuum: non obstante q̄ exte-
rius: siue ad illon quasi volumē
ē pcedente oñsione: siue libere
abeat. nō tñ circa obm cōtingens
reca quodcūq; obz quodcūq; se ha-
beat in ordine ad actum imperatū
actu elicitō. Et aut talis extensio
um persuadetur: qz tūc quelz noti-
tūlibet seguit aliqua dilectio vel
bi. Felix ē dei amantissim⁹: et non
se speculatiuaz nō praticam

La. 10.

Contra banco

conclusionem eodem istis tribus
vix instatur. vñ seg q aliq opa
vñ sit actus humanus: tñ nec sit
moris: puta amor finis. 2ñs vñ in
materia q cognitione directiua i volitio
practica cū sit veritas pñesse se hñs
conueniens: qz talis veritas ē pñziū
ex. 6. et bi. Qd additur de delecta
tione: quia delectatio est passio
operationem perfectam: 2 siue sit
tione siue de speculato ppter extē
ex isto ponitur cognitio practica
pñzi loquendo. hoc tāgetur dist.
autē vel desiderare obm cognitū
rationabile ē vere pñzi: nec nā
comprehensione: sed libere recte vñ nō
aut addit de felicitate q sit spe
i amantissimus. dico q auctoriz
tatione passiuē quasi maxime amat
ibi. subdit enim. Si qdem cura
rationabile 2 gaudere ipsos supple
tissimus. hoc autem est intellectus
oc. i. intellectum rationabile erit
amicos 2c. ¶ Sed pñmissa au
elix speculationis fm Arist. amat
guis contra delectari siue d obo

Ca. 3.

Prologus

speculatio sine de speculatione. **C. 2.** iz. meta. vult
phs qd pmi moues mouet vt amatum. igr intelligtia
iferioz amat pmi. tñ ipsius felicitate poneret in specu
latione: sicut pz i. io. ethicor. igr ipse sub speculatione co
prehendit non tñ delectatione sed amare. igr nec ppter
extensione ad suu erit noticia practica fm ipsuz sz spe
culatio. **C. 3.** qñd teneat i b cu rō scie practice r spe
culatiue accipiat ab ipso: ita due pme vie istam ponen
tes theologiam eē speculatiuam bñ ponit: r fm phm.
C. 4. Rñdeo: illud amare qd poneret in intelligentia pōe
re necessitate nāli voluntati in eēita qd non 3tingeret
ibi eam errare: r recte agere: ita qd respē illius noticia
eēt tñ modo ostētia. **C. 5.** directiua: nec qñd ad obz in
priculiari: nec qñd ad aliquā eē cōditiōem vel aliquā
circūstātia act? volendi. **C. 6.** mō nō dicerent theologi d
amare creaturā intellectū respē dei in pricu
lari r qñd ad circūstātia actus: sicut argutū eē cōtra
pma viā i. mō duabus rōnib? Si igr puenisset nobis
cum ponēdo amare respē finis libere recte r nō recte
posse elici: pter recte elici nisi eliciat conformiter rōni
recte: nō tñ ostēdenti obm: sed ē dictanti sic eē elicien
dū. forte posuisset respē talis noticiam practica: qz con
fesse se habentē appetitui recto: igr melius ē theologo q
bz ab eo discordare in minoz: pter discordare i cōclu
sione qz cōuenire cū eo in cōclusionē quā ipse nō pone
ret si minoz cum theologo teneret. Cum igr dicat qd ab
ipso accipimus rōnem speculatiuā r practica: vep est: r i
maiori cōuenim? qd illa est speculatiua: quē lz ad dilecti
onē extendere: vt ostēdens obm si nullo modo eēt dire
ctiua in actu vt circūstāntialis: r vt bz obi in pricu
la. sed minoz qñd ipe assumeret sub hēmus negare i p
posito. **C. 7.** Sed dato qd talis necessitas ponat in intelli
gentia ex nā voluntatis amādi deū: nūqd ita poneret in
volūtate boīs sapiētis quē ipse nō ponit nāli felicitatē: si
nō. igr iste pōt dirigi in tali actu. **C. 8.** Rñdeo: practi
cam a tali nō negaret nisi quia felicitatem eius dixit eē
speculatiuam.

Quarta via dicit theologiam esse affectiuā
qz bene intelligi pōt: si af
fectiua ponat eē quedā practica. si aut affectiua ponat
tertū mēbz distictū 3 practica r speculatiuū sic ē ptra
dca i primo arti. vbi oñsum est dilectiōem eē verā pra
xim r ē 3 auctes multas que sentiant precise scientias
distingui in speculatiuam r practica: r nullum eē ter
tium membrum.

Quinta via dicit theologiam eē pteplatiuā
p qua via adducit Aug.
iz. de tri. c. 4. vbi vult qd sapiētia ē respē cōteplatiōis.
scia rō respē actiōis. cū igr theologiam sit pte sapiētia
r nō scia: ipsa nō erit practica sed cōteplatiua. **C. 2.** Rñpō
deo Aug. iz. de tri. c. 4. dicit qd iste due portiones anime
supior r inferioz nō distinguuntur nisi penes officia: r i
vtraqz tā supiori qz i inferioz ē trinitas. i supiori at ima
go trinitatis increate: r tñ sola supior portio ē pteempla
tiua: qz respicit eterna. igr ista pteplatio de qua loqr nō
determinat ad se speculationem intra genus scie: continet
enī illud pteplatiuū memoriā r intelligentiā r volūtate
r ita i pteplatiuū illo pōt eē extēsiō ex genus scie sic pōt
eē in actiōis: b ē in portioe inferioz respiciēte spalia que
ē bz trinitatē. Si igr ista ē pteplatiua vt loqr ibi Au
gu. nō phibeat pp b eē practica si extenditur ad praxim
in portione superiori.

Alia est opinio discordans a precedētib? in
conclusionē. qd dicit qd ista scie
tia est speculatiua r practica. qd pbat duplr. Uno mō
sic: sic doctrina illa i qua scriberent aliqua de iure: aliq

de phia eēt speculatiua r practica sine scriberent i disti
ctis libris sine caplis sine intersecaliter r cōmixtis: ita i
ista doctrina simul speculatiua r practica tractant non
in diuersis libris r caplis: sed intersecaliter r cōmixtis. er
go ipsa ē speculatiua r practica. **C. 2.** sic pbat: nulla
speculatiua cognitio distinctius tractat de opabilibus
qz eoz cognitio sit necaria ad speculationem: nec practi
ca distinctius tractat de opabilibus qz eoz regrat co
gnitio pp praxim ad quā extēdit. ista at tractat de ope
rabilib? distincti qz cognitio eoz regrat ad speculatio
nē: r distincti de opabilib? qz cognitio eoz regrat
ad cognitioem practica. igr ipsa est speculatiua r practi
ca. maior pbat: qz speculabilia nō cōsiderant in scientia
practica nisi pp cōsideratiōem practica: nec opabilia in
speculatiua nisi pp cōsideratiōem speculatiua: minoz pz
qz hic tractatur de opabilib? ita distincte ac si eēt eis
pces: r ē de speculabilibus ac si esset de eis precise.
C. 3. Contra istā opinionem arguitur sic: bñ nō hñs cui
dentiā ex obo nō distinguat fm distinctiōem oboz: tunc
enī oporteret ponere duas fides ifusas. iste at hñs non
bz euidentiā ex obo. igr nō distinguat fm distinctiōem
oobz. igr nō tñ duo hitus pp distinctiōem opabilib? r spe
culabilib? **C. 4.** illa opinio de duob? hitib? qz quis pos
sit pbabilitatē in aliquā hēre de theologia vt tradita ē
i scriptura. tñ de theologia i se cuius fm pmiū ē essen
tia diuinā vt bec eētia: sicut deū ē de sbo theologie. nō
vt pbabilis. nā de isto sbo cū sit vssime vñū cognoscibi
le nata ē hñs p aliq noticiā vē vna. si vō def aliqua que
non sit de ipsa eētia sed de alio pta alia non erit
theologia in se. ē igr vñū hitus simpli: lz forte cum ipsa
possit i scriptura eē aliqua alia noticiā q sit de alio sbo.
C. 5. Idē pz: qz ordo sciaz fm eminentiā stat ad aliq
vñū tñ: qz nō pnt due esse scie fm pme. istam vnam
eminētissimā r solā dico eē theologiā que sola ē pzo
de pzo sbo theologie. **C. 6.** deduco rōem eius ad op
pōitū illa cognitio est practica i qua nō determinatū d
speculabilib? magis qz cognitio eoz pteat ad praxiz:
vt ad cognitioem practica. lz cognitio ista nō tractat de
speculabilib? distincti qz cognitio eoz regrat ad co
gnitioem practica vt praxim dirigēdā. qz pbo mino
ris: qz libz cognitio de cōditiōib? pteplatiuitatis finis et
de cōditiōib? eoz que sunt ad finē qñt? sunt ad finem.
r tertio de cōditiōib? qz bñscunqz h? vel illoz circa qz
cōtingit pōm operatiuā errare nisi dirigatur est necessa
ria ad practica cognitioem. nulla at est cognitio h tradi
ta de fine nec de his que sūt ad finē qñt? sit talis. qz vel
salte circa ista cōtingit volūtate ignoratē errare. sicut
dicit i solutione tertie objectionis 3 solutiōem. q. pnci
palis: lz. n. trinitas personāz nō ostēdat finē appetibili
rem qz si eēt nō trin? qz ē finis inquātū vñū de? non in
quātū trin? tñ volūtate ignoratē trinitatē cōtingit erra
re i amando vel desiderado finē: desiderado frui vna p
sona sola. igr ignorantem deum fecisse mundū cōtin
git errare nō repēdēdo amorē qualē gratitudo regre
ret pp tantā cōicatiōem bonitatis sue ad vtilitatē nraz
factā ita ignorado articulos pntētes ad nram repara
tiōem cōtingit ignoratē errare ē nō repēdēdo amo
rem debitū p tantū pfectio. r ita de alijs theologicis.
assumptum pz: qz quicūqz cōditiōes tradunt de fine
magis nate sunt ostendere appetibilitatem finis r con
ditiōes eoz que sunt ad finē magis nate sunt ostendere
ea q sūt ostēda ad finē. **C. 7.** Ad arg? eoz pz. qz minoz est
falsā. Ad pbatiōem dico qd nō pōt ita distictē tractari
de fine cognitio: r de his que sunt ad finē quin tota illa
cognitio eēt practica intellectui creato: quia tota illa co
gnitio nata ē ostēdere finem sub rōne appetibilis. r ea

Questio

Tho. p.
p. 1. q.
1. ar. 4.
in so. p. 1.

Alia opinio tenet eandem conclusionem.
Sed ponit cum hoc the
ologiam eē simplr vñū habitū.

Ad questionem igitur respondeo qd cū act?
voluntatis elicitus sit veris
sime praxis etiam si non cōcōmitem aliquis actus impe
ratus: vt patz ex primo articulo. Et extēsiō cognitio
practice consistat in conformitate ad praxiz r priorita
te aptitudinali. hoc habet ex scdo articulo. sequitur q
illa est cognitio practica que est aptitudinaliter confor
mis volitioni recte: r naturaliter prior ipsa: sed tota the
ologia necessaria in intellectu creato est sic conformis
actui voluntatis create: r prior ea. ergo r. probatio mi
noris: quia pmiū subiectum theologie est virtualiter
cōforme volitioni recte: quia a ratione eius sēunt p
cipia prima rectitudinis in volitione: ipsum etiam dter
minat intellectum creatū ad noticiam rectitudinis d
terminatē ipsius praxis quo ad omnia theologiaalia ne
cessaria pns naturaliter q aliqua volūtas create velit:
alias non esset necessaria. ergo ex primo subiecto sequi
tur tam conformitas qz pōitas theologie ad volitiōez
r ita extēsiō ad praxi a qua extēsiōe ipsa cognitio di
cenda sit practica. **C. 2.** Confirmatur ratio ista: quia cum
pmiū obiectum theologie sit vltimus finis r principia
in intellectu creato sumpta a fine vltimo sint principia
practica. igitur principia theologie sunt practica. ergo et
conclusiones sunt practica. **C. 3.** Sed obicitur: quia ex q
stione precedente vñū non est hic pmiū subiectum
inquātū finis: sed vt bec essentia. principia autem sū
pta a fine vt finis est sūp practica. **C. 4.** Item cognitio fi
nis vltimi non est immediate conformis. nec nata ē eē
conformis immediate praxi eliciēdo. ergo non est p
pinqe practica. **C. 5.** Item pmiū obiectū includit vi
tualiter conformitatem ad praxim rectam: non tamen
solum cognitionem sic conformem: alioquin non posset
de ipso esse cognitio speculatiua: quod videtur inconue
niens. Qualiter enim est ista veritas practica. deus est
trinus: vel pater generat filium. ergo pmiū obiectum
includit aliquam noticiam speculatiuam. igitur ex con
formitate illa virtuali pmi obiecti ad praxim non se
quitur theologiam esse practica: cum multe veritates
que sunt maxime theologicę inquantū theologia disti
guitur a metaphisica sint speculatiue. **C. 6.** Itē tñ scia
dei esset practica que est de eodem subiecto primo: r ē
videtur q ratio solutionis questiōis pōt applicari ad
intellectum diuinū sicut ad creatū. **C. 7.** Ad pmiū dico q
respē finis non est illud a quo principia sumuntur in
aliqua scia: sed illud absolutum i quo fundat respē.
r illud ē eētia bec. **C. 8.** Ad 2^m dico q virtualiter cōtinēs
cognitiōem cōformē est vltaliter conformē. r ita cog
nitio eius est practica: qz conclusiones practice pnt pnci
practica: pma autem cognitio illi que est de fine ē co
gnitio fructiōis finis: r ita nata est esse conformis for
maliter praxi fructiōis. **C. 9.** Ad tertiu dico q pmiū ob
iectum solummodo includit noticiam conformē volitio
ni recte: qz vltute eius nihil de ipso cōoscitur quod nō
sit vel rectitudo volitionis alicuius vel virtualiter in
cludens noticiā talis rectitudinis. Et concedo qd iser
tur in psequente de ipso nulla pōt esse scia speculati
ua: necessario enim noticiā eius r cuiuscūqz intrinseci
per ipsum cogniti conformis est praxi aptitudinali r p
oz si cognitum est necessarium. **C. 10.** Cū istatur de illis ve
ritatibus que videntur maxime theologicę et non me
taphisicę: vt deus est trinus: r pater generat filium. oi

Quarta

co q iste sunt practice. pma enim includit vñū not
ticiā rectitudinis dilectionis tendētis in tres psonas:
ita q si actus eliceretur circa vñā solam excludēdo
alias: sicut ifidelis eliceret: eēt actus non rectus. scda i
cludit noticiā rectitudinis fm q act? **C. 3.** circa duas p
sonas quarum vna est sic ab alia. **C. 4.** Si obiciatur con
tra h sic: qz nihil nisi essentialē est ratio terminādi actū
illius dilectionis. theologia autem est magis proprie d
personalibus qz de essentialibus: qz essentialia plurima
possūt a nobis i metaphisica cognosci. igitur theologia
vt distinguitur a metaphisica quantum ad ppr pma si
bi non est practica. pma ppositio probat qz alias eēt
aliqua ratio diligibilitatis in vñā persona que non esset
in alia: quod falsū est. quia tunc nulla beatificaretur in
se ipsa. **C. 5.** Respondeo essentialē est ratio absolute ter
minādi actum amandi: vt propter quā. sed psona ter
minant vt que amantur: nō autem sufficit ad cōtitudi
nem act? qz habeat rōnem formalem conuenientem in
obiecto. sed ē requiritur qz beat obm pueniens in quo
sit talis rō formalis. pter igitur istā noticiā rectitudi
nis quā includit eēntiale i actu amādi deū. psonalia i
cludit ppā noticiā vltiorē rectitudinis requisite.
C. 6. Ad 4^m posset dēdi qz theo? dei de nēcy sit practi
ca: qz in intellectu suo natū ē pmiū obm theologicū quasi
gignere noticiā cōformē volitiōi recte pōz nāli ipa vo
litiōe. cōformē pz: qz pōzem pbat: qz pns naturaliter
intellectus itelligit obm pmiū qz volūtas velit illud. igr
pns naturaliter volitiōe pōt hēre oēm noticiā sufficē
ter vltaliter inclusam in intellectu pmi obiecti. talis
est quēcūqz noticiā necessaria de primo obo: nā suppo
sita pz. Tum quia per ipsoibile exclusa oī volitiōe pos
set itell hēre omnem noticiam sufficēter vltaliter iclu
sam i intellectu pmi obm. cū illa intellectu pcedat oēz
volitionem. Tum quia intellectus diuinus nō discurret
igitur nō pns nāli itelligit pmiū obm qz aliqd vltalr in
illo iclusum quo ad noticiā. ergo si pns itelligit pmiū
obm qz volūtas velit aliqd: pns itelligit quodlibet in
clusū quo ad noticiā i pmo obo qz volūtas velit. bec se
cūda pbatio psequētie minus valet. **C. 7.** Si obiciatur
qz tūc volūtas diuina nō erit pma regula sui i actib? su
is si eius actum pcedat noticiā cui i agēdo d3 cōforma
ri ad hoc vt recte agat: nō aut vñū iconueniens: qz tollit
summā libertatem voluntatis diuine si ab alio dter
minetur: r non ex se primo quo ad pmiū actū suū.
si autem pcedit omnem actum suū cognitio practi
ca ab intellectu determinabitur ad pmiū actū: quia
non potest ei dissentire: tunc enī posset peccare. **C. 8.** Itē
supra dictum est phm bene dicere consequenter si rel
ligentia naturaliter amat deū vñū. ergo noticiā ostē
dens deum non est practica: fiat autē similis consequē
tia de deo naturaliter amante se. **C. 9.** Item dirigens ali
qua causa est respectu directi. igitur est distinctio realis
inter ipsa. non est autem talis distinctio intellectionis
dei ad velle. **C. 10.** Et confirmatur: quia intelligendo iam
velle esse elicium intellectus non dirigit tamē enī diri
git circa actum eliciēdū quasi prior ipso: sed in deo
velle suū non sequitur voluntatem. igitur in quāquam
est ibi quasi eliciendum. sed semper quasi elicium. er
go r. **C. 11.** Dic videtur consequenter dictis dicendum
q accipiēdo regulā p rectificatē i praxi pma regula ē
finis vltim? q vltalr icludit pmo noticiam omnis re
ctitudinis necessarie cuiuscūqz praxis sicut pmiū subm
scie speculatiue pmo virtualiter icludit noticiam om
nium vitatum speculabilium. bec autem pma regula q
ē finis ordiate rectificat itellm r volūtatem sic ipe po
tent? nate sunt agere ordinate: ita qz pns quasi gignit

Quarta

dico qd ^{et} cumō ī illo intellcū theo^a
nō ē cōtēnē pōt pēterminatīam

principalia prime
q. 1. ad primam

De quarto articulo dico qd rō finis nō est ppa rō obī frui-
lilis nec in fruitiōe ordiata neq; in fruitiōe cōiter sum-
pta. qd non ī ordiata p3: Tum qz tūc respectu cludere ē
ī obō brifico iquātū brificū. Tum qz iste respectus ē ens
rōnis nū. Tū qz si p possibile ē et aliud obm sūmū bo-
nū ad qd nō ordiaret ista volūtas sic ad finē: ad huc il-
lud obm getaret ī q tū p positū nō cēt rō finis. respēd
fruitiōis ordiatae rō finis ē3 vitatē pcomitat ob3 fruibī
le ī fruitiōe iordiata finis appent. rō finis pcomitat appa-
rēt ob3 fruibīle. ē3 ī fruitiōe finis pfixi rō finis sequi-
tur actū: qz vel dicit modū actus vñ modū obī vt talis
finis pfixus actu terminat ipm actum: qz volūtas ap-
petit illud pp se tribui sibi rōnem finis.

Distinctionis

et cipiunt. hoc autem cognitio eentiae diuine distincta est: quia est obiecti quod est de se. Et tunc non est in illo distincte excepto personam distincte: quia illud non est primus terminus visionis vel fructus visionis. Et dicitur quod de essentia ex parte rationis. dico quod necessarium est terminum visionis esse ex parte in quantum ex parte non tunc est distincta. i. incommensurabilis ex parte sit de ratione termini visionis: eentia autem diuina est de se hoc et actu ex parte: sed non includit de sua ratione incommensurabilem substantiam: et ideo ipsa per hoc potest terminare visionem absolute. Et per hoc videtur per se. Et alibi per intuitionem in quantum ex parte et per se per se. Et per intuitionem suam: non est tunc alibi videri tanquam substantiam vel in quantum habet rationem per se. Et non habet rationem suppositi: nec suppositum in quo est. Et ad formam argumenti per se. Et non sit visio nisi ex parte in quantum ex parte et non ex parte nisi in persona: non sequitur igitur ex parte in quantum in persona. Et tunc dicitur quod est substantia vel ex parte in substantia. Et ad hoc dicitur quod per se est falsa. nisi quia in illis ex parte rei distinctis ipsam unum visum distinguunt. sicut per se in exemplo tuo de basi pyramidis. nam albedo et albi visum distinguunt in per se et quod per se. et ideo non distincte videtur album nisi ille per se in quibus distinguunt albi visus distincte videntur. In proposito autem per se persone ex parte rei distinguunt: tunc eentia visum non distinguunt in eis: quia est de se hoc: ideo potest distincte videri sine illis visis que subsistunt in ea. Et ad aliam deductionem ulterius: ratiocinando de voluntate et si non oporteat respondere quod alius est falsum et iam negatum: tunc quod per se non est necessaria potest responderi. cum dicitur quod voluntas non plus abstrahit quam intellectus ostendit: dico quod intellectus potest ostendere aliquod obiectum per se obiectum sed non primum. et vocat hoc obiectum primum totum illud ad quod terminatur actus: et obiectum per se quod includit per se unitatem obiecti terminante primum: utraque autem ratio ibi ostensa sufficit ad hoc quod voluntas habeat actum suum circa illud: non enim est quod voluntas velit totum primum obiectum: sed potest velle illud quod ostenditur in illo ostensum et tunc non velle. Exemplum ponitur tale: in episcopatu ostendit sacerdotium. talis ostensio sufficit ad hoc quod voluntas habeat velle vel nolle circa sacerdotium: ita quod ex tali ostensione potest habere velle circa episcopatum et non circa sacerdotium: tunc non est nisi una ostensio: et ostensio unum obiectum primum in quo tunc includitur aliquid per se obiectum. dico tunc quod voluntas non abstrahit vel a particulari vel singulari: sed voluntati ostendit plura obiecta per intellectum quod est aliquod plurius inclusum in primo obiecto quod utrumque per se ostensum potest voluntas velle vel non velle. Et ad confirmationem cum dicitur obiectum autem differt re aut ratione. dico quod differt ratione. Et cum probatur quod non: quia intellectus non distincte percipit hoc ab isto. dico quod non oportet ad distinctionem rationis quod intellectus habeat illa sicut obiecta distincta. sed sufficit quod primo obiecto cipiatur aliquid. Et ad illud de generatione dico quod per eternam quietat in eentia sua ut est in se. non ergo sequitur quod non potest quietari in eentia ut est in filio vel spiritu sancto. imo getatur in eentia sua ut cōdicata est eis: hoc eadem generatione qua getatur in eentia ut est in se. quod enim getatur primo in aliquo obiecto: getatur in illo in quo cūctus est in illud modum. ita hic si fructus prius fruatur eentia postea persona non getatur ulterius generatione quam prius habebat: sed eadem generatione in quantum obiectum quietas terminat ut in alio. et prius non terminabat ut in illo. Et per hoc ad ultimum argumentum dico quod non erunt ibi duo actus: quia quicumque actus est ibi fructus vel visus est obiecti primi sub una ratione formali. sed iste actus unum potest esse obiecti per se virtute primi obiecti vel potest esse tunc ipsius obiecti primi. nec ergo erunt duo actus eiusdem speciei simul nec successiue. Et ad illud de imagine rationis quod per dicitur quod excludit de se regulariter de potentia ordinata. sed oppositum est quantum ad tertium articulum de potentia creaturae.

Prime

ture dico quod intellectus non potest de potentia sua naturali videre eentiam non videndo personas: quia cum intellectus de se sit per se naturalis et non libera: agente obiecto intellectus agit quod tunc potest. Et si obiectum ex parte sui agit manifestando tres personas intellectui: non est in potestate intellectus ut videat aliquid obiectum: et aliquid non videat. Et similiter non est in potestate voluntatis ordinata frui sic non fructuendo sic: quia sicut non est in potestate voluntatis ordinata manentis ut non fruatur. si enim non frueretur non impediret hoc per se carere et meretur non frui. ita non est in potestate voluntatis ut ordinata fruatur aliquo et non fruatur quocumque potest frui: et ideo non est in potestate voluntatis ordinata manentis sub aliquo ratione non frui sub qua potest frui. Sed de potestate absolute voluntatis est magis dubium: tamen ibi potest dici quod non est in potestate voluntatis sit aliquis actus ut ponatur in esse vel non ponatur: tunc non est in potestate eius ut actus ponatur in esse habeat illam conditionem vel non habeat quod naturaliter competit actui ex ratione obiecti. Exemplum: sed in potestate voluntatis sit elicere actum peccati vel non elicere. tunc si actus ponatur in esse habeat deordinationem ex natura sui: non est in potestate voluntatis ut actus sit positus in esse sit vel non sit deordinatus: ut autem fructus est ex natura sui primi obiecti natus est ut sit trium personarum in essentia: quia non ponendo aliquod miraculum ex parte obiecti erit de se trium. ergo non videtur esse in potestate voluntatis ut actus ponatur in esse sit essentie ut in tribus vel non ut in tribus. Si dicatur quod ista ratio concludit quod non est in potestate dei ut actus sit essentie et non trium personarum: dico quod non sequitur. nam actus alicuius elicetus est in potestate dei quod ad aliquam conditionem quod actus aliter sibi impetere ret ex obiecto: et tamen non est in potestate creature quod ad illam conditionem. Exemplum: in potestate dei est ut actus elicetus a voluntate peccate referatur ad deum: quod deus refert illud actum ad se: non tamen est in potestate voluntatis: quia deus ponitur esse in esse ut illo utatur ad deum: quod illo actu fruatur creatura: non potest autem simul eodem actu uti ad deum et frui alio a deo. Exemplum istud non est bonum: quia actus iste peccatis refertur ab una persona ad aliam. Dimittatur exemplum illud et teneatur ratio. quod accidens necessario prius actui ponitur potest non inesse manente actui: hoc subest voluntati diuine: non autem voluntati create elicenti actui. Ita dicatur de conditione qua actus natus est habere respectum obiecti secundum necessarium quod est ex ratione obiecti essentialiter: ideo subest voluntati diuine ut illa conditio non infir.

Quantum ad quartum articulum de facto. dico quod de facto erit una fructio et una visio essentie in tribus personis. hoc dicit Augustinus de tri. in. c. 8. vel. 23. in fine: quia neuter sine altero ostendit per se loquitur de patre et filio: quod intelligendum est de potentia ordinata de qua locutus est Philippus volens patrem se ostendi quod potuisset de se vidisse filium sine patre. et Augustinus tractat ibi de verbis Philippi et responsione christi: hoc etiam vult Augustinus de tri. c. 16. vel. 41. Deum inquit sciam nam unum filium per se forte videbimus: et quod dicit forte non refertur ad obiectum brutum sed ad aliam videndam in eo. Si dicatur de filio quod de se fructio habitualis ordinata necessario simul est trium personarum. sed aliquando non actualis: nullus enim viator nec comprehensor ordinatur potest frui una persona non fruendo alia: hoc est nisi habitualiter fruatur alia: hoc est quod sit in proxima dispositione fruendi alia: si distincte illa concipiatur ab illo. et ideo non stat fructio unius persone cum odio alterius persone: quia sicut dicit saluator in Jo. c. 15. Qui me odit et patrem meum odit.

Questio

Ad argumenta principalia. Et ad primum de primo ethicorum dico quod bonum unum non queritur cum ente: et istud bonum potest poni in alio bono. sed bonum ut sic non habet rationem obiecti fructus. et ideo non est quod in bono obiecti fructus non est ratio boni in eo: sed boni perfecti: quod est bonum non habens defectum. vel saltem si apparetur est tale. vel per se fixationem voluntatis quia non est relatio. Et ad secundum de primo quod illud quod uniformiter respiciunt eentia et personam tamen sunt eentia. sed quod tamen quoniam per se per se personam. quod autem sub alia ratione respiciunt eentia: et sub alia ratione personam. et eentia et personam. per se habet bonum. et per se habet personam. et per se habet unum: quod ideo unum sub una ratione per se ad eentia: et sub alia per se ad personam. Et ad tertium de primo quod istud quod arguitur. Arguitur. n. cum bene duo videantur esse eque querit bonum. et ad idem bene transferri quod est utrumque erit eentiale tamen. vel utrumque eentiale et personale. Sed est alia ratio quod obiectum fructus obiectum est aliquid bonitas quod dicitur et non perfectio suppositi: quod perfectio suppositi ut distinguitur perfectio quod dicitur tamen: nec est formalis ratio agendi: nec est formalis ratio termini alicuius actionis. perfectio autem quod dicitur non est perfectio abstracta a supposito quod de se respicit obiectum suppositum idifferenter. et ideo bonitas ut terminatur actus fructus quod sit tamen perfectio quod dicitur. unitas autem potest esse perfectio quod dicitur et non suppositum. quia non dicitur ratio de se principium actus: nec ratio formalis termini alicuius actus. est igitur bonum non quodcumque superius: sed bonum quod dicitur superius terminum fructus: quod est perfectio quod dicitur. que sit ratio eentialis et non ratio suppositi. sed unitas unum modo ratio eentialis. alio modo ratio suppositi. et modo non ratio formalis: nec terminum formalis actus fructus. Et ad tertium de primo quod in quantum potest solum modo denotare illud quod sequitur accipi. sua ratio formalis. vel ultra per etiam denotare potest illud esse formalis rationem inherere per eam ad subiectum. et modo sumit reduplicationem per se: quia reduplicatur siue sumatur per toto seipso per se: siue per aliquid per se cludit in intellectu ei: accipiendo reduplicationem formaliter. semper illud per quo accipitur notatur esse formalis ratio inherere per eam ad subiectum. Et ad propositum per se per se reduplicatio illa quod utrumque istud accipiat in maiori ipsa est vera et minor falsa. Si vero per se tamen non per se minor est vera et maior falsa. Et cum probatur minor per se per se accipit eam. dico quod videbimus tres locum tres: per se ratio formalis trinitatis videbitur. Sed ipsa trinitas non erit ratio formalis videndi vel eam inherere per eam ad subiectum. fructus vel visus: sed unitas eentia. Et cum probatur ulterius per se credere deum trinum in quantum trinum. dico quod non est filius: quia eentia diuina non causat in nobis immediate actum credendi sic causa: bit immediate actum videndi: et per se per se perfectionem intellectus nostre per statu istum: quod intelligimus personam distinctas ex creaturis et distinctis actibus. et ita quod ad cognitionem nam potest modo trinitas esse ratio formalis cognoscendi. tunc autem erit per se cognita et non ratio formalis cognoscendi: quia tunc videtur per se eentia in se ut per se obiecti.

Ad rationes in oppositum. Et ad primum dico quod est tamen unum ultimum finis in se. tamen illud habet in se diuinas rationes aliquas: quod non sunt formales rationes ultimi finis. et ita potest esse frui eo sub ratione ultimi finis formalis non fruendo illo sub illis rationibus. Et ad secundum dico sic dictum est in precedenti questione quod per accidens est quod in eodem currat ratio efficiens et ratio finis. tamen de facto una est ratio formalis ipsi finis: sicut una est ratio formalis ipsius efficiens. Et in illa una ratione potest potentia getari: sed non getari in rationibus personarum quod sunt in illo fine. Et ad confirmationem cum dicitur non potest una persona creare nisi alia creetur. dico quod non sequitur. ergo una non potest finire actum fructus: nisi alia finiat. bene. legatur quod una persona ex parte rei non est finis nisi alia persona sit

Tertia

finis. sed non sequitur de fine actus ut est elicitus a potentia: quod finis actus ut elicitus est ad quem potentia elicitur ordinatur actus et propter quem elicitur ipsius. sed finis ex parte rei est bonus ad quod actus ex parte sui naturae est ordinari: non quod in ratione obiecti quod attingit per actum. sed sicut omnes naturae create in aliquo gradu ad finem ultimum ordinantur. Et ad autem de trinitate per se per se loquitur de facto et formali ratione ei. Et ad ultimum de adoratione dico quod una est adoratio habitualis trium personarum quod quicumque adorat unam habitualiter se subicit toti trinitati. sed non est quod actualiter cogitet de alia persona quam adorat unam personam: sicut per se oratione una personam oratione que non dirigatur actualiter ad aliam: sicut per se de illo hymno. Veni creator spiritus etc. et de multis orationibus in ecclesia institutis. unde de oratione ecclesie frequenter dirigunt patri et in fine inducitur filius sicut mediator. quod dicitur alius refert actualiter intentionem suam ad orationem patris non est quod actualiter tunc cogitet de filio vel de spiritu sancto nisi habitualiter quousque per se inducat filium in cogitatione sua tanquam mediator. Et est eadem adoratio habitualis: non tamen actualis: ita est quod de fructu habitualis: sed non necio eadem actualis.

Ad rationem de idem Augustinus in libro de trinitate. aliter superius accipies uti et frui sic dicit. Atque est assumere aliud in facultate voluntatis. frui autem est uti cum gaudio: non adhuc specie: sed iam rei. Sed quod ois qui fruit utitur. Assumit enim aliud in facultatem voluntatis cum fine delectationis. Non autem ois qui utitur et fruit: si id quod in facultate voluntatis assumit: non propter ipsum: sed propter aliud appetit. Et attende quod videtur Augustinus dicere illos frui tamen qui in re gaudent non iam in specie. et ita hac vita non videmur frui. sed tamen uti. ubi gaudemus in specie. cum supra dictum sit frui esse amore inherere alicui rei propter se. qualiter etiam hic multi adhibent deo.

Questio. III.

Insequenter quero de frui in se. et primo supposito quod sit aliud voluntatis per se. Et quero an sit aliis actus elicitus a voluntate: vel passio recepta in voluntate: puta aliis delectatio. Et sit delectatio per se: quod fructus est ultimum quod expectatur de arbore. ergo sit in spiritualibus fructus est ultimum quod expectatur de obiecto: sed tale est delectatio: quod delectatio sequitur actum. ideo ethi. c. 2. Et ad gal. 5. Fructus spiritus est caritas: gaudium: pax etc. et numerantur ibi videntes passiones: ut per se gaudium: aut saltem non sunt actus sed actus actus. fructus autem fruimur per se. quod frui est aliud per se prius actui ut uti. Et contra. voluntas actu elicitio amat deum: aut igitur propter aliud et tunc uti: et ita est pueria: aut per se: tunc frui ex passione de frui: et sic frui est actus. Et in ista quod videtur de ipso conceptibus. et de significato nominis.

Quantum ad primum dico quod sicut in intellectu sunt duo actus assentientia alicuius replexo. unus quo assentit alicui replexo propter se sicut principium. alius quo assentit alicui vero non propter se: sed propter aliud verum sicut conclusionem propter principium. ita in voluntate sunt duo actus assentientia bono unum quo assentit alicui bono propter se. alii quo assentit bono propter aliud bonum ad quod illud bonum refertur sicut conclusionem assentit propter principium. et conclusionem. veritate sua habet a principium. Ista similitudo accipit per se per se. ubi dicitur. Quod in me est affirmatio et negatio. In appetitu est persecutio et fuga. et ita videtur sicut in me est duplex affirmatio: propter se et propter aliud.

Distinctionis

tulo qd impossibile est oino actū visionis esse sine fructu/ ne in tali agente. hoc nō videt. qz quicūqz nāc vult ēre absolute sic se habet qd pōt essentialr nō depēdet a posteriori tale pōt ēe sine posteriori abiqz dīctiōe. actū aut istū. f. vīso fructuū sunt due nāc absolute. g. sine dīctiōe vīso: qz est pōt nālī: pōt ēe sine fructuōe que est pōt posterior. C. Rūdet qd maior est vā de illis absolutis: qz nūqz depēdet ab altero: nec ambo a 3. in pposito autē ambo depēdet a 3. v. ab obiecto causante. C. Contra si nō depēdet a 3. necessario causante ambo: nec etiā ne cessario causante vtrūqz: 3. causat alterū. adhuc maior erit vera: qz sine dīctiōe poterit ēe pōt sine posteriore. ista aut nō depēdet a tertio necessario simplr causante ambo. p. nec nēcio causante posteriori si causat pū: quia qdquid absolutū pōt nō necessario causare imēdiate pōt nō nēcio causare per causas medias etiā causata: qz illa causa mēdia causata nō nēcit ipsoz ad causandū effe: ctuz illi. v. cause mēdie absolutū. v. p. de sole. igit si non causat imēdiate necessario absolutū posteriori nō causat necessario illud posita causa pōre si qua sit cā. C. Cōtra 4. articūlū qd dicit qd volūtas nō eleuata p habitū sup/ naturalē nō pōt frui sine vltimo clare vīso. arguo sic. il lud quo aliqd pōt simplr agere illud est potētia. g. si vo lūtas circa finē vīsoz nullū pōt habere actū ex nālībus suis: habēs aut charitatez pōt: charitas vel erit simplr potētia volūtatū circa obiectū illud: vel pars potētie vo lūtatū: quoz vtrūqz est falsū. C. Itē si obiectū volūbile min/ sufficiēter appropiatū volūtatū sufficiēter pōt ter/ minare actū volūtatū. multo magis si illud est sufficiē ter appropiatū: pōt pfectius pntatū volūtatū. g. si ali/ quod bonū sub rōne obscura appbēsus pōt ēe volūtatū a volūtatē nō eleuata p habitū supnālē: multo magis idē obz clari/ vīsoz pōt ēe aliquo mō actu volūtatū a tali volūtatē. pcedo igit pnes istarū rōnūz.

Quātū ad primū articūlū dico qd volūtas sicut nō nēcio frui bis q sunt ad finē: sic nec sine obscurz appbēso et in vniuersa/ li. C. Quātū ad 2. articūlū cōcordo cū pma opi. qd non nēcio frui sine appbēso in piculari et obscure: nec qd ad pōtētiā argui dīctū: qz rōnes posite in p articulo cō cludūt 3. v. si valēt: quas tñ nō reputo valere nec sim pliciter pcludere: sed innitēs eis in pmo articulo nō vi deo quō soluet eas dē in scdo articulo. C. Quātū ad ter/ tiū articūlū de fine clare vīso. dico qd volūtas eleuata nō nēcio frui qdū est ex pte sua. C. Quātū ad 4. dico qd volūtas nō eleuata supnālī pōt frui illo fine.

Ad argumēta pro opi. dico ad pū qd illd si/ mile cōcluderet. ita falsa: qz cōcluderet qd sicut assentim/ nēcio psoni ppter pnci/ pia: sic nēcio assentim/ illis qd sūt ad finē pp finē: qd est falsū. ideo dico qd si est quo ad duo. f. quo ad ordinēz istoz et illoz inter se. et etiā quo ad ordinē illoz compa/ randoz potētiā ordinate rēdentes in illa: et intelligo sic: qd sicut est ordō iter ista vera: sic et iter illa bona: et sicut illa vera sunt sic ordinate cognita: ita et illa bona sūt sic ordinate volūta. sed nō est sūt qdū ad ordinē necessita/ tis in vniuersa in alio cōparādo ad potētiā absolute. non enī o3 qd volūtas seruet illū ordinē in actib/ suis qualē nata sunt volūbilīa habere ex nā sua: nec est assensus si/ milis hincide: qz necessitas ē intellectū ex ciuitētia ob/ iecti necessario causante istū assensū in intellectu: nō au tē bonitas aliqua obiecti causat necessario assensū vo lūtatū: 3. volūtas libere assentit cuilibet bono: et ita li bere assentit maiorī bono sicut minorī. C. Ad 2. mō dī/ citur de picipatiōe: dico qd maior est falsa: qz nihil vo lūtas necessario vult: et ideo non o3 qd necessario vult

Prime

illud: rōne cui oia alia vult: si quid ēt tale. minor etiaz est falsa. q. f. virtute et participatiōe vltimi finis vult qd quid vult: qz vult et picipatiōe alicui/ volūtatē velle aliqua pōt itelligi duplr. vel vult eius vt efficiēt siue cōtinētis vult vel vult eius vt pmi obiecti. ppter qd volūtatē vult alia. si pmo mō itelligat/ qd est ad ppositū minor assūpta cū maiorī. qd illud cui/ vult vt efficiētis est aliqd volūtatē nō o3 esse volūtatē: sicut illud qd est efficiētis alicui/ vult nō o3 esse vult. nō. o3 qd pmo videā de/ um oculo corpali si videā colorē qui est qdā picipatiō dei vt cause efficiētis. Si itelligat 2. mō de picipatiōe vt pmi obiecti: tūc minor est falsa. nō. n. vult dei vo lūti volo qdūqz volūtatē: qz tūc ois act/ volūtatē cēt actu/ alis vīso referēdo illud ad pū obm volūtatē. C. Ad 3. mō dicit vno mō qd nō sit ibi aliqd defect/ alicuius boni vel aliqua malicia. et iō nō posset forte volūtas nolle il lud: qz obm act/ nō ēdī est nālī vel defectiū. pōt tñ il lud bonū pfectū nō velle: qz in pte volūtatū ē nō tñ sic vel sic velle: sed velle vel nō velle: qz libertas ei/ est ad agēdū vel nō agēdū. si. n. pōt alias potētiāz iperādo mouere ad agēdū: nō tñ sic et sic: ad determinate agen dūz vel nō agēdū: nō videt qd minor sit libertas sui re/ spect/ sui qdū ad act/ determinationē: et hoc posset ostē di p illud Aug. pmo retractatiōnū. vbi supra 3. pū ar ticulū. C. Alr dī qd nō est pbatū qd volūtas possit bo nūz nolle in quo nulla iuenit rō mali vel defect/ boni: sicut nō est pbatū qd possit velle illud in quo nō iuenit aliqua rō boni: et hoc vel pūat/ re vel in appbēsiōe qd illud terminet actū volēdi: de hoc f. te alias erit sermo. C. Ad auctoritatē Aug. dico qd nō intelligit de volūtiō ne actuali. vult. n. qd minus ille de quo loquitur ibi verus dixisset qd oēs pcurrētes volūtatē si dixisset oibz. bea ti oēs vultis ēe. nō oēs aut cōcurrētes ad illud pceptū/ cū habuerūt tūc actualr velle britudis: qz nō actualē cognitionē de b. loquitur qd de volūtiōe habituali et aptitu dinali: qua. v3. ipsa volūtas. pna est vt statiz iclinet ad actū volēdi britudinē si actualr offerat sibi ab intelle/ ctū. C. Silr auctoritas nō est ad ppositū: qd si certū est oēs velle britudinē: hoc nō est actu amicitie: volēdo. f. bono bñficio illud. f. bñficari sūt beati esse: sed actu cō cupiscētie volēdo illud bonū sibi vt sufficiēs sibi bonū: qz nō est certū volūtatē iordinate habere dilectionē ordinate pmi obiecti in se. 3. oēs volūtatē sine ordiate si ue iordinate habet volūtatē cupiscētie: volēdo sibi bo nūz. act/ aut cupiscētie nō pōt ēe act/ fructiōis: qz ois cupiscēs cupiscit alq quē amat amore amicitie: et ita actus cupiscētie nō est act/ fructiōis: 3. solus act/ ami/ cie. Si g. loquat/ Aug. de actu volēdi britudinē: nō tñ de actu amicitie sed cupiscētie: et ita nō de fructiōe: et ita nō est ad ppositū. C. Ad argumētū p qto articulo eoz cū dī de agere: et de esse: dico qd ille act/ nō ēet sup/ nālī: sed nālī: qz actū aliqd pōt volūtas elicere nālī circa obm qdūqz ab intellectu ostēsus: et qd ille actus nō excedit facultatē potētie: iō nec obm vt terminat actū illius potētie. C. Cū dicit 2. qd volūtas ēet brā si ne charitate. dico qd nō sequitur. qz fm Aug. de trini. lib. 3. c. 5. vel. 15. Beat/ igit nō ē nisi qui et h3 oia q vult et ni bil mali vult. ita itelligēda est hec diffinitio qd beat/ est qd h3 qd ordiate pōt velle: nō tñ qd nūc actū vult. tūc enī aliqz viator posset ēe beat/ p pte qd de vno tñ ordine h3 bito cogitat. pōt aut volūtatē ordinate velle habere charitatē: qz pōt velle nō tñ habere substātiāz actus fruedi: sed pōt velle habere fructiōnez deo acce/ ptam. ergo si nō h3 illud nō h3 qd ordiate pōt velle. C. Qualiter etiā charitas regat/ nō tñ ppter gratifi/ cationē actus: sed ppter aliquem gradum perfectionis

Questio

Intrinsēctū actiū. de hoc inferius. vi. 17.
Ad principalia argumēta rīdet. C. Ad p/ mū dico qd aliqd est iueniēs alicui aptitudinalr vel actualr. iueniēs aptitudinalr est qd iuenit alicui ex se et qdū est ex nā rei: et tale cōue/ nit actualr oī ei in cui/ pte nō ē qd ei aliqd actualr cō/ ueniat vel dīcōnētiat. et i. qd cōuenit aptitudinalr appetitui nālī: vt appetitui sensitīuo. iuenit ēt ei actua/ liter si nō sit defect/ ex pte alteri/ extra. 3. in pte vo lūtatē ē vt aliqd ei actualr iueniat vel nō iueniat. ni/ bil enī actualr iuenit sibi nisi qd actu placet. pp. B. ne/ go minorē cū dicit. finis nēcio iuenit volūtatē. h nō est verū de iueniētia actuali: 3. aptitudinali. C. Aliter dico est aptitudinalis sola sufficiat ad delectationē nō tñ ad fructiōnē: imo in fructiōe o3 qd sit iueniēs actualr siue aptitudinalr iueniat siue nō. Si pū suppositū in hac rīsiōe est verū. negāda est pna. delectatio. ergo fructio. C. Ad 2. mō dico qd ali/ modus agēdi in agere ppe et me/ taphorice destruit silitudinē qdū ad nēcitātē. C. Vel aliter. sicut aliqd agēs ppe nēcio mouet: aliqd ptingen/ ter: sic aliqd agēs metaphorice nēcio: aliqd ptingēter. ille enī finis qui mouet nēcio efficiēs: puta agēs nālē mo/ uet nēcio metaphorice: qz nēcio amat vt appetit nālī. qui aut mouet efficiēs ptingēter: mouet ptingēter me/ taphorice. h aut efficiēs cōtingēter efficiēt: et finis ptingē ter metaphorice mouet. C. Ad 3. mō dico qd illud immobile nō o3 esse aliqd actū elicetū. nō. n. plures calefactiōes varie et mobiles psupponūt aliquā vnā calefactionē i/ mobile: 3. psupponūt actū pū: puta caliditātē qd tñ pncipiū elicēdi oēs istos actus varios. ita h volūtiōes nō psupponūt aliquā volūtiōnē vnā immobile: qz tūc volun tas vult aliqd a se. et tēp sub duob/ actib/ aut saltē sub vno actu referēte h ad illud: sed psupponunt actū pū: puta volūtatēz que est pncipiū sufficiēs vel ratio elicēdi oēs illas varias volūtiōes.

C. Sed cū deus diligat nos: vt frequēter scri/ ptura dicit. que eius dilectionē erga nos mī/ tūz cōmēdat: querit Augu. quō diligit an vt vrens an vt fruens. et pcedit ita. Si fruitur eget bono nostro. Nō nemo sanus dixerit. Aut. n. ppbeta. Bonoz meoz nō eges. Dē enī bonū nostrū vel ipse est vel ab ipso est. nō ergo fruiur nobis: 3. vti. Nō V.

Vltimo circa distinctionē istā pū/ mā qd de fructu deo iueniat frui. videt qd nō qd fructio ē re/ finis: 3. deus nō h3 finē. g. nō ppetit sibi frui. C. Cōtra. de/ amat se et nō amat se pp aliū: qz tē vtref/ se. g. frui se. et plana: qz si amat se aut vti deo aut fruēdo.

Vero secūdo vtrū viator fruat/ qd non vī. qz viator tñ h3 actus desiderij re/ boni absentis: sed actus desiderij nō est act/ fructiōis. cui/ p/ batio est: qz desiderij est actus cupiscētie fructio aut est actus amicitie. ergo C. Cōtra. Augu. et habetur in littera: frui est amore iherere alicui rei p/ pter se: sed sic viator iheret deo. ergo vī.

Veritur tertio vtrū peccator fruat/ et videtur qd nō. qz nō innitit alicui bono immobili: sed mobili. g. nō gescit. et p pū nō frui. anis ostē ditur. qz innitit creature que est mobilis: qz ois creatura varietati subiecta est. C. Itē qui vult aliū

Quinta

vti actu suo nō frui co. sed peccator vult deus vti actu suo. ergo nō frui co. maior ostēdit. qz qui vult aliū vti actu suo iā nō appciat illū vt sūmū bonū. g. nō frui il/ lo. minor ostēdit. qz peccator vult ēe actū suū: igit vult ipsoz ēe a deo: cū nihil possit ēe nisi a deo. et si hoc igitur vult deū vti illo: qz deus vti oī eo qd est ab eo. C. Con/ tra. Aug. 83. qdū. q. 30. Ois itaqz humana puerio est qd viciūz vocat fruedis vti velle atqz vtendis frui. et go possibile est peccatorem frui vtendis.

Verit quarto vtrū bruta fru/ ant. Et videtur qd sic per Augusti. vbi dūz. 83. qdū. q. 30. frui qlibet corpali volūtatē nō absurde estimā tur et bestie. C. Cōtra. frui est alicui rei amo re iherere ppter se: 3. bruta nō habēt amorē: qz nō vo lunt. nec iherent alicui rei ppter se: sed ppter bonū eoz. ergo vī.

Vinto qd vtrū oia fruunt/ de sic. qz oia bona appetūt an/ re nālī. p ethi. et aliqd bonū: nō ppter aliud. C. Cōtra fruiur cognitio: 3. nō oia cognoscūt. g.

Ad solutionē istaz qdū pmitto qdā exēplū quō. v3. corpa diuersimode ge/ tanf. vltimū terminū getis grauiū corpoz ē cētū. hūic aut cētū tanqz terminū vltimo adheret aliqd corp/ que per se pmo: puta terra: qd nō p nāz alteri/ corpi adhe/ ret a quo picipet grauitatē et istā adhesionē. Aliqd aut corp/ adheret cētū p se: 3. nō p qz adheret p grauitatē et adhesionē picipatā a terra. p se tñ adheret: qz per for mā intrinsēctā: et firmiter: qz est qd intrinsēctū terre qd primo quiescit: vt pote lapides et metalla in viceribus terre: et talia 3. nō p tñ pfecte gescūt: qz pfecte pūcta sūt cētū mediātē p gescēte cui sūt pfecte pūcta. C. Aliqd corp/ 3. mō adheret cētū mediātē terra cui vniē: 3. mobilr et nō firmiter: vt graue aliqd exis in superficie terre: et ta/ le 3. gescat ad aliqd tēp/ nō tñ ita determinat ad getē sicut corp/ gescēs scdo mō. C. 4. mō pōt aliqd corpus adherere vniormiter corpi pmo et respectu illi/ ge/ scere: et tñ nō gescere respectu vniuersi si illud cui pmo adheret nō vniormiter adhecat centro. verbi gra de boie iacēte in nauī: et si in pte corpi ēet seipsoz getare illud corp/ graue: qd seipsoz finalr getaret in aliquo ta/ li mobili. nō aut in cētū: nec mediātē: nec imēdiate ior dinatē se getaret: qz si qdū est ex se getaret se pp suaz firmā adhesionē tali corpi mobili: tñ nō adheret illi cui 3. nāz suā adherere deberet vt getaret. C. Ad ppositū applicādo corpi pōderi corruēt volūtas in spūalib/. qz sicut corp/ pōdere sic anim/ et volūtas amore fertur quocūqz fert. vt ait Aug. ii. d. cūi. dei. c. 28. Cētrū qd ex nā sui est vltimate getariū est finis vltim/ fm verita/ tez hūic cētū volūtas diuina p et p se: qz nō picipatiōe alicuius alteri/ a se immobili et nēcio adheret: qz ipsa vo lūtas nō p habitū: nec p actū differētē a se: nec igit vult alicui/ cause supioris pfectissime amat illud sūmū bo nūz et nēcio. C. In 2. gradu est volūtas creata brā que nō p 3. picipādo a deo p tñ qz p formā suā intrinsēctā adheret firmiter hūic bono. et hoc qz facta est. qd intrin/ seca volūtatē pmo gescēt: qz in eius bñplacitō semper manēs. C. In 3. gradu est volūtas iusti viatoris qz in/ tatur diuine volūtatē: et mediātē illa sūmo bono in quo gescit ipsa volūtas. tñ nō firmiter adheret illi bono vt bñplacito isti/ volūtatē. vñ nūc adheret illi nūc auer/ tit ab illo. sed h est qdā dissile in corpi/ tertij mēbrī: qz ibi manēte forma qua corp/ quiescit pōt ipsoz nō ge/ scere. h o3 formā q quiescit destrui simul cū auersione volūtatē a centro suo. C. In qto gradu ē peccās mor

Distinctionis

nō cōcipiat pōnē: nō minus est per se nota q̄tū est de se: sic loquimur de pōnē p se nota. Ex his p̄s q̄ nūla est distinctio de p se nota in se in nobis: q̄r quēcūq̄ ē i se p se nota cūcūq̄ intellectui ē p se nota: l̄z nō actu cognita: tū q̄tū est ex terminis est euidenter nota si termini accipiant: sicut p̄s de syllogismo pfecto q̄ nullius indiget vt appareat necessari. Et ppter idēz nō valet ista p̄dictio q̄ aliqd ē per se notū sapiētib⁹ vel īspiciētib⁹: q̄r hoc totū p̄tinet ad p̄ceptionē terminorū que p̄supponit ad intellectū p̄pōnis per se note. Nec illa distinctio valet: q̄r aliqd sunt per se note p̄mi ordiis: aliq̄ scōdi: q̄r quēcūq̄ p se nota p̄pōnes p̄cepti terminis p̄p̄yis: sicut sunt termini ei⁹ hūc euidentē veritatē i ordie suo.

Ex his ad q̄nē dico: q̄ p̄pō illa est p se nota q̄ iū. q̄r ista extrema ē ē cēntiā diuinā q̄r bec. q̄r illa ex terminis suis h̄z euidentē veritatē in tātu q̄ illa p̄pō nō p se nota: mō q̄tū p̄dicatū sit extra rōnē sibi: s̄z per se nota: mō q̄tū i mediata ex terminis euidentē: q̄r ē i mediata: sicut q̄r ad quā resolunt oēs p̄pōnes enūciatēs ali quid de deo q̄litercūq̄ p̄cepto: est igit ista: deus est: vel bec. cēntiā est: p se nota: q̄r ista extrema nata sūt facere euidentia de ista cōpōne cuiuslibet apphēdenti perfecte extrema ista p̄pōnis: q̄r ē nulli p̄fectius cōuenit q̄r hūc essentia: sic ergo intelligēdo p̄nōmē dei aliqd q̄r nos nō p̄fecte cognoscim⁹: nec accipim⁹: vt hūc cēntiā diuinā: sic bec ē per se nota: deus est. Et si querit an tē infit alicui p̄ceptū quē nos cōcipim⁹ de deo: ita q̄ sit p̄pō p se nota in qua enūciat esse de tali p̄cepto: puta in tali p̄pōstioe cui⁹ extrema p̄tā a nobis accipi. p̄t. n. in intel lectu nostro ē aliqd p̄ceptus de deo dictus. nō cōis sibi z creature: puta necessari ens vel ens infinitū: vel sūmū bonū. z de tali p̄cepto possum⁹ p̄dicare esse eo mō quo a nobis cōcipim⁹. dico q̄ nulla talis est per se nota. ppter tria. p̄mō: q̄r q̄libet talis est p̄cepto demonstrabilis etiāz ppter qd. p̄batio. q̄cquid p̄mō z i mediata puenit alicui de quolibet: q̄r est in eo sive sibi supiori sive inferiori. vt de p̄pōstioe p̄tōr demonstrari ppter qd. p̄ illud cui p̄mō pue nit tanq̄ per mediū. Exēplū. si triangulus p̄mō h̄z tres angulos equales duob⁹ rectis de quolibet p̄tōr in triā gulo p̄tōr demonstrari q̄ habeat tres angulos demonstratiōne ppter qd. p̄ mediū q̄r est triāgulus: puta q̄ aliqua figura h̄z tres r̄. de q̄libet etiā sp̄e triāguli q̄r h̄eat tres l̄z nō p̄mō. esse aut p̄ cōuenit hūc cēntiē vt bec. q̄r q̄libet q̄r est in hac cēntiā: q̄r p̄tōr a nobis cōcipi sive sit q̄tū supius sive quasi passio p̄tōr demonstrari ē per hūc essen tiā sicut p̄ mediū demonstratiōne ppter qd. sicut per hūc triāgulus h̄z tres: demonstrat q̄ aliq̄ figura h̄z tres: z p̄ p̄mō nō est p se nota ex terminis: q̄r tūc nō d̄mōstraretur ppter qd. Et scōdo sic. p̄pō p se nota cuiuslibet intellectui ex terminis cognitis est euidentē: sed bec p̄pō. ens infinitum est: nō est nota sive euidentē nostro intellectui ex terminis. p̄batio. tales. n. terminos p̄mō accipim⁹ q̄r eā credamus vel p demonstratiōne sciam⁹. z in isto p̄tōr non est nobis euidentē. nō. n. certitudinalr eā tenem⁹ ex terminis: nisi p fidē vt demonstratiōne. Et tertio: q̄r nūl est p se notū de p̄cepto nō simpliciter simpliciter: sicut sit per se notū p̄tes il lius p̄cepti v̄niri. nullus aut p̄cept⁹ quē habem⁹ de deo p̄p̄yis sibi z nō pueniēs creature ē simpliciter simplex. vt saltē nullus quē nos distincte p̄cipiam⁹ ēē p̄p̄yis deo ē simpliciter simplex. q̄r nūl est p se notū de tali p̄cepto nisi p se notū sit p̄tes illius cōcept⁹ v̄niri: s̄z hoc nō ē p se notū q̄r v̄nio illaz p̄tū demonstrat p̄ duas rōnes. maior ma nifesta est p̄p̄m. s. meta. c. de falso. q̄r rō in se falsa ē de omni falsa. q̄r nulla rō ē de aliquo vera: nisi sit in se vera. q̄r ad hoc q̄ cognoscit aliqd ēē v̄p̄ de aliqua rōne vel ipsaz esse verā de aliquo. o. cognoscere ipsaz ēē v̄p̄ in

Secunde

se. nō est aut rō in se vera nisi p̄tes illius rōnis sint v̄niri te. z sicut o. scire q̄tū ad p̄dicatiōes q̄ditiuas q̄ p̄tes illi⁹ rōnis possit v̄niri q̄ditiuē: puta q̄ altera p̄bat al terā formalr. ita q̄tū ad veritatē p̄pōnis enūciatēs ēē o. cognoscere p̄tes rōnis subiecti vel p̄dicati v̄niri actua liter. Exēplū. quēadmodū ista. hō irrōnalis ē aīal: nō est per se nota loquēdo de p̄dicatiōe q̄ditiuā: q̄r subm in se includit falsū: q̄r p̄pōnē includēt in se p̄dictoria. ita ista. hō albus ē. nō ē p se nota nisi p se notū sit hominem z albu actu iungit: q̄r si nō iūgūtur actu bec est vera. nūl ē hō alb⁹: z p̄ p̄ns sua v̄ersa ē vera. nullus homo alb⁹ est aliqd. q̄r ista p̄dictoria falsa. hō albus ē aliquid. p̄batio minoris. quēcūq̄ p̄ceptū cōcipim⁹ siue boni si ue veri si nō d̄bit p̄ aliqd vt nō sit p̄ceptus simpliciter sim plex: vt dicēdo. sicut bonū vel īfinitū bonū vel īcreatū vel īmētū: z sic de alijs. nullus talis est p̄p̄us deo. vo co aut p̄ceptū simpliciter simpliciter q̄ nō ē resolubilis in ali quos p̄cept⁹ simplices: quoz q̄libet possit actu simplici distincte cognosci. Et ista rōne vltia p̄s ad q̄dā istā rias cū arguit. bec ē p se nota. necesse esse est. q̄r batio. q̄r oppositū p̄dicati repugnat subro. si. nō est: nō ē neces se ēē. bec etiā ē p se nota: deus ē: q̄r p̄mō cōz expōnē quā ponit Dam. lib. i. c. 12. deus d̄r ab op̄atiōe actuali fouere vel ardere vel p̄siderare. q̄r p̄mō cōem acceptiōne idēz ē deus est. sicut op̄as actu ē: q̄r videt p se nota: q̄r vt p̄ns oppositū p̄dicati repugnat subro. s̄z sit actu op̄as et q̄r nō sit. Et dicē q̄r bec p̄pō. op̄as actu ē. p̄tōr p̄dicare ēē: z adiacēs vel z. z ita p̄d̄r ēē vt nūc: vel esse ba bituale. p̄mō nō est p se nota. z nō est p se nota. S̄z hoc nō est logice dictū: q̄r p̄mō p̄m. z. p̄p̄r. esse nō predi cat z nō nūl q̄r tertiū adiacet sibi tanq̄ p̄dicatū. q̄r autēz nullū adiacet sibi tertiū p̄dicatū ēē p̄p̄yis: q̄r ēē p̄dicari z adiacēs. hic nūl adiacet sibi. igit p̄dicat p̄p̄o q̄r in se est: ita p̄dicat ēē z. Et aliter r̄ideo ad istā rias. q̄r nulla istaz p̄pōnē ē p se nota. necesse ēē ē. vt op̄as actu ē: q̄r nō ē p se notū p̄tes q̄r sūt i subro v̄niri actualr. Lū dicē oppo p̄dicati repugnat subro: dico q̄r nō ēē p̄pōnē ēē per se nota: nisi illa repugnātia sit euidentē: z ēē cū sit euidentē v̄niri q̄r exte h̄z p̄ceptū simpliciter simplici vel p̄cept⁹ p̄tū v̄niri si nō sit p̄cept⁹ simpliciter simplex. Et cōtra istud. si oppo p̄dicati repugnat subro: vt si nō animal repugnat hōi. seq̄ q̄r si hō ē aīal ē. q̄r p̄na ē bona ponēdo subm in aliquo ante z p̄dicatū in aliquo p̄ntē i ferēdo p̄ns ex tali ante: puta. a. est necē q̄r. g. a. est. q̄r op̄ positū p̄ntis repugnat aīti. s̄z oīs p̄na necia t̄z v̄niri ali cuius cathē. necesse illa cathēgorica est que v̄nit ex tremā: rōne quoz t̄z p̄na. g. talis p̄pō est necia: puta il la necesse ēē est: vel op̄as actu est. Et r̄. q̄r in ante includunt duo opposita: z īferē p̄ns: nō īferē rōne alicui tot⁹ extremi: q̄r totū extremū nullū v̄nū cōceptūz facit. sed t̄m rōne alteri⁹ partis extremi: puta sequit. hō irrōnalis est. q̄r aīal est. rō p̄ne nō ē hō irrōnalis: q̄r nūl lū v̄m cōceptū facit: sed hō in ante īferē aīal in p̄ntē. z iō cathēgorica p se v̄a o. z formari ex illis extremis q̄ erit ista. hō est aīal. Ita in p̄posito: si p̄pō habeat extremū nō simpliciter simplex: cuius partes non sunt p se nate v̄niri: z aliqd īferē rōne talis extremi: nō simpliciter simplici is īferitur rōne alteri⁹ p̄tis que includit illud q̄r īferē in p̄ntē. z iō t̄z in v̄niri cathēgorice iungētis illa duo. alteram. s. partes aītis: z alterā partē p̄ntis: ita ē bic: ēē est. nō aut necesse ēē ē. Et p̄ter idēz ad aliud. si non est actu nō ē op̄ans. ergo per oppositū. si est op̄as ē ens actu: r̄ideo. in subiecto includunt plura: quoz alterūz est p̄cise ratio cōsequētē. non autēz totum. z ideo non est p̄positio necessaria v̄niriendo totum extremūz ante cedentis cum extremo consequentis.

Suid.
var. 11.
di. 2.
in p̄m.

Questio

Ad argumēta

principalia. Ad p̄m. s. ad Dam. potest expōi de potētia cogniti ua nāliter nobis data: per quā statim ē creaturis pos sumus cognoscere deū esse saltē in rōnibus generalib⁹. z ibi subdit quātr cognoscit ex creaturis. vel d̄ cognitio ne dei sub rōnib⁹ cōmuni⁹ cōueniētibus sibi z creatu ris q̄ cognita p̄fectius z eminētius sūt in deo q̄ in alijs. q̄r aut nō loquar de cognitiōe actuali z distincta dei: p̄ per hoc q̄r dicit ibi. Nemo nouit eū nisi q̄tūz ipse reue lauit. Ad 2m dico. q̄r Ansel. nō dicit illā p̄pōnē ēē p se nota: q̄r apparet: q̄r nō p̄tōr īferri ex deductiōe eius q̄ ista p̄pō sit vera: nisi ad min⁹ per duos syllogismos. q̄r alter iste est. omni nō ente ens ē maior. sūmo nūl est maior. ergo nullū sūmū est nō ens. ex obliquis in 2o z. Alius syllogism⁹ est iste: quod nō est nō ens est ens. sū mū nō est nō ens. ergo ens est ens. quō aut ratio ens vale at. dicef in sequētē questioe. articulo 6o: q̄r fiet ad infini tatem p̄bandā. Ad p̄bationē maioris dico q̄r maior nō est p se nota. Lū p̄bat: q̄r oppositū p̄dicati repugnat subiecto: dico q̄r nō est per se euidentē oppositū p̄dicati repugnare subiecto: nec per se euidentē est subiectū habere cōceptū simpliciter simpliciter. vel q̄r p̄tes illi⁹ v̄niri antur in effectu. tambo ista requirunt ad hoc q̄r p̄pōstio ista esset per se nota. Ad 3m dico. q̄r veritatē in cō muni esse est per se notū. ergo deū esse. nō sequit: sed est fallacia p̄sequētis. Aliter p̄tōr negari maior. Lū p̄ba tur. si nulla veritas est. ergo nulla veritatē esse est v̄p̄. p̄na non valet: q̄r veritatē aut accipit p̄o fundamentato veritatis in re: aut p̄o veritate in actu intellectus cōpo nente aut diuidente. si aut nulla veritas est: nec verum est aliq̄nā veritatē in eo: nec veritatē rei: q̄r nulla res est: nec veritatē intellectus cōponētis z diuidentis: quia nullus est. bene tamē sequit. si nulla veritas est. q̄r nō est verū aliq̄nā veritatē esse: q̄r nulla est. sed nō sequit v̄l tra. ergo verū est aliq̄nā veritatē nō esse. est enim falla cia p̄sequētis a negatiua habēte duas causas veritatis ad affirmatiua que est v̄na illarū. Ad vltimūz dico. q̄r p̄pōnes nō dicunt per se note: q̄r extrema h̄nt maior res necessitatē in se: vel maiorē in re extra intellectu: q̄r extrema vt sunt extrema talis p̄pōnis ostēdunt euidentē p̄pōnē esse cōformē rōnib⁹ terminorū. Habitudo in eo: z hoc quaecūq̄ esse termini habeat siue in re si ue in intellectu. euidentia enī huius cōformitatis est eui dentia veritatē in p̄pōne: q̄r est p̄pōnē ēē per se notas. nūc aut ista. ens īfinitū est in intellectu nostro. nō nata ē habere euidentia ex terminis: sed b̄i ista. oē totū est mai⁹ sua parte: vel aliqua cōfiliis in quocūq̄ intellectu cōcipiē te terminos nata est habere talē euidentia ex terminis: q̄r ex terminis est euidentē q̄ ista complexio est cōformis habitudo in rationibus terminorū. q̄lecūq̄ esse termi ni habeat. z ideo l̄z minor sit necessitas terminorū: nō sequit q̄r sit maior euidentia p̄pōnū.

Ad primā questionē

sic p̄cedit: q̄r de en te infinito non p̄t demonstrari esse ppter quid q̄tū ad nos: l̄z ex natura terminorū p̄pō esset demonstrabilis ppter quid. sed q̄tū ad nos p̄pō est demonstrabilis demonstratiōe q̄r ex creaturis. p̄p̄tates aut īfinitū ens relatiue ad crea turas immediat⁹ se habet ad illa que sūt media in d̄mō stratiōe q̄r q̄ p̄tates absolute. ita q̄ de illis p̄p̄tati b⁹ relatiuis immediatis p̄tōr p̄cludi ēē per illa q̄ sūt media in tali demonstratiōe q̄r de p̄p̄tati b⁹ absolutis. nā immediatē ex esse v̄niri relatiuis sequit esse sui core latiui. iō p̄mō declarabo esse de p̄p̄tati b⁹ relatiuis entis īfiniti. Et secundo de his declarabo esse de ente īfinito: quia iste p̄p̄tates relatiue soli enti īfinito

II.

conueniunt: z ita erunt duo articuli principales.

Quātū ad primū

articulū dico. q̄r p̄p̄tates relatiue īfiniti enī ad crea turas: aut sunt p̄p̄tates cālitatis: aut cōminētie. Cāu salitatis duplicis aut efficiētis aut finis. q̄r addit de cā exēplari nō est aliud genus causę ab efficiēte: q̄r tūc est sent. s. genera causarū. vnde causa exēplaris est q̄dā efficiēs: q̄r agēs per intellectu distinctū p̄tōr agēs p̄mā de quo alias. In p̄mō ergo articulo principali tria p̄n cipalr ostēdā. p̄mō. v̄z. q̄r aliqd est in effectu inter entia q̄ ē simpliciter p̄mō efficiētia. z aliqd est simpliciter p̄mō p̄mō rōnēz finis. z aliqd est simpliciter p̄mō p̄mō eminētia. Et p̄mō ostēdā. q̄r illud q̄r est p̄mō p̄mō rōnē p̄mō tatis idē est p̄mō p̄mō alias p̄mō tates. Et ostēdā. q̄r ista triplē p̄mō tatis v̄nī solinē puenit: ita q̄r nō plurib⁹ na turis differētib⁹ sp̄e vel q̄ditiuē. z ita in p̄mō articulo erūt tres articuli min⁹ principales. Et p̄mō articulus istoz includit tres p̄clusiones principales. Et p̄mō p̄mō tatis. quelibet aut istaz triū p̄clusionorū h̄z tres ex q̄ bus depēdet. p̄ma est q̄r aliqd p̄mō sic. 2o q̄ illud est incausabile. 3o q̄ illud actu existit ī entib⁹. Et itaq̄ in p̄mō articulo sunt nouēz p̄clusiones: sed tres p̄cipa les. Et p̄mō p̄clusio istarū ē ista. q̄r aliqd effectiuū sit p̄mō simpliciter. ita. s. q̄r nō sit effectibile nec effectiuūz v̄niri alteri⁹ a se: q̄r p̄bo sic. aliqd ens ē effectibile: aut igit a se: aut a nullo: aut ab aliquo alio. nō a nullo: q̄r null⁹ est causa illud q̄r nūl est. nec a se: q̄r nulla res ē que seip̄s faciat vel gignat. Aug. p̄ de tri. c. p̄. g. ab alio effectiuo. il lud aliud sit a. si a ē p̄mō hoc nō ex p̄posito. habeo p̄pōst tuz. si nō est p̄mō. ergo ē posterius effectiuū: q̄r effectibi le ab alio vel v̄niri alteri⁹ effectiuū. si enī negēf nega tio ponitur affirmatio. detur illud alterū z sit. b. de quo arguit sicut de a. arguitur est. z ita aut p̄cedere in īfinitū. quoz q̄libz respectu p̄oris erit z. aut stabi in aliquo nō habere p̄ns. īfinitas aut est īp̄possibilis in ascendē do. ergo p̄mō tatis necessaria: q̄r nō habēs p̄ns nullo p̄io re se est poster⁹. nā circūlū in causis esse est incōueniēs Et cōtra istaz rōnes īstatur dupl̄r. p̄mō q̄r p̄p̄tates īfinitas est possibilis in ascendēdo sicut ponūt exē plū de gnationibus īfinitis v̄bi nullū est p̄mō. sed q̄libz ber scōm. z tamē hoc ab eis sine circulo ponit. 2o vide tur q̄r p̄cedat ex cōtingētibus: z ita nō sit demonstratio. aīis p̄bat. q̄r p̄mōtē affinitū esse de aliquo causato. oē aut tale cōtingētē est. Et ad p̄mā instantiā excluden dam dico q̄r p̄mō nō posuerūt īfinitatē possibilez in cau sis cēntialr ordinatis. sed t̄mō in accītalr ordinatis. sicut p̄s per 2m. c. 6. meta. c. 5. v̄bi loquit de īfinitate in diuīduoz in īp̄. Et ad p̄pōstū melius ostēdēdū est sciendū que sunt causę cēntialr ordinate: z que acciden taliter ordinate. Ubi notādū q̄r aliud est log de causis per se z per accidens. z aliud est loqui de causis cēntia liter siue accīdalr ordinate. nā in p̄mō t̄mō est cōpara tio v̄niri ad v̄niri causę. v̄z. ad causatū: z est causa per se: que p̄mō nām p̄p̄z: z nō p̄mō aliqd sibi accīs causat: z cā per accidens cōuerfio. Et secūdo est cōparatio duarū causarū inter se in quātū ab eis est aliqd causatū. Et differunt causę per se siue essentialiter ordinate a p̄ accidens siue accidentaliter ordinate in tribus. p̄ma differentia est q̄r in causis per se ordinatis causa secun da īquātū causat dependet a p̄ma. in per accidens nō: l̄z in esse vel in aliquo alio depēdet. Secūda est. q̄r in per se ordinatis est causalitas alteri⁹ rōnis z alteri⁹ ordi nis. quia superior est perfectior in accidentaliter ordia tis non. bec sequit ex p̄ma. nāz nulla cā a cā eiusdēz rō nis depēdet essentialr in causando: q̄r in cātiōe alicuius sufficit v̄nū v̄nū rōnis. 3o est. q̄r oēs cā p se cēntialiter

estis rationes aliquas non potest scire quod dicitur in
posse concludere indubitanter per se si hoc videtur

Distinctionis

¶ pma. si pma nocio mouet qlibz alia nocio mouet: et
quelibet nocio mouet qlibz alia nocio mouet: et
tinget mouet et pma ptinget mouebit: qz no causat
scda causa nisi in vtrute pme cause in qtu mouet ab ipa.
pbario scda. nullu est pncipiū operandi cōtinget
nisi volūtas vel aliqd pcomitās volūtātē: qz qdlibz ali
ud agit ex nēcitate nāe: ita nō ptinget. ¶ Cōtra istā
pōtēst ad huc aliqd ptinget causare. et ita nō requit q
pma causa illud ptinget causet. ¶ Itē pbs anis pces
fir. s. qd aliqd ptinget causat. et negauit pns itelligēdo
de velle dei. s. qd pma causa ptinget causet. posuit eniz
nō ppter ptinget deū velle ptinget in inferiorib: s. qz
ex motu q nocio catur in qtu yniformitas. s. yniformitas
segitur in pib: eius: et ita ptinget. ¶ Cōtra scda pns
si causat ptinget. q volēs. istā pna nō videt tēnere: qz
aliq nā. mota pnt ipediri: et ita oppositū cōtinget et
violētē. p euenire. ¶ Ad pnu dōm. est q si de est p
mū mouet vel efficiēs respectu volūtātis nre idē segē
de ipa qd de alijs: qz sine imēdiate nocio moueat eā: si
ue aliud imēdiate: et illud nēcissario motum nēcissario
mouet volūtātē: qz mouet ex hoc q mouet. segē tandē
q pprimū volūtātē nēcissario moueat volūtātē: et ita si
illud pprimū sit ipsamet volūtās: et erit volēs nēcissario:
et ita nēcissario volēt. et segē vltē. ipossibile q nēcis
sario causat qdlibet catur: et nō est aliqd ptinget. ¶ Ad
scdm dico q nō voco hic ptinget causatū qd cūqz non
nēcissariū: vel nō sempiternū. sed cui oppositū posset
fieri qn illud sit. ideo dixi aliqd ptinget causat: et non
dixi aliqd est ptinget. Nūc dico q pbus nō pnt negare
pns saluādo anis p motū: qz si iste tot mot nocio est a
causa sua: quelibet pars eius nēcissario causat qn cau
satur et in euitabilr: ita q oppositū nō posset tūc nec afr
causari. et vltē qd causat p quācūqz pte motis nocio
causat et in euitabilr. vel igit nūc sit cōtinget. i. euita
biliter causat: vel pnu sic cāt imēdiate q posset etiam
nō causare. ¶ Ad 3m dico q si aliqua cā pnt ipedire istā
hoc nō pnt nisi in vtrute supioris cāe: et ista supior in vtr
te supioris. et sic vsq ad pma cām q si imēdiate cāz sibi
nēcissario mouet vsq ad istā erit nēcitas: q nēcissario
ipedit: et pns nō pnt alia cā nūc cāre. ¶ Sic g videt
triplici via ostēdē: q pnu agēs est itelligēs et volēs: q
rum pma est q nā agit ppter finē: et nō nisi qz depēdēs
et directa a cognoscere finē. 2a est qz ipus pnu agēs
agit ppter finē. 3a q aliq effect ptinget sit qn cau
satur. ¶ Nūc vltē quo ad pones pambulas ad infini
tates pzo bo 2a q eius itellēct et volitio nō est aliud ab
essētia ei: et pmo de volitioe suppsit vltē diēti sic. cāli
tas et causatio cause finalis est simplr pma fm Aūicē. s.
meta. dicētē: q si de qlibet cā eēt sciētia illa que eēt de
cā finali eēt nobilissima. ipa. n. qtu ad cālitatē pcedit
causaz efficiētē: qz mouet eā ad agēdū: et iō cālitās pmi
finis ei: causatio est penit incābilis fm quālibet cau
sationē in quolibz gne cause. cālitās aut pmi finis ē mo
uere efficiēs pmi sicut amari ab ipso qd ē idē qd pmi
efficiēs amare pmi finē: qz qd aliud est obm amari a
volūtātē: qz volūtātē amare obm. g pmi efficiēs ama
re pmi finē est penit incāusabile. et ita ex se nēcesse ē:
et ita est idē nāe pme: et qsi cōuertit rō ex opposito cō
clufiois: qz si pmi amare est aliud a nā pma. g est cābi
le: et pns effectibile. g ab aliquo p se efficiente amante
finē. g pmi amare se eēt causatū ab aliquo amore finis
pote isto causato qd est ipole. Doc ostēdit Arist. iz. me
taphy. de itelligere pmi. pmo: qz aliter pmi nō erit opti
ma substantia: qz per itelligere est honorabile. 2a qz alis
esset laboriosa eius cōtinuatio: qz si nō est idē illi et in

Secunde

potētia pdictiois ad illud. ad illā aut potētiā sequit la
bor fm ipsuz. ¶ Itē rōnes pbi possunt declarari. pma
ma sic. cūqz oia gntis in actu pmo perfectio vltima sit in
actu scdo: quo iungit optimo: maxie si sit actiū et nō
tm factiū. oē autē itellēctualis est actiū: et pma nā est
itellēctualis. ex pmissa. sequit q vltia eius pfectio sit in
actu scdo. ergo si ille actus nō sit eius substantia: substan
tia eius nō erit optima: qz aliud est suū optimū. ¶ Se
cūda rō pōt declarari sic. potētia solūmō receptiua est
potētia pdictiois. cū ergo bec nō sit b. g. sed fm Ari
stotelez nec ista est rō demonstratiua: sed tm pbabilis.
¶ Aliter ostēdit ppositū ex idēitate potētie et obti in
se sic. potētia et obiectū sunt idēz. ergo actus est eis idē.
sed pna nō valet. instā. angelus itelligit se et amat se:
et tamē actus angeli amādi et itelligēdi nō sunt idē sub
stantie eius. ¶ Dec cōclusio secūda. v. qz essētia dei
eadē sit q volitio suppsit secūda ē cōrelarijs. nā seg
tur pmo q volūtās est idē pme nāe: qz velle nō est nisi
volūtātis. ergo illa volūtās cuius est velle icāusabile ē
icāusabilis. g. it. s. velle itelligit quasi posteri volū
tate. si igit velle est idē illi nāe: multo magis volūtās.
¶ Scdo sequit q itelligere se est idē illi nāe: qz nūc
amat nisi cognitiū. g si amare se est ex se nēcesse ē. segē
q itelligere se est ex se nēcē ē. et s. itellēctio est qsi p
pingor illi nāe qz velle. ¶ Tercio segē q itellēctio est
idem illi nāe sicut pus de volūtate et velle arguitur est.
¶ Quarto sequit q ipsa rō itelligēdi se sit idēz sibi: qz
nēcesse est rōnē itelligēdi ex se nēcē ē: si itellige
re sit nēcē ē esse. ratio. n. itelligēdi se quasi pntelligi
tur ipsi itelligere. ¶ Ostēdo de itelligere se et velle se
q sint idem eētie pmi ostēdo ppositū generalē. s. de
omni itelligere et velle respectu alio. q sint eē. i. pmi
mi idēz. et sit pclusio ista tertia ad infinitatē pambula.
Nullū itelligere pōt ē accidens pme nāe. pbario. qz d
ista nā pmo oisū est q ipsa est pmi effectiū. ergo ex
se bz vnde possit qd cūqz causabile causare circūscripto
quocūqz alio: s. vltē pma causa illi causabilis: s. circū
scripta cognitiōe illi: nō bz vnde possit illud causabile
causare. ergo cognitio cuiuscūqz alteri nō ē aliud a nā
sua. pbario vltimi assumpti: qz nūc pnt causare nisi ex
amore vltimi finis vel it illud: qz non pnt aliter esse p se
agens: qz nec ageret ppter finē. ipsi aut velle alium p
pter finē pntelligit itelligere illud. g ante pmi signūz
in quo itelligit causans siue volēs a. nocio pntelligit i
telligēs a. et ita sine hoc nō pnt p se efficiē: et ita d alijs.
¶ Secūdo pbat idē. quia oēs itellēctiones eiusdēz i
tellectus habent similitē habitudines ad itellectuz fm
idēitates essētiālē vel accidētiālē: sicut patet de oī i
tellectu causato et eius itellēctionibus: qz vidēt per
fectiones eiusdē generis. ideo si alique habent recepti
um et omnes. et si aliqua est accidēs et quelibet: sed ali
qua nō potest esse accidēs in pmo ex pcedēte cōclu
sione: quia nō itellēctio suppsit. ergo nulla est sibi ac
cidēs. ¶ Tercio sic. itelligere si potest esse accidēs re
ciperetur in itellectu: vt in subiecto. ergo et in illo itelli
gere qd est idem itellectu: et ita perfectiū itelligere
erit in potentia receptiua respectu impfectioris: quod
est absurdū. ¶ Quarto sic. idem itelligere potest esse
plurimū obiectoz: et ordinatōz. ergo quāto perfectiū
tanto pluriū. g pfectissimū quo ipossibile ē perfectiū
itelligi. et idē oisū itelligibilū. itelligi. et pmi sic est pfe
ctissimū. g idē ē oisū itelligibilū: et illd qd ē sui idē sibi ex
ppōne pce. g et itelligere oisū ē idē sibi. ¶ 5a possz sic
argui. ite itellā nō ē nisi qdā itelligere: s. ite itellā est
idē oisū: ita q nō pnt esse alius alius alterius obti. er
go nec itelligere aliud. g idēz est itelligere omnium.

Questio

¶ Sophisma est accidētis ex idēitate aliquoz inter
se absolute pcludere idēitatē respectu tertij respectu
cuius extrancant: vt p3 a simili. itelligere est idem qd
velle. si ergo itelligere ipsuz ē alius. g ipus velle erit
eiusdē: nō sequit: sed tm nō sequit q velle ē aliqd qd ē
eiusdē: qz itelligere est aliqd aliqd eiusdē: ita qz diui
sim inferri pōt nō cōiunctim ppter accidēs. ¶ Item
itellect pmi bz vnu actū adēqz sibi et coeternū: qz
itelligere se: qz actū est idē sibi: igit nō pōt hēre aliū. s. pna
nō valet. Exēplū de bō g simul videt deū et alia. etiā si
videat deū fm vltimū capacitatis sue: sic de aia xpi po
nit: adhuc pnt videre aliud. ¶ Itē arguit. itellectus ille
bz i se p idēitatē pfectionē maximā itelligēdi. g et oēs
aliā. ¶ Rndēt. nō segē: qz alia q minor est pma pōt ē
cābilis. et idē differre ab icāusabili: ma. at nō pnt. ¶ 4a
pncipal pambula de itellectu et volūtate de qd infer
ritatē pbatā sit ista. itellect pmi itelligit se et distincto
actu et nocio qd cūqz itelligibile pus nātr q illud sit i se.
pna ps pbat. s. qz possit itelligere qd cūqz itelligibile
sic. b. n. et pfectionis in itellectu posse distictē et actu co
gnosere qd cūqz itelligibile: imo bz posse est hēre ad i
tellect rōnē: qz ois itellect ē totū entis cōissimē supi:
vt declarabit in distinctioe 3a. nullā aut itellēctionē pōt
hēre itellā pmi nō eādē sibi ex pna. g cuiuslibet in
telligibilis bz itelligere actuale et distinctū: hoc idē si
bit: ita semp et nocio. ¶ 2a ps. v. de positare pbat sic.
qz qd est idē p se nēcē ē sicut patuit pus: sed ē alioz
itelligibilū nō est nēcē ē ē ē aut esse ex se est pus nā
oī nō nēcō. ¶ Aliter pbat. qz ē cuiuslibet alteri a se
depēdet ab ipso sicut a cā: et vt cā est alius cābilis ne
cessariū icludēt cognitiōe eius ex pte cāe. g illa cognitio
illi pus est nātr ipso cōgniti. ¶ Utraqz ē ps pns p
bat alr. qz artifex pfect distincte cognoscit oia agēda
anteqz fiat. aliter nō pfecte oparet: qz cognitio est men
sura iuxta quā opat. g de oisū pducibiliū a se bz no
ritia distincta actualē vel saltē habitualē pōt ē.

EX TRA

¶ Cōtra istā istā de arte: qz ars vltis sufficit ad vniuer
salia vel singularia pducēda. ergo rē.

Ostēsis igit bis pambulis arguo ifinitatem
qz oisū v. p p via efficiētie:
vbi pbat ppo duplr. p qz ipus est pmi efficiēs oisū.
2a qz est sic efficiēs: puta distincte cognoscēs oia facti
bilia. 3a ostēdit ifinitas p via finis. 4a per via emine
tie. ¶ Primā via ex pte efficiētis tāgit pbs. s. pna. et z.
meta. et arguit sic. pmi mouet motu ifinito. g bz poten
tia ifinita. bec rō colorat qtu ad anis sic: et que pcludi
tur ppositū si possit mouere p ifinitū sicut si moueret
per ifinitū: qz eque ois ipus ē in actu: s. illud posse p3 d
p qtu est ex se. s. g pmi nō moueat motu ifinito: sicut
Arist. pbat. tm si accipiat anis illud q qtu ē ex pte sua
pōt sic mouere habet anis vep et eque sufficiēs ad ifere
dūz ppositū pna pbat sic. qz si ex se nō vtrute alteri
mouet motu ifinito. g nō ab alio accipit sic mouere: sed
in vtrute sua actiua bz totū effectū suū siml: qz idē pēdē
er: s. qd sit bz in vtrute ifinitū effectū ē ifinitū. ergo.

¶ Aliter pbat pma pna sic. pmi mouēs sit bz in vtr
te sua oēs effect pōles pduc p motū: s. illi sunt ifiniti
si pōt mor: ēē ifinit. g si mouet in ifinitū est ifinitum.

¶ Cōtra istas declaratiōes rōnis Arist. istā quicquid
sit de ante. pna pna nō videt bene pbari. nō pmo: qz
duratio maior nūc pfectiois addit. nāz albedō qz vno
anno manet nō est pfectior qz si tm vno die maneret. g
mor quātecūqz duratiōis nō ē pfectior qz mor vnius
diei. igit ex hoc q agēs bz in vtrute sua actiua sit mo
uere motu ifinito nō cōcludit maior pfectio hic qz ibi
vbi q agēs diutius mouet et ex se: ita esset ostēdēdū q

Secunda

eternitas agētis pcluderet ei ifinitatē: alius ex ifinita
te mor nō possz pcludi eius ifinitas. ¶ Tūc ad formā
illi argumēti. vltima ppo illius coloratiōis negat nūc
de ifinitate duratiōis. ¶ Scda declaratiō nre etiā im
probat: qz nō maior pfectio itēsiua cōcludit ex hoc q
agēs eiusdē spēi quocūqz plura pōt pducere successiue
qdū manet qz si tm vnu vel duo pduceret: qz qd pōt
in tēpore vno in vnu tale potest eadez vtrute. ¶ Tūc
talia: si in mille temporib maneat. nō est aut possibilis
apud pbs ifinitas nisi numeralis effectū pducibiliū:
per motū. s. gābiliū et corruptibiliū: qz in spēi ifinitatē
ponebant. g nō magis segtur ifinitas itēsiua in agere
ex hoc q pōt in ifinita numero successiue qz ex hoc q i
duo tm posset: qz ē pōlis ifinitas nūc alis pbs. ¶ Si
quis a alius pbat ifinitatē speciez possibilē pbandō
aliquos mor celestes ēē incōmēsurabiles: et ita nūc
posse redire ad yniformitatē et si i ifinitū durat: et qz
ifinite cōiunctiōes spēi causaret ifinita gābiliū speciez:
hoc qd sit in se: nūc tm ad itētiōē pbi qui ifinitatē
speciez negaret. ¶ Ultima pbabilitas q occurrit pro
pna Arist. declarāda est ista: qz quid pōt in aliqua mul
ta simul ita pfecte sicut in qdlibet eoz seozis: quozum
qdlibet in causa requit aliqd pfectionē sibi ppriā: il
lud pcludit esse pfectius ex pluralitate taliū ex hoc q
pōt in plura: et per pns ifinitū si simul pōt in ifinita: et
terius. si nā effect nō pmittat simulatē eoz: tm causa
qtu est ex se posset simul in ifinita adhuc segē q sit i
finitū ex pluralitate taliū: ita videt de pmo agere esse
cōcedēdū q si posset causare ifinita simul qz eēt vt ei
ifinita: et pns si simul haberet vtrute causandi ifinita:
ita q qtu est ex se posset simul pducere: s. nā effectus
nō pmittat: adhuc segtur ifinitas vtrutis eiusdē. bec cō
sequētia vltima pbat: qz potēs cāre simul albū et nigrū
nō est min pfectū si nō pōt ea simul causare: qz ista nō
sūt simul causabilia: qz bec nō simultas est ex repugnā
tia eoz: et nō ex defectu agētis: qz agēs simul bz vtrutez
respectu amboz si illa eē essent cōpossibilia. Sit igit
ista maior: qd cūqz agēs bz vtrute que qtu est de se pos
set in ifinita simul: s. cōpossibilitas effectū impedit
ista simul poni: tale agēs est ifinite vtrutis. pmi est bz. g
maior est declarata iaz: qz pluralitas taliū cōcludit ma
iorē pfectionē in causa que qtu est ex se pōt simul in il
la. g ifinitas illoz in que pōt qtu est ex se simul pcludit
ifinita eius vtrute. ¶ Ex istis pōt ppositū sic ostēdi. si p
mi haberet oēm causalitatē ois cause pōlis formalr et
simul: s. nō posset causabilia simul poni in esse: eēt ifi
nitū: qz simul qtu est ex se posset ifinita pducere: et
posse simul pna cōcludit maiorē potētiā itēsiue: ergo
si haberet perfectiū qz si haberet omnē causalitatē for
maliter magis sequit ifinitas itēsiua: sed bz omnē cau
salitatē cuiuscūqz rei: fm totū qd est in ipa: et hoc emine
tius qz si esset in ipso formalr. ergo est ifinite potentie
intensiue. s. ergo oipotentiā pprie dictaz fm itētiōē
theologoz: tm modo creditā esse et nō naturali ratione
credā posse pbari: sicut dicitur di. 4. z. pbat tamē in
finita potētia: que simul qtu est ex se: habet eminēter
omnē causalitates qua simul posset in ifinita: et simul
essent factibilia. ¶ Si obicit pmi nō posse ex se siml
in ifinita. qz lz beat eminēti oēm cālitatē cause qz sit
in causa secūda. tamē nō pōt ex se in effectus omnium
causari secūdarū: qz nō est pbatū q sit totalis causa i
finitoz. Doc nūc obstat: qz si cā pma haberet fil vno
de eēt totalis causa nūc perfectiū esset qz nūc sit qz
habet vnde sit pma causa tm. tum etiā qz ille scdo cau
se nō requit ppter pfectionē addendā in causando:
qui tunc remotius a pma causa esset perfectiū: quia

perfectiorē requireret causam: s; si reguntur cause scde cū
pma s; pbs: hoc est pp ipfectionē effectū: vt p^o cū a^o cā
ipfecta possit cauare ipfectū: qđ s; ipsos nō pōt imedia
te cāre: s; etiā qđ tote pfectionē cāz scđarū emineti^o sē
in pmo qđ si ip^o e formalr sibi inessēt si possēt iesse: qđ
pbat: qđ causa scđa pma pme totā pfectionē causati
uam bz a sola pma. g totā pfectionē illā emineti^o bz pri
ma pme. s; hñs formalr ipsam. pma p^o qđ p^o respectu
illius cāe scde est totalr causa t equoca. s; arguitur de
tertia cā respectu scde vel respectu pme. si re^o p^o habet
ppohū. s; respectu scde sequit scđam eminetē cōtine
re totalē pfectionē quā ē formalr in tertia. sed scđa bz a
pma qđ sic pmet pfectionē tertie ex postēsis. ergo pma
emineti^o bz cōtinere eminetē pfectionē tertie qđ scđa
habeat. t sic de oib^o causis vqz ad vltimā cōcl^o dī pma
mā habere eminetē totalē pfectionē causatiuā oius t
pfecti^o s; si haberet cāitatez oius formalr si cēt posse: t
sic videt^o pmo nō posse cludere rō dī. de potētia i
finita qđ fū vs. in p^o hui^o vie posita que accipit ex. s. pbi.
t. i. z. meta. ¶ Juxta istā viā efficiēte arguit qđ pma ha
beat potētia i finitā: qđ creatiuā. nā iter creatiōis extre
ma i finitā est distā^o. S; hoc aīis ponit tñ credituz vt
nō ēē quasi duratiōe pcedit ēē: vt tñ qđ nā fm viā dī.
nō ēē pcedit ēē. aīis ostēdit. qđ saltē pma nā posset deū est
ab ipso: t nō a se: nec accipit ēē alioqđ ppposita. g illō
creat. sed sic accipēdo pus nā tiaz nō ēē qđ ēē nō sūt sibi
extrema mutatiōis quā causet illa vtu: nec illud effici
regit mutari. ¶ S; qđ sit de ante: pma nō pbat: qđ
qđ iter extrema nulla ē distātia me^o: sed ipsa dicunt^o p
cise distare rōz extremoz iter se tāta est distātia qđ
est maius extremū. ex^o. deus distat in i finitū a creatu
ra etiā supma posī si qua daret nō pp aliqđ distātia me
diā iter extrema: s; pp i finitātē vni^o extremi: ita dīcto
ria nō distāt p aliqđ media: qđ dīctoria sūt imediata: ita
qđ qđ rōz parū recedit aliqd ab vno extremo statiz
sub altero: s; distāt pp ipsa extrema iter se. tāta est igit
ista distātia qđ est illud extramū: qđ est pfectū: illud ē
finitū. g. ¶ Cōfirmat. qđ posse totalr sup terminū pos
itiū hui^o distātie est posse supra distātia siue sup transi
tuz ab vno extremo in aliud extremū. g. ex posse super
istū trāsitū: nō sequit i finitas nisi sequat ex posse tota
liter sup terminū ei^o positiū. talis termin^o est finit^o. g.
¶ Qđ aut dicit^o cōiter dīctoria distare in i finitū. pōt
sic itelligi. i. ideterminate: qđ sicut nulla est ita pua distā
tia qđ nō sufficiat ad dīctoria. ita nulla est ita magna ēē
si cēt maior: maxia possibili quin ad illa dīctoria se ex
tendāt. est igit corū distātia i finitā. i. ideterminata ad qđ
cunq; magnā vel parū. ex tali. n. i finitāz distātie non
segt pns de i finitā potētia itēsiua: sicut nec segt ad mi
nimā distātia in qđ saluat sic i finitā distātia. qđ enī non
sequit ad antecēdēs nō sequit ad cōsequēs.

[illegible]

ant sunt actu infinita, si actu finita. g accipiendo alterus post alteru tandē pnt oia esse accepta actu. g si non pnt oia actu esse accepta si actu simul sūt: sūt actu infinita. Nam pmi entymematis sic pbo. qz vbicūq; pluralitas regit vel cludit maiore pfectionē q̄ paucitas ibi infinitas numeralis cōcludit infinitā pfectionē. exēpluz. posse ferre. io. maiore pfectionē regit vtutis moriue q̄ posse ferre. s. io posse ferre infinita cōcludit infinitā vtutē moriua. g in pposito cū intelligere a. sit aliq; pfectio: et intelligere b. sit a? pfectio: nunq; idē intelligere erit ipso? a. z b. eque distictē: vt duo intelligere eēnt: nisi pfectioes duozū intelligere in illo vno eminēter icludant. et sic de tribus. et sic vltra de infinitis. ¶ Cōsistit etiā de ipsa rōne intelligēdi arguēti sicut de intellectu et actu argutū est: qz maior pfectio cōcludit i rōne intelligēdi ex pluralitate illoz quoz est rō intelligēdi distictē: qz o3 qz icludat eminēter pfectiones oīuz pp3z rōnū intelligēdi: q̄rū q̄libet fm p3 priā rōne aliquā pfectionē ponit. g infinitatē cōcludit infinita. ¶ 2° iuxta istā viā de intelligēti pmi ppo^m sic ondo. causa pma cui fm vltimū sue causalitatis causa scda ali quid pfectius addit i causandū nō videt scda posse sine scda ita pfectū effectū causare sicut ipsa cū scda: qz cālitas sola pme cause diminuta est respectu cālitarū amborum. g si illud qd natū est eē a cā scda et pma sit sit mltō pfectius a sola pma: causa scda nibil pfectiōis addit pmi: s3 oē finitū oī finito additū addit aliquā pfectiōē: g talis pma cā ē inf^{ta}. ¶ Ad ppo^m no^o cuiuscūq; obi nāta est gigni ab ipso sic a cā p3ia: et maxie illa que ē visio siue itelle^o iturria. g si illa alicui intellectui est sine actione q̄cūq; talis obi. s3 tūmō ex vtute alteri? obi p3ior: qd natū ē eē cā supior re? talis cognitiōis. se? qd illud obiectū supior ē ifim^o i cognoscibilib^o qz ifim^o nibil sibi addit in cognoscibilib^o. tale obiū supior est nā pma. qz ex sola p3ia eius apud intellectū pmi nullo alio obo causante ē no^o cuiuscūq; obi in intellectu ei? sic pbabat. s. in p3ib^o de intelligere pmi. igit nullū aliud intelligibile aliqd sibi addit in cognoscibilib^o. g ē ifim^o. sic g z in entitate: qz vniūq; sicut ad eē se h3 sic ad cognoscibilitatē. ex 2° mcta.

Tertia via ex parte finis arguit sic. volūtas no-
stra oī finis aliqd mai^r appetet &
amare sic^{ve} intelligere: & qđ plus est: videt icliatio nā,
lis ad sūme amādū bonū ism^m. nā de arguit icliatio nā
ad aliqd i volūtate: qđ ex se sine bitu pmpre & delectabi-
liter vult illud volūtas libera. ita vī qđ expmūr d acta
amādi bonū ism^m: imo nō vī volūtas i alio pfecte geta-
ri: qđ illud nō nātr odiret si eēt oppo^s sui obti: sicut
nātr odit nō eē fm Aug. de libe. arb. c. z. vī. n. qđ si ifini^m
repugnaret bono qđ nūllō mō volūtas getaret in bono
sub rōne ism^m. nec i illō facilr cēderet: sic nec i repugnā
suo obiecto. ¶ Confirmatur ista ratio in sequenti via
per simile de intellectu.

Quarta via ex parte eminētie arguo sic. eminē
tissimo icōpote ē aliquid ēē pfectius:
sicut p̄us patuit. finito aut̄ nō est icōpōssibile aliquid
esse pfectius. quare ⁊c. minor: qz ifinitū non re
pugnat entī. oī finito maius est ifinitū. quare ⁊c. **¶** Ali
ter argui⁹ ⁊ est idē. cui nō repugnat ifinitū itē siue illū
nō est sūme pfectū nisi sit ifinitū: qz si ē finitū potest
excedi vel excelli: si ifinitas sibi nō repugnat. entī autē
nō repugnat ifinitas. ergo pfectissimū est ifini⁹. mior bu
ius pfectiētie que etiā i pcedēti argumētō accipit̄ nō vi
detur a priori posse pbari vel ostendi: qz sicut dīctio
ria ex rōnibus pprijs cōtradict̄: nec potest per aliquid
manifesti⁹. B pbaritā nō repugnātia ex rōnib⁹ pprijs
nō repugnāt: nec vident̄ posse ostēdi nisi explicādo rō
nes ipsorū. ens aut̄ per nīl notū explicat̄. in finitū

Questio

itelligim⁹ p⁹ finitū: et hoc vulgariter sic expono. I finitū
 est q⁹ aliq⁹ finitū datū s⁹m nullā hūitudiez finitā precise
 excedit. s⁹ vltra oēm hūitudinem assignabilē excedit ad
 huc: sic tñ p⁹positū suadet sic q⁹libet ponēduz est pole:
 cui⁹ nō appet ipositas: ita et p⁹pole cui⁹ nō appet icōpoli-
 tas: B nūllā appet ip⁹positas: q⁹ d⁹ rōe entis nō ē finitas:
 nec appet ex rōne entis q⁹ sit p⁹a⁹ uertibil⁹ cū ente. alte-
 rum. n. istoz r⁹grū ad repugnatiā p⁹dcām. passioēs vō
 p⁹me entī et uertibiles satī vident sibi notē i eē. ¶ Itē
 sic suadet. i⁹si⁹ suo mō nō repugnat q⁹titati. i. accipiedo
 p⁹re post p⁹re. g⁹ nec i⁹si⁹ suo mō repugnat entitati. i. i p⁹fe-
 ctioē sit eēdo. ¶ Itē si q⁹titas v⁹tur ē simplr p⁹fectioz
 q⁹ q⁹titas mol⁹: q⁹re erit polis i finitas i mole et nō i v⁹ture:
 sed si est polis est et actus: sic p⁹ ex 3⁹ q⁹ne vbi. s⁹ de p⁹mita-
 te effectiui. ¶ Itē q⁹re ite⁹ cui⁹ obm est n. sūllā inuenit
 repugnatiā itelligēdo aliq⁹ i⁹si⁹: imo p⁹ p⁹fecti⁹ itelligibi-
 le. mix est aut si nulli itellectui talis p⁹dictio patet fiat
 circa ei⁹ p⁹m obm: cū discōrdia in sono ita facilis offendat
 auditū. n. discōueniēs statiz p⁹cipit et offendit: cur nul-
 lus ite⁹ ab itelligibili i⁹si⁹mo nātr refugit sic a nō p⁹ueniē-
 te: imo suū o⁹ p⁹m destruētē. ¶ Per illud pōt colorari il-
 la rō Ansel. de sūmo cogitabili. p⁹sol. et itelligēda est ei⁹
 descriptio sic. de⁹ est quo cogitato sine p⁹dictioē mai⁹: co-
 gitari nō pōt sine p⁹dictioē. et q⁹ addēdū sit sine p⁹dictioē
 p⁹z. nā i cui⁹ cogitatioē icludis p⁹dictioē illud d⁹ nō cogita-
 bile: q⁹ tūc sunt 2⁹ cogitabi⁹ oppo⁹ nullo⁹: faciēdo vnuz
 cogitabile: q⁹ neutz determinat altēz sūmū cogitabile
 p⁹dictū sine p⁹dictioē eē in re p⁹bat p⁹ de eē q⁹ditatiōe: q⁹
 in tali cogitabili sūmo sūme fecit inte⁹. g⁹ in ipso sūmo
 est rō p⁹mi obti ite⁹. s⁹entis: et hoc in sūmo. et arguit vltra
 q⁹ illud sit loquēdo de eē ex⁹ntie: q⁹ sūme cogitabile nō
 est tñ in itellectu cogitabile: q⁹ tūc posset eē. q⁹ est cogita-
 bile pole: et nō posset eē q⁹ repugnat rōni ei⁹ eē ab a⁹ cā:
 sicut patuit p⁹us in 2⁹ q⁹ne de p⁹ effectiui. mai⁹ igi⁹ cogi-
 tabile est q⁹ est in re q⁹ q⁹ d⁹ ē tñ in itellectu. nō ē aut B sic
 itelligēdū q⁹ idē si cogitē p⁹ B sit mai⁹ cogitabile si exi-
 stat. sed oī q⁹ est in itellectu tñ. mai⁹ aut est aliq⁹ cogi-
 tabile q⁹ est in re vel q⁹ existit. Vel alr colorat sic ma-
 ius cogitabile ē q⁹ existit. i. p⁹fecti⁹ cognoscibile: q⁹ visi-
 bile siue itelligibile itelle⁹tiōe intuitiua. q⁹ aut nō exi-
 stit nec in se nec in nobiliozi cui nihil addit nō est itelle-
 ctualr visibile. visibile aut est p⁹fecti⁹ cognoscibile non
 visibili: s⁹ tñ itelligibili abstractiue. g⁹ p⁹fecti⁹ cognosci-
 bile existit. d⁹ oīa itelle⁹ctioēs ituitiue et abstractiue: et quō
 intuitiua ē p⁹fectioē tāgēt vi. 3. et als qñ locū habebit.

[illegible]

Secunda

Ex predictis p[er] solo. q. nā ex p[ar]ti b[er] q. aliq[ui]d
ens est simplr p[ri]m[us] triplici p[ri]miti-
re. scilicet effi[ci] finis et eminētie: et ita simplr q[uo]d est ipose aliqd
eē p[ri]us: et in b[er] p[ro]batū ē eē de deo q[ui]tū ad p[ro]p[ri]etates respe-
ctiua[rum] dei ad creaturā v[er]o in q[ui]tū terminat respect[us] et de-
p[er]dētiua creaturaz ad ipm. ¶ Ex z. 2. 1. b[er] q[ui]d duplici
via q[uo]d illud p[ri]m[us] ē ifi[ni]t[us] p[er] v[er]o. q[ui] p[ri]m[us] effi[ci]ens. 2. q[ui] p[ri]m[us] cogno-
scēs oīa cognoscibilia. 3. p[er] 2. 2. v[er]o v[er]o p[ri]mitte[re]
q[ui]tuor d[icitu]r itelligere p[ri]m[us]. 3. q[ui] finis vltim[us]. 4. q[ui] emi-
nētissimū. ¶ Juxta p[ri]mā viā exclusa ē q[uo]dā via inutilis d[icitu]r
creatiōe. iuxta 2. 2. tangit alia via de p[er]fectiōe p[ri]m[us] obti-
ni itelligere. iuxta tertiā et q[ui]tā exponit rō Ansel. p[er] solo
gion. deus est quo magis cogitari nō p[otes]t. ¶ Ultio
cludit[ur] via inutilis ex imālitate i[st]erēs ifinitate. itaq[ue] iun-
gē p[ri]ncipalio[rum] articulo[rum] p[ri]ncipaliū sic. aliq[ui]d ens triplr
p[ri]mū in entib[us] existit in actu. istud triplr p[ri]m[us] in entib[us] est
ifi[ni]t[us]. q[ui] aliq[ui]d infi[ni]t[us] ens actu existit: et in hoc p[ro]bat[ur] est esse
de deo q[ui]tū ad illud absolutū q[uo]d est p[ri]m[us] p[er]fectiōe totum a
nobis p[re]ceptibiliū de deo. sic dicit[ur] 3. 1. 1. 2. p[ro]bat[ur]
est esse deū q[ui]tū ad cōceptū p[er]fectiōe conceptibiles vel
possibilem a nobis haberi de deo.

Ad primum arg^m hui⁹. q. pncipale dico qd cā ifini-
ta actiua ex neccitate nāe non cōpatit^r
sibi aliqd dñi sine sit ei dñi formal^r fm aliqd qd pue-
rit sibi cōtial^r sine vtuall^r. s. f3 rōne effect^r sui quē vir-
tual^r includit. vtroq. n. mō ipediret qdlibet icōpole suo
effectui sicut arguit^r ē pus. o^r aut ē libere ⁊ volūtarie
agēs re^o oius qd sūt eī ipuz: ⁊ iō cōpatit^r malū. ¶ Cōtra.
nūqd pñi ponētes deū agere ex neccitate nāe nō pone-
bāt eē aliqd malū in vniuerso. ¶ R. nō: si pōtuit pban-
do deū eē agēs p cognitiōe nō pōtuerūt saluare aliqd
malū posse fieri cōtingētē in vniuerso: s3 tñ qd vn^o o^r
do cāp. pduceret aliqd qd eēt receptiuū alicui⁹ pfecti-
onis. ali⁹ aut ordo de neccitate. pduceret oppo^m illi⁹ pfe-
ctiōis: ita qd illa pfectiō ā possit tē iduci cūcurrēt^r oib⁹
cāis: s3 abolere pductū ab aliqb⁹ cōsideratū f3 rōnem
sue spēi eēt receptiuū illi⁹ pfectiōis: cuius oppo^m neccio
euenit. qd aut pñi pñt dicere de libero arbi. nro ⁊ mali-
tia moris dōz ē a^ls. ¶ Ad 2^m dico qd pñia nō valet. Ad
pbatōē nūc. dico qd nō est silis icōpolitas dimēsiōnū
in replēdo locū ⁊ eēntiaz. s3 illeflendo. nō. n. vna entitas
sic pplet totā nāz entitatis qn cū ista alia entitas possit
stare. s3 aut nō d3 itelligi de replētiōe locali: s3 qñ pme-
suratiōe eēntial^r: s3 vna dimēsiō replēt cūdē locū f3 v^l
timū capacitat^r sue: ⁊ iō aliud nō pōt eē cū eo replēs lo-
cū: s3 bñ possit eē cū eo aliō corp⁹ nō replēs locū: ita qd
vna entitas sil^r pōt esse cū alia sicut possit respectu loci
cū corpe replēt^r locū aliō corp⁹ eē nō replēs locū. Si
misl^r alia pñia nō valet: qz corp⁹ ifinitū nē eēt cū alio fie-
ret totū mai⁹ vtroqz rōe dimēsiōis: qz dimēsiōes alte-
rius corpis eēnt alie a dimēsiōib⁹ corpis ifinitū: ⁊ eius-
de3 rōnis cū eis: ⁊ iō totū mai⁹ eēt pp diuersitatē dimē-
siōnū: ⁊ totū nō mai⁹: qz dimēsiō ifini⁹ nō pōt excedē hec
aut tota qñitas ifi⁹ pfectiōis nullā recipit additiōē3 in
rōne talis qñtitat^r ex cōpñtia alicui⁹ finiti f3 talē qñ-
titatē. ¶ Ad 3^m arg^m. dico qd pñia nō valet nisi illud qd d^r
mōstrat in añte a quo alia separant^r sit finitū. ex^{te}. si eēt
aliqd vbi ifinitū p ipole: ⁊ corp⁹ ifinitū repletet illd vbi
nō seqēret^r B corp⁹ ē: h ita qd nō alibi. gē finitū f3 vbi: qz
ly B nō dñfat nisi ifi^m. ita f3 pñ3 si mot⁹ eēt ifi^m ⁊ tēpus
ifi^m. nō se^r. iste mot⁹ ē i B tpe ⁊ nō i a⁹: gē finit⁹ f3 tpus.
Ita ad ppo^m o3 pbare illd qd dñfat p B eē fin^m. qd si as-
sumat^r peti^t ⁊ in pmissa. ¶ Ad vlt^m dico qd pñia infert
moueri in nō tpe ex B añte qd potētia ifinita ē in magni-
tudine: ⁊ itelligi i pñte moueri ppe vt distiguū3 muta-
tiones: ⁊ B mō pñis includit dñctiōē3: ⁊ cūa añs fm cū.

Distinctionis

Quasi autem teneat hoc nota sic declaro. si est infinita potentia: agit ex necessitate nature. agit in non tempore: quia si agit in tempore sit illud tempus a. accipiat alia virtus finita quod agit in tempore: sit illud tempus b. augmetur autem virtus finita per proportionem illam quod est b. ad a. puta si a. est centupla vel millecupla ad b. accipiat virtus quod sit centupla vel millecupla ad illam virtutem finitam datam. igitur illa virtus sit augmentata motu: et ita illa virtus infinita mouebit in eodem tempore: quod est ipse si virtus infinita mouet secundum ultimum potentie sue et necio. Ex hoc igitur quod virtus illa est infinita sequitur quod si agit ex necessitate nature agit in non tempore. ex hoc autem quod ponit in ante quod est in magnitudine sequitur quod si agit circa corpus quod proprie moueat illud corpus: quod virtus in magnitudine vocat per virtutem extensam per actus. talis autem si ageret circa corpus habet presens illi corporis diuersimode distantes respectu: puta una pars corporis per pingorem et aliam remotiorem. habet etiam resistetiam ad illam in corpore circa quod agit: quod due cause. resistetia et diuersitas approximationis prius mobilis ad ipsum moueri. ex hoc igitur in ante illo ponit virtus in magnitudine sequitur quod proprie mouebit: et ita iungendo ista duo fit quod est infinitum et in magnitudine: sequitur quod proprie mouebit: et in non tempore: quod est dictio: sed istud non sequitur de virtute infinita quod est in magnitudine. ipsa enim in non tempore agit si necio agat: quia si est ad infinitum. tamen non proprie mouebit: quia non habet per passum illas duas rationes successiuas. non igitur vult per se infinita potentia proprie moueat in non tempore: sic arguitur preterea. si infinita potentia in magnitudine proprie moueat et in non tempore: quod sunt dictoria. et ex hoc sequitur quod ante includit dictoria. si virtus infinita sit in magnitudine. Et tunc est dubitatio. cum potentia motu ponat infinitam et naturam agere videtur sequi quod necio ageret in non tempore: sed non moueat in non tempore: imo tunc nihil mouebit per loquendo. et hoc sequitur per istud per se probatur per rationem potentie infinite necio agere. Rationem dicitur. et meta. quod per primum moues quod est infinite per se igitur moues primum potentie finitae. ita quod ex per mouere sit infinitas motus. et ex hoc sit successus quod si aliter non posset esse successus nisi curreret illud moues finitum. quia si solus infinitum ageret: ageret in non tempore. Et istud improbabile videtur. si quod vult. ubi in hoc arguitur per per se quod ponit per agere ex necessitate quodlibet quod immediate agit. si christiani non est arguitur difficile: quia dicitur deum contingere agere. ipsi enim primum facilius respondere: quia si virtus infinita necio agat per se virtus sui: et ita non in tempore quod immediate agit: non tamen virtus infinita contingere et libere agere. sicut enim in parte est agere et non agere: ita in parte est agere in tempore et agere in non tempore. et ita facile est saluare primum mouere corpus in tempore: sed sit infinite potentie: quia non necio agat secundum ultimum potentie sue quod sit. si posset agere: nec in tantum breui tempore in quo breui posset agere.

Des autem catholici tractatores: ut in eodem. i. lib. Augustinus ait. quod de trinitate quod deus est scriptum: hoc irrederunt secundum scripturas docere. quod pater et filius et spiritus sanctus unus sunt substantie et inseparabili equalitate virtus sunt deus. Augustinus in libro retractationis: ubi dixi de patre et filio. quod gignit et quem gignit unus est. dicendum fuit unus sit: sicut ipsa veritas aperte loquitur dicens. Ego et pater unus sum ut sit unitas in eentia: et pluralitas in personis. Idcirco non sunt tres dii: sed unus deus: sed pater filium genuerit. et ideo filius non sit quod pater est. filiusque a patre sit genitus. et ideo pater non sit qui filius est. et spiritus sanctus nec pater nec

Secunde

filius. sed tamen patris et filij: spiritus utriusque coequalis: et ad trinitatis primas unitate. Tenemus ergo patrem et filium et spiritum sanctum unum esse naturam deum: ut ait Augustinus in libro de fide ad Petrum. Neque tamen ipsius patrem esse quod filius est. nec sit ipsum esse quod pater est: nec spiritum sanctum ipsius esse quod pater est aut filius. Una est enim patris et filij et spiritus sancti eentia. quam greci homousion vocant. in qua non est aliud pater: aliud filius: aliud spiritus sanctus: quis sit personaliter alius pater: alius filius: alius spiritus sanctus.

Questio. III.
Utrum sit trinitas vnus deus.
Et quod si arguitur per ad Cor. 8. Siquidem sunt omni multi et diu multi. Et sic deus est. quod diu sunt. probatur nota. quia singularare et plurale idem significant: sed differant in modo significandi. igitur includit idem predicatum per personam acceptum. igitur sicut singularare includit singularare: ita plurale includit plurale. Et per hoc quod sit deus est quod maius cogitari non potest: ita diu sunt quod maiores excogitari non possunt. illa autem quod maiora cogitari non possunt sunt in effectu: quia videtur quod si non essent in effectu maiora primum eis cogitari. Et per hoc ens per participationem reducit ad ens tale per eentiam: sed idem diu et quod ipse creata sunt entia per participationem: alioquin non essent multa. igitur reducuntur ad aliqd tale per eentiam. igitur est aliqd hoc per eentiam: et aliqd hoc per eentiam. sed quod est per eentiam non per participationem est deus. ergo et. Et per pluram bona sunt meliora paucioribus bonis. sed quod est meliora sunt ponenda in vniuerso. igitur et contra. Deuteronomio. 6. Audi israel dominus deus tuus vnus est. Et ysaie. 3. Extra me non est deus.

In ista quone dicto est certa. sed dicitur aliquid per hoc quod non est demonstrabilis: sed tamen accepta per fidem. et ad hoc habet auctoritas rabi Moyse lib. 3. c. 6. quod unitas dei accepta est a lege. Et hoc est arguitur per rationem: quia si per rationem non posset cognosci deum esse vnicum. igitur posset naturam cognosci deum ex se esse singularare. igitur posset cognosci naturam singularitatem dei et essentia dei ut singularis: quod falsum est. et contra predicta in quone de subto theologie. Et videtur tamen quod ista veritas possit ratione naturali ostendi: hoc sumendo viam per ex infinito intellectu. et ex infinita voluntate. et ex infinite bonitate. et ex ratione infinite potentie. et ex ratione infinite absolute. et ex ratione necesse esse. et ex ratione oipotentie. Et prima via ex parte intellectus infiniti arguitur per sic. Intellectus infinitus cognoscit quodcumque intelligibile perfectissime quod est intelligibile in se. ergo si sunt duo diu sunt a. et b. ergo cognoscet b. perfectissime quod sit. b. est cognoscibile: sed hoc est ipse. probatur. quia aut cognoscit b. per eentiam. b. aut non sit non. et b. est cognoscibile per eentiam. ergo a. non cognoscit b. perfectissime quod sit. b. est cognoscibile. nihil enim cognoscibile per eentiam perfectissime cognoscit nisi cognoscatur per eentiam suam vel per aliqd perfectum includens essentiam suam quod ipsa sit in se. essentia autem b. in nullo perfectum includitur quod sit in b. quia tunc b. non esset deus. si autem cognosceret b. per eentiam ipsius b. ergo actus ipsius a. est posterior naturam eentia ipsius b. et ita a. non est deus. Quod autem actus ipsius a. sit posterior ipso b. probatur. quia omnis actus cognoscendi quod non est idem obiectum est posterior obiectum. neque enim potest scire aliquid nisi obiectum alio ab actu: quia actus posset intelligi sine obiectum sic esse. uerso. Et si dicas quod a. intelligit b. per eentiam ipsius a. quod si millima est ipsi b. aut quod a. intelligit b. in ratione spei communis ipsi a. et ipsi b. Et contra. Neutra responsio saluat quod a. intelligat b. perfectissime: et per rationem non est deus: quia co-

Questio

gnitio alicuius in simili tamen sine in vltimo non est cognitio perfectissima et intuitiva ipsius rei in se. et ita non cognoscit b. intuitu et perfectissime: quod est propositum. Et ex parte intellectus arguitur sic. actus alius non potest habere simul duo obiecta adequata. a. est obiectum adequatum sue intellectui: et b. esset adequatum eidem si posset intelligere simul perfecte a. et b. igitur ipse est quod a. intelligat vnicum intellectum simul perfecte a. et b. Si a. habet duas intellectiones realem distinctas. igitur non est deus. Maior per. quia aliogn actus adequaretur alicui obiecto: quo subtrahto non minus quietaretur potentia et adequaretur. et ita frustra esset tale obiectum. Et quantum ad 2am viam arguitur sic. voluntas infinita est recta. igitur diligit quodlibet diligibile quantum est diligibile. si igitur b. est alius deus est diligibilis in infinitum cum sit bonum infinitum: et infinite voluntate potest sic diligere. igitur voluntas a. diligit b. infinite: sed hoc est ipse. et a. naturam plus diligit se quam b. probatur. quodlibet n. naturam plus diligit esse suam quam esse alteri: cuius nihil est ut pars vel effectus. aut nihil est ipsi b. nec ut pars nec ut effectus. igitur plus diligit a. se naturam quam ipse b. sed voluntas libera quam est recta et formata voluntati naturam: aliogn voluntas naturam non esset semper recta. igitur si b. voluntatem liberam rectam actu elicit plus diligit se quam b. ergo non b. infinite. et sic de voluntate: aut a. frui b. aut vti. si vti eo. igitur a. b. voluntatem ordinatam. si frui b. et frui a. ergo a. est beatus in duobus obiectis: quorum neutrum deperdet ab alio: quia sicut a. est beatus in se sic et in b. si rationem est ipse: quia nihil potest esse beatus actu in duobus obiectis beatificatibus totalibus. probatur: quia utroque eorum destruitur nihilominus esset beatus. igitur in neutro est beatus. ut etiam rationabile quod getatur in vno obiecto adequato non possit in obiecto alio getari. Et de 3a via. de ratione infiniti boni arguo sic. voluntas ordinata potest appetere maius bonum et magis amare maius bonum. sed per bona infinita si sunt possibilia plus bonitatis includit quam vnus infinitus. igitur voluntas ordinata potest plus amare plura bona infinita quam vnus. et per rationem in nullo vno bono infinito getaretur: sed hoc est rationem boni quod sit infinitum et non getatur cuiuslibet voluntatis. Et quantum ad 4am viam. de infinita potentia arguo sic. non primum est due cause totales eiusdem effectus in eodem ordine cause: sed infinita potentia est causa totalis respectu cuiuslibet effectus in ratione prime cause. igitur nulla alia potentia potest esse causa in ratione cause prime respectu alicuius effectus. et ita nulla alia est causa infinita in potentia. prima propter bonum. probatur: quia tunc aliqd esset causa alicuius a quo illud non dependeret. probatur. a nullo aliqd dependet essentialiter: quod non ex parte nihilominus esset: sed si c. habet duas causas totales a. et b. et i. eodem ordine cause. utroque eorum non existeret nihilominus esset ipsum c. ab altero eorum: quia non ex parte a. nihilominus erit c. ab ipso b. et non ex parte b. nihilominus erit ipsum c. ab ipso a. Et iuxta idem arguitur de unitate cuiuslibet primi in quocumque premitate predicta. nihil enim excessum excedit a duobus primo ipsum excedentibus. et nihil finitum essentialiter ordinat ad duos primos fines. esset enim aliqd ad finem quo non existeret nihilominus esset finitum: ut prius argutum est. et esset aliqd excessus essentialiter ab aliquo quo non existeret nihilominus esset essentialiter excedens quo mensuraretur essentialiter. et a quo acciperet suam perfectionem essentialiter: quod est ipse. igitur ipse est alicui finitum duos fines primos esse: vel alicui excessus duo prima cminetia esse. Et de 5a via dico. quod infinitum absolute non potest cessare. et arguo sic. Quocumque perfectio potest numerari in diuersis plus perfectis habet in pluribus quod in vno. sicut de 3. de tri. ca. primo. igitur infinitum in pluribus non numerari non potest. Et de 6a via. primo arguo sic. Species plurificabilis in indiuiduis non determinatur ex se ad certum numerum indiuiduorum: sed quantum est ex se compatibilis in infinitate indiuiduorum: sicut per in speciebus oib. corruptibilibus. igitur si rationem esse sit plurificabilis in indiuiduis non determinat se ad certum numerum: sed compatibilis

Tertia

25

tur infinitate quantum ex se est: sed si possent esse infinita necesse esse sunt infinita necesse esse. nota est falsum. igitur antequam ex quo sequitur. Et secundo arguo sic iuxta istam viam. si sunt plura necesse esse aliquibus perfectioribus reallibus distinctis: sunt perfectiores iste a. et b. tunc sicut ista duo distincta per a. et b. sunt formaliter necesse esse per a. et b. aut non: si non. igitur a. non est formalis ratio necessario essendi: nec b. igitur per rationem nec includens a. est necesse esse. probatur: quia includens aliquam entitatem que non est necessitas formaliter essendi nec necessaria ex se. Si autem illa sint formaliter necesse esse per a. et b. et per hoc utriusque est necesse per illud in quo vnus est alio. igitur utriusque habet se duas rationes: quare utriusque formaliter est necesse: sed hoc est ipse: quia neutra illarum includit alteram. vtralibet igitur illarum circumscripserit esset tale necesse esse per reliquam. et ita esset aliqd formaliter necesse esse per rationem aliquam: qua circumscripserit nihilominus esset necesse esse: quod est ipse. Et de 7a via. de omnipotentia videtur quod illa non sit per rationem naturalem demonstrabilis: quia oipotencia ut alias patebit non potest includi rationem naturalem ut catholici credunt oipotencia: nec includit rationem infinite potentie: tamen ex oipotencia credita arguitur sic per propositum. si a. est oipotens. igitur potest facere circa quocumque aliud ipse esse vel non esse. et ita posset destruere b. et ita fieret b. nullipotes. igitur b. non est deus. Et ista ratio non valz: quia b. non est obiectum oipotentie ipsius a. quia oipotencia per obiectum respicit possibile. b. autem ponebat necessarium sicut a. Et ideo ex oipotencia arguitur aliter sic declarando rationem Ric. 2. de tri. c. vlti. Omnipotens sic suo velle potest producere omne possibile. ita suo nolle potest impedire vel destruere oem possibile si habet esse a. ergo oia possibilia potest suo velle in esse producere. non autem est necesse quod b. velit oia illa esse: sed potest nolle illa esse quod a. vult: quia voluntas b. se habet contingenter ad illa quod vult a. sic voluntas a. ad illa quod b. vult: si est deus. si autem b. nolit illa esse. igitur nullum eorum est. igitur si sunt duo oipotentes utroque illorum faceret alter nullipotentem: non destruendo illud: sed faciendo vel prohibendo per suum nolle esse volitum ab alio. Et si dicat somnians quod concordant in voluntate sua: quantum de hoc nulla sit necessitas: sed quasi fecerunt pacta. Et adhuc per bo. quod neuter eorum erit oipotens. nam si a. est omnipotens potest producere suo velle quodcumque aliud possibile volitum a se. ex hoc sequitur quod b. nullum eorum potest producere suo velle. et ita non est omnipotens. Et hoc sequatur per ex 4a via: quia ipse est duas causas esse totales vnus effectus: quia ex causa causat est ab vna ipse est quod sit ab alia. Et argumenta quedam aliorum ad conclusionem predictam nolo hic adducere quibus non oportet initiari: quia sunt solubilia. et que forsitan conclusionem vnus esse angelum in vna specie si angelus est simplex in essentia sua: aut si concluduntur non tamen ex naturalibus nobis notis. Et opus illa adducere ut soluenda: quia non sunt contra conclusionem quam teneo.

Ad illa que sunt per aliam opinionem respondeo ad auctoritates Rabi Moyse. dico quod populus iudaicus fuit rudis et prius ad idolatriam. ideo ididuit instrui per leges de unitate dei. licet per rationem naturalem poterat demonstrari. ita etiam acceptum est a lege quod deus sit. Exodi 3. Ego sum quod sum. Et apostolus ad Hebreros dicit. quod opus accedemus ad deum credere quod est. et tamen non negat deum esse demonstrabile. ergo pari ratione negandum non est posse demonstrari deum esse vnicum. licet acceptum sit a lege. Illa etiam que possunt demonstrari vtile est communiter tradi per viam auctoritatis: et propter negligentiam communis in inquirendo veritates: et propter impotentiam intellectus: et propter errores inquirentium per demonstrationem: quia veritatibus suis multa falsa permiscet. ut dicit Augustinus de ciuitate dei. et ideo quod simplices sequentes tales demonstrationes bene possent dubitare cui esset assensus. ideo tuta est via et facilis et communis auctoritas

ora in g. r. n. l. o. g. i.

Indis. 2

Ca. 4i.

[illegible]

Distinctionis

dunt. ergo naturaliter generat equinoce. et ulterius sequitur...

Quia sicut dixi... pluralitas declarat ex productione...

Secunde

beret rationem actiui ut distinguitur rationem factiui. iste igitur...

Questio

tudine perfectiois producentis. Cum autem arguitur post de...

.VI.

uine essentie illimitationem qualicumque cuiuscumque crea...

Singularis...

Solutio...

Et c. 20.

Et c. 16.

Distinctionis

ita de filio. hoc declarat p exēplis philosophi. ponētes creaturas necessario pūci habēt dicere q ipse haberet entitatem qua formalr essent necessarie. licz in illa entitate dependeret a causa necessario pūcēte. filius autē habz entitatem formalr necessariam z eādē cum pūcēte: creatura igitr esset ex se necessaria nō possz nō esse circūscripto omni alio: cuius circūscriptio non implicat adiciōem tāmē circūscripta causa alia a se p incompōsi bile possz nō esse. filius aut nō possz nō ēē circūscripto quocūqz alio fm entitatē a pūcto: quia non pōt nō ēē nisi circūscripta psona producēte: z producēs nō ē aliud fm entitatē a pūcto. vñ si pater creaturaz nāliter pduceret z necessariō: pduceret eā formalr necessariā: tamē non esset tūc necessaria tanta necessitate quanta est nūc filius necessarius. ita ergo de filio q sit q se for malr necessarius: z tamē ab alio producēte: cum quo bz eandē entitatēz necessariam. ¶ Ad secūdam pbatōnē maioris q: q possibile logicum differt a possibili reali. sicut p3 pphm. 5. metaphysice. caplo de potētia. possi bile logicum ē modus compōnis formate ab intellectu illius quidē cuius termini non icludunt dictionē. ita hoc modo possibilis est hec ppropō deus posse produci. z deum esse deus: s3 possibile reale est quod accipit ab ali qua potētia in re sicut a potētia inherente alicui: vel ter miata ad illud sic ad terminū: filius aut nō ē possibilis possibilitate reali: nec possibilitate inherente: nē termini nata ad ipsum: ga possibilitas siue actiua siue passiua est ad aliud in nā: sicut p3 per diffōnēz potētie actiue z passi ue. 5. 2. metaphysic. q est pncipiū transmutādi aliud vel ab alio iquāqz aliud: tamē filius est terminus po tētie pūctiue que abstrahit a rōne potentie effectiue. z si illa potētia dicat simplr potētia terminus illius potē tie pōt dici simplr possibile: s3 possibilitas illa non repu gnat formalr necessario. licz possibilitas de qua philoso phi loquunt de potētia actiua z passiua pproe repugnat necessitati ex se. ¶ Ad 3. pbatōnē cum dicit ibi ē o2 do. ergo itelligit pma psona nō itellecta secūda. ¶ Res pondeo. q non necessario pma itellecta itelligit secū da psona cuz pma psona: si illa pma psona est absoluta: sed non sequit q cum pma psona itelligit esse secūda psona itelligat non ēē. sicut non sequit. illud animal qd est in homine itelligit non itellecto rōnali. igit itelligit non esse rōnale. ¶ Cum autēz infers mutationē ex ter minis oppositis: accipis ac si itelligeret productum nō esse quando producēs est. abstractionem igit sine men dacio: q est nō cōsiderando illud a quo fit abstractio: cō mutas in abstractionē mēdacem que est cōsiderando illud nō ēē a quo fit abstractio. ¶ Ad 4. pbatōnēz di co: q illa psona nō ēē i cēntia sine pductiōe. bz n. illā p pductiōēz nō segt g. cēntia de se nō bz psonā. g. cēntia d nō hñte fit habēs: sed segt. ergo essentia de rōne sua nō habz illam vel nō icludit illam psonā: qd p3 si psona est relatiua. probatio: ga tūc est aliqd exēpto relatiua. fm Augu. 7. de trini. cap. pmo vel. 6. q2 relō nō est de ratiōe absoluti. ipsa iquāqz essentia habz illā pductiōē: siue p pductiōēz habz psonam in qua subsistit: que tamē pso na vel pductio nō est de rōne essentie: nō aut sequit mu tatio ex hoc q aliqd inest alicui quod nō est de rōne ei: sed mutatio requirit q aliqd isit alicui cui pūc infuit op positū qd nō habet in pposito. ¶ Ad 5. pbatōnem di co: q in generatione in creaturis concurrunt due rōnes. s. q ipsa est mutatio z est productio: vt est mutatio ē for ma subiecti mutati: vt est pductio est termini pducti vt via. Iste rōnes nō icludūt se essentialr etiā in creaturis. diuersa enim respiciunt pmo. ergo sine dictionē pōt itel ligi rō productiōis sine ratione mutatiōis: ita genera tio

Secunde

transfert ad diuina sub rōne pductionis. licz nō sub rō ne mutatiōis. ¶ Ad 2. pncipale dico. q nō sequit. ē ab alio. q dependē. Lū pbat. cōcedo q eque independēter est nā in pūcēte z pūcto. Cum arguit ex independētia q nō est pūcētia nego pnam: ga dependētia sequit entitatē formale dependentis ab illo a quo dependet: qn igit habz eandem entitatē s3 est ibi dependētia: potest tamē ibi esse pūcētia si vñ suppositus habeat illud ab altero. ¶ Ad vltimū dico. q mutatiōes alie a genera tione ex rōne sua formalr sunt imperfectiores generatiōe: quia ex rōne terminorum inductoz imperfectiorum ha bent maiores imperfectiōes q termini generatiōis: tamē alie mutatiōes quantū ad illud qd presupponūt nō reg runt tantā imperfectiōēz in subiecto. quantā requirit generatiō. z hoc vñ est mutatio: quia generatiō requirit in subiecto entitatē in potentia: z hoc ad esse simplr. alie mutatiōes nō. ¶ Ad ppositū applicādo dico. q gene ratio nō trāsfert ad diuina fm illud qd pūponit gene ratio: puta subm mutabile qd est imperfectiōis: quia vt est ratiō nō est in diuinis: sed trāsfert ad diuina iquā tum generatiō est pductio sub rōne qua est pūctio ter mini: quia terminus eius est pfectiōz terminis aliaz mu tationum. z sic bene pōt per generatiōē accipi essentia tanqz terminus perfectissimus in diuinis. licet nō possit p aliquā aliaz mutatiōē accipi aliquis alius terminus aliaz mutationum: quia hoc concluderet compōitiōēz z imperfectiōem: quia terminus cuiuslibz alterius mu tationis esset accis compōnibile cum subiecto.

¶ Questio quarta huius secūde partis distin. z tamen se ptima in ordine totius di.

Ad questionem 4. de numero pductionū p3 etas. qz sunt tñ die pro ductiones. hoc declarat ab aliqbus sic. actus notōales fundant sup actus essentielles: s3 tantum sunt duo actus essentielles manētes intra: qui sunt itelligere z velle. g. tantū sunt duo actus notōales qui sunt productiui itra. ¶ Confirmat rō. qz actus notōales fundant sup actus eēntiales equant eis. z ideo nō possunt plurificari actus notōales fundati sup eundē actū essentielles. Et modus ponit iste: z colligit ex multis actis sparsis in pluribus locis: qz itellectus qz volūtas in quocūqz habēt esse ppter separatiōēz illoz a mā: postqz habuerit esse i actu suo pmo simplicis itelligētie aut volitionis: sunt supra se cōuersiue. z sup actus eoz simplices z sup obiecta eo rum p actus cōuersiuios itelligēdi z volēdi. ¶ Itellectus eniz nō solū itelligit vñ simplici itelligentia: sed etiam itelligētia cōuersiua itelligendo se itelligere: z quer tendo se super obm itellectū: z super actum simplices itelligēdi: z super se itelligentes per actum suum con uersiuum: quia noticia secūda que est in verbo nō solū scit z itelligit rem: sed sic scit z itelligit eam vt sciat se scire z itelligere eā. similr volūtas nō solum vult bonū simplici volitione: sed etiā volitiōē cōuersiua volēdo se velle cōuertēdo se super obiectum volitū z super actū volēdi simplice z sup se volētem per actum suū cōuersi uum: sed ista cōuersio partim vno z eodē modo cōue nit itellectui z volūtati: z partiz alio z alio modo. q eni ambe se cōuertunt vt sunt nude pure z sole potētie. hoc vno z eodē modo uenit eis quātum est ex parte ipsa rum se cōuertentiū. ambe eniz se solas cōuertunt sua vi actiua qz equalr eis cōuenit: sed alio alio modo quātum est ex parte obiectozum ad que se cōuertunt. intel lectus enim postqz est cōuersus ad illa ad que conuer sus est se habet vt potentiale quoddam z purum poten tiale. z hoc quia itellectus nudus z purus natus est re cipere ab illis sicut propriū passiuum a suo ppro actiua

Questio

naturali quod quidē actiuum est idēz itellectus infoz matus noticia simplici infoz matus noticie genite decla ratiue. Volūtas aut postqz est cōuersa ad illa ad que con uersa est: se habz vt actiuū quoddā. z hoc vt volūtas nu da z pura nata expmēre de illis: sicut ppro actiuum de ppo passiuo: cuiusmodi est eadē volūtas infoz matus amo re simplici: amorem quē m incētiū qui ē spūscūs in diuinis q habz esse a pūcētibz ipsum nō per informa tiōē eius de quo est quasi subiectiue: nec per aliquā im pressionē factā eidē fm modū quo verbū siue filius p cedit a pfe per quādam quasi infoz mationēz siue impres sionē factam itellectui paterno cōuerso vt sit sic noticia declaratiua de noticia simplici: sed per quādam quasi excussione vel expulsiōē aut gressum: aut magis pro prie loquēdo per quādam expressiōē pducti de eo de quo subiectiue pūcē. Ex parte g itellectus causat actū dicēdi a noticia simplici in itellectu nudo cōuerso supra se z supra noticiā suā simplici: ita q itellectus infoz matus noticia simplici est principū actiū z elicitiū actū notionalis itellectus. ipse aut nudus itellectus cōuer sus nō ē nisi quasi principū passiuū d quo quasi de mā li pūcētiū verbum quasi per impressionē. Ex parte aut volūtatē causat actus notionalis ab ipsa volūtate nuda cōuersa supra se z sup amorem suū simplice z sup ipsam volūtatē infoz matus amoze simplici: ita q volūtas nuda cōuersa est pncipiū actiū z elicitiū actus notionalis volūtatē. ipsa vero volūtas infoz matus amoze simplici ē principū quasi passiuum de quo quasi de mālī pūcētiū spūscūs fm quādam expressiōē. Et hinc apparet oīa itellectus vt itellectus. z itellectus vt nā: ga itellectus vt in pfe existens in actu itelligēdi suā essentia: quez actū pma essentia opat in ipso itellectu suo vt est quasi in potētia ad noticiā essentialē fm rōnem itelligēdi se cundus est fecūditate nāli ad pūcēdum de seipso sibi simile ad quod est quasi in potētia per hoc qd ē actu sub illa noticia essentiali. itellectus. n. vt est quedā noticia essentialis fm actū est nā z pncipiū actiūz quo pater de eodez itellectu vt est itellectus purus: z tñ itellect? vt de puro passiuo format noticiā que est verbus: que fm rem est eadem noticia cuz illa de qua format: diffe rens solū ab ea inquātuz pcedit ab ea vt manifestatiua z declaratiua ipsius. Et per oēz eundē modū debemus itelligere verbū formari in nobis. cognitū eniz pmo sui simplice noticiā imprimi itellectui nostro representā do se illi vt ppe passiuo: z sub illa rōne qua ē itellect? ¶ Itellect? aut sic perfectus simplici noticia per obiectū cognitū qd in se cōtinet expressiue factus est fecūdus z pncipiū actiūm vt nā impmēs in seipm vt itelle ctus tñ z pncipiū passiuum ad formandū in se noticiāz declaratiua de noticia simplici: fm hoc qn dī verbus formari per itellectū. z q itellectus sit in formatiōe eius actiūz: hoc itelligit de itellectu actu infoz mato simpli ci noticia. per bāc. n. vt per rōnem formale agēdi intel lectus est pncipiū actiūz. z necessario pōt est rō eius vt in tellectus ē passiuus respēctū noticie simplici quā recipit ab obiecto qz rō eius fm quā est nā z actiū? per noticiāz simplice inherentes. z ideo ordine rōnis pūc bz esse vt ē itellectus qz vt est nā z fundat a rōis notionalis quem agit vt natura super actum essentielles quem patitur vt itellectus. s. super noticiāz simplices obiecti quam re cipit vt est nudus.

Ista opinio ponit tres articulos quos non cre do esse veros. ¶ Primus est q in tellectus vt nudus cōuersus supra itellectū formatū noti cia simplici format ab eo noticia genita. ¶ Hoc impro bo sic. itellectus nō cōuertit nisi vt est in aliquo supposito

.VII.

to: quia cōuersio ponit actio. z actiōes sunt supposito rum. Tunc quero cuius suppositi vel cuius psonē est vt cōuertit sup itellectū formatū: ga si vt cōuertit est pso na filij. z pcedit ista cōuersio generatiōēz verbi. g. an ge nerationē verbi sunt due psonē: qd est heretici. Si aut vt cōuertit sup itellectū formatū est ipsius pīs. tunc ar guo sic. cuius est vt cōuertit eius est vt noticia genita for mat: vt pbatō. igit itellectus vt est pīs format notia genita. g. noticia genita est ipsius pīs. ¶ Assumptū pbandū pbo sic. cuius est vt cōuertit super itellectū formatū eius est vt bz itellectū formatū p obiecto actu pītē. eius est vt ab illo obiecto format. pbatō b. pnc. passiuū pportionatū dispositū z appropiatū actiū sufficēti pportōato natum est ime diatē pferci ab illo actiū. p pphm. 9. metaphysic. cap. 4. Quoniā aut possibile ē. Tunc enim est aliqd in potētia pīma quādo nihil opz addi subtrahi vel cōuerti ad hoc q actus insit. ¶ Itellectus aut nudus vt cōuersus z ha bens itellectū formatū vt obm pīsens est passiuum di spositūz pportionatū z appropiatū itellectui forma to vt obiecto sufficēter actiū. ergo itellectus nudus vt cōuersus nulla facta variatiōē circa ipsū esse subsistē tie vel cōuertiōēz entitatis vt sic format noticia genita. z sic pbat pma pna. ¶ Dic possz poni vna responsio q itellectus nudus per hoc q de seipso actualiter format illa noticia: siue ex hoc q est quasi mā infoz matus noticia genita habz esse in psona genita. ¶ Sed istam respon sionē sunt duo argumēta pma que ponent distinctiōē 5. qstioē vltima 3. opi. de quasi mā: que ibi specialr impro babit. ¶ Secūdus articulus est q itellectus infoz ma tus noticia actuali essentiali est pncipiū actiūz z eliciti uuz noticie genite. ¶ Hoc improbo sic. verbū nō gigni tur ab itelligētia sed a memoria. fm Augu. 15. de trini. cap. 7. vel. 15. ergo licz in pfe cōcurrent memoria itelli gētia z volūtas: pater nō gignet verbū formatr itelligē tia vt quo: sed memoria: vt aut habz noticiāz actualem quasi elicita z vt actū z est in actu itelligētie: cuius est omne itelligere actuale. g. vt sic nō gignet verbū: s3 vt est in actu memorie id ē vt bz obz itelligibile pīsens itellectui suo. in hoc. n. itelligit act? pūcū quasi pcedēs actū z qui est actu itelligere. ¶ Secūdo sic. pductio magis uenit actui pmo vt pñ? pductiū qz actui secun do: ga operatiōes pfecte de rōne sui sunt fines z nō sunt grā alioz finitū. g. itellectio vt est operatio pīs nō est rō formalis pductiua alicuius termini: sed tñ actus pūcū cuius virtute elicif illa opatio erit pñ? pductiū. ¶ 3. sic. si itellectio pīs actualis ē rō formalis pūcēdi vbi: adhuc obm vt pīs itellectui pīs vt hñti rōne memorie erit pñ? pūcū pductiū noticie genite: ga i nobis appz q illud ē natū imēdiatē gignere qz act? itelligēdi. g. aliqd vbi pūcū erit genitū a pfe vt a memoria qz vt ab ipa itel ligētia noscēte. ¶ P. vbi est illi? imēdiatē? verbū a quo imēdiatē expmūt. g. si rō elicitiua verbi sit actualis noti cia vt in itellectū pīs formato. segt q vbi sit imēdiatius vbi itellectiōis pīs qz entie pīs: qd vt inconueniēs: qz tūc ēēt aliqd pūcū qd ēēt declaratiū cēntie pīs imēdia te. ¶ P. si actualis itellectio pīs ēēt genita vel pducta pduceref virtute cēntie: nō vt iam cognita: s3 vt pōz oī co gnitiōē. hoc p3. tū fm vītate: ga alias ēēt pcessus i finitū act? itellectus an actū itelligēdi. tū fm istū q supra dixit q i pfe actus itelligēdi cēntiā opat ipsa cēntia in itellectū ipso. ¶ Ex b arguo sic. actualis noticia essentie nō pōt ēē formatr alteri? rōnis p hoc q est ab alio cōicāta z nō ab alio sic cōicāta: qz tūc deitas ēēt formatr alterius rō nis in psonis: ga illaz vna habz a se z nō alia. g. z actualis

Ad primum argumētū pncipale dico qd Auer.
i 2mē. 4. 6. 8. pby. c^o tex. incipit. vtz
aūt vnūqđq. nō loqitur expfle nisi de boīe. ⁊ quo ad hoc
ddicit Aūic. sic ipse dicit ibidē. imposuit aūt Aūic. qđ po
suerit qđ nō potuerit gnāri equoqe. ⁊ tūc cōclusio Auer.
ro. 2ra est. nīl enī generabile vniuoce potest gener

Distinctionis

rari equoce nisi sit ita imperfectum qd equoce sine vni-
tione sufficiat ad generationem eius. ideo ipse facta entia pnt
gnari equoce et vniuoce. pfecta aut no. tamē rōes Auer.
vident cōcludere nō tñ de hōic: s; de qdūq; spē nātr ge-
nerabiliū. et si bō itendat cōclusio eius est falsa: et rōnes
nō cōcludūt. C. 2. cōclusio sua sit falsa. p. per August. 3.
de tri. c. 8. vel. 10. et rō Aug. ibidez est. qd generatū per pu-
trefactionē p. pagat alia. p. pagatū aut sunt vniuoce ge-
neratis a se. q. p. pagatū et generatū per putrefactionē sūt
vniuoce. q. si negat Auerro. assumptū de apibus et aiali-
bus. nō potest negare de plantis: qd equoce genite hoc ē
nō ex semine postea pducūt vniuoce semē ex quo gene-
rant plantē alie eiusdē spē. C. Contradicit et ei Aug. in
ep̄la ad deo ḡas et Ambro. de incarnationē verbi in fi. S; 3.
et ipsemet dicit sibi p̄p̄t in alijs locis de hac cōloge. nāz
de generatiōe accitūm equiuoca p. per ipm 2. de ce. et
mun. 2. m. 4. z. vbi pcedit qd accitibus nō semp est ge-
neratio al. vniuoce. et ponit exemplū de calore. p. eni q
calor generat equiuoce ex motu et concursu radioz. et ē
a calore vniuoce. In substantijs etia p. q. ignis generat
equiuoce et vniuoce. q. equoce p. 3. de cel. et m. 2. Auer.
cōmē. 56. exitis ignis a lapide non est de ca: translatōis
s; de ca: alterationis. hoc est nō generat per lationē s;
per alterationē. generat et p motum locale. et. i. z. meta.
cōmē. 18. et p metheoroz de generatione imp̄ssionū igni-
tarū. C. Itē p. de aialib; q. mltā generant equoce. i. z.
meta. cōmē. 18. vespē vident fieri de corporib; equo-
mōtuo: et apes de corporib; vaccarū. C. Qd aut oia p-
dicta generant equoce sint eiusdē spē cum gnatis vni-
uoce. pbat. q. bō hēt opōnes easdem: et circa eadez oba.
et ab eisdem p̄ferant: et ab eisdem corrumpunt. eosdēz
habēt motus siue q̄tum ad sursum siue q̄tum ad deor-
sum siue q̄tum ad motū p̄gressiū. et eadēz organa mo-
tus. p̄gressiū. ex vnitatē aut motus cōcludit Auerro. pmo
de celo et mun. vnitatē nāe. et mētor: ibidez cōmē. 8.
motus vnus nō puenit nisi ex vnitatē nāe. habēt etia
hec et illa membra eiusdē spē: mēbra leonis nō diffe-
rit a membris cerui nisi qd aia ab aia. pmo de anima. et
generalr quēcūq; media possunt cōcludere vnitatē spē:
cificam siue sumptam ex actibus siue sumptam ex op-
tibus cōcludit ppositum de vniuoctiōe generatoz sic et
fic. C. Cōtradict etia sibi magister suus 7. meta. vbi vult
q. sicut aliqua eadem sunt ab arte et a casu: quādo pnci-
piū est simile in mā illi qd esset pncipiū motus factio-
nis si idem fieret ab arte: ita vult qd qdam nālia sunt a
nā et a casu: et qdam nō. et ibidem Auerro. et incipit tex. er-
go sic oia est. vult ibi qd illa possunt generari sine sem-
ne equoce in quoz mā pōt iduci vnde cel. et aliqua vir-
tus sitis virtuti feminis in p̄pagatis. p. igit in multipl op-
positum cōclusionis Auer. si generalr et vlr itelligatur.
Rōnes etia sue nō cōcludunt. C. Ad p̄mū rōdeo. q.
mā s; p̄m pmo p̄p̄. et 5. meta. est ex qua fit res cū ifit.
addit cum in sit ad differentias oppositi ex quo trāsmu-
tato et corrupto fit res: nō autē inest rei facte. si ergo ac-
cipit q. forma eiusdē rōnis est mē eiusdē rōnis p-
prie loquendo de mā que est pars rei inexistens. pcedo.
sed si accipiat māz p opposito ex quo corrupto generat
oppositum. nego. ignis eni eiusdē spē generat siue ex
terra corrupta siue ex aere corrupto: in p̄pagatis autem
et putrefactis est mā eiusdē rōnis pmo modo sed non
scōdo modo. C. Ad scōdū dico. q. non dicit aliqd fieri ra-
ro vel vt in pluribus: qd ipm in se ptingat frequēter vel
raro. frequentius enim lapis cadens frangit caput qd in
na eclipsē: sed ista differentia d; intelligi per compara-
tionem alicuius effectus ad suaz causam. et dicit ille effe-
ctus euēniens in maiori parte qui b; causam dete

Secunde

tam ad suum euentum que vt in pluribus pducit effici
Raro dicit euenire quando non habet certam causam
determinatam ad suum euentum: sed tantus puenit ex
aliqua causa ordinata ad alius effectus. impedita tamē
ab illo effectu ad quem ordinatur. et tamen ex tali impe-
ditione puenit istud raro. accipitur etiam raro vel vt in
pluribus put distinguit iter pposita dictorie. non put
inter disperata distinguit. C. Cum igit arguit gnabile B
si generatur equiuoce vel non ex semine aut igit ex ne-
cessitate aut in pluribus vel raro ex necessitate. cōcedo.
q. non. aut in maiori parte vel raro. cōcedo q. in maiori
parte comparādo ad causam determinatam et etiam vt
est disunctio iter p̄radictoria comparando. s. effectum
equiuocum ad causam equiuocam sub disunctione ad
contradictoria. licet rariis euēniat hic q. generet nō ex
semine q. q. gnetur ex semine: vt. v. 3. comparatur iucez
duo disperata. C. Qd aut pmo modo euēniat vt in plu-
ribus pbat. ita eni per se est sol causa ordinata ad ge-
nerandum non ex semine sicut p̄pagans est causa ordi-
nata ad generandum illud ex semine. Si istap̄r hic q. si
scōdo modo raro euēnit q. a casu. non sequitur. et tamē ita
arguit vltius de casualitate prout casualia dicunt illa
que euēniunt tñ ex causa alterius effectus impedita. et
ideo vt dicit casualia sunt monstruosa et nō pfecta in ali-
qua spē: q. p̄prie loquēdo casualia nō euēniunt ab aliq
causa ordinata: s; causa ordinata ad pductionē alterius
impedita pducit casuale. C. Cū arguit 3. de motu et ter-
mino. Reipōdeo. q. ista ppositio. motuum differentium
spē sunt termini spē differentes: nō est immediata sed de-
pendet ex alijs duabus. pma est. motū differentium spē
sunt fluxus differentes spē vel forme fm qd sunt fluxus
differūt spē. scōda ē. forma fluxus vel forme fm qd sunt fluxus
est eiusdē rōnis cū forma terminatē. vbi aut altera
istaz duaz ē falsa. ppositio assumpta est falsa. ita est in
pposito q. forma iducta p pductionē: cuiusmodi ē eēn-
tia: nō est eiusdē rōnis cū forma que est fluxus vel fm q.
est fluxus: cuiusmodi est pductio. C. Qd aut sit falsa qd
altez illoz ē falsū. p. q. idē vbi pōt accipi p motū circu-
larē et rectū q. et motū sunt alteri spē et incompatibiles s;
p̄m 7. p̄p̄. hoc aut est. q. fozū q. est terminus fluxus
nō b; distinctionē specificaz sic illa forma que est fluxus
vel fm qd est fluxus. Qualitercūq; sit de exemplo for-
san opz ibi exponere p̄m et tenere: q. vbi fluxus s; circu-
lū et lineā rectā sint eiusdē rōnis in q̄tum vbi fluxus. licet
rectū et circulare q. accidūt lineē seu magnitudinē super
quā mouent nō sint eiusdē rōnis: et iō qd ad illa sit incōpa-
rabilitas. nō aut quo ad vbi et vbi fluxus p se. et ideo nec
quo ad motus per se saltē illud ad qd hoc exemplū addu-
citur: v. 3. est q. forma fluxus exite alterius rōnis a for-
ma terminatē nō opz ex distinctione motus distinctione
nē cōcludere terminoz. in pposito pductio est alterius
rōnis ab essentia terminante vt a termino formali acce-
pto per ea. q. pductio est relo: essentia aut ad se. et iō plu-
ralitas pductionū nō cōcludit distinctionē formale ter-
minoz ipsaz. C. S; adhuc videt remanere difficultas
istoz argumentoz Auer. licet eni eadē nā possit cōica-
ri vniuoce et equiuoce: nō tamē ab aliquo eiusdē speciei:
sed ab idiuiduo vniuoce speciei tantum vniuoce commu-
nicatur. equiuoce aut a causa superiore. natura aut diui-
na non cōicatur ab aliqua causa superiore: sed tantū ab
aliquo ip̄eadem natura. q. videtur q. natura illa non ha-
beat cōicationē nisi vnius rōnis. C. Rñ: natura creata
non potest comunicari nisi cōmunicatione vnius rōnis
a supposito illius nature. et ratio est: quia effectus nō ex-
cedit causam. effectus autem cōmunicatus tali suppositi-
to est natura. ergo oportet q. p̄m cōmunicadi sit natura

Questio

q. nō pfectius ipsa natura est in tali supposito comu-
nicatē: nec aliqd eque pfectum nature. natura autē est
pncipiū cōmunicatiū vni rōnis. q. supposito agēti vir-
tute nāe cōp̄et cōicatio tñ vnius rōnis. C. Oppō est
in pposito: q. suppositū istius nāe pōt habere pncipia al-
terius rōnis in pducēdo quoz vtrūq; sit eque pfectum
cū nā: et iō vtrūq; pōt ēē p̄m cōicadi nām. et ita bō pōt esse
duplex cōicatio ab illis suppositis que sunt huius nature.
C. Vltior rō eius qd supponit h. de duplici p̄m cōmuni-
cadi nām in oīnis: nō aut in creaturis: pōt ēē talis: licet
in nobis sit duplex p̄m operatiū volūtas et itellē: et am-
bo sint perfecti: et possint habere p̄fctas operationes sibi
adequatas in rōne opōnis. nō tamē habēt opōnes ade-
quatas sibi itellē: hoc est s; per itellē nostrū possunt ba-
bere itellectionē ita pfectā sic aliqui potest nāe nostre
competere: nō tamē itellectio ista ex p̄fctū ens vt nā.
qd itellectio adequata itellectui v̄p̄o vel obo in rōne
opōnis nō est adequata itellectui vel obo itellē. Itellē
igit et volūtas in creatura et si sint pncipia pducēdi ope-
rationes adequatas sibi in rōne opōnis: nō tamē itellē
per p̄m multo magi nec realr adequatas sibi cuius sūt
itellē et volūtas: ita potest argui de gbuscūq; pncipijs
pductiuis in creaturis: quoz distinctio stat in eodē sup-
posito alicui: nāe in oīnis aut qd p̄m operatiū non tñ
equat nāe in rōne pncipij operatiui: s; et in cēdo: opō
et equat pncipio operatiuo: et hoc in essendo. et p̄m cō-
tur nāe. similr q. q. pncipiū productiū equat nāe in
cēdo: et ideo per ipsum pōt cōicari terminus formalis
pductionis adequatus sibi et nāe in essendo.

Ad argumenta

q. pbat q. nō sunt tñ in deo
duo p̄m pductiua. C. Cū p
arguit de nā et itellectu sunt duo pncipia pductiua di-
stincta per p̄m 2. p̄p̄. rñ: q. p̄m parū locutus ē de
voluntate vt distinguit itellē: s; cōiter in rōne pnci-
pij actiui coniungit itellē ad voluntatē: et ideo in 2. p̄p̄. c.
vbi distinguit ista pncipia actiua in nām et itellectus nō
debet itelligi vt itellectus distinguit cōtra voluntatem
vt patebit statim. sic eni cōcurrit cū voluntate p̄stuen-
do idēz pncipiū respectu artificialiū. hoc patebit respō-
dendo ad instantiā p̄m 2. 5. meta. Ad quā dico q. itellē
comparat ad suā nām et ad suā p̄p̄iam opōnem cuius
est pncipiū elicitiū et pductiū aliquo modo. et compa-
rat ad opōnes aliarū potentiariū respectu quarū est po-
tētia directiua vel regulatiua. si pmo modo accipiat di-
co q. est mere nā et in eliciendo et in pducēdo. quēcūq;
eni actum itelligēdi pducit cūz obo p̄fctē: memoria
mere nātr pducit: et qdūq; opōnem operatē mere nātr
operatē. volūtas aut respectu opōnis p̄prie vt pductia
b; oppositū modū pducēdi. et hoc satis apparet per p̄m
9. meta. c. 4. vbi tractat quomōd potētia rōnalis et irro-
nalis reducunt ad actus. et arguit q. potētia rōnalis que
ex se est ad opposita: nō pōt ex se exire in actum. tūc eni
simul exiret in opposita. q. similr est oppositoz. et ex hoc
cōcludit q. p̄ter illā potētiā rōnalem: opz ponere aliā
potētiā rōnalem determinatiuā p quā determinet et
illa determinata pōt exire in actū. et ex hoc segtur q. itel-
lectus si est oppositoz sic est oppositoz p modū nāe q.
q̄tū est de se nēcio est oppositoz: nō pōt se determinare
ad altez illoz: s; regit altez determinas qd libere pōt
exire in altez oppositoz. hoc est appetit s; eundē v̄p̄.
beres. Exēplū. b; v̄tutē pducēdi opposita. s. lique-
factionē et coagulationē. vñ si essent duo passa appoxia-
ta: quoz altez esset liqfactibile: et altez coagulabile: sol-
de necitate nāe haberet elicere illos duos actus in illis:
et si idē ēēt appoximatiū qd sit natū esset recipere oppo-
sita ista. sol de necitate sit pduceret opposita vt neurz.

Quinta

30

est q. potētia solis mere nālis: s; oppositoz: q. est illorū
mere ex se ita q. nō pōt determinare se ad altez tñ. talis
potētia est itellect? vt itellectus est p̄fctē respectu oppo-
sitoz itellectoz: et nō est ibi aliq determinatio ad alterū
tñ illoz et nō ad reliquū: nisi quaten? volūtas cōcurrit.
p̄m aut cōiter logtur de itellectu fm q. cū volūtatē cō-
stituit vñ p̄m respectu artificialiū: et non vt est nāliter
elicitius sue opōnis. et ideo est q. aliquādo cōmuni-
distinguit itellē: aliquādo artem: aliquādo ppositū
idem itelligēs per omnia. C. Cū vltimo dicit de volū-
tate. q. est pncipiū respectu creaturarū: dico q. ex p̄m
nāliter volūtas dei est pncipiū pductiū alicuius p-
ducti sibi adequati q. sit pductiū nō adeq̄ri. adeq̄tū i
finito est infinitum: et ita creatura est secundariū volū-
tū et productum a voluntate dei.

Questio secunda huius secunde partis di. et tamen gn-
ta in ordine totius di.

Ad secundam

qōnem: cum querit de trinitate personarum in oīnis. C. B;
q. sunt tñ tres p̄fctas in essentia diuina. Quod pbat sic.
sunt tñ due pducte: et tñ vna improducta. q. tñ tres sūt
personē. C. Circa p̄mā p̄m pmo q. sint due pducte. 2.
q. nō plures. C. Ad pbandū q. sunt due personē pro-
ducte p̄m q. est aliqua persona pducta actu itellē et
B sic. itellē vt est pfecta mēoria. i. habēs obz actu itelli-
gibile sibi p̄fctas per aliquem actus sui est pductiū
termini adequati. s. infiniti. ex p̄cedenti qōne. nihil autēz
seipsum pducit. pmo de tri. q. quod pducitur actu itel-
lectus aliquo modo distinguit a pducēte. essentia
non distinguitur: quia essentia diuina quēcūq; essen-
tialis perfectio intrinseca sibi est idistinguibilis. Ex. q. de
vinitate dei. igit distinguit personaliter productum a p-
ducēte. ergo est aliqua persona pducta actu itellect?
Consimiliter arguit de pducto actu voluntatis. C. Qd
aut persona pducta actu isto et illo sit alia et alia p̄mbo.
quia non potest eadem persona produci duabus produ-
ctionibus totalibus sufficientibus: hec autēz productio
alia est ab illa. ex questione p̄cedēti. ergo hac et illa nō
produciēt eadē persona sed due p̄mbo maioris. si idē
produciēt duabus pductionibus totalibus: vtrāq; ac-
ciperet esse sufficientē: s; si sufficientē acciperet eē a pducē-
te hac pductiōe. haberet suū eē pfecte nulla alia produ-
ctiōe posita. igit nō pōt accipere eē a p̄mā pductiōe. q. tē
nō ēē sine illa. C. Vltius. q. nō possunt eē plures p̄m-
ne pducte q. iste due. p̄mbo sic. nō possunt eē plures p̄m-
ctiōes itra: qd aliquat suadebat in qōne p̄cedēti: s; dis-
ferat v̄p̄ ad dist. 7. finalr declarādūz. hoc igit sit cer-
tum nūc q. sunt due pductiōes itra. nulla autē istaz
potest terminari nisi ad vñ psonā: q. psona pducta est
terminus adequatus illi pductioni. q. tē. C. Nūc restat
p̄bare q. vna tñ sit nō pducta. vbi dicit vnus doctor q.
illud ostēdit sic ostēditur vnitās dei. hoc etiā pbat per
Thyllariū. c. 5. de synodo. Vbi vult q. dicit duos inasci-
biles p̄fctes duos deos. C. P. arguit sic. plura supposita
absoluta nō possunt esse in hac nā: q. nā non est in plu-
bus suppositis absolutis. ne diuisione nāe. erūt igit plu-
ra supposita relatiua. aut igit relatiōe mutua iter se. aut
ad alia: s; si plura eēnt supposita nō pducta nō distigue-
rent relatiue ad alia supposita: q. nō relone ad alia sup-
posita pductentia. q. nulla sunt ex hypothesi. nec ad pro-
ducta. q. ad illa haberēt relonem eadēz. sic modo pater
et filius habēt eadē relationē spiratiōis actiue ad spi-
ritum sanctum. ergo relatione iter se distinguerent. et B
relatione originis quod est ppositum. C. Cōtra. iste p-
bationes nō vidētur sufficientes. p̄mā nō. q. vnitās dei
p̄mbo ex hoc q. diuina infinitas non diuiditur in plures

Vt patet in / in iustitia
 de iure
 S.
 Carr. li.
 i. di. 3. q.
 scda. / nota
 Bonan.
 lib. i. di. 5.
 q. 1.

tatem aggregatiōis. in 3. est vnitas p accis. vbi vltra or
dinē est aggregatiō licet accēntialis vnius ab altero eoz q̄
sunt sic vniū. in 4. est vnitas p se ppositi ex pncipijs eēn-
tialibus p se actu z p se potētia. in 5. ē vnitas simplicita-
tis: que est vere eēntitas. quicqd cni est ibi est reāl idē
cuiuslibet: z nō tāū est vniū illi vnitate vniōis: sic in alijs
modis. ita adhuc vltra omnes est idēntitas formalis. vo-
co autē idēntitatē formālē vbi illud qd dī sic idē includit
illud cui sic est idē in rōne sua formali. z p oīs per se pri-
mo mō. in pposito autē eēntia nō includit in rōne sua for-
mali p pōetate suppositi: nec eōuerso. z ideo pōt cōcedi
q̄ ante oēm actum intellectus est realitas eēntie que est
cōicabilis: z realitas suppositi qua suppositum est incōi-
cabile: z ante actus intellectus hec realitas formāl non
est illa vel non est eadē formāl illi: sic p̄s expositū ē
quid est formāl eē idēz. Nunq̄ igitur oīs concedit aliq̄
distinctionē. ¶ R̄no melius est vti ista negatiua hoc non
est formāl idē. q̄ B est sic. z sic distinctus. ¶ S3 nōne se-
quitur a. z b. non sunt idēz formāl. q̄ sunt formāl disti-
ctas. ¶ R̄no. q̄ nō oīs sequi. quia formalitas in ante ne-
gatur z in consequente affirmatur. ¶ Breuiter igitur di-
co omittendo illa vba de distinctione rōnis et de distin-
ctione virtuali: nō q̄ sint male dicta: s3 q̄ nō oīs eis vti.
dico q̄ in eēntia vna ante actus intellectus est eēntitas a.
z est eēntitas b. et hec nō est formāl illa. ita q̄ intellectus
paternus cōsiderans a. z cōsiderans b. h3 ex nā fci. vñ
ista compositio sit vera. a. nō est formāl b. non autē p̄re-
cise ex aliquo actu intellectus circa a. z b. ¶ Ista differe-
tia manifestat per exemplū. primo si ponat albedo spēs
simplex non habēs in se duas naturas. est tamē in albe-
dine aliqd realiter. vñ h3 rōnem coloris z aliqd vnde
h3 rōnem differentie. z hec realitas formāl non est illa
realitas: nec eōuerso formāl: imo vna est extra realita-
tēz alterius formāl loquēdo sic si essent due res: s3 mo-
do per idēntitatē iste due realitates sint vna res. B exē-
plum licet aliquāl sit simile ad ppositus q̄tum ad hoc
s. q̄ idēntitas realis nō necessariū cludit idēntitatē for-
malem cuiuslibz quod est in subiecto eodē ad quodlibz
quod est in ipso: nō tamē est oīno simile: q̄ aliqua cōpo-
sitiō est in albedine licet non rei et rei. tamē talis qualis
nō cōcedit in deo ppter nō idēntitatem formalem. vbi
autē non idēntitas formalis aliquoz in eodē requirit ali-
quā compositionē z potentialitatē: z vbi nō. dicet dī. s.
q. de attributis: z in qōne illa. an de? sit in gñe. ¶ Pos-
set etiam poni exemplū de toto q̄ntitatio subtrahendo
illa que sunt in pfectionis z ponendo illa q̄ sunt pfectio-
nis: sed in pluribus eēt dissimile q̄ simile. ideo omittat.
¶ Ista autē distinctio siue nō formalis idēntitatis que pba-
ta est p̄s p duas vel tres rōnes pōt etiā probari p duas
vel tres auctores Aug. 7. de tri. c. p. vel 6. ¶ Qis eēntia q̄
relatiue dicī est aliqd excepto relatiuo. z. c. 3. si pater n̄
est aliqd ad se nō est oīno q̄ relatiue dicat ad aliqd. Est
igit eēntia in re ad se z nō ad aliqd. z in re p̄ in q̄tum p̄
relatiue dī. nō est aut formāl eadē eēntitas ad se z non
ad se. igit rē. ¶ Itē in eodē. c. z. vel. 12. nō eo verbū quo
sapia. q̄ verbū nō ad se dī s3 rē. relatiue ad eū cui? ver-
bū dī. sicut filius ad patrē. sapia vero eo quo eēntia. ¶ In-
telligit q̄ Aug. q̄ sicut p̄ nō eo quo est p̄r est sapia z eēn-
tia: ita nō eodēz est p̄r z deus. Et ex hoc cōcludit cas. 14.
de minoribus q̄ ppter nō q̄ p̄ nō est filius. z filius nō
est p̄r aut ille igenitus. ille autē genitus iō nō est vna eēn-
tia: q̄ bis nobis relatiua eoz oīdunt. vterq̄ aut siml
vna sapia z vna eēntia. est igit fm ipm talis nō idēntitas
relatiua ad absolutū in diuis: q̄ si vniū erit quo respectu
alicuius. alterū nō erit quo respectu eius idē. esse aut quo
cōuenit alicui fm eius rōnē formālē. q̄ vniū eoz nō est

De rōne formali alterius: s; extra eā. 2 p pñs nō est idēz
formalr alteri. qz sic supra expōita est rō eius qd est nō
eē formalr idēz tamē ex hoc nō sequit simplr diuersi-
tas vel nō idētitas realis essentie r relonis. nō enī illud
quo pñ est pñ est aliud ab eēntia sed idē fm Aug. ii. li. de
ci. dei. cio. Ideo simplex dñs deus. qñ qd hz hoc est. expe-
pto qd relatiue quēcūq; pñōa ad alterūz dñs nec est ip̄a.
Sicut pñ hz filiū 2 nō est filiūz: s; quicquid hz pñ in se: ad
quod per consequens non dñ relatiue: illud est ip̄e vera
identitate: licet non formali.

Ad primum arg. pncipale. dico q maior sic est intelligenda quecuq; aliqua identitate sunt eadē alicui illa tali idētitate iter se sic sunt eadē. qz nō potest cōcludi aliq idētitas extremopz iter se nisi fm illā idētitatē qua sunt eadē medio ⁊ mediū in se sic sit idē. ⁊ p hanc ppositionē sic intellectas ⁊ ⁊ ois forma syllogistica. omissa enī altera cōditione vñ vnitatis medij in se. vel extremopz ad mediū. nō est syllogismus. sed paralogismus accēdit. cuꝝ accipit in minoꝝ q qcad est in eēntia vna idē. illi eēntie. nō est vñ itelligēdo de idētitate formalī. ⁊ iō nō pōt cōcludi formalis idētitas extremopz iter se. qdū aut stat formalis distinctio relationū suppositi stat fōmalis distinctio suppositoꝝ. ¶ Et si dicas. qz saltē ex idētitate reali eoz ad eēntiā cōcludā idētitatē realē eoz iter se. dico q eēntia nō hz idētitatē talē vnicā. s. substantie put pone vel psonalia vt extrema vniunt in eēntia. ⁊ iō nō pōt cōcludi idētitas subsistētis vel subsistētie p rōnē idētitatis eoz i eēntia vt i medio. ¶ Per B p3 ad talia pōssibilia. h deus est p. fili⁹ est hic de⁹. g. filius est p. qd cōfirmat. qz medio exāte B aliqd necē est extrema cōiūng. ¶ Rñ. qz sicut in creaturis cōe se hz vt qle qd. singularē vt B aliqd. ita h. eēntia cōis psonis hz rōnē qlis cuius. ⁊ psona hz rōnēz hui⁹ alicui⁹. mediū g bic est qle qd. ⁊ nō hoc aliqd. cōcludit at idētitas extremopz in hne ac si mediū fuisset hoc aliqd. Siltz ibi vñ eē fallacia accēntis ⁊ pntis. qz ly deus accipit in pmissis p alio ⁊ alio supposito. et siltz fallacia ē figure dictionis cōmutādo quale qd in hoc aliqd. ¶ Qz si arguas. deitas est pater. fili⁹ est deitas. g. ⁊ c. ¶ Rñ. l3 deitas nō supponat p alio supposito in maioꝝ ⁊ in minoꝝ. tñ ē ibi fallacia figure dictionis cōmutādo qle qd i B aliqd. nihil aut aliqd ē sic cōmutare qz ex vi illatiois iterptari illud hñe rōnē hui⁹ alicui⁹ qd hz rōnēz qlis cui⁹ ita sic ife rēs suppositū de supposito iterptat modū cōe eē idem hz rōnē exītie vel subsistētie. qd falsū ē. ¶ Qz si saltē arguas. extrema realē eē idē iter se. qz ēt in medio sunt idē. cōcedo q pōt i ferri idētitas eēntial nō formalis vel suppositiua. ⁊ iō nō dz i ferri q filius ē p. qz ibi denotat ex vi illatiois ⁊ fmōis idētitas formalis. vñ hypostatica. s3 sic dz i ferri. filius est idē cū eo qd est p. vel filius ē id qd est p. ¶ Qz si adhuc confirmet illa maioꝝ argumētū pncipalis per hoc q negare eā videt destruere pmū pncipiū. pōnēdo. s. affirmationē ⁊ negationem eē veras de eodē. ¶ Rñ. de aliq hñte veraz idētitatē s3 nō tñ vnicā realitatē formale necē ē idē rōne vni⁹ realitatis vere pdicari formalē de illa ⁊ d alia realitate formali forma liter nō pdicari. sic albedo rōne alie⁹ realitatis quā hz i se puenit cū nigredīe. ⁊ rōe alteri⁹ nō realz puenit s3 dñt nec affirmatio ⁊ negō de eodē rōne eiusdē realitatis formalz dñr. ita h p rōe eēntie ē idē qd itatē filio. ⁊ rōe p prietatis hō ē idē formalz nec hypostaticē filio. nec dñr affirmatio ⁊ negō de eodē respēu eiusdem. ¶ Si d3 Bar guas. q affirmatio dñt ab affirmatiōe c⁹ vni⁹ negō dñt alia vñ stat cū alia. qz neutꝝ ē vñ de affirmatiōe dñcēte tē illi negōni. g. si deitas stat cū nī pmitate puta i a⁹ pfo⁹. s. filij. ipa ditas dñt a pmitate q nūq; stat in eodē cū nō

frangere potuit multis modis sed diu a modis satis
reclusus inquam satis inquam bene a re modis
tuoque ostendit

paternitate. ¶ Rñdeo. maior posset cecidi de nō iden-
titate formali vel de nō adequata. qz vñ illoz nō dter-
minat ad alterz ex quo stat cū ei^o opposito: vel sub alijs
vñs de nō identitate pvertibili z pñsa: sed pñ maior acci-
piat distinctionē reale simplr negadē ē. sic pñ in albedine
accipiedo pñā realitatē vñ sumit gen^o illi ex se non re-
pugnat dñā opposita. s. nigr. dñis. tñ realitati vñ sumit
dñā specifica albedinis differētia nigredinis repugnat:
z ista rñsio dñ intelligi qñtum ad scōam pñē maioris q dñ
q altera affirmatio stat cū negatioē: s. pñā pars maio-
ris q accipit negatiōē de affirmatiōē dici posñ illa ma-
ior: cecidi quo ad illā pñē. si intelligat dici nēcio z vñ z per
rōnē pñā hui^o de quo dñ. z pñ qñ dñictio illa de q ē ser-
mo est realis siue rei ad nō rē. nō ut rōnis ad nō rōnez.
nā tūc nō sequitur nisi distinctio rōnis affirmatiōis ab af-
firmatiōē. Applicando pñā pñē maioris vt vā est ad p
positū: sequitur q filius realr distinguit a patre: nō aut pñ
q de^o vel deitas: qz de deo nō dñ nō pñ nēcio z vñ. nec p
rōnē subī. s. fm aliquos dicat pñculariter rōnē supposi-
ti illius subī. ¶ Qz si arguas. illō quo pater distinguit
filio sit a. in qñtū a. aut est idē eēntie aut aliud. si aliud ē
est icōueniēs. si in qñtum a. est idē. igit in qñtum distinguit
ē idē. z pñs eēntia distinguit. ¶ Rñdeo z dico. q nec
vñ est. a. in qñtum a. est idē eēntie. nec a. in qñtus a. ē aliud
ab eēntia. z B intelligēdo illud q sequitur reduplicatiōez
in qñtum accipit fm rōnē suā formale. z cū hoc ē esse rō-
nē formale īberētie pñdicati: sic distingi supius in talib^o
fmōnibus in qñone de vñitate obīi fruibilis. hoc etiā pñ
in exēplo. hō enī z nō hō sunt opposita imēdiata: z tamē
formalr de aliquo cū reduplicatiōē neutrū dñ. sic albus
nec in qñtum albus est homo: nec in qñtum albus ē non hō.
¶ Et pñdicat. idē z aliud circa ens sunt imēdiatē oppo-
sita. dico q nō sequitur sunt imēdiatē opposita. q alteruz
pñdicat de quolibz cū in qñtum. ita q rō subī sit formalis
rō īberētie alterius pñs dñdictiōis: s. sufficit q alteruz
dñdictioz vere insit cuilibet subō: licet non per se rōnē
subiecti. Si aut accipiat ly in qñtum pñmo mō. vt tñ nō
tet a. accipit fm suā rōnem formale. dico q a. quocunq
modo formaliter acceptus est idem essētie: licet nō sit
formaliter idem essētie sed tunc non sequitur a. formaliter
est idēz essētie a. formaliter distinguit. ergo eēntia
distinguit: sed est fallacia figure dictionis. cōmutādo B
aliquid in quale qd. ¶ Si adhuc insēs. qz a. in qñtum a.
est ens vel res: quero que res vel quod ens. si eēntia ba-
betur ppositū. si res z non essētia. g. alia res. ¶ Re-
spondeo. concedo q est ens z res. z hoc vñroq modo ac-
cipiendo in qñtum: qz si aliquid pñdicatū per se pñmo mō/
do inest alicui: inest sibi eodem modo per se siue illud
subm sit res distincta a quocunq quod est extra rōnem
eius siue continetur p identitatē in aliquo qd est extra
rōnez eius: cōtinētia enīz talis nō tollit rōnez formale:
nec ea que insunt pñmo mō p se. ¶ Sz cū qñs quod ens.
dico q ens quod ē a. sic si substātia est per se ens. si que-
ras quod ens descēdendo sub ente est per se substantia
nō aliud. ¶ Ultra. si queras est ne per se essētia. dictū
est q nō. ¶ Si ifers g est alia res. fallacia est pñtis. nō
est per se bec res. z est per se res. g est alia res. qz in ante-
cedente negatur per se identitas z in pñte idēntas sim-
pliciter sumpta: z ita destruit ātecedes. ¶ Si obycif. ē
per se res z nō per se essētia. g p se alia res. z vñtra g alia
res. pbat pñā pñā. nā circa ens idem z aliud sunt imē-
diatē opposita. g si est per se res est p se res eadē eēntie.
z ita per se essētia. vñ per se alia res. Scōa pñā pbatuz.
qz per se non est determinatio distrahēs. ¶ P. pbatuz.
pñā pñā. z est ad pñcipale. si enim est per se res: aut per
se res que est essētia. aut per se res que nō est essētia.

fi est per se res que est essentia. g est per se essentia. si est
per se res que non est essentia. g est per se res alia ab eēn-
tia. ¶ 3. essentia est per se res ⁊ pprietas est p se res.
⁊ non sunt per se eadez res. ergo sunt per se due res. ⁊ ita
vtrumq; est per se res alia ab altera. ¶ Ad 2m. licet
posset cōclusio pmi argumenti distingui q; ibi esset alie-
tas perfectatis vel perfectas alicetatis. et pmo modo ne-
garetur ly per se per negationē iclusaz in alicetate. ¶ 2.
modo affirmaret: q; prederet vim negationis. ⁊ p 2m
pmo modo cōclusio pme nōtē cōcederet: sed tunc scda
nōa peccaret fm nōa destructioe antecederē. 2. mo-
do pma nōa peccaret f3 2m. ¶ Tame q; non videtur
bñ logice dcm q; negō si q; icludat i alicetate possz aliqd
attingere preter terminū respectus et formā in qua vel
fm quam notatur esse alicet: nec videtur bene logice
dictum q; ly per se quod dicit modum inherētis. ⁊ per
2m determinat compositionē possit negari per negatio-
nem aliquam in predicato. ¶ 3o potest dici q; iter q; in
nōtē pme psequētie tm potest haberi de vi fmonis vn⁹
sensus: scilicet q; hoc predicatū esse rem aliam ab essen-
tia per se instt ppetati. ⁊ iste sensus est falsus: q; sic bene
segtur falsum illud quod inferitur in scda nōa. Ideo sim-
pliciter nego pnam nōam: cū due ppositiones in ante-
cedente sin vere: ⁊ cōsequens falsum. ¶ Ad pbationē
cōsequētie dico q; idēz ⁊ aliud nō sunt immediate circa
quodcūq; p predictaz vt per se dictum de subiecto: imo
nec pdictoria sic sunt immediata: nec enim homo per se
est albus nec per se est non albus: tamen inter pdictoria
absolute sumpta vel absolute dicta de quocunq; nō est
medium: ita si pprietas est res. est res eadē vel alia. ve-
rum est q; eadem: sed tunc non valet cōsequētia: quod
sit per se eadem vel alia. ¶ Ad scdm aūs pōt distingui
fm cōpositionē ⁊ diuisionē: ⁊ in sensu cōpositiōis neutz
dandum est. sicut. n. nō est dandum q; sit per se essentia
vel p se non eēntia. ita nec alterum membrū illius di-
uinctiue cum accipitur in sensu compositionis: nec ex 3
negant ambo pdictoria. q; si accipias de icomplexis ha-
betur q; neutruz illoz dicitur p se de subiecto: hoc cōce-
do. Si vis habere cōrradictoria complexa. dico q; erūt
ista aut pprietas est per se res que est eēntia: aut non est
p se res que est eēntia. ⁊ h negatiua est vera: f3 non infer-
tur. ergo est p se res que non est eēntia: sicut non sequit
homo non est p se albus. igitur p se est non albus. In sen-
su diuisionis danda est affirmatiua pars diuinctiue. s. p-
prietas est p se res que est eēntia: f3 nō sequitur vltra. er-
go est p se eēntia: quia ex identitate reali inferitur identi-
tas formalis. nam aūs in sensu diuisionis tantum notat
identitatemalem p ly que est. ¶ Aliter pōt distingui
aūs pdictum vt p implicationē illā que est p se intelligi-
tur inherētia formalis vel tm idētica. pmo modo neutra
pars est dāda. quia neutrum oppositoz p se inest illi rei
que p se dē de pprietate. 2. mo est danda pars affirma-
tiua: f3 nō segtur vltierius ppositum ppter positionē cō-
sequētis. ¶ Dec 2. distinctio non habet ex vi fmonis.
q; illa cōpositio implicata nō determinat p aliqd qd
notet eam dicere formal inherētiām: f3 tm identicām.
¶ Prima distinctio habetur ex vi fmonis: ⁊ l3 ly que ē
non notet in sensu cōpositionis formalē inherētiā. tm ex
vnitate extremi vbi est quasi specificatiua ⁊ determina-
tiua pstructio bz eēntiā denoiari p se inesse subo. ¶ Ad
3m p3. Dicat q; nec p se sunt eedē res nec p se due res: sed
bñ amoto illo fmgategoremate. s. ly p se affirmatiua ē vā
. s. sunt eadē res. ¶ Ad 2m pncipale. dico q; accitāle aut
accipit p ēneo aut accipit p eo qd qsi pfic aliqd acci-
talz qd pexistit i se pfectū. si 2o dico q; nō eēns oi enti i
q; ē ēntiale vl accitāle. ē enī mediū iter eēntiale ⁊ acci-

Leander

Distinctionis

cidetale: ut cōtrahēs: sicut dīa trahit gen^o que nec est
eēntiale nec accitiale accipiēdo hoc modo. et sic in diu
nis nihil est accitiale: s; ppter essentia est aliqd non eēn
tiale. Si aut accipitur accitiale pmo modo qd quid non
est de rōne eius formalis: sed eēntis licet nō ppter sic dī
catur accitiale s; dīa esset accitialis respectu generis et
hoc modo accipit pbs accitiale p eēntis in fallacia acci
dentis s; pōt dici accitiale alicui quicqd est ei eēntis
ut nūc comparat ad aliqd 3^m. et isto mō nō ē icōueniēs
distinctione psonarū accidere essentia: q; sunt extra rōnē
eius. Ad 3^m dico. q; si in maiori per illud si. itelligatur
peditio possibilis maior est vera et minor falsa. nulla. n. po
ssitōe possibilis posita ē test deesse scōa psona in diuinis
gn summū et sūma perfectio deesse si ipsa deesset. Et si
pbes q; si illa deesset sūma perfectio esset in parte. dico
q; si illa deesset sūma perfectio deesset: et si illa deesset
et pater nō deesset sūma pfectio adesset. et ita ipsam de
esse et patē esse includit dictionē. Si aut i maiori per li si
ponat positio impossibilis. Dico q; maior est falsa. il
lud. n. pōndū est i sūmo bono qd nō pōt poni nō esse si
ne positioe impossibilis. Ad vltimū dico. q; illa ra
tio de necesse ēē d; sic itelligi. quicqd est ex se necesse ēē
h; ex se ēē actualissimū: ita q; per nihil q;lectūq; aliqd a se
expectat aliquā actualitatē eēndi: et ideo ex se est iduiū
bile: q; si posset diuidi tunc ab illis per que diuideretur
expectaret aliquā actualitatē essendi quā habet. et in il
lis diuisis. et oporteret illa distinguētia necesse ēē. q; eēt
fōrmaliter necessitates essendi. q; essent vltime actualita
tes et necessitates in illis diuersis necesse ēē. sine qbus
illa nō haberet actualissimā entitatem. q; diuisibile nō
h; actualissimā entitatē siue exītiām actualissimā an
teq; itelligat in aliqb; illoz in q; diuidit. Et p hoc t; i
rō supius posita in qōne de vnitatē dei ex rōne necesse
se ēē q; tacta fuit qōne pma b; scōe di. q; necesse ēē nō di
uidit in plura. q; a. et b. si nō eēt formālī necitates eēn
di anteq; itelligeret in aliquo illoz in qbus necesse ēē dī
uiditur: cū sint vltime actualitates: sine qbus illa actua
litas communis non esset necesse ēē. quia requireret
aliquomodo aliquid aliud a se per quod esset. Sed hoc
nō cōcludit de diuersis psonis in eadē entitate necia. nā
illa entitas ex se necia nō expectat aliquā actualitatem
ab ipsis distinguētib; psonas: q; nō diuidit per illa di
stinguētia psonas: et ita distinguētia psonas nō sunt
q;si vltime actualitates qbus talia entia existunt. Cuz q;
arguit. a. et b. itelligendo h; p ipsa duas ppterates psona
les aut sunt formālī necessitates essendi aut non. pcedi
pōt q; nō sunt formālī necessitates eēndi: nec segtur. igit
tur sunt possibiles: q; per identitatē sunt. et vna neces
sitas eēndi: s; si a. et b. eēt i diuersis oporteret dicere q;
a. et b. eēt formālī necessitates vel entitates possibi
les: q; nō possent eē eēdes alicui entitati ex se necie. illa
enī entitas cōis cui essent eēdem esset quasi potentialis
ad existendū vt pteitelligit ante illā rōnem pbenē vel
diuidētē. Cōtra hoc. ipsi a. inq;stū a. aut repugnat pos
se deficere: aut nō. si sic. a. inq;stum a. est neciū. et ita cui
inest formālīter est ei rō necie. eēndi. si nō. igit per nihil
aliud pōt ipsi a. pēse inq;stū a. repugnare. igit p nihil tol
litur quin ipsi a. pēse inq;stū a. sit ppossibile deficere.
q; semp pēse sumptū est possibile deficere. q; repugnat
necio ex se. Quere solonez ad hāc obiectionē.
Cōtra dicitur q; nec repugnat nec nō repugnat cum ly in
quantū: s; sine ly inq;stum dico q; nō sunt possibiles ipse
relaciones: sed sunt necesse ēē: et hoc per identitatē: sed
nō formālī nec non formālī sunt possibiles.
Cōtra apostolus nāq; ait. q; inuisibilia dei a crea
tura mundi per ea que facta sunt itellect; cō

Tertie

spiciunt. sempiterna quoq; virtus eius et di
uinitas. Per creaturā mundi itelligit hō p
pter excellētia qua excellit iter alias creatu
ras. vel ppter puenientia quā h; cum omni
creatura. homo q; inuisibilia dei itellectu men
tis cōspicere potuit: vel etiaz cōspexit. per ea
que facta sunt. i. p creaturas visibiles vel in
visibiles. A duob; enī inuabatur. s. a natura q;
rōnalis erat. et ab operibus a deo scis. vt ma
nifestaret homini vitas. Ideoq; apīs dixit.
Deus reuelauit illis. s. duz fecit opa: in q;
bus artificis aliquatenus relucet indicū.

Distinctio.

Arca tertiam

Cognoscibilis ab itellectu viatē. Cōtra
quo q; non. pbs 3^m de aia. Fantasmata
habēt ad itellectum sicut sensibilia ad sen
sum. igit itellectus nihil itelligit nisi cu
ius fantasma potest per sensus apprehēdere. de aut nō
habēt fantasma. q; rē. Cōtra 2^m meta. Sicut se h; ocu
lus noctue ad lucez solis: sic itellectus noster ad ea que
sunt manifestissima nāe: s; ibi est impossibilitas. q; et hic.
Cōtra pmo pby. ifinitum in psum ifinitum est ignotū
et 2^m meta. ifinita non contingit cōgnoscere. q; nec ifinitū
q; eadem videtur esse pportio itellectus ad ifinitum et
ad ifinita: q; equalis excessus vel nō minor: q; vbiq;
est ifinitas. Item Greg. sup Ecclēsiē. Quātūcūq; mēs
nostra in contemplatione dei pferit nō ad illud quod
ipse ē: sed ad illud qd sub ipo ē attigit. Cōtra 6^m meta.
metaphysica est theologia de deo. q; rē. s; in actu eius
s; in cōsideratione actuali subaz separatay ponit felici
tatem humanā. io. ethicorum.

Questio.

Arca hoc. Cōtra argū q; sic. vnuquodq; sic se
h; ad eē sic ad cognitionē. 2^m meta. s; deus ē
pma ens. q; pma cognitū. Cōtra nō pfecte cognosci
tur nisi deo pfecte cognito. q; nihil simp; cognoscit nisi
eo simplr cognito. pma apparet. q; in his que sunt per se
sic maximū ad maximū sic simplr ad simplr. et 2^m ex 2^m
topi. Cōtra pfectissimus actus potentie est circa obz
simplr pma. pfectissimus aut actus est circa deus. io.
ety. q; deus est simplr pma obm cognoscibile. Cōtra
ois nostra cognitio ois a sensu pmo meta. et 2^m poste. i. si.
q; deus q; est a sensibus remotissimus. nō est pmo cog
nitus ab itellectu nostro. Cōtra pma qōne nō est distigū
dū q; deus possit cognosci negatiue non affirmatiue: q;
negatio nō cognoscit nisi p affirmationē 2^m pper. in fine.
et 4^m meta. p; et q; nullas negatiōes cognoscimus de do
nisi per affirmationes per quas remouemus icomposi
bilia aliq; ab illis affirmationib; sic nō remouem; cōpo
sitionē: nisi q; att; buimus simplicitatē v; aliqd aliud.
negatiōes ēē tñ nō sūme amamus. S; et aut negatio
pceptitur pēse. aut vt dicta de aliquo. pēse cōcipit ne
gatio vt nō lapis. h; eque puenit nibilo sicut deo: q; pura
negatio dī de ente et nō ente. igit in hoc non itelligit dā
magis q; nihil vel chymera. Si itelligitur non lapis de
aliquo: tunc ille cōceptus substratus de quo itel
ligitur ista negatio esse vera. aut est cōceptus affirmati
uus aut negatiuus. Si est affirmatiuus habet ppositū.

Questio

Th. p. 1.
p. 1. q. 4.
3. ar. 4.

De. 1. m.
ar. 2. q.
1. et 2.

De. 1. m.
ar. 2. q.
1. et 2.

De. 1. m.
ar. 2. q.
1. et 2.

De. 1. m.
ar. 2. q.
1. et 2.

De. 1. m.
ar. 2. q.
1. et 2.

De. 1. m.
ar. 2. q.
1. et 2.

De. 1. m.
ar. 2. q.
1. et 2.

De. 1. m.
ar. 2. q.
1. et 2.

Si negatiuus qro vt pū: aut negatio cōcipit pēse: aut
vt dicta de aliquo. Si pmo mō hoc eque puenit nibilo
sicut deo. Si vt dicta de aliquo tūc sicut pū. Cōtra q;
tūcūq; pcederet in negatiōib; vel nō itelligeret de
magis q; nihil: vel stabit in aliquo pceptu affirmatiuo
qui est pma. Nec est distinguēdū de cognitiōe si est: et q;
est: q; in ppositū qro cōceptū simplicē de quo cognosca
tur ēē p actū itellect; cōponētis et diuidētis. nūq; enī
cognosco de aliquo si est: nisi habēa aliqū cōceptū illi
extremi de quo cognosco ēē: et de isto qrit hic. Nec opz
distinguere de si est: vt est qd de veritate pponis. vel vt
est qd de esse dei: q; si pōt ēē qd de veritate pponis in q;
esse tanq; pdicatū querit de subiecto ad pceptiēdū veri
tatē illi qōnis oz pcepte terminos illi qōnis. et de cō
ceptū simplici illi subiecti si est pōt nā nūc est que
stio. Nec valet distinguere de pceptū nāli et supnāli. q;
qrit de nāli. Nec valet distinguere de nāli loquēdo de
nā absolute: vel de nā p statu isto. q; querit pēse de
cognitiōe p statu isto. Nec valet distinguere de cog
nitiōe dei in creatura vt in se: q; si cognitio habet p crea
turā. ita q; cognitio discursiua icipiat a creatura. quero
in quo termino sistit ista cognitio. Si in deo in se hō p
positū: q; illū pceptū dei in se quero. Si nō sistit in deo
i se: s; in creatura: tūc idē erit terminus et pma discursus: et
ita nulla notitia habet de deo. Cōtra igit mēs questio
nis ista. Vt; aliqū pceptū simplici possit itellect; via
toris nāli habere in quo pceptū simplici cōcipiat deus.
Cōtra dicit qdā doctor sic. loquēdo de cognitione
alicuius distigū pōt ex pte obz p se vel p accis. In pti
culari vel in vniuer. Reat; p accis nō cognoscit de.
q; qd de ipso cognoscit est ipse deus: tñ cognoscendo
aliqd attributū eius cognoscim; q; p accis qd est. v; de
attributis dicit Dam. li. i. c. 4. q; nō nām dicūt dei: s;
que circa nām. In vltima in gnālī attributo cognoscit
tur: nō quidē in vlti p; pditionē qd dicit de ipso i quo
nullū est vlti: q; qd itas illa est de se singularis. S; i vlti
qd sibi analogice cōe est et creature: tñ q; vni a nobis
cōcipit ppter pmitatē pceptū: s; sint diuersi pcepti.
In piculari nō cognoscit ex creaturis: q; creatura ē pe
regrina silitudo ei: q; tñ cōformis est quo ad aliqua
attributa q; nō sunt illa nā in piculari. igit cū nihil du
cat in cognitionē alteri: nisi sub rōne silitudinis. sequit;
q; de nō cognoscit in piculari ex creaturis. Itē in vlti
tripli cognoscit. gnālissime. gnālīter. gnālissime. S; nāli
me h; tres gradus. cognoscēdo. n. qd cūq; ens vt b; ens
est. indistinctissime cōcipit deus: q; concipit ens q;si p
cōceptū. et ē pma gradus. Amoto hoc et pceptiēdo ens ē
scōs gradus. Jam. n. ens vt pceptū: nō vt pars cōceptus
cōcipit cōe analogū deo et creature. Cōtra si distinguatur
pceptū entis qui deo puenit: puta pceptiēdo ens indeter
minatū negatiue. i. nō determinabile a pceptu entis qui
cōuenit creature analogice: qd est ens indeterminatū pua
tiue. iam est tertiū gradus. pmo mō indeterminatū ab
strahi vt forma ab omni mā vt in se subsistēs et parti
cipabilis. Scōdo mō. indeterminatū est vlti abstractū a
picularib; qd nō est actū picipatū in illis. Post istos
tres gradus cōcipiēdi gnālissime pcepti deus gnālī. cō
cipiēdo qd cūq; attributū nō simplr s; pū: s; cū pree
minētia sūma. S; nāli aut pcepti. cōcipiēdo qd cūq; attri
butū ēē idē suo pmo attributo. s; ens ē ppter simplici
tatē p spēm pma cognoscit deus: q; nihil deo sim
pliciter. sed ad modū estimatiue. sicut. n. estimatiua i bru
tis sub intētiōibus sensatiis subfodiēdo cognoscit inten
tiones nō sensatas vt nociui et piciui. sic itellect; sub spē
creature q; nō repitatur nisi creaturā ex suo acmie sub
fodit ad cognoscēdū ea q; sunt et dicunt de deo p species

Prima

alienā ex creaturis. et hoc oibus tribus modis pdictis.
Quo ad secūdā qōne fm istā opi. distinguē
dūz est de mō cōcipiēdi nāli
et rōnalr. pmo mō. de est pma obz intelligibile a nobis
ex creaturis. q; nālis cognitio pcedit b; indeterminato
ad determinatū. Indeterminatū negatiue est magis in
determinatū q; ptiue. indeterminatū q; pcepti illi: et il
lud indeterminatū ptiue fm cognitionē nō pcepti
tur determinatū. q; ens et res pma ipressiōe impunt in
aia nostra fm Auic. i. meta. c. 5. q; indeterminatū negatiue
oio pma est obm nro itellectui. Rōnaliter aut est de
posteri; creatura obm cognitū s; tres gradus. pmo ge
neralissime: deide gnālīus: et vltimo gnālī. q; pmo p
pif hoc bonū. deinde bonū vlti abstractū 2^m abstractio
ne: puta qd est indeterminatū ptiue. deinde bonū pma
abstractiōe abstractū: qd. ē indeterminatū negatiue: q;
via rōcinatiue deductionis pū oz cognosco illud a quo
fit abstractiō q; abstractū. Exponit pma mēbz. s. nāli
quō est sic cognitū pmo: q; deus vt est sic pma cognitū
nō distinguē ab alijs. ppter simplicitatē. Et q; non est
pma cognitū nisi tñ q; ad duos pmos modos gradus
gnālissime cōcipiēdi. quoz neuter ptingit ad aliquā rō
nez determinatē illud attributū deo. q; lter autē posset
esse pma cognitū et nō distinguē ab alijs pitellectū cog
scentē exēplificat sicut oculus pmo videt lucē: s; nō di
stinct. disceruat de ipsa ppter subtilitatem: sicut discer
nit de colore per lucem.

Respondeo aliter ad pma. q. Et in qbusdā dīcas
positioni pdictē. rōne. n. mee positio
nis ostēdit oppositū illius positiois. Cōtra pmo q; nō
tñ haberi pōt pceptū nāli in quo q;si p accis pcepti de
us: puta in aliquo attributo: s; etiā alijs pcepti in quo p
se et qd itatē pcepti de. pbo. q; pceptiēdo sapiētē cōcipi
tur. ppetas h; cū: vel q;si ppetas in actu 2^m pficiēs natu
rā. q; itelligēdo sapiētē oz pntelligere aliqd q;si subz cui
itelligo illud q;si ppetatē inē. et ita ante pceptū ois pas
sionū vel q;si passionū cōquirere pceptū aliqū qd ita
tatiū cui itelligant ista attribui. et ille pceptū ali; erit qd ita
tatiū de deo: q; in nullo alio pōt ēē stat. Cōtra 2^m dico q;
nō tñ in cōceptū analogo pceptū creature cōcipit de
qui. s; sit oio alius ab illo q; de creatura dī: s; in pceptū
aliquo vniuoco sibi et creature. Cōtra ne fiat ptenio de
noie vniuocatiōis pceptū vniuocū dico: q; ita est vn; q;
ei vnitatis sufficit ad dīctionē affirmatōe et negatōe ipz
de codes. Sufficit ēē p medio syllogistico: vt extrema
vnita in medio sic vno sine fallacia equocatiōis cōclu
dan; iter se vni. Et vniuocatiōe sic itellectā pbo tri
pliciter. pmo p; obz itellect; cert; de vno pceptū et vni
bus de diuersis h; pceptū de quo ē cert; aliū a pceptū
bus de qbus est dubi; subm includit pdicatū. s; itellectus
viatoris pōt ēē certus de aliquo q; sit ens dubitādo de
ente finito vel ifinito: creato vel icreato. q; pceptū entis
de aliquo est ali; a pceptū isto vel illo: et ita neuter ex se
s; i vtroz illoz includit. q; vniuoc; pbo maioris. q; nul
lus idē pceptū ē cert; et dubi; igit vel ali;: qd est pposi
tū: vel nullus. et tūc nō erit certitudo de aliquo pceptū:
pbo minorē q;libet pbs fuit cert; illud qd posuit ēē p
pma ēē ens: puta vn; de igne: alius de aqua. cert; erat
q; erat ens. nō aut fuit cert; q; ēē ens creatū vel icrea
tū. pma vel nō pma. Nō. n. erat cert; q; erat ens pma: q;
tūc fuisse cert; de falso: et falsū nō ē scibile. Nec q; erat
ens nō pma: q; tūc nō posuisset oppo. Cōtra 2^m affirmat
rō. nā alijs vidēs pbs discordare pōt ēē cert; de quo
cūq; eoz qd q;libet posuit pma pma ēē ens: et tñ pp
rietatē opionū eoz potuit sil dubitare: vt; sit hoc ens
vel illud: et tali dubitāti si fieret demōstratiō pcludens

Loquēdo igit^r de p^rordie. s. origis. vidēdū est p^r de cognitione actuali. 2° de cognitione habituali. 3° de v^rtuali. ¶ Quātū ad p^rmū p^rmittō duo. quoz p^rm^o est q^d ali^u est pcept^u simplr simplex. 2° ali^u ē pcept^u simplex q^d nō ē simplr simplex. Cōcept^u simplr simplicē voco q^d nō est resolvable in plures pcept^us: vt pcept^u entis vel v^rtie d^rie. Cōcept^u simplex sed nō tñ simpl^r simplex ē g^rūq³ p^rt p^rcipi ab intellectu actu simplicis intelligētie: l^r3 possit resolui in plures pcept^u s^re: s^ruz pceptibiles: sicut est pcept^u diffiniti vel sp^ri. ¶ 2° p^rmitto. q^d aliud est cōfuse intelligere: 2 aliud cōfusuz intelligere. Cōfusuz. n. idē est q^d idisinctū. 2 sicut ē duplex idisinctuibilitas ad ppositū. s. toti^u cēntialis in pres essentialē 2 toti^u v^rlis in pres subinas: ita ē duplex distinctio duplicis toti^u p^rdicti ad suas pres. Cōfusuz igit^r intelligit^r q^d intelligit^r aliqd idisinctū altero p^rdictoz modoz. S^r3 cōfuse d^r aliqd p^rcipi q^d p^rcipi^r sicut exp^rmi^r p^r nomē. v^rl^r stincte v^ro q^d p^rcipi^r sicut exp^rmi^r p^r diffōnē. ¶ Dis p^rintellectu p^rpono ordinē origis in cognitione eoz actuali que cōcipiunt cōfuse. 2 quo ad hoc dico q^d p^rmū actualr cognitū cōfuse est sp^rs spālissima: cui^u singulare efficac^u 2 forti^u p^r mouet sensuz siue sit audibile: siue v^risibile: siue tāgibile. q^dcūq³ n. indiuiduū forti^u mouet sensuz eius sp^rs p^rmo cognita ē cognitio cōfuse. 2 B^r supposito q^d singulare nō possit sub p^rpā rōne intelligi: de quo al^rs. Loq^r eni^u nō de illis que certū est posse intelligi p^r oēm op^ri. 2

Distinctionis

Separata a materia: et in essendo: et in operando ut intellectus separatus. Alia diuincta materia et in essendo et in operando ut potentia organica quae perficit materiam et non operatur nisi mediante organo a quo in operando non separatur: sicut nec in essendo. Alia est diuincta materia in essendo: sed non virtutis organo mali in operando: ut intellectus noster. Istis correspondent obiecta proportionata. nam potentia omnino separata ut prima correspondere debet ad quas omnino separata a materia. scilicet singulare omnino male. tunc ergo considerat quod dicitur rei materialis quae et si sit in materia: tamen cognoscitur non ut in materia singulari. Contra istud non potest sustineri a theologo. quod intellectus ex his eadem potentia cognoscit quod dicitur subiectum: sicut per se fide de anima beata. Potentia autem manens eadem non potest habere actus circa aliquid quod non continetur sub suo primo obiecto. Quod si dicatur eleuari per lumen glorie ad hoc quod cognoscat illas subiectas immateriales. Contra. obiectum primum habet subiectum primum obiectum: vel saltem non excedit: quod si habitus respicit aliquod obiectum quod non continetur sub primo obiecto: tunc illi habitus non est habitus illius potentie: sed faceret eam non esse illam potentiam sed aliam. Confirmatur ratio: quod cum potentia in primo signo nae in quo est potentia habeat tale obiectum primum. per nihil posterius natura supponit rationem potentie potest fieri aliud primum obiectum eius. omnis autem habitus naturaliter supponit potentiam. Si dicatur quod hec etiam opinio ponatur a philosopho: puta si ponatur quod intellectus noster propter sui infinitatem iter intellectus: propter conclusionem eius cum virtute fantastica in supposito cognoscere debet ordinem immediatum ad fantasiam sicut fantasiam habet ordinem immediatum ad sensum communem. et ideo sic fantastica non mouetur ab aliquo nisi quod est obiectus sensus communis: sed alio modo idem obiectum cognoscat: ita diceretur quod intellectus noster non tamen propter statum aliquem: sed ex natura potentie non potest aliquid intelligi nisi abstrahibile a fantasmatibus. Contra hoc arguitur tripliciter. primo sic. quod desiderium naturale est in intellectu cognoscere effectum ad cognoscendum causam: et in cognoscendo causas in virtute est desiderium naturale ad cognoscendum illam in particulari et distincte. desiderium autem naturale non est ad ipse ex natura desiderantis: quod tunc esset frustra. ergo non est ipse intellectui ex parte intellectus cognoscere subiectas immateriales in particulari: ex quo cognoscitur male quod est effectus eius. et ita primum obiectum intellectus non excludit illud immateriale. Contra. si nulla potentia potest cognoscere obiectum aliquod sub ratione coloris quod sit ratio sui primi obiecti. quod per se primo prout sub ratione coloris non esset adequata. Etiam per se exemplum. Visus non cognoscit aliquid sub ratione coloris quod sit ratio coloris vel lucis. nec imaginatio aliquid sub ratione coloris quod sit ratio imaginabilis: quod est primum obiectum: sed intellectus cognoscit aliquid sub ratione entis in coloris. alioquin metaphysica nulla esset scientia intellectui nostro. Contra. si redit in idem quasi cum secundo. Quicquid per se cognoscitur a potentia cognitiua vel eius obiectum primum: vel continetur sub illo obiecto. ens autem ut est commune: sensibili per se intelligitur ab intellectu nostro. alia metaphysica non esset magis scientia transcendens quam physica. ergo non potest aliquid esse primum obiectum intellectus nostri quod sit particularius ente: quod tunc enim in nullo modo intelligitur: retur a nobis. videtur igitur quod falsum supponitur in dicta opinio. de obiecto primo: hoc loquendo de potentia ex natura potentie. Ex hoc apparet quod si per viam istam opinio soluat primum quod dicitur quod dicitur sensibilis est primum obiectum inter: et ideo non intelligitur deus vel ens immateriale: solo initio falso fundameto.

Congruentia etiam

illa que adducit pro illa opinio nulla est. Potentia enim et obiectum non oportet assilari in modo essendi: sed habet. n. ut motum et mobile. et ita se habet ut dissimilia: quod ut actus et potentia: sunt tamen proportionata: quod ista proportio requiritur in

Tertie

tudine proportionato: sicut ceteris dicitur in omni proportionatione: sicut per se de materia et forma. parte et toto. causa et causa: et ceteris proportionalibus. igitur ex modo essendi talis potentie non potest eludi filius modus essendi in obiecto. Contra hoc obicitur: quod si agens factum possit esse obiectum: quod est ibi passus: tamen operas in cognitia operatio oportet assilari obiecto circa quod operatur: quod non est passus: sed magis agens et assimilans. oēs. n. antiqui concordant in hoc quod cognitio sit per assimilationem. nec Aristoteles hoc eis dixit. igitur si regitur: non tamen proportio sit similitudo. Contra. Rursus aliud est loqui de ipso in quantum est sub actu primo. vel disponere prima ad actum secundum que sit aliud a natura potentie. Nunc autem quod potentia cognoscens assilatur cognito. Verum est per actum suum cognoscendum qui est quedam obiecti similitudo: vel per se ipsum disponere de primo ad cognoscendum. sed ex hoc concludere ipsum intellectus in se habere naturaliter modum essendi simile modo essendi obiecto vel e contrario est facere fallaciam accitio et figure diuisionis. sicut non sequitur. es assilatus Cesaris: quod figura inducitur. igitur es in se habet similitudinem modum essendi modum essendi Cesaris. vel magis ad posuit. oculus videns per speciem obiecti assilatur obiecto. ergo visus habet similitudinem modum essendi obiecti. et ita ulterius sicut quedam visibilia habet materia que est causa corruptionis et diuisionis: ut mixta. quedam carent tali materia ut corpora celestia. ita erit quidam visus in materia tali. quod sine materia tali. vel quodam organum tale: quod dicitur non tale. vel adhuc magis ad posuit. ydea in mente diuina que est similitudo obiecti et immaterialis. igitur lapis cuius ydea est immaterialis. igitur propter illam similitudinem non videtur agnitiua arte intellectui ex natura potentie ad obiectum sensibile ut non excedat sensum nisi tamen in modo cognoscendi.

Alia est opinio

intellectus cuius rationes fundantur in materia. De quo li. 15. q. 9. et q. 10. 4. 9. metales sunt ille que adducte sunt ad primam partem rationis arguendo ad principale. et propter easdem ponit deus esse primum obiectum voluntatis: quod habet rationem volendi omnia alia. sicut adduxit autem Augustinus. 8. de tri. c. 6. de magnis. vel. 17. de paruis. cur ergo alium diligimus? et. et sequitur. nisi forma: ubi videmus quod sit iustus animus diligere: nullo modo eius diligere: quod ex ista diligimus. Contra istam opinionem arguitur sic. primum obiectum naturale alicuius potentie habet ordinem ad illam potentiam. deus non habet ordinem ad intellectum nostrum sub ratione motui: nisi forte sub ratione alicuius generalis attributi. sicut ponit illa opinio. non est obiectum primum nisi sub ratione illi attributi. vel habet illam opinionem. quia pus tenuit: quod deus intelligit sub ratione entis non habebit naturalem ordinem nisi sub tali conceptu vniuersali. sed particulari: quod non intelligitur nisi in aliquo cui non est primum obiectum intellectus: sed magis illud conceptus. ergo et. Contra. certum est quod deus non habet primatatem ad equationem propter communitatem: ita quod dicatur de omni obiecto per se intelligibili a nobis. ergo si aliqua habet primatatem ad cognitionem hoc erit propter virtualitatem: quod si virtualiter continetur omnia in se per se intelligibilia: sed propter hoc non erit obiectum primum adequatum intellectui nostro: quod alia entia mouent intellectus nostrum propria virtute: ita quod essentia diuina non mouet intellectum nostrum: primo ad se et ad omnia alia cognoscibilia cognoscenda. sicut autem predictum est in questione de subiecto theologie entia diuina: ideo est primum obiectum intellectus diuini: quia ipsa sola mouet intellectum diuinum: et ad cognoscendum se et omnia alia cognoscibilia ab ipso intellectu. Per easdem rationes probatur quod non potest poni primum obiectum intellectus nostri substantia in commune propter attributionem omnium accidentium ad substantiam: quia accidentia habent propriam virtutem motiuam intellectus. ergo substantia non mouet ad se et ad omnia alia cognoscibilia.

Questio

Ad questionem igitur

an nullum potest poni primum obiectum intellectus nostri naturale propter adequationem tale virtuali propter rationem tactam contra primatatem obiecti virtualis in deo vel in substantia. vel igitur nullum ponitur primum obiectum: vel oportet ponere primum adequatum propter communitatem in ipso: quod si ens potest naturae equocum creato et icreato substantie et accidenti cum oia ista sint per se intelligibilia a nobis: nullum videtur posse poni primum obiectum intellectus nostri: nec propter virtualitatem nec propter communitatem: sed ponendo illam positionem quam ponit in prima questione huius distinctionis. de vniocatioe entis potest aliquo modo saluari aliquod esse primum obiectum intellectus nostri. ad quod intelligendum primo declaro qualis sit vniocatio entis: et ad que est. et secundo ex hoc ad posuit. Contra ad primum dico quod ens non est vniocum dictum in quid de oibus per se intelligibilibus: quod non est de differentiis ultimis: nec propriis passionibus entis. primum. v. de differentiis ultimis dupliciter primo. primo sic. Si differentie includant ens vniocum dictum de eis: et non sunt omnino idem. ergo sunt diuersa aliquid idem entia. talia sunt proprie differentie ex. 5. et 10. meta. ergo differentie ille ultime proprie erunt differentie. ergo aliis differentie differunt. quod si ille alie includant ens quod dicitur arguitur de eis sicut de poribus: et ita erit processus in infinitum in differentie: vel stabit ad aliquas omnino non includentes ens quod dicitur: quod est posuit. Secundo sic. sicut ens posuit in re ponitur ex actu et potentia in re. ita conceptus posuit per se vnus ponitur ex conceptu potestati et actuali: siue ex conceptu determinabili et determinante. sicut igitur resolutio entium compositorum stat primo ad simplicia simplicia. s. ad actum ultimum et potestatem ultimam que sunt primo diuersa. ita quod nihil vnus includit aliquid alteri: aliogen hoc non esset primo actus: nec illud primo esset potentia. quod ens includit aliquid potestatis: non primo esset actus. ita oportet in conceptibus oēs conceptus non simpliciter simpliciter. et tamen per se vnus resoluti in conceptum determinabilem et determinate: ita quod ista resolutio stat ad conceptum simpliciter simpliciter. s. ad conceptum determinabilem tamen: ita quod nihil determinans includat. et ad conceptum determinate: qui. s. non includit aliquid conceptum determinabile. ille conceptus tamen determinabilis est conceptus entis et determinans tamen est conceptus ultime differentie. ergo isti erunt primo diuersi: ita quod vnus nihil includit alteri. Contra. si posuit de passionibus entis. primo dupliciter primo sic. passio per se secundo modo predicatur de subiecto. primo posterior. ergo subponitur in diffinitione passionis sicut addit. ex eo primo. et ex. 7. meta. ens igitur in ratione sue passionis cadit ut addit. habet. n. passiones proprias. ut patet per philosophum. quarto metaphysice. cap. 3. ubi vult quod sicut linea in quantum linea habet proprias passiones et numerus in quantum numerus: ita sunt alique passiones entis in quantum ens. sed si ens cadit in ratione earum ut addit. ergo non est per se primo modo in ratione quiditatis earum. Contra. doc etiam confirmatur per philosophum primo poste. c. de statu principiorum: ubi vult quod predicationes per se non conuertuntur ita quod si predicatur dicatur de subiecto per se non e contrario dicatur subiectum de predicato per se: sed per accidens. ergo si ista est per se secundo modo. ens est vnus. hec. vnus est ens. non est per se secundo modo: sed quasi per accidens: sicut ista propositio est per accidens: risibile est homo. Contra. si ens sufficeret intelligi tanquam in illa que includunt quiditatem ipsam in ens icreatum. et in. 10. ge. et in partes essentielles. 10. genez. saltem non videtur habere plura diuidentia quiditatis quod sunt in istis. igitur si vnus et verum includant quiditatem ens continebitur sub aliquo istorum: sed non est aliquid. 10. genez. 13. nec ex se est ens icreatum: quod conuenit entibus creatis. igitur esset species in aliquo genere vel principio essentielle alius cuius generis: sed hoc est falsum: quod ois pars essentialis in

Tertia

36

quocumque genere: et ois species cuiusque generis includit limitationem: et ita quocumque transcendens esset de se finitum. et per consequens repugnaret enti infinito: nec posset dici de ipso formaliter: quod est falsum. quod oia transcendencia dicuntur perfectiones simpliciter: et conueniunt deo in summo. Contra. arguitur: quod in hoc etiam confirmatur prima ad primum istas: quod si vnus includit ens quiditatem non includit perfectionem ens: quod idem tunc esset passio sui ipsius. ergo includit ens et aliud. sit illud a. aut igitur illud a. includit ens: aut non. si sic: vnus bis includeret ens: et esset processus in infinitum: vel vbiusque stabit illud ultimum: quod est de ratione vnus: et non includit ens vocem a. vnus ratione entis inclusi non est passio: et per primum illud aliud includit quod est a. est primo passio: et est tale quod non includit ens quiditatem: et ita quicquid est primo passio entis: ex hoc non includit ens quiditatem.

Quatuor ad secundum

articulum principales dico quod ex istis quatuor rationibus. sequitur cum nihil possit esse commune ente: et ens non possit esse commune vniocum dictum in quid de oibus per se intelligibilibus: quod non de differentie ultimis: nec de passionibus suis: sequitur quod nihil est primum obiectum intellectus nostri propter communitatem in quid ipsius ad omne per se intelligibile. et tamen hoc non obstat dico quod ens est primum obiectum intellectus nostri: quod in ipso concurrunt duplex primatates. scilicet communitas et virtualitas. Nam oēs per se intelligibile aut includit essentialiter rationem entis: vel continetur virtualiter vel essentialiter in cludunt ens quiditatem. oēs differentie ultime includunt in aliquibus istorum essentialiter vel quiditatem. oēs passiones entis includunt in ente et in suis inferioribus virtualiter. igitur illa gbus ens non est vniocum in quid includunt in illis quod ens est sic vniocum. et ita per se ens habet primatatem communitatis ad prima intelligibilia hoc est ad conceptus quiditatis generum specie et indiuiduorum et partium essentialium omnium istorum et entis icreati: et habet primatatem virtualitatis ad intelligibilia inclusa in primis intelligibilibus. hoc est ad conceptus quiditatis in suis differentie ultimis: et passionum propriarum. Contra. quod ad suppositum communitatem entis in quid ad oēs conceptus quiditatis predictos. hoc probatur de oibus illis duabus rationibus positae in prima. quod huiusmodi ad. probatur communitatem entis ad ens creatum et ens icreatum: quod per se pertracto eas aliquid. Contra. prima sic. de quocumque. n. predictorum conceptuum quiditatum conuenit in intellectu certum esse ipsius esse ens dubitatio de differentie communitatis ens ad tale conceptum vtrum sit tale ens vel non: et ita conceptus entis ut conuenit illi conceptui est alius ab illis conceptibus inferioribus de quibus intellectus est dubius. et inclusus in vtroque inferiori conceptui. nam differentie ille communitatis supponit eundem conceptum entis communitatem que conuenit. Contra. rationem pertracto sic. sicut est argutum quod deus non est a nobis cognoscibilis naturaliter nisi ens sit vniocum creato et icreato. ita potest argui de substantia et accidente. cum enim substantia non immet immediate intellectum nostrum ad aliquid quod intellectioe sui: tamen accidens sensibile. sequitur quod nullus conceptus quiditatis habere poterimus de ea: nisi sit aliquid talis qui possit abstrahi a conceptu accidentis: sed nullus talis quiditatis abstrahibilis est a conceptu accidentis nisi conceptus entis. ergo et. Hoc autem quod suppositum est in ratione ista de substantia quod non immet intellectum nostrum immediate ad actum circa se. probatur sic: quod quod presentia sua immet intellectum: absentia illius potest naturaliter cognosci ab intellectu quando non immet: sicut apparet. et de anima. quod visus est tenebre percipiens: quando. s. lux non est presentia. et ideo tunc visus non immet. igitur si intellectus naturaliter immet a substantia immediate ad actum circa ipsam. sequeretur quod quando substantia non esset presentia posset naturaliter cognosci non esse presentia

Distinctionis

ita nāliter posset cognosci in hostia altar! psecrata nō esse subam panis: qd est manifeste falsus. nullus igit cōcept' qd itatū habet nāliter de suba imēdiate causa: tūc a suba: sed tūc causat' vel abstract' pmo ab accidentē. et illud nō est nisi cōcept' entis. C' per idē cōcludit' ēt ppositū de pib' ētentialib' ipsius sube. si nā mō im- mutāt itellectū ad actū circa ipsas: nec forma subalis. quero qd cōceptus simplex in intellectu habet de mō vel forma. si dicas qd aliq' cōceptus relatiuus: puta pib' vel cōcept' per accēs: puta alicui' ppetatis mae vel forme. quero quā cōcept' qd itatū cui iste p accēs vel re- latiuus attribuit'. et si nullus qd itatū habet nihil erit cui attribuet iste cōcept' per accēs. nullus aut qd itatū pōt haberi nisi ipse vel abstractus ab illo qd mouet itellectū: puta ab accētē: et ille erit cōcept' entis: et ita nihil cognoscere de pib' ētentialib' sube: nisi ens sit cō- vni- uocū eis et accētib'. C' iste rōnes nō cōcludūt vnioca- tionē entis in qd ad differētiās vltimas et passiones. de pma ostēdit' qd itellect' sit certus de aliquo tali qd sit ens dubitādo vtrū sit hoc vel illud: tūc nō ē certus qd sit ens qd itatū: sed qd p dicationē per accēs. C' Uel aliter et melius. qlibet talis cōcept' est simplr simplex. et iō non pōt fm aliqd accipi: et fm aliqd ignorari. sicut p p p m. y. meta. in fi. de cōceptib' simplr simplicib'. qd nō est cir- ca eos deceptio: sicut ē circa qd itatū pplexor: qd nō est itelligēdū qd itellect' qd itatū: qd in itellectū simplici nō est. rū vel falsus: sed circa qd itatū cōpositā pōt itellect' sim- plex virtualr decipi. si nā ista rō est in se falsa: tūc iclude- ret vtrūq' ppositionē falsam: qd aut est simplr simplex nō iclude vtrūq' nec formalr ppositionē falsā. et iō cir- ca ipsas nō est deceptio. Uel. n. totalr attingit vel nō at- tingit: et tūc totalr ignorat' de nullo igit simplr simplici cōceptū pōt ē certitudo p aliqd eius: et dubitatio p ali- quid. p hoc etiā p ad scōm rōnē supra positā: qd tale sim- pliciter simplex ignotū est oīno nisi fm se totū accipiat'. C' et etiā mō pōt respōderi ad pma rōnē. qd ille cōcept' de quo ē certitudo est ali' ab illis de qbus est dubius: et si ille cōcept' cert' falsat' i altero illoz dubioz vē ē vni- uocus: vt cū alterutro illoz cōcipit' sed nō o3 qd itatū vtri- qz illoz in qd. sed vel sic vel est vniuocus eis vt determi- nabilis ad determinantes: vel vt denoiabilis ad deno- minātes. vñ breuiter ens ē vniuocū oib': s3 cōceptib' nō simplr simplicib' est vniuocū in quid dictus de eis: sed simplr simplicibus est vniuocus vt determinabilis vel vt denoiabilis: nō aut vt dictū est de eis in qd: qd hoc ic- cludit dictionē. C' Ex his apparet quō ē ente cōcurrat duplex pmitas. s. pmitas cōitatis i qd ad oēs cōcept' nō simplr simplices: et pmitas vltualitatis in se vt in suis i- feriozib' ad oēs cōceptus in se simplr simplices: et qd ista duplex pmitas cōcurrēs sufficiat ad hoc qd ipsuz sit pri- mū obm itellectus: s3 neutra habeat p cise ad oia per se itelligibilia. hoc declaro per exēplū: qd si visus esset per se cognoscitiuus oia coloris et oium passionū et differen- tiarū coloris in cōmuni: et oīuz spērūz et idiuuoz: et tūc color nō icluderet qd itatūne i differētijs et passionib' coloris: adhuc visus haberet idem obz p mū qd mō ha- beret: qd discurredo per oia nihil aliud ēē sibi adequatū. igit tūc nō icluderet p mū obm in oibus per se obiectis qd itatūne: sed qd libet p se obm: vel icluderet ipm essen- tialiter: vel icluderet in aliquo essentialr vel vtrūq' in- cludēte ipz: et ita in ipso cōcurrat duplex pmitas. s. cōitāt ex pre sui. et pmitas vtrutis in se vel in suis iferiozibus: et ista duplex pmitas sufficiat.

Contra istam vniuocationē entis arguit mlti- pliciter. C' pmo p p m. y. meta. qd dicit' qd itatū nō est ens: qd tūc fm ipsum

Tertie

meta. qd fm ipsum ibi ens nō est genus: qd tūc fm ipsum T.c. 10. ibidez differētia nō esset ens. si aut esset cōmune dictus in quid de pluribus specie differētib' videret esse ge- nus. C' Idem etiā in. 4. meta. i pncipio. vbi vult qd ens dicit' de entibus: sicut sanū de sanis. et qd metaphysica ē vna sciētia: nō qd oia illa de qbus metaphy. est dicantur fm vniū: sed ad vniū. s. nō vniū p cise: sed alogice. qd subm meta. nō est vniuocū sed analogū. C' Idēz. 7. meta. di- cit' qd accidentia nō sunt entia: nisi qz entis: sicut logici dicūt nō ens esse ens: et nō scibile esse scibile: et sic vas dicit' salubre. in oibus istis exēplis nō est vniuocatio eius qd dicit' de pluribus. C' Item Porphy. si quis oia entia vocet equiuoce in quid nuncupabit. C' Itēz pmo physicoz. pncipiū est cōtra Parmenidē et Melissū. qd ens multipliciter dicit': et arguit qd si oia sint vniū ens. ergo oia sunt vel hoc vniū ens: vel illud: qd nō sequeret' si ens esset vniuocū. sicut nō sequit'. ois homo est vniū homo. ergo ille vniū homo vel ille vniū homo. C' Itē per rōnes. si ens esset vniuocū ad. io. genera. ergo descē- deret in ista per aliquas differētiās. sint igit due tales differētie a. qd aut igit iste icludūt ens qd itatūne: et tūc in cōceptu cuiuslibet generis generalissimi icludūt nu- gatio. aut ista nō sunt entia: et tūc nō ens erit de cōceptu entis. C' Ad p mū argumētū tertū metaphy. qd ens non opozet dicere qd argumētū illa cōcludat' qd pbus inten- dit ibi arguere ad oppositas partes questionū: quas di- sputat sicut ipsemet pmittit in pbenio. duo aut opposi- ta nō possunt cōcludi: nisi alterū argumētū sit sophisti- cum. vnde cōmētator eius dicit' in pmo argumēto ad p- maz qōnes ibi disputatā esse fallaciā cōsequētis si pma- ria pertinet ad eadē sciētiā. ergo nō cōtraria nō pntinent ad eadē sciētiā. Quis etiā istud argumētū spaliat'. non opozet tenere qd cōcludat. infert enim ibidez: quare si vniū est gen' aut ens nulla differētia: neqz vniū neqz ens erit. C' Quero. aut intēdit inferre negatiuā absolute: tūc nō valet pma. Nō. n. si rōnale est differētia respectu aia- lis. seqt' qd rōnale nō est animal: sed qd nō est per pmo modo animal. C' Amē tenendo qd argumētū valeat cō- cludit oppositū magis qd ppositū. Remouet. n. ab ente rōnē generis: nō ppter equiuocationē: imo si esset equi- uocū ad. io. genera esset. io. genera. qd idē cōcept' quocū- qz noie significetur habet eandē rōnē generis: sed re- mouet rōnes generis ab ente ppter nūmā cōitātē: qd vi- delicet predicat' per se pmo modo de differētia aliqua: et per hoc potest cōcludi qd ens nō sit gen'. C' Ad viden- dū autē quōd hoc sit verū: cū tamē p dicit' sit qd ens non predicat' per se pmo mō de differētijs vltimis: distingo de differētijs: qd aliqua pōt sumi a parte essentiali vlti- ma que est res et natura alia ab illo a quo sumit' cōcept' generis. sicut si ponat' formarū pluralitas: et genus dica- tur sumi a parte cēntiali pōt: et differētia specifica a for- ma vltima. tūc sicut ens dicit' in qd de illa parte cēntia- lia: qua sumit' differētia tali specifica. ita dicit' in qd de tali differētia in abstracto. ita qd sicut bec est i quid. aia- intellectione est ens accipiēdo eūdē cōceptū entis s3 quē dicit' de homine vnde de albedine. ita bec est i quid. rōna- litas est ens. si rōnalitas sit talis differētia: sed nulla ta- lis differētia est vltima: qd in tali cōtinent' plures reali- tates aliq' mō distincte tali distinctiōe: vel nō idēritā- te qualē dixi in. q. i. scōe partis. z. di. esse inter cēntiā et p- priatē psonalē. vel maiorē: sicut alio explanabit': et tūc talis nā pōt cōcipi s3 aliqd: hoc est fm aliquā realitatez et pfectionē: et s3 aliqū ignorari. et ideo talis nature cō- ceptus nō est simplr simplex. sed vltima realitas seu p-

Questio

sectio realitatis nature: a qua sumit' vltima differentia est oīno simplr simplex. ista realitas nō icludit ens qui- datitue: sed h3 cōceptus simplr simplicē vñ si talis reali- tas sit a. bec nō est in qd. a. est ens: s3 est quasi per accēs. et hoc siue a. dicat illaz realitatē seu differētiā in abstra- cto sumptā a tali realitate. Dixi igitur p m. qd nulla dif- ferētia simplr vltima icludit ens qd itatūne: qd est sim- pliciter simplex. sed aliqua differētia sūpta a parte cēn- tiali: que pars est vna in re: alia a natura a qua sumit' ge- nus. illa differētia nō est simplr simplex: et icludit ens in quid. et ex hoc qd talis differētia est ens in qd: segtur qd ens nō est genus ppter nūmā cōitātē entis. Nullū enīz genus dicit' de aliqua differētia inferiori in qd: nec de il- la que sumit' a forma: nec de illa qd sumit' ab vltima rea- litate forme. sicut patebit di. 8. qd sumit' illud a quo sumi- tur cōceptus generis fm se est potētiāle ad illā realitatē a qua sumit' cōceptus differētie: siue ad illā d mā si dif- ferētia sumat' a forma. C' Et si arguas cōtra istud. qd si rōnale icludit ens qd itatūne: et quilibet differētia cōsi- milis: q. s. sumit' a parte essentiali: nō ab vltima realita- te eius. Ergo addēdo talē differētiā generis erit nugatio: eo qd ens bis dicit'. C' Dico qd quādo uno inferiora ad tertū sic se habent qd vniū denoiat alterū: illud cōmū- ne particulariter denominat seipz sine nugatiōe. sicut albedo qd est inferior ad ens denominat aial: qd est infe- rius etiā ad ens sine nugatiōe: et ideo sicut est denoiati- na ista. aial est albū: ita ens qd est supius ad albū potest denoiare aial: siue ens particulariter sūptuz p aiali: pu- ta si illud ens denoiatiue esset entale. bec esset vera. ali- quod ens est entale. sicut enī ibi pcedo denominatiōez accēdētalē sine nugatiōe: nec tūc idēz oīno denoiat seipz eodē mō cōceptū: ita dicit' aial rōnale est sine nugatiōe. nā in aiali icludūt ens qd itatūne: et rōnali denoiatiue. et sicut rōnalitas est ens qd itatūne: ita rōnale denoiatur ab ente. igit' hic esset nugatio aial rōnalitas. nō autē hic aial rōnale. sicut ēē hic aial albedo: nō aut est nugatio hic aial albū. C' Ad aliud qd dicit' de. 4. meta. dico qd p m. io. meta. cōcedit ordinē cēntialē iter spēs eiusdē ge- neris: qd ibi vult qd in quolibet gne est vniū p mū: quod ē mēsurā alioz. mēsurā aut habet cēntialē ordinē ad mēsurā: et tūc nō obstat attributiōe qd libz cōcederet vniū esse cōceptū generis: alio gen' nō predicaret' in quid de pluribus differētib' spēs. si n. genus nō haberet conce- ptū aliū a cōceptib' spērūz: nullus cōcept' diceret' de plu- rib' in qd: sed fm qd libet de seipso: et tūc nihil p diceretur vt genus de spēs: sed vt idē de eodē. C' Cōsist' pbus dicit' in. 7. physicoz. qd in genere latet equuocatiōes ppter quā nō pōt fieri cōparatio fm gen'. Nō. n. ē equuocatio qd itatū ad logicū qd ponit diuersos cōcept': s3 qd itatū ad realē p h3 est equuocatio: qd nō est ibi vnitās nāe. ita igit' oēs aucto- ritates que sūt in metaphysica et physica: que eēnt de hac mā possent exponi ppter diuersitatē realē illōz in qd est attributiō: cū qua tūc stat vnitās cōcept' abstractibilis ab eis: sicut patuit in exēplo. cōcedo tūc qd totū illud. qd accēdēs est attributiōne cēntialē h3 ad subam: et tūc ab h3 et ab illo pōt cōceptus vniū cōis abstracti. C' Ad illa que dicunt' de. 7. meta. dico qd littera vltimi. 8. de illa mate- ria soluit oēs auctes p h3 p h3 abitas. Ne incipit. Palā aut illud tūc. ibi. n. dicit' p h3 qd pmo et simplr diffinitio: et qd quid erat esse subarū est: et nō solū: sed alioz simplr est. nō tūc pmo: et p h3 hoc ibi: qd rō significans idē nomini est diffinitio si illud cuius est rō ē per se vniū. vniū vero dicit' sicut et ens: et itellige p se ens. ens autē hoc qd ē hoc aliqd aliud qd itatūne: aliud qd itatūne significat: qd verū est de ente p se: qd ens per se in. 5. lib. diuinit' in decē genera. igitur quodlibet illoz est vniū per se: et ita ratio istozum

Tertia

est diffinitio. et hoc concludit ibi: quapropter erit homi- nis albi ratio et diffinitio. alio vero modo albi et substan- tie: quia substantie p se et pmo. albi simplr et per se: sed nō pmo. albi hominis fm qd et per accidēs. vnde et in illo capitulo tractat pncipalr de tali ente per accidēs: cuius modi est homo albus qd eius nō sit diffinitio. Ens igit vel quid vel diffinitionē habere qd cūqz istoz simpli- ter dicit': sicut de substantia de accēdēte. sed nō eque pri- mo: et nō obstat ordine pōt bene ēē vniuocatio. C' Ad Porphyriū ipse allegat Arist. dicēdo equiuoce inquit. s. Arist. de quo ibi loquitur. nō inuenit autē vbi hoc dixerit in logica. in metaphysica aut dicit' hoc sicut iā allegatū est et expositū. si quis aut velt' tractare auctoritatez Porphyriū quōd ratio eius ex auctoritate Arist. valet ad ppositū suū posset exponi: sed nolo imorari. C' Ad illud qd arguit de pmo physicoz. dico qd ad opi. illam Parmenidis et Melissū destruedā pncipiū est accipe- re qd ens dicit' multipl'r. nō equoce: sed multipl'r hoc est de multis ad ingredū de quo illoz itelligit'. sicut si di- ceret' oia esse vniū aial cōtra eos esset distinguere aial et querere: de quo aiali itelligit': aut oia esse vniū hominē aut vniū equū. C' Lū dicit' qd argumētū p h3 nō valet cō- tra eos si ens ēē vniuocū. C' Rūdeo qd psequētia ista descēdēt sub p dicationē stāte cōfute tūc nō t3 formalr: s3 est fallacia figure dictionis: et fallacia psequētijs. tamen si ipm itellexerit sicut pbus iponit eis qd oia sunt vniū nō loquēdo de vno p fute: s3 de aliq' vno determinato: bñ se ad aīas sic itell' qd oia sūt h3 vniū: vel illud vniū.

Is visus de ente

posset poni aliqd aliud trāscēdēs p mū obm intellectus nostri: qd videt' habere eqlē cō- munitatē cū ente. et videt' qd sic: et hoc qd vey- sit obm adeqz et p mū itellect' nostri hic et nō ens: qd tripliciter pbat'. C' pmo sic. diffinitio potētie habet distincta obiecta formalia. ex. z. de aia. sed itellectus et volūtas sunt distincte potētie. ergo habet distincta ob- iecta formalia: qd nō videtur posse sustineri si ens ponat' p mū obm intellectus. sed si veyz ponat' bene possūt assignari distincta obiecta formalia. C' 2. sic. ens est cō- mune de se ad sensibile et intelligibile. obiectū autē pro- priū alicuius potētie est obiectū eius sub aliqua pba rōne. ergo ad hoc qd ens sit p mū obiectū itellect' o3 qd determinet' et cōtrahatur ad ens intelligibile per ali- quid: p qd excludat' ens sensibile: s3 tale p h3 veyz vide- tur ēē veyz: qd dicit' de se rōnē manifestatiui vel itelligi- bilis. C' Itēz. 3. sic. obm nō est p puz alicui' potētie nisi fm qd est p mū motiū illius potētie. nō mouet autem aliqd potētiā nisi s3 qd h3 aliqūā habitudinē ad eā. ens autē s3 qd absolutū: et nō habet aliqūā habitudinē ad in- tellectū nō est p mū et imēdiatū obiectū. illud autē qd s3 qd ens formalr h3 bitudiez ad itell' ē vitas: qd s3 Anst. de veritate. veritas ē rectitudo sola mēte pceptibilis.

Sed cōtra istam

conclonē de veritate arguo sic. p mū obz hoc ē adeqz tū: vel adeqz s3 cōitātē vel s3 vtrū: vel s3 istā duplicē pmitatez concurrentez. verū autē nullo istozū modo: rum adequat' intellectui. ens autē adequat' vt patuit. ergo tū. pbatio prime partis minoris. verum non dicit' in quid de omnibus per se intelligibilib': qd nō dicit' in quid de ente: nec de aliquo p se inferiori ad ens. Secū- da pars minoris pbat' cūz tertia: quia inferiora ad ve- rum: s3 includant ipsum essentialiter: non tamen inclu- dunt omnia alia intelligibilia virtualiter vel essential- iter: quia hoc verum quod est in lapide non icludit essentialiter vel virtualiter lapidē. sed econuerio ens

Egidius de roma quoll. 4. q. 10. T. c. 33. 38.

Cap. ii.

hinc p m. y. meta. qd dicit' qd itatū nō est ens: qd tūc fm ipsum

hinc p m. y. meta. qd dicit' qd itatū nō est ens: qd tūc fm ipsum

hinc p m. y. meta. qd dicit' qd itatū nō est ens: qd tūc fm ipsum

T. c. 2. 1. dicit'

T. c. 31.

T. c. 16.

T. c. 14.

aduersus qd p m. y. meta. qd dicit' qd itatū nō est ens: qd tūc fm ipsum

Distinctionis

quod est in lapide includit veritates. 7 ita de quibuscuq...

Ad rones in oppositu

pmā sic: qz sicut volūtas nō pōt habere actū circa igno...

Tertie

cōitas entis ad sensibile 7 insensibile est rō appropandī...

Sed restat vnu

ctus: quare nō pōt qdēqz cōtētū sub ente nāliter moue...

Questio

Et si dicas dato qz ens cōe sit ei obz adeqz p statu...

Ad argumēta

est causa respectu imperfecto coparado imperfecta ad qd...

Quarta

7 vide rationē boni in cōmuni. 7 in hoc videbis deus si...

Primo qstion

ro vtrū aliq veritas certa 7 sincera possit na...

Distinctionis

vel improbare conuincimur cum aliquod recte appro-
bamus vel improbamus. et ibidem. ca. 6. art. 2. q. 1. scilicet
liter pulchram talium figurarum super actum mentis simpli-
ci intelligentia capientes. et ibidem. c. 7. vel. 18. in illa igitur
eterna veritate ex qua temporalia facta sunt omnia formae
sunt quae sunt. et aspicimus atque inde accepta reze veraces
notitias tanquam vbi apud nos habemus. Itz lib. 12. ca. 2.
vel. 3. 3. sublimioris rationis est iudicare de istis corporalibus
bus 3. rationes corporales et sempiternas. Itz eodez li.
ca. 1. 4. vel. 32. non autem reze sensibiliu in locis positaru su-
ne spacijs localibz manet intelligibiles incorpalesqz rati-
ones. et. Et q. intelligat ibi de rationibz eternis se i deo:
et non de primis principijs vnde p. B. q. d. ibi idem dicit q. pau-
cor est ad illas puenire. si autem intelligeret de primis pnci-
pijs non est paucoz ad illa puenire: sed multoz: q. oibus
sunt nota. Itz li. 1. 4. c. 15. vel. 3. 4. loquens de iniusticia re-
cte multa laudat et vituperat in moribz hominuz ait: qbus ea
tade regulis iudicat. et. in fine subdit. vbi ergo scripte
sunt nisi in libro illo lucis illius q. veritas or. liber ille lu-
cis est intellectus diuinus. igitur vult q. in illa luce iniustus vi-
deat que sunt iuste agenda. Et q. per aliquid ipsestus ab
illa videt: q. ibidem dicit. vñ ois lex iusta describit: et in
cor hominis qui opas iustitiae non migrado: sed tanquam ipse
do transferret. sicut imago ex anulo in ceram trahit: et anulus
non relinquit. igitur in illa luce videmus a qua imprimi in cor
hominis iustitia: illa autem est lux creata. Itz. 12. confessio. si
ambo videmus verum nec tu in me: nec ego in te: sed ambo
in ea que supra metem est incommutabili veritate. multe au-
tem alie sunt auctes Aug. in multis locis ad pbandum hac
pconem. In oppositu ad Roma. 1. Inuisibilia dei a
creatura mundi per ea que facta sunt intellecta aspiciuntur.
3. iste rones eterne sunt inuisibilia dei. q. cognoscunt ex crea-
tura. q. an visionem istam habet certa cognitio creaturae.

In ista questione

est op. vna talis. q. iter i-
tentes gnales e per se or-
do nalis. de duabz que sunt ad ppositu loquimur. i. de inte-
tione entis et veri. itetio pma est entis: q. d. pbat p illud q.
causis pponit. 4. pma reze creatura est e. et in pmeto p.
me pponis. esse est vebemeterioris adberetie. Etia pbat
rone: q. entitas est absoluta. veritas dicit respectu ad ex-
emplar. ex hoc sequitur q. ens possit cognosci sub rone en-
titatis: 13. non sub rone veritatis. Dec etia conclusio p.
bat ex parte intellectus: q. ens potest concipi simpliciter intelli-
gentia: et tunc concipit illud q. verum est: sed rone veritatis non
concipit nisi intelligentia pponere vel diuidere. Copositio dicitur
autem et diuisione pcedit simplex intelligentia. Si igitur in q.
ne pposita querat de notitia entis siue eius q. d. est vep.
dicit q. intellectus ex puris nalis potest sic cognoscere vep.
q. d. pbat. q. incoueniens est nāz esse expte ppe opationis
fm Dam. et hoc magis est incoueniens in nā pfectioni et su-
periori 3. pphz in. 2. de ce. et mun. de stellis. q. magnū in-
coueniens esset stellas habere virtutē pgressiua: et non habere
re ista nalia ad pgreddū. igitur cū ppa opatio intellectus
sit intelligere vep videt incoueniens: q. natura non pcessit
intellectui illa que sufficiunt ad hac opationem. Et 3. si lo-
quamur de cognitione veritatis: mides q. sicut e duplex
exemplar creatū et creatū fm Platonē in thimeo. exem-
plar creatū est spēs vñs causata a re. Exemplar increa-
tū est ydea in mēte diuina. ita est duplex pformitas ad
exemplar et duplex veritas. vna est pformitas ad exemplar
creatū. et isto mō posuit Aristo. veritates reze cognosci p
cōformitatē earū ad spēs intelligibile. et ita videt Aug.
ponere. 9. de trini. c. 6. vel. 16. vbi vult q. rerū noticiā spe-
cialē et gnales ex sensibilibz collectā habem fm quā de
quocūqz occurrēte veritate iudicam q. ipsuz sit tale vñ
tale. Sed q. p tale exemplar acquiritur i nobis habeat q. no

Tertie

certa et infallibilis noticia veritatis de re. hoc dicitur eē oī
no impossibile. et pbat triplici rone fm istos. Prima ratio
sumit ex parte rei de qua exemplar est extractū. Secū-
da ex parte subiecti in quo est. Tertia ex parte exempla-
ris in se. Prima rō est talis. oīs illud a quo abstrahi-
tur exemplar est mutabile. ergo non potest esse causa alicuius
ius inmutabilis: sed certa noticia alicuius veritatis de ali-
quo habet de eo sub rone inmutabilis. ergo non habetur
per tale exemplar. Dec dicit ratio esse Aug. 83. q. 9. vbi
vult q. a sensibilibz non est expectanda sincera veritas: q.
sensibilia sine intermissione mutant. Et 2. rō talis e. aia
de se est mutabilis et passiva erroris. ergo p nihil muta-
bilis ea potest rectificari ne erret. sed tale exemplar i ea
est mutabile q. sit ipsa aia. ergo illud exemplar non pfecte
regulat aiaz ne erret. Dec dicit esse ratio Aug. de vera
religione. lex oīuz arificū. Et 3. rō. notitiā veritatē cer-
tas et infallibile nullus hz nisi habeat vnde possit discer-
nere verū a verisili: q. si non potest discernere verū a falso
vel verisili potest dubitare de falli. Sed p exemplar pdiv-
ctū creatū non potest discernere verū a verisili. ergo et.
pbatio minoris. talis spēs potest representare se tanquam se. vel
alio modo se tanquam oīs sicut est in sonys. si representat se
tanquam oīm falsitas est. si se tanquam se veritas est. igitur p ta-
le spēm non habet sufficiens distinctiū q. representat se
vt se. et q. se vt oīm. et ita nec sufficiens distinctiū veri a
falso. Et istis cōcludit q. certā sciētiaz et infallibilem
veritatē si cōtingat hominē cognoscere. hoc non ptingit
ei aspiciendo ad exemplar a re per sensus acceptū q. tūcūqz
sit depurātū et vñ factū. sed q. sit q. aspiciat ad exem-
plar creatū. Et tūc modus pbat. iste deus non vt co-
gnitū hz rone exemplaris: ad q. aspiciendo cognoscit sin-
cera veritas. est. n. cognitū in genēsi attributo. Et est ra-
tio cognoscēdi vt nudū exemplar: et ppa ratio eēntie crea-
te. qualiter autem possit esse ratio cognoscēdi et non cognitū
ponit exemplar: q. sicut radius solis deriuat q. q. obliq.
to aspectu a suo fonte q. q. directo. et eius q. d. videt in ra-
dio pmo mō deriuato: 13. sol sit rō vidēdi: non tamē vt i se
est visus. eius autem q. d. videt scō mō in radio sol est: ita
ratio cognoscēdi q. etia est cognitū. Ita igitur lux icrea-
ta angelicū intellectū quasi directo aspectu illustrat: et
tunc vt visa est ratio vidēdi alia in ipsa. intellectus autem non
strum pzo statu vñ quasi obliquo aspectu illustratur.
ideo est intellectui nostro ratio vidēdi et non vñ. Et po-
nitur autem qualiter habet triplicē rationē respectu actus vi-
dēdi. i. lucis acuentis et speciei imutabilis. et caracteris
siue exemplaris cōfigurātis. et ex hoc cōcludit vltimo q.
requirit spālis ifluentia: q. sicut illa essentia non videtur
a nobis naturalr in se. ita etiam vt illa essentia est exem-
plar respectu alicuius creature: non videt naturalr fm
Aug. de videndo deū. in eius eni potestate est videri si
vult videtur: si non vult non videt. Et vltimo addit. q.
perfecta notitia veritatis est quādo due species exempla-
res cōcūnt in mēte vna iherēs. i. causata. alia elapsa.
i. non causata in mēte lucēdo. de istis autē duabus speci-
ebus rei pfecta vna rone ad intelligendū rem cuius est
mens concipit verbū perfecte veritatis.

Contra istam

opinionem ostendo pmo. q. iste
rationes non sunt rones funda-
mentales alicuius opi. vere nec fm intētiōe Aug. sed
pro opi. achademicor. Et 2. ostēdo quō illa opi. achade-
micos q. d. videt concludi per istas regiones falsa sit.
Et 3. rēspōdeo ad illas rones quatenus minus concludit.
Et 4. arguo cōtra cōclusionē istius opiniōis. Et 5.
soluo questionē. Et 6. ostēdo quomodo iste rationes q.
tenus sunt Augustini concludit illam intentionē Au-
gustini. non autem illam ad quam hic inducuntur.

Questio

Primo iste rones

vident cōcludere ipso-
sibilitatē certe cogniti-
onis nalis: q. si oīm cōtinue mutaf nō pot haberi aliq
certitudo de ipso sub rone inmutabilis. imo nec in quo-
cūqz lumine posset certitudo hēri: q. certitudo nō ē q. si
oīm alio mō cognoscit q. se hz. ergo nō ē certitudo cog-
scēdo mutabilē vt inmutabile. p. etia q. aīz hui rōnis
i. q. sensibilia p. tunc mutant. falsus est. Dec. n. ē opi. q.
ipsonē de ratiōe. 4. meta. Et si sit ppter mutabilita-
tem exemplaris q. d. est in aia nostra nō possz eē certitudo:
cū q. quid ponat in aia subiecti sit mutabile: etia ipse actus
intelligēdi erit mutabilis. et ita seq. q. per nihil in aia re-
tificat aia ne erret. sequeret etia q. ipse actus intelligēdi
di cū sit mutabilis: ipsa aia in qua est nūcūqz erit verus:
nec veritatē cōtinebit: q. d. est falsus. Et si sit fm opionē
istā. spēs causata iherēs cōcurrit cū p. illa illabēte: 13. q. si
aliquid cōcurrit q. d. repugnat certitudinē: nō pōt certitudo
haberi. sicut. n. ex altera de nēcio: et altera de cōtingenti
nō seq. p. oīs nīsi de cōtingenti. ita ex certo et certo cōcur-
rentibz ad aliquā cognitionē. nō seq. p. oīs certa. Et de
etia p. 3. tertia rone: q. si spēs illa abstrahit a re cōcur-
rat ad oīm cognitionē: et nō pot iudicari q. illa repñtat
se tanq. se: et q. se tanq. oīm. q. quātūcūqz aliud cōcur-
rat nō pot haberi certitudo p. quā decernat vep a veri-
sili. Et ite igit rones vident cōcludere oīm incertitu-
dinez: et ita opi. achademicor. Et aut ista conclusio nō
sit fm mēte Aug. pbo. Aug. 2. solilogor. Spectamia
disciplinaz q. q. verissima eē nulla dubitatioe pcedit. et
Boetius de hebdomadibz. Lōis ai cōceptio ē quā q. q. p
bat audirā. et p. 3. meta. Prima pncipia sūt oibus no-
ta: sicut ianua in domo: q. ianua neminē later: 13. iterio-
ra domus lateat. Et p. 3. tribz auctibus arguit sic. Qd
tōuenit oībz alicui speciei seq. nām specificā. igitur cum
q. q. habeat certitudinē infallibile de pncipijs p. 13. vñ
teri. cuiuslibet est nāl rēidēs forma syllogismi pfecti: si
cut p. ex diffōne syllogismi pfecti. p. p. p. sciētia autem con-
clusiōis nō depēdet nisi ex euidentia pncipior: et ex eu-
dētia syllogistice illatiōis. igitur cuiuslibet nāl scita p. eē
quecūqz p. oīs de mōstrabilis ex pmissis p. se notis. Et 2.
apparet q. Aug. etia p. dicit certitudinē eoz que cogno-
scunt p. experientia sensuū. vñ dicit. 15. de tri. ca. 12. vñ. 32.
Ab sit a nobis vt ea que didicim p. sensus: o. p. vera
esse dubitām p. eos. q. p. didicim celū terrā et ea que i
eis nota sunt in nobis q. tū ille qui nos et ipsa cōdidit in o
tescere nobis. vñ. si igit nō dubitām de veritate eo-
rum et nō fallimur vt p. 3. ergo certi sum de cognitis per
viam sensus. nā certitudo habet q. excludit dubitatio
et deceptio. Et 3. etia p. 3. q. Aug. pcedit ibidē certitudiez
de actibz nostris. 15. lib. c. eodē. vel. 31. siue dormiat: siue
vigilet viuat: etia dōrmire et in sonys videre viuēt ē.
Et si dicas viuere nō ē actū 2. sed p. mū. sequit ibi
dem si aligs dicat scio me viuere falli nō pot. etia quo-
tieficqz reflectēdo supra p. mū scitū. et ibidē. 15. p. 3. 3. di-
cat volo eē beat: quō nō ipudēter rñdēt forte falleris.
et si dicat scio me hoc velle et hoc me scire scio. iam bis
duobz et tertiū pot addere: q. bec duo sciat. et q. tū q. bec
duo scire sciat. et sit in infinitū numerū p. gere. Et ibi
dez. si quispiā dicat errare nolo. nō ē siue erret siue nō
erret eū errare nolle vep erit. Et alia ingt repiuntur
que p. tra achademicos valēt qui nihil sciri ab hoīe pos-
se cōtendūt. Et seq. ibidē sūt inde libri 12. nostri p
nostre pueris iōis tpe scripti: quos qui poterit et voluerit
legere lectosqz intellexerit. nihil. n. pfecto que ab eis
perceptionē veritatis argumēta multa iuēta sunt per-
monebūt. Et 3. 1. 4. c. 38. illa que sciunt vt nūcūqz exci-
dere pōt: et ad nām ipsius aīe pertinet cuiusmodi ē illud

Quarta

q. nos viuere scimus. Et sic patet p. mūz.
Quātū ad secūdū articulū vt in nullis cog-
scibilibz locū habeat er-
roz achademicor: vidēdū est q. d. de tribus cognoscibi-
libus p. dictis. i. de pncipijs per se notis: et de pconibus.
2. de cognitis p. experientia. 3. de actibz nostris possit na-
turalr haberi certitudo infallibilis. Et Quātū ad certi-
tudinē de pncipijs dico sic. q. termini pncipior p. se no-
toz talē habet idētitatē vt alter euidenter nēcio alteruz
includat. et ideo intellectus cōponēs illos terminos ex quo
apprehēdit eos hz apud se nēciām cām cōfōmitatis il-
lius apt. ad ipsos terminos: quoz est cōpositio. et etiam
causaz euidentē illi cōfōmitatis. igitur nō pot eē in intelle-
ctu apphēsiō terminor et cōpositio eoz q. nō stet cōfōrmi-
tas illi p. p. ad terminos. sicut nō pot stare albedo et
albus q. nō stet similitudo. bec aut cōfōrmitas cōpōnis ad
terminos est veritas p. p. ergo nō pot stare ppositio
taliū terminor q. nō sit vera. et ita nō pot stare pceptio illi
p. p. et pceptio terminor q. nō stet pceptio pformitatis
cōpōnis ad terminos. et ita pceptio veritatē: q. pma perce-
pta euidenter includit pceptionē illi veritatis. Et Lōfir-
matur p. ista per sile p. p. 4. meta. vbi vult q. oppo-
siti p. p. pncipij. i. hoc ipole est idē eē et nō eē. nō pot ve-
nire in intellectu alicui: q. tūc essent opiones 2. i. simul
in mēte: q. d. vñqz verū est de opionibz. 2. i. repugnāti-
bus. 2. i. malis: q. opio opinās esse de aliquo: et opinio opi-
nās nō eē de eodē sunt formalr repugnātes. ita arguā
in pposito repugnātiā aliquaz p. p. collectionū in mēte: 13
nō formalē. si. n. stat in intellectu notitia toti: et partis: et
cōpositio eoz cū ista includat sicut cā nēciā pformitatez
p. p. ad terminos si stat in intellectu bec opi. q. ista cō-
positio sit falsa stabit notitie repugnātes nō formalr.
3. notitia vna stabit cū alia: et tū vna erit cā nēciā oppo-
siti notitie ad illā: q. d. ipole. sic. n. ipole est albus et nigrū
stare simul: q. sunt 2. i. formalr. ita ipole ē simul stare
albus et nigrū q. d. est p. causa nigredis ita nēciā q. non
pot eē sine ea abscq. 2. i. cōtēdo. Et Habita euidentia vt cer-
titudine de pncipijs p. 13. quō habet de cōclusionibz
bus illatis ex eis ppter euidentia forme syllogismi per-
fecti: cū certitudo conclusiōis tūmō depēdeat ex certitu-
dine pncipior: et ex euidentia illatiōis. Et Sed nūq. in
ista noticia pncipior et cōclusionū nō errabit intellectus
si sensus decipiant oēs circa terminos: Et Rñdeo q. q.
tū ad istā noticiā intellectus nō hz sensus p. causa: 13. tū
pro occasione: q. intellectus non pot habere noticiā sim-
pliciu nisi acceptā a sensibus. illa tū accepta pot simpli-
cia virtute sua cōponere. et ex rone taliū simpliciu sit
cōplexio eodēter vā. intellectus vtute ppa et terminorū
assentiet illi p. p. nō vtute sensus a quo accipit termi-
nos exteri. exēplū. si rō toti et rō maioritatis accipiant
a sensu: et intellectus cōponat istā. Omne totū est maius
parte. intellectus vtute sui et istoz terminor assentiet in-
dubitāter isti cōplexioni et nō tū. q. vidit terminos cō-
iūctos in re sicut assentit isti. Sortes est albus: q. vidit
terminos in re vñrimo dico q. si omnes sensus essent
falsi a quibus accipiuntur tales termini: vel q. plus est
ad deceptionē aliqui sensus essent falsi et aliqui sensus
veri. intellectus circa talia pncipia nō deciperetur: quia
semper haberet apud se terminos qui essent causa veri-
tatis: vt pote. si alicui ceco nato essent impressē miracu-
lose i somnys species albedinis et nigredis: et illa rema-
nerent post in vigilia: intellectus abstrahēs ab eis cōpo-
neret istā. albus non est nigrus. et circa istā nō deciperet
intellectus: 13. termini accipiantur sensu errante: quia ra-
tio formalis terminor ad quā deuētū est: est necessaria
causa veritatis huius negatiue.

T. c. 8.
7. 9.

ingido & senoz p
vident
In prolego 3

Distinctionis

Intellectus agens. Hoc etiam inconueniens quod illud est actus
dicitur ex operis predicta patet: quia si sic opinaretur agens
in se non potest habere actionem excedentem actionem in se. igitur cum
veritas lux eterna visus intellectus agens non poterit in cogni-
tione vel in actu habere istius cognitionis sincere veritatem: ita
quod intellectus agens habeat ibi rationem istius. Si dicatur quod lux in-
creata cum intellectu et obiecto causet istam veritatem sinceram: hoc
est contra opinionem. quod ponit lucem eternam sicut causam remotam causa-
re omnem certam cognitionem vel veritatem. vel igitur erit ista
opinio inconueniens: vel non discordat a contra opinione.

Ad questionem igitur dico quod per verba Augustini. 3. de
ciere quod veritates infallibiles vi-
dentur in regulis eternis. ubi nota quod per ly in. accipitur ob-
iectum: et hoc quod dicitur in obiecto: vel sic in continetur
obiectum. primum. vel sic in eo virtute cuius obiectum primum mouet. vel sic in
obiecto remoto. Ad istam primam dico quod omnia intelligibilia actu
intellectus diuini habent esse intelligibile: et in eis omnes veritates de
se recluduntur: ita quod intellectus intelligens eas: et virtute eorum intelligens
necessarias veritates de eis videt: et eis sic in obiectis istas ve-
ritates necesse. illa autem in quibus sunt obiecta secundaria intellectus diuini
sunt veritates: quod formales suo exemplari intellectui. s.
diuino: sunt lux: quod manifestatiue. et sunt immutabiles ibi
necessarie. s. eterne sunt secundum quod: quod eternitas. additio. et
sententia. et illa non habent existentiā nisi secundum quod. sic quod possumus
dici videre in luce eterna hoc est in obiecto secundario. Intellectus
diuini: quod est veritas vel lux eterna modo expedito.
2. modus per se: quod intellectus diuini continet istas verita-
tes quasi liber. sicut dicit illa auctoritas Augustini. de tri. c. 15. v. l.
34. quod iste regule scripte sunt in libro lucis eterne. in illo
intellectu diuino in quantum continet veritates istas. et igitur il-
le liber non videtur: videtur tamen ille quod dicitur vel veritates
que sunt scripte in illo libro. et eatenus posset dici intellectus non
solum videre veritates in luce eterna: hoc est in illo libro sicut
cut in continetur obiectum. et hoc secundum modum. vel etiam in illo
veritatis quod sunt lux eterna s. quod sicut in obiectis videtur.
et hoc secundum primum modum. et alter istorum modorum videtur esse de
intellectu Augustini. de tri. c. 14. quod si quadrati corporis manet
in corruptibilis et immutabilis. et non autem manet talis nisi
ut est obiectum secundarium intellectus diuini. Contra tamen primum
modum est dubium. si. non videtur istas veritates ut in in-
tellectu diuino: quod non videtur intellectus diuini: quod ob-
iectum videtur in luce increata ex hoc quod videtur in tali lu-
ce eterna secundum quod quod est in luce increata sicut in intellectu
cognoscere. Dicitur tamen tertium membrum: quod illa ut sunt
obiecta secundaria intellectus diuini non habent esse nisi secundum quod. opera-
tio autem vere realis non potest per se alicui enti secundum quod virtute
sui. s. si aliquo modo potest sibi hoc esse virtute alicuius cui
potest esse simpliciter. igitur istis obiectis secundariis non potest moue-
re intellectus per se nisi in virtute esse intellectus diuini quod est esse
simpliciter. et quod ista habent esse secundum quod. sic igitur in luce eterna
secundum quod sicut in obiecto primo videtur. s. in luce increata vi-
demus secundum tertium modum. sic. in causa prima: cuius virtute obiectum
primum mouet. Juxta hoc et posset dici quod quantum ad ter-
tium modum videtur in luce eterna sicut in causa prima obiectum
in se. nam intellectus diuini producit in actu suo inesse intelligibi-
li: et actu suo dat huic obiecto esse tale et illi tale: et per hoc dat
eis tale rationem obiectum: per quam rationem primum mouet intellectus ad
cognitionem tale certam. Et quod posset dici intellectum
nostrum videre in luce eterna: quod lux est causa obiectum appetit
per simile. quod posset dici intellectus intelligere in lumine intellectus
agentis: cum tamen illud lumen non sit nisi causa actus. s. vel facies ob-
iectum in actu: vel virtute eius obiectum mouet: vel virtute ista igitur
duplex calitas intellectus diuini quod est lux increata. v. l. quod
ducit obiecta secundaria in esse intelligibile: quod est illud vir-
tute cuius obiecta secundaria etiam producit mouet agere.

Tertie

Intellectus: potest quasi integrare unum tertium membrum
de causa propter quam dicamur vere videre in luce eterna.
Et si obiectas contra istos duos modos integrantes tertium
membrum de causa: quod tunc magis videtur quod diceremur vi-
dere in deo volente: vel in deo ut voluntas est: quod in deo ut
lux est: quod voluntas diuina est principium immediatum cuiuslibet
actus ad extra. Rursus intellectus diuinus in quantum
aliquo modo potest actu voluntatis diuine: producit ista
obiecta in esse intelligibile. et ita respectu istorum videtur esse
causa mere naturalis: quod deus non est causa libera respec-
tu alicuius nisi quod presupponit ante se aliquo modo vo-
luntatem seu actum voluntatis: et sicut intellectus ut potest actu
voluntatis producit obiecta in esse intelligibile: ita ut prior
causa videtur cooperari istis intelligibilibus ad eorum effe-
ctum naturalis. ut. s. apprehensio et compositio causent appre-
hensionis conformitatem ad se. videtur igitur quod contradictio
nem includat aliquem intellectum tale compositionem formare
et compositionem non esse conformem terminis: s. possibile sit il-
los terminos non concipere: quod deus voluntarie coagat
et hoc quod intellectus terminos componat vel non: tamen cum pro-
suerit ut illa compositio sit conformis terminis: hoc videtur
necessario sequi rationem terminorum quam habet ex intellectu
dei causante illos terminos in esse intelligibile. Et ex
istis apparet quod non est necessaria spatialis illustratio ad
videndum in regulis eternis. quod Augustinus non ponit in eis videri
nisi vera que sunt necessaria ex vi terminorum. et in talibus est
maxima necessitas tam cause remote quam prime respectu
effectus: puta tam intellectus diuini ad obiecta mouentia quam
illo obiectorum ad veritatem ipsorum de eis. et igitur etiam non
sit tanta necessitas ad perceptionem illius veritatis quod oppo-
situm includat contradictionem: tamen necessitas est ex parte cau-
se prime consistente sibi causa remota: quod terminum app-
hensio et compositio nati sunt naturaliter causare eundem conformem
mitatis compositionis ad terminos. et si ponatur quod deus co-
agat terminos ad istum effectum influentia generali: non tamen
necessitate naturali.

Sed siue sit influentia generalis siue quod plus est neces-
sitas naturalis influendi terminos ad hunc effectum. per quod
non requiritur illustratio specialis.
Ad istum primum de intentione Augustini. per primum. 4. de tri. c. 15. vel. 35.
ubi loquitur de philosophis infidelibus nonnulli eorum potuerunt aciem
mentis ultra omnes creaturas transmittere: et lucem commutabi-
lis veritatis quantum ad lucem ex parte attingere: et christianos
multos ex fide iterum sola viuentes nodum potuisse deri-
dent. igitur vult quod christiani credita non vident in regulis eter-
nis. s. philosophi vident in illis necessaria multa. id est. de tri. c. 6. vel.
15. non quod sit vniuersum: sed hoc mens est. de tri. c. 6. vel.
15. non vident ibi. s. necessaria. et in eodem. 4. li. c. 16. vel. 36. arguit
illos philosophos. nunc quod verissime disputat: et documentis
certissimis persuadet eternis rationibus omnia temporalia fieri. per se
potuerunt in ipsis rationibus perspicere vel ex ipsis colligere
quot sunt alia quod semina singulorum in exordium. et non
ne ista omnia non per illam commutabilem sapientiam: sed per locorum ac-
temporum historiam quesierunt: et ab alijs ex parte atque scripta
crediderunt. igitur intelligit quod per regulas eternas non cognoscitur
illa origo quod tamen per sensum cognoscunt: vel per histori-
as credunt. et tamen spatialis illustratio magis regit in creden-
dis contingit. Cognitio necesse: imo ibi maxime remo-
uet illustratio spatialis: et sufficit sola generalis. Contra quod
igitur dicit Augustinus. de tri. c. 14. vel. 32. quod paucorum est peruenire
mentis ad rationes intelligibiles. et 83. quod. 4. 6. non nisi per
re ad illas peruenit. Et ista puritas non debet intelligi
a virtute: quod. 1. 4. de tri. c. 15. vel. 34. vult quod in istis videtur
regulis eternis. quod in his sententia sit. et. 4. li. c. 16. allegato.
vult quod philosophi viderunt veritatem in regulis eternis sine fi-
de. et quod eadem vult quod nullus potest esse sapiens sine cognitione

Questio

videtur: eo modo quo Platonem forsitan cederet esse sapientem.
Sed ista puritas debet intelligi eleuando intellectum ad consideranda
duos rationes ut recludunt in se: non tamen ut recludunt in fantasma-
te: ubi considerandum quod res sensibilis est causata fantasma-
tum: et unum per accensum in virtute fantastica repositas. s. re-
finitur quantitate figuram coloris et alia accensum sensibilia. et si
cui fantasma repositat tamen confuse et per accensum: ita multi per-
cipiunt tamen ens per accensum: rationes autem pure precise sunt tales.
per rationem terminorum in quantum illi termini abstrahuntur ab
omnibus per accensum: rationes autem pure precise sunt tales.
sua sua precise: per se et totum est in lapide vel ligno: sed per totum
abstrahit ab omnibus quod peruenit per accensum. et ideo intellectus
nunc intelligit totalitatem nisi inceptu per accensum: puta in to-
talitate lapidis vel ligni: nunc intelligit sinceram veritatem
principii: quod nunc intelligit precise rationem terminorum: per quas est
veritas paucorum. igitur est peruenire ad rationes eternas. quod pau-
corum est habere intellectus per se: et multorum est habere per se tales per
accensum: s. isti non dicuntur distinguere ab alijs per spatia illustrati-
onem: sed per meliora naturalia: quod habet intellectum magis abstrahere
et perspicere. et per se maioris ingreditur in quantum quod equum ingenio
sua peruenit ad cognoscendum illas quod dicitur: quas alii non
ingressi non cognouit. Et isto modo intelligit illud Augustinus. devi-
dente in monte et videtur inferi aerem nebulosum et superi-
aerem sincerum per de tri. c. 6. vel. 4. 6. qui enim tamen intelligit
per conceptus per accensum ipse est quasi in valle positus circunda-
tus aere nebuloso. sed quod separat quod dicitur intelligendo precise
eas per se: quod tamen recludit in fantasmate cum multis alijs
accensum: adiunctis ipse habet fantasma inferius. aerem ne-
bulosum: et ipse est in monte: igitur cognoscit illam veritatem et videt
verum supra: ut ista veritatem superiorem in virtute intellectus increati quod
lux eterna. Ultra modo potest cedere quod cognoscit veritatem
sincere in luce eterna sic in obiecto remoto cognito: quod lux
increata est primum principium entium speculabilium. et ultimus finis
reperit practicum. et ideo ab ipsa sumitur primum tam speculabilia
quam practica. et ideo cognitio omnium tam speculabilium quam practi-
cabilium principia supra a luce eterna ut cognita est perfe-
ctior et purior cognitio sumpta per primum in genere. per se sicut
oculus est in quod de theologie s. et est eminentior alia quod
Et hoc modo cognitio omnium pertinet ad theologum. Cognosce-
re enim triangulum habere tres ut est quod participatio dei et habet ta-
le ordinem in vniuerso quod quod exprimit perfectiones dei: et non
biliori modo cognoscere triangulum habere tres quod per rationes tri-
anguli: et ita cognoscere quod tempore videtur sit per beatitudi-
nem ultimam. et quod est attingendo dei entia: in se est perfe-
ctius cognoscere istud cognoscibile practicum quam per primum.
aliquod in genere moris. puta per se quod honeste videtur sit: et isto
modo loquitur Augustinus. de luce increata ut cognita. 15. de tri. cap.
27. vel. 82. ubi seipsum alloquitur ait. Nepe quod multum vera
vidisti eam discernisti ab illa luce quod tibi lucente vidisti:
attolle oculos ad ipsam lucem et eos in ea fige si potes. Sic
enim videbis quod distet natiuitas ubi dei a processionem doni
dei. et paulo post. Deceat alia sicut certa oculis tuis interiori-
bus lux ista monstrauit: que igitur est causa cur acie fixa ipsam
videre non possis: nisi virtutis infirmitas. Et deus per
ad omnes auctores Augustini oppositus et secundum aliquem deorum mo-
dum videndi exponi possunt auctores Augustini. que occurrunt

De sexto articulo

Uidendum est quomodo ille tres rationes facte per primum operis. aliquid
verum recludit igitur accipitur ab Augustino. s. non recludit illam
reclusionem falsam ad quam inducitur. Ubi sciendum est quod a
sensibilibus sic a causa per se et principali non est expectanda
sincera veritas: quod noticia sensus est vere aliquid per accensum: ut
oculus fuit: s. actus sensus aliquid sunt certi et veri: sed virtute in-
tellectus agentis quod est participatio lucis increate illustran-
tis super fantasmatum cognoscit quod dicitur rei: et ex hoc habet

Quinta

41

sinceritas vera: et per hoc soluitur per argumentum Henrici. et scilicet
intentionem Augustini. non plus recludit. Ad secundam rationem
Henrici dico quod anima mutabilis est ab uno actu disparato
ad alium secundum diuersitatem obiecti: et suam illimitationem
et immutabilitatem: quod est respectu cuiuslibet eius finalis ab actu in
non actu: quod non semper est in actu. sed respectu primum principii
orum: quod veritas nota est ex terminis: et reclusionem eundem
ter deducta: ex terminis non est mutabilis a contrario in
contrarium. a vero in falsum. Regule enim in lumine intellectus
agentis intellectus rectificat et ipsa species intelligibilis ter-
minorum: s. in eodem sit mutabilis. et representando tamen in lu-
mine intellectus agentis immutabiliter repositat: et per duas
species intelligibiles cognoscuntur termini primi principii. et ita
illa unio est vera et certa euidenter. Ad 3. omnem quod co-
cludit contra eum: quod non ponit nisi speciem intelligibilem
vel fantasmatum: non autem concludit de specie intelligibili repre-
sentante quod dicitur. Dicendum autem quod si potentie sen-
sitiue non sunt impedite species sensibilis veraciter represen-
tant rem: sed in somno potentie sensuum exteriorum sunt
ligate. ideo virtus imaginatiua seruans species sensibiles se-
cundum diuersitatem fluxus humorum capiti apprehendit eas
tanquam res quarum sunt similitudines: quod vniuersum rerum habet scilicet
per se de notis animalium: non plus concludit tertia ratio. TRA

Ubi restat ostendere. utrum per ea que facta
sunt aliquod trinitatis vestigium vel indicium
exiguum haberi poterit. De hoc Augustinus. 1. lib.
vi. de trinitate. ait. Quod ut creator per ea que facta
sunt intellecta conspicientes trinitatem intelligamus.
Quis enim trinitatis vestigium in crea-
turis apparet. Nec enim que arte diuina facta
sunt: et unitatem quandam in se ostendunt et
speciem et ordinem. Nam quodque horum creato-
rum et unum aliquid est: sicut sunt nature corpo-
rum et animarum: et aliqua species formatur: si-
cut sunt figure vel qualitates corporum ac do-
ctrine vel artes animarum: et ordinem aliquem
petit autem: sicut sunt pondera vel collationes
corporum: et amores vel delectationes anima-
rum: et ita in creaturis preluceat vestigium tri-
nitatis. In illa enim trinitate summa origo est
omnium rerum et perfectissima pulchritudo: et
beatissima delectatio. Summa autem origo:
ut Augustinus ostendit in lib. de vera religione: intel-
ligitur deus pater quo sunt omnia: a quo filius
et spiritus sanctus. Perfectissima pulchri-
tudo intelligitur filius. s. veritas patris nulla
ex parte ei dissimilis: quem cum ipso et in ipso
patre venerant: qui forma est omnium que
ab uno facta sunt et ad unum referuntur. De V.

De vestigio

Quero utrum in creatura sit vestigium trinitatis. Et non: quod per vestigium potest inuestigare
naturaliter illud cuius est vestigium. ergo
per creaturam potest naturaliter inuestigare
trinitatem. quod est falsum: quia hoc excedit naturalem rationem.
Et si in natura intellectuali est imago trinitatis. igitur non
vestigium: quia per ista habet oppositas et distinctas ratio-
nes representandi. igitur non conueniunt eidem. Item
non intellectualis: quod nobilior est: habet aliam rationem repre-

Distinctionis

sentandi et alie nature inferiores: ut rationem imaginis: sed citra nam intellectuale sunt nature multe habentes ordinem in perfectione: sicut sunt aiaia supra inanimata: et mixta supra simplicia: ergo in eis erit alia ratio repitanda: ita quod ratio vestigiaria non erit cōis omnibus. Contra. 6. de trinit. cap. vlt. vel. 28. Dicitur igitur quod creator per eam quod scia sunt intellecta conspicientes intelligamus trinitatem cuius in creatura quomodo dignum est appet vestigium.

In ista questione tria sunt videnda. primum quia secundum philosophum omnes transferentes secundum aliquam similitudinem transferuntur. Unde videtur primo est de ratione vestigiaria in corporalibus: unde translatum est nomen eius ad proprium. Secundo videndum est quod sit ratio vestigiaria secundum quam transferuntur ad proprium: et in quo consistat: et respectu cuius in deo sit ratio vestigiaria in creatura. 3. videndum est in quibus fundatur respectus vestigiarius siue creaturae ad deum siue eius cuius est vestigium.

Quantum ad primum dicitur quod vestigium est imperfectum de relictis ex transitu alio super vacuum vel plenum ipsum imperfecte repitans: et ideo imperfecte. quod vestigium representat aliquid confusum: et sub ratione speciei: imago perfectae: quod sub ratione individui: sicut per vestigium distinguuntur equus a boue: et cognoscitur quod transiens est equus: non bos: non autem distinguuntur equus ab illo. sed imago distincta sub ratione individui: quod imago iouis non representat cesarem. Quantum ad secundum articulum dicitur quod creatura habet ad deum triplicem relationem sicut ad triplicem causam. et habet secundum tres modos relationum: quos ponit philosophus. 5. metaphisicorum. 1. Quantum ad primum modum refertur ad deum relatione fundata super unum. scilicet relatione similitudinis: et hoc in quantum creatura est exemplata: et refertur ad deum in quantum est causa exemplaris. Quantum ad secundum modum. scilicet potentie refertur creatura ad deum ut productum ad productorem. Quantum ad tertium modum. scilicet modum mensure refertur ad deum ut ordinata ad ipsum sicut ad causam finalem.

Ad istigis tres respectus integant rationem vestigiariam. quod vnde non sufficit sine alijs: ut colligitur ab Aug. 83. q. 74. De duobus ousis. habet hic igitur in quo consistit ratio vestigiaria in creatura. 3. respectu cuius est ex parte dei: 1. Ratio deus respectu appropriatorum tribus personis diuinis. nam creatura per primum respectum. scilicet similitudinis representat arte exemplantis que appropriatur filio: per secundum respectum potestatem producentis que appropriatur patri: per tertium respectum repitatur bonitatem finientis que appropriatur spiritui sancto. Contra illud quod dicitur in primo membro: si tantum esset unum aiaia: quod non esset aliud possibile in vniuerso adhuc eius vestigium non esset eius imago: quod adhuc non esset eius vestigium similitudo totius sed partis: imago autem est totius similitudo: et tamen tunc non repitaret ipsum confusum. id est secundum aliquam rationem cōem sibi et alijs.

Quantum ad hoc igitur dico quod vestigium est similitudo illius partis aiaialis a qua imputatur in aliquid sibi cedens: sed similitudo expressa pars non est similitudo totius: quia nec secundum rationem totius in se: nec etiam qua totum immedie cognoscitur: sed arguitur tamen ex hoc quod cognoscitur illud repitatur esse aliud illius: et ideo si illud superpositum sit falsum: puta quod illud imputens est separatim a toto: ut si pes amputatus a corpore imputeret vestigium: erraret quis circa totum cui? nata est et talis pars imputuua vestigiaria: patet etiam quod si totum corpus esset ita impressum pulueri sicut modo pes est impressus illa impressio derelicta vere esset imago et similitudo totius: sicut modo vestigium est similitudo partis. Hoc est ad proprium applicatio non videtur quod prima differentia posita inter vestigium et imaginem sit vera

Tertie

quod nulla creatura repitatur deum nisi secundum conceptum communem et non secundum conceptus speciales. scilicet speciei specialissime. ergo non est deus creaturae ad creaturam in repitatio deum in ratione cōi et non cōmuni. Quod est deus in secundo membro quod vestigium consistit in istis tribus relationibus non videtur verum: quod 13 ratio vestigiaria dicat respectum quemadmodum duz similitudo: realiter tamen non est respectus tamen sicut non est similitudo esse in respectu precise: sed in aliquo absoluto in quo fundatur relatio similitudinis. ita videtur et ratio vestigiaria non esse in respectu precise. sed in aliquo in quo fundatur ille respectus: et hoc probatur sic: quod vestigium est similitudo vestigiaria: ex quo cognito cognoscitur illud. ergo vestigium potest precognosci naturaliter illi cuius est vestigium: sed relatio non potest precognosci termino naturaliter. Item quod dicitur quod illi tres respectus pertinent ad illos tres modos relationum. 3. videtur falsum: quia philosophus 5. metaphisicorum. ponens differentiam duorum modorum: ad tertium vult quod in duobus primis modis sit mutua relatio. in tertio autem non. sed tantum unum dicitur ad aliud. quia aliquid est eius. alia autem relatio creaturae ad deum est non mutua: sed tamen dicitur deus ad creaturam: quod creatura ad ipsum: ergo omnis respectus creature ad deum est secundum tertium modum. Quod autem adducit de primo modo de similitudine non valet: quod illa similitudo que est exemplata ad exemplar non est de primo modo: quia non est similitudo vniuersalis sed imitationis: imo pertinet ad tertium modum sicut manifeste patet per philosophum qui in tertio modo ponit relationem scientie ad scibile: et vniuersaliter mensurati ad mensuram. Exemplar autem habet rationem mensure respectu mensurati. vel exemplari. 5. 22.

Quantum ergo ad secundum articulum concedo quod omnis respectus creature ad deum pertinet ad illum tertium modum relationum: nec in solis respectibus consistit vestigium: sed in aliquibus absolutis: et forte in aliquo respectu sicut in tertio sui parte. secundum quod assignat Augustinus. partem vestigiaria de trinitate. capitulo. 10. vel. 28. ubi dicit de creaturis. De igitur oia que arte diuina facta sunt et vnitatem quandam in se ostendunt et speciem et ordinem: vnitatem autem est perfectio absolutum: sicut patet per exempla sua ibi. Unum aliquid est sicut natura corporum: et species etiam seu forma absolutum: aliquid est: sicut patet per exempla sua ibidem sicut sunt qualitates corporum et doctrina animarum. Ordo autem aliquem respectum dicitur: sed non ad finem vltimum: sed ad operationem. unde dicitur aliquem ordinem tamen sunt pondera et collocationes corporum et amores aut dilectiones animarum. quare 22. De trinitate sic supra representant sub ratione similitudinis tria correspondetia eis in deo: quia vnitatem representat summam vnitatem primi principij a quo est origo: et quo ad hoc ait. In illa trinitate summa origo est rerum omnium. Species in creatura representat summam pulchritudinem in deo unde et subdit. et summa pulchritudo. Ordo siue operatio in creatura representat operationem perfectissimam in deo. et quo ad hoc subdit. et beatissima delectatio. Possunt etiam multa in creaturis assignari que vult similia representant in diuinis aliqua appropriata personis: puta vnum verum bonum. Unum in creatura representat vnitatem appropriatam patri. Verum veritatem appropriatam filio. Bonum bonitatem appropriatam spiritui sancto. Et iste omnes perfectiones substantie sunt absolute et repitatur absolutas dei perfectiones personis appropriatas. Aliter multipliciter assignatur vestigium siue in illis que per rationem similitudinis representant aliqua appropriata personis siue per rationes

Questio

proportionalitatis. Dico autem proportionaliter repitatur quod ratio illius repitantis non est formaliter in deo: sed aliquid proportionale illi rationi sicut de illa assignatione. Modus Speciei et ordo: cuius qua videtur esse eadem illa assignatio. Sapientie. 2. In numero pondere et mensura. Modus accipitur pro limitatione et pro eodem accipit mensura in illa assignatione. Sapientie. 2. Pondus autem accipitur ibi pro ordine: et numerus pro specie. Numerus siue species et pondus siue ordo exponantur sicut in prima assignatione. Sed mensura que est idem quod modus non repitatur aliquid sub ratione similitudinis: sed sub ratione proportionabilitatis: quia limitatio producti representat potentiam illimitatam productis. et sic patet quibus in creatura consistit vestigium et respectu quorum in diuinis: quia respectu appropriatorum personis diuinis. 3. Quomodo accipitur ratio vestigiaria in diuinis que sit similitudo partis: cum in diuinis non sit pars. Ratione vnde trinitas est quasi quoddam totum numerale saltem in conceptu intellectus nostri: persona est ibi quasi pars totius: et etiam appropriatum persone in quantum appropriatum est ibi quasi pars eiusdem: quia accipitur pro illo cui appropriatur: nec tamen hoc sed etiam appropriabile: 13 non acceptum ut appropriatum adhuc est ibi quasi pars eiusdem: quia eius ratio est: et ut accipitur complete saluat in vna persona: et per consequens ratio eius non ponit trinitatem: sed ponit cōcomitanter vnitatem alicuius persone in qua sit: 13 igitur creatura cōiter non representet nec personam ut persona que est in intellectu nostro quod si patet trinitatis: nec appropriari ut appropriatus. Non enim sic cognoscitur appropriatum nisi cognoscat illud cui appropriatur: representat tamen appropriabile in quo saluatur quasi ratio partis modo predicto respectu trinitatis.

Quantum ad tertium articulum dicitur secundum Boetium de hebdomadibus: quod diuersum est esse: et id quod est: quia illud quo aliquid est dicitur ratio eius. Quo autem ipsum est quod est: vel aliquid: dicitur aliquid eius. Hoc intellecto dicitur quod respectus vestigiarius in creatura non fundatur in ratione rei: sed in aliquiditate tantum: et est formaliter ratio eius. Modus ponitur iste secundum Augustinum metaphisice. Humanitas est quantum humanitas. ergo ratio humanitatis non est res rata: ergo ordo aliquo alio extra rationem formalem humanitatis sit ens ratus. Arguitur etiam quod illud quo formaliter est ratio eius sit respectus vestigiarius. et hoc primo sic. Quicquid includitur in per se intellectu alicuius in quantum tale. est illud quo ipsum formaliter est tale: sed respectus vestigiarius includitur in ratione cuiuslibet entis ratio: ergo 22. probatio minoris: quod quoddam ens est: quod est ipsum: esse: sicut deus: quoddam quod non est ipsum esse: sed cui cōtingit esse: sicut oia aliud extra a deo: quod non est de se esse: sed tantum ens cui cōtingit esse ex hoc arguitur sic. Quocumque ens quod non est de se esse: sed tantum cui contingit esse non est ens ratus: nisi participando ipsum esse vel in quantum participat ipsum esse: sed oia aliud a deo est cui contingit esse et non est ipsum esse: ergo non est ratum nisi in quantum participat esse. ergo illa participatione formaliter est ratum. Secundo sic. nihil aliud a deo potest perfecte cognosci sine cognitione non oium carum intrinsecarum et extrinsecarum. primo physicoz. Tunc vnumquodque sed si essentia alicuius talis esset absoluta et non includeret essentialiter respectum ad causam extrinsecam posset perfecte cognosci sine cognitione cause extrinsece. ergo ordo quod includat tale respectum. Adducitur ad hoc Augustinus. de trinitate. cap. 3. vel 8. Videtur bonum omnis boni 22. Item Boetius de hebdomadibus. Si paulisper per intellectum amoueas

Quinta

ipsum primum bonum: tunc 13 sint bona: non tamen in eo quod sunt erunt bona. ergo aufertur ratio boni ab eis ablato per intellectum primo bono. et per consequens bonitas formaliter in eis dicitur respectum: quod participationem summi boni. Si arguitur contra istam opinionem. per Augustinum. 2. metaphisicorum. quod relatio habet debilissimum esse. ergo non est nec potest esse formaliter ratio entis formaliter ratio. Dicitur quod duplex est relatio: quedam accidentalis: et quedam substantialis: et accipitur ista distinctio relationis a simplici super predicamenta vbi vult quod esse non constituit predicamenta sicut esse ad pro eo quod aliquid respectus sunt essentialis siue substantialis: aliquid non. Dicunt igitur quod dictum commentatoris verum est de relatione accidentali: non de substantiali. Si autem obijciatur quod omnis relatio presupponit fundamentum inesse ratio. igitur non est ipsa ratio fundamenti. Dicitur quod verum est de relatione adueniente fundamento. non autem de constitutiva fundamenti. et hoc est ista 22.

Contra ista ut intelligatur verba illa distinctionis quo tria secundum opinionem illius doctoris in cuius dictis videtur fundari ista opinio. Quia secundum ipsum res dicitur. vno modo a reor reris quod est opinari: et sic est communis secundum ipsum figmentis et non figmentis. Secundo modo res dicitur a ratione. loco istorum verborum accipio verba planiora: pro re dicta a reor reris accipio realitatem opinabilem que communis est secundum ipsam figmentis: et non figmentis: pro re autem dicta a ratione accipio secundum intentionem suam realitatem quiditativam. quod ponit rem quiditativam esse ratam per hoc quod est exemplata: quod non conuenit figmentis: ultra ista non restat nisi realitas existentie actualis. Dabemus ergo tria per ordinem: realitatem: opinabilem: quiditativam et existentie. Quero tunc quid intelligit per aliquiditatem. Si realitatem opinabilem cuius illa sit communis alicui et nihilo: illa de se nihil est. igitur si ratio fundatur in aliquiditate sic sumpta sicut quiditas vel essentia in supposito fundatur in nihilo: et quod fundatur in nihilo: nihil est: quod nihil est ad se: nihil est ad aliud. 7. de trinitate. cap. 3. Ergo ratio nihil est. igitur tota res composita ex ratione et aliquiditate erunt duo nihila. Si aliquiditas dicitur realitas quiditativa. Quero quid intelligit per rationem aut realitatem quiditativam. aut realitatem existentie. Si quiditativa. igitur dicere rationem fundari in aliquiditate est dicere realitatem quiditativam fundari in realitate quiditativa: quod nihil est. Si realitatem existentie. Contra igitur illi realitati existentie presupponitur ratio. quod ratio secundum istam opinionem habet vere esse ratum ante esse existentie: et ita non potest esse prima ratio eius esse existentie. Si dicatur quod aliquiditas que est realitas opinabilis est quod commune alicui et nihilo. Sed alia est aliquiditas que est propria figmentis: et alia que est propria rei possibili esse: que non competit figmentis. ex qua componitur res habens aliquiditatem et ex ipso esse sicut ex ratione sua. Contra. hoc est dicere quod duplex est aliquiditas: alia alicuius et nihilo: alia alicuius tamen: sicut si diceretur duplex est albedo: alia albi et nigri: et alia albi tamen. Et preterea de illa aliquiditate propria entitati possibili quero: aut illa est respectus tamen et fundatur in nihilo: ut dicitur esse: et tunc erit nihil: aut illa aliquiditas propria est absolutum et per eam distinguuntur res habentes eam a figmentis per te. igitur ista est prima ratio rei et absolutura: et ita respectus non erit prima ratio rei. Secundo sic. Humanitas autem habet de se acceptum cui non repugnat aliquid subesse in effectu: aut cui repugnat de se aliquid subesse in effectu: aut cui de se aliquid subest in effectu: non 3. modo secundum omnes opinionem: quia hoc est proprium soli deo.

Distinctionis

2. c. 26.
a. 27.

Si dicitur quod de se repugnet sibi aliquid subesse illi conceptui. igitur per illum respectum aduenientem non potest ei competere quod aliquid possit sibi subesse: quod repugnat alicui ex parte sui non potest ei non repugnare stante natura eius: ita non fit sibi non repugnans per aliquem respectum aduenientem. ergo conceptus humanitatis est talis cui de se non repugnat aliquid subesse in effectu. sed talis conceptus entis rati secundum opinionem istius magistri: quod conceptus figurati repugnat aliquid subesse in effectu. (P. phs. 4.º meta. ex opinione dicentium omnia apparentia esse vera insertum istud impossibile quod sit omnia esse ad aliquid verum est saltem omnia alia a deo: ergo ita tendit inferre per maximam conuenientiam omnia esse essentialiter ad aliquid. hec autem opinio ponit omnia esse essentialiter ad aliquid ergo conclusio omnia esse ad aliquid apud philosophum est magis inconueniens quam ista omnia apparentia sunt vera. (R. uidetur. phs. dicit quod omnia erunt ad aliquid. scilicet ad opinionem et sensum. Contra in argumento ducente ad impossibile conclusio est eque vel magis esse impossibilis quam premissa. ista conclusio illata quatenus sic illata non differt a premissa que ponit omnia esse vera propter apparentiam eorum sensui vel opinioni nisi hoc quod insertum omnia esse ad aliquid. ergo si in aliquo habet maiorem impossibilitatem quam premissa est illa impossibilitas omnia sunt ad aliquid simpliciter. (4.º sic. Humanitas in quantum humanitas aut habet terminum quod nominis: aut habet quod rei quod repugnat figurati: si primo modo igitur de humanitate in quantum humanitas non plus est scia quam de chimera. et per se quens metaphysica que est de gradibus non magis est scia quam si esset de figuratis non intelligibilibus propter contradictionem inclusam in eis. Si vero humanitas in quantum humanitas habet quod rei quod repugnat figurati. ergo humanitas in quantum humanitas est quid rati. R. uidetur quod humanitas in quantum humanitas habet aliquam diffinitionem: sed illa non indicat ens rati. quod figurata possunt habere genus et differentias et ita diffinitionem. sed ad habendum rationem completam entis rati. igitur addere respectum ad ens impatiens. Istud non respondet ad argumentum quod in metaphysica nulla sit scia. Si rati quod dicitur de figuratis: quod figurata habent genus et diffinitionem: falsum est: quod omne tale habet rationem in se falsam et includentem contradictionem: quod una pars repugnat alteri. sed tales partes nunquam sunt generis et diffinitionis: quod diffinitio est per se determinatiua generis: et per se non repugnat ei.

Secundo contra opinionem arguitur ex dictis eius. primo sic. (Ad libet ens est formaliter actuum sua ratione: quod probatur: quia ratione est formaliter in actu. Sed nihil secundum ipsum est formaliter actuum relatione: quod relatio non est principium agendi. ergo ratio non est relatio. Item secundum ipsum nulla creatura in quantum rata differt specie ab illo esse quod est deus: sed ipsum esse quod est deus secundum opinionem est absolutum. quod igitur illud quod est formaliter relatio non differt specie ab eo: quod est absolutum. (Item secundum ipsum ens rationis participat ens rati: non tamen formaliter est res rata. igitur participatio talis non est formaliter ipsa ratio: quare etc.

Quantum ad istum articulum dico quod nullus respectus est rati: do siue quo aliquid est firmum ens vel verum ens vel certum ens in quacumque entitate. quod omnis respectus aliquid habet in quo fundatur quod secundum se non est ad aliud: et in illo priori in quo est essentialiter ens ad se non est essentialiter ens certum aut ens firmum non erit capax alicuius respectus per quem fiat ens rati: quod ens non rati si fiat rati aut fiet rati ex se: quod includit contradictionem: quod quod est ex se aliqual est necio tale. aut ab aliquo causante fiet rati: et si hoc per naturam absolutam aliquid potest terminare illam rationem: quod respectus. quod formalis ratio cuiuslibet termini primi

Tertie

ducti non est necessario respectus. pro op. opposita quantum ad istum articulum. (Ad illud Aug. de humanitate dico quod per hoc quod dicitur quod entitas est terminus: licet non excludit illa que sunt de se ratione cognita: cuiusmodi est entitas rata. sed excludit illa que sunt de se passionibus entis. ut vultur actus et passiones ibi. (Ad istum tam maior est falsa quam minor: maior quod aliter inest per se boni et essentialiter in quantum boni: non tamen aialitas est qua for maliter boni est homo. Sed si addatur in maiorem gradum per se includit in intellectu alicuius tantum ultimum in eo: vera est: et sic minor est falsa. cum probatur per alium syllogismum. creatura est cui conuenit esse et deo. dico quod maior illius syllogismi falsa est si per se in quantum intelligitur reduplicari aliquid per se per modum. vel si accipitur in maiore participando gerundium: et putat exponi per quia. si per se intelligitur casualitas principis ad primum modum per se. maior est falsa eodem modo: quod per se primo modo participatio ipsa non est quo ens est formaliter rati: si autem intelligatur per se in quantum calitas pertinet ad secundum modum per se. qualis est in subiecto respectu. propter passionis. sic concedo quod tale ens in quantum tale ens: puta lapis in quantum lapis participat esse: non tamen est propter vera econuerso. si in quantum participat esse ens. Exemplum. hec est falsa propter loquendo. homo in quantum risibilis est homo: et intelligendo per se secundo modo: et multo magis per se primo modo. tamen hec est vera. homo in quantum boni est risibilis secundo modo. sic in proposito. ista non est concedenda: lapis in quantum participat esse est ens. sumendo in quantum ut supra dictum est secundo modo. tamen potest concedi aliquo modo illa prima quod lapis in quantum lapis participat ipsum esse: ita quod lapis positus in entitate rata de necessitate. et per se secundo modo habet respectum participationis: sine quo ipsum esse includit contradictionem: sicut subiectum esse sine propria passione vel fundamentum necessarium relationis esse sine relatione posito termino illius relationis. Tunc intelligo sic: quod in primo instanti nature est ens quod est ipse ens. i. secundum do lapis est ens rati absolutum: quod nec intelligitur tunc ut participans nec non participans: in tertio est ipsa participatio et respectus quod ad primum ad ipsum lapidem. (Ad argumentum de primo physico de causis dico quod aliud est relationem esse potest cognitione ceteri cogniti per causam: et aliud ipsum includi in cognitione ceteri: licet enim prius lapis habeat respectum ad deum quod lapis cognoscatur. et ideo non cognoscitur perfecte nisi si cognito deo. tamen lapis cognoscitur non cognito respectu ad deum: et ex hoc sequitur quod ille respectus non est de essentia lapidis: quod nihil perfecte cognoscitur. nisi cognito eo quod est de essentia sua. (Ad Augustinum dico et concedo quod quodcumque aliud bonum est per participationem boni: sed non vult auctoritas quod participatio sit de essentia illius boni. (Ad Boetium dicitur quod autem conclusio opposita: quod ibi potest subtrahi: onem primi boni per intellectum: et per positum loquendo creaturam. dicitur quod loquendo de esse eorum: licet sint et bona sunt: tamen in quantum bona sunt: sic igitur ipse subtrahens secundum intellectum primum bonum loquitur de creaturis secundum esse creaturam: sed si esse creaturam est respectus ad summum bonum non solum est dictio subtrahere primum bonum et loquendo de creaturam sed etiam non est intelligibile: quod non est intelligibile ponere respectum subtrahendo terminum respectus. igitur intelligit quod esse creaturam sit absolutum: sed bonitas apud eum dicitur quod fluxus a primo bono: et verum est quod fluxus dicitur respectum: et ideo non potest competere rei absolute. si gressum esse suum non esset a primo bono: non esset bone in quantum sunt: quod in quantum sunt non fluere a primo bono: essent tamen bone per accidens si esset aliud fluere a primo bono: sicut lapis si non esset secundum se a voluntate primi boni: sed tamen secundum duriciem in quantum durus esset bonus: quod a voluntate primi

Questio

Sexta

43

boni esset in quantum durus: licet non in quantum lapis vel in quantum ens. per igitur quod accipit bonum per respectum fluxus a primo bono: et hoc est modus bonitas in alijs entibus a deo non est nisi quod sit a voluntate primi boni: sed ista non est perfectio absoluta et intrinseca creature: et ideo bonitas secundum aliam rationem absolutam non dicitur respectum ad creatorem: licet bonitas ut accipit ibi dicitur.

Ad primum argumentum principale dico quod per vestigium distincte inuestigatur illud cuius est imago. si pars totum: sed totum non inuestigatur nisi indistincte: sicut totum cognoscitur ex parte: ita in proposito per creaturam inuestigatur appropriatum: non tamen in quantum appropriatum sed ipsum quod est appropriabile cuiusque persone: sed non per personam: et ideo trinitas cuius conceptus est in intellectu quasi totalis inuestigatur quasi per similitudinem patris. (Ad secundum dico quod quilibet essentia creatura in quantum talis essentia creata est secundum determinatum exemplar. et ideo quilibet repitatur deum sub ratione vestigii: non autem intellectus in quantum habet in se essentiam unam et operationes multas iter quod est ordo originis repitatur trinitatem ratione omnium. (Ad ultimum dico quod non est essentia creaturam per ordinem ipsam alia ratione repitandi quam ratione vestigii. sed quod in aliquo non currunt multa repitancia unitate et trinitate. ideo illa non tali habet rationem imaginis sicut non intellectualis: talis autem per se non est aliquid nisi inferiori non intellectuali. et ideo omnes nature alie inferiores habent precise rationem vestigii.

Ad hoc ad ea iam inuenimus disputationes. ubi in more humana quod nouit deum vel possit nosse trinitatis imaginem reperiamus. At enim ait Aug. in xiiij. lib. de trinitate. licet humana mens non sit ei nature cuius deus est: imago tamen illius quod nihil melius est ibi: quare et inuenienda est quod natura nostra habet melius. i. in mente. In ipsa etiam mente antequam sit princeps dei est imago repitur et si enim amissa dei participatione deformis sit. Imago dei tamen prima est. Eo enim ipso imago dei est mens quo capax est eiusque princeps esse potest. Ita ergo in trinitate que deus est inquamur. Ecce enim mens meminit sui: intelligit se: diligit se. hec si certum est: certum est trinitatem. non dum quod deus sed imaginem dei. (Dic. n. quedam apparet trinitas: memorie: intelligentie et amoris. Hec ergo tria potissimum tractemus: memoriam intelligentiam et voluntatem. (26. VI.

Pro circa tertiam parte distinctionis. scilicet imaginis. (Que pro de memoria. ut per intellectum propria sit memoria per se. habet spem intelligibilem potest naturam actu intelligendi. (Et ut per se non. quia omnis spes intelligibilis ab obiecto repitatur illud sub illa ratione quod ipse mittit ab eo: et si ipsum ab alio adhuc repitatur sub eadem ratione sub qua repitatur si ipsum ab obiecto: alioquin non esset vera spes ei: licet spes quod ipsum ab obiecto ipsum ab eo ut singulare est: quod actio est finis. si spes intelligibilis a quocumque potest repitatur velle quod repitatur intelligendi. si nulla spes intelligibilis repitatur intelligibile sub ratione intelligibilis vel velle. (27. sic. prout obiectum est causa prout spei: et non est. non enim quod spes est in oculo. ideo obiectum est prout spei. si per se repitatur obiectum non est per se ipsum. si per se ponit spes per prout obiectum. (28. sic. quilibet spes si esset in intellectu esset forma naturae agens ad intellectum: si mul-

te per se in intellectu si si una ponit. si omnes ille naturae agens ad intellectum sibi conuenientes. si si essent plures in intellectu in intellectu conuenientes illis pluribus speciebus: si enim aliquid illarum agens naturae: et tamen non esset intellectio secundum ea sequere quod nunquam possit esse intellectio secundum ea: quod natura agens quod agit: agit secundum ultimum potest esse sue. si si tunc non potest esse effectus: nunquam habet. pluralitas autem ista species quod sequitur ex hypothese probatur per illam rationem Augustini. 4.º meta. quod sicut unum corpus non potest figurari diuersis figuris: ita non videtur idem intellectus posse figurari si diuersis obiectis: quod tamen sequere ponendo si plures species intelligibiles. (4.º sic. quod tunc videtur sequi quod intellectus non patitur ab intelligibili in quantum intelligibile: si tamen patitur passione reali recipiendo quadam formam quod erit sic perfectio ei: realis: recipit enim spem illam: ut subiectum recipit accides reale: ita non patitur intellectus in quantum intellectus ab intelligibili in quantum intelligibile: et ex hoc sequitur quod intelligere non erit motus rei ad aliam. imo omnis intellectio erit actio eius absoluta sicut forma stans non habet aliquem terminum ex. (Ad oppositum sic. Intellectus quod est in potest per se accides ad intelligendum quod per se in potest essentialiter et motus: istud autem non est in intellectu nisi per aliquam mutationem non obiectum. per quod obiectum tamen est relictum rationis. si per se intellectus. igitur ista mutatio quod fit ad tale potest per se in potest ad aliquam formam per quam obiectum intelligibile est prout intellectui. que forma erit per se actus intelligendi: quod prior est non potest per se in potest est potest intelligere quod sit actus intelligendi. illa autem forma per quam obiectum est sic prout vocatur spes. ergo in intellectu est ponere spem intelligibilem.

In ista questione negatur omnis spes intelligibilis precedens naturam actu intelligendi per rationes positas ad primum per quod. (Ad 2.º et 3.º. et 4.º. et 5.º. et 6.º. et 7.º. et 8.º. et 9.º. et 10.º. et 11.º. et 12.º. et 13.º. et 14.º. et 15.º. et 16.º. et 17.º. et 18.º. et 19.º. et 20.º. et 21.º. et 22.º. et 23.º. et 24.º. et 25.º. et 26.º. et 27.º. et 28.º. et 29.º. et 30.º. et 31.º. et 32.º. et 33.º. et 34.º. et 35.º. et 36.º. et 37.º. et 38.º. et 39.º. et 40.º. et 41.º. et 42.º. et 43.º. et 44.º. et 45.º. et 46.º. et 47.º. et 48.º. et 49.º. et 50.º. et 51.º. et 52.º. et 53.º. et 54.º. et 55.º. et 56.º. et 57.º. et 58.º. et 59.º. et 60.º. et 61.º. et 62.º. et 63.º. et 64.º. et 65.º. et 66.º. et 67.º. et 68.º. et 69.º. et 70.º. et 71.º. et 72.º. et 73.º. et 74.º. et 75.º. et 76.º. et 77.º. et 78.º. et 79.º. et 80.º. et 81.º. et 82.º. et 83.º. et 84.º. et 85.º. et 86.º. et 87.º. et 88.º. et 89.º. et 90.º. et 91.º. et 92.º. et 93.º. et 94.º. et 95.º. et 96.º. et 97.º. et 98.º. et 99.º. et 100.º. et 101.º. et 102.º. et 103.º. et 104.º. et 105.º. et 106.º. et 107.º. et 108.º. et 109.º. et 110.º. et 111.º. et 112.º. et 113.º. et 114.º. et 115.º. et 116.º. et 117.º. et 118.º. et 119.º. et 120.º. et 121.º. et 122.º. et 123.º. et 124.º. et 125.º. et 126.º. et 127.º. et 128.º. et 129.º. et 130.º. et 131.º. et 132.º. et 133.º. et 134.º. et 135.º. et 136.º. et 137.º. et 138.º. et 139.º. et 140.º. et 141.º. et 142.º. et 143.º. et 144.º. et 145.º. et 146.º. et 147.º. et 148.º. et 149.º. et 150.º. et 151.º. et 152.º. et 153.º. et 154.º. et 155.º. et 156.º. et 157.º. et 158.º. et 159.º. et 160.º. et 161.º. et 162.º. et 163.º. et 164.º. et 165.º. et 166.º. et 167.º. et 168.º. et 169.º. et 170.º. et 171.º. et 172.º. et 173.º. et 174.º. et 175.º. et 176.º. et 177.º. et 178.º. et 179.º. et 180.º. et 181.º. et 182.º. et 183.º. et 184.º. et 185.º. et 186.º. et 187.º. et 188.º. et 189.º. et 190.º. et 191.º. et 192.º. et 193.º. et 194.º. et 195.º. et 196.º. et 197.º. et 198.º. et 199.º. et 200.º. et 201.º. et 202.º. et 203.º. et 204.º. et 205.º. et 206.º. et 207.º. et 208.º. et 209.º. et 210.º. et 211.º. et 212.º. et 213.º. et 214.º. et 215.º. et 216.º. et 217.º. et 218.º. et 219.º. et 220.º. et 221.º. et 222.º. et 223.º. et 224.º. et 225.º. et 226.º. et 227.º. et 228.º. et 229.º. et 230.º. et 231.º. et 232.º. et 233.º. et 234.º. et 235.º. et 236.º. et 237.º. et 238.º. et 239.º. et 240.º. et 241.º. et 242.º. et 243.º. et 244.º. et 245.º. et 246.º. et 247.º. et 248.º. et 249.º. et 250.º. et 251.º. et 252.º. et 253.º. et 254.º. et 255.º. et 256.º. et 257.º. et 258.º. et 259.º. et 260.º. et 261.º. et 262.º. et 263.º. et 264.º. et 265.º. et 266.º. et 267.º. et 268.º. et 269.º. et 270.º. et 271.º. et 272.º. et 273.º. et 274.º. et 275.º. et 276.º. et 277.º. et 278.º. et 279.º. et 280.º. et 281.º. et 282.º. et 283.º. et 284.º. et 285.º. et 286.º. et 287.º. et 288.º. et 289.º. et 290.º. et 291.º. et 292.º. et 293.º. et 294.º. et 295.º. et 296.º. et 297.º. et 298.º. et 299.º. et 300.º. et 301.º. et 302.º. et 303.º. et 304.º. et 305.º. et 306.º. et 307.º. et 308.º. et 309.º. et 310.º. et 311.º. et 312.º. et 313.º. et 314.º. et 315.º. et 316.º. et 317.º. et 318.º. et 319.º. et 320.º. et 321.º. et 322.º. et 323.º. et 324.º. et 325.º. et 326.º. et 327.º. et 328.º. et 329.º. et 330.º. et 331.º. et 332.º. et 333.º. et 334.º. et 335.º. et 336.º. et 337.º. et 338.º. et 339.º. et 340.º. et 341.º. et 342.º. et 343.º. et 344.º. et 345.º. et 346.º. et 347.º. et 348.º. et 349.º. et 350.º. et 351.º. et 352.º. et 353.º. et 354.º. et 355.º. et 356.º. et 357.º. et 358.º. et 359.º. et 360.º. et 361.º. et 362.º. et 363.º. et 364.º. et 365.º. et 366.º. et 367.º. et 368.º. et 369.º. et 370.º. et 371.º. et 372.º. et 373.º. et 374.º. et 375.º. et 376.º. et 377.º. et 378.º. et 379.º. et 380.º. et 381.º. et 382.º. et 383.º. et 384.º. et 385.º. et 386.º. et 387.º. et 388.º. et 389.º. et 390.º. et 391.º. et 392.º. et 393.º. et 394.º. et 395.º. et 396.º. et 397.º. et 398.º. et 399.º. et 400.º. et 401.º. et 402.º. et 403.º. et 404.º. et 405.º. et 406.º. et 407.º. et 408.º. et 409.º. et 410.º. et 411.º. et 412.º. et 413.º. et 414.º. et 415.º. et 416.º. et 417.º. et 418.º. et 419.º. et 420.º. et 421.º. et 422.º. et 423.º. et 424.º. et 425.º. et 426.º. et 427.º. et 428.º. et 429.º. et 430.º. et 431.º. et 432.º. et 433.º. et 434.º. et 435.º. et 436.º. et 437.º. et 438.º. et 439.º. et 440.º. et 441.º. et 442.º. et 443.º. et 444.º. et 445.º. et 446.º. et 447.º. et 448.º. et 449.º. et 450.º. et 451.º. et 452.º. et 453.º. et 454.º. et 455.º. et 456.º. et 457.º. et 458.º. et 459.º. et 460.º. et 461.º. et 462.º. et 463.º. et 464.º. et 465.º. et 466.º. et 467.º. et 468.º. et 469.º. et 470.º. et 471.º. et 472.º. et 473.º. et 474.º. et 475.º. et 476.º. et 477.º. et 478.º. et 479.º. et 480.º. et 481.º. et 482.º. et 483.º. et 484.º. et 485.º. et 486.º. et 487.º. et 488.º. et 489.º. et 490.º. et 491.º. et 492.º. et 493.º. et 494.º. et 495.º. et 496.º. et 497.º. et 498.º. et 499.º. et 500.º. et 501.º. et 502.º. et 503.º. et 504.º. et 505.º. et 506.º. et 507.º. et 508.º. et 509.º. et 510.º. et 511.º. et 512.º. et 513.º. et 514.º. et 515.º. et 516.º. et 517.º. et 518.º. et 519.º. et 520.º. et 521.º. et 522.º. et 523.º. et 524.º. et 525.º. et 526.º. et 527.º. et 528.º. et 529.º. et 530.º. et 531.º. et 532.º. et 533.º. et 534.º. et 535.º. et 536.º. et 537.º. et 538.º. et 539.º. et 540.º. et 541.º. et 542.º. et 543.º. et 544.º. et 545.º. et 546.º. et 547.º. et 548.º. et 549.º. et 550.º. et 551.º. et 552.º. et 553.º. et 554.º. et 555.º. et 556.º. et 557.º. et 558.º. et 559.º. et 560.º. et 561.º. et 562.º. et 563.º. et 564.º. et 565.º. et 566.º. et 567.º. et 568.º. et 569.º. et 570.º. et 571.º. et 572.º. et 573.º. et 574.º. et 575.º. et 576.º. et 577.º. et 578.º. et 579.º. et 580.º. et 581.º. et 582.º. et 583.º. et 584.º. et 585.º. et 586.º. et 587.º. et 588.º. et 589.º. et 590.º. et 591.º. et 592.º. et 593.º. et 594.º. et 595.º. et 596.º. et 597.º. et 598.º. et 599.º. et 600.º. et 601.º. et 602.º. et 603.º. et 604.º. et 605.º. et 606.º. et 607.º. et 608.º. et 609.º. et 610.º. et 611.º. et 612.º. et 613.º. et 614.º. et 615.º. et 616.º. et 617.º. et 618.º. et 619.º. et 620.º. et 621.º. et 622.º. et 623.º. et 624.º. et 625.º. et 626.º. et 627.º. et 628.º. et 629.º. et 630.º. et 631.º. et 632.º. et 633.º. et 634.º. et 635.º. et 636.º. et 637.º. et 638.º. et 639.º. et 640.º. et 641.º. et 642.º. et 643.º. et 644.º. et 645.º. et 646.º. et 647.º. et 648.º. et 649.º. et 650.º. et 651.º. et 652.º. et 653.º. et 654.º. et 655.º. et 656.º. et 657.º. et 658.º. et 659.º. et 660.º. et 661.º. et 662.º. et 663.º. et 664.º. et 665.º. et 666.º. et 667.º. et 668.º. et 669.º. et 670.º. et 671.º. et 672.º. et 673.º. et 674.º. et 675.º. et 676.º. et 677.º. et 678.º. et 679.º. et 680.º. et 681.º. et 682.º. et 683.º. et 684.º. et 685.º. et 686.º. et 687.º. et 688.º. et 689.º. et 690.º. et 691.º. et 692.º. et 693.º. et 694.º. et 695.º. et 696.º. et 697.º. et 698.º. et 699.º. et 700.º. et 701.º. et 702.º. et 703.º. et 704.º. et 705.º. et 706.º. et 707.º. et 708.º. et 709.º. et 710.º. et 711.º. et 712.º. et 713.º. et 714.º. et 715.º. et 716.º. et 717.º. et 718.º. et 719.º. et 720.º. et 721.º. et 722.º. et 723.º. et 724.º. et 725.º. et 726.º. et 727.º. et 728.º. et 729.º. et 730.º. et 731.º. et 732.º. et 733.º. et 734.º. et 735.º. et 736.º. et 737.º. et 738.º. et 739.º. et 740.º. et 741.º. et 742.º. et 743.º. et 744.º. et 745.º. et 746.º. et 747.º. et 748.º. et 749.º. et 750.º. et 751.º. et 752.º. et 753.º. et 754.º. et 755.º. et 756.º. et 757.º. et 758.º. et 759.º. et 760.º. et 761.º. et 762.º. et 763.º. et 764.º. et 765.º. et 766.º. et 767.º. et 768.º. et 769.º. et 770.º. et 771.º. et 772.º. et 773.º. et 774.º. et 775.º. et 776.º. et 777.º. et 778.º. et 779.º. et 780.º. et 781.º. et 782.º. et 783.º. et 784.º. et 785.º. et 786.º. et 787.º. et 788.º. et 789.º. et 790.º. et 791.º. et 792.º. et 793.º. et 794.º. et 795.º. et 796.º. et 797.º. et 798.º. et 799.º. et 800.º. et 801.º. et 802.º. et 803.º. et 804.º. et 805.º. et 806.º. et 807.º. et 808.º. et 809.º. et 810.º. et 811.º. et 812.º. et 813.º. et 814.º. et 815.º. et 816.º. et 817.º. et 818.º. et 819.º. et 820.º. et 821.º. et 822.º. et 823.º. et 824.º. et 825.º. et 826.º. et 827.º. et 828.º. et 829.º. et 830.º. et 831.º. et 832.º. et 833.º. et 834.º. et 835.º. et 836.º. et 837.º. et 838.º. et 839.º. et 840.º. et 841.º. et 842.º. et 843.º. et 844.º. et 845.º. et 846.º. et 847.º. et 848.º. et 849.º. et 850.º. et 851.º. et 852.º. et 853.º. et 854.º. et 855.º. et 856.º. et 857.º. et 858.º. et 859.º. et 860.º. et 861.º. et 862.º. et 863.º. et 864.º. et 865.º. et 866.º. et 867.º. et 868.º. et 869.º. et 870.º. et 871.º. et 872.º. et 873.º. et 874.º. et 875.º. et 876.º. et 877.º. et 878.º. et 879.º. et 880.º. et 881.º. et 882.º. et 883.º. et 884.º. et 885.º. et 886.º. et 887.º. et 888.º. et 889.º. et 890.º. et 891.º. et 892.º. et 893.º. et 894.º. et 895.º. et 896.º. et 897.º. et 898.º. et 899.º. et 900.º. et 901.º. et 902.º. et 903.º. et 904.º. et 905.º. et 906.º. et 907.º. et 908.º. et 909.º. et 910.º. et 911.º. et 912.º. et 913.º. et 914.º. et 915.º. et 916.º. et 917.º. et 918.º. et 919.º. et 920.º. et 921.º. et 922.º. et 923.º. et 924.º. et 925.º. et 926.º. et 927.º. et 928.º. et 929.º. et 930.º. et 931.º. et 932.º. et 933.º. et 934.º. et 935.º. et 936.º. et 937.º. et 938.º. et 939.º. et 940.º. et 941.º. et 942.º. et 943.º. et 944.º. et 945.º. et 946.º. et 947.º. et 948.º. et 949.º. et 950.º. et 951.º. et 952.º. et 953.º. et 954.º. et 955.º. et 956.º. et 957.º. et 958.º. et 959.º. et 960.º. et 961.º. et 962.º. et 963.º. et 964.º. et 965.º. et 966.º. et 967.º. et 968.º. et 969.º. et 970.º. et 971.º. et 972.º. et 973.º. et 974.º. et 975.º. et 976.º. et 977.º. et 978.º. et 979.º. et 980.º. et 981.º. et 982.º. et 983.º. et 984.º. et 985.º. et 986.º. et 987.º. et 988.º. et 989.º. et 990.º. et 991.º. et 992.º. et 993.º. et 994.º. et 995.º. et 996.º. et 997.º. et 998.º. et 999.º. et 1000.º. et 1001.º. et 1002.º. et 1003.º. et 1004.º. et 1005.º. et 1006.º. et 1007.º. et 100

Distinctionis

quā memoria tenem? nascitur vbi: et ex eodē. 2. v. 28. Signif. vbi de scia que māet in aio. C. Idē pōit doctor quidā negādo spēm itelligibilē: et ptractat illā rōne 3 de organo que tacta ē in positōe ista. C. Pōit et aliā rōne talē: qz quēcūqz pōit pōit pōit ordiata ad aliqū actū p pōit fīm talem actū ab agēte pportionato pōit. s. pōit apprehensiuā ē pōit pōit ordiata ad hūc actū. s. apprehē sionē. g. ab agēte pportionato pōit potentia perficit fīm actum istum g est apprehendere.

Contra istā opinionē arguo sic: siue itelligatur singulare siue nō: nō ē cura ad ppo sitū: certū ē enī qz vlt pōit ab intellectu itelligi. et magl pōit a phis qz itells ē pōit disticta a pōit sensitua ppter itellectiōem vltis et ppositiōem et diuisionē et ppyllor gizatōem qz p cognitiōem singulāris si pōit itelligi re singulare. C. Ex B. g. māifesto qz itells pōit itellige re vlt accipio hāc pponem. Itells pōit hēre obm actu vlt pfecte sibi pōit in rōne obi pōit nālī qz actu itelligat ex B. segt. ppositū qz in illo pōit hz obz sibi pōit i spē in itelligibili. et ita hz spēs itelligibilem pōit actū. Anz as sumptū vlt fatis manifestū: qz obm i rōne obi est pōit nālī actū. g. vltas que ē pōit aditio obi inqstū obm pcedit actū itelligēdi et sub illa rōne o3 obz ē pōit: quia pōitia obi pcedit nālīter actū itelligēdi. C. Cōsequen tiam pbo. pmo ex pte pōit vltis obi. scō ex pte pōit. ex parte vltis obi arguo sex vltis. qz due pme sumitur ex pte fantasmaris pōit actū: et due ex pte itells agen tis: et due ex pte cōis et minus cōis. C. Pōit arguo sic. spēs ex B. qz talis spēs hz talē rōnem repōitandī: et B. re spectu obi sub tali rōne repōitandī: g. eadē spēs manēs nō hz duas rōnes repōitandī: nec ē respcū duaz rōnū repōitandī. s. repōitare obm sub rōne vltis et singula ris regit duplicē rōnem repōitandī: et ē respcū duplicis rōnis repōitandī formalr. g. idē manēs idē nō repē sentat sic et sic. g. fantasia qz de se repōit obm sub rōe singulāris nō pōit ipm repōitare sub rōne vltis. C. Rūde tur qz spēs eadē sub alio et alio lumine repōit obm sub alia et alia rōne: sic nocte lucētia i lumine diei repōit se sub rōne coloratoz: i lumine aut noctis sub rōe lucētiū. sic i pposito pōit itells et fatasie eadē spēs pōit repō itare opposita i obo. C. Cōtra. repōitandī pōit nālī ē ali qd in se qz i tali lumine vel tali repōit. qz enī est tal spēs. iō g. nūit sibi lumen i quo repōit vltis et nō aliud. alio quin pōit pōit qz eadē spēs repōitaret colorē et sonū. qz species illa vt in aere tremulo repōitaret sonū: qz fīm qz pcurrit mediū extrinsecū medio cōnālī iungit organo audit? vt in aere illuminato et pōit pōit: et fīm qz ē puenies organo vltis repōitaret colorē: et ita nō pōit oñdi aliqū distinctio repōitandī: in illo igi pōit opz itelligere vnitatē spēi i se quā pōit vnitatē repōita tōis et obi repōitandī pōit ipam inqstū pōit repō itatur: et ita aliqū qd ē idē in isto pōit nō pōit hēre diuersā rōnem repōitandī nec pōit repōitare idē sub alia et alia ra tione repōitandī. Nec exēplū valz ad ppositū: imo est ad oppo. vel qz due qz itates et i tali corpore vt lux et co lor: qz altera multiplicat se in lumine maiori pōit alia i minori qz nō aliud efficiat? mouēs mouet i luce ma iori: s. efficiat? mouēs tū pōit: et minus efficaciter mo uens nō pōit: sic stelle de die multiplicat radios suos s. nō vident: qz aliud luminosius efficacius mouet vltis vltis vltis ē qz itas sensibilis i tali corpore ipa vltis pōit et 2: repōitandī. color enī quodāmo pōit lucē cū sit lux in corpore terminato. et iō i alio et alio lumine cāt diuersa re pōitandī: aliud. s. in maiore et aliud in minore: et ita semp stat qz nō sit idē repōitandī obi sub diuersa rōe repōita bilis quātūcūqz aliud lumē et aliud cōcurrat. C. Si nū

Tertie

deaf qz idē scōm eadē qz itatē pōit ē sile diuersis. sicut vlt albu scōm eadē albedinē est sile diuersis albis. B. nō est ad ppo. qz i relatiōib? ordinis cōtinalis nō pōit ē alia et alia dependētia i aliqū ad duo i eodē ordie: vtputa eiuē mēsurati ad duas mēsuras i eodē ordie nec eiuē pōit actū ad duo pōit actū: nec eiuē efficiē ad duas cās totales i eodē ordie: sic pōit est i qōne de vltate dei. g. i ista relatiōe. vbi nō ē tūmodo silitudo: s. imitatio et exēplatio passiuā ipōit est idē absolutū refer ri ad diuersa: et ita nō pōit esse eadē species i rōne repō itandī diuerso: sub rōne diuerso. C. 2. ad istud pōit mēbzū arguo sic. qz repōitandī fīm tota vltitē suā repōitandī obm aliqū sub vltitē rōne nō pōit silit repōitare idē vel aliud sub alia rōne obi: s. fantasia in eodē instanti in qz itelligit vltitē tota vltitē suā: repōitandī obm vt singulare vltitē fantasie: qz tūc est actualis imagiatio illi? obi i singulāri: et p3 qz fīm tota vltitē suā fantasie: qz alis vltis fantasie nō pōit hēre p fantasia ita pōit actū circa obm sic obm natū est repōitari per illud fatas ma. g. tūc nō pōit repōitare obm sub alia rōne repōita bilis. C. Ex dō mēbzū arguit sic. Itells agens est pōit mere actiuā scōm pōis. qz est illud quo ē oia facere. sic pōit actiuā ē quo est oia fieri: et scōm pōis est sicut ars ad mām. i. ita cōpar ad itellectū pōit sicut ars ad mām ois at actio realis hz aliqū terminū reale et vltit. ille at termin? realis nō est i fantasie. qz itells agens nō est causat i fantasie. qz itells agens nō est extensum. et ita itells agens nō transferret ab ordie i ordinem: nec illud ēet magis pportionato itellectui pōit pōit qz fan tasie. g. est in itellectu pōit pōit: qz nō recipit in itel lectu agente. illud at pōit causat pōit pōit actū: itel ligendi: qz pōit termin? actiōis itellect? agentis est vltit i actu: vltit at in actu pōit actū itelligendi sic pōit actū est i antecedente: qz obm sub rōne obi pōit actū. C. Et pōit rō. qz itells agentis est facere de non vltit vltit: vel de itellecto i pōit itellectū in actu: sic dicit aucto rirates pōit et cōmentatoz. vltit cōmentatoz 3: de aia dicit. qz si essentia repōit vltis sic pōit. Plato nō idigere mus scōm ipm itellectu agēte: cū at vltit iquātū vltit nō bil sit i existētia: sed tū sit i actu vltit repōitandī ipz obz sub tali rōne. s. ita vltit nullū itellectū hnt nisi qz itellect? agēs fac aliqū repōitandī vltis de eo qd fuit repōitandī singulāris: quōdūqz illud de. itelligat mālitē vel vltit lites: B. realr est facere repōitandī sub rōe vltis: qz actio realis nō terminat nisi ad repōitandī obi sub rōe vltis: g. talis actio itells agentis terminatur ad formā aliqū realem i existētia qz formalr repōitandī vltit sub rōe vltis. C. Item 2. fīm istā viā sic. Itellect? agens i rōne actiui nō excedit pōit in rōne passiuū. g. qd causat ab itellectu agente recipit i pōit pōit. et ita cū pma actiōis itellect? agentis recipit i pōit pōit. et ita cū pma actio itells agentis sit ad vltit in actu: illud vltit vltit qz ipm hz ē tale recipiet in itellectu pōit. C. Scōm tertiā viā arguit pōit. Ditus min? vltis et magis vltis sūt distincti hitus ppy: aliqū metaphica vt metaphica nō ēet hitus distinctus itellectus: qz ēet de vniuersalissi mo obiecto ad oia alia oba: hitu aut vltis contingit vt i mo vtendo aliqū alio hitu min? vltis. g. contingit habere actum circa vltis eo mo quo respiciet qz hitu illo vltis nō habendo actum circa min? vltis: s. nō hz actus itelli gendi circa vltis nisi ipm sub tali rōne sit pōit itelle ctui sub rōe pōit: sed nō hz actus itelligendi circa ipm in rōne pōit nisi sub rōne vltis. g. vltis pōit esse pōit itel lectui ab qz pōit alicuius min? vniuersalis. sed si pōit se itelligeret obm i fantasie nunquā esset vltit pōit

Questio

nisi in minus vltis. qz nō qz nisi in singulari fantasieabili. g. ē pōit in spē itelligibili exīte in itellectu. C. Itē vltit mo quo ad hāc viā arguo sic. vltis nō pōit apprehenditur quātū ad suā indifferētia totā qz apprehēdit in suo inferiori: tota enī indīa vltis est scōm qz ipm vt cō ceptum ē idē cuilibet inferiori. nō qz aut cōmuni? vt cō ceptum tū in inferiori alio ē idē cuilibet inferiori suo. sed pōit illi in quo pōit. ergo quōdūqz vltit concepi in singulari vel cōis in minus cōis nō concipitur scōs to tam suā indifferētia: pōit aut itellectus conciper illud fīm totam suā indifferētia. ergo nō cōcipitur p cōis cōis in minus cōis: vel vltit in singulari: et ita nō pōit se cōcipit vltit in fantasie: fantasia enī nō est pōit nisi ipm singularis: et B. inqstū ē singulare spēi spālī mē: et hoc si fantasia sit sibi impōit ab aliquo debi te ppinquato. C. De scō mēbzū. pōit obi pōit illa pōit pōit. pōit sc. aut itells pōit hēre obm sibi pōit i rōe obi itelligibilis absqz hoc qz sit pōit alicui potentie i fe riori aut nō: si nō. g. nō pōit hēre aliquam opatiōem sibi pōit sine potentis inferiori: qz si nō pōit hēre obm suum sibi pōit sine eis nō pōit hēre opatiōem sine eis. g. nec esse sine eis: fīm arg? pōit in pōit libri de anima. Un nō pōitingeret itells separi a corpore sicut pōit a corruptibili nisi pōit habere opatiōes pōit nō depen dentē a pte sensitua: si at pōit hēre obm pōit absqz ei? pōit pōit pōit inferiori. g. hz. bec pōit pōit. qz agentia tal pōit obi. s. fantasia et itells agens sunt sufficienter ap ppinquata itellectui pōit et agunt per modū nāe. et ita cāt necessariū in illo pōit cui? ē receptiū? mo obm nō ē pōit itellectui pōit pōit in cognitione abstracti ua an actū elicitū nisi pōit aliqū repōitandī: qd vltit spēs: et sic pōit pōit. C. Scō sic. alie potentie cognitue hnt obm pōit eis nō solū pōit talitate secundaria. s. qz illa sunt pōit aly potentis inferiori: sed pōit pōit talitate: sicut sensus cōis hz colorē sibi pōit nō tū inqstū est pōit vltit: sed qz spēm ei? pōit i organo sensus cōis. g. cū hoc sit pōit i pōit cognitiua. s. pōit hēre obm sibi pōit sub rōne quā ē obm talis pōit. segt qz itells nō tū pōit hēre obm sibi pōit: qz pōit est vltit fantasie. sed pōit pōit talitate iquātū. s. relucet itellectui pōit aliqū qd est i itellectu. C. Itē pōit nō potens hēre actū nisi circa obm sibi pōit si nō pōit hēre illud pōit nisi per aliqū aliā pōit cui pōit contingeret depēdet in opatiōe sua a ta li pōit pōit pōit: et ita ē iperfecta: itells certū est qz nō pōit hēre opatiōem nisi circa obm sibi pōit. et per te nō pōit hēre obm pōit sibi nisi i vltit fantasie. vltis at fantasie cōtingenter pōit itellectui inqstū pōit ē igi itells i opatiōe sua dependet ab illa pōit cui pōit ter cōtingitur: et ita bec pōit pōit i ea impfectione pōit cognitiua: nulla at iperfectio ē ponenda i aliqua nā nisi nēcitas appareat in tali nā. g. iperfectio talis nō est ponēda in itellectu. C. Si obycias. pluralit? nō ē po nēda nisi vbi ē nēcitas. s. at nō est nēcitas. cū ita bñ pōit sit pōit itellectū hēre actum sine spē sicut cum spē. g. nō ē ponenda talis spēs. C. Rūdeo necessitas est qz pōit nāe B. regit: s. at hoc suppositū quod ē bñ pōit habere obm sibi pōit in fantasie: qz bñ nā itellectua lis hōis: vt itellectualis ē non hz obm sufficienter sibi pōit: si nō hz ipm nisi in pōit mendicata a vltit fanta stica. h. g. multū vltit nām itellectuam et itelle ctua est: qz remouet ab ea illud qd est pfectionis in pō cognitiua: et inuenit i pō sensitua vt i vltit fantasie. pōit igi bec pluralitas pōit necessitate: qz pōit perfectio nē nāe pfectionis saluādā maiorez qz sit nāe impfectio. ergo dico qz est necesse po

Ad questionem

(ris vltit saltem eqlem.)

Sexta

nere in intellectu spēm itelligibilem pōit nālī actu itelligendi pōit rōnes iam pōit ex pte obi inqstū vltit: et inqstū pōit itellectui: que due pōit itellectiōe. pōit vltit iten tō Arist. qz de aia volens qz aia sit quodam modo oia quasi pōit exponit se. qz est per se sensus sensibilis et p tellectū vel sciam scibilia: quod aliq exponit qz nō loqz vniiformiter hic et ibi. qz de sensu loquit quātū ad spē cōit ipressam: de itellectū at quātū ad hitum scientie: C. Sed bec expō nō vltit ē ad itellectiōem pōit: sic anti qui pōituerunt aiam ē oia realr vt oia cogniteret: sic pōit ponit ea ē oia nō realr sed per quādam silitudi nē. Si aut per sensus ēet sensibilis pōit similitudines im pressas: et pōit itellectū ēet itelligibilis: aut hoc ēet pōit scien tiam: que ē in itellectū: et ita nō ēet scibilia pōit silitudinē qz scia de se non est silitudo itelligibilis circumscrip ta oia alia spē obiectū repōitandī: aut pōit aliqū fantasia repōitandī obiectū itelligibile. et tūc nō esset aia itelligi bilia oia per itellectum: sed oia p fantasia: nō enim ēet ibi repōitandī itelligibile nisi fantasia tū scōs pō itionem istā. C. Ex pōit tū est ad istud intentio Aug. qd deduco sic. Nihil enī sufficienter natum est gignere noticiam actualē nisi ipm hēat obiectū pōit nālīter qz actum pōit sibi in se vel i aliquo repōitandī ipm. Sed ne gando spēm itelligibile tota pars itellectiua nō hz an actum itelligēdi obiectū sibi pōit in se nec i aliquo re pōitandī. g. negādo spēm itelligibile nō in itelle ctua parte erit sufficienter natū gignere actū itelligē di. Et ita nō in pte itellectiua vel gignitionis: qd ne gar Aug. 12. de tri. c. 14. et 17. c. 18. C. Si rūdeas qz me mozia est i pte itellectiua pōit supia per hoc qz itellect? scūs ē in actu pōit itelligēdi: et sic est actiuus respectu scōi actus itelligēdi: ita qz hnt noticiam pōit confu sam actiuus est respectu noticie scōe distincte. C. Cōtra. hoc est opō. istam et ptra Aug. C. Cōtra opō. qz ponit qz vltit vt in fantasie. s. ibi quasi i memoria: vt aut mo uens ad actū itelligēdi est ibi pōit quasi in itelligentia. g. per istā opō. nullus actus itelligēdi est memorie sed i itelligētie. C. Est et hoc cōtra Aug. vt apparet de tri. c. ca. ii. vel. 28. Itelligētie tribuētes cogitātes formatio nē. et lib. 15. c. 15. vel. 7. Nihil itelligim? nisi pōit itelligētiā. Silit at rōne: qz act? ille quo memoria ē i actu pōit: aut ē idē cum illo actu itelligētie: et tūc idē erit rō gignēdi: aut erit alius: et tūc vltit sit cū actu itelligētie et tūc duo actus erūt simul. aut nō: et tūc memoria forma liter gignet qz nō erit: est. n. memoria formalr per te p illud quod nō est quādo gignit actus scōs. C. Si etiam dicas qz memoria ē memoria pōit hitum scientalē hoc nō stat cū opō. qz dicit qz pōit hitum nō ē obm pōit nisi i fantas mate. et iō habēt hitum o3 recurrere ad fantasia ad B vt actu itelligat. g. nō ē obm pōit per hitum scientalē pōit: sed per fantasia qd nō ē i pte itellectiua: hoc ma gis patebit respōdēdo ad aucto: rates Aug. ponēt sciē tiam i memoria: et nō spēie ipressam in itellectu sicut arguitur ex verbis eius.

Ad primum argumentū

principale.

Itū pōit apparet qz illud argumentū non cogit: qz si vale ret: cōcluderet dōm opō. qz nullo modo pōit itelligi vltit: qz qd enī sit illud per quod vltit repōitatur silit rep sentabit sicut si esset impressum ab obo. sed si impmcre tur ab obo impmret a singulari: qz actus est singulari sicut argumentum dicit. Ideo rūdeo qz alia pōit esse rō agēdi: et alia rō agentia. singularitas est conditio agen tis nō rō agēdi: sed rō agēdi est ipsa forma existētie in

Distinctionis

singulari fm quā singulare agit. Cum ergo accipit qd qd
cūq; spēs gignitur ab aliquo repñat ipm scdm illaz rō-
nem scdm quā gignitur ab eo si intelligatur de ratione
gignentis: falsa est. si de rōne gignēdi cōcedi pōt: tūc
nō segt qd repñat qd sub rōne singulari: sed sub rōne na-
ture: qd rōnā ē rō gignēdi. ¶ Sed ista rōnā nō vī suffi-
cere: qd ita videret qd spēs i sensu repñaret vī rōnā sin-
gularē: qd rō gignēdi spēm in sensu nō ē singularitas: s; rō
nāe. ¶ Tō gñaliter rōdeo qd qñ spēs gignit ab aliq; sic
a totali cōrepñat ipm sub illa rōne sub qua gignitur: lo-
quēdo de rōne gignēdi: et repñat ipm cōcomitanter
sub rōne gignētis: aut salte nō sub rōne opposita ratio-
gignētis. et iō spēs in sensu nō repñat obm sub rōne vīis
q est cōditio opposita rōni gignētis singularis: sed in p-
posito obm nō ē cā totalis gignēs respū spēi intellēgi-
lis: qd cū ipso agit intellē agēs sicut pñalis cā: et iō gēituz
ab istis duab; cāis pōt repñat obm sub opposita rōne
singularitatis: que est rō gignētis. ¶ Ad scōz de presen-
tia ista: dico qd obm respū potētie h; pñā pñā realē
f. approximationē talem vt possit gignere spēm tales in-
tellectus: que est rō formalis intellectiōis. ¶ Scō per
istam spēm genitam que est imago gignētis ē obm pñs
sub rōe cognoscibilis siue repñati. pñā pñā pñā pñā
naturaliter scdm. quia pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā
per quā est formaliter scdm pñā: qñ igit accipit qd spēs
in intellectu nō est causa pñā obiecti. dico qd falsum ē
pñā sub rōne cognoscibilis salte in cognitione abstra-
ctius de qua modo loquimur: et cum probatur qd pñā est
obm pñs qd spēs ibi: hoc ē verum de pñā reali q agēs
est pñā passio: et intelligo sic qd i pñā signo nature est obm
i se vī i fantasmatē pñā intellectui agēti i scō signo nāe:
i quo illa sūt pñā intellectui possibili vt agentia passio
gignitur spēs in intellectu possibili: et tunc in tertio p spēs
ē obm pñs sub rōne cognoscibilis. ¶ Ad 3^m Aug. de tri-
g. ponit memoriam ē multoz sil cognitorum habi-
tuali: sicut pñā ibi de perito multaz disciplinarū ē. et
go o; fm oem op. ponere multa cognita in memoria ha-
bitualiter: et illa vt sunt ibi sūt aliquo mō cā noticie ge-
niti: fm Aug. et nō nisi cā nālī quaten; pñā pñā pñā
volūtatis: igit si arg^m valz fm oem op. cōcluderet actua-
le cognitiōez sil pluriū. ¶ Tō 8^m sic dcm ē de p cognito
z. q. b. tertie dis. quia cuiuscunq; spēi singulare fortius
p mouet sensū: eius fāstima efficacius ipm: et p mouet
intellectū: et quo ad istuz pñā actū nō ē i pñā nāe qñ intel-
ligam fm Aug. 3^m d libero arbi. Nō ē in pñā nāe qñ cog-
nitio actualis cuiuslibz habitualr noti. de hoc pñā. 6^m dice-
tur. Cum igit dicit. aut pōt mouere ista spēs ad intellecti-
onē: aut non. dico qd pōt. s; alia spēs fortius mouet ista
impediē ne mō moueat: pōt aut postea p iperium volū-
tatis iperātis mouere ad cognitiōem istius: et cuiuslibz
alteri^o obi habitualr cogniti. ¶ Ad Algazelē dico qd sil-
tudo nihil valz: qd h tollit illud qd ē ibi rō impossibilita-
tis. qd pñatur per Aristo. et comentatores. 7^m meta. vbi
volūt qd rōnes oppositoz nō sūt oppositē in intellectu.
¶ Ad 4^m dico qd nō tantū intellectus patit ab obo rea-
li impmēte talem spēs realē: sed ab illo obo vt in specie
intelligibili patit passione intentionali: et illa passio est
receptio intellectiōis que est ab intelligibili inquantuz
intelligibile ē relucēs i spē intelligibili. et istud pati est intel-
ligere: sicut patebit in qōne pñā. ¶ Cū vltra dūducis qd
tūc intellectio nō ē motus rei ad aīaz: nō sequitur: quia
impressio spēi est qdā mōt^o rei ad aīaz: quatenus res h; ē
esse i illa spē: intellectio ē sequēs spēm impressam ē mōt^o
rei ad aīam: quatenus per intellectiōem obm h; ē cā aīa
actualiter cognitum quod prius tantum habuit ēē ba-

Tertie

Ad rationes

bitualiter cognitum ē. alterius opinionis. Cum p argu-
tur in pñā op. qd recipere speciē
duenit sensui pñā: qd pō organica dico qd hoc est falsuz.
qd illud nō est pñā cā: sed pñā cā cuiuscunq; potētie
habēdi spēm pñā repñatē obm sumi: qd ipa ē cō-
gnitiua: et natura dedit sibi vt possit habē obiectum pñā
recliter sibi pñā qd cognoscat. Sed pōe organice dedit:
vt obm sit pñā nō i pō ipsa sed i organo: hoc est in parte
corporis: quā pñā pō organica: et illa pñā sufficit: quia
totū cōpositū ex pte corporis sic mixta et ex potētia hēt
spēm. et hūc totū sufficienter obm ē pñā qñ spēs est i illa
parte corporis: cū igit intellectui nihil pfectionis auferat:
inquātū pō cognitiua est ex hoc qd nō ē organica: imo
magis additur sibi pfectio: segt qd sibi possit ēē obm p-
sens aī actum sicut alijs potētys. sed illa pñā non erit
p aliqd impressum organo. qd nō h; organū. ergo erit per
aliquid impressum illi potētie: tale at ipressum repñatē
tā pñā pñā in pō intellectiua actum intelligendi vo-
co spēm intelligibile. Breuiter igit dico qd sensu h; obm
pñā in illa parte corporis que ē organum illius sensus
sed itellē tam illam pñā pñā pñā actū qd ipm actum
h; rōne eiusdem receptiui: ideo falsuz accipitur qd spe-
cies talis nō est nisi pñā pñā pñā organum. Nā enī cā
talem partē talis corporis: sic mixta: vt sit perfectibilis
a tali pō aīe: et cōgruat opationi eius: quia mā est pñā
forma: et non cōuersio. ex 2^m pñā. et comentatores primo
de aīa. Membra Leonis nō pñā a membris cerui nisi
qd aīa differt ab aīa: nō igit forma est pñā mām: s; ē.
et iō talis pars scā est talis spēi receptiua: vt per talē spe-
ciem sit obm pñā totū cōpositū. pñā pñā pñā pñā
obi i spē nō est talis dispō corporis. sed pñā causa pñā
tētia apprehēsiua habeat obm actū cognoscibile sibi p-
sens: vel i seipā vel i aliquo qd est pñā ipius organi in tali
opatione. ¶ Ad aliud de pñā 3^m de aīa. qd intellectus est
locus spēm: pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā
qd saluans: sicut dñs qd ipius loci est seruare locatum. et
organa sensitiue pñā nō sūt loca: qd non ita saluant spēs
receptas i eis: spēs quippe intelligibiles non vidēt de-
leri sicut spēs sensibiles: qd spēs sensibiles ita est i orgāo
qd pñā cōmipi per contrarium formaliter vel p dispō-
nem i susceptiue discōueniētem tali pñā: sicut pñā pñā
de memoria et reminiscētia. Senes et iuuenes. i. pñā
sunt male reminiscētiū pñā abundāciam humorū
nimia: et ē pñā idispōnem et lesionē organū: istoz troq;
modo nō est spēs intelligibilis i intellectu: vt per se dele-
atur per aliquod contrarium ad ipam seu per idispōnē
receptiui: alie multe congruentie possent assignari circa
illud vocabulum locus: circa quod non o; multū imor-
rari. ¶ Ad addit de pñā qd speculamur quod qd est in
fantasmatibus ē. pñā omnibus talibus auctoritatib;
dico qd talis est connexio istarum potētiarū. s. fantasie
et intellectus pñā istū qd nihil intelligimus i vī nisi
singulare fantasiamur. nec est alia conuersio ad fantas-
mata nisi qd intelligēs vī imaginatur singulare ei^o. nec
intellectus videt quod qd est in fantasmatib; sicut i rōe
vidēdū sed intelligēs quod qd ē relucēs in spē intelligibi-
li videt illud i suo singulari vīso per vtutem fantasie
in fantasmatē. ¶ Ad addit de Aug. qd nō ponit spe-
ciem intelligibilem i memoria: sed scia. Respondēdo. di-
co qd vbi ponit sciam statim ponit aliqd quod includit
spēm intelligibilem: s; nō vtatur istū vocabulo: quia. i. 5^m
de trini. cap. io. cum premisset ex ipsa scia quā memo-
ria tenemus gignitur verbum: subdit qd formata cogi-
tatio ab ea re quam scimus verbum est. et idem de trini.
i. 5^m cap. 2. Cum pñā pñā. simillima est vīso cogitationis

Questio

vīsoni scie. subdit: qñ ergo qd ē in noticia h; ē in verbo.
tunc est verū verbum. et eodem cap. i. 2. vel. 3. Tūc enī
est verbum simillimū rei notē de quā gignitur et imago
eius. qñ de vīsonē scientie vīso cogitationis exoritur.
subdit nec interest qñ id didicerit qui qd scit loquī. s.
militar cap. 2. vel. 6. Qñ ad memoriā meam acies co-
gitatiōis mee aduerto ac si in corde meo dico qd scio ē.
¶ Ex istis oibus apparet qd illud qd Aug. tribuit meo-
rie rōne scie vt gignenti exponit se semper de obo pñā
i memoriā: nō est aut obm pñā i memoriā: vt memoriā
intellectiua est per sciam: vt est hūis distinctus a specie.
ergo op; qd illam pñā esse intelligat per speciem intel-
ligibilem et sub illa rōne sub qua distinguitur ab habitu
scie pñā pñā pñā: et h; modo ē debet accipere illud vbum
pñā. 3^m de aīa: qui cum premisset qd aīa est quodāmo-
do oia: subdit qd per sensum est sensibilia et pñā scia: sci-
bilia: scia quippe ibi tam apud pñā qd apud Aug. i lo-
cis predictis accipitur pro ipsa pñā pñā pñā pñā pñā
cti i memoriā intellectiua que pñā pñā pñā pñā pñā
virtualiter scia: qd i obiecto sic pñā pñā pñā pñā pñā
liter tota scia de tali obiecto. ¶ Nec species est illa scia
que reducit intellectum de potentia essentiali ad acci-
dentalem scdm Aristo. 8^m pñā pñā. et 2^m de anima.
¶ Non autē illa que pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā
dam derelicta ab actibus. nam ante istam ad pñā actū
considerandi regitur qd sit iam reductus intellectus ē
potentia essentiali ad accidentalem: alioquin non opera-
retur tunc magis qd pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā
reclucet qd itas dñs: non tantum virtualiter: qd totam
continet: sed formaliter potest dici habitus cognitiuus.
qd est qualitas magis qd i intellectu disponens ipsuz ad
actum: ex hoc habetur argumentum pro spē intelligibi-
li: qd non videtur quomodo aliqua scia tota dici possit
vna ratione pñā obiecti nisi quatenus illa scia continet
tur virtualiter in illo pñā obiecto intelligibili: non enī
tota illa scia dicitur vna ab obiecto quatenus reclucet i
fantasmatē: quia illa non esset vñitas alicuius habitus
intellectualis: sed alicuius imagiabilis. ¶ Ad arguitur
post scdm op. qd potentia que est ad aliqd actum ordi-
nata actuatur pñā per illum actum. Dico qd quelz potē-
tia apprehēsiua vt apprehēsiua ē est i potentia ad ap-
prehēdēdū pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā
tate via generationis: et quandoq; pñā pñā pñā genera-
tionis: quandoq; obiectum in se est pñā tali potētie: vt
actu cognoscibile ab ea tunc enī non o; ante actū i potē-
tia aliqd aliud fieri i quo ipsum obm sit pñā. sed pñā
quod sit ab eo est actus: quando autē obm nō est natus
i se esse pñā sub rōne actu cognoscibilis a tali potētia:
tunc quelibet potētia apprehēsiua ē i potētia ad app-
hensionem et ad aliud: i quo cognoscibile erit pñā: et
pñā ordine originis ē i potētia ad habendum istam
sentia qd ad habendum actum: et ita est i pñā pñā: sensu-
bilia enī non sunt nata i se esse pñā pñā pñā pñā pñā
tione actu intelligibilium. sed tantū i spē intelligibili pos-
sunt sic esse pñā: et hoc quantum ad intellectiōem
abstractiua de qua est sermo i pñā pñā pñā pñā pñā
ia apprehēsiua respectu taliz est i potētia ad dupli-
cem actum et ab agente approximato pñā ordine origis
recipiet pñā actum qd posteriorē: nec tñ intelligo.
ita istos actus ē ordinatos qd pñā sit rō recipiēdi rei
spectu posterioris: sicut. s. superficies est rō recipiēdi al-
bedinem. tunc enī intellectus respectu nullius intelligibi-
lis recipere posset actum 2^m: qd est intellectio: nisi pñā ha-
beret actum pñā vt spēm eiusdem obis sed intelligo qd
intellectus de se est rō immediata recipiēdi vtrūq; actū
ipsi actus tamē iter se sunt ordinati qñ obm non est nau-

Septima

47

tum ēē pñā in se: qd tūc o; pñā nālīter ē illum actum q
obm est pñā vt intelligibile qd illum g elicitur circa obm
intelligibile vt pñā. Si istetur ista solutiōem: qd nūq;
pñā pñā ē pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā
at nō vī necessitas: quia obm vī pñā pñā pñā pñā pñā
tasmate. g nō est ponenda ista spēs in intellectu. ¶ Rñ.
deo qd necessitas ē semp dignificare nām nobilē: qñ nō
appet aliqd māifeste pñā pñā. s; magnā vīlificationē nāe
intellectū vt intellectiua est: vt esse qd non possit habere
obm suum sibi pñā in se abis mendicat pñā pñā
a potētys inferioribus cum qbus contingenter coniu-
gitur in rōe potētie: et tamen pñā pñā pñā pñā pñā pñā
possint habere obiectum sibi pñā vt in se. et si itellē
possit habere obm sibi pñā i potētia inferiori: non ta-
mē summa pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā
telligendi: et sicut alijs potētys cognitiuis: ita multo
magis isti potētie debet concedi obiectuz esse summe
pñā quantum potest esse pñā ante actuz cognō-
scendi. et h; non saluatur nisi in specie intelligibili: non ē
ponitur pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā
nisi ponatur cam posse conseruare speciem intelligibilem
pñā actum. et ita habere obiectum suum pñā pñā pñā
seruatur. fine actu: quia hoc conceditur sensitiue. et pñā
fectionis est in cognitiua qd nō dependeat ab aliquo i co-
gnitiue sua: sed qd possit habere obiectum pñā sine de-
pendentia ad aliam potētiā. ¶ Qd. VII.
¶ Secundo quero de noticia geni-
ta que sit causa
gignens vel ratio gignendi cam. ¶ Et quero
vtrum pars intellectiua pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā
quid ei^o sit causa totalis gignēs noticiā actua-
lem vel rō gignēdi. ¶ Et arguitur qd non. qd 2^m de ania
probat pñā sensum esse passiuum: non actiuum: per hoc
qd si esset actiuus semper ageret: sicut si combustibile
esset combustiuum semper combureret. ita arguitur in
proposito: si pars intellectiua esset actiua respectu intel-
lectionis semper intelligeret: et ita sine obiecto. quod est
falsum. ¶ Secundo sic. 3^m de anima. Intellectus possi-
bilis est quo est omnia fieri: sicut intellectus agens est
quo est omnia facere. ergo intellectus possibilis saltem
non erit causa actiua respectu cognitionis: sicut poten-
tia passiuā non est actiua respectu actus. ¶ Tertio sic.
Actiones distinguuntur pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā
rum actiuorum. si igitur intellectus qui est indistinctus
sit principium actiuum omnis intellectiōis. tunc om-
nes intellectiōes essent eiusdem speciei: et si omnes in-
tellectiōes ērgo et omnes habitus: et ita consequenter
omnes scie essent eiusdem speciei. ¶ Ad oppositū Aug.
9^m meta. Immālitās est ratio intellectiui sicut intelli-
bilis: igitur intellectus siue pars intellectiua pñā pñā
alitate sua se sola est actiua respectu intellectiōis sic re-
ceptiua. ¶ Item. si obis vel aliqd eius esset ratio forma-
lis agēdi. qd intellectiōes oboz diuersoz spē cēt diuerse
spē: qd ē falsum. pñā pñā qd actus dñt spē qd sūt a cāis
diuersis spē. falsitas pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā
specie specialissima ēē propa scia: et ita de pluribus spē-
bus spālissimis non posset esse vna scientia.
¶ In ista questione est vna opinio que attri-
buit totam actiuitatem
respectu intellectiōis ipsi anime. Et imponitur Aug.
qui dicit. i. 2. super Gene. cap. 28. qd qd imago corporis ē
i spū qui est pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā pñā
corporis i spū qd ipz corpus i sua suba: segtur: nec sane
putandum est facere aliquod corp^o i spū: tanq; spūs cor-
pori cēti mē vice subda. oī. n. mō pñā pñā pñā pñā
facit illa re de qua facit. nec yllō pñā pñā pñā pñā pñā

tur intelligibile quomodo fantasma occurrentia cau-
fant omnem discursum. ¶ Itē quo modo causabuntur
intentiones logice vel relationes rationis. si enim fan-
tasma causat oēm intellectiōem quēcūq; causata ab eo
erit realis: qz illa dī ēē realis itellecō. hō que causat imē-
diatē a re vel a spē representante rem in se. ergo nulla ī
tellectio causabit intentiones logicas vel relatiōes rō-
nis: qz intellectus nullo actu suo poterit conferre oīm
ad aliqd: que collatio causat relatiōem rōnis vel itetiō-
nē scōm ī obiecto. ¶ Itē qūo reflectetur itellecō sū
pīa actū suū: z hō qūo erit in ptāte potentie reflectentis
fī. n. fantasma cāns aliquā itellecōiēm h3 nālīter cāre
reflexiōē super istā actiōē pari rōne z reflexiōē re-
flexiōis: z sic ī infinitū. vt dicit Aug. ī. de trini. Si autē
nō hō cāre reflexiōē sed tñ actū absolutū: z postea oc-
currat aliud fantasma nō vī posse assignari qūo posset
ēē aliqua reflexio sup aliquē actū. Itē qūo illud nō vili-
ficat aīam q oēm actiōem suam nālem que ē perfectio
nālīs tā pfecti entis effectiue causet fantasma: nullā enī
pfectiōem vī posse cāre fantasma in intellectu: que ex-
cedat nobilitatē ei: qz effect' equoc' non pōt excedere
cām equocā: sed deficit. īgī nihil pīcise causatum a fan-
tasmate sicut a tota cā actiua pōt ēē perfect' fantasma
te: sed īpfect' eo: z ita nulla pfectio erit in hoīe maior
īpso fantasmate: quod est absurdissimum. zc.

Tertia opi. ponit q intelligibile vt simpli-
citer pīus intellectui non
p spēm irelligibile: s3 p fantasmayt illustrat ab intelle-
ctu agēte ē ī itellecō possibilī vt ī memoria. vt at imutat
ad actū intelligēdi est ī eo: vt ī intelligētiā: cui' noticiā
terminat ī spm oīm. Et quātū ad istā duo itells ē passi-
uus. videlz īquātū ē memoria hīs oīm simpliciter pre-
sens: īquātū intelligentia est ab obo sic pīte mota ad
pīmū actū intelligēdi. ¶ S3 itells fact' in actu pīo nālī
acumīne suo pōt suffodere z discutere in vno quocq; qd
sit cōponēdo dīuīdēdo rōcinādo: z sic īngredere quid re-
spectu itellecōis simplicis: z pp qd respēcū pplexi: vt re-
spectu cōclūsiōis scībilis. Et in isto discursu itellecōis
īquātū discūrrit ēēē: īquātū tñ cōcipit ēē passiu'.
¶ Itē idē istam positiōē de passione respectu noticiē
pīme simplicis z cōfūse: z actiōē respēcū noticiē distincte
īuestigare: vī retractare z corrigere alibi: vbi īquirens
de pīo actiōe actionū vitaliū. s. sensationis z intellectio-
nis. ponit q illud pīm' est aliqd in īpō aīato z nō obiectū
extra. sicut z in sensu ponit q spēs īmpīssa ī organo tātū
īclīnat z īclīnādo excitat potētīā z qīst euocat ad pīpīaz
opatiōē. ¶ Fantasma ī vīute fantastica īclīnat itelle-
ctum: ita q itells īclīatus fit ī vltima dispōne ad eliciē-
dū itellecōiēm tanqz suaz pīpīā opatiōem. Et p istā
opiniōe adducī ibi vñā rōnem p īstis actionibus: qz sūt
vitales: z nulla actio transcendit perfectionem agētis.
et aliam de actione manente in agente: z iste sunt pīe
actiones z vōnoīant pīe īpsum agens: hīc lucere se hēt
ad īpsum lucens: non illuminare. ¶ Ad hō cōcordat rō
Augustīni. q anima form' in se īmagines cognitiōnū: q
tres rationes adducte fuerunt pīus pro pīa opiniōe.

Contra. neutra istarum opinioū nec retra-
ctata nec retrāctās vī esse
vera. Non retractata: quia aut itellecōis factus ī actu
secūndum noticiām primām confusām est actiūus vī-
te sui respectu intellectiōis secūnde: aut virtute illius
noticiē pīme confūse. Si virtute sui non videtur ratio-
nabile q aliqua causa possit esse actiua respectu per-
fectioris ī aliqua specie: z nullo modo possit esse causa
actiū respectu īmperfectioris eiusdem rationis. Intel-
lectio autē pīusa z dīstīcta albi vident ēē itellecōiēs

Distinctionis

eiusdem rōnis: qz eiusdē obi. ergo vñ in cōueniētiā qz intel-
lectus de se possit ēē causatiuus respectu scōe intellecti
onis que ē perfectior: r non respectu prime. Si autē dicas
qz respectu scōe ē actiū virtute actus pmi. Cōtra actū
imperfectior nō pōt ēē rō formalis causandi actū pfectio
rē: qz tūc nō ēē vñ de posset pbari deū ēē perfectissimū
ēē si effectus posset excedere eam suā totalem in pfe-
ctione: cognitio autē distincta ē nobilior cognitione con-
fusa: ergo illa cōfusa nō ē formalis rō eliciendi vel cau-
sandi illam distinctam. Cōpino ēē retractas nō vide-
tur ēē vñ. qz qd intelligit per inclinātiōem: aut aliq
forma que sit i intellectu p quā inclinet aut nihil. Si ni-
hil nō magis inclinā nūc qz pū inclinabatur. Si aliq
aut actū intelligēdi: tūc oppositū op. eoz: qz obm cau-
sabit actū: aut aliq pū actū intelligēdi vñ spēs nam
ipsi negāt. Cōtra cōuerso: respectu autē intellectiōis pars i
tellectiua est cā superior qz species alicuius obiecti: vt
parebit in sequēti questione. ergo obiectum non inclinat
intellectum.

Quinta opi. ponit

spēs obi in intellectu
vel ipsum obm i se pre
sens est gignēs vel ē rō gignēdi noticiam act. alē in intel-
lectu. Et ipse intellectus triūmodo se hz tanqz materiale
vel informatus illa spēs vel per obm supplens vñ spēs.
Ad hoc arguit sic. Cōmētator 3. de aia cōmēt. 5.
Intellectus se hz ad formas vñ sic mā pma ad formas
idividuales. Et alibi aia nostra est infimū i genere intel-
ligibilium sicut mā i genere entiu. Et 3. de aia 28. phi-
sicozum. Intellectus aū hūi est i pō cēntiali sicut mate-
ria aū formā. Et 3. de aia. Intellectus nihil ē eoz qz que
rūt ante itelligere. Cōtra oibz istis cōcludit. pō intellectus
respectu intelligibilis ēē pure potētiā: sed quod ē pure
potētiā nō pōt ēē pnc actiū alicuius actus nisi in
formatum aliqua forma: tūc pñ formalis erit forma.
Cōtra vñ qz ipse factio ē formalis p formā qz faciēs assimi-
latur factio: ita actio vñ ēē formalis p illam formā qz agens
assimilatur obo. ita illa similitudo erit formalis rō agēdi.
Ad B ē adducit qz agēs ideterminatū nō pti i actio-
nem determinatā vel circa obm determinatū nisi drem-
minef: itellē de se ē ideterminatū ad oē intelligibile et
ad oē intellectiōem. g ad B qz intelligat aliqd regitur
determinatio aliq: illa nō ē nisi p spēm intelligibilem. igit
illa species intelligibilis regit vñ pñ determinatiū.

Sexta opi. que redit

opī. est qz ipsa noticia actualis genita siue i sensu siue in
intellectu ē spēs. Et tūc sicut rō formalis gignēdi species
actualē que vñ noticia actualis ē rō obi vñ spēs obi i me-
moriam. ita segt qz ad ppositū qz rō formalis gignēdi noti-
tia actualē est ipm obm vñ aliq spēs i virtute obi. Cōtra B
ita qz qñ obm ē in se pñs ab eo egredif vel gñat species
qz ē intellectiō: cū at nō ē i se pñs sed p spēs i memoria tūc
p illā spēm vel virtute illi spēs gignēt alia spēs que est in
tellectio. Cōtra ista opi. qz tenus vñ spēs intelligibilis ēē
noticiam actualē adducit Aug. 2. de trini. ca. 2. vel 4.
vbi ingit: illa tñ informatio sensus qz visio dī a solo imp-
mit corpe qd vñ: qd at impmit vel gignit a solo corpe ē
spēs. g illa spēs ē visio scōm Aug. hoc idē scōp batur p
pñm 2. de aia. qz vult qz idē sit sonatio r auditio. qz idē
est actū actiū r passiuū. r p pñm 3. phicoz. sed sonatio in
actu causat spēm soni in aure. ergo illa spēs causata est
idem cū audicione. ita spēs sensibilis r sonatio idē sūt.

Conclusio istarum

duarum opi. vñmāz
impobatur p quedā

Tertie

argumenta facta contra opi. secundam. Nam effectus eg-
nocius nō pōt excedere in pfectione cām equocam. sed
deficit necessā ab ea. Intellectio ēē effectus equivo-
cus spēs intelligibilis: si ab ea sola cāret. ita simplr ēē i
perfectior spēs intelligibilis qd nō est verus. Silt r hūi
nō vñ necessarius sicut arguit i ibi quita rōe. Silt quo
fieret discursus. quō reflexio quomōdō causarentur
vidēs rōnis siue itētiōes logice. Quō plexio falsa cui
assentiret tāqz vere. si sola spēs intelligibilis gēta a fantas-
mate ēē rō formalis ois intellectiōis. Silt tūc spēs esset
magis pō intellectiua qz itellē. ita ipsa separata hēret eū-
dem actū: sicut calor separ. calefaceret. Silt tūc intel-
ligere nō videret ppa pfectio ipm itellē. quia nihil vñ
eēntialr ordinari ad illa opatiōem ad cuius pñ se hēt
in pō dictionis sicut ad accidēs per accidēs sicut calefie-
ri nō vñ ppa pfectio ligni. ex quo lignū se hz ad calorem
sic ad accidēs p accidēs. sed ita se hēret itellē scōz istā
opi. ad spēm intelligibilem que ēē pñ intellectiōis. igit
Silt tam in sensu qz i intellectu ppositū codē repitātē
maior attentio vel conatus facit actū perfectiorē. Idēz
enī hūi eandē spēm intelligibilem vñ fantasmatia: pfecti-
us intelligit illud ad cuius intellectiōem magis conatur
r min. qñ min. Ita ēē i sensu eodē obo pñte r in eodēz
lumie r i eadē distātia pfecti vñ aliqd p maiorē atten-
tionem i vidēdo. p3 etiā ex B qz magis qñqz leditur vi-
sus ppter maiorē attētiōem. immo ceteris pibz vnus
oculus magis attētus posset multū offendē i visioē ali-
cuius i qua min. alius offendit: sicut p3 p experientia.
p3z etiā fm August. 2. de trini. cap. 2. qz in attento
multum remanēt spēs p visioē: que non remanent in
oculo nō attendenti. Cōtra ista opi. arguit spāl-
ter qz ipsa sit falsa tā in sensu qz i intellectu. In sensu. qz
spēs ista qz ē visio sit eiūsdē rōnis cū illa qz ē in medio. il-
la in medio erit formalis visio. g mediū formalis habens
eā erit formalis vidēs. Si at pter hanc spēm i visu que
ponitur visio sit alia alterius rōnis ab ea. r alia vidēs
rōnis cum illa que ē i medio: bñ ppositum. f. g. ly. r illd
qd ē visio dicat spēs: tñ est aliqd aliud pū eo i oculo. et
alterius rōnis r illud vñ cōiter dī ē spēs. Et ita spēs pro-
prie oca differret ab actōe. Cōtra ista opi. arguit qz spēs i medio
differt a spēs i oculo p diuersa recipiētia. hoc nihil ē: qz
sicut albedo ē eiūsdē rōnis in lapide r equo: ita illa qz
ē formaliter albu scōm eiūsdē rōnis in oculo r in medio si il-
la de se sit visio formalis. visio formalis erit in vtroqz. r i
quocūqz ē formaliter visio illud formalis ē vidēs. Prin-
cipale ēē ppositum p3. qz in oculo ceco manente tamē
sic mixto vt pū cātur spēs. Silt in oculo dormientis.
als nō excitaret ab excellenti sensibili pñte. Non etiāz
alr aliquis excitaret a sono excellenti nisi spēs esset in
aure. tñ in istis non est visio. Ita ēē in oculo bñ disposi-
to recipit aliq spēs eiūsdē rōnis cum illa que est in me-
dio. ex hoc qz ipm organū ē siltis disponis cū medio p3
p pncipalitē vñ qz r dyaphaneitatez. ex 2. de aia. r ista
non erit formaliter visio sed pōz visioē. Cōtra ista opi. qz
intellectu sit falsum. p3. cōiungēdo aliqua dicta sic opi-
nantis: posuit enī nullam ēē aliā spēm ab eēntia diui-
na in visione dī. r bñtudinē eēntialiter consistere i so-
la visione. Cōiūge istud oē qz visio formalis est spēs. r
legitur qz bñtudo nra erit formaliter eēntia diuina p
batio: beatitudo formaliter est visio scōm eos. visio for-
malis ē spēs fm eos. spēs ē formalis eēntia diuina. g esse
tia diuina ē formalis bñtudo nra. Sed hec conclusio est i
cōueniens aut negent ista pmissa qz visio ē spēs. aut po-
nant qz eēntia diuina hz aliam spēm a se: aut beatitudi-
nem eēntialiter in alio qz in actu visionis.

Questio.

Questionem

Respondeo et
dico qz intel-
lectio actualis est aliqd in nobz nō ppetuum.
sed hūi ēē post nō ēē sicut experimur. Istius
ergo opz ponere aliquā cām actiua: r aliq mō
in nobz: aliq nō ēē i potestate nra itelligere cum vo-
lumus: qd est cōtra pñm. 2. de aia. Apparet ēē hic qz opz
currere aiaz r obm pñs: r hoc i spēs intelligibilis: sicut
ctum est i pcedēti qōne: qz alio modo nō est presens vt
actu intelligibile: loquēdo de sensibili obo r materiali.
Dico g tūc qz istius intellectiōis nō est totalis cā actiua
obm nec i se nec in sua spēs: sicut apparet per rōnes ptra
secūda gntā r septā opinionēs. Et qz tūc non posset
saluari imago in mente: vt mens est: quia nihil ipm men-
tis hēret rōnem parentis. Nec tota causa intellectiōis
ē aia intellectiua vel aliqd eius formalis ppter rōnes fa-
ctas cōtra pñm opi. Et qz tūc actus nō ēē siltu-
do obi: nec distingueretur eēntialiter ppter distinctio-
nem obi: qz eēntialis distinctio nō est ab eo quod nō ēē
cā sic est: simpliciter perfectior intellectio perfectio-
rō intelligibilis ppositū qz conatu bñcīde ex parte i-
tellectus. pbatio: qz posita causa totali efficacius opā-
te segtur perfectior actio: ita si anima ēē causa totalis
vbi cūqz ipsa ex pre sui perfectius ageret: ex maiori co-
natu perfectiorē intellectiōem pduceret: ita intellectio
dei nō esset perfectior intellectiōe mūse: qd ē contra
pñm. io. ethicozum. ponentē felicitatē in speculatione
obi perfectissimi pñt qz tūc ēē infinita actiuitas i tel-
lectu inquantū est actiua respectu oim intellectiōis: qz
ad vñā intellectiōem vnus rōnis regitur aliqua p-
fectio i causa illius intellectiōis: r ad aliam intellectiōem
alteri rōnis regit tanta perfectio vel maior: ergo hūi
banc r illā ē perfectior qz hūi illaz tñ: ita hūi infini-
tas tales vt totalis cā ē infinitū in pfectione. Silt nō vi-
deretur quō aliqua tota scia continetur vñtialiter i obo
si sola aia intellectiua haberet cālitatem respectu actus
r habitus. Si ergo nec aia sola nec obm solum sit causa
totalis intellectiōis actualis: ita sola videtur requiri
ad intellectiōem: segtur qz ista duo sunt vñā cā. integra
respectu noticie genite. Et ista est snia Aug. 9. de tri-
ni. ca. vltio. Sicut allegatū fuit arguēdo ptra pñm opi-
onē. ligdo mēndū est rē. Qualiter autē hoc sit disti-
guo de pluribus causis pcurrentibus ad eundē effectū.
Quedā. n. ex qz concurrunt sicut aliqui duo trahē-
tes aliquod idem corpus. Quedā vñ nō ex equo: sed
babētes ordinem eēntialē: hoc duplr. vel sic qz supior
moneat inferiorē ita qz inferior nō agat: nisi quia mo-
netur a supiore: tūc inferior hz a superiore virtutē illā
qua mouet. Quāqz autē superior nō mouet inferiorē: nec
dat ei virtutē qua mouet: sed superior de se hz virtutē p-
fectiorē agēdi. r inferior hz iperfectiorē virtutē agē-
di: nec tamen recipit virtutē istam iperfectiorē a su-
periori que est perfectioris virtutis. Exemplū pñm mē-
bri hūi scōe diuisionis: de potētiā motiua que ē i ma-
nu r baculo r pila. Exēplum scōi mēbri: si mater ponat
virtutē actiua habere in generatione prolis: illa r po-
tētiā actiua patris currūt vt due cā. pñtiales ordina-
te quidem: quia altera perfectior reliqua nō tamen im-
perfectior recipit suam cālitatem a causa pfectiore: nec
tota illa causalitas ēēntialiter in causa pfectiori. sed
aliquid addit causa iperfectior intātū qz effectus non solū
nō pōt ēē perfectior a causa pfectiori plusqz ab iperfecti-
o: immo nō pōt plus ēē a pfectiori tñ qz ab iperfecti-
o. Ad ppositū. obm intelligibile pñs i se vel in spēs itelli-
gibili r pars intellectiua nō concurrūt vt cause ex equo
ad intellectiōem: quia tūc alterum haberet cālitatem

Septima

47

talem imperfectā r reliquum suppleret eā: r si alterum
ēē pfectū posset hēre in se vñō existente totam causali-
tatem amborum: sicut si virtus motiua vnus esset per-
fecta suppleret virtutem alterius: r tūc species esset qz
quidam gradus intellectualitatis su. plens gradum in-
tellectualitatis deficientem intellectui: r tūc si fieret
perfectior intellectus fm gradum talem posset sine spe-
cie r sine obiecto habere actus itelligendi: quod est fal-
sum. Cōcurrunt ergo ista duo vt habentia ordinē
eēntialē: nō tñ pñm mō: qz nec intellectus dat obiecto vt
spēs rōnem sue cālitatis. Nō. n. obm natū est in se vel in
spēs sui facit intellectiōem per aliqd qd recipit ab itellē
sed ex nā sua: nec intellectus recipit suā causalitatem ab
obo vel spēs obi. sicut pbatū est contra gntā r septam
opi. ista qōne. Cōtra igit cause eēntialr ordinate vt
timo modo. f. qz vñā ē simplr pfectior altera: ita tamen
qz vñqz in sua partiali cālitatē ē perfecta nō depēdēs
ab alia. Cōtra arguitur ptra istud qz i causis talibz eē-
ntialr ordinate neutra ē pfectior alteri. g spēs itelli-
gibilis nō erit forma ipm intellectus. Cōtra ad idē si
sit pfectior itellē: r totū B sit rō agēdi. g vñā opatio vt
potē intellectio nō hēbit vñā formalē rōnem agēdi. f. ab
ente p accidēs: quale ē hoc totū. itellē hūi spēm erit vñā
per opatio: qd est inconueniens: qz qd non est per se
ens nō per se ē ratio formalis agēdi. Cōtra rideo ad p-
mā: accidit speciei inquantum est causa partialis re-
spectu actus itelligendi cum intellectu vt cum alia cā
partiali: qz ipsa perficiat intellectum: quia rsi perficiat
eum: nō dat tñ intellectui aliquā actualitatem pertinetem
ad causalitatem itellē. Exēplum. potētiā motiua in
manu pōt vt iustello inquantum acutum ē ad diriden-
dum aliquod corpus: ista acuties si esset i manu vt i sbo
posset manus vt ea ad eandē opatiōem: r tñ accideret
manui inqstū i ea est potētiā motiua qz in ea acuti-
es ēē. r cōuerso: qz acuties nullaz perfectiōem daret
manui pertinentem ad potētiā motiua sine tali acutie. r
ita eodē modo vt ea qñ ē in alio coniuncto manui. vt
iustello: sicut vteret ea si esset i manu. Ita i pposito. si
spēs posset ēē inexistens intellectui absqz iberētia p mo-
dū forme si isto mō iexrēt ēē sufficēter pūcta intellectui
posset iste due cāe partiales intellectus r spēs pūcte
qñ spēs i format intellectū: qd ē apparet ponēdo aliqd
intelligibile pñs sine spēs: illud enī obm ē causa partialis:
r non i format intellectū qui est altera causa partialis. f.
iste due causae partiales appropimate absqz informatio-
ne alterius ab altera p solā approximationem debitam
cānt vñū effici cōm. Cōtra idē p3 ad scōm. qz in vñō
quoz ordine cāe opz ponere respectu vnus effectus vñā
per se causam: r vñam per se rationem causandi. ita in-
tellectus in suo ordine causalitatis est vnus. r hz vñāz
formalem rōnem causandi: r spēs vel obiectum in suo
ordine causandi est vñā causa: r hz vñam rōnem causā-
di. sed non opz talem causam. put complectitur omnes
causas partiales habere vñam rationem causandi nisi
vnitatem ordinis: quia si cum vnitate ordinis concur-
rat vnitas per accidēs: hoc accidit. sed vnitas ordinis
est per se. Exēplum sol in suo ordine causandi hz vñam
rationem causandi respectu plis: r pater i suo ordine cau-
sandi ē vñā causa vnus rōnis: sed causa totalis qz cōple-
ctitur patrem: r solē non habz aliquam vñam rōnem
formalē cāndi: sicut non ē vñā cā nisi vnitate ordinis. r
si cōtingat cā sic ordiatas pter vnitatez ordinis hēre
vnitatem p accidēs inquantū. f. vñā accidit alteri: hoc nō
cōuenit eis per se inquantū cause.

Distinctionis

Ad argumenta

opinionū per ordinem. pri-
mo ad auctoritates Augu-
stini. Dico q̄ imago que ponit ab eo ēē i spū: q̄ intelligatur
ēē i aia vel i aliquo aie vt i subiecto: nō precise i corpo-
re sic mixto: aliter q̄cluderet illam imaginē ēē nobilio-
rem oī corpore sicut dicit ipse. i. super Gen. quod autē
est in aia vel i aliquo aie vt i subiecto nō ē illa spēs q̄ cōter-
et i spēs: sed illa recipitur i parte organi q̄ corp⁹ sic mix-
tū: sed illud q̄ recipit i aia vel potentia aie est act⁹ co-
gnoscēdū: ergo p̄ imaginem intelligit ipse talem actū. Ista
glo. arguit ex dōcō eius. i. de trini. cap. 2. vel. 5. vbi vult
q̄ informatio sensus que fit a solo corpore visio dī: illa autē
q̄ informatio est p̄pā spēs que recipit i parte organi. s. i. cor-
pore sic mixto. Hoc p̄ ex hoc q̄ dicit q̄ gignitur a solo
corpore q̄ videt. Sicut ergo illud q̄ ē p̄pā imaginē dicit
visio. ita cōuerso visio p̄t dici imago: et multo ver⁹ q̄
visio scdm veritatem ē quēdā qualitas et talis qualitas
ē quēdam similitudo obi: et forte perfectior q̄ illa simi-
litudō prior que dī vīitate spēs. ¶ Hoc intellecto facili-
t̄ ad auctoritates eius: p̄cedo. n. q̄ istam imaginē que
ē sensatio nō causat corpus i spū vt totalis causa. sed aia
cāt i se mira celeritate: nō tamē vt tota cā s. ipsa et obi.
vñ dīc ibidē. i. 2. q̄ mox vt visū fuerit cō. sanus q̄ p̄-
sentia obi regitur in rōe visibilis vt aia faciat i se vī-
sionem et nō regitur nisi vt aliquo modo causa partialis
sicut ipsemet exprimit. i. de trini. c. 2. vel. 5. q̄ a. den-
te et visibili gignitur visio. ¶ Ista cōclusionem sic in-
tellectam pbat rō sua i auctoritate preallegata: quia il-
la p̄positio. s. q̄ agens est p̄stātius patiēte nō est im-
mediata: sed dependet ex istis tribus. s. agens est p̄stātius
effectus: et effectus agentis ē actus et forma patiētis:
et actus est nobilior potētia. ergo agēs inducens h̄s for-
mam est nobilior patiente. Ubi igitur iste p̄positiones
sunt vere ibi p̄positio Aug. quam accipit ē vera. Ista at
q̄ agens ē p̄stātius effectui nō ē vera nisi de causa to-
tali. p̄t. n. aliqua esse causa partialiter agēs ad aliquē
effectum nobiliozem se sicut elementū i vīte corporū
celestium p̄t agere ad generationem mixtū q̄ est nobi-
lius ipso elemento agente vt partiali causa. ¶ Per istud
p̄ ad secundam auctoritatem Aug. i. de trini. c. 5. v. l. 5.
Format enī aia in se imaginem. hoc est sensationem et non
in potētia neutra: sicut superficies ad albedinem ē i po-
tentia neutra et non naturalis: et istam naturalitatem ostē-
dit cum dī de se. Et loquitur ibi tñ de sensationib⁹ vt ap-
paret: quia dicit ibidem q̄ illas partes aie que corporū
similitudinibus informantur habemus cōmunes cū be-
stis: hoc verum ē de illis que informantur imaginibus:
hoc ē sensationibus: extendēdo nomen imaginis ad sen-
sationem. ¶ Ad rōnem p̄maz pilla opinioē dico q̄ cō-
cludit pro me: quia cognitio cum sit operatio vitalis nō
ē a nō viuo sicut a totali causa: potest tamē non viuum
esse causa partialis alicuius viui vel effectus vitalis. sic
sol non viuus est causa partialis cum patre ad genera-
dum filium viuum: et multo magis in p̄posito est possi-
bile: quia hic causa principalior est viua: sicut patebit in
sequenti questione. ¶ Cum arguitur post de forma p̄-
fecta hoc concludit q̄ aliquam actiuitatem habeat re-
spectu p̄prie operationis. Sed quia videtur concludere
totalem causalitatem in ea respectu sue p̄prie opera-
tionis. ¶ Respondeo q̄ ista forma ex perfectione sua
ordinatur ad habendum aliquā operationē circa totū
ens. vt dicitur. 3. questione huius di. quia vero non est
simpliciter perfecta q̄ non ē infinita: ideo nō potest in
se habere totum ens: ex eius ergo perfectione q̄ sua i
perfectione cōcluditur q̄ aliquā actiuitates habeat nō

Tertie

et sufficientem: quia nō posset habere totalem causalitatem
cognitionis respectu totius entis nisi haberet i se totū
ens. et ideo dico q̄ forme imperfectiores bñ possunt ēē
cause totales respectu suarū operationū: q̄ operationes earū
sūt limitate ad res: respectu quāz hēre totalem actiuita-
tem nō cōcludit aliquā perfectionem actiui nisi limita-
tam. Sed in ista forma p̄fecta ordinat ad totū ens non
potest poni totalis causalitas respectu cognitionis toti-
us entis: tunc enī poneretur in ea virtus actiua illimi-
tata. Sed tamē p̄t poni causalitas partialis i ea et p̄tia
lis in obiecto: vt sic ipsa possit cooperari perfectioni sue
circa quodcūq̄ obiectum: et obiectum etiam quodcūq̄
cooperari sibi magnū obm ad magnam perfectionem
eius et paruum ad partem. ¶ Alia duo argumenta de
actione vt distinguuntur contra factionem et q̄ actio de-
notat agēs. p̄cedo. pono enim actum intelligēdi vema-
nere in agēte: nō tñ in supposito agēte. ita q̄ nō trāseat
extra suppositū: sed nec trāsit extra partē intellectiuiam
sensitiuā: nec extra intellectiuiam appetitiuā. nec extra
principium eius actiuium i aliam potētiā. sed manet in
parte intellectiua que ē cā partialis eius. Non autem oī
actionem p̄prie dictam manere i sua causa totali. s. suf-
ficere q̄ maneat in sua cā partiali.

Ad argumenta

pro scda opinioē quāuis pos-
set ibi tangi: vt rum ista cali-
tas q̄ attribuit parti intellectiue cōueniat p̄prie intel-
lectui agēti vel possibili: tñ illa difficultates dimitto vsq̄
alio. ¶ Cū p̄batur q̄ possibile nō p̄t hēre illam calita-
tem: q̄ nihil idē agit in se. ¶ Respondeo q̄ illa p̄pō nō ē
vera nisi de aliquo agente viuioco: nec ista p̄batio eius
q̄ tūc idem ēē i actu et i potētia: cōcludit: nisi quādo
agēs agit viuioco: hoc enī inducit i passum forma eiūsdē
rationis cū illa per quā agit. Si enī aliqd sic ageret in se
sequeret q̄ simul haberet formā eiūsdē rōnis ad quāz
mouet: et dum moueretur ad illā cāretur illa. igitur simul
hēret illā et nō hēret. saltē hoc legitur de duabus formis
eiūsdē spēs vel de eadem. In agētib⁹ autē equiuoce.
i. i. illis agētib⁹ que nō agūt per formā eiūsdē rōnis
cum illa ad quā agūt: p̄positio illa q̄ nihil mouet se nō
h̄z necessitatem: nec p̄bō eius q̄ aliqd sit in potētia et in
actu respectu eiūsdē aliqd cōcludit: nō enim ibi agēs est
tale formaliter i actu q̄le passum ē formaliter i potētia:
sed agēs vīualr ē tale i actu quale formaliter i potētia:
patiens: q̄ idē sit vīualr tale i actu et formaliter tale i po-
tētia ē dīctio. Ista glo. de agētib⁹ viuioco et equiuoce
necessaria ē: q̄ p̄bō posuit motū nō tñ in genere q̄lita-
tis sed quātūtatē et vbi. In quātūtatē autē et vbi nullūz
ē agēs viuioco: q̄ i genere quātūtatē et vbi nulla ē for-
ma que sit p̄n^m iducēdi silem formā: imo vt gnāl^r dica-
tur quicūq̄ motus est ad formā nō actiua: nō ē ab agē-
te viuioco: q̄ ex q̄ forma talis terminas nō ē actiua nul-
la eiūsdē rationis est principium agendi. Sunt igitur
apud p̄m multi motus ab agente non viuioco sed eg-
uoco: et ibi agēs est virtualiter tale i actu quale patiens
formaliter in potētia. ¶ Si arguas. ergo in omnibus
posset idē esse i actu vīualr et i potētia ad actū formale:
et sic quodlibet p̄t mouere se. ¶ Respondeo q̄ i ista illa-
tione est non causa vt causa: nā ex generali ratioē act⁹
virtualis et potētie ad actum formalem nulla est repu-
gnantia: quia si ex ista ratione esset repugnantia tunc et
in qualibet esset repugnantia: tamen in aliquo cū actu
virtuali concurrat aliqd aliud: propter quod repugnat
sibi quandoq̄ esse i potētia vel actu formali tale. Exē-
plū ē calidum vīualr i actu et formalr i potētia de se
non includit cōtradictioem vt repugnantiam: et iō i nullo
subo includunt repugnantiam q̄ p̄p hoc non possunt esse

Questio

simul: nec alterz. ēē ibi q̄ alterū. Tñ sol qui est calidus
vīualr nō p̄t ēē calidus formalr: tñ hoc non ē p̄pter re-
pugnantia istaz. p̄bo. q̄ saturn⁹ ē frigid⁹ vīualr. et tñ nō
p̄t ēē calidus formaliter. gactus vīualis nō erat in eo
cā repugnat: sed aliqd aliqd ēē cōe Soli et Saturno:
puta q̄ ista sūt corpora icorruptibilia: et caliditas est q̄li-
tas corporis corruptibilis. ¶ Sed si obijcias q̄ talia p̄nci-
metha ex quo sūt gnāl^r nō debēt negari p̄p aliq̄s vi-
cultates spāles. ¶ Respondeo q̄ nulla sūt p̄n^m metaphisica
q̄ hēant multa singularia falsa: intellecto autem q̄ nihil
ē i actu vīualr et in potētia ad actū formale: et ista re-
pugnantia accipiat ex parte vī rōne actus: et potētia nō
ē p̄ncipiū metaphisicū: q̄ multa singularia patēter sūt
falsa: ex quo p̄s q̄ illud nō ē p̄ncipiū metaphisicū: sed
nihil ē i actu formali et i potētia respectu eiūsdē actus for-
malis: vt p̄ ē sic nihil ē in actu et i potētia. ¶ Et si oīo
contēdas q̄ et loquēdo de actu vīualr et potētia ad for-
malem actus sit p̄n^m metaphisicū. Quomodo alij erāt
ita ceci: et iste solus videns vt rōnem cōmuniū termi-
noz metaphisicorū nō possit accipere et ex eis apprehē-
dere vītatē talis cōplexi quod ipse ponit p̄ncipiū me-
taphisicū: q̄ nō tñ ab alijs nō ponit p̄ncipiū: immo i
multis falsum. et nūq̄ necessariū in rōne terminorum.

Cum arguit scdo physicorū de cā māli et efficiente q̄
nō coincidūt vt est de mā que ē in potētia pura. s. nō
de mā fm quid: qualis ē subm respectu actus. ¶ Nec
se ē enī aliqd idē q̄nq̄ esse mā et efficiēs respectu eiūsdē
q̄d appetit: q̄ alias passio nō predicaret per se scdo mō
de subo: q̄ si p̄dicetur per se scdo mō de eo ē ei⁹ cā mā-
lis sicut mā ē in accidentib⁹: q̄ ponit i dīffōne eius vt ad-
dit: sicut ē p̄dicatio vt se. igitur et necessariū. sed q̄d est sola
cā mālis respectu alicui⁹ nō h̄z necessitatem respectu eius. g. oī
pter calitatem māe ponere in subo calitatem efficientē ad
saluandū necessitatē. ¶ Ad arguit postea de relationi-
bus realib⁹ oppositis. Dico q̄ aliq̄ relationes opposite
sūt icōpossibiles i eadē nā et i eodē supposito. alique in
eodē supposito: s. nō i eadē nā. aliq̄ nec i eadē natura:
nec in eodē supposito. vñ ex rōne relationū realiz i cōi-
nō p̄t concludi repugnantia earū in eodē. ¶ Exēpla p̄-
dictorū causa et causatum in eadē nā sūt supposito re-
pugnant: q̄ si nō: tūc idem deberet a se p̄ducere et p̄-
ductū nō repugnant in eadē nā: q̄ nā potest cōicari sine
diuisione sui: qualis est natura diuina: repugnat tñ i eo-
dem supposito: mouens autem et motū nec in eadē na-
tura: nec in eodem supposito repugnant: quia hic nō po-
nitur dependentia essentialis quāle ponit relationes cāe
et cāti: nec per idē ponit q̄ idē sit anteq̄ sit: quod p̄cedet
vt rō p̄ducti et p̄ducētis: sed tñ ponit h̄s q̄ idē depēdet
a se quātū ad actū accidentale: sicut motū a mouēte opē-
det quātū ad actū accidentale quē recipit ab eo. ¶ Incō-
possibilitatē igitur aliq̄ rōnum oīz reducere ad aliquāz
incōpossibilitatē potē. et vbi ista p̄o nō inueniunt ibi nec
illa icōpossibilitas rēsonū oppositaz cōcludet. ¶ Hoc
ē aplius declarā: q̄ sicut iste relationes p̄ducētis et p̄-
ducti q̄ sunt repugnantes i eodē supposito p̄nt fūdari in
eadē nā illimitata sic i eadē diuina. ita iste relationes
mouētis et moti q̄ multo minoz h̄z repugnantia funda-
ri p̄nt in eadē nā aliq̄liter illimitata. Quicqd autem est
in potētia ad aliquē actus formāl^r: et cum hoc h̄z ean-
dem actualitatem: quā sicut cū idē mouet se ē equali-
ter illimitatū: ponit enī nō tñ capax illius perfectionis:
sed vt cāns cā: ibi igitur p̄ illimitatōem aliq̄lem bñ cō-
patiuntur se iste relationes opposite. ¶ Ad achillē eorūz
q̄ quodlibz moueret se. Dico q̄ sic arguit ē 3. p̄mā opi-
nionē in excludendo cām sine q̄ nō: q̄ nihil ē cā totalis
et p̄fecta et mālis effectiua alicui⁹ gn ipm approximatus

Septima

totali receptiuo et nō ipeditū causet illud lignū at spēs
approximātū sibi p̄p: et sufficienter: et nō p̄t p̄i aliqd p̄-
petuū ipeditū q̄ ignis nō ē p̄is sibi: q̄ si ponat hoc
impediēs amoueat illud et nō erit ipeditū. si aliqd amo-
ueatur illud: et sic discurrendo per singula hēbif sibi p̄-
sens lignū. et nullo modo ipeditū: igitur ipm ēē cā actiua
totalis respectu caloris et ipm est et totalis cā receptiua.
igitur semp ēē calidum. nō autē semp est calidū. ergo cum
non posset poni nō calitas totalis p̄ ipeditū: nec p̄
approximatiōem: nec p̄pter receptiuum concludet q̄
in ligno nō est causalitas actiua totalis quod est p̄posi-
tum. sic igitur nō oīa mouebunt se vt cāe totales: q̄ nulle
tales nā: q̄ non habent semp actus: sūt cāe nāles to-
tales illius actus. ¶ Sed dices saltē dīcā lignū ēē cām
partiale vt p̄t igne cōagat ad calefactionem sui i rōe
effectiui vel actiui partialis. ¶ Nec ista cauillatio valet:
q̄ cause due partiales non ponunt respectu eiūsdē effe-
ctus quando altera precise habet totum effectum i vī-
te sua viuioco vel equoco. p̄bo. si enim altera hēret in
virtute sua totū effectum segtur q̄ totum potest p̄du-
cere. igitur alia causa partialis nihil potest p̄ducere: vt
idem bis p̄duceretur ignis autem qui ex p̄cedēti ar-
gumento conclusus fuit habere actiuitatē respectu ca-
lefacere in ligno: h̄z in se virtualiter totū calozē ligni:
ergo lignum hic nullam habet causalitatem partialem.
¶ Ad p̄positū igitur q̄ aia non semper est in actu respectu
cuiusq̄ intellectiōis: cū tñ ipa sit receptiua respectu cuius-
cūq̄ intellectiōis: et ipa sit sibi ipsi approximata et non
semper ipedit. concluditur ipam nō ēē causam actiua:
totalē: sed aliqd aliud regitur: illud autem aliud con-
cludit ēē obi: q̄ eo p̄t segtur effectus: eo non presente
non p̄t hēre effectus. Concludit ergo p̄mo causalitas
aliqualis in obi: nec totalis. q̄ obi p̄pter sui imperfe-
ctionem non potest hēre in virtute sua totaliter intel-
lectionem p̄pter suam perfectionem. et iō concluditur q̄
cū obi regit aliqua alia causa actiua partialis: non autē
alia ab intellecta: q̄ ipa concurrente cum obiecto seg-
tur intellectio. sic ergo concluditur hic duas ēē causas
partiales actiuas et in alijs multis: non q̄ nihil mouet
se nec totaliter nec partialiter. ¶ Ista etiā quod habet
p̄ Achillē nō videt multum efficax argumentum: hoc
enī vt esse cautela quedam diuertendo a parte opponē-
tis ad partem respondentis: quia p̄pter defectū argu-
mentorum induunt tales formam respondentium vt re-
spondentes faciant argumenta ad p̄bandū vnum ne-
cessarium. s. q̄ lignū nō calefaciat se.

Propterea et quarta

argumenta addu-
cta ad que opz respondere: qui vult credere de actu pri-
mo simplici: et de scdo distincte cognoscēdi: vel illud vi-
ctum scdo opi. q̄ species inclinat credat: non credēt ta-
men non sit articulus fidei nisi per rationem ostenda-
tur. ¶ Iste tamen due opiniones. s. 3. et 4. que vident
inter se opposite concordantur adinuicem et confirmā-
tur. et hoc sic. ad agendum requiritur rō formalis agen-
di et rō agētis. agens est suppositū. rō agēdi est forma
elicitia actiōis. ¶ In p̄ia igitur actiōe in itellm possibile
agēs est fatalis. sed q̄d q̄d ē splendens in fantasmate
est ratio agēdi in ipso. et hoc in quātū illud q̄d q̄d ē
stat in lumine itellm agentis et penetratur ab ipso lumi-
ne et ambitur ab ipso agente. et hac ratione agēdi p̄mū
impressum in intellectū possibile ē inchoatio h̄z sciē-
tialis: que inchoatio nō ē spēs itelligibilis nec forma mo-
uens ad actū intelligēdi: q̄ obi est in se p̄is quatenus
relucet in fantasmate: q̄ fantasma p̄is ē intellectui: q̄
videt ēē in corpore. igitur non regitur aliq̄ alia species per

actū hic ponit p̄t ēē rō agēti respectu proprii passionis
intellectus p̄t ad se agēti respectu sine de rō agēti respectu
motus rō agēti p̄t ad se agēti respectu sine de rō agēti respectu
p̄t ad se agēti respectu sine de rō agēti respectu sine de rō agēti respectu

Distinctionis

quā obiectum sic sit pñs: nec aliqd aliud tenēs vicē obi vel repñtas ipm cū ipa ipressio pma hēat rōem 7 quo 7 qd respctū itellectōis quo: qz p ipam ē itells in potentia pñ qua 7 accidētali ad actū itelligēdi sicut p grauita tē ē corpus i potētia ad vbi: 7 ē ē quo quātū ad p q ma nēt in intellectu pedito ab actuali itellectōe: etiā qd: qz sibi pñs occurrit sicut fm Aui. pñmū sensatū ē spēs non vt obm terminans: sed vt qd quasi oeducēs nō per collatiōem sed per pñuatiōem ducit in obm. Sic igit pñmū opī. 7 scda quo ad hoc: qz pma negat spēcē 7 scda dedit iclinariōem pcedēte actū. Quo ad p q pma opī. ponit itellectū ēē passiuū respctū pñi actus: 7 actiuū respctū scōi act. 7 scda opī. vt ponere qz aia seipā eliciat actū: hoc pñmū sicut qz scā tali ipressione pñma in intellectu occurrit agēti iquātū passum nititur salua re suum ēē: hoc ē vt August. 6. dñsice vbi loquitur de illis numeris occurforijs 7 de alijs: in isto occurrit in tellis ibibit illam itellectōem pñsam 7 trāsmittit ad intima sua: 7 tūc recipit eā a se intimius qz possit eā re cipere ab obm: illi ē ipressio sic intimate occurrit itel lectus scōi: 7 in illo scōi occurrit imergit se illi penetrā do illam 7 i b ē disticta 7 pñca cognitio intellēctus.

Quicquid sit de

opinionibus illis quas iste medius nitit exponere: ar guitur contra multa hic dca. qz pñmū pñt. s. qd qd ē gelu cēs in fantasmatē ēē rōnem agēdi formālē fantasma ti. Contra. quōd aliquid est rō agēdi alicui in quo nō est formālē: aut si quoquo mō qd qd ē ponat i fantasma te: cū istud sit esse eius fm quid: qz fm esse repñtari 7 non fm aliqd ēē existētie. quōd ipm quod qd est f3 istō esse erit rō formālē agēdi aliqd actiōem realē: 7 ita cū istud fantasma per quod cōuenit sibi istud ēē non sit pñ cipalis cā agēdi fm eos nec qd qd ē fm qz existit in eo ē pñcipalis rō agēdi: quod ē cōtra eos. p. pñter h qro qd ē qd qd ē stare i lumine itellectus agēti si nihil aliud est nisi itellectū agēte esse in ania 7 in fantasia eiusdem anime esse fantasma. g. pñter qñ fantasma ē in virtute fantasctica sit ista penetratio 7 ambitio: et ita erit in frenetico 7 dormiente qd negat ille cuius opī. expñt. si aliqd aliud est qz illa duo ēē sūt 7 sit aliq actio noua: dēf igitur eius termin⁹ nouus: nō erit in fantasma te. igit erit in intellectu possibili. ergo qd qd ē non agit p aliquā penetratiōem que penetratio pcedit actiōes qd qd ē s3 m mō qd qd est cū itellectu agēte coagit cādo aliqua impñsiōe nouā in intellectu possibili. hoc dīc opī. illa pñca. Si dices alia opī. ponit spēs a itelligibi le ipressam. ista nō ponit spēm talem sed ichoatiōes ha bitus sciētiālis. Contra. ista opī. ponit istā ipressiōē ēē pñmū quo itellectus ē in pō accidētali: cū tñ pñs ēēt in pō cēntiali. sed si per istā ipressiōē non est obm intel ligibile pñs nūc magis qz pñs: nō magis est nūc in potē tia accidētali qz pñs. si ē pñs aliquo mō nūc quo mō non fuit pñs pñs: illud quo nūc est pñs ē spēs itelligibilis: b ē magis apparet ex b qd pñmū ei occurrit tanqz ostēdē ti obm pñ nālem cōtinuatiōem ad ipm: hoc non posset ēē nisi obm reluceret in eo 7 ita hēret rōes spēs. Si hēret hoc quod dī inchoatiōem hitus sciētiālis pcedere actus non est veyz: qz hitus pñprie loquēdo. vt pñs loquit 2. erbicoz generatur ex aliquo actu elicitō: sicut vltim⁹ gradus hitus generatur ex vltimo actu. ita pñmū ex p. ita qz gūm qz gradus hitus est posterior aliquo actu. er go illud qd ē simplr pñmū in intellectu possibili non ē aliqd ipius hitus. Doc cōfirmatur fm opī. illius do ctoris quie xponit: qz ponit istam inchoatiōem ēē tē tiam hitus totā. Qd vltimū dī de occurrit illō: ratiō

Ca. i.

De quo. s. q. 19.

Tertie

occurrit nō bene assignat nec ad intēdēz Aug. patiē ens enim occurrens agēti nitit saluare se 7 pñro agere agē ti corūpenti spēs hic istud agēs agit ad pñfectiōem 7 salu tem passi. ergo nō occurrit ei pñter illā rōnem vt saluet se. nec ista ē intentio Aug. vult. n. qz aia occurrens passio ni facit ab aere in aure vehemētius agit illud aerez 7 cāt magis auditiōe qz solus sonus arēt. hoc igit o currens est ei coagere. Et tūc rñdeo breuiter ad Au gustinū de ipressiōe spēs itelligibilis scā in organo vt spe cie itelligibilis scā i itellectu: aia per potētiā tales oc currit. i. cū illa spēs ipressa coagit ad actū aliquem perfe ctiozem qz possit illa ipēs de se sola causare. Et cum vltra addit de illo duplici occurrit pñro occurrit passioi quasi coagenti. post passioi ibibit. quero qd significēt ista verba metaphisica: si significēt qz per scōm occur sum cāqz aliqd perfectius qz per pñmū: illud intimius perficī: sicut dī mā itimius perfici a forma perfectiori q magis actuat eam. ergo in pñmō occurrit non trāsmitti tū passio illa ad itima magis qz pñs. sed aia coagēs illi passioi causat aliqd perfectius quod est itipm i aia qz illa passio pñs causata.

Ad auctoritatem

pñmū opī. Dic tñ non determinādo dico qz pñs locutus est cōter de potētijs aie in quātū sunt qbus formaliter sumus i actu scōi. puta de sensu in quātū est quo forma liter sentimus. de itellectu in quātū est quo formaliter itelligimus: formalr ar itelligimus intellectu in quātū recipit itellectiōem qz si causet eam actiue: nō tñ dicoz itelligere intellectu in quātū causat sed in quātū b3 itelle ctionem vt formam: bēre eni quātū ēē esse qualiter ita itellectum habere itellectiōem siue recipere qd idē est: est ipsum ēē itelligentem: nos igit itelligimus itelle ctu in quātū recipit itellectiōem. iō pñs loquēs sic de itellectu necesse hūit dicere eū esse passiuū: 7 qz itel ligere est quoddā pati: hoc est qz itellectio in quātū est quoddā quo formalr itelligimus ea in quātū est qd causa pta i itellctū: nō ar itelligimus ea in quātū est qd causa tum ab itellectu si cātur ab eo. nā si deus cā causaret et eam i itellctū nostro ipmeret hō minus ea itelligerem sicut dixi pñtelligētia actualr. ita dico de scire habitu aliter: qz itellectus est quo scim⁹ habituāli in quātū recipit hitum: non in quātū istū cāt si illuz causat: dico igit qz oēs auctoritates que sonāt passibilitatē itellect⁹ possibilis possunt exponi de eo in quātū eo cognoscim⁹ bitualiter vel in quātū cognoscimus actualr. 7 isto modo concedo qz est passiuus. 7 si sit actiuus nō tñ fm istā rō nem. sed accidit ei qz sit actiuus fm istā rōnez: affirmāo ergo iste auctoritates de itellectu quod verus est. qz sit passiuus: non loquētes de itellectu sub rōne actiui s3 asserentes ipz habere rōnem receptiui: i3 ipm nō dicāt non esse actiuum. locus autē ab auctoritate nō t3 nega tiue. Et per idē rñdēf ad illud de potētia accidētali 7 cēntiali: non eni itellectus est i potētia essentiali qz deficiat sibi aliqua rō causalitatis in quātū est ex parte sui: sed itellectus est i potētia essentiali qñ alia causa pti alis non est sibi pñs: quā o3 esse presente ad hoc qz se q actio. 7 qñ illa causa partialis est appropinquata est i po tentia accidentalī siue pñpina ad agēduz. S3 illa auctoritas qz dicit qz itellectus possibilis nihil est eozuz q sunt ante itelligere regit aliam expñonem: quā i rātuz pertractāt aliq: vt dicant itellectum possibilem ēē i pu ra potētia i genere itelligibilī sicut mām pñmam in genere corporalium que non est itentio pñi. qz potē tia ad accēs nūqz fundatur nisi i substantia i actu: itel lectio autem siue spēs itelligibilis nō est forma subalis

Questio

sed accidentalis. igit qd est immediatū receptiuū illius est al qd in actu subali: aut saltē qd ē mediate receptiuū. 7 tūc qd immediate recipit erit aliquis actus a pñtalis. sic se h3 supficies ad albedinē. itellect⁹ igit possibilis fm qd est illud in quo recipit spēs itelligibilis vel itellectio vel il lud fm qz spēs recipit in aia nō erit purū potētiāle: sed erit aliqd in actu pñmō. i3 in respectu potētiē nō sit ali quid in actu. cum. n. loquor de potētia receptiua albe dinis nō loquor de potētia que dicit respectū ad albedi nem. ille. n. respectus nō est aliquid i actu. sicut nec albe do ad quā est: est aliqd in actu: sed illud i quo est ista po tentia est aliquid in actu vt supficies que ē receptiua al bedinis. ita hic licz an itellectiōē potētia an actus q est respectus ad itellectiōē nō sit aliquid in actu sicut nec itellectio ad quā est: tamē illud qz est ista potē tia qd est fundamētuz istius respectus est aliqd in actu. 7 illud est itellectus possibilis. nō est igit apud pñm itel lectus possibilis nihil in actu sic isti accipiūt: sed opz ex ponere illā auctoritatē hoc modo. nā itellectus pñmū illa que pñm occurrit ex fantasmatibus. sicut dī ctū est in q. scda bñi dñs. nihil igit pñsumus potētiā pñ pinqua itelligere an itellectōēz alicuius imaginabilis. ideo nō possumus itelligere itellctm an itelligere alte rius itelligibilis. ergo nec itellectus potest itelligi a no bis an itelligere alterius itelligibilis. ergo nō est itelli gibilis an itellectōēz alicuius alterius. sicut pñmū an cē dens est veyz sic 7 rñs. ideo sic itelligendū est ipm nō cē aliqd corz que sunt an itelligere. s. itelligibilium: non qz ante qz itelligat nihil sit in actu: sed qz nō est aliqd qd possit potētia pñpina itelligi a nobis an itelligere alteri⁹ pp itellectōēz nram. qñlē icipiētē a fantasmatib⁹. Et cū post arguit de illa similitudine qz sit rō taz faciēdi qz agēdi. Dico qz i faciēte bñ forma est rō faciēdi i qua for ma faciēs assimilat sibi scñs: in agēte nihil est. pñductū nisi ipsa actio. actio. n. ē vltim⁹ termin⁹ nec b3 aliū ter minū. 7 iō nō opz qz i agēte rō agēdi sit aliqd in quo assi milet agēs alicui alteri pñducto. S3 dices saltē illa ē rō agēdi i qz agēs assimilat sibi pñductū. s. actōēz ipaz. bñ cōcedo qz spēs illa qz est similitudo obiecti 7 p quā itellect⁹ assimilat cognitioni pñducte est aliqua rō agēdi: sed non totalis rō: nec ē rō pñcipalis: sic patebit in sequēti. q. sed qñ due causz occurrūt sufficit in pñpinoze similitudo for malis 7 in remotioze virtualis siue similitudo equoca: 7 ita itellectus qz ē a supior equoce 7 virtualr assimilat co gnitōi vel itellectōi. spēs aut qñ causa pñpinoz quāsi vniuoce 7 formalr assimilat ei. Cū arguit post dī de terminatiōe itellectus ad diuersos act⁹ 7 obiecta. Cū b3 qz alia ē ideterminatio mālīs pp defectuz actus. alia ē in determinatio agētijs pp illimitatōēz virtutis actiue sicut sol est ideterminatus ad multa gnandū. pñmō idetermina tiō nō agit nisi determinat p aliquē actū: qz alias nō est in actu sufficere: s3 in potētia. scōm mō ideterminatū nulla forma alia a se determinat: sed ex se determinat ad pñducē dū quēcūqz effectū ad quē ex se est ideterminatū. 7 hoc pñte passo receptiuo sicut sol pñte passo gnāt qdlibz ge nerabile ex quo ipm natū est gnari. ita in pñposito inde terminatio itellectus nō est ideterminatio potētiālis actiue in ordie cālitaris: s3 est ideterminatio actualita tis qñ illimitatē. 7 ideo nō determinat p formā que sibi sit rō determinat⁹ gēdi: s3 tñmō p pñtiam obiecti circa qd determinat⁹ nata est esse determinata itellectio. Uel alr possz dici qz sicut causa supior determinat ad agēduz pñteritē aliq pñcipali cā iferiori: sicut sol ad generādū boiem pñteritē boie agēte. 7 bonē concurrētē boue: nō aut p aliquā formā in se receptā. ita itellectus qz est cau sa supior 7 cā illimitata determinat ad hoc obm pñteritē

.VIII.

te causa particulari determinata: puta ad agendum circa hoc obm pñteritē hac spēs. nō. n. istud determinat deter minat effectiue cāz indeterminate supiorē neqz forma liter sicut rō agēdi: sed sic determinat hoc est virtus acti ua supior indeterminate pñt in determinatū effectū tali vtute inferiori determinata pñteritē.

Ad argumenta principalia.

Ad pñmū dico. qz ar pñmū de aia bñ cōcludit qz sensus nō est cā totalis respctū sensatōis: qd concedo: 7 ita argutū ē. s. pñmā opī. qz aia nō ē causa totalis actiua ad itellectōēz. 7 hoc pñcedo: sed nō cōcludit qñ pñt partia lis cā: s3 nō sequit ex hoc qz semp sit in actu: nisi qñ reli qua cā partialis pñterit. Ad 2m nō tractādo illā diffi cultatē: vtz actiuitas illa competat itellectui agēti vel possibili dico qz itellectus possibilis fm qz pñs loquit d eo est illud quo formalr sumus itelligentes. 7 eo modo pñse est quo est oia fieri: qz vt dicebat pñs sumus eo for malr itelligētes in quātū recipit nō in quātū agit. i3 agar. qz hoc accidit sibi in quātū est quo itelligimus. Ad 3m licz rñtia nō sit necessaria: qz sol pñt esse cā multoz dis ferentiū spēs pp distinctas virtutes in ipō qz sufficit i rō ne cāe effectiue ad distinguēdū effect⁹: tñ ad pñpositū pñt pñcedi pñt. cōcludit. n. qz aia nō est causa totalis omniū itellectionum: qd cōcessum est.

Ad pñmū in oppositum pñcedo qz aia: qz im mālīs est: est receptiua cuiuslibet

intellectōis. ipsa etiā est actiua cuiuslibet itellectionis obiecti alterius a se vt cā pñialis. 7 actiua itellectionis de se vt totalis cā: qz vt cognōēs 7 vt cognita fm Aug. 9. dñs. c. vlt. s3 talē itellectōēz nō bēmus p statu isto: s3 ex imālitate ei⁹ nō seqt qz ipa sit totalis cā cuiuslibet obiecti alterius a se. Ad 2m pñcedo pñtiones qz cognōēs diuer saz spēs pñprie. s. vtute ipsaz hīte dñt spēs. qd pñbo. qz ad ididua eiusdē spēs nō regit total cā diuersa spēs: vt ali qd i totali cā diuersaz spēs ab eo qd ē i totali cā alteri⁹ ididui. nūc ar ad itellectōēz albi 7 nigri nēcio regit ali qz diuersa spēs: puta albi 7 nigz vel aliqz icludētia ipā. qz ista duo magis dñt qz ididua vni⁹ spēs. qz dñt spēs. Cū arguis vltra qz tūc oēs bñt talitū differēt spēs. pñcedo de bitib⁹ qz bñt vtute pñprie talitū obz. Et cū dices qz: tē ēēt vna scia de pñb⁹ spēs spālissimis. Cū qz vna spēs spālissima pñt icludere multas alis spēs vtualr siue vt pas siones ei⁹ siue p modū cāe siue p aliū ordinē cēntiale. 7 tē bit⁹ ille qz ē formalr illi obm pñmū icludētis alia ē vtualr alioz obz. i3 nō formalr 7 p. est igit ille bit⁹ vn⁹ ab vni tate pñmū obm vtualr pñtētis oia qz pñtēt in illo: nō ē at pñprie cuius vtualr pñtēto in p obz: s3 qz essent pñprie illis eēt disticti sic illa sunt disticta. Cū. VIII.

Ad 2m de compatōe istaz duaz cāruz

partialiū qz cānt noticiā genī tā. Utz pñcipalior cā noticie gēite sit obz in se vel i spēs pñs vel ipa pñt itellectiua aie. Cū obm. pñbo. qz illud ē pñcipali⁹ mouēs qd mo uet nō motū qz qd mouet motū sic appz in oibus causis cēntialr ordiat. obm aut mouet nō motū. sic bñ a pñbo 3. de aia. itellect⁹ aut nō mouet nisi motus. qz tē. Itēz 7 c. s. 4. agēs assimilat sibi effectū qz pñt. qz illud ē pñcipali⁹ agēs qd magis assimilat vel cui magis assimilat effectus. actus aut magis assimilat obo qz itellectui. Cū item vnitās scie assignat penes vnitatē obm vtualr pñtētis eā. nō aut attribuit itellectui talis pñtētia vtualis respctū bñt. pñt nēre aut vtualr cōuenit cāe actiue. g. pñcipalior cā illius hitus erit obm qz itellect⁹. 7 si cā hitus. igit 7 act⁹. Ad oppo arguit sic. qz aliqd ē actuali⁹ formalr 7 pñfecti⁹ tāto ē actiui⁹. qz aia qz ē forma actualior multis alijs cāis pñtētib⁹ erit actiuior: ita qñ pñtēt cū eis in agēdo

5 2

Distinctionis

Illigendā totū dō referri qd̄ vniū. De alia imagine loq̄
i.4. de tri. c. s. vel. i.6. Ecce ingt mens meminit sui: itelli-
git se: diligit se. Si cernimus: cernimus trinitatē. nōdū
qd̄ deū: s. i. a. imaginē dei. Ista at̄ z. auctas vñ dīce
re p̄me nisi itelligat mō p̄dicto. tūc p̄ q̄uo resp̄cū oīuz
oboz: iferioz: a mēte nō pōit imaginē i mēte: qz nulluz
aliud obz ē imago dei resp̄cū cui: potissime: t resp̄cū ima-
ginis ei: sc̄ario ē imago i mēte: qz ad illā silitudinē q̄
b̄ ab obo. Ex istis appz corz. q̄re in pte sensitiua nō est
imago. p̄ qz ibi nō ē sūbalitas opantiū sūetotoz illoz
sūptoz. Suis opatōibz: qz p̄m sentiendi nō tñ ē aliqd̄
aie: s. totū p̄pō ex aia t pte corpis sic mixta qd̄ est totū
oza. s. s. p̄m appetēdū p̄p̄t: sensitiui nō ē aliqd̄ aie
tñ: s. s. s. p̄m. Ista aut̄ duo quoz sunt. iste opatōes
nō sūt sūbalia: qz i. iste potētie aie sūt in eadem essen-
tia t fortasse idē essentia aie: nō tñ totales cāe opatōis:
puta tota ipa oza: qz ptes corpis nō sūt sūbales nec
iter se nec potēty aie. S. i. pte sensitiua nō est duplex
modus originādū: qz sic sensus nāl̄ sentit. ita appetitus
sensitiuus nāl̄ appetit. vñ f̄m 3o. dama. lib. 2. b. r. u. t. in
suis actionibus nō agunt sed agunt.

Ad primum

ar. p̄ncipale pcedo qz q̄libz essen-
tia creata inq̄. b̄ essetia pducta
f̄m talē ydē: nō rep̄tat deū sub rōne t̄m̄: s. sub rō-
ne vñ: qz nō cāt nec ideat a dō sub rōne t̄m̄: s. sub
rōne vñ: s. tñ aliq̄ nā rōne eētie sue t multoz p̄currē-
tiū in ea tāq̄ vñ totū aggregatū pōt eē rep̄tatū t̄m̄
tatis t eoz q̄ appbēdunt i trinitate. tale qd̄ ē mēs acce-
pta i se t cū opibz suis: qz ibi est vñitas t distinctio t ordo
origis. tale at̄ ē qz ad talē p̄currēz nō est qd̄ sit iferī
mēte. sic patuit i pte sensitiua. S. cū ar. qz ē cēt ima-
go possz trinitas cogit p cognē mētis. S. i. ista p̄cur-
rētia i mēte valēt credēti trinitatē ad p̄scrutādū t p̄sua-
dēdū quō possit eē: nō at̄ nō credēti pcludūt eā eē: qz to-
ta ista aggrega: pluriū in mēte in q̄b̄ p̄sistit imago possz
eē tē in vna p̄sona. t iō ex ip̄sa nō pōt dem̄stratiue pcludi
ip̄as eē imaginē trinitatis. d̄ B. d̄g. i. s. d̄ tri. c. 24. vñ. 70.
Qui vidēt suā mēte t in ea trinitatē istā: nec tñ credunt
eā eē imaginē dei speculū qd̄ vidēt: s. nō vidēt p̄specu-
lū: cū nec ip̄s qd̄ vidēt sciāt eē speculū: q̄r at̄ valeat de-
ductio ad oīdēdū tres p̄sonas ex rōne itellectz t volum-
tatis i oīnis oīni sūt dī. z. q. de duabz pductōibz. S. Ad
z. m̄ dico qz illud ar. vidēt effīcax si ponēt p̄m gi-
gnere inq̄. itelli. sicut ponit vna op̄. sūptus ip̄obata
z. dī. q. p̄dicta q̄ ponit actuale m̄ticiā p̄is b̄re aliquo
rōne pducētis resp̄cū gignitōis filij. t rōne formalē p̄n-
cipij pductiui: s. f̄m aliā viā quā ibi tenui qz p̄ inq̄. b̄z
eēntiā sibi p̄tē sub rōne actu itelligibit qd̄ p̄tē p̄i in-
quātū ē memoria. B. mō p̄ gignit nō q̄tū itelligēs sic ibi
fuit de clatuz. tūc s̄m ē aīis: qz memoria magis rep̄tat
p̄m qz filiū nō q̄ ad B. qz sola memoria sit in p̄e. t sola
itelligētia sit i filio: s. q̄ ad B. qz p̄ gignit filiū iquātū p̄
b̄z rōne memorie: nō at̄ vt p̄ b̄z rōne itelligētie vt volū-
tat. S. Ad 3. m̄ dico qz actz sc̄dī sūt pducti: cū p̄bas p̄ p̄z
s. p̄h̄y. ar. ē p̄ me. cū. n. actio nō sit terminz actōis. t ista
v̄e terminat actōes: sic Aug. dīc. q. de tri. c. vlt. qz noticiā
gignit v̄e t volitio pcedit: vt dīc. i. s. d̄ tri. c. 27. ḡ ista nō
sūt actōes de gñe actōis: s. sūt forme absolute de gñe q̄-
litis. Cū p̄bas qz sūt actōes p̄p̄e: qz sunt actz sc̄dī. Dico
qz qd̄ forme h̄nt eē fixū nō depēdēs p̄tinue a sua cā q̄t
in fieri sic calor i ligno. qd̄ h̄nt q̄t p̄tinuā depēdētā ad
sua cām. sic lūmē in medio ad solē. t B. dīc. Aug. s. sup
Bēn. ad l̄ram dīcēs. qz aer nō est factz lucidus: s. fit luci-
dus. p̄ forme p̄p̄ suā idēpēdētāz in esse nō h̄nt rōnem
actōis nec motz. z. p̄ p̄tinuā suā depēdētā magis vi-
dēt b̄re eē in fieri qz in facto esse: s. f̄m v̄itatē nō ē in

Quarte

eis actio t passio: qz sunt tote s̄l in eē t nō p̄s post prem
acq̄rit. actio aut̄ p̄p̄e nō ē ad aliq̄ formā nisi cui? pars
post p̄e acq̄rit. B. z. mō se b̄z itellectio: qz ip̄a ē i p̄tinua
depēdētā ad p̄ticiā sue cāe: qz alr nō h̄nt esse sicut p̄z p
Aug. ii. de tri. c. 3. cū aut̄ cogitātis actus auerfa idē fuerit
nihil forme q̄ imp̄sa erat i eadē acie remāebit. nō. n. ma-
net actz itelligētie absq̄ tali s̄ticiā cāe. S. i. p̄tinue in fluē-
tis. S. istud solū nō pcludit ipsam esse actū z. m̄. ita. n. po-
nēt lūmē in medio eē actz sc̄dī. t iō cū ista est alia cō-
ditio vltior. vñ. qz iste forme de rōne sui trāseat in ali-
qd̄ vt in terminū. t hoc siue illud aliud sit intra operans
siue eē: nō curo. nō est. n. itelligibile qz sit itellectio t vo-
litio. t qz nō sit aliquid t̄m̄: hoc aut̄ p̄uenit actōi p̄p̄e
dicte vt trāseat in aliqd̄ vt in terminū. p̄p̄ igi istas duas
p̄ditōes p̄currētēz in istis formis d̄m̄ iste forme eē actz
sc̄dī cū v̄e sint forme manētēs. S. Ad aliā p̄batōez cū dī
qz actz t̄m̄ ē gñatiū bitus. S. B. ar. ē in op̄: qz actio
de genere actōis nō pōt eē eiūsdē rōnis nisi termini sint
eiūsdē rōnis. sic calefactio nō est eiūsdē rōnis nisi calor
terminās sit eiūsdē rōnis. qz si actz gñaret bitū vt actio d̄
gñe actōis t̄m̄tata ad bitū vt ad terminū nō possz esse
actio eiūsdē rōnis cū altera nisi illa alia eē p̄ se gñatiua
bitus: imo p̄dictio vidēt qz esset actz eiūsdē rōnis t nō
alio? termini: qz nō pōt eē actio de gñe actōis nisi sit ali-
cui? termini: nūc aut̄ aliq̄ actz itellectiois vel volitiois
pōt esse eiūsdē rōnis: s. nō sit alio? termini pducti. ḡ actz
iste nō ē gñatiū vt actio: s. vt forma q̄ formalr gñat iste
bitus. Tūc dico breuiter qz actus est gñatiuus bitus sic
forma aliq̄ ē cā vel rō cāndi quā forma. sic lūmē solis in
medio ē rō gignēdi ibi caloz: nō ē rō talis actz gignitū
vt actio: s. tali actōe gignit tā actus qz p̄p̄i bitz terminz
talis actōis. t ad signāndū genitōez talē q̄ est actio d̄ ge-
nere actōis dicimus potentia elicere actū itelligēdi.

Uic orit̄ q̄stio satis necia. Cōstat. n. t ieffa-
biliter v̄e: qz de? p̄ genuit filiū. Ideo q̄rit.
v̄e p̄cedēdū sit qz de? genuit deū. Si. n. de?
genuit deū: v̄e qz aut se deū: aut aliū deūz ge-
nuerit. Si nō aliū deūz genuit: nō est tñ vñ?
de?. Si at̄ seipm̄ deū genuit: aliq̄ res seipm̄
genuit. Ad qd̄ rīdētēs dicimus sang t catho-
lice pcedi. qz vñ? vñū genuit. t qz de? deū ge-
nuit: qz de? p̄ deū filiū genuit. In simbolo
quoqz scriptū ē. Lūmē de lūmie. deū v̄e de
deo nō. Ad nō addit. ḡ genuit se deū vel
aliū deū: neutz pcedēdū ē dicimus. Qz aliūz
deū nō genuit: manifestū est: qz vñ? tñ de? ē.
Qz aut̄ seipm̄ nō genuit: oīdit Aug. in primo
lib. de tri. dīcēs. Qui putāt ei? potētie eē deū
vt seipm̄ ipse genuerit: eo plus errāt. qz nō so-
lum de? ita nō est. s. nec sp̄ualis neqz corpalis
creatura. Nulla. n. res est que seipm̄ gignat
vt sit. t ideo nō est credēdū vel dicendū
qz deus genuit se.

C. Bis. III.

Circa 4. dīc. quero v̄e ista sit vera
de? gñatit deū deū. v̄e qz sic.
deus gñatit deū: aut ḡ se deū aut alium
deū: nō se. p̄mo de tri. ḡ aliū. S. z. sic ge-
nerās distinguī a generato: s. deus ge-
nuit deū. ḡ deus genitus distinguī a deo
generatē. t p̄ p̄s deus genuit aliū deū.

Questio

C. 3. sic. deus generat aliū: aut igi? deū t sic b̄r p̄positū:
aut nō deū: qd̄ s̄m est. qz sic genit? nō esset de?. C. 4. sic
de? gñat aliū h̄nt deitātē: qz aliā p̄sonā sūbsistētē in
deitātē. ḡ genuit aliū deū. p̄s p̄z p̄ Dam. s. c. a. deus est
oīnāz h̄nt nām. b̄o humanā. C. Lōtra nō est ali? deus. ḡ
nō genuit aliū deū. aīis p̄z Deutro. 7. Audi isrl̄ oīs de. t.
vñ? est. C. B. a. qd̄ nō ē qz nō genuit aliū deū: qz cū h̄z
entitātē formali corripit adēquate aliqd̄ ens vel aliq̄
ens ētātē tali. ista at̄ deitās ē entitās formalis: qz se to-
ta est forma: t nō b̄z sic sibi adēq̄te cōrripit nisi deū: qz
ip̄m icludit. deitās aut̄ ē de se b̄. ḡ de? est de se b̄. illi aut̄
qd̄ est de se hoc repugnat nō idēitātē. ḡ t alietas q̄ inclu-
dit nō idēitātē. ḡ nō pōt esse ali? deus. ḡ deus nō genuit
aliū deū: qz nō genuit qd̄ nō pōt esse. t hoc q̄tū ad rem.
C. Quātū ad logicā dico qz b̄ tria dīc. a. est alius a deo.
a. est ali? deitātē. a. ē alius i deitātē. sic bec tria p̄nt. for-
est alius ab hoīe. for. est ali? humanitātē. for. ē ali? in hu-
manitātē. in p̄ma cū dī. for. est ali? ab hoīe negat v̄e for-
b̄re idēitātē cū termino p̄ negatōez ip̄otatā in ly ali?
aliud icludit nō idēitātē. igi? terminz ibi p̄dicat negat
p̄ q̄libz sūi: s. nō negat nisi neq̄t resp̄cū cuiuslibz termini.
iō terminz alietatis p̄fundit p̄fule t distributiue. iō segt
for. ē ali? ab hoīe. igi? est ali? ab isto hoīe t ab isto. t sic de
oibz alijs. sic etiā segt a. est ali? a deo. igi? ē ali? a q̄libz p̄so-
na oīnā. In z. cū dī. for. est ali? b̄uait. b̄uaitas signat
esse format rōrie. sic nō est in p̄: qz in ip̄sa b̄o sigat esse
terminz rōrie. in hac aut̄ z. nōt esse formalis rōrie v̄e:
sic qz i nullo idēitātē illi? nō cōuenit: qz est aliud idēitātē
duū alterius nāc p̄ illā formā p̄ quā b̄r ab illo. vñ nō
qz rō formalis alietatis stet v̄e qz ad negatōē iclu-
sas. vñ segt for. ē b̄uaitātē ali? ab b̄unello. igi? i nullo i-
diuidū sunt idē: nec p̄ueniūt in b̄uaitātē: tñ illa rō for-
malis rōrie nō stat v̄e qz ad illā affirmatōez ibi iclusaz.
vñ n̄ segt. for. dīc. a b̄unello b̄uaitātē. ḡ dīc. ab illo hac
b̄uaitātē. s. pla. qz aīis est v̄e. t p̄s s̄m: qz i p̄ntē signi-
ficat qz b̄uaitas pla. sit formalis rōrie q̄ for. a b̄unel-
lo dīc. In 3. cū dī. for. est ali? in b̄uaitātē. alietas ibi po-
nit suū determinabile esse cōe v̄e qz extremoz t distigui
siue v̄idē i ip̄s extremis. t iō b̄ nō ē v̄a. for. i b̄uaitātē ē ali?
a b̄unello. qz nō v̄idē i b̄uaitātē i eis: nec ē cōe eis: s. b̄ ē
v̄a. for. in aīalitātē ē ali? a b̄u. qz aīal cōe est eis: t v̄idē i
eis. vñ i b̄o 3. p̄pōne alietas p̄notat aliq̄ p̄ueniētā ex-
tremoz in suo determinabili: t tñ notat aliq̄ nō idēitātē
tē eoz in eodē determinabili. S. Ad p̄pō. igi? quā ista
triū significat bec locutio. fili? ē ali? de?. Dico qz nec p̄m
nec sc̄dāz: nō p̄mā. qz nō segt. for. ē ali? b̄o. ḡ est ali? ab ho-
mie. aīis ē v̄e: t p̄s s̄m: nec sc̄dāz: qz t si for. ē ali? b̄o a
pla. nō tñ segt. ḡ ē ali? b̄uaitātē a pla. qz b̄uaitas nō ē rō
formalis rōrie for. a pla. s. sigat 3. m̄. vñ b̄n segt. for. ē ali?
b̄o a pla. ḡ for. ē ali? a pla. in b̄uaitātē. t ē d̄. t idēz est cūz
dī. fili? est ali? de? a p̄e. qz fili? genit? ē ali? de? a p̄e gñan-
te ita qz ly ali? ponit suū p̄ se sigatū circa p̄ se sigatū ex-
tremoz t sui determinabilis denotās ip̄sa iter se eē disti-
cta: t illud determinabile esse cōe v̄e qz extremoz alietas
tis: t tñ distigui i eis: qd̄ nō p̄uenit deo. t hoc etiā sigat i
3. p̄pōne p̄dicta: p̄p̄ qd̄ idē tē: ex quo segt cū b̄ sit falsa.
fili? ē ali? de? genit? vt nūc declarū ḡterit b̄ falsa. deus
genuit alium deum.

Ad primum

argumētuz dico qz hoc aīis est ve-
rū. deus genuit deū: qz p̄m̄ i in
cōcretō p̄it supponere p̄ suppositis resp̄cū p̄dicatōez re-
sp̄cū quoz nō ē nēant suppositaliter. t ideo sicut bec ē
vera. de? p̄ genuit deū filiū: ita bec. de? genuit deūz: sed
p̄ntia nō valz. vñ nō sequit. ḡ de? genuit se deū. aut aliū
deū. p̄m̄z nō sequit: qz nō est itelligibile qz idē pducit
se: nec z. m̄ sequit: qz sicut deū est cū dī deus genuit aliūz

vt ista homo i spu h̄ homo ḡnerat
ad supponēdū p̄p̄o rā

Prima

deū. alietas notat suū determinabile distinguī in extre-
mis qd̄ nō significat in antecedente. vñ sicut p̄pō est falsa
vbi alietas addit determinabili qd̄ nō est cōe suis extre-
mis. sicut bec est falsa. sol ē alius mus. si igi? sol generat
murē. igi? se murē: aut aliū murēz: sed aliū qui est mus:
ita in p̄posito p̄pō est falsa in qua alietas addit d̄termia-
bili qd̄ nō distinguī in extremis. sic bec est falsa. pater i
deitātē est ali? a filio. t ideo non sequit. de? pater genuit
deū: aut igi? se deū: aut aliū deū: sed sequit qz genuit
aliū qui est deus. sicut exponit magister in l̄ra: qz si pbe-
tur illa p̄ntia sic. si generat deū: aut igi? eūdē deū aut di-
uersuz deū: qz idē t diuersuz immediate diuidūt qd̄libz
ens: ex. iō. metaph. si eūdē v̄e diuersuz. igi? se deūz vel
aliū deū. C. R̄ideo pōt pcedi qz genuit eūdē deūz: qz
sicut alietas ponit suū significatū circa suūz determina-
bile denotās ipsum disponi alietate t distinguī in extre-
mis qbus est cōe: ita p̄ oppositū idēitās ponit suū signi-
ficatū circa suū determinabile cōe in extremis deno-
tās ip̄m nō distinguī nec diuidi in eis. t ideo bec est ve-
ra. de? p̄ genuit eūdē deū: qz filiū qui est idē deus: s. nō
seḡ. ḡ genuit se deū: qz p̄nomē reciprocū denotat actū
terminari ad idēz suppositum a quo p̄cedit ille actus. alr
nō est reciprocū. aīis aut̄ nō est reciprocū. vñ p̄s nō so-
lum refert eūdē in essentia deitatis: sed eūdē in rōne
suppositi: nō tantū aut̄ ponitur p̄ aīis se: s. solū qz genuit
eūdē deū. t iō est fallacia p̄ntis t figure dictōis. S. Ad
z. m̄ qz ista deductio reducenda est ad duos syllogis-
mos: quoz p̄m̄us est iste. generās distinguī a genito. de?
est generās. ḡ de? distinguī a genito. Alius est iste. geni-
tū est deus: deus distinguī a genito. ḡ deus distinguī a
deo. in v̄troqz syllogismo est fallacia accētis. nā in p̄mo
syllogismo maior ē vera p̄p̄ formalē oppōnem extremo-
rū. sic aut̄ ē nēant mediū v̄triqz extremo i quo extrema
sunt vñ siue idē. vñ fallacia accētis nisi maior extremi-
tas dicat de medio f̄m illā rōnē f̄m quā mediū dicat d̄
extremis: vt p̄z si sic arguit albū distinguī a dulci. lac ē
albū. ḡ lac distinguī a dulci. t eodē modo peccat ali? pa-
ralogismus. vñ in v̄troqz syllogismo ex distinctōe forma-
li q̄ est iter ista relatiue opposita generans t genitū p̄clu-
dit distinctio essentialis. t iō nō segt p̄clo. S. Ad 3. m̄ cū dī
de? genuit aliū. igi? aliū deū vel aliū nō deū. C. Dōz qz
neutz cōcedēt. t cum p̄bat p̄ rōnē p̄dictōis. Dōm qz
p̄dictio est tam in cōplexis qz in incōplexis. t loq̄ndo de
p̄dictōis cōplexis semp v̄e est qz altera ē vera t alte-
ra falsa. t sic ē in p̄posito. bec ē falsa. de? genuit aliū deū.
t bec vera. deus nō genuit aliū deū: que est sua contra-
dictoria: t nō ista de? genuit aliū nō deū. C. Et si arguat
deus nō genuit aliū deū. ḡ genuit aliūz nō deū: qz ex ne-
gatiua de p̄dicato finito segt affirmatiua de p̄dicato infi-
nito: sicut segt homo nō est iustus. ḡ est nō iust. C. Re-
spōdeo dōm qz q̄uis illa regula sit v̄a sic pōt p̄bari per
nām p̄dictōis nūqz tñ t̄z in p̄dicatis cōpositis. nō. n. segt
lapis nō est lignū albū. ḡ lapis est lignū nō albū: qz affir-
mat lignūz in secūda qd̄ nō affirmabat in p̄ma. C. Et si
arguit in p̄dictōis incōplexis. dico qz l̄z de quolibz dī-
cat faltez illoz: nō tñ dī de quolibz quodcūqz p̄dicatuz
determinatū p̄ altez illoz: qz nec ip̄m determinabile dī
de quolibz. t iō l̄z de? vel nō de? dicat de quolibet: nō tñ
aliud siue aliū sic determinatū p̄ deū vel p̄ nō deū. t ideo
q̄uis de? genuit aliū: nō tñ aliū deū: nec aliū nō deū: nec
est b̄ p̄dictio: qz non segt cū hoc p̄dictio vel illo: t hoc in
sensu p̄pōnis: qz nō ex oibz diuisis segt p̄iunctū. Cōcedo
igi? qz sequit. genuit alium. ḡ deū vel nō deū: sed nō seg-
tur genuit aliū t deū. ḡ genuit alium deū p̄p̄ variationē
alietatis. S. Ad 4. m̄ qz nō segt. genuit aliūz h̄ntem
nām diuinā. ḡ genuit aliū deū: qz in ante subitelligit

Distinctionis

Substantia huius adiectivi huius: quod substantia idem significat quod persona. et circa illud ly aliud ponit sui significatum. in parte aut ponit ly aliud sui significatum circa significatum dei. sic commutat hoc aliquid in quale quod: et arguit ab inferiori ad superius cum negatione: quia importat aliquid. Ad probandum. Dico quod descriptio sua est quod explicatio nominis: non aut expressio per significatum: quod nomen dicitur de per se significato non importat hoc: quod est habere sine habere: sed tamen de modo significandi: in quo distinguitur ab abstracto. solū. n. dicitur importat ipsas formas: quod albi solū qualitate significat. vñ importat hoc quod est habere: quia dicitur substantia huius sui significatum: tñ est abstractum per se: tñ idem significat concretū et abstractum: sed modus significandi sit aliquid. et id in his et bimologus et descriptionibus: non opus quod quicquid potest vere coniungi cum descriptionibus: et descriptis.

Quidā tamē veritatis aduersarij cōcedunt prēm et filium et spm̄ scm̄. siue tres personas esse vñm deū vñam substantiā: sed tamē nolunt cōcedere vñm deū siue vñam substantiā eē tres personas: dicentes diuinā substantiā p̄dicari de tribus personis: nō tres personas de substantiā diuinā. Fides autē catholica tenet ac predicat et tres personas esse vñm deū. et substantiā siue essentiam siue naturam diuinā. et vñm deū siue essentiam diuinā esse tres personas.

Arca secunda parte. 4. dis. qro de veritate b. deus est p̄ filiū et spm̄ scm̄. vñ qd nō sit vera: quia eius dīctoria vñ esse vera. nullus deus est p̄ filiū et spm̄ scm̄. qz quilibz singularis est vera: quia nec p̄ nec filius nec spm̄ scm̄. Cuiuslibz p̄pōnis vere indefinite aliqua singularis ē vera: sed nullā esse vere indefinite. igit ipa nō est vera. Contra. bec. p̄. f. r. s. s. sunt vñ deus. ē vera. g. et eius dīctēs. añs p̄ p̄ Aug. de tri. multis locis. Cuiuslibz p̄pō ē vera: qz terminus subiectus quod p̄mo si significat hoc p̄mo ponit in orōne: et si illi aliud extremus quod p̄dicat sit idē p̄pō affirmatiua denotat talē identitatem: vera est deus aut significat nām diuinā vt est natura p̄dicari de supposito. et illud significatū est idē tribus personis. igit p̄pō hoc significatū est vera.

EX Uerū est tñ qz eius uersa est magis p̄dicatio formalis: qz ibi intelligit quasi superius vel quasi cōmune p̄dicari de per se suis suppositis: p̄dicatio aut formalior est quā cōe p̄dicat de vnitatibus cōtra.

TRA Sed quid eadem est veritas illius et b. deitas ē p̄ f. r. s. s. Cuiuslibz p̄dicatio in diuinis distinguit in veras formas: et veras p̄ identitatem: hoc est qz illa sit formalis quā p̄dicatū puenit formaliter subo. p̄ identitatem vñ quā p̄ simpliciter diuinā p̄dicatū est idē subo. l3 non formaliter: ita bec p̄. f. r. s. s. sunt deus: vera est formaliter. et bec per identitatem: p̄. f. r. s. s. sunt deitas: nō formaliter. g. et ista deus ē p̄ r. s. s. aliquid veritatem loquendo de p̄dicatōe formalis quā nō h3 ista deitas est p̄ r. s. s. Cuiuslibz p̄ quo supponit deus itelligendo ista ē verā qz p̄dicatōe formalis. Cuiuslibz vñ cuius quo corripit p̄pū qd vel qz. et idē deitati vt. deitas ē corripit qd vel qz: quia illud qd vel quis est p̄mo deitate ens vt deitas est: sicut deitas est de se habere deus. g. deus est deitate est de se hic. et in isto cōceptu nō includit incommunicabilitatem nec rō p̄sonē: quia deitas cōicabilis est et idē vt deitate est deus nō includit aliquid incommunicabile formaliter. Cuiuslibz sic intellecto absqz conceptu p̄sonāz sō p̄so

Quarte

naliū p̄prietatū vere p̄nt cōpetere aliqz p̄dicata realia. qz. nō p̄petunt nā vt exīti in rōne suppositi: s3 existēt in hac nā inq̄stū exīti in ea. hoc modo forte est ista vera. deus creat. et filius. itelligēdo subm. p̄ hoc deo exīte i nā dīna nō itelligēdo aliqz suppositū vel aliqz in cōicābile in illa nā: quia in cōicābilitate nō est rō taliū actuum: ita pōt poni qz ista. deus ē p̄ filiū et spm̄ scm̄. vera. qz nō dicitur p̄ hoc deo iquātū ē p̄ se ens deitate: nō aut p̄ aliquo supposito p̄prie dicto in quo est nā diuinā: quia qz est veritas. p̄ p̄mis significatis terminorū nō opz q̄rere veritatem in alijs in qbus includit ista significata. sicut qz dñs h3 p̄prie veritatem nō opz q̄rere veritatem ei⁹ p̄cise. p̄ aliquo ante. Exemplū hui⁹. color hic singularis existens nō determinat sibi rōnem suppositi: quia rō suppositi p̄prie nō reperit in accidentibus. et l3 sit in supposito substantiā itelligit absqz vlla substantiā in supposito: vt h3 color et dñs pōt esse p̄m operatōis realis. sicut si eadē albedo esset exīti in tribus suppositis vel supficiebus haberet actū reales. f. vñ rōne disgregandi. Et si querat a me de veritate huius p̄pōnis. hic color disgregat. p̄ quo supponit ista ly color. dico quod supponit p̄mo significato suo: puta p̄ hoc colore exīte: nō aut p̄ aliquo colore inferiori ad hūc colore: puta p̄ hoc colore in hac supficie vel in illa: quia ista substantiā colore nō sunt causa vnitatis b. p̄pōnis: s3 ē vera p̄ p̄ma extrema: multo magis eēt hoc verum. si hic color vt b esset per se exīti: deitas aut ē per se ens. et ideo deus inq̄stū ē deus deitate est per se ens: qz de tri. Aug. dicit. pater eodē est quo deus est: licet nō eodē sit et p̄ sit. et ideo hūc deo nō itelligēdo aliqz rōnem suppositi siue p̄sonē: imo rōni huius dei pōt attribui. p̄ f. r. s. s. Cuiuslibz p̄mū argumētū in oppositū. dico quod illa nō est eius dīctoria si p̄cise fiat distributio p̄ personis: quia tūc nō negat quod p̄mo affirmat in affirmatiua. si aut illa neget p̄dicatū a p̄mo significato dei. f. ab hoc deo. falsa ē illa: et hoc ē qd vñtate dīct qz talis vñs negatiua nō dīct terminū hūi suppositionē simpliciter: l3 dīcat terminū habenti supponem personāle: hoc aut videt. p̄babile si illa maxima sopbistaz est vera: qz in aliqua dictōe officiali vel sincatēgo. includit duo: ad nihil referit vñ ad qd nō alter. in hoc aut signo nullū includit duo. f. negatio et distributio. g. cū distributio p̄cise respiciat supposita talia nāc negatio p̄cise erit p̄ cū dīct. et tūc illa negatio vñs ē vera: sed nō est dīctoria p̄me: sed ista. deus non est p̄ filiū et spm̄ scm̄. vbi idem negat quod p̄us affirmat: et ista ē falsa p̄ eodē subo. p̄ quo affirmatiua est vera.

EX Ad euidētiā secūdi argumēti ē sciendū qz sicut dñs ē in qōne p̄cedenti cuiuslibz vñice nature adeq̄te corripit vñū singulare: qd singulare vñ est incommunicabile sicut creaturis vel cōicabile sicut in deo. nā aut dīna vñica ē oīno implurificabilis et innumerabilis. g. ei adēquate corripōdet vñū singulare qd exprimit noīe dei qd nāli itelligētiā itelligit añ quācūqz p̄prietatē p̄sonalē: et si p̄deret illud singulare vt qdā ens ad se cui pueniūt oēs p̄prietates essentielles et p̄fectōes añ oēm p̄prietatē p̄sonāz: qd quidē est ad se ens et p̄ se nullo mō plurificabile vel numerabile. l3 cōicabile sit i suppositis plurib⁹ que cōicatio itelligit p̄prietates notōiales: et sicut ē illa vera. deus ē p̄ filiū et spm̄ scm̄. ita ista h3 deus est p̄ f. r. s. s. Exemplū iā tactū est: quia si esset vñ color in trib⁹ supficiebus ille color puta albedo disgregaret et haberet oēs p̄fectōes albedini cōpetētes: sed nō vt p̄mo est in illa vel in illa supficie: sed s3 se lēz illas habentes in illis supficiebus: nō tñ p̄mo. sic aut est hic.

TRA Post bec querit vñ cōcedendum sit qz pater genuit diuinā essentia vel qz diuinā eēntia

Questio

genuit filium. vel essentia genuit essentia. an oīno nō genuit nec genita est diuinā essentia. Ad qd catholicis tractatorib⁹ sentientes dicimus. Qz nec pater genuit diuinā essentia: nec diuinā essentia genuit filium: nec diuinā eēntia genuit essentia. Nec aut noīe essentie itelligimus diuinā nām: que cōmunis est trib⁹ personis: et tota in singlis. Ideo nō est dicēdū qz pater genuit diuinā essentia: qz ergo pater diceret genuisse diuinā essentia: diuinā eēntia relatiue diceret ad prēm: vel p̄ relatiuo ponere tur. Si ar̄ relatiue diceret vñ p̄ relatiuo ponere ret: nō indicaret essentia. At enim ait Aug. in. v. lib. de trinita. Qd relatiue dicit nō indicat substantiam.

Arca qntā dī. qro vñ essentia diuinā generet vel generet. Qz sic Aug. 7. de tri. cap. v. vel. l3. Idē dīct accipimus cū dī verbū ac si dicat nata sapientia: vt in vñ eo: eo qz nata ē et verbum et filius accipiat: et in his oib⁹ nominibus nō oīdat essentia qd ad se dī. ac in altero qd est sapientia demit essentia. ac p̄ hoc ad se dī. g. exp̄se vult qz sapientia vt est sapientia: et ad se dī dicat nata vt natū ē p̄pū filij. Cuiuslibz sic. Ric. 6. de tri. c. 22. videt exp̄se log. 3. magis. Multi ingit t̄pib⁹ nostris surrepere qd nō audet dicere subaz genitā: qn pot⁹ qd ē p̄cūlosius et sanctoz auctoritates audent negare: et modis oib⁹ conanē refellere qz suba gignat subaz. p̄ncipiter negātes qd oēs sancti affirmant. ad illud qd ipsi dīcūt auctoritatē inuenire nō p̄nt. ad hoc qd dicimus auctoritates multas etiā ipsi adducūt i morez solie et. Et qz magis exponit illas auctoritates quas adducit contra se. id. Ric. subdit idem de eo. Bñ dicunt p̄res qz suba subam gignit: vñ aut exp̄sio ad hoc cōtēdit qz credamus qz suba subam nō gignat. fidelis exp̄sio et omni accēptōe digna: quia hoc qz sancti p̄res clamāt cōtēdit falsum esse: et qd nemo sanctorū asserit et tendit vñ. sic. bec ille. Videt de dīdere magis qz itentōez patrū exponit auctoritates quas adducit s3 se. et vñ asserere oppositū illi. qd r3 magis esse de itentōe sanctorū. Cuiuslibz p̄ rōnez. essentia cōicaf. g. pducit. añs p̄ per Aug. 15. de tri. cap. 26. Essentia p̄stat filio sine initio generatio. p̄batio p̄ne. tū ga cōicare et cōicari sunt relatiue opposita et nō dīcūt nisi relatiōez origis. nō. n. dīcūt relatiōes cōes. pater. igit dīcunt relatiōes origis oppositas. igit idē qd pducere et pducit. tum ga si sint aliqua duo correlatiua si vñus extremum vñi sit idē vñi extremo alterius: et reliquum reliquo. Exemplū. si a. et b. essent duo correlatiua: et c. et d. correlatiua. si a. et c. sunt idē b. et d. erūt idem. p̄batio: quia alioquin diceret idē ad plura correlatiua sicut a. quod idem est qd ipsuz. diceret correlatiue ad b. et d. que per se sunt diuersa. bec est vñ cōbinatio relatiuorū pducēs et productum: et bec alia. cōmunicant. cōmunicatuz: sed cōmunicans et productum idem sunt. ergo et extrema eis correspondētia sunt eadem. Cuiuslibz p̄ argumenta logica: quando p̄dicatū p̄dicat per se de subiecto pōt supponere p̄ eo. p̄ de supiorib⁹ et inferiorib⁹: sed essentia p̄dicat p̄ se de p̄re: quia p̄ est essentia. g. pōt supponere pro eo. igit sicut illa est vera: pater generat: ita ista vñ esse vera. eēntia generat. p̄nt supponit p̄ p̄re. p̄batio minoris: quia nō paccis: quia nec vñ accidit reliquo: nec ambo ter-

ter. et isti sunt duo modi vnitatis per accēs qz ponunt. 5. metaph. c. de vñ. Cuiuslibz essentia est pater. g. essentia generat. añs p̄ p̄ uersionē simplicem. p̄batio p̄ne. de quocūqz p̄dicat subm et p̄prie passio. et hoc p̄bat: quia subz est mediū ad demāndū p̄prie passionē suā de eo cui nō p̄mo puenit illa passio. generatio aut videt. p̄prie operatio vel passio p̄is. g. p̄ntia est bona. Cuiuslibz essentia est p̄ filij. g. eēntia generat. p̄batio autis p̄ uersionē. p̄ filij ē essentia. igit essentia ē p̄ filij. p̄batio p̄ne: essentia est pater filij. g. filius est filij essentie. p̄batio istius p̄ne: quia relatiue est p̄ntia mutua. si a. est p̄ b. g. b. est filij a. g. si eēntia est p̄ alicuius ille erit filius essentie. Cuiuslibz vñtimo genitū iquantū genitū est aliqz: quia gñatio nō terminat ad nihil: et iter nihil et aliqz nō est mediū: s3 nihil i diuis est aliqz nisi sit eēntia. g. filij iquantū genitū est essentia. g. eēntia generat. Cuiuslibz ē magis in ira.

In ista questione errant abbas Joachim: vt habet ex de sum. tri. et fi. ca. c. dānamus. Dixit. n. magis. Petri esse hereticus: quia dixit rez esse in diuinis qz nec pducit nec pducit. ex hoc enī tulit Joachim qz petrus poneret q̄ternitatem in diuinis. posuit. n. tres rez: rez gñantē rez genitā: rez spiratā: rez posuit rez nec generatē nec genitā nec spiratā. ergo q̄tuor rez. hoc igit iconueniēs qd sequi videbat vñtado posuit Joachim qz nulla res vñ ē p̄ f. r. s. s. sed tñ dixit p̄sonas illas esse vñ rem sicut multi fideles dīr vñ ecclēia p̄ vñā fidē et charitatem. et istud p̄bavit p̄ illud saluatoris in Jo. orātis p̄rem p̄ suis fidelibus vt sint vñus inq̄t sic et nos. itulit igit Joachim cū fideles nō sint vñ vnitatem nāc. g. nec filius ē vñ res cū p̄re. Cuiuslibz scdm̄ in op̄ione Joachim est hereticus. f. qz p̄ f. r. s. s. non sint aliqua vñ res: quia sicut arguit cap. p̄ allegato: p̄ gignendo dedit essentia suā filio. nullā. n. aliaz potuit dare qz filius esset deus. et filij rōne ambo eaz dederūt suā spiritui scō: nō aut erat ista cōicatio p̄is essentie: quia essentia est simplex et idiuisibilis. g. totū eēntie. g. tota eadē essentia que est in p̄re est in filio et spū scō: et p̄ simpliciter diuinā quilibz p̄sona est illa res: et tres persone sunt illa res. Cuiuslibz aut arguit de euāgelio solū ibi. Nā saluator in telligit in orōne sua: qz. illi fideles sint vñū vnitatem sibi p̄p̄tōabili. sicut p̄ et filij sūt vñū vnitatem sibi p̄p̄tōabili. hoc est qz sicut p̄ et filij sunt vñū vnitatem charitatis qz est nā cor: ita fideles sint vñus charitate participata. Cuiuslibz ista exp̄sio p̄bat ibi p̄ filē dñi saluatoris. Mar. 5. dīctis discipulis suis. Estote p̄fecti sicut p̄ vester celestis p̄fectus ē. vbi nō monuit qz sumus p̄fecti nātr ex nobis: sicut p̄ ex se nāliter est beatus vt p̄fectus: sed vt essemus p̄fecti p̄fectōe nobis p̄petēte. f. g. et virtutū.

Quantum aut ad p̄m articulū in quo Joachim dīcit sibi papa. Nos aut sacro approbātē p̄cilio credim⁹ et p̄fitemur cū petro. f. qz vñā summa res ē eēntia vel nā diuinā: qz nec gñat nec gñat: et tñ nō segit qz sit q̄ternitas: qz ille tres rez. p̄ f. r. s. s. sunt illa vñ res. q̄ternitas aut ē nō possit nisi eēt 4. realia tribus distinctū. Cuiuslibz ista igit op̄i. magis sic solēnt. approbata adducit talis rō. Res gñans gñat aliā rem et realiter distinctam: quia nulla res seipsam gignit vt sit p̄mo de tri. c. i. eēntia aut in diuinis ē penit. distincta. g. nec gñans nec genita: quia qz ratiōe generat et genita. Cuiuslibz ad hoc adducit rōnes magis i l3a: quia si eēntia referret ad se distinguere se. Cuiuslibz rō est. quia p̄ ē formaliter eo qd gñat: quia p̄ est formaliter ipa eēntia qz est in filio p̄ distinctōez ipsi⁹ eēntie. et si ipaz generat nō eēt formaliter ipa eēntia: quia illa eēt distincta realiter ab eo vt posterior origie. Cuiuslibz adducit et alia rō: quia i creatur forma nō generat nec gñat: s3 p̄p̄sū. deitas autē

Prima

52

Cap. 47. tlo. et isti sunt duo modi vnitatis per accēs qz ponunt. 5. metaph. c. de vñ. Cuiuslibz essentia est pater. g. essentia generat. añs p̄ p̄ uersionē simplicem. p̄batio p̄ne. de quocūqz p̄dicat subm et p̄prie passio. et hoc p̄bat: quia subz est mediū ad demāndū p̄prie passionē suā de eo cui nō p̄mo puenit illa passio. generatio aut videt. p̄prie operatio vel passio p̄is. g. p̄ntia est bona. Cuiuslibz essentia est p̄ filij. g. eēntia generat. p̄batio autis p̄ uersionē. p̄ filij ē essentia. igit essentia ē p̄ filij. p̄batio p̄ne: essentia est pater filij. g. filius est filij essentie. p̄batio istius p̄ne: quia relatiue est p̄ntia mutua. si a. est p̄ b. g. b. est filij a. g. si eēntia est p̄ alicuius ille erit filius essentie. Cuiuslibz vñtimo genitū iquantū genitū est aliqz: quia gñatio nō terminat ad nihil: et iter nihil et aliqz nō est mediū: s3 nihil i diuinis est aliqz nisi sit eēntia. g. filij iquantū genitū est essentia. g. eēntia generat. Cuiuslibz ē magis in ira.

In ista questione errant abbas Joachim: vt habet ex de sum. tri. et fi. ca. c. dānamus. Dixit. n. magis. Petri esse hereticus: quia dixit rez esse in diuinis qz nec pducit nec pducit. ex hoc enī tulit Joachim qz petrus poneret q̄ternitatem in diuinis. posuit. n. tres rez: rez gñantē rez genitā: rez spiratā: rez posuit rez nec generatē nec genitā nec spiratā. ergo q̄tuor rez. hoc igit iconueniēs qd sequi videbat vñtado posuit Joachim qz nulla res vñ ē p̄ f. r. s. s. sed tñ dixit p̄sonas illas esse vñ rem sicut multi fideles dīr vñ ecclēia p̄ vñā fidē et charitatem. et istud p̄bavit p̄ illud saluatoris in Jo. orātis p̄rem p̄ suis fidelibus vt sint vñus inq̄t sic et nos. itulit igit Joachim cū fideles nō sint vñ vnitatem nāc. g. nec filius ē vñ res cū p̄re. Cuiuslibz scdm̄ in op̄ione Joachim est hereticus. f. qz p̄ f. r. s. s. non sint aliqua vñ res: quia sicut arguit cap. p̄ allegato: p̄ gignendo dedit essentia suā filio. nullā. n. aliaz potuit dare qz filius esset deus. et filij rōne ambo eaz dederūt suā spiritui scō: nō aut erat ista cōicatio p̄is essentie: quia essentia est simplex et idiuisibilis. g. totū eēntie. g. tota eadē essentia que est in p̄re est in filio et spū scō: et p̄ simpliciter diuinā quilibz p̄sona est illa res: et tres persone sunt illa res. Cuiuslibz aut arguit de euāgelio solū ibi. Nā saluator in telligit in orōne sua: qz. illi fideles sint vñū vnitatem sibi p̄p̄tōabili. sicut p̄ et filij sūt vñū vnitatem sibi p̄p̄tōabili. hoc est qz sicut p̄ et filij sunt vñū vnitatem charitatis qz est nā cor: ita fideles sint vñus charitate participata. Cuiuslibz ista exp̄sio p̄bat ibi p̄ filē dñi saluatoris. Mar. 5. dīctis discipulis suis. Estote p̄fecti sicut p̄ vester celestis p̄fectus ē. vbi nō monuit qz sumus p̄fecti nātr ex nobis: sicut p̄ ex se nāliter est beatus vt p̄fectus: sed vt essemus p̄fecti p̄fectōe nobis p̄petēte. f. g. et virtutū.

Quantum aut ad p̄m articulū in quo Joachim dīcit sibi papa. Nos aut sacro approbātē p̄cilio credim⁹ et p̄fitemur cū petro. f. qz vñā summa res ē eēntia vel nā diuinā: qz nec gñat nec gñat: et tñ nō segit qz sit q̄ternitas: qz ille tres rez. p̄ f. r. s. s. sunt illa vñ res. q̄ternitas aut ē nō possit nisi eēt 4. realia tribus distinctū. Cuiuslibz ista igit op̄i. magis sic solēnt. approbata adducit talis rō. Res gñans gñat aliā rem et realiter distinctam: quia nulla res seipsam gignit vt sit p̄mo de tri. c. i. eēntia aut in diuinis ē penit. distincta. g. nec gñans nec genita: quia qz ratiōe generat et genita. Cuiuslibz ad hoc adducit rōnes magis i l3a: quia si eēntia referret ad se distinguere se. Cuiuslibz rō est. quia p̄ ē formaliter eo qd gñat: quia p̄ est formaliter ipa eēntia qz est in filio p̄ distinctōez ipsi⁹ eēntie. et si ipaz generat nō eēt formaliter ipa eēntia: quia illa eēt distincta realiter ab eo vt posterior origie. Cuiuslibz adducit et alia rō: quia i creatur forma nō generat nec gñat: s3 p̄p̄sū. deitas autē

se h3 qñ forma in psona. g ipsa nō gñat nec generat. ista
rō minor: h3 evidētia hīc qñ in creaturis: qā ibi for-
ma nō est aliqd p se exiēs vt possit esse operās. hic autē
deitas nō cōtelligēdo pperates psonales est de se cōs i
actu. ¶ Tamē pfirmat rō sic. qz operatio que est neces-
sario distincti operis nō pōt esse eius qd h est vt forma:
qā ipsa est per se idificata in tribus. talis autē operatio
est psonalis que est generare.

Hec quantum ad realitatē huius qōnis dicta
sint: sed loquēdo de logica cau
sa: quare nō pōt hec esse vera. eēntia generat. vt essentia
supponit ibi p persona sic ista ē vera. de? generat: ga de?
supponit p prē: t tamē deus nō distiguit a se: nec deus ē
formalr is q generat: l3 de? generet deū. ¶ Rūdeo. qm̄
cūq; est subm abstractū vltimata abstractōe ⁊ p̄dicatuz
ex rōne sua nō pōt p̄dicari nisi formalr: nō pōt p̄posse
vera nisi fit p se pmo modo. subm hoc est abstractū vlti
mata abstractōe: ⁊ p̄dicatum hoc de rōne sua nō ē natū
p̄dicari nisi formalr. g. ppō non posset esse vera nisi p se
pmo modo. sic aut nō ē vera hec: ga p̄dicatum nō est de
p se itellcū subiecti. omne. n. qd dī ad aliqd est aliqd p̄e
ter relonem. 7. de tri. z. cita. q. relatio nō ē itra cōceptū
absoluti. huius syllogismi maiorē declaro sic. in substan
tijs q̄ntis in eadē re simplici possint esse p̄fectōes multe
subales formalr disticte: ⁊ ibi vna rō formalis possit ab
strahi ab alia remanēte adhuc ⁊ creatōe vtriusq; forma
litaris ad sua p̄pa supposita. vbi grā. l3 hec fit vera. ¶ Vbi
intellectus est volūtias: vbi ē p̄dicatio ⁊ creatiua vnius
p̄fectiōis de altera: tamē hec negat: itellect? ē volūtias:
ga illa significāt p̄fectōes illas vt abstractas a se inui
cem: ⁊ fm̄ p̄pas formalitates: tamē adhuc sic abstracta
p̄cernit. pp̄ia supposita: vt hic itellectus est itellectus:
⁊ hec volūtias ē volūtias. accipiēdo tamē subam siue sim
plicem siue compositā p̄cise fm̄ rōnem suā formalē qd i
tariam tñ est abstractio a supposito pp̄cise nāe: ga com
muniter nō sunt nate p̄cernere aliqd alterius nāe. idē
ibi ista abstractio ē maxima. abstrahēdo. n. nām buina
nam a suppositis que sunt illi? nāe sic abstrahit cūz con
cipit humanitas nō remanet vltēri? abstractio alia. ⁊ iō
illud vt sic cōceptū p̄cise ē ipsum met p̄cise: ga cuilibet
aly eēntiē. sic dicit Auic. 5. metaph. q. egnitas ē tñ egnit
tas ⁊ nihil aliud. Sed in accētibz quāto plura possunt
cōcernere: tāto plures pñt fieri abstractōes: p̄cernūt q.
dē accētia supposita alteri? nāe: ⁊ l3 ab his abstrahant:
p̄cernūt tñ idiuidua. p̄pē nāe: sic albū p̄cernit lignū: ⁊ l3
ab hoc abstrahat albedo: tñ adhuc cōcernit albedinem
hāc ⁊ illaz que sunt idiuidua sua: sed vltēri? ē abstractio
qd itatis a supposito qualis dicta ē fieri i substantijs: ⁊ i
lam circūloquimur p hoc q. dicimus qd itas albedio: ⁊ i
lam nō p̄cernit aliqd suppositū nec eiuldem nāe nec alte
rius. ¶ In relonibz etiā que plura p̄cernūt adhuc plu
res possunt esse abstractōes. cōcernit. n. relō suū pp̄iuz
idiuiduū. fundamētus ⁊ subm: ⁊ l3 abstrahat a postērio
ri: nō tñ a p̄ozi. ¶ Exemplū: hoc concretū qd ē causa dī
de igne q. causat calozē: i ligno ⁊ de subo: sed abstrahē
do a subo remanet adhuc cōcētio ad fundamētum: pu
ta si dicat potētia causandi. caloz. n. ē potētia causandi
calozē: nō tñ ignis ē potētia causandi illū. adhuc pōt fie
ri vltērius abstractio ad pp̄iuz genus: vtp̄ta si dicat
causalitas: tūc nec ignis nec caloz recipit p̄dicatiōnē
istius: tñ hec causalitas est causalitas. vltima abstractio
qualis ē i substantijs ē per hoc q. dicimus qd itas causali
tatis: ⁊ hec de nullo p̄dicat alio. Ex istis narratis appa
ret que sit vltima abstractio: ga qd itatis absolutissime
sumpte ab omni eo qd est quocūq; modo ē rōnēz qd i
tatis. ¶ Circa aliū terminū maioris. s. q. p̄dicatū

de quocunque dicitur de necessitate formalis predicatur: notandum est quod substantiua possunt dupliciter predicari in diuinis: quoniam formaliter: quoniam per identitatem: et adiectiua si predicantur de necessitate formalis predicantur. B. ga sunt adiectiua. nam ex B. quod sunt adiectiua significat formam per modum informatam. et ideo de nullo dicitur vere nisi ad quod se habent per modum informantis: de quo .ps. formalis dicitur. talia sunt non tamen nomina adiectiua: sed omnia participantia et verba. ¶ Dis interiectis per illa maiora assumpta: quando aliquid est abstractum vltimata abstractione: ita quod est abstractum ab omni eo quod est extrinsecus eius: et predicatus eius non predicatur de aliquo nisi formaliter non est vnio vera talium extremorum: nisi sit formalis et per se primo modo: ga istud predicatum precise natum est predicari formaliter. ideo non potest separari veritas per identitatem tamen: et ga subim est summa abstractione abstractum non potest stare per aliquo qualitercumque alio a se: sed precise per se formaliter. et ideo oportet quod sua ratio precise formalis est: idem illi predicato quod non possit esse nisi ista. ¶ Per etiam illa minor quod talia sunt ista et extrema. eentia generat. vlt deitas generat: quia deitas est abstractum vltimata abstractione: generat autem est vltima. ideo non potest predicari nisi formaliter: non sic autem non abstrahit vltimata abstractione hoc nomen de. et ideo potest superponere per personam: vt cum dicitur. deus creatur deus generat.

Ad argumenta in oppositu. ¶ Ad pma an-
ctoizatē Augu. rīdeo: sapiē-
tia lz abstrahā a sapiēte qđ est opēas: tñ adbuc signifi-
cat potētiaz operatiuā vel pñcipiū operatiuū. 2 ideo nō
abstrahit summa abstractō a potētia opatiua aliquo
modo cōcernit aliqd: 2 pp talē cōcōtiones aliqualē ali-
qualiter concedit q sapiētia est nata: nullo aut modo q
essentia sit nata. Or aut Augu. dicit: Siqñ filiū est essen-
tiam de essentia hoc exponēt in se. qñe. q hoc nō pbat
essentiā esse genitā vel generatē: sed esse illud de quo
fili⁹ generet. ¶ Ad dcm Rīc. si irēdit reprehēdere ma-
gistrū ibi sicut ex verbis ei⁹ apparet cū doctria magistrī
2 pñcipue ista autēntice p pñciū generale in cap. pāllega-
to: nego Rīc. tenēdo magm. 2 q dicit magm adduce-
re multas auctoritates 2 se: magr bñ exponit eas sic pa-
tebit in se. q. nullā aut habz p se auctoritates: sed habz il-
las vls ecclesie cap. pāllegato: que maxima est: ga dicit
Augu. in libello 3 eplam fundamenti. Euangelio nō cre-
derem nisi ecclesie catholice credere: que ecclesia sicut de-
terminauit q libri hñdi sunt in canōe biblicie: etiaz de-
terminat qz libri habēdi sunt autēntici in libris docto-
rum: sicut p3 in canone: 2 post istā auctoritatē canō non
inuenit in corpore iuris scriptū aliquod ita autēnticum si-
cut scrip: um magistrī pāllegato cap. ¶ Ad rōnem illas
de cōmunicare dico q pductio habz pductum p termi-
nō suo pmo. 2 dico hic pimum terminū: terminū adequa-
tum. 2 hoc modo dicit phus. 7. metaph. q compositum
pmo generat: ga est qđ pmo habet esse per pductionem
hoc est adequate in cōposito tamen forma est formalis
terminus generationis: nō aut terminus per accidēs: si-
cut apparet p phm. 2. physicoz: vbi pbat formā esse na-
turam per hoc q generatio est naturalis: quia est via in
naturam. est aut via in formā. ergo 2. que rō nulla esset
si forma esset tñ terminus per accidēs generationis.
2 in eodem etiā vult q forma 2 finis coincidit in idē
quod nō est verum de fine genitit: sed generationis. ergo
terminus formalis generatōis vere est ipsa forma. ipm
igitur generans vnam habet habitudinem ad pimum
terminum qui dicit productum sine genitus 2 aliaz habi-
tudinē habet ad formale terminum: 2 in creaturis
vtraz habitudo est realis: quia vtraz habitudo habet
terminos realiter distinctos: 2 realis dependentia est

ytrialq; producti ad ipsum producentes: in proposito aut
 produens ad p̄mum pductū h3 relationē reālē: q2 disti
 ctionē reālē ⁊ reālē originē. ad terminū aut formale
 in pducto nō h3 relationē reālē: q2 nō ⁊ distinctionē rea
 lem sine qua nō est relō realis. pducere igit̃ in dinis dic
 relationē reālē: cōicāre aut̃ dicit relationē originis ⁊ qua
 si rōnis cōcomitantem illā reālē. cū igit̃ dicit̃ q̃ iste sūt
 reles oppositē cōicāre ⁊ cōicari. dico q̃ sūt reles
 rōnis oppositē s̄m p̄prias rōnes suas: l3 necio cōcomi
 tur aliquas reles reales oppositas. s. pducere ⁊ pdu
 ci: s3 iste reles ⁊ ille nō sunt eorūde3 relatoz formāl
 ¶ Per idē ad scō3 dico q̃ nullū extremū vni⁹ correla
 tionis est idē formāl cū extremo alterius correlatiōis.
 cōicans enī ⁊ pducens l3 cōcurrant in eode3 supposito
 q2 nā nō dicit̃ p̄prie cōicans se sicut dī cōicata: tñ cōicās
 nō dicit formāl eandē relationē quē dicit pducēs vt p
 ducēs. cōicari aut̃ ⁊ pduci nec eandē dicūt relationē nec
 idē p̄mo denominant.

Ad argumenta logica. cū pmo arguit de predicacione p se. dico q eēn nō predi. ē per se pmo mō de patre neqz formalr. Cum pbas. qz nō per accēs. dico q sicut i creaturis nō ois p dicatione est p se vel p accēs accipiedo accēs. pprie. vt qñ accidens p dicatione de subiecto. nō eniz genus per se p dicatione de differētia. nec sic p accēs. qz neutrum neutri accidit nec ambo tertio. s3 est ibi mediū extraneū siue i ferius cōtrahēs aliud. qd i ferius pōt dici accidēs supior. rili. extraneū. s3 nō pprie accidēs. in diuisi aut nō oia sūt p se eadē. i. formalr. nec tū ē est aliqd alicui p accēs. p pzie. sed aliqd est idē alicui absoluta idētitate absqz formalī idētitate. 7 ita est in pposito. ¶ Ad aliud dico. q ista. eēgia est pater. nō distinguit. qz pōt sumi adiectiue vel substantiue. 2. mō significat personā cuius est paternitas. 7 cōcedo eam esse verā p idētitate. qz substantiui pōt p dicatione de aliquo p idētitate. pmo mō significat ipsam pprietatē denotatiue. 7 hoc modo exponit magr di. 27. qz idē est p3 esse 7 genuisse. hoc mō ista est falsa. essentia est p3. qz significat p3em formalr p dicatione de eētia. qñ igit arguis de subo 7 passione. dico q qñ passio p dicatione p dicatione eiusdē rōnis cū illa q p dicatione substanti. vel qñ h3 silem modū p dicationē pōt ex subiecto in ferri passio. qñ nō nō. h3 subm si sit substantiuus pōt p dicatione p idētitate. passio si est passio nō pōt. s3 tñ formalr qz est adiectiuū. ¶ Ad aliud. essentia est p3 filij. qdaz dicitur repetit opitones alioz. p3mā magr Alexandri q dīstinguit istā. essentia est p3 filij. sicut iam distincta est illa pcedēs. f. essentia est p3. qz pōt sumi adiectiue vel substantiue. pmo modo dic ipsam eē falsam 7 2am nō valere. 2. modo verā. ¶ Aliā magr ppositiui. g dicit eam simplr esse verā. ad qd h3 duas rōnes. vnā p 2uerfione. qz si 2uerfens est vera 2uerfia erit filij vera. s3 bec est vā. pater filij est essentia. g essentia est pater filij. Aliā h3 rationem. qz bec est simplr vera. essentia est pater. aut igit alicuius. aut nullius. si nulli. 7 g oino nō est pater. si alicui. 7 non nisi filij. g essentia est pater filij. ¶ 2otra magr Alexandr arguit filij. 7 probat q ly pater tñ tenet adiectiue. qñ noia que iponunt a poa actiua 7 passiua vt sūt magister 7 discipulus. p3 7 fili. edificat 7 c. sumunt tñ in significatiōe adiectiua. 7 hoc in respēu quē hnt ad aliud qd respicit potentia a qua iponunt. s3 qñcūqz aliqd h3 rōnem adiacētis vel adiectiui ex respectu aliū qd to magis est determinat. ei. respēu tanto magis habz rōnez adiacētis vel adiectiui. 7 tanto minus qto magis est indeterminatus. sic p3 de respēu modi infinitiui quem grāmāticū dicit posse supponere magl qd alios. qz illi dicunt finitā inclinationē ad suppositū. alij vero infinitā incli

nationē ad suppositūz. infinitiūz autē z adiectiūz in nen-
tro genere potius substantiant q̄ in genere masculino
vel femino. q̄ cū ly p̄ filij habeat finitā z expressam ha-
bitudinē. nō sic autē cūz p se ponit li p̄: iō lz posset teneri
substantiū dicens. essentia est p̄. nō tñ nisi adiectiue di-
cendo. essentia est p̄ filij. z sic simpliciter ista est falsa: eēntia
est p̄ filij. Et si obiciat eēntia est p̄. nō est p̄ nisi filij.
q̄ est p̄ filij aut nō est p̄. ¶ Rñ: q̄ est fallacia figure di-
ctionis: qz in p̄ma. p̄dōne p̄ per se supponit p̄o tota p̄so-
na. in scda autē cū d̄r q̄ est p̄ filij copulat p̄prietates tñ
circa subm. ¶ Pz etiā q̄ nō valet argumētū p̄mū p̄po-
siti: p̄ filij est essentia. q̄ essentia est p̄ filij. p̄ p̄uerfio-
nē: qz d̄z sic cōuertere. q̄ aliquid quod est essentia est pa-
ter filij. sicut ista. idinidū est homo. nō sic cōuertitur. q̄
homo est idinidū: sed segtur. q̄ aliquid quod est homo
est idinidū. ¶ Silr 2° rō nō valet cūz argi: essentia ē
pater. aut igit alicuius: aut nullius. Ddm q̄ nō segtur
p̄pter fallaciā figure dictionis: qz statim cum addit ali-
cuius vel nulli^o aliter copulat q̄ p̄us supponebat. Et di-
cēdū est q̄ nullius est pater. i. nō alicuius est pater. z nō
segtur ex hoc q̄ nō sit pater p̄pter figuram dictionis: s̄z
segtur tñ. q̄ nō cōuenit ei p̄prietas paternitatis. ¶ Con-
tra modū eius dicēdi arguo sic: quod icluditur essentia/
liter in conceptu alicuius: sic pars p̄ceptus nō pōt ab eo
excludi sub quocūq̄ mō cōcipiat. si. n. sub aliquo modo
p̄cipiat. z illud excludat tunc ille modus repugnat rōni
cōceptus q̄ cōcipit. cūz q̄ in p̄ceptu relatiui ex hoc q̄ cō-
ceptus relatiuus nō vt hoc mō p̄ceptus vel illo: nec iō
cludat correlative vt terminus eius: qz nō potest eē nec
itelligi sine eo sic nec sine termino: hoc est eniz esse eius.
q̄ quocūq̄ mō p̄cipiatur: siue adiectiue: siue substantiue
semp icluderetur correlative vt terminus: z ita nullo
mō pōt itelligi vt absolutū. ¶ Item tūc ista esset incon-
grua: p̄ filij est essentia: qz adiectiū nō substantiū nō
supponit cōgrue p̄ subo ibi app̄e in subo determinat p̄
per filiū ad quē h̄z determinati resp̄m. ¶ Ideo teneo
opi. Alexandri distinguēdo sic ipse distinguit q̄ substan-
tiue est vera: adiectiue falsa. ¶ Ad rōnes p̄positi dīco
q̄ cōuerfa est vā substantiue: adiectiue icōgrua: qz mascu-
linū nō pōt substantiari. ¶ Ad scdam ei^o rōnem dico q̄
essentia est p̄ igit alicuius: z cōcedo q̄ est filij: s̄z cū argi
in rōne p̄ncipali. si eēntia est p̄ filij. q̄ filius est filius eēn-
tic. nego p̄nam. cū p̄bat p̄ illā p̄nam mutuā in relatiuis
dico q̄ illa p̄na mutua tenet in illis relatiuis quē sūt p̄i
mō relatiua. tenet etiāz in his quē referunt per relesones.
si tñ dicant formalr relesones de eis. sic si formalr soz. est
pater pla. ecōuerfo formalr pla. est filius soz. in his tamē
quē nō referunt p̄mo: nec etiā denominant formalr ab
ipsis relesonibz: s̄z refo p̄dicatur de altero corz per iden-
titatē nō valz p̄na: qz ibi in p̄nte plus significat q̄ in an-
tecedēte. in ante. n. notat idētitas relesonis ad aliqd de q̄
dicitur: sed in p̄nte significatur illud aliud referri ad il-
lud formaliter. cum enim dicitur. filius est filius essen-
tie: ex v constructionis significatur essentia esse p̄p̄iū
correlatiuum eius quod est filius: z ita filius esse forma-
liter filium essentie. añs aut nō significat relationēz pa-
ternitatis formaliter cōuenire essentie: sed tñ per iden-
titatē. ¶ Ad vltimū dico cum accipis genitūz in q̄-
tum genitūz est aliquid. nego. z cum dicis nō est nihil.
dico vt sepe p̄dictū est q̄ inter contradictoria est mediū
cum ly inq̄tum ita q̄ neutrum inest cum inq̄tumz. sicut
nec homo inq̄tum homo est albus: neqz inq̄tum hō est
nō albus: tamē nō sunt duo p̄dictoria cōplexa sit falsa.
ista. n. p̄dictoria est vā: homo nō inq̄tum homo est alb^o.
ita hic. genitum nō inq̄tum genitum est aliquid: quia
rō gignitiōis nō ē formalis rō iberetē p̄dicati. ita. s. q̄ ly

includatur habere illud quod est in eo: et per consequens esse
 formaliter per ipsum. Si essentia ut est in patre sit de qua fili-
 us generatur: et per impressionem secundum eos sequitur quod ipsa ut
 in patre erit illud in quo noticia genita imprimatur: et ita essen-
 tia ut in patre erit formaliter verbum suum. Quod notandum est: noticia ge-
 nita quod est iconueniens. Si autem essentia ut in alia subsiste-
 tia a patre est de qua generatur filius: et in quantum est de qua
 precedit aliquo modo terminus generationis. Ante termi-
 num generationis sunt due subsistentie quod est iconueniens.
 ¶ Si autem dicas ut est de qua generatur filius nullam habet
 existentiam in persona: sic tamen in quantum est de qua generatur
 genitum non habet esse in aliquo supposito: sed tamen habet esse in
 potentia in supposito generando. Hinc est: quod ut dictum est prin-
 cipianti realiter aliquid ens in quocunque genere principii oportet
 tribuere aliquod reale esse: et ideo magis ut principiat compositum
 sibi sibi non competat esse compositi quod est eius participatiue
 tamen conuenit sibi esse suum proprium: quod esse est
 prius naturaliter quam sit pars compositi. ita igitur oportet essentie in
 quantum est de qua generatur filius dare esse vel in supposito
 vel esse essentie. Et sic: et sic stat argumentum. ¶ Si dicatur
 aliter quod in quantum est patris est illud de quo generatur filius: et
 tamen per generationem in quantum est actus informatur noticia
 genita est actu alterius suppositi. hoc improbatum est in ar-
 gumeto: quod in intellectu eius quod est esse de quo per impres-
 sionem includitur esse in quo: et ita esse formaliter tale secundum in-
 preces illud. ¶ Si tamen tunc contrarium essentie alteri sup-
 posito precederet secundum intellectum productionem: ita quod comuni-
 catio non fieret per productionem sed fieret quasi ante ter-
 minum productionis: sicut illud quod est quasi magis generatio-
 nis preteritelligitur aliquo modo ipsi termino. Si tamen aliquid
 quod non est de se alicuius suppositi in actu per generationem
 fiat actu alicuius suppositi: sicut magis que non est alicuius
 suppositi fit per generationem aliquid suppositi: tamen quod illud
 quod est vniuius suppositi fiat alterius suppositi precise per
 hoc quod est magis videtur impossibile absque actione que fit ad
 ipsum. ¶ Et 3° quando ad productionem effectus concurrunt
 actuum et passiuum potest esse naturalis respectus actui ad pas-
 siuum quam vtriusque ad productum. probatur huius: quod oportet
 causas diuersas eiusdem prius naturaliter approximari adinuicem
 quam producant effectum: per exemplum de igne calefac-
 tino et ligno calefacibili et calore genito. Tres isti respec-
 tus actui ad passiuum et eiusdem ad productum non omni ex
 equo conueniunt actui: nec ille respectus ad productum
 est prior: et est posterior. antecedit huius entimematis
 quantum ad vtriusque potest esse probatur: quod actum agit in passiuum se so-
 lo in ratione cause: nec producit productum nisi alio concurrere in ratione
 causati. ¶ Et si oio neges positatem respectus ad respectum
 non potes negare quod necio sit respectus actui ad passiuum: nisi
 posterior respectus vtriusque ad productum. igitur si in preterito fecerit
 tas actiua et aliquid quod magis currere ad productum potest esse res-
 pectus prioris ut producti ad illud quod magis quam sit vtriusque eo-
 rum ad filium: aut saltem erit necio concomitans. ¶ Et ex hoc vi-
 tra: cum res non peragat naturaliter nec necio sit regat illud quod est
 precise ens ratio: per ista relo quod naturaliter peragat quod actiui
 ad passiuum sit realis: et ita ipse erit relo realis potest reline
 ei ad filium vel saltem alia ab illa: quod videtur iconueniens. ¶ Tres
 4° ad principale: potest per causam effectiua se sola effectiue causare ex-
 cludendo omnes alias causas eiusdem generis et alterius generis in ratione cause
 malis: et tunc est: quod calitas cause malis non dicitur perfectior simpliciter:
 et ideo in reductione fiat ad aliquid per illo genere: illud tamen non est simpliciter
 per se: sed totum illud genus reducitur ad aliquid per se alio genere quod
 non includit imperfectiores: puta ad aliquid in genere efficietis: per et
 per se per se per se creatiua per se sine alio per se: magis producit pro-
 ductum. ex hoc inferatur a filio quod productiua potest per se ipsa sola produ-
 cere sine alio per se: productio concurrere: et ita sine alio quod magis
 minus: non videtur de per se: productio et creatiua: quod si pone-

Distinctionis

retur aliquid pncipiū quasi mālē: nō esset in q̄tum tale est summe pfectionis: ita videtur reduci in rōne pncipiū ad p̄m pductum actiue. ¶ Item fm Aug. cōtra Maximinū li. 3. ca. 15. Spūscūs nō ē de nihilo: s; idē est vnde pcedit. ¶ Igit̄ pcedit spūscū nō esse de nihilo sed de suba p̄is: s; filij sicut cōcedit filium esse de suba p̄is: s; simili modo relo spūscūs est in deitate sic relo filij: sed essentia nō se habz respectu retonis spūscū quasi mā receptiua eius: vt videt̄ fm istam opi. qz ponit verbū q̄ari per impressionē in illud de quo gignit̄. spūscū aut̄ quasi per expressionē vel ex sufflationē sui de voluntate formata de quo pducit̄. qd̄ enim pducit̄ per expulsiōne de aliquo nō hz illud de quo p mā in pductio: ne sui: qz oīs mā cuiuscūqz pductiōis pducti est in qua recipit forma pducti: quod nō est in expulsiōne q̄ illo. igit̄ spūscū nō est de nihilo: nec tñ de aliquo sic de quasi mā sue pductiōis. igit̄ ppter hoc qd̄ est filij nō esse de nihilo vel retonis eius fundari in essentia: nō oīs essentiam vt est de qua filius generatur esse quasi māz respectu generationis filij.

Ita tenendo cū doctozibus antiquis q omnes a tempore angustini vīqz ad istuz nō sunt ausi in dñis notare mām nec quasi sām: cū tñ omnes cōcorditer dicāt cū angustī. qz filius gñatur de suba p̄is. dico pmo qz filius nō gñatur de eēntia p̄is sic de mā vel quasi mā. ¶ Scdo qz sine glosa verat̄ p p̄ie filius est de suba p̄is. ¶ P̄mum declarari potest sic. Sñatio in creaturis duo dīc. pductiōem et mutatio nē. Istoz rōnes formales alie sunt et sine pductiōe separabiles abinuicem. pductiō aut̄ formalr est ipsius pducti qd̄ est cōpositū. 7. meta. et accidit sibi qz fiat cū mutatiōe alicuius partis ppositi: mutatio formalr est actus mutabilis: qd̄ gdem de p̄uatiōe trāsīt ad formā. cōcomitatur aut̄ mutatio pductiōe in creaturis ppter impfectionē po pductiue que nō pōt dare esse totale termino pductiōis: s; aliqd ei p̄suppositū trāsīt ad aliā partē ipsi. ¶ Sic pducit cōpositū. s; enī gnans creatum esset pfectū agēs et nō exigeret māz de qua vel in quā ageret: sed posset pducere effectuz p se et ex se. tūc esset pductiō sine mutatiōe. igit̄ sine cōtradictione possunt separari et reali sepant̄ cōparando ad potētiā pductiua pfectam. hoc apparet et in creatiōe vbi ppter pfectionē po pductiue ponētis pmo totus in esse vere est rō pductiōis in q̄tum per eā terminus pductus accipit esse: s; nō est ibi rō mutatiōis in q̄tum mutatio dīc aliqd substratuz alr nunc hēc qz p̄is. ex 6. p̄b. in creatiōe aut̄ nō est aliqd substratū. ¶ Ad ppositū: cum in dñis nō hz impfectionis nisi sit ponēdum s; totum pfectionis: et mutatio de rōne sui dicat impfectionem: qz potētiā et hoc in mutabili et cōcomitater etiā dīc impfectionē potētiē actiue in mutante: qz talis neq̄o regit cām cōcausantez ad hoc vt pducatur. cū igit̄ nō sit ibi aliq̄ impfectio nec q̄lis est potentie passiue: nec etiā aliq̄ impfectio potētiē actiue s; summa pfectio: nullo modo ponet̄ ibi gñatio sub rōne mutatiōis nec quasi mutatiōis: sed tñ gñatio vt est pductiō i q̄tum. s; aliqd per eam capit esse: ponet̄ in dñis: et iō gñatiō vt est in dñis nō assignabit̄ mā nec quasi mā: sed tñ terminus: et hoc vel totalis sue p̄m. s; adequatus qz pmo pducit̄ in esse: vel terminus formalis fm quez terminus p̄m formalr accipit eē. ¶ Scdo dico qz negata oī materialitate et quasi mālitate: vere tñ filius est de suba p̄is sic dīcūt auctores adducte in lra. vbi p ly de non tñ notat̄ efficiētiā vel origo. S; n. tñ efficiētiā: tūc creaturē esset de suba dei: nec notat̄ p illud de tñ cōsubstāntialitas: qz tūc pater eēt de suba filij: sed notat̄ singul ori ginatio et cōsubstāntialitas: vt. i. in casuali bui p̄pōis de

Quinte

denotet cōsubstāntialitas sic qz filius hz eandem substā tiaz et quasi formā cum p̄e de quo est originalr: et per il lud qd̄ p̄struit̄ a genitiuo cū isto casuali notet̄ p̄m origi nās: ita qz totalis itell̄s buius fmōis: filius est de suba p̄is est iste: filius est originatus a p̄e vt substāntialis ei. Et isto modo exponit magis auctores i lra adductas nō p̄cise per substāntialitatē nec p̄ origine p̄cise s; p̄ trūg: sicut cōiter apparet de p̄is suba: hoc est de patre qui est eadē suba. p̄ p̄m originationē: per 2. cōsubstāntialitas ha betur. Et qz ista sit itētiō Aug. in auctatibus eius contra Maximinū: que ponunt in lra apparet ex fine auctatū. nā in vna auctate ponit Aug. Si aliam nō iuenis patrie agnosce subam et filij cū patre omouision cōstiter. hoc igit̄ itelligit p filium esse de suba patris filij sic esse de substātia p̄is: vt omouision cū p̄e. ¶ Itē in alia au ctatate dīc. Si vō de p̄is substātia tūc est eadem suba patris et filij. ¶ Ad itellm̄ buius affirmatiue qua dīc: si lius est de suba patris fm itellm̄ predictū. dico qz itell̄s Re vere saluat qz filius nō sit de nihilo: vere etiā saluat qz filius est de suba patris sicut requiritur ad filiationē. ¶ P̄mūz declaro: qz creatura genita nō est de nihilo: qz aliqd eius p̄existit vt mā. igit̄ cū forma sit aliquid cōpositū et aliquid eius pfectius qz sit mā si forma alicuius p̄existet et mā de nouo adueniret et i formaret̄ ibi la forma p̄existente: ipsum pductum nō esset de nihilo: qz aliqd eius p̄existit: imo aliqd eius pfectius qz mā que p̄existit cōiter. igit̄ si fili nō diceretur eē de ni hilo: qz essentia eius fm ordē originis p̄fuit in p̄e: et hoc si illa eēntia eēt q̄si mā gñatiōis filij: multo magis nec filius esset de nihilo si illa essentia p̄is origine exis in patre sit q̄si forma cōicata filio. ¶ Scdm̄ declaro. f. qz istud de. sufficiat ad rōnem filiationis: qz in aīatis vbi est paternitas et filiatio: videamus quis sit ille actus per que gñans dīc formalr pater. ille vtiqz est actus deciden di semē. et si eēt pfectū agēs ita qz tūc quando decidit se men possit imediate decidere p̄e: vere eēt pater et mul to pfectius qz modo sit vbi reguntur tot mutationes i termedie: sed nūc in isto actu decidēdi semē illud quod erat suba eius vel aliquo modo aliqd eius: nō est mā s; est quasi terminus formalis p̄actus sue cōicatus per istuz actū. sic eēt p̄es si imediate decidere a patre. igit̄ qz aliqd substātie gñantis sit terminus acti. nis sue qua est p̄ hoc vere saluat pductū sile in nā esse de suba ei: sic qz ipm de. vere sufficit ad rōnez p̄is: filij: et qz illd de cūm vt terminus sit mā sequētiū trāsmutatiōis: hoc accidit ipsi de. vt cōuenit p̄i et filio. igit̄ p̄ eternus non decidēdo aliqd sui s; totā eēntiā suā cōicando: et vt for malē terminū illius pductiōis: verissime pducit filij de se: eo mō quo eē de. p̄inet ad p̄ez et filium. et s; eēt ibi essentia de qz sic de q̄si mā illud de. nō faceret ad rōnem p̄is: sic nec in creaturis si gñans haberet suū semē p ter mino formalr et p mā sue actiōis nō eēt p̄i q̄tū suūz se men esset mā suba sue gñatiōi vel actiōi: s; q̄tū eēt ter minus illius actiōis: quemadmodū ēt si p̄ creatus ime diate decidere a se filij de eēt p̄i: qz illd qd̄ eēt de se ve eēt termin⁹ actiōis: nullo aut̄ mō mā.

Tertio pncipalr ad solonē difficultatis b q̄onis vi dedū ē quō relo et eēntia p̄nt eē eadē p̄o. qn eēntia sit māle respū retonis: cū nullo: relo sit māle respū 6. Et sūt b q̄tuor difficultates. ¶ P̄ia difficul tas. q̄r p̄ona dīna erit vna nisi b sit actus: illud vō po. ¶ Ad qd̄ dico sic. qz sic qd̄itas creata ē qz aliqd ē ens qd̄ itatiue: et b nō ē impfectiōis. p̄petit enī qd̄itati ex rōne qd̄ itati. ¶ 2. ipa qd̄itas puta hūanitas qz est ip̄cē actus litatis: iō diuisibilis ē p illud qd̄ p̄trahit ipsam ad indi uiduum: puta per proprietatem indiuidualem quecumqz

Questio

sit dicat a. et recipit ab a. aliquā actualitatē sicut et vnita tē siue indiuisibilitatē quā hz in indiuiduo et non hz ex se: ita qz illud cōtrahēs vt a. non tñ est formalr in for. quo for. formalr est for. s; est aliquo modo formalr respectu nature: et natura est aliquo modo potētiā respectu ei⁹ vnde natura cōtrahitur et determinat̄ p̄ ipm a. ¶ Ter tio. humanitas in qz. est aliquis actus: et p̄cise accipiēdo humanitatē et a. distinguēdo p̄tra se: humanitas est per fectior actus qz sit ipsum a. s; a. sit magis p̄p̄ius actus et aliquo modo actus nature in q̄tū determinat̄ nām. Ap plicādo hec tria ad dīna: relinquit̄ illud qd̄ est imperfe ctionis. ¶ Quo ad p̄mū deitas de se est qua deus est dō et qua subsistens siue p̄ona cui⁹ p̄p̄ius est a. est formalr deus: qz esse quo hoc modo nō est impfectionis in crea tura s; cōpetit quiditati vñ quiditas ē. ¶ Quo ad scdm̄ est dissimile: qz deitas ipsa per p̄p̄ietatē p̄sonalē nō de terminat̄ nec p̄trahitur nec aliquo modo actualr: qz b erat impfectiōis et potētiālitatis in natura creata: s; de itas de se ē hec: ita sic hz vltimā vnitatē d se ita et actua litatē. est igit̄ p̄p̄ietas p̄sonalis ita p̄p̄ius actus p̄one qz tñ nō est actus ip̄sū nāe dīne aliquo modo p̄ficiens vel i formās eaz. ¶ Quo ad tertij est aliquo mō simile: qz relo et si sit p̄p̄ius actus p̄one et eēntia nō sit p̄p̄ius actus p̄one s; aliqz cōis acti. tñ eēntia est formalr act⁹ ifinitus. relo aut̄ nō est actus ifinitus ex rōne sua forma li. g. relo s; sit p̄p̄ius actus p̄one: nō tamē actualr eēntiaz: cui⁹ p̄mū est in creaturis: vbi a. qd̄ est in for. act⁹ actualr aliquo modo naturam que est actus perfectior. ¶ Sed quo p̄nt isti duo actus cōcūtere ad p̄stitutionē vnius si neutru sit actus alterius. ¶ R̄deco. vnitās cōpositi ne cessario est ex rōne actus et potentie: sic assignat p̄b. 7. et 8. meta. a. vlti. s; p̄ona in dñis nō est p̄posita nec quasi p̄posita s; est simplr simplex et ita vē simplex sic est eē ntia ipsa fm se p̄siderata nulla hñs p̄positionē nec q̄si cō positionē in se: et tñ formalis rō eēntie dīne nō est forma lis rō retonis nec cōcūerfo: sic dīcū est supra di. z. q. p. de tri. in solone q̄onis. ¶ Quatr aut̄ stat qz rō retonis in re nō sit formalr eadem rōni essentia: et tñ in eodez curre tes nō p̄stituūt p̄positū vel compositionē. hoc est qz ista rō est eadē pfecte illi. p̄p̄er enī ifinitatē vñ rōnis qz quid pōt esse eaz ea est idē pfecte sibi. pfectio enī identi tatis excludit oēm p̄pōnem et quasi p̄pōnem que identi tas est ppter ifinitatem: et tñ ifinitas non tollit formalr rōnes qn hec formalr nō sit illa. nō est igit̄ ex istis quasi compositionē: et ideo hibet̄ est ex eis quasi cōpositū ex actu et potētiā: s; est vñ simplicissimum ex istis: qz vna ratio est pfecte imo pfectissime eadē alteri: et tñ nō est forma liter eadē. nō enī segtur: sunt pfecte eadē etiā identitate simplicitatis. g. sunt formalr eadē sic tactū est di. z. in. q. palle. et agef iferi⁹ di. 8. et eadē pfecta idētitas excludit oēm aggregationē: qz idem nō aggregatur cum seipso. ¶ 2. difficultas est quō relo posset esse distinguēs per sonā et eēntia nō distinguēs quin relo habeat rōnez act⁹ qz actus est distinguēs. 7. meta. ¶ R̄deco. p̄cedo rela tiōne esse actū p̄sonalē non actū quiditatiū: qz p̄sonalr distinguit et nō quiditatiue. eēntia aut̄ est actus quidita tiuus et quiditatiue distinguēs. actus aut̄ quiditatiuus est simplr pfectus qz ifinitus: nō sic aut̄ est actus p̄sona lis de se formalr ifinitus. ¶ Et si dī qz actus distinguēs est actus eius qd̄ non distinguit: falsum est nisi illud qd̄ non distinguit distinguat̄ per actū distinguētē sicut in creaturis humanitas distinguit in for. et pla. per a. et b. et ideo ibi actus distinguēs etiā indiuidualr est actus eius quod nō distinguit: qz actus ille distinguēs distinguit il lā nām que nō distinguit: non ita est bic: qz p̄p̄ietas p̄so nalis nō distinguit essentia nec cōtrahit nec determinat.

Secunda

55

¶ Tertia difficultas est quō pōt esse relatio nisi regrat p̄p̄ia rōnem fundamenti: fundamētū. n. videt̄ esse p̄us retonē et quasi pfectibile per eā: nō cōcūerfo. relatio enī nō videt̄ p̄fici a suo fundamēto: qz tūc p̄supponeret suo fundamēto. g. cū eēntia sit fundamētū istarū relationū videt̄ esse q̄si mā illaz. ¶ R̄deco. qz in creaturis ordo gñationis et ordo pfectiōis sunt p̄p̄i: sic p̄. 9. meta. qz illa qz sunt p̄ora gñatione sunt posteriora pfectione. et rō ē: qz creature p̄cedunt de potentia ad actū: et ideo de imperfe cto ad pfectū: et ideo p̄us puenit̄ via gñationis ad imperfe ctum qz ad pfectum: s; eundo ad simplr p̄mū qz idē sit simplr p̄mū et origine et pfectione. etiā s; p̄mū ibidē: qz totus ordo originis reduciū ad aliqd p̄mū pfectiōis sicut ad p̄mū originis totalis. in dñis igit̄ simul debent itelligi ordo gñatiōis et ordo pfectionis. sicut igit̄ i crea turis nō cōcurrerēt isti duo ordies semp vñfomiter: nō quereremus p̄mo mām que substatet forme. et scdo for mās: s; quereremus p̄mo formā que nata eēt dare actuz mām. et scdo quereremus māz que nata esset recipere eē per illā formā. vel suppositū qd̄ natū esset subsistere per illā formā. Ita in dñis incipiendo a p̄mo signo nature: oīno p̄mo occurrit essentia dīna: vt est eē p se et de se: qd̄ nō p̄petit̄ alicui nāe create: qz nulla nā creata hz eē p̄us nāliter qz in supposito. ista aut̄ essentia s; Aug. 7. de tri. est qua pater est et qz filius est. s; nō sit qz pater est p̄r: et qz filius est filius. Isti igit̄ eēntie abstractissime p̄siderate vt p̄o oibus p̄sonalibus cōuenit eē p se: et in isto p̄o oc currit nō vt aliqd receptiū alicuius pfectionis: s; vt ifini ta pfectio potēs i scdo signo nāe cōicari alicui: nō vt for mās i formās mām: s; vt quiditas cōicari supposito tanqz formalr existētī p eā: et ita pullulāt vt qdā dīcūt rōnes ex ea et persone in ea et ex ea. nō q̄si qdāz forme dātes eē sibi vel q̄si qdā supposita in qbus recipiat eē eaz sit sim pliciter ens. s; qbus suppositis dat esse: vt quo formalr illa supposita sunt et quo sunt deus: et ita relo illa pullu lans cū sit p se subsistēs ipsa pullulat nō vt forma essen tie: sed vt nata esse deus. et a deitate formalr. s; nō vt in formate ip̄saz: s; vt existētē eadē sibi pfectissima idētita te. nullo aut̄ modo cōcūerfo relo est essentia: vt quo for maliter essentia est determinata vel contracta vel aliq̄ modo actuata per ipsam: quia hec omnia repugnant in finitati essentia: vt p̄mo occurrit sub ratione actus infi niti. Concedo tunc qz essentia est fundamentum istarū relationum: sed non fundamentum quasi potentiale re cipiens istas: sed fundamentum quasi per modū forme in qz iste forme nate sunt subsistere. nō qdē p i formatio nē: sic similitudo est in albedie: s; sic subsistēs dīc eē in nā sicut for. dīc. subsistere in humanitate: qz for. humani tate est homo. nō enī ex rōne fundamēti habebit rōnez po vel quasi potentialitatis essentia dīna: s; p̄cise hēbit rōnez forme vt qua relatio fundata in eo simplr est dō. Exēplū buius potest accipi in creaturis ponēdo ibi qd̄ dam p impossibile. augmētatio modo fit per hoc qz ali mētū adueniēs corpozi corripit̄: et mā ei⁹ recipit formā carnis: et sic i format̄ ab aīa: ponat̄ qz eadez mā manens nata sit recipere aliaz partem forme sicut ponitur in ra refractione. tunc materia remanet vna que p̄us fuit for mata et nūc noua forma i format̄. ipsa tamē formalr est vere mutata: qz de p̄uatiōe trāsīt ad formā. ponamus ex alia pte qz aīa eadē p̄mo p̄ficeret vñ p̄tē corpi vt cor. postea adueniret alia ps corpozi orgāci pfectibilis ab aīa: ipsa p̄ficeret istā p̄tē adueniētē de nouo: et tñ nō mu taret̄: qz nō eēt in ea p̄mo p̄uatiō et postmodū forma. p̄uatiō enī est carētia in apto nato recipere. aīa enī p̄mo nō i format̄ et postea i format̄ nō ē nata aliqd recipere: sed dare. ¶ Vtrocūqz istoz exēploz vere esset pductiō

Ca. 15.

Ca. 6.

De quo li. 6. q. 4.

Ca. 6. vi.

Ca. 3. 2. 73.

Ca. 49

३

Distinctionis

Hic est opinio talis q illud quo p generat e
essentia pp hac rōnem : ga ge-
neras assimilari sibi genitū in forma qua agit : filius aut
assimilat pī in essentia nō in ppietate. q. 7. c. 2. declarat
rō : ga sicut in creaturis ppietas individualis nō est rō
agēdis : sed nā in qūa idividua cōueniūt : ita in diuinis p-
pietas personalis que cōueniūt ppietati idividuali in
creaturis nō erit rō agēdis vel gignēdis. Cōtra istud ar-
guīt multipl. pmo sic oīs forma sufficiēter elicitua ali-
cuius actōis si p se ē per se agit illa actione. Exemplum.
si calor sufficiēs causa calefactiua calor separatus cale-
faceret. q. si deitas sit potētia generatiua r cōstat q suffi-
ciēs sequi q si per se deitas q per se generabit. de-
itas aut pus est in se aliquo modo q intelligat esse in pso-
na : ga deitas vt deitas est p se esse : ita q tres persone ipa
deitate p se sunt : nō ecōuerso. 7. de tri. c. 4. oīs creatura
ad se subsistit quanto magis deus. Et ista : hoc ē deo esse
q subsistere. ergo in isto pmo signo nāe in quo intelligit
deitas i se aq intelligat in psona generabit : r ita deitas
sicut cōsiderata distinguit a genito. Si dicat q deitas
nō hz per se esse nisi in psona. r ideo nō per se agit : s pso-
na p se agit. Cōtra. argumētum pbat oppositū : quia
si calor habēs esse participatū r miraculū esset p se :
possz opari per se illa operatōe cuius est pncipiū quo eli-
citiū in supposito. q ipa diuina essentia que est per se ē
ex se : nō aut p se participat esse poterit per se esse agēs il-
la operatōe cuius est pncipiū quo elicitū in supposito :
r ita stat argumētū. C. 3. sic. pducētis r forme qua
pducēs pducit eadem est relatio ad pductum. hoc acci-
pit a pso. z. pphico. r. 5. metaph. vbi vult q ad idem ge-
nus cause r pncipiū pertinet ars r edificator. q ad idē ge-
nus pncipiū pntet pducēs r illud quo pducens pducit.
r ita si eētia sit qua p generat habebit essentia relatio-
nem realē ad genitū. hoc falsū ē. ergo r. C. 3. 3. for-
ma iquātum est in qua assimilant generas r genitus : nō
hz vnitatē nisi rōnis : sicut accipit a Dama. lib. pmo. ca.
5. q nec entitatē nisi rōnis. q p. hoc nō est pncipiū elicitū
actōis realis. C. Item 4. forma nō est pncipiū agēdis nisi in
quātum agēs est in actu p eā : nō est aut in actu per ipas
nisi iquātum est in ipso : nō est aut in ipso nisi vt est bec. q
vt est bec pncipiū. C. 3. 5. pductio p pus est distinctiua : nō aut
assimilatiua : qd ps : ga oīs pductio est distinctiua : nō aut
omnis est assimilatiua. q forma que est pncipiū produ-
ctionis pus est pncipiū eius inquātum forma est distin-
ctiua q iquātum est assimilatiua. ipsa aut est distinctiua
iquātum bec. assimilatiua iquātum forma. q pus est pnci-
piū pductiū inquātū bec q inquātū forma. C. Item
instat 3 pbatōes argumēti positōis. tum q brutum ge-
neras brutū assimilāt ei in spē : r tū forma specifica bruti
nō est pncipiū generadi sed potētia vegetatiua. igi ma-
ior videt esse falsa. tum ga in augmētatiōe carnis calor
est pncipiū actiūm fm psm. z. de aia : r tū illo generat caro
aiata similis generati in forma vegetatiua.

T. c. 38.
c. 50.
T. c. 2.
c. 1.

T. c. 50.
c. 1.

Aliter dicitur q generationis in diuinis opz
dare aliqd pncipiū positū : q
actio est positua : nō sunt aut positua in diuinis personis
nisi essentia r rō. relatio aut nō pot esse pncipiū illius
pductōis : ga relatio nō est pncipiū nec terminus motus ex
5. pphico. q. 2. c. 1. sed essentia fm se cōsiderata est in-
determinata ad plures psonas r ad actōes pluriū psona-
rum. q opz q ad hoc q ipa sit pncipiū determinat actōis q
determinet. determinat aut per rōnē. r iō rōnē ponit
pncipiū nō elicitū sed determinatiū. C. Ad hoc etia ad-
ducit cōfirmatio ex creaturis vbi eadē forma dat actū
pncipiū r z : sed determinat ad hūc r illum ex diuersis
respectib : ga ad pncipiū determinat ex respectu ad sub- r ad

Septime

z. ex respectu ad obz. C. Cōtra. ideterminatio ē duplex. Que
dā ē potētia passive : vt ideterminatio mae : r qdā potētia
actiue illimitate ad plures effectus. C. Exemplū. sic sol
est ideterminatus ad pducendū multa animalia : nō q
aliquā formā recipiat vt agat : sed ga hz virtutē pducti-
uam illimitatā : qd aut est ideterminatū idetermina-
tione mae opz q recipiat aliā quā formā ad hoc vt agat :
ga nō est in actu sufficiēte ad agēdū : sed qd est ideter-
minatū ideterminatōe potētie actiue est ex se sufficiēter
determinatū ad pducendū quēcūqz istoz effectū :
r hoc si passum dispositū sit approximatus vbi requirit
passus : vel ex se ipso vbi nō requirit passum. pbatō : si ta-
le actiū esset de se determinatū ad vnu effectū possz de
se sufficiēter pducere. 2. um : sed si est ideterminatū ad
hoc r ad illud ex tali illimitatōe nulla tollit pfectio cau-
salitatis eius respectu talis effectus : s tū causalitas addit
respectu ceterius. igi ita pot pducere istud sic si esset tū
istius : r ita nō requirit aliqd determinatū. Ad ppositū :
essentia diuina nō est pncipiū ideterminatū idetermi-
natione mae. igi sine determinatione alterius q si pnci-
piū actiū : r ita simplr determinatū determinatione que
requirit ad agēdū : ita q nō requirit aliqd aliud. C. Cō-
firmat. ga talis ideterminatio pncipiū actiū : s sit ad di-
sparatā : nō tamē est ad 3 dictionia : sed determinata ad al-
teras partē 3 dictionis respectu cuiuslibz istoz disparato-
rum. nulla aut ideterminatio pbat ex se determinate
agere nisi q aliquo modo esset ad 3 dictionia vt ad agere
r nō agere. q. 2. C. Item 2. quādo aliqd pncipiū acti-
uum est ideterminatū ad aliquos duos effectus : nō ex
equo : sed fm ordinē nālem ex se sufficiēter determinatū
est ad pncipiū illoz. r posito pmo ē determinatū ad secu-
dum. essentia aut diuina nō est ideterminata ad istos duos
pductōes ex equo : sed p pus se hz ad generatōes. igi est
ex se sufficiēter determinatū ad vtrūqz : ga ex se pmo ordi-
ne origis ad pma : r illa posita est determinata ad secūda :
r ita i nullo signo origis est ideterminata ad vtrūqz : quā-
si tūc eliciēda. C. 3. rēlo est rō suppositi agēdis. igi si
est determinatiua pncipiū quo : habebit duplicē rōnē pnci-
piū respectu generatōis. vnam inquātum est rō agēdis : r
alia iquātū est rō determinatiua pncipiū agēdis. r sic ipa
mediabit iter seipsaz r actōes. C. 3. 4. sic. nā vt nā po-
nit pncipiū elicitū istū actōis. ipsa aut vt nā non est
determinabilis : fm Dam. lib. 3. ca. 6. ppietates determi-
nat hypostasēs nō nām vt nā. igi nullū est determinati-
uum pncipiū quod vt ē pncipiū quo : sed tū pncipiū agēdis.
C. Item 5. rēlo fm istū magistrū tū rōne differt a fun-
damēto. q nō pot esse pncipiū determinatiū ad actus
realē aliquo modo distinctū ab essentia : ga nihil cōcur-
rit ad rōnē alicuius pncipiū respectu actōis realis : nisi rea-
le. C. Item 6. qd dī de rōne determinatione in creatu-
ris videt esse falsū : ga calor ex se non per aliquē respe-
ctū mediū est fundamētū huius respectus potētie calefa-
ctiue : nō opz etiam q determinatio ad actū pncipiū r se-
cundū fiat p respectus : quia eadem forma absoluta dat
actum pncipiū absolutum r secūz nō respectiū : r pnci-
piū agēdis est absolutū r nō respectiū.

Ad questionem igi rideo distinguēdo d po-
tētia. Uno modo dī potē-
tia logica que dicit modum componis facte ab intellectu :
r ista negat non repugnantias extremorum de qua dicit
philos. 5. metaph. ca. de potētia. Illud est possibile cuius
3 rium non est de necessitate vtz. r si hoc modo querat
de potētia generadi in diuinis : dico q ipsa est possibilis
comparado generationem ad quēcūqz actum nō repu-
gnantem generatōi. r tūc possibilitas est pns vel dei ad
hoc pdicatū qd ē generare : qz isti termini nō repugnāt.

T. c. 1.

Questio

impossibilitas aut est q filius vel spūs sctūs generent : qz
isti termini repugnant. C. Et si querit qd est potētia ge-
neradi i diuinis isto modo. C. Rideo. nō opz dare aliqd
pncipiū quo aliqs sit potēs generare. sufficiēti. sola nō repu-
gnātia terminoz : sicut si aī mundi creatōes mūdus nō
solū nō fuisset : sed p impossibile deus nō fuisset r icēpisset
a se esse. r tūc fuisset potēs creare mūdū si fuisset intelle-
ctus aliqs aī mūdū creatōes cōponēs hāc : mūdus erit :
hec fuisset possibilis : ga termini nō repugnāt : nō tamē
pp aliqd pncipiū in re possibili nec pp actiūz sibi cor-
respondēs : nec etiam modo illa. mūdus erit. fuit possibi-
lis formalr loquēdo de potētia dei : sed potētia que erat
nō repugnātia istoz terminoz : qz isti termini non repu-
gnāt. 3. ista nō repugnātia cōueniūt : rē potētia acti-
ua respectu huius possibilis. C. Alio mō dī potētia diuina
3 actū. ista nō est in deo. Relinquit ista potētia realis q
dī pncipiū agēdis vel patiēdi vt pncipiū fundamētū
relonem : ga hoc nomē potētia nō est abstractū vltima-
ta abstractōe : sed est cōcretum 3 cōcretiōe ad fundamētū
3 nō cōcretiōe ad subm. de qua multiplici abstractōe in
relatiuis dī est supra. disti. 5. qōne pma. articulo secun-
do. C. Hic aut tātūmodo querit de potētia agēdis. r tūc
distinguit q hoc nomen potētia pōt sumi vel p eo qd p
se significat : vel p eo qd cōnotat : qd est pncipiū funda-
mētū talis relonem. pncipiū modo accipiēdo dico q po-
tentia significat relonem : sic potētialitas vel pncipiatio.
r hoc modo questio nō hz difficultatē : ga potentia gene-
randi in diuinis dicit essentialr relonem. C. Secūdo mo-
do est difficultas qōnis quēdo qd sit illud absolutum
qd est fundamētum pncipiū istius relonem. r tūc loquen-
do semp pōt de potentia actiua siue pductiua de qua ē
modo pmo : disti. 5. vltimū de potentia denominatiue
sumpta : q aliquādo sumit p suo fundamēto precise : ali-
quādo aut p ipso cū omnibus alijs que cōcurrūt ad hoc
vt possit elicere actū : que. s. requirunt ad rōnem potētie
ppinque : cuiusmodi sunt in creaturis approximatio pas-
si r impedimēti remotio. C. Ista distinctio vltima poten-
tie accipit p fundamētū precise : vel p ipso cū alijs oibz
cōcurrētibus accipit a pso. 9. metaph. diffinitio aut po-
tentie actiue quā ponit. 5. 9. metaph. est potētie actiue
pncipiū modo sumpt. potētiam aut secūdo modo sumptā
ex pnt ipse manifeste. 9. metaph. ca. 4. Quomāz inquit
aliqd possibile r qz r qz qz alia necesse est adesse
in diffinitione : r subdit. Tales potentias. s. rōnales ne-
cesse est vt possint qz passiuū r actiuū appropinquāre
hoc qd facere illud vō pati. C. Et si obiciat qd ē ipse
irrōnales possint impediri. hoc excludendo dicit : nullo
nāqz exteriorz prohibēte adiungere nihil ad hoc opz. po-
tentia. n. hz vt est potētia faciēdi. est aut nō oino : sed ha-
bētium aliquo mō : in qbus excludunt que exterius phi-
bent. remouēt. n. bec coz que in determinatione apponū-
tur quedā. vult dicere q quedā pntētia ad diffinitionē
potētie actiue vt potētie excludit impedimētū. q potē-
tia actiua ibi fm eū accipit cum omnibz cōcurrētibus ad
possibilitatē ppinquaz agēdi.

T. c. 10.
c. 17.
T. c. 2.
c. 1.
T. c. 10.

Loquendo tunc de potētia. i. de pncipiū fun-
damētū istius relonem p-
se sumpt. dico q potētia generandi pncipiū nō est rēlo : sed
aliqd absolutū. C. Partem negatiuāz pbo. pmo : ga oīs
rēlo videt eque nāliter respicere suū pncipiū correlatiū :
q relatio spirantiū pncipiū correlatiū sicut rela-
tio generatōis suūz : nō distinguunt aut in diuinis pductio-
nes per modū nāe r volūtatis : nisi ga pncipiū quo p-
ducens pducit aliter r aliter se habet ad pductionem r
pductū : ga bec nāliter bec libere. q nō essent tūc due p-
ductōes formalr distincte p modū nature r volūtatis.

Prima

Secundo. ga tunc eadem relatio esset pncipiū sui
ipsius : ga in pte nō est nisi vnica relatio ad filius. r illa ē
per te quo respectu generatōis : que. s. generatio est eadēz
rēlo licz aliter nominata. q. 2. C. 3. quia tūc paternitas
esset simplr perfectior filiatiōe. pbatō pntie duplr. p-
mo. qz illud quo pducens pducit si nō est eiusdēz ratio-
nis cum pducti forma : cōtinet eam virtualiter : r est pfe-
ctior ea. ergo si paternitas est quo p agit. r nō est eiusdē
rōnis cū filiatiōe pntet filiatiōem virtualr r ē pfectior
ea. C. 2. ga filiatio nō dat filio q agit. nihil. n. nec ad in-
tra nec ad ex pducit filius filiatiōe. ergo si p paternita-
te agit formalr paternitas erit aliqd perfectius filiatiō-
ne. C. Partem affirmatiuā solū pbo. pmo sic. qd est
pfectiōis in pncipiū pductiū nō tollit ab illo rōnē pnci-
piū pductiū : sed cōmunicare se in identitate numerali
r adēquata cōicatiōe sibi : ponit pfectōes in pncipiū pdu-
ctiū. qd hoc nō tollit ab aliquo rōnem pncipiū pductiū :
sed si deus p impossibile generaret aliū deūz : ille alius
3 deitas poneret pncipiū pductiū alterius : r nō rela-
tio. r tūc deitas nō cōmunicaret se identitate numerali
nec cōmunicaret se cōmunicatōe adēquata sibi in rō-
ne pncipiū pductiū : ga deitas possz esse pncipiū alterius cōi-
catiōis : puta facte per impossibile a secūdo deo. ergo cū
modo deitas cōmunicet in idēitate numerali r cōmu-
nicatōe adēquata sibi : ita q deitate nō pōt esse alia com-
municatio numero eiusdē rōnis cū ista. sequit q mul-
to magis modo ponet absolutum esse pncipiū pducti-
uum q tunc ponere. C. Exemplū istius est si calor in
igne cōmunicaret se eundem numero ligno r cōmunica-
tiōe adēquata : ita q iste calor nō possz esse pncipiū alte-
rius calefactiōis nō negaret calorē ignis esse pncipiū p-
ductiū caloris in ligno cū modo de facto ponat calor
esse pncipiū illius. r hoc cū duplici impfectiōe opposi-
ta duplici pfectiōi hic supposito : ga nūc est ibi diuersitas
caloris cōmunicati : r cōicatio nō est adēquata : hic autē
esset identitas caloris : r cōmunicatio adēquata : r tū illa
hypothēsi posita lignū calore nō possz calefacere. nō enī
se : ga accipit calorē calefactōe q est ab hoc calore : r tunc
pus haberet calorē qd hēret calorē : nec aliud : ga ista cale-
factio ligni ponit adēquata illi calori i rōne pncipiū acti-
ui. C. Ita intelligēdū est in pposito q illud qd ponere
esse pncipiū alterius cōicatiōis : si cōicatio fieret in diuersi-
tate numerali r nō adēqta illud idem v3 modo poni pnci-
piū qz sit cōicatio eiusdē r adēquata pncipiū produ-
ctiū. C. 2. pbo idem sic. aliqd absolutū est rō formalis qua
agēs agit. antecedens pbatū ē distinctiōe. 5. qōne. z. prima
rōne 3 pma opinionem. pbo pnam : q impossibile est
agēs cōicare terminū formalem pductiōis nisi agat for-
ma eque pfecta si agit vniuoce : vt pfectiori si equoce. in
diuinis aut nihil est pfectius absoluto : ga absolutū est for-
malr infinitū. rēlo aut nō. q. 2. C. Hic rōni instat q cō-
sequētia tū valz in generatōe vniuoce. bec aut pbat ē
equoca. tum ex parte psonaz. tum ex pductiōibz. tūz ex
rōne dntie specificē. C. Prima via sic. pntas r filiatio
differunt spē. ergo persone cōstitute p eas. antecedēs pro-
bat : ga differūt fm gditates : r talis est dīa specifica. tū
ga sunt puri actus : dīa autē actus r forme est specifica.
pna pbat. pmo : ga nō maior distinctio est in pncipiū qz
pncipiatis. C. 2. ga eadem est dīa formalium cōstitutē-
tium r cōstitutoz. C. 3. ga eadēz est dīa eoz fm que
pōtē alia differūt r ipsoz differētium. C. 4. ga rēlo-
nes sunt idem eētie diue sicut persone. igi ppter istud
non negabit differētia specifica personaz sicut nec re-
lationūz. C. Secūda via de pductiōibus arguit sic. si p-
ductiōes differunt spē. qz pducta. antecedēs p3 : qz in di-

Distinctionis

tuinis non est productio nisi vnica vnus rōnis. p̄ia pro-
bat. tum q̄a alr nō esset p̄portio p̄ductionū ad p̄ducta.
tum secūdo: q̄ p̄ductōes sunt eiusdē rōnis cum produ-
ctis. tūz 3°. q̄ potētie alterius rōnis requirunt obiecta al-
terius rōnis. q̄ si p̄ducerent sua ob̄a p̄ducerent ea alte-
rius rōnis. q̄ si intellectus et volūtas p̄supponunt bo-
num et v̄z formalr disticta: ita p̄ducerent terminos for-
malr distictos vel erunt q̄bus termini sic disticti p̄du-
cunt. ¶ 3° via de d̄ia specifica arguit sic. d̄ia specifica
videt esse p̄fectior q̄ d̄ia numeralis: q̄d p̄bat: q̄a distin-
ctio sp̄s est de p̄fectōe vniuersi: nō aut distictio idi-
uiduoz. q̄ d̄ia specifica sicut p̄fectior videt esse ponē-
da in d̄inis. ¶ Ad ista q̄ue generatio ponat equoca siue
vniuoca: rō nō ifringit: q̄ in equoca generatōe op̄z p̄ci-
piuz productiū esse p̄fectius forma terminatē. nihil
aut i deo est p̄fecti^o absoluto: et sp̄alr nulla rel^o p̄fe-
ctior. absurdissimū. n. videt dicere q̄ relo cōtineat v̄ua
liter essentia d̄inā: clusio tamē ad quā iducunt iste rō-
nes. s. de generatōe equoca videt esse falsa: q̄ cuz i p̄mo
terminio generatōis. s. in ipso p̄ducto cōcurrant duo. s. na-
tura et relo p̄p̄a ipsius producti qua est hec: aut genera-
tio d̄i equoca vel vniuoca a terminio formali generatōis:
aut a formali p̄p̄o ipsi supposito p̄ducto. ¶ Si p̄mo mo-
do cum natura que est terminus formalis h̄m^o p̄ductōis
sit eadē i p̄ductōe et p̄ductōe: seḡ vniuocatio: q̄ p̄fecti-
sima similitudo. ¶ Si 2° modo. ḡ nulla generatō ē vni-
uoca: q̄a nullum genitū in sua forma idiuiduali d̄m̄i-
lat gignenti. ¶ Hoc ē arguit alio modo et est idē quasi:
q̄ generatio et est distictiua et est assimilatiua. p̄fectior
aut rō in ea est q̄ sit assimilatiua q̄ distictiua. q̄d appa-
ret: q̄a sic est a forma sub ratiōe forme: nō sub rōne qua
hec: et rō forme est p̄fectior i supposito ista d̄ia idiui-
duali. s. n. p̄fectius est in generatōe ipsaz esse assimi-
liuam. ḡ fm̄ hec generatio d̄i esse vniuoca vel equoca.
Si. n. dicere talis vel talis iquantū est distictiua quel-
bet esset equoca: q̄ quelibz distiguit: et hec ē ip̄fectio et
rō in generatōe: q̄a p̄uenit im̄ p̄fectissime generatōi. ḡ
per hanc nō distiguit vniuoca ab equoca. ergo ad p̄posi-
tum cū generatio sit assimilatiua quatenus eadēz natu-
ra cōmunicat distictiua quatenus est geniti disticti a
generatōe distictio. seḡ q̄ penes nām gignētis et geniti sit
vniuocatio et nō penes distictōes eoz. s. gignētis et ge-
niti. ¶ 3° applicat ad p̄positū: q̄a si ille due d̄ie idiui-
duales que sunt p̄mo diuerse constituūt producta non
p̄mo diuerfa: sed iter que est generatio vniuoca p̄p̄ simi-
litudinē in nā. si iste d̄ie idiuiduales essent sp̄s alteri^o
generis: adhuc nō p̄stitueret disticta tāta distictiōe q̄ta
esset eaz in suo genere: q̄a tūc d̄ie idiuiduales cōstitu-
rent p̄mo diuerfa. q̄ aut constituta modo nō sunt p̄mo
diuerfa: hoc est p̄p̄ nāz in qua nā idiuidua p̄ueniunt: ita
etiā tunc cōuenirēt in eadēz nā: licz differentie constitu-
entes essent species alterius generis. iḡ tunc cōstitutura
essent eiusdē speciei sicut modo.

Ad argumenta

iḡ in oppositū. ¶ Ad p̄mū
d̄m̄. q̄ nō est ibi p̄p̄ie gen^o
nec sp̄s nec d̄ia specifica: s. bene concedo q̄ paterni-
tas et filiatio sunt relōnes quasi alterius sp̄i et alteri^o rō-
nis: q̄a sunt oppositē et nō fundate supra vnitatē imedia-
te sicut similitudo vel eq̄litas. magis etiā distiguit pa-
ternitas a filiatiōe q̄ paternitas a paternitate. Sed cuz
ifera. ḡ p̄stituta sunt alterius rōnis q̄ si specificē. nego cō-
sequētiam. ¶ Et p̄p̄ p̄batōes d̄ie nōnduz est q̄ aliqua
d̄i aliq̄ magis distiguit p̄p̄ eoz minoz cōuenientiam vel in
compossibilitatē eoz: sicut d̄ia magis d̄i distiguit: vt
q̄libz et nigrū: q̄ disparata: vt homo et albu: sed hoc mo-
do non est p̄p̄ie d̄m̄ aliqua magis distiguit. plus. n. p̄p̄e
distiguit que minus p̄ueniūt in aliquo genere: et ita di-
sticta genere generalissimo plus distiguit q̄ d̄ia que
sunt eiusdē generis: s. d̄ia magis repugnēt. v̄i v̄l q̄ta
est distictio. i. repugnātia p̄stituentiū vel formalr disti-
guentium tāta est et p̄stitutor: q̄ si albus et nigrum sunt
icompossibilia: et p̄stituta p̄p̄ ea sunt icompossibilia: et ita
est p̄posito. quāta. n. est icompossibilitas paternitatis:
et filiatis: p̄p̄ quā p̄ritas nō ē filiatio: tāta est et p̄ritas et fi-
liatio: q̄ p̄r nō ē filius. Sed p̄mo modo accipiēdo nunq̄
distiguit cōueniunt tātum q̄tuz cōueniunt q̄ per illa
distiguit: sicut p̄ per oia distiguita discurredo. disse-
rentie. n. specificē nō icludūt genus in quo p̄ueniāt. sp̄s
aut distictē per eas icludūt genus in quo p̄ueniunt. et rō
est: q̄ distiguit aliquid p̄supponūt in ip̄is distictis
quod ipsa distiguit nō icludunt in suo intellectu: di-
sticta tēne per ea icludūt illud. ideo disticta cōueniunt
in illo: distiguit aut ea nō cōueniūt in illo. ¶ Et per
hoc p̄ ad argumēta et ad p̄batōes cum d̄i de p̄ncipis et
p̄ncipiat. Dico q̄ maior distictio. i. maior nō p̄ueniētia
hoc ē in p̄p̄iozibus p̄ueniētia p̄t esse p̄ncipioz q̄ p̄nci-
piator: sicut d̄ie specificē que sunt p̄ncipia sp̄m̄ non
p̄ueniūt i genere i q̄ p̄ueniūt ip̄e sp̄s: et ita ē d̄i d̄m̄
idiuidualibz et idiuiduis resp̄cū nāe specificē. ¶ Per
idem apparet ad illud de formalibus constitutis et de
p̄cise distictiuis. in oibz. n. ē falsum q̄ quāta ē distictio
vel d̄ia formalitū cōstituentiū tanta sit d̄ia constituto-
rum. ¶ Sed adhuc pondero argumētum: q̄a iste relō-
nes in p̄posito sunt subsistētes. iḡ tātam d̄iam habēt
iquantum subsistētes: quantū habent i ratiōibus pro-
p̄is. subsistentes aut sunt persone. iḡ tātam d̄iam ha-
bēt persone quātam h̄nt relōnes. ¶ Et p̄terea q̄ disti-
ferētia formali differūt persone et nō nisi d̄ia illa que ē
relonum: q̄a nullam aliā h̄nt q̄ istam que ē relonum. ista
aut q̄ ē relonum ē specificā. ḡ ista erit specificā vel nulla.
¶ Ad ista respōdeo ad p̄maz: q̄ l̄ relōnes sunt subsiste-
tes: tamē persone nō t̄m icludunt relōnes: sed ipsam na-
turam in q̄ subsistūt. relōnes aut nō icludunt formalr
ipsam nām. in aliquo iḡ formalr p̄ueniūt p̄sone in quo
nō p̄ueniūt relōnes formalr: et ideo hic nō ē tanta distin-
ctio sic ibi. ¶ Ad 2° dico. q̄ nōn seḡ. istis p̄cise persone
distiguit. et ista distiguit sp̄e. ergo persone distiguit
tur sp̄e. sicut nec de differentis idiuidualibus respectu
idiuiduoz. Et cum dicis. tūc nulla erit differētia distin-
ctorum: cuz nō sit illoz illa que ē distictioz nec aliqua
alia per illa. Dico q̄ per ista p̄t esse distictio distictioz
et aliqua alia q̄ sit illa distictioz vel distiguentium et
minoz: sicut per differētias idiuiduales est aliqua distin-
ctio ip̄s: idiuiduoz alia q̄ ipsarum distictiarum: q̄a
differētie sunt p̄mo diuerse: sed disticta nō sunt p̄mo di-
uerfa: sed t̄m sunt disticta numero in eadem specie: ita
hic in p̄posito per relōnes distictas in specie vel quasi
generē: q̄bus tamē inquātuz sunt distictē accidit distin-
gui specie: possunt alia distigui p̄sonalr t̄m in eadē sp̄e si-
ue in eadem natura. ¶ Ad secundam viam de p̄ductiōi-
bus. nego p̄iam: q̄a hic ex p̄fectōe istius nature possunt
esse aliqua p̄ncipia p̄p̄ia alterius ratiōis: cōmunicati-
ua tamē ipsius p̄ntie: quod nō contingit in aliqua na-
tura imperfecta: et p̄pter distinctionem istozum p̄nci-
piozū formalitū possunt esse p̄ductōes alterius rōnis:
et tamen p̄ducta vnus ratiōis p̄p̄e vnitatem termini
formalis. s. nature que cōmunicat. Cum p̄bat illa cōse-
quentia p̄ma per p̄portōes. Dico q̄ p̄portio illa p̄du-
ctionis ad terminum formalem est q̄ per ipsam cōmu-
nicat terminus formalis: sed nō requiritur talis p̄por-
tio q̄ p̄ductio sit vnus ratiōis si terminus formalis sit

Septime

Questio

Prima

59

2. 2. 1.
c. 1. 1.

vnus ratiōis: q̄ p̄ductōes possunt distigui per ratiōes
suas formales alr q̄ ex terminis formalibus. sicut h̄ ex
p̄ncipis formalibus. ¶ Exemplū huius est: q̄a q̄nq̄z for-
ma eadem p̄t acq̄ri mutatiōibus alr rōnis: sic idē
vbi per motū locale super magnitudinē rectam et circu-
larem: q̄ motus ita sunt alterius rōnis q̄ nō sunt compa-
rabiles fm̄ p̄h̄z. 7. physico. ita esset si eadē sanitas possz
iduci immediate a arte et immediate a natura. ¶ Lū p̄bat
illa p̄ia. 2° per hoc q̄ p̄ductōes sunt eiusdē rōnis cuz
ductis. Dico q̄ quo ad hoc sunt eiusdē rōnis: q̄a sicut
p̄ductōes sunt relōnes: ita p̄ducta sunt relatiua: sed pro-
ducta sunt subsistētia i aliqua vna nā: et p̄ductiones for-
malr nō sunt supposita subsistētia in illa nā. ideo produ-
cta p̄nt habere vnitatē aliquā i natura formalr cōmu-
nicata eis per p̄ductōes quā nō habēt formalr p̄ductio-
nes. ¶ Cum arguit 3° de potētiāz distictōe et obiecto-
rum distictioz q̄ similis ē distictio obiectoz ad poten-
tias: patuit respōsio di. scda. q̄dne 4°. ¶ Utrum in diuinis
sint t̄m due p̄ductōes et. ¶ De 3° via. s. de p̄fectōe p̄f-
ferētie specificē: dico q̄ d̄ia specifica nō ē p̄fectior idē-
titate sp̄ifica in d̄inis: sed in creaturis ē p̄fectior. po-
sita. n. limitatōe creaturarum nō p̄t esse tota p̄fectio in
creaturis absq̄ distictioe specifica: sed si in aliqua vna
nā esset p̄fectio ifinita ibi distictio specifica nō regre-
ret ad p̄fectōes simplr. in creaturis iḡ differētia spe-
cifica ē p̄fectio supplēs imperfectōes. in d̄inis aut vbi
vna natura ē simplr p̄fecta: nō op̄z ponere tales p̄fe-
ctionem supplētēs imperfectōes: q̄a nulla ē ibi imperfe-
ctio que suppleat. ¶ Exēplū. generatio in creaturis ē
p̄fectio supplēs imperfectōem in corruptibilibz que
sine generatōe nō possent p̄seruari nec idē numeraliter
nec idē p̄e. in d̄inis aut nō op̄z ponere talē p̄fectōes sup-
plētēs imperfectōes aliq̄ q̄ sit ibi: nec i aliq̄ eterno.

Ad formam

aut q̄onis qua querit de potentia
generatū an sit aliqd absolutū re-
spōdeo gerundium cōstructū cum potētia notat actus
vt egrediētes ab eodē supposito cui attribuit potentia.
similr ē de scia et volūtate quādo cōstruunt cum gerun-
diū notat actum vt egrediētes vel potētem egredi ab
illo supposito cui attribuit sciētia vel volūtate: p̄p̄ quod
nō ita p̄cederet ista: filius habz sciētiam vel volūtatem
generatū: quo modo cōcederet illa: filius sciō generatio-
nem p̄ris vel vult eam: imo v̄r ille negat sicut iste: fi-
lius scit generare et vult generare: q̄a idē videt velle age-
re et habere volūtatem agēdi: sed nō idēz istis videt esse
velle actōes: q̄ hec nō icludit eam velle vt actōes volū-
tatis quod alia vident significare.

Ad argumenta

p̄mo ad principalia. ¶ Pri-
mo ad Augu. dico q̄ intelligit
eo formalr nō eo fundamētaliter seu causaliter. ¶ Exē-
plū: dicimus q̄ fortes ē similis similitudine formalr:
sed d̄i filis albedie fundamētaliter seu causalr: ita in p̄-
posito p̄r generat generatōe formalr: sed hoc modo nō
querimus hic quo generat: sed querimus h̄ quo genera-
tio elicit vt p̄n: formalr elicitio: q̄d. s. sit fundamētuz p̄-
ximū istius relatiōis. intēdit iḡ Augu. q̄ eo est pater
quo ē ei filius. i. illa notōe hoc est q̄ pater nō d̄i ad se pa-
ter sed ad filium: nō aut intelligit ibi q̄ p̄r sit pater siue
generet vt p̄ncipio elicitio generatōis: sicut p̄z ibi ex
ista sua. ¶ Ad 2° dico. q̄ duplex p̄t intelligi cōmunicā-
bilis forme. ¶ Uo que ē vniuersalis que ē p̄e idē ita
tem ad multa iferiora: quoz q̄libz est ipsum: sicut vni-
uersale cōmunicat singularibus. Alia que est ad multa
quoz quodlibz est ip̄o: sicut forma cōmunicat materie:
sed nō est ip̄s: sicut d̄m̄ ē de duplici cōmunicatōe for-
me distictōe scda. q̄dne 4°. tūc dico q̄ a forma cōmuni

p̄mo modo est operatio cōmunis: q̄a si formam aliquaz
in vniuersali acceptā cōsequat aliqua opatio in vniuersali
fali: quālibz formam singularē sub illa p̄sequit operatio
singularis eiusdē rōnis nisi aliqua forma singularis sit
imperfecta. si aut loquamur de scda cōmunitate que est
forme resp̄cū participatū ipsam: t̄m q̄ nō op̄z q̄ for-
ma cōmunis sit p̄ncipius operatōis cōmunis: et maxime
quādo habet a pluribus suppositis fm̄ ordinē: ita q̄ vni
cōmunicat ab alio: et hoc cōmunicatōe adequata. sicut
fuit declaratū in exemplo adducto in p̄ma rōne ad par-
tem affirmatiuā questiois. ¶ Ad p̄positum: dico q̄ ma-
ior ē falsa. operatio p̄p̄ia est a forma p̄p̄ia: loquēdo de
appropriatōe scda modo: qualis ē appropriatio ista vel sal-
tem nō alia p̄t itelligi in p̄posito. ¶ Et cum p̄bat p̄ma
p̄p̄o p̄mo: quia propria forma dat esse. ḡ dat agere. nego
p̄iam. multe. n. sunt forme dātes esse que non sunt acti-
ue. et ita nullo modo dāt actum 2°. et talis est p̄ritas sic
et filiatio. Que aut sit rō quare quedam forme sunt acti-
ue: et q̄dā nō: difficile ē assignare rōne cōez: q̄ aliq̄ forme
subales sunt actiue: et aliq̄ q̄litates sūt actiue. aliq̄ at for-
me subales nō sunt actiue. et aliq̄ q̄litates nō sūt actiue: et
tamē plus p̄ueniūt qualitates et qualitates in aliquo cō-
cepto cōmuni q̄ q̄litates et sube. Sicut alique forme sub-
stāntiales p̄fectiores sunt actiue sicut elementares: et
p̄fectiores nō sunt actiue sicut mixtorum: sicut forma
lapidis et alioz inanimatoz. alique etiam mixtoz p̄fe-
ctiores sunt cōmunicatiue sicut animatoz. aliq̄ tamē
p̄fectiores nō sunt cōmunicatiue sui sicut forme corpo-
rum celestium et forme angelice. nō iḡ videt rōne: quare
alique forme in cōmuni sunt actiue et alique nō. sicut in
speciali nō videt aliqua rō quare calor est calefactiuus:
nisi q̄a calor ē calor: et ita videt q̄ hec sit immediata calor
est calor effectiuus. ita etiaz videt q̄ omnes forme de
genere q̄tatis et omnes relatiōes de q̄bus est modo ser-
mo nō sunt actiue: et de omnibus talibus nō valz. si dant
actum p̄mū. ḡ et 2°. ¶ Cum p̄bat 2° p̄tia per p̄mū.
2° physicoz. et 3° metaph. dico q̄ loq̄ de vniuersali et
particulari loquēdo p̄mo modo de cōmuni: nō aut acci-
piēdo scda modo. s. put eadē forma numero ē cōmu-
nis participatibus eaz. ista. n. cōmunitas nō est i creatu-
ris nec cōitas vniuersalis ad participatū siue cōmunita-
te vniuersalis p̄mo modo dicta. ¶ Ad 3° cuz arguit de
medio et extremis: dico q̄ q̄dā ē mediū p̄ participatio-
nē v̄riusq̄ extremi: sicut fuscū q̄d ē mediū iter albus
et nigrū: q̄d est mediū ex nā rei: et de tali verum ē q̄ est in
eodē genere cū extremis. sicut p̄bat p̄mū. io. metaphy.
aliud ē mediū aliquo alio modo accidētāl̄ sumptuz sic
opatio iter op̄as et terminū. istud nō op̄z esse eiusdē
generis cū extremis: q̄a quādo anima itelligit se: intelle-
ctio eius ē qualitas: et tamē op̄as et obm sunt substantie.
tale aut mediū accipit in p̄posito. v̄z. ipsum quo inter
suppositū generas et generatū. ¶ Vel p̄t dici q̄ ipsum
quo nō est mediū p̄p̄ie: s. t̄z se ex parte alteri^o extremi
s. generatū. p̄p̄ium aut mediūz si q̄d d̄i p̄t dici gene-
ratio et de illa v̄z ē q̄ est eiusdē rōnis cum extremis: q̄
ipsa ē relo sicut extrema cōt relatiua. ¶ Ad 4° de po-
tētia et actu: dico q̄ equocat de potentia. vera ē. n. maior
vt potētia est differētia entis cōdiuidēs ens et actum: q̄
fiens in cōmuni nō tātum diuidit per actū et potētiāz:
sed etiā q̄dūq̄ genus entis et quecūq̄ sp̄s et idiuiduūz:
q̄a sic eadēz albedo p̄mo est in potētia et postea in actu:
et h̄ modo ad idem genus pertinet actus et potentia. hoc
modo p̄p̄ie loquēdo nō est potentia generandi in diui-
nis. p̄p̄ie. s. que oppōat actui: q̄a illa generatio ē simplr
in actu et necessaria. et ideo nō est in potētia vt potētia re-
pugnat actui: sed hic est sermo de potētia vt ē p̄ncipium

ad ista q̄ p̄p̄ia et differētias p̄ncipialibz.

De q̄ 1° 3° h̄. q̄. 1.

Distinctionis

hoc modo ista ppo est falsa que dicit q potetia e eiusdem generis cu actu. pot. n. forma subalis esse p m actio nis de genere actois. r actois de genere qualitatis. sicut tactum est supra di. 3. q. de noticia genita. q subm est p se causa proprie passionis.

Quia autem

aliqua argumenta pmas opione sunt me. R. ad illa. Ad pnu dico q illa ppo maior habz bic maiorz pbabilitate q i creaturis: q ista forma sic per se e q illi corripit pnu qd potens agere: puta h deus: q quodammodo pcedit re latos: q agit. p. q sic pmo itelligit. r vult. igit videt q possz i oem actois: cuius suum quo est pnu pncipiu formale. r ita h deus generat pmo. r ideo illa maior de pno elicitiuo falsa est quando pncipium elicitiuum si per se existat no pot esse pnu qd ad operadum. Exem plum. sps si ponat pncipium elicitiuum operatois. Eiden di i oculo si p se existet no possz esse pncipiu illius ope ratiois: r ro esset: q no possz esse in potentia ppinqua ad agendum: q no possz hre passum approximatam: q ap proximatio: vt dcm est pns: regit ad rone potetie. p pinque. sicut aut approximatio in creaturis vel amotio ipeditioz. ita dcm e q in pposito regit supposito co uenies ad agendum. ergo forma que esset p m actois i supposito distincto si esset p se exis no esset suppositum nec p m distinctu nec i supposito distincto ueniet generatois. r ex quo illud suppositu regit ad potetiam pnu quam agendi no poterit talis forma p se agere. essentia aut si p se existat i aliquo instanti nae anq itelligat esse in suppo sito vel psona i illo pozi no e suppositu agens i potetia p pinqua ad agendum. ista. n. actio distinctioz regit aliquo ruz i ista na que no pot esse nisi supposito. q suppositu puenies huic actoi est suppositu distinctu exis in ista na tura. i nullo tali est natura iquatum itelligit p se esse si p se sit aliquo mo anq i persona. r ideo no poterit p se agere ista actoe. Ad aliud de qd r quo: dico q illud dcm phi e vep i causa r cato: qz ibi e distinctio realis cae r pncipy quo causat ab ipso cato. dcm dcm et essentialis e causat ad p m causatiuum sicut r ad cam. r ro est ibi: qz p m causatiu no est nisi vnicu i vno supposito. In pposi to aut e opposituz: q suppositu pducens est distinctu: quo aut pducit e idistinctu. r ideo productu no realr refertur ad p m quo. sicut refert ad p m qd pducit. Et ideo i pposito no est relo realis pncipy pductiu ad pductu: s pducetis est relo realis. pncipy aut pductiu e relo ro nis: sicut pns dcm e. de natura coicatu r coicatu di. 3. q. pma. Ad 3. dico q forma fm q e illud i quo assimila la generas generato no est tñ ens ronis: sed habz aliq vnitate pcedetem oem actu itellectr: q nullo actu itel lectus exite ignis generaret igne r corripet aquaz. r hoc pp sui similitudine nalem h: r rietate ibi. hoc aut ma gis patebit i. q. de indiuiduatoe. Ad Dam. dico q itel ligit de coicabilitate alicui vni fm nam: r fm nunez: sicut essentia dina est comunis tribus personis: sed hoc modo nulla e coitas realis i creaturis: est tñ coitas alic vni vnitate minoz qz sit vnitas nueralis. Ad aliud cu or forma e p m agedi iquatum e in hoc cludit p me: q illud absolutu qd est p m potetia generadi no est potetia generadi filio. Cu arguit q generatio pus e disti ctina q assimilatiua. r q ex b forma sit pus elicitiua vt hoc qz vt forma. Rndco. q pus fm nam no semp e pus fm causalitate. Exem. leg. ignis. igit calidus. r no e conuerio. igit calm est pus fm piaz. r tam e ignis e pus fm causalitate ipso calore: r ita pcedo: q distinguere est pus i generatoe q assimilare. i. coius: q multa disti gnit que no assimilant: sed distinguere no est pfectius in generatoe q assimilare: q puenit generatoe etia i per

Octaue

fectissime inquantum est a forma vt bec. Assimilare puenit sibi iquatum est a forma absolute: r perfectior e ro forme qz ro singularitatis. Ccedo tam argumetum opioner ponent tantu distinctioez ronis: r non cludit me. sicut patebit in sequeti disti. Instatia pma de calore r vegetatiua no valz: qz ibi comunicat vtraz forma: r forma pncipalis actiua r imediata. Est. n. caro genita animata r hns calore genitu alicual nalem. vtra etiaz forma est p m generatois: s vnu mediatu aliud imediatu. Sed illa alia istantia: de generatoe bruti disti cilioz videt si sensitiua no habeat ibi aliqua operatoez: sed vegetatiua tantu. r de hoc in secudo libro: qñ fiet ser mo de ronibus seminalibus quo pot esse generatio vni uoca in animalibus.

Hunc de veritate siue pprietate r incomu tabilitate atq simplicitate diuine nature vel substantie siue essentie agenduz est. Est itaq de vt ait Augu. in. v. lib. de trini. siue dubita tioe substantia: vel si meli hoc appellat essen tia: quaz greci vsiam vocant. Sicut. n. ab eo qd est sapere dicta est sapia: r ab eo qd est sci re dea est scia: ita ab eo qd est esse dicta e een tia. Et quis magis est q ille qui dixit famulo suo: ego sum qui sum: r dices filijs israel qui est misit me ad vos: Ipse vere ac proprie di citur essentia: cuius essentia non nouit prete ritum vel futurum.

Circa distinctio octaua qz. Utru de sit summe simplex et pfecte talis. C. qz no. ga simplicitas no est simplr pfectiois. ergo no e ponenda in deo vt eentialis. pbo an. qz si eet sim pliciter pfectiois. qz libz res hns eaz eet simplr pfectioz non bnt: r ita ma pma esset pfectioz homie: imo generalr i corruptibilibz r ge nerabilibus compositioz sunt pfectioz. Itet pfectiois e forme posse dare esse. s imperfectiois sit depe dere a ma. s pma ro separat a scda. qz no videt esse p dictio i tali separatoe pot ee deitas forma. s e: s ipa no depedat ab ipo cui dat ee: r ita pot ibi poni sine iper fectione ppo ma r forme: vel salt cõponibilibz deit forme. Itet qd vni e no suba nulli e suba ex pmo phy. sed sapia in nobis e accis. q in nullo e suba vel no accis: s i deo e sapia fm eandem rone fm qua e in nobis. igit est ibi accis: r ita ppo subiecti r accis. Cotra. o. de tri ca: 7. vel. 22. de vere r sume simplex est.

Ad questionem rideo. r p pbo simplicitate dina p media qdaz pncula ria. C. ex medys coibus. s. ex ifinitate r neitate essen di. C. primo mo pcededo ondo p simplicitate opposi ta pponi ex p m eentialibz. C. 2. opposita pponi ex par tibus qtitatiuis. C. 3. opposita pponi ex subo r accite. C. primo sic. calitas ma r forme no e simplr pma. ne cessario. n. p m p m calitate efficietis p m. s p m eet copositu ex ma r forma p m p m calitatez cause efficietis: no aut b: q istud no efficit se diungedo mam suu cu forma. q alicui efficietis p m. q deo eet p m e efficietis. cuius oppositu pbatu est di. 2. q. i. pbatio p m e p m. causalitas ma r forme cludit iperfectioez: q rone partis. causalitas efficietis r finis nulla imper fectione cludit: s pfectioem. omne aut iperfectu reducit ad pfectu sic ad pus se essentialr. q calitas ma r forme

Questio

no est simplr pma. Idem pbo sic. ma de se est i potetia ad forma r h passua r dicitiois quatum est de se. q no e ex se sub forma: s fit sub forma p aliqz alia cam reducetes ipsam mam ad actu forme. ista aut cat reducens no po test tati dici forma iquatu forma: qz sic no reducit ma teriam nisi actuando formam ipsam mam. q opz ponere aliqd reducens effectiue ipaz mam ad ista actualitate. q si p m eet copositu ex ma r forma esset aliqd effi cies per cuius efficietia esset ma ei sub forma: r ita ipa no esset p m efficietis vt pus. C. 3. sic. ois entitas vno cau sata habz aliquam vna cam a qua est ei vnitas: qz no pot poni vnitas in causato sine vnitate i causa. vnitas igitur compositi cu sit causata regit aliqz vna cam a q sit illa entitas cata. illa causa no est entitas ma nec forme: qz vtraz e entitas diminuta respu entitatis copositi. igit pter illas. s. ma r forme opz ponere aliqz aliaz. illa erit efficietis: r ita redit idez qd pus: qz omni copo ex ma teria r forma erit aliqd pus. C. 2. v. 3. carentia compo nis qtitatiue videt pbus ppare. s. phy. s. iz. metap. ga p m eet potetie ifinite: potetia aut ifinita no est i ma gnitudine: hoc pbat: qz maior potetia est i maiori ma gnitudine: r ita ifinita potetia no pot esse i magnitudine fi nita. nulla est aut magnitudo ifinita. q nec aliqua ifiniti ta potetia in magnitudine. C. Sed istud argumentum vi det deficere: qz q poneret potetiam ifinitam esse in ma gnitudine diceret ipaz esse eiusdem ronis in qualibz parte magnitudis r in tota magnitudine: r ita in maiori r i mi nozi. sicut aia itellectiua est tota in toto: r tota i qualibz parte corporis: nec maior i maiori: r minor i minori cor pore: nec maior i toto: r tota in parte. r si animam ista psequeret ifinita potetia itelligedi: ipsa potentia esset i magnitudine finita: r ita in pre sic in toto: r in parua par te sicut in magna. Ita diceret in pposito q potetia ifini ta in magnitudine finita esset eiusdem ronis in toto r in parte. C. Declarado rone Arist. dico q conclusio sua est ista q potetia ifinita no est in magnitudine finita exte sa per accis ad extensioe magnitudis. r hoc pbat ro sua hoc modo quecuq potetia est extensa p accis ceteris pa ribus maior est r efficacior in maiori magnitudine: s no fit maior. i. formam itellectu: qz paruus ignis pot plus ha bere intensue de calore q magnus si sit multum rarus r ali densus. ideo addit in maiori ceteris paribz. C. Exe pluz. de calore in igne q licz sit equalis intensiois in par te r in toto: tam e maior ignis maioris est potetie. i. effica cioris est potetia in toto qz in parte: r ex hoc sequit q ois talis potetia extensa per accis quadiu e in magnitudine finita pot itelligi crescere in efficacia per augmetuz ma gnitudinis: sed quadiu itelligit posse crescere in effica cia no est ifinita fm efficacia. r ex hoc segt q omnis ta lis potetia extensa p accis qdiu e in magnitudine finita e intensue finita r no ifinita: qz ifinitas intensue non pot esse sine ifinitate in efficacia: r ex hoc segt q potetia ifi nita in efficacia no est in magnitudine finita: nec etia po tentia ifinita intensue. C. Et tuc vltra cuz no sit aliqua magnitudo ifinita. p. qz no est aliqua talis potentia ifi nita in magnitudine. C. Sed qd hoc ad pposituz q oino talis potetia non sit in magnitudine. C. Respondeo. con iungedo huic illam conclusioe quaz p pbatu pbus q. s. tale potens est sine ma sequit pposituz: qz omni exte sione aliquid extendit: vel si extensio erit aliquid per se exites aliquid e forma informans extensioem exte sa per accidens. ergo si potetia ista ifinita ponat in magni tudine quero qd est illud qd est extensum ipa magnitudi ne vel ipsa extensione magnitudis: no ipsa potetia ifinita sic pbatu est: nec ipsa perficit ipsam sicut forma maz: qz no e in ma ex conclusioe pfecta. ergo opz ponere mam

Prima

extensam ista magnitudine: que ma pficeret potetia in finita sic ma nostra vel corpus nrm extendit magnitudi ne per se extensa: r perficit p aiam itellectiua no exten sum: sed nulla ma est in bnt talem potetia ex pfecta conclusioe a pbo. ex illa igit imatitate pfecta p p m r modo oia in ista conclusioe habz a ratio efficaciaz. C. 3. conclusio specialis pbat ex istis. quia. n. deus non est malis nec quatus. ideo no est capax accidentis alicuius malis puenietis rei mali. sic est qualitas rei malis. ergo tñ est capax illoz que pueniunt spualibus: puta intel lectionis r volitionis r habituum illis correspoentium: sed talia no possunt esse accidentia illi nae. sicut pbatuz est di. scda. q itelligere eius r velle sunt substantia eius r habitus r potentia.

Secundo probo

generalr pposituz. C. Pri mo ex rone necesse ee: ga si p m sit compositu sint componetia a. r b. quero de a. si sit formale ex se necesse esse aut non: sed possibile esse. Altez. n. hox opz dare in quacunq re siue na ex quo ali quid componit. si est ex se possibile esse. q necesse esse ex se coponit ex possibili ee: r ita no erit necesse esse ex se. si aut a. est ex se necesse esse. igit est ex se in vltima actuali tate: r ita cu nullo facit p se vnum. similr si a. est ex se ne cesse esse compositu erit necesse esse p a. r pari rone erit necesse esse p b. r ita erit bis necesse esse. erit etiam compo situm necesse esse p aliquid quo sublato nihil minus erit necesse esse: qd est impole. C. 2. ostedo generalr p positum p rone ifinitatis. r pmo qz deus no sit coponibilis p hoc q omne componibile pot ee pars alicuius to tius copositi qd e ex ipso r alio coponibili. ois aut p pot excedi. r rone aut ifiniti est posse excedi. ergo ifinitu non est componibile: sed deus est ifinitus. ergo non est componibilis. C. Et cofirmat ro r quasi idem est: qz oẽ componibile caret pfectioe illius cuz quo componit: ita q illud aliud componibile no bz in se fm pfectam ideti tatem: qz alias possz itelligi pfectius: puta si haberet il lud in se: sicut copositu bz: r istud ifinitu no bz: r ronez aut ifiniti est simplr q ipm possit itelligi pfectius vel aliquid pfectius eo. C. Et ex hoc sequit vltieruz q sit omnino icompositus: qz si sit compositus aut ex finitis aut ex ifinitis. si ex ifinitis. nulluz tale est componibi le. ex probatis. si ex finitis ipuz non erit ifinitum: quia finita non reddit aliquid ifinituz in perfectione sicut modo loquimur.

Ad primum

argumentum: dico q simplicitas e simplr pfectionis fm q excludit componibilitate vel pponem ex actu r potetia vel ex pfectoe r imperfectoe. sicut dicit in sequeti qone: non ta me sequit q omnis creatura simplex sit pfectior creatu ra no simplici: qz aliquid qd est simplr pfectiois pot re pugnare alicui nature limitate. r ita illa no esset simplr r perfecte talis na si haberet illud qd repugnat sibi: ita canis no esset simplr can pfectus si esset sapiens: quia repugnat sibi sapientia. Similiter alicui nature limita te pot repugnare aliqua perfectio simplr r aliqua no. r tuc no segt illa nae esse pfectioez cui competit talis pfe ctio qz cui repugnat maxime qñ illi cui ista repugnat co uenit alia perfectio simplr: que forte est simplr pfectior illa alia repugnante. C. Exemplum. actualitas est perfe ctio simplr r simplicitas est perfectio simplr. composi to autem conuenit maior actualitas: s no maior simpli citas: materie aut licz conueniat simplicitas: non tñ tan ta actualitas quata competit pposito. simplr aut actua

Distinctionis

litas est perfectior simplicitate: et ita simpliciter perfectior potest esse illud cui conuenit actualitas sine simplicitate quam illud cui conuenit simplicitas sine actualitate. Sed hic videtur duo dubia. Unum quo modo perfectio simpliciter erit que non erit perfectio vbi cuiusque sit: cum de ratione simpliciter perfectio nis sit quod ipsum simpliciter melius quam non ipsum in vnoquoque secundum Aristotelem monitionem. Et 2° dubium est quo modo vna perfectio simpliciter est perfectior alia absolute. Ad primum dico: quod illa descriptio dicitur sic intelligi quod perfectio simpliciter est melius non tantum suo dictione: ita enim quodcunque positum est melius quam simpliciter perfectio sua negatione: imo nulla negatio est perfectio aliqua formaliter. Et intelligitur sic esse melius ipsum quam non ipsum. In quolibet ergo impossibile est tunc dicitur intelligi hoc quod dicitur in quolibet est melius considerando quodlibet precise in quantum suppositum non considerando in qua natura illud suppositum subsistat. Considerando enim aliquid in quantum subsistit in aliqua natura potest aliqua perfectio non simpliciter esse melior sibi: quod impossibile est in tali natura: quia repugnat tali nature: tamen ei in quantum precise subsistit non repugnat: sed si hoc modo consideret illa habere erit simpliciter perfectior ens quam si haberet quodcunque sibi impossibile. Ad 2° dico: vbi dico: quod regit declarationem quod sit ordo perfectionum simpliciter et modo bene uter supponatur quod aliquis ordo perfectionum sit inter eas: ita quod vna ex ratione sui est perfectior alia precise sumpta: sed quando quilibet est in summo sunt tunc omnes eque perfecte: quod infinitum: et quilibet tunc est infinitum. De hoc alias dices. Ad 3° principale dico: quod dare alicuius formaliter necessario ponit limitationem: quia sic dans esse non includit per identitatem illud cui dat esse: nec potest separari a sic dare esse imperfectio: quod nec limitatio nec etiam dependetia omnimoda. Licet enim separaret ab eo dependetia ad materiam semper tamen manet dependetia ad efficiens virtute cuius forma informat materiam. Et si istud de verbo quod dat esse nunc humane dico: quod hoc non est dare esse formaliter: sicut patet lib. 3° d. 1° p. 1°. Ad 3° dico: quod sapientia secundum illam rationem secundum quam est species quantitas et accensio nobis non est eiusdem rationis in deo: sicut melius patebit in questione illa. Vnde deus sit in genere. d. 1° ista. 8^a.

Utrum aliqua creatura sit simplex. Et arguitur quod sic. compositus componitur ex partibus et ille non ex alijs. igitur partes ille in se sunt simplices. Et oppositum habet. 6. de tri. c. 5. vel. 15. 2. 10. vbi dicit Augustinus. quod nulla creatura est in se simplex. Dicitur de quod quilibet creatura est composita ex actu et potentia: quia nulla est pura potentia: quia tunc non esset nec purus actus: quia tunc esset deus. ergo quilibet creatura est composita ex actu et potentia. Et quilibet creatura est ens per participationem. ergo est composita ex participante et participato. Contra istam conclusionem arguo sic. quia si in quolibet sit compositum ex re et re: accipio illam rem componentes. et quero si est simplex aut composita. si simplex habet compositum. si composita erit perfectior in infinitum in rebus. Et concedo igitur quod aliqua creatura est simplex: hoc est non composita ex rebus: tamen nulla creatura est perfecte simplex: quoniam aliquo sit composita componibilis. Et quo modo composita declaro sic. quia habet entitatem cum participatione alius cuius gradus entitatis. nulla enim creatura habet entitatem secundum totam perfectionem quam nata est esse entitatis in se. et ideo caret aliqua perfectione quam est nata competere entitati in se. et ideo participat. sicut talpa dicitur esse ceca: quia nata est habere visum secundum rationem animalis: non secundum rationem talpe. secundum philosophum. 5. metaph. ca. 2. de participatione. componitur igitur non ex re et re positivis: sed ex repositivum et participationem. ex entitate aliquid quod habet: et ex carentia alius cuius gradus perfectionis entitatis cuius ipsa non est capax: tamen ipsum ens est capax: sicut talpa secundum se non est nata videre: sed secundum

Octave

quod animal nata est videre: nec tamen ista potest ex participatione et participatione est in entitate rei: quod participatio non est de entitate alicuius participationi. Ad ista etiam sequitur compositus actus et potentie obiectione. quod dicitur. ens et caret aliqua perfectione entis est simpliciter possibile et terminus potentie simpliciter cuius terminus non potest esse ens infinitus quod est necesse est. Est et quilibet creatura componibilis quod potest de accensio quod est componibile cum subiecto. in subiecto est potest de forma quod de materia. de subiecto est per se habili et corruptibili potest de receptiva accensio. nulla igitur subiecta esset non receptiva nisi per perfectionem sui: sed perfectissima intelligentia est receptiva accensio: quia capax est sue intellectio nis et volitiois que non est subiecta sua. Probatio. quia tunc esset formaliter beata se ipsa: cuius oppositum probatur est dicitur. prima. Tum quia quilibet intelligitur potest intelligere infinita: quia omne intelligibile. si intellectio sua esset sua essentia posset habere essentiam infinitam: quod haberet vnam intellectum infinitum. tum quia intellectio sua non deperderet ab aliquo obiecto nisi si a quo deperderet suum esse: et ita nihil inferius se nec etiam se posset intelligere in genere proprio: sed tantum in obiecto superiore moueretur: imo nihil posset aliquid intelligentia intelligere nisi in deo. Ad primum principalem Augustini. concedo quod nulla creatura est vere simplex: quia composita modo predicto ex participatione et participatione: actu et potentia obiectione: et componibilis alij creature. Et per idem potest ad argumenta per philosophum. prima. non enim est actus purus qui caret aliquo gradu actualitatis: sicut non est lux pura qui caret aliquo gradu lucis: sed cum illa luce impura non misceatur aliquid alia entitas positiua: sed tantum carentia perfectionis gradus lucis. Ad 2° dico: quod participare: dico quod participare est idem quod parte capere: ita quod dupliciter relatio importat. et partis ad partem et capientis ad caput: prima est realis: nec tamen sumitur ibi pars proprie per eo quod est aliquid re: sed extrinsece put omne finis dicitur pars maior: ris. omne autem finitum tale est simpliciter minus tali: si aliquid tale est natum esse infinitum: quilibet autem perfectio simpliciter nata est esse infinita. ergo vbi cuiusque est finita ipsa est minor alia perfectione simili: et ita pars extensio. Et secunda vero relatio. scilicet capientis ad caput est relatio rationis sicut inter dans et datum. Et tripliciter tamen pars capitur: aut pars capitur sic quod totum captum est pars capientis: sicut species participat genus quantum ad partes essentielles generis non subiectiuas. Aut sic quod pars capitur est pars capientis. Aut 3° modo sic quod pars capitur sit ipsa tota capiens. primis duobus modis relatio capientis et capiti potest esse realis. 3° modo non. Iste autem tertius modus est per participationem: quia omnis perfectio limitata quod tamen non determinatur ex se. limitationem quod est pars capta: est ipsa tota limitata. bene autem ibi distinguere potest suppositum capiens et non capta: si non est sic distinctio realis.

Et autem in natura diuina nulla sit accidentium diuersitas: nullaque penitus mutabilitas: sed perfecta simplicitas: ostendit Augustinus in v. lib. de trinitate. dicens. Intellegamus deum quantum possumus: sine quantitate bonum: sine quantitate magnus: sine indigentia creatorem: sine situ posiderem: sine habitu omnia continere: sine loco vbi quod totum: sine tempore sempiternum: sine vlla sui mutatione mutabilia faciem. nihilque patiatur. Quisquis desinit ita cogitat. et si nondum potest omnino inuenire quod sit per se tamen caueat quantum potest aliquid de illo sentire quod non sit. Ecce si subtiliter intendas: ex his atque predictis aperit illa predicamenta artis dialectice dei nature minime conuenire. que nullis est subiecta accidentibus. Q. 2. II.

Questio

Secundo quero. Vtrum cuius simplicitate diuina sit in genere. Et sic. quod deus formaliter est ens. ens autem dicitur conceptum dictum de deo in quod. et iste conceptus non est proprius deo sed communis sibi et creaturis: sicut dictum fuit distinctione. 3. quod opus ad hoc quod fiat proprius quod determinet per aliquem conceptum determinate. ille determinat se habet ad conceptum entis sicut conceptus qualis ad conceptum quod: et per primum ut conceptus differentie ad conceptum generis. Et per Aristotelem. 2. metaph. cap. 2. ens in subiecto: et ens non in subiecto non habet medium et videtur logice secundum quod ens non in subiecto est ratio substantie: et ens in subiecto est ratio accensio. deus igitur cum sit ens formaliter et non ens in subiecto. igitur ens formaliter non in subiecto. substantia autem ut substantia est generis. Et per philosophum. vbi est species ibi est genus. secundum Porphyrium. quod sunt correlatiua: sed natura est species respectu diuinitatis personarum. secundum Damascenum. 50. deus est in genere. Et ite sapientia formaliter dicitur de deo. et hoc secundum eandem rationem secundum quam dicitur de nobis: quod ille rationes que dicuntur sunt distinctione. 3. quod. de vniuatione entis concludunt de vniuatione sapientie. igitur secundum illam rationem secundum quam sapientia dicitur de deo est species generis. et hoc probatur per dictum antiquorum doctorum qui dicunt quod species transferretur ad diuinitatem: quod dicitur perfectione licet non generis: quod dicitur ipse: et magis: ut scia transferretur ad diuinitatem: licet non quantitas. Contra est moueretur in littera. et adducit Augustinus. et ostendit per eum quod remouetur a deo illa predicamenta artis dialectice.

Hic sunt due op. extrema. vna negatiua quod dicitur quod cum simplicitate diuina non stat quod aliquis sit conceptus communis vniuersi dicitur de creatura. de qua dictum est supra distinctione. 3. quod. Et hoc ponitur quidam rationes non tacte. Et prima est ista. illis que sunt totaliter immediate sub extremis dictionibus nihil est commune vniuersum. deus et creatura sunt totaliter et immediate sub extremis dictionis. scilicet deperdere non deperdere. causatur et non causatur. esse ab alio et non ab alio. igitur nihil est eis commune vniuersum. Et ite secundo sic. et est per rationem illius rationis. Omnis conceptus communis est neuter respectu illorum quibus est communis: sed nullus est conceptus neuter respectu dictionum: quod est alter eorum. igitur. Et ite 3° sic. quia primo diuersa in nullo conueniunt: sed deus est primo diuersus a quacunque creatura: alioquin haberet quo conueniret et quo differret. et ita non esset simpliciter simplex. igitur deus in nullo conuenit cum creatura. et ita nec in aliquo conceptu communi. Et ite 4° sic. vbi tamen est vniuersa attributionis non potest esse vniuersa vniuationis: sed oportet ponere vniuersam attributionis creature ad deum in ratione entis. igitur in hoc non est vniuersa. Et ad hoc adducitur intentio Dionysii. de diuinis nominibus qui ponit tres gradus cognoscendi deum. scilicet per eminentiam. per causalitatem. et per abnegationem. et ponit illa cognitionem per abnegationem esse vltimam quando remouentur a deo omnia illa que sunt communia creaturis. igitur non intelligit ipse quod aliquis conceptus qui est abstractus a creaturis remaneat in deo secundum quod fuit communis creature. Et ad hoc etiam dicit Augustinus. 8. de trinitate. cap. 2. vel. 10. Cum itaque inquit audis bonum hoc et bonum illud quod possunt alii dici etiam non bona si potueris sine illis que participatione boni bona sunt perspicere ipsa bona cum participatione bona sunt. simul enim et ipsum intelligis cum audis hoc aut illud bonum. si potueris illis detractis perspicere per se bonum perspexeris deum. et si amore adbeueris continuo beatificaberis. hoc ille. igitur vult dicere quod intelligendo hoc bonum et illud bonum intellige illud bonum cuius participatione illa sunt bona: hoc autem est bonum infinitum. igitur habeo tamen ibi conceptum boni in communi sed est boni per essentiam.

Secunda

61

Contra istam positionem sunt due rationes que tacte sunt superius distinctione. 3. quod. vna quod tunc non posset accipi ille proprius deo causari in intellectu nostro. quod enim est naturaliter mouens intellectum nostrum per statum istum siue intellectus agens siue fantasma siue species rei intelligibilis habet per effectum adequatum causare in nobis conceptus illius quiditatis et eorum que continentur in tali quiditate essentialiter vel virtualiter. conceptus autem ille proprius deo neutro modo continetur in ista quiditate nec essentialiter nec virtualiter. Et non essentialiter potest negas vniuationem. Et non virtualiter potest. quod perfectius nunquam continetur in minus perfectio. igitur nunquam habet in via conceptus proprius deo. quod falsum est. igitur conceptus vniuersus deo et creature potest haberi. Et responsio. aliquos ad hanc rationem est quod ens ratio facit noticiam de se in quantum ens ratio est. hoc est in quantum ens ratio est relatum ad primum ens. et ita concipere illud sub ratione illa non est concipere illud sub ratione absoluta: sed sub ratione relata ad primum ens. relatio autem habet causam in intellectu conceptus correlatiui siue relationis correspondentis: et cum non concipiatur ut in se subsistens relatio correspondens concipitur aliquo modo virtute istius fundamentum illius relationis. Contra istud argumentum videtur stare: quod si est dare aliquod adequatum obiectum a nobis naturaliter cognoscibili et intelligibili quilibet cumque sit presens intellectui nostro posse facere conceptum de se et de his que includit essentialiter vel virtualiter. et secundum iam dicta nullo modo includitur illud absolutum quod est fundamentum relationis in deo. ut probabo. igitur sequitur quod nullo modo fiat in nobis conceptus illius absoluti. et ita nullum conceptum alius cuius absoluti poterimus de deo habere naturaliter. probatio assumpti: quod licet dicta ratio supponat quod relatio in creaturis prout naturaliter concipitur quod relatio sibi correspondens vel fundamentum relationis correspondens. quod credo esse falsum: quod terminus relationis naturaliter intelligitur relationi sic et fundamentum. licet etiam supponat quod res creata rata non intelligitur a nobis nisi in quantum relata. quod improbatum est distinctione. 3. quod. de vniuatione. et vbi esse dicitur Augustinus. de tri. c. 4. vel. 32. omnes res ad se subsistit quanto magis deus. logitur autem ibi de subsistentia ut qua naturaliter est res creata et naturaliter in se subsistit. alioquin non esset argumentum. si omnes res ad se subsistit. quanto magis deus si idem accipiat in premissa et in fine. Et vis in qua omnis quod forte ab aduersario negarentur. arguo sic. Relatio in creatura licet habeat in virtute sua care conceptus relationis sibi correspondens. tamen illa relatio correspondens sibi non includit in se aliquem conceptum absolutum in quo fundetur: quod relatio dei ad creaturam quod est tamen rationis non includit in se entitatem diuinam vel aliquam perfectionem absolutam in deo. quod perfectio realis est ipsa essentia. quod essentia vel perfectione absolutas ponere esse fundamentum relationis dei ad creaturam: et ita non posset per relationes istas carere in nobis aliquis conceptus de perfectionibus absolutis nisi relatio altera haberet in se virtualiter illud absolutum: quod est propria perfectio dei. quod est ipse. Et istud est probatur: quod si eos entia diuina non est nata facere de se nisi conceptus vnicuique in intellectu. igitur non est natus habere de ea nisi vnicuique conceptus realis. hoc enim probatur. quod omne conceptum reale natum habere de ea quantum ad intelligentiam simpliciter ipsa nata est facere in intellectu. hoc enim perit obis inspectionibus. Ulteriorem ifero. quod quantum obiectum natum est facere de illa essentia aliquem conceptum reale natum est facere illud vnicuique quod natum est habere de ea. quod si non illud tunc nullum de ea. sed nulla creatura potest illud vnicuique causare: quod tunc ex creatura posset cognosci sub ratione quod est hec essentia singularis. igitur per nullam creaturam secundum illam opinionem potest haberi aliqua conceptus singularis de essentia diuina. Et secunda ratio tacta in questione predicta erat de conceptu vno certo et duobus dubijs quod certus est communis illis Et videtur ibi tripliciter. primo quod aliquis conceptus idem est

Distinctiones

certus et dubius: ut conceptus Sortis et Plato. dubius est conceptus alicuius hominis est certus: et tunc iste ille est idem. Hoc nihil est. quia licet conceptus idem posset diversificari penes modos grammaticales et logicos. grammaticales ut penes quoscumque modos significandi. logicos ut penes quoscumque modos considerandi. sic penes universalem et particularem. ut penes explicite et implicite. explicite sic diffinitio exprimit. implicite sicut diffinitum exprimit. et per istas differentias possunt poni non tamen certitudo et incertitudo: sed etiam veritas et falsitas: congruitas et incongruitas: tamen quod idem conceptus eodem modo conceptus quantum ad istos modos sit certus et dubius: hoc est idem oio affirmare et negare. si conceptus de ente est certus. et conceptus de ente creatura et creato est dubius: non est hoc propter modos significandi. ut diversos grammaticales: nec penes diversos modos concipiendi logicos: vel igitur erit simpliciter alius conceptus et alius: quod est positum: vel conceptus diversificat penes modum concipiendi particularis et communis. quod est etiam positum. Aliter dicitur quod sunt duo conceptus: sunt propter tamen et propter istam propinquitatem videntur esse unus. et est certus de uno: hoc est de illis duobus confuse conceptis: vel certus est de illis sub unitate conceptis. dubius est autem de illis duobus distincte conceptis. Contra. quando non possunt aliquid conceptus concipi sub unitate nisi simul vel per naturalem concipiant sub distinctione propria sibi que supponit illi unitati non potest intellectus esse certus de eis quantum habet illam unitatem. et dubius de eis in quantum sunt distincti. In intellectu concipiens ens omnino de deo et creatura si sunt duo conceptus non potest habere conceptus istos secundum aliquam unitatem nisi si prius naturaliter habeat eos vel simul sub ratione distinctorum. non posset esse certus de eis sub ratione unius: dubitando de eis sub ratione multorum. probatio maioris: quia si certitudo esset de aliquo conceptu vel de aliquibus conceptibus dubitatio de deo et de aliis vel de aliis quod concipiantur a. et b. non posset si non potest concipi aliquid a. et b. nisi sub distinctio ne sibi propria concipiatur: non potest intellectus esse certus de eis sub ratione alicuius unius: et dubius sub ratione distinctivis. probatio minoris. ens in deo et ens in creatura si sunt duo conceptus habentes attributionem non possunt concipi quantum habent unitatem attributionis nisi prius naturaliter vel saltem simpliciter concipiantur iste et ille quantum distincti. puta iste sub propria ratione et ille sub propria ratione. quia isti sub propriis rationibus sunt fundamenta unitatis ordinis et attributionis. Contra. istud per argumentum philosophi. 2. de anima. de sensu cum quod concludit esse conceptus per cognitionem esse albi et dulcis: ex cuius ordine cognitionis concludit quod cognoscit extrema. Si. n. posset cognoscere ista sub ratione unius respectu quod est ordinis absque hoc quod ea cognosceret sub propria ratione. tunc argumentum suum non valeret. si sibi in proposito non possit se cognoscere a. et b. sub ratione illi unitatis ordinis nisi cognoscatur a. sub propria ratione. et b. sub propria ratione cum per se nihil sit eis commune. et ita quantum intellectus concipit istos duos sub unitate ordinis concipit eos distincte ut distinctos in se. 3. modo respondeatur quod non est certitudo de conceptu aliquo uno et dubitatio de altero illo. ut puta certus sum quod hoc ens est suba vel accens dubitatio tamen determinate utrum sit B ens vel suba vel illud ens quod est accens. Contra. ista certitudo preedit omnem apprehensionem quocumque diuidentium ipsius ens. preedit certitudinem de toto disuncto. anima probatur: quia non oportet in prima apprehensione qua scitur hoc esse aliquid vel ens apprehendere a se vel ab alio per se vel in alio. et sic de aliis disunctis. Contra illud etiam est tertius argumentum superius dictum. quod erat de investigatione intellectus quod habemus de deo per naturalem investigationem in qua illis rationibus

De i. 1. 1. ar. 2. 2. q. 1. 2. 3.

De i. 4. 6. 7. ar. 1. 2.

De i. 1. 1. ar. 2. 2. q. 1. 2. 3.

Octave

nes creature que dicuntur perfectione de se separamus ab imperfectione cuiusque qua sunt in creaturis. et eas secundum se acceptas consideramus ut indifferentes. et eis attribuimus perfectionem summam. et si acceptas in summo attribuimus eas creaturam ut proprias sibi. et ita arguit Augustinus. 1. de tri. cap. 4. vel 6. Ac per hoc quod in rebus creatis creatoris suus sine dubitatione preponimus: oportet cum summe vivere et cuncta sentire atque intelligere. hoc probat ipse et hoc quod dixit ante cap. 5. quod vivencia non vivencia. sensu perita non sentiendi bus. intelligentia non intelligentibus: immortalia mortalibus bona malis: incorruptibilia corruptibilibus: immutabilia mutabilibus: invisibilia visibilibus: incorporea corporalibus: beata miseris preferenda iudicamus. Quod argumentum non videtur valere si talia et reperiuntur in creaturis non essent eiusdem rationis cum illis: que talia in summo attribuuntur deo. Contra similia argumenta frequenter habentur a doctoribus et a sanctis: ita enim formaliter ponit in deo intellectus et voluntas et non tamen absolute sed cum infinitate. ita et potentia: sapientia et liber arbitrium ponit in deo. et Augustinus. de libero arbitrio cap. primo reprehendit illam diffinitionem de libero arbitrio quod est quod est potestas peccandi: quia secundum eum tunc secundum hoc non esset in deo liber arbitrium quod est falsum: quod iprobatio nulla esset si secundum aliam rationem omnino diceretur liberum arbitrium de deo et creatura. Nec est etiam via Dionysii. quia quando in tertio gradu pervenit ad istam cognitionem per remotionem quero an ipse cognoscat ibi illa negatio: et tunc non plus cognoscit deus quam chymera: quia illa negatio est communis enti et non enti. aut etiam ibi cognoscit aliquid positum cui attribuit illa negatio. et tunc de illo positum querimus quomodo conceptus eius habet in intellectu. si enim non habet in intellectu per viam causalitatis et eminentie aliquid conceptus prius causatus in intellectu nihil omnino potest in se cognoscitur cui attribuitur ista negatio. Contra. si etiam ista ratio. quod non dicimus deum formaliter lapidem: sed formaliter sapientem: et tamen si ipse consideret attributionem conceptus ad conceptum ita potest formaliter lapidi attribui ad aliquid in deo ut ad ydeam suam sicut sapientia. Et si dicas quod de deo concludimus aliquid per rationem effectus: ubi sufficit tamen proportio et non similitudo. Hoc non respondet: sed confirmat argumentum: quod considerando deus sub ratione esse ex creaturis bene cognoscit proportionalem: sed si non non cognoscit aliquid perfectione de deo quod est in creatura formaliter sed caliter. sed quod sit causa talis perfectionis. attributa autem sunt perfectiones simpliciter dicte de deo formaliter. et talia cognoscuntur de deo non solum per viam proportionis: sed et per viam similitudinis: ita quod oportet ponere aliquem conceptum conceptus in talibus deo et creature quibus non est communis via cognoscendo deum per viam calitatis. Ad istud est auctoritas philosophi 2. meta. quod arguit per sempiternorum esse verissima. et probat per istam maiorem: quod unumquodque est maxime tale per quod aliis inest univocatio et explicat de igne. et ex hoc concludit quod sempiternorum per se necesse est esse verissima. ista ratio non valet nisi utrumque istud minoris. quod principia illa sempiterna sunt causa univocata vitalem in aliis. si. n. accipit in minori quod illa principia sunt principia eguoca vel analogica erunt quatuor termini in syllogismo philosophi. quod non est verisimile.

Ad argumenta. op. oppositum. Ad primum autem intelligit in minori quod illa sunt sub extremis dictis totaliter: B est quod ipse sit illa extrema dictio. et sic minor est falsa. ds. n. n. est ipse B. si non ab alio. quia ista negatio dicitur chymera: nec creatura est ipse ista negatio. si non necesse est: quod B est pervenit chymere: sed quod creatura est aliquid cui pervenit aliter extremum dictio. accipere tamen maiorem quod quantum sunt talia quod pervenit extrema dictio ipsa non univocata aliquid: ista maior est falsa. nam oia per se videtur aliquid quod commune sunt talia quod de ipsis dicuntur extrema contradictionis: et tamen univocantur in ipso diversis. ita in oppositum

De i. 4. 6. 7. ar. 1. 2.

Questio

to possunt ista secundum se tota recipere predicationem contradictionis: et tamen possunt habere aliquid substratum illis extremis illius contradictionis quod est commune ambobus. Ad confirmationem de neutro dico quod conceptus communis duobus est neuter formaliter. et ita concedo conclusionem quod conceptus entis non est formaliter conceptus creati nec in creati. si autem intelligatur quod ipse conceptus est ita neuter quod neutrum contradicitorum dicitur de eo falsum est. ita est in rationali et irrationali quod conceptus animalis neuter est formaliter: et tamen illud quod concipitur non est neutrum: sed vere est alterum istorum. alterum enim contradicitorum dicitur de quolibet. et tamen non oportet quodlibet conceptum esse formaliter alterum conceptum contradicitorum. Ad secundum patebit in secundo articulo. quod deus et creatura non sunt primo diversa in conceptibus: tamen sunt primo diversa in realitate: quia in nulla realitate conveniunt: et quod esse possit conceptus communis sine convenientia in re vel in realitate in sequenti dicitur. Ad aliud de attributione dico quod attributio sola non ponit unitatem univocationis. quia unitas attributionis minor est unitate univocationis: et minor unitas non concludit maiorem: tamen minor unitas potest stare cum maiore unitate: sic quod sunt unum genere sunt unum specie. sed unitas generis sit minor quam unitas speciei. ita hoc concedo quod unitas attributionis non ponit unitatem univocationis. potest tamen stare cum ea sed hec formaliter non sit illa. Exemplum. species eiusdem generis habet essentialem ordinem suum attributionem. ad primum illius generis ex. io. metaph. et tamen cum hoc stat unitas univocationis rationis generis in ipsis speciebus. ita et multo magis oportet esse in proposito quod in ratione entis in qua est unitas attributionis attributa habeant unitatem univocationis: quia nunquam aliqua comparantur ut mensurata ad mensuram: vel excessa ad excessum: nisi in aliquo uno communi. sic enim comparatio simpliciter est in simpliciter univoco. 7. phy. ita oia comparatio est in aliquo: licet univoco. quod enim dicitur hoc est perfectius illo. si queratur quid perfectius oportet ibi assignare aliquid commune utriusque. ita quod oia paratiui determinabile. commune est utriusque extremo comparationis. non enim homo est perfectior homo quam asinus: sed perfectius animal: ita si aliqua comparantur in entitate: in qua est attributio unius ad alterum: hoc perfectius est illo: quod perfectius ens perfectius. quod oportet entitatem esse aliquo modo communem utriusque extremo: ita etiam possit argui de numero vel de distinctio: quod omnia numerata vel discreta habent aliquid commune. sicut vult Augustinus. 7. de tri. cap. 4. vel. 26. si tres persone commune est eis illud quod est persona: ita quod determinabile termini numeralis semper est commune oibus numeratis secundum Augustinum. Et cum arguitur de Dionysio per primum in 3. articulo quod intentio Dionysii est ad oppositum: quod in tertio gradu non stat in sola negatione: sed in aliquo positivo conceptu a creatura accepto cui attribuitur illa negatio. Ad Augustinum. Respondeo. quod illud bonum cuius participatio alia bona sunt: quod intelligitur intelligendo hoc bonum vel illud: vel potest poni univocale ad omnia bona. et tunc eius participatio sunt alia bona: sicut species participat genus: vel aliquid inferius participat superius: vel potest intelligi bonum per entitatem: cuius participatio participatio alia bona sunt. et tunc verum est quod intelligendo illud bonum intelligo bonum per essentiam in univocale: sicut intelligendo hoc ens intelligo ens ut parte conceptus: et in ente intelligo quodcumque ens in univocale. Et cum subdit. si potes illud per se nosse. dico quod per se si refertur non ad aliquid cognoscendi sed ad obiectum. puta cognoscitur illud bonum quod cognoscitur in univocale: cum ista determinatione per se. sed quod conciperem bonum cum tali determinatione quod sit bonum non deperdes: et bonum per entitatem intelligo deum: non tamen in conceptu communi sed in conceptu proprio. Et tunc per hoc quod dicitur per se contrahitur bonum

De i. 2. 2. q. 1. 2. 3.

De i. 2. 2. q. 1. 2. 3.

Secunda

quod erat commune et sit proprium deo. et isti liberando per fructificationem est beatitudo: loquendo de beatitudine vic: quia iste conceptus est perfectissimus: quod possumus habere in via concipiendo deum naturaliter. Et ista apparet esse intentio Augustini. 8. de tri. ca. 2. vel 7. ubi dicit. Noli querere quod sit veritas. statim enim se opponunt caligines imaginum corporalium et nubila fantasmatum et perturbant serenitates que primo intuitu diluxit tibi cum dicerem veritas. quod non esset verum si omnino esset alius conceptus entis vel boni in deo a conceptu illo in creatura. tunc enim bene esset querendum quid veritas: quia tunc esset veritas querenda que est propria deo nec obiceret se illi fantasmata perturbantia conceptum veritatis ut est propria deo: quia iste conceptus non habet fantasmata sibi correspondentia. perturbant enim conceptus veritatis ut convenit deo: loquendo de veritate in communi: sic alias expositum est. Si autem aliqui pertrahant unum esse conceptum entis: et tamen nullus esse univocum cum isti et illi. Istud non est ad intentionem istius questionis: quod quantumcunque illud quod concipitur sit secundum attributionem vel ordinem in diversis. si tamen de se conceptus unus est ita quod non habet aliam rationem secundum quam dicitur de hoc et de illo: ille conceptus est univocus. Si etiam alio modo proteruiat aliquis quod conceptus denominativus non est univocus: quod ratio subiecti est ratio predicati. Nec videtur ista ratio pertrahere. quia uno modo predicatum denominativum est medium inter predicatum univocum et equivocum. Alio modo univocum et equivocum sunt immediata apud logicum. Primum verum est: accipiendo predicatum univocum et quod univocum predicatur. hoc est. si quod ratio eius sit ratio subiecti. et isto modo denominativum non est univocum. Secundum etiam verum est: intelligendo de unitate rationis eius quod predicatur. sic univocum est cuius ratio est in se: sive illa ratio sit ratio subiecti: sive denominet subiectum sive per accidens dicatur de subiecto. equivocum autem cuius ratio est alia: quomodo docuit illa ratio se habere ad subiectum. Exemplum. animal est univocum non tamen ut dicitur de speciebus suis: sed ut determinatur per differentias: quia habet unum conceptum determinabilem per eas: et tamen non dicitur de differentis univocum hoc est in quid. ita quod ratio eius sit ratio formarum quomodo univocum dicitur de speciebus. Ista etiam altercatio nihil est ad propositum: quia si ens dicatur secundum unum conceptum sui de deo et creatura: oportet dicere quod ratio entis sit ratio subiecti. dicitur enim de utroque in quod: et ita erit univocum utroque modo.

Alia est opinio affirmativa in alio extremo quod ponit deum in genere. et habet per se auctoritatem Damasceni. in elario ca. 10. suba 2. Item Boetius in libro suo de tri. ubi videtur dicere quod duo genera manent in divinis hoc non potest intelligi tamen secundum modum alique philosophi predicti: quia 1. de tri. ca. 4. dicit Augustinus. Si dicam eternum immortale incorruptibile: immutabile: vivens: sapienter: potens: speciosus: iustus: bonus: beatus: spiritus. bonum novissimum: quod posui quasi tamen ut signare subam. cetera vero boni sube quantitates. Item idem 5. de tri. ca. 8. vel 22. videtur dicere quod actio propriissime perveniat deo. quod non tamen manent modi predicandi filices duobus istis generibus: et ita videtur oportere intelligere Boetium de illis duobus generibus in se quod maneat. 3. ad 1. per quas Averroes. 10. meta. 2. 7. et incipit tex. ubi philosophus dicit aliquam esse unam primam substantiam quod sit mensura aliarum. Mutatur vult quod ille sit primus motor. si sic alia generibus per se aliquid illi generis. ita primus motor est aliquid de genere sube. Ad hoc per se potest talis quod potest concipi suba creata et suba increata. et neuter conceptus est simpliciter simplex. si resolvetur de remanebit ratio sube idifferens ad utrumque dicitur. et sic idifferenter accepta videtur esse ratio generis. Contra ratio est. quia multa entia simplicia ponuntur in genere sicut angeli et ponentes eos esse immateriales. accipit et secundum ponentes ea esse simplicia. si simpliciter accipit non excludit ab eo rationem generis.

Albertus de Saxonia Robertus Olchor li. 1. q. 5.

Distinctionis

Teneo opinionem meam mediaz. q. cum simplicitate dei stat q. aliquis sit conceptus communis sibi et creature. nō tamē communis ut generis. C. Prima pars pbata est arguēdo cōtra p̄mam opinionem. C. Scdā partem pbo per Augu. 7. de tri. cap. 5. v. 32. Manifestū est deus abusive sub stātiā vocari. rō sua ibi est: q. suba dī quod substat accidētibus. absurdū vero est q. deus alicui accitū sub stet. bec rō sic tenet. Nō enī intelligit q. rō sube sit substa re accidētibus ut suba est genus: q. p̄misit ibi q. absurdū est q. suba relative dicatur. Sed suba ut est genus est limitata sicut statī postea pbabitur. ois autem suba limitata capax est accitū. ergo suba quēcūq. que est in genere potest substatē alicui accitū. deus nō. g. rē. Item arguit Augu. 8. metaph. cap. 4. q. deus nō est in genere. q. genus est pars. deus autem simplex est nō habet partem et partem. ergo deus nō est in genere. Iste due proba tiōes sunt simul per auctoritatem et per rōnem. C. Nūc ostēdo p̄positum duobus modis. Et declaratur ex his que sunt p̄pa deo. Primo ex rōne infinitatis. Secūdo ex rōne necesse esse. C. Ex p̄mo arguo dupl. Primo sic. cōceptus habēs idēitatem ad aliqua ad que nō potest conce ptus generis esse idifferēs: nō potest esse conceptus gene ris. S. q. qd dī communiter de deo et creatura est idif ferēs ad finitum et infinitum loquēdo de cēntialibus: vel saltem ad finitum et nō finitum loquēdo de quibz scūq. q. rēlo dīna nec est finita nec infinita: nullum autē ge nus potest esse idifferēs ad finitum et infinitum. ergo rē. C. Prima pars minoris p3. q. qd est in deo perfectio essentialis est formaliter infinitum: i. creatura vero finitū. C. Scdā partem minoris pbo. q. genus sumitur ab ali qua realitate que fm se est potēntialis ad realitatem a q accipitur differētia: sed nullum infinitū est potēntiale ad aliquid: ut p3 ex ois in quēstīe p̄cedēti. Assumptūz hoc p3 auctate Arist. 8. metaph. cap. 5. op3 terminum .i. diffōnem esse rōnem lōgam: q. significat aliqd de ali quo. ita q. op3 illud esse mām: illud formam. C. Appa ret etiam per rōnez. q. si illa realitas a qua accipitur ge nus esset vere tota gditas rei: solus genus complete dif finiret. genus etiaz differētia nō diffiniret: q. rō ex eis nō idicaret p̄mo idem diffinito. vnaqueq. enī res est se mel ipsa. Et ideo illa rō que bis exp̄meret eam nō idica ret p̄mo idem diffinito vel gditati illius rei. C. Dāc rō nem aliquā per tractādo intelligo sic. q. i. aliqbus crea turis genus et differētia accipiūt ab alia et alia re: sicut ponēdo plures formas in boie aial accipitur a sensitiua. et rōnale ab intellectu. Et tūc illa res a qua accipitur ge nus vere est potēntialis et perfectibilis ab illa re a qua ac cipitur differētia. C. Aliquando ibi nō sunt res et res sic in accidētibus. saltem i vna re est aliqua p̄ma realitas a q sumitur genus: et alia realitas a qua sumit differētia. di catur p̄ma a. secūda b. a. f3 se est potēntiale ad b. ita q. p̄ cise intelligēdo a. et p̄cise intelligēdo b. a. ut intelligitur in p̄mo istāti nature in quo p̄cise est ipsum est perfectibi le per b. sicut si esset res alia. Sed q. nō perficitur realr per b. hoc est p̄pter idēitatem: a. et b. ad aliquod totum cui realr p̄mo sūt eadem. quod gdem totum p̄mo pducitur: et i ipo toto ambe iste realitates pducūt. si tamē altera istarum sine altera pduceretur vere eēt potēntia lis ad eam et vere esset imperfecta sine alia. Ista autēz cō positiō realitatum potēntialis et actualis minima est que sufficit ad rōnem gnīs et v̄rie. Et ista non stat cum hoc q. quelibz realitas i aliquo sit infinita. Realitas enī si esset de se infinita quantūcūq. p̄cise sumpta non esset in potentia ad aliquam realitatem. igitur cum in deo que cūq. realitas essentialis sit formaliter infinita: nulla

Octave

est a qua formaliter possit accipi ratio generis. C. Se cundo. ex eodem medio sic. Cōceptus speciei nō est tan tum cōceptus realitatis et modi it̄fici eiusdem realita tis: q. tūc albeo possz esse genus: et gradus it̄fici albe dinis possent esse differētie specificę. illa autem per que cōmune aliquod cōtrahitur ad deum et creaturaz sūt fi nitum et infinitum que dicūt gradus it̄ficos ipsius. ergo ista cōtrahētia nō p̄nt esse v̄rie differētie: nec cum p̄tra go cōstituūt ita compositum cōceptum sicut op3 conce ptum speciei esse compositum: imo cōceptus ex tali con tracto et cōtrahēte est simplicior q. possit esse conceptus speciei. C. Ex istis modis de substatē accitū. C. Dabet etiaz euidentiaz rō Augu. 8. metaph. de partialitate gnīs supra tacta. q. nūc est genus sine aliqua partiali realitate in spē que nō potest esse in vere simplici. Arguo 3. ex 2. me dio. i. ex p̄one necesse esse. Et est argumētūz Augu. 8. me taph. cap. 4. Si necesse esse habet genus. ḡtentio gnīs vel erit ex se necesse esse vel nō. Si p̄mo nō tūc nō cessa bit quocūq. sit ibi differētia. Doc itelligo sic. q. gen? tūc icluderet differētiā: q. sine illa nō est in actu vltimo: et necesse esse ex se est in actu vltimo. C. Si autem genus icludat differētiā tūc nō est genus. Si detur 2. mem brum sequitur q. necesse esse esset constitutus ex eo qd non est necesse esse.

Quo ad illud qd additur in questione de quo cūq. formalr dicto de deo. dico q. nihil tale est in genere p̄pter idēitatem: q. nihil dī de deo formaliter quod est limitatū. n. quicquid autem est ali cuius generis quocūq. sit illius generis est necessario limitatum. C. S3 tūc est dubium qualia sunt illa p̄di cata que dicūt de deo formaliter et sapiēs b̄gnus rē. C. Respōdeo. q. ens p̄us diuidit in infinitū et finitū q. in decem genera: q. alterum istorum. i. ens finitum ē cō mune ad decem genera. ḡ quecūq. cōueniūt enti ut idif ferēs ad finitum et infinitum vel ut est p̄prium enti infini to cōueniūt sibi nō ut determinatur ad genus f3 ut p̄us. et per p̄ns ut est transcendēs et extra oē genus. quecūq. sūt cōmūia deo: et creature sūt talia que cōueniūt enti ut ē idifferēs ad finitum et infinitum: ut enī cōueniūt deo sūt infinita: ut creature sūt finita. ḡ illa per p̄ns pueniūt enti q. ens diuidatur in decem genera. et per p̄ns qd cūq. tale est transcendēs. C. S3 tūc est aliud dubiū: quomodo ponitur sapiētia transcendēs: cū nō sit cōmunis oibus en tibus: et transcendētia vidētur cōmūia oibz. C. Rādeo. sicut de rōne gnīs gnālissimū nō est i se b̄re plures sub se spēz: f3 nō b̄re aliud supueniēs genus. sicut hoc p̄dicamē tum q. nō b3 supueniēs genus ē gnālissimū: i3 pau cas hēat spēz aut nullas: ita transcendēs qd cūq. nullū b3 genus sub quo cōtineat. S3 q. ipm sit cōe ad multa i se riora hoc accidit. hoc p3 ex alio: q. ens non t̄m b3 passio nes cōuertibiles simplices sic vñ v̄z bonū rē. S3 b3 aliquas passiones vbi opposita distinguunt se sic neces se ē vel possibile actus vel po? et b3. Sic aut passiones cōuertibiles sūt transcendētes: q. cōsequunt nō ens i q̄tū determinat ad aliqd genus: ita et passiones distiucte sūt tra scēdētes. et vtrū mēbz illius distiucti est transcendēs: quia neutrū determinat sūū determinabile ad certūz gen? et t̄m vñ membrū illi distiucti ē spāle formalr nō cōueniēs nisi vni enti. sic necesse ē in ista diuisiōe necē vel pole et infinitū h3 ista diuisiōe finitū vel inf? q. C. Ita etiaz p̄t sapia ē transcendēs et quodcūq. aliud quod est cōe et dō et creature. i3 aliquod tale dicatur de solo deo et de nul la creatura. aliqd aut de deo et creatura aliqua. Nō op3 aut transcendēs ut transcendēs dici de quocūq. ente: nisi sit cōuertibile cū p̄mo transcendēte. i. cū ente.

Questio

Alj probant quarto modo deū nō esse in gene re: q. cōtinet in se p̄fectiōes oīuz quid p̄tinet illud per modū sui. Substātia. n. que modo est genus gnālissimū ut accipit p oibus spēbus iferiori bus continet v̄tualr omnia accitū. ita q. si deus sola i diuidua subarum causaret: illa haberent i se v̄tutem vñ causarent oia accitū. Et tamē non p̄pter hoc negantur substātie create esse i genere q. continet v̄tualr accitū per modū sui nō per modum accitū. igit ex hoc solo q. deus continet p̄fectiōes oīum generum non segtur ip3 non esse i genere. Sed ex absoluta infinitate dei hoc segtur sicut p̄us dēū est. C. Sed cōtra. hoc istatur q. infi nitas simplr non cōcludit p̄positum. q. p̄b3. 6. top. i. cre pat diffōnem linee recte. hāc. i. linea recta est cuius me dium non exit extrema. Per hoc q. infinita linea esset: recta esse posset: nō autem haberet tūc mediū nec ex tremā: nō est autem aliqua diffō icrepanda: q. nō cōue nit illi quod impossibile est esse i genere. ḡ non est ip̄sibi le lineam infinitam esse i genere. Et per p̄ns infinitas non necessariū excluditur a genere. C. Rādeo p̄mo. ad iten tionem Arist. q. linea recta est quoddaz totū p̄accis. Et si hoc totum diffiniatur assignabitur vna diffō core spondens linee: et alia cōtridens recte. illud quod core spondet recto loco diffōnis nō dicit formalr infini to: q. rectūz non contradicit formalr infinito: et cuiusq. repugnat formalr diffō eidem repugnabit et diffinitum. Nō autē in diffōne illa quā icrepat philosophus assigna tur tanq. diffō recti est hoc habere mediū inter extre mā: istud formalr repugnat infinito. ergo oportet q. si dif finitio ista esset bona q. rectum formalr repugnaret infi nito. C. Sed hoc est falsum licz v̄tualr repugnet infinito quatenus subiectum sum. i. linea formalr repugnat infi nito. non ergo itēdit dicere philosophus q. linea infinita potest esse i genere: sed q. rōni recti nō repugnat forma liter infinitas. C. Et ideo illa diffō cui repugnat formalr infinitas non est recti in q̄tū rectum. Nō enī icrepasset istas. Linea recta est longitudo sine latitudine cuius ex tremā sunt duo puncta eque p̄tensa: q. h̄ esset aliqd re pugnas infinitati: sed illud assignaretur tanq. rō linee nō tanq. rō recti: et tūc bene assignaretur: q. cum ipsi linee repugnet infinitas bene assignaretur diffō sibi cōrespon dens: cui repugnat infinitas. C. S3 alia est difficultas ad rem. vtrum linea infinita possit esse i genere q̄titatis. et si sic non videntur valere due rōnes sumpte ex infinitate. C. Respōdeo. nūc ad summūz in iferiori segtur sum mum in superiori nisi illud iferius sit nobilissimū con tentum sub illo superiori. Sic nō segtur perfectissimus animus. ergo perfectissimū animal: sed grā mae segtur perfectissimus homo. ergo perfectissimū animal: q. ho mo est perfectissimū animal. igitur non sequitur opti mum siue perfectissimū ens ad perfectissimū aliqd eozuz que continentur sub ente nisi illud sit simplr per fectissimū sub ente: q̄titas autē nō est tale: nec aliqd alicuius generis: q. quodlibz est limitatum: imo nihil ē tale nisi quod est perfectio simplr quod ex se potest esse infinitū: et ideo non segtur. perfectissima q̄titas. ḡ perfe ctissimū ens: nec etiam segtur de alio re alicuius ge neris. sed tamen segtur. perfectissima veritas vel boni tas. ergo perfectissimū ens. Ita cūz infinitū ens nō t̄m dīc p̄fectionē summā sed etiam non possibilez ex ce dēdo segtur infinitum ens nisi p̄cise ad infinitūz tale: qd est perfectissimū in quo est rō entis. qd. i. dicit p̄fectio nem simplr. Et ideo licet esse q̄titas infinita in rōne q̄ titatis: cum tamen q̄titas non sit perfectio simplr: non segtur q. sit infinitūz ens: q. nō segtur q. sit ens quod nō

Secunda

63

potest excedi in perfectione. esset igitur infinita linea i ge nere q̄titatis: q. esset limitatum ens simplr et excessum simplr a perfectioni ente: sed infinitum ens simplr nō po test esse in genere. Et ratio est. q. p̄ma infinitas non tollit omnem potentialitē quā regit rō generis: sed t̄m po nit infinitatem fm qd alicuius ip̄fectiō cōtatis: in qua ut illa est bene potest esse compositio in quocūq. gradu illa ponatur: sed secunda necessario tollit omnez poten tialitatem: sicut p̄us declaratum est. C. Contra ista oby citur: q. tunc ponuntur contradictoria concedēdo cōce ptum cōmunem dictum in quid de deo et creatura: et ne gando deum esse in genere. Omnis enim conceptus dīctus in quid si est conceptus cōmunis: vel est conceptus generis: vel diffōnis: alioquin erunt plura predicata q. docuit Arist. in p̄mo topicorum. C. Ad istud dico. q. nō sunt contradictoria: quod patet auctoritatibus August. 7. de trin. cap. vbi p̄us. vbi negat deum esse subam: et ta men cōcedit q. p̄prie et vere est essentia: sed si esset cōce ptus alicuius equiuoc? essentie ut cōuenit deo et creatu re. ita posset esse conceptus equiuocus substātie et possz dici substātia sicut essentia. C. Similr Augu. 8. metaph. cap. 4. vbi negat deum esse in genere concedit ipsūz ibi esse substātiā. i. ens nō in alio. Et q. accipiat ens nō eg uoce ab illi conceptu fm quem dī de creatura videtur per ipsum p̄mo metaph. vbi dīc. q. ens in se nō habet p̄ncipium: quāp̄pter scientia nō iquiret p̄ncipia entis ab solute: sed alicuius entis. C. Si autem ens haberet aliū conceptum in deo et creatura bene entis esset p̄ncipium fm se: q. entis fm vñum conceptum esset ipsum ens p̄ncipium fm aliū conceptum. C. Cum autem arguis. si est dictum in quid. igitur est genus vel diffō. C. Respō deo. Arist. 8. metaph. docet quale predicatum dictum in quid sit diffō. iducit enim ibi contra ydeas. Platonis dicta antisthenicorū. quos in hoc approbat dicentes ter minum esse rōnem longam. Et post subdit quare substā tie est cuius p̄tigit esse terminum et rōnem. puta compo site. siue sensibilis fuerit siue intellectualis. p̄morum aut ex quibus hoc nō est supple diffō. Et subdit rōnem. Si gdem aliqd de aliquo significat rō diffinitiuā. hoc debz itelligi v̄tualr nō formalr sicut alias dēū est. Et subdit op3 hoc qdēz esse ut mām. illud vero ut formā. Ex quo videt ibi arguere q. ydea si poneretur nō esset diffinibi lis: et si rō sua aliquo modo valeret p̄pter simplicitatem ydee multo magis negaret ipse diffōnez a deo cuius est summa simplicitas. segtur igit ex auctoritate eius q. ni hil est dēū in qd de deo ut diffō. Ex eodem segtur q. ni hil oīo dī de deo in qd ut gen? qd enī b3 genus p̄t ha bere dīam diffōnem: q. 7. meta. c. 23. aut genus nihil est p̄ter spēz. aut si est: est gdem ut mām. et tūc cuius est genus o3 ipm ponere posse habere dīam tāq. formā. si igit aliqd est dēū de deo in qd. arguēdo ex auctate Ari. p̄structiue nō destructiue: segtur q. illud nō sit gen? nec diffō: sed cum iferis. est genus vel diffō. q. Arist. nō dixit esse alia p̄dicata in qd dicta. ḡ nō sunt alia. Arguis ab au ctoritate destructiue. et est fallacia p̄ntis. C. Sed dices tunc Arist. nō tradidit sūū ceter omnia predicata in qd dicta. C. Rā p̄b3 in p̄mo topicorū. distinxit predicata p̄pter distinctionē p̄bleumatum. q. diuersa p̄bleumata habent diuersum modū terminādi ex diuersitate predi catōz. nō ergo enumerat ibi omnia predicata: q. nō dif ferentiam specificāz: i3 dīam gnālem collocauerit sub genere: et tamē dīa specifica habet p̄p̄iam rōnem p̄dicari alias a diffōne alioquin male poneret Porphy. q. nq. vñuer salia. C. Non igitur insufficienter distinxit ibi Arist. predi cata: q. distinxit oia de gbus p̄bleumata querēda regit

Distinctiones

spālem artem terminādi: quā ibi itēdebat tradere. trāscendentia aut nō sunt talia predicata: qz nō sunt de eis spālia pbleumata. pbleuma. n. p. supponit aliqd certuz. 7 querit dubiū ex. 7. meta. c. vlt. ¶ Ens aut 7 res ipmūtur in anima pma ipressione. fm Aūic. pmo meta. ca. 5. 7 ideo de cōceptibz illis cōissimis nō sunt pbleumata per se terminabilia. ¶ Nō enim igi oportuit ea videli cet numerari iter predicata pbleumatum. Sed nungd Arist. ista predicata gñalia nūqz docuit. ¶ Rñdeo ex p. meta. docuit nihil dici de deo vt genus ex auctoritate p. allega. Et tamē docuit vniuoce dici de deo 7 creatura veritatē. scōdo meta. sicut supra allegatum est pncipiā sempiternoz esse v. r. i. s. i. m. a. 7 in hoc docuit entitatē vniuoce dici de deo 7 creatura. qz subdit ibi. scōdo meta. quod sicut vniuoque se habet ad esse sic ad veritatem. p. etiam fm cum qz si ens dicatur de deo qz hoc ē it in quid. 7 in istis docuit implicite aliquod predicatum trāscendens dici in qd. 7 nō esse genus nec diffōnem. 7 aliqz predicata transcendentia dici in quale vt verum: 7 nō esse p. p. nec tamen accidentia fm qz ista vniuersalia competunt spēsbus aliquoz generum: qz nihil quod est alicuius generis conuenit deo aliquo modo. ¶ Docuit etiam idem aliquo modo quarto topicorū. in fine si segtur aliquid semper 7 nō conuertitur. difficiē est separare quod nō sit genus. 7 subdit. potest vti eo vt genere qd semper est consequens cui nō conuertatur: quā dicat: hoc expedit opponenti. 7 subdit deinde. alio autē tendente non in omnibus obedire. quā dicat. hoc expedit respondententi non cōcedere omne consequens nō conuertibile esse predicatum vt genus. ¶ Et si nō loqueretur de predicato dicto in quid nō haberet apparentiam illud quod ipse docet opponentem vti tali vt genere. ergo innuit ibi qd aliquid est commune predicatum dictū in quid. quod nō est genus. ¶ Et quod loquitur de predicatione in quid. videtur per exempla sua. trāquillitas est quies. predicatione enī in abstractis nō est predicatione in quali. vel denominatiua. 7 r.

Ad argumenta. p. 2. o. p. i. ¶ Ad Dam. Rñ deo. 13. multa verba dicat in diuersis locis qz vident dicere deū ēē in genere: vniuz tñ vbi qd dicit in elemētario ca. 8. soluit oia. ibi enī dicit sic. Substātia que cōtinet supsubstantialitē creatam deitatem: cognoscibilis aut 7 cōtētiue oēm creaturā gñalissimū est genus. nō igi dicit substantiam que est gñalissimum cōtinerē cōtētiue deitatem sicut cōtinet creaturam sed supsubstantialiter. hoc est accipiēdo illud qd est perfectionis in substātia fm qz est genus: 7 reliquēdo illud qd est imperfectiōis. quomō dicit Aūic. p. meta. deū esse ens per se. ¶ Ad Boetiu dico. qz nūqz inuenitur dicere in libello illo qz duo genera manēt in diuis nec bze uiter genera nec differētia generū: nec etiā modi eozuz: nec rōnes eoz. manēt ibi: qz sicut genera 7 ea que in eis sunt limitata sunt. ita 7 modi 7 rōnes eozuz loquēdo de rōnibus pme itentiōis que fundant in istis: qz in limitatio nō potest aliqd fundari nisi limitatus. dicit tamē Boetius in libello suo de trinitate. ca. 4. qz enumeratis p. dicamētis hec si quis in diuinā p. dicamētē cōuertit oia mutantur qz mutari possunt. ad aliqd vero oio nō mutat ibi. Et infra. cōtinet vnitatē relatio multiplicat trinitatē. Et ex istis accipit qz inuat subam 7 relōnem manere in diuis. 7 expresse dicit ibi. qz nec suba que est genus nec aliqd eius manere ibi. dicit enī cum dicimus deus. subaz significare videmur. sed eā que sit vltra subam. quomodo Dam. subam dicit substantialiter. Intendit qz duo modi p. dicandi sunt in diuis. s. p. dicati relatiui 7 essentialis. quos modos Aug. magis expmīt s. de trinitate. ca. 6. vel

Octaua

io. ad se 7 ad aliud 7 oia predicata formalitē dicta de deo sub altero istoz membroz cōtinent. 7 sub pmo membro cōtinentur multa predicata que habēt silem modū predicadi quālibet 7 qz itatit: nō autē sola illa que habēt silem modum predicadi illis que sunt de predicamēto substātie. sub secūdo autem membro cōtinentur omnia que habēt similem modum predicadi quibuscūqz relatiuis siue sint relatiua p. p. i. e. h. u. e. n. o. ¶ Sed quare oia essentialia dicantur precise predicari fm subam 7 cōtra ea distinguatur predicata dicta ad aliqd: cuius tamen illa predicata dicta ad aliqd transeant per idēitatē in substantiam sicut 7 alia: Rñ assignabitur in sequenti qōne de attributis. dubitatione secūda cōtra solōnes pncipalem. ¶ Ad Auer. dico. qz nō videtur habere itentiones magistri sui Arist. qz Arist. in ca. 4. illius decimi querit. an in substātijs sit aliqd vnum quod sit mensura alioz. an hoc ipsum vni. ¶ Et pbat ex itentione p. tra. Plato. nem qz nō sit ipsum vni: sed aliqd cui cōuenit ipm vni sicut est de omnibus alijs generibus loquēdo de vno et de oibus alijs mensuratis in illis generibus. Et claudit in fine. quare si qdēz in passionibus 7 qualitatibus 7 qz itatibus ipsum vniuz aliqd vniuz: sed nō hoc ipsum substātie: s. in substātijs necesse est simile se habere: simile enī ēē h. z. in oibus. Sup quā istaz ponit pmetoz verba p. allegata. ¶ Sed si p. mus motor poneretur mēsurā ipsius generis substātie hoc ipsum vniuz poneretur mēsurā: qz p. mus motor ppter simplicitatem suā multo verius esset p. ipm vni qz ydea Platonis. ¶ Quid igi est mēsurā pma ipsius generis? ¶ Rñdeo. aliqua substātia illius generis pma cui conuenit vnitatis. nō est autem p. mus motor mēsurā intrinseca illius generis sicut nec alioz: quatenus tamē etiā est mēsurā extrinseca. 7 ali. quo modo 7 immediatius mēsurā substātiarum que sunt perfectiora entia qz accētrium. que sunt remotiora ab ipsa. nullius tamen generis est mēsurā intrinseca. ¶ Ad p. mam rōnez dico. qz si subaz abstrabas a creatura 7 creata nō accipitur substātia vt est cōceptus generis generalissimi: qz creata repugnat substantia hoc modo: qz substantia hoc modo includit limitationē. ¶ Sed accipitur ibi substātia p. ente in se 7 nō epte in alio. cuius cōceptus p. oz est 7 cōmuniōz conceptu substātie vt est genus: sicut patuit p. Aūic. vbi s. ¶ Ad aliam rōnē cōcedo. qz compositio rei 7 rei nō regitur in ente in genere: sed regit composio realitatis 7 realitatis. quaruz altera precise sumpta in pmo signo nature est in p. s. h. t. a. ad alteram 7 perfectibilis per alterā. talis aut cōpositio nō pōt esse realitatis infinite ad realitatē infinite. ois aut realitas in deo est infinita formalitē: sic supra declaratu est. 7 r.

Ad primum argumentū pncipale cōcedo qz iste cōceptus dictus de deo 7 de creatura i. qd dicitur p aliquos cōceptus dicētes quale p. b. n. t. e. s. 7 ipse cōceptus dicit in qd nō est cōceptus gñis: nec illi cōceptus dicētes qle sunt cōceptus dñaz: qz iste cōceptus qd itatitū est cōis ad finitū 7 i. f. i. qz cōitas nō pōt ēē in cōceptu gñis. Isti ēē cōceptus p. b. n. t. e. s. dicūt modūz intrinsecū ipsius dñi 7 nō aliquā realitatē p. f. i. c. i. t. ē. illā. dñi. ferētē aut nō dicūt modū intrinsecū realitatis alie gñis: qz in quocūqz g. g. u. intelligat aialitas nō ppter hoc iue nitur rōnalitas v. l. rōnalitas ēē modus intrinsecus aialitatis: s. qd huc intelligit aialitas in tali gradu vt p. f. e. c. t. i. b. l. i. s. a. rōnalitate v. l. rōnalitate. ¶ Sed ēē vniū dñi. quō pōt cōceptus cōis deo 7 creature realis accipi nisi ab aliqz realitate eiusdē gñis: 7 tūc v. l. qz sit potētiā ad illā realitatē a qz accipit cōceptus distinguēs v. l. dñi. sic p. arguit ē de cōceptu gñis 7 dñi. 7 tūc stat arg. supius sc. m. p. p. ma opi. qz si esset aliqua realitas distinguēs in re 7 alia v.

Questio

stincta videt qz res sit cōposita: qz h. z. aliqd quo pueniat 7 quo differat. ¶ Rñ: qz qz itelligit aliqua realitas cuius mō intrinsecus suo: ille cōceptus nō est ita simplr simplex qz possit cōcipi illa realitas absqz mō illo: s. 7 r. ē cōceptus ipfectus illius rei. pōt ēē cōcipi sub illo: 7 tūc ē cōceptus p. fectus illius rei. Exēplū. si ēēt albedo sub. x. gradu itēro nis qz tūc ēēt simplr oio in re: possit tñ cōcipi sub rōne albedinis tātē: tūc p. fectē cōcipere cōceptu adequato illi rei vel possit cōcipi p. fectē sub rōne albedinis: 7 tūc cōcipere cōceptu ipfecto 7 deficiēte a p. fectiōe rei. cōceptus aut ipfectus possit ēē cōis illi albedini et alij. 7 cōceptus p. fectus p. p. i. u. s. ēēt. regitur igi distinctio iter illud a qz accipitur cōceptus cōis 7 illud a quo accipit cōceptus p. p. i. u. s. nō vt distinctio realitatis 7 realitatis: sed vt distinctio realitatis 7 modi p. p. i. u. s. 7 intrinseci eiusdē. qz distinctio sufficit ad habēdū p. fectū cōceptū vel ip. fectū de eodē quoz ip. fectus sit cōis 7 p. fectus sit p. p. i. u. s. s. cōceptus gñis 7 dñi regunt distinctiōne realitatis: nō tñ eiusdē realitatis p. fectē 7 ip. fectē cōcepte. Istud pōt sic declarari. si ponamus aliquē itell. p. fectē moueri a colore ad itelligendū realitatē coloris 7 realitatē dñi. qz tūc h. z. habeat p. fectū cōceptū adequatū p. me realitatis: nō tamē h. z. in hoc cōceptū realitatis a quo accipit differētia: nec econuerso: s. h. z. ibi duo oba formalia qz nata sunt terminare conceptus p. p. i. u. s. distinctos. ¶ Si aut tñ esset distinctio in re sicut realitatis sui modi intrinseci rei: nō posset intellectus habere p. p. i. u. s. cōceptum illi realitatis: 7 nō habere conceptum illius modi intrinseci rei: salte 7 modi sub quo conciperet: s. ille modus nō cōcipere tur: sicut de singularitate cōcepta 7 modo sub quo dicit cōcipi: vt p. 3. alibi. ¶ Sed in illo p. fectō conceptu habet ret vniū obm adequatū illi. s. rez sub modo. ¶ Et si oia cas saltem cōceptus cōis est idēterminat 7 potētiā: 7 ad spālem conceptum: 7 realitas ad realitatem vel saltē non erit infinitus: qz nullum infinitum potētiā ad aliqd concedo. qz conceptus ille cōis deo 7 creature est finitus. hoc est non est de se infinitus positue. ita quod de se includat infinitatē: qz si ēēt infinitus nō esset cōis de se finitus 7 infinito: nec est de se finitus positue: ita qz de se includat finitatem: qz tunc non cōpeteret infinito: sed est de se idifferens ad finitū 7 infinitum: 7 iō est finitus negatiue. i. nō ponens infinitatem: 7 tali finitate est p. t. e. g. n. i. a. b. i. l. i. s. per aliquem conceptum. ¶ Sed si arguas. qz realitas a qua accipitur est finita: non sequitur. non. n. accipitur ab aliqua realitate. cōceptus adequatus realitati siue vt perfectus conceptus illi realitati adequatus: s. vt diminitus vel imperfectus: intantuz etiam qz si illa realitas a qua accipitur videt p. fectē 7 ituitue: intuens ibi nō haberet distincta obiecta formalia. s. realitatem 7 modū: sed idem obm formale: tamē itelligens itellectione abstractiua ppter itellectionis illius ipfectionem potest vnum habere pro obiecto formali licet nō habeat alterum. ¶ Istud ēē potest vltērius declarari si cū s. l. i. b. e. t. vniuersalis ponitur esse p. p. i. u. s. i. d. i. u. i. d. u. m. puta in re. p. p. i. u. m. i. d. i. u. i. d. u. m. animalis. p. p. i. u. m. i. d. i. u. i. d. u. m. boīs 7 c. tunc non tantum conceptus generis est potētiā ad cōceptum differentie: sed p. p. i. u. m. i. d. i. u. i. d. u. m. gñis est potētiā ad p. p. i. u. m. i. d. i. u. i. d. u. m. differētie: s. i. a. u. t. e. z. accipiamus p. p. i. u. m. i. d. i. u. i. d. u. m. huius conceptus ens: quod idē i. d. i. u. i. d. u. m. est in deo: 7 p. p. i. u. m. i. d. i. u. i. d. u. m. huius quod est infinitum: idē i. d. i. u. i. d. u. m. est: nec est potētiā ad se ipsum. ¶ Sed saltem queres: quare entitas non habet p. p. i. u. m. i. d. i. u. i. d. u. m. in re quod sit in potētiā ad i. d. i. u. i. d. u. m. determinantis: vt p. p. i. u. m. i. d. i. u. i. d. u. m. hoc ens ē infinitum. ¶ Rñdeo. qz quādo aliqd de se esse 7 non tantum capax illius esse: tunc etiam est de se habens qzlibz

Tertia

64

conditionē necessario requisitam ad esse. ens autem vt conuenit deo. s. ens per essentia est ipsum esse. 7 ideo ex se est hoc 7 ex se infinitum: vt qz per p. u. s. itelligatur aliquo modo infinitas esse modus entitatis per essentiam qz ipsum itelligat hoc esse. 7 ideo non oportet querere quādo ens sit infinitum quasi p. u. s. cōueniat sibi singularitas qz infinitas ita est vniuersaliter in his. que possunt esse entia p. e. n. t. i. a. m. non per participationem. tale pmo determinat ex se vt sit tale per essentiam. 7 vt sit infinitum tale 7 vt sit h. de se. ¶ Et si arguas. i. d. i. u. i. d. u. m. i. d. i. u. i. d. u. m. g. cō. mune includit cōe. qz si hoc ens includit infinitatem hanc. 7 ens in cōi includit infinitatem in cōi. ¶ Rñdeo. oia non valet. qz i. d. i. u. i. d. u. m. includit perfectionē aliquā quā nō includit cōmune: 7 per illaz perfectionē potest formali ter i. d. i. u. i. d. u. m. i. d. i. u. i. d. u. m. 7 tamē cōmune ex rōne cōceptus cōmuni non includit illud vt conceptum iclusum: s. est aliquo modo determinabile per ipsum. ¶ Ad Aūic. scōdo metaph. p. 3. p. i. p. l. u. s. octauo metaph. vt dictū est. Ad Dam. 50. ca. p. 3. per magistrum distinctiōne. 19. qz ponit ibi spēm p. aliqua similitudine spēi ad i. d. i. u. i. d. u. m. est tamen maior dissimilitudo fm Augustinus. 7 ideo Augustinus de trin. negat ibi spēm sicut 7 genus. Unde illa distinctio Porphyry. p. 3. dñi que predicatur de pluribus in quid. debet itelligi qz in illis pluribus plurificatur species s. z. nā. i. p. e. r. s. o. n. i. s. autem ois nō plurificatur natura diuina. ¶ Spēs etiam fm se habet realitatem cōrespon dentem sibi potētiā ad p. p. i. a. m. realitatem indiuidui. eētia diuina nullo modo est potētiā ad relationē sicut dictum fuit supra distinctiōne quinta. questione secunda. ¶ Ad vltimū de sapia. dico qz non est spēs generis vt transfertur ad diuina: nec fm illam rōnem transfer tur: sed fm rōnē sapientie vt est transcendens. quō autē tale potest esse trāscendens dictū est superius in so. pnci pali articulo 3. ¶ Dubiū tñ est de hac sapia que est i. n. o. b. i. s. v. t. r. u. i. t. i. d. i. u. i. d. u. m. sapie trāscendētis 7 qualitatis alterius tñ. qz nō v. t. r. u. i. s. videt: qz nihil idē p. t. i. n. c. i. t. sub diuersis p. d. i. c. a. t. i. s. dictis in quid de eo nō subalternis. sapientia aut trāscēdēs 7 q. l. i. t. a. s. nō subalterna sunt. 7 r. 7 c. ¶ Itē sapia trāscēdēs est p. a. t. e. n. t. i. s. g. e. n. s. nō dñi de ea in qd nec econuerso. ex distin. 3. igi nec aliqd in quo includitur sapia trāscēdēs includit ens in qd: qz tūc illud esset ens p. a. c. c. i. s. i. d. u. i. d. u. m. n. e. s. s. e. n. t. i. a. l. i. t. r. o. n. e. s. u. b. i. e. c. t. i. e. t. p. a. s. s. i. o. n. i. s. qz non faciūt aliqd vni p. se s. z. tñ p. a. c. c. i. s. ¶ Si hec argumenta valent vni vt danduz. s. qz sapia in nobis vel sit tñ i. d. i. u. i. d. u. m. sapie trāscēdētis vel tñ generis qualitatis. nō videt dandū scōz: qz tunc nō ēēt in nobis p. fectio simplr: quod ēē contra Aug. 15. de tri. c. 4. ¶ Ois circa nos creatura clamat 7 c. Si p. m. u. d. e. t. u. r. g. nō ois habitus formaliter est in genere q. l. i. t. a. t. i. s. s. z. o. e. s. s. u. n. t. t. rāscēdētes qz i. p. o. r. t. a. n. t. p. f. e. c. t. i. o. n. e. s. i. m. p. l. r. ¶ Q. d. ¶ I. I. I.

¶ Vero vtruz cū simplicitate dei pos sit stare aliquo mō distinctio perfectionum essentialiuz. precedēs aliquo modo omnem actum intellectus. Ar. guo qz non. Aug. 15. de trinitate. cap. 5. ¶ Nō sicut in creatura sapientia 7 iusticia sunt due qualitates ita in deo: s. que iusticia ipsa est 7 bonitas. Ex hoc arguo. p. dicatio in abstractis non est vera nisi sit per se pmo modo. g. ista. sapientia est veritas. est per se pmo modo. Et ita nullo modo est distinctio iter subiectuz 7 predicatū. sed subm per se includit predicatū. qz hoc pertinet ad p. se pmo. 7 r. ¶ Lōtra Dam. li. 1. p. c. 4. si iustū si bonū si qd tale dixeris nō nāz dicis dei: s. qz circa nāz. dicis autē aliqd qd p. d. i. c. i. t. o. e. m. a. c. t. u. i. t. e. l. l. i. s. g. a. n. o. p. u. s. 7 a. c. t. u. i. t. e. l. l. i. s. est aliqd in deo qd nō est formalitē natura.

Distinctionis

In ista qōne sunt multe opi. quas nō omnes i-
tendo recitare: sed due sunt tenē-
tes cōclusionem negatiuam: que tamē iter se differunt
vel cōtradiciūt. quarū vtrāq; ponit q; cum simplicitate
dei nō sit distinctio attributorū aliqua nisi tñ rōnis.
¶ Sed p̄p̄a p̄p̄it q; nec illa potest haberi nisi p̄ respec-
tū ad extra. Secōda ponit istam distinctionē rōnis posse
haberi absq; respectu ad extra. P̄ima inititur isti rōni.
quādocunq; in vno extremo oīa realis distinctio vel oīa
rōnis sumitur per comparationem ad distincta realiter.
Exemplum de distinctioe fm rōnem dextri et sinistri in
colūna que sumitur p̄ respectum ad distinctionem rea-
lem eorum in aīali. sū de distinctioe rōnis in puncto vt
est p̄m et finis. que distinctio sumitur per respectum ad li-
neas realr diuersas. Sed attributa dīna habent p̄ crea-
turis aliqua re distincta sibi correspondētia: vt bonitas
bonitatem. sapiā sapiām. et alia que vere dicunt attributa
ta p̄ que excluduntur qdaz p̄p̄ietates dīne: vt sempitē-
ritas et eternitas que p̄p̄ie nō sūt attributa. g. 2. Adbe-
rentes huic rōni tenent q; sic distinguuntur attributa p̄
respectum ad intellectū nostrum: in tñ q; illis correspo-
dentibus in creaturis circumscrip̄tis nō nisi vniciū con-
ceptus et simplex posset formari de eētia dīna. que vni-
co noīe exp̄m̄er̄. nam alia nomina si iporterentur aut
essent nomina synonyma: q; idem re et rōne esset. is cor-
respondēs: aut vana q; nihil eis corresponderet. ¶ Sed
dus eoz ponendi est talis. oībus rōnibus attributorum
que. sicut perfectiōem in deo et in creaturis. correspo-
det in deo vnitas eētie nō ēz esse quod absolute ēz vt
dictū est. sed fm respectum quem ēz ad creaturā nō in
genere cāe efficientis. sic. n. nullū sumit attributum vt
sapiā q; sapiām facit. nec etiā ad remouendū aliquid a
do quos duos modos videt dicere Aug. 2. Rabi Moy-
ses. Sed in q̄tum essentia dīna cōparatur ad creaturas
fm rōnem cause formalis integritatez omnis perfectiōis
in se continens que disperse et perfecte est in creaturis:
et per hoc est essentia illa ab oībus diuersimode imitabi-
lis. ¶ Ultra ista opi. dīc q; pluralitas perfectiōis at-
tributorum vt est in essentia dīna est quasi in potentia.
vt aut est in cōceptu intellectus est quasi in actu. Exēplū
de vniuersali in re et in intellectu. sed diuersimode habet
esse ista plura in diuersis intellectibus. In dīno qdem et
beato creatore ex plenitudine perfectiōis illius eētie
simplicis ipsa accipit fm diuersas rōnes: et ex hoc pue-
nit multitudo conceptuum fm actū in intelligentia: sed
ab intellectu lumine nāli intelligente cōcipiuntur a poste-
riori in q̄tum ex perfectionibus realr diuisis in creatu-
ris format conceptiones et p̄fectiones correspondētes
in deo. p̄portionalibus nullis tamen intellectus sine respe-
ctu ad illa p̄portionalia eas actu intelligit: sine ab illis p̄-
portionalibus intelligat eas: vt terti⁹ intellectus: siue non:
sed ex essentia vt p̄mus intellectus et secundus. limitate
autem perfectiōes in q̄tum actu in intelligentia sunt dīcū-
tur rōnes: et dīc hīc rō conceptio perfectiōis determinate
ex respectu ad determinatāz q; in creatura cōtridentē.
¶ Alij declarant istam pōnem sic. q; sicut intellectus di-
uinus apprehendēs suam eētiām fm rez vnam et sim-
plicem. virtualiter tamē oīum perfectiōes q̄tumcūq; li-
mitatas et determinatas absq; limitatione et defectu con-
tinent: p̄pter quod est imitabilis a quibuscūq; rebus q̄-
cūq; perfectiōes limitatas importantibus: intelligēdo illas
essentiam vt vnam fm rem. intelligit tamē illam aliquo
modo multiplicem fm rōne. vel intelligit in vna re mul-
ta fm rōnes in q̄tum apprehēdit eam sub alia rōne imi-
tabilem a leone et sub alia rōne ab asino: et hoc in q̄tum

De re
natale

Boffre.
quoll. 7.
q. 1.

Octaua

asinus et leo fm diuersas p̄fectiones diuersoz graduum
ipsam perfectiōem dīnam sunt participātes et limitātes
vel apti imitari. Ita intellectus diuus suam essentiam ēz
rem simplicem: et virtute tamē oīum entium perfectiōes
simplices et absolutas absq; limitatione et defectu conti-
nentem apprehendēs vt p̄pter eminentiam suā p̄fectio-
nis eisdem perfectionibus eminentius est perfecta: itelli-
git illam essentiam vt vnam fm rem et multiplici p̄fe-
ctione fm rōne dīte p̄fectas. Et si nō apprehēderet q;
creatura diuersis p̄fectionibus realr differētibz p̄fice-
retur in q̄tum est bona et sapiēs siue q; iste diuerse p̄fe-
ctiōes importantur in creatura nō apprehēderet se sub alia
rōne p̄fectus sapiā. et sub alia rōne p̄fectū bonitatem. Nec
apprehēderet differētiā rōnis iter suam sapiām et suāz
bonitatem nisi apprehēderet oīam fm rem sapiē et bo-
nitatis in creatura. alioquin ab vno eodem modo se ha-
bente fm rem et fm conceptū sumeret vnitas et plurali-
tas. Cum igit eētia dīna vt in se cōsiderat nō sit nisi ali-
quid idistinctū oīno simplex re et rōne nō potest dici q;
absq; comparatiōe eius ad aliqua in qbus inuenit diuer-
sas rei vel rōnis q; talis distinctio ēz possit. Et cū appre-
hendit illud quod est oīno simplex et vniciū sub rōne q;
sibi competit fm se et absq; habitudine ad aliq in quo
sit aliqua distinctio: sicut apprehēdit nō est nisi vnu fm
rem. ita nō pot apprehēdi nisi fm vnam simplicē rōnez.
Nec etiā illa. s. intelligibile et intelligens pōt circa essen-
tiam suam apprehēdere vt differentia qdam ex compa-
ratione eoz adiuicem. vel vt mutuo se respiciētia: nisi
iam in sua differētia existet et supponant siue quādā dif-
ferentiā importantia. Que enī apprehēdunt vt qdā dif-
ferentia mutuo se respiciētia: et que etiā opatione itelle-
ctus vt oīa adiuicē comparant: itz in sua oīa existere
supponunt. Que aut ex opōne rōnis vel intellectus hnt
q; sint qdam entia fm rōne et adiuicē rōne oīa: nō
pōt dici cōstitui in tali suo esse et habere oīam hanc fm
rōnez ex comparatione eoz iter se p̄opationē rōnis vel
intellectus: imo ista et opatio p̄mā nēcio presupponit. ita
q; p̄mo p̄opationē vna rōnis in tali eē distinctio cōstitui-
tur. et et p̄ alia opōne intellectus sic distincta adiuicē cō-
parant. sic. n. cū res vere absolute comparatur adiuicē
supponunt hē esse distinctū fm rōne. sic et cū res rōnis ad-
iuicē cōparant: p̄supponunt hē distinctū eēz rōne.
igit si intellectus diuus apprehēdit eētiā suā vt diuini-
tatem fm rōne ab attributis. et et apprehēdat ipsa attributa
vt oīa fm rōne. et sub hac oīa ista adiuicē comparat in
ipsa ēz se actualr sunt illa vt sic oīa. et sub sua actuali di-
stinctiōe quā sic hnt fm se: mouet itellm diuus vt ipsa sic
distincta accipiat et adiuicē p̄paret: s. aut nō vt p̄ueniēs.
¶ Rō ista cōfirmat. q̄cūq; enī differūt aut habēt oīas
ēz se vel ex seipsis formalr p̄ illud qd sunt ēz seipsa absq;
p̄paratiōe ad aliq realr differētia. et ista differūt fm rez.
aut habēt pluralitatē siue oīam ex p̄paratione ad aliq
realr oīa. et ista differūt rōne. et p̄z in creaturis. Nā sup-
posita vnitate forme specificē fm re in illa distinguunt itel-
lectus rōnez gnis et oīe q; dīr nō diuerse res ēz diuerse
rōnes. ¶ S. h diuersitas nō posset accipi in illa re vna
et simplici nisi p̄ itellz p̄paret ad aliq realr oīa et ēz quē-
dā ordinē illi vnde rei p̄ueniētia. vnu et idē et nō hēret
diuersas rōnes veri et boni nisi intelligere et velle illū vnu
et idē sub oēnt alicubi act⁹ realr diuersi et adiuicē ordi-
ti. Docet p̄z in deo: q; circumscrip̄ta p̄paratiōe oīmōda
ad diuersas eētiās creaturarū realē diuersitatē importā-
tiū. essentia dīna nō apprehēderet ab intellectu dīno sub
rōne diuersaz p̄deaz. vel formaz sola rōne differentīū:
ēz sub vna rōne simplici oīno idistincta. ¶ Et hoc est in-
tentio p̄metatoris. i. z. meta. p̄mē. 39. vbi loquens de mā

Questio

hac dicit q; vita sapiā et dicunt p̄p̄e de deo: q; deus di-
citur p̄p̄e ve viuēs et sapiēs et talia aut et p̄stia q; signifi-
cant per modū dīpōnis et dīpōsitū in rebus imālib⁹ re-
ducunt ad vnu in eē: et ad duo in cōsideratiōe. intellect⁹
enī natus est diuiderē adunata in eē. ēz in reb⁹ p̄pōsitis
cū dīpōnit p̄pōsitū p̄ formā: aut cū dīpōnit habētē for-
mā. p̄ formā itelligit vtrāq; adunata aliquo mō et oīa
aliquo mō. cū aut dīcitur cōsiderata dīpō: et dīpōsitus in
reb⁹ imālib⁹: et reducunt ad vna intētiōe oīb⁹ modū
et nulls modus erit q; p̄dicatū dīstīguat a subo eē itellz
s. in eē rei. ēz nullā oīaz itelligit itellz inter ea in eēdo
nisi fm acceptiōe. s. q; idē accepit dīpōsitū et dīpōnez
vt duo quoz p̄pōtio est adiuicē sicut p̄pōtio p̄dicatū
ad subz. itellct⁹. n. pōt itelligere oīb⁹ his duob⁹ modis
fm similitudinē ad p̄pōitiōe cathegoricā in rebus cōpo-
sitis: sicut itelligit multa per similitudinē.
Contra istam p̄pōitiōe p̄mo arguit sc. Quic-
quid est p̄fectiōis simplr i crea-
turis p̄ncipali⁹ est in deo ex se: et nō ex respectu aliq. at-
tributū est simplr p̄fectiōis in creatura: ita q; simplr est
melius ip̄m q; nō ip̄m. g. 2. p̄batio maioris. p̄fectū
sp̄ ē idē p̄dēs ab ip̄fecto sic ip̄fectū op̄dēs a p̄fecto. at
tributalis at p̄fectiō i deo est p̄fecte: i creatura ip̄fecte.
¶ S. illr nō ēt infinite p̄fectiōis simplr: nisi ēt p̄tēns
oēm p̄fectiōe simplr sine respectu ad extra. minor de-
clarat sic. q; n. q̄libet creatū in eē qdātū est limita-
tus: et q̄libet p̄fectiō eius sibi eēntialis. i. a nulla tali su-
mit attributū. pari. n. rōne a q̄libet eētia creata assu-
meret attributū: sed ab illa qd est p̄fectiō accitāl crea-
tur: siue in hī eē eius sumit attributū qd dicit p̄fectiō-
nez simplr in subiecta suba: q; ēz vt nā quedā habeat g-
duz limitatū: tñ vt p̄ficiēs aliud in hī eē eius nullā limi-
tationē importat: et sic est attributū. sic etiā in deo nō no-
tat p̄fectionē p̄mā: ēz quasi accitālē in hī eē. Aug. 15. de
trini. c. 5. Si dicim⁹ sapiēs: speciosus: potēs: ip̄s: hōz qd
nouissimū posui videt significare subam: cetera vō hu-
ius subē q̄litates. ¶ Itē 2. sic. illa nō distinguunt p̄ re-
spectū ad eē: quoz q̄libet p̄tinet eēntiā diuinā fm oēs
rōnez p̄fectiōis ydeālē: ēz q̄libet attributū p̄tinet eē-
ntiā diuinā fm oēs rōnez p̄fectiōis ydeālē. g. 2. mior p̄-
bat: q; rō ydeālē cōtrident p̄fectiōi creaturē in q̄tum ea
p̄ficiat in eē qdātū: et p̄ rōne sub rōne illa qd eēntia illa
est limitata. vñ et fm diuersos gradus limitatiōis crea-
turarū distinguunt idee. nō aut in q̄tum ista eēntia ē p̄fe-
cta simplr: q; sic cōtrident oīb⁹ vnu attributū in deo vt
bonitas: aut p̄fectiō simplr. Et ex hoc appet p̄batio mi-
noris: q; enī q̄libet attributū est p̄fectiō simplr. ex de-
claratiōe minoris. p̄batio p̄mē: q; q̄libet est imi-
tabile ab oī gradu limitato. p̄batio maioris. tñ q; conti-
nens oēs ideā cōlū videt respicere oē ideatū. et ita p̄ re-
spectū ad nullū pōt distinguī ab alio: q; s. respicit q̄li-
bet. vñ sapiā attributū nō magis respicit sapiāz ideatāz
q; colorē ideatū: q; vtrūq; eque est limitatū: nec ab vno
magis sumit attributū q; ab alio. ¶ Itē 3. sic. distinctio
attributorū fundamētū est respectu distinctiōis emana-
tionū p̄sonaliū: q; fili⁹ p̄cedit nālr nascendo tanq; verū
bum p̄ceptū in intellectu. spūs scūs p̄cedit libere ispiran-
do tanq; amor p̄cept⁹ in voluntate: et nō verbū: qd nō
pōt ēē nisi eēt aliq distinctiō intellect⁹ et voluntatis ad in-
tra: sed p̄ductio p̄sonaz ad nihil extra nēcio p̄paratur.
g. 2. ¶ Itē 4. sic. itelligit essentia suā in q̄tum vera:
nō in q̄tum bona: et vult eā in q̄tum bona: nō in q̄tum va. ab
eterno etiā itellext se itelligere eēntiā et velle eā. simili-
ter sine respectu ad extra: q; iste act⁹ p̄sequit imālitatē
nāle. g. sine tali respectu icludit essentia suā rōne veri et
boni. et s. rōne itelligētis et intellecti: volētis et voliti for-

Tertia

maliter distinctas. g. 2. ¶ Itē 5. sic. beatitudo diuina
p̄sticit in eius actib⁹ p̄fectis itellct⁹ et volūtatis: sed oīa
attributa diuina sese mutuo respiciūt in p̄ficiēdo actus
illos: vt patebit. beatitudo aut dei a nullo respectu depen-
det ad extra. g. 2. ¶ Cōtra rōne et maior est falsa. Tū
q; ita distinguūt eēntia diuina rōne ab attributo: sic vnu
attributū ab alio. nūqd segt. g. eēntia vt eēntia nō ē ibi
nisi ex respectu ad extra: Tū: q; bonū et vep i creatura
distinguunt distinctiōe rōnis. a qbus igit re distinctis su-
mit hēc distinctiō: a nullis: ēz a vō et bono i deo: que rōne
differūt. Tū 3. q; vbi est mera distinctiō rōnis nō regrit
respect⁹ ad aliqd extra: sicut est in diffōne et diffinito. et
talīs est distinctiō in attributis q̄lia sūt obta itelligētē di-
uine oīa rōne: ēz sint vni⁹ actus itelligēdi in deo. Quā-
do. n. regrit respect⁹ ad extra: tūc distinctiō partiz ē ab
intellectu: partiz aliūde. et hoc vel a diuersis circūstātib⁹
extra diuersimode: vt p̄z in exēplis adduct⁹ de colūna et
pūcto. vel ab eodē diuersimode circūstāte vt in 2. istā-
tia p̄z maiorē. ¶ Itē 6. minorē illi rōnis arguit sic. cū
oīa attributa p̄tineāt ad intellectū et volūtātē que sūt p̄n-
cipia emanationū: ad p̄sonas distinctas realr pōt reduci
distinctiō attributorū: ita q; illa q; p̄tinet ad intellectū hnt
respectū ad gignitiōē vbi. que aut ad volūtātē habent
respectū ad p̄p̄ationē: vt sicut itellz creature nālis nō
distinguit hēc et illa nisi ex respectu ad aliq i creaturis ad
q; respicit oēs suū intellectū. sic itellct⁹ diuin⁹ et beatus
ex respectu ad p̄sonas ad q; dirigit oēm suū intellectū.
Alia est positio que dicit q; eēntia diuina ab-
solute cōsiderata in q̄tum natu-
ra aliqua vel eēntia nullā ēz distinctiōe rōnis: nisi qua-
si in potētia. p̄mēta. i. z. meta. multiplicitas rōnū in deo
nō est nisi in intellectu tñ: nō in re. cōsiderata aut nō in se
sed in q̄tum veritas. p̄m. s. hēz ēē in itelligētia pōt duplici-
ter accipi. aut in q̄tum mouet intellectū q̄si simplici itelli-
gentia. et sic adduc cōcipit per rōne siue simplicitatē: nec
ēz aliqua pluralitatē nisi q̄si in potētia aut in q̄tum itel-
lect⁹ post istā app̄hēsiōem negociat circa ipsaz pluralita-
tē attributorū q̄si reducēdo ipsa de potētia ad actū. p̄m-
mo mō itellct⁹ nālis ad ipsaz nō p̄tingit: ēz accipit ipaz
p̄ticularitē in attributis p̄ceptis ex creaturis fm istā opi-
nionē: et mō intellectus beatus q̄si p̄mā actiōe itelligen-
dicapit eā. 3. mō. q̄si intellectus idē p̄ponēs et diuidēs:
et itellct⁹ diuin⁹ vnico et simplici intuitu distinguit rōnes
p̄tētas in eēntia que ex sua p̄fectiōe sumit oēs p̄fectiōes
simplr sola rōne vel opatiōe itellct⁹ distinctas cōtinet.
¶ Itē rōnes attributorū fm quas itellz de simplici
essentia diuersos p̄cept⁹ format nō sūt nisi respectu
dati in essentia: q; p̄ceptū pluriū absolutoz ita ea
pedit simplicitas: et sūt p̄cept⁹ plures: ne p̄cept⁹ sim-
plimim⁹ in eēntia: ne sint vni⁹ sed nō sūt respectus ad
eē vt p̄batū ē. ēz ad itra. sic g. oīa attributa diuina p̄tinet
ad itellz vel volūtātē: qd ad itellz mutuo ad itra se respi-
ciūt. s. rōne que ad volūtātē mutuo se respiciūt. in q̄tum hēc
et illa cadūt sub app̄hēsiōe itellct⁹: qui itellct⁹ p̄ sim-
plici itelligētia accipit eēntiā vt eēntia est. deinde nego-
ciando circa eā cōcipit. vñ. vt itellct⁹ est: et vt itelli-
gens: et vt rō itelligēdi. Ita q; eēntia in q̄tum eēntia respi-
cit alia vt in qua sunt fundata. vt vero est p̄cepta et mo-
uens intellectū ad itelligēdiū. dicit veritas cui⁹ p̄p̄ia ra-
tio est vt respiciat essentia vt eēntia est: sicut illud cui⁹
est declaratiua. et intellectū vt cui hz declarare. et actū i-
telligēdi vt quo hz declarare: et sapiētia vt habitus quo
itellct⁹ habilis est vt sibi declaratio fiat. Ip̄sa vō essen-
tia vt p̄ actū itelligēdi est cōceptina sumpt⁹ est itellct⁹
et respic verū vt p̄ qd manifestat essentia que cōcipitur
s. rōne actū et sic etiā de p̄tinentibus ad volūtātē.

De quo
lib. 5. q. 1.
et quo. 13.
q. 1.
2. 39.

Admiratione
vbi imaginatio

Contra istam solutionē sūt tria dubia. ¶ **Pri**mo. n. vñ qd n̄ saluet simplicitas diuina: qz ex quo ponit eēntia q̄si fundamētū: ⁊ ista quā si circūstātia eēntiā vñ qd ista se hñt vt act⁹ ⁊ for⁹ respec-
tu eēntie diuine. ¶ **2°** dubiū. qz Aug. 7. de tri. c. 5. vbi negat idēitatē deitatis ⁊ p̄mitatis. nō eo. iquens pater quo de⁹: sicut nec eo vñ quo sapia: ita pcedit idēitates magnitudinis ⁊ bonitatis: ⁊ pfectionū eēntialū: qz dicit qd eo magn⁹ quo de⁹ ⁊c. ḡ sic ibi idēitatē negat: ita cōce-
dit hic. nō autē negat ibi nisi idēitatē formale. ḡ illā pce-
dit h. ¶ **3°**. qz sic n̄ eēt bōitas realis ifinita: nisi eēt realiter eadē sapia: ita vñ qd rō bōitat nō sit ifi⁹ formalr nisi sit formalr eadē rōni sapie. ḡ pp eadē rōnez: pp quā ponis verā idēitatē iter ista deberes ponere idēitatē forma-
lez rōnis ad rōnē. ¶ Ad ista. Ad p̄mā rīdeo qd forma ī creatur: ps aliqd īp̄fectiōis. s. qd est forma īformās ali-
qd: ⁊ ps ppositū. aliqd ē h3 qd nō ē īp̄fectiōis: ī3 psequit eā fm suā rōnē eēntiale siue formale. qd īpsa sit quo ali-
quid est tale. Exēplū. sapiētia in nobis est accēs: hoc est

32

Contra istam opi. que iponit ista Arist. arguit
p qd nō negauerit p mū modū B
videf ex intētiōe eius 2ª meta. sempiternoꝝ pncipia ve
rissimā eē necē est: qz aly sūt cā veritatis. vnūqđqz aut
scī p qd ad eē sicut ad veritatē. p3 etiā f3 ipsuz q omne
sempiternū est neciū ex p cē. 2 mū. 2. 9. meta. c. penl. Itē
5ª meta. nihil pibet quorū dā necessariōꝝ esse alteras
causas. c. de necessario. si tñ de rōne causati eēt possibili
tas repugnās necessitati: sicut arguit dicta opi. 3dictio
esset alicui⁹ necessary eē aliquā causas. (C Itē. 12. meta.
cōcludit vnitatē vniuersi ex vnitatē finis. qd oē aliud ab
istō fine est ad ipsuz vt ad finē: sed cuiuscūqz est causa fi
nalis eius est causa efficiēs. q̄ 2. pbatio vltime pponis
finis nō est cā nisi in q̄tū mouet efficiens ad vādū esse.
mouet in quā vt amatū desideratū. hoc p3 ex rōne fi
nis. 5. meta. c. 2. ppter quē finē agēs agit. ppter quē. f. fi
nem amatū agēs dat esse aly ad ipsuz ordinādo. (C Itē
cōmē. 12. meta. pcedit qd est ibi causa 2 cātū sicut itellm
est causa intellectiōis. 2 Arist. dicit q mouet sicut ama
tū 2 desideratū. balneū vt in mēte mouet f3 pmetatorē
effectiue. (C Itē 3. saltē obm q̄tū ad intelligere mouet ef
fectiue. q̄ 2 ad eē: qz iponit pbo qd posuit vnāquāqz sub
stātiāz istaz esse suū intelligere. (C Itē Amic. exp̄se po
nit necessariū ab alio causatū. q̄ si nō in hoc vidit 3dicti
onem: quare d3 negari ab Arist. ppter 3dictiōnē quā tu
ponis 2. (C Itē 3. cōmē. de sub orbis. c. 3. corpus celeste
nō idiger virtute mouente in loco tñ: sed etiā vtute lar
giente in se 2 in sua suba pmanentiā eternā 2c. 2 sequit
post de opi. Arist. dixerūt qdaz ipsuz nō dicere cāz agen
tem celū: sed causas mouētē tñ. 2 illud fuit valde absur
dum eis. (C Rñdēf ab eis. q qui ponūt fundamēta fal
sa ex rōnib⁹ verisilib⁹ cōtingit qd postmodū 3dicant cis
dem ex rōnib⁹ veris. (C Cōtra. ostēdīstī Arist. negare p
mū modū: qz videf includere 3dictiōnē: 2 nunc pcedis
ipsuz sibi p̄p̄sī 3dicere. sed rōnabili⁹ videf sibi nō impo
nere 3dictōia. f3 qd dicit p q̄tēter ad aīa falsuz. cōce
dendo psequēs falsuz. (C Itē 3. qd nō posuerit scdm mo
dum quēz iponis ei: videf ppter irrationabilitatē illi⁹
modi. pbo. nihil dependet ab alio in essendo a quo non
habet esse: 2 ita nec in pmanendo ab alio a quo nō b3 p
manentiā: qz ab eodē b3 esse 2 pmanentiā. Nec est simi
le de figuris 2 numeris: qz ibi pot: 13 nō fit causa effecti
ua posterioris. est tñ causa mālīs: sicut pars que est potē
tia in toto. in pposito aut nō potest poni causalitās nisi

Distinctionis

efficientie et finis fm Arist. Qd etiā iponit Arist. de necessitate specierū in corruptibilibus in diuersis idiuuiois nō est verum: nisi qz intellexit necessitate motus celi ēē ita pductionē idiuuiois quando ēēt talis vel talis ap pproximatio agētis ad passus. necessitas enī est cōditio existētie: nō igit cōuenit spēi nisi in idiuuiois. nec est simile de elemētis fm totū et fm partē. nā elemētus totū est singulare p se existēs et pncipalis pars vniuersi. Qd etiā imponit sibi q nulla substantia est ab alio effectiue videtur manifeste falsus de gnābilibus. gnatio. n. est ad substantiā. ergo ipsa gnatio substantia accipit esse que p us nō sit. et ita eius qd pducit est causa efficiēs. nihil. n. scilicet pducit ad esse. Item si corruptibile ex causa in trīseca qnqz necessitas nō sit sibi iponit. qz a se corru pcur sine corripente exteriori. Imponit etiā Auic. ter tius modus et pbat ex. 6. meta. vbi dicit qz causā qd tū ex se inest ei vt nō sit. qd tū vero ad suā causā ē ei vt sit. qd aut est ei ex se apud intellectū pū est nō duratiōe eo qd est ei ex alio. Et hoc apud sapiētes vocat creatio da re. f. esse rei post nō esse absolute. Cōtra ipsū arguit. qz iste modus includit dictionē: qz si p possibile ponit nō ēē. seqz nō tū falsus. s. etiā ipossibile fm ipsū. f. cāz neciam nō necessario causare et dare esse.

De intēione istoz pphoz Arist. et Auicē. nescio. s. nolo eis im ponere absurdiora qz ipsi dicāt. vel qz ex dictis p ne cessario sequit. et ex dictis eoz volo rōnabiliorē bellm accipe que possus. Cōtra igit qz Arist. simul et Auicēna posuerūt deū necessario se habere ad alia extra se. et ex hoc sequitur qd libet aliud necessario se hz ad ipm qd qz immediate cōparat ad ipsū: vel nō. sed mediante motu: qz cū vniiformitate in toto ponit diffōrmitatē in partibz mobilis. et mediante motu gnābilia et corruptibi lia diffōrmiter cōparatur ad ipsū. Cōtra illud falsus fundamētū. f. Arist. ponēdo ipsū ēē causāz necessari a3. nō videt dīdicere sibi ponēdo causatū necessariū: vt vult. 5. meta. c. de necessario. qz quozūdā necessarioz est altera causa. et 8. phy. et 2. z. metaphy. sempiternoz pnci pia semp esse verissima necesse est vt argutū ē. et ita po nit nō tū scōz modū: s. etiā p modū. Cōtra autēz vi detur statiz dīdicere sibi pponēdo illud ēē pole: qz tūc necessariū nō necessario cōparat ad illud. Cōtra argu tur p Auic. si est ab alio. qz in ceptu qd itatiuo ei nō ca dit ēē. qz est de se pole ēē et nō ex pns. sicut humanitas nō est de se vna nec plures. Cōcedit de isto mō possibilita tis: que. f. possibilitas nō est nisi qz ordine nāe hoc est ca par huius: et non est illud qd itatiue. Et ex hoc p3 rāso ad argm factū p Auic. qz dīcat sibi: qz nō sequit tale pole possē nō ēē: nec pōt poni nō ēē: sicut nec ens nō ēē vniū. Et sic Arist. cōcederet pole: qd est necessariū ab alio: sed pole potētia ante actū iprobat. p ce. et mun. Itaqz cōcoz dāt Arist. et Auic. in sequētibz ex vno pncipio falso i quo cōcordāt qd de necessario se hz ad qd libet: qd est extra se: ad qd immediate vt mediante imutabili pparat. Cōtra illa que adducebant pns ad pbādū qd Arist. negaret p mū modū. Cōtra p3: qd nūqz ppare dictionē: forte diceret Arist. possibile obiectiue nō repugnare necessa rio: si pducēs necessario pducit. nō enī requirit qz rea liter possit esse nō tale: sed qz ordine nature pntelligit nō tale. Cōtra pbat p confirmationē argumētū qd addu cebat ab Hērico que est qz de essentia diuina quasi de potētia subiectiue fm ipsū generat filius. certū est enī qz ista potētia quasi subiectiua nō pbatz necessita tes: nec qz potētia obiectiua filij. qz generatō necessario generat. Cōtra illud qd adducebat de pmo ce. et mū. qd vna nā mutaret in alia potest dici qz substantia hz ēē p

Octaua

manēs. et ideo nō dat sibi semp nouū et nouū esse. ergo a cā necessario causante fm eū dat sibi nā necia formatr et sic si posset nō ēē mutaret ei nā. Cōtra idē p3 ad illū iz. meta. de motu. qz cū sit de se polis: nō solus pōt p3 ab alio ppetuari: qz ab alio est. s. qz cū hoc semp hz esse nouū. et ita nūqz formā que est necessitas: s. necessario semp sit: qz mobile totū necessario vniiformiter se habz ad dās esse vniiformiter necio fm ipsū. Cōtra idē bābi tudo necessario vniiformis mobilis ad mouēs est causa motū necessario fieri: s. motus nūqz habeat ēē forma liter neciū. Est etiā hic necessitas inmutabilitatis sine ne cessitate inmutabilitatis in motu: sed ex necessitate imu tabilitatis in causis ipsius motū. Ita qz vtraz auctori tas per hoc soluit. Sed pmanēs si est necessariū simul hz esse quo est formatr necessariū. et ita si sit corruptibi le dīctio erit nō ēē motū. Cōtra argm Arist. p3 Plato. pmo ce. et mū. pcedit ex suppone necessario agētis: et tūc sic deduco. si celū pōt ppetuari et ab agēte necessario. er go necessario ppetuari. huius autē necessario repugnat actus iste corripet. ergo et potētia ad illū actus: qz cui cūqz necessario repugnat actū eīdē necio repugnat potē tia ad illū actus: s. nō cui cūqz cōtingēt. qz nō stat poten tia ad corruptionē: nisi sit potētia ad opposita sit: et p3 illa p3 de possibili posito in esse. nā ex pōne possibit in esse nō sequitur impossibilitas: nec noua impossibi litas alicui necessario.

Quātū ad secūdū pncipale pro ista cōclu sione que dicta ē ēē intē tio amboz Arist. et Auic. a3. qz sic. in omni differētia en tis necessitas est pfectior cōtingētia. pbatio. qz necitas est pfectio in ente in se: ergo i omni differētia entis. qz in illa differētia entis que est cā necessitas est pfectior cō tingētia. perfectissima igit cā necessario causat. Cōtra p3 dēf qz necessitas est pfectior cōditio vbi est possibi lis. est autē icōpossibilis rōni cause vt cā: qz sic logimur: et nō de eo qd est causa. Cōtra hoc. i multis diuisioni bus entis alterū diuidēs est pfectū alterū impfectus: et extrema illa que sūt pfecta in diuersis diuisionibus aut necessario cōcomitantur: aut cōpatiūt se. Ergo p3 si diuidat ens per finitū et infinitū: per necessariū et possibi le: per potētia et actū: actus: necessitas: infinitas: aut neces sario se cōcomitatur: aut cōpatiūt se. ergo cūz in diui sione entis per causāz et causatū cā sit perfectius extre mus cōcomitabit cū eo qd cūqz pfectus diuidēs ens: aut poterit stare cū eo: et p3 sequēs necessitas. Cōtra p3 si p mū causans nāliter cāret: cāret necessario: et tunc daret necessitatē suo causato: sed nulla pfectio tollit a cāto p pter modū causandi ipsius causantis eque pfectū. cāre aut volūtariē nō est modus causandi minus pfectus qz cāre nāliter. ergo ppter hoc qd ē causare volūtariē nō tollit necessario aliqua pfectio effectui. ergo causa cau sans volūtariē potest dare necessitatē effectui. Cōtra firmat ratio. qz si cāret nāliter posset pducere plures differētiās entis. f. possibile et necessariū. si ergo causans volūtariē nō posset cāre nisi tūc ens cōtigēs videretur esse causa impfecta: quia tūc cālitās eius nō se extēde ret ad tot effectū ad quot se extēderet si nātr causaret. Cōtra aliqz causā necio cāt. qz cā necio causat suū cā tum. aīcedēs videt manifestū ppter multas causas nā les: que necessario causant suos effectus. cōsequētiā p bo. qz inessentialr ordinatis posterioz nō pōt hz necia tes: nisi pns hēat esse neciū. pncipales aut cātoz ad suas cās sunt cēntialr ordiate. qz nulla talis pncipio ē neces saria: nisi illa que est pmi causati ad suā cām sit necia.

Contra istā cōclusionē in qua cōmunt ter concordant

Questio

2. 49.
6. 1. 75.

p3 qz pma causa necessario et nāliter causat pmi cātū. Cōtra arguit sic. pmi. n. agēs nullo mō pfiat aliquo alio a se. agēs nāle aliquo mō pfiat sua pductiōe vel pdu ctio. qz ēē. minor ostēdit. qz agēs nāle agit ppter fines. ex 2. phy. s. 3. nihil videt agere ppter finē quo nullo modo pfiat. Cōtra idē istud p rīdetur fm itētiōē Auic. 6. meta. c. vlt. qz agēs pfectū agit ex liberalitate. hoc ē non expectās pfectionē a pducto: sicut exposita est itētiō li beralitatis. di. 2. q. de pductiōibz. Negādū igitur videtur qd assumit. f. qz agēs nāle pfiat eo qd producit: qz hoc nō est nisi in agētibz nālibz impfectis. et cū adducit qz agēs nāle agit ppter finē: nō o3 fm p3os agēs pmiuz nāle agere ppter aliud qz p se: sed ppter seipm vt p pter finē. nec o3 ipsū pfiat illo fine: s. ēē nātr illū finez. Cōtra etiā rāso habet ab Auic. qz sicut aqua ex se ipa est frigida. pfectur aut eā qz ifrigidet aliud a se: ita pmi agēs si ponat nāle agēs fm eos ex se ipso erit pfectus: sed pfectionē ei psequitur pducere pfectionē in alio. ita tū qz illa productio pfectionis in alio nō sit finis eius: sicut nec finis aque est ifrigidare. Cōtra rāso rīdēt. reducit cō tra istas rāsoes: qz si aqua nō posset stare in frigiditate sua absqz hoc qd aliqd frigeraceret: nō ēēt tūc pfecta i frigiditate: qz aliquo mō depēderet ab alio i frigiditate sua. ita igitur hic de pma causa in entitate sua respectu entitatis pmi causati. Cōtra ista redutio nō multū co git: qz si aqua posset pducere frigiditatē p se statē diceret Auic. qz tūc cūqz nō posset ēē in se frigida absqz hoc qz frigeraceret: nō ēēt ppter hoc depēderia in frigidita te sua: sed pfectio cōpletiue frigiditatis ex qua necio p duceret: vel frigus in alio: vel frigus p se stās. et ita pone ret de pmo ente respectu pductiōis in alijs. Cōtra ultimo videt qz ista rāso posset sic declarari. omne agēs nāle aut actiōe sua pfiat in se: aut in suo fili: aut in toto: aut p suā pductionē nā eius accipit ēē in alio. hoc. n. apparet inductiue in oibz. itellect. n. agēs nātr pfiat sua actiōe. ne. ignis nātr agēs pfiat in simili: et nā sua hz ēē in alio in quo posset illa nā esse ēē igne generatē corruptor: et ita videt necessitas gnatiois i corruptibilibz fm illud scōi de aia. gnatio est ppetuatiue salutē ēē diuini. fol generat vermet: s. nō pfiat in se: nec nā sua accipiat esse in alio. tū pfiat in suo toto in se: et p3 pars vniuersi: cuius vni uersi aliqz pars pducit: et pfectio totius videt ēē aliquo mō pfectio partis. de p3 nātr pducēdo filiū: s. nō pfiat in se: nec in toto cuius sit pars: qz nulli est pars: tū sua nā accipit eā in alio supposito: vt aliud suppositū ac cipit ēē nāe. p3 igitur inductiue ista maior diuisiō: s. diffi cile sit assignare ppter qd isti maioris. Sed si de nātr pduceret creaturā nullū istoz ptingeret. nec. n. pficere tur in se ex tali productiōe: nec in fili: nec in toto: nec in nā sua accipiet ēē in pducto. qz nec creaturā nātr pduci tur. Cōtra ratio apponit extra p3os: qz potētia respiciens aliqd obm per se et cēntialr nō necessario respicit illa qz nō hnt ordinē cēntialē: s. accitālē ad illud pmi volun tas diuina respicit pmo bonitatē diuinā: ad quā creatu re habet ordinē ptingētē: nō necessario: qz nō sūt necessa rie ad psequēdū istā bonitatē: nec augēt eā. ergo volun tas diuina istas creaturas nō necessario respicit. Cōtra ista rāso sit in se aliqz apparet: tū videtur dīdicere aliq bus p3ictis arguētis: qz ponit qz volūtas diuina vt respi cit res in eē qd itatiuo necessario vult qd vult: et tamē res in eē qd itatiuo nō magis habet necessariū ordinē ad bonitatē diuinā qz res in eē ex pte. Cōtra videt etiā rāso habere aliā istātiā: qz sicut volūtas diuina hz cēntiā su am p pmo obto: ita et itellect. diuin. qz et itellectus diui nus accitāl r respiceret qd aliud ab cēntia diuina re spiceret pro obto. et ita videt sequi qz deus nō necessa

Quarta

68

rio sciret aliud intelligibile a se: sicut nō necessario vult aliud volibile a se. Cōtra pma instantiā: qz nō est p veri tatem sed ptra opinatē pcedo. Cōtra scōz excludēdo cō firmo rōnē: qz volūtas que determinatur ad finē nō de terminat ad aliqd eoz que sūt ad finē: nisi qz tenus p syl logismū practiū pcludit ex fine necessitas illius entis ad finē. f. vel necessitas eius in eē vt haberi ad hoc qz finis sit: vel habeat vel acgratur: vel necessitas ei in di ligi ad hoc vt finis diligatur vel habeat. hoc videmus in oibz volūtati bz que sūt ipsius finis: qz nō o3 ppter fines eas determinatas esse respectu alicuius entis ad fi nē si tale ens nō pcludat p syllogismū practiū ēē neciū aliquo istoz modoz ad finē. qz cū itellect. diuin. nō co gnoscat aliqd a se ēē neciū ad finē. vltimū quocūqz volū tas illa ex hoc qz ē necessario finis: nō o3 qz sit necessario alteri a fine. Cōtra istā de itellectu nō est sit: qz itel lectū esse necessario respectu alicui obto nō ponit illud esse aliqd in entitate reali aliud a pmo obto: qz ēē cogni tum ab itellectu diuino nō ponit illud ēē in se: sed in in tellectu pntialr nō sic ēē volitū: imo ponit tūc vel p se quēter illud hē aliud esse a volūtate: et hoc loquēdo de volitūe efficiaci: qz qd sic volitū est a deo aliqz est in ef fectu. nō est igit itellect. diuin. ita se habēs ad itellecti bilia alia a se: sicut volūtas ad alia volibilia: qz ille itel lect. pōt esse necessario oīuz itelligibil. qz tenus sūt sibi pntia: nec p3 ponit aliqd aliud a deo formatr neciū i eē reali: volūtas at nō posz ēē necio aliqz alioz volibiliū: nisi illa a se ēent aliqz necia i aliqz ēē reali a se ēē diuino. Cūiūdam doctoris aliqz sic fortificatis addo alias rōnes. Et arguo pmo sic. qd est ex se neciū pfecte qdum pōt cogitari aliqd ēē neciū nō pōt nō ēē quocūqz alio a se nō ex pte. deus est sūme neciū fm illū itellectū pacce ptus. qz quocūqz alio a se nō ex pte: nō ppter hoc sequitur ipsum nō ēē. Sed si neciā haberet habitudinē ad pmi causatūz illo causato nō ex pte nō esset. qz nō hz ad illud necessariā habitudinē. maiorē pbo. qz ex minus ipossi bili nō sequitur impossibilitas: sicut nec ex min. falso sequitur falsitas. Et hoc pbo. qz si falsus habeat duplicē rōnem falsitatis: et min. falsus tūc vnicā circūscribam a falso ri illā rōnez falsitatis: qua excedit minus falsus stante alia: et a min. falso illā quā hz: tūc falsus erit falsus: et mi nus falsus nō erit falsus: qz circūscripta est rō falsitatis min. falsi. ergo hoc posito falsus erit falsus: et min. fal sus erit verū. et tūc ex vero sequitur falsum. Et hoc etiam p3 tūc qz ex minus ipossibili nō sequitur impossibilis. Sed tale necessariū qle descriptū est: est magis necessarium qz quocūqz aliud necessarium ab eo etiā fm o3 opinio nez pphoz. ergo ex nō ēē cūflubet alteri qd est minus ipossibile: nō sequitur nō esse istius: qd est ipossibili. p3o bo aliud assūptū. f. qz si necessariū hēret habitudinē ēē. qz habēs necessariā habitudinē ad aliqd: nō est illa ha bitudine nō existēte. nō ex pte aut extremo nō existit il la habitudo: nō ex pte igit extremo habitudis nō existit fundamētū. Cōtra istā rōnez istatur: qz pncipius de struitur destructa cōclusionē. ex pmo p3o. et tū pncipiū ex se videt esse formatr necessariū. cōclusio autē nō est necessaria nisi ex pncipio. ergo ēē. Cōtra istantia nulla est: qz stat pbatio maioris. qz ex minus ipossibili nō se q tur ipossibili. sed nec est simile ad ppositū: qz cōclusio nō est nisi quedā veritas partialis pncipij: qz hz quasi totalē veritatē. sicut singulare est quedā veritas partia lis respectu vltis. In entibus aut ens causatū nō est qdā entitas quasi partialis cause: s. est oīno alia entitas de pendēs ab entitate cause. et si ergo aliqua cōclusiōe de structa destruat pncipiū: nō tū ita erit de entitate in cā

Distinctionis

causato. Ad hoc autem ut istud de principio et conclusio-
ne intelligatur melius possunt poni exempla prima conclusio-
ne geometrie quod ille linee trianguli sic constituti sunt equa-
les: non videtur esse nisi quoddam particulare istius universi-
salis. omnes linee ducte a centro versus ad circumferentiam sunt equa-
les: ita in multis alijs: conclusio non videtur esse nisi parti-
culari: vel unius velis vel multorum: ex quibus simul infer-
tur. sicut si iugamus isti istam versus. quocumque eide sunt equa-
lia inter se sunt equalia: et igitur per hoc primo conveniat sub-
iecto ipsi velis. i. adequate: non tamen dicitur primo tali pri-
mitate subiecto minus velis: nec propter istam primitatem in
principio: non primitatem in conclusione est talis causalitas in
principio respectu conclusionis quod est in entitatibus: unius
entis respectu alterius: ita quod illa causalitas in principio
ponat veritatem aliam formaliter a veritate conclusionis: si-
cut in entibus: entitas causa est formaliter alia ab entitate
causati. primitas autem predicationis est propter primitatem ter-
minorum: et termini spaciales: non sunt adequati illis predica-
tis: tamen attributio predicationis illis terminis spacialibus par-
ticulariter sumptis includitur in attributio eiusdem predi-
cati terminis communibus vel sumptis. includitur inquam sicut
aliquid illius veritatis. Secundo arguo sic. aliquid sit con-
tingenter in entibus. ergo prima causa contingenter causat.
antecedens conceditur primo. sequentia probo sic. prima causa
necessario se habet ad causas primas sit illa b. b. igitur ne-
cessario movetur a prima causa. b. autem eodem modo quod mo-
vetur a prima causa movetur primam sibi. igitur b. necessario
causat movendo. c. et movendo d. et sic in omnibus causis pro-
cedendo nihil contingenter erit. si prima causa necessario cau-
sat. ista ratio tractata est de. z. q. prima. de infinitate dei
probando deus esse formaliter infinitum: et ideo non oportet
hic amplius immorari. Et redit in idem. aliquid malum sit
in universis. ergo deus non necessario causat. antecedens
conceditur primo. probo sequentia. quod agens necessario producit
effectum suum in susceptivo quod potest produci in eo. effectus pri-
mi est bonitas et perfectio. ergo si necessario agit produ-
cit bonitatem in quolibet quod tunc in susceptivo potest reci-
pere. sed habens bonitatem tantam quod ipse est capax nul-
la habet malitiam. ergo et. Et si istud argumentum posset evadere
de malo in natura: sicut tactum est de. z. q. preallegata. tamen
de malo contingenter factum quod. s. est vituperabile non vide-
tur possibile evadere quod si aliquid tale malum eveniat quod
s. sit vituperabile: ac ex hoc sequatur quod contingenter eveni-
at. causa prima non necessario causat sicut ostendit ista de-
ductio. Item. omnis causa necessario agens agit secundum ultimam
potentiam suam: quod sicut non est in potestate sua agere et
non agere: ita nec intendere et remittere agere. ergo si prima cau-
sa necessario causat: causat quod potest causare. potest
autem causare ex se omne causabile. ut probabo. ergo cau-
sat omne causabile. ergo nulla causa secunda aliquid cau-
sat. istam secundam consequentiam probo. quia causa prior pri-
us naturaliter respicit causatum quam causa posterior. ex prima pro-
positione de causis. ergo in illo potest si totaliter causat totum
illud quod in secundo signo deberet causari a causa secunda in
secundo signo in quo deberet causa secunda causare nulla est pos-
sibilis actio cause secunde: quod ita intelligitur totus effectus
causatus a causa prima. Assumptum in argumento quod possit
causare omne causabile. probo. quod habet potentiam cuiuscumque
cause secunde. totam etiam que est in causa secunda. quod ad
quodlibet perfectionis quod est in quacumque causa secunda:
sicut deductum est in questione prius allegata de infinitate
via prima sumpta de efficientia. non requiritur autem cum causa
efficiente aliqua imperfectio: sed tamen perfectio: quod causare
effectivum est perfectionis simpliciter. ergo primum habens in se
causalitatem omnem cause secunde quod ad quodlibet: quod
est perfectionis potest immediate causare ex se omne cau-

Octave

bile: sicut et causa secunda. Et si consequens ultimus. quod
s. cause secunde puenitur actionibus suis non habeat pro
inconuenienti. dico ad maius inconueniens quod causabit: et
omnia et unum solum. ita quod omnia erunt tamen unum: quod sicut
causabit omnia causabilia propter hoc quod causat omnia quod
potest causare. ita etiam in quacumque causatione causabit
quod potest causare. et ita perfectissimus. et ita omnia
illa erunt illud unum causatum: et tamen omnia erunt unum.
Per idem medium ex necessitate causandi et ultimata
causatione sequitur quod movebitur in non tempore: aut saltem
mutabitur celus in non tempore: ita quod celus non proprie mo-
uebitur. Nec valet illa responsio tacta supra. quod palle-
gata de infinitate: quia ista virtus infinita habet omnem
perfectionem cause efficientis in se quam ipsa habet cum cau-
sa secunda prima. et ideo sequitur quod immediate potest cau-
sare omne illud effectum in celo per se quem potest causare
cuius intelligentia. ergo et causat si necessario agit quicquid
potest. et ultra si causat illud immediate. ergo mutat et in
non tempore: quod potentia infinita agens secundum ultimam pote-
ntiam suam non potest agere in tempore. si autem aliquis mo-
tus celi potest esse in non tempore ab isto motore: igitur
est. si hoc. ergo nulla est generatio et corruptio in infer-
rioribus: que sunt contra philosophos. igitur illa ex quibus sequi-
tur ista sunt falsa secundum philosophos.

Ad questionem quod ad exponendum negativam
istius excluditur. Respondetur. Ratione con-
cedendo conclusiones istarum rationum: quarum 13 forte
alique non conuincerent philosophos quin possent respon-
dere: sunt tamen probabiliores illis que adducuntur per phi-
losophos: et forte alique necessarii. Dico tamen quod ad
istam partem quod nihil aliud a deo est immutabile: loquen-
do de mutatione quod est versus: quod nihil aliud est formaliter
necessarium: quodlibet etiam aliud est mutabile subiectivum
nisi propter imperfectionem negativam: puta ultimam ac-
cidens: quod nullius perfectionis est capax propter sui im-
perfectionem: vnde puta si sit aliqua relatio non est mutabilis sub-
iectivum: quia non potest esse subiectum alicuius. hoc est quod
est imperfectus negativus. i. non capax alicuius perfectionis.
sed nihil aliud a deo propter perfectionem sui est immuta-
bile: quia si aliquid est tale: hoc maxime esset prima intel-
ligentia: sed illa est mutabilis a intellectu ad intellectu-
onem. phatio. potest enim habere intellectiones cum
cuius intelligibilis: quia hoc potest intellectus noster
habere. non autem unicum omnium: quia tunc illa esset infinita.
ex distinctio. 2. questione prima. nec infinitas simul omnium
intelligibilium: quod tunc intellectus habens eas in actu sit
distincte videretur esse infinitus. ergo post intellectu-
nem unius intelligibilis habere potest alterius intelli-
gibilis intellectio. ergo est mutabilis.

Ad argumenta pro opinione philosophorum
posita. Ad illud quod argu-
unt de mutatione primi. si non necessario se habet ad pri-
mum sit. Respondetur quod voluntate antiqua potest fieri
nouus effectus sine mutatione voluntatis. sicut ego
volitione mea eadez continuata qua volo aliquid id fieri:
faciam illud tunc pro quando volo illud facere. ita deus
in eternitate voluit aliquid aliud a se esse pro aliquo
tempore: et tunc illud creauit pro quando voluit illud esse.
Et si obicias secundum Aver. 8. physico. quod saltem expecta-
bit tempus si non statim ponat effectum in esse quando vult
illud esse. Et preter hoc secundum eundem sibi indetermina-
tum contingit ad vtrilibet. talem indeterminatorem
ponit quod sic indeterminatum non potest ex se exire in actum
ut videtur. ergo si in deo erit talis contingentia ad cau-
sandum non videtur posse ex se determinari ad causan-
dum. Ad primum respondeo. existens in tempore et volens

Questio

aut vult efficacissima volitione non respiciendo tempus
pro quo vult illud esse: aut vult illud esse per aliquod tempus certo. si per
modo statim ponere voluit in esse: si voluntas sua sit per
fecte potens. si 2. posito quod voluntas eius esset simpliciter po-
tens: non statim ponere res in esse: sed per tunc quando vult il-
lud esse. expectaret igitur tempus: quod est ens in tempore: sed
applicando ad deum auferende sunt imperfectiones. si enim vo-
luntas eius potens est. tamen voluntas eius non habet esse in tem-
pore ut expectet tempus pro quo producat voluntatem: quod vult
non vult necessario tunc esse quando vult: sed vult esse pro tem-
pore determinato: quod tamen non expectat: quod operatio voluntatis
eius non est in tempore. Et cum dicitur de deo de determinati-
one cause contingenter causantis. dictum est alias de duplici
indeterminatiode. s. potentie passive et potentie active illi-
mitate. deus non est indeterminatus prima indeterminatiode
ad causandum: sed secunda: et hoc non tamen ad plura disperata
ad quod quodlibet esset naturaliter determinatus: sicut sol se
habet ad multos effectus suos in quos potest: sed indeter-
minatus ad contradictoria: ad quod quodlibet poterat ex
libertate sua determinari: et voluntas nostra est indetermi-
nata hoc non indeterminatiode virtutis active ad vtrilibet
contradictorium: et ex se potest determinari ad hoc vel ad illud.
Et si quis dicit quod igitur voluntas divina magis determina-
tur ad unum contradictorium quam ad alterum. Respondetur. idiscipli-
nati est querere omnes causas et demonstrationes per philosophos. 4.
meta. principium. n. demonstrationis non est demonstratio. ime-
diata ante principium est voluntas velle hoc: ita quod non est ali-
qua causa media inter ista: sicut immediatum est calorem esse
calefactum: 13 si sit naturaliter ubi autem libertas. et ideo huius
quare voluntas vult hoc. nulla est causa: nisi quod volun-
tas est voluntas sicut huius: quare calor est calefactum: nul-
la est causa nisi quod calor est calor: quod nulla est potest causa.
Et si dicas quod hic potest esse immediatio cum sit contingenter
ad vtrilibet: dictum est alia in questione de subiecto theod.
quod in contingenter est aliquid primum: quod est immediatum: tamen co-
tingens: quod non stat ad necessarium. non enim ex necessario
sequitur contingens: et ideo hic oportet stare ad ista. voluntas
dei vult hoc: que est contingens: tamen immediata: quod nulla
alia causa potest ratione voluntatis: quare ipsa sit huius: et non
alterius. Per hoc apparet ad illud quod Aug. adducit
quod actio sua est in eo potest fieri: et non est in eo accidens.
his. verum est: quod si vult esse essentia: tamen contingenter
transit supra hoc obiectum vel illud sicut infra de fu-
turis contingenter dicitur. Per idem apparet ad argu-
mentum principium: quod cum necessitate dei stat quod illud ad
quod immediate se habet sit mutabile: quod immediate ab i-
mutabili est mutabile sine mutatione imutabilis: quia
contingens habitudo est imutabilis ad primum sibi: et
ideo extremum illius habitudinis est contingens et muta-
bile: 13 fundamentum sit imutabile.

Ad argumenta posita per philosophos. Ad
primum de illis diuidentibus
ens. dico quod necessarium est conditio perfectior in omni en-
titate: quam possibile cui conditio necessitatis est possibilis.
non est autem perfectio in illa entitate cui non est compo-
sibilis: quod contradictio non ponit aliquam perfectionem: et hoc
non est ex ratione facti: sed ex positione illius entis cui repugnat.
ita dico quod necessitas repugnat omni respectui ad po-
sterius: quod ex quo omne posterius est non necessarium: primum
non potest habere necessariam habitudinem ad aliquod eo-
rum. Et cum dicitur quod omnia diuidentia perfectione comita-
tur se. dico quod hoc est verum de diuidentibus que dicunt per-
fectiones simpliciter et ad se: ut actus et infinitas et bonitas. Non
autem de illis que dicunt respectum ad aliquid posterius: quia
habere necessariam habitudinem ad aliquid tale non est
perfectionis: quia non stat cum perfecta necessitate illius

Prima

quod dicitur habere tales habitudines. Hoc confirmat
tur: quia ista habitudo non est formaliter infinita: cum
tamen infinitas sit nobilior extremum in diuisione entis.
Ad aliud cum dicitur. si naturaliter causaret necessario
causaret: tunc daret necessitatem productum. dico quod tunc
sequitur quod necessario causaret sicut ex antecedente inclu-
dente impossibilia sequitur consequens includens incon-
possibilia. in antecedente repugnat enim quod est causare mo-
dus ille qui est naturaliter: quod causare dicitur productione diuer-
si in esse. et ita contingenter naturaliter dicitur modum causandi ne-
cessarium: et ita respectu necessary. et ideo sequitur consequens
includens simul duo opposita ratione causandi: et mo-
di causandi hoc modo primo propositio est vera: et cum ad-
dis. nulla perfectio tollitur a causa propter modum perfe-
ctionis causandi ipsius cause concedo nec modum causan-
di voluntarie tollit aliquam perfectionem a causa: 13 tollit a ca-
bili necessitates que est in se perfectio: sed incompolis causa-
bili: et dat perfectionem causato compossibile sibi: sicut vo-
luntarie in causatione dicitur modum compossibilem cau-
sationi. Per hoc apparet ad confirmationem de pluribus.
omnes entis producibilibus. dico quod ens cabile non potest habere
omnes istas necessitates et possibile esse. sed omne ens cabile
est tamen possibile. et ideo non est imperfectionis in causa non
posse causare istas differentias: quod ad impossibile nulla est
potentia. Similiter. si per impossibile naturaliter cau-
saret ideo necessario non produceret plures differentias
entis: quod tamen produceret necessaria non contingenter. Ad
ultimum dico quod nulla est connectio causati et cause secun-
de simpliciter necessaria: nec aliqua causa secunda cau-
sat necessario simpliciter: sed tamen secundum quid. prima pars
apparet. quia quilibet dependet ab habitudine prime
cause ad causatum. Similiter. nulla causa secunda cau-
sat nisi prima causa causante causatum eius: hoc primum natu-
ter quod ipsa causa prima causat. prima autem non causat: nisi
contingenter. quod secunda simpliciter contingenter causat: quod depen-
det ab ipsa causatione primi que simpliciter contingens est. se-
cunda pars. de necessitate secundum quid patet. quia multe
cause naturales quod est ex parte earum non possunt non causa-
re effectus. et ideo necessitas est secundum quod quod est ex parte
earum: et non simpliciter: sicut ignis quod est ex parte sui non potest non ca-
lescere. tamen potest absolute non calefacere deo non coopera-
te: sicut perfecte apparuit de tribus pueris in camino.

Ad distinctionem personarum accedamus.
Teneamus ergo ut docet Aug. in lib. de fide
ad Petrum. patrem et filium et spiritum sanctum unum esse
deum naturalem. nec tamen ipsius patrem esse qui filius est:
nec filium esse ipsius qui pater est: nec spiritum sanctum
esse ipsius qui pater est aut filius. Una enim est
essentia patris et filii et spiritus sancti: in qua non
est aliud pater: aliud filius: aliud spiritus sanctus:
quis personaliter aliter sit pater: aliter filius: aliter spiritus sanctus.
Genitus est enim a patre filius et ideo alius:
nec tamen ante fuit pater quam filius. Coeternus
enim sunt sibi tres persone. Dist. IX.

Ira distinctionem nona quod
ritur vtrum
gnatio filii sit eterna in diuinitate. Quod non: quod
ubi idem est et duratio si aliquid est principium
um esse et durationis: 13 primum est principium
principium diuinitatis secundum Augustinum. 4. de tri-
ca. 17. vel. 54. quod est primum durationis filii.
Augustinus. de tri. ca. 15. vel. 40. Imperfectionis est in vbo

Distinctionis

nostro: qd est formabile ante qd forme. g. inspectiois vi-
detur in vbo: qd est formari. hoc igit nō ppetit vbo diu-
no. C. si gnatio filij est eterna. g. filius semp gnatur.
g. filius nunq genit' est. ita nunq est fili'. be due pñe
pbant p Aug. 83. q. 37. Qui semp nascit nunq natus
est. g. si fili' semp nascit nunq natus est. vltra qd nunq
natus est nunq est fili'. igit si fili' semp nascit. g. nunq e
fili'. C. Oppo. Ambro. i. de tri. c. 6. rponit i lra. Si pa-
ter pñs erat de' r postea genuit: gnatiois accessioe mu-
tatur est. auerrat deus hac amētia. semp igit habuit fi-
lium. C. Similitr auctoritas Dyl. in littera. iter gignere
r gigni nullū est mediū. s. duratiois. si igit pñus est pa-
tri semp genuisse: pñiū est filio qd semp genitus est.

Ad questionē dico qd sic. qd gnatio nō est ibi
sub rōne mutatiois: sic dictus
ē di. 5. q. 2. iō nō hz terminos cōrūdetes terminis gnatiois
mutatiois. s. cē post nō cē: pp qd terminos repugnat gnā-
tiois: mutatiois eternitas: qd nō pñt fil' cē s. alterz an alte-
ruz. g. nō eternitas: sed tm est ibi gnatio: pductio in esse
sube p modū nāe. C. Ex p ostēdo qd sit eterna: qd agens
oīno sufficiens: hoc est in nullo depēdēs r pducēs p mo-
dū nāe: hz pductioē sibi coeūā. r etiā pductū pfectū
si nō agit p motū: s. pater generas pducit p modū nāe:
r est agēs oīno sufficiens i nullo depēdēs. igit hz gnatio:
nem sibi coeūā. igit r genitū: qd nō pducit p motū. ma-
ior appet: qd pducēs pcederet suā pductioē hoc nō
posset cē vt vñt: qd vel i pñe ei' cē agere r nō agere:
vt qd si ex se determinaret ad agēdū: tm posset ipediri p
pter defectū alicui' a quo depēdet in agēdo. bec oīa ex-
cludūt ea que posita sūt in maiore. s. cē agēs sufficiens r
pducere nāliter. si etiā istis positis pcederet pductum
hoc cē: qd pducēs pduceret p motū. igit istis amotis r
motu nō tm pductio est sibi coeūā pducētis: sed ē pdu-
ctus. minor apparet qd ad oēs cōditioes: qd generans
nāliter gnat. r est pducēs oīno pñiū. igit a nullo alio de-
pēdet in pducēdo: nām suā nullo mō cōicat p motus:
qd nō pōt cē mor' i nā illa. C. Per istā rōne t3 illud exē-
plū Aug. 6. de tri. c. i. de magnis. vel. z. de paruis. de igne
r splēdore: qd si ignis cēt eternus haberet splēdore sibi
coeūū. Istud exēplū declaro sic. qñcūq; occurrūt in aliq
rō cōiois r min' cōis. qd qd in illo segtur p se rōne cōio-
ris. segtur etiā eā vbi iuenit absq; rōne min' cōis. B ap-
paret in oib' cōib' habētib' pñas passioēs r cōp' iferio-
ribus. igit si in creatura occurrat rō causantis nāliter: r
rō pducētis nāliter. qd qd sequit creaturaz rōne huius
cōiois: qd est pducere nāliter. segtur etiā eā vbi iuenit
sine causatōe nāliter: s. qd ignis habeat splēdore sibi coe-
uū. hoc nō segt ipuz pñe p hoc qd est cāgnāliter. sed
ex hoc qd est pducēs nāliter: qd si p ipse nō caret illū s. p
duceret: ita qd splēdor cēt eiusdē nāe cū igne: adhuc nō
min' segret coeuitas. igit vbi est vere rō pducētis nāliter
sine rōne causantis nāliter: sicut est in diuinis. ibi vere seg-
tur pducēs habere pductū nāliter sibi coeūū. C. Istā so-
lutio etiā pfirmat accipiēdo illud qd repitur pfectiois
spatim in gnatioib' diuersarū creaturaz: r relinquen-
do eā qd impfectiois. in gnatioib' n. successiuoz. hoc
est pfectiois in eis: qd dū fiūt iat. ipfectionis est in eis qd
nō manēt: s. hñt cē tm in fluxu pñs post partē. In gna-
tioe pmanētū hoc est pfectiois qd manēt: r impfectio-
nis qd nō sūt dū fiūt: qd hoc ponit ipfectionē in facien-
te: qd nō est pfectus faciēs. s. iat in facto qd necio hz esse
post nō eē. in idiuicibilib' successiuoz hoc est pfectiois
qd dū fiūt sūt: r tota simul sūt. s. ipfectionis qd raptiz trā-
seūt. Aggregādo igit pfectioes habebit genitū qd siml
gnābit: r erit: r permanēter erit: hoc est genitus gnari r
pfecte cē in nūc pfecte stāte: qd est nūc eternitatis: hoc

None

est ppositū. C. Ad pñm arg' dico qd pncipiū dicit mul-
tiplex: sicut appet. 5. meta. c. i. r si accipiat eodē mō bñ po-
test pcedi qd si sit pncipiū alicui' qd sit pñ' illi' qd ē idē
ipñ. sed pñ' nō pñeuit pñtū cū hoc qd est duratiois p
pncipio originis: sed tm p pncipio qd sit qñ termin' illi-
us duratiois a quo. sicut istas dicit pncipiūz tps. r siue
hoc sit ex vñ sermonis: vel ex vñte fermōis nō pceder-
et ista. pater est pncipiū duratiois filij sine determina-
tione. sed bñ pcederet ista. pater est pncipiū originatiū
eternitatis filij. C. Quādo igit arguis p idēritatē esse r
duratiois: qd qd est pncipiū vñ' r alteri' pcedo: si pñ-
cipiū vñiformiter accipit respectu cē r duratiois: sed ly
pncipiū nō pñtū cū ly duratiois in rōne talis pncipiū
rōne qñs pncipiū: ly pncipiū pñtū cū ly cē: qd respectu
esse ē pncipiū originatiū. Et iō nō segtur: s. est fallacia
equocatiois vel amphy'. sed ad hoc vt pñā teneat opoz
ter determinare pncipiū in pñte p hoc qd est originas vt
originale. sic pñt pncipiū originale duratiois filij: qd
pcedo vt dictū est. C. Ad 2. dico qd vñū nostrū est du-
pliciter in fieri. Uno mō est in fieri qd est pñā gignitio
ipñ' verbi. Alio mō est in fieri qd est pñā ingitio pce-
dens illā gignitionē illi' vbi: quā ingitioē Aug. vocat
cogitationē volubilē. qd vñū nostrū sit in fieri hoc scdo
mō: hoc ē ipfectionis: r ex pte vbi: qd ponit nouitatē: r ex
pte itellec' nostrū: qd ponit ipfectaz cālitate: r B modo
verbi diuinū nō est in fieri: ideo pcedit Aug. vñū no-
strū cogitatioē formari. ita qd pñt sit formabile qd forma-
tum in illa ingitioē pñā: s. qd vñū nostrū sit in fieri qd
tm ad gignitionē nō est ipfectionis: imo est neciū ad p se
rōne vbi: r erit etiā in pñā: ita pñt est ipfectionis in ver-
bo eterno semp cē in fieri. i. gignitioē oī ingitioē pce-
dētis. C. Ad 3. dico qd Aug. vt negat illiū semp nasci in
qñe pallegata. cū tm Oigenes dicat oppositū. sicut al-
legat magister in lra sup illud Jere. ii. Inuēta est. r hñe
gori' moralū. 29. sup illud Job. 38. Sciebas qñ nascitū
rus. C. Nūq igit illa sibi dicit: C. Rñ: Aug. in illa
qñe vt dicere aliq qd pñt ista dicta pcedari. nō pos-
sum' igit dicere semp nascit ne ipfectū aliqd videat. ne
ingr aliqd videat ipfectū: nō dicit ipfectio ē si dicatur
semp nasci: s. vt significari ipfectio. B ē iste pñm. sp na-
scit nō significat gnationē gēie: pfecta: s. sermo iste si
gnificat eadē ē pfecta. sp ē natus. ista n. semp ē natus.
magis expmit veritatē qd ista. sp nascit: s. qd sit vñ.
C. Ad cui' itell' sciēdus ē qd vñā cuiuscūq; tps dñr de
deo vt siue significet act' pñales siue gēntiales: sic pñ
Aug. sup Joā. Omel. 99. sup illud Joā. 16. nō. loq' a se
merito: s. qñcūq; audiet loq'. audiet igit Aug. de spū: qd
vtiq; audiuit r audiet: qd spūz. s. audire ē a pñe filioz pce-
dere. r pñs qd audiet: audiuit: r audiet: sic qd scit: sciuit:
r sciet. igit vult ipse dicere qd vñā oīuz tpoz vt dicunt de
deo. r illud appet p illud qd adducit magr in lra. di. 8. c. 2.
C. Sed qd significat ista vñā diuersoz tpoz cū dñr de
deo: C. Rñ: magr pñt dici pñificare nūc eterni-
tatē qd dñas tps. nō tm illud nūc ab'. qd nō cēt variatō:
tē diuersoz mōz tps signi'. s. igit cōexistit pñb' tps
vt cū dñr. dñs genuit pñificat nūc eternitatis: vt sic sit
sensu. dñs hz actū gnatiois i nūc eternitatē ingitū illud
nūc cōexistebat pñrito. dñs gnat: B ē hz actū i nūc eter-
nitatē ingitū nūc eternitatē cōexistit pñtū. r ex B pñz cū
illud nūc vt cōexistat cuilibz dñe tps vt dicim' de deo
dñas oīz tpoz. C. Ex pñi' tm fm bñz. Breg. significat
diuine gnatiois vñas p hñc pñmōē. sp nat' ē: qd pñtū ser-
monē. sp nascit. qd p ly nat' significat natitas vt pñcā.
s. cū ly semp significat vt pfecta cūz omni pte tps co-
existere: ita nō rātuz significat omni parti tēpōis co-
existere: sicut significat per istas semp gignit', sed signū

Questio

ficatur etiā oī parti tēpōis cōexistere sub ratione p-
fecta. r in hoc videtur expressissime significari veritas
huius processionis.
C. Nūc post filij eternitatē de spūscō qñtū deo
donate videre pcedit differam'. Spūs scūs
amor est siue charitas siue dilectio patris r
filij. An Aug. in. xv. lib. de trini. ait. Spūs
scūs nec patris est soli': nec filij est solius: s.
amboz: r iō cōez: qd iuicē se diligūt pater r fi-
lius: nobis insinuat charitatē. Bist. X.

In circa disgiotionē decimas
qro. vñū
spiritus scūs pducatur per modū volū-
tatis: qd nō: qd nā est oīs infita rebus ex
fili' filia pcreas fm illā cōem descri-
ptionē nāe. spūs scūs est filius pducētis.
igit pducit pñm r nō p voluntatē.
C. Itē Aug. 8. phy. Omēto. 4. 6. vult qd vñi' nāe est tm
vñ' modū cōicadi. igit si diuina nā cōicat modū na-
ture: nō cōicabit p actū vel modū volūtatis. C. Pñ-
litas est potētia actiua i creaturis: nō igit factiua. r ita
a fili' in deo voluntas si est potētia opatiua nō videt cē
potētia pductiua. pbatio pñe. qd sicut in creaturis se ha-
bent actiua r factiua: ita in deo pductiua r opatiua. sic
eni in creaturis actiua hz actū imanētē r obm pñsuppo-
nit: factiua hz obm pductū: r actū trāsēitē. ita in diuinis
act' opatiue imanet: act' pductiue nō imanet. opatiua
etiā pñsupponit obm: pductiua aut nō pñsupponit termi-
num. C. Itēz. nihil pducit actu volūtatis nisi pñcogni-
tūz. ex. de trini. c. 27. g. si spūs scūs sic pducit erit pñ-
gnitus ante qd pducit: r tuc a patre cognoscere r filio
cognitione nō ituitiua: qd cognitio que est eius ingitūm
cognoscit ante qd pducit nō videt cē ituitiua: qd cog-
nitio ituitiua nō est rei: nisi vt est in se pñs r ex pñs. g. 2. in
cōueniēs aut est spūm sanctū a patre r filio cognosci nō
ituitiue. C. Contra. Aug. 5. de tri. c. 14. vl. 32. spūs. s. ex it
a patre r filio: nō quō nat': sed quō datus. exire per mo-
dū dati vel doni conuenit pducto per modū volūtatis:
cuius est ex liberalitate sua dare vel donare.

Ad questionē dico qd sic. qd in deo est volūtas
sicut apparuit. di. 2. r etiā ex qd
ne de attributis. di. 8. p. 3. etiā ex hoc qd deus ex nā sua ē
bñs. beatitudo nō est sine volūtate vel actu volūtatis.
est ē in eo volūtas sub rōne pncipij pductiui: qd pñci-
pia pductiua ex quo de se nō dicūt ipfectionē reducū-
tur ad aliqd vñū pfectū: vel ad aliq pfecta in tāta pau-
citate ad quātā reduci pñt. nō pñt aut oīa reduci ad vñi
cūz pncipiū pductiū vel actiū: qd illud vñicūz habe-
ret modū determinatū agēdi alteri' illoz. s. nāe vt vo-
lūtatis: qd iter modos istos pducēdi ē nō aliq modū
medi'. igit nō pñt hic reduci ad minozē paucitatē qd ad
dualitatē. s. pncipij pductiui p modū nāe: r p modū vo-
lūtatis: r cūz illa ad q tanq; ad pfecta stat tota reductio
pñc' sint simplr perfecta ambo ista pñ' sub rōne pñā
sua ponent in deo vt est pñm pducēs. C. Et ex bis vñ-
tra pbo cōlone pñcāle. in quocūq; pncipiūz aliq
qd ex rōne sua est pncipiū pductiū: illud erit in eo pñ-
cipiū pducēdi si est in eo sine ipfectionē: r nō itelligatur
pbabere aliq pñc' sibi simplr adēqū. in deo at vt
pbatū ē: est formāl' volūtas ex nā rei: r B sub rōne pñ-
cipij pductiui liberi respectu amoris. r pñz qd est ibi sine
ipfectionē. igit erit in deo pncipiū pducēdi amorē: r
hoc fm pportione pfectionis sue in cōparatiōe ad obm
pñtatiū: ita qd sicut voluntas creata est pncipiūz pdu-

Prima

tendi amorē creatū tātuz quāto amorē ipsa pōt amare
obm: qui dicit amor adēqū. ita illa volūtas ē pncipi-
um pducēdi tātuz amorē quāto ipsa nata ē amare obz
infinitum. nata est autēz amare obiectū infinitūz infini-
to amorē. ergo nata est esse pncipiū pducendi amorē
infinitū. nihil est autēz infinitūz nisi sit pñā essentia diuina.
ergo ille amor est essentia diuina. ille aut amor pducit
nō est natus esse formāl' liberēs: qd nihil est tale in diuinis.
nā. igit est per se subsistens: r nō idēz subsistēs cū pdu-
cente: qd nihil pducit se. p de tri. c. i. igit est pñonāl' disti-
ctū. hāc pñonā dico spūm scūm: qd fili' nō sic pducit vt
ps di. 6. s. p actū nature siue intellectus.

Haec tamē sunt tria diuina. pñm quō volūtas
pōt cē pñ' cōicadi nām: cūz ita
nō sit in creaturis. 2. quō volūtas posset cē pncipiū ne-
cessario pducēdi: r que necessitas requirit in ista pdu-
ctione. 3. si pductio sit necessaria quō nō est per modū
nature: sed distincta ptra illam r libera.

Quātū ad pñm dubiū dicit qd nā dicitur
in diuinis qdruplr. vño
mō appellat natura ipsa essentia diuina in qua tres pñ-
ne diuine cōsistūt: r dicit nā sic pure essentialr. 2. mō
dicit natura pncipiū actiū nāe: r nā sic dicta est vis p-
ductiua filij ex fili': s. sic potētia generādi actiua i patre
est natura: r sic est cēntiale ptractū ad notionalē: qd est
ipsa nā diuina dicta pñm mō. nā. que est ipsa essentia
diuina vt est sub pñrietate paterna determinata ad actū
generādi est potētia generādi actiue in solo patre ex pñs.
Et istos duos modos nāe tāgit Dyl. 5. de trini. c. 17. di-
cens de filio qd ex vñte nāe in eadēz nāe natiuitate sub-
sistit. Terto mō dicit nā quelibet vis nāliter existēs in
nā pñm modo dicta. que. s. vis r si sit libera: tm hoc mo-
do potest dici nā: r sic volūtas in deo dicitur nā: qd s. est
nālis potētia existēs i nā diuina nāliter. Quarto modo
dicit nā incōmutabilis necessitas circa aliquē actūz vt
nā isto quarto mō dicta: nō sit nisi cōditio r modus cir-
ca actū elicītuz. C. Ex pñm ad ppositū dicit qd nec intel-
lectus: nec volūtas rōne qua simplr intellectus r volū-
tas sunt pncipia elicītia actū notionalūz p quos pdu-
citur simile in forma nāli ipñ pducētis: qd tūc i quocūq;
essent: essent pncipia pductiua vel elicītia actū simi-
liuz qbus pducere sit in forma: qd falsūz est in crea-
turis. sunt. n. solumō ibi pncipia elicītia actū nālium
notionalūz: vt sunt in nā diuina: r vt sic pñā habēt in se
nālitatē quādā ad pductioēs notionalēz. fm hoc. n. dixi-
mus in qñe quādā de emanationib' in gnāli qd intelle-
ctus r voluntas: vt sunt simplr intellectus r voluntas
modo. s. intellectuali r voluntario agētes: tm sunt pñci-
pia elicītia actū essentialiū: qui sunt itelligere r velle:
s. hoc sit passiue ex parte intellectus: r actiue ex parte
volūtatis. vt autē sunt nā r pncipia actiua nāliter elici-
entia actus. sunt pncipia actiua elicītia actū notional-
lium: qui sunt generare r spirare. r hoc necessitate nāli-
tatis: qd ipossibile est deus p pncipia que sunt nā in ipso
bz actus nō elicere. C. Ad cuius declarationē sciēdus
qd bz nālitatē habent a nā diuina: in qua sunt intellect' r
volūtas. sed aliter r aliter. qñ intellectus diuinus ha-
bet ipsam coincidendo in rationē nature que est ratio
pñcālis elicītia actus notionalis: r hoc iuxta secūdū
modū nature predictuz: vt omnino naturalitas ista sit
pñcālis: r ratio intellectus sit concomitans vel quasi cō-
comitans: ppter quod nō nisi modo nature r naturali
impetu actum suum notionalē eliciat: vt magis pro-
prie dicatur pater generare natura intellectuali qd na-
turali intellectu: vt intellectus potius itelligat quasi de-
terminare naturā qd cōuerfo: r fm hoc rō qua pductū

Distinctionis

na eliciente dicitur filius est pma. rō qua dicitur verbum est respectu illius qsi scda. Voluntas aut hz nālitatē ipsam: nō vt coincidēdo in rōnem nature scda mō dicte. s3 habendo annexā sibi quādā vim nāc pmo mō dicte. ex b q fundat in illa: vt nālitatē ista in voluntate nullo mō sit pueniēs eius lib. tate: nec elicitiva acti: ei notālis per nes 2^m modū nature. hoc enī esset oīno ptra ipsaz libertatē: s3 potius vt sit psecutiva r annexa libertati. r b nō vt aliqd quovolūtas suū actū notionalē eliciat pncipia: tūc: sed vt aliqd quo assistēte voluntati: volūtas ipa ex vi quā hz ex eo qd ē volūtas r libera: p̄t elicere actū suū notionalē: quē sine illo assistēte oīno elicere nō posset.

De v. 3. Quātū ad secūdū dubiū dicit q triplex est actio voluntatis. pma q

est elicitā a volūtatē vt est volūtas simplr abscq oī naturalitate r necessitate: vt est illa q pcedit a libertate ar bitrio: sive in deo sive in creatura intellectuali. r i nobis tendit solūmō in bonū amātū: qd est citra sūmū bonū. Scda q est elicitā a volūtatē: vt ē simplr volūtas: r hoc cū sola nālitatē necessitatē imutabilis annexa illi actiō: vt est illa q pcedit a libertatis arbitrio: r tēdit in sūmū bonū amātū r aperte vīfuz. Tertia q est elicitā a volūtatē: nō vt est volūtas simplr: sed vt est nā nālitatē sibi annexa dicto mō 3°: vt est illa q pcedit a volūtatē libertate in solo deo: r tēdit nō solū in bonū sūmū amātū r vīfuz: s3 etiā in ipsū amorē pcedētē quo icentiū amātū r vīfuz: s3 dīversimode tēdat in vtrūq. r hoc fm aliā pāliā necessitatē imutabilitatē annexā ipsi actioni. in qstū enī actio ordinat in amātū sūmū ab ipa sola volūtatē rōne q ē libera pcedit necessitas imutabilitatis in actiōe ei? scda: r in actiōe eius tertia. in qstū vō actio ordinatur in amorē pductū tēdentē in amātū terminatiū volūtatē: sic ab illa nālitatē annexa volūtatē pcedit necitas i mutabilitatis. circa solū actū notionalē elicitū a volūtatē vt potē ab ipa libtate volūtatē vt ei tal nālitatē ē annexa.

Contra dicta

pmo qstū ad hoc q ponit d illa assistētia nāc ipsi volūtatē vt volūtas vi illius assistētie possit cōicare nām. C Quero qd est ista assistētia videt q nō sit necessaria ad istā cōicātionē: qz habito supposito pfecto agere r pueniēte actiōni r pncipio quo agēdi pfecto nō videt ē aliqd aliud necessariū ad agēdū. sed per te sola volūtas est pncipium quo respectu actus notionalis: r pstat q suppositus agēs ē pfectū r cōueniēs actioni. igit nō videt illa coasistentia esse necessaria ad talē actionē. C p. qn aliq sic se habent q fm pns r posterio cōcurrūt ad aliquam actionē illud qd est pns pncipali? pcurrit qd illaz actiōnez: s3 essentia q est nā put accipiūt nām pmo mō i qua tres pōne diuine cōsistūt est pōr volūtatē. igit si nativ ra isto mō pcurrat ad actionē vt assistens volūtatē necessario erit pncipalius in ista pductiōe. igit pductiōez icludit q cōcurrat vt assistens pcomitās volūtatē: r nō pueniēs vt ipsi dicūt. C p. q ponit vnita necitas i volūtatē. Libertatis r duplex in spiratiōe. Libertatē r nālitatē videt ē ē ipsū r s3 veritates: qz ipse ponit actus notionales fundari sup essentialibus vel in essentialibus r oēs cōcedūt cōiter q actus essentialēs aliquo mō pcedūt actus notionalēs. nō videt aut q in fundato possit esse aliq necessitas formalr maior q in eo i quo fundatur. vel q duplex necitas sit in fundato: r vnica in fundamēto. pbo. qz tūc p ipole vel incōpōle sepata vna necessitate ab altera: ad huc remanebit illud fundatū neciū. nō aut remanebit illud in quo fundat neciū: qz nō habuit nisi illā vnica necessitatē q circūscribit a fundamēto. igit posset illa positioe posita necessitas esse in fundato: r nō in illo in quo fundat. Ex hoc ad ppositū: quia

Decime

si actus spiradi hz necessitatē ex libertate voluntatis: pter hoc ex illa nālitatē annexa volūtatē r actū dilectiōnis simplicis nō hz nisi tm pma necessitatē. ergo circūscripta tm pma necessitatē circūscribere tota illa necitas q erat in fundamēto: r adhuc tm remanebit alia necessitas in pductiōe illa. s3 illa que est ex nālitatē. C p. videt q tota ista nālitatē nō psequat actū volūtatē: qz ista ppetit volūtatē ipsū ex hoc q fundat in essentia diuina. igit cū pns sit rō eētie diuine rōne volūtatē qz quid cōsequatur rōne eētie diuine: vt volūtatē rōne eētie psequat cā p pns q illud qd sequatur volūtatē vt volūtas est. r ita videt q nālitatē illa pcedat aliquo mō ipsā libertatē: r p pns ipedit ipsā libertatē. C p. 3 opina tem q arg^m cēt illd q ipse facit si itellūs r volūtas est sent pncipiū cōicādi nām vī tales potētie. igit in creaturis eēt tales pōtētie pncipia cōicādi nām si oīno eēt alia rō amalis itellec^t r volūtatē in deo r in creaturis. C Et sūtr que est necessitas distinguēdi iter volūtatē fm quā ponit pncipiū eliciēdi actū r nāz quā ponit coasistere volūtatē eliciēti: si tm est iter ista distiⁿ rōnis: sicut videt libi sentire de distiⁿ attributōez in diuīs.

Aliter dico

q volūtas pōt ēē p^m cōicādi nām r nō volūtas vt cōiter supra ad creatam r icreatā: s3 volūtas vī in infinita est. est enī infinitas p^m modus volūtatē diuine: sicut r cuiuscūq alteri pfectiōis essentialis. hoc p3 ex rōne posita pns ad solutionē qōnis: qz volūtas est pncipiū amorē sibi adeqti B est tāti amoris quāto ipsa nata est amare obm. nata est aut amare obm ifinitū ifinito amore. igit r est pductiua ifiniti amoris. qd est ifinitū. formalr est eētie diuina. g ipsa volūtas est p^m cōicādi pētia diuinā amorē pducto. C Et si qras a me de coasistentia nāc aliquo mō dico q nō o3 volūtatē vt est p^m cōicādi nāz aliquo mō ipālī assistēdi ponere nām coasistere. si nā possit esse p^m cōicādi nāz r nō volūtas: nisi poneret aliq pfectio minor volūtatē qz nāc. nulla est aut talis ipfectio: qz simplr ita est pfecta volūtas ifinita: sicut nā ifinita. C Ad 2^m dubiū de necitate p3 p idē: qz pncipiū pductiū pfectū pōt dare pducto oēs pfectionē q sibi nō repugnat. volūtas ifinita est p^m pductēdi pfectū. igit pōt dare pducto suo pfectionē sibi ppetētes. nō aut repugnat sibi necitas. imo puenit neciō sibi: qz nullū p^m pōt ēē pōle nō neciū. igit istud p^m qd ē volūtas ifinitū erit sufficiens p^m dādi necitatē huic pducto. si aut est p^m q pōt dari necitas pducto. igit dā: qz nullū qd nō est neciū pōt dari necitas ex se: r vltra si est p^m q dā necitas pducto: igit r pductiōi. pductū. n. capit ēē pductiōe: nō pōt aut aliqd cape ēē neciū p pductiōne nō neciā. Istō ar^m q si a posteriori vt pcludere necitatē pductiōis ex necitate pducti. C S3 qrit rō a pōr siue cā qd sit p qd volūtas ista dat necitatē isti pductiōi. R nō nec volūtas ifinitū ex se sola dat necitatē amorē pducto. parando ipsaz ad qd cūq obm: nec solū obm amātū qd ē finis cōparatū ad qd cūq volūtatē dat necitatē actui volēdi vt pductiōi amoris. p^m pbo. qz volūtas nō ē p^m neciū pductēdi aliqū amorē alie obī nisi sit neciū p^m amādī illd obm. volūtas aut ifinitū nō ē neciū p^m amādī obz finitū: qz tūc dō neciō amaret qlibz creaturā: imo rō amabile. g nec ē neciū p^m pductēdi amorē suū parādō illd qd qd cūq obm. C 2^m pbatū ē de frui dī. i. q volūtas ex ratione volūtatē in cōi nō neciō rēdit in finē. C Et si rīdeas q volūtas p̄t p̄siderari vt volūtas vt vt nā p̄pando ad finē: vt ad ea q sūt ad finē: vt p̄parand ad ea que sūt ad finē est volūtas. vt autē comparat ad finē est natura: r sic est mere necitas. istud iprobaf ex auctoritate r rōne: quia nō sūt eiusdē potētie acti

Questio

ne oppositi modi agēdi: r maxime isti nāliter r libere q p̄distiⁿgunt potentiā actiūaz: qz si voluntas comparatur ad finem per modū nature: r ad entia ad finem per modum libertatis: ipsa non erit potentia actiua vna respectu istorum: r tunc nulla potentia erit que eligat ens ad finem ppter finē. nulla enīz potentia eligit hoc ppter illud nisi velit vtrūq. r tunc: sicut nulla potentia cognitiua cognoscit cōclusionēz propter principium nisi eadē cognoscat pncipia r p̄clones: sicut arguit pbs 2^m de aīa. de sensu cōi. Auctoritas est Aug. in ench. c. 73. r ponit a magistro lib. 2. di. 25. c. 5. neq enī culpāda ē volūtas: aut volūtas nō est: aut libera dicēda nō est: q beati sic ēē volūtas: vt ēē miseri nō solū nō velim^{us}: s3 nequa q velle possum^{us}. vult igit dīcere q volūtas illa q volūmus britudinē ē libera: sed nullū finē magis neciō respicit volūtas qz britudinē in cōi. igit nullū finē neciō respicit. C Itē ista rō poneret spm. i. spirari nō libere: s3 p modū nāc: qz eius p^m ēē volūtas: nō vt libera: s3 vt natura. itaqz dico q necessitas hui^{us} pductiōis amoris aequat: sicut r necessitas dilectiōis q formalr hīs voluntatē diligit: est ex ifinitate volūtatē: r ex ifinitate bonitatis obī: qz neutp sine altero sufficit ad necitatē. Ita aut duo sufficiūt hoc mō: qz volūtas ifinita nō pōt non ēē recta: nec pōt ēē i actu recto: qz tūc ēē potētiālis. igit neciō est in actu recto. nō aut oē velle ē p̄fice rectū: qz est ab illa volūtatē recta solū: qsi nihil sit volēdū ex se: s3 tm qz ē volūtas ab illa volūtatē recta. eētie. n. diuina q est p^m obm illi volūtatē est ex se volēda. igit volūtas illa de necitate est in actu recto volēdi illud obz: qd est ex se recte volēdū: sicut ex necitate est p^m volēdi: ita ex necitate est p^m pductēdi amorē illi. r tūc dico q nec solū volūtas ifinita p̄fice nō determinādo obm cuius sit: nec solū bonū ifinitū nō determinādo: quā volūtatē respiciat vt est obz est totalis cā neciō diligēdi: nec etiā neciō pductēdi amorē adeqti. sed ifinita voluntas habēs tale obm: qd est ex se recte amādū pfecte pns: est rō neciō tā volēdi illud bonū qz spiradi amorē illius boni: r talis volūtas hīs tale obm pns est pncipiū cōicādi nām diuinā: qz p^m pductēdi amorē ifinitū pductūz. talis. n. amor pduct^{us} p̄p̄tignat tā potētie q obī. nō est aut ita qn volūtas ifinita respicit bonū amabile finitū: qz s3 ibi cōtⁱⁿet ifinitū qstū est ex pte volūtatē diuina: nō tm est ifinitū qstū est ex pte obī. C S3 vtrū volūtas ifinita sit p^m ifinitū: nō tm amādī bonū ifinitū: s3 finitū r pductēdi amorē talis boni: r hoc vel eadē pductiōe fm rem q pducit spūs scūs. alia tm s3 rōne: vel oīno alia: vel nulla: de hoc alis: qz silez hz difficultatē cūz pductiōe verbi vtrū itellūs diuin^{us} sit p^m pductēdi verbus eētie diuine: vel vbi alicui^{us} alteri^{us} intelligibilis: r tūc vel pductiōe eadē fm rē cū pductiōe verbi diuini. alia tm fm rōne: vel alia tā fm rem q fm rōnem.

Ad tertū dubiū

Ad argumēta

dicat q nā agit p̄p̄ressio: nec: sicut itellūs nō volūtas. pncipalia. C Ad p̄mū dico: q illa diffō nāc pbat q spūs scūs nō pducit vt filius ex vi pductiōis sue. r vcz est q nō ē imago patris sicut fili^{us}: q ex vi pductiōis sue pcedit vt filius patri. C Ad 2^m rīfūz est alis diffiⁿitū distiⁿ. z. q. 4. in illa qōne q qrebat vtrū possent plures ēē pductiōes in diuinis. C Ad 3^m pōm est sic dicitur est distiⁿ. z. q. 4. pductiōib^{us}: qz dīcē actiūales potētie. factiūū r factiūū nō sunt dīcē pductiue potētie. gnālīter. n. tali pncipio pducitur illud cui^{us} est tale p^m pductiūū: vel in eo in quo ē si natū est illud recipe vel in alio: vel in nullo. si in nullo: qz nihil natū ē recipe illud tūc pducit p se subsistēs: si potētia pductiua sit pfecta respectu subsistētiā: ita est

Prima

71

in pposito. volūtas q pducēs pducit: nec agit in supposito pducēdo in quo est: nec facit pducēdo in alio: s3 pducit terminū p se stātē: vt psonā que in nullo recipitur subiectiue. Aliter est respōsūz distiⁿcti. sexta: vbi dicitur ē. qz pductio nō est itellectio formalr: r quō tūc itellec^t pōt ēē p^m. nō tm itelligēdi: s3 etiā volēdi. C Ad vlti^m dicendū est: qz necesse ē ad actū amādī: siue ad actū amoris amātū esse p̄cognitū. hoc dīc beat^{us} Aug. i5. de tri. ca. 27. sed nō o3 ipaz dilectionē ēē p̄cognitā: puta si offerē mibi aliqd bonū honestū nō o3 q ante qz possēs habere illū actū amādī circa illud: qz p̄cognoscat illū. Ita i pposito o3 ēē eētie diuinā: cui^{us} amor spirat ēē p̄cognitū patri r filio ad hoc vt spirat nō o3 in isto instanti origis pcedere spūs scūs: qui est amor spūs ēē p̄cognitū patri r filio: s3 in instanti eternitatē sit tota trinitas nota cuilibet p̄fone in trinitate: qz distiⁿguēdo iter instantia originis nō distiⁿguif iter durationē r durationēz: sed tm a quo qz sit. Alr posset dici q in illo pōr signo origis ante qz itelligat spūs scūs spirari p̄r r fili^{us} cognoscat spiratū scū vt ituitiue: s3 nō vt exiⁿte in se: qz cognoscat eē sentia diuinā que est rō cognoscedi ituitiue quodcūq obm itelligibile. sicut trinitas cognouit creaturā ēē ituitiue ante qz pducit: qz eētie sua quā intuet ē rō p̄fectissime cognoscedi oīa alia. r p̄ns est rō cognoscedi ituitiue qdlibet cognoscibile: s3 nullū existeret in se.

C Itē dicendū est spm scū a patre ēē r filio: r pcedere a patre r filio: qd multi beretici negauerūt. Qz ar d vtrūqz pcedat mltis diuioz elogoz testionijs p̄probat. Bīc. n. ap̄ls. Adī sit dō spm filij sui i corda vīa. Ecce h dō spūs filij. Et alibi. Qui ar spm xpi nō hz h nō ē ei^{us}. Ipe etiā fili^{us} de spū scō dicit i enāgelio. Quē ego mittā vobis a patre. Patris aut spūs dīctus est vbi legif. Si spūs eius qui suscitauit xpm a mortuis habitat in vobis. Et ipe xps dicit. Nō. n. vos estis qui loqmini: s3 spūs patris vestri q loquit. Et in alio loco. Quē mitter pater in noīe meo. Et alibi ipse fili^{us} de spiritu scō ait. De patre pcedit. Ihs r alijs auctoritatib^{us} plurib^{us} ostēdit: q spūs scūs a p̄re r filio pcedit. Bīst. XI.

Ircā distiⁿctionē

Quero vtrū spūs sanct^{us} pcedat a patre r filio. Qz nō. Dam. lib. i. c. 8. A patre pcedētē: r in filio gescētē spiritū sanctūz dicim^{us}. Itē. c. ii. Spūs sanct^{us} dicim^{us} ex patre: ex filio nō dicim^{us}. Item idem in epistola de trisagio ad iordāez archimadritā in fi. pater r verbum r spūs scūs. r subdit: ex patre quidē: filij ar r nō ex filio: sed spūs oīs dō. C Itē per rōne grecoz nō bil tenēdū est vt articulus fidēi: nisi qd cōtinet in euāgelio: qd cōplete p̄rinet fidē: aut saltē i scriptura noui testamēti: sed nō videt exp̄ssūz in nouo testamēto qz spūs sanct^{us} pcedat a filio. ergo rē. C Itē dilectio in nobis nō pcedit a verbo: qz notitia nō hz causalitatem respectu volūtiōis. igitur similiter nec in p̄thotipo. C Itē spiratio passiua est p̄p̄ria vni p̄fone in diuinis. igitur et actiua. p̄batio p̄sequētie. vtrāqz enī videt eque pfecta r eque icōmunicabilis. C Cōtra. in symbolo niceno. ex patre filioqz pcedit. r athanasius etiā in symbolo. spūs sanct^{us} a patre r filio.

Distinctionis

Cum sit p. formale institutum distinguit institutum ab o. alio. etiam si p. ipse qd. aliud ab illo circumscribat: q. per illud distinguit pmo. i. ad q. ab o. n. tali: s. quod. cumq. n. h. illa forma instituta est n. tale. igit. p. illa distinguit ab omni alio n. h. illa. Ista r. declaratur: q. l. h. n. n. p. n. ale distinguit a lapide: s. et p. ali. tate. n. et p. distinguit p. ronalitate. i. n. ad q. tunc q. libet distinctu a lapide e. ronalis: s. ad q. in gene. re corpis. pmo distinguit a lapide p. aiati: t. circumscrib. do p. intellectui ab h. qd. aliud a ronalis p. illud solu distinguit. r. e. t. a. quocumq. n. ronalis: i. ita a lapide qui n. e. ronalis. n. igit. t. illud distinguit realr. qd. di. stinguit ad q. t. etia. illud qd. solu si ponet. e. t. i. co. possibile illi a quo distinguit. C. L. confirmat ista r. p. n. ci. palis supra ex. p. p. o. constituit: q. si pater p. ipse n. spi. raret: sed fili. adhuc t. pater p. n. itate distinguit a fi. lio r. spu. sancto: s. p. n. itate instituit in e. p. sonali. C. Ex. scdo medio. s. ex. distinctione emanationu. arguit sic. ge. neratio distinguit a spiratioe: r. p. ipse circumscribit o. alio a rone gnatiois r. spiratiois: aut salt. circumscribit p. spiratio actua e. a filio: o. t. n. staret distinctio p. n. ci. pioz. generadi r. spiradi. s. q. libet tali circumscribita. ret distinctio filij r. spu. sancti. p. batio. n. e. q. ipse e. vna p. sona duab. p. ductioib. totalib. accipe e. s. illa. n. p. o. ductioe aliq. accipit e. p. ipse circumscribita n. min. acci. peret esse: sed si. p. ductioe hac r. illa accipit aliq. esse r. vtraq. p. let. q. vtraq. e. t. p. fecta. igit. vtraq. circ. scri. pta haberet e. p. altera complete: r. ita neutra r. vtraq. accipit e. C. Ad istam rone ponunt aliq. responsioes ad a. n. e. r. q. de hoc tractabit. d. l. z. mo. n. o. i. s. t. o. c. l. o. nes istaru. r. o. n. o. d. e. o. r. magis patebit. p. positu. declarata il. la. distinctione emanationu. C. Ad aut. Boetij. p. c. e. d. o. q. relatio multiplicat. trinitate: r. t. n. t. n. distinguit a re. latioe opposita: s. a. q. libet relatioe dispa. ta: cui formalr. n. o. e. i. d. e. q. sicut in g. n. e. q. l. itate albedo n. t. n. distinguit ab altera q. l. itate: s. etia. ab o. alia. dispa. ta: q. n. o. e. s. t. albedo dulcedo formalr. nec. q. o. r. r. si aliq. dispa. ta e. t. incopos. alteri dispa. te in eod. supposito: n. t. n. distin. guere. n. a. n. a. sed etia. regre. t. distinctio supposito: ita aliq. r. dispa. ta ab alia relatioe dispa. ta distinguitur absq. aliq. alia. icopositate. aliq. at. n. t. n. h. n. t. distinctione: s. etia. incopositate siue icoposibile rone in eod. suppo. sito q. l. e. s. u. t. relatioes dispa. te accipiendi n. a. z. q. p. sona q. dispa. tis modis accipit n. a. z. n. o. v. n. i. c. o. m. o. h. a. b. e. r. e. t. n. a. m. C. Ad Aug. de ciui. dei. dico q. q. libz. p. sona B. e. q. d. b. z. n. i. si q. relatiu. h. z. correlatiu. r. n. o. e. s. t. illud. posita aut. illa. ypotasi spu. scus n. o. haberet filiu. vt correlatiu. r. spi. rant. r. i. o. n. o. segt. q. spu. scus est fili. q. r. n. o. haberet fi. liu. nec sicut intrinsece. nec sicut correlatiu. originas. ex. cipit aut. Aug. q. illud qd. habet n. o. e. s. t. h. n. s. q. n. habet vt correlatiu. n. o. igit. accipit Aug. nisi qd. habet: vel eo. mo. quo dicit. fili. habere diuinitatez. vel quo mo. dicit. habere patre. v. n. modus est habedo formalr. vel essen. tialr. ali. modus est habedo correlatiue vel originalr. pro scda. opi. C. Ad p. m. a. z. dico q. tam. p. q. d. itate qua. s. z. e. e. manet

Ad rationes

ibi relatio. quocumq. eni. mo. manet. s. z. q. d. itate manet s. z. e. e. q. d. e. e. ad ali. q. d. itas relatiois n. o. p. o. t. e. s. t. s. i. n. e. e. e. ad aliud: q. itelligedo relatione siue e. e. ad aliud n. o. itel. ligi. relatio: s. z. absolutu. q. s. z. Aug. 7. de tri. c. i. vel. 6. si e. ad ali. n. o. e. s. t. suba. r. si e. suba. siue ad. se. i. a. z. n. o. e. relatio. q. cumq. etia. mo. t. r. a. s. i. t. e. e. t. r. a. s. i. t. q. d. itas: q. sicut e. e. ad aliud qd. est e. e. relatiois: vere est id. e. e. n. t. i. e. ita r. q. d. itas rela. tiois est id. e. e. n. t. i. e. n. i. b. i. l. n. e. s. t. i. b. i. qd. n. o. e. i. d. e. manet igit. r. q. d. itas r. e. e. q. relatio n. o. e. s. t. formalr. e. n. t. i. a. diuina: q. sicut dicit Aug. 7. de tri. c. i. z. vel. i. z. n. o. e. o. v. b. u. quo. sapi.

XII.

tia. t. r. a. s. i. t. a. u. t. v. t. r. u. q. q. c. u. b. o. c. q. n. o. e. s. t. formalr. id. e. e. v. e. re id. e. sicut sepe dicit. est. C. L. u. igit. dicit. aut. distingui. tur fm. esse aut. s. z. q. d. itate. dico q. fm. g. d. itate r. fm. esse ad aliud. C. S. cu. dicit. sic. t. r. a. s. i. t. q. n. o. s. i. c. distinguit. n. a. n. o. v. a. l. e. t. q. t. r. a. s. i. t. fm. id. e. n. t. i. t. a. t. e. r. m. a. n. e. t. s. z. formalitate. r. q. n. o. o. z. v. e. r. a. id. e. n. t. i. t. a. t. e. esse formalr. quia formalis ra. tio huius t. r. a. s. i. t. u. s. n. o. e. s. t. formalr. ratio illius e. n. t. i. e. in qua t. r. a. s. i. t. i. d. e. o. h. u. i. c. r. a. t. i. o. n. i. f. o. r. m. a. l. i. s. p. e. t. i. t. q. d. e. s. t. h. u. i. c. p. p. r. i. u. e. s. t. a. u. t. e. i. p. p. r. i. u. i. d. i. s. t. i. n. g. u. i. r. e. a. l. i. a. b. o. i. r. e. l. a. t. i. o. e. t. a. z. o. p. p. o. s. i. t. a. q. d. d. i. s. p. e. r. a. t. a. e. i. i. n. c. o. p. o. s. s. i. b. i. l. i. r. i. o. c. u. z. b. o. c. q. d. v. e. re t. r. a. s. i. t. v. e. r. e. m. a. n. e. t. q. t. u. s. u. s. f. i. c. i. t. a. d. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. r. e. a. l. e. z. t. a. m. a. b. o. p. p. o. s. i. t. a. r. e. l. a. t. i. o. e. q. d. e. a. r. e. l. a. t. i. o. e. d. i. s. p. a. t. a. s. i. b. i. i. n. c. o. p. o. l. i. C. Ad scda. cu. d. o. d. e. d. u. a. b. p. p. e. t. a. t. i. b. i. n. p. a. t. r. e. r. i. s. u. z. e. s. t. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. z. p. t. e. z. p. t. e. z. n. o. n. o. z. t. a. t. a. e. e. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. z. v. e. l. i. n. c. o. p. o. l. i. t. a. t. e. p. d. u. c. t. i. o. n. u. a. c. t. i. o. n. u. z. q. u. a. t. a. e. p. d. u. c. t. i. o. n. u. z. p. a. s. s. i. u. a. z. q. i. n. p. e. e. s. t. i. d. e. d. u. a. b. p. d. u. c. t. i. o. n. i. b. o. p. p. o. s. i. t. i. s. p. d. u. c. t. i. a. r. a. c. c. i. p. e. e. e. n. o. a. u. t. e. s. t. i. c. o. p. o. l. i. t. a. t. e. i. d. e. d. u. a. b. p. d. u. c. t. i. o. n. i. b. o. a. c. t. i. u. i. s. c. o. i. c. a. r. e. e. e. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. p. e. r. s. o. n. i. s.

Arca distinctione

quero vtru pater r. fili. spirat spiritum sanctu in qtu oino vnu: vel in qtu z ali. quo modo distincti. C. In qtu distincti. Aug. 6. de trini. c. 5. vel. 16. Spus sanct. est cois vno patris r. filij. ex hoc accipi. tur coiter q. est nexu amboz. nexu aut. n. o. e. s. t. aliq. uo. r. u. z. n. i. s. i. n. q. t. u. s. u. n. t. d. i. s. t. i. n. c. t. i. e. s. t. a. u. t. n. e. x. u. s. e. o. z. i. n. q. t. u. s. p. c. e. d. i. t. a. b. e. i. s. q. p. c. e. d. i. t. a. b. e. i. s. i. n. q. t. u. s. u. n. t. d. i. s. t. i. n. c. t. i. C. Ite actio e. suppositi. igit. duoz. supposito. n. o. e. s. t. vna actio. spu. scus aut. p. d. u. c. i. t. a. c. t. i. o. n. e. p. a. t. r. i. s. r. f. i. l. i. j. v. t. a. g. e. t. i. u. i. g. i. t. u. r. i. n. q. t. u. s. d. i. s. t. i. n. c. t. i. C. Ite si. p. d. u. c. i. t. i. n. q. t. u. s. o. i. n. o. v. n. u. m. a. u. t. i. n. q. t. u. s. v. n. u. i. n. e. e. n. t. i. a. a. u. t. i. n. q. t. u. s. v. n. u. i. n. p. s. o. n. a. a. u. t. i. n. q. t. u. s. v. n. u. i. n. v. i. s. p. i. r. a. t. i. u. a. n. o. i. n. q. t. u. s. v. n. u. i. n. e. e. n. t. i. a. q. t. u. n. c. spu. scus p. d. u. c. e. r. e. t. s. e. q. e. s. t. v. n. u. i. n. e. e. n. t. i. a. c. u. p. r. e. r. f. i. l. i. o. n. e. c. s. c. d. o. m. o. i. n. q. t. u. s. v. n. u. i. n. p. s. o. n. a. q. t. s. i. c. n. o. s. u. t. v. n. u. z. n. e. c. t. e. r. t. i. o. m. o. i. n. q. t. u. s. u. n. t. v. n. u. i. n. v. i. s. p. i. r. a. t. i. u. a. q. t. u. n. c. s. e. g. t. q. p. a. t. e. r. e. s. s. e. t. d. u. o. p. n. c. i. p. i. a. r. e. s. p. e. c. t. u. f. i. l. i. j. r. s. p. u. s. s. a. n. c. t. i. p. p. e. r. d. u. a. s. v. i. r. e. s. p. d. u. c. t. i. u. a. s. i. n. i. p. s. o. r. e. s. p. e. c. t. u. e. o. z. C. L. o. t. r. a. s. de tri. c. i. 4. vel. 34. pater r. fili. s. u. t. v. n. u. p. n. c. i. p. i. u. a. d. s. p. i. r. i. t. u. s. s. e. n. t. i. t. u. s. p. a. t. e. r. f. i. l. i. j. r. s. p. u. s. s. a. n. c. t. u. s. u. n. t. v. n. u. p. n. c. i. p. i. u. m. a. d. c. r. e. a. t. u. r. a. a. u. t. e. s. t. a. t. r. i. b. u. s. i. n. q. t. u. s. v. n. u. z. n. o. n. i. n. q. u. a. n. t. u. m. d. i. s. t. i. n. c. t. i. e. r. g. o. r. e.

In ista questione

planu est q. pater r. fili. s. u. t. v. n. u. p. n. spu. sancti. B. o. c. l. a. r. o. t. u. e. i. n. o. c. i. l. i. o. A. g. d. u. n. s. u. b. g. r. e. g. i. o. s. i. c. p. z. e. x. d. e. s. u. t. r. i. z. f. i. c. a. t. h. o. r. e. h. o. d. i. e. i. n. 6. l. i. d. e. c. r. e. t. a. l. i. u. C. R. o. a. u. t. h. v. e. r. i. t. a. t. i. s. e. i. s. t. a. q. t. v. t. d. i. c. t. u. e. d. i. z. p. r. p. u. s. o. r. i. g. i. n. e. h. z. a. c. t. u. s. f. e. c. u. d. i. t. a. t. i. s. i. t. e. l. l. s. q. v. o. l. u. t. a. t. i. n. i. l. l. o. p. o. r. t. a. t. a. f. i. l. i. o. f. e. c. u. d. i. t. a. s. e. a. d. e. q. i. e. s. t. p. a. t. r. i. q. i. n. i. l. l. o. s. i. g. n. o. o. r. i. g. i. n. e. i. n. q. u. o. f. i. l. i. j. p. d. u. c. i. t. p. f. e. c. u. d. i. t. a. t. e. i. t. e. l. l. s. c. o. i. c. a. t. s. i. b. i. a. p. a. t. r. e. q. u. o. i. d. e. i. n. o. r. e. p. u. g. n. t. r. i. t. a. f. e. c. u. d. i. t. a. s. v. o. l. u. t. a. t. i. igit. i. a. l. i. o. s. i. g. o. r. i. g. i. n. e. q. u. i. p. d. u. c. i. t. p. r. o. a. p. a. c. t. u. s. f. e. c. u. d. i. t. a. t. i. z. s. i. v. o. l. u. t. a. t. i. p. d. u. c. i. t. a. p. r. e. r. f. i. l. i. o. o. i. n. o. v. t. a. b. y. n. o. p. n. p. p. v. n. a. f. e. c. u. d. i. t. a. t. i. p. d. u. c. i. t. i. n. e. p.

nota de origine.

Questio

Prima

De illis. art. 54.

Cum sit difficultas alia: cu. n. volutas ista sit vna i. duo b. suppositis q. supposita p. corditer volut ista voluntate r. p. cordia p. notet aliqua distinctionem supposito. p. cordia t. u. v. z. p. r. r. fili. p. se magis spirat hac voluntate i. quantu vna: vt inquantu p. cordia. C. Dic. of. sic q. supposita p. duc. tia sit distincta. r. p. illa distinctionem nullo mo. p. cede. r. e. t. u. r. s. p. i. r. a. r. e. i. q. u. a. t. u. p. l. u. r. e. b. e. n. t. e. n. i. v. n. a. v. i. m. s. p. i. r. a. t. i. u. a. Sed vlt. illa vna vis spiratua n. o. o. i. o. s. u. b. r. o. n. e. v. n. i. t. i. s. s. u. e. e. p. r. i. m. u. p. n. f. e. c. u. d. i. u. a. d. s. p. i. r. a. d. u. s. s. u. b. r. o. n. e. p. c. o. r. d. i. s. v. o. l. u. t. a. t. i. s. v. b. i. p. n. o. t. a. t. a. l. i. q. u. a. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. r. p. p. i. s. t. a. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. r. p. p. t. e. c. e. d. i. q. s. p. i. r. a. t. i. n. q. u. a. t. u. s. u. n. t. d. i. s. t. i. n. c. t. i. C. Ista opi. confirmat p. Ricar. 3. de trini. q. m. itel. lectus p. fecta fecunditate h. r. e. p. o. d. p. d. u. c. t. i. o. n. e. m. v. e. r. b. i. v. t. e. x. i. s. t. i. t. i. v. n. a. s. o. l. a. p. s. o. n. a. v. o. l. u. t. a. s. a. u. t. a. d. p. d. u. c. t. i. o. n. e. m. s. p. u. s. s. a. n. c. t. i. p. f. e. c. u. d. i. t. a. t. e. h. r. e. n. o. p. o. t. n. i. s. i. s. i. t. i. n. g. e. m. i. a. p. s. o. n. a. r. h. o. c. q. z. f. e. c. u. d. i. t. a. s. i. t. e. l. l. s. p. s. i. s. t. i. t. i. n. p. l. e. n. i. t. u. d. i. e. p. f. e. c. t. e. s. a. p. i. e. r. i. e. q. p. r. e. e. i. n. v. n. i. c. o. d. i. c. e. t. e. Ricar. de tri. l. i. 3. c. 16. n. i. b. i. l. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. s. n. a. e. s. i. p. l. e. n. i. t. u. d. o. s. a. p. i. e. n. t. i. e. d. i. c. a. t. p. o. s. s. e. s. i. s. t. e. r. e. i. n. s. i. n. g. u. l. a. r. i. t. a. t. e. p. s. o. n. e. n. a. q. u. a. t. u. s. v. t. e. t. i. a. s. v. n. a. s. o. l. a. p. s. o. n. a. i. d. e. i. t. a. t. e. e. e. t. n. i. b. i. l. o. m. i. n. p. l. e. n. i. t. u. d. i. n. e. s. a. p. i. e. r. i. e. h. r. e. p. o. s. s. e. t. f. e. c. u. d. i. t. a. s. a. t. v. o. l. u. t. a. t. i. p. s. i. s. t. i. t. i. n. p. l. e. n. i. t. u. d. i. n. e. v. e. r. i. a. m. o. r. i. s. q. n. o. p. o. t. e. e. n. i. s. i. i. d. u. o. b. a. d. m. i. n. u. s. d. i. c. e. t. e. i. e. o. d. e. Ricar. c. 3. n. o. p. o. t. a. m. o. r. e. e. i. o. c. u. d. u. s. s. i. n. o. n. s. i. t. r. m. u. t. u. q. r. e. c. u. i. i. a. m. o. r. e. e. e. n. t. i. a. l. i. f. e. c. u. d. i. t. a. s. v. o. l. u. t. a. t. i. s. n. o. n. p. o. s. s. i. t. e. e. n. i. s. i. s. u. m. e. p. f. e. c. t. r. i. o. c. u. d. u. s. s. i. t. a. m. o. r. o. z. q. v. o. l. u. t. a. s. s. i. s. i. t. f. e. c. u. d. i. a. q. s. i. t. a. m. o. r. e. m. u. t. u. r. v. t. s. i. t. f. m. e. u. i. b. i. d. e. z. g. a. m. o. r. e. i. p. e. d. a. t. r. s. i. t. g. a. m. o. r. e. r. e. p. e. d. a. t. Q. u. i. a. v. t. d. i. c. i. t. c. a. p. i. 7. s. u. m. e. d. i. l. i. g. e. n. t. i. n. o. s. u. s. f. i. c. i. t. s. u. m. e. d. i. l. e. c. t. s. u. m. a. d. i. l. e. c. t. i. o. n. e. n. o. n. r. e. p. e. d. i. t. r. f. m. B. s. u. p. r. a. d. e. m. e. a. d. B. q. c. o. i. s. v. o. l. u. t. a. s. p. r. i. s. r. f. i. l. i. j. s. i. t. f. e. c. u. d. i. a. a. d. s. p. i. r. a. d. u. s. s. p. i. s. s. a. n. c. t. u. s. n. o. s. u. s. f. i. c. i. t. q. s. i. t. v. n. a. v. o. l. u. t. a. s. c. o. i. s. a. b. o. z. r. a. m. o. r. e. e. e. n. t. i. a. l. i. s. i. n. i. p. a. c. o. m. u. n. i. s. q. a. m. b. o. s. i. t. a. m. a. t. r. v. o. l. u. t. i. t. s. e. d. o. z. q. s. i. t. v. o. l. u. t. a. s. a. m. o. r. e. z. r. m. u. t. u. a. d. u. o. z. q. u. a. v. n. s. u. m. m. u. a. m. o. r. e. a. l. t. e. r. i. i. m. p. e. n. d. a. t. r. i. l. l. e. v. i. c. e. u. e. r. s. a. e. u. i. d. e. r. e. p. e. d. a. t. q. e. x. i. s. t. e. t. f. e. c. u. d. i. a. e. v. o. l. u. t. a. s. v. t. e. x. i. p. a. n. e. c. e. s. s. e. s. i. t. e. m. a. n. a. r. e. a. m. o. r. e. q. e. s. p. u. s. s. a. n. c. t. u. s. d. i. c. e. t. e. Ricar. v. b. i. p. u. s. c. x. i. C. i. n. a. m. o. r. e. m. u. t. u. o. m. u. l. t. u. m. q. z. f. e. r. u. e. r. e. n. i. b. i. l. p. r. e. c. l. a. r. i. u. s. q. a. b. e. o. q. u. e. m. s. u. m. m. e. d. i. l. i. g. i. s. e. t. a. q. u. o. s. u. m. m. e. d. i. l. i. g. e. r. i. s. a. l. i. u. m. e. q. u. e. d. i. l. i. g. i. v. e. l. i. s. C. I. n. i. l. l. i. s. i. t. a. q. v. t. d. i. c. i. t. s. i. c. m. u. t. u. o. d. i. l. e. c. t. i. s. v. t. r. i. b. u. s. d. i. l. e. c. t. i. o. v. t. s. u. m. m. a. t. a. r. e. p. r. o. h. i. b. e. r. e. d. i. l. e. c. t. i. o. n. i. s. c. o. n. f. o. r. t. e. e. q. r. o. n. e. r. e. q. u. i. t. r. B. p. v. i. m. s. p. i. r. a. t. i. u. a. q. e. p. c. o. r. d. i. s. v. o. l. u. t. a. s. i. m. m. u. t. u. o. a. m. o. r. e. p. d. u. c. e. d. o. s. p. i. s. s. a. n. c. t. u. s. n. o. s. o. l. u. s. v. t. s. u. n. t. v. n. u. i. n. v. o. l. u. t. a. t. e. i. l. l. a. s. i. u. e. a. m. o. r. e. s. e. d. v. t. s. u. t. p. l. u. r. e. s. i. t. e. r. s. e. d. i. s. t. i. c. t. i. q. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. p. B. q. v. o. l. u. t. a. s. d. r. e. e. p. c. o. r. d. i. s. r. a. m. o. r. m. u. t. u. q. n. o. p. o. t. e. e. n. i. s. i. s. i. t. p. l. u. r. i. u. s. f. m. q. p. l. u. r. e. s. s. u. t. i. n. s. e. p. a. r. a. b. i. l. e. s. n. a. h. p. p. o. s. i. t. i. o. c. u. a. s. s. o. c. i. a. t. i. o. n. e. z. i. p. o. r. t. a. t. q. u. e. n. o. n. e. n. i. s. i. p. l. u. r. i. u. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. z. p. p. B. b. n. o. f. q. p. r. f. i. l. i. u. s. r. s. p. u. s. s. a. n. c. t. u. s. s. u. t. t. r. e. s. c. o. e. t. e. r. n. i. c. u. i. n. i. s. t. a. n. e. g. e. t. p. r. f. i. l. i. j. r. s. p. u. s. s. a. n. c. t. u. s. s. u. n. t. t. r. e. s. e. t. e. r. n. i. p. B. e. t. q. v. o. l. u. t. a. s. p. c. o. r. d. i. s. e. s. t. a. m. o. r. m. u. t. u. q. d. u. o. z. l. z. s. i. t. v. n. r. i. d. e. t. n. o. e. e. a. d. e. r. o. e. t. u. s. v. t. e. a. p. r. e. i. n. f. i. l. i. u. i. p. e. n. s. u. s. r. e. z. v. t. e. a. f. i. l. i. o. a. d. p. r. e. m. r. e. p. e. s. u. s. q. m. f. m. Ricar. l. i. 3. c. 19. Q. n. d. u. o. m. u. t. u. o. s. e. d. i. l. i. g. u. t. r. s. u. m. m. i. d. e. s. i. d. e. r. y. a. f. f. e. c. t. u. s. i. n. u. i. c. e. i. p. e. d. u. n. t. r. i. s. t. i. n. i. l. l. u. r. i. l. l. i. i. i. s. t. u. a. f. f. e. c. t. u. s. d. i. s. c. u. r. r. i. t. r. q. s. i. n. d. i. u. e. r. s. a. t. e. d. i. t. r. p. B. q. q. u. a. s. i. i. d. i. u. e. r. s. a. t. e. d. i. t. q. u. o. d. a. m. o. r. o. e. d. i. u. e. r. s. u. s. e. s. t. s. i. s. t. a. d. i. u. e. r. s. i. t. a. s. e. i. a. m. o. r. e. v. e. l. v. o. l. u. t. a. t. e. e. e. n. t. i. a. l. i. q. u. a. n. o. o. b. s. t. a. t. e. f. e. c. u. d. i. t. a. s. e. p. e. n. i. t. v. n. a. r. e. e. a. d. e. i. v. o. l. u. t. a. t. e. i. l. l. a. p. c. o. r. d. i. s. r. a. m. o. r. e. m. u. t. u. o. i. q. f. e. c. u. d. i. t. a. t. e. p. r. r. f. i. l. i. u. s. s. u. t. p. e. n. i. t. v. n. u. i. n. s. i. f. o. r. m. i. t. e. r. s. p. i. r. a. t. s. p. i. s. s. a. n. c. t. u. s. q. a. d. u. o. b. c. o. c. o. r. d. i. t. e. r. d. i. l. i. g. i. t. u. r. r. d. u. o. z. e. f. f. e. c. t. u. s. t. e. r. t. y. m. o. r. i. s. i. c. e. d. i. o. i. v. n. u. p. l. a. s. v. t. d. i. c. i. b. i. d. e. m. Ricar. r. f. m. B. i. s. p. i. r. a. t. i. o. e. s. p. u. s. s. o. u. p. l. r. e. c. o. s. i. d. e. r. a. n. d. a. p. r. i. s. r. f. i. l. i. j. d. i. s. t. i. c. t. i. o. v. n. o. m. o. v. t. e. x. p. r. i. m. u. t. s. i. c. u. t. e. l. i. c. i. e. r. e. t. a. c. t. u. a. l. i. o. v. t. i. t. e. l. l. i. g. u. t. e. e. p. c. o. r. d. e. s. i. a. m. o. r. e. m. u. t. u. o. e. t. i. v. o. l. u. t. a. t. e. c. i. r. c. a. r. o. n. e. m. e. l. i. c. i. e. d. i. a. c. t. u. r. e. x. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. e. i. p. m. o. p. s. i. d. e. r. a. t. a. n. u. l. l. o. m. o. d. i. c. e. d. i. s. u. t. s. p. i. r. a. r. e. v. t. p. l. u. r. e. s. l. z. e. n. i. s. i. n. t. p. l. u. r. e. s. q. u. i. s. p. i. r. a. t. n. o. n. p. p. p. l. u. r. a. l. i. t. a. t. e. q. p. n. c. i. p. a.

liter e. i. illis: spirat. s. solu ex distinctione eorum connotata: sic p. r. fili. n. o. spirat sp. sanctu inquantu s. p. l. u. r. e. s. i. e. l. i. c. i. e. d. o. a. c. t. i. o. n. e. m. l. z. c. u. r. r. a. t. i. n. a. r. o. e. m. s. z. q. u. a. e. l. i. c. i. f. i. c. a. c. t. i. o. n. e. s. z. v. t. s. u. t. p. l. u. r. e. s. i. v. o. l. u. t. a. t. e. q. e. r. o. e. l. i. c. i. e. n. d. i. a. c. t. u. m. c. o. c. o. r. d. a. n. d. o. r. a. m. o. r. e. m. s. u. u. z. i. n. i. l. l. a. m. u. t. u. a. d. o. C. o. t. r. a. i. s. t. a. o. p. i. n. i. o. n. e. a. r. g. u. i. t. s. i. c. p. r. r. f. i. l. i. u. s. p. d. u. c. i. t. a. t. s. p. i. s. s. a. n. c. t. u. v. o. l. u. t. a. t. e. i. n. q. u. a. t. u. c. o. r. d. i. t. e. r. a. m. a. t. e. s. s. e. c. a. i. g. r. e. a. l. i. s. p. i. s. s. a. n. c. t. u. p. p. d. u. c. t. u. r. C. n. i. s. e. i. n. c. o. n. u. e. n. i. e. n. s. p. b. o. n. i. t. i. e. p. m. o. q. z. i. n. q. u. o. c. u. n. q. s. i. g. n. o. n. a. e. v. e. l. o. r. i. g. i. n. i. s. e. p. n. p. d. u. c. t. i. u. s. p. f. e. m. i. n. s. e. r. i. s. u. p. p. o. s. i. t. o. c. o. u. e. n. i. e. n. t. e. a. c. t. i. o. n. i. i. n. i. l. l. o. s. i. g. n. o. p. o. t. e. e. t. a. l. i. s. u. p. p. o. s. i. t. o. r. o. p. d. u. c. i. c. e. d. i. s. z. v. o. l. u. t. a. s. i. f. i. n. i. t. a. v. t. v. o. l. u. t. a. s. i

Indepot quid uo succedat ista duo di. 2. r.

Distinctionis

nō dnoiat vltima denoiatioe nisi suppositū v' habetē modū suppositi. dico modū suppositi p aia sepaia t pro accitib' sepaia per miraculū que denoiat ab actioe vltima denoiatioe: qz p se existit: l3 non incōicabilr: qz nata sūt cōicāre se suppositis: dū tñ nībil cōicant illis nībil denoiat ab actioe eoz: nisi ipsa vltia denoiatioe: l3 oia forma exis in alio v' forma sic dat eē illi. ita dat illi aliq' mō denoiari a sua actioe: l3 forma in supposito de noiet ab actioe sua: nō tñ vltima denoiatioe: sed vltier' denoiaret suppositū ab eadē actioe: si tñ aliqua forma p se existit: nata eēt hēre aliquā actioem p'ia: si ipsa dat ret idē eē plurib' ex quo supposita nō denoiat actione forme: nisi qz hnt eē p'ia: denoiarent ab eadē actioe: ne: sic hērent idē eē illi forme actioe. Exemplum. si vna albedo eēt in duab' supficieb': vna imutatioe imutaret. igr cū volūtas fecūda sit vnu p'ia spirandi: qz d' denoiat ab ista actioe p'ia qz h3 eē ista forma denoiat eadē actione. Qñ igr d' actio ē suppositi. g' plurū suppositoz plures actioes: nego p'iam. nisi qñ plurificat i eis illud qd ē rō agēdi: qd ista dicit' denominatiue agere. Et si obycias. ab vna aia hois sunt multe operatiōes sensitiuaz: p'iam: vt videre audire t talia multa: si p'ies ille eēt supposita eēt eoz agētiū plures actioes. Dico qz nō sp' si vnica res ē: eē vnica rō agēdi. imo vnica res pōt includere i se ples rōnes agēdi: sic dicit' qz aia respēdū suaz pōz si de hoc fiat qd. dcm aut ē in ista rōe iā hita de vna rōne simplr agēdi: qñ vna rō est in p're t filio ad pducendū spū scī. Ad 3^m dico qz p' filius spirat spū scī in quātū sunt oīno vnu: t non in quātū sūt vnu i cēntia: nec in quātū vnu in p'ona: sed in quātū sūt vnu i vi spiratiua. Et cū iferi g' p' eēt duo p'ncipia p' ductiua pp duplicē fecūditatē in eo. nego p'ia: qz ad p' qz dicat plura pducētia regit' numeratio suppositoz. nō enī d' aliqz plures sciētes: l3 hēat plures scientias: l3 oporteret eē plura supposita ad p' qz seqret. de hoc in 3° li. vbi queret. vtz si plures nāc assument a vbo eēt vno homo vel plures.

Ad. II.

Secundo quero. vtz p' filius spirat vniormiter spū scī sanctū. Cō nō. Aug. 15. d' tri. c. 16. Spūs. f. p'ncipali ter pcedit a p're. non igr p'ncipali a filio. g' nō vniormiter oīno. Item Dico. cpla. 88^a. Spūs. f. p'p'e a patre per filiū. g' nō pcedit p'p'e a filio. Et d' hylari' de tri. zz. Spūs. f. g' a te p' vniōitū ē p' merear. igr ē a p're p' filium. g' nō vniormiter ab vtroqz. Et d' Ricar. 6. d' tri. Spūs. f. pcedit a p're mediate t i mediate. a filio at immediate tñ. g' rē. Et d' ois cā pma plus agit qz 2^a. ex p'ia ppōne de causis. t p' ex dco p'bi p'io posterior: t z. meta. Necessarioz p'ncipia eē vñi ma sp' qz sūt alijs cā veritatis. g' oē pus pducēs plus pducē qz 2^m pducēs: p' v' plus pducere cū det filio p' ducet. g' rē. Cōtra vno p'ia iquātū oīo vnu in eis spirat spū. f. ex qōne pcedēte. g' oīno vniormiter.

Respondeo actus p'p'e considerari triplr. v' in se: vel in quātū ē termini: vel in quātū comparat ad supposita agentia. p'mis duob' modis ē oīo vniormitas v' poti' vntas: qz vñsime vna actio t vno termin' pduct'. 3° mō loquēdo sic ipa vis spiratiua cōicā filio a p're. ita ē qz filius spirat b3 a p're. ita p' spirat a se: filius aut nō a se. Cōtra igr p' pus spirat spū scī: qz filius spirat spū scī. qz in illo p' signo originis i q' p' h3 a se eē b3 spirare a se: tūc filius nō spiraret: qz si spūs. f. p'ntelligit h'c pus eē a patre qz a filio: tūc filius pduceret spū. f. iā p'existētē. Cōfirmat. qz quodeūqz p'ncipii pductiū in supposito p'iori v' vlti.

XII.

git h're terminū adeqū nō p't eē p'ia pducēdi i posteri ori supposito: sic ē i p'posito. g' rē. Cōtra de istis ordinib' siue origis siue nāc t d' multis ordinib' p'positis t poste rioritatis. als dicit'. sed quātū ad p'positū dōm: qz nō ē illis ordo inter p'rem generatē t spiratē: sic ē iter pa trem spiratē t filiū spiratē: vñ nō ē intelligendū qz p' spirat anqz filius spirat: sic p' oīo origine p' generat qz p' p' ordinē p'ncipioz in pducēdo: qz tūc filius non spiraret: vt argumtū deducit: quēadmodū spūs. f. nō pōt g'nare filiū iam p'ntellecū g'nari. S3 est iste ordo qz i p're ē p'io vtraqz fecūditas a se. 2° est in p're act' p'ie se cūditatis: t tūc i filio ē scda fecūditas. 3° ē actus scde fecūditatis sit a p're t filio habētibus tūc sit illā fecūdi tatem adhuc tñ cū aliq' ordie: qz ille actus ē p'is a se. fil iū aut nō a se: sed a p're. sic nec in scdo signo ē illa fecūdi tas filij a se. sed p'ie ē a se. nō est g' ordo originis iter spi ratioem p'is t filij: qz spirat p' in aliquo signo originis in quo nō spirat filius. sed in eodez signo originis sit spi rat' tñ ibi ordo spiratiū in spirado: qz p' i illo 3° signo originis spirat a se: filius aut nō a se. Cōtra d' p'ncipioz dico qz mō nō ē vā si illud p'ia nō habeat p'is termi num adequatū anteqz aliud suppositū pducā cui cōi catur illud p'ia. f'm totū eius fecūditatē: sic ē i p'po sito de vi spiratiua: quā p' cōicāt filio anteqz hēat termi num adequatū. f. spū sanctum.

Per idem patet ad oēs auctates adductas qz p' hoc d' Aug. patrem p'ncipali spirare. exponit. n. f. iō p'ncipali dixit: qz filius spirat hoc b3 a p're. Dicit tñ quidam doctor qz p' spirat p'ncipali t p'ncipalius: filius at tñ p'ncipali spirat. quia respēdū. f. h3 filius auctatem: l3 pater auctatē re spectu filij t respēdū. f. s' in q'ntū spirat. Alius aut doctor dicit sibi qz nō est ibi aliqua comparatio p'p'e dca in aliq' forma vna. sed tñ ē ibi comparatio in voce: sic michael d' sanctior demone. vbi est tñ cōparatio f'm voce ē nō f'm aliqua formā cōem in vtroqz extrēo: sed illa forma ē tñ in vno extrēo t nō i altero. ita p'ncipalitas ē in p're. v' idē sit p'rem p'ncipalius spirare t p'ncipaliter spira re. Cōtra aliud de Dico. dico qz p'ncipalius tñ d' ille qui habēdo rē nullo modo p'cedet ab alio: v' uariū at qui in v'edo re dependet ab alio nō est p'p'e p'ncipia rius: p' igr v' m spiratiua h3 a se recte dicit' p'ncipie spi rare: filius nō sic p'ncipie. f. a se spirat: l3 p'ncipie. non ip'io p'ncipie vel impfecte spirat. Cōtra idē p'ad hylarium qñ dicit qz spūs. f. ē a patre per filiū. distingu' tñ qz aliquid determinatū p' hāc p'p'ositionem per. cum suo casuali qz parat ad v'bu transitiū vel intrāntiū. si ad trāntiū tūc notat in casuali b' p'p'ositionis subauctas. v' p' creat per filiū: si ad absolutum vel intrāntiū tūc notat i casuali hui' p'p'ositionis auctoritas: t hoc vel efficiētie sicut hō viuit per deū: vel cause formalis v' hō sapit p sapientiā. Et per idē p'ad Ricar. p' enī eadem fecūditate immediate spirat spū sanctū: sed in quātū dat filio illā v'tute spirandi qua filius spirat: pōt dici imme diate spirare. nec est hic diffōrmitas aliqua perfectiōis t impfectionis siue aliquid qd pōt diuersitatē i actu: sed tñ alius modus habēdi eandē v'tutez: qz pater a se. filius non a se sed a patre. Cōtra vltimū dico qz illa p' positio ē vera de cā t cāto pp hoc qz in causis ordinatis est alia v'tus causandi: t p'ncipalior: dore: non autem in principio quod non est causa: quia ibi non ē alia v'tus p'ncipiandi. ita est in p'posito. t ideo non plus p'ncipiat primū p'ncipians qz secundū sicut nec cā superior plus causaret qz causa secunda si eadem virtute causati ua causaret cum causa secunda.

Post bec considerandū ē q'tum a talibus

Questio

Prima

75

quales nos sumus itelligi potest: cū spūs sctus pcedat de patre: t sit de suba p'is: cur nō dicat eē natus: sed potius pcedere: t cur nō dicatur fili' Quare autē spūs sanct' non dicatur vel sit nat' t iō nō sit fili'. Aug. ostē dit in. xv. lib. d' trinitate ita dicens. Si spūs sanctus filius diceretur: ambozum vtiqz fili diceretur: qd absurdissimū ē. Filius quippe nullus est duozū nisi patris t matris. Absit aut vt iter deū patre t deū filium tale aliqd suspicemur. Absurdissimū ergo fili' diceret ambozū. i. patris t filij. Ambozū enim filius diceretur: si cum ambo genuissent: qd abhor ret omnium sanorum sensus. Non ergo ab vtroqz est genitus: sed pcedit ab vtroqz am bozum spūs. Idis verbis ostenditur: cur spi ritus sanctus cum sit de patre: non tamē di catur genitus vel filius. Cōtra. XIII.

Irca 13. distinctionem quero. vtz spūs sanctus sit genitus: siue vtrum pductio spūs. f. sit g'natio v' di stinguatur ab ea. Cōtra sit g'natio pbo. qz g'natio in creaturis per hoc distiguit ab alijs mutatiōib' qz est ad subam vel per hoc qz ea pducitur aliquid i eē sube spiratione p'ncipali. f. in cē diuio sic g'natioe pducit' fili'. g' pducit. f. ē g'natio. Cōfirmatur rō. qz mutatiōes t mot' distingu' p terminos formales eoz. f. p' h3. f. p'p'y. S3 formalis termin' spiratiōis. f. ē idē cū formali ter mino g'natiōis: qz eēntia cōicāc vtraqz. g' spiratio ē g'natio. Cōtra qz vni t eidē sūt eadē iter se sūt eadē. igr qz eidē sūt vniuoca iter se sūt vniuoca: g'natio t spiratio sūt vniuoce pductiōes cōpando ad idem tertium. v' ad p'rem: qz sic dcm ē. d. di. 7. Vtraqz pductio ē vniuoca in se. igr iste due erūt vniuoce pductiōes iter se: ita vni rōnis. Cōtra d'ia realis nō depēdet a d'ia rōnis: qz ē p'fe ctior. S3 d'ia p'ncipioz istaz pductiōnū sūt hā t volū tas qz d'nt tñ f'm rōem: qz d'ia realis absolutoz non v' posse stare cū simplicitate diuina. g' distinctio istaz pducti onū qz p'egit ista tñ erit rōis. p'bat ē mior alr dupli. p' qz als iter intelligere t itellcū in deo erit rō realis: t ita distinctio realis. qñ p'bat. qz vbiqzqz itellcū ex nā rei distingu' ab itelligere: itellcū recipit intelligere v' ē rō recipiēdi ipz: t ita ibi erit rō realis recipiētis ad re ceptū. Et cōfirmat. qz si itellcū in deo nō sit rō recipi endi itelligere nō magis p'p'e dicit' de itelligere itelle ctū qz volūtatē. ita ē pōt argui de rōne p'ozis: qz p'ia ē pus illo c' ē p'ia. Cōtra p'bat minor. qz absolute itellcū ē p'ia qz respēdū itellectionis t i eliciēdo t recipiēdo. igr eodē addito v'trobiz itellcū ifinit' erit sic p'ia respēdū itelligere ifinit'. t ita erit ibi rō realis. Cōtra Au gu. 5. de tri. c. 14. vel 33. Spūs. f. pcedit a p're t filio. non quomodo natus: sed quomodo datus.

Hic sunt multe vie ponendi: t multi modi qz bus distingu' iste pductio nes. Vno modo ponit istas pductiones distingu' p ter minos qz sūt p'one pducte. Et cōfirmat ista positio p illud p' h3. p'p'y. f. vbi dicit' qz mot' distingu' p termi nos: v' v' qz alijs termin' ē alteri' mot'. t l3 iste pduc tiōes nō sūt mot' nec mutatiōes: sūt tñ qz v'ie qdaz ad p'onas. igr p istas distingu' Cōtra emanatiōes

nō hnt eē p terminos. igr nec distinctiones. aia p3. qz hnt ex se eē formalr. qñaz pbo. qz ab eodē h' eē t distinctio. Cōtra illud de. 5° p'p'y. est ad oppositū. nō. n. mot' di stingu' penes terminos: nisi qz forme fluētes sūt eius dē rōnis cū formis terminatib': l3 hic nō ē flux' eiudē rōnis cū termino: nec ē via qñ fluxus eiudē rōnis cū terminis formalib': qz termin' formalis ē eēntia: illa at pductio qz ē qñ via ē rēlo. Cōtra mō ponit istas pduc tiōes distingu' p p' vna pductio ē ab vna persona alia a duab' p'ionis. Cōtra B. qz si idē sit p'ia formale pducēdi aliqd pp eē ei' in B supposito v' in illo nō erit p'ia alteri' rōnis: qz albedo in lapide t i equo ē p'ncip' i mutatiōis visus eiudē rōnis. ita ē si eadē albedo ē f3 i duob': t in vno eēt p'ia imutatiōis vni' rōnis: iste autē pductiōes ita distingu' qz nō sūt eiudē rōis. g' o3 isti distinctiōis assignare aliā rōnem qz vnitatē vel dualita tem suppositoz agētiū. Cōtra f'm ista v'ia p'nt poni infi nite p'one in diuinis. p'nt. n. poni 4^a p'ona a trib'. t 5^a a quoz p'ionis: nec eēt aliq' rō trinitatis i p'ionis diuinis si tñ eēt distinctio p vnitatē suppositi agētiū t pluralita tē: t nō eēt distinctio p rōnes pducēdi. Cōtra ois distin ctio reducit ad aliq' p diuersā qz eēt distincta si p'ipossibile eēt al' oib' alijs sepaia. g' illa distinctio ē per aliq' talia qz eēt distincta oib' alijs p'ipossibile p'ermisio: qz ē seip'is sūt p'mo diuersa: talia nō sūt vntas v' plura litas suppositoz agētiū si nō sit aliq' alia distinctio i p'ncipijs agēdi. g' rē. circumscripto. n. oī alio ab vnitatē vel dualitate suppositoz nō v' qz ista vntas vel pluralitas sit p'ia rō distinguēdi pductiōes. Cōtra ponit istas p ductiōes distingu' qz vna ē cū alia t cū opposito eius: ita qz rō distinctiōis relationū disparat' ē distinctio opposi taz relationū: qz tñ. f. vna rēlo disparat' secū cōparit' du as alias relatiōes oppositas: sic vis spiratiua stat cū g'natioe actiua t passiua: t iō distingu' ab vtraqz illarum. Cōtra istud pōt sic argui sic d' op'i. pcedētem: nō enī assignat ista positio qz nō p'nt esse infinite p'one: qz p' posterior rēlo posset stare cū oppositis rēlonib' p'ozib'. Cōtra nō eēt p' diuersitas inter hāc pductiōem t illā ni si p' h3 ista pductio eēt cū vna t sua opposita: t alia nō stat cū sua opposita: ita ista nō eēt p'ia rō ois. quia p'ia rō ois. est aliq' rō p'io distinctiōis. Cōtra ista v'iam t aliā pcedentē sit arguo sic. qz qz spiratio actiua pōt stare cū g'natione actiua t cū g'natione passiua: t g'natio actiua nō pōt stare cū g'natiōe passiua: nulla ē rō nisi pp distinctiōem spiratiōis actiue a g'natione actiua. t enī g' aliqd ē p'ipossibile v' icōp'ossibile aliquid: qz ipm ē tale i se. t nō ē p' qz v'itas negatiue firmat' t fūdat sup v'itatez af firmatiue. id enī hō nō ē asin': qz hō ē homo. 2° pier. f. si. t. 4. meta. p'ia igr est aliq' distinctio g'natiōis actiue t spi rationis actiue pp quā est incōp'ossibil' g'nationi passiue g'natio actiua t nō spiratio actiua qz sit ista cōp'ossibilitas v' icōp'ossibilitas. g' ista cōp'ossibilitas t nō p'ossibilitas nō ē p'ia rō distinctiōis pductiōis. Cōtra. iste pductio nes distingu' qz altera ē p modū nāc altera p modū volūtatē: h' at distinctio pductiōnū nō tñ ē a suppositiōis pducētib': nec qz vna stat cū aliq' t altera nō stat cū illa: l3 sumit ex distinctiōe p'ncipioz pductiōnū qz habēt oppositos modos p'ncipiadi. g' rē. Cōtra f'm sic opinās qz pductio ibi ē vna p modū nāc. t altera p modū volū tatiōis: nō qz vna p'ona pducā nāl'r t alia nō: sed qz pduc tio vna ē filis pductiōis nāl'i. t alia ē filis pductiōis volūtarie: nāc. n. agēs pducē n' p'upponēs aliā pductiō nē: t B i cōi loquēdo: l3 p accis vnu nāc agēs p'upponat aliqd pducēs prius ipso. ita enī pductio filij ē p modū nāc qz nō p'upponit aliā pductiōem: pductio volūtatē p'upponit aliā pductiōem: illa. y3. que est per modū

R 3

Vnde p'ncipioz originis.

Vnde quomodo habet' spiritus sanctus in multis ordinibus

Distinctionis

nāe et intellectus. et ita productio spiritus sancti est per modum voluntatis: quia. scilicet. productio simili modo illi productioni que proprie dicitur esse productio voluntatis. scilicet. presupponit aliam productionem. Ista expositio non videtur finem intentionem sancti quod attribuentium istas productiones proprie intellectui et voluntati: quod si tamen debeant intelligi distinctionem per hoc quod una presupponat aliam productionem et alia productionem nullam presupponit. non videtur ratio ex productionibus: quare filius sit magis filius vel verbum ex vi productionis sue. scilicet. nec quod. scilicet. ex vi productionis sue magis sit amicus filius: quod videtur absurdum. Item multe alie productiones possunt esse vel presupponere vel non presupponere tales aliquam productionem: sicut productio per modum artis videtur aliam productionem presupponere. scilicet. productionem verbi interioris in mente artificis. ergo. scilicet. posset dici productio per modum artis: quod est falsum. Et preter hoc sicut est argutum dist. 2. et lo. ex quo in deo pater est intellectus et voluntas. et verum est sufficiens productio cum obno sibi pater vere producat personam per actum intellectus ut principium productum: et alia persona per actum voluntatis ut principium productum: et non tamen metaphorice per tales similitudines extraneas. scilicet. produci alia presupposita vel non presupposita. Contra dicitur quod iste emanatioem distinguunt per relationes oppositas. scilicet. prioris et posterioris: quod una est prior alia. Contra ista distinctio non est prior. scilicet. dare aliquam aliam causam quare una est naturalis prior alia: nec est alia ratio nisi vel quod ista est productio talis et illa talis vel ex parte principiorum productum vel ex parte suppositorum agentium. Preterea refo non distinguit primo et per se a relatione per relationem: quod refo non refertur primo. cum iste emanatioem sint relationes non distinguunt per ab invicem per alias relationes. scilicet. per relationes prioris et posterioris: quod sunt iter alia extrema: nam refo originis est iter producentis et productum. refo prioris et posterioris est iter originis et originis. Contra dicitur quod emanatioem distinguunt penes principia formalia elicitiva que ponunt esse relationes personarum agentium. puta vis generativa et spirativa. Sed istud est improbatum dist. 7. siue intelligat de principio elicitivo siue de principio de terminativo. Et preter hoc quod distinguat ille relationes ut per eas distinguat relationes oppositas. ille enim videtur minus distincte quod oppositum: quod ille pater dicitur. puta in pre ista non pater. quod nulla eadem persona duobus modis producat: manifestum est igitur istas emanatioem distinguunt quod relationes oppositas ex parte productum. igitur assignare istarum distinctionem per illas assignare distinctionem manifestam per distinctionem minus manifestam: et est quod per intrinsecam. quod relatiua non sunt intrinseca suis correlatiuis. Contra ponitur quod distinguunt penes principia distincta secundum rationem: puta penes nam et voluntatem quod sunt principia distincta emanationes: et tamen ipsa causa non distinguunt nisi sola ratione: sicut probatur in q. de attributis. dist. 8. Contra istud. distinctio realis non pergitur distinctioem rationis: sed distinctio istarum emanationum necio pergitur distinctioem principiorum elicitivorum. igitur illa si est realis non est tamen per illam quod est ratio tantum. maior ista ratio ab aliquo negatur et ponitur ista de ideis: quod dicitur tamen ratione: creature realiter dicitur: et tamen distinctio creaturam realis necessario presupponit distinctioem ydearum rationis. Contra istud arguitur et probatur maior. 2. excludit ista ista: maior probatur secundum istam intellectum quod dicitur rationis causa non est propria ratio distinctioem realis in effectu. Quod si sit. a causa: et diuerse rationes sub quod causa sunt. b. causa sunt. d. e. tunc sic. si. b. causa sunt rationes. pater ipsi. a. in quod causa. d. e. g. a. in quod causa est sub. b. est propria causa ipsi. d. nā si non est magis illa dicitur ratio candi distincta quod si ipsa dicitur non esset: quod neutra ratio est propria appropians causam ad hunc effectum: igitur dicitur quod a.

Th. l. p.
su. q. 2.
ar. 4. 16
lu. ar. p.

De. l. m.
ar. 37. q.
7.

De. quo
li. 5. q. 6.

nota argumēta ista excludunt

XIII.

in quod causa est sub. b. et c. causa. d. et c. b. concedere quod verum est ratio sit propria ratio causa respectu sui effectus: sed illud ratio est falsum. quod a. b. quod causa est sub. b. et c. causa. d. et c. b. quod causa est ratio ens rationis: tamen b. et c. in intellectu. quod ens ratio non causa ab obno nisi in quod causa cognitum. et ut sic non b. et c. nisi in intellectu quod ens diminutum. ex. g. meta. nihil aut finem quod ens diminutum est: et propria ratio ens veri: et proprie causa ens perfecti. Et istud probatur quod o. causa. d. et c. b. quod b. et c. causa est ratio ens in quod causa: ens aut diminutum. quod. f. e. ens cognitum non b. et c. realiter ens. g. nec in quod causa tale potest esse causa propria aliter realiter ens. Et si dicatur quod b. et c. non b. et c. causa est ratio ens sui: tamen b. et c. ex parte itellus i. q. et c. et itellus principat in quod causa b. et c. in ipso intellectu. Contra. ex. h. sequitur quod nulla causa appetit ens cognitum in quod causa tale: nisi virtute ens actualis ipsi itellus i. q. b. et c. causa est ratio actualis. f. g. d. et c. tunc ultra voluntas non erit principium spirandi nisi in quod causa principat rationem itellus. et tunc itellus dicitur ens magis ratio spirandi quod voluntas. et ita sequitur ultra quod itellus respectu generationis ubi erit duplex principium. scilicet. immediatum quod causa est principium productum: et mediatum in quod causa ipse principium opera. tunc. p. c. operatioem ipsa b. et c. in quod causa productum: scilicet. cognitum in quod causa cognitum b. et c. principat ipsi cognoscere. Quod si non attribuas tale actionem reales ipsi intellectui ens: sed obno b. et c. dicitur in intellectu: sequitur quod actio realiter ipsi: quod nihil minus tale: si illud non esset obno. nā non repugnat alicui quod sit ens cognitum: sed nullum verum esse reale beat. Si dicatur h. quod itellus dicitur nihil cognoscere nisi intuitu: et ita illud quod b. et c. cognitum i. b. intellectu in quod causa tale: b. et c. vere est ens: non autem illud quod b. et c. cognitum itellus de cognitione abstracta quod est intellectio mea de rosa non ens modo: quod non est intuitiva. Contra. illa ratio quod ponitur propria principium. scilicet. deo in quod causa principat ponitur cari per actum itellus i. obno cognitum ens aut dicitur nihil causa i. causa dicitur ut ens: sic dicitur illi obno op. posita: quod nulla est ibi dicitur rationis i. causa: ut ens: sed tamen ut cognita est: et per se. quod g. d. et c. causa est ens: et est ea si per ipse non esset itellus negocias circa ipam. Contra. 2. causa dicitur dicitur in filio. scilicet. b. naturaliter ponitur aliqua ad intellectum simplicem ista causa: sicut. n. ipsa ut est i. pre nata est mouere itellum prius ad simplicem sui intellectioem ita est ut i. filio nata est mouere quod itellum ad sui intellectioem simplicem: quod secundum Augustinum. de tri. oia videtur pater i. filio sic i. semetipso: sed si causa ut in filio talis b. et c. ponitur circa tale intellectioem simplicem sui. igitur ipsa et i. filio naturaliter pcedit oem rationem: quod potest itellus negocias fabricare circa ipam. igitur nulla ratio fabricabilis circa eam naturaliter pcedit ea ut i. filio: aliogen est circulus i. ponitur naturaliter: et ratio causata per intellectum naturaliter pcederet esse ei i. filio et c. Si autem dicatur quod causa i. patre pcedit naturaliter oem rationem producat circa ipam: sed ut i. filio sequitur rationem i. producat per actum itellus principat: et tunc non est circulus eiusdem ad idem secundum eadem extrema siue secundum existiam i. eodem: quia essentia secundum existiam i. vno supposito pcedit: et alio sequitur. Contra. 3. arguitur sic. Unius causa i. vno ordine candi est vna per se ratio candi. g. multo magis i. diuis ubi est pmitas principia di. o. ponere vna rationem per se principia di. g. principia di. generationem verbi erit aliqua vna realis ratio per se: res autem ratio non faciunt per se: quod nec passio aliqua. ratio re ex natura rei potest facere vna per se causa subo causa est effectus. g. nec multo magis ratio. quod non sequitur re ex natura rei: sed tamen sequitur eaz per actum itellus. g. aliter ista erit precise principium quo ipsi principia ducuntur ratio sola: quod ipsa non est formaliter infinita. probatio. quod nulla refo realis est formaliter perfectio infinita. probatio. quod tunc persona aliqua i. diuis non habet oem perfectionem nisi infinitam formaliter. ergo nec multo magis ens ratio potest esse formaliter infinitum: et per ratio nec est principium producat di quo suppositum infinitum. g. sola res cui attribuitur illa ratio est principium producat suppositum infinitum: sed i. quod

Ex. 27.

EX

TRA

Questio

Prima

76

est principium quo respectu alicuius productionis ei est principium producat: si illud suppositum veniat tali productioni: conueniens aut suppositum in diuinis ad producatum personarum in diuinis est quod non habeat tale naturam productionis ista. nec aliqua productione potest ista: talis autem est per ergo sola res erit sibi principium quo producat: et nullo modo ratio ista. Preterea. 4. i. diuinis quod non est formaliter idem alicui non est vere idem sibi nisi vel verum sit formaliter infinitum vel alterum: vel saltem verum sit vere idem alicui formaliter infinito. sed iste rationes que ponuntur quasi appropriates principium productionum duarum personarum non sunt formaliter cedem. quia tunc non essent distincte rationes: nec sunt vere cedem alicui formaliter infinito: quod tunc essent in isto infinito ex natura rei. sicut sapientia i. diuinitate dei formaliter ex natura rei: nec altera istarum est formaliter infinita: sicut probatur in pcedenti ratione. g. nulla istarum est vere eadem alteri aliquo modo. g. eo modo quo ambo sunt ibi: sunt vere distincte quod videtur obuiare summe simplicitati qualiter: cumque ponatur entitas earum: quod nihil potest poni ibi esse quod quodque entitate: quod sit non simpliciter idem alteri: propter simplicitatem illius entitatis. Illa instantia excluditur: primo quod videtur ad oppositum: si enim distinctio creaturarum necio presupponeret distinctioem ydearum: ac per hoc deus sub ratione vnius ydeae esset causa propria ratio respectu vnius ydeae hoc ideo esset: quod deus diminutus dei. scilicet. cognitum esset simpliciter perfectius et plus naturaliter esse perfectio ydeae: quod ydeae sunt respectu dei artificialia: et esset cognitum artificis vel exemplaris in quo artificialitatem b. et c. esset simpliciter prius ipso esse ens: igitur ydeae: sed illa ratio obno deficit in personis diuinis: quod esset cognitum essentia potest esse plus naturaliter perfectio esse essentia in se. ideo b. et c. illa prima maior falsa esset. ad probationem apponitur quattuor rationes i. agente artificiali: non tamen esset falsa in productione naturali: ubi esset causa eiusdem nature sicut est in proposito: quod ibi non videtur quod aliquod esse cognitum posset naturaliter pcedere naturale esse ipsius nature. Preterea ista ista sumit falsum de ideis: quod illa distinctio rationis in deo non necessario presupponit ipsas ydeas distinctas: nec deus sub rationibus ydearum est propria causa diuersorum ydearum. sicut patebit inferius. dist. 35. de ydeis. et 45. de voluntate. Alia est opinio ad questionem que ponitur: causa sub ratione vna oino indistincta est principium productionum: quod sicut duo limitata possunt esse principia duorum actuum: ita idem illimitata continens in se virtualiter ipsa plura potest esse principium proprium eorumdem actuum: et sub ratione vna nulla distinctioem i. eo: sed ex sola illimitatione suppositum: ut indistinctum est. si autem per se sole respectu multorum generabilium in istis inferioribus. Et confirmatur ista positio. quod opz ponere essentia diuinam immediate habere sapientiam et bonitatem: et esse quodammodo quasi radice et principium illarum perfectionum attributalium: sine oia distinctioem in ipsa essentia. aliogen pcederet in infinitum. igitur ita videtur posse poni immediatum principium duarum productionum. Contra hoc. quod actio volendi i. nobis non est formaliter libera. sed ipsa voluntas: quod actio illa est quedam qualitas: et quedam forma naturalis in se: et non aliquid intellectuale habens inclinationem ad opposita. ita igitur in diuinis ipsa productio spiritus sancti: ut ipsa i. a. posita est i. esse non videtur formaliter esse libera: sed precise libertas videtur esse in principio huius productionis in quod causa est b. sed si nulla distinctio pcedat productionem filii et spiritus sancti: et distinctio que est huius productionis: et illius est: ut sunt posita in esse ab illo principio. ergo non est vna productio in diuinis per modum intellectus siue nature: et alia per modum libertatis: quod nullum principium pcedit quod ex se aliter beat ad hanc productionem quod ad illam: et ille productiones in quibus est distinctio primo oino in se vniuerso

mes sunt i. naturalitate ut iam posite sunt i. esse. Assumptum de volitione: sed posset multis viis probari patere: tamen per hoc: quod quicquid generat ipsa volitio generat naturaliter: ubi habitus appetitivus virtute actum appetitus ita generatur naturaliter ex eis sicut habitus intellectui generatur naturaliter ex intellectibus. Alio etiam appetit. quia tunc formaliter posset aliquis gaudere et tristari libere in quod causa. scilicet. gaudium et tristitia sunt passionibus consequentes velle et nolle: quia ille que sunt immediate cause istarum passionum poneretur formaliter libere: cōsequens tamen de passionibus videtur satis manifestum inconueniens: quia non videtur esse i. potestate voluntatis gaudere: nisi quia i. potestate eius. g. velle illud ad quod sequitur gaudium: et ita nec tristari nisi quia i. potestate ei est nolle illud ad quod sequitur tristitia. et ideo tristitatus de actu alicuius rei nocive siue displicibilis: si vult amouere tristitiam: opz quod desinat nolle illud quod noluit: non autem expedit ad hoc deliberare ut scate nolitione et euentu noliti non sequatur tristitia. Preterea scdo si eentia ut oino indistincta esset principium duplicis productionis. ergo cum intellectus sub ratione infiniti sit sufficiens principium productionum i. sufficiens ratio principia verbi infiniti. et voluntas sub ratione infiniti sit principium productionum amoris infiniti: et antequam intelligatur intellectus infinitus et voluntas diuina infinita formaliter distincta per intellectum essentia ut essentia infinita. ergo per ipsam ut intelligitur erit duplex productio intrinseca. iterum etiam quando posterius intelligitur ibi intellectus formaliter infinitus et voluntas formaliter infinita erunt due persone infinite. producat virtute illorum duorum principiorum. ergo erunt quattuor persone producat infinite. Quod si dicatur nunc ibi esse infinitum intellectum: nec infinitam voluntatem ex parte rei: sed tantum esse ibi illam vnam naturam oino indistinctam ex natura rei: ex eius ratione esse tres personas: et intellectum et voluntatem esse ibi precise per considerationem intellectus: et ita non esse ibi principia productionum personarum realium ex natura rei distincta. Contra si aliqua sint ibi distincta per actum intellectus sint. a. et b. tunc quero aut illa ex natura rei sunt distincta aut non. et si sic. contradicere tibi ipsi. si non sed per intellectum. ergo intellectus sub ratione intellectus: et non sub ratione nature distinguit. aut igitur ante distinctioem istorum est ibi itellus sub ratione intellectus. sub ratione intellectus est ibi productus per actum itellus negociatis et distinguatur: tunc erit querere de illo intellectu quo actu producat aut ex natura rei. aut ex intellectu: ut intellectus est: et pcederet in infinitum: vel ubi cūq. stabit ibi erit intellectus in quod causa intellectus et ex natura rei: vel propria distinctio que ponetur ibi erit ex natura rei cuius oppositum ponis. Preterea. deus est ex natura rei formaliter bonus: et non formaliter i. relationibus rationis. beatitudo autem eius est formaliter i. intellectioem et volitionem. g. itellus et voluntas quod sunt principia istorum: sic ibi ex natura rei. Contra firmatur ista ratio per philosophum. 12. meta. g. probatur quod si deus non sit actu intelligens nihil honorabile inerat ei. se habebit. n. ut dormiens. g. secundum ipsum deus est perfectus ex natura rei nisi ibi esset formaliter intellectus ex natura rei. et per consequens est ibi intellectus distincte ex natura rei: quod non potest intelligi actualis intellectio formaliter sine intellectu formaliter. Contra. si itellus non est ibi formaliter ex natura rei sed fundamenta liter. g. itellus formaliter non est perfectio simpliciter: quia non est ibi melius habere ipsum formaliter quod non habere ipsum: imo per te i. eentia illa que optia est non habet formaliter: sed tantum opposito modo habendi. g. non potest concludi ibi esse intellectum quod est perfectio simpliciter: sed magis videtur sequi oppositum. Quid igitur dicitur Anselm. monologion. 15. quod quicquid est i. deo melius

Singula huius admodum de hinc

videtur opinioem quod autem huiusmodi g. d. et c.

autem multos nominales magis est et per se non huiusmodi

Ex. 31.

74

de de libere actum ut voluntas huiusmodi huiusmodi

est ipm qd nō ipm sicut ē de sapiēte. ⁊ Augu. i. s. de trini. c. 4. vel. s. nec enī diuinorū librorū auctoritas tm̄ mō esse deū p̄dicat: s; oīs q̄ nos circūstāt nā p̄clamat h̄re se p̄stantissimū p̄dicatorē q̄ nobis mentē rōnēq; nālē dedit: q̄ viuētia nō viuētib; ⁊ p̄dicitā sensu sciētētib; ⁊ intelligen; tia nō itelligētib; ⁊ p̄dicitā mortaliū ⁊ ipotentib; pō: in; iustis iustā: bōa mal; corruptibilia corruptibilib; ⁊ in; mutabilia mutabilib; ⁊ inuisibilia visibilibus: icō p̄dicitā cor; p̄dicitā: brā miseria p̄ferenda videamns. Ac p̄ hoc qm̄ reb; creatis creatorē sine dubitationē p̄ponim; ⁊ oīs eus ⁊ summe viuere ⁊ cūcta sentire atq; itelligere. Et p̄ p̄ Justissimū speciosissimū optimū ⁊ brissimū fateamur ⁊ c. quere ibi Augu. quē p̄ntia eēt illa si rō nālīs dīc bea tum eē meliorē misero. g. de? ē brūs: si ipm qd i creatur meli? est suo opposito: b; ē p̄ p̄ realitatez ⁊ i deo ex nā rei nō ē aliq̄ mō realitas illa: s; tm̄ fūdamerū cū op̄posi to mō formalitatis h̄. Qz at̄ itells g p̄bat ibi esse ex nā rei sit ifinit? p̄bo. itells enī vt itells eēntiā diuinā p̄pre bendit vt obm̄ formalr̄ infinitum. nihil aut̄ p̄prehēdit obm̄ formalr̄ ifinitū nisi ipm p̄prehēdēs sit formaliter ifinitū. g. ⁊ c. C. p̄. itells diuinū itelligit sū ifinita itel ligibilia fm̄ Aug. i. s. de ci. dei. c. i. s. ita nec numeros p̄ i finitātē nescit oīpotēs de? ⁊ si vlsq; ad quadā summā nu merorū scia dei puenit ⁊ ceteros ignorat: qd b; vel demē tissimū dixerit: ⁊ subdit p̄ p̄. Infinitas itaq; numeri quīs ifinitorū nūerorū nō sit numeros nō tñ ē incomp hēnsibilia ei cui? sapie nō est numer? C Et si dicas. el lect? nō ē formalr̄ ifinit? iquātum itells sed inquātum ē idē eēntie diuine ifinite: ⁊ iō nō h; inquātus intellect? qd sit p̄m̄ p̄ductum alic? p̄sone ifinite: ⁊ ita non erunt deo p̄sone diuine. C Lōtra hoc arguo. q; b; modo posset dici q; p̄ritas est formalr̄ ifinita: q; ē idē eēntie infini te: ⁊ tūc nō eēt magis icōueniēs filiū nō eē formalr̄ itel ligētē q; ipm nō eē formalr̄ p̄rez: qd ē manifeste absur dum. C Probat̄ ēt ex alio: q; illa q̄ nō sit formalr̄ ifi nita i diuinis si accipiant i abstracto nō p̄dicat̄ de se in uicēz ēt p̄ idēitatē sic nec formalr̄: hec enī nō p̄ceditur p̄ritas ē inascibilitas: cui? rō dca ē di. s. q. de attributis q; illa abstractio tollit illud qd fuit cā vitatis. s. idēitatē extremorū: q; vt p̄cise sumūz neutz ē formalr̄ infini tū. ⁊ ideo neutz vt p̄cise abstractiue sumptū icludit q; sit idē alteri: s; ista ē vā. itells ē p̄ritas: ⁊ itellec? ē filiatio: s; nō sit formalis p̄dicatio. g. itells h; ifinitatem for malē qlem nō h; filiatio vel p̄ritas vel inascibilitas. C Et si q̄ras: ē ne itells oīo ifinitus. formalr̄ ex se sic eēntia? C R̄spondeo pōt dici q; sic distinguēdo res ab in uicē aliq; res est ifinita a se ⁊ i se: sic p̄ ⁊ p̄ma persona in diuinis. aliq; res ē i se ifinita: sed nō a se sic. s. fili? ⁊ sp̄ ritus scūs: aliqua aut̄ res est ex se finita ⁊ i se simplr̄ fin ta: sicut creatura. Ita p̄siderādo aliqua que nō sunt for malr̄ eadē pōt aliq; accipi tanq; ifinituz i se ⁊ oīno a se sic eēntia diua que est radix ⁊ fundamētū que ifinitatē a nullo h;: vñ Jo. Dam. c. i. z. esse dei ē velut pelagus sul stātie ifinitū ⁊ ideremiatū: aliq; at̄ ē ifinituz p̄ se ⁊ i se sed nō oīno a se tanq; p̄ria radix ⁊ fundamētū oīs ifini tatis: s; cur attributa diua: que m̄ eūdē Dam. c. s. Dicū aliq; qd sit cur eēntia: ⁊ bñ p̄r eē talia formalr̄ ifinita i se ⁊ per se: sed radicalr̄ i eēntia sicut i fūdamerō: cui sit eadem: vltcrius aliq; est qd nec i se formalr̄ est ifinit nec idem formalr̄ ifinito sicut personales p̄p̄tates. Et que rō: quare ista nō habēt formalē ifinitatem aliā a eēntia: sicut itells bēt hoc alias poterit patere.

Ad argumenta

Ad argumenta pro opinione ista nūc vltimo
improbata cū dī infinitū ex
se oīno indistinctum pōt eē pncipium distinctorum verū
est ybi illa distincta nō regunt ex rōne sui distinctiōez

potem i pncipijs: tales at regit pductio libera z nalis:
qz ad illa nō potest esse pma distinctio. sed pcepigit ali
qua distinctio i pncipijs que aliquo modo habet pnci
piare naturalr habere personas diuas. Et per hoc patz
ad confirmatiōem illam que adducitur ibi qz essentia
habet sapientiā bonitatē: z oēs alias perfectiones attri
butales añ oēm consideratiōem intellectus: z b absq
oi distinctione presupposita i eētia: vōm est: qz ille p
fectiones attributales nō regunt oppositum modum
pncipiadi nec distinctionem i pncipijs. ita eniz eētia
naturaliter est intellectus sicut ē volūtas: sifr illa attri
buta nō sunt ppxie pncipiata ab eētia diuina: lz eētia
diua pcedat aliquo modo habere rōnem perfectiōis
radicalis z fundamentalis respectu eorum.

Eld questionem

Ad questionem respondeo q^d productiones seipsas formaliter distinguuntur. g^o enim formaliter seipsa est generatio. Et spiratio seipsa est formaliter spiratio. Et ex rōnibus formalibus eorum impossibile est generationē esse spiratiōem circūscripto per impossibile quocūq; alio. Ita q^d nō o^z querere qbus distinguuntur: quia tota rō formalis vni^{us} est nō eadem toti rōni formali alterius. Hoc appet per aug. 15. de tri. c. 27. vbi dicit. Sic enī videbis qd distet naturas verba p^ossione doni. Et paulo p^o voluntatem de cognitione pcedere: nō tamē eē cognitioⁿis imaginē rē. quere totum vbi vult ex p^ossionū distinctione cōcludere distinctionem personarum procedētiū. Silr. 5. de tri. c. 9. vel. 32. cur spūs sanctus nō sit fili^{us}: cū tamen a patre creat. Et solus dicens: exit enī non quomodo natus: sed quō datus: solui^t. Ergo ibi questionem de distinctione personarum per diffictas emanationes. ¶ Et si obicitur q^d emanationes nō sunt a se. g^o nō distinguūtur a se: sequētia probatur: q^d a quo aliqd bz entitatem ab illo bz vnitatem. 4° meta. q² dicuntur ad cōuertētiā ens et vnum. ¶ R^odeo dīe specificē nō sūt a se effectiue: et tamē sunt seipsis primo distincte formaliter: ab eo tamē sūt diffictē effectiue a quo bēt esse effectiue. distinguī aut p^oio formalr nō ē distinguī p aliqd iclusum i vno aliq²: et i aliquo p^ouēire. sed se toto formaliter distinguī: et si per impossibile oē aliud a ratiōe sua circūscribas. Ita dico q^d si t^orie t^orie oppositē essēt: se totis distinguētur: et se totis eēt p^oio diuersē formaliter. Ita dico i p^oposito q^d si per impossibile istē p^oio diffictē vel p^oductiones possent eē ip^oincipiatē se totis eēt formaliter diffictē. ita q^d nihil formalr iclusum i vna esset formalr iclusum i altera. Et tū sicut p^oncipiata sūt ita p^oncipiatiue seu origiatiue distinguūt a suis p^oncipiis itelle lectu. s. et volūtate: que nō tū distinguuntur rōne sicut argutū ē: et tamen p^ontūmā op^oinōnē: s; itells formalr non ē volūtās ex nā rei. Et cū ifinitas addita alicui nō variat rōnem eius formalē: itells ifinitus nō ē formalr voluntas ifinita. Et lz nō necesse sit diffictiōem illā formalē reducere ad aliā iquātus ē formalis: tamen quod est formale i p^oncipiata reducitur ad istam distinctionem principiorum.

Ad argumenta

Ad argumenta principalia. ¶ Ad primū dico
q. vñ cludere ē eos q. ponū
quasi subm. gnatio ē ē cētia diuinā. Itā cōi creatur
gnatio sit nālis ex iclatiōe pncipy passiui: nō aut ex rō
ne pncipy actiui: q. si voluntas mea gnaret ignē de mā
illa: gnatio passiua ēēt nālis pp inclina. Sem pōe passiue
ad formā: s. pñ actiui ēēt liberū. Ita vñ si diuina cētia
ēēt q̄si subm. i diuinis respēū ppetatum personalū ē
naturaliter inclinaretur cētia ad ppetatem spūs sancti
sic ē filij: et per oīs pductio spūs sancti. s. passiua ēēt ē
nālis sicut et filij: licz ab alio pncipio actiui ēēt bec pro

Questio

etio et illa. Sed contra me non clauditur: quia nego ibi generationem sub ratione mutationis: et ideo quodcumque passivum respectu actus sicut patuit di. 5. Sed precise pono ibi generationem sub ratione productionis et termini sunt producere et productum: precise igitur dicitur illa generatio naturalis: quia illa bitudo iter producens et productum est naturalis: et naturalitas habet bitudinis est ex parte naturalitatis ipsius producetis: quia producit principio naturaliter inclinato ad agendum. et hoc modo non inspirat per. Alio modo dicitur quia generatio sumitur vno modo per generationem subiecti. vel alio modo specialiter per productionem vivum ex vivo: et hoc modo dicitur aial generari et non ignis. Et ibi contra occurrit ex parte agentis inclinatio naturalis siue forma naturalis que est per se generandi: et hoc modo vltimo videtur esse generatio in divinis. Et prima responsio forte est melior. Et ad 2^m dico quod quando paratur duo ad 3^m illimitatum finem illud 3^m non sequitur ex vniione eorum et 3^m vno eorum iter se. Exemplum. si ego sum cum deo hic: et papa sit cum deo Rome. ergo ego sum filius cum papa: non sequitur: quia deus est illimitatus per se patiam. quia est prius omnibus locis. Et ita et non sequitur. ego sum cum eternitate. et Abraham fuit cum eternitate. ergo ego sum filius cum Abraham. quia deus eternus et eternitas eius sunt illimitata. Ita et contra oppositum quod per hoc in se duplicem conclusionem perfecte. vtraque autem productio corrumpit vni secunditatem: et ideo per respectum duarum productionum est illimitatum vel quasi inde terminatum comparatum ad determinatum. et ideo non sequitur si vtraque productio sit vniuocae 3^m tali. quod ille productiones sint vniuocae iter se. Contra istud arguitur sic. Si productiones non sunt vniuocae sed sunt alterius rationis: ergo et termini productionum erunt alterius rationis. ex. 5. physici. igitur cum in terminis productus regatur talem distinctionem formalem termini non erunt vniuoci alicuius. ergo ex opposito si termini sunt vniuoci alicuius productiones erunt vniuocae iter se. Et philosophus intellectus et voluntas putantur sunt potestate operatiue reguntur distinctionem formalem et obiectis: et si respectum obiecti eorum potestate productione talem produceret distinctionem in obiectis: ergo cum termini producti regantur talem distinctionem formalem termini non erunt vniuoci. Et philosophus. productum per intellectum ex vi productionis siue est noticia genita: productum autem per modum voluntatis est amor procedens: 3^m noticia videtur noticia et amor videtur alterius rationis formalis. et contra. Et ad primum dico quod illa propositio de motibus et terminis quod adducit ad oppositum non est vera nisi quando alie due sunt vere scilicet quod forma fluens secundum quam est motus est eiusdem rationis cum forma terminante: et motus est eiusdem rationis cum forma fluente. Et ad propositum igitur applicando: productio ista non est fluxus alius neque forma fluens: neque est eiusdem rationis cum forma quae terminat formalis productionis: quia formalis terminus productionis est aliud essentiale. productio autem est refo formalis: et ideo non oportet distinctionem productionum concludere distinctionem formalis terminorum. Exemplum habet quod dicitur est de motibus per se. 5. physici. Quod idem vbi potest accipi per motum rectum et per motum circumulare quod sunt omnino alterius speciei: sic patet ex 7° physici. Quod non sunt comparabiles. 3^m forma secundum quam est fluxus et motus si est eiusdem rationis cum termino non est ex hoc distinctiua rationis motuum. Ista ratio tacta est. scilicet. di. 2. q. de productionibus. per argumentum contrariorum. Et si obiciatur forte primum termini et termini non formales erunt non vniuoci ex quo non productiones sunt vniuocae. et ita potest quod sunt primi termini erunt non vniuoci inter se: et ita neque erunt vniuoci in. Et contra productio non clauditur formaliter essentia divina. potest autem clauditur formaliter ea: quia persona non est terminus proprietatis siue refo. 3^m hypothesis subiectus in natura divina: sic scilicet. non terminus clauditur proprietatem individualem 3^m est natura humana: 3^m n. primi termini sunt eiusdem rationis cum productionibus quantum ad 3^m per primi termini includunt relationes: et productiones sunt relationes: non tamen sunt eiusdem rationis quasi ad quod: quia primi termini non tamen includunt relationes: sed et absolutum: et tunc non oportet eas terminus distinguere sicut productionem

Prima

nes distinguuntur: qz que includit aliqua distinctiua nō
o3 tñ distingui sicut illa. vt oām ē. s. di. s. q. illa. Utruz
de' sit i gñe: qz ofie sūt pmo diuerſe: nō tñ includētia eas
sūt p diuerſa. ¶ Ad aliud d' potētys dico q' vt sunt pōe
opatiue nō regūt distinctū obm formale: imo illō idēz
qō ē pmo obm formale itell's diuini. Et etiā pimum
obm 7 formale voluntatis diuine: ita q' vtraq; pō btiſi/
caſ in eodē obp pzio fm eandēz rōnem formalem pmi
obi: nulla enī perfectio quasi radicata i ipsa eēntia diui
na est pmo beatificatiua itell's vel voluntatis diuine: s3
ipsa eſſentia diuina sub oimoda pma rōne. vt cōt fun/
damentū ois perfectionis in diuinis: ita q' argumētū ē
ad oppositū: q' sicut nō regit distinctio formalis i obi/
iectis: vt sūt pōe opatiue: ita nec in potētys vt sunt pro/
ductiue. ¶ Ad 3^m dico q' nō est ad ppositū: qz tenētes
i diuinis gñatiōem eē equocā i se habere dicere eam
i se equocā eē pp equiuocatiōēz termini producti a pro/
ducēte. Sitr hñt dicere spiratiōem in se eē equiuocam
ppter differentiam spirantis a spirato: nō igr suffice/
ret eis ad istā cōclusionē q' genitū 7 spiratū eſſent equo/
ca. ¶ Argumētū autem in se si qd probet nō probat ni/
si distinctiōem geniti 7 spirati: vel formalīū terminorūz
gñationis 7 spiratiōis: 7 ita non ppositū eoz. ¶ S3 d'
arguo sicut nō tñ noticiā vt noticiā: 7 amor vt amor sunt
alterius rōnis: sed et noticiā vt noticiā actualis ē alteri/
us rōnis a memoria. Et amor vt amor est alterius ra/
tionis a volūtate vt ē actus pms. ergo si ccedat disti/
ctio formalis i terminis productionū. f. noticiē 7 amor/
is: 7 q' producāt isti termini. f. noticiā 7 amor vt tute me/
mozie 7 volūtatis a3 ccedere distinctiōēz formalē pñ/
cipy productiui a termino formali producto: 7 ita equo/
catiōem i vnaquaq; pductiōe. ¶ Rñdeo pōt dici q' il/
lud assumptū. f. q' genitū ex vi pductiōis sue. f. gñatio/
nis sue sit noticiā actualis: pōt distigui de pmitate origi/
nis 7 pmitate adeqñtatis. Si itelligat de pmitate origis
pōt negari: qz tūc nō eēnt tres psonē vniformiter deus.
eēntia enī in patre itelligi eſſe i eo quasi pncipium 7
fundamētū cuiuslibet pfectionis. Et tunc si in filio pze/
itelligi noticiā ante eſſentiam: filius tūc nō hēret eſſē/
tiam añ quodcūq; aliud in se: sicut non ante noticiam
7 ita nō eſſet vniformiter deus cum patre. ¶ Quātū
igitur ad istam pmitatem. s3 non sit originis. correspō/
det tamen pmitati originis plurium perfectionum in
vna creatura: potest dici q' pimum i quacūq; persona ē
eēntia: q' quando aliquid continet in se plures perfecti/
ones cōicabiles: cōmunicans illud vnum communicat
omnes perfectiones in eo. eo ordine quo nate sunt eſſe
in illo vno. Exemplum tam in distinctiōe rerum q' nō
rerum: tamen ex parte rei. pimum quidem: si ignis ge/
neraret totum ignem 7 pduceret tam materias q' for/
mam pns origie cōicare materiam q' formā eo ordine
f. quo illa sunt i generante. Exemplum scōi. ignis ē sub/
stātia corporea ianimata 7 clemētum: sicut tunc sūt ista
per ordinē i igne gñante. ita cōmunicatū simili ordine
igni genito: 7 tamē pms terminus fm adeqñtationem est
ignis vt ignis: qz hoc est quod pncipaliter intendit ignis
gñans. 7 i quo perfectissime sibi assimilāt ignis genitus
f. ignis vt ignis. Ita pōt dici i pposito: q' s3 eſſentia diui/
na i qualibet persona sit oīno pimum quasi fundamētū
cuiuslibet perfectionis eſſentialis. prima tamen perso/
na appropziatē h3 memoriaz: 7 vtute illius pncipy pdu/
ctiui pducit pma pductione adequate scōam personā:
7 scōa persona quasi adequate pncipio pductio pducit
vt noticiā actualis: 7 spūs sanctus quasi adequatus
suo pncipio pductiui productur vt amor actualis. S3
ad hoc vt stare argumentum. qz yniuocatio vel equi-

Distinctiones

notatio magis videtur concludi ex pmitate adequatio-
nis q̄ ex pmitate originis: lz enim sol sit suba r̄ vermis
sit suba: non ppter hoc d̄ generatio ynuoca vermis a
sole: q̄ nō assimilatur sibi terminū in forma specifica. Ita
igitur hic v̄t eguocatio ex quo p̄mus terminus pductus
adequatus nō est: q̄o ynuoce eiusdē rōnis cū p̄ncipio
pductio. C. R. n̄deo r̄ dico q̄ nō est eguoca pductio si
p̄ncipium pductiuum nō ē eiusdē rōnis cū termino
formali pducto loquendo de termino formali. p̄mo p̄
ducto r̄ de p̄ncipio p̄mo pductio. sed regit q̄ illud q̄d ē
p̄ncipium pductiuū nō cōicetur eiusdē rōnis genito: et
q̄ illud q̄d ē terminus formalis pducto nō sit eiusdē
rōnis in pducte: opposita aut̄ istozum sunt i p̄posito: q̄
memoria est formaliter in noticia genita actuali: r̄ noti-
cia est formaliter in persona generante.

Preterea diligenter annotādū ē: q̄ gēnia
ē p̄cessio spūs sancti: eterna videlz q̄ ineffabi-
lis ē: qua a p̄e r̄ filio eternalit̄ r̄ sine tpe p̄ces-
sit: r̄ tpalis qua a p̄e r̄ filio ad sanctificandā
creaturā p̄cedit. Et sicut ab eterno cōiter ac-
sit p̄cedit a p̄e r̄ filio: ita r̄ in tpe cōiter r̄ si-
mul ab vtroq̄ p̄cedit ad creaturā: nō diui-
sim a p̄e in filiū: r̄ a filio ad creaturā. Unde
Aug. in. xv. lib. de trinit. ait. Spūs sanctus nō
de p̄e p̄cedit in filiū: r̄ de filio p̄cedit ad san-
ctificandā creaturā: sed simul de vtroq̄ p̄ce-
dit: q̄uis hoc filio p̄ dederit. vt sicut d̄ se: ita
etiam de illo p̄cedat.

De temporali aut̄ p̄cessione Beda i ome-
lia dñice prime post ascensionē ita loquitur.
Cuz gr̄a spūs sancti datur hoibus: p̄fecto
mittit spūs a patre: mittitur r̄ a filio. p̄cedit
a p̄e: p̄cedit r̄ a filio: q̄ r̄ eius missio ē ipsa
p̄cessio. Hīs verbis aperte ostendit donatiōez
gr̄e spūs sancti dici p̄cessionem vel missionē
eiusdem. Sed cū donatio vel datio nō sit ni-
si temporalis: constat quia r̄ bec p̄cessio
sue missio temporalis est. C. Bis. XIII.

Ircā istam

14. distinctionem
r̄ duas sequentes.
15. r̄ 16. Ubi magister agit de p̄cessi-
one tpali spūs sancti queritur ynum.

Utrū quelibet persona diuina mit-
tat quālibet personā r̄ mittat. C. Vide-
tur q̄ sic: q̄ quicqd ē eēntiale i diuinis

conuenit tribus. Missio tam actiua q̄ passiuā est quid
essēntiale: quia dicit respectū ad creaturā: respectū aut̄
ad creaturā cōmunis est tribus. Qz aut̄ taz mittere q̄
mitti dicit respectū ad creaturā: p̄batur q̄ dicitur d̄
deo ex tempore. nihil aut̄ dicitur de deo ex tpe nisi q̄d
dicit respectū ad creaturā. C. Itē in Jo. de patre dicit sal-
uator r̄ de seipso. Ad eum veniemus r̄ ergo p̄t ēt venit
temporaliter ad aliquem. hoc venire dicit aliquē effectū
trinitatis. ergo videt q̄ pater possit mitti a tribus perso-
nis sicut filius r̄ spūs sanctus. C. Itē fm Aug. ad dar-
danum quēlibet persona dat r̄ datur. ergo pari ratione
mittit r̄ mittitur. C. Cōtra. Aug. 4. de trinit. ca. 20. Sed
pater cum ex tempore a quoq̄ cognoscitur: nō dicitur
missus: non enim habet de quo sit aut ex quo p̄cedat.
C. Ad B̄ ē adducit maḡ auctoritatē Aug. in līt. 1. r̄

XIII.

In ista questione

videtur eē opinio maḡ
q̄ mitti nō conueniat tri-
bus: sed tm duabus personis p̄cedentibus. q̄ fm Aug.
nulla persona mittitur nisi que habet aliā de qua sit fm
hoc. mittit dicit respectū ad creaturā: tm cōnotando re-
spectum p̄cessionis eterne. sed mittere ē cōmune tribus
fm maḡm. q̄d probat per auctoritatē Aug. 2. de tri-
cap. 6. vel. 2. vbi dicit Aug. de filio. Proinde mitti a p̄e
fm spū sancto non potuit. Et probat. q̄ pater intelligit
mississe eum: fm q̄ fecit eum ex femina: q̄d non fecit p̄
sine spū sancto. ḡ spiritus sanctus misit filium. Et cōstat
q̄ ipsemet seipsum misit. sicut habet ab Aug. eodem
cap. ḡ mittere conuenit cuiusq̄ persone. Et hoc p̄bat
magister per rōnem: q̄ alias aliquid efficeret vna p̄sōa
trinitatis quod non alia: cum mittere sit effectū aliq̄
creare. C. Contra istā opinionem potest argui. Si mitti
ip̄tat aliquo modo duplicem respectū: eternū r̄ tēpo-
ralem: cū non dicat respectum nisi ad eū cui mittit vel
q̄d mittentē: p̄ q̄ p̄mus est cōis tribus: q̄ est respectū
rōnis ad extra. sc̄s aut̄ est realis aut rōnis: si rōnis ergo
potest esse i patre respectu sui sicut pater p̄d̄ari r̄ da-
re. Non enim repugnat p̄i mitti p̄pter respectum ra-
tionis tm: si mitti dicat respectū reale tm ad mittentē:
puta p̄cessionem a m̄tente. igit̄ mittere non est esse-
ntiale: quia tunc spūs sanctus non mitteret filium cū nō
producat eum. C. Preterea. mittere r̄ mitti vident̄ idē
significare. lz diuersimode quantū ad modos gr̄amati-
cales. igit̄ si vñ nōnotat aliquē respectū ad intra reliquū
nōnotabit. Si igit̄ mitti cōstat p̄ducti. igit̄ mittere
cōnotat p̄ducere. Et ita neutrum ē mere eēntiale.
vel si vñ nōnotat respectū ad intra p̄ reliquū. lz tm
resp̄m ad aliqd extra. Et ita vtrūq̄ ēt cōe tribus. Et
hoc est q̄ sic breuiter p̄t argui. Si mitti includit p̄du-
ci. ḡ mittere includit p̄ducere. ergo spūs sanctus non
mittit filium. quia non p̄ducit eum. C. Preterea mitte-
re r̄ mitti videtur dicere relationes oppositas. ḡ smi-
tere non includit p̄ducere: nullo modo correlatiuum
includit correlatiuum.

Videtur aliter

posse dici ad questionē. Ma-
nifestū est enī fm intentionē
Aug. 4. de trinit. cap. 20. q̄ nō d̄ missus. ḡ opz q̄ mitti
cū hoc q̄ dicit respectū ad extra cōnotet p̄ductionē ad
intra. Et tunc rōnabile v̄t cōsimiliter dicere de mittere
q̄ lz dicat p̄ncipaliter respectus actiōis actiue ad extra.
tm nōnotat resp̄m p̄ductiōis actiue ad intra. r̄ sic neutrum
est mere eēntiale: sed mitti tm̄ uenit p̄sone p̄ducere r̄
mittere tantus persone p̄ducenti. Et ita sunt due per-
sone mittentes scilz pater r̄ filius: r̄ due tātū misse scilz
filius r̄ spiritus sanctus. Nec aliqua persona seipsā mit-
tit: nec producta p̄ducentem. Diuis simile potest ha-
beri in alio. nam pater dicitur per verbū creare. Et pos-
set concedi filium creare per spiritū sanctum: non autē
sic eēntialiter. vbi creare per filiū nō dicit absolute acti-
onem ad extra. sed actionem cū auctoritate: r̄ in hoc cō-
notat p̄ductionem actiuā in operante respectu illi-
us persone per quam quasi subauctoritate operatur.
C. Ita posset dici q̄ mittere personam est operari per
eam: r̄ ita operari effectum cum illa persona per modū
auctoris dantis illi persone actionem. q̄d tantū cōuenit
p̄ducere resp̄m p̄sone p̄ducere. Et mitti diceret idē
q̄d subauctoritate opari vtute p̄sone mittentis: q̄d nō est
nisi q̄i p̄sone opans accipit ab alia vtutem agēdi. Et ad
illud q̄d maḡ adducit p̄ se de Aug. q̄. s. s. mittit filium.
Et q̄ filius mittit se posset exponi p̄mo. p̄imum de fi-
lio incarnato non de filio vt incarnado. quō Ambro. in
3. lib. de. s. s. c. 2. vel. 3. dicit q̄ spiritus domini misit filiū

Questio

sicut legit̄ Jsa. 61. Spūs dñi super me. r̄. bñ dicit Ambro.
Spūs dñi misit me ad p̄dicandū: q̄ quasi filius hois
ē missus r̄ vnctus. nam fm deitate nō sup̄ xpm ē spūs.
sed in xpo. ergo illa auctoritas Jsa. que dicit. xps missus
a. s. intelligitur de xpo hoie: nō at de missione vbi eter-
ni incarnandi. Sitr posset exponi illa auctoritas q̄ fili-
us misit se. C. Ad arḡm ē maḡ posset dici q̄ p̄ia nō valz.
q̄ cōmutatur quāliter i q̄d. nō enī segtur. filius non op̄a-
tur per filium sicut pater per filiū. ergo p̄ aliqd operat̄
q̄d nō filius. sed segt. ḡ aliquo mō alio op̄at̄ p̄ quō non
opatur filius: q̄ auctoritate ē: r̄ hoc ē v̄p. Ita etiam
si pater mittat filium r̄ nō filius se: v̄s inferri q̄ auctori-
tas agendi effectum in creatura est in patre r̄ non in fi-
lio. r̄ hoc est verum.

Licet autem

hec via videatur p̄babilis. tm q̄
auctes Aug. videt̄ soare nō tā-
tum de xpo hoie misso: sed de vbo eo misso: q̄ incarnan-
do: sicut ipse dicit. intelligit̄ missio ipsa incarnatio. ideo
p̄t teneri opinio maḡ: hoc mō fm Aug. 4. de tri. ca. 20.
vel. 50. Filius cū ex tpe cuiusq̄ p̄fectus mente concipit̄
mitti q̄d d̄. Et plani⁹ hoc idē paulo p̄. Mitti est de
filio cognosci q̄ a patre sit. Ita spūs sc̄m mitti est cognov-
sci q̄ ab illo p̄cedat. mitti ergo est manifestari personā
p̄cedere: nec uenit oibus p̄sonis: q̄ nō oēs p̄cedunt: r̄
mittere ē manifestare personā p̄cedere. hoc mā festare
ē mere cōe: q̄ tota trinitas manifestat p̄sonā p̄cedentem
p̄cedere: lz manifestari p̄sonā p̄cedere nōnotat p̄sonā p̄-
cedere. C. Et si ista sūt significata istoz vocabulorū: q̄
significata accipiēda sūt ex vsu auctozū: segt q̄ mittere
sit mere eēntiale: nec nōnotat resp̄m reale eternū i mit-
tente. Sz mitti nōnotat resp̄m in p̄sone missa q̄ten⁹ ma-
nifestatur eius p̄cessio eterna. Et posset q̄d aliqd v̄bū
imponi: q̄d significaret manifestare p̄sonā p̄cedere: r̄
eius passiuū: q̄d significaret manifestari personā p̄ce-
dere: r̄ illud actiuū ēē p̄e trib⁹ p̄sonis: passiuū tm̄ p̄e
teret duab⁹ p̄sonis q̄ p̄ducit. C. Scdm hoc ad argumē-
ta que sunt op̄i. maḡ. C. Ad p̄m dico q̄ mitti dicit
respectū rōnis ad mittentē formalit̄: sed nōnotat respectū
eternū: nō q̄dem ad mittentē: q̄ mittēs: sed ad aliquē
indistincte. vñ bec p̄p̄t nō gāda. q̄ mitti nullū resp̄m
dicit: nisi ad eū cui mittit: vel ad mittentē: si intelligat̄ in-
quātū mittēs. r̄ B̄ tam de p̄ncipali significatio q̄ de p̄no-
tato: dicit. n. cōnotado resp̄m p̄cedentis r̄ hoc ad p̄du-
cens nō inquit mittēs: q̄ etia: aliqua persona mittēs
potest esse nō p̄ducens: lz semper p̄ducens sit mittēs.
C. Ad scdm p̄cedo q̄ actiuū r̄ passiuū significant idē
sub alio r̄ alio modo gr̄amaticali: sed aliquid idē p̄t ēē
cōnotatum in vtroq̄: quod nō diuersificat penes istos
modos. Manifestare quidem r̄ manifestari que p̄nci-
paliter importātur: diuersificat penes illos diuersos
modos: sed non ita hoc q̄d ē personā p̄cedere: illud. n.
est q̄d cōnotatur vniformiter tam per actiuū q̄ p̄ pas-
siuū. Exemplū huius i alijs: scio ignē calefacere: r̄ sci-
tur ignem calefacere: lz bec sit variatio grammatica-
lis quātū ad scire r̄ sciri: nō tamē quātū ad illud q̄d nō
tāt esse terminus ipsius scire. illud enim vniformiter se
habet vtrobiq̄. Et si imponeretur vñ actiuū ad si-
gnificandum hoc totum scire ignem calefacere: suū pas-
siuū nō cōnotaret sciri ignem calefacere: sed tm̄ ipsum
sciri per modum passiuū. r̄ illud aliud nōnotaret p̄ mo-
dum actiuū. C. Et per B̄ p̄ ad illam confirmationē: mit-
tere r̄ mitti sunt relatiua: quātū. s. ad formalia signifi-
ca: r̄ vtrūq̄ dicit per se respectū rationis: tm̄ vñ istozū
potest includere vt nōnotatum aliquod extremum rela-
tionis: r̄ reliquū non includere correlatiuū illius: sicut
in exemplo posito apparet: q̄ illud verbū sic impossitū

Prima

includeret calefacere: r̄ tamen verbum passiuum corre-
spondēs sibi non includeret hoc q̄d ē calefieri.

Ad argumenta

p̄ncipalia. C. Ad p̄m dico
q̄ nō oē dictum de deo ex tē-
pore est cōe tribus q̄ importat nō tm̄ respectu ad cre-
aturā: sed cū B̄ cōnotat respectū intrinsecum: sicut ē
de mitti. C. Ad 2m concedo q̄ pater venit inuisibiliter
r̄ inhabitat. sed tamen non d̄ mitti: quia non h̄s de quo
sit: non enim manifestatur p̄cedere nisi p̄cedat: tamen
manifestari potest absolute vel manifestari q̄ p̄ducit:
sed manifestari sic non notatur per mitti. C. Ad 3m p̄ce-
do q̄ quelibet persona dat quālibet: q̄ dare est liberali-
ter cōicare: quelibet autē seipsam cōicat liberaliter vo-
luntate vt sui est. Nec segtur ex hoc q̄ quelibet mittat
quālibet: q̄ iam p̄s. quia dare non includit talem respe-
ctum intrinsecum: quāle includit mitti.

Iam nūc accedamus ad assignandā mis-
sionē spūs sancti: qua inuisibiliter mittitur in
corda fidelīū. Hā ipse spūs sanctus qui deus
est: ac tertia i trinitate persona: vt supra ostē-
sum est: a patre r̄ filio ac seipso tpaliter p̄ce-
dit. i. mittit ac donatur fidelibus. Sed que
sit ista missio siue donatio: vñ quomodo fiat
considerandum est.

Hoc autē vt intelligibilis doceri: ac pleni-
us perspicere valeat: p̄mittendū est quiddā
ad hoc valde necessariū. Dictū quidem ē su-
pra r̄ sacris auctoritatib⁹ ostensum: q̄ spūs
sc̄s amor ē p̄is r̄ filij: quo se inuicem amant
r̄ nos. Hīs aut̄ addendū est: q̄ ipse idē spūs
sc̄s est amor siue charitas qua nos diligim⁹
deum r̄ p̄mū: q̄e charitas cū ita ē i nobis
vt nos faciat diligere deū r̄ p̄mū: tūc spūs
sc̄s d̄ mitti vel dari nobis: r̄ q̄ diligit ipam
dilectionem qua diligit p̄mū: in eo ipso
deus diligit: quia ipsa dilectio deus est idēst
spiritus sanctus. C. Distin. XVII.

Ircā

distinctionē. 17. quero. C. Utrū
necesse sit ponere charitatem
creatam formalit̄ inherētē nāe beatifi-
cabili. C. Qz nō. Aug. 8. de trinit. c. 7. vel
31. Qui diligit p̄mū. p̄is ē vt ipaz p̄e-
cipue dilectionem diligat. dilectio at̄ est
de⁹. p̄is igit̄ ē vt diligat deus. C. Quero

quō accipit dilectionē in mōre. si formalit̄: heo p̄posi-
tum: si effectiue: tūc erūt q̄tuor termini: quia maior nō
est vera nisi de dilectione formali qua diligit p̄mū.
Si ēt dicas q̄ p̄ter istā dilectionē que ē spūs sanctus ē
alia dilectio formalit̄. ḡ f̄aacia p̄ntis est in argumento.
arguendo sic. diligit dilectionē formalit̄. ergo hanc
quia antecedens potest verificari p̄o alia. si ergo argu-
mentum debeat tenere: oportet q̄ deus sit formalit̄
dilectio: que est formalit̄ in diligente respectu p̄xi-
mi. C. Item de trinit. 15. c. 18. vel. 49. nullū ē isto dei vo-
no excellētī: supple q̄d ē charitas. sed nullum donum
dei est excellentius spiritu sancto. ḡ spūs sanctus ē cha-
ritas. Istud argumentum similiter non valeret nisi ēē
de charitate formali: et q̄ spiritus sanctus precise crit
illa. C. Si dicat ad istas auctoritates q̄ spūs sc̄s d̄
catur charitas calit̄. C. Obuiat in hac lītā maḡ addn

Egula hiberna Lichth. 3. q. 1. 1. 1.

Distinctionis

Ad argumēta

que scā sūt 3° opī. que ē 4^a in ordine. ¶ Ad p^o negare maiorē: q^o dicere q^o duo distincta spēs pnt esse sibi inuicē cā equoce piales: s^o nō totales. ¶ Ad pbatōes ei^o q^o est per gminētiā cā equoce. ¶ B^o ista pbatō t^o de cā totali: nō pono circuli in causis equocis totalibus. ¶ Ad aliā pbatōes dico q^o duo effcūs compari ad vñā cām cōem eoz pnt hē ordinē mutuū ad se inuicē i rōe cāe piales: sic spēs intelligibilis i intelligere opando ad intellcū agentē i possibīle: q^o respēu intellcūis piales cā ē spēs: i possit poni intellcū ēē aliqua causa spēi p quātō itēdit cā. ¶ Ad aliō pōt dici q^o nō oēs actū generatiū hīc: ēē rōne gēdi: sic hīcū genit^o pōt ēē rō quō: quēadmodū vñs solis nō pōt ēē p^o quō respectu oīs act^o respēu cui^o forma genita a sole pōt ēē p^o quō. ¶ Cū vñ dī q^o q^o dē cā cause rē. vñ ē sicut remotum q^o s^o nō sic immediatū quo. ¶ Ad 3° dico q^o in quātōcūq^o gdu hīcū nō possit supplere totā vicē pōe: q^o tū cālitas ē sicut diminuta: i cālitas pōe diminuta: tū alteri^o rōnis ē cālitas hīcū q^o cālitas pōe: q^o ex rōne sui hīcū est cā 2^a. q^o pōt vñ. i ita si i finitū augerē nūq^o possit fieri p^o vñ: sic vñs gñatiua pñs quātūcūq^o augerē nō possit fieri virtus solis. ¶ Non igr eiūsdē rōnis est causa: liras hīcū cālitate pōe: vt illa intensa possit ascedē ad hīcā. sed sp alteri^o rōnis: i tū cū ista cāns actū gfectio rem. ¶ Ad vltimū. illud suppositum negabitur: materia sequenti de augmento charitatis rē.

Qui vult tenere

ne pōt rīdere ad rōnes pñcipales adductas p prima pte. ¶ Ad p^o pō vel potens vñ hīcū: q^o ipse ē quēdā incliatio ad opatiōes: nō gde vt pō actiua ad agere: sed vt forma pōr inclinat ad formā posteriorē: sicut grauitas ad deorsū. ¶ Ad illas cōditiones q^o tuor dicere q^o delectatio ē ex pñcētiā opatiōnis ad pōm i obm circa qd ē opatiō: q^o pñcētiā ē obm ad pōm inq^o tū recipit actiōem: nō inquantum elicit eam: q^o factio sola vt factio nūq^o est delectabilis. ¶ Et iō pō delectatiōem nūq^o o^o ponere rōnem pñcipy actiui. Sicut facilitatio expeditio i pñpitudine ponit rōe pass. q^o passum pōt difficulter recipere qñ nō est dispositus: i impedit i tarde vel nō pñp. Et rōne idispōnis pass. si est ibi difficultas tarditas i indispō. g agēs pōt expedit te pñp. i facilis agere ppter dispōnem pass. i habit^o ē talis dispositio i passio. ¶ Qñ igr dī q^o nō ē difficultas ad patiendū q^o passum ē summe dispositum. B^o q^o per abnegatiōē dī ē dispositum: sed nō p rōnem dispositiōis pñcētiā. ¶ Exēplū dī ligno sicco i entro: i lignū gde neut^o ēēt sume dispositū ad calozē pñatue. i. p carēntiam cuiuscūq^o dispōnis oppositē: nō autem summe dispositum pñtue per pñtūem dispōnis pñcētiā qualis est siccitas. Et si ista pñcētiā ēēt cū sensu lignū siccu delectabilis calefieret: nō sic lignū neutrum: q^o nō sic sibi cōuenit forma recepta. ¶ Ad aliud de inclinatiōe pōt dici q^o inclinat sicut forma pōr ad susceptiōes forme posterioris: sic grauitas inclinat ad esse deorsū: ēēt fm eos q^o dicunt grauitatem respēu descensus nō esse pñcipy actiui: nec o^o sic passue inclinas ēēt rōnem recipiendi formā ad quam inclinat: sicut nec grauitas est pñcipy receptiui vbi. ¶ Ad aliud de scientia dico q^o scientia per quas aia reducitur de potentia effctiali ad accidentalem est species intelligibilis ip^o obi. i de illa concedo q^o ipsa est pñcipy actiui respēu considerationis: sed illa species nō est habitus de quo loqmur qui est qualitas derelicta ex actibus frequēter elicitis: ista enim spēs pñcedit naturaliter pñm actū elicitum circa obiectum circa quod est. Et licz ista spēs

XVII.

posset esse radicata in intellectu: i cum fuerit radicata posset dici habitus: non tñ est iste habitus qui generat ex actibus frequētibz sicut dictū ē. ideo omnia verba que loquuntur de specie tanquā de habitu non pñcedunt ad intellectum huius conclusionis. nec etiā illa que accipiunt sciam p^o ista specie. distinctio istoz habituum. i. habitus qui est spēs intelligibilis i habit^o intellectiui pñcētiā dicitur pñcedit in 2° lib. di. 3°. ¶ Per hoc apparet ad illud quod adducitur dē esse quo. dico q^o scitētia stricte accipiendū p habitū accipit ex speculationibus nō ē ppe quo speculatur: sed qdā inclinatio ad facili^o rē delectabilē speculandū. illud autē quo vt pñcipy actiui ex parte obi speculatur est spēs intelligibilis. ¶ Ad aliud dī q^o hīcū intellectus pñcētiā dicitur pñcedit ad pñcētiā: nō q^o illa pñcētiā sit ei^o vt pñcipy actiui: s^o quasi terminans inclinatiōes ei^o sic aut vel ip^o potētiē bituate vel alteri^o pōe vt pñcipy actiui: sicut electio recta pñcētiā actiue elicitur a volūtate i non a pñcētiā que tñ est habitus pñcētiā respectu istius electiōis: q^o inclinat ad eam: s^o nō sit pñcipy actiui.

Ad argumēta

alia adducta p 5° opinio. que est 6^a i ordine que videtur ostendere q^o habitus moralis in quātū est vñs est pñcipy actiui actus in quātū est moralis. ¶ Rūdo q^o bonitas moralis vt pñcedit ēē integritas oīum pñcētiā i actū i circūstantiā: i hoc pñcētiā vt ille conditiones dicitur a recta rōne debere inesse actui simplr. g ē necessarius ad bonitatem actus moralis: q^o ea pñcedat dictamen cōpletū rōnis: cui recto dicamini conformet tāq^o mensuratū mensurē: sed nō o^o istud dictamē ēē ab hīcū intellectū aliquo mō: puta pñcētiā. nec istum actū cōformē dictamini elici aliquo mō ab hīcū morali appetitū. ¶ Simplr enī dictamē rectū pñcedit pñcētiā: q^o per ipsum generatur pñm gradus prudentie: i ita sicut recta electio pñcedit habitū moralem. quia per ipas electionem generatur vñs moralis i pñm gradu: tunc igitur i pñm actu recte dicitur sine prudentia generata i recte moraliter eligit sine virtute morali generata. tñ pñcētiā ex pñm actu vñs alys pluribus rectis dictaminibus generata magis ēē. at ad consimilia dictamina eligenda. i. ad recte concludendum conclusiones syllogismozum practicozum de omnibus circūstantiis que debent esse in actu eliciendo. Simplr vñs moralis generata post pñm actum magis inclinat ad acc^o eliciēdos similes illis ex quibus est generata. ¶ Intellegendum autem q^o illud qd generatur de virtute morali est quedam qualitas de cuius ratione vt est absolute talis qualitas nō est cōformitas eius ad pñcētiā: pñcedit enim eadem qualitas generari ex actibus similibz in eadem specie elicitis sine prudentia. immo cum ratione erronea si inesset: sed ista qualitas que generat ex istis actibus fm speciem nature nō est virtus ex B^o q^o ē quedā qualitas: s^o ad hoc necessario requiritur cōformitas eius ad prudentiam: vel quod est expressius ipsius cōpñcētiā cum prudentia in eodem operante. semper quidem sine prudentia inest sine nō semper habitus iste est natus esse conformis prudentie si inesset. sicut habitus abstinendi generatur ex actibus factis ex rōne erronea semper quātū est ex se natus esse cōformis prudentie. s^o prudentia nō inest quēadmodū alius habit^o gñatus ex actib^o excessiuis nō ē natus esse cōformis: qñ igr qñtas q^o nata ē ēē conformis prudentie cōpñcētiā cum ea: tñc nō solū h^o cōformitātē apñcētiā sed actualē ad prudentiā: q^o ad filia inclinat vñs hīcū: i act^o elicit^o fm inclinatiōem istoz duoz hīcū ē bon^o moralis q^o si ēēt elicit^o fm inclinatiōem illi^o soli^o qñtatis que ē materialis

Questio

virt^o moralis prudentia nō cōpñcētiā in eodē operante nec inclinat ad actū illū nō ēēt act^o ille bon^o moraliter. Sic igr p^o q^o ista qñtas q^o est māl^o vñs moralis q^o p hoc habet pñcētiā rōne vñtis moralis: q^o cōpñcētiā prudentie se h^o ad prudentiā qñtē sic cā 2^a ad pñm. i hoc respectu eiusdē effcūs cōis eliciēdi ab eis. tñc. n. prudentia ē qñtē cā pñm hīcū moralis est qñtē cā posterior. Iste autē due cāe sūt cōpñcētiā ad actū eliciēdi pñt ei tribuere bonitatem moralē: quā nō possit solus hīcū scōs sibi tribuere: si cō sine prudentia: vel sine rōne recta: tribuere qdē morale bonitātē est tribuere cōformitātē ad rōnē rectā. i hoc tribuit qñtas illa nō ex B^o q^o qñtas solū: s^o q^o i cādo cōpñcētiā prudentie sūt inclinat. pñ igr q^o ista qñtas q^o est virt^o ex B^o q^o virt^o nō h^o cālitate spālē. spālē bonitatis moralis actiui: s^o tñ ex hoc q^o ē virt^o h^o cōpñcētiā cū qdā alia causa eiusdē act^o: q^o cā sūt cōpñcētiā ad eliciēdi actū tribuit illi actui bonitatem moralē: q^o cōformitātē morale sibi ip^o s^o ad hūc tñ hīcū iste nullā cālitate h^o respēu act^o ex ista rōne q^o cōpñcētiā ei^o cū prudentia: sed tñ ex rōne nāe sue vñ ē h^o qñtas. Et iō nullo ē pñcedēda cālitas aliq^o spālē hīcū vñ moralis vñtra illā q^o pñcedit sibi vñ ē iste hīcū. Et est aduertendū q^o ista bonitas vt attribuit prudentie sic inclinat sic dicitur ēē in pñm nō nēcio pñcētiā hīcū prudentie nec solū: s^o actui illi q^o natus ē ēēt act^o prudentie q^o est dicitur rectū. si. n. illud istū: i fm cū tāq^o s^o mēsurā appetitus appetat: rect^o ē act^o moralis. Et si illud dictamē rectū nō inest: tñ prudentia inesset s^o quā intellcū possit recte dicitur: ad hūc act^o elicit^o sine dictamē recto nō ēēt pñcētiā bon^o. Itaq^o prudentia qñ nō inest sufficit ad actum morale dictamē rectū: qñ autē prudentia inest ipsa nō sufficit sine actu suo elicit^o: i ita istaz rectitudinem quā tribuit pñcētiā actui morali tribuit mediātē actu pñcētiā prudentie.

Ad illas igitur

quē ad adductas p 5° via que vñt sonare q^o vñs vñ virtus effectiue cāt bonitatem morale act^o. p^o ad illā de 2ª ethic. op^o ei^o bonū reddit: dico q^o vel reddit inclinando. i B^o sibi appetit i eo q^o hēc qñtas in spē nāe: vel si B^o nō sufficit. sic inclinat sine prudentia reddit igr vñ vñs ē. i. vñ cōpñcētiā prudentie. reddit qdē i suo gñe cāe: q^o vt cā 2^a ē B^o virtute cāe supioris q^o ē prudentia. ¶ Si igr teneat 3ª via: puta de actiuitate hīcū. sic reddit actiue: s^o vt cā pñal 2^a. ¶ Si autē teneat 4ª via: tñc reddit p modū inclinatiōis. i B^o nō ēē B^o solo q^o ipsa inclinat: s^o ex B^o ipsa vñs cū prudentia vñtue inclinat. ¶ Ad aliud dī moderari: dico q^o vñs moralis nō moderat actiue passionē qñ cā factam ab obo faciat esse minozē. obz. n. delectabile pñs nāliter mouet fm vltimū sui: s^o hīcū pōt facere obm min^o pñcētiā potētiē bituate q^o potētiē n hituate. sic graui discōueniens est furus magis q^o corpi neutro: s^o grauitas nō ēēt pñm actiuium descēns. Ita potētiē fm se conueniens ēēt aliq^o delectabile excessiū. potētiē aut bituate p hīcū inclinat ad act^o moderatos est discōueniens vel nō ita pñcētiā illud delectabile excessiū: i p tātō qñ p repugnātiā formale vel virtuale ad habitū habit^o discōueniens vel excedēs moderatē ne delectabile imoderate delectet. ¶ Et ex hoc nō segit aliq^o actiuitas habitus: sic nec būditas in ligno: s^o ipsa moderet ne ignis ita vehe- mēter calefaciat sic corp^o siccu. ¶ Alor pōt dici q^o virtus moderat passionē nō iā factā: s^o siēdā p qñto inclinat potētiā: i hoc cū prudentia cōpñcētiā. vt fugiat imoderata delectabilia q^o natus sunt ferre delectatiōes imoderatas i nō admittat nisi delectabilia que nata sunt moderate delectare. i in hoc moderat nō gdes delectatiōes inextricem minūdo: sed imoderatā que inesset pñcētiā. ¶ Ad aliud q^o sine iusticia nō pōt q^o opari iuste. dico q^o i pñm actu qñ ē dictamē rectū generatiū prudentie i cōforma-

Prima

tur illi electio alicuius iusti ibi nō tñ operat^o istuz: sed iuste operat^o eligēs: sed debz itelligi q^o nō iuste sine iusticia operat^o fm oēm pñcētiā fm quā possit aliq^o iuste operari: quaz vna est delectabilitas i facilitas in operādo qd nō cōpñcētiā potētiē nō habituate sic bituate.

Prima

qñm nō dicit^o ēē opī. ma- gistri q^o solus spiritus sctus i exis sine aliquo habitu medio i forma te voluntatē mouet ipsam ad actū meritoriu alr q^o moueat aiam ad credere i spare: q^o ad credere i sperare mouet mediātibus habitibz fidei i spē: i ita dī negasse oēm charitatē creatam. ¶ Pro hac cōlone pōt argui duab^o vijs. pñm accipit ex impfectiōe forme vel habit^o vel nō necessitate ad mouēdū. ¶ Ubi arguo pñmo sic. sicut se h^o act^o nālīs ad nālē habitū siue acqñtū: ita vñ se hē actus habitus infusi ad habitū infusū: s^o habitus acqñtus tñ faciliat i tribuit delectabilē operari: nō aut dat ipsam subam actus: sic pñm. q^o pñcedit tñ. g simlr infusus tñ tribueret delectabilē opari aut saltem illud tribueret si inesset: sed peccator iā iustificatus pñmo nō delectabilis elicit actū diligēdi deū. ita. n. videt^o ei difficilis resistētiā vñtis i cōtinuatio bonoz operuz sic qñ erat in peccatis: vel nō multo facili^o quousq^o per pugnā i victōriā passionū acqñsit habitū. i tñc delectabiliter operat^o. igr nō est aliquis habitus infusus illi iustificato: illo delectabiliter operaret^o si inesset. ¶ Si. si ostenderet bonū supernāle volūtati in puris nālibus voluntas illud sufficēter amabit: q^o sufficēter h^o obm pñcētiā i appropinuat. g nō requirit^o aliquis habitus infusus ad diligendū bonū supnālē. Assumpit^o pbat^o: q^o si min^o bonū oñsum volūtati nude pōt diligē. g i mai^o bonū. g si ex puris nālibus voluntas pōt aliq^o diligere pōt diligere summū bonū si sibi oñdat. ¶ Si. act^o ille diligēdi qui esset illius hīcū supnālīs esset etiā supnālīs. i ita crearet^o immediate supnālīs. n. nō pñcētiā in esse p aliq^o mutatiōes de aliquo: s^o tñ p creatōes. si creat^o act^o. igr nō pñcētiā aliq^o sue creatōis. ¶ Si. hīcū vñt vñ cū hīs voluerit. cōmēta. 3. de aia: s^o nō experit^o q^o se possit illo habitu vñ cū voluerit. nō. n. cum voluerit pōt facili^o i delectabiliter elicere act^o feruētēs amādī. sic pñm de pñcētiā g qñq^o expiunt se magnā deploratiōē hē: qñz etiā cū cōli conatu minozē vel nullā. ¶ Si. via accipit ex hoc q^o spiritus sctus sufficēter mouere sine hīcū vbi arguit^o pñcētiā cā pōt p se illū qd pōt cū 2^a. q^o ē tātūm cā agēs: s^o hīcū si inest nō hēet cālitate nēciā respēu act^o nisi aliquo: cau se agētis: saltē pñm q^o nō formalis nec mālīs. de q^o igr cālitas ei^o erit extrinseca: igr qd pōt. s. cū hīcū causare in actu: hoc pñcētiā hīcū pluralitas sine nēciā nō vñ pñcētiā nēda: q^o supfluit. ¶ Si. voluntati hīcū habitū ad hoc q^o agat s^o illū o^o. s. s. coopari: aliqñ nō ēēt cā pñm in omni actiōe creature: nō aut coopari: q^o voluntas h^o istū hīcū: q^o tñc. s. s. nō esset cā pñm: sed qñ cā 2ª respēu volūtatis hīcū habitū: q^o determinaret^o p habitum volūtatis ad coagēdum volūtati. g cōuerso: q^o cooperat^o volūtati. iō voluntas fm illū habitū operat^o: sed eque pōt cooperari i pñm istāti nāe volūtati nō pñcētiā charitatis. g rē. ¶ Si. si lius dei sic ē vñt^o nē nāe q^o operabat^o opera illius nāe. ita q^o illi act^o vere dicebant^o esse filij dei vt suppositi agētis. Et tamen nihil p hoc derogat^o assumpte nāe qñ ipsa esset pñcipy suaz operationū. ergo a simili spūs sctus pōt aliquo mō vñri voluntati vt ipse agat opera volūtatis: nec per hoc derogat^o nāe voluntatis in aliquo vt pñcipy operatiui. ¶ Si. intellcū est magis passiuus q^o voluntas i minus actiui. igr magis indiget aliquo actuāte ad hoc q^o possit in actū suū: s^o ponit^o posse in vñsionē beatā absq^o omni forma i formate ex hoc solo q^o essentia dei est sibi

Spūs pñcētiā rōt iū lūm dīz iū lūm aduēti pñcētiā spēs qñs qñ hōz iū lūm

pñcētiā expiit^o

ad hūc qñ modo dicit^o nō pñcētiā pñcētiā spēs pñcētiā

Singularis dicit^o nā est ista

qñm qñ modo dicit^o nō pñcētiā pñcētiā pñcētiā

Distinctionis

plene qñ p modū forme. q multo magis volūtas pōt in omnem actum suum sine forma informante per hoc q spūscūs sit sibi quasi forma ad diligēdum.

Contra istam

conclusionem siue sit fm intentionē magistri siue nō: arguitur duobz vjs. C. pma accipit ex iustificatōe peccatoris siue acceptatōe dīna. et hoc absq actu elicitō. C. scda ex rōne actus meritorij. C. Ex pma via arguit sic peccator ante penitētiā ē iniustus. post penitētiā est iustus. sic scriptura cōiter vocat peccatōrē iniustū: et liberatū a pctō iustū. C. Ex hō arguit. iniusticia cū sit formāl pūatio nō pōt auferri ab aliquo nisi ei deē habit' opposit'. qz pūare pūationē est habitū pōt're: qz sunt imēdiate opposita circa aptū natū. io. metaph. aia est apra nata recipere iusticiā. q ille iustificat' q factus ē de iniusto iust' recipit habitū oppositū illi pūatiōi. si. n. nihil esset sibi formāl nūc qz pūas nō magis careret pūatiōe nūc qz pūas caruit. C. p. peccator an pūiam est indign' vita eterna: post penitētiā ē dignus: nō est aut dignus nisi p aliqd formāliter sibi liberēs: cui f3 regulas dīne iusticie iudicat' vita eterna reddēda: et nil tale pūas habuit. igit' aliqd positiuius ē formāl in isto: p qd ē dign' vita eterna. C. p. de nō acceptat peccatōrē ad vitāz eternā: iustū tñ acceptat. Quero qd est acceptare ad vitāz eternā. hoc nō est velle volūtatē bñplaciti beatificare p tūc: qz tūc beatificaret statz. q hoc ē velle istū fm dispōnēs fm quā nūc h3 ē dignum tali pūio quē pūas nō voluit esse dignū. C. Ista diuersitas nō pōt poni vt videt in voluntate dīna: qz nihil ē ibi nouū: qz imutabilis: nō igit' hoc erit nisi pp diuersitātē a pte illi'. qz illo eodē mō se hñt voluntas diuina eodē mō vult ipm se habere. C. Cōfirmat ista rō. qz volūtatē dīna q est oīno vñ act' in se nō h3 rōnem oppositōrum actū siue distinctōz absq omni distinctōe obiecto. rum. hoc. n. velle diuinū nō ē velle quorundāz bñplaciti vel nolle. nisi illa obiecta distinguant. alioquin dīctioz erūt vera absq omni distinctōe causante istam veritatē. q cū de' velit istū iustificatū. q aliqd ad qd nō vult peccatōrē: pp quā diuersitātē dī diligere iustos et odire peccatōres in scriptura: sequit' q ista distinctio fm rōnem ex pte volūtōis dīne nō regit distinctiōez actuales ex parte ipsoz obiecto. alr igit' se h3 iste in se quādo dī lectus a deo vel accept' ad vitāz eternā aliter quādo oditus. C. Ultimo fm istā viā arguit sic. qz si nihil aliud ē in aia illius post pūiam qz an: nō videt q aliquo alio mōdo se habeat ad deūz nec de' ad ipm: qz nō videt ibi esse alitēas pp mutatiōez aliqz ex parte dei factā. qz cedat sic videt necessariū: q aliquo mō alr se h3 ad deū. et eod' uerso. hoc est pp mutatiōez ipm: et ita aliqd iustit' sibi formāl de nouo: nō aut' iustit' ei de nouo fides et spes: qz manent ista in peccatōre. q charitas. C. Possz argui f3 istā viā: qz de' offensus peccatōri pūas postea penitētiā remittit offensam. hoc nō est per mutatiōez aliqz volūtatis diuine: sicut in me pōt esse quādo remitto offensāz. igit' hoc est pp hoc q ille cui remittit' offensā alr se h3 i se. C. S3 istud argumētus nō cludit sicut patebit in 4. dī. q. 16. vbi dicit q pūas nā deus remittit offensam peccatōri qz det ei grām. C. Un' argumētū si qua valēt fm istā viā accipiēda sunt ex iusta acceptatiōe passiua et ordine siue dignitate ad vitam eternā quē cōueniūt iustificatō et nō peccatōrē. sicut argutū est pūas nō aut' ex sola remissione offense qd fm se est min' q iustū esse. C. Ex scda via arguit sic. nihil dī formāl agere aliqua actione nisi pūcipium illius actionis sit forma agētis. hoc accipit ex secūdo de anima. vbi ex hoc q anima est quō viuimus et sentimus: concludit q anima est actus et forma sic agētis. igit' cū operatio meritoria sit volūtatis vel bonitatis per

XVII.

volūtatē operantis sequit' q illud quō meritorie agit sit forma eius: hoc aut' quō meritorie agit nō pōt esse pūra nā: qz tunc ex solis nālibus posset meritorie agere: qd videt error p. 3. igit' requirit' aliquid supernāle: non fides vel spes. p. 3. ga manent in pctōre. q charitas. C. p. nulla actio est in potestate agētis nisi ipsum habeat formam fm quā possit agere. Si. n. per aliquid tānqz extrinsecum coassistēs sibi qd nō est in potestate ei' possit agere. et talis actio nō est in ptate eius sicut nec coassistētia illius extrinseci est in potestate eius: sed spūm sanctū coassistere volūtati nō est in ptate volūtatis: sic nec vtr' actio cause superioris est in ptate cause inferioris. igit' si ex sola tali coassistētia possit agere. et nō habeat in se formā quā sufficiēter possit agere: actū meritorij. sequit' q actus meritorius nō erit in ptate eius: qd videt inconueniens. C. p. si spūscūs moueat spāl' volūtātē in actōez meritoria sequit' q illa motio est creatio alicuius in ipā volūtate et respēctū illius volūtatis nō habebit aliquā causalitatem: sed tānqz receptōez passiua. igit' vel illud est actus diligendi: et ita sequit' q actus diligendi nullo modo est a volūtate. et istud est aliqd nāliter precedēs dī diligēdi. et illud voco habitū: qz perfectio pōt actu quē accipit in potētia habituali videt esse habitus. C. p. 4. nō minor idēitas est pūas ad filium qz possz esse quēcūqz vñio. i. s. ad volūtātē: qz in eadē nā: sed p illā idēitatē nō dī pater operari aliquid filio. sicut p3 fm Augu. 7. de trini. cap. i. vel. 4. q pūas nō sapit sapientia genita. ergo nec multo magis voluntas dīcet aliquid operari pp vñionez spiritus sancti cooperatiōis ad filium.

Solutio

huius qōnis tria sūt videnda. pmo si debeat poni aliqz habit' supernālis gratificatōis nāz beatificabilē. 2. si simplr sit nec iuz talē habitū pōt ad hoc q talis nā beatificet. 3. qd circa hoc senserit magr. C. Quātū ad p. articulū pōt dici q ex nullo actu quē expm'ur: nec ex suba actus: nec ex intensiōe act' nec ex delectatiōe siue facilitatē dī ope rādo neqz ex bonitate siue rectitudine morali actus possumus cōcludere aliquē talē habitū supernālem inesse: qz quocūqz istoz dato possz aliquis habens charitatem cognoscere certitudinalit' esse in charitate. ex hoc. i. q actū illūcūbi experiret iesse: vel actū sic iustūz sibi iesse: vel sic delectabilr vel facilit' iesse vel rectē rōni psonūz eē. C. Rō aut' qre nō pōt cludi ex actu vel aliqz dīctōe ipm' act' talē hitus iesse ē: qz vel act' pōt ex sola potētia hñe oia pdicta cōcurrere rōne recta sic tenēdo qrtā viā in pcedēti solone positā: vel si cōcurreret habit' aliqz pp aliqz dīctōez pdictaz: possz iste eē aliqz hitus agētis. possz. n. amicitia agētia tātā intensiōe actui dare sic cāz cū potētia vt pma possz etiā tātam facilitatē et delectatiōez tribuere. possz ē habitus ita psonus esse rōni recte qz p' elicit' nullā dīctōez euidenter apparētē hēret ex quā necessario cluderet' ipm elici fm habitū supernālez. C. De si dicas. subito mutat' volūtās vt itēte et facilit' et delectabilr opere. et hoc modo psona supernāli rōnt. hoc est ad dictamē fidei: et non pōt ita subito accipere habitum amicitie qd iate psonū fidei. igit' h3 hitū aliqz nō agētis quō subito agēdū inclinat. C. R. volūtās pōt satis subito mouere qstuz ad actus nāles qui subitū totalit' potestati eius: qz sicut dicit Aug. pmo retractatiō nū. c. 22. nihil tā est in ptate volūtatis qz ipā volūtās. igit' ex tali subitātōe nō pōt cludi ppositus. C. Dico igit' q vltra oēs dīctōez pdictas. v3. vltra intensiōē act' delectatiōez facilitatē in agēdo rectitudinē siue bonitatē et pformitatē rōni recte: siue recte f3 dictamē prudētis: siue fm dictamē fidei: vltra in quā bec omnia credūt eē

Questio

qñā conditio in actu. v3. q est acceptabilis deo nō qdāz cōi acceptatōe solūmodo quatenus acceptat oēm creaturaz: vel quo etiā modo vult actū subtractum peccato aliqñ nō esset ab ipso: sed acceptatōe spāl' que est in volūtate dīna ordinatiō huius actus ad vitāz eternā tanqz meriti dīgni ad pūiū hoc modo credimus etiā nāz nō stram beatificabilē iustā esse habitualiter acceptā hoc ē qñ nō actualiter opat' ad huc tamē volūtās dīna eā ordinar ad vitāz eternā tanqz dignā tāto bono fm dispōnēs quā h3 habitualr in se ppter hāc acceptatōez nāe beatificabilis habitualr: etiam qñ nō operat' et pp acceptatiō nē actualē act' elicit' a tali nā. opz ponere vñū habituz supernālem: quo hñs formāl acceptet a deo: et quo actus elicit' eius acceptet tanqz meritorius. sic. n. nō videt acceptari nā vel actus sine aliquo habitu informante: qz sic argutū est: nō videt de' aliā volūtātē fm rōnem habere de obiecto. nullo modo diuersificatō: nec etiā actus vt acceptabilis deo videt esse in ptate agētis nisi illud q formāl ageret sic esset forma ei'. C. S3 dubiū est quāliter habitus iste sit rō acceptatiōis nām et actū. C. Rō qdem acceptatiōis nāz videt esse sicut qdāz deo: nāe comp lacēs volūtati dīne. Ita q siue ponat' habit' iste actū: siue nō actiū ex hoc solo q ē talis forma decorāz et ornans aiam pōt esse rō acceptatiōis nām: sed ad actus acceptatiōē plus regit' qz q agēs beat hūc decorē spūalē. aliqñ hñs talē habitū nō possz hñe actū idēntes aliqñ nec peccare venialiter: qd ē icōueniens. pma p3 ga neutz istoz tollit istū decorē operātis: et ita vtrūqz eēt acceptū si actus acceptaret' ex solo decorē operātis. Opz igit' dicere q iste hitus pter hoc q est decor spūalis etiā est inclinās ad deū: et acceptatō actus: et hoc siue nō actiue f3 qrtam viā posita i solone pcedētis qōnis: siue qd magis videt actiue fm 3. viā. Qd pbat pmo: qz aliqñ videt' q siue isto possz hñe actus intensissimus diligēdi deū: et p tam in viā qz in pūa: et ita beatitudo: qz i illo istā nāe in quo elicit' act' a pūa actiū si sola volūtās esset pūa actiū ipsa eēt pūa iquantū actiū eā pfectū sine isto habitu sic cū isto: et ipsa potētia posset equali conatu agere: vt p3. pfectissim' act' diligēdi sine habitu tali hñe possz. Secūdo pbat idē: qz aliqñ nō videt' v3 esse qd dīc Augu. de libero arbi. qz h3 ad libez arbitriū sicut sessor ad equū: qz sessor actiue regit et mouet equū qd iter vult: nec etiā illud qd dicit in epistola ad sēptū. volūtate ingt cōcomitantē nō pcedit. pcedit quā nō dīa: nō aut' esset volūtās pcedēte qre si ipsa grā nullam causalitatem hñt. C. S3 tūc est vltim' dubiū de isto habitu comparato ad potētiāz operatētem: qz. v3. istaz dī dīc pma cāz que scda. Videt. n. ex dictis q grā ē cā pma. C. S3 op. positū oīdī. pmo ga potētia vñū habitū: et nō eod' uerso. C. Et 2. qz actio nō eēt libera si grā esset pma causa. volūtās. n. nāliter moueret: qz grā nāliter moueret: et sicut volūtās nō libere moueret ita nec libe ageret: qz nō age ret: nisi ga mota. C. 3. ga vt videt volūtās semel habēs grām nunqz possz peccare: ga causa scda semper sequit' motiōē cause pme nec pōt moueri ad oppositū illi' ad qd pma causa mouet. C. 4. volūtās est illimitatior ad act' q ipse hitus. illimitatio aut' ad plures effectus videt cōpetere cause supiori. C. Dic potest dīc q i actu meritorij de quo est sermo duo cōsiderare opz. v3. illud qd pcedit rōnem meritorij: et in hoc gradu includit intensiō actus et suba actus et rectitudo morali. vltra hoc cōsidero et ipsam rōnem meritorij qd est sic esse acceptū a diuina volūtate in ordie ad pūiū: vel acceptabile esse: siue dignū acceptari. C. Hoc 2. membr' vñū esset si actus eēt plete meritorius per aliqd qd esset in merēte. acceptatō. n. nō est in ipso: sed est actio diuina. actio aut' dīna

Prima

82

nō videt per se regri ad meritū: qd etiā pbat: qz respēctū huius acceptari videt esse meritū. nam aliquis actus dignus est. aliquis alius nō. igit' anqz itelligat acceptatus est aliqd i actu quō dign' sit acceptari. q tūc est in ipso rō meriti saltē respēctū acceptatiōis. C. Cōtra. rō meriti non habet complete nisi habeat rō dign' vel dignē ordinabilis ad pūiū qd est beatitudo: et hoc dignē fm iusticiāz pmutatiū siue retributiū: sed quicūqz actus ex solis intranscēis agētis nō h3 hunc ordinē. tunc. n. deus nō possz ei q sic opatus est nō retribuere beatitudinē. nāz iniuste eā sibi subtraheret. hoc aut' ē falsum. q talis qd fm iusticiā est ex sola voluntate dīna gratuite ordinante: et ita rō meriti complete erit ex ordinatiōe volūtatis dīne illius actus ad pūiū. C. Et qd adducit p scdo membr' q actio dīna nō est de rōne meriti. C. Rñsio. reslo i actu meritis ad actōez dīnaz est de rōne meriti: que reslo nō est sine actione diuina. C. Si dicas q tūc nō est in potestate merentis mereri: sicut nec in potestate eius est illa actio dīna. C. Similr pncipaliter erit dei mereri qz mei: qz pncipaliter in merito est ex actōe dīna. C. Ad pūm dico q actus qui est meritis est in ptate mea supposita influētia generali sibi habeo vñū liberi arbitrij et grām: sed completio in rōne meriti nō est in ptate mea nisi dīspōsiuē. tamē sic dispositiue qz ex dispōne diuina semper sequit' istud completiū ad agere meus. sicut semper sequit' animatio ad ordinatiōez factā a causa nālī. C. Per idē dīc ad 2. ga 3. pncipaliter. i. vltimū et completiū i merito sit a deo: nō sequit' tamē q deus meret' qz meritis ē actus libere et fm inclināde qre elicitus accept' deo vt pūiabilis beatitudine: et ita mereri est sic agere: deo aut' nō sic agit. C. Cōtra. saltē pncipaliter i merito est a deo. C. Rñdeo. si pncipaliter dicat vltimū cōpletiū pcedat. si dicat pma realitas vel pfectior realitas neget. qz act' est absolutū quid et pūas nā ista acceptatiōe passiua et magis cns ea. C. Ad illud qd scdo adducit p scdo membr' q act' meret' acceptari. C. Rñdeo i hoc ē rō meriti f3 qd: ga nō ē ordinatiō act' ad beatitudinē vt ad pūiū iuste reddēdū p tali actu: et pcedit q acceptatiō ista passiua dīna nō includit i rōne meriti fm qd. sic nō regit' in rōne meriti de agno: quō attrit' meret' iustificari. Et qd pdictū est: itelligēdū q acceptatōe eterna q de' ab eterno pte uidēs hūc actū ex talib' pncipijs eliciēdū voluit ipm eē ordinatū ad pūiū: et ita actu volūtatis siue ordinatōe ipz ad pūiū voluit ipz esse meritū: q fm se cōsiderat' absq tali acceptatiōe dīna fm strictā iusticiā nō fuisset dignus tali pūio ex intrinseca bonitate: quā hñt ex suis pncipijs: qd p3 qz semper pūiū est mai' bonū merito. et iusticia stricta nō reddat meli' p min' bono. iō bñ dī q semper de' pmiat vltra meritū dīgnū. vlt' qdē vltra dignitatē act' q ē meritū: ga q ille act' sit dīgnū meritū hoc est vltra nām et bonitatē act' intrinseca ex mera gratuita acceptatiōe diuina. Et forte adhuc vltra illud ad qd de cōi lege eēt act' acceptandus: qñz de' pmiat ex mera liberalitate. C. Vltim' sic in actu meritorio sūt duo pdicta. scilicet suba act' cū rectitudine: et rō meriti: sic hñt grā ē qdā qūitas et pter relonē illā quā h3 ad rōnē rectā iquantū ē hñt bon' formāl h3 spālē relonē ad volūtātē dīnā acceptatē ipz vel subm hñs ipz: hitus ille fm subam inclinat actiue ad actū fm subaz. C. Et hoc actiue vt cā pūalis tenēdo 3. viā i pcedēti solone. et i hac cālitatē habit' est cāz. et potētia cā p. sic dīcū est in solone pcedēti de bita cōiter et potētia. ponēdo habitū actiū: et hoc pbat rōnes nūc adducte. Sed accipiēdo actū f3 rōnem meritorij pōt dici q pncipalr illa dīctio puenit actui ab habitu et min' pncipalr a volūtate. magis. n. acceptat' actus vt dignus premio ē elicit' a charitate qz ē a voluntate libere elici

Optime pūas ad pūiū
Shaden. qz sit pūas
nēda cōiustis mēta

T. c. 16.
s inde

Un' pūas dīctū
aliquis pūas dīctū
suo accepit.

T. c. 16.
24.

nota pūas qd dīctū pūas pūas
capitū.

pūas meritis duo dīctū pūas pūas

2 2

Distinctionis

etius quāvis vtrūq; necessario requiratur. **Exemplis** huius pōt poni de dīfōe alicuius corporis mediāte cultel lo. ipā gdem dīfōe absolute magis est a potētia vident te q̄ a cultello. et iō potētia motiua fortior velocius diui dit: sed tamē iquātū bec diuīfō comparat ad vīfū sub rōne acceptabilis. Et cui placeat: magis attribuit cultel lo: q̄ lenitas partiū diuīfay que placet vīfui magis ē ex acutie iſtrumēti q̄ ex efficacia virtutis pncipalr diuīdē tis. Similr sonus magis est ex p̄uſſione corporis sonan tis q̄ ex p̄uſſiōis ordie: et tamē vt acceptabilis auditui magis ē ex p̄uſſiōis ordie q̄ ex efficacia potētie pcutiē tis: imo poſſz eſſe efficacior vīs pcutiētis: et tñ oīno nō ac ceptaret auditui: q̄ nō eſſet ſonus harmonicus. **Alio** exēplum. ſi. n. p̄r eſt cauſa pncipalis reſpēu filij: et mater minus pncipalis. tamē ipā pōt eſſe cauſa pncipalior filij iquātū dilecti vel diligibilis alicui. hoc ē q̄ fili⁹ magis diligit: q̄ ē mīrī vt gignētis q̄ q̄ ē p̄rī vt gignētis. Ita de pōt ordināſſe aliq̄e actū acceptare tanquā dignum tali p̄mio vel acceptabile vel acceptādū eſſe: q̄ ad illuz actū iſclīnat hitus aliq̄ vt p̄r actiū eius p̄iale: et q̄ p̄r cipalius per hoc acceptet vt acceptabilis ſit: q̄ q̄ ē a re liqua cā partiali. ſm iſtī hoc pōt exponi illud Aug. cha ritas eſt ſc̄ ſeſſor ad equū. Et illud ē q̄ volūtas reſpēu grē pediffequa eſt et nō p̄ua. hoc qdē vēr eſt reſpēu act⁹ iquātū meritorij eſt: ſz nō iquātū ē iſte act⁹ i ſubā. **Et** p̄mū exēplum eſt oīno idē vel ſi ſi equus eſſet liber et ſeſſor p̄ modū nāe eſſet dirigēs equū ad certum tē mi nus. tūc magis placere poſſz. et hoc alicui ordīate volun tati: curſus eq̄ ex hoc q̄ ē ſm iſclīnatōez nālem ipſi ſeſſo ris ad certū terminū q̄ ex hoc q̄ equ⁹ vi ſua motiua ve lociter curreret. tūc etiā poſſz equus ex ſua libtate ſeſſo rem deſcere: vel p̄ter eius directōez in terminū aliuz ſe mouere: et in p̄mo qdē fieret equus oīno nō acceptabi lis: q̄ nō h̄ret ſeſſorē pp̄ quez acceptaret a tali volūtate. In ſcdo iſ equus talis eē acceptabilis: nō tñ curſus ei⁹ acceptaret: q̄ nō eſſet ſz directōez ſeſſoris. **Doc** mō in ppoſito. voluntas. n. eſt quāſ equus liber. et grā quāſ ſeſſor p̄ modū nāe iſclīnās ad obm per modū determina tū. ſz h̄ iſclīnatōez act⁹ volūtatis placz: alr n̄ placeret: ſi q̄ eſt p̄ctm veniale vel act⁹ idifferēs: q̄ aut ſeſſor aby ci: qd fit per peccatū mortale: oīno ipſa voluntas ſit di ſplicēs. hoc etiā modo volūtas ē pediffequa: q̄ nō ex ſe ita determinate iſclīnat ad terminū: pp̄ quā iſclīnationem act⁹ acceptat: ſi ē grā iſclīnat: et voluntas pōt illud partici pare a grā: q̄ cōpetit grē magis p̄ eſſentiā q̄ ſibi. et in hoc ipſa erit cā ſc̄ba: tñ in eliciēdo actū volūtas h̄z p̄mā rōnē motiui. ita q̄ in cauſando aliqd iſrīfēcū actui nō ſit vo lūtas z cā: ſed in eſſendo: pp̄ qd actus acceptet: qd dicit reſpēctū eius ad extrīfēcū. ſatis ḡppe poſt eſt pp̄ cāz p̄r cipaliorē eſſēcū competere illi effectui aliq̄ reſonem ad eē minus pncipalr q̄ pp̄ cām eius minus pncipalē. ſicut p̄z in exēplis ſupra poſitis. h̄z aut et hitus ille ſi ē et qui libz ali⁹ hitus moralis iſclīnare determinate ad obm ſine ad finē ex v̄tute obiecti: quā aliquo modo p̄cipat. nam ſi hitus iſrīfēcūalis h̄z aliquo modo in ſe obm p̄ſens tāq̄ ſub rōne obiecti iſrīfēcū. Ita hitus moralis h̄z quodāmodo obm in ſe ſub rōne boni diligibilis: et ita ſi ille h̄z v̄tute obiecti quodāmodo agere ad p̄tiam obie cti. ita iſte v̄tute obiecti ſuo mō p̄tēti h̄z iſclīnare i obz. **Et** ex hoc appet quō hitus magis determinate iſclīnat ad obm q̄ potētia: q̄ determinatiuſ includit obm. **Et** ſm hoc eē poſſz dici q̄ illa cālitās p̄tialis que attribuit hitui puenit ſibi ex ea p̄e q̄ obm dī actiū reſpēu actio nis et nō ex ea p̄e q̄ potētia dī actiua: q̄ magis hitus vīz ſua h̄z ex obō quod determinate iſclīnat q̄ ex ipā potētia. **Et** ſi tūc arguat ſi argutū fuit i p̄cedēti ſolone q̄ ha

XVII.

bitus determinat et iſclīnat potētiā. q̄ ē cā p̄r. rīſſio grā alibi. **R̄**ñdeo q̄ vēr eſt inq̄atū act⁹ eſt meritorius: ſed nō iquātū actus ille ē in ſubā.

De ſecundo articulo dico: q̄ de potētia ab ſoluta bñ potuiſſz acceptare nām beatificabilē acceptatōe ſpālī p̄dicta exītez in puris nā libus. Et ſimilr actū eius ad quē eē iſclīnatio eius mei re nālis potuiſſz acceptare vt meritorij. Sed nō crediſ ſi diſpoſuiſſe q̄ nām purā vel act⁹ ei⁹ ſic acceptet: quia actū ex puris nālib⁹ eē meritorij appropinqt errozi pe lagy. iō veriſſimū crediſ q̄ acceptet nām et actū ei⁹ tāq̄ meritorij p hituz ſupnālem. **Sz** ē duplex dubitatio. vna quō aliqd in nā creatura poſſit eſſe rō: q̄re acceptat a volūtate dīna vel abſolūte vt tali mō: cū nihil in creatu ra ſit rō actus dīni nec in ſe nec vt tēdit ſuper tale obm. **Alia**. quia circūſcripto oī dono ſupnālī eſt diſtinguere iter amīcī et inimicū vt inimic⁹ dicat in quo eſt p̄ctm nō delectū. et iō manet offeſa. nō inimic⁹ dī i quo nō ē offe ſa: ſz an collatiōez oīs boni ſupnālīs poſſz alicui inimico dimitti offeſa. ſi dicit in 4. di. i. q. 6. **Ad** iſta rīdeo q̄re ibi. **Ad** p̄m pōt dici q̄ i hōie ē aliqd qd rō dīr ipm acceptabile dī lege ordīata: et illud dīr acceptabile ſz qd: q̄ nō eſt donū: niſi q̄ acceptū. **Ad** 2. pōt dici q̄ inter amīcū et inimicū eſt dīr mediū. ſ. nec amīcū nec inimicū poſſit iſclīnare. Negatiue nō: q̄ ſi n̄ h̄z p̄ctm: nec ē grā: qd deus facere poteſt: nec ē inimicū nec amīcū poſſit iſclīnare. **Quātū** iſtī ad iſtū articulū nō ē neciūz ponere hituz ſupnālē gratificatē: loquēdo de necitate reſpiciēte potē tiāz dei abſolutā: p̄cipue cū poſſit dare beatitudinē ſine omni merito p̄cedēte. ſz ſit neciūz loquēdo de necitate q̄ reſpiciat potētiā dei ordīatā: quā ordīatōez colligi mus ex ſcriptura et ex dictis ſanctorū. vbi bēnūg q̄ pec cator ē idign⁹ vita eterna: et iuſtus dignus.

Quantum ad 3. articulū poſſz dici q̄ magr non negat oēm hitum ſupnālē. ipſe ḡppe di. 27. c. i. illud quodq̄ mirabilē adducit Augu. ad darda nū dīcētē: q̄ ad tēplū dei p̄tinet pueri ſanctificati: q̄ non valēt cognoscere deū. q̄ de iſclīnare p̄uuluz: q̄ tñ nō pōt h̄re actū elicitū circa deū. Ita iſclīnatio q̄ cōpetit par uulo regenerato et nō alij non pōt eē ſine omni hitu ſup nālī i ipſo paruulo. nec. n. p̄r p̄ctm pp̄ actū: q̄ talē actū n̄ h̄z nec habere pōt: nec pp̄ nām ſolā: q̄ nō iſclīnare aliuz paruulū nō regeneratū: cū in eo ſit eadē nā. ſi. 26. diſti. libi. 2. videſ ponere grāz creatā in aīa. Ita pōt dici q̄ magr poſſit vñ hitū quo iſormate aīaz. ſ. iſclīnare: et vt iſclīnare q̄ ſi p̄ctm potētiā hitib⁹ ſupnālīb⁹: duas qdēz iſclīnare et volūtate fide et ſpe ad credēduz et ſperādū: ſz volūtate nullo a: habitu ad amādū q̄ iſtī p̄ quē dīr iſclīnare: q̄ act⁹ iſte amādū ē ita p̄fect⁹ q̄ pōt attribui ime diate illi hitui q̄ formalr iſclīnare ſpūſcū inſclīnare tanq̄ p̄fectiſſimo hitui nō ſi p̄r act⁹ credēdi et ſperandi attri bui imēdiatē illi hitui p̄ quē ſpūſ ſcūs inſclīnare pp̄ imper ſectōez iſtoz actiū et p̄fectōem illi hitus quo ſpūſ ſcūs inſclīnare mētes. iſte. n. d̄z ē ita p̄fect⁹ q̄ nec i p̄rīa euacue tur q̄ aīa erit tēplū dei. tūc. n. n̄ manebūt credere et ſpe rare. Et hoc mō auctes Augu. faciūt p̄ magr: nō q̄ nō lus ſit hitus ſupnālīs formalr gratificās aīam: ſz q̄ non ali⁹ ab iſto: p̄ quē iſclīnare aīam: eo mō q̄ hitus credē di et ſperādī aliuz eſt ab hitu quo iſclīnare: et hoc p̄rebit ſolūdo rōnes q̄ adducūt p̄ p̄r. q. 5. cōm B iſtī nō vī magr diſcordare ab alijs: niſi q̄ vel q̄nat grām aliū ha bitū eſſe a charitate: vel ſaltē dicat iſtū habitū: q̄ realr ē grā: formalr eſſe in volūtate et nō in eſſentia anime: quia tūc nō iſclīnaret. ſ. ſ. per habitū vñ q̄ ſi radicalē reſpēu fidei et ſpe: niſi p̄mo iſtī: ſed inſclīnaret per habitū for malr inſormantē volūtate q̄ quodā ordine nāe eē p̄r

Questio

ſterior fide et ſpe. Sed tenendo eundē habitū eſſe realr charitatē et grāz vtrūq; ille habit⁹ iſormat eēntiā aīe p̄mo. et ſi a. ſ. iſclīnare eſſentiā aīe ſuāt v̄tutes iſormates potētiā vel ſi i volūtate formalr iāz ſuppoſitis fide et ſpe i potētiā. de hoc in 2. lib. di. 26. ſaltē charitas nō vī deſali⁹ habit⁹ realr ab iſto p̄ quē. ſ. iſclīnare aīaz: et ita nō ſi. ſ. p̄ hitum mediū a. iſto quo inſclīnare mouet ad diligere ſi mouet ad credere et ſperare.

Ad argumenta principalia. **Ad** p̄m dico: q̄ argutū Augu. ſi. 23. oīs di ligēs p̄mū diligit dilectōez ſuā formalr ſi ſuertit ſe ſup illā. oīs aut diligit dilectōez ſuā formalr diligit ſpūſ ſcū q̄ eſt dilectio p̄ eēntiā. q̄ oīs diligit ſrem diligit ſpūſ ſcū. 2. p̄pō in ordie q̄ tñ erit maior in ſyllogiſmo di ſponēdo: p̄bat ſic: q̄ ordīate diligit minus bonū magis d̄z diligere aliud mai⁹ bonū: p̄cipue in minoz nō ē rō diligibilitatē niſi a maiori bono. dilectio at mēa forma liter ē min⁹ bona q̄ dilectio illa bona p̄ eēntiāz q̄ eſt. ſ. ſ. et p̄reſe ab iſta dilectione illa h̄z rōnem diligibilitatē. **Itud** argutū p̄bat deū eſſe diligēduz: et nō tamē q̄ ſit dilectio mea formalr: nec q̄ non ſit iſclīnare alia dile ctio formaliter. debent quippe intelligi duo ſyllogiſmi: in argumēto Augu. quozum vnus ē iſte. diligit ſrem diligit dilectōez qua formalr diligit. iſta aut eſt dilectio p̄cipata. q̄ diligit dilectōez p̄cipatā d̄z diligere dile ctionē p̄ eſſentiā: de eſt dilectio per eſſentiā. q̄ 2. **De** 2. arguēti. v. 3. de dono ex cellentiſſimo dīcī pōt q̄ argu mētū ſic: nullū donū creatū ē excellētī charitate crea ta. q̄ charitas ē p̄fectio ſimplr. et nō ex rōne ſui iſclīnare limitatōez. p̄bat: q̄ omni dono qd nō ē p̄fectio ſimplr. minētī et aliqd in creaturis qd formalr ē perfe ctio ſimplr. vltērius oīs p̄fectio ſimplr formalr cōpetit ſpūſcō: ex hoc q̄ ipm ē donū ſimplr excellētīſſimū ac p̄ hoc deus: q̄ de pōt dare ſpūſcū: et ita excellētīſſimū do num ei⁹ eſt deus. iſtī. ſ. ſ. ex hoc q̄ de donū excellētīſſimū ſimplr: eſt oīs p̄fectio ſimplr: ſz cū hoc ſtat q̄ iſta perfe ctio ſimplr in nobis ſit p̄cipata: et alia eſſentialr ab ipſa p̄ona dīna q̄ ē p̄fecta hac p̄fectiōe ſimplr. **Abſolute** argumēto Augu. ſupponit vñ vēr q̄ de ſit forma liter dilectio et formalr charitas: et nō tñ effectiue. ſicut dī ſpes vel caritētia mea: q̄ efficit patiētiā tāq̄ nō p̄fe ctionē ſimplr. et iō nō pueniētē ſibi formalr: ſz charitatē efficit i aīa et dilectōez tāq̄ p̄fectōez ſimplr. et iō ſibi for malr pueniētē: quēadmodū alio mō facit bonitatē alio mō humanitatē. ex hoc ḡppe q̄ facit hūanitatē: nō ſeqt q̄ ſit formalr homo: ſz tñ cā effectiua hōis: ſz ex hoc q̄ efficit bonitatē ſeqt q̄ ſit formalr bonitas: et rō ē: q̄ oīs p̄fectio ſimplr q̄ eſt in cāto reducīt ad cām formalr ha bentē iſtā p̄fectōez: nō ſic de p̄fectiōe limitata. **Sz** qd fa ciūt iſte auctoritates ſic iſclīnare ad ppoſitum magiſtri. **R̄**ñdeo. q̄ ille hitus quo iſclīnare aīa ad diligēduz meri torie ē p̄fectio ſimplr in tñ vt iſta p̄fectio ſimplr conue niat formalr ſpūſcō: ſeqt q̄ iſte hitus poſſit eē imēdia tus hitus reſpēu dilectionis q̄ eſt p̄fectio ſimplr: et p̄ hoc ſpūſcū vt inſclīnare p̄ iſtū habitū imēdiatē cāt illum actū q̄ credere vel ſperare: reſpēu quoz nō pōt eē aliq̄ cā p̄mā q̄ ſit p̄fectio ſimplr. **Sz** iſta rīſionez arguo ſi. v. p̄mo q̄ pp̄ ſit falſa cui initit. v. 3. q̄ oī p̄fectiō nō ſimplr in creaturis eminentior ſit ſine p̄fectiōe aliq̄ p̄fe ctio ſimplr. v. n. h̄re iſtantiā de eēntia ſupremi angeli q̄ nō ē p̄fectio ſimplr: et tñ nulla res nobilior illa vī eē i to ta creatura. **ſ. male** vī rō et iſtēto Augu. adduci ad i tentōez magr: q̄ ex p̄mā rōne h̄r q̄ ſpūſcū eſt forma liter dilectio p̄ eſſentiā. Ex ſcdo habet ſi qd. v. 3. q̄ ſpūſcū eſt formalr charitas p̄ eſſentiā: quō ex hoc iſerf

Prima

83

q̄ nō eſt i nobis aliqua dilectio habitualis ſine charitas alia ab iſto habitu: per quez ſpūſcū dī inſclīnare. Iſte ḡppe habitus quo. ſ. iſclīnare vel nō eſt p̄fectio ſimplr: ſz aliqua limitata: vel ſi eſt: non ſeqt quin aliuz hitus ab iſto poſſz poni p̄mū p̄ncipiūz eliciēdi actū meū diligē di meritorie. nā iſte actus eſt limitat⁹ et p̄fectio limitata. **Alr** pōt dici de rōne Augu. ad ppoſitū magrī. **Ad** aliud p̄z. quō mō charitas ē bona p̄ p̄cipatiōez. ex di. 8. queſtio. ſcdo. vbi expoſitū eſt quō modo forma ſimplex participat cauſam ſuam.

Ad argumenta p̄ opione q̄ imp̄mif magrō q̄. v. 3. negat hitum ſupnālem gratificantē. **Ad** p̄m dico: q̄ ſi habit⁹ ſimplr dat ac ceptabilr opari: et etiā dat aliq̄ acritatē reſpēu act⁹ ſi aliq̄ cauſa 2. reſpēu eius: ſed nō dat delectabilr necq̄ fa ciliter q̄ pueniūt hitui acq̄ſito iquātū diſtingūt ab inſu ſo p̄ hoc q̄ acq̄rit ex frēq̄nter agere. **Ad** 2. q̄ ſi ali q̄ dicant volūtate in puris nālib⁹ nullū actū poſſe h̄re circa obm ſupnālē vīfū: tñ hoc imp̄probatū eſt di. i. q. 4. **Lōcedo** iſtī q̄ poſſz h̄re actū circa tale obm oīſum ſine nude ſine p̄ actū fidei: ſz iſte act⁹ circa obm oīſūz a fide nō eſſet meritorij: q̄ nō eſſet ſm iſclīnatōez illi hitus ſm quē ſolus de⁹ diſponit acceptare actū: nec etiā in p̄r ma eē beatitudo: q̄ nō eē ita p̄fectus ſi poſſz h̄re a ta li potētia ſi eſſz p̄fecta p̄portionalr hitui ſupnālī. **Et** eſſe obz ſz q̄ ille act⁹ circa dīnam eſſentiā vīſam poſſz eſſe ita p̄fectus q̄ totalr getaret volūtate: q̄ eliceret ſm to tum conatū ei⁹. et p̄ ſi eſſet beatific⁹. **Ad** etiā vī. ga ta lis volūtas h̄ret q̄d velle: et nihil velle male. hoc aut eſt eſſe bñ ſm Augu. i. 3. de tri. c. 5. vel. i. 5. **R̄**ñdeo q̄ nō ſolū illa voluntas non eſſet beata: q̄ nō haberet quicqd velle: eo modo quo deberet velle. deberet enī velle ac ceptabilr diligere: et hoc nō h̄ret: ſz etiā nō eſſet beata: q̄ nō h̄ret actū ita p̄fectū ſi p̄teret ſibi i gradu nāe ſue. nulla. n. potētia hitualis pōt h̄re actū ita p̄fectū ſine ha bitu ſi cū hitu: imo q̄ta potētia ē p̄fectior: tāto min⁹ po teſt h̄re actū p̄portionalr ſue p̄fectiōi ſi careat omni ha bitu: q̄ ex quo ē ſi ſi p̄p̄r geometrica duaz potētiarū iequaliū ad hitus p̄portionalr p̄fectiuos erit aliq̄ propor tio arithmetica: et ita ſimplr magis deficiat potētia p̄fe ctior ſi nō p̄ficiat p̄ hitum q̄ potētia imp̄fectior. **Ad** etiā addit: q̄ h̄z q̄d vult. **R̄**ñdeo tāta volūtōe quāta pōt ordīate appetere illud obm. pōt. n. ordīate appetere h̄re illud tanto actu q̄tus p̄teret ſibi ex nā potētie et h̄r p̄portionalr ſibi: et tñ ita p̄fecto actu ſi p̄petit ſibi ex puris nālib⁹: nō aut h̄ret p̄mo mō: ſz tñ 2. mō. **Ad** tra illud. v. 3. tūc nulla volūtās eē brā q̄ nō h̄ret chari tatē maximā cui⁹ eē capax. **ſ. ſi** argutū fuit in p̄ce dēti ſolone: ex rōne q̄ potētia ē p̄fecta in ſūmo gradu po tētie pōt in ſupmū gradu ſeu i ſupmū actum: ita q̄ nihil deficit ſibi ex defectu hitus. q̄ volūtati i quocūq̄ gradu nihil deficit i iſto gradu pp̄ defectū hitus. **Ad** p̄mū rīdeo q̄ nō pōt ordīate velle h̄re obm beatificum ma iori actu q̄ corrdiente meritis ſuis. talis nō ē maximus cui⁹ eē capax: ſemp tñ ē maior illo: quē poſſz h̄re ex nā i pu ris nālib⁹. **Ad** 2. dico: q̄ voluntas iſinita p̄tinet in ſe eminenter p̄ idētatē totā p̄fectōez hitus. et iō nullā p̄fe ctionē minoz dat actui: q̄ nō iſclīnare iſormari hitu: ſed potētia finita nō iſclīnat p̄ idētatē habitū p̄portionalēz ſibi. et iō pōt deficere a p̄fectiōe ſibi pueniētē in agēdo ſi nō p̄ficiat habitū. **Ad** 3. dico: q̄ act⁹ iſte nō creat: lo quēdo p̄p̄ de creatōe: tñ q̄ reſpēu ei⁹ cūrrit aliq̄ cau ſa 2. actiua: creatio aut ē ſolū agētis p̄mi ſine cā 2. tñ ga h̄z ſupponit aliq̄ receptū ipi⁹ act⁹: puta volūtas. i crea tione aut nihil ſuſceptū ſupponit: q̄n iſtī dī q̄ oē ſup nālē creat ſi p̄cedat de oī actu p̄mo ſupnālī. nō opz p̄ce

unde agnoscitur q̄n dīr de p̄tentiā dei ordīnare

Distinctionis

dere de supnāli q̄ ē act⁹ scōus: q̄ ad ipm̄ occurrit potētia creata ⁊ in rōne actiui aliquo mō: ⁊ in rōne receptiui: tñ pōt dici supnālis rōne forme siue hūis occurrit ad ei⁹ pductionem. lz nō immediate creet. Alr pōt dici q̄ actus nō ē ppe supnālis: q̄ ⁊ si hūis p̄supponit s̄t a cā supnāli imēdiatē: tñ s̄t p̄p̄t in eē est cā nālis resp̄cū sui actus. ⁊ iō act⁹ q̄ pducit p talē hūm nō ē ppe supnālis. ita. n. nālī pōt se h̄re ad actū suū forma q̄ supnālī pducit sic se h̄z ad actū suū forma q̄ ē mere nālis: ita q̄ dīa i pducitōe formaz nō cāt nec cludit distictōez caz in pparatiōe ad dīa effcū. Ad 4^m dico: q̄ in ptate voluntatis ē nō impedire vti isto hūm: q̄ cū eqli conatu opat volūtas: hūis cqlr sibi copat: q̄ hūis ex pte sui agit per modū nāe: nec tñ semp erit eqli delectatio p̄is actum elicitū. delectatio q̄ppe ē ab obo qd attingit p̄actū: ⁊ nō tñ ab ipa potētia agēte: cī: ca oīm. nūc aut qñ ob hō ē p̄is i se: s̄z i enigmate pōt ab obo delectatio diuersimō: de cārī: nūc plus: nūc min⁹. lz act⁹ circa ipm̄ ⁊ eqli itenū semp eliciat ex eqli conatu. Ad 5^m dīcō: q̄ de p̄eplatiūis v̄ez est de venotōe hoc ē de delectatiōe p̄ite actū: non aut de ipso actu amādī elicitō q̄ qñq̄ est itēsiō ⁊ magis meritori⁹: lz ipm̄ sequat minor delectatio vel qñ nulla: ⁊ qñq̄ minorē actū ⁊ in se ⁊ in acceptatiōe dīa concomitat maior delectatio ad alliciēdū paruulos v̄t auidi⁹ se: quaz illud cui⁹ dulcedinē p̄gustarunt.

Ad primū de 2ª via pcedo q̄. s. f. possz actū cāre imēdiatē i volūtate: ⁊ ipm̄ tanq̄ a se creatū acceptat tāq̄ dignū vita eterna: s̄z nec tē iste act⁹ eēt volūtatis v̄t i ptate ei⁹: nec credimus ip̄s talē actū acceptare: q̄z disposuit actū liberi arb. ⁊ q̄ eēt i ptate ei⁹ acceptare. Ad 2^m dico: q̄. s. f. cooperari igni ad calefaciēdū nō est miraculū: cooperari aut aq̄ frigide ad calefaciēdū: si tñ sine dīctōe possit sibi p̄petere aliqua cālitas resp̄cū calefactōis hoc esset miraculū. Ita dico in pposito q̄ spūscūs cooperari volūtati hūitate ad actū eliciēdū s̄z illū hūm: hoc est de cōi lege: q̄ de a s̄stīit cāe scōe ad suū actū: s̄z ipm̄ cooperari volūtati nō hūitate eēt miraculū. si tñ volūtas ipsa possz opari. Dico q̄. s. f. cooperari volūtati hūiti charitatē: nō quidē ga h̄z charitatem: ita q̄ charitas eius sit cā p̄z mouēs spūscū ad cooperandū: s̄z q̄. s. f. omni cause scōe gñālī cooperat ad illū actū ad quē fm̄ formā suā ordinat: q̄uo ē diligere i volūtate hūitūata. Cū igit dīcis q̄ p̄us opat. s. f. q̄ voluntas hūitūat charitatē: s̄z ē: nisi itelligat de p̄zitate eminentie sic cā supior. s̄t quippe cooperat. s. f. volūtati hūiti charitatē: ⁊ ipsa opat: aut si cōcedat q̄ p̄us cooperat spūscūs q̄ hēat charitatē nō segt. ḡeque possz cooperari volūtati nō hūiti charitatē: q̄a nō ita cooperat nō hūiti formā ad agendū sic hūiti. Ad 3^m dico: q̄ si p̄ cōcātiōez idiomatum opatōes hūane vere dicant de v̄be: tñ actus p̄p̄y v̄bi in nā dīna nō erāt in ptate illi⁹ hōis: v̄t ipse iquantū homo possz mereri actib⁹ illis. nō. n. xps in hoc nobis meruit si fili⁹ dei q̄ erat i carne creauit aīas cūz p̄re ⁊ spūscō. Et ita ad ppositū nō mererit volūtas mea s. f. q̄uocūq̄ dīctus ei causet i ea actū diligēdū. Ad vltimū dico: q̄ lz illud faciat difficultatē tenēdū sp̄m̄ esse actū p̄mū resp̄cū intellectus p̄ quē intellect⁹ pōt i actū scōm sic lignum calidū calefacit calore: q̄a si hoc esset verū esset difficile saluare q̄ intellectus nō informatus aliqua forma posset in opatōes: tñ fm̄ illā viā quā dīxi di. 3. hui⁹ p̄mi. q̄ obm̄ siue in se siue i sp̄e est sicut causa partialis occurēs cū intellectu ad causandū intellectōez nō facit aliquā difficultatē: q̄a obm̄ in se p̄is q̄uo erit in p̄ia sufficit absq̄ omni informatōe ad cāndū vīsiōē vel ex se solo cū intellectu. Et si arguit q̄ sine habitu informatē pōt eē vīsiōe perfecta: q̄ ⁊ fruitio p̄fectissima. C. 2. nullus negat cōcēt in

XVII.

gloria habitū lūmīs glōzie in itellcū. Et iste ex pte itellectus pōt poni cōrīdere charitati ex pte volūtatis. Et aut certius fiat qd diximus auctoritate pfirmamus. Qz spūscūs magis ac min⁹ p̄cipiat ⁊ homini augeat. ⁊ nō hūiti deī: ⁊ habēti v̄t plus hēat. Augu. extendit super Joāne dicens. Sine spū scō constar nōs xpm̄ nō diligere: ⁊ ei⁹ mādāta seruare nō posse: ⁊ id nos posse atq̄ agere tanto minus quāto illū percipimus ampli⁹. Ideoq̄ nō solū non habenti: v̄ez etiaz habenti nō incassū p̄mittit. Non habenti q̄dem v̄t habeat: habenti autē v̄t ampli⁹ habeat. Nam si ab alio minus: ⁊ q̄ alio ampli⁹ nō habet: sanctus belyseus scō belye nō diceret. Spūscūs q̄ ē in te duplo sit in me. Xp̄s aut q̄ est dei filius nō ad mēsurā dar⁹ est spūscūs. Itēq̄. n. sine ḡra spūscūs sancti est mediator dei ⁊ hominū homo xps. Qz. n. est vnigenitus dei fili⁹ eqli p̄ri: non est ḡre s̄z nature. Qz aut in vnitate p̄sone vnigeniti assumptus est homo: ḡre est nō nature. Ceteris aut ad mēsurā dar⁹: ⁊ dar⁹ addit: donec vniciūq̄ p̄ modo sue perfectionis p̄pria mēsurā compleat. ⁊ infra. Cūc querit cū spūscūs per quem diuidunt dona ipse sit donū v̄tū cōcedēdū sit q̄ per donū diuidant ac dent dona. Ad qd dicimus q̄ per xpm̄ qd est spūscūs: singulis p̄pria diuidunt: ⁊ ipm̄ communiter omnes boni hūit. Ande Augu. in. xv. lib. de trini. ait. Per donum qd est spūscūs in commune omnib⁹ membris p̄ri: multa dona que sunt q̄b⁹q̄z p̄pria diuiduntur. Non. n. singuli quicq̄ habent omnia: sed hi illa. alij alia: quīs ipm̄ donū a quo cuiq̄ p̄pria diuidunt oēs habeat. i. spm̄ scm̄. Apte dicit per donū dona donari.

Arca augmētū charitatis. Supposito q̄ charitas possit augeri: fm̄ illud Augu. gusti. ad bonificiū. C. Charitas meret augeri v̄t aucta merca⁹ ⁊ p̄fici. Et fm̄ illud Augu. 6. de tri. c. 7. vel. 8. In rebus incorporeis idēz est melius esse qd mai⁹ esse. aliq̄ aut charitas ē melior aliter: q̄ ei cōrīder mai⁹ p̄mius cēntiale. ḡ aliq̄ charitas est maior alia. Cūc de mō augmēti charitatis: ⁊ p̄ v̄t tota charitas p̄p̄is corrupat: ita q̄ nulla realitas eadē numero maneat in charitate maiore ⁊ minore. Cūc sic arguo: q̄ alias ipa forma augeret subiectū: q̄a ipsa eadē manēs transmutaret de minori ad mai⁹: hoc ē falsū: q̄ forma simplex subm̄ trāsmutatiōis eē nō pōt: s̄z auctē. 6. p̄ncipioz. ḡ nō pōt charit⁹ sic augeri. Cūc tra. p̄mo de gñatōe auctū oz manere. ḡ ⁊ augmētū quo: cūq̄ nō est corruptio p̄p̄is tēti.

Hic dicitur q̄ nihil charitatis p̄p̄is tēti manet idē numero in charitate aucta: s̄z totū qd p̄fuit corrupit ⁊ aliud idividuū p̄fecti illo gñat.

Questio

Ad hoc ponit rō. q̄a termini mor⁹ sunt impossibiles ex. 5. p̄p̄icōz. igit h⁹ mor⁹ vel mutatiōis quo charitas auct⁹ termini erāt icōpōssibiles. ḡ illud qd est terminus ad quē simplr est icōpōssibile terminus a quo. ḡ nō includit idē numero. Cūc firmat ista rō. q̄ sic in ip̄bus ponit magis ⁊ minus p̄ ordinē cēntiale sp̄m̄: ita v̄t p̄ nēdū suo mō in idividuū eiusdē sp̄s: sed sp̄s p̄fectior q̄ dī maior est simplr alia nā ab ip̄fectione: ita q̄ nihil idē numero nāe s̄ferioris manet i supiore. ergo in idividuū eiusdē sp̄i nihil ip̄fectionis idē numero manet in p̄fectione. Cūc tra istā p̄stōez arguit. 6. v̄ys: quaz p̄ma sumitur ex p̄suppōne forme in augmētō illi⁹ forme: ⁊ fm̄ istā viā arguo p̄mo sic: lz nō necesse sit deū augere charitatē i illo instanti in quo elicit act⁹ meritori⁹: quo meret charitas augeri: tñ pōt tūc augere charitatē: ita q̄ augmētū qd ḡ meret simul tpe deī qñ actus elicit. Cūc B arguo. iste act⁹ q̄ meret augmētū charitatis est meritori⁹. igit p̄supponit charitatē in isto instanti in quo elicit: quero quaz. nō istā nouā partē que acq̄rit: q̄a ista sequit actus sicut p̄m̄. m̄ius meriti. ḡ p̄supponit istā que p̄p̄is tēti. ⁊ p̄ nō corruptū illa i illo instanti: q̄a si sic tūc in illo instanti nō possz act⁹ meritori⁹ elici in quo tñ ḡ meret augmētū charitatis. Cūc si aut p̄teruiat quis q̄ deus nūc auct charitates in instanti in quo habet actus meritori⁹ resp̄cū augmētū: s̄z semp posteri⁹ duratione p̄ eo q̄ nō auct p̄ actū iquantū elicit: sed inquantū est in acceptatiōe diuina: ⁊ hoc modo manet post istā in quo elicit. ⁊ tūc post ipm̄ p̄ferat augmētū. Cūc lz ista rō oīno sit improbabilis p̄ eo q̄ nō euadit difficultatē in alijs. p̄mo qd ē i v̄tutibus moralibus ⁊ intellectuales v̄tus auct p̄ actū elicitū: ⁊ nō p̄ actū ille nō ē: q̄d qd non ē nihil cāt. ḡ qñ actus ille inest: tūc est rō augendi hūm. ḡ si tūc generet nouū idividuū ⁊ corrupit idividuū qd p̄fuit: seq̄ q̄ actus augmētatiū hūis nō elicit ab habitu: s̄z a sola potētia: qd v̄t icōueniētiā: q̄a tūc fm̄ dēā in p̄cedenti. q̄ act⁹ augmētatiū hūis eēt ip̄fectionē q̄ ali⁹ nō augmētatiū hūis elicit ab hūm. Cūc si etiā p̄cedat conclusiōe q̄ act⁹ augmētatiū hūis acq̄rit elicit a sola potētia quāuis hoc videat icōueniētiā: nō tñ euadet hāc difficultatē sp̄ales. si p̄ act⁹ p̄p̄is tēti intelligibilis augeri p̄ actus itelligēdū: q̄ nō pōt ille act⁹ elici a sola potētia circūscripta p̄p̄is tēti: q̄ sicut patuit di. 3. hui⁹ p̄mi. nō sufficit itellcūs sine specie ad actū itelligēdū eliciēdū. ḡ non pōt aliqua intē agere speciez: que elicit a sola potētia. illa igit intellectio augmētatiua speciei p̄supponit sp̄m̄: ⁊ nō illud idividuū qd generat. ḡ in idividuū p̄p̄is tēti nō corruptū. Cūc si neget itellcōez augere sp̄m̄ itelligibilē. Ultima instantia ad p̄positū est ista. volūtas p̄ actū suū pōt remittere actū itelligēdū: qd p̄bat: q̄ pōt totalr corrupē itellcōez ⁊ amouere itellcū ab h̄ actū: ⁊ tñ volūtiō illa remissiva itellcōis p̄supponit neciō intellectōez: nō aliq̄ nouā q̄ sequat ipsam volūtōez: p̄. igit aliq̄ p̄cedentē ipsam volūtōez. ⁊ p̄ nō intē p̄p̄is tēti nō corruptū per eā. 2ª via est ex p̄fectione illi⁹ forme qd iducit per augmētū. v̄bi arguo p̄mo sic. In actibus augmētatiuis habitus. act⁹ decimus pōt esse ip̄fectionē p̄mo: ⁊ tñ p̄ istū actū decimū auct hūis ad aliq̄ gradū: ad quē nō pōt p̄ augeri p̄ p̄ vel 2ª actū: qd nō possz esse si totū p̄p̄is tēti corrupat: q̄ p̄fectionē p̄mi vel scōi act⁹ in se erat maior. ⁊ p̄ nō idividuū in cui⁹ generatōez pōt p̄mius act⁹: potuit esse p̄fecti illo idividuū qd potuit decim⁹ actus. ḡ q̄ p̄fecti sit illud qd seq̄ decimū q̄ p̄mū non erit: q̄ nouū idividuū generat v̄tute decimi: sed q̄ p̄p̄is tēti gñatō act⁹ p̄cedētes aliq̄ addit: ita manebit p̄p̄is tēti. Si dicat q̄ p̄cedentes act⁹ elicit a charitate maneat i acceptatiōe diuina: lz nō se nec in alio ip̄p̄is a se v̄t

Tertia

ab eis: nō soluit arg⁹ i acq̄fitiōe hūitūz nāliū ⁊ moralīū. C. 2. rō si soluit i agētib⁹ nālib⁹. pono. n. q̄ alicui calo i nouē gradibus adueniat aliq̄ calm̄ in gradu minori. illud pōt aliq̄ mō itendere calz illd nouē graduū. ⁊ p̄ nō illud qd est in termino actōis est p̄fectus in caliditate q̄ sit ipm̄ agēs adueniēs ⁊ augmētati⁹: hoc esset impole si eēt idividuū nouū gñatū p̄ actū illi⁹ calidi iaz p̄sentis. Cūc pōt cuadi hoc p̄ ordinē graduū: puta q̄ agēs pōt test reducere ad gradū p̄fectionē illud passū: qd fuit sub aliq̄ gradu: qd nō potuit i p̄n: reducere: sic agēs pōt aiare passum qd p̄us fuit organicū: ⁊ tñ nō organicū nō pōt reducere ad p̄fectionē tātā: ⁊ hoc p̄ ordinē formaz v̄t graduū in forma p̄p̄is tēti qd ordinēz qñs sub ip̄fectionē pōt statiz duci ad p̄fecti⁹: nō sic si nō eēt sub illo gradu. Cūc nō valz iquā hec rō: q̄ si calm̄. 8. graduū itendat calidū nouē graduū: ita itensio fiat p̄ calozis corruptōez p̄p̄is tēti ⁊ gñatiōez noui idividuū. igit i illo instanti in q̄ generat calz. 10. graduū genitū excedit i p̄fectionē ip̄s generat: qd est ipole. igit nō fit sic augmētatiō. Cūc 3ª via sumit⁹ ⁊ accipit i nālib⁹ ⁊ actōez dīy p̄p̄is tēti. calm̄. n. agēs i frigidum anq̄ corrupat totalr fridū remittit ip̄s. si in ista remissioe gñat idividuū. q̄ro a q̄ gñante. si nō fugiat ad agēs v̄t: q̄ fuga ē h̄ irrōnabil: nō pōt assignari aliq̄ p̄cūlare gñans h̄ idividuū: q̄ calm̄ remittēs fridū nō pōt p̄ se generare aliq̄ idividuū fridū. igit nec nouū remissū. Cūc 4ª via sumit⁹ ex B q̄ p̄p̄is tēti p̄cedit eo mō motū i accētib⁹ q̄ negat i subys. ⁊ p̄ nō magis ⁊ min⁹ i accētib⁹ sic regit ad motū nō sic in subys. si at nō eēt augmētū in accētib⁹ nisi p̄ corruptōez p̄p̄is tēti ⁊ gñatiōez noui: tali mō pōt inueniri magis ⁊ min⁹ i subys. igit nō saluaf magis mor⁹ h̄ q̄ ibi. Cūc 5ª arg⁹ p̄ B q̄ nā sub d̄terminato gradu magis vel min⁹ eēt sp̄s ad idividuū. ⁊ sp̄s s̄ferior cōrēta sub sp̄e nāe: ita nulla sp̄s nāe itēsiō v̄t remissibil⁹ erit i diuidua seu sp̄alissima. p̄ia p̄ p̄bat: q̄ q̄d dī p̄ se i qd de idividuū: ⁊ p̄ se v̄nū est sp̄s cor⁹: nā i d̄terminato gradu tali vel tali dī in qd de idividuū: ⁊ p̄ se v̄nū: q̄ tota nā s̄z hūc graduū cēntalr ē cor⁹ q̄ hūit nāz i tali gradu: ⁊ gradus nihil addit qd accidat nāe. p̄. ḡ q̄ nā in tali gradu ē sp̄s. p̄. etiā q̄ nā i tali gradu ē min⁹ cōe sp̄e nāe i se: igit erit sp̄s s̄ferior i ordie nāe. Cūc 6ª vltio arg⁹. q̄ si rō adducta p̄pōne valeret: cluderet eodē mō de q̄to molis sic de q̄to v̄tutis: ita qñ q̄tū molis augeret nihil p̄p̄is tēti maneret idē. ḡ i augmētatiōe p̄p̄is tēti dēā q̄ntitas molis aucta nō remāceret fm̄ q̄ntitatē p̄p̄is tēti: qd v̄t icōueniens. Cūc 7ª dīcēt fm̄ istā pōnez p̄cedēdo p̄nez: q̄ ita ē nouū i diuiduū q̄nti molis qñ aliq̄ ē mai⁹: sic aliq̄ itēsi⁹ ē aliq̄ idividuū q̄ntitatis vel q̄ntitatis v̄tutis. Cūc 8^a B arg⁹. q̄a duo v̄tū seq̄ icōueniētiā. p̄ q̄ si rarefiat sp̄s vini erit q̄ntitas mol⁹ maior q̄ p̄us: q̄a rarefactōez d̄comitat maior q̄ntitas. ḡ illa q̄ntitas q̄ fuit vini nō manet post rarefactiōē. igit nec manet ibi sanguis: q̄ nō tenet cōiter ibi sanguis manere nisi q̄dū manet accētia q̄ affecerūt vinū p̄uerfuz. Cūc aliud icōueniēs. q̄ tūc videt q̄ tal rarefactiō nō posset eē v̄tute agētiis nālis: vel q̄ ageret agēs nāle nō p̄supposita mā aliq̄ v̄tū. p̄. q̄ ibi nō p̄suppōit mā s̄balis: q̄ ibi nō ē suba alterabil: nec ē p̄suppōit ibi q̄ntitas eadē numero manēs p̄te: ⁊ tñ agēs nāle pōt v̄t v̄t sic rarefacere vel d̄densare istas sp̄es. igit agēs nāle pōt agere nō p̄supponēdo aliq̄ i sua actōe. Cūc ista icōueniētiā re spōdet. Cūc Ad p̄m̄ q̄ q̄dū manet accētia filia illis q̄ affecerūt vinū manet sanguis: lz at nō maneat eadē manet tñ filia post rarefactōez. Cūc Ad aliud p̄cedit q̄ v̄t nālis pōt agere nullo manētē cōi sub terminis: nō tñ creat q̄ p̄ posterū nāli ordie seq̄ p̄us: ita nō ē in creatōe. Cūc tra istas rōs arg⁹. q̄ cūz q̄ntitas illa noua nūero differat a p̄p̄is tēti: nō alio mō differat q̄ntitas aq̄ a q̄ntitate vini

Distinctionis

nisi numero tñ: qd nō spē. p. segt qd pp talem pmanētā accitūz spē nō nūero nō plus manet sanguis sub qñta te ista noua qñ maneret sub qñtate aq si ibi esset: pcpue cū ista qñtitas noua nō magis iclīnēt ad efficiendū vinū cui? qñtitas fuit pōz qñ ad efficiendū aquā. Cōtra aliā rñsionē vñ ē incoñueniēs qd vñs nālis actiua nō suppo- nat i actōe sua subm. C. S. qñ qñ vñm istoz segt ad reliquū: aut sine actōe nālis agētis. r hoc ē manifestū i cōueniēs: qd tūc agēs nāle frustra ageret: qd sine eo illō pñs adesset. qñ nō segt nisi p actōem nālis agētis: sed tale agēs nō pōt ponere effectū in esse sine cā māli nisi possz creare qd repugnat nāli agentī. C. S. fm hoc possz dici: qd agēs nāle effectiua dūcit aīam intellectiua: qd ipsa nāli ordine psequit ad organizatōez corporis: pñs habe tur cōiter p incoñueniēti.

Ad questionem

igit pp rōnes improbatas istā opionem rcpue duas vel tres pmas teneo pñez oppositā qd realitas illa positi ua q erat i charitate minore manet eadē realr i charita- te maiore: qualr aut hoc fit patebit i solonib? sequētium qñnū. C. Ad argumētū in oppositū dico: qd nō segt. ma- net forma eadē i idiuīduo pfecto r i pfecto. qd ipa mutat subiectiue: qd nō manet sic mā sub forma: s; fñ nā in idiu- uiduo: supza quā qdlibet idiuīduū aliqd addit. C. Et rō defeg? pñtie ē: qd illud qd est subm vñ? idiuīduū nāle est etiā subm alteri? idiuīduū: r illud etiā est possibile i mu- tabile ab idiuīduo in idiuīduū. ipsa aut forma sicut vñ? idiuīduū nō est subm: ita nec alterius. r p pñs nec muta bilis de vno ad aliud.

C. Qd 4. in ordine toti? di. r 2. bui? partis secunde.

Secundo qñ vñz illud positiū chari- tatis pexistētis qd manet in augmēto sit tota eēntia charitatis itēse: ita qd si ponere charitas intēsa sine subo: nullā rea- litatē hēret positiuā i se eēntialr aliā ab ista q pñt in charitate remissa. C. Et qd B mō realitas chari- tatis pexistētis sit tota essentia: r realitas charitatis aucte. pbat pmo. qd. S. metaph. forme sunt sicut nume- ri quo ad hoc qd sic nūerus glibz addit? numero numez variat: ita glibz gradus in forma additus variat spēm. q in eēntia h? forme nō pōt addi aliqd manente eadē spē. Supponit aut qd itēsa ē eiūsdē spēi cū remissa. qñ ad di- fribi aliqz gradus vltra realitatē ipsi? forme. C. S. io. metaph. c. penul. dicit pñs. qd dñe formales mutāt spēz. dñia graduū in eēntia forme si eēt: essz dñia formal. q. r. C. S. Porphyri? dicit: qd dñia formalis nō recipit mai? nec min? esse inq vñus cuiusqz vñū r idē est: qd itēfio- nem recipiēs neqz remissione. C. S. auctor. d. pncipioz. forma ē simplici r iuariabili pñtēs eēntia. C. S. si reali- tas aliq aduenit pñtiti. q charitas aucta non erit in spē: qd icludet aliqd accitale nāle specificē: vel si ipa sit i spē p se nihil icludet nisi pñtēs ad nāz speciei: r ita charitas minor q nō icludet illū gradu nō erit in spē. C. Contra. si charitas maior non plus realitatis hēret q charitas mi- nor: tūc charitas cuiuslibz bñ ēēt eqliis in nā charitatis charitati xpi. r fm B Augu. 6. de tri. c. 7. In rebus icopo- reis idē sit mai? eē qd meli? eē: charitas cuiuslibz bñ ēēt eā bona r meritoria cūz charitate aīe xpi: r ita foret glibz eā essentia beatus cū xpo: qd pñmū essentiale coñrū- det qñtati charitatis: qd est impossibile.

Opinio inuens

argumētis factis: ad pñā par- tē vñ dicere qd pñcindēdo for- mā a subo nō ē magis r min? in forma fm se p realitatez additā: r qd fm auctes scōrū: opz ibi saluare aliq mō ma- gis r min? opz ibi ponere magis r min? fm inesse ipsius accitūz ipsi subo: qd qdē iclūe est sibi eē: r ita mai? itas

XVII.

accitūz qñtū ad iclūe attribuit vel maiori dispoñi subie- cti: vel maiori amotōi oppositi indispoñētis. C. Contra istā opionē arguo pmo sic. dñia in summo sunt incōpossi- bilia i eodē. in gradib? vñ remissis nō: B nō ē nisi aliqd ē in dñio itēfio qd nō ē in remissio. si. n. tota realitas ē i re- missio qd ē in itēfio nō est repugnātia itēfio ad remissio: si- cut nec remissio ad remissio: illa icōpossibilitas nō est pñtudo ad subm: nec ex bitudie aliq subm. pñ. n. ē in- cōpossibilitas formaz i se: qd sit formaz in subo recipiē- te. q. n. sunt icōpossibiles in se. iō nō pñt recipi i eodē: nō ecōuerso. q istud qd est rō incōpossibilitatis i formis in- tensis oppositis est aliqd positiū in eis fm se: nō tñ in ordie ad subm. C. S. idē nō pōt bis pñci. r per pñs nō pōt aliq realitas bita p aliqz mutatōez acqri. q ista reali- tas q acqrit p motū vñ mutatōez itēfiois nō ē eadē positi- tiue cū ista q pñt: q tūc illd qd pexistit realr acqreter. C. S. si forma ē idisibit? dat subo ē idisibile r idisibit. nō. n. subm ē tale fm formā: nisi qd forma ē talis. q si for- mā ē talis qd fñ se nō ē aliq maioritas pfectiois nec subz fm eaz dicit magis tale. C. S. istos modos qd pñt magis r minus in forma. pmo istū modū de dispoñe ad maius r minus. si. n. est eadē dispoñ. i. fm rōnez vñus dispoñis ad magis r minus: r ista est forma. segt qd talis forma ē magis r minus. C. Si aut aliqū forma ē di- spō non fm rōnez vñus dispoñis ad magis r minus: sic volunt aliq dicere qd in aere humiditas est. dispoñ ad mi- norē caliditatē: r siccitas i igne est dispoñ ad maiorē cali- ditatē. C. Cōtra hoc arguo. qna spē fm se totā vñ bñi susceptiua rōnē vñus dispoñis sic subm susceptiua spēi ē vñus rōnis r vñus dispoñis. vñ dñia idiuīdua vñus ac- cidētis hñt dispoñem vñus rōnis sicut rōmā eiūsdēz rōnis. q. r. circūscripto omni alio qd nō est dispoñ ppa po- test esse magis r minus in idiuīduis eiūsdē spēi: r ita itē- fio r remissio fm formā illi? spēi absqz hoc qd pcedat ta- les dispoñes dñie r oppositē i pñs: r tūc querit vñ pñs: qñre est aliqd nunc magis dispoñituz qd pñs vñ pñs argu- est. C. S. si pcedat tales dispoñes ad magis r min?. tūc nō erit motus vñus ab itēfio ad remissio: nec ecōtra. ni- bil. n. mouet ad remissio nisi quatenus bz dispoñē istā conuenientem receptioni qñs itēfiois aut non habet dispoñem istā conuenientem remissio. ergo opz ad hoc qd possit mōueri ad remissio qd moueat ad dispoñē cō- uenientem gradui remissio. C. Et ita etiā opz ad hoc vt ex remissio fiat itēfio qd pñs fiat magis a dispoñē que est a remissio ad dispoñem que est ad itēfiois: r ita nun- quā vñus motus imēdiatē erit ab itēfio ad remissio: qd non habēt idē susceptiua imēdiatū dispoñituz. C. Alia via que dicit de indispoñe siue de amotōe con- trary indispoñētis videt improbari per hoc qd in ange- lis in statu innocentie nō erat aliqua indispoñitio maior vel minor ad charitatem. ergo omnes recepissent chari- tatem egalem qd non tenet. C. Tertia etiā via que tenet a quibusdam de radicatione forme in subiecto vi- det improbari: qd illa radicatione aut est aliqua forma ab- soluta: r habet pposituz: quia in tali est magis r minus: aut non. si non: sed tñ respectus: videt tunc qd non possz habere magis r minus: nisi per magis r minus i funda- mento: sicut absoluta non cōueniunt in respectu nisi per fundamentum. C. Tunc etiā non pñtē saluā forma in- tensioz: q aliquando forma minus radicata in subiecto potest esse in se itēfioz: sicut rubor qd est ex verecundia est itēfioz rubore qd est qñlitas passibilis in alio.

Ad istam questionē

cedo pcpue pp tres pmas rōnes pñā istā opionē adductas qd realitas positiua q pexistit i charita- te minore nō ē tota realitas positiua qd ē i charitate maiore

Questio XIX

imo si essent charitas maior r minor separate a subo ma- ior haberet in se realitatē positiuā minozie: r aliam addi- tam: si per ipse tolleretur ois habitudo ad subm: sic qñ- titas molis si ponere separata a subo ē i per ipse non haberet iclūatōez ad subm: vna tamē esset maior alia: r ista haberet i se totam realitatē positiuā minozie r aliqd additū. C. Ad argumētū pñm. C. Ad pñm de nūcris dñ- co qd pcedit ex dñe actu intellect? pñi. cōparat qdēz ibi q- ditas ad nūcris itēfioz sūt diffinibiles eo mō quo pñs loquebat de qñtati pñōdo qñtates separatas. sube- gdem hoc mō acceptē. i. qñtates rerū cōparant nūcris fm istas qñtates pñtates. quaz vna est ista: qd qñz addi- tur variat spēm: r itelligo sic qd de vna spē faciat aliā vñ de nō spē faciat spēm. quēz. n. dñia addita diffōni vt idi- car qñtate aut spēm aliā a pñtēte cōstituit: aut si pñ- existēs fuerit rōgnis determinat ad qñē spēi que nō ha- bebatur ante additionē dñie. dico igit qd additū qñtati acceptē fm rōnē qñtatis alterat spēm altero dictoz modoz: s; qd addit qñtati nō vt qñtates est non mutas- gradus vñ idiuīduis qñtūz: sicut r dñia idiuīduis vñ- bens ad eē hoc: siue vñitas vñ pñlitas idiuīduis: r bre- uiter qñtūz cōditio idiuīduis addita nāle specificē nō addit sibi qñtū ad rōnē qñtatiuam. ita qd fm istaz rōnē determinat eā. r pp hoc nō mutat spēz qñtatis cui addi- tur. nihil enī pōt negz aliquā spēm pñtēntē mutare in aliā spēm: neqz de nō spē in aliquā spēm: nisi ipm addi- tum sit rō spēi: r tale nō est aliqua cōditio idiuīduis. C. Ad formaz tūc auctoritatis dico qd si adderet aliqd: qd eēt pars qñtatiuā: qñtati pñtēntē: mutaret spēz: sic si addatur aliqd qd est pars numeri numero pñtē- stenti mutatur pñs numeri. si aut addatur aliqd qd nō est pars numeri. puta aliqd accitū. puta si itelli- gere vñ vñitas ternary itēfioz fieri qd pñs in se non mutaret spēz. ita in pñtito. qñtūz dñia idiuīduis vel gradus addit qñtati nāle nata ē ps qñtatis. C. Per idem pz ad Porphyriū qñtū modo loqutur de dñia itēfio est per se pars diffōnis. r hoc mō cōstitit in idiuībili. B est accipiēdo illā idifferentiā fm quā abstrahit ab idini- duis que idñia totalis est gradus ei? vt dñia specificā sic nō recipit magis r minus. qd quecūqz magis r min? pos- sunt competere idiuīduis hoc mō r sunt oia intra istam idñiam dñie specificē r non addunt dñie fm hanc idñiaz. C. Ad aliud de. io. meta. pñt rñderi per idē vocando dif- ferentiā formalē dñiaz qñtatiuā. pñt ēt dñi ad formā qd nō ois dñia formaz ē formal? loqñdo pñe de formali prout. vñ. dñia formalis est dñia fm formaz: sic non ois dñia hōiūz est dñia in humanitate. cuius rō assignat rea- liter r logice. Realiter sic: possunt hoies habere huma- nitatē r differre: s; nō per humanitatē: r ita in humani- tate nō differūt. ita possunt pure forme differre. r tamē nō per formalitatē differūt. r ita neqz formalr: qd idē est differre formalr pprie loqñdo qd differre in forma vel per formā: logice sic. qd sic termin? dñie itelligendus per negationē iclūsz in dñia respectu illius negatōis potest accipi pñse r distributiue. ita ēt illud qd denotat esse rō formalis dñie: quale est illud qd cōstruitur cū differre: vt in quo vel fm qd denotatur qd possz cōfundi a negatio- ne. nō aut ad negationē inferioris segtur negatio supio- ris: s; est destructio antecēdētis. C. Ad aliud de. 6. pñci- pñs dico qd sicut pbat simplicitatē oppositā qñtati mo- lis. qd ipsa addita nō facit maius fm molē. forma enī po- sita in subo nō est aliqd maius qd pñs fuit. cōcedat igit simplicitas forme opposita qñtati molis: s; hoc nihil ē itēfiois qd pñt ad qñtates pñtēntis r vñtū. C. Ad rōnē aliam dico qd hoc qd dñ aliqd accidere nāle spēi pōt

Prima

85

itelligi duob? modis. vno? sic qd sit extra rōnem qñtati- uam spēi: quomō dñ dñia accidere generi. r sic accipitur accides in fallacia accidētis p extraneo qd est extra rō- nem alterius. alio mō dñ accides qd nō facit per se vñus cūz eo cui accidet. sicut albedo in corpore. pmo modo dñ co qd albedo itēfio aliqd habz qd accidet nāle spēi. ita ēt habet albedo remissio: imo omne idiuīduū aliqd habet qd accidet nāle spēi: alias nō cōtraheretur nā spēi. r mō do dico qd albedo itēfio nō bz aliqd qd accidet nāle spēi. qd iste gradus q itelligitur addi fm se nāle facit vñ per se cū sicut quecūqz dñia idiuīduis addit nature fa- cit vñ per se cū natura. Quādo igit dñis si itēfio in- cludit aliqd qd accidet nāle spēi: itēfio remissio qd nō in- cludit istud nō est in spē. pñā nō valet loquendo de acci- dere pmo? sumpto. quō r nō alio anis est verum.

C. Tunc postqz coeternitatē triū personaz p modulo facultatis nostre isinuauimus: iā de earundē eqñitate aliqd eloq supest. Fides. n. catholica sic coeternas: ita r coeqñles tres p- sonas asserit. Equalis est enī in oib? pñ fili? r pñ r filio spūscūz. Qd vt ait Aug. i lib. de fide ad Petriū. breuiter aperies quō itelligat equalitas docet. Nullus horz aliū aut pcece- dit? ternitate: aut excedit magnitudie: aut se- parat pñtē: qd nec filio nec spūscō qñm ad nature dñie vñitatē pñtē: aut anrior aut ma- ior est pñ filio: nec fili? spūscō. Eternuz qppe r sine initio est: qd fili? dñā pñs extitit: r eter- nū ac sine initio est: qd spūscūz de nā pñs filiū qd pcedit. Qd hoc qd tres vñuz recte credim? r dicimus deñ: qd vna pñtēntis eternitas vna imēstas: vna nālior est triū pñonaz dñitas. Ecce breuiter assignauit Aug. in quo triū p- sonaz pñstāt eqñitas. i. qd alia aliā nō excellit: aut eternitate: aut magnitudie: aut pñtē.

Circa distinctiones

ro pmo vñz pñs sint eqñles fñ magnitu- dinē. C. Qd nō. qd i pñdicamētis dñ qd qñ- titati pñtū ē fñ eā qd aliqd eqñle vñieq- le dicat. qñtitas nō ē dñ fñ Aug. 5. de tri- c. i. dñ ē magn? sñ qñtate r bon? sñ qñlitate. q. r. C. Itē- nihil ē pñtēdū i deo qd dñ ipfectionē. eqñlitas ē bz. pba- tio. qd repugnat pñtēnti in creaturis: qd pñ Aug. 83. q. 4. i. Si oia inq eēt eqñlia nō eēt oia. igit pñtēnti vñ- uerfio nō posset stare cū eqñlitate. eqñlitas igit nō est in oib? bus melior suo opposito. igit nō erit pñtēnti simplr igit nō erit in deo tāqz eēntiale vñ cōe trib? C. 3. sic. pñcā eq- litas ē mutua. B nō ē mutua fm Aug. 6. de trin. cap? vñi- mo vel. 27. imago si pñtēnti est equatur ei cuius est ima- go nō illud sue imagini. C. Oppositū in simbolo Arba- nasy. pñone coeternē sibi sunt r coeqñles. Et magis i litte- ra pbat hoc spāliter per Aug. de fide ad pñc. c. 2.

Hic primo videndū est de eqñlitate pñe sumpta. 2. de ipsa gnāliter sumpta. Et 3. qñlis ē eqñlitas i pñtito. Et 4. pñtēdū ē qd B? i dñis pñonis sit vñ pñtēnti eqñlitas. C. De pñs. 5. meta. c. dñe rōne dñi- tūz tres rōnes fundatas sup vñū. i. idē. sñle. r eqñle. C. 20. r loquendo de istis stricte r pñe appropriantur diuersis

Cap. de
quāitate

Distinctiones

generib' ut idēitas sube: q̄litas q̄ritati: r̄ silitudo q̄liti-
tati. r̄ ita forte possent alie relones pprie fundari super
res alioz genēz: sic p̄portionalitas sup relonē siue simi-
litudinē duaz p̄portionū. Et hoc videt̄ Aug. dicere sal-
tez de his tribus relonibus cōibus quas expresse ponit
p̄bs. dico tamen q̄dādamētū remotū istaz relonū est
res illius gnis. puta equalitatis fundamētum est res de
genere q̄ritatis. silitudinis est res de genere q̄litis. idē-
tatis est res de gñe sube. p̄ximū tamē funda^m vel rō p̄-
xima fundandi est vnitas talis rei: q̄ super rē talis gene-
ris vt dicitur. r̄ est fundantē relones disperate et nō cōes.
¶ De scōo dico. q̄ q̄dūcūq̄ ens est in se qd. r̄ bz in se ali-
quē gradū determinatū. n̄ entibus r̄ est forma. v̄l habēs
formā. Et fm hoc sic pōt tripl'r p̄siderari q̄dūcūq̄ ens ita
ē sup ip̄s pōt fundari triplex relo cōiter sumptaz: q̄ idē-
tatis sup q̄dūcūq̄ ens i q̄tū est qd: r̄ q̄litas vel ineq̄litas
sup q̄dūcūq̄ ens in q̄tū bz magnitudinē aliquā p̄fectōis:
que dī q̄ritas v̄tutis de qua dicit Aug. 6. de tri. c. 7. q̄ in
his que nō magna mole sunt idēz est melius esse qd ma-
ius esse. Silitudo autē vel dissimilitudo pōt fundari sup
q̄dūcūq̄ ens in q̄tū est q̄le r̄ q̄litas q̄dam. de hoc mō q̄liti-
tatis loquitur p̄bs. s. meta. c. de qualitate. q̄ vnus modus
q̄litis est dīa sube. i. dīa essentialis. r̄ hoc modo idēiti-
dua eiusdem sp̄ei sunt essentiali silita i q̄tū habet ean-
dem p̄iam specificam. que aut v̄l q̄litas essentialis i po-
rū. Et hoc modo cōiter r̄ nō stricte accipiēdo istas relo-
nes cōes dīc p̄bs. io. meta. q̄ omne ens oī enti cōparatū
est idē vel diuersū. ita q̄ omne ens oī enti cōparatū est
eāle vel ieq̄le. sicut igit̄ fundamētū idēitatis q̄litis
r̄ silitudinis hoc modo cōiter sumptaz. est ens in cōi com-
paratū ad q̄dūcūq̄ ens in cōi. ita r̄ ille relones sunt tran-
scendētes: bz nō cōuertibiles cū dīstīctōe diuidētes enī
sicut diuidit̄ in nēctum et possibile. ¶ De 3° dico. q̄ sicut
nullū genus nec aliqd alic' gnis dī de deo formalr. ita
nec passio alic' gnis. r̄ per 2as nec aliqua relonū cōium
fm q̄ stricte sumunt: vt. s. sunt passioēs genēz determi-
natoz: bz ens dī formalr de deo r̄ q̄cūq̄ passio con-
uertibilis cū ente r̄ passionū nō quertibilū bz dīstīctaz
semp extremū nobilius. Ideo hoc modo illud extremū
dīcēt de deo qd vel dī nobilitatē vel nō repugnat nobi-
litati: sed reliquū repugnat. ¶ De 4° dimittēdo nūc de
idēitate r̄ silitudine de qbus nūc nō est questio. dico de
eq̄litate q̄ ipsa est perfecte in psonis dīnis. Et bz eq̄litas
aliquoz entū causatoz posset sumi fm q̄ritatē p̄tinuā
siue discretā. r̄ fm p̄tinuā v̄l p̄manētē vel successiuā. ac
p hoc posset queri v̄tū in psonis dīnis eēt eq̄litas bz nu-
merū. si ibi eēt p̄fectus numerus. r̄ an ibi eēt. p̄fecta eq̄-
litas fm duratiōe v̄l bz eternitatē que cōsideret q̄ritā
successiue in creaturis. p̄mū tñ nō p̄tinet ad dīstīctōem
istā: bz ad di. 4. nec de hoc tangit hic aliqd magister. q̄
nō ponit ibi numerū positīue: bz forte in illa dīstīctōe
tāgenē. De scōo aliq̄liter tāgit magr. r̄ adducit Aug. de
fide ad. p̄e. r̄ pbatū est di. 9. ¶ De 3° est questio. s. de eq̄-
litate fm magnitudinē. r̄ q̄ ista sit p̄fecta in dīnis pba-
tur. tū ex fundamētō remoto. fm magnitudinē. tū ex rōne
p̄tia fundamētī. s. vnitate. p̄mū bz ex p̄ q̄ magnitudo
v̄tutis nō est p̄fecta nisi sit ifinita: q̄ nō repugnat sibi ifi-
nitas. r̄ nō ē p̄fectū cui nō repugnat ifinitas nisi sit ifi-
nitus. oīs autē alia magnitudo v̄tutis finita est. sola ista est
ifinita sicut patuit di. 2. ¶ De 2° pbat' p̄positū. q̄ in oī-
bus alijs eq̄lib' est dīminuta vnitas magnitudinis bz quā
eq̄les dīr q̄ illa magnitudo numerat̄ in ip̄is eq̄libus.
hic autē est p̄fecta vnitas magnitudinis. r̄ tñ cū hoc dīstī-
ctio sufficiens relatiuoz q̄ regit̄ ad relonē realē. ¶ De 3°
hic est vnū dubiū: q̄ cū magnitudo transeat in essentia
nō videt̄ q̄ relo fundata sup magnitudinē sit aliaq̄ rela-

XIX.

tione fundata super eēntiam vt est qd. r̄ ita nō videt̄ of-
ferre eq̄litas ab idēitate. Aut si eq̄litas r̄ silitudo pos-
sent attēdi in illis que vident̄ q̄si passiones eēntie: nō at-
tenditur in eis nisi i q̄tū habent magnitudinē v̄tutis.
ista aut magnitudo nō est aliud attributū a p̄fectōe tali
q̄ dīc motū intrinsecū illius: sic sepe. s. dīc est. q̄ si simi-
ludo sit fm talē p̄prietatē. eq̄litas bz magnitudinē illi
p̄prietatis nō differret a similitudine fm istam p̄prietā
rem. r̄ ita videt̄ q̄ equalitas fm q̄ equalitas nō sit hic
ponenda: q̄ neq̄ vt dīstīcta ab idēitate loquēdo de
equalitate ifinite essentie: neq̄ vt dīstīcta a similitudine
loquēdo de eq̄litate q̄ est in magnitudinē p̄fectionū attri-
butaliū. ¶ Est et aliud dū^m. q̄ vident̄ ponēde eq̄litas
p̄sonaz ifinitē: si posset̄ eē ifinite p̄fectiones attributa-
les. q̄libz enī bz magnitudinē suā tāq̄ mō^m intrinsecū sui
fm suā rōnē p̄prietatē q̄ quot sūt p̄fectōes attributales tot
magnitudines erunt r̄ eq̄litas. ¶ Ad ista q̄re r̄siones
di. 31. ¶ Ad ista duo dū^m que et mouent di. 31. habent re-
s̄siones formales i eadē di. parū aī r̄siones ad argu-
mēta p̄ncipalia ibi. Ad p̄m pōt cēdi q̄ sic r̄. q̄ supflue-
ret hic adduci.

Ad argumenta p̄ncipalia. ¶ Ad p̄mū dico.
q̄ nō est ibi q̄ritas molis sed
v̄tutis. Et si nomē q̄ritatis appropriat̄ ad magnitudinē
molis: magnitudo aut nō appropriat̄ ad magnitudinē
molis. tē pōt p̄prietatē q̄ magnitudo ibi sine q̄ritate
r̄ ita magnitudo v̄tū ē fundamētū eq̄litis transcendētis.
q̄ bz oē ens ē magnū v̄l p̄mū eāle vel ieq̄le. bz magni-
tudo ista nō sit fundamētū eq̄litis put ē passio q̄ritā-
tis q̄ ē gen^o. ¶ De 3° dīstīctō argi. q̄ dī v̄tū q̄ aliqd pos-
sit dīcī de deo nisi illū qd ē de itellū illū dīcīt de eo. q̄ cū
de itellū magnitudinis sit q̄ritas: magnitudo nō pōt cōce-
di i deo r̄ negari ibi q̄ritas. ¶ Itē q̄rētī q̄ritas ē de^o bī
r̄ dīcīt q̄ ē imēsus. si aut nō eēt ibi q̄ritas qd nulla esset.
Itē passio cōis toti gñi n̄ p̄tinet alicui p̄ dīas specificā.
eq̄litas ē p̄a: cōis toti gñi q̄ritatis. q̄ nō p̄tinet alicui p̄
aliquā dīas specificā de gñe q̄ritatis. r̄ ita nō posset po-
ni i deo aliq̄ dīas de gñe q̄ritatis negādo ibi gen^o q̄ritā-
tis: r̄ q̄ talē dīas sit ibi eq̄litas. ¶ Ad p̄m^o r̄ q̄ magni-
tudo ē equocū bz q̄ est sp̄s p̄prietatis dīstīcta i multitudine
nē. s. meta. r̄ bz q̄ opponit̄ p̄mū tati. r̄ eī^o dīcīt qd ē ma-
gnū oppōit̄ p̄uo. ista di. satis bī a p̄bs. s. meta. r̄ io. i sili
de lōgo r̄ breui. mltro r̄ pauco. mltro r̄ vno. p̄ nō trāsfert̄
magnitudo ad deū nec dīa ei^o vt aliqd ē. sic p̄z ex di. 8.
q̄ tē trāsfert̄ gen^o qd includit̄ i eo. Nec ē tē^o vt mag^o
p̄prietatē sumit̄ r̄ dīcīt passioē q̄ritatē: q̄ ē p̄prietatē nō ē siue
suo p̄prietatē. Sed alio: magnitudo ē p̄a: entis diuisa i
p̄mū. r̄ sic oī ente ē alterz extre^m. Bz p̄z p̄bz. s. meta. c. d.
q̄to. Sūt at r̄ mag^o r̄ p̄mū r̄ mai^o r̄ min^o r̄ bz se r̄ adiūcīt
dīcīt q̄ritatē p̄prietatē bz se trāsfert̄ r̄ r̄ ad alia h̄ noia. q. d.
p̄prietatē supra dīcīt passioēs p̄pas q̄ritatis. cōiter supra dī-
cūt passioēs cōes entis. ¶ Ad aliū q̄rētī ē dīa. negāda est
qd ē rōnabilis si neget̄ i deo q̄ritas: si at cēdat qd erit
rōnabilis: bz tē cēdēda ē eē q̄ritas v̄tutis nō molis. ¶ De 3°
rō nō p̄cludit nisi q̄ eq̄litas vt ē p̄a: gnis q̄ritatis nō cō-
uenit dō p̄ aliq̄ dīas gnis q̄ritatis nec trāsfert̄ ad dīa:
r̄ cēdo q̄ nulla dīa dī gñe q̄ritatē p̄tinet deo nec aliq̄ p̄a:
illi^o gnis p̄tinet dō. bz p̄a: trāsfert̄ dē. ¶ Ad 2° p̄ncipale dī-
co. q̄ p̄fectōz simplr. i. q̄ formalr possit eē ifi^o n̄ dīcīt nisi ali-
qd qd p̄tē ē eēntiale i dīnis r̄ ad se: r̄ tale aliq̄ p̄tēllr re-
latōib' origis: cuiusmōi dīnt sapia bōitas r̄ c. eq̄litas at nō
p̄tēllr relonib' origis: nec p̄tē cē ad se. p̄r. n. ē ē q̄l' sibi bz
filio. r̄ idē eq̄litas bz nō dīcīt p̄fectionē simplr. oīc tamē p̄-
fectionē que in oī nā p̄parando ad aliqd eiusdē nature
melior est suo opposito. q̄ oppō^o eius de nēctate dīcīt im-
p̄fectionē. nō. n. ē ieq̄litas i eadē nā nisi alterū idīuiduū

Questio XIX

ip̄fecte hēat illā nām. ex quo igit̄ relo pōt esse iter sup
posita in ista nā ip̄fectōis eēt ieq̄litas in eis q̄ in al-
tero poneret p̄fectionē dīminutā: eq̄litas aut nō est ibi
ip̄fectōis: imo magis p̄exigit p̄fectionē simplr. q̄ p̄e-
xigit nām p̄fectā r̄ p̄fecte in v̄troq̄ relato: r̄ bz est qd dī-
cīt Aug. li^o de q̄ritate aīe loquēs ad discipulū. Eq̄litatez
ingit̄ ineq̄litate iure p̄ponis: nec quēq̄ extimo bīano sen-
su p̄ditū cui nō illū videt̄. Doc v̄tūq̄ v̄tū est p̄parādo
aliqua in eadē nā: r̄ simplr qbus cōpossibilis est eq̄litas
magis p̄tē cē p̄fecta q̄ illa qbus eq̄litas nō est cōpossibi-
lis: q̄ illoz aliqd nēctio est ip̄fectū. ¶ Tūc cū p̄bas dī
p̄fectionē creature. ¶ Bz q̄ aliq̄ sunt nēctia ad p̄fectionēz
creaturaz: q̄ tñ nō dīcīt p̄fectionē simplr: r̄ bz q̄ crea-
ture de se ip̄fecte sūt r̄ sine illō nō p̄tē b̄re p̄fectā per-
fectionē q̄ta r̄ q̄lis ē eis possibilis: r̄ idē illa aliq̄liter sup-
plēt ip̄fectionē creaturaz: sic dīcīt est supra di. 7. vbi
negatū est q̄ dīa specificā alicui^o sūt p̄fectio simplr. Ita
dīco q̄ p̄fectio limitata nō pōt eē tāta in vna nā limita-
ta sic pōt eē in plurib' naturis ordinatis: r̄ idē ibi ordō na-
ture hoc est p̄fectōis ieq̄lis nēct^o ē ad maximā p̄fectō-
nē eis p̄possibile. nō aut est simplr nēctius ad p̄fectionēz
maximā: q̄ illa pōt esse in nā p̄fectissima illuminata sine
ordīe p̄fectionis ieq̄lis. ¶ Et si arguas. q̄ ordō est p̄fe-
ctionis: r̄ ordō videt̄ regere ineq̄litate. ¶ Rñ^o dico. q̄
ordō originis stat cū p̄fectionē. ordō aut ieq̄litis nō stat
cū p̄fectionē. nō igit̄ oīs ordō est p̄fectionis: bz aliq̄ stat
cū p̄fectionē in eadē nā: aliq̄ nō. ¶ Ad 3° dico. q̄ ali-
q̄ sup aliquā relonem cōem fundant relones oppositē
disperantie: sic si dīcāt anīlans r̄ assimilatus. ista dī-
cunt relonē actiui ad passiuū fundatā sup hanc relonēz
cōem que est silitudo. assimilās enī est causans silitudi-
nem sū dealbans est causans albedinē: r̄ assimilatus est
cāctum fm silitudinē: sic dealbatus est cāctum fm albedi-
nē. est igit̄ hic relo actiui r̄ passiuī in assimilante r̄ assi-
milato: sic videt̄ in dealbante r̄ dealbato: sed in dealbā-
te illud in quo fundat̄ relo actiui est absolutū. in hoc at
s. in assimilante illud in quo fundatur relo actiui est relo
egperantie. Et tale nomē qd importat duas relones ta-
les: vnā cōem: r̄ aliā disperantie: q̄tum ad illā cōem re-
lationē mutuitatē bz ad cōrelatiū illi^o relonē. nō aut
mutuitatē bz ad cōrelatiū fm relationem disperan-
tie. Ita ē h̄ cōequari importat relonēz cōequati ad cōe-
quans: et illa eq̄litas mutua est. fili^o enī q̄ cōequat patri
est equalis patri. r̄ cōcōuerso. s. alia relo per modū passi-
ui. s. accipere eq̄litate ab alio illa nō est mutua s. cōpetit
p̄cise filio: r̄ relo opposita disperantie. s. cōequare cōuenit
p̄ri. i. dare eq̄litate filio. ē igit̄ imago eq̄lis. r̄ cōcōuerso: s.
sola imago cōequat̄ itelligēdo duas relones p̄dictas.

¶ Et idē est q̄ p̄ dī esse in filio: r̄ filius in pa-
tre: r̄ sp̄s sc̄s in v̄troq̄z: r̄ singulus in singu-
lis. An Aug. in lib. de fide ad Petrū. Pro-
pter vnitatē nālez tot^o p̄ in filio r̄ sp̄s sc̄s est:
totus quoq̄ sp̄s sc̄s i p̄re r̄ filio est. Nullus
horz extra quēlibz ip̄soz est p̄pter dīne nāe
vnitatē. Ecce hic aperit aliq̄renus. Nō enim
plene pōt tñ ab hoīe reserari archanū: ex q̄ i-
telligētia dīcāt singula p̄sonaz tota eē i alijs.
An ē h̄ bylasmus ista iterū pergrēs i lib. iij.
de tri. ait. Affert plerisq̄ obscuritatē p̄mo do-
mini cū dīcīt. Ego in p̄re r̄ p̄r i me est: nec im-
merito. Nā enī itelligētie humane rōnē dīcti
bui^o nō capit: nec exēplū aliqd reb' dīnis cō-

Secunda

86

paratio bīana p̄stabit. S3 qd nō intelligibile
est hoī: deo pole est. Cognoscēdū itaq̄ atq̄
itelligēdū est qd sit illud. Ego in p̄re r̄ p̄r i
me est. Si tñ cōp̄rehēdere hoc ita vt est vale-
bimus: vt qd nā rerūz pari nō possit estimat̄:
id dīne v̄tutis rō cōsequat̄. P̄rem q̄ in filio:
r̄ filiū in p̄re eē: plenitudo i v̄troq̄z dīnitatis
p̄fecta est: q̄ plenitudo dīnitatis in filio: qd i
p̄re est: hoc r̄ i filio est: qd i genito est: h̄ i ge-
nito: alter ab altero: r̄ v̄terq̄z vnū. Bz. s. q̄ est
nihil b̄ns qd nō sit ē i eo quo ē nō duo vn^o:
sed alius i alio. q̄ nō aliud i v̄troq̄z: vt vnum
sunt fide nostra v̄terq̄z: nō vnus: nec eūdē
v̄trūq̄z: nec aliud p̄stetur: q̄ dēū ex deo na-
tum. nec eūdē natiuitas. nec aliud esse per-
mittit. Eādē q̄ i v̄troq̄z r̄ v̄tutis similitu-
dinem. r̄ dīnitatis plenitudinē cōstetur. q̄
veritas dīcīt. Ego in p̄re. r̄ p̄r i me est.

Questio II.
Secundo quero de circūncēsiōe
p̄sonaz dīnarū.
Utrū quelz p̄sona dīna sit i alia. Et arguit̄ q̄
nō: q̄ si qd bz eēt in quolz fm opī. Anaxa. esset
maxia p̄fusio. s. si p̄sone dīne eēt in se inuicē p̄fusa eēt:
i illō Athanasij. Nec p̄fundētes p̄sonas: nec subaz sepa-
rantes. Et p̄firmat̄ rō: q̄ idīuīstibile nō dīstīngūt ab idī-
uīstibili nisi sit extra illū: qd pbat̄ per p̄bm. 6. p̄y. q̄ duo
idīuīstibilia sūt posita nō faciūt maius: q̄ eēt vnū idīuī-
stibile. igit̄ cū p̄sone dīne sūt idīuīstibiles si sunt sūt nō sūt
dīstīctē. ¶ P̄. si cū p̄sona esse in p̄sona eēt dīstīctio ali-
qua. q̄ r̄ p̄positio. p̄bō p̄tē. si aliqd esset in dīnitatē qd nō
esset ipsa tūc dīnitatē esset cōponibilis vel cōposita: qd p̄z
per Aug. de ciui. dei. ii. ca. io. r̄ ponit di. 8. Ideo simplex ē
deus: q̄ est illū qd bz excepto q̄ p̄so^o dī relatiue ad aliā
r̄ nō est ipsa. s. si p̄sona bz aliqd in se qd nō ē ipsa: ipsa est
p̄posita v̄l p̄ponibilis. qd ē falsū: r̄ p̄us ip̄obatur. ¶ Itē
in eodē i quo ē fili^o ē filiatio. i p̄re ē filius p̄posita circū-
inceptionē. q̄ in p̄re est filiatio. Et v̄teri^o illud in quo est
filiatio est filius. q̄ pater esset filius. ¶ P̄. si pater est in
filio r̄ filius est in patre: q̄ pater est in se. p̄sequentia pba-
tur per p̄bm. 4. p̄y. Si aer in igne r̄ ignis in celo. q̄ aer
est in celo. igit̄ a simili hic. ¶ Et confirmatur per illū
p̄bi in p̄dīcamentis. quicquid sequitur ad p̄dicatum
sequitur ad subm. Et per istas maximas quicquid sequi-
tur ad cōsequens sequitur ad atecedens. r̄ quicquid an-
tecedit ad aīd antecedit ad p̄sequēs. r̄ qd est prius p̄rio-
re est p̄us posteriore. r̄ quicquid est causa cause est cā cau-
sati. ¶ Itē si pater est in filio q̄ deus est in deo: r̄ v̄teri^o.
q̄ deus dīstīnguitur a deo. ¶ Itē qd exīt ab alio non est
in eo: sed fili^o exīt a patre: vt dī Jo. 16. Exiui a p̄re. ¶ Lō-
tra. Jo. 14. c. Ego in patre r̄ pater in me est. Et magister
adducit aīctatē in lra Ambro. Aug. r̄ Bylary.

Istius qōnis veritas est plana et certa ex au-
toritate Saluatoris in Joan. r̄
alibi in multis locis: r̄ etiaz sanctorz exponentiū. S3 vt
aliq̄liter possit itelligi tria sunt vidēda. ¶ P̄rio de mo-
do quo p̄sona est in p̄sona. ¶ Scōo. que sit ratio istius
inexistētie. ¶ T̄rtio. si iste modus essēdi in. possit re-
duci ad modū aliq̄e eēndi in repertū in creaturis loq̄n-
do de illis modis quos ponit p̄bs. 4. p̄y. vel v̄trū possit
declārari p̄ aliq̄e modū q̄ possit in creaturis iueniri.

Vnde multa de magnitudine in ista questione

Distinctiones

De primo

De sic. q. duobus modis potest intelligi aliquid esse in alio...

XIX.

conuenit persone: quia iste est proprius modus entitatis...

Quantum

Quantum ad istum modum dicitur quod predicatum uenit alicui toti primo...

Questio

Secunda

potius non enim est ita corpus rationis inherens huic predicato...

Quantum

Quantum ad istum modum dicitur quod predicatum uenit alicui toti primo...

Quantum

Quantum ad istum modum dicitur quod predicatum uenit alicui toti primo...

ratione potest actus pertinere ad mantenentiam. hoc circuli scripto...

Ad argumenta

Ad istum modum dicitur quod predicatum uenit alicui toti primo...

Handwritten marginal note in the left margin of the first page.

Handwritten marginal note in the right margin of the first page.

Handwritten marginal note in the right margin of the second page.

Handwritten marginal note in the right margin of the third page.

Handwritten note at the bottom of the first page.

Handwritten note at the bottom of the second page.

Distinctiones

platonis: plato est filius forti. igitur fortes est filius forti: qz ppositio ista e falsa: qz qd e filius forti e filius oia filii forti nisi addatur oia simili forti alij a se. tunc no includitur for. sub ista distributio: nec pot argui puerendo ad forte: s3 tñ pcededo. S3 adhuc talis additio no sufficit ad vitatē tal pponis: nec ad efficaciam talis argumentatiois. S3 o3 ad dere qz mediu ad qd coparant extrema sit limitatu fm talē rōne: qz no segtur. qz qd est fil' cu a. est fil' cu oia eo cu quo a. est fil: oia in qua alio a se ipz a. sit illimitatu: qz tē cūis parisi' esset fil' cu exite Rome: qz sunt fil' cu deita te imēsa illimitata ad illos: nec et oia ista sufficiunt nisi addat qz mediu non variet vt ppat ad extrema. Ad ppositu qz dico qz argumētū no valet: qz arguit cōuertē do no pcedendo: t ppositio pfirmas talē modū arguē di falsa ē. arg' tñ pby. 4. pby. tenet: qz arguit tñ pcedē do t accipiēdo mediū limitatū t no variatū: s3 argumētū est in relatiuis pponis t superponis. vñ no multū est ad ppositū de esse in. in pposito vt dicit relōne com mune. Ut tñ de relatiuis disqperatē breuiter dicat. di co qz talis modus arguēdi gnāliter no tenet nisi p rōnez pōis t posterioris: qd fere est cōmune oibus talibus re latiuis. qz qd enī est pus pōre est pus posterior. Et vt ge neralius dicat qz qd b3 ordinē ad aliqd b3 filēz ordinēz ad qdlibet aliqd: ad qd illud b3 ordinē talē. i. ppositio est vera in ordine cēntiali nō itelligēdo cōditionē spālē ordinēz. puta mediatiōne vel imediatiōne ppinquitate vel remotiōne. Qz igit' esse in. ipsius aeris in igne qz or dinē essentialē t silem modū dī esse in. ignis in celo. re net illa pñā pcedendo: t hoc qz pcedit fm rōne gnālez ordinis: nō specificādo ordinē mediātū vel imediātū p pinquū vel remotū. vñ non segtur a. est pater b. b. est p' c. g. a. est pater c. vt pater denotat imediātū ordinē ad c. vt ad filiū: s3 bñ segtur vt notat pncipiātē in cōi: put p' extēdit ad auū vel pauū tē. Ad aliqd pcedo. qz de' est in deo: t hoc pcedit. Dilla. 7. de trin. S3 cū ifertur. qz deus distinguit a deo. nego pñāz ppter fallaciā pñtis. h enī ppositio in. nō notat vtutē ppendendi suum casuale nec hoc b3: t iō pōt casuale eius stare p suppositato aliquo determinato ideterminate. Distingui aut distribuit termi nū buius relōnis pñtis t distribuitue ppter negationēz iclusam: t ideo casuale buius ppositionis nō ifert termi nū bui' relōnis: sicut nō segtur deus generat deū. qz de' distinguit a deo pp filēz rōne. Ad vltimū dico qz exir' filij a p're est pcessus pducti a pducēte: nūc autez talis exitus nihil pphibet quin exiens maneat in eo a quo exit qz recipit eadē nām cū co a quo pcedit.

Aluc ostēdere restat quō aliqua bāz psona rū aliā nō excellat potētia: vt sicut vñā t idif ferens est magnitudo trium: ita vna t idiffe rens monstratur potētia trium. Sciēduz est ergo qz nō est potentior pater filio: nec filius vel pater spū scō. Nec maiorem potētiā ha bent duo vel tres simul qz singulus eoz: quia nec plus potest p' fil' t fēi' qz solus spūscūs. Nec bi tres fil' plus possunt qz singulus eoz: qz oipotentiam quā b3 pater: t filius accepit nascendo: t spūscūs pcedendo. Qd Aug. rōnibus t auctoritatibus probabiliter astru it in libro contra Maximinū: qui dicebat pa trem meliorem ac potentiorēz filio. Cū nihil inquit patre minus habet ille qui dicit. Oia que habet p' mea sunt. Nam si minus habz

XX.

in p'tate aliqd qz p'r: nō sunt eius oia qz b3 p'r. S3 ei' s' oia que b3 p'r: tantaz ergo habz po restatē filius qz p'r. Equalis ergo est patri. Ad. n. pōt q accipit inequalis eē ei qui dedit. Tu autē hoc de pō sapis: qz potens sit filius: s3 potentior p'r: vt fm rōnēz vestram po gens potentes potuerit generare vel gignere: t nō oipotēs oipotētē. Habz ergo p'r oipotē tiā quā non b3 filius: t si hoc est: falsum est: qd ait filius: oia que habet pater mea sunt.

Distinctio.

Arca distinctiones

tres p'sone sint eāles i pō. Arguo qz nō. qz tūc sic p'r pōt gnāre ita fili' pōt gnāre. pōt hui' pñtis: tūc qz Aug. 5. Ma ximinū li. 3. Si p'r nō pōt gnāre sibi filiū eāle ē ipotēs. qz cōuertio. si nō pōt ipotēs s3 oipotēs pōt gnāre filiū: t pōt pōt gnāre p'ter ad oipotētē: t ita si fili' nō pōt gnāre nō ē eā potēs vel eā lis pō' cū p'r. tūc qz fili' p'r erit oīciēs si nō sciret gnātiō nē p'is. nec igit' oipotēs si nō posset in istā gnōnē. Ricar. p de tri. c. vlt. pbat qz nō pōt eē p'is oipotentes: qz tūc vñ pōt facere aliū nullipotentēz. qz a fili' vñ argui in pposito si ponat p'sone dīne eā potētes: t sic ista pñā Ricar. fuit declarata de. 2. p duas vias: cōsiliū vñ ē de deo in pposito de duab' p'sonaz. p qz vna p'sona pos set suo velle pducere oia polia t eis pductis in esse p'so alia nō possz ea pducere. eadē enī nō pōt bis totāz pduc ci. Et pfirmat ista p'd. qz p'r p'r ordie originis b3 vel le creaturaz qz fili' t fili' s3 Dyla. ē potens p se s3 nō a se. igit' pus origine qz filius p'dicat itell' p'r pducere: t ita in isto signo in qz fili' itell' ē: bere pducere nulla sūt ibi polia. t qz oipotēs pōt suo velle impedire oia polia alteri oipotētis si eēt: qz nō ē necē volūtates eoz cōcor dare i alijs a se: qz ista oia ptingēt voluntate h nō vñ ne cessariū ē qz volūtas vñ p'sone pcordeat in actu volēdi alteri p'so. Qz si dicas eadē ē volūtate eoz: t iō cō cordare i alijs volēdo eadē. Cōtra. forma qz ē p'n agē di si ē i p'lib' eodē mō ē p'n agēdi vnicuiqz eoz sic si eēt in vno tñ sic si albedo eēt i duab' sup'ficieb': eēt eis p'n disgregādi eodē mō sic si eēt i vno tñ: si volūtas eēt i solo filio eēt p'n volēdi ptingēt lapidē eē: ita qz illa vo luntate possz fili' velle eā lapidē eē vñ nō ē. igit' pposito qz sit i p're erit p'n i filio ptingenter volēdi vel nō volēdi lapidē: t ita qz qd ponat i p're: fili' pōt eā velle lapidē eē vñ nō ē: t ita si p'r vellet lapidē eē t fili' nō. vñ oipotēs faciet aliū nullipotentē impediendo oia polia volūta ab eo. Itē p' cā p's cat qz. p'pone p' de cāis. t z. meta. 2. p poste. s3 f. dat filio vtutē creādi: t nō ē. qz p'r p's potest. Cōtra mag' di. 19. isti i lra. Et adducit Aug. de fide ad. p. c. 2. Itē Aug. 5. Maximinū. 3. ca. pbat istā cō clusionēz tripl'r p auctate Saluatoris in euāg. Joā. Oia qz b3 p'r mea sunt. Scōo p rōnē: qz si nō potuit dare po tēz fuit ipotēs. t noluit fuit inuidus. Tertio p simile: qz pater corporalis gnāret sibi filius eālem si posset vel maiore. qz multo magis in pposito.

Respondeo

omittendo potētiā logicā qz dicit modū pponis ab itellu facte. t po tentiā metaphorice deāz qz ē i geometricis fm qz ipō geometre imagiant pūctū eē i pō ad lineā t lineā ad su pficiē. hic potentia sumit p'p'e. vñ: sic deū est di. 7. p'o vt est oia entis opposita actui. Alio: s3 qz significat idē

Questio

qz pncipiū sic loqur de ea p's. s. meta. cap. 9. Et poten tia isto z. mō sumpta diuidit in potentiaz actiuam t pas siuam: t si vtrolibet modo sumatur potest itelligi: aut p ipsa relōne pncipiū quā significat aut p fundamēto pxi mo istius relōnis. Ad ppositū planū est qz in deo opz ponere potētiā actiua cū sit pncipiū efficiens ex distin ctione. t de ista loqur mag' dī. ista. Et b3 eālitaz pōt itelligi duplr. aut fm extēsiōnem obiectoz possibilium ad que se extendit pō. aut fm intēsiōnem illius potēti in se. Exempluz. pō calefactiua dī equalis extēsiue si ad equalia calefactibilia se extēdat. sic ois charitas est equalis qz extēdit se ad oia diligibilia ex charitate s3 i tēsiōne si eque pfecta sit potētia et in eque perfectiuis actū possit: s3 non tota possibilis s3 subessent sic subeēt alij potētiē. vt p3 pposito isto casu qz ponit di. 7. qz calor p ductione sibi adequata pducet alius calorē t iste due equalitates frequēter cōcomitant' s3 pōt tamen itelligi vtrolibet sine altera. Loquēdo aut de equalitate exten siōnis nō est difficultas nisi de actibus notionalibus et de terminis istarū actionū: qz illi duo termini nō sunt ducibile. b3 oibus p'sonaz: s3 filius a solo patre. spūscūs aut a patre t filio. Cū quo ad hoc dī sic potētia ge nerādi p'tinet ad oipotētā in patre nō in filio. Qd decla ratur duplr. pmo qz oipotētā ē ad oē qd nō includit cō traditiōne: s3 patre generare nō includit cōtraditiōne. filiū aut generare includit ditiōne. qz tē. C. 2. aliter est de actionibus trāscendentibus ad extra. t aliter de actio nibus imānetibus itra. possibilitas actiōis trāscendentis indicatur ex rōne actionis s3 t termini eius. possibili tas aut actionis imānetis nō indicatur ex bis p'p'is: s3 cum hoc in pparatiōe ad agēs in quo manet talis actio. cū igit' gnātiō sit actio imānetis: possibilitas eius indi cāda est: nō tñ ex seipsa in se: t cū hoc ex termino eius: s3 qz cōpossibilis illi supposito agēti in quo d3 manere. est autē cōpossibilis generatiō patri t nō filio. igitur idē qd pus. C. 2. tertia declaratiō addit qz potēs dī qd pōt in oē illud ad quod b3 forma. sic ignis nō dī ipotēs: qz non pōt frigefacere: qz nō b3 potētiā ad frigefaciēdu. p'r aut b3 forma puenientē gnātiōi t fili' nō. igit' p'r nō est oipo tēs si nō pōt gnāre. nō aut fili' est impotēs si nō pōt gnā re. t ita posse gnāre p'tinē ad oipotentiā p'is t nō ad oipotētiā filij. Cōtra istud. nō pparādo gnāre ad aliqd suppositū qd aut illud vt est geniti tanqz termini ad ali quid ad qd nata est eē aliqua pō actiua: aut nō. si sic. qz in quocūqz nō est pō ad illud nō est in eo oipotētia. B nō est pō ad omne illud ad qd nata est esse pō. si nō. qz nul lo est pō ad illud. t ita nō p'tinet ad omnipotentiam p'is. Cōfirmatiōes ēt nō valent. pma nō. qz oipotens pōt in omne illd qd est terminus potētiē simplr. t hoc pducēdo illud in eo in quo natū est. pducit si natū est pduc i aliquo: vel pducēdo ipsūz in se subistēs si nō est natū pduc i aliquo. nō aut o3 qz posset pducere oē tale for malr in se. sic pōt pducere cursūz aialis i aiali vñ in hoie vel asino: in quo natus est eē cursus. s3 B non pōt pduce re in se. nec pōt formalr currere: qz tūc p illud vñz neu trū significaret qz talis forma esset in ipso formalr. igit' tur fili' nō possit formalr gnāre: vt gnātiō sit in ipso: nec possit pncipiare gnātiōne in seipso: tñ istud sit termin' oipotētiē o3 dicere qz filius possit pncipiare gnātiōne in eo in quo nata est eē. sicut nō ēt oipotēs si nō possz cau sare itellectionē. itellectu potēte recipe eā. gnāre aut nō pōt aliquo mō ēt a filio nec vt in filio nec in alio. igit' si generare est terminus omnipotētiē simpliciter filius non erit omnipotens. C. 2. Secūda non valet. quia quod habz formā limitatā ad agēdu nō est oipotens ad agen du: s3 n. ignis sit potēs ignire t calefacere si nō possit fri

Prima

88

gefacere nō ēt simplr oipotens: qz forma eius limitata ad vñū actū cōcludit ipm nō ēt simplr potēte. qz filiū nō habere formā cōueniētē oī actioni quā actionē nata sit potentia simplr respicere: pcluderet filiū nō esse simplr omnipotentē. Itē ista via nō saluat quomō p'r et fili' sint eque potētes: qz p'r pōt in actūz gnātiōis qui per te est terminus potētiē simplr: in quē actū non pōt filius: t ita nō erūt eque potētes qz tum ad extēsiōnem.

Quantum ad istū ar' dico alr: qz potētiē actiue p'mū correlatiūz est possibile: nō cōi ter sumptū vt opponit' impossibile: qz hoc modo possibile est deū eē: t tamē illud possibile nō est termin' alicui' potētiē actiue. qz o3 qz possibile vt est potētiē actiue cor relatiūū sumat determinatiū. C. 2. aut nō videt' nisi s3 qz Anic. accipit possibile. 6. meta. 2. alibi frequēter put opponit' ei qd ē neciūz ex se: t tunc cū qdlibet itrinsecū deo sit in se formalr necessariū vel p idētitatē cū eēntia qz est formalr ex se necia nihil itrinsecū deo crit termin' potētiē p'p'ie dicte: t si hoc est cū ad oia alia ab essentia diua eandē rōne pncipiū habeat tres p'sone: qz pus itelli git' pncipiū illud pducendi creaturas cōicāt tribus qz possit h're actū pducendi ista alia: segtur qz equalis erit potētiā triū p'sonaz qz tum ad nūmēz possibilium. Assum ptū autē de clarat in. q. illa de ordine pductionūz extrin secūz ad itrinsecas. 2. li. q. 1. Et breuiter p3 ex hoc qz si sit pncipiū neciū respē vñi' pductiōis: t ptingēs respē pncipiū pductiōis pus est p'n pducēdi neciū qz p'tin gens. qz qd aut sit p'n pducēdi p'sonas neciō se b3 ad p ductionē illaz. ptingēt aut se b3 p'n pducendi creatu ras ad ipas creaturas. pus igit' cōicāt trib' p'sonis qz pos sit h're actū respē possibilium ex. Ex B apper qz pō' ē eāq i p'sonis diuis nō tñ qz tū ad extēsiōne: s3 ēt qz tū ad iten siōez. siue. n. pō' accipiat p absolute qd est fundamētūz relōnis pncipiū: p3 qz illd s3 eadē magnitudinē ē in trib' nō tñ s3 eadē magnitudinē s3 qd s3 simplr: sic deū est i. q. pcedēte de q'itate magnitudinū: siue accipiat p re latiōe fundata sup illd qz absolute: eadē relo ē triū t si quā b3 magnitudinē eadē ē magnitudo illi' relōnis i trib' t ita oī mō ē eālitaz pō' t s3 extēsiōez t s3 itēsiōez. C. 2. aut deū est de p correlatiūo pō actiue qz sit pōle: itelli gendū ē de possibili obīue. s3 qz est termin' pō' nō de pos sibili subīue: qz illd nō est correlatiūū pueribile respē pō' actiue. Nō. n. ois pō' actiua b3 aliqd sic pōle sibi cor rīdēs: s3 solū illa pō' actiua qz ē trāsmutatiua. Eqtur igit tur pōle obīue vt correlatiūū pō' actiue. nō āt pōle subīue. t tale ē illd pōle de qz adductus ē Anic. qd opponit' ex se neciō formalr. C. 2. itud differat a neciō ex se formalr siue a pducēte posset pfirmari p p'm. 5. meta. vbi vult qz p'n t cā puerunt' realr. oē āt eātū ē aliū a cā. qz pōle ē pncipiātū ē aliū s3 eū a p'n. C. 2. Cōfirmat ēt p rōnem pō' actiue possit i. 5. meta. qz ipa ē p'n trāsmutādi aliud i qz tū aliū. qz mto mag' ē p'n pducēdi aliū: qz nō pōt cā tū ita eē idē cāe sic actiūz pōt eē idē passiūo i creaturis C. 2. tūc restat dubitatio quō pō' gnādi dicat' pō': cū nō sit respē alic' pōlis s3 p'dicta. C. 2. Rñ: pōle pōt sumi adhuc magis extēdēdo nōmē qz vt opponit' neciō ex se: dicēdo illd esse pōle qd opponit' neciō esse a se: t B mō oē origiatū eēt pōle. C. 2. nec sic videt' sci cōiter log: nec ēt p'hi: t B mō possz pcedi filiū eē pōlez: qz origiatū: t ita pō' corrīdētē actiua buic termin' eē pō'. C. 2. Ue ri' tñ pcedit filiū eē pncipiātū t nō pōlez: i p're tñ pcedi tur pō' actiā gnādi: qz pō' actiā i creatur' aliqz dīc p'fe ctiōez. pōlitas āt sibi corrīdēs qz repugnat necitāt ex se dīc imp'fectionez. transfer' igit' nomen vnius qd signifi cat p'fectiōez: nomen aut alteri' correlatiūū qd dīc imp' fectionē nō trāsfert' in se: sed in aliq cōmuniore se: vt sic

T. c. 1.

T. c. 17.

de multipliciter potētia

ex pte pducēis dicat eē po³. ⁊ tñ ex pte pducti nō dica-
tur eē possibilitas: s; tñ rō pncipiari. ¶ Et b̄ apparet ir-
rōnabilitas illi³ dicti q̄ sub oipotētia de v̄tute f̄monis
p̄tincat po³ gñandi. nō aut̄ f̄m vsū scōz: q; ⁊ si aliqñ sci-
vel doctores dicat po³ gñandi eē po³. ⁊ gñari eē termi-
nū po³: tñ de v̄tute f̄mōis neutra est vera simplr loquēdo
de po³. Aut respicit terminū potēz: s; ampliādo rōnē
po³ ad rōnē pncipy put i cōi respic pncipiabile. ¶ Hoc
mō loquēdo ad q̄nēz de eq̄litate po³ in oīnis personis.
B̄: ⁊ dico q̄ ēt sic sūt eq̄les: q; f̄m maḡm di. 7. b³ li. Ea-
dē est po³ q̄ p̄t gñare: ⁊ filii³ p̄t gñari. S; tñ ista eq̄-
litas po³ nō est ad idē sic si poneret eq̄litas po³ in colore
ad imutādū vsūz ⁊ in sapore ad imutādū gustū. eēnt q̄
dē ista duo eq̄lis po³. s; tñ haberēt eādē po³. nec ad
idē: ita in p̄posito loquēdo de po³ b̄ mō extēsiue ad actū
nōtiales eq̄les sunt p̄ ⁊ filii³ in po³ extēsiue ⁊ itēsiue:
q; po³ q̄ est in p̄re ad actū gñandi est eq̄ pfecta in filio ⁊
ad eq̄lia oba: nō tñ est hoc mō oīno eadez po³: sic po³ est
eadē q̄ est respectu cuiusdē possibilis: ⁊ hoc modo pcedē-
dus est q̄ in filio nō est ois po³: vel nō est in eo po³ ad oē
accipiēdo sic po³ extēsiue: licz in ipso sit oipotēntia q̄
dic po³ ad oia possibilis. ¶ Et si q̄ras si idē absolutum
est in p̄re ⁊ filio sup qd̄ fundat po³ eq̄lis f̄m extēsiōnē ⁊
itēsiōnē ēt illa que est ad itra q̄re nō est po³ ois eadez
in vtroq; . ¶ R̄ndico. dico q̄ ⁊ si idē absolutuz qd̄ ē po³
sit in p̄re ⁊ filio. nō tñ sub rōnē po³ q̄stuz ad actū nōtionalē
est est in vtroq; nō est sub rōnē p̄oris ad illuz actū: ⁊
po³ siue p̄n³ requirit ordinē p̄zitatē ad terminū.

Ad argumenta principalia. ¶ Ad 3^m dico ne-
gādo illā 2^{am} p^{ri}ma: q̄tuz ē
ex forma 2^{ae} tie. Cū pbat p Aug. 3° Maximuz. rīdeo,
q̄ illud argumētū Aug. nō tenet p locū itrinsecuz q̄si p
locū a toto in q̄titate ad partē toti⁹ in q̄titate: q̄si posse
gñare sit aliq̄d posse: s; tenet p multas ppōnes subitel-
lectas: 7 bz illō argumētū reduci ad mltos syllogismos
hoc mō 2^ocessit Maximuz p^{re}s filiū gñare s; nō eq̄lē
¶ Cōtra Aug. arguit sic. si genit⁹ z nō potuit gñare fili-
um equalē sibi. q̄ fuit ip̄s. p^{ro}batio huius 2^{ae}: ex quo
dedit filio deitātē etiā fm Max. arguit: q̄ alr nō ēēt ge-
neratio: s; deitatem miorē fm euz deitate p^{re}s. q̄ deitas
nō est īfinita ex se: q; īfinito nō pōt esse aliqd maius: nec
īfinitū pōt minui: 7 si deitas nō est īfinita. q̄ habēs eā n̄
est oīpotēs. nihil enī est oīpotēs: cū oīpotētia regat po-
tentia īfinitā nisi habeat īfinitā eēntiam. Nō igit tenet
2^a hic quasi sub ista vlt cōtineatur istud singulare: sed
q; istud vlt quod est oīpotēs cōcomitatur īfinitas essen-
tie: 7 ita cōicabilitas in eq̄litate. Et similr segtur si p^{ri} nō
pōt itelligere p^{ri} nō est oīpotēs: s; nō segtur p locū itri-
secū q̄si itelligere p^{ri}s sit terminus oīpotētis: sed p istas
ppōnes subitellectas: qd nō pōt itelligere nō bz oēm p-
fectionē simplr: 7 tūc nō est īfinitē eēntia: ac per hoc nec
oīpotēs. ¶ Cū arguit postea de oī sciēte dico q; scia non
regit ordinē posterioritatz ad scibile nec ordinē pōis:
nec ordinē deterioris: q; pōt esse siue respectu pōis vt
obiecti siue posterioris. p^o aut regit determinatū ordi-
nem ad terminū vt pōis ad pōsterius: 7 iō scia de neces-
sitate extēdit se ad omne ens: q; omne ens est scibile. po-
tētia aut nō extēdit se vt ad obm ad omne ens: s; tm ad
ens possibile qd quōcūq; sumēdo possibile natū est esse
posteriorius. Et iō nō est ad illud qd nō est natuz esse poste-
rius: 7 iō nō ad illud qd est natū esse in psona īfinita idē
illi psonē. ¶ Cū postea arguit per Ricar. dico q; argu^m
valet si ponerent duo dy per impossibile sicut declara-
tuz est d. z. nō autē de duabus psonis eque potentibus.
¶ Cū pbat p^{mo}. q; vna psona posset facere aliam nuli
lipotentē volēdo oīa possibilia 7 ponēdo ea in esse. dico

qđ nō pōt velle ista alia psona nō volēte. ⁊ ita nō ponē-
tur in esse ab vna psona: alia psona nō volēte: ⁊ ea in esse
ponēte. S; sic in eodem istāti nāc itelligunt̃ tres psonē
hīc pñ^m sufficiens ponēdi ea in esse. ita in eodēz istāti itel-
ligunt̃ habere actū quo ponunt̃ ita in esse. ¶ S; si pō-
rent̃ duo dy vnus ppa actiōe posset oīa ponere in esse: ⁊
aliud nō posset pducere ista eadem pductiōe. q̃ vel ista
eadē nō posset pducere: ⁊ illo nō esset oīpotēs: vel pos-
set pducere illa alia actione: ⁊ ita idē posset bis accipere
esse: qđ est impossibile. ¶ Ad scđas pbatōne qđ vñ^m oīpo-
tens poss; impedire alia volita ab alio. dico qđ illa pbatō
bona est de duabus volūtātibus: q; p impossibile habens
suā voluntatē posset vti ea contingentē ad qđlibz aliud
obm̃ a se. nō sic aut̃ est de duobus habētibus eadē volū-
tatē: q; ppter eadē necessitatē est vnus vnus volūtatis:
ppter quā voluntas est vna. Et ideo non pōt vna psona
ista voluntate velle ⁊ alia nō velle: sic nō pōt vna psona
habere istaz voluntatē ⁊ alia nō habere illā. ¶ Cū ob-
icitur qđ istam rñsionē de forma que est in duobus qđ sit
incipium operandi eodē modo vtriq; sic si esset in vno
solo: cōcedo qđ filius nō quasi nālit̃ vel coage vult vo-
luntate istā. qđ si pater volēs predeterminauit filiū ad vo-
lendu; idēz: ⁊ nō sit in potestate filij idē velle sic erat
in potestate patris. S; in eodem istāti nāc pater ⁊ fili-
us itelligunt̃ habere voluntatez ⁊ eque libere quēlibet
actū volēdi habere vt est illius obiecti sicut si alius nō
haberēt istā voluntatē. Est igit̃ illa forma cuiuslibz habē-
ti pncipiū vniformiter operādi sicut eēt si ille solus ha-
beret eā. sed nō est alicui hēdēti pncipiūz operādi. ⁊ alij
pncipiū nō operādi operatiōe que est eadē illi volunta-
ti: sicut ista nō est eadē voluntas ⁊ nō voluntas. vnde ne-
cessitas istius cōsequentie. si pater vult hoc fili⁹ vult B.
nō est cōtra libertatē volitionis filij. sicut nec cōtra li-
bertatē volitiōis mee est ista cōsequentia si volo volo.
ita nec ibi. si pater vult a. fili⁹ vult a. qđ idē velle est pa-
tris ⁊ filij. ¶ Ad aliud de causā pma ⁊ secūda respōsum
est di. iz. qđ ista ppositio veritatēz habet ppter alias vir-
tutem siue vim causandi in causa pōri ⁊ posteriori: ⁊ illa
que est prior est principalior. ⁊ hoc fallit in principio pō-
ri fm̃ originez ⁊ posteriori: in quibus est eadem vis vel
virtus causandi respectu tēpō. cuius vis est in pposito.
⁊ ideo in pposito non valet.

Cum dicitur quæstio trahens origine per p̄cis.
 Cum est enim supra q̄ rātus est solus p̄r: v̄
 solus filius: vel solus sp̄s sc̄s: quātuz simul
 illi tres. ⁊ q̄ dūc vel tres persone simul nō sūt
 mains aliquid q̄ vna p̄sona sola. Ideo que-
 rit Aug. in. vi. lib. de trini. Quomō hec sane
 dici possint: cū nec pater sit solus: nec filius:
 nec sp̄s sc̄s. Sed semp ⁊ isepabilr: ⁊ filius
 cū p̄r: ⁊ p̄r cū filio. ⁊ sp̄s sc̄s cum vtroq̄.
 Inseparabiles enī sunt he tres persone. Ad
 q̄d ita m̄det Aug. in eodē. Solū deū patrē di-
 cimus: nō q̄ sepat a filio vel a sp̄s sc̄s: s̄ hoc
 dicētes signifīcamus: q̄ illi simul cū eo nō sūt
 p̄r. Solus. n. p̄r p̄r est. q̄d nō dī q̄ ipse sit so-
 lus. i. Cū filio vel sp̄s sc̄s: sed q̄ hoc filius v̄
 sp̄s sc̄s a paternitatis p̄sortio excluduntur.
 Ita ⁊ cum dī. solus filius filius est. vel solus
 sp̄s sc̄s sp̄s sc̄s est. nō diuiditur fili⁹
 a patre. vel sp̄s sc̄s ab vtroq̄. s̄ a cōsoz

Questio

tio filialis pprietatis excludunt p̄r et sp̄s sanctus: et a p̄sortio p̄cessibilis pprietatis p̄r et fili⁹. Qu⁹ ḡ d̄r: tant⁹ est solus p̄r: q̄tum siml̄ illi tres p̄ hoc q̄ d̄r solus: nō separat p̄r ab alijs. sed hic ē sensus. Solus p̄r. i. p̄r q̄ ita p̄r est. q̄ nec filius nec sp̄s sanctus tantus est et c. Simil̄ itellige cū d̄r: solus est filius: vel solus ē sp̄s sanctus. Solus ergo p̄r dicif. vt ait Augu. in eodē: q̄ n̄ nisi ip̄e ibi pat̄ est: et solus filius: q̄ nō nisi ip̄e ibi fili⁹ est: et solus sp̄s sanctus: q̄ nō nisi ip̄e ibi sp̄s sanctus est.

C Post hec querit vtrū sicut p̄r: solus p̄r est
p̄r: vñ solus fili⁹ est filius. ita possit dici: solus
p̄r est de⁹: vel solus filius est de⁹. ita ⁊ de spū
scō. Aut p̄r est solus de⁹: filius est solus de⁹.
Ad qd̄ dicimus: qz p̄r ⁊ filius ⁊ spū sc̄s dici
tur etiā vn⁹ de⁹: ⁊ hec trinitas simul pprie d̄r
esse solus deus: sicut solus sapiens: solus po-
tēs. Sed nō vñ debere dici a nobis x̄bis n̄ris
vrentib⁹: nisi vbi s̄mo auctib⁹ occurrir: solus
p̄r est de⁹ vel p̄r ē solus de⁹. ita de filio ⁊ spū
scō dicimus. Uñ Aug. i. vii. lib. de trini. ait.
Qm̄ oñdimus q̄s possz dici solus p̄r vel so-
lus fili⁹: ⁊ s̄deranda ē illa snia qua d̄r. Nō esse
solū p̄rem deū vñ solū. s̄ p̄rem ⁊ filiū ⁊ spū
sanctū. Ecce habes qz non solus pater dicen-
dus est esse verus de⁹. **¶ Bi. xx.**

Ireca distinctioes. zi. qro. vtz hec fit
va. solus pr e de. ¶ Et sic. so-
lus de g e pr e ds. g solus pr e ds. ans pz.
qz solus ds g e pr e tritas. nra pb' p file:
qz seqt. solu aial qd est ho currit. g solus
ho currit. ¶ Tre solus ds e pr. g solus pr
e ds. ans pz p exponetes. nra pb' p uer-
sione excludit. ¶ Tre solus de est de. g solus pr e de.
nra pbaf. qz ans ifert vtrsq exponete nris. z q iferat
exponente affirmatiua pbo: qz seqt solus deus est de. g
ois de est deus: ita pr est de. g seqt affirmatiua expo-
nes nris. Seqt etia solus de est deus. g no ali a deo est
deus. g no alius a pr est de. pbatio h nris. h v fallaci-
cia nris. ali a deo. g ali a pr. g arguendo negative codē
ordie erit bonū argm. pbo assumpti: ga si ali a deo ifer-
ret aliū a pr hoc esset pp distinctioes termini retonis
diuersitatis: sz no distribuit. pbatio: qz tūc esset ois ppō
falsa vbi pdicaref relatiū diuersitatis de aliq pta que-
cūq talis. hō est diuersus vel aliud. daf. n. h intelligi cor-
relatiū pmutz b relatiui. z p nris sequeret qd hō eēt ali a
ab alio. Et si termin' retonis distribuat: seqt qd sit ali a
quocunq alio. igit aliū a se. ¶ Oppositum pz p Augu.
6. de trinita. octauo capitulo.

Ad questionem pōt fieri distincō: sicut distincō
guis cōiter: et bñ qd solus pōt
teneri cathegorematice et synecathegorematice. solus qp
pe significat idē qd nō cū alio sicut pz p pbum pmo elen
cor. ¶ Ista aut negatio associatōis pōt itelligi determi
nare aliquid in se siue in nā rei: vel determinare aliqd vt
est extremū pōnis in bitudine ad aliud extremū: puta
negādo associatōē alteri ab isto in recipiēdo p̄dicatōē
talē p̄dicati. p̄mo mō nō admittit in dñis hoc nomē

Prima

solus: qz nihil ē ibi solitariū. Secōdo mō excedit qñcūq; nō
affociat subo aliqd de q̄ dicat idē pdicatu. Ita nō est p̄di
cādo cēntiale de psonali: qz cēntiale puenit aly ab isto
iclusio. ⁊ iō talis ppō negat. ¶ Declatio istoz. s. q̄lter
syncathegorema disponit extre^m ite^m ⁊ c^ompōnētis ⁊
didētis respctū alteri⁹ extremi. ¶ Et qūo differat synca
thegorema ab itentōe ⁊⁹. ⁊ qūo diuersē determinatiōis
syncathegorematicē iter se differūt. longū tractatū reg
reret: s; nō opz h̄ imozari pp^a magis necia. ¶ Probā
etiā falsitas ppōnis ppositē pillā cōtem regulam in so
phismatib⁹. affirmatiua exclusiua infert vltm affirmati
uam de termis trāspōsitis. igit ista. solus p̄r est de⁹. infert
istam. ois de⁹ est p̄r: vel ois psona diuina est p̄r. Regula
ista pbat ex rōne exclusiōis: q. v3. notat p̄cisiōē in illo
cui addit respctū alteri⁹ extremi siue p̄cisiām cōmensura
tione. s. q̄ altep⁹ extremū nō excedat illud: ⁊ B notat ista
vltm affirmatiua de termis trāspōsitis. ⁊ maxie in termi
nis cōibus: vbi pōt vtrūq; extremū accipi vlr. ¶ Pro
bat ēt logice p vnā ppōnē q̄ expm̄it totū itellctū exclu
siue. Ista n. tñ homo est risibilis: s; ponat cōiter habere
duas expōnētēs. sufficiēt tñ expm̄is p istā. nullus nō
hō ē risibilis: ex q̄ seq̄r nullū risibile ē nō hō p conuersio
nē. Et vltm igit nullū risibile nō est hō: p illud scōi pyar
menias. ex negatiua de pdicato īfinito seq̄r affirmatiua
de pdicato finito ⁊ negatiua d̄ predicato negato. ¶ Qd
pbat p p̄mū pn⁹. d̄ quolz affirmatio vel nega⁹ ⁊c. ⁊ hoc
in pdicatis simplicib⁹: qz negādo istā aīaz negant vtra
q; opposita ab eodē. ⁊ vltra. gōmne risibile ē hō p equi
pollētiā a p̄mo ⁊c. ¶ Dic aliq̄ instāt q̄ si vno correlatiuo
iclusio aliū nō excludit: qz vnū est d̄ de itellctū alteri⁹
ga posita se ponit ⁊c. ⁊ sunt sit nā. ¶ Sed hoc ē d̄ itētiō
nem pbi. p̄mo phy. arguētē ibi si tñ pn⁹ est p̄ncipiātū
nō est. ḡ correlatiū nō ē de itellctū correlatiū sicut aliqd
ei⁹: puta p essentialis vel integralis: s; sic aliqd ad qd ter
minat itellct⁹ ei⁹. ⁊ tale ē sufficiētē diuersū ab iclusio
q̄ta diuersitas requirit⁹ ab hoc qd ipm̄ excludat.

Ad primum argumentū aīis distiguit sūm pō-
nem et dīsonē. sic ista. oīs hō g ē al-
bus currit. sensus pōnis falsus ē: qz ibi dē dēterminat
ad stādū. p pīe p istā iplicatōez g est pī. sicut dēterminat
hō ad stādū. p hōie albo i sensu pōnis ibi. hō g ē alb⁹. et
tūc pīa t3. Sensus tñ dīsonis verus est: qz tūc enūciat f
duo pīdicata de eodē subto: de q ambo sunt vera. s. de deo
eē pīem et esse dei: qñ enūciatē ista duo i duab⁹ p pō-
nib⁹ cathēgoricis copulatis sibi iūicē: quaz neutra speci-
ficaret alterā. et tūc pīa nō valet a supiori ad sūū i fferius
cū exclusioe. ¶ Et si obiciat q filis pīa t3 in creaturis
in sensu dīsonis. ¶ Rādeo si cōc idē inumeratū possit
p pterere plurib⁹ i fferiozib⁹ nō teneret illa pīa in sensu dī-
uīsonis. t3. n. pīe: qz illud aīal qd est rōnale vidēdo nō ē
aliud ab aīali qd ē rōnale in componēdo. ¶ In pposito
aut rō illa nō t3: qz iste idē dē q ē pī in sensu cōpōnis nō
est fili⁹ g distiguit a pīe. ¶ Et ita deus g est pī i sensu dī-
uīsonis potest dici vere de aliquo de quo nō dī in sensu
pōnis nō sic aut de aīali qd est hō: qz illud in sensu dīuī-
sonis de nullo vere pīdicat de quo vere nō pīdicat fidez i
sensu pōnis: v. e3. Et iō pīdicat ibi idēter: nō sic h: cus
nō sit idē aīis sūm pōnē et dīsonē. ¶ Aliq ē distigunt
pīcipalē pōnē quasi ista. solus pater ē deus. possit hīe
sensum pōnis falsum et sensum dīuīsonis v. ex. adducē
tes illud pīciani z? Instructionū. inter exigens et exactu3
cadit aliqd mediū. ¶ Sed istud non est logice dcm nec
grāmatically. logice nō: qz tūc nō possz aliqd hīi vel dēter-
minari p aliq dīctionē vel dēterminatōez. quātūcūqz. n.
imēdiate adderet alicui dēterminati cathēgorematica
vel sīc cathēgor⁹. v. homo alb⁹ currit. vel oīs hō albus

Var. lib.
3. di. 2.
q. unica
S. Bo.
li. i. di. 4.
du. 3. line
rati

currit adhuc restaret distinguere sic h in sensu pponis 2
diffinis: 2 in vtroq; sensu restaret vltteri⁹ distinguere: 2 sic i
infinitu: nec possz aligs sensus determinate expmi: nec do-
cuit pbs in talibus multiplicitate fm pponem 2 diuifio
nez: 2 tm in illis: vi eade mlia posita 2 disa diuersus
sensu faciut. ista aut mlia. ois hō currit. vl ois hō alb⁹ cur-
rit. posita 2 disa nullū aliū sensū faciūt. secus ē h. iste vi-
det nūc me currere. pponēdo nūc aduerbiū cū verbo p-
cedēte vel seqnte. ¶ Nec etiā est dcm grāmatica: qz exi-
gens 2 exactū dñr structibilia: quoz alterū dī a pueris
regere: alter ex vi aliq. nō est autī syncategorematicus
structibile respēu categorematicū q̄si vnū regat aliud
ex aliq vi. Et ideo lz p̄adat mediū vel iplicatio media
cappa sor. i. cappa q̄ ē sor. nō tm h. hō albus: 2 ois hō alb⁹.
¶ Ad 2^m dico: qz illa nō est sua cōuerſa nec illa q̄nt: 2 sz
est fallā q̄ntis: qz sic pbatū ē i solone q̄ntis: exclusiua ē
puertibile cū vlī affirmā⁹ de terminis transpositis. q̄ iſerre
exclusiuā ex exclusiua de terminis transpositis equaleret
illatiōi vlīs affirmā⁹ ex vlī affirmā⁹ de terminis transposi-
tis. In tali at illatiōe vlīs ex vlī ē fallā q̄ntis. ois hō ē al.
gō ē aial ē hō. a supiozi ad suūz iſeri⁹ affirmādo. ¶ Ita ē
in pposito. Et pbat⁹: qz semp ex vi sermonis pcedit ab i-
feriozi ad supius cū distributiōe. Predicatū a vlīs affir-
matiuē nō notat eē puertibile: sz stat qz sit sup⁹ ad subz.
g ex distributiōe subī vlī nō segt distributio p̄dicati res-
pēu eiusdē: nec pōt seg distributio p̄dicati respēu iſerio-
ris ad aliqd. si non segt distributio p̄dicati respēu supio-
ris ad illud. arguēdo g sic. oē b. ē a. gō ē a. est b. ē fallā 2 se
quētis: qz ex distributiōe ei⁹ qd notat eē iſeri⁹ nō segt oī
distributio supiozis. 2 hoc respēu p̄dicati qd notat eē iſeri⁹
ad p̄dicā⁹ sup⁹: sz est fallā q̄ntis. sic argueret. ois hō est
aial. gō ē aial ē sor. ¶ Sz cū pbat⁹ i⁹ q̄ntia p puertionē p-
pōnis exclusiue. ¶ B⁹. nō ois illatio i terminis trāspōsi-
tū notat tāta vnionē extremoz q̄nta hri pōt vtute p̄me. vi
vlīs nega⁹ nō puertit i p̄ticulārē negatiuā i terminis trāspō-
positis: sz iſerat eā. ¶ Ad p̄pōsitiū dico: qz i⁹ de terminis
trāspōsitis q̄ tm capit d̄ intellectu exclusiue affirmā⁹ q̄ntū
aliq pōt cape de terminis trāspōsitis ē vlīs affirmā⁹. sic p
batū est i 2⁹ rōne ad solonē p̄ncipalē. g talis exclusiua af-
firmatiua cōuertit in vlem affirmā⁹ 2 pari rōne ē sz vlīs
affirmā⁹ in exclusiuaz affirmā⁹. Et si obicias Ari. male
docuit: 2 iſufficiēter puertsiōes nō docēdo vlem affirma-
tiuā puertēdā i exclusiuā affirmatiuā. ¶ B⁹. qz puertsiō-
nes docuit: pp pficiendā iſpectiōez iſperfectoz sylloz: n̄
aut exclusiua aliū locū teneret i pficiēdo sylloz iſperfe-
ctū q̄ aliq idēfinita nō exclusiua: qz nō aliā p̄clonē iſer-
ret q̄ p̄us iſerebat in syllo iſperfecto. Et iō hā 2 sufficien-
ter docuit puertsiōes q̄ntū neciū sibi fuit ad ppositus.
¶ Ad 3^m dico: qz ex negatiā expōnēte aīos: nō segt neg⁹
expōnes aīos. Cū pbat⁹: qz nō segt. ali⁹ a Seo. g ali⁹ a p̄e.
nego: qz i⁹ q̄ntia est bona. ¶ Et ex vltteri⁹ pbat⁹ qz termi-
nus h⁹ alietatis nō distribuit: qz tūc esset impossibilitas
enūciādī tale rlm de aliq. ¶ B⁹. qz i oibus relatiuis eg-
pantie cōe sz se acceptū vt cōe est nō refert: ga ex quo vt
cōe est abstrahib ab oibus relatiuis siue terminis relonū:
ga relō realis nō est nisi difficti ad diffictū: sz si vt sic re-
ferret oporzeret ibi dare terminū sibi relatū distinctus.
Et ideo nō referret ad aliqd eiusdē rōnis cū relato: sz
referret ad aliqd alterius rōnis. refert igit tale relatiuū
tm p suo iſeriozi: sicut sile non refert p simili in cōi ad si-
mile: sz p aliquo iſeriozi qd pōt distigni a simili ad qd re-
fert. ita etiā ē de differēti. non. n. refert ad differēs in cō-
muni q̄si ad p̄mū correlatiuū quasi essent duo extrema
p̄ma relonis. 2 vtrūq; cōisimū ad omne differens: sz dif-
ferēs est dñs ab hoc dñti. ¶ Et si obicias qz relatiuū
dat p̄mo intelligere suū correlatiuū cōe. ¶ B⁹. nō. si ta-

de correlatiuū eius vt cōe nisi ipm vt sumptus p aliquo
inferiori p quo distingui potest a correlatiu. ¶ Exemplū
hui' est in rebu: ga si tota nā ignis esset in vno idiuiduo
illud idiuiduū nō posset generare: qz si sic tūc generaret
aliū ignē i quo esset tota nā ignis: 2 essent quasi due spēs
ignis: qd est ipossibile. Et tamē nunc in vno idiuiduo nā
ignis est rō generādi: ga bz cōitate sufficientē p pñ' acti
o 2 distinctionē sufficientē. Ita h' similitudo bñ est ratio
alicui referēdi vel terminādi relonem: s; nec referē nec
terminat nisi accipiat p distinctio in quo sit: ita q; nec vni
tas nec distinctio est p accōis: s; vtrūq; per se respē talis
relonis. sicut dcm ē in. q. de circūinceptione. Non. n. segē
nō ali' a deo. g. non aliq; a p're: sed i affirmatiua est bona
oīa rōne distributiōis termini hui' relonis pp negati
nem iclusam in rōne alieritatis. ¶ Ad aliā pbatōne cuz
dr solus deus. g. solus p' v' solus fili'. ¶ Rūdet q; sub
iectū exclusiue pōt ppari vel ad exclusiōne vel ad predi
catū. pmo mō bz supponez simpliciter: qz exclusio fit ab eo
rōne significati. 2. mō bz supponem personale: qz p'dica
tuz attribuit sibi p supposito. ¶ Cōtra istud. qm exte
mum in vno actu cōponēdi 2 diuidēdi bz rōnem vnam
fm quā accipit respectu alterius extremi: qz diuerse rō
nes accipiēdi idē extremū respectu eiusdem termini: nō
videt stare cū vnitate actus cōponēdi. ¶ Et si dicat q;
respectu exclusiōis supponet sub vna rōne: 2 vt accipit
sub exclusiōe respectu p'dicati supponit sub alia ratione.
¶ Cōtra. 1. subz nō supponit respectu sue dispositiōis: sed re
spectu p'dicati: 2 ita p'cise bz illa supponem quā intelligit
habere respectu p'dicati vt accipit sub vna dispositiōne.
¶ Ideo dico aliter q; subz affirmatiue exclusiue suppo
nit p'suse tātum sicut 2 predicatum vniuersalis affirma
tiue: qd pbat ex vniuersalitate eaz: 2 sub terminis sic stan
te p'suse tm nō licz descēdere. Possz tm dici i pposito alie
ter q; in creaturis. v3. q; de' sub exclusiōe stat p hoc deo
q; cōis est tribus psonis. q; nñs: tacta est di. 4. p quo stet
ibi subm. de' ē p' 2 fili' 2. s. f. 2 posset etiā valere di. iz. qd
est illud subm cui pmo vnitur agere respē creaturarū:
qz h' de' vt ē hac deitate de' nō intelligo aliq; psonale p
petatē: s; de' p'di' qd v' est de hoc p'dicato pmo v' sit
de p're p' se: s; nō de solo p're: s; de' fi. 2. s. f.

C Post predicta nobis differēdi viderē de no
minū diuersitate: q̄b loquētes de vnitate ac
trinitate ineffabili vtūmur. **B**et. de demōstrā
duz est q̄b modis de ea aliquid dicat. Illud
ergo p̄cipue teneamus: quedā esse nomia di
stincte ad singulas personas p̄tinentia: vt ait
Aug. in. ix. li. de trini. q̄ de singulis tm̄ dicunt
p̄sonis. Quedā x̄o vnitatē essentie significan
tia sunt: q̄ ⁊ de singulis singulatiz: ⁊ de oibz
cōiter dicunt. Alia vero sunt que translatine
ac p̄ similitudinē de deo dicunt. **A**n Amb.
in. ij. libz. de trini. ait. Quo puri⁹ niteat fides:
triprira videt. Perināda difficio. Sūt. n. no
mina quedaz q̄ euidenter p̄prietatē p̄sonāq;
deitatis ostēdūt. Et sunt quedā q̄ p̄piciuā di
uine maiestatis exprimiūt veritatē. Alia vero
sunt q̄ trāslatine ⁊ per similitudinē de deo di
cunt. Proprietatis itaq; idicia sunt: genera
tio: fili⁹: verbū: ⁊ b̄mōi. Unitatis vero eterne
sapientia: virtus: veritas ⁊ b̄mōi. Similitu

non quomodo de his subtilis tunc per dnm ostendit
Supponere a se distributione se hz nup 8a tñ T

dinis vero splendor: character: speculum: et
 huiusmodi. **D**istinctio. XXXII.

Circa dis. 22. q. 10. de^o sit noiabi-
lis a nobis viatorib^{us} aliq^{uod} noie
significatē eēntiā dīnaz vt b. ¶ Dic^{it} d^{ominus}
q^{uod} sic de^o iⁿtel^{lectu} a nobis: ita pōt^{est} ⁊ a nobis
nō iⁿuari. ¶ Im^{mo} igit^{ur} q^{uod} diuersifimode alig^{uod}
serūt cō cognitōe dei ab itellū viatorib^{us}.
ita p^{ro}pter dū^o diuersifimode de possibili-
tate ēt noiandi deū: ⁊ negat pceptū vniu^{er}sali deo ⁊ crea-
ture: ⁊ ponit duos pcept^{os} analogos: quop^{er}. s. aliter g^{ener}e ē crea-
ture attribuit alteri illi. s. g^{ener}e dei dic^{it} s^{ed} m^{od}o hoc p^{ro}pter q^{uod} d^{ominus}
ēst noiabilis a viatore noie exp^{re}ssete iⁿ pceptū analogū.
¶ S^{ed} iⁿ istā pōnē spāl^{em} arg^{uitur}. Q^{uia} ois pcept^{us} real^{iter} possib^{ilis}
hēri de eēntia dīna nat^{us} ēst fieri iⁿ itellū vtute iⁿ eēntie. p^{ro}-
ca idē obm^{odum}. s. q^{uod} cūq^{ue} obz iⁿtel^{lectu} libile mimū natū ēst facere iⁿ itelle-
ctu pceptū oēm realē possib^{ilis} hēri de eo: s. s^{ed} m^{od}o istos tū^m
vni^{us} pcept^{us} real^{iter} nat^{us} ēst hēri de eēn^{ti}a dīna vtute ei^{us}. s. iⁿ iⁿ-
tellect^u negotians possit plēs pcept^{us} cāre ⁊ fabricare cir-
ca idē obm^{odum}. s. q^{uod} cūq^{ue} obm^{odum} pōt^{est} facere pcept^{us} realē iⁿ iⁿtel-
lectu de deo: pōt^{est} facere illū vnicū quē pceptū iⁿ eēn^{ti}a eēt
nata de se facere: s. iⁿ vni^{us} ēst hēri de eēntie vt ēst bec. s. q^{uod} cūq^{ue}
obm^{odum} faciat aliq^{uod} noticiā de deo iⁿ itellū n^{ost}ro faciet s^{ed} m^{od}o
opi. istā pceptū ei^{us} vt ēst bec eēntia: ⁊ ita noiabil^{is} ēst a viatore
re noticia significatē hāc eēntiā vt bec.

Potest dici breuiter ad qñonez: q ista ppo cōis
multia opi. q. s. sic aliqd intellr: ita
7 noiat falsa esse si itelligat pñse: qz disticti⁹ pñr aliqd signi
ficari qñ itelligit: qd vñ pñuaderi ex hoc: qz cū suba nō sit
intelligibil^a viatoze nisi iñceptu cōi entis. sic pbatū ē dī.
3°. si nō possz distictius significari qñ itelligi nullū nomē
ipositū a viatoze significaret aliqñ rē de gñe sube: sed sic
pñse pñpñt ab itellcū viatozis aliqñ pñpetas a qñ iponñt no
men qñ pñpetas cōiter expññt pñt bñmolo^m nois: ita pñse
talīs pñpetas significaret pñ nomē: puta pñ hoc nomē lapis
nō significaret aliqd dñ gñe sube: s3 tñ aliqd de gñe actio
nis: puta lesio pedis quā expññit et bñmo^m pñ nois: 7 fuit
rō a qñ iponēbat nomē: ita pñt argui de oib⁹ alijs noib⁹
ipositis reb⁹ de gñe sube qñ nullū eoz significat aliqd ni
si pñpetatē accñtalē aliqñ qñ itelligēbat ab iponēte: vel o3
dicere qñ ipñ disticti⁹ noiatat subam quā itellēxit. Qua/
liter at bñ sit pñse pñt itelligi sic s3 viā Aug. 6. petri. c. 6. qñ
pbat pñpñē iñ omni creatura. talē pñcipiunt ab aliqñ multa
accñt⁹ cūrrētia iñ eodē: puta talē qñlitas 7 talē qñtitas. 7 pñ
neu⁹ illoz eē altez⁹: qz vñtrunc illoz manet sine altero.
pñ ēt 2°: vñterqñ illoz aliqd aliud eē subm cōe: qz vñtrūli
bet illoz pñt destrui nō destructo aliter. gñ aliqd pñcludi/
tur esse subm vñtriusqñ vñt quāritati 7 qñlitati. illud aut qñ
subest nō pñcipit iñceptu qñditatio nō nisi entis vel bñius
entis. Et tñ frequēter accidit qñ talis qñlitas 7 talis qñti/
tas pñiungunt iñ aliquo 7 alibi nō pñiungunt. 7 hoc nō ē ex
nā qñlitaris 7 qñtitaris. vñt pññsuz est supra. pñcludit igit qñ
B est ex nā illius terty iñ quo fundant ambo ista: nō aut
pñiungunt talia iñ isto 3° qñlia iñ illo. ¶ Ex quo etiā diuer/
simode pñiungunt iñ diuerfis pñcludit substratū istis esse
diuersum a substrato illis: 7 ex hoc cōcludit 3° illud esse
aliud ab alio 3° gñ cognoscit aliud 3° esse substratuz. 7 sñl
qñ sit aliud a subo alterius. Neqñ. n. cognosco distictē qñ
sit iñ se nisi qñ sit ens vel res affecta talib⁹ accñtibus. vñ
vñterioz pñceptio quā possim de illo hñe qñ sit est res ali/
qua hñis talia accñtia 7 resones. ¶ Ad pñpositū. gñ nō ac/
cidētib⁹ illis: s3 isti alij sic distictio qñqd sit qñ est cū istis
pñiuctis qñ itelligunt iponñt nomē aliqd. illud vñ esse pño/
pñiū signuz bñ sub rōne qñ hoc: ita qñ iponēs nomē itēdat
illā essētiā de gñe sube significare: 7 sic itēdit significa

ubi quomodo falsa e p communis q dicitur. Simil
aliquid pnt huius in aliquid d nominat q

re. ita nomē qđ imponit est signū: ⁊ tñ ipse nō intelligit illud distincte qđ distincte intēdit significare p hoc nomen vel p hoc signū. ¶ Exemplū esset ē. si qđ ipsoneret characteres hebreos nesciēs voces hebreas in pticulari. sciēs tñ qđ aliqđ vox ē pma: aliqđ scōa: ⁊ aliqđ tertia impone ret sic. aliqđ est p^o: ⁊ qđcūq; sit illa volo qđ significet tali nomie vel tali characterē. illi characteres essent signa illarū vocū hebreaz qđ aliqđ hebreus distincte cognosceret obiectis sibi talibus signis: nō hebreus autē ⁊ si cognosce ret qđ distincte p istas figuras: nō tñ illud qđ significat distincte cognosceret: sed tñ in rōne pme vocū vlt scōe. ¶ Breuiter igit dicit pōt qđ ad min^o noia multa iponuntur qđ significat deū in cōi: qđ sic nō pōt accipi a simplici viatore: vt p3 di.3. vel si vez ē qđ distincti^o pōt significari qđ accipi pōt deus noiari a viatore nomie significatē hāc essentia. Quicqd sit de istis verisile ē deū noiari tali no mine: ⁊ hoc siue illud nomē sit ipositū ab ipso deo vlt ab āgelo cognoscere ipm deū vel a viatore: verisile ē. n. qđ mltā noia sint i sacra scriptura distincte illā essentia significātia. sic iudei dicūt de noie dei qđ vocant tetragramaton. ¶ Et vñ deus dicere exo. 3.º hec dices filijs isrl qui ē misit me ad vos. hoc nomē mibi est in eternū. Et cap. 6.º Ego dñs. ⁊ apparui Abrahā ⁊ c. nomē meū adonai nō idi caui eis. Et g deus noiabilis a viatore noie significatē ppiā essentia vt ē hec eēntia: qđ viator pōt vt i illo signo ⁊ itētre expmēre significatū illi^o signi siue ipse iposue rit illud signū siue ali^o qđcūq; cognouit significatū: ⁊ ta li etiā signo pōt viator vt i tanqđ nomie: l3 nō potuerit illud iponere tāqđ signū. ¶ Si autē ista pōt esset vera qđ nullū nomē pōt alicui iponi distincti^o qđ intelligat. hec tñ est falsa qđ nullus pōt vt i noie distincti^o significatē rem qđ ipse possit intelligere. ¶ Et iō simplr ccedēdū est qđ multis nominibus vt pōt viator expmēntibus essentiam diuinam sub rōne essentie diuine.

Con predictis adiiciendum est: quod cum omnia nomina que secundum subam de deo dicuntur: singulariter et non pluraliter de omnibus in summa dicantur personis: ut supra ostensum est. Est tamen unum nomen. scilicet. persona: quod secundum subam dicitur de singulis personis: et pluraliter non singulariter in summa accipitur. **B**icimus enim primum est persona: filius est persona: spiritus sanctus est persona: et hoc secundum substantiam dicitur. **N**ec tamen dicitur: primum et filius et spiritus sanctus sunt una persona: sed tres persone. **H**oc ergo nomen excipitur a predicta regula nominum: que secundum substantiam de deo dicuntur: quod cum hoc ad se dicatur: et secundum substantiam: pluraliter tamen non singulariter in summa accipitur.

Arca di. 23. quero ytz psona fm q
dicat aliqd cōe pñ filio ⁊ spū
scō dicat pñse aliqd scōe itētiōis. ¶ Et
nō pbo: qd psona ēterminus pductiōis
realis: ⁊ adoraf. scōa intētiō nō terminat
pductōez reale: nec adoraf. g. 28. ¶ P.
trinitas in dinis nō est trī conceptu: sed
rey ⁊ erroze sabelly. ¶ Cōtra. omne cōe plurib⁹ vniu⁹/
cū ⁊ distinctū ⁊ plurificatū in eis dī de eis fm aliqz rōnez
ylis. psona ē cōe vniuocū pñ ⁊ filio ⁊ s. s. ⁊ plurificat⁹ in
eis ē fm Aug. 7. de tri. c. 4. vel. 26. g. dī de eis fm aliqz
rōnez ylīs. ¶ Et si dicat aliqz itētiōez scōaz vere ē i dinis
aliqz rō ylīs: qd nō vī iconueniēcia. si vō dicat itētiōez pñ
mā erit in dinis yltē reale cōe. ⁊ ita aliqz realitas potētiat

qđ vř iconueniēs. ¶ Dic dř. qđ psona tñ dicit itentione scđaz. qđ sic idiuuiduū ī omni nā: ita suppositū ī nā suba/ li. 2 psona ī nā ī intellectuali: s; idiuuiduū 2 suppositū dicūt tñ rem secūde itentiois. g; 2 psona dicit tñ rem secun/ de itentionis. ¶ Confirmat rō: quia nā ī qua sunt ista vt eētia nō est de p se rōne istoz. ponit. n. ī diffōne isto/ rū vt additū. igr nō variat rōnes formales istoz. ¶ Itē de cōe dñi de plurib; dř de eis. fm rōne alicui; vřis. g; si psona significet rē pme itentiois cōem trib; . illa diceret eis sub rōne generis gñalissimi: aut alie; intermedy: aut s; rōne pēi spālissime: quoz; opposita sūt manifesta. Q nō sit spēs spālissima manifestū ē: qđ tūc sequeret qđ du/ erūt qđi spēs spālissim; respicūt caridē psonaz. deitas. n. fm Damas. c. 5. notat qđi spēm circumplectiūā hypo/ seon. 2 psona ē notabit spēm spālissimam respicūt carū/ dē. g; 2c. ¶ Addit huic opioni: qđ ī psona dicat aliqd 2 itentiois: nō tñ dicit illud ī abstracto: s; ī cřeto. 2 ideo pōt pđicari de rē pme itentiois 2 supponere p ea. ¶ Exē/ plū. spēs est itentio. ibi accipit spēs p ipsa itentioe ī se. 2 spēs pđicat de plurib; dñtib; numero. ibi accipit spēs p re quā denoiat. nō. n. pđicat h̄ bec itentio spēs de pluri/ bus vt vř: s; hō vel asin; de qb; dř bec itērio. ¶ Contra istud. 2 pmo d; opinatē: quācūq; a formalib; cōstitutis alioq; pōt abstrahi aliqd cōe pme itentiois pari rōne vel maiori pōt abstrahi aliqd cōe a cōstitutis p illa. perso/ ne aut dñe fm istos cōstituunt p re lones formali. qđ il/ lis aut cōstitutis pōt abstrahi aliqd cōe reale pme iten/ tiois. paternitas est. n. refo. filiatio est refo: 2 docymnioe/ sumēdo refoē: qđ pōt esse certitudo de cōceptu refois ad itra dubitādo d; quolibet cōceptu spālī. 2 talis sic cert; nō tñ h; certitudinē de voce: s; de cōceptu aliquo. g; cō/ ptus ille de refoe ī cōi alius est a cōceptu illi; ī spālī. g; multo magis a cōstitutis p istas refoes poterit abstrahi aliq; res pme itentiois. assumptū aut de vniucatoe rela/ tiois magis patebit iferi; ī n. q. 26. ¶ Contra opi. ī se: qđ ois itentio 2 est refo rōnis nō cūcūq; s; ptnēs ad extre/ mū vel actū itellecr; cōponētis vel videntis vel saltē cō/ ferētis vñū ad altēz. hoc p; qđ itentio scđa fm oēs cau/ sas p actū itellecūs negociātis circa rem pme itentiois q nō pōt causare circa obm nisi tñ refoē rōnis. psona aut nō dicit refoem rōnis: 2 pcpue nō dicit refoem ptnē/ tez ad actū itellecūs cōponētis. ¶ Qd aut nō dicat ali/ quā refoēz rōnis videt; qđ tūc saltē necessario coexige/ ret cōrelatū ad qđ referret; qđ īnpote ē itelligere refo/ nem 2 nō esse ad aliqū terminū 2 cōrelatū. sicut ois itentio scđa regit cōrelatū ad qđ referet; vt spēs respic/ gen; p suo cōrelatū: 2 particulare vře p suo cōrelati/ uo: 2 sic de alijs. psona aut nō dř alicuius psona: vel saltē nō dicit extremū itellecūs cōferentis. ¶ Itē duco rōne/ eozum ad oppositū: qđ vnitas est passio etatis sicut p; 4. metaph. 2 p dñs negat rem ex nā rei: 2 maxime est verū de illa vnitate que est vera vnitas: cuiusmodi est vnitas indiui. g; talis vnitas nō dicit itentioēz scđaz: 2 sic nō vni/ tas ī cōi: ita nec vnitas ī nā itellectuali. si igr psona dicat vnitate ī nā itellectuali sic idiuuidū ī cōi: segt oppositū cōlonis eoz. ¶ S; 3 rōnem scđaz Augu. de doctria chrī/ stiana: 2 ponit ī lfa di. i. 2 dīf. 25. pmi li. dicit qđ res qbus fruēdū est sunt pñ filius 2. s. f. vñ fm ipm tres psonē sunt tres res. res aut nō vř dicere scđam itentioēz: 2 tamē ē cōe tribus psonis 2 numerat ī eis. g; nō op; dicere perso/ nam significare scđam itentioēz: qđ est cōe numeratus ī multis. magister ē dī. 25. c. 8. exponit tres psonas p tres subsistētiās vel tres subsistētes. subsistētia aut nō videt; significare rē scđe itentiois: 2 tñ est cōe tribus 2 numerat ī eis. ¶ Itēz pđicta opi. querit quō psona possit vni/ uoce pđicari de plurib; indiuiis nisi sit vř: s; eadē diff

XXIII.

entatē petit o relone: ⁊ eodē modo seq̃. magis. n. vide
tur q̃ a constitutus possit astrahi cōmune q̃ a constitu
entibus: sed quo modo potest astrahi aliquod commu
ne p̃me itentōis: t̃ tñ nō ṽle reale dicef̃ di. 26. ¶ Cōtra
additū arguo sic. adiectiū nō determinat aliqd nisi
illud ad qd̃ terminat ei⁹ dependētia: sed adiectiū nō pōt
terminare depēdētā alteri⁹. ¶ Adiectiū: qz equalr depēdēt
ambo sunt eque depēdētia. g̃ neutri⁹ determinat altez.
¶ si hoc nomē p̃sona sit tale cōcretū nō pōt terminare de
pendētā alteri⁹. cuiusmodi est ille terminus nūeral̃ tres.
ig̃ nō bñ diceref̃ q̃ sunt tres p̃sone nisi itelligēdo aliqd
substātiū qd̃ determinat p̃ vt r̃ngs adiectiū: s̃z nō ē da
re aliqd̃ substātiū talē subiectū. g̃ zc.

Ad questionem

tri. c. z. qd est intellectus nāe icōicabilis exītia: p quam
diffōne exponit vel corrigi diffō Boetii dicētis qd p
na est rōnal nāe idiuidua suba: qd sic sequeret aīam esse
pōnā: qd ē iconueniēs. Dico qd nihil ppe est i hac diffō.
ne Ricar. qd significet intētiōes scōdam: qd ex pā rei sine
oī operatō intellect' est i ppe natura intellectual' ē entī
tas incōicabilis. Ista aut icōicabilitas duplex est: qd po
test intelli ex dictis i dif. z. qd cōicabile plurib' d' duplr.
vno mō d' cōicabile pluribus qd est idē cuilibz eoz: ita
qd qōlibz sit ipm. sic vlt d' cōicari suis inferioribus. Alio
mō cōicaf aliq vt forma q aliqd ē: s; nō est ipz: vt aīa cō
municaf corpoz: z vtroq; modo veritas est cōmunicabi
lis: z neutro mō psona ē cōicabilis. ¶ Et ita duplex ē in
cōicabilitas ptiēs ad rōnem psonē: pp qd aīa sepata: s;
habeat pma incōicabilitatē: nō ē i psona: qd nō hz secu
dā: z vtraq; incōicabilitas regit ad rōnē psonē z est i re
ex nā rei: z ita nihil de rōne psonē dicit intētiōes scōdā.
¶ Cōtra istud pōt obici: qd fm istud v' qd psona tm si
gnificet duplicē negatōez duplicis cōicabilitatis. ¶ Et
si b sit vep. tūc v' dubiū qūo negatio possit esse cōis tri
bus psonis nisi affirmatio aliq sit eis cōis pp quā isit eis
talis negatio: qd negatio nō v' trib' puenire nisi psequa
tur affirmatōez: nō ē aut veritas ista affirmatio: qd ipa nō
numera i trib'. g. opz dare aliqd cōe possim pus ab eis
abstractū qd sit negatio tal' z tūc habet ppositū. Si etiā
dicat psona talē negatōez pciē nō v' dicere totā rōnem
psonē: qd psona dīc rē ad dignitatē vel ad p'ctōez perti
nentē. negatio aut nullā dignitatē vel pfectiōem ponit.
¶ Videt ēr qd dicat retonem rōnis p hoc qd suus oppo
sitū ē cōicabile tm dīc retonē rōnis in eēntia dīna. est. n.
eēntia cōicabil' filio: z tm essentia nō referē realr ad filiū.
g. icōicabile dicit retonem rōnis. ¶ Ad p'm istoz dico: qd
ab vltimis distinctiuis z p'stitutiuis psonarū nihil pōt ab
strahi cōe dcm de eis in qd: ita sunt p'mo diuersa. i. ni
hil idē realr includētia. tūc. n. esset q'rere de eis p qd disti
guerent. z iō oē cōe abstractū ab eis vel ē pceptus oīno
negatiuus: vel saltē nō ē qditiuius pcept' vnius rōnis:
certū ē aut qd aliq negatio cōis pōt abstrahi ab illis vlti
mis: z b vni' rōnis: qd negatio ē vnius rōnis p hoc qd re
pugnat affirmatōi vni' rōnis. q. b. u. f. c. g. i. g. repugnat af
firmatio vni' rōnis: puenit negatio vni' rōnis: z ita trib'
psonis z ēt distinctiuis illaz vltimis pōt ppetere negatio
aliq cōis. si illa dicat esse icōicabilitas: si psona incōica
bilitatē solā esse d' p se rōne p'stitutiui psonē: ita qd psona
litas sit icōicabilitas subsistētia i natura intellectuali: z
ita oīa alia pter p'm sint addita i rōnē psonē: tūc psona p
pe nō diceret aliqūē pceptū ppe positū. ¶ S; tm nō oī
cet aliqūē pceptū scōe intētiōis. Dis. n. pcept' ē intētiōis
p'me q nat' ē fieri immediate a re sine ope vel actu intelle
ctus negociatī: q'lis ē pcept' nō tm positū s; negatiū.
¶ Et amē dubitat qūo pōt negatio ēē cōis sine positūo

Questio

cui **est**. ¶ **R**. q̄m̄cuq; diuersis si nihil etia; cōe hērent
 pōt esse negatio cōis. sicut nō for. est cōe yniucuz ad oīa
 alia a forte entia ⁊ non entia. Et lz illz qbus negatio est
 cōis hēant aliq̄d posititiū cōe. n̄ tñ opz q̄ pillud cōe ist
 eīnegatio cōis. nō rōnalitas. n̄. uenit vltime dīe a fini
 ⁊ eg. ⁊ non p aliqd cōe in illis qbus cōuenit ista negatio:
 qz vel nihil ē cōe dīntuz. vltimis vel si entitas est eis cō
 munis: non pp eīntatez uenit eis talis negatio. sicut nec
 ppter entitatez repugnat eis talis affirmatio. ¶ **E**t sic
 dōm q̄ maior est falsa: qz negatio est vni⁹ rōnis: qz oppo
 nit affirmatōi vni⁹ rōnis: ⁊ nō qz pseq̄ affirmatōez vni⁹
 rōnis: nō homo. n. est vnius rōnis: qz homo cui opponit̄
 est vni⁹ rōnis: ⁊ nō qz pseq̄ affirmatiōē vni⁹ rōnis: non
 homo. n. cōe est enti ⁊ nō enti qbus nihil affirmatiū siue
 posititiū est cōe. ¶ **C**uz secūdo obyci qz negatio nō dicit
 aliqd ad dignitatē ptinēs: ⁊ ad hoc p̄nt adduci ratōes
 ad pncipale: qz negatio nō adozat nec etia; est terminus
 actionis realis. ¶ **P**ossz dici qz negatio i genere differt
 a negatōe eī genus ⁊ a puatiōe. puatio gppe regrit ab
 iectum optū vel fm se si est puatio fm se: vel fm gen⁹ si
 est puatio fm genus. sicut talpa dī ceca. s. metaph. ca. de
 puatōe. Negatio eī genus absolute nihil regrit: qz equa
 liter dī de ente ⁊ de nō ente. Negatio aut i genere quasi
 mediat: qz regrit subm de quo dicat: nō tamen aptitudi
 nē ad formā. talē forte negatiōe iporat diuersitas: de
 quo alias: qz negat idēitatez: vel notat nō idēitatez ta
 lem i ente. ergo talē potest noiare incōmunicabilitas vt
 iporat in persona: qz notat negatōem duplicis cōmuni
 cabilitatis i nā intellectuāli: nec tamē dicit aptitudinem
 ad aliqū cōicabilitatē: sed negatōez illam in natura po
 sitiuā intellectuāli: ⁊ ita dicit aliqd pertinēs ad dignitatē
 non rōne significati: sed ratione cōnotati ⁊ subiecti: ⁊ sic
 possz cēdi personā gīari ⁊ adozari sicut cecus ambulat
 vel amat: non qz cecitas sit ratio ambulādi: sed qz illud
 in quo est tal pua: sit subm respēū talis p̄dicati. ¶ **C**um
 argi de cōicabili ⁊ cōicabili dico: qz vni⁹ oppositū potest
 esse relō rōnis. ⁊ altez relō real: vel saltē nega⁹ vel pua⁹
 realis alicuius relōnis. sic idēz pfecta idēitate dīc relō
 nē rōnis. s. metaph. c. de eodē: ⁊ tñ diuersū qd negat istā
 idēitatē uenit rei abs: actu rōnis ⁊ intellectu: ⁊ rō est
 qz lz aliqd nō uenit rei nisi ex opere vel actu itelleūis
 tñ potest repugnare rei ex se sine actu itelleū. sicut for
 ti vltas repugnat: q̄ tñ non uenit boi nisi p actu itelle
 ctus operātis ⁊ negociātis circa hoīez. ¶ **E**t si igr cōica
 bilitas dicat tñ relōnē rōnis i eēntia tñ potest repugna
 re p̄one ex aliquo qd est i re: ⁊ pp idē potest sibi incōica
 bilitas competere. ¶ **I**sta igr via supposita sic certa qz
 a personis potest abstrahi aliqs cēpt⁹ negatiuus nega
 tionis i genere: ⁊ hoc nō solū a psonis quasi p̄stitutis: sed
 etiā a formalibus p̄stitutis earum. Et dubitatio vlte
 rior vtrū tale cōmune solūmodo sit abstrahibile ab eis
 vel aliqd cōe posititiuum. Et vī qz oporteat p̄ngre aliqd
 posititiū possibile abstrahi ab eis pp verbū Aliqu. de do
 ctina xp̄iana ⁊ verbū magī i līa di. z. s. que adducta sunt
 p̄opionez. ¶ **P**otest dici qz ab idiuiduis non tñ potest
 abstrahi spēs que dicit qdritatem idiuiduoz: sed etiā ali
 quid quasi proprium.

¶ Sic diligenter inquiri op3: cū in trinitate nō
sit diuersitas vel singularitas: nec multiplici-
tas vl' solitudo: qd significet his noib' .s. vn⁹
vel vna: duo vel due: tres vel tria: trinus vel
trinitas: plures vel pluralitas: distincte vel di-
stinctio: cū dī vn⁹ de⁹: due p'sone vel tres p'so-
ne: p'les p'sone: distincte sunt p'sone: vel cū dī

Prima

distinctio psonaz pluralitas psonaz: trinitas
psonaz: ⁊ hmoi. Videmur. n. hoc dicētes nu
meroz quātitates ⁊ rez multitudinē vel mul
tiplicitatē ī deo ponere. Quid ergo ista ibi si
gnificent ipso de quo loquimur apīete isinua
re curemus. (Bist. xxxiii)

Circa di. 24. qro vtz in dinis sit p^r
pe nuer^r. ¶ Rñdeo. aut po
niť q nuerus heāt vnitatē formales re
spcū cui⁹ formalitatis vnitates sūt mā
les: 2 sic mā illi⁹ forme. Aut ponit q nu
merus ē tātu vñ⁹ aggregatōe vnitatū: si
cut accerius lapidū dē vñus aggregatōe

lapſū. Qd̄ horū verum ſit alias videbif: qñ tractabif de
nūeris. ¶ P̄rio mō dico: q̄ i dīnis nō ē nūerus: qz q̄libz
pfona dīna ē īfīnita: ⁊ q̄libz p̄petas pfonaſt eſt eadē īfīni
to. S; nihil qd̄ ē ex ſe formaſt īfīnitū vel idē īfīnito ē po
tētiāle vel ps alic⁹. tñ p̄t eſſet aliqd̄ mal⁹ īfīnito: qz totū
eēt mal⁹ īfīnito. ſi tñ ps ei⁹ eēt īfīnita. ¶ Et iō illā pōncz
tenēdo n̄ erit nūerus i dīnis. ¶ Si z⁹ pō vā ē. ſ. q̄ nūer⁹
eſt tñ vn⁹ aggregatōe vnitatū cū aggregata ſint ſimplr
diuerſa: Na q̄ nō faciūt: nec ſūt aliqd̄ p ſe vnūz: imo ſunt
mīn⁹ vnū q̄ illa q̄ ſūt vnū p accūs: ⁊ q̄ ſūt i dīnis ſūt idēz
alic⁹ vere vn⁹ qd̄ ē eēntia: ſeq̄ q̄ nulla ē aggregatō ibi
reſc̄d rē. ¶ Et ita nullus eſt nūerus fm̄ iſtā z⁹m pōnem.
¶ Si tñ nūerus hēat eē i itellcū tñ ſil⁹ ōcipientē plura
vna vel plēs vnitates: ſcū itellcct⁹ aliqs poſſit ōcipe tres
vnitates ſil⁹. vel vnā ſolū n̄ ōcipiēdo tres pſonas: ⁊ nō ſit
ꝓcept⁹ ita pfect⁹ cōcipiēdo vnā pſonā: ſic cōcipiēdo tres
pſonas. vn⁹ aliq̄ diſticti articli fidei reſpiciūt diſtictas p/
ſonas: poſſz poni q̄ ibi ē vn⁹ nūer⁹ q̄ ſi vn⁹ ꝓcept⁹ totalis
trinitatis itellcū. ¶ Sed omittēdo de nūero: an ſit i in/
tellecū. ⁊ loq̄ndo de nūero i rē: dico q̄ nūerus ſimplr n̄ ē
i dīnis. tenēdo alterutrā illaz duaz opi. p̄maz ꝓcedif
tñ ibi nūerus f; qd̄. ſ. q̄ hac dēterminatōe pſonaz: q̄ ibi
ſit abſtractio illi⁹ a nūero qd̄ n̄ dīc īpſectiōez. ſ. diſtictio/
nē ab eo qd̄ notat īpſectiōez aut īvtroq; numeratoz aut
ſaltē ī altero. ſ. a potēntialitate ſi nūerus ē vn⁹ fm̄ formā:
vſ⁹ a diuerſitate ſi nūer⁹ ē vn⁹ p aggregatōz vnitatū plu
riū: bñ tñ ibi ꝓcedif diſtic⁹ ſine diuerſitate vſ⁹ potēntia/
tate: vſ⁹ ē aggregatōe: qz dīcūt īpſectiōez aliq̄z i vnitate.

Præterea considerandum est: cum hoc nomen persona: ut predictum est. semel subiacet dicatur: que sit intelligentia dicti: cum pluraliter perfertur tres persone: vel due persone: et cum dicitur. Alia est persona patris: alia est persona filij: alia est persona spiritus sancti. Si enim in his locutionibus persone vocabulum essentie intelligentiam facit: plures essentias profiteri videmur: et ita plures deos. Si vero essentie significatio ibi non tenet: alia est huius nominis ratio cum dicitur. Pater est persona: vel filius est persona: et alia cum dicitur. Pater et filius et spiritus sanctus sunt tres persone: et cum dicimus. Alia est persona patris: alia filij: et huiusmodi.

Irca di. 25. qro vtz psona in dñia
dicat subaz vel relone sine ar
guñtis. ¶ B: psona n̄ dicit relone p̄paz:
q: B nome psona ē cōe trib: f3 Aug. 7.
d tri. c. 7. si tres psonē sūt: cōe ē eis B qd
est psona: r n̄ cōitate eguocatois sicut h̄
bō ē cōis soti r nla. B ad ē enuocatois

Distinctionis

XXVI.

pnome b: qd demit b significat. Non ita b: qz equocu
no nuerat i equocatis. No. n. dñr pñs r sydu duo ca
nes: qz nueratio alic in aligb regit vnuocatoz ei in
eis. pñsa e sic cois q nuerat i eis. Nec dñr relone coez.
qd pbat Aug. 7. de tri. c. 5. vel. 3. 4. qd pñr nō ē pñsa filij
nec e. Et ista rō pñr deduci sic. ad qd cūqz dñr relatiū
iferi ad idē dñr relatiū supi: l3 nō p. Et replū. si duplū
est duplū dimidi. r hoc p. duplū ē multiplex dimidi: l3
nō p. Et nō solū hoc. l3 ē vñqz ad gñalissimū. est relatiū
dimidi. l3 nō p. lade qte. qñ pñsa diceret relone cōem.
tūc pñr sic pñr filij. ita pñr cēt pñsa filij pñr: l3 nō p. qd ē
l3. Nec pñsa dñr subam z. i. qd dñr: qñ illa nō nu
merat i tribus pñs. pñsa aut nuerat. qñ fm duas opi. ta
ctas in. q. de pñsa dñr. z. quia fm vñā opi. pñsa dñr ne
gationē i gñc cōem tribus: r sic nō significat subam nec re
latōez: pñr tñ aliqd positiū. r pñr notat illud d q pñr
pñr: puta pñr filij r. i. nō qñ ex pñr itellcū suo: l3 sic
cōe pñr notat iferi pñr q supponit. z. pñr notat relone: qñ pñr cō
ueniat tal negatio cōis r filio filij. r vltimo pñr notat cō
tiā: qñ sit in pñr notato: nō aut est in eo rō isti negatōis.
Et si teneat alia opi. in. q. illa de pñsa. l3 pñsa dñr
cat aliqd positiū abstractū a tribus qñ pñr nō vt spēs.
tūc dñr pñr q significat positiū: l3 nec subam. nec relō
nē: r pñr dñr subam tā ad pñr qñ ad z. i. aliqd po
sitiū differēs ad vñqz. rō. n. substētis idifferēs ē ad
oblo r relatiū: tenēdo pñsas dñas cō relatiūas pñr.
Et pñr tñ dat itelligere sic supi suū inferi illud pñr quo
accipit relatiū supi de q dñr pñsa: puta pñr filij. r. i.
Et z. i. pñsas relones: r. i. cōntiam. Ita q vñqz opi. positi
ta di. z. 3. concordat i pñr qñ pñsa de pñr rōne sua nō dñr relō
nē nec subam: r nec pñr nec z. i. sed fm vñas opi. dñr.
pñr notat negatōis i gñc cōis tribus q dñr i eis. fm aliā
opi. dñr pñr positiū cōis dñr i eis. Et fm vñā
opi. tale cōe siue positiū siue pñr notat sic suū
iferiū illud de quo formalr dñr: puta pñr filij r. i. Et
qñ z. i. notat formalr dñr i eis. Et z. i. cōntiam
cōem in eis. Et z. i. obicit qñ pñsa significet subam se
cundā. i. qd dñr pñr qd dñr Aug. 7. de tri. c. 4. vel. 7. p
hoc qñ ē tres pñs. Et rñdē ad. q. illas qñ qñr in dñis
qd tres: qd aut qñr cōntiā. Et pñr dñr Aug. 7. de tri. c. 5.
vel. 9. qñ nō ē aliud deū ē r pñsa ē: qñ pñsa ē mere cō
tiale. r pñr significat subam z. i. r qd dñr. Et ad pñr
rñdeo qñ qñr qñr dñr: qñr qñr illud de qñ aliqd
dñr. pñr pñr ex pñr topi. dñr ē oñ indicās qd ē esse rei.
Scdm ēr pñr pñr. i. o. metaph. totalr querendū est qd
vñr: quēadmodū r qd ens tanqñ nō sufficēs: qñ i pñr
isti nā. Intēdē dicere qñ nō sufficēs dicere ipm vñr esse
pñr sic aliqd pñr ipm vñr ē pñr dicebāt sic platōici: l3
aliqd de quo dñr vñr. Et fm hoc qd ista qd est elemētū:
duplicē bz rñsionē. vñā assignādo elemētū dñr. aliaz
assignādo illud de quo dñr elemētū: puta ignis ē elemē
tū. Nūc āt catholici pñr tribus. fm canonicā epi
stolā Jobā. s. c. qñrūt heretici qd tres: nō interrogātes
bñr nōis dñr: l3 qd ē illud substātū: qd determina
ret pillud adiectiū tres: siue qñ dicere. r ad b bene
rñdē pñr qd ē pñsa. Cū igit accipit qñ qñr de essen
tia: nō ē vñr gñalr nec spāl r pñr. Et ad z. i. dñr
gñstio patebit di. scñt: qñ pñsa ē ad se tā i se qñ i suis in
feriorib: l3 nō ita sit ad se: sic essentia est ad se. Et hoc si
ponit dñas pñsas cōstitutas i cō pñsali pñr aliqd abso
luta. Si aut hoc nō ponat. difficile vñr exponere auctori
tatē beati Aug. sed de hoc dñr ibi.

Et huc de pñr pñr pñr: quas frēqñter
in hoc tractatu pñr pñr: aliqd loqui
nos opz. Sed pñr audiam qd de hoc no

mine hypostasis l3 dñr. dñr. Ait. n. sub hoc
noie venenū latere: sed b dñr qñ beretici eo
vtebant vñr simplices seducerēt. i. pñsa r
pñr: vñr siue diceret vñr tñ hypostasis:
siue tres: min⁹ pñr ad iconueniens deduce
r: cū nō erat hoc nomē ita apud catholicos
vulgatū: nec ita ei significatio determinata. vñr
mō. Et iō l3 dñr. dñr hoc noie nō vñdē fo
re siue dñr vel expñr: sic. i. qñ cū hereti
cis cōtēdebat: ita scribēs de fide catholica ad
damaśū papā. Abbariāoz pñr hypostasis
nouellū nomē a me boie romano epigif. In
terrogon qd dñr hypostasis arbitret itelli
gi: Tres pñsas subsistētes aut. rñdēmus
nos ita credē: nō sufficēs eis sensus. Ipñr no
mē efflagitant: qñ nescio qd venenū i l3 l3
later. Clamamus. Si qñ tres hypostases. i.
tres subsistētes pñsas nō cōfiteat anathema
sit. Si qñ at hypostasis vñā itelligēs: nō trib⁹
pñsas vñā hypostasis idicit: alien⁹ a pñr ē: qñ
i. tres hypostases dicēs sub nomine pietatis
tres nās conat asserē. Sufficiat nobis dicere
vñā subaz r tres pñsas pñr cōles. taceā
mus tres hypostases si placet. nomē hoc nō
bone suspitōis ē: cū i eodē xbo sensus dñr
tūc. Aut si rectū putatis: tres hypostases cū
itēptatōib⁹ suis debē nos dicere nō negam⁹:
l3 mibi credite: venenū sub melle later. Trā
figurat. n. se anglis sathane i agellū lucis. l3
bis nō negat vñdē esse noie hypostasis: sed
hereticos eo pñr vñr ostēdit: qñ quos cau
rela op⁹ erat in dñr significatōis. alio
quin sibi dñr qui supra tres hypostases
confiteat.

Irc di. 26. qro. vñr pñsa pñr
tur i cō pñsali pñr ones oñ
gis. Et nō. relones origis sūt alteri
rōnis: i. relones specie dñr i creatu
ris: qd appz. plus. n. differt paternitas a
filiatōe qñ filiatio r filiatio vel paterni
tas a paternitate. qñ constituta pñr for

malr differūt spēs. pñsa igit differūt spēs: r ita gñatio ē eg
uoca i dñr: qñ iprobata sunt di. 7. Et qñ rōne relones
origis pñr pñsas: eadē rōne relones cōes pñr
ret eas: r ita eadē pñsa pñr duplici formali pñr
tutino: qd ē iconueniens. nā pñr pñr: qñ relones cōes
eqñlē dñr regit i extremis sic relones origis. r eo
dē mō stāt cū vñr cōntiā. qñ dñr dñr. Et pñr
nes oppositē de z. i. nō relatiū pñr fundari in eodē. sic
volūtas mouet se. relō āt mouetis r moti pñr ad z.
modū relatiū. qñ pari rōne relones pñr dñr r pñr
qñ pñr ad eūdē modū possunt esse in eodē: r ita pñr
nō distinguunt supposita. Et cōfirmat rō per. Boetius
qui i fine libri sui de tri. dñr qñ relatio ista est qñ cōis
ad se. ergo relationes iste non distinguūt. Et cōtra. Boe
tius ibidem substantia continet vñr itatem. relatio mul
tiplicat trinitatem.

Questio

Prima

Respondeo opi. quozūdā est sic pñr pñr pñr
ne seipis distinguūt. Et ita nō ē qñ
re qñ formalr distinguūt vel qñ pñr pñr: qñ nō hñt pñr
tūc. Et cōfirmat positiō ista: qñ pñsa dñr ē eque sim
plex sic cōntiā. cōntiā aut pñr sui simplicitatē seipia disti
guūt a quocūqz. igit r pñsa. Et abstractū r cōntiā
idem significat. qñ paternitas r pñr. qñ dicere pñr distigui
paternitate ē dicere ipm seipso distinguūt.

Contra istud arg⁹ sic. Quocūqz nō sūt pñr pñr
sa aliq sui distinguūt: qñ qñ se totis
distinguūt sūt pñr pñr. si nō sūt pñr pñr: l3 aliqd
idē entia. tūc nō eo distinguūt qñ sūt idē: l3 aliq sui qñ
sūt idē. Et pñr dñr nō sūt pñr pñr: qñ sūt eiusdē cō
tie. qñ ad huc ē qñr qñ distinguūt. Et tres pñr pñr
sūt i eadē pñsa sic in pñr inasibilitas: r gñatio actiua:
distinguūt pñr Aug. 5. de tri. c. 6. l3. vbi vñr qñ si pñr
nō ēt igenit⁹: possz tñ ēt pñr r. i. qñ si pñr vñr nō di
stingeret pñr ab aliq. possz alia distinguere r. i. qñ semp
est aliqd qñ distinguūt pñr a filio: ita qñ nō pñr se toto. Et in
pñr ē gñatio actiua. r spiratio actiua. r spiratio actiua
distinguūt a filio: qñ illa ē i filio. qñ pñr nō sūt pñr pñr
distinguūt: l3 aliq qñ ē i eo. Et in pñr. de trini. dñr i pñr
sonis pñr: nō aut pñsa ē i pñr pñr pñr itel
ligit ē i pñsa. qñ aliq mō pñsa dñr pñr distinguūt pñr
te formalr quo nō distinguūt seipia pñr.

Arguitur etia ab alijs alr dñr: qñ si pñr se to
to distinguūt a filio. pari rōne r
a spū scō: r si eodē distinguūt ab vñr qñ eadē bitudinē
bz ad vñr. igit r. i. vñr bz ad ipm eandē bitudinē
eiusdē rōnis. sic si pñr pñr pñr. Petro r lino. qñ pñr r
lin⁹ hñt similitudinē eadē r relone eiusdē rōnis ad paulū.
Et tūc fili⁹ vñr distinguūt a pñr relone eiusdē rōnis cū ea: qñ
distinguūt. i. i. a pñr. Et sed forte istud arg⁹ nō cludit: qñ
quocūqz pñr cōstituit i cō pñr: eo distinguūt pñr a
filio r. i. nō tñ segt ē qñ filius r spūscus distinguēt
aliquo eiusdē rōnis a pñr.

Alia est opinio cōis qñ dñr pñsas pñr pñr pñr
latōes. Et pro hac opinio. alle
gat auctoritas xpi i euāgelio Mat. vñr. sic postea tan
gēt infra 3. 3. opinio. Et adducit ad b Boetii de tri. q
multa vñr agere de b. Et Aug. filij. 5. de trini. c. 8. vel. 19.
Quapp istud pñr teneamus: qñ ad se dñr pñr pñr
ma illa r vñr sublimitas i balr dñr. Et paulopost. Quic
qd ad seipos dñr qñ i plurali in summa: l3 singulr
accipiat. Et ibidē. z. 3. dñr. Quicqd qñ ad seipos dñr
de qñ singulr pñr singulr dñr. i. pñr filio. i. i. Et ibidē ca:
pñr. vel. 27. qñ aut pñr singulr i eadē trinitate dñr nū
lo mō ad seipia: l3 ad iuicē: aut ad creaturā dñr. r iō rela
tiue: nō subalter ea dñr māfestū ē. In his expñr vñr
bit: qñ omne dñr ad se pñr trib⁹: r cōe trib⁹: r qñ
nō ē cōe trib⁹ est relatiū vel relō. pñr tūc aut r disti
ctiū pñr nō est cōe trib⁹. qñ relatiū vel relō. Et pñr
Aug. xi. de ciui. dei. c. 10. Deus ē qñ bz excepto qñ vñr
pñsa dñr ad aliā r nō ē ipsa. nā bz pñr filij: nec tñ est ipe fi
li⁹. r fili⁹ bz pñr: nec tñ ipse pñr. Et pñr Boetii de trini. in
fi. Ita igit suba pñr vñr relatiū relō multiplicat trinitatē.
Et mltā alia vñr ibidē ad b. Et pñr dñr. c. i. Et qñ pñr r
fili⁹ r. i. i. fm oia vñr sunt pñr ignatōez r gñatiōez r pñr
fionē. Et ibidē. c. 10. In solis. n. hypostaticis pñr ab
iucē dñr de se: tres hypostases. Et pñr dñr. 3. de
tri. c. 5. Dñr aut igit hypostases. i. pñsas in solis trib⁹
pñr. anetio. i. incābili r pñr i etiaci. i. cābili r fi
liali r cābili r pñr recognoscim⁹. Et pñr Ric. di
cere de tri. 3. qñ pñr nō distinguūt i dñis nisi pñr r aliū
modū hñdē eadē nām. Et pñr Ansel. dñr pñr. i. i. dñr qñ
in dñis oia sūt vñr vñr nō obuiat relonis oppō.

Item per rationē. qñ si pñr absolutū pñr pñr
pñsa in dñis. qñ absolu
tum addit absolutū: sed absolutū additū absolutū nō
facit pñr. Et si i absolutū aliq pñr pñr pñr dñr. cō
stat qñ nō eodē absolutū qñ pñr pñr pñr pñr. qñ ab
solutū alio. qñ est ibi absolū r absolutū. qñ pñr nō segt
relone: qñ relō nihil addit supra suū fundamētū nec fa
cit pñr cū eo. Et pñr pñr ista positiō. r ista rō: qñ
relō vñr modo pñr trāsire in subam: r per hoc nō facere
pñr cū absolutū. Alio mō pñr manere pñr cōparatio
nē ad oppositū: ita distinguūt realr. iste dñr pñr nō vi
dent competere absolutū: qñ absolutū vel oino manet:
vel oimode trāsire. Si oimode trāsire nō distinguūt. sicut
nec essentia in quā trāsire. Si oimode manet. qñ composi
tio. Et eadem nā nō pñr esse in dñr pñr pñr pñr
absolutis nisi distinguūt in eis. l3. n. possit esse in dñr
suppositis relatiū: qñ idē illimitatū pñr cō fundamētū
pluriū relonū in dñr pñr pñr: nō tñ i dñr pñr sup
positis absolutis videt posse esse nisi distinguūt r nume
ret in eis. Si. n. sunt duo supposita absoluta vñr qñ qñ
est in vñr sit aliud a quocūqz qñ est in alio. qñ essentia di
uina numeraret i pñr. si pñr dñr pñr pñr pñr i es
se pñr pñr absoluta. Et pñr fm oēs relones sunt in pñr
nis dñis. qñ nō pñr pñr pñr pñr pñr pñr pñr pñr pñr
niēria. pñr qñ erūt ibi qñ accitales r aduentici pñr
pñr: qñ vñr esse i simplicitatē dñr pñr pñr pñr pñr pñr
tales relones qñ sunt pñr pñr erunt relones rōnis: qñ
relō dei ad creaturā. iō nō est realis: qñ pñr pñr dñr
pñr in esse pñr: r nō dependēt ad creaturā: nec
similiter vel nō coexigēt eā ad suū esse pñr. igit a
simili idē videt in pñr. si pñr pñr sit absoluta nō
depēdeat ad z. i. pñr. qñ etiā pñr pñr pñr pñr pñr pñr
bitudie pñr an scdm pñr. r pñr nō nō coexi
git pñr scdm ad suū esse pñr. qñ bitudo ei⁹ ad z.
pñr erit tñ relō vel bitudo rōnis. Et pñr. si pñr
absoluta aliq pñr pñr nō ēt tñ vñr i deo: qñ tñ nō
ēet magis tali pñr pñr pñr pñr pñr pñr pñr pñr pñr
de vñr pñr pñr pñr i se. qñ pñr pñr pñr pñr pñr pñr
ibi vñr act⁹. qñ dñr cō. qñ dñr cōntiā. Et pñr. pñr
illa absoluta si faciat vñr cōntiā. alte pñr est act⁹. alte
vñr potētia: r alterū pñr pñr pñr pñr pñr pñr pñr pñr
pñr: qñ nō pñr pñr pñr pñr pñr pñr pñr pñr pñr
pñr: qñ ē pñr pñr. Et pñr pñr: qñ fm An
sel. mon. qñ pñr relones oē aliud aut ē simplr meli⁹
qñ nō ipz: aut nō: l3 i aliquo meli⁹ nō ipm qñ ipm: qñ scdm
mō se bz nō est i deo fm ipz. qñ omne aliud a relone qñ ē
in deo est simplr meli⁹ ipm qñ nō ipm. qñ pñr pñr sim
pliciter. Et ex b segt qñ nulla pñr erit simplr pñr: qñ
nulla bz abso⁹ alterius. Segt etiā qñ due sunt qd perfe
ctius qñ vñr: qñ est 3. Aug. 8. de tri. c. i. vel. 3. Et pñr. mul
tiplicato aliquo absolutū multiplicat omne aliud abso
lutū circūstās illud. Et pñr. multiplicata quātita
te multiplicabit albedo r cōuerſio. qñ sic sint distincte
pñr pñr absolute qñ circūstās essentia diuinā distigui
ret etiā cōntiā dñr. Et pñr pñr maior: qñ plura eius
dē spēs nō pñr esse in eodē. iste si ponūt erūt eiusdē spe
ciei: qñ si nō erūt igit alteri⁹ spēs: r ita oportebit querere
pñr alte pñr sit icōicabile. sicut. n. ponit paternitatē
que differt specie a filiatio nō posse esse de se icōicabile:
ita segt de a. i. pñr si sit abso⁹: r b. i. filio si differant specie
qñ neutru erit de se icōmunicabile: r oportebit stare ad
aliqua pñr eiusdē rōnis. Et cōfirmat ista rō salte: qñ
nō sunt plura eiusdē ratiōis i eodē pñr. sicut in dñis

nerfas naturas specificas. Et pbat ista ppositio. qz si nō toti cōstitutio repugnat talis distinctio. g. p. aligd sui sibi repugnat. sit illud a. si ipsi a. se toto repugnat habet ppositū. si nō: s. repugnat ipsi a. per b. erit pcessus in infim. v. l. vbi cūqz stabitur illud erit vltimū. s. in tali vnitate. i. illi se toto repugnat distinctio opposita tali vnitate. i. igit. si paternitas cōstitutat pmutz suppositū in eē psonali sub rōne icōmunicabilis. opz qz pñritati p ex ratione sua repugnet cōicabilitas: s. b. vt falsūz multipl. Tū p. qz s. illos q tenet hāc opi. nulla qdit de se ē icōmunicabilis. g. nec pñritas. Tū 2. qz pñritas nō est de se b. circumscripō cō pō qd nō ē formalis rōne pñritatis. circumscripō. n. deitate q nō est de formalis rōne pñritatis fm Aug. 7. de tri. c. i. vel. 9. vel. 34. q nō eo pater quo dō. paternitas nō est de se formalr ifinita. 7 pñs nō est de se bec. pbat bec pñā. cōtinens p identitatem aliqd qd ē extra eius rōnem. pñā vel pñā est quodāmodo illimitatum. g. cōtinens formalr tale hoc est simplr illimitatū vel ifinitū. cōtinētia enī formalis regit maiorē pfectio nē cōtinētis. Ex hoc vltra si paternitas non est de se bec: nec multo magi erit de se icōicabilitas: qz icōicabilitas p suppositū singularitātē. Tū 3. qz quelibet relo dīna oīz ginis esse que eadē essentie dīne. g. si ex illa dheret aliqz icōicabilitatē quelibz ēqliter eā dheret: s. hoc est falsū: qz spiratio actiua s. sic bec: nō tñ icōicabilis est: qz est in dōbus patre. f. 7 filio. ¶ Ex b. aut 4. pbat. qz cū opposita relatiua videant vñiformiter se bñ ad icōicabilitatē: 7 spiratio actiua nō sit de se sic icōicabilis. g. nec spiratio passiua sibi opposita. g. nō cōstitutet. s. f. in esse psonali. qd est falsūz. si ponat relōne cōstitutere. Tū 3. qz et si ponerent. qd cūqz pōnes ipofes vel icōpossibiles stāt itelle ctu rōnalitatis repugnaret sibi diuidi i plures nās specificas. puta si ponat qz rōnale eēt dīa specifica coloris. 7 qz ille color possit cāre subas de nibilo. vel qd cūqz talia posita aut hac pōne icōpossibili qz pōr eēt pductio voluntatis qz intellectus falsūz rōne gnōnis 7 spirationis. spiratio actiua esset in vno supposito: et gnō actiua tūc eēt in duobz: qz tūc spūscō in pmo istātī i quo spirat cōicare tur vis gnatiua. g. mō gnōni actiue i se nō repugnat in se formalr cōicabilitas. ¶ Ad istō argm de p icōicabili rñdetur duplr. vno: qz pñritas s. nō sit icōicabilis. vñ pñritas: tñ pñritas dīna siue vñ dīna ē icōicabilis. Aliter dī qz pñritas subsistēs qlis est ista q est i oco est icōicabilis s. nō pñritas iherēs qlis ē creata. ¶ Cōtra pñm rñsiōez s. cōcludat vltime tres rōnes vel pñones. tñ arguo alor duplr. p sic. qñ duo cōstitutū p se aliqd 3m: neutrum illor bz ab alio illā cōditionē q ē ppa sibi i qstū cōstitutit: sed vtrūqz bz ex se p. vbi grā. mā 7 forma cōstitutū p se ppositū: 7 mā nō bz a forz potēritatē q ē ei cōditio i cādo ppositū. ¶ Nec forz bz a mā aliquas actualitatē q ē ei cōditio i cādo ppositū. ita 7 i dīffōne genus nō bz a dīa pceptū determinatū vel determinabile: nec dīa bz a gnē pceptum specificū idiuisibile in plura fm spēm. g. si psona constituitur ex essentia 7 ppetate incommunicabili neutrum habebit ab alio: quod est sibi proprium: s. sicut essentia non habet communicabilitatez a ppetate: s. est ex se ipsa cōmunicabilis circumscribendo per itelle ctuz ppetiatatem. ita ppetas non habebit ab essentia icōmunicabilitatem: sed erit ex se pmo talis circumscripō per icōpossibile essentia. ¶ P. essentia non dat icōmunicabilitatē pñ. vt mere eēt. ē. qz ipsa est icōicabilis. g. vt ipsa itellr bñe vñualr pñritatē i se. Et ita idē vt vñualr in eēntia erit rō icōicabilitatis sui ipsi vt formalr tale: qd ē icōueniēs. ¶ Tū 2. qd de illo vt est vñualr in eēntia queraz qz est icōicabile: aut icōicabile. Si icōicabile nō erit ratio incommunicabilitatis paternitati vt formaliter

Distinctionis

In se. Si icōicabile et ab essentia fm illā rñsionē iterū arguit qd nō ab essentia ut mere entia sic pus. et sic i finitū aut icōicabile aut icōicabile. Tū qz nulla unitas verius vel icōicabilis puenit alicui ut vñū vñū tñ qz vt ē vñū formalr. et hoc loq. Endo de unitate ppa illi: et hoc pz sic de entitate ppa. Tūm qz qd est aliq ē eo p modū ei? qd est i essentia vñū vt pñse est i ea nō est ibi vt icōicabile. Contra illud qd rñdet postea de relone substantie: qz ipsa est icōicabilis. qro cū pus oporteat itel ligere aliq esse h qz substantes. qro p qd pñitas sit h. nō de se: cū nō sit formalr i finitū. g nec mltō magi est de se substantes. g nec de se est icōicabilis.

Secundo pñcipalr arguit sic. qd tūm ad istas viā. ab vltimis distinctionis et constitutionis aliq. rñ nō pōt abstrahi aliq cōe dñi i qd de eis. pbo. qd ē aliq cōe eis illo cōi nō distinguere pmo: s3 aliq dñe te distinguunt. et ita nō sunt pmo distinctiua. si igit sunt pñmo distinctiua nihil ē eis cōe dñi i quid de eis. a pñitate aut et filiatione abstrahi h dñi qd est relō que videt eis cōe ēē et vñuocē. pñ. n. intellectus cert? esse de relone. et dubius de hac relone vel illa. igit i ista a gñus abstrahitur nō sunt pmo distinctiua. Contra hē negādo miorē dicēdo qz relones dñe sunt pmo diuerse. Contra hē argutū frequētē: pñ vñū mediū iterari: qz tunc sciēs vñā originē i dñis: et nesciēs vñz illa origiatō ēē qd vñ spiratio nullū pceptū hñet nisi de voce. vñā igit ēē il la pñleumata qd fñit de gñōne siue de pductione i cōi. et solūm p ppa media añqz qñat de pductionē i spāli.

Tertio pñcipalr sic. pñmū distinctiū suppositi i aliq nā vt facere p se vñū cū illa nā: qz nō videt q aliq vñū p accñs possit ēē pñmū simplr in aliquo gñe fm pñm. et pñmū aut de quo nā dñ p se est ei? pñmū suppo. g. et. S3 sic i creatur relō est alteri? gñis ab ab soluto. et iō nō fac p se vñū cū eo. ita i dñis nō videt pce ptus vñus esse p se absoluti et relonis. g si pñona ista duo icludat eēntialr. essentia. et relō. nō videt esse suppo sitū p se et pñmū talis nā: s3 qñ suppositus p accñs. Et ita videt q possit dari aliq pus pñmū distinctiū p se suppositi in illa nā. Contra hē rñmā rō sic. pñmā idēntitas videt esse pñmā nā ad pñmū suppositū. g illa idēntitas nec est per accñs nec qñ p accñs: s3 oīno p se. g suppositū nō icludit aliq dñ qñ alteri? gñis a nā. Contra hē rñmā rō: qz alr magis per se esset idēntitas nāe create ad suppositum suū qz nāe dñe ad suū. qd videt icōueniēs. Contra hē rñmā rō: qz a suba di cit totū qd qd est pñmā sube. g i pñmā suba nō occurrit ali qua gñitas distincta a gñitate scōe sube. g nec gñitas rela tiōis q est distincta a gñitate cēntie pñnet ad pñmā pñe sube. Si. n. pñmā suba icludit p se gñitātē distinctā a gñita te sube scōe. g nō magis est p se suppositū sube qz illi? g dñitatis alteri? et ita neutrius vñ vñuicqz. Nec valet bec rñmā: qz h gñitas ē illa p idēntitātē. et iō idē p se vñus pñt ēē p se suppositū vñuicqz gñitatis. hoc. n. nō saluat p se vñi tatem suppositi: qz suppositus pñmū per se suppositus gñitatis acceptē fm formale rñōne. nō aut pñter idēntitātē realē et nō formale ipsius ad aliā. Tūc. n. per se suppositū entis esset per se suppositū vñius pñter verā idēntitātē vñius ad ens. itaqz suppositū p se vñus est tñ per se suppositū gñitatis p se vñius formalr. Et per pñmā nul lūs formalr distincte ab illa. Contra hē rñmā nullā nāz for malr distincta icludet p se pñmā. qz nō esset rō qñe nō ēēt per se suppositū illius gñitatis distincte quā per se pñmo modo icluderet. Si instē hic de attributis nō est si mile: qz nullūz attributum pñtuit per se suppositū de i tatis: sed est quasi passio. s3 Dam. li. p. ca. 4. et. 9. Et non est icōueniēs qñ passionē cū quasi subiecto quasi per ac cidens esse idē et itam cū supposito subiecto: licet sic i

XXVI.

conueniens pñmū suppositum pñmū subiecti esse i se ens per accñs. Contra istam tertiam rñōnem que procedit ex per se unitate suppositi nature dñe. Respondetur qz relō constituit vt transit in essentiam: et ita non vt est al terius generis: nec pñter hoc sequitur qz constitutū sit ab solutum: qz relō seruat illud qd est pñmū sibi. bene ta men conceditur qz illud quod derelinqutur per relōne ēē absolutū: qz illud derelictum est essen? dñe. Contra istam responsionem arguitur sic. Et quero aut rela tio constituit vt est idēz essentie formaliter. siue gñitate aut non. Si sic sequuntur duo icōuenientia: vñus qz relō non erit relō: qz fm Aug. 7. de trin. Si est ad alterū formalr iam non est substantia. et pari rñōne si est forma liter substantia iāz non est ad aliud. Similr aliud. qz qz quid constituitur aliquo icōmū est formalr absolutū: est formalr absolutū. et ita suppositum constitutum ēē formalr absolutum. Aut constituitur relone icōmū tra s3 siue est idēz essentie: non formalr: sed realr: et cum h stat qz constituitur relone pñe vt relō est: qz relō nullo modo pōt cōsiderari i dñis qñ sit realr eadem essentie. Si igit fm aliqñ modū cōsiderata constitueret sup positum: nō pñberetur constitutū esse ens per accidens: dato qz sic constitueret: cū omē modū cōsiderata est realr eadem essentie: licet non formalr: sequitur qz ex hoc qz ipa vt realr eadem essentie constituit non pñberetur cō stitutus esse ens per accidens. non aut potest vt formalr idē: sed non est idēz formalr. Quod dñ relonem derel inquere esse absolutū hoc videt pñ repugnare sibi pñs: qz forma non derelinqut aliud esse a se. sicut albedo nō derelinqut aliud in albo quo est album qz seipsam. g p pñtias pñtuenis si seruat hoc quod est sibi pñmū: derelinqut hoc quod est sibi pñmū et nihil aliud. Similr ter quomodo esse absolutum posset derelinqui a pñpeta te relatiua si pñcederet eam in persona.

Quarto pñcipalr arguitur fm istam tertiam viāz sic. pñmā substantia est maxime substantia fm pñm in predicamentis: et hoc non est imperfectiōis. g videtur qz hoc modo posset poni pñmā substantia in di uinis. v3. persona cui maxime cōpētat subsistere. i. per se esse. relō gñt non videtur posse formalr cōstituent ali quid subsistens: nec per consequēs pñmā substantiam. Contra hē rñmā rō: qz cū scōa substantia nō icludat ali quid quod nō est formalr substantia. igit nec pñmā sub stantia que est maxime substantia: icludet: qz substantia non est ex nō substantia. Contra hē rñmā rō iterum rō: qz si oportet in his que sunt ad aliq dñ dñis non tñ ponere gñitatem. puta nō tñ paternitatem: sed ēē hanc paterni tatem. et vñtra hāc etiā sub rñōne icōicabilis: et bec oīa cō pētere sibi icōmū est ad aliud. et vt nō est formalr illud qd est ad se. quare nō pñt ita in eo qd est ad se nō pñ illud formalr qd est ad aliud haberi hoc quod est icōicabile. Contra hē rñmā rō illud vñmo: qz in substantia creata l3 imperfectiōis sit limitari ad vñaz subsistentia siue ad vñus ēē pñctissimū qd nullo ēē determinabile vel hñibi le nec pñt ēē aliq dñe. tñ qz nā ipa sine alio alteri? gñis possit hñe vñmū qd nō ēē natus aliq alio hñi: hñ nō ēē pñctiōis. qz hñ cōe subys: et pñctiōis subys et negat ab ac cidētib? pñ eo pñfectiōis. g vñ qz nā dñā vt ēē ad se ba bebit vñmū esse actuale et vñmā vñmā ēē abscqz limita tiōe ad ēē subsistētie vñi. Contra hē rñmā rō: qz pñctiōis pñctiōis pñmā sube. dicēdo qz relō hñ vñ pñctiōis icōicabilis pñmā sube: et iō hñ vñ pñctiōis hñc pñmā subaz vel suppositū scōe sube. Qd confirmatur per hoc: qz que sparsa sunt in inferioribus vnita sūt in superiorib? et iō l3 alio pñueniat alicui in creaturis ēē ad aliū et subsistere.

Questio

tamē ista possunt eodem cōpetere deo vel pñonis dñis. Contra istud arguit sic. qro quā vi itelligi. aut vñz cau se efficientis: aut formalis. Si efficiētis qñ causabit ibi quādā realitatē absolutā qz formalr constituet ibi pñmā subaz: ita pñctiōis pñmū: qz suba pñmū aliq realitate absoluta. et cū h addit vñū aliud ipolē qz relō possz cau sare illā realitatē absolutā. Si scōo. s. formalr cū nulla forma bēat vñz pñctiōis aliq dñ formalr nisi tale qñe nō ēē tali forma: sic albedo nō hñ vñz cōstituent aliq dñ nisi albū et qz icludunt in albo. sequitur qz relō qz ēēntialr bitudo ad aliud nō hñ vñz pñctiōis aliq dñ ad se. Contra hē rñmā rō illa nihil videt valere. nō enī sit talis vñio in deo nisi pñter i finitātē ēēnt? dñe. qz se icludit vñitue oēm pñctiōis simplr et oēm ēē realitatē sibi cōpōssibile: pñpeta aut nō est i finitū formalr. g nō oī in ea vñiri oēs rea litatē et maxie nō illā que vt sibi formalr repugnare aut non posse in ea icludi: quasi maiore pñctiōis diceret formalr qñ ista vel oīno nō minorem.

Ex quarta via arguit pñctiōis Aug. 7. de tr. ca. pñ vel 2. vel 6. oē relatiū est aliq dñ excepta relōne gñe deduxit pñmā rñmā videt pñce re qz illd qd referit est aliq dñ ad se. Itē in eodē. c. 4. vñ 32. oīs res ad se subsistit qñ magi dñ. et loqutur de subsi stere qd pñuenit sube. put greci accipiūt subam. accipiūt at ipsi fm eū subaz sic nō pñmā. g subsistere qd cōuenit pñone in qñtū pñona numerat in trib? put. s. dicunt tres subsistētes illud est ad se fm eū: et videt dicere: qz icōue niens est pñmā dñaz subsistere ad aliud: hñ mō accipien do subsistere. Itē 2. oīa qz ponunt in dñōne pñs? siue a pñctiōis de duab? nāis: siue a Ricar. 4. de tri. ca. 22. et 23. s. ab? ita qz nñz illoz icludit relōne ēēntialr et dñō oīs expñere itñscā rñōne dñmū. g. et. Contra hē rñmā rō Aug. iā adductas hñ in qñta via rñdet qz Aug. loqutur de formali significato hñ? nois pñona nō de mali. formalr aut significat hñ nōmē pñona aliq dñ distinctū in se et ab alio distinctū in nā itellectuali. accidit aut hñc significa to formali pñmā sit talis distinctio. tñ i aliq nā nēce est illd distinctiū ēē absolutū sic in nā creata. in aliq aut relōne sic in pñposito. Contra hāc rñsionē arguo. aut Aug. itel ligt i illo significato formali pñone idēntitū in se et disti ctū ab alio hñ ēēntia. et tñc nō magis hñet pñcedere qz sint tres pñone et tres ēēntie siue 3. distincta fm ēēntia: qd vi det mñifeste pñtentionē suā. vñi vult qz alr vñmū nos noie sube qz greci igit ipsi vñunt. pñmā suba et pñcedunt tres subas eo mō quo nos tres pñonas. g nos pñe fm eū cōcedimus tres pñonas: aut itelligit idēntitū in se fm subam icōicabilem et sic distinctū ab alio. et tñc sic illud hñ formale significatū est ad se habetur pñpositum.

Tertia opinio concordans rñonibus et aucta ritibus adductis pñctiōis scōa opi. po nit dñas pñonas ēē absolutas: qd ne videat nouū et ex tranē: adducit dñm cuiusdā mñig doctoris distinguen tis aliq dñi duplr fm subam. dñ. n. sic. itelligitū est qz sic dñ Ricar. de scōo Victore dñi fm subam est duplr. Uno qd mō idēntitū subam et suppositū certū. vt qui dā bñ. pñ dicere subam est dicere qd. 2. dicere subaz est dicere aliq dñ. igit qz hoc nōmē suba vel ēēnt? dñ hñ subaz qz idēntitū nām cōez: s3 hñ nōmē pñona dñ fm subaz qz idēntitū suppositū certū et distinctū. nā aut cōd nō mul tiplicat nec refert. et iō qd dñ subaz fm nām cōez: ita dñ ad se qz nullo mō pñt dici fm relonez. et hñ mō diuidit ex opposito ad aliq dñ suppositū aut siue pñstafis natū ē plurificari et ad aliud pparari et ita referri. et qd sic dñ hñ subaz nihil ipedit rñōne relonis supaddite dici fm relō ne: et hñ vult dicere Ricar. de scōo Victore. fm hñ igit po

Prima

94

nere? qz pñone dñe distinguere p aliqñ realitates icō municabiles absolutas: nō tñ illa pñtuentia et distiguē tia ēēnt absoluta pñmo: s3 2. qz et si nō ēēnt formalr re latiōes pñtuentia tñ p ipsas ēēnt referibilia. Et si oby ciat. quomō tñc saluabit cōis finia scōo dicentū pñonas distinguū p relones. Contra hē pñt accipi qdā dñm eiūs doctozis. idē. n. doctor in. q. illa an pñpētatē distinguat pñonas. dñ. qz fm qz sunt bitudines nō distinguūt pñonas: s3 hñ qz sunt origines: qd vñbñ: s3 forte ipse nō sic itelligat pñt exponi qz origines nō distinguūt pñonas formalr: sed qñ pñcipiatue: sic mōt in creatur. et maxie ēēnt in mo uēre et nō in moto nō distinguere terminos talis mot? for malr: s3 effectiue cō pñtineret et genus cāe efficiētis. quēadmodū ēē si nā humana ponere in vñno boie et ipa nō possit multiplicari nisi pñctiōis: posset dici qz gñō mul tiplicat boies: nō qdē formalr: qñ boies distinguere formalr gñōnibus vt sunt gñōnes: s3 qñ effectiue: qz ge neratio reducūt ad gen? cāe efficiētis: ita posset dici in p posito qz nā dñna nō cōicāt suppositis nisi p originē. et ita origie distinguūt pñone i nā: qñ pñcipiatue reducendo ad ips pñcipians: qd distinguūt nō formalr s3 qñ corñdē ter distinguēt effectiue in creatura. Et tñc pñs ponit ex plū. qz sic scōa itellectiua pñmo pñficeret vel constitueret cor in esse suppositi et 2. cor: atiatz posset pducere manū in ēē suppositi. nō ēēnt aliq dñ distincta in nā atiat nisi ori gines: et tñ formalr ēēnt aliq dñ absoluta: quoz vñū pñuci tur p alēz. in ipsa tñvere ēēnt relones producentis et pducti. nō. n. minus saluant relones: sed magis vt vide tur si ponat aliq dñ absoluta qz possent referri qñ si nō ponā tur aliq talia absoluta. Contra hē ista duo dicta. pñmū dñ ou pñci ab? 2. de origie distinguēte qñ corñpōdēter pñt effectiue i creatura nō formalr: pñt mñte auctates expo ni qz videt i cōtrariū. Contra istā opi. pñt oby ci. qz ipa nō videt stare cū fide. pñ qz saluator expñēs. Math. vlt. totā vitatē fidei qz de tri. tenēda est noīat tres pñonas no minibus relatiuis. In noie ingt pñis et filij et spñs scī. Si mñtr Joan. in canonica. iua pñ. ca. 5. Tres sunt qz testimo niū dāt in celo pñ vñbñ. et. s. f. Et gñalr vñciūz scriptu ra canonica loqutur de pñonis dñis expñit eas noib? re latiuis: videt igit qz ponere eas ēē absolutas pñcat scri pturē et ita ēē fidei. Scōo. qz ecclia vel qñcūqz expñit vitatē tenēda de tri. expñit pñonas noib? relatiuis. sic pñ i simbolo aploz. in simbolo Athanasij. et in simbolo Niceno. et in alijs gñbñcūz auctēticijs declaratiōib? fidei p eccliaz vñz. g oppo? repugnat fidei vt ipsa ēē ab ecclia declarata. Tertio. qz scī et cōiter doctozes catholici dñ isto articulo tractates tñ ponūt et saluāt trinitatē pñona rñ relatiua. qñ doctrinā saltē mñtoz auctēticanē ec clesia vñis: sic pñ i canōe dñ. s. Scā Roma. igit dñis isto rñ scōo pñctiōis ēē dñcere ecclie auctēticanē dñā eozuz. Si dicat ad istā obionē: qz dñā opi. nō solū fidei nō re pugnat: s3 qz magis ēē scripture sancte cōcordat. Contra hē rñmā rō oñdīf duplr pñmo sic. qz qz dñ trinitate sacra scriptura tradidit vel ecclia declarauit. vel doctor auctēticus ma nifeste asseruit. hñ dñā opi. pñcedit. v3. qz tres pñ pñgne ex pñmūf noib? pñis et filij et spñs scī. qz pñcedit ibi vñ relones ori gines: qz pñcedit verā origiatōez vñi? pñs? ab alia qz ēē gñō. et ita pñs? gñāns ēē pñ. et pñs? genita ēē fili? et pñctiōis 3. a duab? et ita pñcedēs ēē. s. f. spirat volūtate casta et scā: sed nō dñ scriptura nec vñis ecclia alicubi dñclārādo: qz pñs? solū bis relonib? distinguūt sic nec dñ: qz distinguūt p pñctiōib? absolutis. Nūc at l3 tenēdū sit p vñ. qz dñ tradidit auctas nō tñ ēē negādū ēē vñ: qz dñ ipa nō tradi dit mñta igit ille xpi secretari? Joā. mñta opa fēē 3. hñ qñ sunt scripta i libro hoc. Jo. vlt. certe nec alicubi: qz addi dit. vñmo mñdū nō posse capere libros. Logice etiāz

positionē cūz eēntia multo magis nec realitas suppositi
faciet cōpōnē cū realitate nāc. ¶ Et cū cōfirmat rō. qz
absolutus aut manet oīno aut trāsit oīo. dico sic dcm̄ est
declarando scōam rōnē qz relo manet ex hoc qz eius rō
nō est formalr nō essentie: et trāsit: qz sup pfectā identita
tē est eēntia: ita dici pōt qz realitas absoluta sū cōstitutat
psonā trāsit qdem per pfectā identitatē ad essentia. ma
net tamē qz nō est formalr realitas eēntie. Et cōfirmat
ista rñsio: qz pfectōes attributales ydenē esse absolute
et nō relatiue: sic dcm̄ est. s. dis. s. qōne de attributis. et tñ
et manēt et trāseūt ita qz nō faciūt pōnem: nec sunt idē
formalr ipsi eēntie. et si aliq̄ illaz fm̄ rōnē formalr bñet
distinguerē realr ab altera: illa dñctio eēt p eā formalr
ter et nō p essentia: et tñ nō eēt pō. ¶ Ad 2^m ar^m dico. qz
pōnēdo psonas relatiuas: o3 ponere eas vere subsisten
tes: in eis eē eandē nām idiuuiaz. s. nō pōt poni ppter
aliquā iperfectionē psonaz in subsistēdo: qz ponunt ita
vē subsistētes sic si eēnt absolute. gōz qz ponat ppter i
finitatē eēntie q̄ est in subsistētib: s. eadē eēt ifinitas
eēntie si psonē eēt absolute. gñōz o3 tūc nām diuidi sic
nec si ppetatis absolute distituant. pbeť igit ista. oīs
nā cōis suppositis absolutis distingui in eis. bec qdē va
est in creaturis: s. in pposito petit 3nez pncipalē. ¶ Ad
3^m istando dī qz pñi cōstitutio in eē psonali: et filio et cōsti
tuto in eē psonali qñi aduenticia est ppetas spiratō acti
ua fm̄ aliq̄: et tñ nō est qñi accidentalr fm̄ eos: nec et relo
rōnis: qre igit nō posset itelligi in pposito psonā cōstitui
in eē psonali realitate absoluta et ei qñi cōstitute in eē tali
realitate aduenire fm̄ modū itelligēdi relone: et non tñ
esse nec accidentalr nec rōnis. ¶ Et cū pbat qz sit relo rō
nis: p sūte de relone ad creaturā. dico qz nō ē sūte. illa enī
relo ad creaturā nō est ex necitate nāc fundamēti sic est
hic. ¶ Quarta rō. initit pponi huic. s. oē abso^m est actus.
et pōns dans eē. bec iprobaf multiptr. tñ qz i creaturis.
vbi maxie vñ bñet pbabilitatē bz istātiā dē ppetate ypo^{ca}
qz illa nō ē dans eē: qz pñ nā būana in xpo nō bñet idē eē
qd bñet diuissia. ¶ Si act^o dās eē dat opōnē. ppetas
ypostatica i creaturis nō dat opōnez. qd p3 p dām. li. 3°
c. i. s. b. Nāles et nō ypostatice aimus et voluntates et opō
nes. Si enī ypostatice. i. psonales dabimus eas ethero
thelcas. i. aliud volentes. et etherouergeas. i. aliud opan
tes. tres ypostatice scē trinitatis dicere cogemur. vbi ipē
ex b qz psonē dīne nō habēt tres opōnes cludit qz opō
nō est ypostatice. et b i cōi siue de ppetate absoluta siue
relatiua. ¶ P 3° in oī eo qd aliquo mō bz eē aliq̄ pter il
lud qd dat sibi eē est aliqd rōne cui^o recipit eē. p3 de cō
posito ex pñā et forma et oībus alijs ppositis ex actu et po
tētia. igit in oī hñte eē p aliqd dans eē est aliqd qd nō ē
act^o dās eē. s. rō recipiēdi eē: et ita vñ in pposito nāc: qz
cū suppo^m bñet eē et nā det eē ppetas ypostatice crit rō
recipiēdi eē. ¶ Ad ar^m tūc pōt dici qz cū duplr sit rō en
titatis: qd itatiue. s. et ypostatice. sic qd itatiue ē dare eē qz
ipā ē de se cōicabilis: ita ypostatice ē vt nō sit act^o dās eē
qz de se ē icōicabilis vt quo. et l3 i creaturis ppetas idiu
dualis det eē: qz ē aliquid gradus entitatis pōsitiue yltra
entitatē qd itatiuā nāc. tñ yltra entitatē singularē ppet
tas suppositi nllaz entitatē dat: imo nll3 posititiuū addit
ex p^o. q. 3. li. et l3 illō adderet: tñ nō eēt rō dādi eē: qz b nā
exñis: qz icludent nā et entitas singularitatis ē rō totalis
dādi eē: ita qd itelligat aduenire siue posititiuū siue
pūatiuū: siue ab^m siue respectitiuū nō dabit eē: qz p illō qd
iā pñellr dat eē. l3 igit i dñis n̄ sit ppetas psonal^r tñ ne
s. aliq̄ ppetas vel entitatis ppositia: tñ qz nā dīna ē de se s.
p se exñis ipā bebīt totā rōnē dādi eē. sic et in creaturis: et
l3 nā exñis det totalr eē nō ppter hoc ppetas adueniēs
est ontum ne: immo si adueniret ppetas ppositiua nihil

Distinctiones

tolleretur ab hac nā exite. ita nec in dinis toller ab hac nā que est de se exis qn dabit totalr eē psona licz in pso na itelligat ppetas psonalis positua. Ad arg^m igitur cū pbat q sit actus cūz nō sit ibi tñ vñalr sed actualr. dico q est ibi fallacia equocationis. vñ: enī act⁹ est dif ferentia opposita psonentie. z b mō diuidit oē ens. Alio? act⁹ cū po⁹ constituit aliqd totum: sic loqur pbs de po⁹. s. meta. de po⁹ z actu qd nō est vez de po⁹ opposita actui. qz illa nō manet cū actu. ista igit ppetas nō tñ est vñua liter in essentia dīna sicut est asinus q est in po⁹ aī actū. z per pñs. ppetas est actu ibi put actus opponit tali po⁹: s. nō segtur. q est actus dñs eē. ad b enī regeretur q eēt actus formalis. c. n. mō mā daret eē. qz est in cō posito in actu nō in po⁹ ante actū. Scdo rō vñ de fice re. qz istud nō bz se ad eēntiā vt pfectio ad pfectibile. vt diffuse declaratū est ēt de ppetate relatiua psonē vñs. vbi dñm est q psona nō pponit ex essentia z ppetate sic ex quasi potēntiali z actuali: imo eēntiā bz magis rōnem actus. si igit ista ppetas itelligat posterior aliquo modo eēntiā nō tñ est pfectio eius. ibi enī est idē ordo originis z pfectiois. z iō pñs origie est pñs pfectioe. sic fuit tūc de claratūz diffuse. Scdo dato. q aliquo se haberet ad eēntiā vt i formāz ipaz: nō tñ esset pfectio simplr. qz fm Anfr. rō pfectiois simplr est q sit i qlibet melius ipm qz nō ipm. qd ē ipole de ppetate hypostatice: qz illa de rōe sui repugnat dñctōrie cuius alij ab illo cui⁹ est. z ita nō pōt in quol3 alio eē meli⁹ ipm qz nō ipm: qz cuius alij re pugnat. sic igit ad rōnē p3 q falsum assumit si accipiat q istud absolutū pficiat eēntiā: nec pñs b⁹ valet per b q aliquo mō segtur z nō pcedit. qz i dinis sic pñs ponit p cessio act⁹ z forma est pñm. Tercio dato q habere ēt boc q i format: nō segtur q sit pfectio simplr: nec illa q iferunt vltimus. s. q essentia dīna nō sit simplr pfecta. vel q vna psona non sit simplr pfecta i se. Scdo rō melius cōclūderet dñm de relone. qz pbabilius vñ qz relō cōstitit esse pfectio qz ppetas hypostatice sit pfectio: qz nulli ppetati hypostatice cōstitit esse pfectionez nec in creaturis nec i alijs. alicui tamē reloni fm pñs rōnē cōuenit esse pfectionē. aliqua enī ē pfectio: altera. vt p3 de equalitate respectu iequalitatis. qz s. Aug. de qñtita te aīc. c. 7. Ineqñlitate eqñlitate iure pñonis: nec quicq3 oi no est vt opinor humano sensu pñitus cui nō id videat. hoc aut nō est tñ a fundamēto. pñ. n. ieqñlitas fundari i fundamētis pfectionibus qz eqñlitas. p3 ēt q si esset tñ ex fundamēto Aug. faceret pñitionē pñcipij. Itendit. n. cōclūderet excellētiā qz ppetas hypostatice sit pfectio: z b fac ex eqñlitate et ieqñlitate: qz si illa excellētiā nō eēt nisi ex fundamētis: z ex illa cōclūderet excellētiā funda mētoz: circuli faceret. Si dicat q dñm Aug. veruz est rōne fundamētoz pñmōz nō remotē. pñmō aut fundamētū equalitatis est paritas. Hoc falsum est z ni bil ad b. quero aut aut par dñt aliqd ad se. z tūc pñt itelli gi aliqd esse par absq3 boc q sit alicui par: et sñt tunc vñ pfectionē habebit paritas respectu iparitatis i triangulo. vel. n. paritas diceret qñtitas: et tūc vel eandē cū illa que cōstitit ponit fundamētū eqñlitate: z tunc nō erit di stictio aliq3 alia qz rōnis iter fundamētū pñmō z remo tū: vel alia: z tunc i isto eqñl dīcet esse duas qñtitates. vñ singas aliqñ modū aliū quo paritas possit eē absolutū pfecti⁹ iparitate z aliud a qñtitate. Si aut dicat relone sicut vñ manifestū. qz relō fundabit p se i relone: imo vñ dicere eādē relonez quā eqñlitas. qñtū. n. est par qñto z eqñle qñto. Ad illud Anfr. mono. rñdē q loqur tñ de q dñtibus. nō de ppetatibus hypostaticis: qd pbat pñmō p exēpla ei⁹ de sapia z vītate ex vna pte. auro z plumbo ex alia pte. Scdo pñmō. qz solū illud est pfectū sim

XXVI.

pliciter qd pñt eē in aliquo ifi^m. solū illd erit i aliquo me lius nō ipm qz ipm qd ex se est finitū. bec pñmō qdita ti. s. esse finitū vel ifi^m. nō aut ppetati hypostatice. qz p prietas psonalis dīna qñsūq3 sit nec est ifinita forma: nec finita. Sñt ppetas hypostatice repugnat cuius pte terq3 vni cuius est. q nō pñt esse cuius bz melior ipsa qz nō ipsa: s. nec alicui. excludit autē Anfr. ab vñuersitate qd itegū rōnez fm qditatē. z tūc oīs qd itas absoluta vel est pfectio simplr vel limitata: s. nō segtur ex hoc ppositū de ppetate hypostatice absoluta. Tercia rō. bz maio rē falsam i oibus ordinaris essentialr ex forma: s. gñma terie qñq3 sit va. z sñt i oibus nō eē illimitatis. i nullo. n. ordie eēntiali ex pñs rōne pñis z posterioris: o3 ipsa cō multiplicari: s. potest stare multiplicatio posterioris sine multiplicatiōe pñis: s. nō eēuēso. sñt qñcūq3 aliq3 duo pparant ad aliqd vñtū qd est illimitatū eo mō quo illa duo nō sunt illimitata nō op3 cōdiuidi i eis. Exēpluz aīa itellecctiua cōparat ad pñs. qz quodā mō ē illimitata eo rō quo partes nō sunt illimitate: nō op3 aīam distingui in distictis pñibus. illa igit maior est falsa dupl⁹ ad pñs sñtū. pñmō qz eēntiā eo mō quo est ibi pñitas pñt est ipis ppetatibus. nō eēuēso. fm eos igit nō op3 eēntiā disti gui ad distictioez istaz. ppetatuz. Scdo qz eēntiā ē for malr ifinita. iste aut ppetates nō sunt formalr ifinite. et nō o3 ifi^m formalr disticti ad distictioez eorū q nō sunt formalr ifinita. Si ēt maior accipere gñaliter de qbus cūq3 absolutis circūstantibus idem: bz istantiam mani festā de aīa z potēntia: que pñt multiplicatur nō mul tiplicata aīa. Sed si b euadant spēcificādo maiorem de his que sunt eiusdē spēcī sicut accipit illa pñmā pñmatio maioris: nec tūc ppositio est vera vñt in relonibus. pate bit enī di. s. tery libri. quomō plura eiusdē spēcī ēē i eo dez absoluto nō est dñctio: si aliqd illoz nō sit actus al terius adequatus ei in quo est. Cū aut maior declara tur per iductionem sit fallacia cōsequētis: qz accipiunt aliqua singularia nō similia pñs. puta in qbus distin ctio pñmō constituit distictionē posterior. vel in qbus est pñmō limitatio vñtobiq3: nō illimitatio in vño respe ctu alterius. ex his. n. nō pñt ppositū iferri vñt: qz falsa est vbi deficiunt conditiones: s. ut in pñs. Scdo ad illud vltimū additū ad cōfirmationē maioris per idē q in eodē simplr pfecto nō possunt esse pñs eiusdē rōnis: posset dici q sicut simplr pfectū idēz numero est cōmunicabile pluribus suppositis eiusdē rōnis: ita q nō repugnat sibi ex hoc q est pfectio simplr: sed pñmō sibi q ipm sit i pluribus suppositis eiusdē rōnis. ita ex pfectioe ei⁹ sibi pñt ppetere q plura eiusdē rōnis pñt eē in eo sicut supposita in nā. z pñs sunt in eo plures ppe tates hypostatice eiusdē rōnis: s. nō pñt ita esse de alio de qbus exēplificat. puta de patre z vbo. eo q pfectio dīna requirit q qñbz pductio habeat terminū adequa tū. nō aut ita regit q aliqua ppetas hypostatice sit ade quata illi nature in cōstituendo suppositū. Per istud posset dici ad illā pñmā cōfirmatiōez maioris applicādo eas ad pposituz q est ibi fallacia equocationis. maior. n. si esset va vñ itelligi de eē in. s. act⁹ ē in eo qd i format: s. mior nō est va. pñs aut nō est i eēntia vt i formāz eā s. vt constituit suppositū in ea. Posset tñ ad vñt qz cō firmatiōez dici q iste ppetates nō sunt eiusdē rōnis for malr: sicut creaturis ppetates idiuīdualēs sunt pñmō di uerse z nō eiusdē rōnis. z si ex hoc iferat q sunt alterius spēcī siue q vñt qz earum bz rōnez alterius spēcī. z per hoc oportet ipas per aliud determinari ad icōicabilita tē: nō segtur. sicut nec in ppetatibus idiuīdualibus in creaturis: s. nō sunt eiusdē rōnis i aliq3 tñ nlla est entitas qd itatiua z cōis: sed de se bec. Quarta ratio. etias

Questio

pcedit ex falsa imagiatiōe q iste ppetates expmuntur ab eēntia quasi p origie qd nō fuit dñm: s. sic aliq cōce dūt q relones pullulāt i eēntia si tñ b pñe dicat qñt pos set eos pcedi q iste ppetates absolute si sint pullulāt i eēntia: z s. quilibz sit i eodem supposito cū illo ex quo pullulāt. qz eēntia est i oibus psonis. nō tamen aliqua ē in eadem psona cū illa a qñ habet per veram originez: nec repugnat verā origiatiō psonē bñt vñā a psona ha bente aliā. s. omnes iste nō originēnt: sed aliquo pullu lent i eēntia. sicut alij bñt dicere q dñt suppositū cōsti tui p relone q filius pullulat a patre p origie. z tñ filia tio aliquo pullulat i essentia siue ab eēntia dīna. Quia rō vñt oficere: qz difficilior vñt sustinere origie ponē do extrema tñ eē relatiua formalr qz ponēdo ea eē ab soluta. nā si tñ sint relatiua nihil aliud erit pñm origiare pñm qz rem⁹ hñe corze. s. rem⁹ positiū sñt pñt actionē alia vñ hñe corze. si at ponat absoluta nō vñt tāta difficultas quō vñt suppositū gignat ab alio cū i creaturis fm eos sint supposita abso⁹ z tñ nō negat origiatiō vñt ab a. Cū argū tē q abso⁹ pcedit relone z ita origiatiōe. Cū di ctū fuit q origiatiō pñet ad gen⁹ cāe efficientis nō for malis: s. sic i creaturis terminus nō bz eē origiatiōe for malis: qz quasi effectiue nec ex h⁹ nō est formalr illo se quitur q pcedat illd. ita posset dici i pposito: nec vñt ma ior difficultas dñm absoluti z relonēz i creatur qz h. Tenendo opñ. scdoz q est magi cōis pñt ridendi ad rōnes dñm. Ad pñm pcedit qz relō nō referit: s. aliqd qd nō est tñ relō referit relone. nō qdem eēnt⁹ referit s. suppositū. qz suppositū nō est tñ relō: sed tñ est relatiū nō ab⁹. ita cōcedit tota deductio vsq3 ad vltimā pñam que negat. z ad ei⁹ pbatōne qñ accipit qz oi pñs o3 pñs itelligere partes z vñone partiū. Te netes qz relō est i eēnt⁹ quasi act⁹ i susceptiū. o3 q dñt qz i ipsa psona q est qñt tota nō op3 pñtelligere i formatio nē quasi pñs a qñt pñe pñm origiatiōe aīq3 itelligat totū: s. si pñtelligat qñt talis i formatio nō tñ itelligat qñt p mo dū forme denoiantis. Scdo melius vñt oīm qz relō nō est qñt forma vel actus respectu eēntie sic tactū est di. s. s. magi vñt eēntia esse qñt forma z actus q relō subsistēs est deus. z hoc vñt pbatōne h⁹ qñcūq3 fundamētū est potēntiale ad relonē pñs nāl i formatū fundamētū relone qz suppositū. pcedit ēt ibi relatiū eē aliqd formalr ipo fundamētū siue fm ipm fundamētū: sic concedit sortē esse sñt3 albedie. vel fm albedinē. neutri aut vñt eē van dū in pposito: nec q pñitas pñs ifit eēntie qz patri: nec q pater deitate siue fm deitate ifit formalr pñt. qz hoc vi det Aug. 7. de trin. c. 5. vel. 9. vel. 34. negare dicēdo. quo circa vt suba pñs ipse pater est nō quo pater est s. quo ē. fm ipm alio est deus alio pñt: s. est deus deitate forma liter. igit nō est pater deitate formalr sed alio fm Aug. Ideo alr dici pñt tenēdo scdoz opñ. qz si pñs pñmō turtoti z vñm pñm. qñt pñs z qñt vñm pñm pñm pñm qñt totū. tñ vñt nō ē pñtialitas nec qñt s. pfecta idēntitas eo rñ q alr eēnt pñs nisi alr illoz eēt ifi^m nō o3 pñtelligi toti vñone taliū: s. pfecta idēntitate vñt ad alr. z ita videt in pposito q pñt q dñm pñm referri pñtelligi aliquo mō pfecta idēntitas relonē ad eēntia. nō vñm qñt for me alicui qñt mē vñt qñt potēntiali: nec tamē talis pfecta idēntitas est rō pñt quā eēntia formalr denoiatur a re latiōe. Cū pñmō af rō pñm qz nihil est qñt pñmō z p se nō aliqd sit qñtuz p se z nō pñm s. denoiatiue. dñt q si qñtuz posset eē eādē alicui qd alr eēt susceptiū eius. z ita ead qz nō i formatet illd. bñt possit eē aliqd qñt pñm. z tñ nō aliqd pñt i formatiōez. nec b vñt mirabile: qz pñm vñt posse separi ab eo qd est p se z nō pñm. igit pñt aliqd pñt pñt relatiū: s. nihil sit relatiū nō pñt p se qñt i formatuz

Prima

relone. Ad aliud qd argū iuxta b negat illa ppositio: qd referit pñt aliqd ad se. Ad pñm pbatōne que accipi tur ab Aug. Cū qd referit est aliqd excepto relatiō. s. est icludit aliqd ab⁹ qd est fundamētū relonē. z iō si pñt nihil est ad se nec icludit aliqd absolute nō erit pñt ad ali ud: s. nō itelligit Aug. q omne relatiū est formalr ad se ante q sit ad alr p relonē. Ad scdoz pbatōne ne gat ppositio quā nñt pbat. s. q illud qd referit est pñs relone: siue qd idēz est: qz oīs relō pñt supponit illud qd re fertur. bec enī ppositio falsa est in relone cōstituēte sup positū. z vera est in alijs. Cū pbat per diuisionē. dico q si debeat dari aliqd istoz triū mēbroz diuisionis ma gis dare qz relō est pñt sicut forma est pñt ente per for mā: nec segtur. suppositū est quasi posterior relone. igit ipm est relō. sed segtur. igit est relō vel relatiūz consti tutum per relonē. z sic z⁹ est veruz. Ad z⁹ dico q sic quelibz forma seipsa est talis forma nec est alia rō itrin seca quare est talis forma. ita etiā relō aliq seipsa est for malr realis: z aliqua seipsa formalr est tñ relō rōnis. ta men buius vel illius aliquādo sunt cause extrinsece effe ctue vel mālēs. aliquādo etiā aliqua causata vel aliqua signa posteriora sunt ex qbus possunt bec iferri demon stratiōe qz dico tunc q idēntitas: qz idēntitas est relō rō nis nec est alia rō formalis pñt qd. paternitas etiā qz paternitas est relō realis: nec etiā est alia rō formalis pñt qd. tamē qz relō realis est nata hñe cās extrinsecas causantes eā cōiter loquendo in creaturis. segtur ibi qz relō que non habet tales causas nō est realis sicut ad de structionem cause segtur destructio causati. Similr re latio aliqua realis si non habet talem distictionēz cau sarum pñmō saltem causat distictionē: z tunc ex remo tione tam cause qz causati: quoz alr corz pñt relō ni reali pñt cōclūdi aliqā relonem non esse realē. ita qz seguet. s. relō nō pñt exigit extrema disticta nec facit ea esse disticta. igitur non est relō realis. z vñde premisse sunt vere oportet querere media pñtia. Sed pñia est bona. sicut ex destructione cause segtur destructio cau sati. z ex remotione causati segtur remotio cause demō stratione qz aut saltem alr eoz oportet cōcurrere ad relonēz realem: ita qz vñcūq3 vñt qz remouetur sequi tur pñia per extrinsecas. remotio relonē realis. Cū di ctur vltimus. qz iferre relonem nō esse realem: qz nō est iter extrema realr disticta est iferre. nō est realis. quia nō est realis. dico qz nō. qz licet non sequatur: iō nō disti guit extrema: qz non est relō realis quasi arguendo a cā ad causatum. tamē segtur. non distinguit. qz nō est realis sicut a causato ad cā. z hoc addito isto qz nō pñt exigit di stincta extrema: qz tūc pñt ibi z negatio cause relō nis realis: z negatio signi ex qbus cōcurrentibus pfecte ifertur negatiō relonēz realis: qz qñq3 distictiōe pcedē te relones reales: qñq3 nō: s. tñ formalr cāta: et nō tñ ē relō realis volūtatī ad volūtiōne: s. ēt volūtatīs vt acti ua ē ad seipaz vt passiua. z vñt effect⁹ depēdēs a pñt acti uo z passiuo nēcio regit relonē realē. Et cū dicat volun tas que est fundamētū istoz relonū oppositaz mouen tia z moti: etiā denoiatur ab vñt qz earū. dico q oportet pcedere ad iferēdū qñt qz nec extrema sñt disticta disti ctione precedente relonem. s. distictiōe pñtente ad ge nus relonē: sic nec segtur dicunt de codē. qz nō sunt rea les. i. nō sunt ex nā rei sine actu itellē. vñt bñt pñt pcedi. si tamen illa sint pñtata qz pñia est bona: s. o3 vltimo deue nire ad hoc: premisso eo qd est de distictione extremo rū. statiz enī segtur. si relō nō confegtur ex nā rei nō est realis oportet exponere aīa qz extrema nec distiguit tur distictione precedente relonēz. Ad z⁹ dici pñt qz bñt alr blutū pñt terminare relonē: z semp terminat i relō

Distinctionis

nibus mensuratur. hoc principat soluit. di. 30. q. reles creaturaz terminant ad deū iūctum absolutū est. vltim loquēdo nō opz cedere terminū relōis esse absolutū: nisi in relōibus diffinibilibus: de qbus argū ibi. que. f. sunt i genere: qd nō sunt dīne vel de termino formali. f. rōne cuius pīnus terminus terminat. non aut de p termino. quēadmodū. n. i relato fundamētū ē absolutū: f. non sp illud qd referē fm istaz opionē. ita ē illud qd est rō rerminandi relōnez semp absolutū est. r perigū a parte termini relatiui: sic fundamētum ex pte relati.

Ad primum 2^m de scda via fil' dico. q. pīez oīgiare filiū ē pīez hīe filiū p correlatiū nō quocūq. f. cū correlatiū: r qz talis corre: est relō origis: iō vñū extremū pōt ē pus origie altero: licz sint fil' nā. C^o pīez nīso fil' ad 2^m de prioritate suppositi ad actionem: sicut declarabitur di. 28. C^o Ad 3^m dico. q. falsa est illa ppositio q. relō nō pōt ē terminus formalis gnōis vel origis siue actiōis vel mutatiōis sic patebit i mā de incarnatione: r qd sit de termino formali saltem relatiū pōt esse terminus pduct' ita q. eētia que ē ad se i relatio sit p se formalis terminus. r hoc mō pōtū est i di. 5. i pductione pīone. cū igr dīc relō nō origiā nisi absolutū origiē si itelligas origiari sicut pīnus terminus gnōis vel pductiōis pōt cōcedi de relōne nō de relatiōe. C^o Si aut itelligas de origiari sic formalis terminus pīnus: pōt sūt pcedi. r neutro mō est pīez pōtū: qz nec pōtū relōne pīmo origiari sed suppositū: nec pōtū relōne ē terminus formalis pductiōis: sed essentia simplr absolutaz. C^o Ad 4^m dīc. q. est gnō. qz ista relō hz vim cōstituendi scdm pīonā vel pīnā subam in nā diuina. saltem opz dicere tenēdo istā viā q. relō ista pōt esse pīetas pīonalis subsistētis i natura dīna sic si esset aliq pīetas pīonalis absolutā. r ita eius pductio erit pductio subsistētis i nā sube. r iō gnō. qz gnō est gnō ex formali termino q. est natura cōcata pducto. non aut ex idīualī siue icōicabili pīetate pducti. sic vltim oīs motus recipit spēm a formali termino motus. C^o Ad 5^m vide tur eis difficile rīdere q. dicunt pīonas esse relatiuas: et cū hoc relōnes esse pī agendi: qz tunc nec ex parte agēti nec ex parte pīcipy agendi pōt esse libertas: sed lz te neas opī. 2^a qz iūz ad pī dīc. 2^m tñ negaui di. 7.

Ad primum se formalis icōicabilis: nō tñ iste cōceptus q. fm dicta alias pōtēst abstrahi a pīmitate dīna r creatā. Sz ista realitas q. est i dīnis q. nō est formalis eētia ipsa est formalis icōicabilis: r nō quasi per determinationē extrīsecā. puta. qz dīna. rō. n. icōicabilis: tñ eius est ista. qz sicut eētia est actus vltimus: et iō nō pōtēst p aliqd determinari respectu cui' sit ipsa quasi pōtentiale. ita qd est i ea est vltimū i vltima actualitate sibi pōssibili. ita q. i illo instanti nature in quo sapia pullulat i eētia ipsa pullulat fm vltimā determinationē quā pōt hīe. vñ i ista realitas que ē sapia formalis est nō de terminabilis. r sūt qd pōt esse icōicabile i pīmo instanti nāe i quo pullulat i natura pullulat vt icōicabile: r nō pus vt icōicabile: qz tūc ē determinabile per aliqd p qd fieret icōmunicabile. C^o Et si dicas q. tūc pīmitas nō est icōmunicabilis nisi qz est i essentia dīna. bec enīz realitas nō habet vt ex se sit vltimate determinata: nisi qz est i eētia dīna. C^o Dico q. quasi originalis vel fundamētali ter qd est iūctum iūctum i dīnis est vt sic esset i determinata r determinabilis vt sit hōis: r ad hoc determinatur: cum dīc albedo humana. non autem q. albedo oziatur ex natura hōis r i illo instanti ipsa de se sit determinata. ita pōt pōtū i pīpōtū: qz sicut causa non causaret effectū: si daret sibi ēē pīenēs effectui nec pduceret. istū effectū

XXVI.

dem instanti nature in quo sapia iūctum actū est i essentia si circūscribatur per impossibile ipsa essentia r remaneat intellectus sapiē. crit intellectus perfectiōis simplr infinite. Ita in illo instanti nature i quo itelligitur pīmitas i essentia ipsa seipsa est icōmunicabilis formalis: circūscripta tunc per impossibile ipsa essentia: nec est hō contradictio q. aliqd quasi originalis vel calidū habeat ab aliquo hō qd hōi cōuenit formalis. sicut calidū formalis dīatur frīdo. lz causat' sit ab igne cui ignis nō dīatur formalis. ita est i alijs q. illa entitas qua constituitur aliqd i esse specifi co ex se formalis est idīuifibilis i plures spēs. et dato per impossibile q. esset icautata: lz mō istam diuisionē habeat causat' vnde est causat'. C^o Et si obiciat' quare aliqua entitas origiatur i essentia cōicabilis r aliqua icōmunicabilis. C^o Rīdeo. q. huius nō est rō formalis alia nisi qz hō entitas est hō: r illa entitas est illa. r bec entitas: qz bec est cōmunicabilis. r illa qz illa ē icōmunicabilis. ita q. ista origiari nō pōtēst nisi icōmunicabilis formalis oziatur: nec illa nisi formalis cōicabilis oziatur. Rō autē istius extrīseca quasi fundamētalis vel origiēis est: qz essentia est radicalis infinite ex qua oziari pōtūnt intrīsece nō tñ perfectiones simplr r cōicabiles: sed ē pīetates pīonales icōicabiles. qz hō tamē qz origiā origiā i sūma determinatione sibi pōssibili. C^o Et per hoc patet ad omnes alias pīatōes que ostendunt paternitatē ex se nō esse icōicabilem. cum enī dīcis q. nō est de se bec. falsus est itelligēdo formalis de realitate illa. que est paternitas. nō de cōceptu cōmuni: hūic paternitati r illi: qz sic expositū est di. 8. r di. 23. pōtēst q. pīetates alijs abīz ordie realitatū itra: quaz vna sit contractiua vel determinatiua alterius. paternitas tamen hō. illa realitas non est de se bec fundamētali: sed ab essentia. r ab ipsa eadē essentia est paternitas icōicabilis: qz nō pus hō r quasi cōmunicabilis. r pōtēst quasi scā icōicabilis per aliud determinat' i sūne omni ordie singularitatis ad icōicabilitatem i ista realitate oziatur realitas summe determinata i pīmo instanti nāe i quo oziat'. Nec illa pīo est vera q. oīs qd itas est cōicabilis: f. tñ qd itas que est pfectio simplr aut diuifibilis: pīma enī cōicāt' i vnitatem nāe. 2ª cōicatur cū sui diuifioē. bec qd itas ē 5ª pfectio simplr: nec diuifibilis: qz ē i nā pfecta simplr. C^o Nec illa pīo ē vera q. relōnes oppositē sūt eque icōicabiles ex se. iō spiratio actiua oziatur cōicabilis duob' nec vñq. pōt fieri icōicabilis per aliqd determinat'. spiratio al' passiua ex se formalis i eodem instanti in quo est i dīnis est icōicabilis. C^o Qz ē dīcis ad qntam pīatōnez q. qdūq. pōne facta pōssibili vel ipōssibili stante rōne sua ipm remanet icōmunicabile. Lōcedo stāte rōne ei' r nō pōtū aliq repugnāte rōni sue. q. si ponat' rōnē ei' manere r aliqd repugnare: tūc ex oppositis i ante sequunt' opposita. f. q. ipm sit icōicabile ex se formalis r pōtū cōmunicari. r ita i pōtū hō ponatur spiratioē pcedere gnōnem actiua pōnitur aliqd icōmpossibile paternitati patris: r tamen rōnem paternitatis manere. r ita sequitur paternitatē ēē icōmunicabile ex pīmo: r tamē icōicabile ex scdo. vnde formalis dīctio est gnōnez esse scdaz pductionē i dīnis: paternitas igr i dīnis qz dīna est icōicabilis. ita q. ly qz sit circūstātia pīcipy origiālis siue fundamētalis. nō aut contrahētis siue determinantis eo modo quo cōtrahitur albū cū dī homo albus rē. vel albedo humana. hō enī albedo pītegitur i se existens: r vt sic esset i determinata r determinabilis vt sit hōis: r ad hoc determinatur: cum dīc albedo humana. non autem q. albedo oziatur ex natura hōis r i illo instanti ipsa de se sit determinata. ita pōt pōtū i pīpōtū: qz sicut causa non causaret effectū: si daret sibi ēē pīenēs effectui nec pduceret. istū effectū

Questio

nisi pduceret aliqd qd natu' esset hēre talē effectū: puta nulla cā cāret triagūlū formalis: nisi pduceret aliqd qd nōcū hēret tres rē. r si pōtēst pducere aliqd qd nō nōcū hēret tres nō pduceret istū effectū sed aliud. C^o Nec ē alia rō hō nisi qz formalis rō triagūli est vt sit triagūlus. ita dico q. deitas nō ēēt rō fundamētalis alius cuius realitatis intrīsece: nisi ipsa determinatiōe. si igr pduceret aliqd determinabile p aliquā realitatē quā sibi adueniētē iam pductio nō ēēt ad intrīsecū i dīnis. si ēt pduceret aliqd cōicabile nō pduceret pīetate pīonalis: sed aliqd aliquo mō aliud ab illa. C^o Ad aliud dīco q. lz alijs pceptus cōis pōtēst hēri q. dīcāt' i qd de generationē diuina r spiratiōe diuina. iō forte qui dīcāt' in qd de pīmitate diuina r creatā: tñ nulla realitas pōt ēē i diuinis aliquo mō distincta ex pte rei a qua sumatur iste pceptus dīctus i qd: que realitas sit determinat' p aliā realitatē: sicut pcept' cōis ē determinabilis i intellectu palium pceptū. r ipōssibilitas hō: r rō satis tacta ē. dico igr q. pīmitas r filiatio nō sūt duo pīo diuersa qz ad itell' qz pōtēst itell' abstrahere ab eis aliqd cōceptū realē cōmuni: sed sūt pīo diuersa quātū ad realitatē r realitatē: ita q. nullū vñū gradū realitat' includunt qz qz pōtēst talis r determinabilis p pīas dīas vt q. si pīas. sic albedo r nīgredo icludūt realitatē aliquā eiusdē rōnis determinabile p pīas dīas specificas eaz. siue realitates a qd' sumūt eaz dīe specificas: r tūc illa pīo maior q. pīo distincta sūt pīa diuersa: tñ dīz itelligi de ipsa realitatib' que pīo pīstunt quātū ad non pīenētā i aliq realitatē vna formali quā formalis icludāt ambo. C^o Ad aliud de supposito per accūs: dōm q. alio mō pē p accūs loq' meta' r alr logic'. metaph. n. dīc ēē hōis qd icludūt i se res duozū generum sicut pī. 5. meta. c. de ente r vno. logic' dīc. pīoem ēē p accūs q. subm nō icludūt rōnem inherētē predicatū: r sic ex duob' talib' fiat vñq. pcept'. qz neuter ē per se determinatiū alteri' dīc illū pceptū ēē vñū cōceptus p accūs. Ex' nō ē i creaturis de pceptu vno p accūs lo gico nisi cui corripdet vñq. per accūs metaphysicū: qz r hō sit per accūs. rōnale ē aīal. tñ iūgendo vñū pceptus alteri' vñ' ē per se determinatiū alteri'. r iō tor' cōceptus nō ē aīal p accūs: f. tñ alijs aggregās pceptus duorum generū ē vñ' p accūs: r ei sp corripdet vñū p accūs apud metaphysicū. C^o Ad pīpōtū. bec pōt cōcedi per accūs: pīmitas ē dīctas: qz subz vt subyct' nō icludūt rōnē inherētē predicatū vt predicatū: qz subm nō ē formalis pīdicatū: iūgendo ēt pceptū subī pceptui pīdicatū: sicut de' pī. vñ' pcept' nō pē determinat' alterum. qz fm Dama. pīetates determināt hypotases nō nām. Iste igr cōceptus nō ē i se r per se vñ': r ita nō dīc pceptū per se suppositū respectu alic'. qd enī nō ē i se r per se vñū nō est alic' p se suppositū: r sicut nec i reb' sic nec i pceptibus. sic igr logice loquēdo pōtēst cōcedi q. pī nō est p se suppositum dei. C^o Sz hoc arguo. qz pīma identitas non pōt ēē p accūs: r sic nec i reb' sic nec i pceptib'. pīat' idētitas i predicatiōe vt ēē p se nāe ad suū suppositū. igr itur illa nō ē per accūs. f. p se. C^o Rīdeo. pīa idētitas pīcatōnis ē cuiuscūq. ad se: vt hō ē hō: deus ē deus. f. pīa rādo hūc deū ad suppositū r qdēdo idētitatē dico q. realiter loquēdo fm metaphysicū cū hō nō sint gīa pīec aliqd alicū' gīis ex' dī. 8. nībil erit hic ens p accūs: nec se gīur ē suppositū p accūs logice. gē suppositū per accūs meta'. qz ē suppositū logice dīcīt hīmdinez alicū': vt subī ad aliqd vt ad pīcatū: r ita pōt dīcī suppositum p accūs pī accūs talitatē ex pte inherētē nō extremoz. C^o Et si obiciat' q. hic pcedit ēē res quasi duozū gīez. f.

Prima

97

substātine r accidēt' vt relōis. C^o Rīdeo. pīa rō re rum quātū ad gīa vel quasi gīa nō facit totū ēē ens p accūs: sed hīudo rei ad reputā nō idētitas simplr: nūc aut qz pīa rō relōis que manet ibi nō icludat for malr rōez eētie: tñ vñū i reuerissimē idēm alij: pī quā idētitatē nō ē hīudo realitatis r realitatē: qualis regit' eozū que pīstunt ens p accūs. C^o Si obiciatur pīpīū mēbz cū i creaturis pōtēst ēē per se suppositū nāe. qz nō hīc: C^o Pōtēst dīcī q. absolutū impfectū pōt ēē icōicabile: r vt aliqd pīenēs p se i aliquo genere pōt ēē icōicabile: sicut aliqd cōicabile: r ita i qdūq. creato qd pīnet ad gen' aliqd pōt ēē aliqd illi' gīis cōstitūēs icōicabile. simplr at pīegū nō pōt ēē icōicabi le neq. aliqd eiusdē rōnis qle fīstā viā ē oē absolutū i diuinis. r iō nībil quasi eiusdē gīis cū eētia pōt cōstitūē suppositū ibi. f. tñ aliqd quod sit qz alteri' gē neris. Ex' si quod lz gīe subē vñq. ad vltimū iclusiue q. pīstuit' hō suba ēē pfectio simplr. r pīas cōicabile si pōtēst bec suba vltimū pīalid' hī i se. qz qd ē hoc non ē vltimū determinabile i se: si tñ pōtēst aliqd de gīe qītatīs vel qītatīs pīstūere i hac suba aliqd icōicabile. puta: qz quantitas vel qīlitas nō ēē pfectio simpliciter: tunc illud constitutū ex suba r quātitate necessario ēē pīpōtū per accūs: et ēē ens per accidens si vna illaz realitatū nō ēē pfecte eadē alteri: ita ponit' i pīpōtū q. eētia ē pfectio simplr: et qdūq. est eadē rōis pī eētia: qdūq. f. ē ad se: r iō quod lz tale est cōicabile et de se f. ex hoc vltimū: illud qd ē de se hoc nō pōt hī vltimū: sed tñ pōt i eo qd ē hō pīstui aliquod icōicabile p aliqd qd nō est pfectio simplr: r iō nec eiusdē gīis cū eētia. sed qz alteri'. C^o Per istud pōt dīcī ad aliā pīfirmatiōem q. inferi' q. verior ēē idētitas substātie create ad suū suppositū qz nāe diuine ad suū: hoc nō loquit' si itelligatur ex pte rei: qz lz entitas indiuidualis i creaturis p se determinat nām r faciat p se vñū cum ea. tñ illud vñū ē pīpōtū aliq pīone ēē reali. relō autē lz nō p se determinat nām diuina: tñ ita vere ē idēm ei q. nulla fiat ibi pīo. r iō realr siue meta'. loquēdo mīto ē verior idētitas suppositi diuini: et i se: et ad nāz qz suppositi creati i se: vel ad suā nām. logice tñ loquendo bene pōt cōcedi. q. suba creatā formalis dī de suo supposito qz per se pīo modo nō sic deus dī pīe: qz pater nō hō ira p se vñū pceptū i intellectu sicut for. C^o Si inferas igr pīcatio bec verior ē qz illa. negari pōt pītia. qz aliq pīedicatio nō formalis: vel nō per se pōtēst ēē verior qz illa formalis r per se: si tñ maior ē idētitas extremoz i re i quoz pceptū ē minus formalis iclusiue vel inherētia. C^o Ad vltimā cōfirmatiōem pōt cōcedi q. logice loquēdo neutri' qd itatis est p se suppositū. realr at ē suppositū nāe nō relatiōis: qz relatiō ē ibi pīetas icōicabilis: nā nō: sūt relō rāsit i eētiām nō ecōuerfo pp i finitatem eētie. C^o Ad qz dīc q. pīa suba i creaturis aliqd hō pīectiōis. f. vltimā vnitatē: iō est indiuidualis. r hō sequitur vltimā actualitatē pp quā pīetis sibi per se esse: r duo opposita bis pīenūt sube scde que r ē diuifibilis r nō hō ēē nisi i pīa subāstas cōditiōes pīe sube hō eētia diuina ex se r nō p relōnem formalis: est. n. dē hō ex se subsistit. i. p se: vel saltē est totalr rō subsistendi. iō fm Aug. 7. de tri. c. 4. pī non eo ē quo ē pī: sed quo est deus: vltimā pīa suba creatā: qz limitatā non hō cōicabilitatē: qz idē nūero limitatū nō est cōicabile. bec pīo pīetates pīe sube non pīenūt eētie diuine. C^o Per hoc pīad pīmū ibi tactū: qz concedo q. pīa suba i diuinis quo ad hō ē maxie ēē subam: r per se subsistere nō cōstituitur formalis relōne sed deitate. C^o Sūt ad scdō q. pīa suba nō icludūt non subam: vñ ē pp pīditiōes per

Distinctionia.

fectionis puenietes ei. 7 id vbiq; saluantur iste cōdi-
tiones nō erūt p nō subam: sed in q nā nō pōt eē p suba
illa pōitio q ē impfectiois in pma suba creata. f. incōica-
bilis sicut pōit pōit i deo. vbi quodlibet ad se pōit simplr p
fectū: 7 ita cōicabile: ibi vēr ē pma subam quātū ad illā
pōitioem hābēdā cludere nō subam. ¶ Ad 3^m ibi tactū
rūdeo. q pñitas h pñitas: 7 h paternitas incōicabilis.
qēd sit de istis in pceptu in re: tñ oīno sūt idē: ita q nul-
la ē ibi distinctio realis nec formalis. res. n. in illa i pñio
instāri q ē siue pullulat i eētia ē ibi sub rōe vltie dier
minatio: sibi pōssibilis: aliog in illo instāti eēt pōlis
ad determinatiōem: qz i pñio nō repugnat determina-
tio ad incōicabilitatē: iō ipa nō tñ ē qditas. 7 h. f. incōi-
cabilis: 7 iō pñio nō ē in se h q incōicabilis. Sed deitas
est cōicabilis: ita q repugnat sibi p aliqd quasi sui gñis
fm istā opinione eē incōicabilē. ¶ Tēgo igit pñas. f. rela-
tione est quiditas: 7 hec ē incōicabilis in qñtū ē relō. igit
h pñt inuēiri i eo qd ē ad se: qz vltimū repugnat cuiusli-
bet ad se: in deo fm istā opi. nō relōni. 7 iō statim relatio
hā ēā. ¶ Ad 4^m ibi tactū dico q p se esse puenit huic ef-
sentie vel deo. vñ deus. f. non posse eē q formalr aliqd
p se sit: h puenit nāe create ex limitatiōe pp quā ē incōi-
cabilis: 7 vt quod: 7 vt quo: de q duplici incōicabilitate
ocm ē di. 23^a. verū ē igit q suba creata h p se ē non per
accēs. 7 h ppetit sube ex pfectiōe: f. q nō pōt illud per
se eē dicare alicui in q sit: h ē limitatiōis. Dic igit cōce-
do eētia determinari ex se ad p se eē siue vt qd sit: vt
q: f. tamē cū hoc eē cōicabilem pñone relatiue: vt q ipa
pñona relatiua bēat idem p se eē.

Ad illa de quarta via rñdetur. ¶ Ad pñum de
aug. rñsum ē. s. post rñsione pñi argu-
mēti 3ª scdm opi. ¶ Ad 2^m autem ei⁹ rñdeo. Aug. ibi
in. 7. a pñ capli qñti inquir. quō ē dcm vna eētia. 7 a
grecis tres sube: a latinis āt tres pñone: 7 in illa lra q ad-
ducit q accipit ex. c. 4. vel. 31. Qz suba ē ad se: 7 q nō ppe
dicūt tres sube: qz suba sic pceditur in dñis ē ad se. 7 iō
eadē ē eētia 7 suba: 7 ita ingt f. b dicende sūt tres sube:
vt non dicant tres eētie. ¶ Nō igit intēdit ipse q suba sic
accipiūt greci. f. p pñona sit ad se: f. q ipi nō ppe pcedūt
tres subas. f. tñ p pñeitatē loquendi. vñde caplo eo
de videf pferre modum loquēdi latinor: q sūt tres
pñone: f. illud pbat pñter nō eē pñum oīdēs pñonas
simplr dici ad se fm eētiām: finalem g pclusionem ei⁹
de hac mā accipe. c. 6. volum⁹ inquit vel vñū aliqd voca-
bulū fūire huic significatiōi: qz itelligit trinitas: ne oīo
tacerem⁹ interrogātī qd tres: dicēdo igit siue tres perso-
nas a latinis siue a grecis tres subas dicerz Aug. Ipsope
dicit: 7 tñ p pñeitatē loquēdi: nō igit ex ei⁹ pñeitiōe bēf
q aliqd significās subsistēs incōicabile i dñis sit ad se:
f. tñ q illa noīa q ab aliqb⁹ accommodat: sūt ad expmē-
dū tale icōicabile sūt fm se noīa absolutā: imo mere ab-
soluta: ita q eēntialia: oporteret. n. pñe ab ipo ad hoc
q bñet ppositū i ista qōne p 3ª opi. q ponit i re b subsi-
stēs icōicabile eē ad se: 7 nō tñ posse expmē aliquo noīe
eēntiali accommodato ex vsu pñeitate loquēdi: 7 p hoc
ad oīa q adducit de Aug. ¶ Ad 3^m de Ricar. 7 Boe. di-
co. q sic ab aliq⁹ absoluto 7 respectiuo loquēdo qditarie
pr abstrahi aliqd cōe qditarie. ita ē ab incōicabili tali 7
tali abstrahit aliqd cōe qd nec ē de se icōicabile absol-
utū nec incōicabile relatiuū. tale qd describit Ricar. et
Boe. B addito q illd sit i nā intellectuāli. ita q sicut de-
scriptio supioris nō oī cludere pñam rōem aliē iferio-
ris. ita descriptio pñone q sit incōicabil⁹ i nā intellectuāli
nō oī cludere aliqd pñeitatē ad incōicabile ab⁹: nec
pñe ad incōicabile relatiuū: f. debz eē indrns ad vtrūq;
7 ita describit vterq; pñonā. Cōcedo igit. q nec i dñis i

XXVI.

one pñe assignata a Ricar. nec a Boe. ponit aliqb rela-
tiuū. 7 ita dico q nec ponit. vñ diffinitū expmatur esse
absolutū: f. ē indifferēs ad vtrūq; ita q sic in aliq nā nō
iuenit rō illa i dñi assignata nisi in absoluto 7 in rōne ab-
soluti sic i creatura: ita i nā diuina nō iuenit nisi i relatio.
Ad argumēta pñcipalia. ¶ Ad pñū pñ. qñ
ductio pñone a pñona ē equidūca. vñ actū ē de b di. 7.
¶ Ad 2^m dñ fm tenētes scdm opi. q rñones cōes nō p
mō pullulat in eētia: f. pñs pullulant i ea relōnes oīi-
ginis. 7 iō pñe pñtuit 7 nō alie: qz qñ adueniūt pñonis
pñtuitis. ¶ Tñ nō vñ b posse stare: f. oppo⁹. qz magni-
tudo magis pñinet ad eētiā: vt itelligit abstracta a p-
ñonis q actio vel passio q non ē nisi suppositū. g relōnes
pñtes magnitudinē cuiusmōi est relatio eqūlitas magi
pñt itelligi i eētia vt eētia vt abstracta a pñona q re-
lationes origis. ¶ Cōsillr pñ argui i pñposito de similitudinē
q pñquit eētiā. vt h rōem forme i q supposita assilant
f. r. g nō pñs pullulat iste qñ ille: q si relationes cōes eē
p vel pñ⁹ pullulat: 7 iste pñt pñtuitere: vt pbat rō. g con-
stituit. nō ē. 7 ibi pñsibilis ad aliqd qd nō ē pñt. nec
forma aliq pñt ibi pñtuitere pñonā nisi actu pñtuitat si illa
forma actu ē. vt vñ sicut nec forma aliq pñt actu pñtuitere
re aliquid in spē: qñ ipa f. sit 7 nō bēat impfctū eē: pñt-
tuitat aliqd in spē. ¶ Ad istud pñt dñi q sic qñ eētia cre-
ata: f. ipa sit qditar 7 qñ ita q in certo gradu pñectio-
nis 7 qñlitas eēntialis sic tanger di. 31. pñs tñ ē qditar q
qñlitas vel qñlitas: 7 iō pñs ē i indiuiduo rō idētitatis ad
aliud indiuiduū qñ eqūlitas. f. similitudinis: ita ē est pñis
i supposito rō agendi si ē forma qñtia qñ rō eqūlitas vel
similitudinis: nō. n. pñsteri⁹ pñseqt ipz rō actiui qñ rō
nē idētitatis. ¶ In dñis g cum cōicare sit actio e⁹ for-
male pñ⁹ est eētia vt quid: quodā mō pñs in ea erunt
relatiōes pñntes ad cōicatiōes qñ alie eqūlitas vel si-
militudines q fūdant in ipa rōe qñtatis vñualis 7 qñlita-
ti eēntial. ¶ Per B ad arg⁹ dico: q nec actio nec eqūli-
tas pñt itelligi i eadē nā ad itra nisi sint suppositoz vt re-
latiūoz: tñ erūt nāe: vt fūdamēti. 7 pñs est eozū actio qñ
eqūlitas: sicut ipa actio pñs pñseqt fūdamētūz ratiōe
cui⁹ ē suppositozū qñ eqūlitas pñseqt. ¶ Contra. hec
rñsio vt suppōere eēntiam. nē ē vt ē quid eē rōem cōi-
candi in dñis: cuius oppositūz determinatū ē di. 13.
¶ Rñdeo eētia vt quid ē rō cōicandi eēntiam. nec so-
lum hoc sed cum b essentia vt ē intellectus: 7 vt ē volun-
tas ē pñcipiū pductiū pñone 7 cōicatiūum essentia: sic
dcm ē ibi. 7 di. 2. hui⁹ pñi. ¶ Nunc āt sicut eētia intelli-
gitur pñs ratio cōicandi se qñ itelligitur eē quanta vel
qualis. ita ē itelligit rō operadi pñ⁹ qñ ita vel qualis:
non. n. pñsteri⁹ pñuenit eētie eē pñ⁹ opatiūum respectu
opatiūū pparū tali nāe qñ sibi pñueniat eē pñcipiū acti-
uū. 7 b siue pductiūum respectu pducibilium in illa nā
siue cōicatiūum ipf⁹ nāe. eētia aut diuina ē pñcipiū
opatiūū pparū tali nature iquātū nā ē intellectus 7
voluntas: qñ itelligere 7 velle sunt pñe opatiōes il-
lius nāe. iō pñ⁹ ē essentia non tñ eētia. f. ē intellect⁹:
7 voluntas qñ sit quanta vel qñlis. qñis igit pductio nō
pñueniat soli eētie: vt eētia ē tanq pñcipio pductiūoz
f. ē intellectui 7 voluntati tanq pñcipio pductiūoz
eētia inquātū eētia: adhuc stat q relatio pducētis 7
pducti⁹ pullulat i essentia qñ relatio eqūlitas vel si-
militudinis. ¶ Contra. ex ista rñsione vt sequi q intel-
lect⁹ 7 voluntas non sūt attributa: qz attributū quasi per-
ficit in esse scdo aliquid qñ suppositūz i esse pñmo. ergo
nihil qd pertinet ad essentia pñius qñ itelligatur quan-
ta vel qualis est attributū. Similiter ex hoc vt qñ itel-
lectus 7 voluntas non distinguātur ibi ex nā rel. pñā ē cō

Questio

tra dicta di. 13. pñā probatur: qñ illud qd in deo pñcedit
rōnem quātūtatē 7 qualitatis ē tñ quid: qd autē vt qd
nō distinguūt in deo ex nā rel: qñ tñ nō eēt quid ei⁹ sim-
plex. ¶ Ad ista. ad pñū dico q si in suba creata pñ siue
illud qd ē pñcipiū pñe operationis cōuenienti tali natu-
re nō ē aliqd pñntes ad gen⁹ qñlitas. f. vel est mere ipa
suba cui pñt operatio: vel ē aliqua pñfectio idētie
cōrenta in suba: 7 hoc pñntes ad ipam subam vt suba
est: nō aut quasi qdam qualitas circūstās ipam subam
quō eēt ponēdum de potētys aīe ponēdo aliquā distin-
ctiōem realē iter ipas: 7 tñ ipas nō esse accētias: multo
magis eētia diuina circūscripto oī eo quod ē quasi qñli-
tas: hz i se vt eētia est illa que sūt pñcipia pñe opera-
tiōis pñntes deo. hz sint itelligere 7 velle. pñcedo igit
q pñe vocādo attributa illa sola que quasi qualitates
pñciūt in esse scdo rē pñsuppositam i pñfecto eē pñio
f. quātū ad oēm pñfectiōem que pñt rei qñ ē suba.
hoc mō intellectus 7 voluntas nō sunt attributa. imo sūt
quedā pñfectiōes intrinsece in eētia. vt itelligit oī qñ
tati 7 qñ qualitati. ¶ Istud declaraf qz sicut ab aliqb⁹
pñcedit pñ vita vel viuere nō sit attributū: qñ dñ tale eē
nō talitate qñ accētialis: qñ p se bñte rē hō ē aīal
tale: qñ ē rōnale. eodē mō cū itell⁹ sit quedā vita 7 volū-
tas qdā vita nō erūt pñe attributa. ¶ Vel alr declara-
tur 7 melius: qñ hec eētia. vt h eētia pñcedēs oēm qñ
qñlitate ē intellectualis 7 volutina eētia. ita qñ sic rōna-
litas non ē attributū hōi: sic nec intellectualitas huic ef-
sentie. ¶ Istud pñ pñle de infinito qd alias negatiū esse
pñcipiū attributū: qñ dicit modū intrinsecum cuiuslibet
i deo tā sive qñ cuiuslibet attributū. ita intellectualitas di-
cit modū intrinsecū h⁹ eētie: pñe āt attributa sunt sa-
piētia 7 charitas: 7 alio modo transcēdētia: puta vitas 7
bonitas. ¶ Ad 2^m dico q qd simplex nō ē pñctualr sim-
plex qñ vñcā solā pñfectiōem in se pñntēs. f. hec eētia
ē simplex 7 illimitata: qñ illimitata nō tñ itell⁹ in vna
rōne f. in oīb⁹ q sūt pñ⁹ pñiaz opatiōnū dei: sicut natu-
ra creata ē quodāmodo illimitata: qñ idētie ē quodli-
bet pñ⁹ tale opandi. cū hac tñ illimitatiōe eētie diuie
qñ extēsiua stat simplicitas: imo ex infinitate sequitur
simplicitas: qñ ifinitū nulli ē pñpōibile: vt ps pñt: f. tñ pñ
eē realr idem f. nō formālib⁹ nullib⁹ infinito. ¶ Ad 3^m
rñsū ē di. 3. qñ quedā sūt relatiōes scdi modi icōpōssibi-
les in eodē supposito. que. f. dñcūt ordinē eēntialem vel
ordinē origis: qdam aut elusdē modi nō sūt incōpōssibi-
les: qñ. f. dñcūt accētialē ordinē: vt mouēs 7 motum. non
enī depēdet motū a mouēte nisi p accēs. quo. f. ad illuz
actū quē recipit ab eo. f. mouere: 7 iō licz voluntas possit
mouere se: nullū tñ idē suppositū pñt pducere se. 7 i deo
relōnes pducētis 7 pducti sufficēter distinguūt realr
supposita. ¶ Ad Boetium rñdeo. qñ itelligit de relōne
idētitatis fm nāz nō formalr: qñ diceret. qñ qdā relō-
nes nēcario exigit diuersitatē nāe in extremis. ista autē
relō: que ē relō originis si ita exigit: f. opatiūum idē-
titatem nāe. 7 iō ē qñ eiusdē ad se pñ idētitatē relatorū
in nā: f. sit distincti ad distinctū: loquēdo de distinctio-
ne suppositozum.

Ad argumenta pro opinione pñpositini. di-
co ad pñū. verū ē q pñ-
na ē simplex sicut eētia: pñona tñ icludit aliq quozum
vñū nō ē formalr altez. nō ita icludit eētia: 7 iō se tota
distinguūt: f. pñonā nō se tota distinguūt pp eētia que
cōis ē: sufficit enī talis idētitas nō formalis in aliquo
ad hoc vt vno distinguat fili⁹ 7 nō altero. ¶ Ad 2^m di-
co q pñcretū siue significet siue pñoret saltez dat intelli-
gere subsistēs i forma vel nā: abstractū aut pñse dat in-
telligere formā: 7 si hoc sit alicui dubiūz de pñreto adie-

Prima

etino saltē hoc vt certum de substātiuo pñreto: quod vt
signat vel nēcio pñotat subsistēs in nā q ipozatur per
abstractū ei⁹. abstractū aut pñse dat intelligere formā.
in pñposito aut subsistēs hñs pñntatē. cū hoc ē hz essen-
tiam diuinā q nō ē formalr pñntas: nec eē: put dicitur
7. de tri. c. 1. 7. c. 4. Et iō patrē distinguūt pñntate acci-
piendo pñem nō adiectiue f. substātiue p hypostasi sic
accipit magi nō ē dicere patres se toto distinguū primo.
f. aliquo qd ē i eo dās tñ itelligere totum. non autem oī
eodē modo per se icludit pñ vt substantiue accipitur: 7
paternitas deitatem.

Ad queri pñt. vñ pñprietates quas hylar-
ius supra assignauit. f. qñ sēmp ē pñ: 7 fili⁹
sēmp ē filius: sint ille eēde pñprietates qñ Au-
gu. pñpñs distinguit dicens pñprium eē patris
q genuit filiū: 7 pñpñ filij q genitus ē a pñe:
7 ipñs sancti q ab vtroq; pñcedit: ac deinde:
vñ 7 iste sint ille que dicunt pñntas: filiatio
pñcessio. Aīdēf q non sint eēdem pñprietates
quas ponit hylarius: 7 ille quas ponit Aug.
Si enī eēdem sūt: idē ē. g pñ eē pñez: 7 genu-
isse filium: qd vtrq; qdam pñcedūt. Si āt hoc
ē: cū ergo pñuenit vt sit pñ: ei cōuenit gēnāisse
filiū. Nā ergo dīna si pñ est genuit filium. Si
hō non genuit: pñ nō est. Sed qñ audeat di-
cere: aut q ipa genuit filiū: aut q ipa pñ non
sit. Si āt ipa pñ est: nec filiū genuit. nō est er-
go idē dicere aliqd eē pñem: 7 gignere filiūz.
Et ita nō vñ vna eademq; eē pñprietas.

Ad quod sine pñiudicio aliorz dicimus: qñ
eādez pñprietates notauit vterq; f. diuersis
verbis. Qd enim hylarius ait ita itelligi dñ.
Proprium patris est q sēmp pater est. i.
pñprietas patris est qua sēmp pater est.
Semper hō pater est: qñ sēmp genuit filiū
Ita 7 propriū filij est q sēmp filius ē. i.
pñprietas filij est qua sēmp filius est. Fi-
lius hō sēmp est: qñ sēmp genitus est. Er-
go pñprietas qua pñ pater est: est qñ sēmp
genuit. Et hec eadem dicitur paternitas vel
generatio. Et pñprietas qua filius sēmp ē
filius: qñ sēmp gēitus est a patre: 7 hec ea-
dem dicitur filiatio vel genitura: vel natiui-
tas: vel origo: vñ nascibilitas. Sic 7 pñprie-
tas qua spñs sanctus est spñs sanctus vñ donis:
ē qñ pñcedit ab vtroq; 7 hec eadem dñ pñes-
sio. In pñmissis ergo locutionibus eēdez si-
gnificate sunt pñprietates. ¶ Bi. XXVII.

Arca distinctionem. 27. Quero de
verbo. Et primo de vbo intel-
lectus creati. Utrū verbū creatū sit in-
tellectio actualis. qñ nō. Aug. 8. de tri. c.
16. vel. 24. Fantasia carthaginis in me-
moriam mea. hoc est verbū eius. fantasia
illa ibi sumitur pñe pñe pñe non pro
actuali imaginatione. ergo eodē mō verbū intellectus
n z

Distinctionis

Quod autem additur ad excludendum deceptionem videtur esse dictum decepti. quia illud dictum videtur in se absurdum et scilicet iterimere. primum probatur per hoc. quia tunc ita vere ex natura rei intellectus est potentia passiva. et ita vere recipit sicut deus ex natura rei vere est actus et sapiens et bonus. quod videtur absurdum. quia illud quod in creaturis necesse est habere perfectionem antecedentem. vel est imperfectio sit in potentia passiva. quia semper dicitur imperfectio non potest dividit ens contra potentiam acti. quia ponatur ita veraciter in deo sicut illud quod est perfectum simpliciter. Et si dicatur imo potentia passiva dicitur perfectionem habere non distinctam ab actu etiam hoc videtur esse fictio. quia nihil perfectionis est in creaturis inferius ratione potentie passive in quantum passiva est. hoc non vere competit materie prime que ponitur in finem entium. ergo verum potest dici quod sit formaliter lapis quod potentia passiva si propter perfectionem aliquam in ratione potentie passive debet ibi poni formaliter potentia passiva. 2° probatur. quia hoc dictum iterimatur scilicet. probatur. quia non videtur intelligibile quod ibi sint relationes oppositae. quin sic sunt relationes oppositae ita sunt relationes distinctae. si reales realiter. si rationis ratione distinguuntur. ergo si ibi est ex natura rei iprimus et quod imprimis et illud cui iprimis que non potest intelligi sine relatione. erit ibi distinctio ex natura rei. quia potest ibi ista ex natura rei sine omni distinctio est contradictio si sunt ex natura rei. si non ex natura rei qualiter debent poni.

Ad questiones istas

Questiones istas igitur aliter respondeo. ad primam. quia verbi precipue accipitur ab Aug. li. de tri. supponenda sunt quedam certa que sunt in ipso conveniunt verbo. et ex illis investigandum est quid est in intellectu cui potissime conveniant illa. et illud ponendum est verbum. Verbum igitur secundum ipsum est actus intelligentie. ut per comparandum trinitatem quam ponit. ix. de trinitate. c. vlti. trinitati. quam ponit. c. xi. li. x. vel. xxiij. notitia enim corrumpit intelligentie. verbum est non est sine actuali cogitatione. sicut patet. ix. de tri. c. i. vel. c. 38. verbum etiam genitum est de memoria vel de scientia in memoria. vel de obiecto relucere in memoria siue in scientia. sicut per ip. 3. ix. de trinitate. c. io. vel. 4. formata quippe cogitatio ab ea re quam scimus verbum est. c. i. 4. vel. 36. verbum nostrum de nostra scientia nascitur. et verbum dei de patris scientia natum est. et ista omnia sunt eadem. quia secundum ip. 3. de tri. c. vltimo vel. 30. a cognoscente et cognito pariter notitia. que duo sunt una causa integralis respectu notitie genite sicut dictum est di. 3. q. 7. verbum est ab eo inquiri per imaginem in mente. et ponitur scientia pars imaginis. s. ples. sicut per ip. 3. de tri. c. vltimo vel. 32. est igitur quidam imago trinitatis ipsa mens et notitia eius que est ples eius ac de seipsa verbum eius et amor tertius. Posset igitur describi verbum quod verbum est actus intelligentie productus a memoria perfecta non habens esse sine actuali intellectioe representans verbum divinum. per illud. n. Aug. i. quod sit de verbo nro. Et ex his apparet quod verbum nihil est prius ad voluntatem. neque ad memoriam. quia est scientia pars imaginis nec prima nec tertia. et per prius non est species intelligibilis nec habitus nec aliquid prius ad memoriam. est igitur aliquid prius ad intelligentiam. intelligentia autem non videtur esse nisi vel actualis intellectio vel obiectum terminans illam intellectioem. vel secundum alios species genita in intelligentia de specie in memoria. que species in intelligentia precedit actui intelligendi. vel secundum alios est aliquid per actum intelligendi formatum. vel secundum alios ipsa met intellectio ut passio quasi causata a se ut actio. et secundum hoc quod prius est esse quod opiones de verbo. Et non est autem verbum species in intelligentia per actum intelligendi. quia tale speciem superfluum est ponere. ipsa enim non representat perfectius obiectum quam species in memoria. et sufficit habere unum perfecte representans obiectum ante actum intelligentiam. Quod autem non perfectius probatur per Aug. ix. de trinitate.

Egidius
quo. 3. q.
12. 13. 14.

Egidius
quod. 1. q.
6. 1.

XXVII.

Cum vel. 35. Nihil plus in ple. quod in parente. tunc etiam due eunt species eiusdem rationis in eadem potentia. quia iste due species sunt eiusdem rationis. et ipse intellectus ut memoria. et ut intelligentia est una potentia. quia idem est actus primus et quo habens operatur siue quo habens actum primum est actus secundus. tunc etiam hoc non est immediatum primum actus. nec habens bitum est in potentia accidentali ad agendum secundum illum habitum. quia regreteretur forma per ipsam operationem alia ab habitu. nec ista species intelligentia potest poni gigni naturaliter. si nunc posset esse sine actuali intellectioe. et actualis intellectio subest imperio voluntatis. nec est posset dici gigni libere. vel eius gignitorem subest imperio voluntatis. ut sit ponatur forma per ipsam operationem. quia ut per primum prius ad intellectum quod est in potentia nostra est actualis intellectio. Nec ipsius obiectum potest poni verbum sicut dicitur alia opinio. quia obiectum secundum se non est aliud productum virtute memorie siue alicui in mente quale est verbum. nec ipsum obiectum ut in memoria productum virtute memorie. ut per ipsum autem obiectum ut in intelligentia non gignitur. nisi quia aliud plus gignitur in quo obiectum habet esse. quia sicut dicitur in di. 3. iste actioes et passionis intentionales non conveniunt obiectis. nisi per aliquam actionem vel passionem reale que convenit ei in quo obiectum habet esse intentionale. Nec est terminus primum productus per intellectioem. quia intellectio non est actio productiva alicuius termini. tunc enim impossibile est eam intelligere et non esse termini sicut impossibile est intelligere calefactionem esse et non esse calorem ad quem fit calefactio. non est autem impossibile intelligere intellectioem in se non intelligendo quod sit aliquid terminum. ut productum per ipsam. Et confirmatur et quod operationes tales dicuntur esse actus ultimi ex prioribus et hiis. et 9. metha. de hac materia dicitur in supra di. 3. quod aliter est quedam actio de genere actionis. et alia que est qualitas cuiusmodi est intellectio. Et improbat et hoc via et sequens de intellectu passioe per idem medium. quia tunc intelligentia gigneret verbum et non memoria quod est contra Aug. intelligentia enim produceret secundum terminum actionis intelligendi si quod est. et intelligentia produceret intellectioem passionem si qua est. Et ista est via de intellectu actione et passione non ut rationabilis. quia intellectio est forma una quod habet posset comparari ad agens a quo est. et ad subiectum in quo recipitur. tunc ipsa ex se non habet talem distinctioem ut possit esse quasi causa sui vel esse terminus actionis secundum se et non secundum illud. quia si est terminus actionis. hoc est secundum se. nec secundum istum respectum neque secundum illud. sed ea eorum communitate respectu. Et sequitur igitur per viam divisionis quod verbum est actualis intellectio. Et hoc confirmatur per Aug. ix. de tri. c. i. vel. 40. Cogitatio quippe nostra conveniens ad illud quod scimus atque inde formata verbum nostrum. Idem est habetur ab eodem. ix. de tri. c. io. vel. 14. Formata quippe cogitatio et verbum est sicut supra dicitur. Et confirmatur istud per simile de verbo vocali et imaginabili. format enim verbum vocale ad significandum et declarandum illud quod intelligitur. sed quod vox non statim format ab intellectu in quantum intelligitur. sed per aliquam partem mediam puta motum. hoc est imperfectionis et intellectus. si igitur statim gigneret vel formaret ut expressum illi quod latet in intellectu. et virtute intellectus intelligens non minus est verbum. obiectum autem habitualis cognitum latet in memoria. si igitur virtute eius statim caret aliquid intellectio actualis que genita exprimat et declarat illud obiectum ibi latens. vere est ibi verbum. quia expressum latet et genitum virtute eius ad exprimeret. Et restat dubitatio ulterius utrum quilibet intellectio actualis sit verbum. Ad hoc ostenditur quod non. sed addere quod si ostiam specificam que est declarativa. Et contra hoc arguitur. quia in pre est notum declarativa formalis in intellectu que est patris in quantum est intelligentia est declarativa prius in quantum est memoria ita perfecte sicut actualis in intellectu. ut in filio declarat habitualiter. ut in memoria filij. in patre tamen non est verbum formaliter. sicut dicitur in solutione questionis. Et si verbum declarat se secundum Aug. 7. de

Petrus
aureoli
secundum
di. 3. q. 12.
et li. 1. c. 3.
in p. 1. d. 1.
in p. 1. d. 1.
in p. 1. d. 1.
in p. 1. d. 1.
in p. 1. d. 1.
in p. 1. d. 1.
in p. 1. d. 1.
in p. 1. d. 1.

Ex quo
li. 2. q. 6.

Questio

tri. ca. 3. vel. 16. Si inquit hoc verbum quod nos perferimus tpa le et scilicet ostendit et ipm de quo loquimur. quanto magis verbum dei per quod facta sunt omnia et. supple scilicet ostendit. declarare igitur non dicitur rationem realem. nec per prius rationem geniti. verbum autem non est nisi intellectio genita. alioquin posset poni in patre formaliter.

Aliter dicitur

Quod ad istum articulum. quod verbum est notitia actualis que est terminus in generatione. quod ostenditur per Aug. 9. de tri. c. vlti. ubi dicitur quod verbum est primum sive ples. et ad partem quod est reatum. non est autem reatum nisi quia ingreditur. unde vult quod primum istum metis precedit appetitus intellectus intellectum adquirendum. Idem est vel. 15. de tri. c. 15. vel. 39. Tunc fit verbum quod illud quod nos diximus volubili motione iactat. ad illud quod scimus peruenit atque inde format eius omnimoda similitudine capies. ut quod res queque scit sic et cogitet. ista autem volubilis cogitatio est ingreditur quod non erit in prius. sicut inuit. ca. 16. vel. 4. i. foras est non erit ibi volubilis cogitatio nostra et. ponit tunc quod per notitiam per se ingreditur per divisionem et argumentationem. et ultio deuenit ad perfectam notitiam. et quod si gignit ipsa ingreditur. et illa per se notitia que est terminus ingreditur est verbum. Et contra istum arguitur sic. si de ratione ubi sit sit gigni ingreditur. igitur de non habet verbum. 2° igitur angelus non habet verbum de naturaliter sibi cognitum. 3° igitur brutus non habet verbum de eentia divina. nec de alio per se cognitum sine ingreditur. 4° igitur habens per se scit statim statim operans per illud bitum non potest habere verbum. quia omnia videtur absurda.

Idem istis

Questiones istas igitur aliter respondeo. ad primam. quia verbi precipue accipitur ab Aug. li. de tri. supponenda sunt quedam certa que sunt in ipso conveniunt verbo. et ex illis investigandum est quid est in intellectu cui potissime conveniant illa. et illud ponendum est verbum. Verbum igitur secundum ipsum est actus intelligentie. ut per comparandum trinitatem quam ponit. ix. de trinitate. c. vlti. trinitati. quam ponit. c. xi. li. x. vel. xxiij. notitia enim corrumpit intelligentie. verbum est non est sine actuali cogitatione. sicut patet. ix. de tri. c. i. vel. c. 38. verbum etiam genitum est de memoria vel de scientia in memoria. vel de obiecto relucere in memoria siue in scientia. sicut per ip. 3. ix. de trinitate. c. io. vel. 4. formata quippe cogitatio ab ea re quam scimus verbum est. c. i. 4. vel. 36. verbum nostrum de nostra scientia nascitur. et verbum dei de patris scientia natum est. et ista omnia sunt eadem. quia secundum ip. 3. de tri. c. vltimo vel. 30. a cognoscente et cognito pariter notitia. que duo sunt una causa integralis respectu notitie genite sicut dictum est di. 3. q. 7. verbum est ab eo inquiri per imaginem in mente. et ponitur scientia pars imaginis. s. ples. sicut per ip. 3. de tri. c. vltimo vel. 32. est igitur quidam imago trinitatis ipsa mens et notitia eius que est ples eius ac de seipsa verbum eius et amor tertius. Posset igitur describi verbum quod verbum est actus intelligentie productus a memoria perfecta non habens esse sine actuali intellectioe representans verbum divinum. per illud. n. Aug. i. quod sit de verbo nro. Et ex his apparet quod verbum nihil est prius ad voluntatem. neque ad memoriam. quia est scientia pars imaginis nec prima nec tertia. et per prius non est species intelligibilis nec habitus nec aliquid prius ad memoriam. est igitur aliquid prius ad intelligentiam. intelligentia autem non videtur esse nisi vel actualis intellectio vel obiectum terminans illam intellectioem. vel secundum alios species genita in intelligentia de specie in memoria. que species in intelligentia precedit actui intelligendi. vel secundum alios est aliquid per actum intelligendi formatum. vel secundum alios ipsa met intellectio ut passio quasi causata a se ut actio. et secundum hoc quod prius est esse quod opiones de verbo. Et non est autem verbum species in intelligentia per actum intelligendi. quia tale speciem superfluum est ponere. ipsa enim non representat perfectius obiectum quam species in memoria. et sufficit habere unum perfecte representans obiectum ante actum intelligentiam. Quod autem non perfectius probatur per Aug. ix. de trinitate.

2. 2.

Questiones istas igitur aliter respondeo. ad primam. quia verbi precipue accipitur ab Aug. li. de tri. supponenda sunt quedam certa que sunt in ipso conveniunt verbo. et ex illis investigandum est quid est in intellectu cui potissime conveniant illa. et illud ponendum est verbum. Verbum igitur secundum ipsum est actus intelligentie. ut per comparandum trinitatem quam ponit. ix. de trinitate. c. vlti. trinitati. quam ponit. c. xi. li. x. vel. xxiij. notitia enim corrumpit intelligentie. verbum est non est sine actuali cogitatione. sicut patet. ix. de tri. c. i. vel. c. 38. verbum etiam genitum est de memoria vel de scientia in memoria. vel de obiecto relucere in memoria siue in scientia. sicut per ip. 3. ix. de trinitate. c. io. vel. 4. formata quippe cogitatio ab ea re quam scimus verbum est. c. i. 4. vel. 36. verbum nostrum de nostra scientia nascitur. et verbum dei de patris scientia natum est. et ista omnia sunt eadem. quia secundum ip. 3. de tri. c. vltimo vel. 30. a cognoscente et cognito pariter notitia. que duo sunt una causa integralis respectu notitie genite sicut dictum est di. 3. q. 7. verbum est ab eo inquiri per imaginem in mente. et ponitur scientia pars imaginis. s. ples. sicut per ip. 3. de tri. c. vltimo vel. 32. est igitur quidam imago trinitatis ipsa mens et notitia eius que est ples eius ac de seipsa verbum eius et amor tertius. Posset igitur describi verbum quod verbum est actus intelligentie productus a memoria perfecta non habens esse sine actuali intellectioe representans verbum divinum. per illud. n. Aug. i. quod sit de verbo nro. Et ex his apparet quod verbum nihil est prius ad voluntatem. neque ad memoriam. quia est scientia pars imaginis nec prima nec tertia. et per prius non est species intelligibilis nec habitus nec aliquid prius ad memoriam. est igitur aliquid prius ad intelligentiam. intelligentia autem non videtur esse nisi vel actualis intellectio vel obiectum terminans illam intellectioem. vel secundum alios species genita in intelligentia de specie in memoria. que species in intelligentia precedit actui intelligendi. vel secundum alios est aliquid per actum intelligendi formatum. vel secundum alios ipsa met intellectio ut passio quasi causata a se ut actio. et secundum hoc quod prius est esse quod opiones de verbo. Et non est autem verbum species in intelligentia per actum intelligendi. quia tale speciem superfluum est ponere. ipsa enim non representat perfectius obiectum quam species in memoria. et sufficit habere unum perfecte representans obiectum ante actum intelligentiam. Quod autem non perfectius probatur per Aug. ix. de trinitate.

Prima

100

innuit Aug. i. aucte pallegata li. 15. d. tri. ca. 15. vel. 39. hac atque illac volubili quodam motu iactam. cum a nobis nunc habet illud. sic inuentum fuerit vel occurrerit cogitatur. et tunc fit verbum quod ad illud quod scimus peruenit atque inde formatum verbum est et. inuenit quod illa iactatio. i. ingreditur non est gignitio ubi format. sed ea segit gignitio ubi de eo quod scimus. i. de obiecto in memoria habitualiter cognito. Et tunc si obiectum ad quod tunc ingreditur est notitia. posset dici ad illud quod motus est necessarius ad hoc ut educatur forma per se non posset statim in prius motus iduci. vel inductio multarum formarum ordinarum ad inductioem ultie forme et absque illo ordine formarum non posset ultia forma induci statim. et sic secundum hoc ponitur iste ordo. ita quod prius est habitualis notitia confusa. 2° actualis intellectio confusa. 3° ingreditur et ingreditur multa verba de multis noticiis habitualibus habitualis et in memoria. quia ingreditur segit distincta et actualis notitia primi. c. cognitio ingreditur. quia notitia actualis distincta in prius bituale in memoria per se. et tunc est primo memoria perfecta et affilatur memorie in prius. ultio ex memoria perfecta gignit verbum perfectum sine ingreditur mediate iter ipsam et verbum. et illa gignitio affilatur gignitioni ubi dicitur per perfecti ex memoria prima perfecta. nullum igitur verbum est perfecte representans verbum divinum. quod potissime investigat Aug. nisi illud quod gignit de memoria per se sine ingreditur media iter tales memoriam. et tale verbum. 13. nec illa memoria possit haberi in nobis per imperfectum intellectus nisi nisi precedat ingreditur. Et tunc dubium istud opinio. ut ad rationem ubi dicitur voluntas. puta ut de ratione est sit quod sit notitia voluntate genita ut voluntate agere ut copulante ea memorie secundum Aug. i. multis locis. Istam. q. mouet Aug. 9. de tri. c. io. vel. 4. recte gignit. querit ut ois notitia sit verbum. an tamen amata notitia. nouum. n. et ea quod odimus. 13. non accepta nec parata dicenda sunt aio. Et rident non oia quod quod motus agitur. 13. aliqua ut tamen nota sunt non tamen verba dicantur. sicut illa de quod nunc agitur. aliter enim dicuntur verba quod spacia temporis syllabis tenent. aliter de quod notum est verbum de quod memoria perferri vel diffiniri per quod res ipsa displiceat. et subdit postea. Verum tamen illa quod odimus recte displicent recteque improbat. approbat eorum improbatio et plures verbum et notitia nobis non displicet. ita quod de ratione ubi non est gignit amore ubi cognitio. 13. nec est gignit amore noticie que est verbum. tamen committat per se verbum duplex actus voluntatis. unde prius quo operatur actus ille et ingreditur prius sine quod non peruenit ad verbum per se. sicut per 9. de tri. c. vlti. c. 2. aliis quo intellectus gignit in intellectu notitia iam bita sine quod non peruenit intellectus in notitia iam bita. non igitur actus voluntatis est de esse tria ubi. nec formaliter nec ut ea. 13. committat noticio ad gignit onem eius in nobis per ingreditur ei prius et ad continuationem ne est sicut per 9. de tri. c. vlti. c. 2. si intellectio voluntati non complaceret in ista non intellectus non peruenit in ea. et ita ista notitia non habet rationem ubi peruenit. ista tamen peruenit non est de ratione perfecti ubi ite. quia non minus per se est albedoni. dicitur quod vni anni. voluntas autem respiciens obiectum est verbum non peruenit ad rationem ubi nisi stricte sumedo verbum quo modo Aug. pertractat. c. pall. Nemo potest dicere deus iesus nisi in spiritu sancto per dicere includit acceptatione ubi dicitur et addit aliud verbum rationem verbi absolute.

Ad argumenta

Questiones istas igitur aliter respondeo. ad primam. quia verbi precipue accipitur ab Aug. li. de tri. supponenda sunt quedam certa que sunt in ipso conveniunt verbo. et ex illis investigandum est quid est in intellectu cui potissime conveniant illa. et illud ponendum est verbum. Verbum igitur secundum ipsum est actus intelligentie. ut per comparandum trinitatem quam ponit. ix. de trinitate. c. vlti. trinitati. quam ponit. c. xi. li. x. vel. xxiij. notitia enim corrumpit intelligentie. verbum est non est sine actuali cogitatione. sicut patet. ix. de tri. c. i. vel. c. 38. verbum etiam genitum est de memoria vel de scientia in memoria. vel de obiecto relucere in memoria siue in scientia. sicut per ip. 3. ix. de trinitate. c. io. vel. 4. formata quippe cogitatio ab ea re quam scimus verbum est. c. i. 4. vel. 36. verbum nostrum de nostra scientia nascitur. et verbum dei de patris scientia natum est. et ista omnia sunt eadem. quia secundum ip. 3. de tri. c. vltimo vel. 30. a cognoscente et cognito pariter notitia. que duo sunt una causa integralis respectu notitie genite sicut dictum est di. 3. q. 7. verbum est ab eo inquiri per imaginem in mente. et ponitur scientia pars imaginis. s. ples. sicut per ip. 3. de tri. c. vltimo vel. 32. est igitur quidam imago trinitatis ipsa mens et notitia eius que est ples eius ac de seipsa verbum eius et amor tertius. Posset igitur describi verbum quod verbum est actus intelligentie productus a memoria perfecta non habens esse sine actuali intellectioe representans verbum divinum. per illud. n. Aug. i. quod sit de verbo nro. Et ex his apparet quod verbum nihil est prius ad voluntatem. neque ad memoriam. quia est scientia pars imaginis nec prima nec tertia. et per prius non est species intelligibilis nec habitus nec aliquid prius ad memoriam. est igitur aliquid prius ad intelligentiam. intelligentia autem non videtur esse nisi vel actualis intellectio vel obiectum terminans illam intellectioem. vel secundum alios species genita in intelligentia de specie in memoria. que species in intelligentia precedit actui intelligendi. vel secundum alios est aliquid per actum intelligendi formatum. vel secundum alios ipsa met intellectio ut passio quasi causata a se ut actio. et secundum hoc quod prius est esse quod opiones de verbo. Et non est autem verbum species in intelligentia per actum intelligendi. quia tale speciem superfluum est ponere. ipsa enim non representat perfectius obiectum quam species in memoria. et sufficit habere unum perfecte representans obiectum ante actum intelligentiam. Quod autem non perfectius probatur per Aug. ix. de trinitate.

11 4

Distinctionis

effectus ordinati eiusdem cāe q̄ nullus ē cā alteri? vt p̄
d̄ sole illumināte p̄les p̄es medij: 7 vbi ē talis ordo cā
torū absq̄ p̄ q̄ vnus sit cā alteri? ibi ē immediatio cuiusli
bet resp̄cū eiusdem cāe: q̄ nullus ē cā alteri? excludēdo
aliud in rōne cāe: nō āt excludēdo aliud i rōne effectus
immediatioris: 7 tūc posset p̄cedi aliquo mō effici p̄p̄n
quiorē ē cāp̄ rōcū effectus remotioris nō p̄p̄ie: sed p̄
p̄p̄itātē illam q̄ ē iter tales effectus ad cām. ita p̄t p̄cedi
de multis signis eiusdem significati ordinatis q̄ vnū aliq̄
mō ē signū alterius: q̄ dat itelligere ipm: q̄ remoti? nō
significaret nisi p̄us aliquo mō immediat? significaret: 7
tūc p̄p̄ vnus p̄p̄e non est signum alterius: sicut ex alia
parte de tā 7 cātis. ¶ Ad 3^m cōcedo q̄ noticiā ē p̄les 7
vere genita: sed p̄ductio illa nō ē actualis intellectio: q̄
vt dcm ē supra: actualis intellectio non ē actio de genere
actionis: s̄ ē q̄litas nata terminare talē actiōem q̄ signifi
catur p̄ q̄ d̄ dicere: vt i cōi p̄ hoc q̄ d̄ elicere: nō igit
vbi ē aliqd̄ p̄ductū actiōe que ē intellectio: q̄ ipsa itelle
ctio nō ē p̄ductiua alicui? sed ipsa ē p̄ducta actione que
ē de genere actiōis: sicut dcm ē supra.

Ad secundam q̄onem dico q̄ idē p̄ se signifi
cat abstractum 7 p̄cretū. 7 alio
mō significādi sicut filius 7 filiatio: q̄ sicut filiatio signi
ficat relōne de genere relōnis: ita 7 fili? p̄ modū tamen
denoiatū suppositū relatiui: 7 si accipiat substantiue
idē significat cū tali subsistere. ita igit idē significat vbi
7 abstractū eius. abstractū autē eius si ēt notiatū ēt
verbatio que notat relōne formalr. idē enī significat q̄
exp̄ssio passiua alicui? de intellectu: sed sic fili? notat na
turā viuētē i qua ē talis relō. ita vbi notat actualē no
ticiā: cuius est talis exp̄ssio. igit cū i dnis intellectualiter
exp̄mi sit p̄p̄etas scōe p̄sonē: seq̄ q̄ vbi sit ibi mere p̄
sonale 7 significet p̄p̄etate p̄sonales. Patz ē q̄ rō ḡ
gnēdi verbū nō ē p̄r vt actu itelligēs: s̄ p̄r vt memoria
p̄fecta. f. vt itellō hīs obm actu itelligibile sibi p̄is: sic
declaratū ē. s̄. d̄. z. q̄. de p̄ductionibus. p̄z etiam q̄ ver
bum nō p̄t h̄re aliqd̄ de quo p̄ducatur: ex d̄. s̄. q̄. si p̄n^m
p̄ductiūm h̄at vtutē sufficē ad p̄ducendum per se
subsistēs p̄ducit tale 7 maxie si tale nō sit natū alicui in
herere: noticiā āt ista exp̄ssa nō ē nata alicui inherere
igit ē nata p̄ se subsistere: 7 p̄n^m p̄ductiūm eius est suffi
cientis vtutis. q̄ est ifinitum. igit r̄.

Ad argumēta cū p̄rio arguit fm Aug. de tri.
15. Verbū ē cū amore noticiā
dico q̄ p̄ hoc q̄ d̄ cū amore circūlogi i nobis noticiā
genitā: q̄ amor nō h̄z cālitate resp̄cū vbi nisi vt impat i
tellectui gignitōez ipius: sicut dcm ē. q̄ p̄cedēte. in diui
nis āt vbi ē noticiā nāliter exp̄ssa: q̄ q̄ volūtas i nobis
h̄at cālitate resp̄cū vbi gignendi p̄ imperiū eius hoc
ē ip̄fectiōis in intellectu: q̄ nō statim h̄z vbi p̄fciū:
7 de h̄z quō differēter volūtas se h̄at i d̄. 7 in nobis di
ctū est. d̄. 6. ¶ Ad aliud de. 15. de tri. p̄cedo in p̄re itelli
gētiā formaliter: s̄z nego istā q̄ ois actus intelligentie
formalr ē verbum: q̄ hoc nō ē verū nisi de itelligentia
illa q̄ p̄t h̄re aliqd̄ actū genitū vel noticiā genitā. talē
actū nō p̄t itelligētia h̄ere vt patris ē: q̄ p̄r ē a se 7 nihil
h̄z per gñatiōem: tūc p̄t p̄cedi intellectio actualis pa
tris ē quasi genita vtute memorie vt in p̄re: s̄z nō v̄e ge
nita: q̄ nō distincta. ¶ Ad 3^m dico q̄ nō sūt duo propria
s̄z idē: q̄ eandē relōne p̄ se significat fili? 7 vbi: licz alia
p̄notet: q̄ filius nām viuētē i cōi: 7 vbiū noticiā itel
lectualē actualiter exp̄ssam. ista cōnotata nō semp sūt
eadē: s̄z relō passiuā significata semper ē eadē.

Ad tertiā q̄onem d̄ q̄ sic p̄pter auētē Aug.
83. q̄. q̄. 63. Ibi enī loquēs de p̄n^m euāge
ly Jo. ait q̄ grece logos d̄ latine 7 verbū 7 rōnem signi

XXVII.

ficat: sed hoc loco melius vbiū interpretatur vt significet
nō solum ad patrē respectus: s̄z ad illa ē que per vbiū fa
cta sūt opatiua p̄. ¶ Additur et q̄ verbū dicit p̄p̄ietatē
respectum ad creaturas: q̄ vbi ex rōne sui est noticiā d̄
claratiua. q̄ cōf. tit sibi ex rōne sui declarare: appropia
tur et filio relō ad creaturas: appropiatio autē non fit nisi
p̄p̄ueniētiā talis appropiati ad p̄p̄etate p̄sonē: cui
illud appropiatur. Et declarat istud per file de dono: et
sili mō ponit sicut ibi q̄ donum vt notat relationem
7itudinalem pertinet ad p̄p̄etate sp̄s sancti. ita vbiū
vt d̄c relōne aptitudinalē nō actualē nec bitualē perti
net ad scōz p̄sonā. ¶ Cōtra istud p̄t argui sic supra ar
gutū ē de dono: q̄ nullus resp̄cū ad creaturā ē p̄p̄etas
p̄sonē d̄ine: nec p̄ se itrinsece includit in aliqua p̄p̄etate
p̄sonē d̄ine sicut p̄ba: ibi: ita p̄t h̄z p̄bati: q̄d cōcedo.
tūc nō ē vis nec p̄tētiō d̄ re nec aliq̄ itrinseco p̄sōe d̄ine
s̄z solū d̄ h̄z noie vbiū. formalr. n. sp̄s noticiē exp̄sse ad
exp̄mte: q̄ ē a resp̄cū illi? ad creaturas declarata: q̄ ad
aliū terminū: 7 nō solū: hoc sed et respectus vbiū exp̄p̄
ad exp̄mte 7 respectus eiusdem vt declaratis ad eū
dem vt declarati sūt duo respectus: q̄ p̄mus p̄sōis et
scōis rōnis. igit āt duo nō faciūt aliqd̄ vnū per se: q̄ res
vā 7 ens rōnis nihil vnū per se p̄stituit: iō s̄ abo isti re
spectus vno noie significet: nō p̄ hoc faciūt vnū per
se p̄ceptū: sed alter cor̄ p̄cesse ē p̄p̄etas scōe p̄sonē. f.
exp̄ssio illa passiua q̄ ē resp̄cū realis: alter āt. f. respect
declaratiui ē resp̄cū rōnis tūc: siue sit ad patrē declara
tum siue ad creaturā declaratā: q̄d aliqualr tactū est. s̄.
p̄ autem Aug. 7. de tri. c. 3. p̄. 16. vbi vult q̄ verbū de
clarat se: 7 idē. 15. de tri. c. 14. vel. 35. p̄oinde inquit tanq̄
seipm dices p̄r r̄. hoc est seipm p̄fectissime declarā
r̄. Ex q̄b^{us} duab^{us} auētib^{us} p̄z q̄ idē p̄t ad se referri vt d̄
claras ad declaratū: 7 p̄z nō ē r̄lo realis. ¶ Ad po
sito hoc de istis respectibus i se q̄ alter sit p̄p̄etas 7 al
ter nō: q̄d dices de h̄z noie vbiū: mūd significat vt r̄nq̄
vel alterū. ¶ Videt q̄d q̄ vbiū significat p̄ se resp̄cū
istū realē 7 p̄rio: q̄ eius abstractū vt dcm ē p̄ significat
eundē: s̄z q̄ notat noticiā p̄fectā q̄ noticiā h̄z respectū
rōnis ad cognita p̄ eā. iō ēt notat q̄si adhuc remotius
rōnem declaratiui: 7 ita vbiū significabit p̄p̄etate scōe
p̄sonē: s̄z notet aliqd̄ absolutū in illa p̄sona q̄d ē quasi
terminus formalis p̄ductiōis illius p̄sonē. 7 mediāte
illo quasi remoti? notat respectū ad oē illū ad quod
illud absolutū p̄t h̄re resp̄cū rōnis. f. ad oia declarata.
¶ Ad Aug. 6. de tri. cōcedo q̄ filius ē p̄s: ita ēt d̄ sapia
p̄ris 7 vtus: 7 tūc sic p̄ formalr ē sapia 7 virtus: ita etiam
formalr est ars: si aut p̄ formalr creat 7 hoc vt artifex:
creatiua rō formalr ē i patrē: 7 ita ille respectus artē ad
creaturas vt ad artificia ē cōis trib^{us} 7z appropet filio:
sic sibi appropat sapientia p̄p̄ueniētiā cum p̄ducti
one sua. ¶ Ad illud p̄ opini. de. 83. q̄. q̄. 63. p̄t dici q̄ me
lius interpretat logos grece p̄ illud q̄d ē verbū latine q̄
p̄ illud q̄d ē rō: q̄ rō nō ita significat respectū ad patres
sicut verbū: nec ēt ita cōnotat respectū ad declarata sic
verbum: nō āt vult Aug. dicere q̄ verbū dicat essentia
liter relōne ad creaturā sub rōne declaratiui: q̄ d̄c vt
significetur nō solū ad patrē respectus: sed ad illa etiam q̄
per verbum facta sūt operatiua potentia. verbum autē
non dicitur operatiua potentia patris: nisi sicut dicitur
sapientia patris 7 ars patris que non sūt eius nisi h̄z ap
p̄p̄atiōem: aut si aliter: scilz intendat q̄ hoc nomē ver
bum vt r̄nq̄ respectum significet. tūc nō significat p̄e
cise p̄p̄ietatem scōe p̄sonē: sed cū h̄z aliū respectum
appropiatur: 7 tunc congrua est interpretatio logos in
verbum 7 non i rōnem: q̄ rō nec respectum p̄p̄riū: nec
appropiatiū ita significat. vera est q̄dēz interpretatio in

Questio

verbis: p̄p̄etate q̄ plus dicit q̄ p̄p̄ietatem p̄sonē.
nec Aug. d̄c interpretatiōem ē in aliqd̄ q̄d significat p̄
p̄ietatem p̄sonē scōe. ¶ Cū addit postea q̄ verbum
dicit respectū ad creaturas p̄p̄riū sibi: h̄z v̄ multo falsi?
q̄clusio opposita ei quā teneo: q̄ nō tūc ad creaturas
relō nō includitur in rōne essentiali alicuius p̄sonē: sed
nec aliquo mō p̄t p̄tinere ad aliquā quin: vniformiter
pertineat ad totam trinitatē: q̄ tota trinitas vniformi
ter se h̄z ad oē aliū se fm quodcumq̄ esse siue fm esse
in re: siue fm esse itelligibile. Et cū probat p̄ declarati
ū: dico q̄ intellectio actualis patris ē declaratiua: nec
declaratiuum ē p̄p̄ia rō verbi: sed noticiā expressam
p̄comitatur d̄claratiui: q̄ illa exp̄ssio est noticiē actu
alis vel i noticiā actuali: 7 ideo sibi appropiat declara
tiui: s̄z nō sit p̄p̄riū eius. ¶ Cū additur postea q̄ ap
p̄p̄iatio nō fit nisi p̄p̄ueniētiā cū p̄p̄o. nō sequitur
ex hoc q̄ appropiatur sit p̄p̄riū: sed oppositū 7 p̄cedo
q̄ p̄p̄riū filij q̄d ē exp̄mi h̄z p̄ueniētiā cum sapientia
7 declaratiui: 7 cū arte p̄ eo q̄ ista exp̄ssio est alicuius
per modū itellā 7 virtute itellā: 7 talis exp̄ssio ē not
icie actualis cui? ē declarare noticiā bitualē de qua
exp̄mit. ¶ S̄z tūc h̄z difficultas melior. ¶ Istā d̄ rō
ne declaratiui. f. vtrū verbū exp̄mat virtute itellā p̄riū:
nō tūc de eēntia d̄ina q̄si obō p̄te itellā p̄ris. sed d̄
alys itelligibilib^{us}: vt sic h̄at resp̄cū ad creaturas non
vt i se sūt: sed vt h̄it ē i intellectu p̄rio p̄us origine: vt
vt q̄ verbū exp̄mat 7 tunc h̄it ad illā relōne exp̄p̄
eēt enī tūc verbum exp̄ssū nō tūc de eēntia vt obiecta
intellectui patris. sed ēt de alys itelligibilibus. 7 de hac
difficultate alias in questione de vniformi habitudine
trinitatis ad alia se.

Preterea p̄siderari o3 q̄ nō tūc tres p̄dicte
p̄p̄ietates siue notiones in p̄sonis sunt: v̄z
et alie que alijs notant noibus. Nam et hoc
nomen igenit? relatiue dicit de patre tantuz:
7 aliam designat noticiā q̄ p̄r vel genitor.
Nō est. n. idēz ē p̄tem 7 esse igenitū. i. nō ea
notiōe p̄r d̄r q̄ igenit? . Pater enim vt p̄edi
cum est d̄r fm p̄p̄ietatem gñationis. Inge
nit? āt fm p̄p̄ietatē innascibilitatis. Differt
ergo p̄r a filio auēitate gñationis. differt etiā
p̄p̄ietate innascibilitatis. i. q̄z ingenitus. An
Aug. distinguēs iter p̄p̄ietatē q̄ p̄r d̄r: 7 illā
qua d̄r ingenit? in. v. lib. de tri. sic ait. Non est
hoc dicere ingenitū q̄d ē patres dicere: q̄z 7 si
filiū nō genuisset: nihil p̄hiberet dicere eum
ingenitū. Et si gignat q̄sq̄ filium: nō ex eo ip̄e
ē ingenitus: q̄z geniti hoies gignūt alios. Nō
ergo ideo dicit p̄r: q̄z ingenit? . Ideo q̄ cum
de deo p̄re vtrūq̄ dicatur alia notio ē qua in
telligit genitor: alia qua igenit? . Genitor. n.
d̄r ad genitū. i. filiū. Cūz vero ingenit? dicit:
nō quid sit: sed q̄d nō sit ostēdit. Hoc exp̄p̄is
planuz faciendū est. Q̄ d̄r ingenit? . hoc ostē
ditur q̄ nō sit fili? : s̄z genit? 7 igenit? cōmode
dicit: filius aut latine dicit: sed vt dicat infi
lius nō admittit loquēdi p̄suetudo: nihil tūc i
tellectui demitur: si dicat nō filius: quēadmo
dum ēt si dicat nō genit? : p̄ eo q̄d d̄r ingeni

I. 7. II.

101

tus nihil aliud dicitur. C. Bi. xxviii.

Arca distinctionē. 28. in qua magi
ster agit de p̄p̄ietatibus cō
stitutis. ¶ P̄rio quero vtrū igenit? sit
p̄p̄ietas ipsius patris. q̄ nō. primo sic:
hoc p̄batur per rōnem nullā p̄p̄ietas
dicitur formalr de eēntia: q̄ tūc ipsa di
stinguere: p̄z ēt exp̄lo sicut eēntia nō
d̄r formalr generas nec genita spirans: nec spirata. sed
eēntia vtrū est formalr ingenita. q̄ ingenitū non ē p̄p̄e
tas alie? p̄sonē: sp̄s sanct? ēt ēigenit? formalr. vt p̄babo.
ēt ingenitū nō ē p̄p̄etas p̄ris. p̄bō assumptū: q̄ eēntia
nō est genita. q̄ nō genita. nō p̄z per p̄m 2^m p̄ierment
as: q̄ affirmatiua de predicato infinito: sequitur ad ne
gatiuam de predicato finito: 7 ecōuerso cum constantia
subiecti. 7 vltorius. q̄ est igenita. h̄z nō p̄bat p̄ Aug. 5. d̄
tri. c. 7. vel. 17. q̄ d̄c q̄ idē ē ingenitū 7 nō genitū. Cōsimi
liter argui p̄t de sp̄s sancto. si nō ē genitus q̄ nō genit
us: 7 vltius. igit ē ingenit? . ¶ P̄. ois p̄p̄etas p̄sonalis est
relatiua: q̄z q̄d ad se d̄r cōe ē trib^{us}. ex. 5. de tri. Ingeni
tum autē nō dicit relōnem vt p̄babo. q̄ r̄. p̄bō mioris:
q̄z si sic igit ē ingenitū ē relatiu: nec ēt ē vera. oē genitum
ē relatiu: h̄z p̄uerto p̄p̄onem. q̄ oē nō relatiu ē nō geni
tum: tunc quo: omne non genitum est relatiu: oē nō
relatiu ē nō genituz. q̄ oē nō relatiu est relatiu: oē nō im
possibilis. q̄ aliqua p̄missarū: nō ista q̄ segt ex vera p̄ cō
uersiōe p̄ p̄trapōnem. q̄ alia. ¶ Itē si innascibilitas ēet
p̄p̄etas p̄ris. q̄ inspirabilitas esset notio p̄ris 7 filij: 7 ita
eēt sex notiōes: q̄d negat cōiter. ¶ P̄. Amb. 4. d̄ sp̄s
sancto noluit vti h̄z noie igento isic magi d̄c in littera.
¶ Oppositum Aug. ad orosiu. scōo non duos ē inge
nitos certa fides declarat. ¶ Questio. II.

Secundo queritur. Vtrū innascibilitas
sit p̄p̄etas constitutiua p̄me p̄
sonē in dnis: q̄sic. Damas. lib. i. c. 2. Dia sunt
vnū p̄ter ingñationem 7 gñationem 7 p̄cessi
onem. consta q̄ non excludit oēs p̄p̄etates
p̄sonales: q̄z tūc i p̄re nō ēt aliq̄ p̄p̄ietas nisi innascibili
tas. igit excludit oia alia in rōne p̄p̄ietatis p̄sonalis cō
stitutiuē. q̄ vlt oēs istas 7 solas ēt tales relōnes. igit inge
neratio ē p̄p̄etas constitutiua p̄sonē. ¶ Oppo^m sic scōa p̄
sona se h̄z ad filiatiōem sic p̄ia persona ad p̄nitatē. s̄z
filiatiōe cōstituit scōa persona. ergo 7 p̄nitatē prima.
Ad primam questioez dico q̄ duo soli vidēda.
Primo q̄liter igenitū soli p̄r p̄ue
niat. Et scōo quō possit ēt p̄p̄ietas cum videatur tūc
negationem importare.

Quantum ad primū. dico q̄ ois dictio cōposita
ex aliq̄ multiplici 7 p̄ricula priuatiua
ē dupl̄r mltiplex: tū ex mltiplicitate affirmatiōis opposi
te: tū ex mltiplicitate priuatiōis: sic p̄z p̄p̄m. 5. meta. c. 7. c. 17.
d̄ p̄. vbi impōm distiguit h̄z mltiplicitatē p̄de 7 p̄ter h̄z
h̄z mltiplicitatē priuatiōis q̄ ponit. c. d̄ priuatiōe eodēz
5. 7 ita h̄z nomē igenitū ē multiplex: 7 mltiplicitate ei?
q̄d ē genitū. 7 mltiplicitate p̄ctice priuatiue. ¶ Quātū ad
primū. genitū d̄r p̄p̄e p̄ductū p̄ gñatiōem vt p̄m^m termi
nus. ex tēdēdo āt genitū d̄r genitū cōicatu p̄ gñatiōem q̄d
ē termin? formalr gñatiōis. sic d̄c Dill. q̄ nihil nisi natū
h̄z fili? . 3^m mō ex tēdēd̄ genitū ad p̄ductū siue ad p̄erigēs
gñatiōes: s̄z ip̄s i se nō sit termin? gñatiōis nec p̄m^m nec for
mal. ¶ Priuatio ēt h̄z mltiplex possit distigui i priuatiōez
p̄p̄e dicta: puta q̄n aliqd̄ caret eo q̄d natuz ē h̄re: 7 q̄n 7
vt o3 r̄. 7 i priuatiōez cōiter dicta. f. q̄n aliqd̄ caret illo q̄d
natū ē h̄re: nō tūc h̄z p̄ditiones p̄dictas: 7 adhuc cōius q̄n
caret illo q̄d ip̄s natū ē h̄re nō h̄z se: s̄z fm gen? . sic talpa
d̄r cecū: q̄z visio q̄ p̄uat p̄ cecitatē nō repugnat animali

Distinctionis

fm genus: repugnet talpe fz: in isto mō tāto gñā
lius q̄to hitus c^o ē puatio natus ē ppetere cōlozi pueniē
ti ip̄i puatio: puta cōius diceret puatum aliqd qd nō ha
beret illud qd natū ē sibi competere fm rōem corpis q̄
cui natū ēē ppetere fz rōne corpis aiati: adhuc cōius
qd natū ēē hēre fm rōem sube q̄ qd natū ē hēre fm rōez
corpis: cōiūsiue si natū ēē hēre illud fm rōnem entis.
Exēplū p̄mi: si lapis dī ēē inaiat^o r puari aiati: q̄tūc si
bi fm rōne corpis c^o aiatus ē dīa. Exēplū scōi: sicut angla
dī ico: p̄ore. Exēplū tertū: sicut ois creatura dī impfca
nō q̄tūc natū sit hēre oēm pfectionē in suo gñā: fz q̄tūc hēre oēs
pfectionē nō repugnat entī: q̄tūc vni soli entī cōuenit esse
simp̄l p̄fctm. Negō ē distinguitur p negatōez extra
gen^o q̄ dicit affirmatiōi simp̄l. r ista vā ē de quolibz
de quo falsa ē affirmatiō siue de ente siue de non ente:
alia ē negō in genere: r ista p̄supponit nām gñā dī q̄ di
catur: r ista p̄t intelligi multip̄l fm multiplex gen^o cōius
r minus cōe. Ad p̄positū iḡ loquēdo de multiplici
tate ip̄ozata p hāc p̄tūcā i. fz fiat altercatio vtrū ip̄oz
tat negatōem in genere v̄l puatiōem. tñ v̄l q̄ idem sit i
p̄posito accipiēdo negatōem fm gen^o cōiūsiue: si natū
ē hēre illud: r puatiōem fm gen^o cōiūsiue: q̄ negō i apto
nato ē puatio fm p̄m. 4. metaph. ita q̄ nihil addit p̄i
uatio v̄l rā negatōem nisi q̄ regit nām aptam in qua
sit. iḡ negō in genere quocūq̄ mō accipiat genus cum
sit in apto nato aliq̄ mō: fz nō fm se apto ip̄a erigat puatio
aliq̄ mō fm gen^o: fz nō p̄e in tali fm q̄ tale. Et ob
uicias 3. q̄ nulla ē puatio in dīnis: q̄ puatū ē impfctm.
C^o q̄ p̄cludit de puatiōe fm rōnem p̄pam subī
puatiōi: n. ip̄m carēs aliq̄ natū ēē fm se hēre illud imp
fectum ēē: fz si natū sit fm rōem gñā: nō aut fm se hēre
illud non ēē impfctm: fz careret ip̄o. Q̄tūc aut p̄ mō mul
te puatiōes accipiātur in creaturis. p̄z nō solū p illō p̄bi
de talpa: fz ēē p cōem diuisionē cōis in bitū r puatiōes
sicut aīal i rōnale r i rōnale. irrōnale qd ē dicit puatio
nē in boue: non ei^o qd natū ē hēre in boue fm sp̄m: fz ei^o
qd natū ē hēre in co fm qd ē aīal genus qd ē q̄i cōe ha
bitui r puatiōi ē illud cui puenit aptitudo ad virutē.
In p̄posito at̄ exēdēdo illud qd ē gen^o siue intelligam
p puatiōe siue negatiōe fm genus p que ambo idem
intelligo: possum^o h accipere q̄i genus h qd ē cōe ad tres
p̄onas: v̄l p̄ona siue subsistēs: r tūc dicam^o p̄m puari
aliq̄ fm gen^o: v̄l q̄ i p̄e dicat negō aliq̄ fm gen^o aliq̄
qd natū ē ppetere: non tñ entī: fz p̄suppositū qd ē cōe p̄i
r filio: r tūc h nōm ingēit^o poterit ad p̄positū q̄drup̄l
accipi. Uno mō p̄p̄issime put significat carētiā p̄p̄iaz
ei^o qd ip̄ozat p̄ h nōm genitū v̄l. p̄mi pductū p̄gnati
onē: r h mō non ē in dīnis: q̄ ibi nihil caret qd sibi na
tū ē iēē: mō put signat cōiter carētiā ei^o qd significat
p̄p̄e p genitū: r tūc notat subsistēs siue p̄sonam: r signi
ficat carētiā genitū p̄p̄e sumptū: r hoc mō v̄l competere
de v̄tute f̄monis p̄i r sp̄uifac̄to: quo p̄ter q̄ ē subsistēs
r nō ē genit^o. nō sic puenit cēntie: q̄ ip̄a fz sit ens r nō ge
nita: nō tñ ē p̄se subsistēs r p̄sona. 3° mō v̄l dīc carētiā
fm gen^o: r h genitū scōm mō sup̄i. f. p cōitate p̄gnatiōez
r h mō cēntia nō dīgnābili r̄mouēdo aptitudinem
ad cōicationē: fz v̄l p̄e p̄t dīc non cōicata: r ita ingeni
ta si h mō sumat ingēitū. 4° significat carētiā fz ge
niti cōiūsiue sup̄i: r tūc id ē ingēitū qd subsistēs
non pductū. r h mō accipit a sac̄tis ita q̄ idē ē in dīnis
qd ip̄ductū p̄p̄e dēit: qd p̄z p̄ Augu. i. de tri. c. 26. vel
78. pater. n. solus non ē ab alio. iō solus appellat ingē
nit^o. Et idē vult ad ozosū 2°. dico iḡ q̄ genitū fm v̄l
sac̄toz. put. f. significat negatōez gēitū cōiūsiue sumptū
f. pductū notando subsistēs in nā dīna sic puenit soli
patri: sicut p̄z p̄ auctoritatē Aug. iam p̄allegat.

XXVIII.

De secundo

re v̄l tñ negatiōe. r p̄p̄is ex rōne sua formali nō dicit
aliquā dignitatē nec aliquid ad dignitatē p̄tēs: r nihil
possit poni p̄p̄etas persone dīne nisi sit aliquid p̄tēs
ad dignitatē. 3° q̄ ingēitū notet aliqd p̄tēs rō
ne cui^o notati sit p̄p̄etas. B aut p̄tēs ponit ab eis
ēē fontalis plenitudo: que ē solo p̄e: in quo est ois fe
ditas rāz ad intra q̄ ad extra. C^o Sed istud arguit
p̄. q̄ ista fontalis plenitudo nō intelligit ad extra: q̄ ta
lis fecūditas ē cōis tribus: sed ad intra non ē in patre ni
si duplex fecūditas. f. ad generādū r spirādū: bec autē
fecūditas non ē aliquid nūq̄ p̄tēs in patre nisi essen
tia: cēntiam aut non p̄tēs v̄l p̄p̄ dīcatur ēē p̄p̄etas
patri. Q̄tūc aut ista fontalis plenitudo non sit aliqua po
sitūa rēlo vna in patre p̄z. q̄ tūc in patre ēēnt tres re
lationes p̄positiue. f. generatiō actiua. spiratio actiua: r il
la relatio quā circūloquimur per hoc q̄ ē fontalis pleni
tudo fecūditatis. fz sit innotata: r tūc essent quinq̄ noti
ones. qd nō p̄ceditur cōiter. saltem nō p̄ceditur i patre
tres p̄p̄ietates p̄positiue relatiue. C^o p̄terea ingēitū
non videtur notare illam fontalem plenitudinē qd nō
p̄mam fecūditatē. q̄ fm Aug. 5. de tri. c. 6. Et si p̄ filius
nō genuisset nihil p̄hibet et eū dīc ingēitū. iḡ ingēitū
p̄t p̄cedere gñatiōem actiua: multo magis etiā non
notat scōam fecūditatē: q̄ si per impossibile nō pos
set ēē pductio p modū volūtatis: adhuc tamē esset stat^o
i gñatiōe ad aliquā personam ingēitam sub p̄p̄a rō
ne. ḡ videtur q̄ illa fontalis plenitudo que nihil dīc ni
si duplicem fecūditatē: nō p̄t notari per hoc quod ē
ingēitū. 3° quia rō eozūz non videtur valere. q̄ si p̄p̄e
tas p̄sonalr diceret dignitatē simp̄l. igitur alia persona
que nō habet illam nō haberet oēm dignitatē simp̄l
citer quod ē inconueniens.

Ideo videtur

dōm q̄ ingēitū sub p̄p̄a rōne
sua: p̄t significat nō habere ge
nitōrem ē p̄p̄etas patri r sufficere importat dignita
tē. i. nō idignitatē. B. n. sufficit ad personālē p̄p̄etates q̄
nō sit indignitas: sic r p̄sonalia in dīnis non dīcūt ēē im
p̄fectiones: nō tñ p̄fectiones simp̄l. i. v̄l in q̄libet mell
us ip̄m q̄ non ip̄s. C^o Et si cōiō rāz altercatio q̄ ois op̄s
p̄p̄etates dīcere dignitatē non absolutā sed personālem.
p̄t dīc q̄ ingēitū in q̄tū negat hēre genitōrē dīc dī
gnitatē p̄sonalē p̄me p̄sone i dīnis. q̄ sicut dignitas est i
scōa persona hēre p̄ncipiū origina. ita ē dignitas i p̄i
ma p̄sona nō hēre: r tñ ista dignitas non ōz q̄ sit digni
tas formāl alicui^o p̄positiui. p̄p̄z notati per h qd est i
genitū. v̄l negatiō p̄t dīc esse dignitatis i aliquo p̄ quā
to idignitatis ēē si opposita affirmatiō ponere in eo.

Ad argumenta

h. q. C^o Ad p̄m nego miorē.
cū p̄bat p̄p̄m 2° perierme
nias. dico q̄ illa p̄na p̄bi rāz per virtutes p̄mi p̄ncipiū: b.
f. a quēdūq̄ remouet v̄nū dīctorioz de eodem dīc
reliquum: v̄l sic at̄ nō p̄t p̄cludi affirmatiua de p̄dica
to i finito seg ad negatiua de p̄dica to finito. nisi vbi illō
p̄dicatū i finitū significat negatiōem ēē gen^o dīctoria
affirmatiōi. q̄ negō i genere nō dīc dīc affirmatiōi: r tūc
non segtur. nō ē genitū. ḡ ē nō genitū nisi i negatiōe ex
tra genus. r hoc mō nō genitum nō p̄uertit cum ingēito.
licz p̄ueatur i accipiēdo nō gēitū put dīc negatōez
i genere quomodo intelligit Augu. C^o Ad scōm cēdo q̄
nulla p̄p̄etas persone fm v̄l cōem dīc aliqd ad se
nec tamē op̄s omnem p̄p̄ietatem dīcere relatiōe po
sitūe: sed sufficit q̄ vel positūe vel negatiue. si enim re
latio sit p̄sonalis r p̄p̄a alic^o p̄sone negō ē r rōnis erit p̄
sonalis p̄p̄a aly persone: r ita non ad se aut cōis tribus

Questio

hoc mō. f. negatiue ingēitū dīc relatiōem sic p̄z p̄ An
gu. i. de tri. c. 8. Et tūc ista ē falsa: oē nō genitū ē relatiū: r
tñ nō segt. ḡ nō genitū dīc aliqd ad se. fz segt q̄ v̄l dīcar
aliqd ad se v̄l negatiōem p̄p̄e relatiōis siue relatiōem ne
gatiue: r sic p̄cedit cōclusio q̄ oē nō relatiū sit relatiū po
sitūe vel negatiue. C^o Ad 3° v̄l q̄ ip̄spirabile nō dīc ali
quā dignitatē sic dīc ingēitū: r ita non ē notio. Sed B v̄l
ē falsum i se: q̄ cōis dignitatis ē i p̄e r filio nō spirari
sicut i p̄e nō gñari. Et ad p̄positū nō v̄l valere: q̄ nō
v̄l necarium ad p̄p̄etates siue ad notioez dīcere p̄p̄e di
gnitatē. C^o Ad p̄t dīc q̄ ingēitū dīc nō pductū sic expo
situm ē i p̄io orti. soloniā: r h mō ip̄spirabile: q̄ cōtinet i
eo nō ē alia notio ab eo. segt. n. nō pductū. ḡ nō spiratū.
r nō ē. ḡ nō ē alia notio. C^o Cōtra ignatiō ē tñ i patre i
spiratio at̄ ē i p̄e r filio. ḡ bec notio nō ē illa. Si ista p̄na
sit p̄cedēda erūt sex notioes nisi alia rō assignet q̄re in
spiratio nō sit notio. Et si videat ab ip̄dū p̄p̄e segt
notioes: q̄ cōiter nō ponūt tot: posset dīc q̄ loc^o ab aucte
ritate negatiue. tpe at̄ Amb. nō videt fuisse v̄litate tres no
tioes i p̄e: q̄ noluit B noie ingēit^o v̄l tpe at̄ Anl. nō v̄l
dent fuisse v̄litate due notioes p̄positiue i p̄e: q̄ nō v̄litate
v̄l spiratiua: fz illa accipit dignitates eozūz i p̄e r fi
lio: r sic antea a p̄n^o fuerūt note tres p̄p̄etates notiona
les. f. p̄ritas: filiatio r spiratio: B ex v̄bo saluatoris in
euāgelio. r Jo. i. canōica sua. tñ postea p̄uestigatōez in
notuerūt alie notioes r p̄p̄etates q̄ p̄t erat i se: fz nō pus
notet ita sicut posteriorēz p̄cesserūt plures notioes q̄
p̄ores: nō tñ p̄ores eas negauerūt: fz nō eas dixerūt. ita nō
v̄l icōueniens de posteriorēz ad illos doctores: dū tamē
possint p̄cludere illas ex dīc p̄z. C^o Ad vlti^o d̄ Amb.
p̄z p̄ magm q̄ illud vocabulū ingēit^o non erat tpe suo
ita notū v̄l ita neciūm ad exp̄ssionēz fidei: q̄ oportet
oēm catholicū eo v̄l. r p̄mā p̄sonā illa p̄p̄etate exp̄mere
erat occasio simpliciū fidelib^o erroris. q̄ v̄l dicere ali
qd ad se q̄ nō ita māifeste ip̄ozat rōne: sic ip̄ozat geni
um: r iō segt r cautū erat simpliciū fidelib^o nō v̄l il
lo vocabulū p̄p̄ hereticos malignatēs: fz h vocabulū in
se p̄p̄ie r p̄imo p̄petat patri.

Ad questionem

scōz v̄l posse q̄ sic. B mō i
telligēdo: cēntia. n. dīna an
teq̄ intelligat cōicata p̄ductiōem v̄l in aliquo itelligi
nō cōicata actu: v̄l i p̄ p̄sona p̄p̄m p̄mitatē ei^o nō gdes
cōicabilis: q̄ nō ē nō cōicabilis: fz nō actu cōicata: q̄ nō
v̄l posse cōicari alicui^o q̄i passiue: nisi p̄habeat i aliq̄ nō
cōicata sibi q̄i passiue: r h mō i isto p̄ signo i q̄ tñ intelli
git essentia i aliq̄: r ista negatiō nō cōicata actu: v̄l hēre
illā alie cōicabilis. f. n. cēntia v̄l nō cōicata actu nō
ēē cōicabilis. iḡ ip̄a v̄l nō cōicata posset ēē i pluribus:
r tūc posset ēē plures ingēitū r p̄les p̄ie p̄sone i quib^o ēē
p̄eē cēntia: r nō ēē ei^o stat^o in aliq̄ p̄io: fz si h̄r aliq̄ in
cōicabilis subsistēs i nā diuina: tūc h̄r p̄sona p̄ia. ḡ ante
oēs intellctū p̄p̄etatis posite itelligēdo solā cēntiam r
ingēitū. B ē nō cōicatu p̄ gñatiōem h̄r aliq̄ subsistēs in
cōicabilis i nā diuina ḡ ingēit^o: accipiēdo ingēitū p̄p̄ie
sicut p̄t accipi i dīnis. C^o Cōfirmat ista op̄. p̄ Augu. 5. de
tri. c. 6. vbi vult q̄ si p̄ nō genuisset nihil cū p̄hiberet di
ci ingēitū. ḡ p̄t itelligi aliq̄ ingēit^o nō itelligēdo ipsum
gñasse. itelligēdo at̄ ingēitū itelligi p̄p̄ositū incōica
bile subsistēs. ḡ v̄l q̄ p̄i^o p̄stituit ibi p̄sona p̄ ingēitūz
q̄ p̄ aliquā p̄p̄etate p̄positiua. C^o p̄. i. oī ordie cēntiali ne
gatiō ordinis ad p̄i^o v̄l immediatius p̄seg ip̄m p̄ q̄ ordie
ei^o ad scōz: q̄ illa negatiō v̄l immediatē seg ip̄m in q̄tū ta
le. iḡ s̄l r ordie p̄sonaz p̄i^o p̄ueniet p̄ie p̄sone negatiō
originis ad p̄iozē q̄ ordie ad scōam p̄sonā. ḡ p̄i^o intelli
git ingēitū q̄ gñana: r in illo p̄iozē itelligit p̄sona incōi
cabilis i nā diuina. C^o p̄. si fm imaginatiōem p̄p̄oz non

Secunda

102

ēē in dīnis: nisi v̄nū suppositū absolutū: p̄stitueretur p̄
cēntia absc̄ p̄p̄ietate p̄positiua: r si aliq̄ p̄curreret non
ēē nisi illa negatiua q̄ ēē nō ēē ab alio. ḡ v̄l q̄ cūz origo
posita i dīnis nihil auferat ip̄i cēntie: nec ēē hūic p̄p̄ie
tati negatiue nō ēē ab alio. ḡ ip̄a poterit mō aliq̄ perso
na cōstitui. C^o Et si obiciat quō sola p̄gatiō poterit cō
stituire p̄sonā dīnā. C^o R̄ndet: q̄ p̄sona icludit cēntia
dinam q̄ ē cōicabilis. r cū B aliqd qd est incōicabile p̄ B
q̄ h̄z nām i se h̄z in se oēm p̄fectionē positiua q̄ p̄t poni
i ip̄a. p̄ negatiōem at̄ cōintellectā p̄t hēre rōem icōicabi
lis. r h̄ maxie si icōicabilitas nō dīc nisi aliquā negatiō
nē i gñe. C^o Cōtra istā viā arguit sic. nulla negatiō ē de
se icōicabilis: q̄ sicut nō ē de se vna neq̄ idiuisibilis ali
qua idiuisione: sic nō ē de se h̄ r icōicabilis. sed tñ p̄ af
firmatiōem cui p̄io repugnat diuidi. r p̄ negatiōi cō
ueniē nō diuidi. r iō negatiōi nō puenit p̄io nō diuidi.
sed p̄ter. ita ēē v̄l de incōicabili: q̄ cōicari nō repugnat
negatiōi de se: fz tñ p̄ aliquā affirmatiōem cui p̄uenit
talis icōicabilitas. ḡ negō nō negatiōem positiua q̄ p̄t poni
C^o p̄. nulla negatiō ē p̄p̄ia alicui subo nisi p̄ aliquā affir
matiōem. p̄p̄ia ei quā segt talis negō. ḡ p̄ie p̄sone non
ē p̄p̄ia ista negatiō nō ēē ab alio: nisi q̄ eidē p̄p̄ia ē ali
qua affirmatiō p̄ioz quā segt ista negatiō. ista affirma
tio p̄ioz nō p̄t ēē cēntia. ḡ aliq̄ p̄p̄ietas positiua. C^o p̄. si p̄ia p̄sona sit incōicabilis formāl negatiōe. r scōa est
incōicabilis relatiue positiua. f. filiatiōe. r 3° s̄l r spiratiōe
passiua. ḡ nō v̄niformiter se h̄nt iste p̄sone i rōne p̄sona
litas neq̄ s̄l r eq̄ positiue p̄sone. nec eq̄ p̄fecte iquātuz
p̄sone: q̄ nō ē eq̄ p̄fecta p̄sonalitas negatiua: r p̄p̄ietas
aliq̄ positiua. Iste rōnes fz forte nō p̄uincerent aduersa
rium q̄n possēt solui. tñ q̄ nō v̄l p̄habile p̄sonā p̄imaz
p̄stitui sola negatiōe formāl. v̄l negatiōe formāl esse
p̄sonā. ideo p̄t p̄cedi p̄clusio istarum rationum.

Ad argumentū

i oppositū dico sic dē ē dī.
26. q̄ ly p̄ter nō excludit ali
qua p̄sonalia. fz excludit cēntialia: r icludit i p̄p̄ietate
iclusa oē p̄sonale illi^o p̄one. v̄l r i ingñatiōe icludit tā
p̄ritas q̄ spiratio actiua: v̄l ē i p̄e. r oia p̄sonalia q̄ cōue
niunt p̄i. Qd ēē p̄bat per eū alibi vbi notat paternitatē
filiatiōē r p̄cessionē. ḡ nō itēdebat in p̄io loco solas il
las tres ēē p̄p̄ietates p̄sonales. nec etiā itēdebat illas
tres p̄stitutas ēē personales. sed p̄ illas itēdebat oēs
als: r q̄ oia cēntialia q̄ excludūt p̄ li p̄ter s̄l v̄nū i trib^o.

Ad argumenta

p̄ op̄. p̄ia q̄i arguitur per
Aug. de p̄ritate ingēitū ad
p̄ritatem. R̄ndeo aliq̄ p̄riatio nō notat affirmati
onē: r tñ nūq̄ uest formāl p̄riatio v̄l p̄p̄ia nisi p̄riatio
tio insit formāl talis positiō. Exēplū. cecus nō p̄no
tat nisi oculū q̄ est cōe subm cecitatis r v̄sionis. r tamē
nūquā uest oculo p̄ solā rōnem oculi: sed per aliquā aliā
entitatē positiua: quā p̄seg ista puatio: puta p̄ talē mix
tiōem i oculo cū q̄ nō possit stare v̄sio. Ita p̄t dīc hic: q̄
lz ingēitū nō notet nisi aliquā personam subsistētem i
cēntia dīna: tñ ista affirmatiō nō ē tota rō ibēntie b^o
negationis que ē ingēitū. sed oportet in re aliam p̄o
p̄rietatem positiua: aliq̄ modo p̄cedere ingēitūz:
per quam insit: licet non cōnotetur per ingēitū tanq̄
aliquod propriū subm. r fm hoc dictum Augu. debet
intelligi q̄ ingēitū quātum est de per se rōne ingēitū non
notat p̄ez nō tñ p̄t uest p̄p̄ie i re: nisi affirmatiō ista
vel aliq̄ aliā absoluta vel relatiua sit q̄i rō ibēntie ei^o.
C^o Ad 2° dī q̄ ista p̄positio ē vera de p̄io in ordine qd
ē ad se. cuius. f. esse non est esse ad scōm. ita non est i ordi
ne personarū habētū eādē nām v̄l in p̄posito. q̄ hic
p̄imā p̄sonā ēē ē ordie ei^o ad scōam. r iō ordie ad scōam
q̄i p̄cedit negatiōē p̄ncipiū sic p̄stitutū formale alicui

Distinctionis

ius entis positum pcedit i eo negationem alie entis sibi repugnati. Ad 3m si eest ita fm imaginatiem phoru...

Aliqua rone positua ad scdam psona: q non: arguitur pmo qz pma psona pntelligit in ee...

Hic comuniter stionis. sz pp difficultate pmi argumeti distiguit de ipa relone pstitue pma psonaz...

Contra istud. Propetas vt ppetas e aliq eti: tas: aliogn no constitueret aliq...

XXVIII.

Aliter distinguitur de rone vt relo est 7. S. 26. vt origo e. r pntur q...

Contra hoc obicitur: qz origo vt origo non e ppa forma nec psona in qua e nec...

Alio modo dicitur sic ead actio pr diuersimode itelligit: in qtu aptitudinalis: in qtu...

Contra istud pma psona no pstituit ppetate habet min pfecte ee posituum qz beat ppetas pstituta z psona: qz tuc no videt ee...

Questio

Aliter ponitur tenedo cōclusionē oppositas istis trib op. i. q. pma per: sona no constituitur relone aliq ad scdam personā: z hoc...

Ad questionem ista cui no plz vltia opi. de opsonis absolutis pr dici te nēdo cōez viā: supponēdo. i. psonas ee relatiuas: qz p...

Tertia

est simul nā cū eodē: eo modo quo similtas nāe regit ad correlatiua. Doc 2: sic persuadet: qz pozitaz nāe...

Sed tunc est aliud dubiū qd tactum est istas tres opi. i. quo eē tia determinat ad primā subsistentiā. Ad hoc dico...

quid sit positus originis...

non bene

Relatio no potest de se habere finem...

positio eēntia diuina nō bz aliquā subsistētia vnā pmas
i. adequatā sibi: quia tūc nō posset eē ī alia: sed sic ade-
quātur tres subsistentie illi nāe: q̄ tñ in istis tribus ē or-
do in habēdo nām: ⁊ iō eēntia vna pmitate. s. immedia-
tionis respicit p̄mū illoꝝ ordinatoꝝ: ita q̄ sicut essentia
ex se primo eēt ī tribus si eēt in eis sine ordine: ⁊ hoc tā
pmitate adēquatiōis q̄ pmitate immediatiōis: ita nū
ex se ē ī trib⁹ pmitate adēquatiōis: s; nō pmitate ordi-
nis immediatiōis: sed p̄i⁹ ī prio illoꝝ ⁊ v̄tute illius ī alijs
quib⁹ cōicat ab illo prio. ¶ Cū igr queris p quid ē essen-
tia in p̄ia persona. dico q̄ ex se: ⁊ si adhuc velis dicere
q̄ non: sē p p̄prietatē determinantē: eadē q̄stio eēt per
qd determinaret ad p̄prietatē determinatē siue p quid
primo pullulat in eētia illa p̄prias: ⁊ tunc vel oꝝ pce-
dere in infinitū: vel oꝝ stare q̄ eēntia que de se esset pri-
mo. i. adequatē ī trib⁹: ⁊ eēt de se immediate ī trib⁹ si
non haberet ordinem q̄ ipsa ē de se immediate ī prio illoꝝ
trium habētium ordinē. ¶ Et si q̄ras. vnde determina-
tur eēntia ad p̄iam personā: ⁊ si ex se determinatur. q̄
nō pōt eē in alia. ¶ R̄sideo. determinatio duplex ē op-
posita duplici indeterminatiōi: vna indeterminatiō ē ad
opposita dictionē: sicut mā ē indeterminata ad formā
⁊ ad priuationē: alia ē ad diuersa positiua q̄ tñ stat cū d-
terminatiōe ad alterā partē vtriusq̄ dictionis. Exem-
plum b⁹ scōi: sicut sol ē determinatus ad producēdū
vern⁹: ⁊ plātā tanq̄ ad diuersa positiua: cū tñ s; se sit
determinat⁹ ad alterā partē dictionis tam b⁹ q̄ ill⁹: si
cur si eēt agens particulare tñ natum producere vnicū
illoꝝ tñ: dico tunc in p̄posito q̄ eēntia de se determi-
natur ad p̄iam personā determinatiōe opposita inde-
terminatiōi p̄me que ē ad contradictoria: nō tñ deter-
minatiōe opposita scōe indeterminatiōi: q̄ illa nō sta-
ret cū illimitatiōe ad plura. ¶ Et p hoc p̄z ad arg⁹: si ex
se determinatur ad istam. igr non pōt eē in alia. cōtra te-
net loquēdo de determinatiōe scōe que opponit illimi-
tatiōi ad plura: ⁊ b̄ mō non determinat eēntia ad vnā
sed ad tres subsistentias: q̄ illa determinatiō ē ad p̄mū
adequat⁹: nō tñ t̄z cōtra loquēdo de determinatiōe prio
modo: q̄ illa ē ad p̄mū immediatū nō adequatū: et
stat cum illimitatiōe indeterminati ad plura.

Ad primum argumētū pncipale pz ex dictis: qz pmi suppositū pcedit scdm origie: z tñ sūt fil' nā sicut regit' ad relatiua. ¶ Et cum arguis qz pmi suppositum pcedit gñatiōem. igr' z scdm. ¶ Rñdeo qz in ante pōt intelligi gñatio actiua z passiua: si gñatio actiua nego. imo pmi suppositū ē generatiōe actiua subsistēs. qz quocūqz intelligatur illa relatio nō ē ofia in re dicēdo patrē subsistere vel gñatiōē subsistere vel gñantes subsistere. Si āt intelligat in ante de gñatiōe passiua pcedo qz p'ia p'ona sicut origine pcedit filium: ita pcedit origie gñatiōem passiua. ¶ Et cuz arguit sic. fili' pcedit eandē gñatiōez passiua qz ē fil' cū p're: ista p'ia nō valz. qz nō ē isto mō fil' cū p're quō p'r ē pōz gñatiōez passiua. fili'. n. est fil' cū p're nā: sicut p'inet ad correlatiua: p'r āt pcedit gñatiōem passiua nō sic s3 origie. Nūc āt ista p'pō qz cūqz aliq' sūt fil' quocūqz ē vnuz pus: z reliquū: falsa ē nisi itelligat de simultate eiusdē rōnis cū illa pōzitate z posteriozitate sicut ista ē falsa: si aliq' sūt fil' tpe qe quid ē prius nā vno z reliquo. Sed ista ē vā: si ista sunt fil' tpe quicqd est prius tpe vno z altero. ¶ Ad scdm arg' dico qz vera ē illa maior i ordine cēntiariū: qz ibi itelligit i perfectiōib' gñatiuinis z stat' ē ad pfectiōem gñatiua i finitā q ē absolutā. Sed in psonis habētib' eandē nām distinctā tñ p origine sicut oz itelligere in pposito fm cōm opi. p'pō maior est falsa. qz ibi p' p'cise ē illd: qd ē formalr p' ē ad scdm.

CEst preterea aliud nomē multiplices notās
relonē. s. p̄cipiū. Dicit enī p̄cipiū semper
ad aliquid: ⁊ dī p̄ p̄ncipiū: ⁊ filius p̄n-
cipiū: ⁊ sp̄s sanctus p̄ncipiū: sed differēter.
Nā p̄ dī p̄ncipiū ad filiū ⁊ ad sp̄s sanctū.
Vñ Aug. in. iiii. lib. dē trini. ait. Pater ē p̄-
cipiū totius diuinitatis vel ōmelius dī deita-
tis: quia ipse ē a nullo. Non enim h̄z de quo
fit: vel de quo p̄cedat: sed ab eo ⁊ fili⁹ ⁊ geni-
tus: ⁊ sp̄s sanctus p̄cedit. Non ergo dī p̄-
cipiū totius deitatis: q̄ vel sui vel diuine esse-
tie p̄ncipiū sit: sed q̄ p̄ncipiū est fili⁹ ⁊
sp̄s sancti: in quibus singulis tota diuinitas
ē. Filius ad sp̄s sanctum dicit p̄cipiū. Spi-
ritus s̄o sanctus non dicit p̄ncipiū nisi ad
creaturas: ad quas pater ē ⁊ dicit p̄ncipiū ⁊
filius ⁊ trinitas ipsa simul: ⁊ singul⁹ perso-
narum p̄ncipiū dicit creaturaz. Pater
ergo p̄ncipiū ē s̄ne p̄ncipio. Filius p̄n-
cipiū de p̄ncipio. Sp̄s sanctus p̄ncipiū
de vtroq; .i. de patre ⁊ filio. **C. Bi. xxxix.**

Arca diffinitionem. 29. Quero verus
p^rincipio sumpto personaliter et non aliter et
sumpto et est. Alter. q^{uo}d non: q^{uo}d si prin-
cipium est vni^{us} rōnis. hoc non triplici-
ter sumptum: ergo principiat essent
vni^{us} rōnis. hoc est falsum: q^{uo}d nec fili^{us}
p^rincipiatur vno modo: nec creatura co-
lōtra se^gu^g creat^{ur}a. igit^r p^rincipiās. g^{en}erā-
tirās. igit^r p^rincipiāns: et non e^{ss}e conuerso. et
o^{mn}ia antecedentia.

Ad istam questionē dico q^d p^rncipium nō d^r vnu
uocē de p^rn^o cēntial^r z notional^r z p^rso
naliter sūpt^o. z b^e loquēdo de relationē q^d p^r se significat
b^e noie p^rn^o z accipiedo p^rim^o p^rncipiū: non p^r eo q^d
p^rncipiat siue p^r principio q^d s^z quē. z rō ē: z p^rim^o cēn
tial^r sumptū: nō dicit nisi relōnez rōnis non realē: quia
nō ē realis relatio dei ad creaturā: vt ex dissequētī pate
bit: vt at accipit ad itra notional^r vel p^rsonal^r dicit rela
tiōem realē: relōni at reali z rōnis nō ē cōc aliqd idē q^d
ē i vno rei: z i alio rōis: q^ri cō ē s^z q^d talē: z i q^d ē sim
pl^r tale inq^rtū tale nō ē cōc vniūcū illud q^d accipitur
i cis fm q^d z simpl^r. rō at realis ē simpl^r relō: z relatio
rōnis ē fm q^d relō. q^ri sic ē in rōnē ē cē s^z q^d d^r. ita refer
ri fm rōnem siue p^rari a rōnē ē referri v^o p^rari fm q^d
g^r nō ē p^rim^o vniūcū istis. Si at loq^mur de p^rim^o ad in
tra: vt ē p^rsonale z notidale v^o q^d cis possit cē rō p^ricipi
cōis vniūcōe sic p^rnitati z filiatōi p^r hoc quod ē relatio
originis ē cōc vniūcōe sicut tactum ē supra dist. 23. de
de cōi vniūcōe p^rsona in quātum p^rsonē.

Ad argumenta primū pbat q non ē princī
pionale. Rñdeo q in creaturis aliq duo distincta spe
cie dicū: ē alteri rōnis: tñ p̄ abstrahi ab eis vñū cōe
vñi rōnis sic gen. ita i pposito iste pductiōes gñatio r
spiratio sūt alteri rōis loquēdo de p̄p̄is rōnib eaz: tñ
pōt aliquod vñū cōe abstrahi ab eis: t eodem modo
de hoc cōi quod est princīpiuz: ipsum potest ēē cōmune
vñius rōnis: Is illa de qb d̄r sūt alteri rōis rationis loquē
do de p̄p̄is rōnib eoz. ¶ Et si obiciat q B q tunc est

¶ Iste i oinis de B tactu ē. s. di. xxiij. . C Arg^m ad oppositu
pbat cōitatē b^o qd ē p^m ad tale: t tale p^m sicut probat
vniuocatiōem ad p^m intra ⁊ extra. iō pōt rīderi q nō
segt. creas. g pncipiās: ⁊ gñans g pncipiās: accipiēdo pnci
pians p aliquo xceptu vniuoco simplr: qz pncipians
qd ifert ad B qd ē creans. vt dī de deo: dīc tñ resonem
rōnis: pncipiās at qd ifert ex gñante dīc rōnē realem.
¶ Sunt enī quedā q ex tpe de deo dīcūt: ei qz
cpaliter pueniūt sine sui mutatiōe: ⁊ relatiue
dicunt hz accidēs: nō qd accidit deo. s quod
accidit creaturis: vt creator: dñs: refugium
darum vel donatū: ⁊ bmoī. De his Aug. in
.v. lib. de trini. ait. Creato^r relatiue dī ad cre
aturā sicut dñs ad seruū. Item non aliquem
moueat q spūssanctus cū sit cōtern^r patri ⁊
filio: dī tñ aliqd ex tpe: veluti hoc ipsum qd
donatuz dīctm^r. Nā sempiternē spūssanctus
ē donū cpaliter at donatū. Et si dñs nō dī ni
si cū bfe incipit seruū: et ista appellatio relati
ua ex tpe ē deo. Nō enī sempiterna creatura
ē: cui^r ille dñs est. ergo dñm eē nō sempiter
nū hz: ne cogamur et creaturā sempiternam
dicere: qz ille sempiternē nō dñaret: nisi etia
ista sempiternē famularet. Sicut at non pōt
esse seruus qui non hz dominū: sic nec domi
nus qui nō habet seruū. ¶ Bi. xxxc.

In distinctione 3. 30. p. 1. quero
vtrū de deo dicat aliqua rela
tio ex tpe. q. nō. q. 2. q. 3. de deo dicat est
de⁹. igr̃ ē eternū. nō igr̃ nouū. nec p. nīs
ex tpe. ¶ **C**. nībil eternū dī de t. p. ali. ḡ
nec e⁹. ¶ **C**. factio nō vī ē sine muta
tione. ḡ de⁹. q. ē imutabilis nō fit aliqd.
sed si aliq̃ res noua diceret de eo posset dici fieri s. istā
resonē. ¶ **C**. Oppositū p. 3. Aug. 5. de tri. c. vlti. 7 p. rōnem
q. relatiua sunt sū nā. ḡ relatiuus in creaturis ex tēpo
re ad deū cōsidēt rōnes i deo ex tpe. ¶ **C**. Qd. ¶ **I**

Secundo quero. vtrum dei ad creaturam possit esse aliq̄ reso realis: q̄ sic: qz de^r ex nā rei absq̄ consideratione intellectus ē oipotens nō oīfens. ista. n. ponūt i deo sicut attributa dicētia i deo pfectionem simplr: oē tale est tibi fm nām rei: fm An⁸. mon. ca. i. s. ista ab dicūt īspcūz ad creaturā pōle i scibile. ḡ rē. ¶ P. de^r ab eterno voluit oē creādū ē p eo tpe pzo q̄ postea creauit: i istud velle creaturā includit reſonē: i tñ nō rōnis. pbo. qz pūs potuit velle creaturā q̄ intelligere se vel le eā. nō. n. qz sciuit creaturā. iō voluit eā. s. qz voluit eā: iō sciuit eā se velle. igf ista reso eterna voluntatis dei ad creaturam ē realis: qm nō est in volūtate p actū alicui⁹ i intellectus cōparātis eam ad aliqd. ¶ P. relationes fundate sup quatitatē sūt rōes reales. ex s. metaphice. igf ineq̄litas dei ad creaturā fūdatur sup quatitatē vtrius in deo. s. sup ifinitatē magnitudinis ei⁹: i sup magnitudinem vtrius creatura. s. magnitudinē finitā creaturę rē rōis real. ¶ Cōfirmat rō. qz magnitudo i deo ē fundamētū equalitatis que est realis relatio ad itra: magnitudo ē creaturę est fundamētū reſonis realis in creatura. ergo cōparando hanc magnitudinē ad illam vī q̄ bitudo fūdatur super ista sit realis. ¶ P. terea relatiōes scōi mo di relatiuoz que. s. fundātur sup actiōem i passionē sūt

retones reales, sed tales sunt retones dei ad creaturam
inquantū cā et effectus, igr. ¶ Si dices non ē vey nisi in Durant
agentib⁹ nālib⁹. ¶ Cōtra, igr. volūtas creata non hēbit dus i pre
bitudinē realē ad suū effm. ¶ Preterea, sicut forma ē sēū vi.
in aliquo: ita denotat illud, ergo si non est aliqua relo in
deo ad creaturā realr. deus nō ē realr. Peato: creature.
qđ vī absurdū. ¶ Contra, relo realis ē ad terminū fm
eē eius reale. s; termin⁹ necessario epigīt ad relationē
realem, ergo si deus referatur realiter ad creaturā: crea
tura fm eē reale fuisset eterna.

Ad primam questionē dī q̄ nulla ē in deo no-
ua relō: q̄ sicut actio ē eadē licet
dīuersimode cōsiderata: vt in aptitudīe: vt in pō: vt p̄s:
vt p̄terita: vt futura: ita relō fundata sup actiōem sic et
sic cōsideratā ē eadē relō: eandē igitur relationem dīc in
deo ip̄s ē creatiūū z creantem. sed eternalr fuit crea-
tiūū. g cū dī creats nō ē in eo relō noua: s̄ noua appella-
tio relatiua. ¶ Qd cōfirmatur p̄ Aug. 5. d. tri. vlti. c. vbi po-
nitur v̄ nouā appellatiōem dicere q̄ relatiōem.

Ad secundam q̄stiones dī q̄ illud qd̄ reāl̄ ē 1° dī. qno. 3.4.4.
relatū ē reāl̄ ordinatū: sic albe
do que ē rō referēdī reāl̄ ad aliā albedinē ē nāl̄iter or
dinatā ad illā p eo q̄ aliquā pfectiōem h̄z ista ab illa i
quātū i eis nā pfectior sūt q̄ in altera eaz: oē aut̄ nāl̄i
ter ordinatū depēdet ab illo ad qd̄ nāl̄iter ordinatur p
quāto expectat illud: vt in ipso fundet̄ relo ad illud: r
si dī pfectior ē mutabile: qz depēdētia nō ē sine pōlitare
ad actū: r si mutabile igr̄ ipfectū: qz carēs illa pfectione
ad quā mutat̄: r si ipfectū igr̄ illimitatū. qd̄ p ad vlti^m f
reāl̄ relatū ḡ limitatū. Et qz posset istari qz tūc nō esset
rlo realis i dīnis. iō vī exponēda illa pōitio d̄ relato
aliud i nā: si. n. reāl̄ referat̄ ad aliqd̄ qd̄ ē idē reāl̄ ei in
nā: nō oī qz depēdeat: qz nō expectat aliqd̄ aliō a se i nā.
vt i eo fundet̄ rlo. Tūc ad ppositū: cum de^o nō sit enō i
pfectū nec mutabile r depēdēs rē. q̄ non ē relatūz ad ali
quid aliud a se. igr̄ nō relatum ad creaturam.

Contra istam opinionē q̄tū ad illud qđ dicit
ad p̄mā q̄nēs: si reſo actualis.
et aptitudinalis ſint eadē: et p̄ hoc nō ſit aliq̄ reſo noua
actualis dei ad creaturā. ḡ pari rōne nō ē aliq̄ r̄ſo noua
creature ad deū: q̄ aptitudinali i deo cor̄r̄idebat aptitu-
dinalis i creatura: ſic actuali actualis: et tūc ſi erāt eadē i
deo aptitudinalis et actualis pari rōne aptitudinalis illa i
creatura erit eadē cū actuali: et ita nulla noua in vno ex
extr̄o ſic nec i alio: p̄ns v̄ abſolutū f̄z vitatē: q̄ tūc nulla
eēntia eēt noua: nec aliqđ abſolutū nouū: ip̄ſe ē. n. ſū
dam̄tū eē nouū et r̄ſonē eē eternā f̄z illud ſūdam̄tū. Et
ē ſeq̄ ip̄ſe f̄z eos: q̄ tūc cū oīa ſint illō qđ ſūt p̄ reſpec-
tū ad deū vt ad cāz exēplare v̄ vt ad cāz efficiētē. ſeq̄
q̄ oīa ſūt eternā: et nihil nouū: q̄ ſi nō reſp̄cūs nec abſo-
lutū. q̄ ſi nullus reſp̄cūs p̄t eē etern⁹ ſine eternitate fun-
dam̄ti: nec nou⁹ ſine nouitate ſūdam̄ti. Sp̄aliter ē v̄
p̄ns icōueniēs f̄z iſtos. q̄ dicit eē exiſtē dicer̄ reſpectus
ad cāz efficiētē vt efficiēs ē: illud ē v̄ reſp̄cūs erit nou⁹
v̄m v̄l nihil erit nou⁹ p̄ creatiōes: et n̄ ille reſp̄cūs i cre-
atura ē i op̄atiōe ad deū. ḡ nō obſtāt reſonē aptitudina-
li p̄cedēte vt aptitudinalis ē: p̄t actual⁹ eē noua tāq̄ alia
ab illa aptitudinali. ¶ P̄. nō p̄t eē eadē reſo niſi ſit inter
eadē extr̄ea: nūc at̄ iſtels dīn⁹ nō t̄m ab eterno itellexit
aliaz at̄ r̄p̄i: vt p̄ſez. p̄ tāto tpe an̄q̄ creare: ſz itellexit
eē: vt actu exiſtētem p̄ illo iſtati creatiōis. p̄ q̄ exiſtēt: iſtō
at̄ intelligibile v̄t eē diſtinctū ab iſto itelligibili in rōne
intelligibilis: q̄ v̄t aliud intelligibile eē p̄ſe et actuale
aīe: q̄ p̄nt eē duo actus intelligendi circa illa: q̄ v̄trūq̄
p̄t intelligi cum oppoſito alterius. ergo reſpectu intel-
lect⁹ diuini ſūt duo intelligibilia ſm̄ duos act⁹ ſm̄ rōez.

ntro no est aliqua
latio ad occurrere Fidei

1. 3-4
 2.
 3. 52
 4.
 5. 8

[illegible]

Quātū ad primā additionē relatiōis realis
negat. B. cē fūdāmētū rea-
le: qz dicif q magnitudo q̄ est fundamētū cōlūtatīs trā-
fit in eēntiā s̄m Aug. 5. de tri. c. 8. ⁊ alibi in multis locis.
⁊ ita nō manet sub rōne magnitudinis: nisi s̄m rōnem.
¶ S3 istud. eēntiā diuina yr est p^m obm ipsi⁹ intē⁹ di-
uini vīsa p̄ma cognitiōe intuitiua aī oēm negatiōē cu-
iūscūq̄ intē⁹ est obm beatifici illi⁹ intellectē⁹: qz ille nō
beatificat p actū negociatiūū. igit ex se absq̄ oi negati-
atiōe intē⁹ est formalit̄ infinita: qz nihil btificat: nisi for-
malit̄ infinitū. q̄ est ibi magnitudo v̄turis: imo infinitas
magnitudinis ex nā rei. ¶ Itē intē⁹ anteq̄ intelligat ali-
quid itelligere v̄el negociari est cōprehensūū illi⁹ eēn-
tiē yr p̄mi obit: ⁊ ita ex hoc vi negatiōis circa illud po-
tens est reducere oēs relatiōes in actū q̄ p̄it circa illaz
essentiā cōsiderari. igit ex nā rei ille intellectus est ifinit⁹.
igit ⁊ essentiā in qua fundat. ¶ S. rō illorū nō valet: qz
h3 q̄ritas accēntialis dicat aliqd additū nāe subti. ⁊ iō ipa
nō possit manere sub rōne sua formalit̄: ⁊ trāfire in essen-
tiam s̄m idētitatē: tū magnitudo v̄turis in oi ente tran-
sit in illud cui⁹ est p idētitatē etiā in creatura. pbo. si. n.
angelus h3 aliquā magnitudinē v̄turis: de q̄ dic̄ Augu.
6. de tri. c. 7. vel. zz. in his. n. que nō mole magna sūt:
hoc est maius eē qd melius. si ista magnitudo pfectiōis
lis nō sit idē eēntiē circūscribat ab ipsa essentiā. ipa es-
sentiā remanente. quero quē gradū perfectionis tenet

in ente vel in entibus. nihil. n. est nisi aliquē gradus de-
terminatū pfectōis habeat iter entia. g. adhuc manet i
ipsa cēntia magnitudo vtutis q. d. sic vel sic pfectū ena.
ista igit qstias in oibus trāsīt p idēitatē: r. cū hoc ma-
ner in oibus fm rōnes ppriā inqstū est fundamētū eq-
litarū vel icq. litarū pfectōalis i entib. nā p istā. vñū ens
ē eqle vel icqle alteri f3 pfectōne: q. rō talis qstiat est
dicere modū itrfecū illi pfectōis ē ē. r. ex B q. dīc mo-
dū manet: ex B at q. dīc itrfecū p idēitatē trāsīt in eē-
tiam cuius est. Dico igitur ad hoc q. est fundamētū eq-
litaris reā: ex nā rei: nō tm remotū: qd est eēntia: f3 p
nōnū qd ē magnitudo: siue spāl? qd est infinitas.

Secundam principale. f. q. ista relatio regnat ex-
trema reali distincta p. p. hyl. vt
dictu est opponedo. ¶ Et p. Aug. 6. de tri. c. 9. q. in filio
est p. eqlitas: qd no est vtz si aliq plona posset vni eq/
lis ad se. tuc. n. pr pus eet eqlis: f. q. eqlitas no pot itelli
gi sine distinctione: 7 pma distinctio est iter prem 7 filius
pducto filio. id est in co pma eqlitas terminatiue 7 qsi
subiectiue accipiedo illa eqlitate q filii est eqlis patri.
¶ Hoc etiā pbat p. hoc q. relationes origis ponunt rea-
les: 7 tñ no pexigut distinctionē extremor: sed qsi for-
malr causant ea. iste aut relones illā distinctionē quasi
causara p relones origis psupponit: sic coit. ponit
iste no pnt pullulare in eentia nisi iaz pexistib? reloni-
bus origis in ea. igit ista videtur magis regere distin-
cta extrema q. relationes origis: vl salte3 no min? ¶ Et
si obiciat: q. iste no sūt alteri? rōnis sicut ille origis. hoc
no pcludit nisi q. no distiguunt spē. in creaturis aut no
tñ relones supponit 7 suppositioes sūt reales vbi extre-
ma differēt specificē: f. et relones cōes sūt reales in ex-
tremis vbi extrema differūt numero. q. hic sufficit disti-
ctio realis numeralis in extremis ad realitate3 relatio-
num cōiunūti sicut ad distinctione3 relationū origis
que quasi specie differunt.

Quātū ad tertiā additiones vñ q̄ ista relatio
est q̄ psonas ex nā rei sine
oī p̄p̄tione p aliquā potētia extrinsecā pparatē. q̄. n. p̄
generādo cōicāt filio p̄fecte suā eētia. iō cōicāt sibi cā.
de 3 magnitudine īfinita. sicut dicit Aug. 3. max^m. lib. 3. c.
3. vel. 19. vel. 18. ¶ Si dicas ingr eo ipso p̄ maior ē filio
q̄ p̄ genuit. Lito rñdeo. imo iō p̄ nō est maior filio: q̄
eq̄le genuit. nō vñ igit ēē aliq̄ rō q̄re eēlitas p̄ris ad fili
um nō debeat poni rēlo realis. ¶ Lōsitr pōt dici de sili
tudie sicut in creaturis ē duplex silitudo. scēntialis ē
driam specificā r accēntialis ēm aliquā q̄litate accēntalē:
l3 p̄ma negē in p̄posito: q̄ de nō b3 aliquā drias speci
ficā: tū q̄ si illud qd est dria specificā in creatura eēt to
ta eētia īdiuidui nihil min⁹ eēt for⁹ respectu īdiuidui.
iō nihil min⁹ esset respect⁹ silitudinis tūc ē mō. 3ō videt
ibi p̄p̄e p̄cedi silitudo ēm eētia: nō inq̄stū qd sed
inq̄stū est act⁹ r q̄si forma q̄ p̄lone sūt de⁹. r etiā silitu
do ēm attributa oīa q̄ sūt q̄si p̄p̄tates bui⁹ nāe. sic dicit
Dam. c. 5. nō nām: f3 q̄ circa nās sūt dicūt: r tūc sic ex nā
rei est fundamētū eēlitas: r p̄fictio realis extremoz.
Ista rēlo sine ope itellē: ita est de silitudine. ¶ De idē
tate ēt dici pōt q̄ ipsa dupl^r accipit in dīnis. vno mō
eiūsdē p̄lone ad se: sicut p̄ est idē sibi. alio mō vni⁹ p̄lo
ne ad aliā: sicut p̄r ē idē filio r ecōuerso. de p̄ma idētitā
te alias. de 2⁹ pōt dici sicut de alijs q̄ est realis: q̄ ibi est
vera vnitās ex nā rei: r sufficiēs distictio extremoz: nec
vñ necīa p̄p̄atio itellē ad eē bui⁹ idētitatē. Et si idētitas
eiūsdē suppositi ad se in creaturis sit rēlo rōnis tātū q̄
tū ad fundamētū: tūc nunq̄ ē vā r p̄fecta idētitas: nisi i
deo tū. nā fortis ad se nō ē p̄fecta idētitas: q̄ rōnis tū.
r ita oīs talis est ens ēm qd: nec fortis ad platōē est p̄

fecta idēitas: qz nō fundat in pfecta vnitate. bic autēz
patris ad filiū idēitas est pfecta q̄tū ad fundamentū:
qz patris ad filiū est pfecta vnitas ⁊ pfecta realis idēi-
tas: qz realis dīfīncio ⁊ sufficiēs extremoz. ¶ S3 de
equalitate sūt duo dubia. pmo. n. videt q nō est refo di-
stincta ab idēitate ⁊ silitudie: qz sicut dictū est alias īfi-
nitas nō est spāle attributū: s3 dīc modū ītrīnsecū cuius
attributi: ⁊ pari rōne magnitudo q̄ sīc pīcīt īdīstīcte qd ī
fīnitū dīc dīstīcte. g magnitudo cēntīe nō dīstīnguitur
ab cēntīa. nec etiā illa dīstīctīōe q̄ est īter attributa: ⁊
p cōis eq̄litas s3 illā magnitudīnē nō dīstīnguit ab idē-
tate q̄ est fīm cēntīā. sīlīr magnitudo sapīe nō dīstīnguitur
a sapīa illa dīstīctīōe q̄ est īter attributa. g eq̄litas s3
magnitudīnē sapīe nō dīstīnguit a silitudīe fīm sapīaz.
ois aut magnitudo est vel cēntīe fīm quā ppe est idēti-
tas vel attributi fīm quā alicui⁹ est silitudo. g nulla vi-
detur ppe eq̄litas ēē ī dīuīnis dīstīcta ab idēitate ⁊
silitudīe. ¶ S. si ē qdlibet attributū h3 suaz magnitudī-
nē ppar: sup̄a quā vī fundari eq̄litas. īgit tō crunt
eq̄litates psonaz quot sūt attributa. ¶ Ad p̄m pōt xēdi.
qz sicut ī creaturis pōt ēē silitudo sīne equalitate:
sicut remissus albus est sīle ītēso albo: s3 nō pfecte. non
aut ecōuerso pōt ēē sīne silitudīe eq̄litas. ⁊ hoc ī for⁹ il-
la ī qua aliqua nata sūt ppassīlari. iō pparādo aliqua ī for-
ma fīm quā nata est ēē silitudo. eq̄litas vī q̄sī dētermī-
re silitudīnē ⁊ fundamētū silitudīs. ita pōt cōcedī h qz
eq̄litas nō ita dīstīnguit ab idēitate ⁊ silitudīe: sicut il-
la īter se. s3 qz ipsa dicat p̄puz modū fundamētī vtriusqz
illaz duaz relationū: ⁊ q̄sī etiā modū p̄puz vtriusqz
rektionis. s. qz tā idēitas qz silitudo sūt pfecta: qz sī p̄pōle
p̄r haberet dēitate maiorē ⁊ fili⁹ minorē ēēt aliq̄ idēti-
tas: s3 qz fundamētū idētitatis nō hēret eādēz magni-
tudīnez nō ēēt idēitas pfecta: qz nec cū eq̄litate. sīmlīr
sī p̄pōle pater hēret maiorēz scīaz ⁊ fili⁹ minorē: cēnt
aliquo mō sīles: s3 qz dēficeret modus ille fundamētī
.s. magnitudo pfecta: iō nō ēē silitudo pfecta. Nūc aut
magnitudo q̄ est q̄sī modus fundamētī idētitatis ⁊ sili-
tudīs fundat eq̄litate q̄ est q̄sī modus silitudīs ⁊ idē-
titatis: qz dīc vtrāqz illaz vī pfectā. ¶ Ad 2^m pōt xēdi
qz quot sūt pfectīōes ī deo sīmplr tō sūt etiā magnitudī-
dīnes: ⁊ tot eq̄litates. sīc illi dēs sūt sīmplr vna res:
ita ⁊ equalitates fīm eas sūt sīmplr vna res. Ex hoc p̄s
quō magī bñ assignat dī. i. s. equalitatē pfectā ī trib⁹ fīm
Aug. de fide ad p̄et. c. z. s. magnitudīe: p̄ate: ⁊ eterni-
tate. p magnitudīez gdē ītelligīt fundamētū oīs eq̄lita-
tis ad ītra fīm quācūqz pfectionē sīmplr ī oībus attri-
butis: accīpiēdo magnitudīnē nō p aliquo attributo dī-
stīcto: s3 vt est cōe magnitudīnī cuiuslibet attributi: ⁊
p p̄atez notant psonē ēē equalē ad obta extra. ⁊ B se-
quīt ad p̄mū: qz equalitates valoris ī forma ī se segē
equalitas vigorīs rōne acti ad extra. ¶ Et per eternitā-
tem notat eq̄litas ēē ī eis q̄sī s3 duratiōe. Equalitas
aut fīm q̄tīates dīcretā nō q̄rīt ībī. q̄tīatīb⁹ aut vī-
nīs ī creaturis q̄ sūt q̄tītas pmanens ⁊ successīua cor-
respōdent ībī magnitudo ⁊ eternitas. p̄as aut sīue po-
tētia nō est tertia q̄tītas: s3 respectus magnitudīs ad
extra vt p̄dictum est statim.

Ad primum argumentū dico. qd albi z album
dicunt filia fz albedinez: z B pnt
ly fm potat suū determina esse fundamētū pximu
lationis filitudis. dicunt etiā filitudo esse filia forma
liter. ita dico qd pater z filius sūt equals fm eēntia: vt
ly fz notat fūda^m pxiuz eqlitatis: qz iste refones cōe
fūdan sup aliquid qd ē cōe vt ē cōe. nihil aut cōe vni ē i
psonis: nisi eēntia vel eēntiale. ¶ Et si obijcias: tūc pos
set dici pater fm eēntiaz: qz eēntia est fundamētū pa

remittat: qđ tñ nō pcedit. ¶ Istud argu^m lz als fecerim
ad pbādū qđ relatio origis nō sit act⁹ cēntie. Tñ tenen-
do cōez viā pōt assignari rō qđ ēz cēntiā dī pīr eqlis fi-
lio: r nō pater filij: qz lz essentia sit fundamētū vniūsq;
nō distinctū in trib⁹: nec p istā: nec p illā. est tñ fūdamen-
tū pīmū rēlonis cōis in qđtū vñū in trib⁹: nō autē in
qđtū sic vñū est fūdamētū rēlonis origis: lz in se sit vna.
cū autē dico ēz cēntiā sūt eqlis: ibi cēntia vt cēntia nō ac-
cipit nisi put est vna formalr in trib⁹. iō dicif eqlis eē
fm cēntia pp hoc qđ cēntia vt vna est pīmū fūdamen-
tū istī rēlonis. nō autē dī fm deitātē eē pīr: qđ deitas vt
vna nō est rō fundamētī hui⁹: ita qđ vnitās sit rō fundā-
dī: sicut notaret si diceret fm deitātē eē pīr. ¶ Ad 2^m ar-
gumētūz dico qđ maior ppō est alia: imo vbi forma di-
stinguī in mā r cū mā: mā nō ē rō pncipalis vbi⁹ disti-
ctiōis: qz in quacūq; distinctiōe illud ē rō pncipalis disti-
guēdī: qđ ē rō pncipalis eēndi in illo. de bonis in. q.
de idinuduatōe. ¶ Ad 3^m pcedit qđ in patre sit alia eqli-
tas ad filiū r alia ad spūz scī. sicut si pater genuīset for-
ritū scī eēt i eo alia pñitas ad filiū: r alia ad spūz scī.
de isto octo gnālī erit fmo in 3° lib. di. 8. vtz in vno re-
lato ad plures sint pñes relatiōes. ¶ Ad 4^m videt diffi-
cile arg^m illis qui ponūt psonas esse relatiuas sicut fuit
argutū ē eos. di. 26. p. opi. 3^a. tñ nēdo cōez viā oiz dice-
re qđ pñs pullulāt i cēntia relatiōis origis qđ cōez: r iste
pīmo pullulātes distinguūt r cōstitūūt psonas: nō autē ille
cōez: qz sūt qđ aduentitīe psona: sicut ponit qđ spiratio
actiua nūā psonā cōstituit: qđ itelligit qđ aduentīe pa-
tri r filio iāz cōstituit in eē psonali. pma. n. ibi pullulātia
qđ pñt psonalr distinguūt r distignūt psonalr r cōstitūūt.

Chic oritur questio ex p̄dictis deducta. dictus
est enī supra atq; scōz auctoritatib⁹ ostēsum
q̄ spūs scūs est cōio p̄ris ⁊ fili⁹: ⁊ amor quo
pater ⁊ fili⁹ se iuicē diligūt. Jō q̄rit. Utrū pa-
ter v⁹ fili⁹ p̄ spm̄ scm̄ diligat. Qd̄ vtriq; vide-
tur oportere dici fm̄ auctoritates sup̄a posi-
tas: q̄bus ostēdit spm̄ scm̄ eē quo genit⁹ a gi-
gnēte diligat: genit⁹ q̄zq; suū diligat. S; ecō-
tra si p̄v⁹ fili⁹ dicat diligere p̄ spm̄ scm̄: vide-
tur eē p̄ spm̄ scm̄: qz nō est aliud deo esse ⁊ ali-
nd diligere: s; idē: qz vt ait Aug. in. xv. lib. de
tri. Quicqd̄ fm̄ q̄litates in illa simplici nā di-
ci videt: fm̄ eēntiā est itelligēdū: vt bon⁹: ma-
gnus: imortalis: sapiēs: diligēs: ⁊ h̄. Jōq; si
pater vel fili⁹ diligit p̄ spiritū. s. per ipsuz spi-
ritū eē videt: neq; tm̄ essentia sua diligit: sed
etiam dono. Bistin. XXXII.

In **A**rca distinctionē. **¶** q^{ro} p^r z
filius diligit se spū scō. **¶** Q^o nō. q^z aut vi-
ligere sumit^r cēntial^r aut notionaliter.
Nō cēntial^r: q^z qdlibet essentialē inest
formal^r cuilibet pso^o nō per alterā. si
notional^r. igit p^r z filius spirat spū scō.
q^o est falsū. **¶** Probat idē z^o. q^u nullus act^o notionalis
est uerfū^r in idē g^oes a quo est: vel pcedit p^o disticti-
onē quā talis actus regit iter agens z terminū. **¶** si iste
actus ē uerfū^r nō sumit^r notional^r. **¶** **¶** si p^r z fili^o vi-
ligat se spū scō. **¶** pater diligit se spū scō: q^z eodē videt^r pa-
ter diligere se z filiū: s^z p^olo videt^r incōueniēs: q^z p^r dili-
git se in p^omo signo origis in quo spūs scūs nō itelligitur
spirat^r. **¶** **¶** p^r. eodē diligit se z creaturā: s^z spūs scūs nō

vide ēē quo diligit creaturā: qz tūc sicut spūs scūs ēē
necessitate pductiōis sue est amor: ita ex necessitate ēē
amor creaturaz. i. ita necessario de^o amaret creaturas.
(Cōtra. 6. de tri. c. 5. vel. 15. Spūs scūs est quo genit^r a
generāte diligit: genitorēqz suū diligit.

Conpretereā diligēter iuestigari. **Oz.** vtz pater sapiēs sit sapia quā genuit q̄ tñ fili⁹ est. **Qd** videt a fili possē pbari. Si. n. p̄r diligit amore q ab ipso pcedit: cur nō ⁊ sapia vel itelligētia quā ipse genuit: sapit vel itelligit. **Hac** q̄stionē vrgere videt: vt ait Aug. in. vi. lib. de tri. qd̄ scripsit apls dicēs p̄i dei virtutē ⁊ dei sapiam. **Abi** q̄rit vtrū ita sit pater sapie ⁊ virtutis sue: vt hac sapia sapiēs sit quā genuit: ⁊ hac virtute potēs quā genuit. **Sz** absit vt ita sit: qz si hoc est ibi esse qd̄ sapes: nō p illā sapiētia quā genuit sapiēs dī pater: alioqn nō ipsa ab illo: s; ille ab ipsa est. **Si. n.** sapia quā genuit cā ē illi vt sapiēs sit: etiā vt sit ipa illi cā est: qd̄ fieri nō pōt: nisi gignēdo est aut faciēdo: s; nec genitricē: nec p̄ditricēz p̄is vllō mō q̄sqz dicitur sapias. **Quid. n.** est isanius. **Ergo** p̄ ipsa sapia est q̄ sapiēs est. **Fili⁹** vero dī sapiētia p̄is: ⁊ virtus p̄is: nō qz p̄ p eū sit sapiēs vel potēs: s; qz fili⁹ sapia ⁊ virt⁹ est de p̄re sapiētia ⁊ vtute. **Ex** his ḡ p̄z qz p̄ nō sapiēs sapia genita: s; seip̄o sapia igenita. **Qd. II.**

Secundo querit̃ vtrū pater sit sapiens sapia genita.
Oz sic. pater dicit vbo f3 Aug. 7. de tri. c. i. vlt. s. f3 Anthonio. 37. nihil aliud ē sūmo spīritui dicere q̃ quasi cogitādo inuēri. igit̃ pater ituef vbo: z ita sapit vbo. ¶ Lōtra. Aug. 7. de tri. c. 4. eo ē q̃ sapit: qz idē ē sape z eē. g̃ si sapet vbo cēt ēt vbo.

Prima questione ^{magister reputat diffi-}
^{lem et dimittit eam insolu-}
tam. ¶ Aliqui negauerunt istam ^{proponere} pater et filius dili-
gunt se ipsum scilicet: dixerunt etiam ab Aug. retractatam in fili pri-
mo retractationem. c. 26. ubi retractat istam. primum est sapiens sa-
pietia genita: cui ista videtur assilari. et ideo ista retractatam
dicitur in illa. ¶ Contra. non solum diuersas mentes retractatas
Aug. seorsus retractat: sed etiam eandem mentem quam in diuersis li-
bris ponit: que tamen est retractata: Aug. pluries retractat:
quoniam. facit mentionem de illis libris diuersis. ¶ multo magis
ista retractat seorsus si eest retractata. ¶ Item. Aug. non
retractat dicta aliorum scilicet qui videtur ista concedere.

Alj dixerūt q̄ ppō est exponenda: ita q̄ ly spū
scō accipiat in rōne signi: ita q̄ p̄ r̄
fili⁹ diligāt se. s. f. vt siḡ dilectiōis cōis. ¶ Cōtra. ita p̄t di
ci q̄ diligūt se creatura: ¶ creatura ē siḡ dilectiōis boni.
Alj dicunt q̄ diligūt se amore appropato spūi. s.
r̄ iō dicūt se diligere spū scō p̄ appro
pationē: nō per p̄p̄tate. ¶ Cōtra. igit̄ ita essent boni
spūi. q̄z bonitas appropatur spūi sancto.

Aliter dicitur qd ablatiuus iste cōstruit in ratiōe effect⁹ cause formalis: qd declarat p sic. lz nō ois res sit formati oē illud a quo aliqd denominat qd ad hoc bz habitudinē forme: vt si dicat. iste est iduus idumēto. iste ablatiu⁹ idumēto cōstruit in habitudine cause formalis: lz nō sit forma hois. Cōtingit aut aliqd denominari p illud qd ab ipso pcedit: nō solū sic

Simão &
tomaco.

Th.i.pte
su.q.3.ar
ciculo.2.

Distinctionis

agēs ab actiōe: sed etiā sicut termino actionis q est effe-
ctus. qñ ipse effectus in intellectu actiōis includit. dicimus
enī q ignis est calefactiōis calefactiōe: qñis calefactiō
nō sit calor q est forma ignis: sed actiō q ab igne pcedit.
Et dicim⁹ q arbor ē florens florib⁹: qñis flores non sūt
forma arboris: s; qdā effect⁹ ab ipsa pcedētes. s; m Bigi-
tur dñm: q cū diligere in diuinis dupl'r sumat. s; eēntia/
liter et notionalr. s; m q eēntialr sumit sic pñt filii nō di-
ligūt se spū scō: sed eēntia sua. Un Aug. 15. de trini. ca. 7.
vel. 15. At vō ingit illa trinitate quis audeat dicere pa-
tres: nec filii: nec spūs scūs itelligere nisi p fi-
liū: vel diligere nisi p spūs scū. s; m aut q notionalr sumi-
tur sic diligere nihil aliud est q spirare amorē: sicut di-
cere est vbi pducere: et florens est flores pducere. sicut
igit arbor dicitur florens florib⁹: ita pñt dicitur vbi vel
filio se et creaturā: et pñt filius dicitur diligētes se et nos
spū scō vel amorē pcedēte. Contra. edificare distictē
ipostat terminū q est edificat⁹: nō tñ pcedit q edificator
edificat edificat⁹. et in pposito etiā spirare distinct⁹ ipos-
tat spū scū q diligere: et tñ nō cōcedit q pñt filii spi-
rent spū scō. Itē et si talis pñtatio pcederet: nō tñ vt
est quersua sup agēs: q nō pcederet de igne dici aliqd
qd terminaret ad ipsū ignē vt aliqd pducto a se. Contra.
pñtatio de trāstina nūq effect⁹ vt effect⁹ pñtatio cum
ablatiōe. diligere aut est vbi trāstina vñ ex cū inni-
tunt nō est ad pñtatio: s; ad oppo. florens. n. est vbi neu-
trū: et nō significat formalr pductionē alicui⁹. Dē qppe
vbi neutz vñ idē significat cū noie adiectiōis si esset
nomē ipositiū: nisi q nomē significat p modū habitus et
getis. vbi aut qñ significat in fieri. sic idē significat cali-
dū eē qñ gete: et calere qñ in fieri. et sicut tale nomen
denotiatiū posset dici de aliquo cū ablatiōe denotāte
illud a quo subm denotat tali denotiatiōe. ita vbi neutz
trū posset pñtati cū ablatiōe in eadē habitudine forme
denominātis. ita. n. pcedit q ignis calet calore sic ē cali-
dus calore. et vtrūq est in rōne for. a qua est ista denoti-
tio p modū getis in vno: et p modū fieri in altero. ista at
for. in aliquo aliqñ ē inherēs vt qñtas. aliqñ se bz p mo-
dus forme ab extra denotiatis: sic est de gñe habit⁹ vel
ad modū illi. et vtrūq mō pōt fieri denotiatio. Et sic al-
iquid denotat: nō tñ a for. s; ab aliquo extrinseco qñq.
ita denotiatiū posset dici de eo cū illo extrinseco ablati-
ue supto. et hoc siue illud denotiatiū significet nomia-
liter siue vbalr. Sicut. n. posset dici. iste est ornat⁹ vesti-
mēto: put ornat⁹ significat aliqd de gñe bit⁹. ita posset
dici. iste nitet vestimēto vel aliquo alio vbo neutro: qd
significaret idē cū isto denotiatiū. s; eē ornat⁹: et ita est i
pposito: q arborē florens nō significat formalr arborē
pducere florē. s; n. ponat vbi actiū qd sic significet:
puta florificare si ēet in viū. hec esset fat. arbor florifi-
cat florib⁹. hec aut vā. arbor floret florib⁹: q p istū vbi
neutrū significat aliqd denominās subm qñ p modū bi-
tus: qz nō sit ppe habit⁹ in iatiatis: qz ppe habit⁹ ē tñ
in iatiatis: pñt tñ denotiari ab aliquo adiecte: qd inqstuz
est aliquo mō ornamētū: vel tñ gumētū eoz pōt reduci
ad gen⁹ bitus: et tunc sicut diceret. arbor est florida flo-
rib⁹: et ablatiū cōstrueret in rōne illi a quo subm deno-
minat s; talē denotiatiōe. ita ē pñtati ly florib⁹ cū B
vbo florens. ex. igit ē ad oppo. loquēdo de vbo actiūo:
et nihil ali. ppositū: vt vñ est de verbo neutro.

Ad istā questionē soluedā. qz illa q sūt in i-
lectu sūt manifestiora. pñtatiū est ad 2° qñē. Et pmo videam⁹ de itelle-
ctu nro. ibi. n. memoria gignit notitiā actualē q ad mēo-
riam bz duplicē bitudinē vel relationē. vñ. geniti ad gi-
gnēs. et hec est de 2° mō relatiūo: et mutua. et alia. et de

.XXXII.

claratis ad declaratiū: et hec terty mod⁹ et nō mutua. sic
aut notitia genita declarat formalr obiectū latēs in me-
moriam: ita illud qd pducit notitiā actualē: et dat illi istaz
vim declaratiū. Et dicitur declarare ista notitia qñ effecti-
ue. Si. n. aliqd pducit speculū: et in eo imagines relucen-
tes: B speculū formalr declarat illa relucētia: et tñ illud
pducēs speculū effectiue declarat. Et istud magis appa-
ret si act⁹ aie q nō sūt vere factiōes significarent p vba
neutra nō actiua. nūc aut significant p vba actiua p il-
las bitudinē quā hñt ad obra in q trāseūt qñ i terminū:
s; nihil causent in illis obis: tñ. n. si eēnt neutra signifi-
carent formalr illā realitatē a q iponunt in eē subto: et tñ
posset alia vba actiua iponi ab eis dē formis q significa-
rent pductionē taliū: et tñ notitia genita formalr esset
declaratiua obis. s; pducēs diceret effectiue cāre for.
sicut alq pñtatiū est q silitudo pōt eē illū in q fundat rela-
tio actiū et passiū. ita q sic assimilās est dās silitudinē:
ita tñc declarās actiue supptū eēt efficiēs ipsaz declarati-
ōis formalē in ipso actu aie: siue i subto illi act⁹. Contra.
ppositū. vbi diuinū a pñtatiū. et hec expñtatiū est rela-
tio origis: hñc. n. expñtatiū cōicat ex vi pductionis sue noti-
cia i finitā q ex B ē declaratiua ois declarabilis. bz igitur
relationē realē ad expñtatiū a quo gignit: s; alia. s; decla-
ratiū bz: nō tñ ad ipsū: s; qz ē i finitū bz respectū decla-
ratiū ad se et ad ipsū: et ad oia alia: et ista ē tñc rōne rōnis:
qz nō tñ est ad creaturā: s; ad seipsū. Et si nulla relatio
realis est ipsi ad creaturā. ex vi. 30. multo magis igit nō
eiusdē ad se est relo realis: s; istud declarare competit
formalr vbo. pducēti aut pñtatiū pñtatiū: sic i nobis
pñtatiū memorie effectiue: et tñ vbi formalr declarat
oē declarabile. pater aut vbo declarat nō formalr s; pñ-
cipiatue inqstū sibi cōicat notitiā actualē i finitū q vbi
actualr declarat. Applicatiō igit istaz realitatē ad illud
vocabulū qd est dicere. dico q dicere vno: eēntialr acci-
pit: vt pñtatiū. mon. 12. ca. 64. et sic nō loquit Aug. qz fm
ipsū pñtatiū et spūs scūs sūt. Cū dicens. et qñlibet pñtatiū
formalr dicit: et nulla dicit alia ablatiue. Alio: accipit pñ-
sonalr: et sic denotat significare illā relationē origis q ē
gignētis ad genitū. et B mō solus pñtatiū dicit. nō qd verbo
sed vbi: et B mō loqñt Ric. 6. de vi. c. 11. q solus pñtatiū
Alio mō pñtatiū significare istā bitudinē rōnis q est decla-
rare: et B put declarare pñtatiū alicui formā. et sic vbi
dicit oia declarabilia: et seipsū seipso formalr. et de B lo-
quit Aug. 7. de tri. c. 3. vel. 16. Si. n. bog. vbi qd nos pñtatiū
rñtatiū tñc et trāstatiū: et seipsū oñt: et illud de quo loq-
mur: qto magis vbi dei p qd facta sūt oia tñ. et sic ē eēn-
tiale: et appropat vni pñtatiū. nā qñlibet pñtatiū declaratur
sua itelligētia q in ipsa ē. appropat tñ filio: vt patebit ex
dubitatiōe sequēte. Quarto significare pñtatiū istā eandē
bitudinē declaratis put pñtatiū alicui nō formalr s; pñ-
cipiatue: et hoc mō dñt de pñtatiū dicit de vbo. et isto mō lo-
quit Aug. 7. de tri. c. 1. vel. 2. q pñtatiū dicit vbo. hoc ē mō lo-
quit Aug. 15. de tri. c. 14. vel. 35. q pñtatiū dicit genitū
it filii sibi eēl per oia. vbi accipit dicere pñtatiū
declare: s; nō addat ibi illud pñtatiū quo pñtatiū. et
sic pñtatiū significatū ei⁹ ē eēntiale: et notat tñ notia-
le. vt. s. dictū est de dono. Contra. In qñq bitudinē pñtatiū:
Dico q si dicere sic supptū eēt idē qd cāre dñtatiū hñt
rōne pñtatiū actiū subauctoritatū: s; qz nō sūt idē. idē
dico q. Notat hñt rōne formalē pñtatiū subauctorita-
tiū. et in bitudinē talis pñtatiū pñtatiū. Et tñc ibi est
vñ dubiū. vtrū declarare formalr oē declarabile sit pñ-
tiū vbi. Dicitur aliq q sic. qz ex vi pñtatiū sue B si-
bi pñtatiū. s; de hoc dictū est. s. d. 17. q. 3. Et gnāl rōc istū
vbi declarare dicit rōne rōnis: et nulla talis ē pñtatiū
cui pñtatiū: nec includit in pñtatiū alicui⁹. sicut pñtatiū dñtatiū.

Questio

de dono. hoc manifestare nō est pñtatiū vbo: nec includit
in ei⁹ pñtatiū: sed tñ est ei appropatū p eo qd vbi ex vi pñ-
tatiū sue bz notitiā actualē sibi cōicat. pñtatiū at s; beat
eandē notitiā: tñ ex ea vi q pducit est memoria: et nō pñ-
tatiū inqstū actualr notitiā. Noticie. n. actuali vñ actuali
lia pñtatiū declarare: et idē declarare magis pñtatiū cū pñ-
tatiū filij qz cū pñtatiū alia: pñtatiū: et ita magis sibi appro-
pziat. vere tñ est in alia pñtatiū: qz qñbz bz actualē de-
claratiōe inqstū ē actualis notitiā. et eque declaratiua
realr sic est illa notitiā actualis q est vbi. declarat igit
formalr pñtatiū oia seipso: sic filii formalr declarat oia seipso:
et spūs scūs formalr oia seipso declarat. declarat etiā pñ-
tatiū spū scō pñtatiū: et istū modi accipiēdi declara-
re formalr et pñtatiū nō sūt ita vñtatiū. sicut illi qd
verbuz dicit declarare formalr: et pñtatiū pñtatiū vbo. et
ratio maioris vñtatiū istoz verbuz est pñtatiū appro-
pziationem noticie actualis ad vñtatiū.

Ad secūdā questionē pñtatiū negatiua pñtatiū qñis
pñtatiū Aug. 7. de tri. c. 4. cui⁹ decō-
ratio ē ista. Acc. eēntialis nō pñtatiū eēntialr suppositi me-
diatē a quo pñtatiū vt quo nisi illud sit tali pñtatiū pñtatiū eēn-
di formalē: vt pñtatiū sapit sapia genita. vel sit pñtatiū sibi essen-
di pñtatiū. quō magis pñtatiū qñtatiū sapit sapia igeni-
ta a q bz qñtatiū. vel sit pñtatiū subauctoritū rñtatiū talis actus
quō pñtatiū qñtatiū creat vbo: s; filii siue sapia genita nō ē
pñtatiū pñtatiū eēntialr formalē: nec pñtatiū pñtatiū: nec pñtatiū acti-
subauctoritū respectu actus eēntialis: qz vbi nō pñtatiū
istū actū in se: s; cōicat sibi pñtatiū pñtatiū actiū subaucti-
uaz bz rōne pñtatiū actiū: et respectu cui⁹ dñtatiū pñtatiū. quō
pñtatiū qñtatiū creat vbo: s; pñtatiū actiū eēntialis. qñtatiū non
sapit sapientia genita. pñtatiū aut magister et bene q pñtatiū
ter est sapiens sapientia ingeniata sicut formalr pñtatiū. si
lius aut sapit sapia igeniata: sicut pñtatiū pñtatiū.

Ad argumētū in oppo. dico qñtatiū accipit
ibi dicere mere eēntialr. s; pñtatiū
actualr itelligere sic expñtatiū vult. et eodē. vbi vult qñtatiū
vñtatiū dñtatiū. sic sūt vñtatiū itelligēs. et qñtatiū dñtatiū et quēl-
bet: tñ sūt vñtatiū in rōne dñtatiū et dñtatiū: sicut sūt vñtatiū itelli-
gēs et vñtatiū itellēctū. et iste modus ē valde expñtatiū hui⁹
nois: qd ē dicere: qñtatiū significat illā relōne origis: nec
pñtatiū eēntialr: nec itelligere vel sapere: et B mō nō dñtatiū Au-
gu. qñtatiū dñtatiū. Sed quō pñtatiū qñtatiū scūs dñtatiū
vbo. Contra. Rñdeo. sic itelligit vbo: s; nō pñtatiū expñtatiū: nec pñtatiū
declarat nisi accipiat formalr: qñtatiū spūs. s; formalr decla-
rat oē declarabile. nō aut pñtatiū declarare pñtatiū: nisi
forte respectu creature: qz loquēdo de manifestatione
creature illā efficit tota trinitas: et qz absolute sup mani-
festatiōe formalē vbi nō pñtatiū ad creaturā. spūs. s;
nō bz aliqua rōne pñtatiū: qz nō dat vbo illud q forma-
liter vbi ē manifestatiū. idē nō videt aliquo: pñtatiū dñtatiū.
nec Ans. dñtatiū. qñtatiū dñtatiū: s; videat oia in vbo. ita etiā
qñtatiū bz vñtatiū videt oia in vbo: et qñtatiū pñtatiū videt in qñtatiū bz
Aug. 15. de tri. c. 14. s; dicere vbo vt ipostare auctē
dñtatiū vbo respectu vbi inqstū ē declaratiū formalr.

Ad aliā questionē de. s. pñtatiū dñtatiū est eodē
mō quo in pñtatiū. qñtatiū pñtatiū est. et pñtatiū de volūtate nra vbi pñtatiū qñtatiū in
nois vt pñtatiū: bz ad volūtate vt pñtatiū relōne secun-
di mod⁹: et illa forte ē mutua. bz et aliā relationē ad obz
pñtatiū ad 3° modū relatiūo: et illa nō est mutua: qñtatiū sic
scia refert ad scibile et nō eodē rōne: ita amor ad amabile
et nō eodē rōne. et sic amor bz formalr bitudinē aliquā ad
obz: ita illud qd pducit amorē posset denotiari ab illa
bitudinē si eēt vbi ipostū hoc significās actiue. Contra.
Dico in diuinis. qñtatiū ex vi pñtatiū sue: nō qd pñtatiū: s;
appropate est amor ois amati nēcio: et idē bz aliqua rela-

Secunda

108

tionē rōnis formalr ad sic amati. pducēs aut ipsū pñtatiū
denotiari ab eadē bitudinē qñtatiū pñtatiū: et ista bitudo
vt pñtatiū denotiāns ipostat pñtatiū vbi diligere qñtatiū di-
cunt pñtatiū diligere se spūs. s; qñtatiū est pñtatiū et filii pñ-
ducere amorē qñtatiū pñtatiū: sic pñtatiū pñtatiū se vbo est pñ-
ducere verbū: qd est declaratiū ipsū pñtatiū.

Ad primū dico. qñtatiū nec mere essentialr: nec mere
notionalr tenet: s; pñtatiū notatiōe. s; pñtatiū
ductionē. s; s; significat illā bitudinē pñtatiū spūs. s; ad
amatiū: nō qd formalr s; pñtatiū: et rōne ist⁹ bitudis
pñtatiū eēntiale est qñtatiū ad terminū illi bitudis: qz termi-
nus ille nō tñ ē. s; s; et oē nēcio amabile: et quo ad illū
fit quersio: nō aut quo ad notitiā cōnotatū. Contra. Per B
pñtatiū ad 2°. et istud posset manifestari in expñtatiū de dicere:
qz eo mō quo pñtatiū pñtatiū dicere vbo: dicere nō est mere
eēntiale: nec mere notiale: s; pñtatiū notatiōe. s; pñtatiū
gnitionē et ipostat in genito bitudinē declaratiū qñtatiū ē ad
oē declarabile. sic hui⁹ bz nō ita pñtatiū pñtatiū haberi i hoc
qd ē mitti: qd pñtatiū in diuinis pñtatiū eternā passiūa s;
signet pñtatiū effectū tñtatiū: et qñtatiū ad illū qd signat tota
trinitas opat effectū illū: sed qñtatiū ad notatiōe illā nō re-
spicit totā trinitatē in rōne pñtatiū. filii. n. pñtatiū mitti a. s; s;
bz nō sit a. s; s; ad 3°. s; posset fieri vis in ista pñtatiū qñtatiū
ly se posset pñtatiū trāstatiū vel recipere: de qñtatiū duplici cō-
structionē habet ab illo. Petro helie super pñtatiū de
pñtatiū. et pñtatiū in illo sopñtatiū. isti pñtatiū vt vincat
se. et fm aliquos magis pñtatiū pñtatiū put se cōstrui
trāstatiū recipere: p eo qñtatiū. s; eos spirat a pñtatiū et
filio volūtate pñtatiū inqstū. s; ipñtatiū amorē filio: et fi-
lius repñtatiū s; Richardū de tri. tñ dñtatiū pñtatiū bis que
dicta sūt. di. 12. de ista mō qñtatiū pñtatiū filii spirat formalr vo-
lūtate inqstū vna est: nō aut ipsa relatio pñtatiū pñtatiū ad
filii et eodē rōne formalr rōne spiratiū: qz nō videt pñtatiū et
filii inqstū hñt respectū origis ad. s; s; habeat mutua rela-
tionē adinuicē. tñc. n. nō haberet tñ mutua relōnem
origis pñtatiū et filii pñtatiū. hoc inquā dñtatiū qz bz habet
tes vñ volūtate pñtatiū in ea formalr: tñtatiū pñtatiū nō ē
per se rōne sed volūtate vna: et qñtatiū pñtatiū plena sit ita in
vna sicut in duab⁹. idē tñ duo spirat: qñtatiū pñtatiū illa fe-
cūditas vna ē in duob⁹ ante qñtatiū habeat terminū. Contra.
pñtatiū tñtatiū pñtatiū. qñtatiū eadē est veritas accipiēdo ly se sic
vel sic. et tñtatiū pñtatiū. qñtatiū pñtatiū se diligat spūs. s; cū dñtatiū. di-
ligit se in pñtatiū signo origis. pñtatiū. s; tñtatiū diligat se volun-
tate vt in ipso est formalr. spirado aut spūs. s; qñtatiū nēcio est
amor ei⁹ diligat se spūs. s; qñtatiū pñtatiū. quō dñtatiū diligat fi-
liū spūs. s; ad vltimū dico. qñtatiū nō oz pñtatiū pñtatiū et fi-
liū diligere creaturā spūs scō sicut diligat se spūs scō: quia
iste modus diligēdi vt sumit pñtatiū vt eē pñtatiū ter-
mini dilectiōis: cui⁹ ipsa dilectiō est formalr ex B qñtatiū est
pñtatiū. sicut diligere obm est pñtatiū amorē qñtatiū vt
pñtatiū est formalr illi obis. spūs aut scūs ex vi pñtatiū
pñtatiū sue neq pñtatiū pñtatiū est amor creature:
qz creatura tñtatiū pñtatiū amat a deo: s; aut ex vi pñtatiū
ctiōis sue pñtatiū amor eēntialr: tñtatiū pñtatiū pñtatiū dñtatiū amor
filij: qñtatiū pñtatiū sūt in nō pñtatiū amata ex nēcitare illi natu-
re. et ita posset pñtatiū. qñtatiū pñtatiū diligat creaturā spūs scō eo
mō quo filii: qz nō pñtatiū amorē qñtatiū ex vi pñtatiū sue
sit amor creature: imo pñtatiū pñtatiū pñtatiū nēcia illi amor
ris adhuc est pñtatiū vt iste amor sit creature: et hoc ē
in potestate nō tñtatiū pñtatiū hñc amorē: sed etiā istus
amoris pñtatiū: qz ita pñtatiū amat spūs sanctus crea-
turam sicut pater et filius.

Post pñtatiū interius cōsiderari atqz subti-
liter inquiri oz. vtrū pñtatiū pñtatiū pñtatiū quib⁹
ipse pñtatiū determinat sūt ipse pñtatiū: et sūt
D 4

Distinctionis

dens. i. diuina eētia: an ita sint in psonis: vt nō sint psonae: ac p hoc nec diuina eētia. Qz enī in psonis sint pprietates: nemo ificiari au det: cū apte clamet auctoritas q in psonis est pprietas: et in eētia unitas. Supius quoq multas scōz testionis astruim⁹ psonas p pprietates distigui atqz determinari: ipsas p pprietates tres. s. pprijs expssim⁹ vocabulis. Cū ergo pprietates ipe ab eterno fuerit: qb⁹ ipse psonae determinat⁹ et differit: quō eētia si in eis nō essent: et quō in eis eētia et ipse psonae nō eētia: qn ibi eēt multiplicitas. Quocirca sicut pprietates eē in psonis: ita et eas psonae eē pferuntur: sicut supra auctoritate Hieron. vt nō pigeat renocare ad mētē. prestati sumus in expōne fidei ita dicētis. Sabellij here sim declinat⁹: tres psonas expssas sub pprietate distinguim⁹. Ad. n. noia mīmō: s. et nō min⁹ pprietates. i. psonas: vel vt grēci expi mūt hypostasēs hoc ē subsistētias pferunt. Ecce apte dicit psonas pprietatib⁹ distinguim⁹: et ipsas pprietates eē psonas: cui⁹ hic verba pstringim⁹: qz supra latius posuimus.

Cūqz de simplicitate deitatis supra differeremus auctoritatib⁹ sanctorū. s. Augu. hyla. Irido. necnō et Boetij. euidenter mōstrauimus deus hoc eē oīno qd in se hz: excepto q p f hz filiū: nec est fili⁹: et fili⁹ hz patrē: nec est pater: et sic eē i nā trīs: vt qz hoc scit qd hz: et totū qd ibi est vnū eē vna vitā eē. qd mō nō iteram⁹ ne fastidiū lectori i geram⁹. Si q pro pprietates ibi sūt: singula eaz est id in quo ē: et vnū eadēqz vita singule sūt. Fateamur ergo et pprietates eē i trib⁹ psonis: et ipsas eē psonas atqz diuinā essentia. Distin. XXXIII.

Intra distinctionē

gumentis. C. Primo vtriusqz psonae sit idēz eūz persona. C. Et secundo sine argumētis. vtz ppetas sit idēz cū eētia.

Predictis atqz adiciēdū ē: q qdā pueri hoies i tāta pfilierūt isaniā: vt dicerēt nō idēz eē nāz dei et psonā siue hypostasiz dicētēs eadē eētia nō posse eē p f et filij siue psonarū pfusiōe. S. n. i. qunt ea eētia q p f est filius: idēz sibi p f et fili⁹. Si hāc rē dicis eē patrē: aliā quere quā dicis eē filiū. Si vero aliā nō queris: s. eadē dixeris: idēz genuit et genit⁹ est. Propter hec et h⁹ inter nāz et psonā diuidit ita: vt nō recipiāt vna deitatis nām et simplicē eē tres psonas. Idqz testimonio Hylarij defendere nitunt⁹: q in. vij. li. de trini. querēs. vtrū aplūs spūs dei noīans:

.XXXIII. et XXXIII.

et spiritū xpī idē significauerit vtroqz verbo: inqz ita. Bētiū p dicator volēs nāe vnitatē in patre et filio docere ait. Spūs dei i vobis ē. Si qz aut spūm xpī nō hz: hic nō est ei⁹. Si aut spūs ei⁹ q suscitauit Iesūz et c. Spūales oēs sum⁹ si in nobis est spūs: sed et hic spūs dei est et spūs xpī. Et cū xpī spūs in nobis est: ei⁹ spūs in nobis est q suscitauit xpī. Et cū eius q suscitauit xpī in nobis est spiritus: et spūs in nobis est xpī. Nec tñ nō dei est spūs qui in nobis est. Distin. XXXIII.

Circa istas

tres qōnes. non opz imozari: qz eaz solutio p3 ex dictis alibi di. z. q. illa p3 cū vnitatē eētie stet pluralitas psonarū vbi ostensū ē qtr ppetas psonalis nō ē idēz formalr cū eētia. distin. et. z. 6. ppositiū ostēdū ē qtr ppetas nō est idēz formalr cū psona. Illud ē qd dictū est de nō idēitate formalr ppetatis cū eētia cōcludit q psona nō ē idēz pmo formalr cū eētia. C. Et q alig distiguit iter oia ista. q tñ differat rōne: iprobātū est di. z. di. 8. in p3 de attributis. et di. 13. p distinctionē emanationū in diuinis. et als: et tñ cū B q istud nō ē idēz formalr illi stat qz ē et simplr sit idēz sibi: imo B ē nō iū pp pfectā simplicitatez dinaz q seqt ex pfecta ifinitate illi eētie: pp quā simplicitatē i ifinitatē nō pōt illa eētia eē in alqz cū aliqua realitate in codē: nisi illa realitas sit pfecte eadē sibi: et istud dictū est cōfirmatū p cōe dictū antiquoz: q pcesserūt mltas p dicationes eē veras in diuinis per idētitatē: nō formalr: qd nō videt⁹ intelligibile nisi p B q p dicationē erat vere idēz cū subto: et ex hoc erat. ppō affirmatiua vera p idētitatē: et tñ p dicationē nō erat idēz formalr ter cū subto: pp hoc nō erat ibi p dicationē formalis. Et q sit distinctio idētitatis formalis ab idētitatē simplr ta: etū est di. 8. q. de attributis: et als frequēter. et ideo nunc transeo.

Cūqz supra differuerim⁹ ac plura dixerim⁹ de his cōiter que fm substantiā de deo dicuntur: eoz tñ quedā spālez efflagitāt tractatūz: de qbus ammodo tractādū est. i. de scia: p sciētia: puidētia: dispōne: pdestinatiōe: volūtate: et potētia. Sciētiā ergo est: q sapia vel sciētia dei: cū sit vna et simplex: tñ ppter varios rerū status et diuersos effect⁹: plura ac diuersa sortit⁹ noia. Bicit. n. nō tānqz sciētia: s. et iā pscia vel puidētia: dispō: pdestinatio: et potētia. Et est psciētia siue puidētia nō de futuris tñ: s. de oib⁹ de bonis. s. et de malis. Dispō vero de faciendis. Pdestinatio de oibus saluandis: et de oibus bonis: qbus et hic liberant⁹ et in futuro coronabunt⁹. Pdestinatio n. de ab eterno hoies ad bona eligēdo: et pdestinatio eis bona pparādo. Qz homines pdestinatio: apls ostēdit dicēs. Pdestinatio quos psciuit fieri pformes imagi-

Questio

nis filij sui: et alibi. Elegit nos ante mūdi cōstitutionē vt essem⁹ sacri et immaculati. Qz autē bona eis pparauerit: ppbet⁹ Esaias oīdī dicēs. Oculus nō vidit de⁹ abs te q pparasti diligētibus vel expectātibus te. Ergo ab eterno pdestinatio quosdam futuros bonos et bōs. i. elegit vt essent boni et bti: et bōna eis pdestinatio. i. pparauit. Prouidentia autē est gubernādoz: que vtriqz eodē mō videtur accipi quo dispō. Interdū tñ puidētia accipit pro pscia. Sapia vero vel scia que de oibus est. s. bonis et malis: et de pscia: ppteritis: et futuris: et nō tñ de malis: s. et de eternis. Ad. n. ita scit de ista ipalia vt seipm nesciat. sed ipse solus seipsūz perfecte nouit cuius sciētie comparatione omnis creature scientia imperfecta est. Distin. XXXV.

Circa distinctionē

deō sint relatiōes eterne ad oia scibilia vt qd itatiue cognita. Qz sic. Aug. 83. q. qōne. 4. 6. Ideo sunt forme eterne et in cōmutabiles in mēte diuina: et nō absolute: ergo respectiue: et nō nisi ad alia a se vt qd itatiue cognita. Ite distinguunt⁹ s. distinctionēz istoz. C. Ite Aug. 8. metaphice. c. 7. cōcedit in deo esse relationē dei vt itelligētis ad formas intellectas. C. Ite. deus nōuit distincte alia a se. ergo per aliquas distinctas rōnes cognoscēdi: et ille nō possunt eē absolute. ergo relatiue. C. P. 83. Aug. 5. sup. gen. c. 7. oia in deo sunt vita. et idē videt⁹ dicere sup. Jo. oia in ipso vita erant. nō vita eterna creata sed creati. hoc nō est verū loquendo de ipis obiectis formalr in se. igit de ipis rōnibus formalibus qb⁹ cognoscuntur. C. Contra. igit ille relatiōes eēnt reales qd est ptra dictū in distin. 30. pbō pntic. qz deus pnt itelligit alia a se qnt itelligat se itelligere illa: quia actus reflexus psupponit actū rectū. ergo ille relatiōes que essent in deo ad alia essent in deo ex natura rei: et nō p actū intellectus cōsiderātis illā itellectionē. sed qd est ibi ex nā rei: et nō obto vt cognitū est: est reale. C. P. quā rōne eēnt relatiōes eterne in deo ad oia cognita p rōne: et ad oia volita vt volita: tñ ille relatiōes eēnt reales: qz pnt vult alia eē qnt itelligat se velle illa: et ita relatiō volūtatis eius ad alia erit realis: qz nō est in alio quo vt cognitum est.

Supposito q deus sit itelligēs ex di. z. et q essentia sua sit p m obiectus in rōne sui ex qōne de subto pmo theologie: et q intellectus eius sit oīz itelligibilis: nō quidē potentia sed actu et simul ex distin. z. et hoc distincte: qz impfectiōis est in itelligente cōfusa itelligere. C. Circa istā qōnē notādū est. q ad itellectionē alicuius tria vident⁹ pcurrere. v3. obiectum cognoscibile: intellectus ipse: et rō cognoscēdi. In intellectu aut vt potētia est: nō o3 ponere distinctionēz ad hoc vt distincte itelligat: qz etiā intellectus noster vt videt⁹ oīno indistinctus. Qz rōne potētie pōt plura itelligere. igit si est distinctio: qz in obiecto vel rōne cognoscēdi obiectū: vel in ipsa itellectione.

Donuntur igit relatiōes esse eterne i deo ad alia a se cognita simpliciter itelligētia: et q iste relatiōes sint in eētia: vt est rō cognoscēdi: ppter hoc q nō est rō cognoscēdi plura: nisi

Prima

vt illa ratio appropriatur aliquo modo illis plurib⁹ obiectis cognitis. C. Qd etiā cōfirmat⁹ per hoc q cognitio sit per simile. ergo oportet rōnē cognoscēdi habere aliquid rōnē p ptiā similitudinis ad ipsūz obiectū cognitū. ppter igit istā determinationē: et istā assimilationē rōnis cognoscēdi ad obiectū ponunt⁹ relōnes eterne tanqz rationes determinātes eētia vt rō itelligēdi: et qbus ipsa essentia sit distincte sitis obiectis cognitis.

Aliter ponitur q iste relatiōes sunt in essentia diuina vt est obiectum cognitū. itelligit enī ipsa oīno pma itellectio. vt penit⁹ indistincta: sed ad hoc vt postea creatura itelligat intellectus cōparat ipsas pmo cognitū ad creaturā sub rōne imitabilis: et tūc itelligēdo eētia vt imitabile itelligit creaturā p illud obiectū pmo sic sub tali relōne rōnis cōfiteratū. C. Et differt B opī. a pma sicut isti modi dicendi: quoz vn⁹ poneret spēs eadē eē rōnē cognoscēdi pncipiū et cōlōnē. nō tñ nisi vt sub distinctis relōnibus rōnis cōrūndētib⁹ istis cognitis sub pprijs rōnib⁹ aliis diceret ipsūz pncipiū sic cognitū eē rōnē cognoscēdi cōclusionē: et hoc nō vt p m absolute intellectū. s. in cōparatione siue in relatiōe ad cōclusionēz.

Contra cōclusionē

in qua cōcordat iste opī nōnes. s. q iste relatiōes rōnis sunt necessario ponēde in deo distincte: et rōnem ad hoc vt itelligant⁹ creature distincte in deo i ratione obiectoz. C. Arguit pmo sic. iste rōnes sūt cognoscibiles ab intellectu diuino. quero qua rōne cognoscēdi. si alys rōnibus determinātib⁹ eētia vt est rō: vt determinātib⁹ essentia vt est p m obm respectu obiectoz scōz: pcedit in infinitū: qz iterū ad istas rōnes itelligēdi pcedet alie. et sic nunqz iste alie rōnes sūt itelligibiles a deo: qz oportebit ipsūz an ipas itellectas itelligere alias ifinites ifinitas. qz dare q iste rōnes possunt itelligi a deo p essentia: vt vñ acceptā siue vt p rōnem: siue vt iste cognoscant⁹ per ipsas vt p p m obm cognoscēdi absolute: et qua rōne ista poterūt cognosci p eētia: vñ essentia nude: pari rōne et ipsa obta scōria alia: qz videtur iste rōnes habere rōnes distinctoz obtoz sicut et alia. C. S. dices q iste rōnes cognoscunt⁹ ab intellectu diuino p ipsa obiecta ad q sunt: ita q eētia sub rōnib⁹ istis est rō cognoscēdi obta alia: et illa cognita simul cū essentia sub diuersis rōnib⁹ sunt rō cognoscēdi istas rōnes: sicut extrema relōnis vident⁹ eē rō cognoscēdi relōnē. C. Doc vt vtilificare intellectū diuinū: qz tūc eēt passiu⁹ respectu alioz obtoz cognitoz p istas rōnes: p q obiecta actuab⁹ ad cognitionē istaz rōnū. C. P. 2. cuiuscunqz obti rō aliq cognoscēdi determinate pōt eē aliq d limitatū ad illud: cuiusdēz pōt eē aliq d illimitatū ad illud et ad aliud. sed si eētia eēt limitata respectu alicuius vnus determinati cognoscibilis ipsa esset determinate rō cognoscēdi illud absqz oī respectu rei et rōnis. igit si ipa sit illimitata rō respectu pluriū cognoscibilū pōt eē ex se rō cognoscēdi qdēqz illoz: et oia illa sine oī relōne rei et rōnis. pbō maioris. illimitatio nō aufert ab aliq aliqua pfectionē: s. itate pfectione que erat ad aliq d qsi ponit similē pfectionē ad aliud: et id sicut dictū fuit di. 7. et di. 28. ideterminatū ex illimitatiōe. s. qd est ideterminatū ad plura positiua ex seipso est determinatū ad qdlibet illoz determinatiōe repugnāte ideterminatiōi ad p dictionē. pbō maioris. eētia ponit ppa rō cognoscēdi seipaz: et siue vt obz p m: siue vt rō cognoscēdi obm. et istud ppetit essentia mere sub rōne absoluta sine oī respectu rei: qz respectu realis nō est in eadē psona ad se sine oī et respectu rōnis. pbō. qz ista itellectio nō est collatia vt ppatia nec negociatiua. igit p eā nulla relō rōnis causat⁹ aliq.

¶ **P**.3. vnus operatiōis o3 dare vñū pñcipiū quo p se
vñū r o3 p se vñū. r B maxime in simplr pma opatiōe
q̄lis ē intellectio diuina. relo autē rōnis r ena reale nihil
vñū p se faciūt: qz nō pñt ēē hīe p se vñitatē scōi modi p
se q̄ minor est q̄ gēntialis vñitas. nō. n. pōt relo rōnis cō
sequi rem ex na rei: r iō nō pōt ēē passio ei. gēntia siue
vt obm siue vt rō intelligēdi. r illa relo rōnis nō sūt vñū
p se obm: nec vna rō intelligēdi. g o3 dare altez. s. p̄scife in
rōne p̄mi obi: vel vt rōne quo p̄scife. nō aut p̄scife illa rela
tione rōnis: qz ipsa nō est p̄mū obm cognitū: quo cogni
etiā rō q̄ intē diuinū habeat intellectiōne hui⁹ obi. s. la
pidis: qz intelligere lapidē est p̄fectio simplr: ita qz intell
vñus nō ēēt oīno p̄fect⁹ si nō intelligeret lapidē. nulla āt
re p̄scife eēntiā q̄ subest isti relatiōi tanq̄ p̄m obm. Quo co
gnito cognoscat lapis: vel tanq̄ rōne formale intelligen
di lapidē. ¶ Et ex hoc vltra ondīf. qz frustra ponit tal
relatio determinās ipsaz eēntiā. nā ipsa sub respectu rō
nis est formāl īfinita: qz intell quōcūqz p̄paret eēntiā:
r p hoc causet in ea relōne rōnis nō cōparat eā nisi vt ē
formāl īfinita. r ita vt est sub tali relōne formāl est īfi
nita: r p rōis ita īdeterminata vt est sub illa rōne sic f3 se.
r ita vt est sub pma rōne pōt fundare aliā p̄ter suis īfi
nitatē. sic f3 se pōt. igit p relōne rōnis nō determinat.

Cōtra opinionē pma spāl'r videt' se q' iste
relatiōes erūt reales. qz rō
itelligēdi vt est rō pcedit nāl'r itellectionē. 7 p nīs quo
ad nihil: qd est ei' vt est rō itelligēdi causal' p itelleccio
nez: nec seq' itellectionē. Si igit' sub relone rōnis est rō
itelligēdi lapidē: illa relō nō pducit in cēntia itelle
ctiōe lapidis: qz pcedit nāl'r illā itellectionē. g' alia pdu
ceret: s' ista nō pcedit nisi illa q' est cēntie vt cēntia. bac
āt nō pducit: qd pcedit ab eis vbi min' v' de psonis di
uinis: 7 de p'n^{is} pducēdi eas. igit' ista relō erit i cēn': vt ē
rō: nō p aliquā actionē ite'. ¶ **C. P.** s'z aliq' istoz ad di
stinctionē realē i pncipiat' sufficit distin': rōnis i pncipys.
g' ista distin': rōis vt ē rō itelligēdi a. 7 b. sufficiens ē ad di
stinctionē realē ip'si' a. 7 b. ¶ **C. P.** res e'z imediate itelli
gerent': qz tota distinctio q' ponit itra pcedit itelleccio
nē: nihil iat' itra terminat itellectionē q' obz scōariuz.

Contra secundā positionē spār sic. oīs relo rōis q̄ est in obto ex hoc q̄ pparat p̄ intellectū ad aliud est i eo p̄cise: vt est ens diminutū bñs eē in intellectu: vt cognitū in cognoscere. 2. p̄stet eē in eo si p̄ipole illud nō b̄ret eē eēntie: dū tñ b̄ret sili mō eē in intellectu pparāte. igit̄ iste retones erūt in eēntia diuina p̄cise vt h̄z eē diminutū in intellectu pparāte eēntiā ad creaturā: 2. nō vt eēntia est aliqd in se: 2. vltra eēnt in essentia si p̄ipole illa eēntia nō eēt: dū tñ q̄ aliquo intellectu intelligēte pparet ad cosdē terminos. 2. vltra. si p̄ipole eēnt duo dy eēnt i intellectu hui⁹ dei pparāte istū deū ad creaturas: 2. nō in isto deo in se. ¶ 2. de⁹ p̄us naturalr est imitabilis a creatura q̄ pparet vt imitabilis: qz. n. est imitabilis: iō vere p̄p̄t vt imitabilis a creatura: vt vt. 2. nō ecōuerso. igit̄ an istā p̄pationē factā p̄ intellectū eēntie vt imitabilis ē in eēntia imitabilitas. 2. s̄ 3. aliquos istū⁹ vie relo aptitudinalis est eadē cū actuali p̄p quā idētitate in deo dicit̄ nō eē aliā relōne nouā 2. antiq̄uā. nec etiā aliā creatūi 2. creati. igit̄ iste retones in eēntia vt obto cōparato nō erūt p̄ ad extra: s̄ erūt aliē p̄ores 2. reales: vt videt̄: qz ante oēs actū intē cōparatiōis. ¶ 2. si eēntia vt cognita sit rō deueniēdi in noticiā lapidis: tñ v̄r postea q̄ itell⁹ diuin⁹ possit cognoscere lapidē i se: 2. nō p̄cise p̄ hoc q̄ pparat eēntiā suā ad lapidē: qz sic sine tali p̄pationē alteri⁹ ad ipsū possum⁹ nōs itel-

ligere lapidē. in ista itellectiōe lapidis q̄ro in quo est re-
laratio ad lapidē. nō in eēntia vt in obto pparato: qz ī isto
obto: vt sic: nō est itelligere vt obm pparatū. ergo o3 q̄
rere eam in itellectione. vel in rōne itelligendi. ⁊ redi-
bit ad aliquā illarum opinionum.

Potest dici ad questiones. q. resones tertij modi differunt per se ab alijs duobz modis. q. in 3. mo no est mutua sicut in alijs duobz modis. q. ex hoc sequi sic deductum est in di. 30. q. i. q. terminus relationis est abso^m vt abso^m. sic igit obz relationes nre terminat relatione ipsius in qtu mere absolutu: r sic ipsa est mensurata p ipm. ita vt q cu ite^m dina sit simplr mētura oium alioz a se intellectoz: sequi q alia pscie referatur ad itellectione dina: r ipsa terminabit relone ista sub rōne mere absoluti. ¶ Hoc pfirmat. q. oino pma itelleccio dina q beatifica est: est eētie vt eētie est sine oi respcctu rei vel rōnis. hoc ppter pfectā idēitatē realē itellectus ad eētiā absolutā. nō o3 igit pp itelleccionē aliu^m obri pscie qre re relone: nec in vtroqz extreo: nec i altero. q. o3 aliqd aliud addere pp qd sit relatio in vtroqz extremo: ¶ Et in altero. illud aut nō videt eē mī vt mutua coexigētia si est relō mutua vel depēdētia in altero extremo. si nō est mutua: b aut qn de^m itelligit aliqd aliud a se nō pōt poni mutua coexigētia i vtroqz extremo: vt vī. q. pscie sufficit ponere relone in altero extreo: vbi est depēdētia illud ē obm vt cognitū. ¶ P. volūtas fruens sine nō pducit aliud ab ipso in eē voluto amādo finem in ordine ad aliud: siue pparādo ipsuz ad aliū amabile. s3 magis pparādo aliū amabile ad istū finē: ita q. relō cāra pparatōne volūtatē vī esse in aliquo alio amato ad finē. nulla aut pparatio p volūtatē vī eē in fine amato. g. a fili in intellectu cognoscere pmiū obz: r ex illius cognitiōe cognoscere obz scōariū. nlla vī relō pducit in ipso pmo obō ad 2^m obm: sed ecōuerso. ¶ P. sicut arguitur est nō videt posse poni quo actu ite^m ista relō pducere. pmo nō ppter pfectōne absolutā illi^m actus. scōo. g. nō est pncipiū illi^m actus scōi. etiā in illo secūdo actu pfecte cognoscit creatura. g. in nullo actu erit talis relatio qsi rō pōr creatura in rōne obri. ¶ Lōcēdi pōt conclusio triū rōnū factaz 3 quas opi. cōes superius recitatas: r cēdi possunt iste rōnes h iam facte: r fm hoc pōt cēdi q sunt ibi relones in deo eterne ad cōta cognita sed nō pōres nātr ipsis cognitīs in rōne obtoz. ¶ Potest poni sic. deus in pmo istātī itelligit eētiā sub rōne mere absoluti in scōo istātī pducit lapidē in esse itelligibili r itelligit lapidē: ita q ibi est relō in lapide itellecto ad itellectionē dina. sed nulla adhuc in itellecciónē diuina ad lapidē. sed itellectio dina terminat relationē lapidis itellecti ad ipsam. In tertio istanti forte itellectus diuinus pōt cōparare suā itellecciónē ad qd cūqz itelligibile ad qd nos possumus cōparare: r tūc cōparando se ad lapidēz inre^m pōt cāre in se relationē rōnis. Et in 4° istātī pōt quasi reflecti sup istaz relone causatas in tertio istātī: r tūc illa relō rōnis cognita erit. sic igit nō est relō rōnis necia ad itelligēdiū lapidē tanqz pmo lapide vt obz: imo ipsa vt cāta est posterior: q. in tertio istanti r adhuc posterior erit ipsa vt cognita: q. in quarto istātī. Et ista via videt tenere istaz ppōnes que videtur pbabilis q. relatio nō nāliter cognoscit nisi cognitio termino: s3 nec itells pparat ad aliqd nisi nātr pūc cognitio termino. quā ppōne nō pōt alia via tenere: q. opōt q dicat q illa relatiōe qua pparat istā itellecciónē pparat eētiā ad aliqd nō pūc cogniri nātr. Ita pōt de relationib^{us} alioz a deo vt itellecto: ad ipsuz itellēm diuinū vt absolutū cōfirmat cōfirmat r itelligit sicut illa. s. o. fin. 30. creaturarū relataz ad deum.

Questio

Contra istud arguit. videt enim qd destruat intentione Aug. 83. q. q. 4. 6. vbi dicit. si quidem in idcirco tanta vis constituitur ut nisi eis intellectus sapiens ceteris nemo possit. Item aut ista positio intellectus sapientia perfecta dei ad creaturas erit in 2o ista 2a pcedit naturam talem et ideo rationem cognitionem earum. Ibidem et dicitur: qd ista 2a visio fit et alia beatissima: qd non est vix de visione p^a q^a est in creatore: nec de visione 2a q^a est in creaturis. q^are r^e. ¶ P. arguit. illa q^a sunt diuina in inferioribus q^a sunt alteri r^onis non reducuntur ad aliqd vnu in superioribus sicut potetie cognitie in nobis reducuntur ad vnam potetiam cognitiuam in angelis: pp^a unitatem r^onis cuius pp^a cognitiuam: t^um in te 2^a voluntas q^a sunt in nobis alteri r^onis non reducuntur ad vnam p^os in angelis. erit igit in deo itell^u sub tali r^one talis potetie distincta a voluntate sub r^one talis potetie. 2^a p^a p^os in te vt in deo est passiu^a. q^o sibi dare aliquam formam anteq^a op^oeretur: 2^a p^a ad hoc vt habeat distinctam opationem oportebit sibi dare distinctam formam. non aut p^o h^o dari aliqua for^a distincta si ideo ponuntur scq^a creaturaz intellectioe. ¶ P. si pp^a illimitatione eⁿtie diuine ponatur ipsa vt oino absoluta eⁿ r^o cognoscend^u de creaturas: cu^m ita sit illimitata inq^u itell^uta sicut inq^u r^o s^o. scq^a ip^a sola cognoscat sub r^one obiecti. aut si ponatur pluralitas ex pte obiect^u non obiectate ifinitate vni obiecti. pari r^one videt posse poni ex pte r^onis intelligedi.

Ad ista. Seretia Aug. in ista. q. pōt colligi i ista de-
scriptioe idee. idea est rō eterna in mente
diuina. fm quā aliqd est formabile extra vt f3. ppāz rō-
nem ei⁹. pbo pme pnciple. de⁹ oia cāt. vel cāre pōt. non
irrōnabilr: g rōnabilr. igit h3 rōne f3 quā format: nō at
eādē oīuz: g singula pprijs rōnib⁹ format. nō aut rōnib⁹
ex se: qz nō eget i efficiēdo aliq alio a se. igit rōnib⁹ i mē-
te sua nibl at i mēte sua ē nisi icōmutabile. g oē forma-
bile p format fm rōne. ppāz sibi eternā i mēte sua. ni-
bil at i mēte sua tale ponit nisi idea f3 istā descriptionē.
igit vř q lapis ite⁹ possit pici idea. ipse. n. h3 oēs istas cō-
ditiōes: qz ipse est rō factibilis extra ppā sibi: sic arca. in
mēte pōt dici rō respectu arce in mā: z est ppā rō f3 quā
arca in mā format. z ista rō est eterna in mente diuina:
vt cognitū in cognoscētē p actū inte⁹ diuini. qd aut ē
in deo fm qd cūqz ēē siue rei siue rōnis pactū itell⁹ di-
uini est eternū: sicut declaratū fuit supra di. 30. q nulla
relatiō pōt ēē noua in deo p actū itell⁹ sui. ¶ Istud vř
plonar cū dicto Platonis a q acceptit Aug. nomē idee.
ipse. n. p sūt ideas qditates rez: p se qdē exntes f3 Ari-
sto. z male. fm Aug. in mēte diuina z bñ. vñ aliqñ logē
de mūdo itelligibili fm cū. sicut igr ponerent idee f3 il-
lā impōnē Arist. qditates rez. ita ponūtur fm Pla. vt
videt qditates bñtes esse cognitū in intellectu diuino.
¶ Hoc posito nō o3 laborare circa relatiōes aliqō for-
mat siue in eēntia: vt obm. siue in eēntia: vt rō. siue i es-
sentia: vt itelligere diuinū: q relatiōes dicātur idee. imo
pluz obm cognitū ēē idea fm istud: z tūc pcedit pnt au-
toritates Aug. adducte: q nisi cognitio ideis sapiēs ne-
mo ēē possit. qz. i. ad oēs plenitudinē sapiē. l3. n. de⁹ pñ
cipalr sit sapiēs sapiā eēntie sue vt obti. tñ nō oī mō si
nō sapiēs creaturā q creatura vt intellecta ab ipso est
idea. z ita nō itellēctus ideis sapiēs oīno ēē nō pōt. ponē
aut ēē sapiēs pfectissime in p istāt. l3 nō sapiēs oīno in p
istāt abiqz. z. Si aut idee ponerent qdā relatiōes rōis
in deo nō vř format ēē sapiēs in itellēctioe eaz: qz etiā
ibi essent vt rōnes itelligēdi anteq ipse itelligerentur.
¶ Si alia auctas Aug. hāz visione fit aīa bñiss⁹. Si
idee ponūtur ēē qditates vt cognite: tūc exponēda ē de
bñtūdie q pōt haberi in creaturis vt in obis: qz certuz
est q nō est pfectissima bñtūdie i creatura abso⁹ f3 ipm

Prima

3. Confessionū. Btū ē q te z illa nouit: nec pp illa beatior: s; ē itelligēdū brissima. In obō cui? cognitio p; supponitur istis: z qñ pcomitāter in istis in qb? aliq; btrituō ē: s; nō pma. Et si Aug. aliqñ loq̄tur alr de idēis qñ sint rōnes cognoscēdī aliqd: tñ hic nō dicat ipsas ēē nisi rōnes fm q̄s formant; q̄s formant; pōt in quā exponi illud dcm̄ eius si alibi dicat: nō q; ly fm notet rōne formale itellm̄ gendi: s; s; q̄s vt sūt obta nō pma: nec monētia itellctū s; obta scōaria terminātia itellm̄. ¶ Ad 2^m q̄r itellm̄ est passiu? in se: z q̄r est passiu? respectu itellctōis dīctū est dī. 3. sed posito q̄r est passiu? in nobis: z q̄r est passiu? in deo: z q̄r debeat hic assignari f; vel q̄r foz? vt q̄r ope retur. pōt dici q̄ illud ē cēntia sub rōne q̄ essentia: q̄ sub rōne absolutā ē rō cognoscēdī: nō tñ ipsamet: s; oē aliō sub q̄cūq; rōne cognoscibilis. z hoc isto mō itelligēdo. p hoc. n. q̄ itellct? diuin? est in actu p cēntiā suā vt est rō itelligēdī bz pmiū actū sufficēre ad pducēdū oē aliud i ēē cognito: z pducēdo illud in ēē cognito. pducit ipsum vt bz depēdētiā ad ipsūmet vt ad itelligētiā: z p hoc q̄ itellctio ipsi? est it? illud depēdet ad istā itellectionē: vt ad absolutū. sicut ē in alijs dīcēt: q̄ cā sub rōne me re absolutā ē act? pmi? a quo pcedit effect?: z effect? p ducit? bz relōne ad cām: qñq; vt ad absolutū: qñq; autē mutuo ē relō effect? ad cām z ecōuerso. nūq̄ tñ ē pte cāe regit relatio pōt q̄ sit effect? possit? i ēē. ¶ Qz nūc breuiter suadet: qz nihil hñs pfecti? ēē in aliquo gñe ad illud qd bz min? pfectū ēē in gñe tali depēdet. q̄ relatio actualis nō depēdet ad aliqd qd tñ est ens potēiale: z nō actuale. oīs igi? actualis relatiōis termin? est aliqd ens actu. in quocūq; lgi? istāti nāe cā refert actū ad cōfectū: tūc ē in termino ēē actuale. pōt aut illud absolutus terminās ēē sine respectu ad ipsūz. igi? ita ē sic cū isto re spectu qd est pus nālre eo. q̄ nō pōt ēē aliq; relō in cā nālre anteq̄ absolutū sit ad qd d; ēē ista relatio. Et ita itelli qd q̄ in pmo istāti est a. sub rōne absoluti. in 2° est b. sub rōne absoluti hñs ēē p. a. in 3° b. refert ad a. sub rōne ab soluti si est relatio nō mutua. vel a. z b. referunt relatiō bus mutuis. Ita q̄ h in p istāti inte? est in actu p cēntiā: vt mere abso^{ra} tanq̄ i actu p suffi? ad pducē? qdlibz in actu itellibilis. In 2° istāti pduc lapidē i ēē intellecto: nulla q̄ termin? iste ē: z bz respēct ad itellectionē dinā. nūq̄ ar ē re? ē? i itellū dīno: qz re? ei? nō ē mutuo. istd qd dcm̄ est relōne p? nō ēē i cā q̄ i cāto bz istātiās: de qb? alias. ¶ Ad 3^m de obō illimitato. B; obm in q̄tū moti? z i q̄tū p termināti? z p pñs vt duplr necio regitū vl coexa ctū ad actū ēē illimitatū. z iō nihil aliō ē sic obz: tñ ali ud ē obz scōario terminās. nec oīs obz illimitatū ēē p̄cise terminās quocūq; actū: sic p̄cise ē mouēs z rō actus: qz aliqd pōt seg tōmī^m p^m z ēē ter? 2°. nihil aut pt ēē scōa rio mouēs ad actū. rō ē qz oē mouēs aliq̄lr pcedit actū: nō at quocūq; terminās pcedit nec coexigit ad actū: s; scōario terminās: ēē actū sic mēsuratū z cātū: sic itelle:

Ad argumēta ¶ In nobis sequit̃ obiectū.
Principalia. ¶ Ad illud de. 83. q.
p3 quō loq̃r de idea. ¶ Ad Auiic. xcedo q̃ in deo pōt ē
refo itelligēti: vel pur B qd ē itelligēs terminat relonē i
tellecti: sic dñz cē ē appellatio relatiua: ⁊ significat termi
nare relonē suū. vel put itelligēs dīc relonē rōnis possi
tue. s3 tūc nō ē B i p̃stāri: nec in 2^a: s3 in 3^a. ¶ Ad aliqd p3
ex dñis q̃ eadē rō itelligēdi illimitata pr ēēt ppa rō itel
ligēdi qdcūq; eoꝝ ad q̃ ē illimitata: sic si ēēt limitata ad
aliud solū: ⁊ magis iⁿ istⁱ? act? q̃ ē itelligere in q̃ nō sp re
grif vniuersa rō vel assimilatio cū cognito: aliqn nihil
posset cognosci p cāz: nec p pn^m? s3 sufficit rō eminētior
stinē pfecte similitudinē p̃uale cogniti.

Distinctionis

Et qd arguit p pma opi. qd oporteat illa rōne determinatā determinari. dico qd ipsa est ex se determinata determinatōe opposita ideterminatōi que est ad dictionem: s3 nō sit ex se determinata determinatōe lingratōis. nec b3 ad b3 vtr p ipas obm determinatōe lingratōis. Et si dicat qd tunc eēntia sit excedēs mediū nō est rō intelligēdi b3 in particulari nisi d3 terminet ad illud p aliqd aliud. C. R. nō semp ab ante ad pns arguēdo cū distinctiōe ē falsa pntis ex for. t3 aut g3a mae qd pns illud nō pōt ēē nisi numeret i plurib3. t3 hoc t3. a3a for. arguēdi Aug. 7. de tri. Si duo boies t3 duo aialia: s3 b3 est ex ipfectiōe t3 limitatiōe pntis ad aias. vñ nō segt. si par. g3 de. si fili. igit de. igit si p3 fili. sūt duo: igit duo dy. ita dico qd ad intellectiōne hui3 o3 dare rōne qua intelligat t3 p3as: vel formāl vel emi neter pntetē qd est pfectiōis in ppa rōne. t3 ad illi gēdū illud o3 h3e ppa t3 determinatā rōne: s3 iferēdo. er go ad intelligēdū aliud t3 aliud o3 h3e aliā t3 aliā rōne de terminatā. est falsa pntis: q3 b3 pns. t3 rōne ēē intelligēdi illimitatū ē ad alia aitia. C. Qd addit ibi ē p illa pma opi. qd rō intelligēdi est silitudo intelligibilis. C. R. nō ē silitudo formalis: s3 vel illa vel aliud sile anthonomast ce: b3 ē pntis pfecte silitudinē formālē s3 o3 illud pfe ctionis quod est in ea inq3tus ipsa est ratio intelligēdi. t3 sic ē in pposito.

Soler hic qri cū oia dicant esse in deo p cognitionē: seu p sentia: vel i deo p cognitionē: t3 ei3 cognitio vel p sentia sit diuina essentia: vtruz pcedēdū sit oia ēē in diuina essentia: vel i deo p essentia: Ad qd dicim3: q3 dei cognitio ei3 vtruz essentia est: t3 ei3 p sentia in qua sunt oia ipsius cognitio est: nec tñ oia que sūt in ei3 p sentia vel cognitio: in ei3 essentia esse dici debent. Si eni hoc diceret3 intelligerent ēē eiusdem cū eo eēntie. In deo. n. dicit esse p essentia: qd est diuina essentia qd est de3. b3 ergo deus apud se in p sentia sua: qd nō h3 in sui nā. Unde Aug. de verbis apli ita ait. Eligat nos ante mūdi pstitutionē. Quis sufficit hoc explicare. Eligunt q nō sūt: nec errat qui eligit: nec vane eligit. Eligat tñ t3 h3 electos quos creaturus est eligēdos: quos habuit apud semetipsuz: nō in nā sua: sed in p sentia sua nō dum erat qbus pmittebat: sed t3 ipsi pmissi sunt qb3 pmittebat. Ecce hic apte dicit deū apud semetipsuz habere electos ante mūdū: nō in natura sua: sed in p sentia sua: cū tñ eius p sentia nō aliud sit q3 eius nā: q3 ipsius p sentia eius est notitia. Pōt tñ ad electos referri cū ait. In natura sua. i. illoz: illos quippe habuit ab eterno apud se: nō i natura sua. i. illoz: q3 nōdus erant: sed in sua p sentia: quia eos ita nouit ac si essent. Distin. xxxvi.

Arca distinctione

creatura inq3tū est fundamētū reionis eterne ad deū vt cognoscere beat vere esse eēntie ex b3 est sub tali respectu. Qd sic. bō nō ē ex se ens ratū: qd ēē

XXXVI.

deus. g3 p aliqd aliud est ratū formalr: nō nisi p respectū ad ipm p3 ratū ex se: nō aut p respectū ad illud vt ad ef ficiēs: q3 cū diffō sit entis ratū: t3 efficiēs inq3tū efficiēs diffō nō ēē ei3 nisi vt exis. t3 ita diffō termina ret qōne an est: qd ē icōnentiēs. g3 est ens ratū inq3tū p3 cipat p3mū vt exēplar: b3 est inq3tus h3 relationē eternā qd deū vt sciētē t3 exēplāre. g3 t3. C. correlatiua sunt. nā. g3 sūt nā de3 est intelligēs lapidē: t3 lapis intellect3 ab eo. g3 ab eterno ē lapis intellect3 ab intellectu diuino: t3 hoc inq3tū fuit aliud ab essentia diuina: t3 ista intellectio erit realis t3 metaphyca nō logica. g3 illud qd terminat istaz intellectiōne erat va reg. C. Oppo. magi in lra. c. i. bui3 di. exponēs auctē Aug. 3. sup. Hen. ad litterā istā. s. erant in dei scia nō exītia in sui nā. dicit sic. illos. s. electos ba buit ab eterno de3 apud se nō in nā sui. i. ipsoz q nōdum erat: s3 in sua p sentia: q3 illos ita nouit ac si essent.

hic quidā dicit q sic. C. Pro hac opi. arg. potissime p illd qd dicitur ē i scdo argumento pncipali de scia dei eterna: t3 o3to reali eterno. C. Adit ad hoc qd pportio est passio entis. obi aut cognitio in eternitate pportio est aliqua ad cognoscē tem t3 h3 realis: q3 ipole ēē nō est sic pportioatū. C. P. sicut ens ad nō ens: ita ipole ad ipole. g3 pmutat3. sic ens ad ipole ita nō ens ad ipole: sed o3 ens est ipole. g3 o3 qd ē purū nō ens est ipole. C. Cōfirmat rō. q3 si aliqd purū nō ens: siue nihil ēē ipole: t3 aliqd purū nō ens ēē purū ipole. vñ nihil ēē magis p3bil aliqd qd videt3 absurdū. g3 ipole nō est oino nihil: s3 aliqd ens. C. P. Aug. de natu ra boni. c. 8. si bonitas ē for3 aliqd nō nullū bonū ē capaci tas for3. g3 nō nullū bonū ē politas ad bonitatē actualē. C. Itē sup. Jo. omel. 18. eadē lras format cor. t3 an3: s3 alr t3 alr. g3 pus facte sūt a corde q3 a manu. Et Auicē. 8. meta. c. vlti. vult idē de duplici fluxu rep a deo. C. Adit aut ab istis qd distinctio ista eēntie ab eē existētie suf ficit ad pponē p eo qd ipsa eēntia intellecta vt habēs eē eēntie adhuc est in potētia ad eē existētie qd recipit ab efficiente inq3tū efficiēs ē: t3 tūc ē ppo ex potētia t3 actu.

Contra ista arguit pmo. q3 creatio est pductio de nihilo: s3 si lapis p3buit ēē v3 reale. igit q3 pducit ab efficiente nō pducit de nihilo. C. Sitr z3 si nō pducit nisi s3 respectū tñc noui ad ef ficiēs nō videt3 ēē pductio ad eē simplr: s3 tñ ad eē fm gd: t3 minus erit creatio pductio simplr q3 sit alteratio vbi est pductio salte alicui3 q3tū ad eē absolutū. C. 3. fm eadē viā arguit: q3 eadē relationē ponit actualē t3 aptitudinalē ex pte dei: t3 ppter hoc nō posse ēē aliquas nouā actualē in deo ppter aptitudinalē antiquā. g3 sitr ex pte ei3 qd refert ad deū eadē ē relatio actualis t3 apti tudinalis. t3 nō erit actualis noua ppter aptitudinalē relationē antiquā. g3 cū relatio aptitudinalis ad eē exī tie fuerit semp in ente habēte eē eēntie. nulla ē in ea re latio actualis noua inq3tū exis est. C. Et 4. fm eadē viā: q3 in fundamēto eodē t3 termino imutabili nō pōt esse respect3 nouus: s3 hoc fundamētū idē est. s. eē essentia t3 termin3 imutabilis. s. deus. g3 nullus respectus nouus pōt esse ad t3 terminū qualis respectus ponit ēē ad esse existētie. C. Et 5. fm idem mediū de creatione. quia pductio rei fm illud esse essentia verissime ē crea tio. ipm. ē mere de nihilo vt de t3 termino a quo t3 ad ve rū ens vt ad terminū ad quē. t3 pductio ista fm eos est eterna. g3 t3 creatio est eterna: cui3 oppositū niti3 ostēde re. t3 dicit se habere demōstrationes sex fm eadē viā per oppositū de annihilatione. sequitur qd nō possit ali quid annihilari. sicut enim pducitur de ente s3 essentia am: ita videtur redire in ens fm essentia: t3 non in nihil.

De. 1. 1. art. 2. q. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Questio

Q. 2. pncipalr ille rōnes q tacte sunt di. 8. 3. Auicē. q nihil aliud a deo sit formāl necessarius pnt fieri cōtra istā. q3 ista pcludit de eē qd itatio si sit v3 ēē sicut de eē exītie. nō. n. volūtas magis necessarius vult aliud a se esse in eē qd itatio q3 velit aliud a se ēē in esse exītie: q3 eadē est rō vtrubi3: ita de alijs medijs. C. 3. res s3 ē eēntie aut ē termin3 reionis idēē quā ipsi ponūt i do aut nō: s3 fm aliud ēē cognōtū. si z3 mō. g3 frustra ponunt res in isto esse eēntie. nō. n. vident p3 aliud poni nisi vt sint termini reionū idealū q3 eternāl sunt in deo. si p3 mō mō. g3 aliqd est in deo p actu intellectus diuini s3 qd pōt alr ēē h3e siue mutari: cui3 oppo. pbatū ē di. 30. p3o batio vltie pntē. q3 p re o3 aliud ēē a deo nō est formāl necius ex se. ponat igit l3 p ipole istud ens qd itatio ali ter se h3e. leg3 q3 illa entitas in deo siue rei siue rōnis q3 h3 istud ēē p termino alr se h3e: t3 sic ex ppositiōe alicui3 circa aliud a deo. mutari poterit aliqd qd est in deo per actu intellectus sui. qd est ipole. C. 4. q3 cā est pfecta: t3 indepēdēs nāt in causando: t3 agit nāt vt posse pducere immediatiōe sibi pfectiōe: q3 pducit s3 vlti3 potētie siue intellectus diuini vt intellectus pntis fm istā viā pducit in deo rōnes ideales t3 ipsas eēntias in rōne eēntie: t3 q3 p pus in se rōnes ideales q3 rōnes illas in isto ēē. sunt. n. p hoc qd exēplare sunt. g3 ille idēē h3e v3 ēē cū sit nāt agēs q3 ipa ideata. nō causat aut ideas nisi eēntia rōnis: t3 nō in aliquo ēē reali. g3 nec dat aliqd ēē reale ipis idea tis q3 sūt cāta q3 remotiōe. C. 5. istas essentias pdu cit in eē: aut vt cognoscēs: aut nō. si sic. g3 sūt cognite an tē sūt in isto ēē: t3 ita frustra ponunt iste entitates p3 cognitionē dei eterna. nō. igit pducit eas mere nāt s3 ignis calefacit: qd videt3 valde absurdū de quocūq3 p ducto alio a se in nā: imo ēē filiū pducit vt itell3: s3 non vt itell3ēs formāl: sicut al3 expo. est. C. 6. q3 attri buit aliū effectū cāe exēplari: t3 aliū cāe efficiētī nō vt p babile: q3 cā exēplari nō est nisi qdā efficiēs. efficiēs eni diuidit in efficiēs p intellectū siue ppositū: t3 efficiēs p nām s3 p3m. z. p3y. sūt igit nāt pducēs nō ē alia cā ab efficiēte: ita nec exēplari nec exēplari pducēs. t3 ita idēē effectū t3 exēplari pductū alicui3 intelligē tis inq3tū ē intelligēs t3 inq3tū exēplari. C. Qd ē addit pponē esse in creaturis pntis pōtentialitatē ad actū nō vi det3 rōnabile: q3 nihil vt ēē ibi qd cū alio pponat. si eniz tota albedo pexistat in potētia vt termin3 potētie: t3 po stea ipsamet sit in actu: non est p3 hoc aliqd ppo rei t3 rei. igit si pexistat res fm eē essentia: t3 ipsa pducit fm esse exītie: qd nō est aliud fm istos ab esse eēntie: sicut nec g3māl refo est aliud a fundamēto pp qd nō ponit rela tiōne t3 fundamētū facere pponē nō erit res pposita pp ista duo. C. Et istud posset esse 7. fm pma viā ad ipro bādū creationē pp idēitātē reionis cū fundamēto t3 ef sentie cum esse: quia eadem res non potest esse realiter noua t3 non noua. ergo si esse dicat relationes que est ea dem cū essentia nulla creatura erit simplr noua.

Cōcedo cōclusionē istaz rōnū. s. partē ne gatiūz qōnis. Ad qd vt ipāl ēē hoc qd nō tñ ēē essentia fundat ad deū rela tiōne talē. sed etiā esse exītie: q3 fm Aug. 5. super gen. 7. Nō alr nouit facta q3 fiēda. p3gnouit igit ēē exītie sic esse eēntie: t3 tñ p3 istā relationē fundatā nō pcedit ali quis ēē exītie fuisse verū reale esse ab eterno. q3 pari rō tiōe nō est pcedēdū de esse eēntie. Dia ēt motū qd ad ducunt de intellectu diuino vident ēē posse adduci de i intellectu nō: q3 si aliqd nō sit: pōt tñ a nobis itelligi: t3 b siue eēntia ei3 siue exītie ei3: t3 tñ nō p3 intellectiōne nō strā ponit qd illud habeat verū ēē exītie vel ēē essentia. nec etiā est oia aliqua quo ad hoc: t3 vt iter intellectu di

Prima

iii

uinū t3 nfm: nisi q3 ite3 diuin3 pducit illa itelligibilia in esse itelligibili pmo. n3 nō pducit p. sed si istud ēē nō est ex se tale qd regit ēē simplr pducere illud in tali ēē nō est pducere illud in aliquo ēē simplr. t3 iō videt3 si istud esse itelligibile cōparādo ad intellectus nōstrū nō regit esse simplr. cōparādo etiā ad diuinū intellectū pducere i isto esse nō erit esse simplr: q3 si ēē albu nō est nisi ēē q3 litatiū: pducere in ēē albo nō ēē pducere in ēē sube vt simplr: s3 tñ in isto ēē q3 litatiū. Sitr ite3 noster agēs p ducit rem in esse itelligibili: s3 sit pducta pus. t3 tamen ppter illud pducere intellectus nōstri agentis nō ponit tur res sic pducta habere esse simplr.

Contra istud obycit. q3 o3 fundamētū reio nis qñ fundat relationē est fm il lud ēē fm qd fundat. alr fm illud esse nō fundaret: s3 la pis fm verū esse essentia fundat istā relationē eternā ad deū vt sciētē: t3 b3 in eternitate. g3 lapis est in eternita te fm illud esse. p3ario minoris. fm illud ēē fundat re latiōem ad deū vt sciētē fm qd ēē ei3 vt obm cognosci tur a deo. cognoscit aut a deo vere sub rōne eēntie: t3 nō sub rōne eēntie diminute: q3 p3 intellectio lapidis a deo nō est reflexiua. C. 3. pma pductio nō est tñ alicui3 re latiōis: q3 relatio nō est nisi in absoluto. g3 cū pcessus sit in pcedēt. qd pducere res in ēē itelligibili s3 q3 res cognita vt ēē idea. sequit3 q3 in illo itātī z3 o3 ponere ali quā exītatē absolutā rei pducere: ita q3 in ente absolu to habet talē entitatē fundet relatio ad pducens.

Ad primum dico qd distractū respectu distra hētis nō est distractus: s3 respectu tertū ad qd pparat sub rōne distractib3. q3 fm p3m. z. pyarmenias p3icādo de aliquo. hoc qd est bō mortuus est oppositū in adiecto ad qd segt dictionē. g3 pparādo p cise determinabile ad determinatōne determinabile nō est distractū respectu determinatōis. sed nec includit d3i ctionē ad ipsuz: s3 respectu tertū de qd vt mortuus est de terminatio distractib3: t3 illud qd determinat p ipsuz di strahit ita qd illud aliqd vt nō fm qd de isto: ita di co qd diminutū respectu diminutis nō est diminutū: s3 respectu tertū: ad qd pparatur ipsuz sub determinatōe di minutē: sicut cū dico. iste est albus fm dētes: nō dimi nutur albu: s3 accipit p albo simplr respectu huius de terminatōis. aliogn esset nugatio. vt aut accipit sub ista determinatōe vt de tertio. s. de ethiope tanq3 diminutū. C. Ad ppositū. hec determinatio ēē in opione ē de terminatio diminutis fm p3z vbi pus. t3 sicut ēē in opio ne: ita t3 ēē in intellectiōe siue ēē exēplari: siue ēē cognitū q3 oia equalēt: s3 igit istud qd pparat ad aliqd istoz vt pparat ad q3 nō sit diminutū: tñ vt sub aliquo istoz pparat ad 3. est diminutū. ēē eni homeri simplr t3 nō di minutū est obm op. sed istud ēē simplr vt in op. est esse fm qd. t3 iō nō segt: homerus ēē in op. g3 homer3 ē. nec etiā. homer3 est exis in op. g3 est exis: s3 est fallacia fm quid t3 simplr. Ita hic pparādo ad intellectiōne diuinā lapides in eternitate: lapis quide3 simplr cōparatur ad intellectiōne illā. t3 hoc nō tñ fm esse essentia lapidis: s3 fm ēē existētie t3 qd cūq3 pparabile: tñ illud vt acceptū sub ista pparatione ad sciētā dei diminutū. nō qdem di strahit quasi nō possit stare ens simplr cū tali respectu sed diminutū: ita qd talis respect3 nō ponit necessario su um determinabile ēē ens simplr. C. Tūc ad formā ar gumēti fundamētū relatiōis est fm illud ēē fm qd fun dat relonē. verū est qñ relatio illa fundata nō ēē simplr diminutis esse fundamētū. Et rō realis ist3 fm qd t3 sim pliciter vt ēē ista. q3 p3 disti: entl vt ēē in ens exī aiam: t3 ens in aia. t3 illud extra aiaz pōt distingui in actū t3 potē tiā eēntie t3 exītie. t3 qd cūq3 istoz ēē extra animā potest

habere esse in aia: illud esse in aia aliud est ab omni esse extra aiam. 7 id de nullo ente: nec de aliquo esse seqt si bz esse diminutū in aia qd pp hoc beat eē simplr: qd illd eē est fz qd absolute: qd tñ accipit simplr in qtu pparatur ad aiaz vt fundamētū illi eē in aia. ¶ Ad 2m dico. qd pductio ista tñ eē est alteri rōnis ab oī esse simplr: nō est relatiōis tñ: fz etiā fundamētū absolutū: nō qdem fm eē eēntie vel exētie: qd est vey eē: fz fm eē diminutū: qd eē est esse fz qd ēt entis absolutū: qd tñ ens absolutū fz istud eē diminutū pcomitat rēlonis. Exēplū huius. si Cesar eēt ānichilāt: 7 tñ esset statua cesaris: cesar esset repñlāt: 7 statuū illud eē repñtatū est alteri rōnis ab oī eē simplr siue eēntie siue exētie. nec est esse diminutū cesaris qsi aliqd cesaris habeat hoc eē 7 aliqd nō. sicut ethiops est diminute alb: qd aliqd ei est vē albus aliqd nō. fz totū cesaris 7 esse ei a cā sui est vey eē exētie 7 eēnt: cōtū fz totale eē suū eē istd eē fz qd. 7 in ipso fm istud eē fm qd pōt eē aliqd relatiō ad statuū: 7 lz posset poni calūnia in exēplo: nō tñ ita in pposito de intellectuē 7 obto qn obim totū fz etiā totale eē suū diminutū esse habeat in intellectu. ¶ Et si velis qñre aliqd eē vey hui obri vt sic nullū est qñre nisi fm qd: nisi dicat qd istud eē fm qd reduci ad aliqd eē simplr: qd est eē ipsi intellectuōis: fz istud eē simplr nō est eē formatr eius qd dicat eē fm qd: sed est ei terminatiue vel pncipiatiue: ita qd ad istud vey eē illud esse fm qd reduci ita qd sine isto vō eē isti nō eēt illi: eē fm qd. ex hoc aut apper qdā dictū sup di. 3. de cognitiōe in regulis eternis. v3 qd motio intellectū nostri a gditatibz intelligibilibus reduci ad ipsius intellectū diuinū: p cui eē simplr ista obia hnt eē fm qd. s. eē obiectiui. fz qd eē mouent intellectū nostrū ad cognoscendū veritates sinceras: 7 ppter motiōē eaz qd itellū ille mouere: sicut ista habet suū eē fm qd ppter simplr esse illius.

Ad primum principale dico q ens ratū aut ap-
pellat illud qd hz eē firmū: ⁊ vez
eē siue cēntie siue exēntie: qz vñ nō est sine altero quali
tercūq; distinguant. aut ens ratū dī illud qd pmo disti-
guat a figurētis: cui. f. nō repugnat eē vez cēntie vel exi-
stētie. Si pmo nō accipiat ens ratū. dico qd hō nō est
ex se ens ratū. sed ab efficiēte a quo hz esse vez ⁊ cēntie.
⁊ exēntie. ¶ Et cū dicis igi nūq; est ens ratū nisi effe-
ctū. ꝛcedo B mō. ⁊ qñ est effectū est exñs. q nūq; ē ens
ratū nisi sit exñs. ꝛcedo. q nō est ei? diffio nisi sit exñs. ne
go istaz añaz. qd diffio est distincta cognitio diffiniti fm
oēs eius ptes cēntiales. distincta aut cognitio pōt eē ali
cui? lz ipsuz nō sit ens ratū. nō. n. oportz nisi q ens ratū
terminet cognitionē diffinitiuā. ⁊ nō seqt. qz ratū diffi-
nitū intelligi. q ens ratū est. Si z mō intelligat ens
ratū. dico qd hō ē ex se ens ratū: qd formāl ex se nō repu-
gnat sibi eē. sicut. n. cuiūq; repugnat aliqd p ci repugt
formāl ex rōne eius. ita cui nō repugnat formāl nō ei
repugnat p rōnez ipsius. ⁊ si hōi de se repugnat esse per
nullū respectū adueniēte posset nō repugnare sibi esse.
¶ Et si tūc ex hoc ifera. hō ē ex se ens ratū hoc mō. cr/
go est de?. añā nō valet. qz de nō ē tm cui nō repugnat
esse: sed est ex se ipsuz eē. ¶ Qz aut dicis h. qd hō est ens
formāl ratū aliq; relatiōe que ē ratitū? ei?. hoc iproba-
tus est distn. 3. q. de vestigio. ⁊ videt valde absurdū: qz
fm Aug. 7. de tri. c. i. vel. 6. si est nihil ad se nihil ē ad ali-
ud. ⁊ hoc ipsi ꝛcedūt qd relo nō pōt fundari in relōne: fs
in absoluto. ¶ Quero igi de fundamēto talis rōnis q
dī ratitudo. dicat. a. si ē ad se. q nō elcludit eēntiāl in suo
intellctu p se respectū: qd nihil eēntiāl elcludēs respec-
tū est ad se formāl istud. a. inq; tū ē ad se: aut est ratū: ⁊
babeo ppositū. aut nō est ratū: ⁊ tūc ille respect? funda-

bitur in ente nō rato. ⁊ respectus per eos est idē fundamēto. q̄ respect⁹ est idē enti nō rato. ⁊ maxie ē hīs icōueniētiis si accipiat nō ratū p illo cui repugnat ēē: q̄ tūc seq̄r q̄ ratiūdo illa fundabit in nō rato: qd est nībil: ⁊ ita ille respect⁹ ēēt nībil: ⁊ tūc ens ratū erit ex duob⁹ nībilis. ¶ Ad 2^m arg^m cōcedo: qd de ab eterno intellexit lapidē ⁊ nō vt idē sibi: ⁊ illa itellectio fuit metaphyca ⁊ realis: nō aut logica. nec tñ p̄s seq̄r ex hōc lapidē qd sit gēntia q̄ exstia: nec magi sparād ad itellectū dīnū q̄ sūū. sē qd igit res sp̄ fuit itellecta: s̄ arg^m qd res fuit i aliquo cōc reali. dico qd est falla^a s̄m qd ⁊ simplr.

Per idē ad illud qđ adducit p. opi. de p. portioe ad intellectus. dico qđ ista p. portio est relatio cogniti ad cognoscere. et hec ē diminutēs ens in quo fundat: sic declaratu est. res autē diminutēs ens nō o3 qđ regat secū entitates simplici illi entis qđ determinat. Et cū dicis. nō ē talis p. portio i. possibilis ad itellm diuinū. dico qđ bñ pōt ēē qđ oino niger nō sit alb⁹. nec tñ pp hoc alb⁹ ē3 dētes est simplici albus. ita pōt ēē qđ oimoda ip. portio sit ip. portio ad itellm diuinū: et aliq̄lis p. portio sit possis ad intem. ei⁹ tñ ad esse simplici. Ad illud de p. mutata p. portioe. dico qđ ille modus arguēdi ortū h3 ab euclide 2. cone. i. 6. s. si i. qđ tuor q̄titates p. portioales fuerit p. mutatz p. portioales erūt: qđ p. baf. p. i. s. pcedētē. eadē est p. portio multipliciū et submultipliciū: et ista p. mutatio certa et nota in q̄titatib⁹ vtunt aliqui in argumētis. p. bus autē vsus est in duab⁹ regulis. z. p. p. si a. et b. cōuertunt. et c. et d. p. uertant. et a. et c. dīcat b. et d. dīcūt et cōuertio. nō ē necia. qđ aliter dīctorioz dī de quolibet: et qđ uertibile cū vno dīctorioz nō recipit p. dicationē alteri⁹ nec cōuertio. iō p. uertēt cū reliquo dīctorio. et gnāl vbiq̄z pōt bñ aliq̄ p. portio cōtrādē illi. i. s. m. euclidi. p. quē et ista p. mutatio cōtrādē. i. s. m. tūc p. mutatio ē bona: et qđ nō nō. Ad p. p. i. gīf dico: qđ gnāl nunq̄ et talis p. mutatio p. parādo extrema ad iferi⁹ et supius: imo est fallacia cōsequētis: qđ extrēa duaz dīctionū adiuicē p. parata habent p. portione p. uersaz in iferēdo: et nō eadē. Oppositū. n. nō is ifert oppo. aūtis et nō cōuertio. et iō arguere ita iferēdo. sicut p. ad 3. ita z. ad 4. faciūt fallaciā nōtis: s3 cōuertio deberet ergē sicut p. ad 3. in iferēdo. ita 4. ad z. Ita in p. positio. si oēs ens est p. se. gō ē ipse. ē nō ens: s3 nō ē. gō ē si ens ē ipse. Et qđ addit ibi. qđ tūc vnū nihil magis ē nihil qđ aliud nihil. Rñ: qđ triplē ict neg⁹ alicui. qñ nō pp repugnātiā alicui⁹ pōt tui ad affir. illi⁹ negōis: s3 pp solā negōē cāe nō p. uent illū effectū. sic si aliq̄ supiciēs eēt neura: eēt qđ nō alba: nō pp repugnātiā supiciēi ad affir. oppositā huic negatiōi. s3 pp negatiōē cāe nō p. uentis albedines inesse supiciēi. Qñq̄ autē ict negatio p. positui pp repugnātiā ei⁹ ad affirmatiōē oppositā illi negatiōi: et p. p. p. liciter. qñq̄ autē p. cīe ē talis repugnātiā pp aliqđ vnū de intellectu vtriusq̄: sicut in spēs vltimis eiusdēz gñis. p. rimi negōes eaz mutue dicunt de se pp repugnātiā eaz qđ ē p. pter solū vnū iclusus in intellectu vtriusq̄. si p. pter dīaz vltimā p. pletinā. Qñq̄ autē pp plura iclusa in intellectu vtriusq̄ vel alteri⁹. sic si accipiant spēs spālissime duoz generū nālissimoz. repugnāt qđ sibi inuicē affirmatiōes pp multa iclusa in eis: tot. s. quot sūt p. dīcata dicta in qđ de vtroq̄ in suo gñe. nihil. n. dī in qđ de albedie. qđ nō sit mediū ostēdēdi bā. qđ nō ē albedo. nihil ē dī de boie in qđ qđ nō est mediū ostēdēdi eadē. et iō ista. bō nō est albedo: et ē p. p. repugnātiā extrēoz simpliciter: siue p. pter mltā iclusa in intellectu repugnātiū qđ qđlibz ex vtraq̄ pte eēt sufficiēs rō tal⁹ repugnātiē. et tñ in oibus istis inherētis negatiōnū: et ex diuersis

Questio

causis insunt. nō dī aliqd magis vī min⁹ negatū: s; q
libet simplr nō tale. ita. n. est simplr sapoz nihil albedi
sicut bō. ⁊ simlīr sup̄ficies nihil h; albedinis posito ist
casu: ⁊ rō ē qre nō magl ē hec neg⁹ q̄ ist; q; q̄libz nega
negat totam affirmatiōē sibi opposita ex q̄cūq; rōn
sit talis: siue pp vnā rōnez: siue pp plēs. Ita in ppositi
boi in eternitate inest nō ēē aliqd: ⁊ chimere nō esse al
gd. s; boi nō repugnat aī: q̄ ē ēē aliqd: s; tñ inest neg
pp negatiōē act⁹ vel cāe nō ponētis in ēē. chimere aī
repugnat: q; nulla cā pōt ī ea cāre ēē aliqd: ⁊ qre boi n
repugnat ⁊ chimere repugnat. rō est: q; hoc est boc: ⁊ i
lud est illud. ⁊ hoc in quocūq; intellectu accipiere: q; sicut
dictū est q̄gd repugnat alicui formālī ex se repugna
ei: qd nō repugnat formālī ex se nō repugnat. nec est i
fingēdū q; boi nō repugnat: q; ens in po⁹. ⁊ chimere r
pugnat: q; nō est ens ī po⁹. imo magis eō: q; boi nō rep
gnat: iō pole est po⁹ logica. ⁊ q; chimere repugnat. iō est
ipole ipolitate opposita. ⁊ ista politate negat politas op
iectiua: ⁊ hoc supposita opolētiā dei q̄ respicit eō possi
bile: dūmō sit aliud a se: tñ illa politas logica abso^{te} rōn
sui possit stare: s; p ipole nulla po⁹ eā respiceret. ¶ Pr
ma igit oīno rō ⁊ nō reducibilis ad aliā qre boi nō rep
gnat ēē est: qd bō formālī est bō: ⁊ hoc siue ī re realī siue
ī intellectu acceptibilī. Et pma rō qre chimere repug
ē chimera inq̄tū chimera. Alī igit iest ista neg⁹: nīle
tas boi in eternitate ⁊ chimere: ⁊ tñ nō pp hoc est vnū
magl nihil altero. ¶ Vel est posset dici: q; ab boīe remo
uetur tñ illud ēē ⁊ nō aliqd nīs ad ēē: qd est pole esse. a
chimera aut remouet ēē ⁊ nū nīs. iō pp plura negatur
ēē a chimera q; ab boī nō tñ magis est ista nega^{ti} vno
q; in alio. Sed pōr rēspōsio vī ēē realis. ¶ Ad Augu.
capacitas forme s; ēē est mā q; h; aliquid entitatē verā:
nō tñ q̄le h; aīa antīpī anteq; creē. de h in lib. z. di
iz. ¶ Ad ipsū sup 3o. cēdo. q; qñ sūt due cāe subordi
nate ambe causant effectū: s; alī ⁊ alī: q; supior plē cāt.
⁊ ita si cor sit cā supior: ⁊ man^{us} inferior respectu litteraz
vtrūq; cāt taz cor q; man^{us}: nec tñ pns cor q; man^{us}. p
dit illas in aliquo vō ēē ⁊ postea man^{us} addit eis quēdaz
respectū. ¶ Ad vltimū de Auic. logī de fluxu formaz
aīa nō inq̄tū intellectu sūt. ⁊ de fluxu oīs ei⁹ qd est: hoc est
rei in vō ēē. ⁊ cēdo q; sicut aliud ēē ē intellectu inq̄tū i
tellectū ad eō vō qd est eētiāz extra aīaz. ita est fluxus
iste ⁊ ille aliū ⁊ alī. ⁊ vtrōq; fluxu sūt res a deo: nō sic
in nobis: q; res p̄sistūt extra aīaz vel in se vel in cā ad
hoc vt moueāt intellectu nrm ad actū intelligēdi. nō autē
dicit Auic. istū fluxū in eē intellectu ēē fluxū in esse qd ita
fluoz: q; esse intellectu est esse distinctū cōtra totū esse rea
le tam qd itatiū q; existentie.

C Et quoniam demonstratum est ex parte quod omnia dicantur esse in deo: addendum videtur hic quod modis dicatur deus esse in rebus. si tamen id humana mens vel ex parte digne valeat cogitare: vel lingua sufficit eloqui. Sciendum est ergo quod deus incommutabiliter semper in se existens: potentialiter: potentialiter est in omni natura sine essentia sine sui diffinitione: et in omni loco sine circumscriptione: et in omni tempore sine mutabilitate. Et preterea in sanctis spiritibus et angelis excellenter. id est per gratiam inhabitans: et in beatis christo excellentissime in quo plenitudo divinitatis corporaliter habitat: ut ait apostolus. In eo. n. deus habitavit non per gratiam adoptionis: sed per gratiam unionis. Ne autem ista quod capacitate hu-

Prima

ii2

mane itelligētie excedūt falsitatis arguere ali
qui presumāt: scōz auctoritatibus muniēda
mibi vident. **Brūs Greg.** sup cātica cāticoz
ingt. **¶ 3 de** cōmuni mō oib⁹ reb⁹ isit pñtia:
potētia: substātia: mī familiariori mō p grām
dī eē in illis q mirificetiā opēz dei acut⁹ ⁊ fi
deli⁹ cōsiderāt. **De hoc. n. codē Aug.** ad dar
danū in lib. de pñtia dei ait. Cum de⁹ sit nā i
corporea ⁊ icōmutabil⁹ vna: eternū stabili
tate in seipso manēs: totus adest reb⁹ oib⁹: ⁊
singulis totus. Sed in qbus habitat: habent
enī p sue capacitatis diuersitate: aliī ampli⁹
aliū min⁹ quos ipse sibi dilectissimū tēplū grā
sue bonitatis edificat. **Hist. XXXVII.**

Arca distinctionē 37. quero
vtrū dei
esse pñtē vbiq; f3 potētia iſerat ipm eē
vbiq; f3 cētia. B ē vtz oipotē^a iſerat
imēſitatē. Or ſic. oē agēs ē pñs paſſo f3
pñm. 7. pñyſi. ⁊ B imēdiate ſi imēdiate

in illud mediate. oī potēs aut pōt agere in qōlibz īme^{te}.
 gēd pōis cuilibet īme^{te}. ¶ Oppō^m patz. pōt. n. cāre ali
 qd ē vnīuersuz: z tamē ibi nō est fīm essentīā ergo zē

Respondeo. ^{o3} qd sit immediatū cuiuslibz sui pximo passo i qd agat: lz qñz nō agat i illō passū actiōe eiusdesz rōis actiōi q̄ agit i rēotū: vt piscis mortificāz manū piscatorl nō mortificat rethē. Qñz āt agēs i pxim^o passū nō agit eadē po^a actia q̄ agit i remo^m: lz agat alia po^a actia: sic corp^o celeste gnāns micrā i viscerib^o terre vel aliqđ mixtū aiātū vel inaiātū: b̄ iseri^o agit sua for^a subali: qz n̄ suba nō p̄t gnāre subaz: nec accñs aliqđ i me^o pōt eē rō gnāndi subaz. est igit for^a corpis celestl po^a actiua in re motū absqz b̄ qz corp^o illud agat i pxim^o fm eādes po^{am} actiua f3 quā agit in remotū: lz agat i ppiquū fm aliaz potētiā actiua. f3 b̄ accit vel pp̄iunctionē istaz potētiarū duaz actiuarū in codē: qz vtrazqz ē actia: ⁊ vna b3 p̄ximū p̄ passo pportionato: ⁊ alia po^a actia b3 reliquū passū remotū pportionato. vel accit pp̄ ipfectionē ipsius agētis i q̄ ē defect^o vtutl actie: pp̄ quē defectū pus agit f3 formā ipfectionē qz f3 pfectionē. sic gnāns corruptibile pus alterat qz gnār p̄ illi^o agētī ipfectionēz a q̄ p̄ origie est ipfectiō. ¶ Si igit p̄ tollam^o talē duaz po^oz scurruz ab agēte creato. ⁊ 2° tollam^o ab eo istā ipfectionē qz nō oporteat eū p̄ pducere ipfecti^o. nō v̄r aliqđ rō q̄re n̄ crit pñs remoto f3 potētiā f3 qd ē mō pñs sibi i rōe po^a actiue: ⁊ tñ n̄ agēt i ppiquū: nec illa pō: sic nec mō: nec alia. ⁊ b̄ maxie fit illa pō f3 quā agit i rēotū sit simplr pō actia pfcā. q̄to. n. pfectior for^a ē creaturis tāto v̄r rō agēdi i remoti. ¶ Ex bis ad ppo^m v̄r: qz cū oipō^a q̄ ē simplr p̄fecta pō actia nō regrat actionē i vnū passū pus qz i aliū: nec pp̄ diuersas po^oz scurrētes i agēte: nec pp̄ pōrez gnā^o ipfectioniaz: p̄ tal oipō^a sit rō agēdi i qd cūqz: ⁊ pducēdi qd cūqz pōse: lz p ipole ipm cui^o est oipotētia nō eēt vbiqz. ⁊ fm hoc videt tenēda negatiua pars q̄stiois. ¶ Cōfirmat. fl. n. oipotētia ē volūtas: ad cui^o velle segitū rē eē: cū volūtas possit eque velle distās sic ppiquū. v̄r qz oipotēs eēt p ipole i aliqđ loco determinato: ⁊ non vbiqz: possit velle aliqd eē in alio loco cui nō repugnat rē eē. ⁊ pñs suo velle illud haberet eē in illo loco: ⁊ pñs illud fieret ab oipotēte absqz hoc qz oipotens eēt p̄

Distinctionis

sensu ibi fm eētia. Cōfirmat ē: q ante mudi creati-
onē nō ē imaginādū vacuū ifinitū: qsi ibi fuerit pus p-
sens deus fm eētia ante q pduceret mudi: imo nō vt
alicubi pns de? fm eētia fuit potēs facere mudi: sicut
igit ibi pntia imēstatis nō pēgebat pntie potentie
fue: vt potētia eētia potētia pus habuit terminū suū
q eē pntia fm eētia: ita videt mō q nō oportet pnt-
telligere deū in aliq pte vniuersi vt ibi aliqd causet. sed
magis eē pus sit ibi pntia vbi p aliqd cāet: tē l3
p ipole nō eē ibi pus p eētia: pōtēt tū ibi causare.

Ad argumētū in oppositū dicit pōt. q illd di-
ctū pbi vcz est de agētib? nā
libus q agūt p qitates nāles vel formas nāles actinas
q nō sunt pncipia agēti in remotū nisi sint alie forme
pcurrētes q sunt pncipia agēti in ppinquū. ita aut non
est de volūtate qua oipōtēt agūt.

¶ Nunc ergo ad ppositū reuertētes cepō i-
sistam. Supra dictū est q psciētia dei futu-
rox tū est: sed oīz tā bonox q malox. Sci-
entia vero vel sapia nō mō de futuris: s3 etiā
de pntib? t futuris: nec tū de tēpib?: s3 ē
de eternis: qz seipsūz nouit de. Cūc oritur
qstio nō dissimulanda: vtz. s. scia vel psciētia
sit causa rez: an res sunt cause scie vel psciēti-
dei: Aidet. n. psciētia dei causa eē eoz qz ei
subiungit: ac necessitatē eueniēdi eis facere: qz
nec aliqua futura fuissent: nisi de? ea psciēter:
nec pnt nō euenire: cūz deus ea psciēter. Si
aut ipossibile est ea nō euenire: qz psciēta sunt.
videt ergo ipsa psciētia qua psciēta sunt eis esse
causa eueniēdi. Imposse est. n. ea nō euenire
cū psciēta sunt: qz si nō euenirēt cūz psciēta sunt:
falleret dei psciētia. At dei psciētia falli nō potest.
Impossibile est ergo ea nō euenire cūz psciēta
sunt. Sic ergo psciētia causa eoz eē videt q p-
sciēta sunt. Hoc idē t de scia dicit. s. qz de?
antiqua nouit: iō sunt. Cui sentētie Aug. at-
testari videt in. xv. lib. de trimi. sic di. Nō ista
ex aliquo tpe cognouit de?: s3 futura oīa tpa-
lia: atqz in eis etiā qd t qn ab illo pēturū fue-
ram: t quos: t de qbus reb? vel granditu-
rus vel nō exauditus eēt: sine initio ante p-
sciuit. Vniuersas aut creaturas t spūales t
corpales: nō qz sūt: iō nouit: sed iō sūt: qz no-
uit. nō. n. nesciuit que fuerat creaturus: qz er-
go sciuit: creauit: nō qz creauit: sciuit. Nec ali-
ter sciuit creatā qz creādā. Nō. n. eius sapien-
tie aliqd accessit ex eis: sed illis existētib? sicut
oportebat ille: t qn oportebat: māsūt vt erat.
An in ecclesiastico. Anteqz crearetur oīa no-
ta sūt illi: sic t postqz cōsumata sūt. Ecce his
verbis videt Aug. innuere sciaz vel psciaz dei
cāz eē eoz que sūt: cū dicit: ideo ea eē: qz dō
nouit. Idē quoqz in. vi. lib. dicere videt. Cū
inqt decedat t succedant tpa: nō decedit ali-
quid vel succedit sciētie dei: in qua nouit oīa

.XXXVIII.

que fecit p ipsaz. Nō enī hec que creata sunt
ideo sciunt a deo: qz facta sunt: sed potius iō
facta sunt: qz inmutabiliter ab eo sciunt. Et b-
etiaz significare videt dei sciētia cām eoz eē
que sūt: dicēs. nō ideo deū ea nouisse: que fa-
cta sunt: sed ideo facta sunt: qz nouit ea de?
Ideoqz videtur dei sciētia vel psciētia causa
esse eozum que nouit. Distin. xxxviii.

¶ Circa distinctionē 38. qro
vtrū sci-
entia dei respectu factibiliū sit practica.
De nō. C. meta. Finis practice est op? ni-
bil aut extra deū est finis ei. C. Cōtra.
6. de tri. c. vlti. Est ars qdā oipotēt atqz
s. s. etis dei plena oīz rōnū vniētū in-
cōmutabiliū. ars est habit? practicus. qz. C. Silr. 33.
q. nū. 4. 6. idee sūt rōnes p3 qz formas oē formabile:
t multe alie auctoritates sunt ad hoc.

Supra in questione de theologi vtz sit
practica vel specula-
tiua multū dictū est de cognitiōe practica t speculatiua
C. Breuiter aut nūc aliq applicādo ad ppositū pōt di-
ci q de rōne habit? practici sūt duo. s. pformitas ad pra-
xim: quā pformitatē h3 ex obto circa qd ē. t pōritas ei?
nālis ad eādē praxiz: qz praxiz vt ab ea dō opatio practi-
ca est opatio q distinguūt a speculatiōe. nulla aut opatio
alia a speculatiōe est in pte speculatiōis: nisi sit vel esse
possit nātr posterior itellectiōe t speculatiōe. cognitio
aut nō ponit practica in aliquo vt est eius: nisi respectu
praxiz q est in pte eius. C. Et ex B sciēdū vlti. qz l3
cognitio practica actualissima t pima praxi sit aliq sci-
entia de praxi eliciēda: puta iudiciū de pōlone sylli pra-
ctici: q pōlō finis est mot? itelligētiē: s3 ab ea icipit ope-
ratio: tū nō solū ista cognitio est practica q sic est pime
practica: s3 etiā cognitio practicoz pncipioz q virtualiter
includit istā: t ē cognitio qditiua terminioz q icludunt
pnt? practica: sicut ibi dictū est. qdūqz igit ite? nō pōt hē
aliquā cognitiōē dictatiuā de opando nātr pōtē dicta-
tes illā praxiz quā respicēt. s. cognitio. nec pōt hē cogni-
tiōē pnt? ex qb? iferat talē cognitiōē dictatiuā opē-
doz. nec pōt hē cognitiōē qditiuā terminioz in q-
bus icludunt talia pnt? talis ite? nō videt posse hē co-
gnitiōē practica ppyssime sūptā p3 illas duas pōitio-
nes pdictas. s. cōformitatē ad obm t pōritatē. sed itell?
diuin? cōparādo cognitiōē eius ad actū volūtatis ei?
nō pōt hē cognitiōē dictatiuā aliquā de aliquo faciē-
do: nec cognitiōē alicui? pncipij: nec qditiuā terminū
includēt pnt? practiciū. q nō h3 aliquā cognitiōē pfo-
mez t pōrez tali praxi. pbatio mioris. Si ante actū vo-
lūtatis diuine posset ite? diuin? aliquā talē cognitiōē
hē: hē? eā mere nātr t neō: qz oīs cognitio pcedens
ibi actū volūtatis est mere nālis: t p eētia vt ipsa ē rō
mere nālis itelligēdi. de neōitate q cognosceret hoc esse
faciēdū: t tūc volūtās cui offert nō posset nō velle istd
qz tūc posset eē nō recta: qz volūtās potēs discordare
rōne practica pōt eē nō recta de neōitate. q volūtās di-
uina veller hoc operādū: t p pns oīa. qz q rōne esset de
vno eadē rōne t de alio. C. Dic instā pmo: qz p istā rō-
nez itellect? diuin? nō hē? aliquā cognitiōē nisi specu-
latiua. aut. n. volūtās neōio veller illū itellectū specula-
ri: t tūc nō eēt libertas pma ex pte volūtatis. aut posset
nō velle illū itellectū speculāri: t tūc posset eē nō recta.
C. Et pterea. si pmo offerat itellectū diuin? aliqua lex
vltis: puta oē gloriificādū eē gratificādū. t istaz acceptas

Questio

voluntas diuina. t ex hoc statuū aliq lex sapie. t z offerat
inte? volūtati. Petru? eē beatificādū. si volūtās istā acce-
perit vt ex hoc itellctū cognoscere. Petru? esse gratificā-
dū: t hoc cognitiōē dictatiua nō accepta de formāl? avo-
lūtate: s3 volūtās verificauerit pmissas ex qb? ite? istā
bz. C. Ad pntū istoz. itellctū diuin? ex necessitate natu-
re est speculatiuus. t non qst ad hoc formāl? libertas: s3
nō sit sine volūtate placere. deus. n. neōio est sciēs nō
aut volūtate est sciēs ppye sicut neōitate nō volūtate
est de? qn igit arguis si volūtās nō possit nō velle intel-
lectū speculāri. q nō est summe libera: nō seqt: qz libras
ei? nō est ad intrinseca: que qsi pcedūt actū eius: sed liber-
tas ei? est ad oīa factibilia. t iō est nece ponere pma de-
terminatiōē in volūtate respēu factibiliū: nō sic aut esset
si ite? practicus pdermiaret: imo nec ppye libertas
posz saluari in volūtate respēu factibiliū: s3 nec ptingē-
tia aliq: qz ite? necessario pdermiaret et eā mera neces-
sitate nāli. t volūtās neōio pformaret se itellectui: qd ē
neōio etiā neōitate pntie est pforme neōio nō pōt eē con-
tingēs. C. Ad z? dico: qz itellect? diuin? non sic cognouit
aliqua discurredo sicut pcedit ar? sed distiguendo de
instāti nāe in pmo apprehēdit qdūqz opabile: ita vltia
pncipia opabiliū sicut opabilia pncipialia. Et i? offert
oīa ista volūtati quoz oīum aliqū acceptat tam pnci-
pioz practicoz qz pncipialiu operabiliū. t tūc in 3? si-
gno itellectus scit eque imēdiate illa particularia sicut
illa vltia. t ita nō acgrit cognitiōem illoz particulariū
ex pncipijs pdermiatis per voluntates. hoc magis
patebit in qōne de scia dei respēu futuroz ptingētū.

Ad auctoritatem

Aug. dico qz ars est habi-
tus cū vera rōne factiū?
ex 6. ethico. t put complete accipit diffinitio artis itel-
ligit rō recta hoc ē directiua siue rectificas potētia aliā
cuius est opari fm artē. diminue aut ars est hitus cum
vera rōne qn est tū hitus apphenitus rectitudis agen-
doz t nō hitus directiū siue rectificatiuus in agen-
dis. hoc z? mō potest pcedi ars in deo: qz posita determi-
natione volūtatis eius respēu quozūqz operandorum
itellectus eius cognoscit istū ordinē operādōz. t tūc est
ibi recta rō. hoc ē cognoscē rectitudinēz. nō tū recta rō.
hoc est directiua ipi? potētiē operātis. t hoc maxime si
ponat pō? illd opans extra esse volūtās t nō aliqua alia
potētia executiua: quia si ponere? aliqua potētia executi-
ua alia a volūtate videt ibi posse saluari recta ratio alio-
mō se hīs respēu illius potētiē operātis fm eam quam
posset mō saluari respēu volūtatis. C. Per idem p3 ad
illud Augu. qz idee sunt obiecta secundaria cognita sicut
deū est pus. fm que sunt aliqua extra: nō tū ipsa inclu-
dunt aliqua noticiā dictatiuā de operādo vel de nō ope-
rando. licz ipsa representent opabilia: sed cognitio opa-
bilis non est sciētia practica nisi virtualiter includat p-
ncipium vel conclusionem practica. sic non est qz ideis
in intellectu diuino.

¶ Preterea queri solet: vtrū sciētia dei possit
augeri vel minui: vtrūqz. n. videt posse pba-
ri. Qz diuina scientia possit augeri vel muta-
ri: hoc modo pbat: qz pōt deus scire qd nū-
quā scit. Est. n. aliquis qui nō est lecturus ho-
die: tamen potest esse vt legat hodie. pōt. n.
hodie legere. Nihil aut potest fieri quod non
possit a deo sciri. Potest ergo deus scire hūc
lecturum hodie. potest ergo aliquid scire qd
non scit. ergo pōt eius scientia augeri vel mu-

Prima

ii3

tari. eademqz videt posse minui. Est enī ali-
quis hodie lecturus quem deus scit lecturū.
At pōt esse vt nō legat. ergo potest deus non
scire hūc lecturum: potest ergo qd scire ali-
quid quod scit. ergo potest minui eius sciētia
vel mutari. Ad quod dicimus: qz dei sciētia
omnino inmutabilis est: nec augeri potest vel
minui.

¶ A secunda parte di. tractat ma-
gister de infallibili-
tate sciētie diuine. Et di. 39. tractat de im-
mutabilitate sciētie diuine: qz igit ad istā
mām put scia diuina respicit simplr exi-
stētiā rez: quero qnqz. C. Primo vtrū
deus hēat noticiā determinatā omnibz
Qd. 1.
Qd. 2.
Qd. 3.
Qd. 4.
Qd. 5.

Ad primam

qōnem arguo qz non: qz fm pphm
pimo pbiernētiā. In futuris con-
tingentibus nō est determinata veritas. q nec scibilitas
determinata. q nec itellect? habz noticiā de qis deter-
minatam. C. Cōfirmat rō per pbatōnez suam ibidem:
qz tūc nō oportet consiliari neqz negociari: ita videt si
est aliqua determinata noticiā de aliquo futuro contin-
genti nō opz negociari nec preconiliari: qz siue consilie-
mur siue nō hoc eueniet. C. p. potētia dei si esset limita-
ta ad vnā partem esset imperfecta: qz si deus: ita posset
hoc q nō posset eius oppositū esset potētiē limitate t nō
omnipotētiē. q eodem modo si ita sciat vnā partē q nō
aliā esset limitatus fm sciam t nō omniscis. C. Contra
Debr. 4. Omnia nuda t aperta sunt oculis eius. t Flo-
ibidem dicit. i. ex omni parte plene visa. igit habz certā
t determinatam noticiā de omnibz quātum ad omne
cognoscibile in eis.

Ad secundam

qōnem arguo qz non: qz sequit
deus nouit me sessurum cras t
non sedebō cras. q decipit ergo a simili sequit de? nouit
me sessur? cras t possum non sedere cras. ergo deus pōt
decipi. pma illatio est manifesta: qz credens illud quod
nō est in re decipit. pbo ex hoc qz scda psequētia teneat:
qz sicut ad duas de inesse sequit cōclusio de inesse: ita ex
vna de inesse t altera de possibili sequit cōclusio de pos-
sibili. C. p. si deus scit me sessur? cras t possibile est me
nō sedere cras ponatur in esse: nō sedebō cras. sequitur
qz deus decipit: sed ex pōitōe possibilis inesse nō sequi-
tur impossibile. igit ista deām decipi non erit impossibi-
lis. C. Ad oppositū Debr. quarto. vt supra dictū est.
C. Itēz in primo omnino perfectissimo nulla est imper-
fectio: sed si deus nullam talem noticiā haberet esset
imperfectus. ergo tē.

Ad tertiam

qōnem arguo qz nō. a ptradictorio
ad pdictoriū nō pōt esse trāsitus si
ne aliqua mutatiōe: qz si nulla sit oīno mutatio nō videt
aliquo mō q illud qd fuit pus vcz sit mō falsum. igit si
deus sciens a. pōt nescire a. hoc videt p aliquā mutatiōē
possibile nō nisi i ipo a. vt scitū a deo: qz nullū eē bz nisi i
scia de? per pns ei? mutatio nō pōt esse sine mutatiōe
p

Distinctiones

sele dei qd est ppositu. C. p. qd nō est a. r potest esse a. pōt incipere esse a. qz non vī esse intelligibile q affirmatio negatiōis que nō uest possit inesse nisi incipiat esse. q si deo nō scit a. r pōt scire a. pōt incipere scire a. g pōt mutari ad scire a. C. p. qd nō scit a. r pōt scire a. quero q est ista potētia. aut est passiva. r tūc est ad formā r legi mutatio: aut est activa. r pōt agēs talis at pōt agere postq non egit nisi mutet. igit vī pōt sequi mutatio. C. p. pōt pōt supra ex p. s. qd nō est in eo mutabile.

Ad quartam qōne arguo q sic: qz deus imutabiliter scit a. g. necio. p. a. itelligat an pōt fore. pbatio nō. pmo: ga nō ponit in deo necitatem nisi imutabilitatis. g. qd est in eo imutabiliter: necessario ē. 2. ga oē imutabile vī esse necessariū formali ter. sic oē possibile qd repugnat necio videt esse imutabile. omne n. tale possibile ex se nō ē r ab alio pōt ēē. ipsuz aut esse post nō ēē siue ordie duratōis siue ordie nāe nō vī posse esse sine aliqua mutabilitate. C. p. qd pōt ēē in deo pōt esse idē deo. r pōt deus: sed qd pōt ēē deus de necitate ē deus: ga deus est imutabilis. g. qd pōt esse in deo de necitate ē deus. r per pōt simplr necio scit a. C. p. ois perfectio simplr absoluta de necessitate inest deo. scire aut a. est pfectio simplr: qz aliq nō ēē de pfectus si nesciret a. formalr: ga nō est imperfectio nisi ppter carentiā pfectōis simplr. g. necio scit a. C. p. pōt scitum. si deus necio sciret a. g. a. esset necessario scitum. g. necio vī. pōt falsum. g. r a. s.

Ad quintam qōnem arguo q nō: qz sequit. deo scit a. g. necessario erit. an ēē nec cessariuz. pbatio nō. pmo: ga actus rōnalis nō distrahī p mās super quā trāsīt pūctū: sic log nō distrahī si transeat sup hoc qd ē me nihil log. sequit. n. dico me nihil dicere. g. aliqd dico. g. a. simili scire nō distrahī p mām su per quā trāsīt. g. cum scire dei nō simplr necessariū nō distrahī ab hac necitate: p hoc qd trāsīt sup rtingens. C. p. omne scitū a deo fore necio erit. a. est scitū a deo fore. g. r. maior est vera put ē de necio: ga predicatū de necitate test subo. r minor ē de inesse simplr: ga p eternitate vera. g. segt pōt de necio. C. p. pōt ens diuidi in necessariū r rtingens. g. itelligēs ista fm rōnes suas pōt itelliget hoc vī ē necessariū. r illud vī rtingens. aliq nō itelligeret ista vī sunt alia entia. r pōt ista illa scia nō tollit rtingentiā ab eo qd est scitū.

Circa istas qōnes ponit certitudo diuīe scie re: spectu omniū quātum a. oēs pōtō nes exītie pp ideas que ponunt in intellectu diuīo. r hoc ppter pfectionē eaz in representādo: ga representant illa quoz sunt nō solū fm se totū: sed ēē fm dēm rōnē r bitu dinē extremoz: r ita in intellectu diuīo sunt rō sufficiens nō tñ simplr apprehēdēdi illa ideata: s. etiaz apprehēdēdi oēm vnionē illoz r oēm modū ipsoz ideatoz pntentē ad existētiā eoz. C. p. rōnes cognoscēdi terminos alicui? pplonis nō sufficiēt. causant noticiā illius pplō nis nisi illa nata sit cognosci ex terminis. pplō aut rtingēs nō ē nata cognosci ex terminis: ga tūc nō tñ esset necessa ria: s. etiaz pma r imediata. g. rōnes cognoscēdi terminos rū quātūqz pfecte representēt eos nō sunt sufficiētes cause cognoscēdi illā pplōnē rtingētes. C. p. idee mere nālī representant illud qd repñant r sub rōne sub q ali qd repñat: qd pbat ex hoc: ga idee sunt in intellectu diuī no an oēm actū voluntatis diuīe: ita q nullo mō sunt ibi p actū voluntatis diuīe: sed qd nālī pcedit actū volūta tis est mere naturale. accipio igit duas ideas extremoz que representant in eis: puta homines r albi. q. rō aut

XXXIX.

iste ex se representat compōnēs istoz extremoz: aut di uisionē: aut vtrūq. Si tñ compōnē. g. nālīter cognoscit illā: r ita modo necessario. r pōt nullo modo cognoscit diuisionē eodē mō si tñ repñat diuisionē. si vtrūq. igit tur deus p istas nihil nouit: qz scire pdictoria esse vel ēē vera nihil est scire. C. p. eodē modo sunt idee possibi liū nō futuroz: sicut futuroz ga oīa ista possibi liū nō futuroz a futuris nō est nisi p actū voluntatis diuīe. g. idea futuri possibilis nō magis repñat ipz futurū esse q idea possibilis nō futuri. C. p. nō magis representa bit idea futuri ipm ponendū esse in hoc nūc qz in illo.

Aliter ponitur q certam noticiā habet deus de futuris cōtingentibus. per hoc q totus fluxus tēporis presens est eternitati: r oīa q sunt in tpe: qd pbat per hoc: qz eternitas est imensa r infinita: per pōt sicut imensuz est simul pñens oī loco: ita eternū est simul pñens toti tpi. Et declarat per exem pla. r vñū qdē est de baculo fixo in aqua: iuxta quem baculus r si totū fluxū fluat successiue. r sic sit pñens ba culus successiue oībus pñibus fluxū. nō tamē baculus ē imensuz respectu fluxū. qz nō est simul pñens toti. ergo eodē mō si eternitas ēē qdā itās sicut baculus: iuxta quā flueret tempus: ita q nūc ēē simul sibi pñens nisi vñū instans tēporis: sicut nec baculo sit pñens nisi vna pars fluxū. eternitas nō ēē imēsa respectu tēporis. C. p. confirmat ēē istud. qz nūc eternitatis vī ē cū nūc tem poris nō coequat sibi. igit vī est cū isto nūc excedit ipz. nō aut excederet ipm nisi vī ē cū isto nūc esset sit cū alio C. p. confirmat ēē hoc. qz si totū tps posset simul ēē extra nūc eternitatis esset sit pñens toti tpi tēporis: sed licet tem pori repugnat ppter eius successiōnē sit esse. nihil tamē p hoc pfectōis tollit eternitati. ergo ipa eter. itas mō est eque pñens toti tpi r cuilibet existēti in tpe. C. p. confir mat etiaz istud per aliud exemplū de centro in circulo. qz si ponere tempus fluens esse circūferētiā circuli r nūc eternitatis esse centū: hūcūqz esset fluxus in tē pore: tamē totus fluxus r quelibz pars ei? esset semper pñens centro. Ita in pposito omnia in quacūqz parte tem poris habētia existere siue sint in hoc nūc tēporis: siue ipsa sint pterita siue pñentia r futura. oīa pñentia sunt respectu nūc eternitatis. r ita qd est in eternitate videt ea pñentialiter ppter talē coexistētiā. sicut ego possum videre pñentialiter illud qd in isto instanti video. C. p. Con tra istud arguit pmo reducēdo con. a eos qd ibi addu cunt de imensitate: qz pposito q locus possit crescere con tinue in infinitū: ita q sicut tempus est in cōtinuo fluxu ita deus augeat locū inferi. imensitas tñ dei nō ēē sibi rō coexistēdi alicui loco in aliquo nūc nisi existenti. nō enim deus per imensitatē sui coexistit alicui in loco nisi qd est in illo loco. s. posset causare locum extra vñuer suz. r tūc per imensitatē suā coexistere illi: si igit imensi tas nō ēē rō coexistēdi loco nisi actuali r nō potētiāle: qz nō est pari rōne eternitas: nō erit rō coexistēdi alicui nisi exīti. qz illud qd nō est: nullū p coexistere: qz coexi stere dicit relatōēē realē. s. rō nō est realis cui? funda mentū nō ēē reale. C. p. Itē si effect? hz ēē in seipso respectu cāe pme simplr in se: qz respectu nulli? hz veri? ēē. vī illd qd dī tale respectu cāe pme simplr pōt dici tale. si g aliqd futurū sit in actu respectu dei. g. simplr ēē in actu ipole est postea ipm poni in actu. C. p. si sessio mea fu tura nō tñ qstū ad entitatē quā hz ēē exītie ē nūc pñens eternitati. g. nūc ē pducta in illo ēē a deo. nā nihil aliū a deo hz ēē fluxu tpiis nisi sit pductū a deo fm illud ēē: s. ista sessio nē de? pducet vel aiaz an ppi: qd idē ē. g. illd qd iā ab ipo pductū ē iteruz pducet in esse. r ita bis pducet in esse.

Deo. in
pria pte
sū. q. 14.
ar. 9. r. 13

Questio

C. p. ista positio nō videt iuuare ad illud ppter quod ponit. s. ad hūdam certā noticiā futuroz. r pmo qdē: qz ista sessio pter hoc q pñens ē eternitati fm qz ē in aliq pte tpi: ipa tñ ē futura i se. r fm p futuroz ē a deo pdu cēda. qro vī p hēat certā noticiā ei? si sic. igit hoc nō ē p hoc qz iā sessio ē fm q futuroz ē. r ista certitudines opz ponere p aliqd aliud. r illud sufficit ad oēm cognitionē certā de exītia hz rē. si nō nouit ipaz certitudinaliter se futurā. g. pducit ipaz nō p cognoscēs ipaz. cogitēt autē certitudinalr ipaz cū fuerit. pducta. g. alr nouit facta qz fīda: qd ēē Augu. s. sup. hē. 2. qz intē? diuīus nullam certitudinem accipit ab obo aliquo alio ab essentia sua. tūc n. vīlceret. vñ nūc etiā de sessiōne mea q est nūc in actu posita nō hz itelligēs diuīus certitudinē causatā in ipso ab ipsa sessiōe. nō n. mouet sessio intellectum eius. g. eodē mō oīa tpalia si sint in exītia fm pñentia eternitati s. illas exītiās eoz nō faciūt certitudinē in intellectu di uīno de eis: sed opz p aliud de eis hē certā noticiā de existētiā: r illud aliud sufficit nobis. C. p. isti ponūt q enū angelī est oīno simplex coexistēs toti tpi. g. angelus g est in cuopñis est toti fluxui tpi r oībus fluxu partibus ergo videt fm illam rōnem eoz q angelus possit nālī ter cognoscere futura cōtingētia.

Tertia positio dicit q licz aliqua respectu scie diuīe sint necessaria: tñ nō seg tur quin respectu causaz pma pōt possit esse rtingentia. C. p. confirmat p Boetiu. s. p solatiōnē. c. vlti. siue p. 6. vbi dicit sic. Si dicas. qd enūm de? vidz illd nō eue nire nō possit: qd aut nō pōt nō euenire illud necessitate cōtingere: meqz ad hoc nomen necessitatis astringas. Respondebo. idē futurū cū ad diuīnā noticiā referē ē ne cessariū: cū vō in sua nā perpēdit libez p. rōsus ē r a vin culis necessitatis absolutū. C. p. hoc etiā arguit: quia imfectio pōt inesse effectui a cā p. rima: s. nō a cā remo ta siue pōt. sic deformitas ē in actu a volūtate cāta: non aut iquātū ē a volūtate pma. iō p. rtm nō reducī in deū vī in cām: sed tñ imputat volūtati create: s. g. qd ē ex pte dei g est cā remota ēē necessitas rep. tñ ex causis p. rimis eaz pōt ēē rtingētia in eis. C. p. contra ista arguit ē dī. 2. vbi pbat ēē deū qe illigēte r volētē alia existe re rtingēter p rtingētiā rep: qz nulla rtingētia pōt esse in cātiōe alicui? cause respectu sui effectus: nisi pma cā rtingē ter se hēat ad cām p. rima sibi vel ad suum effectū. C. p. qd nūc pbat bzeuit. ex hoc qz cā mouēs iquātum mota si necio mouet necio mouet: qz libz igit cā scōa q pducit in quātū mota a pma si necessario mouet a pma necio mo uet p. rima sibi vel pducit suū effectū. tota g ordiatio cāz vīqz ad vltimū effectū necio pducet si bitudo pme cāe ad sibi p. rima sit necessaria. C. p. cā pōt pñens nālī sim pliciter respectu effectū suū qz cā posterior. g. in illo pōt si hz necessaria bitudinē ad ipm dabit sibi esse necessariū. In 2. aut istati nāe nō pōt causa p. p. rima dāz sibi esse rtingēs: qz iā pntelligit hē a pma cā esse repugnās cō ttingētie: nec pōt dicere q in eodē istati iste due cāe vānt esse cāto: qz sup illud esse nō possz fundari necessaria ha bitudo ad illā cām pfecte dātē esse r rtingēs bitudo ad aliqā aliā cāz. C. p. qd pducit a. iussis posteriorib? pōt immediate pducī a pma. r tūc hēat eadē entitatē quā mō hz. r tūc esset rtingēs sic r mō est rtingēs. hz g cōtin gentiā suā etiaz iā a cā pma: r nō tñ a cā p. rima. C. p. deus multa pducit immediate r pducit. sicut creauit mū dum r nūc creat aiaz: r tñ oīa rtingēter.

Circa solutionem istaz qōnum sic pceden dum est. pmo vidēdū est quō rtingētia sit. 2. qualiter cū hoc stet certitudo r im mutabilitas diuīe scie de eis.

Prima

Quantum ad pma dico: q istud distictūz neces sariū vel possibile est passio entis cir cūloquēs passiōē pueribile cū ente. sic sunt multa alia illimitata i entib? passiōes aut entis pueribiles vt cō muni? immediate dñr de ente: qz ens tōcē simpliciter simplicem. r iō nō pōt esse mediū iter ipz r luā passiōē: qz neutri? ē dīffō q possit ēē mediū. si etiaz sit aliq passio entis nō pma difficile ē videre p quā pōtē vt p mediū possit pcludi de ente: qz nec facile ē videre ordinē passio nis entis: nec si ille ordo cognoscere? viderent p pōnes assumptē ab eis p pmissis esse multū euidētiorēs p. rlo nūb? In passiōib? aut distictis: s. illud totū distictū nō possit dñfari de ente: tñ cōiter ampto illo extremo qd est min? nobile. d aliquo ente pōt pcludi aliud extremū qd ē nobili? d aliquo ente. sic segt. si aliqd ens ē finitū. g aliqd ens ē infinitū. r si aliqd ens ē rtingēs. g aliqd ens est neciū: qz i talib? nō possz enti p. riculariter iesse ipfectiūs extremū nisi alicui enti iesse pfecti? extremū a quo de pederet. C. p. nec isto mō vī posse pcludi extremū im pfecti? talis distictōis. nō n. si pfecti? ē i aliq ente nec ē ipfecti? esse in alio ente. r hoc nisi illa extrema disticta eēnt correlatiua sic cā r cātum. igit nō pōt oīdī de ente p aliqd p. r mediū distictū hoc neciū vel rtingēs: nec ēē ista p. r distictū qd ē rtingēs possz oīdī de aliquo supposi tō nō. r iō vī ista. aliqd ens ē rtingēs. ēē vera p. rmo r nō de rabilis p. r qd. vñ p. r arguēs ē necessitate futuroz nō deducit ad aliqd ipossibili? hypothetiz: s. ad aliqd im possibile nob manifesti? s. qz nō oīz nec p. riliari nec nego ciari. r iō negātes talia māifesta idigēt pēa vel sensu: ga fm Aui. p metaph. negātes p. rmo p. r sunt vapulādī vel exponēdi igni quousqz pcedat q nō ē idē dñr r nō cō buri: vel vapulare r nō vapulare: r ita ēē isti q negāt ali qd ens rtingēs exponēdi sūt toz mētis quousqz pcedat q possibile ē eos nō toz. r. C. p. supposito g isto tanqz mā nifesto vō q aliqd ens ē rtingēs iquirēdū est quō possit saluari rtingētia in enib? C. p. Et dico q p. r pma rōnē factā ēē 3. opi. que magis explicata est dī. 2. i qōne de ēē dei q nulla causatio alicui? cāe pōt saluare rtingentiāz nisi pma causa ponat immediate rtingēter causare. r hoc ponēdo in pma causa pfectā causalitatē sic catholici po nunt. p. rmu aut ē cāns p intellectū r volūtate. r si ponat p. rtiā potentia executiua alia ab istis nō inuāt ad p. rtiā tum: qz si necessario itelligat r velit necessario pducit. oīz g rtingētiā istaz querere i volūtate diuīa vel in intellectu diuīno: nō aut in intellectu vt hz actū p. rmu an oēm actū volūtatis: qz qd intellectus itelligit hoc mō itelligit mere nālī r necessitate nālī: r ita nulla rtingentia po test esse in sciēdo aliqd qd nō scit: vel in itelligēdo aliqd qd nō itelligit tali intellectu pma. C. p. pma g rtingē tiā opz quētere in voluntate diuīna: q vt videat quā liter sit ponēda: pmo vidēdū ē in volūtate nra: r ibi tria. pmo ad que sit libertas voluntatis nre. 2. qualiter istaz libertatē sequat possibilitas siue rtingētia. Et 3. de logi ca distictōē p. rponuz quō exp. rmiū possibilitas siue cō ttingētia ad opposita. C. p. Quātum ad p. rmu dico: q vo luntās in quātum est actus p. rmu libera ē ad oppositos actus: libera etiā est mediātibus illis actibus oppositis ad opposita oīa in q tēdit: r vltēri? ad oppositos effectus quos pducit. pma libertas hz necessario aliquaz impfe ctione ānēxā: qz potētiālitatē passiua volūtatis r muta bilitatē. 3. libertas nō ē pma: qz r si p impossibile nihil effi ceret extra: adhuc in quātū volūtas posset libere tende re in obiecta. Media aut rō libertatis ipsa est sine iper fectōē: imo neciā ad pfectōem: qz oīs potētia pfecta pōt tēdere i oē illud qd ē natū ēē obm tal potētie. g volūtas pfecta pōt tēdere i oē illud qd natū ēē volibile. libtas

Ca. vii.

Distinctiones

Igitur prima sine inspectioe iquatu liberrata est ad opposita oba in q̄ tēdit: cui vt sic accidit vt opposita effcūs pducat. De 2° dico q̄ ista liberrata p̄comitat vna potentia ad opposita manifestā. I. n. nō sit i ea potētia ad sū velle nō velle: q̄ hoc sūbil ē: tñ i ea est potētia ad velle post n velle siue ad successione oppositorū actū. i. ista po^a ē manifesta i oib⁹ mutabilib⁹ ad successione oppositorū in eis: tñ ē i alia nō ita manifesta absq̄ omni successioe. p̄ nēdo. n. volūtate creatā tñ hēc ē i vno istāti: q̄ ipa in illo istāti hēat hāc volūtate nō nēcio tunc hēret eā. p̄ba nō. s. n. i illo istāti hēret eā nēcio cū nō sit cā nisi i illo istāti qñ cāret eā. q̄ sūmplr volūtas qñ cāret eā nēcio cāret. n. n. mō ē p̄tingēs: q̄ p̄existebat an istud istās in quo cāt. i. tunc vt p̄existens potuit cāre vel nō cāre: q̄ sic b̄ ens qñ ē: est nēcio vt p̄tingēs. ita cā qñ cāt: tūc cāt nēcio vt p̄tingēter. ex quo igit in illo istāti cāt hoc velle i nō nēcio: iō p̄tingēter est q̄ potētia b^a cāe ad oppo^m eius qd cāt sine successioe. i. ista po^a real^e ē po^a p̄oris nāl^r vt act⁹ p̄mi ad opposita q̄ sūt posteriora nāl^r vt act⁹ scd^o act⁹. n. p̄m⁹ p̄siderat i illo istāti i quo ē p̄or nāl^r actu 2° ita ponit illū in eā tñ q̄ effcūs sūi p̄tingēter q̄ vt p̄or nāl^r p̄osq̄ eā ponere aliud oppo^m in eē. Dāc ē potētia real^e actiua p̄orē nāl^r ipo qd pducit: p̄comitat po^a logica ē est nō repugnātia terminorū. volūtati. n. vt ē act⁹ p̄m⁹ ē qñ pducit hoc velle nō repugnat oppo^m velle. tū q̄ cā p̄tingēter respēcū sui effcūs. i. iō nō repugnat sibi oppo^m in eē effcūs. tū q̄ vt sūbm ē p̄tingēter se hz ad istū actū vt in format: q̄ sūbm nō repugnat oppo^m sui accētis p̄ accētis. liberrata igit volūtatis nē iquatu est ad oppositos actus cōcomitat potētia tā ad opposita successiue q̄ ad opposita p̄ eodē istāti. hoc ē q̄ alterutrū possit ponere iēse si ne altero. i. ista po^a 2° ē cā realis act⁹ p̄us nāl^r q̄ logica: s. 4° po^a nō p̄comitat istā. s. ad opposita sū: q̄ illa nulla est. Et ista 2° p̄ 3° s. distictio huius p̄pōnis. volūtas volēs a. p̄t nō velle a. hēc. n. i sensu p̄pōnis falsa ē. vt si significet possibilitas h^a p̄pōnis. volūtas volēs a. nō vult a. vera aut est in sensu diuisionis vt significet possibilitas ad opposita successiue: q̄ volūtas volēs p. a. p̄t nō velle p. b. Sed si etiā accipiamus p̄pōnem de possibili vni entem extrema p̄ eodē istāti: puta istā. volūtas nō volens aliqd. p. a. p̄t velle illud p. a. adhuc ista est distiguēda sūm p̄pōnez i diuisionē. i. in sensu cōpositiois est falsa. s. q̄ sit possibilis q̄ ipsa sit simul volēs p. a. i nō volens p. a. Sēsus vō diuisionis est verus. i. vt significet q̄ illi volūtati cui inest velle p. a. possit inesse nō velle p. a. s. nō sit simul stabit. i. illud nō velle: q̄ tunc illud velle nō inesset. Et ad intelligendū istā scdūdas distiguēdas q̄ est obscurior dico qd i sensu p̄pōnis est vna categorica cuius sūbm est istud. volūtas nō volēs p. a. i p̄dicatum volens p. a. i tūc tñ attribuit b̄ p̄dicatū possibilt huius subiecto cui repugnat. i. p̄pōis impossibilt sibi puenit quod notat possibilt sibi cōuenire. In sensu diuisionis sunt due p̄pōnes categorice enūciātes de volūtate duo p̄dicata. in vna p̄pōne de inesse enūciat de volūtate hoc p̄dicatū nō velle a. que categorica intelligit p̄pōnem simpliciter. in alia autē categorice de possibili enūciat possibiltiter velle a. i. ista due p̄pōnes verificant p. a. ga significant p̄dicata sua attribuerē sūbm p̄ eodē instanti. i. hoc quidē vep̄ est. nam volūtati isti in eodem instanti conuenit nō velle a. cum possibiltate ad oppositum p̄o a. sicut significat ista de possibili. Exemplū huius diuisionis est in ista. omnis homo qui ē albus currit: que posito isto casu. q̄ omnes homines albi currāt: i. nō nigri nec medij. vera est in sensu compositiois. i. falsa in sensu diuisionis. in sensu compositiois est vna p̄positio habēs vnum subiectum determinatum per hoc qui est albus.

XXXIX.

in sensu diuisionis sunt due p̄pōnes enūciātes duo p̄dicata de eodē sūbm. Consimiliter in ista. ois homo q̄ est albus necessario est animal: que in sensu compositiois est falsa: q̄ p̄dicatum nō necessario cōuenit toti huius sūbm. In sensu vero diuisionis vera est: ga de eodē sūbm notatur dici duo p̄dicata alterum necessarium alterum absolute sine necessitate. i. ambo enūciunt. i. ambe ille categorice vere sunt.

Sed contra istam

aliq̄ sit p̄ aliquo instanti ad oppositū eius qd inest in illo instanti. Primo p̄ istā p̄pōnez p̄mo p̄yer. omne qd est qñ ē nēce est esse. 2° p̄ istā re^a artis obligatorie. posito falso p̄tingēter de p̄nti in instanti negādū est ipm esse: quā regulā p̄bat ille p̄ hoc q̄ illud positiū sustinendū ē tanq̄ vep̄. s. i. inēdūm. Et p̄ aliquo instanti p̄ quo est possibilt. nō aut est vep̄ possibile p̄ illo instanti p̄ quo est positiū: qñ esset possibile pro illo instanti. ergo possz esse verū. i. tūc vel per motū vel mutationē: sed neutro modo: ga motus nō est in instanti: nec mutatio est in aliquo instanti ad oppositū eius qd tūc inest: ga simul sunt mutatio i terminus mutatiois. 3° s. si pro aliquo instanti sit potentia ad aliquid cuius p̄positū inest: aut ista ē potētia cum actu aut an actu. nō cum actu. p̄z. nec ante actus: q̄ tunc esset ad actū pro alio instanti q̄ pro quo inest illa potentia. Ad p̄mum respondēdo: in illo p̄posito Aris. p̄t esse cathē^a vel hypothe^a. sicut i. ista. aial currere si boi mo currit ē necessariū. hēc q̄ dē sūm q̄ conditioalis est: est distinguēda sūm q̄ necessariū p̄t dicere necessitatem p̄ntie vel p̄ntis. p̄mo mō ē vera. 2° mō ē falsa. scdūm autē q̄ ē cathē^a sensus est hoc totum. currere si boi mo currit. p̄dicat de animali cū modo necessitatis. i. cathē^a est vera: q̄ p̄dicatū sic determinatur necessario inest subiecto. i. nō p̄dicatur absolute. i. iō tūc arguere a p̄dicato sic determinato ad p̄dicatū absolute sumptū est fallacia sūm quid ad simpliciter. Ita dico hic q̄ si ista p̄positio Aris. accipiat vt ē hypothe^a tpalis. tūc necessitatis aut notat necessitatē cōcomitantie vel cōcomitatis: vt cōcomitantie vera ē vt cōcomitantis falsa. Si autē accipiat vt ē categorica. tūc b̄ qd est: qñ est nō determinat componem implicatam qd est: sed composicione p̄ncipalē significat p̄ hoc qd est esse. i. tūc p̄dicatum hoc esse qñ ē. denotat dici de subiecto quod est cū modo necessitatis. i. sic ē p̄pō vera: nō sequit. ḡ necesse est esse: s. ē fallā sūm qd ad simpliciter. sicut in alio p̄s. nullus igit sensus verus hui⁹ p̄pōnis denotat q̄ esse aliquid in instanti in quo ē sit simpliciter necessariū: sed tñ q̄ sit necitū sūm qd. s. qñ ē: i. cū hoc stat q̄ in illo instanti in quo ē sit simpliciter p̄tingēs. i. p̄pōis q̄ in illo instanti possz oppositū illius iēse. Ad 2° illa regula ē falsa. i. p̄ba: ei⁹ nō valet q̄ lz positiū debeat sustineri sicut vep̄. p̄t sustineri p̄ illo instanti nō negādū illud istans eē p̄ quo ē falsum: q̄ nō sequit. ē falsus p̄ illo instanti. ḡ ē imposse. sicut inuit illa p̄ba: tūc cū dicit si p̄t eē vep̄ p̄ instanti p̄ quo ē falsus: aut p̄t verificari p̄ illo instanti. 2° dico q̄ nec sic: nec sic: q̄ ista possibiltas ad vītate ei⁹ nō ē possibiltas aliq̄ cū successione vt aliter post aliter. i. sed ē potētia ad oppositū hui⁹ qd inest alicui in quatu: ē p̄or nāl^r illo actu. Ad 3° dico: q̄ potētia an actus nō an duratio: sed ante ordie nature: q̄ illud qd p̄cedit nāl^r istud actum vt p̄cedit actū nāl^r posset esse cū opposito illius actus. i. tūc negādū ē q̄ omnis potētia ē cū actu vel ante actū. intelligendo an p̄ p̄ortate durationis: vera aut ē intelligendo an p̄ p̄ortate nature. 4° obijci⁹ illud: q̄ si p̄t velle a. p̄ hoc instanti: i. nō vult a. p̄ hoc instanti. ḡ p̄t nō velle a. p̄ hoc instanti: quia ad illam de inesse sequit illa de

Questio

Prima

115

possibili. i. tūc videt sequi q̄ possit velle a. i. nō velle a. si mul. p̄ eodē istāti. Ad istud rñ: sūm p̄bm. 9° metaph. q̄ habēs potētiā ad opposita si faciat vt faciēdi hz potentiam: nō aut vt potētiā habz faciēdi: ita q̄ modus referat ad terminū potentie nō aut ad potētiā ipsam: q̄ simul habeo potentiam ad opposita: sed nō ad opposita simul. tūc dico q̄ nō sequit potest velle hoc in instanti a. i. p̄t nolle hoc in instanti p̄t velle i. nō velle in a. q̄ p̄t esse potentia ad vtrūq̄ oppositorū distictim. p̄ aliquo instanti. i. si nō ad ambo illa simul: q̄ sic est possibiltas ad vtrūq̄ illorū: ita ē ad nō ē alterius. i. cōuēso. sic ad reliquū ita ad nō esse istius. nō igit simul ad esse huius i istius oppositi: q̄ possibiltas ad simultatē nō esset nisi esset ad ambo cōcurrētia in eodē instanti qd nō habet per hoc q̄ ad vtrūq̄ diuisionem est potētia p̄ isto instanti. Exemplū huius apparet in p̄manētib⁹. hoc corp⁹ p̄t esse in hoc loco in a. instanti. i. aliud corpus p̄t esse in eodē loco in a. instanti. igit ista duo corpora eē possunt simul in a. instanti. non sequit. Ita. n. hoc corpus p̄t esse ibi q̄ p̄t illud corpus nō esse ibi. i. 2°. Et ideo nō sequit si potentia ē ad vtrūq̄ p̄ eodē siue in instanti siue in loco. ḡ ad ambo simul: s. fallit qñcūq̄ vtrūq̄ illorū duorū excludit aliter: ita etiam nō sequit. possz tota die portare istū lapidē sic portabile aliqd adeq̄te vtrūq̄ me: i. sūz tota die portare aliū lapidē. ḡ possum simul portare ambo: nō sequit. q̄ hic vtrūq̄ ad qd est potentia diuisionem excludit reliquū. s. multas aut nunq̄ posset ferri ex sola idēitate illi⁹ vni⁹ instantis vel loci: sed opz cum hoc habere coniunctionē istorū duorū respēcū terty que dicunt esse simul.

Iurta predicta

de voluntate nostra videnda sunt quedā de volūtate diuina. i. p̄mo ad que sit libertas eius. scdō que sit p̄tingētia respēcū volitorū. 3°. s. quātū ad distictionē logicā. p̄pōne p̄portionabilr idē est ibi i. b̄ic. Quātū ad p̄mū dico. q̄ volūtas diuina nō est indifferēs ad diuersos act⁹ nō lendi i. volēdi: q̄ hoc in volūtate mea nō erat sine imperfectione volūtatis. volūtas. n. nostra erat libera ad oppositos actus ad hoc vt esset libera ad oba opposita: i. hoc p̄pter limitationē vtriusq̄ actus respectu sui obi. ḡ posita illimitatione eiusdē volitionis ad diuersa oba nō opz p̄pter libertatem ad opposita oba ponere libertatez ad oppositos. i. ipsa etiā volūtas diuina libera est ad oppositos effectus: sed h̄ non est p̄ma libertas sicut nec in nobis. remanet ḡ libertas illa que est per se perfectiois i. si ne imperfectioe. i. ad obiecta opposita: ita q̄ sic volūtas nostra p̄t diuersis volitoribus tēdere in diuersa volibilia: ita illa volūtas p̄t vnica volitorē simplici illimitata tēdere in quēcūq̄ volibilia: ita q̄ si volūtas illa vel illa volitio eēt tñ vnica volibilia: i. nō possz eē oppositi qd tamē est de se volibile. hoc eēt imperfectiois in volūtate sic deductū est p̄us de volūtate nostra. Et lz in nobis possz distigui volūtas vt est receptiua i. vt est opatiua i. vt pductiua. ipsa. n. est pductiua actū. i. ipsa est quā habens opat formāl^r volēdo. i. ipsa est receptiua volitoris sue: tñ libertas videt esse eius in quātū ē opatiua. in quātū s. b̄is cā formāl^r p̄t ea tēdere in obm. Ita igit ponit libertas in volūtate diuina p̄ se i. p̄mo in quātū ē potētia operatiua: lz ipa nō sit receptiua nec pductiua volitoris sue. i. tñ p̄t saluari i eo aliq̄ libertas in quātū pductiua ē. lz n. pductio in eē exētie nō p̄comitet nēcio opatiue ei⁹. q̄ opatio ē in eē exētie i. pductio esse exētie est i. tēpore. tñ operationez eius necessario cōcomitat pductio in esse volito. i. tūc nō p̄t potentia illa volūtatis diuine p̄mo quidē esse vt pductiua: sed sūm quid. s. in esse volito ista pductio cōcomitat eam vt operatiua. Quātū ad 2° articulū dico: q̄ voluntas diuina nihil aliud respi

cit necessario p̄ obiecto ab essentia sua. ad quodlibz igit aliud p̄tingenter se habz: ita q̄ possz esse oppositi. i. hoc p̄siderādo ipsaz vt est p̄or nāl^r tendentia in illud obiectum nec solū ipsa in volitione p̄or est nāl^r suo actu: sed etiā in quātū est volēs: q̄ sicut voluntas nostra vt p̄or nāl^r suo actu: ita elicit actū illum q̄ possit in eodē instanti elicere oppositū: ita volūtas diuina in quātū ipa est sub volitorē ē p̄or nāl^r tendentia tali: ita tēdit in illud obm contingēter q̄ in eodē instanti possit tēdere in oppositū obm: i. hoc taz de potentia logica: que est nō repugnātia terminorū sicut ocm est de volūtate nostra: q̄ de potētia reali q̄ p̄or est nāl^r actu suo.

Uiso de contingētia

respēcū voluntatis diuine restat videre 2° p̄ncipale quali^r tēdē hoc stat certitudo scie ei⁹. hoc p̄t poni dupliciter. vno modo per hoc q̄ intellectus diuinus videt determinationem volūtatis diuine. v. illud fore pro a. q̄ volūtas illa illud determinat fore p̄o. scit. n. illam voluntatē esse imutabilē i. nō impedibilē. Uel altr: q̄ ista via vt ponere quedā discursum in intellectu diuino quasi ex intuitōe determinatiois volūtatis i. imutabilitatis ei⁹ pcludat hoc fore p̄t poni altr q̄ intellectus diuinus aut offert simpliciter: quo p̄ vno ē p̄tingēs in re: aut si offert p̄ponē: offert eā sic neutra: i. volūtas eligēs vna partē. s. vna determinationem istorū p̄ aliquo nūc i. re: facit illud determinate esse verū. hoc erit p. a. hoc aut exētie determinate esse verū. i. rō intellectui diuino intelligēdi istud vep̄. i. hoc nāl^r quātū est ex pte eētie: ita q̄ sic nāl^r itelligit omnia p̄ncipia necessaria quasi an actū volūtatis diuine: q̄ eoz veritas non depēdet ab illo actu i. eēnt cognita ab intellectu diuino si per impossibile nō esset volēs: ita essentia diuina est rō cognoscēdi ea in illo p̄ori istāti nāe: q̄ tunc sunt vera. nō q̄ dem q̄ illa vera moueant intellectū diuinū: nec etiā termini eoz ad apprehēdendū talē veritatem: q̄ tūc inte⁹ diuinus vilesceat: q̄ p̄teret ab alio ab eēntia sua: s. sic essentia diuina est rō cognoscēdi simpliciter: i. complexa talia. tunc aut nō sunt vera cōtingentia: q̄ nihil est. tunc p̄ qd habeant veritatē determinatā: posita autē determinatōe volūtatis diuine iā sunt vera videlz p̄ illo scdō istāti. i. hoc idē erit rō intellectui diuino qd erat i p̄mo intelligēdi ista que sunt iam vera in scdō istāti. i. si fuissent cognita in p̄mo instanti. si fuissent in p̄mo instanti. Exemplum. sicut si oculo meo potētia mea visua sit rō viden di obm: si ab aliquo p̄ntante nūc sit iste color p̄ns: nūc ille: oculus me⁹ videbit: nūc hoc nūc illud. i. tñ per eandē visionē tñ nō erit oīa in p̄ortate i. posterioritate vidēdi p̄pōbm p̄us i. posteriorius p̄ntatus. Et si vnus color fieret nāl^r p̄ns i. aliū libere nō esset differētia formāl^r in visione mea: quin ex parte sua oculus videret nāl^r vtrūq̄. tamē cōtingēter possz videre vnum i. necessario aliud in quātū sibi vnu sit p̄sens cōtingenter i. aliud necessario vtrūq̄ istorū modorū ponit intellectū diuinū cognoscere existētiā rez. p̄s sūm vtrūq̄ q̄ est determinatio intellectus diuini ad illud. s. nō ad qd determinat voluntas diuina. i. certitudo i. fallibiltatis: q̄ nō potest volūtas determinare gn̄ intellectus determinate app̄hendat illud qd volūtas determinat i. imutabilr: q̄ tā volūtas q̄ intellectus sunt imutabiles. ex di. 8. Et hoc quātū ad tres qōnes p̄mas: i. tñ cū istis stat cōtingētia obi cogniti: q̄ volūtas volēs b̄ determinate: p̄tingēter vult hoc ex p̄ articulo.

Quantum

ad 4^{am}. q̄ vt fortasse distiguēdum de ista. dō nēcio scit a. s. 3° p̄pōne i. distione obm. in sensu diuisionis notet necitas scie absolute: que tñ trāsit p̄ hoc obm. p̄mo mō est falsa. scdō mō vera. Tñ

.S. Bo. li. i. di. 3° ar. 2. q. 2

talis distinctio nō vī logica: qz qñ act⁹ trāsit sup obm non
 vī distinguēdū de i⁹ actu absolute vel vt trāseunte supra
 obz: puta si dico si dicā video fortē qd distinguat de visio-
 ne put trāsit i⁹ fortē: vel de visioe absoluta q tñ ē fortis. ⁊
 sic nō ē ibi distinctio: p pōne de lesse: ita nec i⁹ pposito vī
 distinctio: l3 tñ vī nēcia si act⁹ trāsit i obm nēcio: ⁊ ita vī
 ista simplr negāda de⁹ nēcio scit a. p eo qd b p dicitū sit
 dērmia^m i nēcio pūit huic subo: l3 p dicitū nō dērmia-
 natū pueniat. ¶ Cōtra hoc obicitur: qd act⁹ rōnalis nō di-
 strabit per mām sup quaz trāsit. ita. n. ē simplr dicere qd
 trāsit sup mē nihil dicere sic qd trāsit sup me aligd dice-
 re. ⁊ iō ita seqē. dico me nihil dicere. g dico. sic seqē. dico
 me aligd dicere. g dico. l3 in deo scire nō distrahīt p ma-
 teriā sup quā transit qñ sit eqils nēcitas. ¶ Ad istud di-
 cendū: qd l3 nō distrahāt qd flet fm qd. tñ nō pōt esse ne-
 cessitas eius vt significat trāfire sup mām: l3 sit nēcitas
 ei⁹ in se. ⁊ hoc maxime si sit act⁹ potēs respicere diuersa
 oba. sic si habere actū loquēdi eundē vtuti motiue ⁊ ille
 act⁹ possit trāfire sup diuersa oba ptingēt: l3 nēcio babe-
 re actū sic potētia: nō tñ nēcio hērem actū vt trāscūtem
 sup tale obm. ⁊ iō nō seqētē necessario. dico g nēcio dico
 istud: imo possz esse nēcitas dēois in se cū ptingentia re-
 spectu huius obis. ⁊ tñ dictio huius obiecti cñz simplr di-
 ctio. ita qd nō dictio fm qd.

Ad Argumenta

Ad argumenta pncipalia p ordine. ¶ Ad p^{ri}mu p p^o. q. dico qd nō ē p^{ri}ncipaliter v^{eritas} illis de futuro. sic in illis de p^{ri}nti et de p^{ri}terito. In p^{ri}ntib^{us} qd ē p^{ri}teritis ē veritas determinata: ita qd alteruz extremū ē positū. et vt itelligit posituz nō ē i p^{ri}ntē cause vt ponat vel nō ponat: qz licz i p^{ri}ntē cāe vt p^{ri}nt nālr est effcū sit ponere effcū vel nō ponere: nō tñ vt effcū itel ligif iā posit^{us} inēē. talis at nō ē determinatio ex p^{ri}ntē futu ri: qz lz alicui intellectui sit vna ps vā determinata: et etia3 vna ps sit vā i se determinate: lz cā nullus inte^{ll} apphēde ret: nō tñ ita qn i p^{ri}ntē cāe ē p^{ri}nt i^{nt} i^{nt}ati ponere oppositū: et ista ideterminatio sufficit ad p^{ri}ntiādū et negociiādū. si at neutra ps eēt futura nō oportet negociari v^l p^{ri}ntiari. qz altera ps sit futura vuz tñ reliq^{ua} possit euenire: nō p^{ri}nti b^{us} p^{ri}ntiārōez et negatōem. ¶ Ad 2^{am} dico: qd sciam esse vni^{us} p^{ri}ntis: et ita qd nō possit eē alteri^{us} ponit i p^{ri}ntē dōez i ea. Sitr et i volūtate ponere cā eē vni^{us}: ita qd nō possit eē al teri^{us} obi volūb^{us} ponit i ea i p^{ri}ntē dōez: tñ sciam eē vni^{us}: ita qd nō sit alteri^{us} et voluntati sitr nullā i p^{ri}ntē dōez ponit sic et potētia ē vni^{us} oppositi i actu determinate qd pducit et nō alteri^{us}. Dissit tñ ē de potētia et scia et voluntate per hoc qd potētia v^l dici eē vni^{us} obi tñ: qd tñ possit i illud. et scia et volūtās: ita qd tñ sciat vel velit illud. Sed si acci p^{ri}nti sili mō ex vtraq^{ue} p^{ri}ntē eq^ulis ē determinatio ex vtraq^{ue} parte: qz quodlibz istorū est actu vni^{us} oppositi nō am boruz: qdlibz est istoz pōt eē vtri^{us}q^{ue}: lz pōt eē alic^{ui} hoc v^l significare potētialē hitudinē ei^{us} ad illud. Scia3 vel volūtātē eē ei^{us} v^l significare actualē hitudinē ad idē: ni bil tñ mali seg^u si sili modo accipiat b^{us} et ide: qz tūc sic ad scia3 scire: et ad volūtātē velle: ita ad pōm pducere. non aut posse pducere: et sic ad pōntiā posse pducere. ita ad sciam pducere scire: et ad volūtātē posse velle.

Ad primum

Ad primum ar^m. z. q. dico qd ad duas de iesse
 stice; qz est oñ nō fillo⁹ reducibil in syllos multos; tñ ex
 vna de iesse ⁊ altera d polt: nec syllo⁹ nec necio seq^r ⁊ d
 polt. rō est; qz falli est rē opinari. alr eē qd sit p tunc p qñ
 credif eē. Istud aut icludif in ill duab⁹ pmissis de iesse:
 qz altera signat istū credere B: ⁊ reliq negat B esse: ⁊ B
 p eodē instāti: iō seq^r xelo de falli. Non sic aut ex alia
 pot; qz illa de iesse affirmat v^m oppo^m p illo instāti. illa d
 pot affirmat potētiā ad alrēz oppo^m p eodēz istō iñ. nō

diunctis sed diuisis: et iō nō seq̃r pro aliquo istāt q̃ possit
 eē diunctio oppositi i re ad illd qđ credit: et iō nō seq̃r poli
 tas deceptōis que includit ista diunctiōes. Silis est rō in
 mixtiōe de ptingit et de inesse: q̃re illa nō teneat nisi sit
 et mid: de inesse simplr. Ita et rō p̃s: q̃ si ex opposito cō
 clusionis arguat cū illa de poli nō infer̃r oppositū nisi ali
 cuius de necario. et ita oportere maiore esse reali eādeꝝ
 cū illa de necario ad hoc vt inferat p̃cedenz. nō. n. seq̃r d̃s
 nō pōt decipi. et a. pōt nō fore. g. de non scit a. fore: s̃z seq̃r
 q̃ nō nēcio scit a. fore: qđ app̃s. q̃ si inteꝝ meus sp̃ seq̃r
 mutatiōes i re: ita q̃ te sedēte opinarer te sedere. et te sur
 gente opinarer te surgere: nō posses d̃cipi: et tñ ex istis. tu
 sedes p. a. et nō possū decipi. n̄ seq̃r nisi ergo nō nēcio
 te sedere p. a. Ita i pposito licet itellecꝝ diuinus nō seq̃r
 res sicut effectꝝ cām. tūc cōmitatāia est ibi q̃ sicut res p̃e
 nō esse: ita itellecꝝ diuinꝝ pōt nō scire. et iō nunq̃ seq̃r q̃
 itellecꝝ diuinus cognoscat rem alr q̃ n̄ est. Et ideo nunq̃
 possunt simul stare illa que requirunt ad deceptionem:
 sed sicut res scita potest esse: ita deus pōt eā scire: et sicut
 res scita potest nō esse: ita deꝝ pōt eas nō scire. et si qđ erit
 nō sciet. ¶ **Ad** scđam de illa positiōe possibilis inesse: dī
 co q̃ ex tali positiōe in se nunq̃ sequit̃ aliquid impossibi
 le: tamē illa de inesse in qua ponit̃ illa de possibili pōt
 repugnare alicui cui nō repugnat illa de possibili posita
 iesse: q̃ aīa potest repugnare alicui cui nō repugnat cō
 sequē. et tunc ex aīcedente et suo repugnāte potest con
 sequi aliqđ impossibile qđ nō sequit̃ ex p̃sequēte simplr
 et eodē: q̃ nō est sibi icōpossibile. Nec mix est si ex icom
 possibilibus sequat̃ impossibile: q̃ fm p̃būm scđo p̃ouꝝ
 in syllo ex oppositis sequit̃ conclusio impossibilis. dico tūc
 q̃ posita ista in esse: possibile est me non sedere: ex ista so
 la nihil impossibilis sequit̃: sed ex ista et alia. s. de. ¶ **Et** me
 fessuz sequit̃ impossibile. s. deum falli. et illud impossibile
 le non sequit̃ ex impossibilitate eius qđ ponit̃ in esse: nec
 etiam ex impossibilitate aliqua que est absolute in ea: s̃z
 ex ipsa et quodaz alio simul qđ est icompossibile: nec hoc
 est icōueniēs. q̃ illud qđ est impossibile sequat̃ ex aliqđ
 de inesse: in qua ponit̃ alia de possibili et alia de inesse:
 q̃z iust. ego sedeo. stat ista. possibile ē me stare. illa ta
 mē de inēē in qua ponit̃ illa de possibili repugnat illi al
 teri de inēē: et ex illis duabus de inesse sequit̃ impossibi
 le ista. s. stans est sedēs: nec tamē sequit̃. ergo illa que po
 nebat de possibili inesse fuit falsa: sed vel illa fuit falsa:
 vel alia cum qua sua de inesse accipit̃ est icompossi
 bilis sue de inesse.

Ad primum

Ad primum argumentū 3^a qōnis cōcedo maiorē q̄ nō est trāsitus sine mutatiōe: s; in minori dico: q̄ hic nullus est trāsitus nec eē pōtēst: q; trāsitus nō potēst esse sine succēssiōe: ita q̄ oppositū succēdat oppositō. talis autē nō potēst esse in pōssitō. sicut. n. nō possunt siml stare scire ⁊ nō scire. ita nō potēst siml stare q̄ aliquando sciat ⁊ aliqñ non sciat. sine quo trāsitu ab oppositō in oppositū succēssive nō est mutatiō. ¶ Et si tu queras saltē si pōt nō scire b. qd sciat: aliū quid alr se haberet. quero qd est illud: dico q̄ b. iesse aliū gnito: nō tamē aliter q̄ p̄us se habuit: sed aliter q̄ nūc se habz: ita q̄ istud aliter esset nō alicuius succēdētis oppositū ad oppositum: esset esset alterius oppositō: qd in eodē instanti possz inesse in quo suū oppositū inest: ⁊ hoc nō sufficet ad mutatiōē. ¶ Ad secūduz dico: q̄ ista cōsequētia nō valz: nō sciens a. potēst scire a. ergo pōt icipere scire a. ⁊ hoc quādo est potentia p̄fice alicui⁹ p̄oria nāliter ad oppositū posterioris p̄ eodē instātī p̄ quo ⁊ in quo habz hoc posterius contingēter esse. sicut est in pōssitō. t3 tamen gratia m^a in creaturis vbi est possibilitas ad opposita succēssive: s; illa nō eēt: aduc tñ eēt possi

bilitas ad vtrūq; illorū p vno iſtāti. ¶ Ad 3^m pōt cōce
ptum ad iſtud ar^m q; iſta potētia ad oppoſita ſit potēt
actiua: puta q; inte^r diuſus iquātū eſt actu p eēntiā ⁊ p
actualē iſtellectōēz iſinitā ſit potētia actiua reſpēū qu
rūcūq; obiectoz q; pducit i eē iſtellecto. Et cū dī. igit
nō pōt agere circa aliqd circa qd pūſ n̄ egiſ niſi pūſ m
teſ: dico q; pūſa n̄ valet n̄ agēs regrit obz circa qd ag
ſic i agētib⁹ creatūſ: nō o3 q; agēs ſi de nouo agat q; m
teſ ſi de nouo appropinquet ſibi paſſus in qd agat. Ita
p poſito volūtatē diuā determināſ fore aliqd oñſum a
iſtellectū facit p pōnē talē eſſe verā. ⁊ iō iſtelligibilē ⁊ ex
iſtud ē pūſ iſtellectui in rōne obiecti. ⁊ ſicut volūtatē pō
facere iſtud volūtū ⁊ nō facere: ita poſſet eē vez ⁊ nō v
rē: ita pōt cognosci ⁊ nō cognosci ab iſto iſtellectū nālī n
qd ē pūſ aliquā ptingetiā q; quidē ſit pūſ in iſto agēte nā
liſ: ſed pp ptingetiā ex parte obiecti qd ptingere eſt vez
pp actū volūtātē verificātis. ¶ Et ſi obycias q; adbu
nō pōt eſſe ſine mutatōe ſaltē in obo iſtellecto. ſic v
la appoximatio paſſi nālīs ad agēs nālē pōt eē ſine m
ratōē paſſi: ⁊ forte ipſi⁹ agētis appoximatiō. ¶ Reſp
deo q; obm iſtud nō mutat in iſto eſſe: q; nō pōt eſſe ſi
ceſſiue ſub oppoſitis. ptingēter tñ ē in iſto eſſe: ⁊ hec pti
gētia ē a pte volūtātis pducētiſ ipm in tali eſſe: ⁊ iſta c
tingētia volūtātis pōt eſſe ſine mutatione volūtātis. ſi
declaratū eſt in pmo arti. ſoloniā.

Ad argumenta

Ex. 6.

Ad argumenta q̄rte q̄onis. ¶ Ad p̄mum n
go 2^{am}. ¶ Ad p̄mam pb
tionē dico: q̄ si nō sit i deo nēcitas alia q̄ imutabilitati
hoc ē: nō ali^o modus nēcitas illoz quos assignat p̄bus
in 5° metaph. nisi 4°. ¶ Fm q̄ ē nō 2^origere alr se b̄re: q̄ ali
modi nēcitas regrūt impfectiōez. sic nēcitas coactiōis
et cetera: tñ nō ē ibi sola nēcitas imutabilitatis sic q̄ in
mutabilitas ex se sit necessitas: quia immutabilitas ex
se nō priuat nisi possibilem successionem oppositi ad op
positum. ¶ Nēcitas aut simplr p̄uat absolute possibilita
tē h^o oppositi et nō successiōē h^o oppositi. sic hic. et iō nō
seq̄r. oppo^m nō pōt succedere opposito. ḡ oppo^m non pōt
ineē. ¶ Ad 2^{am} pbōnem dico: q̄ i3 oē cē ex̄itrie pōt for
te sit mutabile. ponēdo creatōez fm̄ intellctū Aui. ēt ab
eterno eē mutatoez. ¶ In q̄ intellectus siue volito qd ē eē
fm̄ qd nō o3 q̄ ois possibilitas q̄ repugnat nēcitati ex se
formalr. ¶ Iudat mutabilitatē: q̄ illud eē nō ē eē reale.
s3 reduciē ad eē alic^o reale s3 se necari: pp̄ cui^o alterius
nēcitas nō pōt eē nec mutabilis: et tñ illi^o alteri^o nēci
tas ex se nō uenit huic formalr. et iō illud nō ē ex se for
malr nēcius: q̄ nō h3 eē extremi qd respicit realr: nec tñ
est mutabile: q̄ fm̄ illud eē diminutū respicit extremū
imutabile: et mutatio i aliq̄ iquātū respicit aliud nō pōt
ēē sine mutatioe i illo. ¶ Ad 3^{am} arg^m dico: q̄ aliquid pōt
iēse deo duplr: vel formalr vel inēē subie. sic logice p̄
dicatū qd cūq̄ dī inēse subo. p̄ mō pcedo maiore: q̄ oē
tale ē de^o. et idē deo nēcio. 2° mō nō. sic appellatio rela
tiua pōt iēse deo fm̄ q̄ de^o dī dñs ex tpe: et tñ ista appel
latio nō significat aliq̄ idē deo: ita q̄ nēcio sit idēz deo
vel idēz qd ipse de^o: q̄ tūc nō eēt ex tpe. ¶ Ad 4^{am} dico: q̄
deū scire b. rōne hui^o qd est scire absolute ē scire forma
liter et est in deo formalr: sed rōne scire vt est hui^o termi
ni non inest deo nisi. 2° mō. est. n. hui^o termini: q̄ hoc sci
tum b. p̄ respectū ad sciam diuinā. et p̄ hoc aliqua appella
tio relatiua iest deo sicut p̄dicatū subo. ¶ Ad 5^{am} dico: q̄
nulla p̄fectio simplr in deo depēdet a creatura nec etiā
necessario simplr coexigit creaturā in quocūq̄ esse. et iō
deū scire b. put itelligit nō tñ scire absolute: sed ēt put
trāsīt sup̄ ipm̄ b. nō est p̄fectio simplr: sed p̄fectio simpli
citer cū addito qd necessario p̄comitat p̄fectionez sim
pliciter. tūc dico q̄ maior illi^o argumēti est vera de p̄fe

ctioe illius scie absolute sumpta sic aut minor est falsa. 2
pbatio eius nō pbat nisi qđ ad pfectionē simplr 2 sequi
tur necessario qđ sit talis obiecti: q2 consequi necessario
qđ beat aliquē tale respectu ad talē pfectōē 3 simplr: cu3
tū nec ex tali respectu alterius ad ipsū 3 nec ex appellatiōe
relatiua eius est pfectio simplr in eo.

Eld argumenta

7. cū pbat: qz actus rōnalis nō distrahīf sup quācūqz ma-
 teriā 7c. ¶ Rñsum est ad illā pponē in ar. facto 3 so-
 lutionē huius qōnis. ¶ Ad 2^m dico: q illa mixtio nō va-
 let nisi illa minor sit de inesse simplr. 7 hoc non tñ q sit
 vera. p omni tpe: sed q sit necessario vera. 7 forte opz q
 significet sumptū sub pte pterini sub medio. sufficit ad
 ppositū q opz eā necessario esse verā: 7 q hoc requirā
 pz in ista instātia omne quiescēs de necessitate nō moue-
 tur. lapis i centro terre est gescēs. g de necessitate nō mo-
 uet. ¶ clusio nō sequit: 7 tñ minor semp est vera: nō tamē
 necessario vera: ita est in pposito: lz illa minor de inē sit
 simplr vera: nō tamē est necessario vera. potest. n. de. nō
 scire a. sicut potest nō velle a. ppter ptingētiam que pri-
 mo ē in voluntate ad oba scūdaria: 7 ex hoc cōcomitant
 in intellcū sicut pū expositum est.

Ad argumenta :

omni loco: s; nō omni loco actuali r potētiāli. sic argutū
 est in pma rōne q̄ istā opi. ⁊ ita nec eternitatis pp suā ifini
 tatē erit pns alicui tpi nisi exnti. ¶ Per hoc pz. ad exē
 plum illud de baculo i fluuiū. qz. n. baculus nō hz vnde
 possz ēē pns omnibz ptribz aque. iō nō est īgenitus respe
 ctu illaz: sed nūc eternitatis hz quātum est ex parte sua
 qz pns esset omnibz partibus tpis si essent. ¶ Per hoc
 ad aliud cū dī qz nunc eternitatis vt coexistit nō equat
 nūc tēporis vtz est: qz nūc eternitatis est formalr ifini
 tum. ⁊ iō excedit formalr nūc tpis: nō tñ coexistendo al
 teri nūc. sic imēsitatē dei pns huic vniuerso nō coequa
 tur huic vniuerso. ⁊ iō excedit formalr: nō tñ est alicubi
 nisi i hoc vniuerso. ¶ Per idē ad altez pz: qz si totū tps
 essz sūl eternitatis cōplecteret illud. ⁊ ita pcedo qz eterni
 tas q̄tū ē ex se hz ifinitatē sufficiētē ad cōplectēdū totū
 tps si totū simul essz. Sz q̄tūcūqz ponat imēstas a pre
 vni extremi: pp quā ipm possz coexistere cū q̄tūcūqz i
 altero extremo: cū coexistētia dicat relōnē realē iter duo
 extrema. ⁊ iō regrat ambo: pp imēstātē vni extremi n
 pot pcludi coexistētia ad altez nisi tñ ad illud qd coexi
 stit de alio extremo. ⁊ iō oīa ista argumta pcedūt ex ius
 ficiēti. vñ ex imēstātē eternitatis ex q̄ n legi coexistētia q̄
 dīc relōnē ad altez nisi bēat aliqd in altero extremo qd
 possit ēē terminz coexistētie cū isto fūdamto. ⁊ tale n p̄t ēē
 nī cns q̄le ē de tps p̄ter p̄ia. ¶ Ad aliū exēplū de cētro ⁊
 circūferētia simplr est ad oppositū: qz si imaginemur li
 neam rectā habētēm duo puncta terminātia a. ⁊ b. sit a.
 pūctus imobilis. ⁊ b. circūducatur sicut est de pede circini
 vno imobilī alio mobili b. circūductū causat circūferētia
 m fm imaginationē geometriz qui imaginatur pū
 ctus fluēs causare lineā. hoc posito si nihil remaneat de
 circūferētia p fluxus ipsius b. sed tñ in circūferētia sit
 punctus iste: ita qz quādo cūqz punctus iste desinet esse
 alicubi. tūc nihil circūferētie erit ibi. tunc nunqz circū
 ferētia esset p̄sens simul centro: sed tñ aliquis pūctus
 in circūferētia. si tamē tota circūferētia esset simul to
 ta pns esset cētro. Ita hic cū tps nō sit circūferētia stās:
 sed fluēs cui⁹ circūferētie nihil ē nisi instās actu. nihil ēt
 ēt⁹ pns eternitatis qd est quasi centz nisi illud instās
 qd est quasi p̄sens tñ si p impole ponere qz totū tps ēēt
 simul stans totū esset simul p̄sens eternitatis vt centro.

Auctoritates oēs sanctorū que vident sonare oīa esse pñtia eternitati intelligēde sunt de pñtia in rōne cognoscibilis: et non tñ cognoscibilis q̄si cognitōe abstractiua sic rosa nō ep̄ns ē pñis intellectui meo p spēm: s; de cognitōe vā intuitiua: q̄ nō alibi obsecit meo fca q̄ fieda: et ita pfecte sunt pñtia q̄ comita ab intellectu dīno fieda sic facta.

Ad primum

tate pñtis. ⁊ neccitate pñie. p hoc pcedo qd pñgētia relata
ad dinā scīaz sunt neccia neccitate pñtie. hoc ē ista pñtia ē
neccia. si de pñt scit illa esse futura illa crūt: nō tñ sunt neces-
saria neccitate absoluta nec neccitate pñtis.

Eld aliud pro

est deformitas i actu z^a qd e p^riⁿcipiū: imo p^ringentia est po-
ditus positivus entitatis. sic necitas ē ali⁹ modus z ee po-
sitivū qd ē i effectu p^rincipali⁹ est a cā pōze. z iō nō sic dif-
formitas ē ipsi⁹ actus a cā z^a z nō a cā pma: ita ē p^ringen-
tia: imo p^ringētia p^rius est a cā pma q̄ scōa: pp qd nullū
causatū esset formalr p^ringēs nisi a causa pma contingē-
ter causare sicut ostensum est.

Predestinatio xpo de bonis salutaribus ē:
 ⁊ de hominib⁹ saluandis. vt. n. ait Aug. in lib.
 de p̄destinatōe scōrū. Predestinatio est p̄
 p̄paratio: q̄ sine p̄scia esse nō pōt. Potest autē
 sine p̄destinatione esse p̄scientiā. Predesti
 natione quippe de⁹ ea p̄scinit que fuerat ipse
 factur⁹. sed p̄scinit ea de⁹ esse que non est
 ipse factur⁹. i. oīa mala. Predestinauit eos
 quos elegit: reliquos vero reprobauit. i. ad
 mortem eternam p̄scinit peccaturos.

Condestinatioz nullus videt posse dānari: nec reproboz aliqz posse saluari. **Uñ** Aug. in lib. de correctione ⁊ grā. In apocal. iquit dicif. Tene qđ habes ne ali⁹ accipiat coronā tuāz. Si ali⁹ nō est accepturus nisi iste p̄diderit: cert⁹ est electoz numerus. i. non pōt augeri vel minui. Ad hoc aut quidam obijciūt nītentēs p̄bare numez electoz posse augeri ⁊ minui sic. Pōssz de⁹ nō apponere grām qb⁹ apponit: ⁊ pōssz subtrahere quib⁹ nō subtrahit: qđ si faceret vtiqz dānarent. Pōssent ḡ dānari isti q tamen saluabunt. Pōssz itaqz minui electoz numerus. Ita ēt pōssz augeri: pōssz. n. apponi grā qb⁹ nō apponit per quāz saluarent. Pōssent ḡ saluari habita grā: q tñ sine ea dānabunt: pōssz itaqz augeri numerus electoz. Quib⁹ rñdemus ex ea rōne dcñ esse: ⁊ vix esse: numeruz electoz nō posse augeri vel minui: qz nō pōt vtrūqz simul ēē. s. vt aliqz saluet ⁊ nō sit p̄destinat⁹: vel vt aliquis p̄destinat⁹ sit ⁊ dānet. Intelligētia. n. p̄ditio nis implicite veritatē facit in dcō: ⁊ impossibilitatē in xō. Si xō simplr intelligat: impossibilis nō admittit: vt cñ dī. p̄destinat⁹ pōt vl nō pōt dānari: ⁊ reproboz pōt saluari. Inobis

enim et huiusmodi locutionibus ex ratione dicti
dijudicanda est sententia dictoris. Alia namque sunt intelli
gentia: si per coniunctionem hec accipiantur deinde: atque
alia si per disunctionem: ut supra cum de prescientia age
batur paratum est. Si. n. cum dicis predestinatus non
potest dñari intelligas ita. i. non potest esse ut predesti
natus sit et dñetur: verum dicis: quod coniunctis intelli
gis: falsum autem si disiunctim ut si intelligas istum
non posse dñari quem dico predestinatum. potuit. n.
non esse predestinatus: et ita dñare. ¶ Bi. xl.

 Arca

Preteritū est simplr necessariū: qz fm phz
6: et hco. hoc solo pnat deus igenita fa-
cere q̄ facta sunt: sz pdestinatio hui⁹ pre-
destinatum in preteritum: quia deus pre-
destinavit istum ab eterno. ergo est sim-
pliciter necessariū. ergo nō pōt deus nō pdestinasse. ⁊
p zns nō pōt iste dānari. ¶ P. si pdestinat⁹ possz dāna-
ri hoc nō esset nisi p actū suū. q̄ p actū voluntatis create
possz impediri actus voluntatis diuine: qd est impossibile.
¶ Cōtra. si nō. nō eēt sollicitādū alicui de observatiā p-
ceptoz ⁊ cōsiliorz: qz qualitercūqz oparet saluaret si est
pdestinatus: ⁊ qualitercūqz vinceret si non est pdestinat⁹
dānaret frustra q̄ ponit tota lex diuina.

Ad istam questionē

voluntatis diuine. v3. ordinē electōis p voluntatē diuinā
alicui creaturæ intellectualis vel rōnalis ad grām: glo
riam. l3 possz accipi p actu intellectus cōcomitante istā
electionē. Sicut igit in generali dcm est de libertate
cōtingētia voluntatis diuine respectu quorūcūq; obie
ctoꝝ secundarior spāliuz: ita dicā dū est respectu huius
obiecti secundarij. i. velle huic grāz ⁊ gloriā. ¶ Ex hoc vi
co: q; ppter illa que dicta sunt in. q. pcedente q; de? con
tingenter pdestinat illū quē pdestinat: ⁊ pōt nō pde
stinare nō sūt ambo oppositā neq; successiue: sed vtrū
q; diuisioni in instāti eternitatis. ¶ Cōsimilr dico ad. q.
in se q; iste qui est pdestinatus pōt dānari. nōm. ppter
eius pdestinationē est voluntas eius cōfirmata: ⁊ ita pōt
peccare: ⁊ ita pari rōne in pctō stare finē: ⁊ ita iuste dā
nari: s3 sicut pōt dānari ita pōt nō pdestinari. ¶ Quātū
aut ad logicā ppositio pposita distinguēda est sūm com
positionē ⁊ diuisionem ⁊ in sensu componis per se extre
mum ē homo vel persona pdestinata sub ista determinā
tione pdestinatum: ⁊ iste sensus falsus est. In sensu autē
diuisionis sunt due cathegozice ⁊ enūciatur de persona
aliqua beatificabili in vna cathegozica esse pdestinatus:
⁊ in alia posse damnari: ⁊ ista duo sunt vera de eodē sub
iecto: nec ita vera q; simul possunt esse opposita: nec etiā
q; vnus possit succedere alteri: q; in eternitate est vtrū
q;: sed vera simul inquātum volitio diuina considerat
vt prioz naturaliter transitu ipsius super illud obiectus
quod est gloriā isti. ¶ illo pozi naturaliter non repugnat
sibi esse oppositi obiecto: imo posset equaliter esse oppo
siti: l3 non simul amboꝝum.

Ad primum

ius imaginationis inte^{us} iuuat ad intelligendum verita-
tem p^{ro}positae. q. Si enim per impossibile intelligeremus
deum ad huc non determinasse voluntatem suam ad al-
tera^m parte^m: q. quasi deliberaret vtz. vellet istum prede-
stinare aut nō. bñ possz intellectus noster capere q. trin-

gēter ipm pdestinaret vel nō pdestinaret. sicut pz i actu
volūtatis nre: sz qz sp recurrimus ad actū sicut nō i actu
nūc qsi pteritū. iō qsi nō picipimus libtatē in voluntate. Sed
ista imagiatio falsa ē. illud. n. nūc eternitatis i quo ē ista
actus semp pns ē: z ita itelligēdū ē de volūtate diui-
na siue volūtōe eius: vt ē huius obiecti: sicut si p impossibi-
le nūc icipet deus ēre velle i isto nunc. z ita libe pōt pē
in nunc eternitatis velle qd vult sicut si ad nihil cēt vo-
luntas sua determinata. ¶ Tūc dico ad formā argumē-
ti q pdestinatio huius nō trāsīt i pteritū. sz. n. ipsa coexi-
terit pteritis q trāsierunt: nō tñ ipsa pteritū si alia pterie-
runt q coexisterūt sibi. vñ sic pcm fuit di. 9. vba diuerso
rū tēpōz dca de deo put verissime ppetūt sibi nō consi-
gnificāt ptes tpis mēsurās actū illū: sz significāt nūc
eternitatis: qsi mēsurās illū actūz. iquantū exiis illis
pibz pibz tpis. ¶ Et iō idē ē deū pdestiare z pdestinas
se z pdestiaturū ēē: z ita ptingēs vñ sic aliud: qz nūc ē
nisi nūc eternitatis mēsurās illū actū q nec ē pns nec p-
teritū nec futurū: sz coexiis oibz istis. ¶ Ad 2^m dico: q
volūtas creata nō pōt impedire ordinatiōē volūtatis di-
uine. nā impedire ēē si statet ppositū volūtatis diuine z op-
positū eueniret p volūtātē aliā. hoc aut ē ipse: qz sic vo-
lūtas creata pōt mereri dānatiōē: ita ēē pōt pcomitan-
ter seg q volūtas diuina nō pordinauerit ipm ad glōriaz.
vñ dcm ē di. pcedēte in solōne pmi argumenti ad 2^m. q.
q de nō possit falli: qz nō pōt stare intellectio ei⁹ respcū
act⁹ cū opposito illi: ita nō pōt impediri volūtas ei⁹: qz nō
pōt stare ordiatio sui cū opposito ei⁹ qd ordinauit.

Si aut querimus meritū obduratōis ⁊ misericordie: obduratōis meritū inuenimus: misericordie aut meritū nō inuenimus: qz nullū misericordie meritū: ne grā vacuet si nō gratis donec: sed meritis reddis. Misereſ itaqz fm grām que gratis dat: obdurat aut fm iudiciū qd meritis reddis. Tūc dat intelligi: v sicut reprobatio dei est nolle miseri: ita obduratio dei sit nō miseri: vt non ab illo irroget aliqd quo fit homo dterior: s; tm quo fit melior: nō erogat. Ex his aperte oñdit quid misericordia: qd obdurationē intellexerit apostolus: ⁊ qz misericordia nullū aduocat meritū: obduratio vero nō est sine merito: ex misericordie verbo hic accipit pdestinatio: ⁊ precipue pdestinatōis effect⁹: obduratōis vō nō ipsa dei eterna reprobatio: qz ei⁹ nullū est meritū: sed grē priuatio siue subtractio: q̄ quodāmodo est reprobationis effectus. Accipit tamē aliquā reprobatio p obdurationē: sicut ⁊ pdestinatio p suo effectū: q est grā appositā. Gratia. n. que apponit effect⁹ est pdestinatōis. Cū ergo grē que apponit homini ad iustificationē nulla sint merita: multo min⁹ ⁊ ipsius pdestinationis qua ab eterno elegit de⁹ quos voluit: aliqua possunt existere merita. Ita nec reprobatōis qua ab eterno quosdā psciuuit futuros malos ⁊ dānandos: si cut elegit Iacob: ⁊ reprobauit Esau: qd non

fuit p meritis eoz que tñc haberent: qz nulla
habebāt: qm̄ nec ipsi exstebāt: nec ppter fu-
tura merita q̄ p̄uideret vt vel illū elegit vel
illum reprobaui.

In circa di. 4. i. q. ro. v. r. sit aliq. meri
tū p. d. s. t. n. o. i. s. vel reproba
t. i. o. i. s. q. s. i. c. q. s. i. t. o. l. a. v. o. l. u. n. t. a. t. e. a. b. i. q. a. l. i. q.
a. l. i. a. r. o. n. e. h. u. i. c. p. d. s. t. i. a. r. e. t. i. l. l. u. r. e. p. r. o. b. a. r.
r. e. t. i. g. i. n. o. v. i. d. e. r. e. t. c. s. u. m. p. b. o. n. q. n. b. o.
s. u. m. e. l. i. b. a. l. i. s. n. e. c. c. o. i. c. a. t. i. u. s. p. o. s. s. i. n. o. n.
n. u. s. u. i. c. q. c. o. i. c. a. r. e. i. l. l. i. q. u. e. n. e. p. d. s. t. i. a. n. t.

ex q̄ sine oī rōne in alio illū p̄destiare. ¶ **¶** si duo eq̄les i nālibus
app̄bendānt ab itellcū suo ⁊ solo actu volūtatis sue sine
alia rōne ex pte eoꝝ istū reprobat ⁊ illū p̄destiat. igit̄ vī
acceptatoꝝ p̄sōꝝ: qꝫ eq̄les q̄ntū ex pte sua ⁊ ad finē eq̄lī
ordiables nō eq̄lī amat ad istū finē. **¶** vī acceptatoꝝ p̄sō
nā p̄ferēdo cā alteri ad illū finē ad quē nō ē magis ex se
p̄ferēdo: sed p̄ns ē ipole: ⁊ p̄ petz act. io. In vītate p̄peri:
qꝫ nī ē p̄sonaz acceptatoꝝ dō. ¶ **¶** Cōtra. Ro. q. Lū. nō:
dū nati fuissent aut aliqd bōi gessissent: aut mali vī f̄z ele
ctioēs: p̄pō^m maneret nō ex opib⁹: f̄z ex volūtate. q̄re ibi.
¶ **¶** ibidē ex̄p̄licat̄ d̄ figulo q̄ de eadē massa pōt for
mare vīnū yas i bonoz ⁊ aliō i trumeliā: ex q̄ **¶** argue
rōn̄ fili de p̄destiatōe b⁹ ⁊ reprobatōe alteri⁹.

Circa istam

di. fides tñ i pñcia dei ē rō pñstinādā sīc pñ pñ sup epī
stolā illā ad Ro. vbi vult qd pp fidē quā pñiunt i Jacob
q sibi cēt creditur? i fidelitatē i Esau. hūc pelegit i illū
nō. i hñ i lra. S; illō retractat ipe p retractatō. z. inu
ens d se rōnē: qd fides ē donū dei sīc i alia bona opa: qd
pbat p Apl. pma ad Corin. vbi dicit illud nō dixisses si
fide iter dona spūscī cōnumerare sciuissēm.

Dagister vider

bañōis: 7 vñ iniri aucti apli pñctre. 7 dco Aug. de pñctia
tiōe scōrū: nō ingr: qz nos futuros eē tales sciuit nos ele
git: s3 vt eēmus tales p illaz electiōez. Et magr adducit
auctē Aug. 3. se. 83. q. q. 68. dicētis. Qui vult ingr mīserē
z quē vult idurā: s3 b volūtas dei iusta eē nō pōt. venit
n. de occultissimis meritis: qz 7 si ipsi pñctōes pp gñale
octiū vnū massaz fecerit: nō tñ iter eos nulla est diuersi
tas. pcedit. n. aliqd i pñctōib: q̄ q̄uis nodū sūt iustificati:
digni tñ efficiūt iustificatiōe 7 itez pcedit i alyz pñctōi
7 q̄ digni sūt oblatiōe. ¶ Rñdet magr: q̄ istā auctem
pñ retractasse i sili. retractatō illud qd dñc sup eplaz ad
Ro. 7 B pñctat p B q̄ qdam q̄ subdiderat i eadē qñe
retractat. sic appz p retractatōūz. z5. 7 i^a vñr psonare cū
ista snia. ex quo vñ ēt q̄ illā sniaz retractauerit. ¶ S3 3
ñsiōne magri de retractatōe auctis ad Ro. obijcit qdā
doctr. p B q̄ Aug. libz illū sup eplaz ad Ro. edidit qñ
iū pñctōe illū aūt. S3 qñū n̄ opilaui anq̄ eēt eps: 7
q̄ vñ q̄ retractatō aliq̄ de p lib: retractet aliq̄ de n̄
retractatō dñm p̄ qñ min^{us} sciebat nō ē retractare dñm
offeri^{us} qñ magis sciebat. ¶ S3 istd arg^{um} nō cogit: qz l3
vñ scripsit vnū libz q̄ aliū: sili tñ fecit libz retractatio
ū. 7 tūc hñit illos ābos libz editos. 7 potuit sniam dī
tā i vno lib: retractare i alyz siue pñs editis siue poste
r. appz. n. q̄ oēs libz illos d̄ qb^{us} fecerat mētōz edide
at anq̄ edidit illū libz retractatōm: 7 tñ si i p. c. pmi re
tractatōūz retractassz aliquaz sniam quā dixisset in aliq̄
io libz posterius qdem edito 7 retractatō nō oportet
q̄ iteruz replieat retractatiōem illius scētētie in
iqdō capitulo assignato aly libz posterius edito. vñde

Distinctionis

dicat lib. pmo. c. 3. retractationu retractas illa sniaz. de
que sensus ignorat. addedu iquit erat vt dicere mortal
corporis sensus. Et subdit nec assidue repetendus e qd et
supius ia dicitur hoc recoledu vbiuq; snia ista i meis li
bris iuenit. g. septima dicta in libro prius retractato r
prius edito magis retractat eandē sententiā vt dicta in li
bris postorius editis qe. 3. (S. 3. alr possz argui 3 expō
nē magi q nō iuenit vbi Augu. illa vba retractet. qz sic
ipemet ptef. r vep. est. post illa verba q adducit sequi
tur alia vba q retractat d illa qone. 68. p retractatiōis. c.
25. Et ista vba nō retractat. vt at q si itelligeret ea cē re
tractada nō icipet a vbis seqntibz ista: omittēdo ista.

Aliter dicitur
sum. q. 1. p. ar. 5.

ras solo bñplacito sue volunta
tis opat. vt sup bñ sit aliq alia rō vt cā petēda. (C. 3. qd
firmant p illud qd d. Ro. 9. de Jacob r Esau. cū nōdū
nati fuissent: aut aliqd boni egissent aut mali. vt fm ele
ctōez ppositū dei maneret. Glofa sic nō p meritis pce
dētibz: ita nec p futuris: qz bona vel mala nō erāt futu
ra nisi appositā grā vel subtracta. (C. 3. qd et apls decla
rat subdens: an nō bz ptatē figulus ex eadē massa rē. vñ
sic sola volūtas figuli ē rō qre d hac pte masse facit vas
honorabile: r de illa vas pumelic: nulla discrepācia epi
stere i tota massa: quēadmodū nō est in pma mā: quā tñ
cā agēs vñ sit i vna pte forma nobilioz. i alia vō mīus
nobili. sic sola volūtas bñplaciti dei ē rō quare de eadē
massa eq̄l r vitiata i pmo parēte: istū eligit ad glāz: illuz
vō dimittit in pdenatōez: vel et si nō fuisset massa viti
ta: r oēs cēt eq̄les nō nisi gratuito vñ eligeret: alteruz
vō dimitteret. vtrobiq; faciēdo grām illi quē eligeret: s
maiorē illi quē eligeret ex massa vitiata: r illi iusticiā
quē ex massa dānata nō eligeret: nō aut iusticiā illi quē
fm statū inocētie exntē nō eligeret. (C. 3. qd et dicit ista
positio q puenit assignare rōnē ei? extriseca: qre de de
tota massa pdita voluit quosdāz hoies misericorditer li
berare r quosdā nō: nullā aut qre pti? hūc vel illū. Ra
tio pmi ponit: vt. s. bonitas eius vna r simplex exis in se
manifestet multipl in rebz diuersis simul: eo q i nulla
vna re tota bonitas manifestari pōt: qā dīnam pfectōez
nō attingit vlla: vt quēadmodū ad pfectōez vniuersi reg
runt diuersi gradus rez i nālīb: r et i mālīb: ex eadem
mā eq̄l r se hūte ad oēs. sic et pp eadē bonitatē r pfectio
nem manifestādā regunt diuersi gradus i moralīb:
qz in hoc bonitas sua manifestat quo ad aliqū gradum
supnālēz. reprobos. n. iuste puniēdo manifestat bonitas
iusticie illi. sic in glificatis māifestat bonitas misericor
die ei. sic. n. dō pmittit iuste mala fieri ne bonē spedian
tur: s. vt eueniāt: r hoc tā i moralīb: vt i pposito: qz i nā
lib: vt i ceco nato Jo. 9. in quo xps solā rōp ostēdit eē:
vt gloria dei manifestaret i illo: s. hoc nō est ex defectu
visus i ceco: s. ex ei? illuminatiōe miraculosa a deo facta.
(C. 3. qd et vñ hāc rōnem assignare apls Ro. 9. dices. Volēs
de? ondere irā iusticie rē. Lūi pcorat exemplū de figu
lo de eodē luto faciēte vas vñ in honore: aliud in cōtu
meliā: de quo 2ª Thimot. 2. dicit apls. In magna autēz
domo nō solū vasa aurea r argētea: sed et fictilia. (C. 3. qd
p qd si nālīb: cūz pma mā tota sit vniiformis: qre vna
pē sub forma ignis alia ē sub forma terre. alia sub for
ma hois rē. bñ pōt assignari rō iustice. f. pfectio vniuer
si: r extriseca. s. manifestatio potentie r sapie r bonitatis
dei. S. quare bec ps mae ē sub hac forma r bec sub illa
r nō cē. nulla rō pōt assignari nisi sola volūtas artificis
sic determinantis. sic in oibus opibz bñanis vt b lapis fi
guref sic vt situef i altari: alter ita vt i cloaca fm q pbs
z. pby. dicit aliquos lapides eē bñ fortunatos r aliquos
nō: s. a mere electōe artificis depēdet. sic dicit in p. possi

to. i pticulari nulla ē rō: qre hūc plegit r illuz si. (C. 3. qd
cōfirmat p Augu. sup illud Jo. Nemo venit ad me nisi
p me? rē. vbi dicit quare hūc trahat. r illū nō trahat no
li velle diiudicare: nō vis errare: r dicunt q ex hoc q
de? sic equalia ex eq̄lib? facit nō est iniquitas: qz in his q
fiūt ex grā sine debito pōt absq; omni iniquitate de? dare
put vult. Juxta illud Mat. 23. Tolle qd tuū est r va
de: qn nō licz mihi qd volo facere. tūc aut esset iniquitas
si esset datum ex debito.

Contra istam pōnem arguit qdā. pmo 3 illaz
rōnē q assignat i cōi. nāz nullus
defect? culpe sine pene ē de pfectōe p se vniuersi. igr nec
p se requir ad manifestatiōem dīne bonitatis. (C. 3. qd p
p. q nō est sile de dīntuz rez in eē nālī r moralī: qz oēs
spēs rez distictē i esse nālī sunt de p se pfectōe vniuersi:
nō sic aut rez dīntuz rez eē moralī iter bonū r maluz vel
iter beatū r miser. (C. 3. qd arguit q si eē neciuz ad ma
nifestatiōez dīne iusticie dānatio aliquoz: ad hoc videre
tur iustificare dānatio demonū. non. n. vñ hoies r demo
nes i culpa r pena differre spē in eē moralī. pluralis at
ididuoq; nō ē de pfectōe vniuersi. (C. 3. qd si dicat q alio?
manifestat dīna iusticia i illis r i istis iuste pūitis. (C. 3. qd
tra. ita manifestaret dīna misericordia plurib? modis si
de? glorificas aliquos hoies innocētes: sicut glorificauit
āgelos innocētes: vñ aliquos anglos vel hoies sine omni
merito i seipis vel in alio: qd nō fecit: cū magis tñ vide
ret de pfectōe dīne bonitatis plurib? modis manifesta
ri misericordiā dei qz dei iusticiā. (C. 3. qd arguit iste q nō:
vt q ex intētiōe de? fieri pēta pmittat vt ea postmodū
puniat: qz nō vñ q p itētiōe cuiusq; plus sint pmittēda
mala fieri q faciēda: qz nullū malū culpe vñ pene pōt eē
p se itēruz iniquitū malū. (C. 3. qd si dicat q volūtas in
pmittēdo nullo modo ferē sup malū: sed solūmodo sup
pmissionē vt itēdat malū pmittere eē vel fieri: nō rōne
tori? s. p. Arguit iste q saltē nō ē manifestuz qualr ex
intētiōe de? velit vñuz r nō alter. (C. 3. qd 2ª mēbz. s. q
nulla sit rō i spālī: qre illū eligit r illuz nō. arguit q illud
exēplum nō ē simile. in mā. n. vt nuda est nō pōt eē dīa
pp quā sic sit disposit? ad talē r talē formāz sicut nec in
massa respēu diuersoz vasoz: s. in hominibz videtur
posse iueniri alia dispō in vno r in altero. pp quam hūc
cōgruat pdestinari. r illi nō. sicut in materia nō vt nuda
est dispositio propinqua vt fiant sub alia forma. sicut p
de vino r aceto: nō aut esset perfectissimē disposita ad il
lam posteriōrē si nō esset sub pōze. (C. 3. qd illi adducit
pro se apostoluz: dicit iste secūdm glofam q apostolus
hoc dicit: nō ppter inopiam reddēde rationis: sed vt re
primat temeritatē incapaciuz: nec est simile in exemplo
apostoli de massa r figulo nisi ex parte finis: nō autē ex
parte subiecti: quia hic in electione potest esse differētia
in subiecto: ibi aut nō: r quo ad hoc est cōgruetiuz exem
plum apostoli qd ponit secūda ad 2^a Thimo. scō de vasis
argēteis r aureis: quia ibi est differētia in subiecto scōm
quā vasa fictilia fiūt in maiorē pumeliā. lignea i mino
rē: aurea i bonorē maiorē: r argētea i bonorē minorē.

Iste igitur doc sic. (C. 3. qd Actus dīnus pōt pside
ri dupl r: vel vt est a deo agente: vel vt recipitur in aliq
passum: sicut vt terminatur ad aliq obiectum. pmo mo
do nulla ē ratio actōis diuine: necq; vñis nisi vt boni
tas sua manifestetur: neq; vt efficiens: nisi voluntas sua.
2^a mō tamē ē assignare aliquā rōnē p quā. s. illud ens cir
ca qd ē actio: vt ens ad finē cōgruit finit: r q aliq talis rō
sit ex pte entis ad finē ondit tripl r. pmo qz i rebz oīs
eq̄lib? electio notari nō pōt. igr si de? istū eligit aliqua ē
dīa electi a nō electo. 2^a qz in oibus opibus misericor

118. quo.
s. qd. s. c.
quod. s.
qd. s.

118. quo.
4. 4. 14.

die dīne videtur concurrere iusticia. g. aliqua est cōgrue
tia ex parte illius circa quod operat misericorditer. Et
tertio. qz consimilr videtur non esse vel esse meritis ele
ctiōis vel reprobatiōis. r ita licet malicia ex parte repro
bati non sit causa dānadi a parte dei: qz tunc deus eēt
passiuis: r tempozale esset causa eterni. tamē bene cōce
ditur ex parte dānadi malicia esse rō motiuz propter
quā recipiat i ipso aliqua actio r sit circa ipm. g. a sili vñ
detur ex alia parte q absq; iperfectiōe dei i agend? pōt
sit poni aliqua rō ex parte pdestinati. Et iste inititur i
ista cōclusionē auctoritati Aug. p. allegatē. S. 3. questio
nuz. que nō videtur retractata: et hic potest itroduci ex
positio magistri superius posita. (C. 3. qd et dicitur in speciali
dīc que sit ista rō: qz bonus vñs liberi arbitry puenit
ex pte electi r malus vñs liberi arbitry puenit ex par
te reprobati. hoc declarat sic. licz grā pncipalr operetur
in actibus bonis: tamē liberum arbitry cooperatur. qd
pbat per Aug. super illud psalmi. Adiuua nos deus salu
tatis noster. vbi dīc Augu. cum ait. adiuua nos. nec gra
tus est gratie nec tollit liberum arbitry. qui enī adiu
uat? etiaz per seipm aliqd operatur. quēdo igitur offer
tur gratia viatoz i recipiat grām oblatam r ei fm vñuz
liberi arbitry bene cooperetur meretur habere grāz se
cundū graduz vltiorē: sicut exemplificat i multis gra
dibus itemedus a statu peccati mortalis vsq; ad statū
glorie: quos nō opz modo enumerare omnes. r ita vide
tur q totus bonus vñs liberi arbitry pro oibus statib?
puenit possit esse rō electionis eterne ipsius bene vsu
ri. r ita ex alia parte de malo vsu r reprobatiōe. (C. 3. qd
obyiciatur cōtra istū q bonus vñs liberi arbitry est p
grām. g. pertinet ad effectū pdestinationis. r ita nō est
rō eligendi. Rident q bonus vñs quodāmodo nō in
cluditur sub pdestinationē: nec sub eius effectū: licz nō
sit sine ei? effectū nec sit difficultū quod est pdestinatio
nis ab eo quod est liberi arbitry. Sic igitur fm ipm r in
cōi circa totuz genus humanū pōt assignari bonus vñs
r malus vñs: r de quocūq; hoie pōt assignari rō ex par
te ipsius: nō ppter quā sed sine qua nō. Tamē i spālī cir
ca determinatiūz hoiem nō est hois illaz rōnem iusticia
re qz nō desit: r vir possit sciri. cū in speciali fm eum
magna iopia reddendē rōnis apostolus laborauit cū vi
xit ad Roma. ii. O altitudo diuitiarum: qz in hoc consi
stit iudiciū dei abyssus multa.

Sed contra istud arguit. pmo. qz deus nō pueni
det istū bñ vsurū libero arbitrio: ni
si qz vult vel pordinat istū bñ vsuruz eo: qz sic dīc est
di. 39. Certa puenio futuroz ptingentiū est ex determi
natiōe volūtatē dīne. si g offerantur volūtatē dīne duo
equales in nālīb. qre qre istū pordinat bñ vsurū tibe
ro arbitrio r illū nō: nō est b? vt videt: assignare rōnem
nisi volūtatē dīnā. r bec est pma distinctio iter eos quā
per te segtur electio vel reprobatio. g. in pma distictione
pertinente ad pdestinationē r reprobationē sola rō ē di
uina voluntas. (C. 3. qd ista rō quā ponit nō videt cōis oi
bus pdestinatis r reprobatis. pmo qd qz nō paruulis
in qbus nō puenit deus vsuz bonū vel malū liberi ar
bitry. (C. 3. qd si dicat q r si nō puidet vsuz talē tñ pueni
det istū bñ vsurū vsuz si supuixisset. illū fuisse male vsu
rū si supuixisset. r iō istū pducit ad baptisimū r illū nō. r
iste saluat r ille pānatur. (C. 3. qd hoc ipse it. pbat qz
pp bonū vsuz puenit alicui? si supuixisset nō acceptatur
vel dānat. tūc enī adult? fm eos moriēs i grā non pma
ret fm merita q iā bz: s. fm illa q puenideret bñtus si
supuixisset. Sili si loqimur de angelis pdestinatis et nō
pdestinatis quem vsurū liberi arbitry puenit deus in
isto si offeratur gratia: quem non puenit in illo pp quē

predestinat istum r illum reprobat.
Potest aliter dici q pdestinatiōis nulla est rō
et ex pte pdestinati aliquo? pmo
ista pdestinatiōe. reprobatiōis tñ est aliqua causa nō qdē
pp quā deus effectiue reprobat i qz est actio a deo. sic
argutū est in pmissa opi. qz tūc deus esset passiuis: s. pp
quā ista actio sic terminet ad istū obz r nō ad aliū. (C. 3. qd
mū pbat. qz volens ordiare finē r ea q sunt ad finē pus
vult finē q aliqd entū ad finē: qz ppter finē alia vult. g.
cū in toto pcessu quo creatura bñficabilis pducit ad p
fectū finē: finis vltimus sit bñtudo pfecta. deus volens
huic aliqd istius ordinis pmo vult huic creature bñfica
bi finē: r qz posteri? vult sibi alia q sunt i ordie illoz q
pntent ad illū finē: s. grā. fides. merita. r bonus vñs li
beri orb. oia ad istum finē sunt ordiata: s. qdā remotius
r qdā ppiquius. g. pmo isti vult deus bñtudinēz qz ali
qd istoz: r pus vult ei qd cūq; istoz qz puidet ipm ha
biturū qd cūq; istoz. igr pp nulluz istoz pūsum vult ei
bñtudinē. (C. 3. qd pbat. qz dānatio nō videt bona nisi
qz iusta. Nā s. 3. Aug. sup Hen. 4. i. Nō pus est dō vltor qz
aliq sit peccator: videt. n. eē crudelitatis punire aliq
nō pexite i eo culpa. igr a sili nō vult deus pus aliquem
punire qz videat aliq eē pctorēz: nō igr pūsum act? vñ
luntatē dīne circa Judā ē velle dānare Judāz per Ju
das offerē i puris nālīb: qz tunc videt velle dānare
fm culpa sed vt q opz Judā offerri voluntatē dīne sub
rōne pctoris anteq; velit ipm dānare. g. cū reprobare sit
velle dānare reprobo bz ex parte obti rōnem aliquāz. s.
peccatū finale puenit. (C. 3. qd et dicitur auctate Aug.
in li. de pdestinatiōe scōz r ponitur i lra.

Contra istud Petrus et Judas eq̄les i nālīb?
voliti a deo i esse exntē i illo in
stati i quo offerunt voluntati dīne i exntia nālī r eq̄les
dō pte pmo vult. Petro bñtudinē. qre tē qd vult Jude.
si dānatōez habet ppositū. qz tūc reprobat sine oī rōne.
si bñtudinēz. g. pdestinat Judāz. Dicit pōt q i isto pmo istā
ti nihil vult Jude: s. nō est ibi negatio volitionis glie. et
sili qz i i istati nāe qñ vult. Petro grām. ad huc nullus
actus ppositiuis volūtatē dīne ē circa Judā: s. tñ negati
uus. In 3ª istati qñ vult pmittere. Petrus eē de massa p
ditiōis siue dignū pditōe. r hoc siue pp pctrū originale si
ue actuale tūc vult pmittere Judā sili mō esse filiū pdi
tionis: r h ē pmo act? ppositiū vñiformis qd ē circa Petz
r Judā: s. ex isto actu ē istū vep. Judas erit finalr pctor.
positi illis negatiōibz. s. qz nō vult sibi dare grāz nec glāz
In 4ª istati offerē Judas vt pctor finalr volūtatē dīne.
r tē ipse vult iuste punire r reprobare Judā. (C. 3. qd
ru q nō ponit sili pcessus pdestinatiōis r reprobatiōis: qz
bona oia attribuunt pncipalr deo: mala aut nobis: r ita
deū pdestinat sine rōne cōgruit bonitati sue: s. ipm vel
le dānare nō vñ sibi imediate posse attribui respēu obie
cti vt cogniti i suis puris nālīb: s. tñ respēu obti vt co
gniti i peccato mōtali finali. (C. 3. qd et dicitur ista rñsio
p sile. ponamus duos ex pte sui eque gratiosos mihi: qz
alterz diligio: alterū nō. r istū quē diligio pordinō ad ali
quod bonū: per qd ponit mihi placere. illū at quē nō di
ligio nō pordinō ad tale bonū. si ita esset q i potestate
mea esset pmittere eos posse offendere possēz velle p
mittere vtrūq; offendere. r ex quo illū pducere nō volo
ad illū p qd posset mihi placere pscirem offensaz ei? ppe
tuā. r ita me iuste punire eū. pscire aut offensaz alterius
remittēda siue pmutāda ad qd velle. (C. 3. qd adhuc con
tra istud istā: qz deus certitudinalr nō puidet Judā esse
malū fm istā viā. nāz sola pmissio alicuius actus r certi
tudo de pmissiōe nō facit certitudinē de illo actu: qz opoz
teget hūc aliquā cām effectiuz. igr ex hoc solo q deus

118. quo.
s. qd. s. c.
quod. s.
qd. s.

118. quo.
4. 4. 14.

Distinctionis

prescit se velle iudā pmittere peccare. nō erit certus de iudā peccaturo: vñ iudā peccaturū. Uel loquamur de angelo bono et malo qd nō erant i peccato origiali. ex hoc iquas solo nō vñ qd sciat luciferū esse peccaturū. et ex b solo vñ vñ nō offerē sibi luciferū peccator. ¶ Quid est istud velle pmittere luciferū peccare. si b est aliq actus positiv⁹ voluntatis respectu pti. qd vñ vñ eū peccare: si nō est act⁹ positiv⁹ respectu act⁹ pti: s3 respectu actus pmissionis tūc erit act⁹ reflexus. et tūc erit qre de ista pmissione qd actus sit. si actus positivus voluntatis. qd vñ ad pte qd deus habeat actū positivū respectu peccati qd pmittit. ¶ Prīmū istoz soluit per hoc qd dicitur se cooperaturū luciferū ad subam illius actus qd erit pti. hoc aut pscit qd vult cooperari illi si est pti cōmissio: vñ pscit se nō cooperaturū ad actū aliquē si nō vult ipm. et hoc si iste actus pmius est pti omissionis. et scēdo se cooperaturū ad talē subam actus cū nō circūstātijs debitis vel nō cooperaturū ei ad actus nequm. et p dñs quē omittit scit illum peccaturū. ita qd scit hūc peccaturū nō solū qd scit se pmissurū. s3 et qd scit se cooperaturū huic ad subam actus nō circūstantiati. et p dñs iste cōmittit. vel nō cooperaturū ei ad actū nequm. et p dñs iste omittit. ¶ Scd3 dubiū difficultatē querit agēti dñā volūtātē de qua nō mō s3 alia. ¶ De istis opionib⁹ oibus. qd apls videt disputās de ista mā ad Ro. in fine qd totū ipscrutabile relinquere: O altitudo iquien⁹ iuitiariū sapie et scie dei. Et qd nouit sensum dñi aut qd filiariū eius fuit. ideo ne scrutādo de pundo fm dñm magis: eaf in pfundū: eligat qd magis placeat. dñi tñ saluatur libertas dñā sine aliqua iusticia: et alia que saluāda sunt circa dñm vt liberalet eligentē. et qd alia opionē tenuerit. rideat ad ea que tacta sunt de am.

Ad primum arg⁹ pncipale mōdo qd sūma bonitas pōt stare cū liberali cōcatōe: s3 nō sit illa eq̄lis oibus. pōt enī sūme bonus ex libertate libere cōicare: et vt ostēdat se nō neqio liberalē: s3 libere libere cōicaturus: pōt aliqb⁹ duob⁹ apprehēsis eq̄libus velle bonū nō eq̄liter cōicare: nec in hoc fit iniusticia aliqua sic dicit⁹ opio: qd nihil est ibi debiti. ¶ Ad 2m dico qd sunt aliq duo eque volubilia et ordinabilia ad aliq finē: et ex pte sui habēt rōnē illā ppter quā sunt volēda ab aliq volūtate. volūtās pacceptans vñ illoz alteri ad illū finē peccat fm acceptationē psonarū. talis est aut ois voluntas creata: qd respectu illi⁹ bonitas amabilis est rō recte amādi. nō sic volūtās icreata respectu alius cuius boni alterius ab eēntia sua. nullū enī aliud bonū. qd bonū iō amat ab illa volūtate: s3 eōuerso. et iō nō pōt acceptare psonas. qd nō ē i eis bonitas qd sit sibi rō amādi.

Ad primum in oppo⁹ qd vult tenere alias vias. pōt dicere sic dicit⁹ 4. qd opio qd apls in hoc redarguit psumptuosos iquirētes illa quozū nō sunt capaces. nō aut ppter inopiā reddēde rōnis saltē in cōi: licz in pticulari nesciat qd malū puidet dñs in isto pp qd reprobat eū: et in istis spālibus ptiis puiis ē altitudo diuitiarū et sunt iudicia icōpēdēbilia. cui vñ pcordare illō vocabulū iudicij: qd iudiciū est de pticulari agibili: vñtate enī nō dicimus de pncipis practicijs siue de legibus statutis eē iudicia: s3 de aliquo pticulari actu iudicat⁹ s3 pncipia practica siue leges statutas: et iō nō obstat qd sit pñm practiciū statutū p dñas volūtātē qd ois puius finalr malus dānt. tñ de pticularibus assumēdis sub. iste puidet sic finalr malus et ille sic qd ex b iudicat⁹ iste reprobat⁹ ppter hoc et ille ppter illud ista iudicia sunt iudicia. nō enī scit hō nec pōt scire in qd pti dñs vult pmittere istū cadere respectu cui⁹ sit nō volūtiō cōferendi grām vt sic offerat tanq⁹ finalr pti

XLII.

In illo peccato. et sic ppter illud pti puiis reprobat⁹. De bonis aut pōt pti qd nulla sit rō. sic dñm est i s3 opio. ¶ Et si hoc arguas qd saltē circa bonos nō erunt iudicia iudicia. facile enī ē dicere de eis qd vult: iō saluat. pōt dici qd de eis iqtuz pdestinat nō est iudiciū neq⁹ de facto in exiitā neq⁹ qd in pñcia dñā. iudiciū enī ē de aliquo facto vel puiis: s3 de malis: s3 nō sit iudiciū de facto: qd nō peccauerūt. pōt tñ eodē mō dici iudiciū de eis i pñcia dei vbi dicunt mali: et tūc iudiciū iudiciū pōt referri ad malos ex pte quoz ponit aliq rō: s3 ille rōnes ex parte diuerzoz ppter quas qd ex pte eozū ferunt iudicia sunt iudicia: et p b iudicia iudiciū iudiciū. ¶ Ad aliud Aug. facit p s3 opio. qd pbat ex pte pdestinatōz nullā eē rōnē: s3 nō ex pte dānandoz.

¶ Hunc de oipotentia dei agēdū est: vbi pma cōsideratio occurrit quō vere deus dicat⁹ oipotēs: an qd oia possit: an tñ qd ea possit qd vult. ¶ Enī deus oia possit plurib⁹ auctoritatibus cōprobat⁹. Aut enī Aug. in lib. qdō. vteris ac nouē legis. ¶ Quid qdē pōt de⁹: s3 nō fac nisi quod cōuenit veritati eius et iusticie. ¶ Idē in eodē. ¶ Potuit de⁹ cūctā facere simul s3 rō pbiuit. i. volūtās. ¶ Rōnem nēpe ibi volūtātē dei appellauit: qd dei volūtās rōabilis est et eq̄lissima. ¶ Farendū est qd deū oia posse. ¶ Scd3 querit quomodo oia posse dicat⁹: cum nos qdā possumus qd ipse nō pōt. ¶ Nō pōt. n. ambulare: loq⁹: et huiusmodi: que a nā dñitatis sunt penitus aliena: cūz hōz iustia nullatenus habere queat icōpōze et simplex substantia. Quib⁹ id mōdendū arbitroz qd huiusmodi actiones ambulatorio. i. et locutio et huiusmodi a dei potentia aliene nō sunt: sed ad ipsas pertinet. Licz enī huiusmodi actiōes in se deus habere nō possit: nō enī pōt ambulare vel loqui et huiusmodi: eas tñ in creaturis pōt opari: fac enī vt hō ambulet et loq⁹tur: et huiusmodi. ¶ Nō qd p istas actiōes oīne potentie detrahāt aliqd: qd et hō pōt facere oipotēs.

Arca dist. 4. 2m. Quero vñ deū eē oipotētē possit pbari nāli rōne. ¶ Qd sic. ¶ Rica. de tri. p. c. 3. ¶ Ad oia qd si de tenem⁹ nō solū bēmus rōnes nāles: s3 neq̄as. ¶ P. Nāli rōne pbat deū eē pōt infinite. sic pbat. s3 pby. et 12. meta. pōt aut ifinita nō ta ē eē oipotētia. qd rē. pbo mi. qd notū est pōt ifinita nō posse aliqā aliā maiore cogitari sine dictionē. qd cūq⁹ at pōt qd nō ē oipotētia pōt cogitari maior sine dictionē. pbo. sine dictionē pōt cogitari oipotētia sub rōne oipōt. ipsa aut maior cogitat⁹ qd cūq⁹ alia qd nō esset oipōt. ¶ Si dicas qd nō pōt nāli pbari oipōt eē cogitabile sine dictionē. ¶ Contra. oipōt eē in entib⁹ vñ qd ois rō pbat ipolitātē oipōt: sophistica est. ois aut rō sophistica pōt p itell⁹ ex puris nālib⁹ solui. qd itell⁹ talis ex puris nālib⁹ pōt cognoscere nullū ipole seg ex oipōt. et scit qd illud est possibile ad qd nullū ipole segtur. cognoscit qd oipōt eē possibile. ¶ Ex isto ē pōt fieri rō p se. qd si nāli pōt pbari oipōt eē possibile: qd nō ipolez. qd nāli pōt pbari eā

Et. 7. 2. m. 2. l. 4. 1. 2. l. 4. 1. 2. l. 4. 1.

Questio

esse neq̄a: qd nō pōt esse nisi possit esse neq̄a. et qd pōt eē neq̄us est neq̄um. qd rē. ¶ Contra. nulli philosophi vten⁹ res nāli rōne et qd cūq⁹ pfecte p̄siderat deū sub rōne efficiētis cōcesserūt deū eē oipotentē. ¶ In itellm carbo. licoz. ¶ Cōfirmat⁹ ē. qd articulus fidei est in simbolo aploz. Credo in deū p̄m oipotentem et c.

Hic respondet posset distinguēdo qd oipotēs aut pōt dici agens qd pōt in omne possibile mediate vel immediate. et hoc modo eē pōt actiua pmi efficiētis oipōt. put extendit se ad oēm effectū in rōne cause prime vel remote. et si nāli possit pcludi esse aliqd pmi efficiētis sic oīfuz est. s. di. 2. nāli ē pōt test pcludi illud esse oipotēs hoc mō loquēdo. ¶ Alio: accipit oipotēs ppe theologicē. put oipotēs dñs pōt in oēm effectū immediate et in qd cūq⁹ possibile. hoc est in qd cūq⁹ qd nō est ex se neq̄um nec icludit i se dictionē. ita inquā immediate qd sine oī cooperatōe cuiuscūq⁹ alterius cāe agētis. et hoc mō oipotentia videt⁹ esse credita de pmi mo efficiētē et nō demōstrata: qd pmi efficiētē beat⁹ ē esse pmi effectiua eminentiorē pōt cuiuscūq⁹ alteri cāe effectiue. beat⁹ ē in se eminetē pōt effectiua cuiuscūq⁹ alterius cause. sic deductum est di. 2. et p hoc pbat⁹ est cū habere pōt ifinitā. et istud sit quasi vltimū ad qd rō naturalis potuit attingere de deo cognoscendū. tñ ex b nō vñ posse pcludi oipotentia fm istū itellm: qd et si verū sit nō tñ est manifestū nāli rōne qd hōis cālitates eminetē in se: et cālitates cause scdē eminentius qd illa causa scdā habeat respectu sui effectus posset immediate i efficiētē immediate cāe scdē. ordo. n. cāru supioz et inferioz. b nō cōcludit: qd et si sol b̄r i se cālitatē eminentiorē qd beat⁹ hōis vñ aliud al. nō tñ pcederet solē immediate posse gñare bonū sic p̄mediate cū bonē gñare. et hō maxie poneret pbi: qd nō posuerūt cām 2m neq̄o pcurrentē ppter aliqā pfectionē addēdā effectui: s3 qd magi ppter ipfectionē addēdā: qd cālitās pme cāe immediate p̄cā ē: iō posuerunt eā nō posse immediate eōz aliqū ipfecti effect⁹. et iō oī cām agentē aliā pcurrere ipfectionē: vt illa pōt nō pduce ret s3 vltimū pōt sue: s3 cū illa cā agētē 2m efficiētē diuiniū et ipfectū pduceret. b̄ est nō ita p̄cām efficiētē pduceret mediā cā 2m imp̄cā s3 immediate pduceret. ¶ P. si pbi nō potuerūt p rōnē nāle pcludere deū posse ptingēter cāre qd magi nec posse immediate in quēcūq⁹ efficiētē vel in qd cūq⁹ qd pōt pducere mediātib⁹ alijs cāis fecūdis. ¶ P. si ip̄habuerūt quasi p pñm qd de nihilo nihil fit: saltē in istis gnālib⁹ et corruptib⁹ nō vñ deū sic eē oipotentē qd possit aliqū effectū totalr pducere sine oī alia cā cōcausante. ¶ P. si pbi posuerūt deū eē neq̄o agentē: sic vident⁹ multi eoz sensisse et posuisse: si cū hoc poneret qd esset oipotēs fm istū itellm 2m: haberet negare oēm aliā cālitatē cuiuscūq⁹ cāe 2m. qd ē maximū iconueniēs eis. ¶ Nā cā neq̄o cāns i quocūq⁹ istātī cōparet⁹ ad effectū. neq̄o in eodē istātī causat⁹ et agit. ¶ Cū p̄s cōparet⁹ cā supioz ad effectū qd cā inferior. et tunc p̄t neq̄o est oipotēs. ¶ In illo istātī pducit efficiētē totū. qd in scdō istātī in quo cōparat⁹ cā scdā ad eundē efficiētē nihil itellr tūc causandū. et ita agens 2m vel cā 2m nō pōt cāre. Et ex b apparet qd ista ppo. qd pōt cā efficiētia p cā 2m pōt p se immediate: nō est nota ex terminis neq⁹ rōne nāli: s3 est tñ credita: qd si ipa oipotētia: ex qua depēdet: esset nota rōne nāli facile. et p̄bare ip̄s p̄s multas veritates et p̄positiones qd ip̄s negat⁹: et facile eēt eis p̄bare saltē possibilitatē multoz qd credimus qd ip̄s negat⁹. Oipotentia tñ hoc mō sumpta: s3 nō sufficiētē demonstrat⁹. p̄babit tñ pōt pbari sic verū et neq̄um. et p̄babilis qd qdā alia credita: qd non est iconueniens quedam credita esse euidentiora qd alia.

Prima

Ad auctoritatem

¶ Ricardi. dico qd si sint ne cessarie rōnes ad oipotentiam pbandā et qdā alia credita. tñ nō sunt euidentē neq̄e et vñ sic illa rō qd pbat trinitatē ppter duplicē pductiōne ad itra in dñis: qd s3 sit ex neq̄is qd tñ pmissē sunt ne cessario euidentē: qd nō sūt note ex terminis nobis notis: neq⁹ ex immediatis nobis notis pole ē b̄ferre: sic dñm ē di. 2. q. 1. ¶ Ad 2m dico qd ifinita pōt dei. et si possit pcludi de deo nāli rōne. nō tñ oipōt fm qd ppe sumit. Et cū oīcis qd ifinita pōt nulla pōt maior cogitari. vñ est iten⁹ ue. tñ nō vñ dictionē qd sit vel cogitē maior pōt ad plura se extendēs extēsiue. vel dicere qd et si nō sit dictionē oipotentia cogitari que vt sic aliqū mō excedat ifinitatē potentia nō itellctā vt oipōt. nō tñ est nāli notū pōt sic itellctā eē oipōt. Et cū dñs notat⁹ esse oipōt ppe suā p̄tā. hoc negat⁹. et cū pbat⁹: qd ois rō p̄bans ipole seg ex ea est sophistica. ¶ Ad hoc vñ qd est sophistica. nō tñ pōt solui p rōnez nāles: qd put dñs sophistica et peccās in mā est hōis aliqū pmissā falsā. et nō pōt solui nisi p in teremptionē illi⁹ pmissē. qd tñ nō pōt cognosci iterimēda p rōnē nāles. sic nō pōt cognosci vā p rōnem nālem. ¶ Scd3 istud arguo sic. aut illa qd apparēt vera et nō ap parent iterimēda ex rōne nāli apparēt eē vā ex terminis tāq⁹ immediata: aut apparēt esse cōclusa ex immediatis. Si pmo qd itellctus nō pōt eē certus de p̄pōnib⁹ immediate qd sit vā et qd nō. qd tūc appareret aliqū p̄pōnes vñ et immediate qd tñ sunt simplr falsē. et ita nō erūt aliq p̄ncipia certa tanq⁹ ianue in domo. p̄p̄s et p̄metatōz 2m me: taph. circa que nō ptingit errare. Si 2m apparet eē vā tanq⁹ cōclusa ex immediatis. tunc arguo de illo syllogis mo sophistico sicut de isto. aut peccat in mā aut iforma. si in mā tunc pōt solui: qd pmissa falsa peccās i mā pōt iterimi. si in forma adhuc pōt solui p artē logicā. ¶ Si aut dicat⁹ qd peccat in forma. et tñ nō pōt solui rōne nāli. Istud videt⁹ absurdū: qd sic itellct⁹ iclusus in nālib⁹ tra didit oēz artē de syllogismo apparēt iformi et defectuo so. sic posset soluere p illā artē oēm talē sylm applicādo talē artē ad talē parallogismū. ¶ Ideo dico alr qd et si qd cūq⁹ parallogismus deducēs apparēter ad ipossibile ex pmissa significatē deū esse oipotentē possit solui p itel lectum et rōnez nāles siue peccet in mā siue in forma et i tellectus posset scire quēcūq⁹ talē parallogismū diuifim factū esse solubile. nō tamē scitur qd sciat istud non eē i possibile. stat enī oppo⁹. i. qd dubitet istud esse oppo⁹ pmi mō ex repugnātia terminoz: ex quo tñ non posset seg ali qd manifestius ipossibile. aut qd dubitet vtrū ex isto pos sit iferri aliqd ipossibile aliud a quocūq⁹ illato: et illō ar gumentū iferens illud ipossibile sit i solubile: et illud nō sit aliqd eoz que scā sunt: qd scit nāli soluere. vel alr gnā liter pōt rñdri ad illud arg⁹ qd pōt fieri gnāl r ad oē cre ditū qd illud sit neq̄us ad oē possibile et credibile.

non autem
grauis
non quia leg

Et dñs
quolib. 5.
q. 7.

Et. 1.

¶ Quidāz tamen de suo sensu gloriāntes: dei potentiaz sub mensura coartari conati sunt. Cum enim dicūt. huiusq⁹ potest deus et nō amplius: quid hoc est aliud qd eius potentia que ifinita est cōcludere et restringere ad mēsuram. Aut enim non potest deus aliud fa cere qd fac: nec meli⁹ facere id quod fac: nec aliquid p̄mittere de his que fac. Istamq⁹ primā suam opionē verisimilibus argumē tis causisq⁹ cōmentitijs necnō et sacrarūz au ctōritatum testimonijs munire conant⁹ dicen tes. Nō potest deus facere nisi quod bonum

Respondeo in oī agente per itellm et voluntatē
potētē pformiter agere legi recte et

Distinctionis

tamen non necio agere conformiter legi recte est distinguere potestatem ordinatam a potestate absoluta. Et ratio huius est quia potest agere conformiter illi legi recte: et tunc finis potestatis ordinata: ordinata enim est iuxta est per executionem alia conformiter legi recte finis ordinis per ipsum ab illa lege et potest agere per illam legem vel eam: et in hoc est potentia absoluta excedens potestatem ordinatam: et ideo non tamen in deo sed in omni agere libere et potest agere finem dictamen recte rationis vel recte legis: et per talem legem et eam est distinguere potestatem ordinatam et absolutam. Sed dicunt iuriste quod quis potest hoc facere de facto: hoc est de potestate sua absoluta. vel de iure hoc est de potestate ordinata finis iura. Quia autem illa lex recta finis quia ordinata agendum est non est in potestate agens tunc potest ei absoluta non potest excedere potestatem ordinatam circa obiecta alia nisi circa illa agat iuxta ordinem: nec tamen est illa legem stare conformando ad tale agens et actionem non conformem illi legi recte non est recta nec ordinata: quia tale agens tenet agere finem illam rectam legem cui subest. unde omnia quae subsunt legi divine si non agant finem illam iuxta ordinem agunt. Et si quia in potestate agentis est lex et rectitudo eius ita quod non est recta nisi quia statuta. tunc potest recte agere agendum aliter quam lex illa dicitur. quia potest statueret aliam legem rectam finis quia agat ordinem: nec tamen potest sua absoluta simpliciter excedere potestatem ordinatam: quia est ordinata finis illa legem finis potestatem ordinatam excedit potestatem ordinatam per se finis potestatem ordinatam vel per quam facit. Ista possent exemplificari de potestate et obediunt legi positiva et. Ad propositum igitur applicando dico. quod leges aliquae generales recte de operibus dictantes praefixae sunt a voluntate divina: et non quod ab intellectu divino vel praecedat actu voluntatis divine: ut dicitur est de 38. sed quia intellectus offert voluntati divine tale legem. puta quod omnia glorificandus per gratificandus: si placet voluntati suae que libere est recta et lex: et ita de aliis legibus: de igitur agere potest finem istas rectas leges: ut praefixae sunt ab eo de agere finem potestatem ordinatam ut autem potest agere multa quae non sunt finem istas leges iuxta praefixas: sed per illas de eis potest absoluta: quia multa alia potest agere ordinate et multa alia posse fieri ordinate ab illis quae sunt conformiter istis legibus non includit conditionem: quia rectitudo illius legis finis quia quod de recte et ordinate agere est in potestate ipsius agentis: ideo sic potest aliter agere ita potest aliam legem statuere rectas quae si statueret a deo recta esset: quia nulla lex est recta: nisi quatenus a voluntate divina accepta: et tunc potest eius absoluta non se extendit ad aliquid aliud quam ad illud quod ordinate fieret si fieret. non quidem fieret ordinate finem istum ordinem: sed fieret ordinate finem alium ordinem: quod alius ordinem ita posset voluntas divina statuere sic aliter potest agere. Advertendum tamen est quod aliquid est ordinatum et ordinate fieri est dupliciter. uno ordine veli quod prius net ad legem communem: sic ordinatum est finem legem communem finem naturae per se de dammandum: ut si rex statuat quod omnes homicida moriantur. et modo ordine particulari circa hoc iudicium ad quod non prius net lex: quia lex est de vltimis casibus: de casu autem particulari non est lex sed iudicium finem legem quod est de lo legibus: ut quod iste homicida moriatur. Dico igitur quod deus non solum potest agere aliter quam ordinatum est ordine particulari: sed etiam aliter quam ordinatum est ordine veli siue finem leges iusticie potest ordinate agere: quia ista illa que sunt per illud ordinem quod illa que sunt illud ordinem possunt a deo ordinate fieri potest absoluta. potest tamen ordinata non de nisi finis ordinem legis veli: non autem finem ordinem legis recte de aliquo particulari quod apparet ex hoc: quia possibile est deum saluare aliquem: quod tamen morietur in peccato mortali finaliter et damnabitur. non autem excedit ipsum posse saluare Iudas iam damnatum: nec tamen hoc est impossibile potest absoluta dei: quia non includit conditionem. igitur istud. saluare Iudam eo modo est impossibile quod possibile est saluare istum. igitur istud potest saluare de potestate ordinata quod verum est: et illud non quod deum ordinem particulari

XLV.

lari est quod de isto agibili et operabili particulari tamen ordinem veli: quia si saluaret istum statueret statum modo cum legibus rectis quas recte praefixit de saluatione et damnatione singulorum: statueret enim cum ista quod omnia finaliter malus damnabitur quod est lex praefixa de damnandis: quia iste adhuc non est finaliter peccator: sed potest esse non peccator: maxime dum est in via: quia potest deus eius gratia praevenerit sic si rex praevenerit aliquem ne faceret homicidium: si non daretur ei non facit leges suam finem de homicida. non autem statueret cum illa particulari lege quod Iudas saluaret. Iudas enim potest praescire saluandum de potestate ordinata: sed non isto modo ordinata sed absoluta isto modo: sed alio modo ordinata finem aliquem alium ordinem: quia finem ordinem alium tunc possibilem istum. potest igitur absoluta potest Iudas saluare. potest vero ordinata potest istum peccatorem saluare sed non quod saluabitur: sed lapidez nec potest edificare potest absoluta nec ordinata. Et finem hoc per respectu cuius de potestate absoluta in deo est. igitur potest de legem veli et non de leges particulari rez. Quia autem voluntas divina possit circa particularia et circa leges rectas instituendas volendo oppositum eius quod nunc vult deum est. de hoc de 39. Ad artem per 39. non valet: quia si faceret alio: res finem modo ordinatur est fieri: non propter hoc iuxta ordinem: quia si statueret alias leges finem quas fieret eo ipso ordinate fierent. Ad primum argumentum in oppositum dico quod perbat de potestate absoluta que tamen si est per alium est eo ipso ordinata: sed non finem ordinem ab eo praefixum eundem quod primo habuit.

Tamen de voluntate dei aliquid pro sensus nostri imbecillitate dicendum est. Sciendum est ergo: quia voluntas siue volens de deo finem eam tiam dicitur. Non est enim ei aliud velle et aliud esse: sed omnino idem. Et sic ideo esse ei bonum quod esse deum: ita idem est ei esse volentem quod esse deum. Nam voluntas qua semper volens est: non affectus vel motus est qui in deum cadere non valet: sed divina vis qua volens est deus et huiusmodi.

Et licet idem sit deo velle quod esse: non tamen dicendum est deus esse omnia que vult. Quod quidam de dei voluntate non recte sentientes: nobis obijciunt dicentes. Si ideo est deo velle quod esse. ergo cum dicimus deus velle omnia que facit: dicimus eum esse omnia que facit: alioquin non ibi illo verbo idem significatur: quod significatur hoc verbo esse: cum de deo dicitur. Et si ita est: non semper dicitur de deo velle finem essentiam. Si vero finem essentiam non dicitur aliquando: quomodo dicitur de deo: Relativum enim nunc dicitur. Ad quod dicimus: quia idem penitus sit deo velle quod esse: non tamen potest dici omnia quae vult: sic ideo est deo esse quod scire: nec tamen sicut dicitur scire omnia: ita quoque potest dici esse omnia.

Distinctio. XLV.

Ira de 45. quod vult deus ab eterno voluit alia a se. De non: quia tunc voluntas divina fuit reo real ad creaturam. prout est falsum: sic per 39. de 39. et ante: per batio prout. prout deus vult aliquid quod intelligat se velle illud. sit illud a. quia sic dicitur est de 39.

Questio

certitudo intellectus divini circa futura contingencia non est si ne certitudine voluntatis. quod reo illa quod est in voluntate divina primo ad a. praedit omnem considerationem intellectus de illa voluntate. igitur non est in voluntate siue in voluntate ut cognita est: sed in se est: et prout est ibi ex natura rei et non i cognito ut cognitum est. Contra. si non voluit ab eterno et nec modo vult de novo: quia tunc esset mutabilis. quod nihil vult.

Respondeo omnia potest opera pfecta potest per se operandi circa quodcumque obiectum natum respiciat tali potest. si pfectus intellectus potest esse per se intelligendi quodcumque intelligibile: et pfectus visus potest esse per se pfecte videndi quodcumque visibile: igitur cum in deo sit voluntas formativa ex vi. et est summe pfecta: et infinita ex eadem vi. legem quod ipsa potest esse per se volendi quodcumque volubile. non autem potest esse per se volendi aliquid ex tempore: quia hoc non potest esse finis mutationis ne alicui: et non obtemperat voluntati quod obtemperat non habet esse nisi quod voluntati: et quod habet esse in voluntate divina. igitur ipsa mutatio esset ipsius voluntatis. si deductum est de 39. de ratione ipsius voluntatis. igitur voluntas divina potest in eternitate sua esse per se volendi quodcumque volubile: non est autem ratio volendi si sit opposita ambobus: quia illi respectus nullius patet esse simul: nec est ratio volendi neutrum: quia tunc in creaturis nihil tale esset a deo voluntati: et prout nihil caret in creaturis quia contingencia non potest esse in deo nisi a parte voluntatis. si deductum est de 39. et eternitate est ratio volendi aliter oppositum in quibuscumque aliis a se.

Ad argumenta. Rpondeo. quia sicut dicitur est per de 39. de rationibus ex tempore terminant ad deum sub ratione mere absolute: et sicut modo de ideis de 35. et sicut modo de opotetia. de 43. quod est mere absoluta finem quod attributum divinum. et sic terminat rationem creature possibilis ad deum: ita dico quod voluntas divina sub ratione mere absolute terminat respectus voluntati ad ipsas quod quidem voluntas divina producit in esse volito et in eternitate. si intellectus producit in esse cognito vel intellectus: et sicut modo de esse voluntati: si dicitur de de esse cogniti. de 36. Et tunc argues si voluntati habet rationem ad voluntatem divinam aut rationem realem aut finem rationem tamen: si reale igitur fundamentum suum est reale. igitur res habet esse reale ab eterno. Si rationem rationis tamen. Contra. non est prout intellectus divini praeparantis obiectum illud ad intellectum suum. quod non est reo rationis in eo. Et intellectus divini prout coparet illud obiectum per cogniti ad intellectum suum: quod sit voluntati ab ipso. et in illo potest cauere rationem rationis ipsi: obtemperat voluntati ad intellectum suum: non tamen per care aliquam rationem ei ad voluntatem. Et licet hoc posset rideri. Ista reo voluntati ad voluntatem sit prout actus intellectus divini praeparantis obiectum voluntati ad voluntatem suam: quia prout praeparat obiectum ad voluntatem suam quod coparet ad intellectum suum: si poneret ideo esse sufficere in obiecto intellectus ut obiectum cogniti tamen et voluntatis ut voluntati est. et quod nullo: esset voluntati nisi quia prout fuit intellectus. Tamen rpondeo aliter: quod in isto obiecto ut volito est relatio alia ad voluntatem divinam quod illa quod in eo est ut intellectus ad intellectum divinum. et ista alia reo non est reo realia: nec tamen est ratio loquendo stricte de ratione rationis. si intellectus. nec ista voluntati est sufficiens quod omnia reo aut est realia aut rationis accipiendo relationem rationis stricte: quia omnia potest quod potest habere actum circa obiectum extensum vel non extensum. et illud obiectum potest actu suo praeparare ad aliud: ad quod tale obiectum non praeparat ex natura rei: potest in obiecto ut obiectum care ratione ipsi: ad aliud. quod de reo non est realia: quia non est ex natura rei in se. nec tamen est stricte rationis: quia non per illa potest praeparare et ratio tamen siue potest rationem rationis. potest. n. voluntas prout alio bono ad finem care in obiecto illo rationem ad illud finem. et nec est illa realis reo: quia non est in aliquo ex natura rei sed ex comparatione voluntatis praeparantis. potest. n. uti deo ad creaturam. nec est illa reo rationis: quia potest ista cans ista comparationem non est ratio siue intellectus siue imaginatio dicat talis virtus collatio siue quodcumque alia. certum est. n. quod voluntas est talis potest collatio et praeparatio. ita bene sit potest intellectus: et ideo certum est quod prout

Prima

izi

istam potestiam per obiectum suum praeparare: et in obiecto suo care rationem non reale: quia sic esset ibi in tali ex natura rei sine omni operatione: nec rationem rationis stricte sumpta per rationem cata ab intellectu: sed ea quod praeparat reo rationis cata ab intellectu: sed voluntas divini na et voluntas omnia quod sit de imaginatio: de qua non nunc potest copare seipsam ad obiectum in esse volito ab eterno. et est. et sic potest in obiecto care rationem rationis ad ipsas.

Hic oritur questio: dictum est. n. superius et autoritatibus communium quod voluntas dei quod ipse est: vocaturque beneplacitum eius: cassari non potest: quia illa voluntate fecit quodcumque voluit in celo et in terra: cui teste aplo nihil resistit. Queritur quod accipendum sit quod aplo de deo ait. Qui vult omnes homines salvos fieri. Cum. n. non omnes salvi fiant: sed danentur: ut vti quod non fieri quod deus vult fieri: humana. i. voluntate impedire voluntatem dei. Quis quoque in euangelio ipsa civitate compellat. Quoties iquit volui congregare filios tuos: sicut gallina congregat pullos suos sub alas et noluit. Ita hec dicitur tamen dei voluntas superata sit hominum voluntate: et infirmis nolendo impedientibus: non potuerit facere potestissimum quod volebat. Abi est igitur illa oipotetia: quod in celo et in terra sed praeparata: omnia quodcumque voluit fecit: et quod voluntati eius sed aplo nihil resistit: si colligere filios hierusalem voluit et non fecit. Hec. n. praeparatis plim obviare videntur. Et audiamus solonem: ac primum quod accipendum sit illud quod dicitur ait: videam. Non. n. ex eo sensu illud dicitur est: ut ait Aug. in enchiridion. praeparatis quod non solus: quod dicitur voluerit congregare filios hierusalem: et non sit scilicet quod voluit: quia ipsa noluerit: sed potius ipsa quod filios suos ab ipso colligi voluit: quod tamen nolere filios eius collegit ipse omnes quos voluit: quia in celo et in terra non quod voluit et fecit: quod non voluit et non fecit: sed omnia quodcumque voluit fecit: ut sit sensus quoties volui congregare filios tuos et nolui. i. quotquot congregavi mea voluntate semper efficaci: te nolente feci. Ecce in evidenti positum est quod illa dei voluntas superioribus non repugnat.

Distinctio. XLVI.

Ira de 46. quod vult voluntas beneplaciti dei si ipse. et ut per se. prout ad 2. de 2. deus vult omnes homines salvos fieri: non tamen erunt omnes salvati. igitur. C. P. Mat. 22. ait. saluator illius filius hierusalem. Quoties volui congregare filios tuos quod admodum gallina congregat pullos suos sub alas et noluit. igitur per se. Contra. Ro. 9. Voluntas eius quod resistit. et per se. Omnia quodcumque voluit fecit. Et voluntas dei quod ad omnia per se ipse. quod sic omnia potest potest esse. ita quod voluntas divina determinat ad ponendum aliquid in esse vltima determinatione illud est: velle autem illud voluntate beneplaciti est vltima determinatione quod potest poni ex parte voluntatis ipsi oipotetis volentis ponere effectum in esse. igitur respectu cuiuscumque effectus deus est sic volens illud erit. Et posset confirmari: quia si causa vltima determinatione ad aliquid determinata non poneret effectum in esse non videretur nisi propter

Distinctionis

ipotentia ei. ut pulli qz nō sufficeret ex se: vel qz eēt im-
pedita ab aliquo alio vel p mutabilitate ei. anqz itelli-
gatur effectus ponit in esse sed omnipotens nec est impo-
tens nec impeditur nec mutabilis. g. zc.

Ad primum

arg. dico. qz illud dicit apli pos-
set exponi de distributioe accōmo-
da p oib. q salui fiēt. tñ mltō meli. possz exponi de volū-
tate ante sic. i. vult oēs hoies saluare z saluos fieri qz
s. est ex pte sui z volūtate sua ante: p qz o dicit eis dona
nālia z lege rectas z adiutoria cōia sufficiētia ad salutē
sic de rege statuēte bonas leges z pfigente ministros ad
custodiā istaz legū possz dici qz vult oēs subditos suos
pacifice viuere z gete: tñ si videret aliquē tribulati in-
iuste nō statim oporteret qz rex irromitteret se ad faciēdū
illū gete viuere nisi deuoluere cā ad ipm p qrimozas
de factorū vult qd iste quēz pacifice viuere z gete ante:
nō tñ vult quēzqz imēdiate ita viuere. Ita d. in ppositu
to qz si de nō hēat volūtate bñplaciti ad istū saluandū
tñ vult isti illa adiutoria cōia antia ad salutē oīum qd
iste ē pōt sufficiēter bñ viuere z saluari. pp qz dicit pōt qz
qz tñ ex pte sui vult oēs saluos fieri. Ad 2. magi ex-
ponit z bñ nō qz dñs voluerit colligere filios pterlm z
nō sit factū: qz voluit: qz oēs qz ipse pgregauit. Na volū-
tate pgregauit. vide expōne magi z nota eaz.

C Voluntas quippe dei semper efficitur et
fiat omne quod veli: z nihil fiat quod nolit:
que de homine semper impletur quocūqz se
vertat. Nihil enim vt ait Aug. in libero arbi-
trio cōstātūz superat volūtatem dei: z si fa-
ciat z eius volūtatem tamē z eius volūtatez
que ipse est nihil putādūz est ita fieri: tāqz ve-
lit fieri z nō fiat: vel nolit fieri z fiat. Illa eni
volūtas: vt ait Aug. in ench. semp iplet: aut
de nobis: aut a nobis. De nobis iplet h. tamē
nō implemus eam qñ peccamus. A nobis iple-
tur qñ bonū facim: iō eni facim: qz scim: pla-
cere deo. Ita z de hoie semp dñs iplet suā vo-
lūtate: qz nihil fac hō de quo dñs non opat qd
vult. Non eni vult dñs vt peccet hō qlibz. Si
aut peccauerit: penitēti vult parcere vt viuāt
in pētis vero perseuerātes punire: vt iusticie
potētiā pūmāz nō euadat. Sic alio ab eter-
no pparauit ad penā: ita alios preparauit ad
glām: z hec sē magna opa dñi cōpōsita in oēs
volūtates ei. Et tā sapienter exqzita vt cū an-
gelica z humana creatura peccassz. i. nō qd il-
le: h. qd voluit ipsa fecissz: etiā p eadē creatu-
re volūtate: qz scim est qd creator nō voluit: re-
plet ipse qd voluit: bñ vtēs ē malis tāqz sum-
me bon: ad eoz dānationēz: quos iuste pde-
stinauit ad penā: z ad eoz salutēz quos beni-
gne pdestinauit ad grāz. Qñ. n. ad ipsos at-
tinet qd deus noluit fecerūt: qñ nō ad oīpo-
tētiā dei nllō mō id facere valuerūt. Hoc qz
pe ipso: qz z eius volūtate fecerūt: de ipsis fa-
cta ē volūtas ei. Pterea nāqz magna dñi
sē opa exqzita in oēs volūtates ei: vt mltō z

XLVII.

ieffabili modo non fiat pter eius volūtate:
qd ē fit z eius volūtate: qz nō fieret: si non
fueret: nec vlt. qz nolēs finit: h. volens: nec si-
neret bonū fieri male: nisi oīpotēs z de malo
possz facere bonū bñ. Illis vobis euidenter mō-
strat qz volūtas dei etna semp iplet de hoie:
et si faciat hō z dei volūtate. Sz attēdendū
est diligenter quō in supioribus dñ fieri aliqd
z dei volūtate: qd tamē nō fit pter eaz: z qñ
ter itelligendū sit illud: qz ad se fecerūt: qd
deus noluit: qz nō ad oīpotētiā dei nullo
mō id facere valuerūt. Adē. n. ista supiorib.
obuiare: vbi dñ ē volūtati ei. nihil resistere.

Distinctio. XLVII.

I circa di. 4. 7. qro vtrū permissio di-
uina sit aliqz actus voluntatis
tū dñe. Qz sic: qz alr nō vt de hūc cer-
ritudinalr scire peccatur. nescit. n. futu-
rū ptingens sine determinatiōe volūta-
tis sue: sz circa peccatozē nō vt hūc aliqd actū nisi pmit-
tere eū peccare: neqz. n. hz respectu illius velle vt nolle.
sz si pmittere nō sit aliqz actus nō erit dñ certus de pōtō
istū futuro: qz nō erit aliqz determinatiō volūtatis sue ad
istud futurū ptingens certū finalr cognoscēdū. Cō-
tra. pmissio cōnumerat cū alijs sēnis voluntatis dñe:
sz pceptū nō est aliqz actus elicīt volūtatis dñe. qz mul-
to fortius nec pmissio. C. Rñdeo. in nobis pōt distigui
duplex actus volūtatis: velle. s. z nolle. z vterqz ē act.
positiuus. z si sint circa idē obm sunt pūy act. qz expmū-
tur alijs vocabulis qz sunt amare z odire: z vtrūqz in no-
bis pōt distigui: vt velle distigatur in velle efficac: z in
velle remissū: vt dicat velle efficac: quo volūtati nō tñ
pplacet eē voliti: sz si posset statim ponere volitū in eē sta-
tim poneret: ita ē nolitio efficac: qz nō tñ nolēs ipedit
aliqd: sz si posset oīo destruit illud. Volūtas aut remissa
est qz ita placet volitū: qz tñ volūtatis nō ponit illū i esse sz
posuit ponere illū i esse. nolitio ē remissa est qz ita displicet
nolitū qz nō phibeat illud eē sz posuit in nobis. qz per-
missio ppe dicta vt eē nolitio remissa alie mali qd scio.
nō. n. dico: ppe pmittere illū de qz nō scio vel illud qd
ita fit ab alio qz placet mihi. sed illud pmitto qd scio ab
alio male fieri z displicet: si nō phibeo: bec pmitto si pos-
sem phibere. sig. aut efficacis volitiōis si fiat imēdiate
a volūtate ē adpletio. si p alie ē pceptū: z volitiōis re-
missio in nobis forte ē pmissio vel dissuasio. z sig. nō
litiōis efficac: ē phibitio. C. Si ista distin: possz poni in
do ita qz vñ act. ei. ē velle z nolle: z h. sine pūetate vt
distin: in illo actu i se ita ponere sup qdā oba volita ei.
velle efficac: z h. nolle suū sup oba qdāz nolita efficac:
sup qdā aut nō: tñ posset dici nolitio dei remissa respectu
illoz oboz qz ita nollet qz tñ nō velle ista phibere. z bec
nolitio dei posset ēci pmissio ei. z ita ē act. in deo inqz
tū trāsit sup obm sic se hñs ad volūtate dñā. C. Si aut
istud nō placet p eo qz nolitio cuiuscūqz positi in esse vt
def ē cū aliqz tristitia z cū aliqz impfō: iōe ipfō volūta-
tis. tñ pōt dici qz pmissio extra vel sig. est qz effect. sit
qui tñ est pceptum dñi. z istud est pmissio qd est sig.
volūtatis dñe. hūc aut nō corrdet aliqd in ipsa volū-
tate dñā nisi nō velle phibere illud fieri siue non velle:
qd est negatio act. dñi positiui: z p dñs non ē act. positi-
uus. Et qd dñ volēs sinere h. pōt itelligi nō qz bēat velle

Questio

rectū circa illud qd pmitit sz actū reflexū. Offertur. n.
volūtati sue hūc peccaturū vt peccare. pmo volūtas ei
circa hūc nō hz velle. velle. n. ipz bñ pctm nō pōt. z pōt
itelligere volūtate suā nō volētē hoc: qz pōt velle vo-
lūtate suā nō velle h. z ita dñ volēs sinere et volūtate
pmittere: sic ex alia pte pūato sibi iudā: p de hz nō vel-
le sibi glām z nō p nolle. fm illā vltimā pōne dist. 4. i. et
pōt tūc z se reflectere sup istā negatiōe act. z velle eā.
z ita volēs siue volūtate si eligit iudā finalr peccaturū
z nō nolitioe glie: sz nō volitioe glorie.

Ad primum

arg. dñm est di. 4. i. quō nō ē pmissio
dei de pōt futuro p hoc solum
qz scit se pmissurū hūc peccare finalr: z sic finalr dñan-
dū: sz cū hoc regitur qz sciat se cooperaturū isti in actu
peccadi vel nō cooperaturū ad actū illūz cui. ommissio erit
pctm ommissiōis. cōcomitat tñ vtrūqz istaz pmissiōum
deū puidere se nō velle phibere hūc peccare. z ita p
quō pmissio dñā sit actus volūtatis z quō non.

C Sciendū quoqz est qz aliqd mala est volūtas
hois. Item volentis qd deus vult fieri: z ali-
quādo bona est volūtas hois aliqd volētis qz
de. Et eni bona sit hois volūtas opz attēde-
re qd pgruit ei velle z quō fine. Tm eni iter-
est iter volūtate dei z volūtate hois vt in qui
busdā aliud pgruat deo velle: aliud homini.
An Aug. in ench. Aliqd bona voluntate hō
vult aliqd: qd de. nō vult bona multo ampli-
us multoqz certū volūtate. Na illi. mala vo-
lūtas ē nūqz pōt. Tāqz si bonū filius pīez ve-
lit viuere quē deus bona volūtate vult mori.
Et rursus fieri pōt vt hoc velit hō voluntate
mala: qd de. vult bona: velut si malus filius
velit mori pīem: velut etiam hoc deus. Item
pe ille vult quod nō vult de: iste hō id vult
quod vult z deus: z tamē bone dei volūtati
pīetas illi. pōt. pīetas: qz aliqd volētis: qz
h. idē volētis ipīetas. Adulū eni interest qd
velle hōi: qd deo pgruat: z ad quē finē suam
qz referat volūtate: vt approbet vel impro-
bet. Pōt eni velle bonū qd nō pgruat ei vel-
le: z pōt velle bonū qd cōgruit: h. nō refert ad
finem rectum: z iō non est bona voluntas.

Distinctio. XLVIII.

I circa di. 4. 8. qro vtrū voluntas hu-
mana: vel gnāliu: vtrū volū-
tas creata sit bona moralr qz aliqd pfor-
mat volūtati icreate. Qz sic: vltas itelle-
cti creati ē qñ pformat itellectui icrea-
to. ga sili de volūtate creata tūc ē bona qñ volūtati cō-
format icreate: qre zc. Cōtra. iudēi voluerūt xps pa-
ti z mori ē: qd xps voluit: z tñ ipi peccauerūt. dimitte
ingt eis p qz nesciūt qd faciūt. g. zc. C. B. f. 3. Diony. de
di. no. c. 4. Bonū est ex cā itegre. Et sz phz z. h. O. 3. si
mul oēs circūstātiās cōcurrere in actu qz aliqd moralr ad
h. vt sit bonū moralr. suffic tñ defectus vnius z cuiuscūqz
qz circūstātiā ad h. vt sit malus moralr. volūtas igr crea-
ta pformis volūtati dñe in suba act. siue in suba vt cir-
cūstātionata qz aliqd vna circūstātiā siue sit pformis sibi
in oibus circūstātijs pīetētibz ad bonitātē moris z for-
tē si ē pformis sibi in oibus circūstātijs. puta qz p pīdē

Prima

122

vellēt z eodē mō z sic de oibus alijs circūstātijs ad hūc
nō oporteret eā ē bonā sic volūtas icreate est bona. qz
nō pgruunt eedē circūstātiē actui vt actus est diuersoz
agētū. nō. n. volūtati create pgruit ita itense velle aliqd
obm bonū sic volūtati icreate z itensio actus respectu obī
in agēte creato z icreate est dñs mltū in eis. z saltē qz
qd sit de pformitate volūtatis create z icreate in oibus
circūstātijs nō sufficit cōformitas in bonitate act. z obī:
qz pōt esse diffōrmitas in alijs circūstātijs qz nēcio reg-
runt ad bonitātē actus voluntatis.

Ad argumentum

in opp. dñm qz nō ē sile:
qz vltas itells nō depen-
det nisi a solo obo qd obm si ita se bēat sē itellr verus ē
itells. bonitas aut volūtatis nō depēdet a solo obo sz ab
alijs oibus circūstātijs. et potissime a fine. C. Pter
quod norandū est qz omnis nōstra volitio potissime or-
dinata est ad finem vltimūz qui est alpa z o pncipiūz z
finis. cui sit bonor z gloria in secula seculoz. Amen.

Laus deo.

C. Prologus.

Cupientes aliquid zc.

Trum boi p statu isto sit nēciūz ali-
quā doctrinaz spālē sup nālē
ispirari ad quā nō posset attingere nālē lu-
mine intellectus. carta. scōa.
Utrū cognitio supnālis nēcia viatorū tra-
dita sit sufficiēter in sacra scriptura. 5.
Utrū theologia sit de deo vt de subo pmo. 6.
Utrū theologia sit de deo sub aliqz spālē rōe. 7.
Utrum theologia sit de omnibus ex attributione ad
primum eius subiectum. 7.
Utrū theologia sit scia i se. z vtrū ad aliā sciaz bēat ali-
quā bitudinez subalternātis vt subalternate. 9.
Utrū theologia sit scientia practica. 9.
Utrum ex ordine ad praxim vt ad finē dicatur per se
scientia practica. 10.

C. Distinctio.

Ceteris ac none legis zc.

C Utrū per se obm fruitionis sit finis vltimus. 15.
Utrū vltimus finis bēat vñā tñ rōnez fruibilis. an in
ipso sit aliqz distinctio fm quā possit volūtas eo frui
fm vñā rōnem non fm aliam. 15.
Utrū frui sit aliqz actus elicītus a volūtate vel passio
recepta in voluntate: puta delectatio. 17.
Utrum fine apprehenso per intellectus necessario sit
voluntatem frui eo. 17.
Utrum deo conueniat frui. 19.
Utrum viator fruatur. 19.
Utrum peccator fruatur. 19.
Utrum beatus fruatur. 19.
Utrum omnia fruatur. 19.

C. Distinctio.

Hoc itaqz vera ac fide pia zc.

C Utrū i entib. sit aliqd exis actu ifinitum. 20.
Utrū aliqd ifinitū siue an deū eē sit p se notū. 20.
Utrum sit tantum vnus deus. 24.
Utrum cum vnitate essentie diuine simplr stet plura-
litas personarum. 25.
Utrū sint tres psonē in essentia diuina. 26.
Utrū cū eēn. dīna possit stat i aliqz ipz eē pductū. 26.
Utrū i eēn. dīna sint tñ due pductiōes itrisece. 26.

C. Distinctio.

Apostolus nanqz ait zc.

C Utrū dñs nālē sit cōgicibilis ab itellu viatoris. 32.
Utrū dñs sit p. cognitū a nobis nālē p statu isto. 32.

z Utz si. s. n. pcederet a filio possz
star distinctio real ipsi a filio. 7i.
C Distinctio. XII.

C Itz queritur zc.

p^a C Utz p^r z filio spir^et. s. s. inq^utu
oio vnu vl iq^m aliq^d distincti. 7z.

z Utz pater z filio oio yniformiter
respirent sp^uscm. 74.
C Distinctio. XIII.

C Post h^u p^rideradu e zc.

p^a C Utz. s. s. sit geir^u siue vtz p^rdu
ctio. s. s. sit generatio vl ab ea di
stinguitur. 75.
C Distin. XIII. XV.

C Preterea diliget^r zc.

p^a C Utz quelz psona dina n^uitat
q^ulibz psonam dina. 77.
C Distinctio. XVII.

C Ita nuc accedamus zc.

p^a C Utz nece sit ponere charitat^e
creat^uz formal^u inherente n^ue
beatificabili. 78.

z Utz sit nece i bitu p^rere rone pn
cipy acti^uz resp^u actus. 78.

3 Utz tot^u charitatis p^reris cor^upa
tur ita q^u nulla realitas nu^u ma
neat ead^u i charitate maiore vel
minore. z hoc supposito q^u cha
ritas augeatur. 83.

4 Utz ill^u positiuu charitat^u p^reris
tis q^uo manet i aug^u sit tota cen
tia charitat^u itese ita q^u si p^rere
tur charitas itesa sine subo nlla
realitate positiaa h^uet i se essen
tialiter aliaz ab illa que p^resuit
in charitate remissa. 84.
C Distinctio. XIX.

C Hunc postq^u zc.

p^a C Utz p^rone sunt eq^ules. 85.

z Utz q^ulibz psona dina sit i alia. 86.
C Distinctio. XX.

C Hunc ostederet zc.

p^a C Utz tres p^r sint eq^ules i p^ro. 87.
C Distinctio. XXI.

C Dic ozitur questio zc.

p^a C Utz h^u sit va. sol^u p^r e ds. 89.
C Distinctio. XXII.

C Post predicta zc.

p^a C Utz ds sit noiabilis a nob via
torib^u aliquo noie signante cen
tiam dinam vt e bec. 90.
C Distinctio. XXIII.

C Predictis adijciendu e zc.

p^a C Utz p^ro^u f3 q^uo dicit aliqd coe
p^ri z filio z ipui sco dicat precise
aliqd scoe itentionis. 90.
C Distinctio. XXIII.

C Dic diligenter zc.

p^a C Utz i dinis sit p^rpe nuer^u. 9i.
C Distinctio. XXV.

C Preterea p^rideradu e zc.

p^a C Utrum persona in dinis dicat
subam vel rone. 9i.

3 Utz ds sit obz nāle p^m b^m ē eadeqū
respū itellz viatoris. 35.
Utz possz poni aliō trāscēdēs p^m
obm p^mi itellectus n^ri. 37.
4 Utz aliq^u vitas certa z sincera pos
sit nātr cogit^u ab itellu viatorl
absq^u lucis icreate speciali illu
stratione. 38.
5 Utrum in omni creatura sit velti
gium trinitatis. 41.
6 Utz i p^re itellina p^re sumpta sit
mēoria h^uis spēs itelligibilē po
rē nātr actu itelligēdi. 43.
7 Utz p^re itellina p^re sūpra vel ali
qd ei^u sit cā totalis gignēs noti
tiā actualē vl^u rō gignēdi. 47.
8 Utrū p^rncipalior cā notitiē genite
sit obz in se vl^u in spē p^ris vl^u ipa
pars itellectiua aīe. 49.
9 Utz in mente sit distincte imago
trinitatis. 49.
C Distinctio. III.
C Hic oritur questio 7ē.
p^a C Utz hec sit vera deus genera
nigalium deum. 51.
z Utz b^m sit v^a: ds ē p^r fili^u z sⁱ. 51.
C Distinctio. V.
C Post hec queritur 7ē.
p^a C Utz vīna cēn^u gñet vl^u gñet. 52.
z Utz filiū gñet de suba p^ris. 53.
C Distinctio. VI.
C Preterea q^ri solet 7ē.
p^a C Utrū ds pater genuerit deum
filiū voluntate. 56.
C Distinctio. VII.
C Hoc solet queri 7ē.
p^a C Utz pō gñādi in p^re sit aliqd
ab^m i p^re vl^u p^retas p^ris. 57.
C Distinctio. VIII.
C Nunc de veritate 7ē.
p^a C Utz deus sit sūme simplex z per
fecte talis. 59.
Utz aliq^u creatura sit simplex. 60.
z Utz cuz simpliciter vīna stet q^r
deus vel aliquid dictuz de deo
formāl^r sit in genere. 61.
3. Utz cū simplicitate dī possit sta^r
aliq^u: officio eēntialū p^rfectio
nū precedēs aliquo modo oēm
actum itellectus. 64.
4. Utz solus ds sit imutabilis. 67.
C Distinctio. IX.
C Hic ad distinctionē 7ē.
p^a C Utz gñō filij sit eterna i vīn^u. 69.
C Distinctio. X.
C Nunc post filij 7ē.
p^a C Utz sⁱ p^rducā p^r mōs volūta
ris z quō volūtas p^rte ē p^m cōi
cādi nāz z quō volūtas pōt esse
p^m nēcio g^rducēdi. et si ē nēcia
quō nō p^rmodū nāe. 70.
C Distinctio. XI.
C Hic dicendum est 7ē.
p^a C Utz sⁱ p^rcedat a p^re z si^u. 71.

Conic de proprietatib⁹ zc.
Utrum p^one constituant in esse
 p^onali p^orelones originis. 91.
Con^o distinctio. XXXVII.
Con^o queri potest zc.
Utrum p^one creatum sit intel-
 lectio actualis. 98.
Utrum verbis in dinis dicat pro-
 priu p^one genite. 98.
Utrum verbum diuinu dicatur
 respectu ad creaturam. 99.
Con^o distinctio. XXXVII.
Con^o propterea p^osiderari zc.
Utrum p^one genitum sit p^opetas
 ipsius patris. 101.
Utrum inascibilis sit p^opetas p^osti-
 tutiua p^ome p^oso^o in dinis. 101.
Utrum p^o p^o p^ostituat in e^o p^osonali ali-
 q^o relone p^oposita ad z^{am} p^oso^o. 102.
Con^o distinctio. XXXIX.
Con^o Est preterea etiam zc.
Utrum p^o p^o vno^o dicat d^o p^o sum-
 pro personaliter z notionaliter
 z essentialiter. 103.
Con^o distinctio. XXX.
Con^o Sent enim zc.
Utrum de deo dicatur aliq^o relone
 ex tempore. 104.
Utrum dei ad creaturaz possit esse
 aliqua relatio realis. 104.
Con^o distinctio. XXX.
Con^o Preterea zc.
Utrum identitas similitudo z equi-
 tas sint relones reales i^odo. 106.
Con^o distinctio. XXXII.
Con^o Dic oritur questio zc.
Utrum p^o p^o filio diligat se. s. f. 107.
Utrum p^o sit sapiens sapia geita. 107.
Con^o distinctio. XXXIII.
Con^o Post predicta zc.
Utrum p^opetas sit i^o cu p^oso^o. 108.
Utrum p^opetas sit i^o cu e^oentia. 108.
Con^o distinctio. XXXIII.
Con^o Predicis ad i^ocedi zc.
Utrum p^osona sit i^o cu e^oen^o. 108.
Con^o distinctio. XXXV.
Con^o Cumq^o supra zc.
Utrum i^o deo sint relones eterne
 ad omnia scibilia vt quiditati
 ue cognita. 108.
Con^o distinctio. XXXVI.
Con^o Solet queri zc.
Utrum creatura i^ogitum e^o funda-
 metu relonis eterne ad deu v^o
 cognoscere deat vt e^o e^oentia ex b^o
 q^o e^o sub tali respectu. 110.
Con^o distinctio. XXXVII.
Con^o Et qm^o d^omonstratu e^o zc.
Utrum deu e^o p^ontit^o vbiq^o p^oso^o
 necio inferat ipz esse vbiq^o p^oso^o
 essentiam. 112.
Con^o distinctio. XXXVIII.

123

Hunc igit ad propositum ꝛꝛ.
 ꝑ^o **U**trum scia dei respꝑu facibilii sit practica. iiz.
Distinctio. XXXIX.
Preterea queri solet ꝛꝛ. 1.
 ꝑ^o **U**trum deus habeat noticiam determinatam oĩus
 quantum ad omnes conditiones existentie. iiz.
 2 **U**trꝛ de^o bea^t cogit noticiã 1 infallibilẽ de oib⁹ q̃tuz
 ad omnes conditiones existentie. iiz.
 3 **U**trum deus habeat imutabilem noticiã de oib⁹
 quantum ad oẽm conditionẽ existentie. iiz.
 4 **U**trꝛ neçio sciat oẽm 2ditões exĩtie oĩum. iiz.
 5 **U**trꝛ cũ determinatõe 1 certitudine sue sciẽtie pos
 sit stare aliqua 2tingentia expte rez in exĩtia. iiz.
Distinctio. XL.
Predestinatorum nullus ꝛꝛ. 1.
 ꝑ^o **U**trum predestinatus possit damnari. iiz.
Distinctio. XLII.
Si autem querimus ꝛꝛ.
 ꝑ^o **U**trum sit aliquod meritum predestinationis vel
 reprobationis. iiz.
Distinctio. XLII.
Hunc autem de omnipotentia ꝛꝛ.
 ꝑ^o **U**trꝛ deũ eẽt oĩpotẽtẽ possit pbari nãli rõne. iiz.
Distinctio. XLIII.
Quidam tamen de suo sensu ꝛꝛ.
 ꝑ^o **U**trum p̃ma ratio impossibilitatis rei fiende sit ex
 parte dei vel rei facibilis. iiz.
Distinctio. XLIII.
Hunc illud restat ꝛꝛ.
 ꝑ^o **U**trꝛ deus potuit res melius fecisse q̃ fecit. iiz.
Utrum deus possit facere aliter res q̃ ab ipso ord
 natum est fieri. iiz.
Distinctio. XLV.
Eam de voluntate dei ꝛꝛ.
 ꝑ^o **U**trum deus ab eterno voluit alla a se. iiz.
Distinctio. XLVI.
Hic oritur questio ꝛꝛ.
 ꝑ^o **U**trꝛ voluntas dei sem̃ placiti semp impleat. iiz.
Distinctio. XLVII.
Voluntas dei semper efficax est.
 ꝑ^o **U**trꝛ pmissio p̃ma sit aliq̃s act⁹ volũtatĩ diue. iiz.
Distinctio. XLVIII.
Illud quoq̃ nõ est p̃termittẽdũ ꝛꝛ.
 ꝑ^o **U**trꝛ volũtas bũana vel g̃nãli⁹ vtrꝛ volũtas creata
 sit bõa moralr q̃nũz 2formet volũtati icreate. iiz.
Sinis.
Prologi additões q̃ bipartite erãt i vnũ redegi vt le
 ctõib⁹ facili⁹ occurrãt planiusq̃ eaz loca assignãdo.
Primæ questionis prologi.
Quarto sic arguit ordinatũ ꝛꝛ. Hoc ẽ qui
 ditas abstrahibilis a sensibilibus.

C Eiusdem questionis ponit immediate ante textum qui incipit 4. principaliter.

C Scdm alia via de pfecto et pfecto acceptu.

Contra B ar possz sic argui. pono qd sit aligs adul-
tus n baptizat. et qd n baptizat aliquis docet:
beat n bonos mor. qles pnt bere: coformes. s. roni recte
nali: r caueat ea qd nalis ro ondit sibi esse mala: lz deo de
coi lege tale visitaret docedo p homine. sicut Cornelius
visitauit. pono tñ qd nō doceat ab aliq: ille saluabit. Si
mistr licz postea doceat tñ pus ē iust: et ita tñ digna vita
eterna: qd p bona velle pcedētia doctrinā meret grāz
est iust: nō tñ bz theologia ē qdū ad pma credibili: lz
tñ cognitōez nālē. g. nibil theologie ē simplr necessariū
ad salutē. C. possz dici qd iste p bona velle ex grāe d con-
gruo meret iustificari ab originali. et deus nō subtrahit li-
beritatē sue mun. ab eo: s. dat sibi p. m. grāz sine sacro:
qd nō est alligatus sacris. t. tūc grā nō dat sine bitu fidei
theologie: ita qd bz habitū theologie: lz nō possit epire in
actū sic nec baptizat. nisi iustuat: et lz nō sit ddictio grāz
dare sine fide cuz sint bitus distincti et diuersi potētias:
tñ sic i baptismo ponit simulatas in iustōe: ita i pposito
pōt poni simulatas in casu iusto. nō. n. min. gratiosus ē deo
illi quē p meritū de congruo iustificat sine sacro qd illi
quē sine omni merito ppo iustificat i susceptōe sacri: sed
de deo de po. absoluta quēlibz saluare et ē facere qd
meret glām sine fide iustā: si sine illa det grāz: quā ha-
bēs bñ vras ea qdū ad velle qd pōt bere. tñ nālē cogni-
tionē et fidē acqfistas vel sine omni fide acqfita si doctor
desit: lz de po. ordinata nō tenet sine fidei bitu pcedēte:
qd sine illa nō ponit grā i fundi: nō tñ pp idigētia qd sine
illa nō sufficeret: s. pp liberalitate dinā q totū refo: mat
int. boicm: minus etiā pfecte eet homo dispositus qdū
ad assensum quorundā veroz sine fide infusa. et sicut in
hoc: ita ppositiōabiliter de habitu theologie q pfectus
exis includit fidē iusam et acqfita articuloz et alioz re-
uelatoz a deo in scriptis: ita qd nō ē tñ b iustā nec acq-
fita tñ: s. simul ambe. Est igit theologia necia loquēdo
de potētia ordiata et loquēdo de pncipali habitu siue po-
ri primēte ad theologiā que est fides iustā: et hoc genera-
liter quātū ad omnes nō sic aut qdū ad 2m habitū quēz
includit qui est fides acqfita: sed forte de potentia or-
dinata est necessaria in adulto potēte habere doctorēz
et eū itelligere: et b qdū ad aliquoz gñaliuz fidē acqfita.

C Ad questionem igit respondeo.

C Paz infra vbi ponunt ista verba.

C Illius forme in illud passum.

Anteqz hec dis. ad ppositum applicet d istud af-
miltipr tā qd distinctio nālīs et violē-
ti sumat ex ppatōe passi ad agēs: nō tñ ex ppatōe ei ad
formā qd qd distinctio nālīs et supnāl sumat ex ppatōe pas-
si ad formā: et nō tñ ex ppatōe ei ad agēs qd argumēta
nō ponunt b. Solo rōnis appz: qd illud ē pncise cā alteri
q pposito circūscripto vel variato quocūq alio seqt esse:
qd: nūc aut licz forma qdū inclinat receptū nō inducat
nisi p agēs violētās passūz nec agēs supnālē supnāliter
agat nisi iuducēdo formāz tñ p se rō violēti ē ex bitudine
passi ad formā. et p se rō supnālīs ē ex bitudine passi ad
agēs. pb: qd passū et fōma manēt b: i sua rōc: puta qd for-
ma sit receptibilis: tñ i clatiōez passi quocūqz variē agēs
passū violēter recipit. silt passū et agēte sic se hñtib qd so-
lū agēs nō nāl: s. supnāl actiū trāsmutat passū solū i
quā: ita qd agēs nālē nō dispōat: qdūqz formā iuducet erit
supnāl respu passi. Doc pb: qd nō tñ i iudici: s. i pmaē:
re aliq formā violēter pmaē et passū sine actōe extri. lz
nō dū aliq nāl ē diu aliq supnāl pp agēs tñ: ita qd cir-

cūscribēdo agēs a q̄ sit nō possz dici supnālis. pōt autē di-
ci nālis: q̄ p̄ficat nātr p̄pando formā ad receptiuū tñ.

Ad p̄positū igit p̄pando itellcū pōlez zc.

In prima q̄ plogi p̄mi sen. z i rñsione ad z^m arg^m
p̄ncipale i fine rñsiois post illa vba im-
mediate. p̄t sub eē actō agētū i ferioz pōit. Et iō
nā nō deficit i neq̄s i potētys supioribz: qz pfectōes ad
q̄s ordinant ex cāis nālibz nō p̄t b̄re: qz nō p̄t subesse
alicui cālitati agētis nālis: qz vō pfectōes i ferioz entitū
tali cālitati subsumt deficeret nā si nō daret vñ possent.
Usq̄ ad rñsionē terty argūm̄ti q̄ icipit. (Ad 3^m dico): z
fz mētē quozdā nō p̄t pōi in textu.

Itē in secunda q̄one plogi. z i 7ª via fidei.

Que ē de ecclie stabilitate sta-
tiz post illud vbu. de vtilitate credēdi q̄i in fine p̄nit.
Cū igit tātū auxiliū tātū pfectū fructūq̄ videam. vsq̄
ad illud vbu. dubita. Et qdā putat nō eē i textu. z in ea-
dem auctoritate ibidē allegata solet pōi imēdiate post
illud verbū. circūlatrantibz. z partim ipsius iudicio ple-
bis. partiz p̄silioz granitate. prim etiā miraculoz maie-
state dānatis: nec p̄m pōzes debz eē in textu.

Preterea in plogo circa mās d̄ subo theologie.

doc. mouit tres q̄ones. Et iō iōiōe ad
argūm̄ta z^a q̄onis facta in opp^m. respōdeo ad z^m ibi. Ad
z^m dico q̄ metaph^a. pōit ista vba. Nobilissimo mēque
pōt cogsci i aliq̄ scia nāliter acq̄sita. Et a q̄busdāz p̄ di-
cta vba pōit. Qz passiōes entis pueribiles cogscunt i
sūmo de aliq̄ ente: z passiōis entis distictaz nobilit^r vñ
uidēs etiā p̄petere i sūmo est cognitio nobilissima nātr
possibil^r de deo. hec autē ē cognitio meta^a. qz cui⁹ ē p̄side-
rare passiōē in cōi de subo i cōi vñ: eiusdē ē cognoscere
eādē passiōē i sūmo de eodē subo p̄ticulr. Et durat vsq̄
ad illud. Ad mētatorē p̄ phy. Am̄tis pōit i textu.

Octaue q̄onis vel 4^a p̄ncipal que est z^a de p̄paxi
z practica z i z^a arti⁹ q̄ icipit. ex B arti⁹ p̄z z^a.

Confesse se habens app̄itui recto.

Contra. de neccitate act⁹ itellcū pōz ē actu volum-

tatis actualr que pōis p̄m p̄axim. Uex
est: fz nō segt neccio ad ip̄z d̄ neccitate actualr act⁹ volūta-
tis q̄ ē p̄axim. Cōtra. q̄libz cognitio eēt practica: qz
ad q̄cūq̄ actualr apta ē seg volitio recta ei cōformis in
bonitate quā pōis p̄m p̄axim. Cōtra. aptitudo q̄ cōuenit
vñ nāe z repugnat alteri nō vñ nisi p̄p aliq̄ it̄isecūz in
ea. q̄ ōz dare aliq̄ p̄p qd ista p̄formitas ad p̄axim p̄ue-
nit isti bitui z repugnat alteri. Cōtra. p̄m q̄ nō ē ve-
rū de volitōe cogscibilis: fz cognitōis. z hec ē rō p̄axim.
Cōtra. secundum dicēdum q̄ hoc est tñ ex obiecto.

Aptitudinali d̄iri: quia neutra relatio zc.

In responsioe ad vltimā q̄onē plogi q̄ ē z^a d̄

arti⁹ p̄z scōs. Et imēdiate p̄ illaz lineā. Practicū p se z^a
mō ex cā intrinseca p̄di^m in subo alicui speculatiū pōit.
Cōfirmat illa rō. qz aliq̄ practica magis p̄uenit p̄uenien-
tia eēntiali cū aliq̄ speculatiū q̄. Quā speculatiū cū alia. sic
magis cōuenit speculatiū medicā cū practica medicā:
q̄ musica cū geometriā. Cōtra. d̄issio vñ distictio noti-
ciaz ab obiectis ē eēntialis. Cōtra. rñdeo vñ ē p̄ma disti-
ctio q̄ ē fz eēntialē d̄iā ē eēntial^r ab obiectis: vt a cāis
extrinsecis: fz ab eis d̄ p̄t eē aliq̄ distictio posterior n̄ eēn-
tial^r. z durat vsq̄ ibi. Circa 3^m arti⁹. z pōit n̄ eē de textu.

In responsioe ad penultimā. q̄ plogi q̄ ē vñz

vias rñsioas pōit vltimā q̄ icipit. Cōtra. op̄. t̄z eādē
q̄nē: fz pōit cū B theologia ē simplic^r vñ bitū imēdia-
te post B pōit. Et B p̄p subm ei⁹ vñ: qd ē d̄a i que d̄ue-

niūt oia de q̄b⁹ i scia determinat. oia. n. cadūt sub p̄sidera-
tiōe b⁹ scie inquātū p̄cipat aliq̄ d̄inū. Et iō siue p̄side-
ret de his p̄ extēsiōe ad op⁹ siue nō: fz pure speculatiue
p̄p vnitatē for^malē subī: tñ hec scia ē vna. Cōtra ista
op̄ionē arguo sic. Q̄cūq̄ aliq̄ cōe didit p̄ p̄ d̄ias op̄
positas ip̄ole ē vñz q̄ d̄ias iueniri sub aliq̄ vñz ōtento
sub cōi: fz scia i cōi didit p̄ in practica z speculatiua. q̄ im-
p̄ole ē istas d̄ias s̄it iueniri i aliq̄ scia vna. Maior ē ma-
nifesta: qz si p̄d̄ie didētēs aliq̄ cōe possent se cōpati in
aliq̄ p̄tēto sub cōi. tūc idē cōp⁹ possz eē cōporeū z icor-
poreū. z idē aial sensibile z isēnsibile. z idē bō rōnalis z ir-
rōnalis. q̄ s̄it absurda. Minor p̄z p̄ Aui. p̄ metaph^a. i p̄n.
z p̄m̄tatorē. i. etbi. m̄g. i. p̄ gondilau de distictōe scia-
rū. Cōtra sequit^r d̄ eodē duo d̄cōtia. vñ. extēdi z n̄ ex-
tēdi z multa alia icōueniētia: q̄re zc. Et nō opina^r a mul-
tis eē d̄ extēsiōis ibi. Cōtra q̄onē igit rñdeo.

In responsioe ad eādē. q̄ i z^a arti⁹ q̄ icipit.

Secōs articulus q̄ ē de theolo-
gia p̄rigētū. post illā lineā q̄ icipit. Cōtra aliā obiectō:
dico q̄ sic volūtas pōt esse cā supior resp̄cū p̄axim: imē-
diate pōit ad aliq̄b⁹ vna additio q̄ eis d̄z vñ de textu. i.
pō⁹ motiue: nec q̄cūq̄ resp̄cū cuiuscūq̄: puta nō mea re-
sp̄cū potētie motiue agēti: fz q̄i s̄it i cōdē ita si cognitio
practica sit cā resp̄cū p̄axim. Et qdā volūt q̄ d̄z imēdia-
te subiūgi textui p̄cedētī. hoc ē i eodē itelligētē. z op̄erā-
te sic in diuersis pōt esse: nec op̄z q̄ in alio zc.

Secūde questiois articulo 2° imēdiate an illa
verba. modus pōndi et iste zc.

Prime distinctiois q̄ ē al obo vt in tribus.

Preterea. si itellec⁹ vt nō i se: fz vt i aliq̄ p̄du-

cto eēt p̄m⁹ b̄ritudis p̄is p̄ nō eēt
b̄ritas a se. q̄ si eēntia vt i p̄ducto eēt p̄ se oīm b̄ritudinis
p̄ nō eēt beat^a a se. q̄ia p̄bat: qz oīm vt oīm nō minus
regit ad b̄ritudinē q̄ itellcū. Cōtra. nō oīm regit vt
p̄is nō vt inextis. itellcū regit vt inextis: qz eo forma-
liter itelligit p̄ nō sic obo. hoc ē: qz nullus ē beat⁹ nisi
si itellecū inextis. est aut aliq̄s beat⁹ obo nō inextis. z
esset nātr beat⁹ si nātr b̄rit obz p̄is: fz nō inextis. nō sic
aut de itellcū. Cōtra. q̄cūq̄ aliq̄ ē a se tale erit tale
si p̄ ip̄ole q̄dlibz aliud nō eēt. Cōtra. p̄ nō recipit ali-
qd a filio vel ab aliq̄ vt i filio s̄it ab obo b̄rit: d̄is sue: ga-
qd ē a se nō regit aliq̄d neccio ad sui eē qd n̄ ē a se. z hoc
tātā neccitate q̄ta depēdēs regit illd a q̄ depēdet. Dec
rō b̄i p̄cludit q̄ p̄ nō tñ ex p̄te itellcū: sed ex p̄te obie-
cti b̄z a se. vñ s̄it beat⁹. z p̄ p̄is eēntia. essentia vt essentia
b̄tificat: nō tñ vt i trib⁹. qz ita regit oīm p̄is a se s̄it in-
tellectū. q̄ b̄ritur i sūma a se b̄ritur est p̄ vtrog⁹ mō. i. in
tellectu z eēntia: qz fiat tale entimema. a se beat⁹ ē p̄. q̄
b̄z oīm beatificū vt beatificū a se. q̄ nō b̄z illud vt in tri-
bus p̄ obo: qz tūc vt i filio p̄ se q̄s ageret ad b̄ritudines
p̄is. Cōtra. p̄pado eēntia vt eēntia ē p̄m oīm beatifi-
cū ad p̄m: fz s̄it neccio beatificē cū tribus: ita etiā ne-
cessario s̄it cū trib⁹ itelligat creaturas: nō tñ ab eis filio
i. z spū scō recipit itellecōez eaz: fz ab eēntia quā habz
tanq̄ ab obo quā b̄z a se: ita cōparādo essentia diuinam
ad itellcū creatū pōt esse oīm p̄mz sine scōo obiecto.

Abodus pōndi est iste zc.

In eadem. q̄ articulo 3°

Cōp̄it actui ex ratione obiecti.

Contra quicquid nō necessario concomitat actus

est in potentia voluntatis elicentis illuz.
vel sic. quecumq̄ non necessario simul respiciuntur ab
actu voluntatis: nec etiam ab ipsa vt elicit actum: vel sic:
quecumq̄ separari possunt vt termināt actū voluntatis pōt
sumt etiam separari respectu potentie vt elicit actum.

Exemplum 13 in potestate voluntatis zc.

Itē in prima di. p̄mi sniaz. q. 4. q̄ icipit. q̄rit

actū illū i recitāde victoz benrici facti trib⁹ rōnib⁹ ad
p̄bādū p̄mū articulū benrici imēdiate. post illā lineā 3^a
rōnis. Nō est aliq̄ defect⁹ boni nec aliq̄ rō mali. igit zc.
Nō pōit ab aliq̄b⁹ ab aliq̄b⁹ pōit vna 4^a rō funda-
ta sup auctate Aug. 13. de tri. q̄ sic icipit. Cōtra Aug. 13. de
tri. c. 3. dicit q̄ qdā mū⁹ d̄it se scire de multis ex tñtib⁹.
In theatro qdā qd oēs vellēt. B volēs itelligere de beati-
tudie: fz nō oēs illi vellēt b̄ritudinē si p̄rigētē eā vellēt.
ergo necessario eam voluerunt. Et debet pōi in textu.

Quarte questiois 3° mūm articulū imēdia-
te an illa verba. Item omne necessario zc.

Pōit effectum cui illud repugnat

Si tenendo q̄ne oppositā q̄ d̄et b̄rit rōni dicē

do volūtātē nō neccio simplic^r frui si
ne: fz neccitate p̄ditōata. i. si oñdāt. z maior dicat eē vñ
simplic^r neccio agēte. Cōtra. rō nō soluit: qz ip̄edibilia n̄
simplic^r neccio agūt: fz tñ neccitate p̄ditōata. si n̄ ip̄ediat
z i illis ē maior vñ. z iō in maiori nō accipit q̄ q̄cūq̄ ne-
cessario agit neccio remouet p̄hibēs si p̄t: fz q̄cūq̄ nō ip̄e-
dit neccio agit zc. vbi specificat^r maiori de neccitate p̄di-
tōata. Si aut alr istē q̄ maior ē vñ de illis q̄ s̄it z neccit-
atē b̄rit resp̄cū p̄ncipalr itēti z resp̄cū illoz q̄ sunt neccia
ad illud: cuiusmodi s̄it agētia mere nālia: q̄ i toto p̄cessu
vsq̄ ad vltimū itentū agūt mere neccitate nāli. volūtas
aut alio⁹ respicit finez in q̄ donitas oīs ē: qz neccio z alio⁹
entia citra finē i q̄b⁹ ē defect⁹ boni: qz illa respicit p̄rigen-
ter. Cōtra istā rñsionē argi sic. ip̄ole ē aliq̄d extremū
resp̄cū aliud extremū q̄cūq̄ neccitate q̄n tāta neccita-
te respiciat q̄d cūq̄ mediū neccio regitū inter illa exte-
ma. alioq̄n neccio depēderet neccio a nō neccio. q̄ q̄ neccita-
te volūtas tēdit in finē ea neccitate tēdit i oñsiones finis
fine q̄ ip̄ole ē ipsaz tēderē finē. Cōtra. istē ad miorē
q̄ nō p̄sideratio finis nō p̄p p̄hibz volūtātē a fruēdo.
vñ pōt alr argui z p̄cludi q̄ volūtas tenebit itellcū in
p̄sideratiōe finis sic. q̄cūq̄ neccio gescit i aliquo sibi p̄ntē
neccio. t̄z illud sibi p̄ntē p̄ntē volūtas p̄ te neccio gescit in
fine sibi p̄ntē. q̄ neccio t̄z illū itellcū p̄ntatū vt s̄it sp̄ sibi
p̄ntē. p̄bō rōniz iudiciue. si graue neccio gescit i centro
neccio se facit p̄ntē cētro si pōt z centrū sibi: z neccio t̄z illā
p̄ntia q̄rū pōt. 3^a ad appz i appetitu sensitiuo si neccio. i.
gescit in appetibili sibi p̄ntē neccio q̄rū pōt t̄z sensum in
isto appetibili vt s̄it sibi p̄ntē ad delectādū. p̄b⁹ ē maior
rōne: qz q̄ aliq̄d neccio gescat i aliq̄ sibi p̄ntē est p̄p p̄ue-
niētia p̄fectā b̄ ad illud: z p̄p eādē p̄ueniētia vt neccio ap-
petere sibi p̄ntē q̄ p̄ntē b̄ at p̄ntē fit i p̄ntia b̄ ad il-
lud. Cōtra. p̄bō alr: qz neccio gescit i p̄ntē neccio quātū ē ex
semo⁹ ad absēs saltē aprū natū est: licz ip̄ediat p̄ aliq̄d.
igit sic ex illa neccitate actualr moueret. si non ip̄ediret.
ita si ē supi⁹ mouēs mouet q̄cūq̄ i ferioz p̄ q̄ p̄ soluere
ip̄edim̄ta tale mobile i ferio⁹ voluntate ē h̄ itē mobil^r ad
p̄sideratōez finis. Cōtra. rñdēt ab alijs z p̄babil^r obo
q̄ maior p̄ rōnis vitatē b̄z de agente neccio p̄p ip̄edito
cuiusmodi ē agēs qd p̄hibet agere p̄p aliud vicē ei⁹ vñ
tēz actiua. in p̄posito at nō sic ē: fz est qdā aliud agens
cui⁹ actio neccio ē p̄ntia actōi volūtatis. z iō illi⁹ actōis p̄-
ntie cessario a p̄stōrādo large d̄r ip̄edire volūtes a vo-
lendo z loq̄ndo de tali ip̄editō. negat maior. 13. n. agēs
p̄supponēs actōi sue actōez alteri⁹. possit illud alterz mo-
uere ad agēdū. z illo p̄mo agēte ip̄m neccio agat neccitate
p̄ditōata siue p̄comitātie: nō tñ neccio mouet illud p̄m⁹ ad
agēdū: qz nō simplic^r neccio agit. sic illud qd d̄r p̄p ip̄edi-
tū simplic^r neccio ageret q̄rū est de se: fz illud tñ d̄ neccita-

te p̄ditōata. i. p̄posita actōe agētis p̄m s̄it p̄z in exēplo. 13
eni p̄posito actu potētie p̄tingētē agentis neccio ḡnēt ba-
bit^r neccitate p̄comitātie: tñ p̄o⁹ p̄tingētē agēs nō neccio
ponit actūz. Cōtra istud argi sic. neccitas agēdi nō iest
nisi p̄ aliq̄d it̄isecū p̄n⁹ actiūo p̄ncipalr: fz actio illa p̄ nō
est aliq̄d it̄isecū actiue p̄ncipalr. i. volūtātē. q̄ illa ē neccit-
tas agēdi: z ita absoluta. z tūc reducit rō vt p̄us. Si est
simplic^r neccitas ad agēdū. q̄ ad faciendū illud sine q̄ nō
pōt agere. si tñ illud sit i p̄tate ei⁹ sicut ē b̄. q̄ zc. Cōtra
ma⁹ istud sic. si b̄ nō ē neccitas actōis ad actōez: qz vna n̄
est rō actia resp̄cū alteri⁹. q̄ b̄ neccitas ē p̄p ip̄edatōez p̄o⁹
ad actōez. q̄ z ad media regita erit neccio iclinata: qz nō
ē neccia p̄ntio iter extrema. nisi sit neccia p̄ntio me-
dioz oīuz necessario regitōz ad p̄ntionē extremoz.
Cōtra. rñdēt ad ista argūm̄ta z ad argūm̄tus p̄ncipale sic.
hec neccitas cōditōata. i. alio p̄supposito: z concedit^r
q̄ hec neccitas ē p̄ it̄isecū p̄ncipalr agēti: qz hec necessi-
tas est ad media sicut extremoz iter se: fz totū ē p̄ditōa-
tū. i. p̄posita oñsioe obiecti. Cōtra. agēs ip̄edibile nō
simplic^r neccio agit: fz p̄ditōalr. i. si nō sit ip̄editū: z tñ ne-
cessario remouet ip̄editū si pōt. q̄ ita ē in p̄posito: z sic
nō valz rñsio p̄ de p̄p ip̄editō. volūtas. n. nō ē p̄prie
ip̄edita p̄p itelligere. Cōtra. rñdēt rō vbi cūq̄ ē neccia
p̄ntio extremoz etiā ē neccia p̄ntio oīuz medioz reg-
itōz ad vñionē extremoz. alioq̄n necessariū d̄pender-
ret. p̄tigente: fz si volūtas neccio frui^r fine oñsio erit ne-
cessaria p̄ntio extremoz iter se z ex nā ip̄soz extemo-
rū. igit z oīum medioz: fz vñū mediū neccio regitūz ad
vñionē illoz extremoz ē oñsio finis. igit. p̄bō mioris si
sit necessaria p̄ntio volūtatis ad finē est sicut p̄ncipala
liter agentis ad ipsum obiectum circa qd agē. sed vñ⁹
ad agēdū nō pōt esse in p̄ncipalr agente nisi p̄ illud quo
formalr agit. volūtas aut seipsa agit. q̄ i p̄amet ē ip̄a ne-
cessitas ad agēdū circa oīm. p̄z p̄ma minor. p̄bat mi-
nor. p̄sili sic. Agēs p̄ncipale p̄ncipalr nullo neccio agit n̄
si q̄ p̄ncipalr agit. alioq̄ illo neccio ageret quo impole ē
ip̄z agere: nō aut agit nisi illo qd est sibi rō formalis agē-
di. Cōtra. p̄firmario vt excludere qdā rñsionē q̄ dare
tur ad rōnē p̄ncipalē de neccitate simplic^r z p̄ditōata. nā it
la p̄bat q̄ si volūtas etiā fine oñsio frui^r neccio q̄ hoc est
p̄p p̄pas rōnes istoz extremoz q̄ ex se h̄nt p̄ntionē ne-
cessariaz. q̄ illa nō depēdet ab aliquo alio ab extremis: z
ita ē absoluta: z si extremoz iter se z oīuz medioz i suo
ordie erit p̄ntio neccia. Cōtra. rñdēt q̄ minor p̄ma ē fal-
sa nisi itelligat^r de neccitate p̄ditōata B est q̄ supposito
itellecōe necessitas fruēdi sequat^r q̄ ē necessitas p̄m qd:
qz depēdēs ab illa oñsioe: illa iquā est ex nā extremoz:
qd est b̄ritur dicere: extremoz ē necessaria cōntio si
oñsio p̄cedat. Sz illa mior p̄bat de neccitate absoluta ex
nā extremoz. 3^a ad p̄bōnē illi⁹ rñdeo. Ad minorē: dico
q̄ in agēte p̄ncipalr sum⁹ neccio agēte nihil ē q̄ neccio agit:
nec etiā regitū ad neccio agere nisi tñ illud quo p̄ncipa-
liter agit: qz in simplic^r neccio agēte tota rō necessitatis est
in ip̄o p̄ illud fz qd est agēs: fz i agente p̄ncipalr neccio
p̄m qd siue p̄ditōalr nō ē illud sufficiēs rō neccio agēdi
qd ē rō agēdi: fz regitū aliud a q̄ depēdet ista neccitas: qz
nō est a sola rōne agētis. negat igit mior z^a. qz nō p̄ illud
solū quo agēs p̄ncipalr agit p̄ hoc est necessitas p̄ditōi-
nata in agendo: fz p̄ illud cū alio p̄supposito. Cōtra. p̄ba-
tionez scōe minoris: dico q̄ in hoc qd est necessario duo
iccludunt^r z resp̄cū agere est dare vñū quo. rōnē forma-
lem agēdi in p̄ncipalr agente: resp̄cū s̄it necessitatis
nō est illa sola ratio: sed cum hoc aliud p̄suppositum.
Cōtra. forma ḡ dico q̄ nō ē p̄cedēdū q̄ aliq̄d sit q̄ neccio
agit: fz ad neccitatez illā regitū z illud a q̄ agit z illud aliū
p̄suppositū q̄ nō agit: fz qz i p̄posito a q̄ depēdet neccitas

Ad istaz rōnem q̄ maior est vera de potētia cognitiua libera per partici patōez: qz tal' nō magis tēdit ī obm̄ pfectū q̄ aliud: s; nō est vā de appetitiua tēdēt ī obm̄ ap̄bēssim̄ a sua cognitiua. magis. n. nēcio pulcherrimū vīssū delectat appetitū vīssiū q̄ min' pulchzū. ⁊ si ille appetit' aliq̄ actu elicito poss; se ī illud vīssū ferre magis nēcio ferret q̄ ī min' pulchzū vīssū. ¶ Itē ad p̄ncipale. q̄tuncq; op' circa obm̄ p̄fectissimū p̄ntatus qd si circa illud nēcio op' nēcio circa idē p̄ntatū opatōez q̄tū pōt. cui' p̄ntū exp̄mur: qz volūtas auertit itellcū a cōsideratōe finis vltimi sicut alioz. maior. pb'. ⁊ p̄ sic. eadē ē rō opādi ⁊ nēcio p̄ntuādī opationez: si simplr: simplr. si qm̄ pōt qm̄ p̄t. z' sic. ī appetitū sensitīuo b̄ videm' ⁊ itellcū. ī volūtate aut vī vīssimā: qz ip̄a nō cessat ex se agere circa aliq̄ obm̄ nisi v̄tēdo se ad aliud vel p̄fectū vel magis pueniēs vel ad qd magis d̄terminat' vel iclinat': qd ipedit illud opari s̄l' circa aliud: s; finis ē obm̄ p̄fectissimū ⁊ pueniētissimū. ad ip̄z solū nēcessitat ad ip̄z solū iclinat': ⁊ ip̄o magis delectat ⁊ volūtio ei' stat cū volūtōe cuiuscūq; alterius. ¶ Itē gēd nēcessario agit posita aliq̄ actiōe p̄uia nēcio dēteriat ad illā si pōt: s; volūtas posita actiōe itellcū p̄uia circa vltimū finē nēcio tēdit ī illū. ḡ nēcio dēterminat' itellcū sicut ad ei' ap̄p̄hēssionē. vis b' rōnis ē: qd eadē est nēccitas ad mediū ⁊ ad extremū. ¶ Pro h̄nc p̄mi articuli d̄r ad rōnē q̄ est de nēcio p̄ntuādō velle q̄tū pōt volūtas. Cōcedit' ⁊ d̄r qd nūq̄ cessat nisi itellcū saltē p' nā cessat cōsiderare finē. ¶ Et si arguat' qd volūtas p̄ntabit nēcio vel p̄ntabit illud quātū pōt impādō. d̄r qd nō legi: qz nō nēcio vult illā itellcū s; sic vult finē. ¶ Et iō pōt alr argui qd saltē volūtas nūq̄ auertit itellcū ab hac itellctōe vel cōsideratōe: qz volūtas nēcio p̄ntuās ⁊ ex se ēt illud de p̄p̄dēs nō destruit illud impādō a qd depēdet. Dicif' qd stat cōsideratio finis stat ei' velle: s; cū offerat aliud p̄fufe ei' cōsideratio impat' a volūtate ⁊ sic idirecte auertit in-

Regula tas agēdi n̄ pōt eē nisi p aliq̄ itirreclū
p̄n° actino: p hoc āt q̄ itellcūs nūc videt obr̄m n̄bīl nouū
est itirreclū p̄n° actino i fruitiōne. ḡ nec noua nēcitas agē
di, maior pbat̄, aliq̄n nēcitas agēdi nō eēt p rōnē p̄nci

Possit tamen ipse per aliquod velle elicitorum
 ipse actores per inferioris vel per
 bet: non autem potest sic suspendere olem velle: quia tunc si nihil velle
 et aliquid velle: sed quod sit de suspensio olem velle saltim potest
 suspendere olem adu circa illud obm per aliquod non velle est
 elicitorum. Sed modo non volo nunc aliquid elicere circa istud obm
 quousque distincti ostendat mihi: et illud nolle velle est quod
 actus elicitorum quasi reflexus super velle obm non: quod testis vel fuit: sed
 quod possit inesse: quod si si se non ostendit: ostendit tamen in sua causa. si in obm
 ostio: quod natura est per non actus in aliquid genere principii. **C** Contra
 istam rationem perbo quod si potest non velle potest non velle: quia si non potest
 nolle sed est: quia necio si se habet aliquid cui repugnat illud nol
 le: sed illud non potest esse nisi actuale velle, per quod nullo inclinatio
 habitualis vel aptitudinalis ad volendum repugnat ipsi nolle. Si
 est deus quod illud sit non nolle. hoc non euadit: quia negatio nulli po
 sitiuo necio uenit nisi per aliquod ponere necio uenientem il
 li positiuo: quas sequi illa negatio. et tunc illa positio in perposito
 non potest esse habitualis vel aptitudinalis inclinatio aliquid: quia illa non
 sequi non nolle si nec illi repugnat nolle, sed illud positiuum
 necio uenientis voluntati: per quod repugnat sibi nolle: erit
 actuale velle. **C** Non potest nolle necio vult: et istud non grauat
 ostendit quod nulli susceptiuo triorum et mediorum si beat media
 repugnat aliquid forma illi generis: siue quod ipse sit ea esse ni
 si alia forma illi generis necio esset eides vel aliquid aliud cui
 virtualiter repugnat illa qua ipse esse esse. tale autem positum vir
 tualiter repugnans ipsi nolle non potest in perposito repiri aliud
 ipsi velle. **C** Ratio. illud repugnans illi nolle est voluntas: quia

Tertio di. prime questionis.
S videt vñus pp magnā similitudinē.

Distinctionis

Preterea illi duo cepti sunt simplr simplices. igitur non intelligibiles nisi disticti et totali. igitur si nunc non videretur nec possit. Et autem accipiuntur ut oino disticti. et tunc mixt quo videretur. aut ut opati f3 analogia vel similitudine vel distictitudine. et tunc aliqtr sit vlt p3 accipiuntur ut disticta. igitur non videretur. Et ponendo illos duos ceptus. ponit duo oba formalia cognita quo duo oba formalia cognita et ut si disticta. Et si itelle et intelligeret singula sub p3 rōnib3 qm cepti duo rū eiusdē spēi eēt simillimi nō dubiuz qm mltro filiores q3 isti duo p3 ppositi: q3 isti duo differūt spēi adhuc itelle ctus bñ distingeret inter tales cepti singulariū. Dec ē rñsio iprobat. di. s. q. 3. alia rñsio q3 negat maiore.

Secundo principalr arguit sic et c. In qōne de primo obiecto intellectus.

Ad istud etiam sūt alia media. di. s. q. 3. p3 op. Arg. et. s. ad hoc sic p3

ctior creatura pōt mouere ad perfectiorē ceptū dēo. igitur cū aliq visio dei: puta infima: nō tñ differat ab aliq itellectōe abstractiua data ipsi. q3 tñ supma creatura distat ad infima vlt seg q3 si infima pōt mouere ad aliq abstractiua q3 supma vel alia citra eā poterit mouere ad ituiti nā: qd ē impole. Et si dicat tot gradus eēt itellectōe abstractia de deo quot sūt spēs creature: l3 extreme itellectōe nō tñ distet q3 tñ extreme spēs: qd bñ ē p3: q3 glibz grad3 in itellectōib3 min3 distat a p3io q3 spēs creatā mouēs ad illū distet a spē mouēte ad aliud. Et contra dñā itellectionū abstractiua: non ē tñ nūeralis: q3 ille cānta cāis alteri spēi. et p3 p3as rōnes eaz nō iquātū in cludūt aliq cōe. sic dicit via de ynuocatoe. q3 segt q3 in ter ifimā itellectōz abstractiua et ifimā ituitiua sint plures spēs medie q3 iter ifimā spēm entiu et supmā vel tot q3 si ē icōueniēs. et p3 p3as aīas. q3 p3aicioes sūt spēs itellectōis abstractie q3 entiu. q3 accipiendo ab ifima binc ide restat et itas supior illa q3 cāt supmā abstractiua. igitur ista supior cābit ituitiua de deo. Et q3re ponerent tot spēs itellectōis dēo eodē obō. si nulla mouet ad p3iū. Et ite ad p3ne p3cipalē vlt eē q3 oīs mltitudo reducīt ad vnu. q3 ita i ceptib3. Et contra istas rōnes obycit. p3mā istat de toto distictio. Et tui rñsio ponit. di. s. q. 3. debili3 iprobat q3 alie. Et ad 2m vlt formant breuiter. negat maiore: q3 p3 p3exionē effcūs pōt aliq ceptū facere de cā: l3 nō ita pfectū sic cā de se. pcedit. n. q3 olo facit noticiā d p3n: demratiōe q3: l3 illa nō ē pfectissima noticiā pncipij: l3 illa q3 cōgicīt ex terminis pfecte cognitio. q3re. n. nō sūt i ceptib3 simplicib3 effcūs simplr apphenus cābit aliq noticiā bitualē simplicē de cā. Et ad p3dōne maiore: di co q3 l3 nō possit effcūs i cām equocā exītē: sic i aliquid eiusdē rōnis cū cā: pōt tñ in noticiā aliq q3 ē ipfectior nō solū ipa in se cā: sed et effcūs equoco cāe: sic pfecto ceptu ei3. Et accipiat maiore sic. nullū obm pōt in ceptus alie nisi p3ineat illud obz vtualr vel eēntialr. bec vlt manifestā p3rōnes cāe et effcūs equoci: l3 attribuat f3m ali quos actio itellectui nō tota: q3 cūq3 obm regit: sic nō pōt i ceptū pfectiorē ceptu sibi adeqto. tal ē p3p3i q3 dī tatiū. q3 2c. p3 mī. q3 effectū equoco: eiusdē cāe ille ē pfectior q3 ē simillim3 cāe. talis ē ples itellectualis siue vbi b3 obiecti. maiore pbat: q3 tñ pfectio itelligēte excederet totā vtutē memoriē. Et absolute vlt pcedendū q3 nlls de deo pōt fieri i nobis cepti p actū obī creati q3 sit pfectior ceptu pfecto p3o illi3 obiecti: nec p3ns ad quē attribuat iste p3p3i illi3 obī mouētis: imo ille cepti de deo ē ipfectior vbo b3: q3 effcūs equoco3 distictior cāe. o3 g3 ab opī. hac recedere. Si ponat cōceptū lapidis attribui ad ceptū quē cāt de deo lap3 p3cise saluari pōt

q3 obm ceptū attribuit ad obm nō cepti ad ceptū. et hoc ē bñ p3e: q3 de obō pfectiore bñ cepti ipfectior q3 de obō ipfectiore. Et quō ē rōnabile in eodē itellectū ceptū p3iū de deo ē simplr ipfectior ceptu lapidis vlt albi qd nēcio segt ad hāc opionē. Et quō erit beatitudo nra nālis i cognitōe dei ex. io. et b. Et vlt dñuocatio nez ēē difficultas: q3 oīs cepti de deo erit min3 pfectus ceptu p3o pfecto albi: q3 oīs alie p3ineat in albedie vlt p3p3i cōis in spālī et cōis est simplr min3 pfectus q3 spālī: q3 potēntialis et p3 respēu cepti spālī: quō g3m ista erit bñtudo in cognitōe nāli dei. Et rñsio. glibz cepti simplr simplex f3m viā ynuocatois ē ipfectior p3itue q3 vbi albi. hoc ē nō tā tā pfectior p3itue: tñ est pfectior p3itue: q3 abstrahit a similitudinē: et ita ē ceptibilis sub ifinitate. et tūc ille cepti simplex qd ē nō tñ simplr simplex. l3 si ifinitū erit pfectior vbo albi: ille ē p3p3i deo: nō at ille p3o cōis abstractus ab albedie. vlt viā ynuocatois t3 q3 oīs cepti p3p3i deo ē pfectior vbo cūiūcūq3 cānti: l3 alia nō sic. Et istat hāc rñsionem dupl3. p arguo q3 difficultas remāet vlt viā ynuocatois: q3 ex duobus ceptib3 quoz vterq3 ē ipfectior vbo albi nō vlt fieri cepti pfectior illo vbo: l3 cepti etis vlt pcedit ē ipfectior q3 albi vel lapidis et cepti ifinitū sūt. p3dō: q3 ifinitū accipit a nobis p finitū vlt p lineaz vel aliq tale obm mouēs ad ceptū p3iōis siue. igitur cepti ifinitū ē ipfectior ceptu linez. Et cōfirmat rñsio: q3 cepti icludēs a firmatiōes et negōne nō ē pfectior p3 negōne aut saltē nō est pfectior q3 accipiendo affirmatiōes illi3 negōnis. B ens ifinitū nō ē aliq cepti alie p3itui nisi entī. q3 ifinitas nō fac ceptū pfectū: aut saltē nō ē pfectior cepti entis ifinitū q3 finitū. Et istat rñdēdo sūt p Den. q3 l3 cepti simplr simplex sit ipfectior vbo creature arg. tñ multi tales pnt iūgi et vlt deteriorat aliū et ille cōce p3tor erit pfectior: nec ē b maior difficultas q3 ibi nisi i duob3. p3: q3 h glibz cepti siue dterminās siue dterabi lis ponit p3us deo. ibi vlt cōis et ali3 p3p3i. 2. q3 b aliq p3 deo pcedit ipfectior vbo creature. ibi nlls: istoz at p3 nō ē icōueniēs: q3 passio bñ deteriorat obz vlt bñ rñsibil. et tñ vtrūq3 ē eā cōe. 2. o3 oino pcedere p3 ista 2m rōne loqndo de ceptu. i. de actu accipendi: nō aut de obō ceptu. Et Quo ad istas istatias vlt latis congrue rñdēt: q3 vtrāq3 op. ceptū nō simplr simplicē ponit p3tiorē verbo illi3 qd mouet ad pfectū. l3 istatē arguēdo facit vlt vtrāq3 opī. q3 q3cūq3 iūgi glibz op. ceptū imp mīt a creatura mouēte. igitur ipfectior vbo illi3 creature. Aggreg. ipfectoz quō faceret ceptū pfectiorē itē siue. pfirmatio ē bñ istat illud de ifinito. nō g3p illā rōne dimittat opī. q3 ē cōis difficultas vtrāq3 et q3. si analogia ceptū exponit de ceptis. forte. n. n. instat bñ pbat q3 acti circa deū nō ē pfectissim3 itē siue: nec b regit vlt sit ibi bñtudo nālis: l3 q3 iūgiat obō pfectissimo q3 cūcūq3 sit pfecti siue ipfecti. ii. de aīalib3 put nosse de imālib3 excedit noticiā alioz. forte. n. itē si amari pōt creatū ali q3 d3: nec tñ illd amatū nūc btificat sic d3. de B. 4. l3: quōbtificat i obō. Istud d ifini3 vlt eēt si ifini3 eēt p3cise modus sub q3 obz accipit: et nō p3 cepti vlt modus sic q3 cepti i se sic disticti i qōne de ynitatē dei d singlitate vlt accipit: et vlt modus p3cise sub q3 accipit p3o: quē ad modū ē cert3 gradus itē siōis ē p3cise modus sub q3 vlt b albedo. sic at nō itelligim3 ens ifinitū: l3 vlt icludēs duos cepti: l3 alter dterminet alter. et forte ille p3tatiū finitū nlls ponit q3uis det itelligere p3itū. Ita q3 si bēmus conce ptū p3itū de nēcio magis pfecte p3itue itelligit de bīc ens simplr nēciū: l3 nec forte nēciū nec eternū cōd pimus nisi negōne ipfectiōis: puta p3o alr se bñdi vel fluibil3 seu pncipij seu finis eternū dicit qdā ifinitū: q3

Cap. 10.

Tertie

in duratiōe minime pfectior ē ifinitas q3 in q3titate per fectōis. sicut infinita magnitudo si esset perfectior esset infinito tempore.

Tertio dico q3 deus non cognoscit et c.

Tertie questionis circa finem soluendo vltimum argumētum principale versus finem.

Et qd dicitur in quo est ista p3 illam.

Contra volūtas nō ē vltiuz. tū q3 tēdit in rē vt i se. tū ga tā amor amicitie q3 amor accipit. tie ē alie f3m exītā realē pntem vel possibilē. Et rñsio. p3m pncipij practis in itellectū cōrñder in voluntate aliq volitio que est p3m bonitatis moralis sic illa p3m sūt p3m veritatis practice in itellectū. p3 et q3 q3cūq3 rō boni vlt appetibilis pōt oñdi in vlt. et sic oñdat voluntati nō vlt deo q3re volūtas nō possit bñce actū circa p3iū obm sibi oñsuz. 3. appetitiua singularis vt singularis nō p3 cognitiua p3iā sibi. Et ad illā metaph. q3 dilectio ē mot aie ad res: dico q3 vlt est cāl3: q3 volūtas impat iūgi rei desiderate i se: nō aut formāl3 nisi ga volūtas ē vlt uo respēu sui acti: l3 nō circa rē sub maiori rōne exītē q3 apphēat ab itellectū: imo desiderū et itellectio abstractiua sunt rei exītis sic et nō exītis ex parte obiecti: ita visio et fruitio p3itias: l3 desiderū mouet effectiue ad rez que ē in fieri nō sic itellectio abstractiua. Et ad 2m dico: q3 bñ in vlt oñsuz amat amore amicitie: et p3 illud amat bñc bñ sicut etiā iusticia in yniuersali accipit: et ita bec iusticia huius.

Ita etiam p3 expōitio et c.

Sexte questionis.

Ad vlt sub rōne yniuersalis.

Dicitur q3 termin3 actōis itellectūs agētis ē obm vlt sub rōne vltis lucēs in fantasia. Contra vlt obm sub ratione vltis lucēs in fantasia te nō b3 nisi esse diminutū: ga esse repñtātū in imāgie: l3 si aliq esse b3 hoc ē iquātū in aliquo vt i repñtante ip3 sub illa rōne vltis: ita. f. itellectūs agens sic oñt est facit aliq repñtatiū vltis de eo q3 fuit repñtatiūz singula ris: cū termin3 actōis realis nō sit obz bñs ēē diminutū vt ēē cognitū vel repñtātū: q3 qd reale: segt q3 talis actio itellect3 agēt3 terminat ad formā realē i exītā q3 forma liter repñtat vlt vt vlt: et quā formā realē pcomitat ter minus intēctionalis vt obm vlt f3m esse representatū qd habet in specie.

Item scdo p3 istam viam et c.

Eiusdem questionis.

In itellectū sicut arguit ex verbis eius.

Ad argumēta i opp3. S3 nō p3 qd i reportatōi bus p3m p3. alr dicit i corp3 qd

nis. di. n. sic. Et ad. q. g3 dico: q3 o3 ponere i itellectū vt b3 rōne memoriē spēs itelligibilē repñtante vlt p3e actu itelligēdi nāl3 et b3 nēctas ē duplex vna ex cōditiōe p se obi q3 ē vltas q3 vt p se rō obi sp pcedit actū qd nō eēt nisi eēt spēs ipressa i itellectū. alia ē p3ditio vt dignitas potē tie supioris ne ipa vltificet. quō aut vltificaret oñt ē in pcedēti. q3. Et ad enidētiā g3. q3. sciēdū q3 memoria pōt accipi tripl3: vel itellectūs sub rōne memoriē. vno? vt ē p3er uatiua spēs p3eritoz vt p3erita sunt. et isto mō loq3 p3s in de memoria et reminiscētia. alio? vt ē p3erutiua spēs repñtatiū oba q3e siue sint realr siue nō: et b3 mō loque do de memoria: dico q3 o3 ponere spēs i itellectū vt b3 rō ne memoriē. tū p3 vltitātē. tū p3 dignitatē potētie. 3. mō accipit. put b3 aliq p3m eliciēdi aliq noticiā actualem: qd tñ nō manet sine actu 2. quō posuit Anī. spēm in itel lectu nro: et de ista dicit i qōne segnti. bec q3. p3am vlt

et intētio p3i. 3. d aia. vbi dicit q3 aia ē quodā mō oīa in telligibilia p itellectū sic sensibilia p sensū: qd nō pōt itel ligi p bitū: q3 nō ē silitudo repñtatiua obi: q3 segt actum aliq bñt3 oīs. Et cōfirmat b3 ga bñt3 scie p quā redu cīt itellectūs de p3o eēntiali ad p3m accñtalē respēu actiū de quo loq3 p3s. 2. de aia. et s3 p3y. Accipit actū in telligēdi. scia at q3 bitus ē segt actū: eo q3 gñat ex actib3. vlt ista scia q3 reducit itellectū de p3o eēntiali ad p3m acci dētalē ē spēs q3 vlt ē bitus: ga nata radicari et firmari i in tellcū: l3 tñ nō oīs bñt3 ē spēs: q3 bñt3 actualr radicāt et fir mar nō est spēs q3 pcedit actū nata radicari et firmari: q3 ista postea firmat p actū. Et ite f3 istos nō vlt aliq bñt3 p3it3 i itellectū nro: l3 tñ in vtute fantāsticā: q3 f3m quēcū q3 modū eēndi ē obz i aliq p3m. In eūdē modū eēndi sūt oia q3 p3ineat i ipso oba vtualr. igitur si obm nō sit p suū re pñtatiū in itellectū: l3 in vtute fantāsticā oia explicāda et explicabilia de illo obō erūt ibidē: et ita nō erit nisi bitus fantāstic3 p3cipue si fantāsmata ordiatē pcurāt explicās omnes vtutes scibiles de illo obō. et oīs scia erit in fan3 et pfectio ei3 nō erit pfectio itellectūs d3 p3s. et sic cū ista spe cies i fantāstia vtute sua p3ineat actus itellectūs. g3 act3 ille erit i fantāstia. Et Aug. 13. d. tri. c. 4. 6. et 15. inuestigat trinitatē vbi dicit q3 ipole ē accipere imāgiez trinitatis ex aia nra vel i mēte nisi p hoc q3 aliq ē i memoria ex quo expmīt aliud. tūc arguo sic. si in mēte est aliq expmēs vbi o3 q3 b3 sit p aliq itrinsecū siue exīs i memoria: l3 nō expmēs vbi nisi memoria hñs obm mēti p3is itra se. alias nō erit expmēs. g3 cū obz nō sit i memoria g3dita tiue et realr: nec fantāstia nēcio erit p3is p spēs itelligibilē. Et obycias q3 nūq3 p3alitas ē pōnda nisi p3 nēctas: et p3y. b3 nō vlt nēctas: q3 obm vlt sufficēter p3is i fan3 ta. Et rñsio nēctas est sp3 dignificare nāz nobilē qñ nō p3 aliq manifeste repugnās: mō magna vltificatio nāe vt itellectiue vlt eē q3 nō possit bñce obz sibi p3is i se abq3 pñtia medicata a potētys iferiorib3 cū q3 p3tingēt cō iūgi i rōne p3o: et tñ q3 potētie iferiores b3 possint bñce. Si ē itellectūs possit bñce sibi p3is i p3o iferiori: nō tñ sū ma pñtialitate possibili pcedere actum itelligēdi: et sicut alys potētys cognitio: ita multo magis isti o3 pcedi obz eē sūme p3is q3tū pōt aī actū cognititiū. et b3 nullo? salua tur nisi i spē itelligibili: nō ēt ponit pfectio sūma possibi lis p3o cognititiue nisi ponat eā posse saluare spēm itelligi bilē post actū: et ita bñce obm sūū p3is p3eruatū siue actu: q3 hoc pcedit sensitiue: et pfectio ē in potentia cognititiua nō depēdere ab aliq i cognitōe sua: l3 q3 bñce obm p3is si bi sine depēdētia ad aliā potētiā.

Ad p3m argumētū i oppositū p3cipale et c.

In tertia di. p3m sen. q. de vestigio. In q3 gñr. vltz in oī creatura sit vestigiū trinitatis sta

tiz post duos articulos recitatos de mēte bti Tho. in p3o vbi dñ. Quātū ad p3m dñ. Immediatē post illa vba f3 ali quā rōnem cōez sibi et alys. sol3 a multis poni in tex. do ctoz vna additio q3 nullo ē de textu. f. Dicit q3 sic sicut mō sol ē vlt: l3 ipole sit eē p3les soles: et scia q3 ē de sole ē d ipo sub rōne vltis nō de b3 sole: et ita spēs itelligibil3 repre sentat vlt: nō at b3 vlt nō possit eē nisi i hoc. Et contra si re spēu alie iquātū ē hoc vestigiū nō est imāgie bñ ppositū. et b3 p3itio q3 p3cūq3 p3m ab b3 nihil abstrahi possit: sed b3 p3itio ad huc possit repñtare totū hoc vt b3 aut p3e b3 vt b3. Et ite si p3es aīaliū diuersoz spēs q3 ip3imūt i mol le cedēs essent siles i q3titate et figura: vestigiū nō duce ret in cognitōez sub rōne spēi: sed tñ sub rōne generis. Similr si in eadē spē essent partes dissimiles in q3titate et figura vestigiū duceret in cognitōez iduūdui vt hoc. l3 nō totius: vt repñtati totaliter. g3 accñtalis differentia ē spēs vel nō specis. Et durat vltz ad illaz partes textus.

Et. c. 37.

Et. c. 2. 5.

Et. c. 32.

Et. c. 50.

Et. c. 30.

In eadem distinctioe 2a. q. In 2a. articulo. qui inci-
pit. Quatum q. ad 2m articulu. ubi do-
ctor assignat rationem vestigi. Aduertendum q. post aucte-
sapie. xi. nullo mo. p. poni auctas Augu. sup. Hen. lib. 4.
Mensura omni rei. modu. p. figur. Numerus omni rei. spe-
cie. p. b. 2. p. d. ad gete ac stabilitate trahit. Et post. fa-
teamur q. d. c. o. i. a. i. mensura 2 numero 2 p. d. e. re. dispo-
ta. tanq. d. c. i. n. e. s. e. t. ita disposita vt herent p. p. i. a. s. men-
ras suas 2 p. p. i. o. s. n. u. e. r. o. s. 2 p. p. i. u. p. o. d. u. s. q. in eis p. sui cu-
iusq. generis mutabilitate mutarent augmentis 2 dimi-
nutionibus multitudine 2 paucitate leuitate 2 grauitate.
q. 2 fm quosda. n. o. e. s. t. de textu.

Item in eadem distinctioe 2a. q. de imagine. que
incipit. vtz in parte intellecti-
ua p. p. i. e. s. u. m. p. t. a. s. i. t. m. e. m. o. r. i. a. p. p. i. e. i. m. m. e. d. i. a. t. e. a. n. q. d. o-
ctor ponat decisionem questionis. que decisio incipit. In ista
q. o. n. e. n. e. g. a. t. 2. p. o. s. t. i. l. l. a. v. e. r. b. a. t. e. x. t. u. s. e. r. g. o. i. n. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. e. s. t.
p. o. n. e. r. e. s. p. e. m. i. n. t. e. l. l. i. g. i. b. i. l. e. p. o. n. i. t. a. b. a. l. i. g. u. b. u. s. v. n. a. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o.
que incipit. Aliter deducit argumentu. p. c. e. d. e. s. s. i. c. q. u. i. a.
a. l. t. e. r. s. e. h. z. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. q. u. i. e. s. t. i. n. p. o. t. e. t. i. a. e. s. s. e. n. t. i. a. l. i. a. a. n. t. e. a. d. i. c. e. r. e.
2. a. l. i. t. e. r. q. u. a. d. o. s. e. h. z. i. n. p. o. t. e. t. i. a. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. l. i. a. n. t. e. i. n. t. e. l. l. i. g. e. r. e.
o. b. i. e. c. t. u. s. a. u. t. s. e. n. o. h. z. a. l. i. t. e. r. s. e. d. e. o. d. e. m. o. d. o. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. i. g. i. t. u. r.
s. e. h. z. a. l. i. t. e. r. p. e. r. h. o. c. q. e. s. t. m. u. t. a. t. u. s. s. e. d. o. m. n. i. s. m. u. t. a. t. i. o. n. e. r. e. t. u. r.
t. e. r. m. i. n. a. t. a. d. a. l. i. q. u. a. f. o. r. m. a. m. e. r. g. o. a. l. i. q. u. a. f. o. r. m. a. p. r. e. d. i. c. t. a. c. t. u. m.
i. n. t. e. l. l. e. c. t. i. o. n. i. s. i. s. t. a. m. n. o. v. o. c. o. n. i. s. i. s. p. e. m. 2. a. n. t. i. s. n. o. n. r. e. p. u. t. a. t. d. e. t. e. x. t. u.

Item in eadem distinctioe 2a. q. de imagine. que
incipit. In fine illi. opionis qua re-
citatur doctor. In ista questione negat spes sunt multi modi
dicendi. immediate post illa verba. potentia perficitur fm
actu istuz qui est apprehendere multi ponit. Illud autem
ad qd aliquid est pmo 2 per se in potentia illud recipit ab
agente proportionabili. virtus cognitiua est in potentia
per se. 2 pmo respectu p. p. i. e. cognitionis. ergo ab obiecto
p. p. o. r. t. i. o. n. a. t. o. r. e. c. i. p. i. t. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. 2. n. o. s. p. e. m. 2. e. x. i. s. t. i. m. a. t. a.
multis non esse de textu.

Aduertendum etiam q. in eadem distinctioe
ne 2 eadez questione p. r. e. a. l. l. e.
gata in improbatione predictae opionis. Que improbatio
incipit. Contra istam opinionem arguo sic. Statim post
deductionem prime rationis contra illam opinionem
anteq. ponat euasione. quada. q. incipit. Respondet q.
eadem spes sub alio 2 alio. Aliqui volut ponere vna aliaz
deductione rationis que incipit. v. l. p. o. t. s. i. c. f. o. r. m. a. r. i. r. o. e. a. d. e.
s. p. e. s. 2. e. i. u. s. d. e. r. o. n. i. s. n. o. e. s. t. p. s. e. r. e. p. i. t. a. t. i. u. a. o. b. i. e. c. t. i. s. u. b. o. p.
p. o. s. i. t. i. s. r. o. n. i. b. u. s. r. e. p. i. t. a. b. i. l. i. s. r. o. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. 2. r. o. v. l. i. s. s. u. t. o. p.
p. o. s. i. t. e. r. o. n. e. s. i. n. c. o. g. n. o. s. c. i. b. i. l. i. 2. r. e. p. r. e. s. e. n. t. a. b. i. l. i. e. r. g. o. n. u. l. l. a.
e. a. d. e. m. s. p. e. s. 2. v. n. i. r. o. n. i. s. p. o. t. e. s. s. e. r. e. p. r. e. s. e. n. t. a. t. i. u. a. a. l. i. c. u. i. o. b. i.
i. e. c. t. i. s. u. b. r. o. n. e. v. l. i. s. 2. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. S. p. e. s. i. n. f. a. n. t. a. s. m. a. t. e. r. e.
p. r. e. s. e. n. t. a. t. s. i. n. g. u. l. a. r. e. s. u. b. r. o. n. e. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. q. n. o. p. o. t. r. e. p. r. e. s.
e. n. t. a. r. e. s. u. b. r. o. n. e. v. l. i. s. i. d. e. o. b. i. e. c. t. u. m. m. a. i. o. r. p. b. a. t. q. 2. s. p. e. c. i. e. s.
s. u. b. i. l. l. a. r. o. n. e. r. e. p. i. t. a. t. o. b. i. e. c. t. u. m. q. u. a. m. e. n. s. u. r. a. t. a. b. o. b. i. e. c. t. o.
s. e. d. i. d. e. n. o. p. o. t. m. e. n. s. u. r. a. r. i. d. u. a. b. m. e. n. s. u. r. i. s. o. p. p. o. s. i. t. i. s. n. e. c.
e. c. o. n. u. e. r. s. o. t. u. c. n. i. d. e. m. b. i. s. d. i. c. e. r. e. t. f. m. p. h. i. s. m. e. t. h. a. e. r.
g. o. e. a. d. e. s. p. e. c. i. e. s. n. o. p. o. t. r. e. p. i. t. a. r. e. d. u. o. o. b. i. e. c. t. a. o. p. p. o. s. i. t. a. t.
n. e. c. i. d. e. s. u. b. d. i. u. e. r. s. i. s. r. o. n. i. b. u. s. o. b. i. e. c. t. i. u. s. o. p. p. o. s. i. t. i. s. R. u. d. e.
t. u. r. q. u. o. a. d. r. e. p. i. t. a. t. i. o. n. e. m. 2. n. o. e. s. t. d. e. t. e. x. t. u.

Etiam in eadem distinctioe. 2a. q. de imagine. que
incipit. In fine illi. opionis qua re-
citatur doctor. In ista questione negat spes sunt multi modi
dicendi. immediate post illa verba. potentia perficitur fm
actu istuz qui est apprehendere multi ponit. Illud autem
ad qd aliquid est pmo 2 per se in potentia illud recipit ab
agente proportionabili. virtus cognitiua est in potentia
per se. 2 pmo respectu p. p. i. e. cognitionis. ergo ab obiecto
p. p. o. r. t. i. o. n. a. t. o. r. e. c. i. p. i. t. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. 2. n. o. s. p. e. m. 2. e. x. i. s. t. i. m. a. t. a.
multis non esse de textu.

Sciendum est q. in eadem distinctioe 2 eadez
q. o. n. e. s. t. a. t. i. m. q. d. o. c. t. o. r. r. e. c. i. t. a.
uit predicta euasione que incipit. Respondet q. eade. 2.
Improbatur illa. 2 illa improbatio incipit. Contra repitatu-
um prius nati. 2. immediate post illa verba posita in
illa improbatione. s. nec pot. representare idem sub alia 2
alia rone representabilis. Aliqui correctores posuerunt i
textu vel forma sic. rone. lumen. n. o. r. e. p. i. t. a. t. q. l. u. m. e. n. i.
m. o. d. i. o. e. s. t. e. i. u. s. d. e. r. o. n. i. s. s. u. e. v. i. d. e. a. a. l. i. u. s. s. u. e. v. i. d. e. a. n. i. g. r. i. 2.
q. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. e. s. s. e. n. t. i. a. l. i. r. e. p. i. t. a. t. i. u. a. r. e. p. i. t. a. t. i. u. o. a. l. t. e. r. a. e.
t. i. s. p. e. s. 2. r. e. p. i. t. a. t. i. u. a. l. b. i. 2. n. i. g. r. i. 2. p. s. e. q. u. e. n. s. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o.
l. u. m. i. n. i. s. n. o. c. a. r. d. i. s. t. i. n. c. t. a. r. o. n. e. m. r. e. p. i. t. a. n. d. i. v. e. l. r. e. p. i. t. a. t. i.
s. e. d. m. a. n. e. n. t. e. e. a. d. e. n. a. r. e. p. i. t. a. t. i. u. i. s. e. m. p. r. e. p. i. t. a. t. i. d. e. r. e. p. i. t.
t. a. b. i. l. e. 2. e. i. u. s. d. e. r. o. n. i. s. n. o. e. s. t. s. u. b. d. i. u. e. r. s. i. s. r. o. n. i. b. u. s. C. o. s. i.
f. i. r. m. a. t. s. q. 2. r. e. p. i. t. a. t. i. u. i. i. l. u. m. i. n. e. p. f. e. c. t. i. o. n. i. n. o. r. e. p. r. e. s. e. n. t. a. t.
a. l. i. u. d. s. e. d. r. e. p. i. t. a. t. i. d. e. c. l. a. r. i. u. s. t. i. i. l. u. m. i. n. e. s. o. l. i. s. q. l. u. n. e. q.
l. i. c. e. t. s. p. e. c. i. e. s. i. o. r. g. a. n. o. f. a. n. t. a. s. t. i. c. o. i. l. u. m. i. n. e. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. a. g. e. n. t. i. s.
c. l. a. r. i. u. s. r. e. p. i. t. e. t. s. i. n. g. u. l. a. r. e. v. t. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. p. o. s. s. i. t. m. e. l. i. u. s. i. l. l. d.
i. n. l. i. g. e. r. e. q. i. l. u. m. i. n. e. p. p. o. s. i. f. a. n. t. a. s. m. a. t. e. n. u. n. q. t. i. n. r. e. p. i. t. a.
b. i. t. o. b. i. e. c. t. u. m. v. l. e. s. u. b. r. o. n. e. v. l. i. p. q. u. o. d. c. u. q. l. u. m. e. n. e. x. e. p. l. u. s.
e. o. p. d. e. n. o. c. t. e. l. u. c. e. t. i. b. u. s. n. o. v. a. l. e. t. s. e. d. c. l. u. d. i. t. o. p. p. o. s. i. t. u. m.
N. a. z. q. u. e. r. o. a. n. e. o. d. e. r. e. p. i. t. a. t. i. u. o. r. e. p. i. t. a. t. i. l. l. a. d. i. u. e. r. s. i. m. o.
d. e. d. e. d. i. e. 2. d. e. n. o. c. t. e. a. n. a. l. i. o. 2. a. l. i. o. r. e. p. r. e. s. e. n. t. a. t. i. u. o. n. o. e. o. d. e.
q. i. l. l. a. t. u. c. r. e. p. r. e. s. e. n. t. a. t. e. r. e. d. e. d. i. c. i. t. d. e. n. o. c. t. e. q. 2. r. e. p. i. t. a.
t. i. u. u. p. r. i. u. s. e. s. t. a. l. i. q. d. i. n. s. e. q. i. t. a. l. i. v. e. l. t. a. l. i. l. u. m. i. n. e. r. e. p. i. t. e. t.
s. i. a. l. i. o. 2. a. l. i. o. r. e. p. i. t. a. t. i. u. o. r. e. p. i. t. a. t. d. i. u. e. r. s. i. a. i. n. o. c. t. e. l. u. c. e. t. i.
b. u. s. p. p. o. s. i. t. u. s. i. d. e. s. i. t. l. u. m. e. n. s. u. e. d. i. u. e. r. s. i. s. A. l. i. q. u. i. b. i. t. i. n.
h. a. t. h. a. c. a. d. d. i. t. i. o. n. e. s. e. d. s. t. a. t. i. m. p. o. s. t. p. d. i. c. t. a. v. b. a. s. u. b. a. l. i. a. 2.
a. l. i. a. r. o. n. e. r. e. p. i. t. a. b. i. l. i. s. h. a. t. s. i. c. c. o. n. f. i. r. m. a. t. u. r. q. l. u. m. e. n. n. o. n.
r. e. p. i. t. a. t. 2. d. u. r. a. t. v. t. r. u. n. q. v. l. q. a. d. n. e. c. v. a. l. e. t. 2.

Item in eadem q. o. n. e. i. e. a. d. e. i. m. p. r. o. b. a. t. i. o. n. e. o. p. i.
n. i. o. n. i. s. p. r. e. c. i. t. a. t. e. s. t. a. t. i. m. p. o. s. t.
secunda rone improbationis q. incipit. 2. ad istud p. m. u. m.
memb. u. arguo. Cui. r. o. n. i. s. v. l. t. i. m. a. v. e. r. b. a. s. u. t. n. o. n. p. o. t. r. e.
p. r. e. s. e. n. t. a. r. e. o. b. i. e. c. t. u. s. u. b. a. l. i. a. r. a. t. i. o. n. e. r. e. p. i. t. a. b. i. l. i. s. A. l. i. q. u. i.
v. o. l. u. n. t. p. o. n. e. r. e. I. t. e. q. u. e. n. o. p. o. t. i. n. i. m. a. g. i. n. a. t. i. u. a. e. s. s. e. a. c. t. i. o.
r. e. s. p. e. c. t. u. o. b. i. e. c. t. i. a. c. t. u. v. l. i. s. s. i. p. o. t. e. s. t. i. b. i. s. p. e. s. r. e. s. p. e. c. t. u. t. a. l.
o. b. i. e. c. t. i. c. u. a. c. t. u. s. s. i. t. q. d. a. s. p. e. c. i. e. s. 2. n. o. n. e. s. t. i. n. t. e. x. t. u.

Preterea in eadem distinctioe 2 eade
q. o. n. e. In decisioe q.
stiois fm met. scoti. q. decisio incipit. Ad q. o. n. e. ergo dico
q. e. s. t. n. e. c. e. s. s. e. p. o. n. e. r. e. i. n. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. s. p. e. c. i. e. A. n. t. e. q. p. o. n. a. t. i. b.
t. e. r. t. i. o. A. u. g. u. q. i. n. c. i. p. i. t. E. x. p. l. i. u. s. e. s. t. t. i. a. d. i. s. t. u. d. s. t. a. t. i. m. p. o. s. t.
i. s. t. a. v. b. a. s. n. i. b. i. l. n. e. e. i. b. i. r. e. p. i. t. a. n. s. i. n. t. e. l. l. i. g. i. b. i. l. e. n. i. s. i. f. a. n. t. a. s. i.
m. a. t. a. t. u. f. m. p. o. n. e. m. i. s. t. a. A. l. i. q. u. i. v. o. l. u. n. t. p. o. n. e. r. e. I. t. e. A. r. i. s. t.
s. o. p. h. y. p. o. n. i. t. q. a. c. q. s. i. t. a. s. c. i. a. r. e. d. u. c. i. t. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. d. e. p. o. t. e. n. t. i. a.
e. e. n. t. i. a. l. i. a. d. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. e. m. q. u. o. q. d. i. n. t. e. l. l. i. g. a. t. p. s. c. i. a. m. n. o. b. i. t. u. s.
s. e. q. u. e. t. e. a. c. t. u. s. q. a. q. u. i. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. e. g. i. t. n. o. f. u. i. t. i. n. p. o. t. e. t. i. a. e. s. s. e. n. t. i. a. l. i.
t. a. l. i. m. a. n. i. f. e. s. t. u. e. s. t. i. g. i. f. q. f. o. r. m. a. p. r. e. c. e. d. e. t. e. a. c. t. u. s. s. p. e. s. i. n. t. e. l. l. i. g. i. b. i. l. e.
p. b. a. t. i. o. t. u. q. 2. f. a. n. t. a. s. m. a. n. o. r. e. d. u. c. i. t. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. d. e. p. o. t. e. n. t. i. a. e. s. s. e. n. t. i. a. l. i. a. d. p. o. t. e. t. i. a. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. e. s. q. a. t. u. c. o. i. s. i. l. l. a. s. c. i. a.
q. d. o. r. h. a. b. i. t. u. s. q. d. i. t. a. t. i. s. p. m. i. o. b. i. e. c. t. i. e. s. s. e. t. i. n. f. a. n. t. a. s. i. a. q. i. b. i.
e. s. s. e. t. o. i. a. s. t. u. s. d. e. e. o. d. e. q. 2. f. m. p. h. y. p. o. m. e. t. a. p. h. i. d. e. z. b. i. t. u. s.
i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. 2. s. c. i. a. 2. m. u. l. t. i. s. a. p. p. z. n. o. e. s. t. d. e. t. e. x. t. u.

Preterea in eadez q. o. n. e. post completam ded-
fionem doctor. statiz post illa ver-
ba. sicut arguitur ex verbis eius. 2. anteq. ponatur re-
sponso ad argumentu. p. n. c. i. p. a. l. e. i. n. o. p. p. m. Que responsio inci-
pit. Ad p. m. u. m. argumentu. p. n. c. i. p. a. l. e. A. l. i. q. u. i. t. e. x. t. u. s. a. n. t. i.
q. u. i. h. a. b. e. t. v. n. a. m. a. d. d. i. t. i. o. n. e. m. s. e. t. s. i. f. i. r. m. a. t. h. o. c. q. 2. h. a. b. i. t.
u. s. s. c. i. e. n. t. i. e. p. e. r. q. u. e. m. r. e. d. u. c. i. t. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. d. e. p. o. t. e. t. i. a. e. s. s. e. n. t. i. a. l. i.
a. d. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. e. m. r. e. s. p. e. c. t. u. a. c. t. u. m. d. e. q. u. i. b. u. s. l. o. q. u. i. t. u. r.
p. h. y. s. s. c. o. d. e. a. n. i. m. a. 2. s. o. p. h. y. s. i. p. r. e. c. e. d. i. t. a. c. t. u. m. i. n. t. e. l. l. i. g. i.
d. i. s. e. d. s. c. i. e. n. t. i. a. q. u. e. e. s. t. h. a. b. i. t. u. s. s. e. q. u. i. t. a. c. t. u. s. q. u. i. a. e. i. s. g. e.
n. e. r. a. t. v. n. d. e. i. l. l. a. s. c. i. e. n. t. i. a. p. r. i. m. a. e. s. t. s. p. e. c. i. e. s. q. u. e. d. a. m. 2. h. a.
b. i. t. u. s. q. 2. n. a. t. a. r. a. d. i. c. a. r. i. 2. f. i. r. m. a. r. i. i. n. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. n. o. t. a. m. e. n.

omnis habitus est species. Et scdm istos nō videt alig
habitus ponendus in intellectu: s. tñ in virtute fantastica
q. scdm quēcūq. modū est obz in aliq. potētia: scōz eun-
dem modū sunt oia q. v. tualr. p. tinent in obo. Igit si obz
vle nō sit p. suū repitatuū in intellectu: s. in v. tute fanta-
stica: oia exp. p. l. i. c. a. n. d. a. 2. e. x. p. l. i. c. a. b. i. l. i. a. d. e. i. l. l. o. o. b. o. e. r. u. n. t. i. b. i.
d. e. z. 2. i. t. a. n. o. e. r. i. t. n. i. s. i. h. a. b. i. t. u. s. f. a. n. t. a. s. t. i. c. u. s. m. a. x. i. m. e. s. i. f. a. n.
t. a. s. m. a. t. a. o. r. d. i. n. a. t. e. c. o. c. u. r. r. a. t. E. t. e. r. i. t. e. x. p. l. i. c. a. s. o. m. n. e. s. v. i. t. a.
t. e. s. s. c. i. b. i. l. e. s. d. e. i. l. l. o. o. b. o. e. r. o. i. s. s. c. i. a. e. r. i. t. i. b. i. f. u. n. d. a. m. e. n. t. a. l. r.
2. p. f. e. c. t. i. o. e. i. u. s. n. o. e. r. i. t. p. f. e. c. t. i. o. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. q. d. e. s. t. c. o. t. r. a. p. h. i.
2. c. u. z. i. l. l. a. s. p. e. s. f. a. n. t. a. s. t. i. c. a. v. t. u. a. l. r. c. o. t. i. n. e. a. t. a. c. t. u. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. l. e. g. i.
q. a. c. t. i. l. l. e. e. r. i. t. i. n. f. a. n. t. a. s. m. a. t. e. N. e. c. m. l. t. i. s. v. t. e. d. e. t. e. x. t. u.

Et in eadem q. o. n. e. vbi doctor respondet ad au-
cto. r. i. t. a. t. e. A. u. g. Q. u. e. a. u. c. t. o. r. i. t. a. s. v. i.
d. e. t. n. e. g. a. r. e. s. p. e. s. E. t. n. i. s. i. o. i. n. c. i. p. i. t. A. d. a. d. d. u. c. i. t. d. e. A. u. g. I. n.
f. i. n. e. r. i. s. t. o. n. i. s. s. u. n. t. i. s. t. a. v. e. r. b. a. a. r. s. i. c. i. n. c. o. r. d. e. m. e. o. d. i. c. o. q.
s. c. i. o. A. l. i. q. u. i. t. e. x. t. u. s. h. a. b. e. t. I. t. e. s. d. e. t. r. i. n. i. z. 7. v. l. s. z. Q. u. i.
l. o. q. u. i. t. d. e. l. u. c. e. i. n. q. u. a. v. i. d. e. t. v. e. r. a. i. p. s. a. i. n. g. r. o. s. t. e. n. d. i. t. v. e. r.
b. u. z. v. e. z. e. e. i. n. t. e. q. u. i. d. e. s. c. i. a. t. u. a. g. i. g. n. i. f. i. c. a. t. q. u. i. d. e. s. c. i. m. u. s. p. i.
c. i. m. b. e. c. i. l. l. e. E. t. s. i. l. i. r. i. u. d. i. c. a. t. s. c. o. t. i. s. t. e. n. o. e. s. s. e. d. e. t. e. x. t. u.

Item in tertia distinctioe. p. m. i. n. i. a. z. p. o. s. t. q. o.
n. e. p. d. c. a. m. In q. r. e. b. a. t. U. t. r. u.
i. n. p. r. e. i. n. t. e. l. l. e. c. t. i. u. a. p. p. e. s. u. m. p. t. a. s. i. t. m. e. m. o. r. i. a. A. b. a. l. i. g. u. b. u. s.
p. o. n. u. n. t. a. l. i. e. d. u. e. q. o. n. e. s. i. m. e. d. i. g. r. e. s. e. q. u. e. n. t. e. s. i. l. l. a. m. Q. u. a.
r. u. p. r. i. m. a. e. s. t. U. t. r. u. m. m. e. m. o. r. i. a. i. n. t. e. l. l. e. c. t. i. u. a. s. i. t. p. r. e. s. e. r. u. a. t. i. u. a. s. p. e.
c. i. e. i. n. t. e. l. l. i. g. i. b. i. l. i. s. c. e. s. s. a. n. t. e. a. c. t. u. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. d. i. v. i. d. e. t. q. n. o. q. i.
s. i. c. o. n. s. e. r. u. a. r. e. t. v. n. a. z. s. p. e. m. p. a. r. i. r. o. n. e. 2. a. l. i. a. z. s. p. e. m. a. l. t. e. r. i.
o. b. i. e. c. t. i. s. i. c. m. u. l. t. a. s. s. i. m. u. l. v. n. i. s. e. s. t. f. a. l. s. u. m. s. 2. a. n. i. s. p. b. o. f. a. l.
s. t. a. t. i. s. p. r. i. s. t. i. s. q. 2. n. o. e. s. t. n. i. s. i. f. a. d. a. z. c. o. n. f. i. g. u. r. a. t. i. o. i. n. t. e. l. l. i. g. i. b. i. l. i. s.
i. n. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. i. n. c. o. r. p. o. r. a. l. i. b. u. s. e. s. t. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e. i. d. e. z. c. o. r. p. u. s.
f. i. g. u. r. a. r. i. d. i. u. e. r. s. i. s. f. i. g. u. r. i. s. q. s. i. l. i. r. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. s. t. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s.
s. i. m. u. l. s. i. c. c. o. n. f. i. g. u. r. a. t. i. o. d. i. u. e. r. s. i. s. o. b. i. e. c. t. i. s. p. d. i. u. e. r. s. a. s. s. p. e. s. 2. b. e. c.
e. s. t. r. o. a. l. i. g. a. c. e. l. i. s. S. c. o. d. o. s. i. c. o. i. s. q. u. a. l. i. t. a. s. d. i. s. p. o. n. e. s. i. n. t. e. l. l. i. m.
a. d. o. p. a. n. d. u. s. v. e. l. a. d. o. p. a. t. i. o. n. e. m. 2. m. a. n. s. u. a. i. n. e. o. e. s. t. h. a. b. i. t.
i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. a. l. i. s. s. p. e. s. e. s. t. q. u. a. l. i. t. a. s. q. d. a. m. d. i. s. p. o. n. e. s. i. n. t. e. l. l. i. m.
a. d. o. p. a. t. i. o. n. e. m. m. a. n. s. u. a. z. i. g. i. f. s. i. m. a. n. s. u. a. p. o. s. t. a. c. t. u. s. i. n. t. e. l.
l. i. g. e. d. i. s. e. g. u. r. q. e. s. s. z. b. a. b. u. s. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. i. n. t. e. l. l. i. g. e. d. i. s. e. s. t. f. a. l. s. u. s.
q. i. s. p. e. s. i. n. t. e. l. l. i. g. i. b. i. l. i. s. p. r. e. c. e. d. i. t. a. c. t. u. s. n. a. t. u. r. e. t. b. i. t. u. s. s. e. q. u. i. t. n. a.
g. e. n. e. r. a. t. e. x. a. c. t. i. b. u. s. q. 2. c. l. o. r. r. a. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. e. s. t. i. n. p. o. t. e. t. i. a.
a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. i. n. o. n. n. i. s. i. q. u. a. n. d. o. h. z. s. p. e. m. i. n. t. e. l. l. i. g. i. b. i. l. e. z. p. a.
t. e. r. e. x. p. h. i. l. o. s. o. p. h. o. z. d. e. a. n. i. m. a. 2. s. o. p. h. y. s. i. C. i. c. e. s. t. v. n. a.
o. p. i. n. i. o. q. u. o. p. o. n. i. t. A. u. i. c. e. 6. n. a. l. i. u. m. p. r. e. s. c. 6. v. l. 7. q. i. p.

Species sensus minus idiget extrinsecis operationes suas. hoc est perfectio in eo. pbatur etiam ex alio: qz omne illud qd arguit idendentia est perfectio: sed habere spem z nō itneri vel actu intelligere arguit qz intellectus nō dependet ab actu intelligendi. qz. Aliq adducunt vna rōnē ad ppositum que magi congruetia est qz rō. z est alia. vniuersusqz permanētia attendit p nō nobilitatez vel ex parte nobilitatis illius qd recipit sine recipientis. nam omne quod recipit: recipit per modum rei recipientis: nō per modum rei recepte. cum igitur species sit res nobilis z recipiat in intellectu q est icorruptibilis. ipsa manebit actu non manente. Respō deo. nō valet. naz actus est res nobilior qz species z recipitur in intellectu. ergo manet in intellectu nō manente

Ad qōnem

Non sequitur. igit dōm: qz manet spēs in memoria actu intelligendi nō manente. cui rō est: qz vt habet rō de anima. intellectus in qtu intellectus potest esse sapiēs de se: sed de se nullo modo est sapiēs de aliquo obiecto nisi qm esset sibi pfectus in rōne cognoscibilis: s3 hoc nō cōtingit nisi per spēm intelligibilem. S3 tūc restat vna difficultas: cu3 ex quo h3 spēm in qua relucet obm: quare in actu intelligendi op3 intellectus conuertit ad fantasmata: qz oportet ad conuertit dīc philosophus 3: de aia. dīc enī qz quicquid intelligimus necesse est siml fantasmata speculari. hoc etia3 ostendunt experientia. alias lo so organo fantasie posset esse intellectus in actu reob intelligendi ex quo species habuiss3. cuius dū videt. Ad hoc respondēt qdam qz p tanto op3 fieri cōuersionem ad fantasmata: qz ppter obm intellectus cōiūcti est quiditas rei mālīs. que nō est nisi in hoc singulari vel in illo. deo nō cognoscitur perfecte nisi exis in hoc vel in illo particulari vel singulari. singulari aut ē fantasma: ideo qz ad hoc qz intellectus intelligat obm suū qz cōuertat se ad fantasma: vt speculet nām vlem exiētē in particulari. S3 bec rō nulla est: qz aut cognouit pmo singulare: vel vlc: nō singulare: qz tū cognouit singulare p reflexionē fm eos. si vlc. tūc arguo sic. nūq3 s3 totam suā idifferētiā pōt vlc cognosci in iseriori: nec tanq3 in obno nec tāq3 in repitatio. S3. Dato qz verū eēt qz qditas rei mālīs eēt ppter obm intellectus cōiūcti: qd tamē falsum est: vt supra est ostēsus. tamē rō sua non est vera. nam fm suam rōnem angelus cu3 cognoscat pfecte qditatē rei mālīs: op3 ipsam aspiciat in fantasmate. qd est falsus. S3. Species angeli siue qditas angelica nō minus existit i supposito sue spēi qz qditas rei mālīs in idiuuio eius. si angelus nō abstrahit nullo: intelligit qditatē sue spēi sub rōne vltis. s3 qditas non existat nisi in supposito vlt singulari: potest tamē intelligi ab intellectu nō intelligēdo qz existat in eo: z sic falsus est: qd assumit. s3. qz nō possit intelligi qditas nisi exis i singulari intelligat: nō enī est de rōne qditatē vt qditas est qz in singulari existat non nisi in eo existat realit. S3 dicendū: qz duplex est necessitas cōuersionis intellectus ad fantasmata. vna est pformitas actionū potentie intellectue z fantasie: qz qd intelligimus in vlt illud idem fantasmatur i suo singulari: z siml nēcio: ex quo accidit qz ipedita operatiōe fantasie ipedit intellectus: sic simul operatio sensus cōis z particularis: z ipedita operatione sensus particularis: ipeditur opō sensus cōis. Cū ad cām scōam vel necessitantem est intelligēdum qz species intelligibilis abstrahit a fantasmate: vt actu p ipsum fantasmatur obm particulare fantasie. anteq3 igit intellectus habeat spēm nēcio op3 ipsum cōuerti ad fantasmata: sic ppter passiuum cōuertit ad suū ppter actiuū a quo simul z ab intellectu agēte recipit spēm intelligibilem: z si

ea h3 recipit itēssionem actus: qz clarius videt obm. stan te enī voluntate ad hoc z fantasia nō fatigata quāto ipsa est magis in actu ordinato intellectus itēssus videt obm suum ppter. Sed dices. si actus est intensior quāto ppter fantasia est i actu. qz videt qz nō habeat terminū. cuius falsitas p3 in pma. Cū dōm qz gūaliter in his que suscipiunt magis z minus: sic in habētibus qlibet actus auget bitum vel saltem ille actus vltimū cōtinet ipm generatum. vñ aquā calā nō facit calidiorē modicus qz vel modicus calor: puta tepidum: puta calor qz virtute est talis. si autē forme tales habēt terminū nō amplius illi actus itendūt bitum: ita est in pposito. Ad argumētū ppter dōm: qz sunt ibi plures sit. Ad ppter nem dōm: qz fm philosophus 7: metaph. 2. cōmetatorē ea que ppter nem habēt in re nō habēt opp. in mēte. naz spēs cōparior simul sunt in anima. cū tamē dū simul esse nō possint in eodēz subo possunt tamē aliquat esse idem in esse cognō. nam vñum est rō cognoscēdi alterum: sic rectus est index sui z obliqui. pmo de aia. Cū dōm dicitur. qz illa spēs dū z est habitus. non tamē eiusdem rōnis cum illo qz per actus acquiritur. nam ex actibus non acquiritur nisi habitus ad actus cōmunes. nūq3 tamen per illam habilitatē fit obiectum in intellectu pfectus. per habitum autēz qz est species sit ppter. Secunda questio est qz que sequitur.

Queritur

vtz i itellu nro sit noticia genita vel pducta. arguo qz si actiois si ē actio vt terminus. nec passiois ē passio. s3 ppter. s3 noticia ē actio vt passio. g ipsa nō est genita vel pducta: qz hoc esset alia passioe vel actio: ita esset terminus actionis vel passiois: miorēz pbo sic. noticia est actus secundus: sed omnis actus secundus est actio vel passio. g. Secūdo sic. nullus entis consistit precise in fieri z successione nisi ē actio vel passio. noticia nō est permanētium. g. 3. Tercio sic. philosophus 9: metaph. 2. distinguit actionē immanentem z trāseuntē: sed noticia est operatio immanens. g. est actio qz cōtinetur sub vna specie actionis. i. immanētis. Cū cūdo sic ad pncipale. Augu. 4. super Hen. cap. 8: dicit. qz aer presente lumine nō est factus lucidus: sed sit qz si factus esset lucidus z nō fieret. absente corpore lumine so maneret lucidus. ex his habet qz illud qd factum est itranee z de se manet: sed illa noticia nō manet. g. nō est facta nec est genita. Cū Tercio sic. philosophus 7: metaph. 2. pbat qz forme nō est generatio. sed tātum compositi: s3 noticia nō dīc compositum sed tātum formam. ergo 3. Cūtra. Augu. 9: de trini. ca. 12: vel 3. Ligde tenendū est qz omnino res quācūqz cognoscimus cōgenerat in nobis noticiam sui. ab vtroq3 enī noticia paritur z a cognoscēte z a cognito z aliqutulum ifra partum mēris an recedit appetitus quidam quo id quod nosse volumus querendo z inueniendo nascitur proles noticia ipsa.

Hic sunt

tres breues qōnes. p. cuiusmodi entitas sit itellio z volitio z h3 opōnes immanentes. Cū dōm intelligēdū qz vt ex diuisione entis p3: nō sunt sube: qz intellectio adest z abest ppter subī corruptiones: nec qditas: qz nō est nisi in corporibus vel i plurib3 realiter distinctis vt numerus: nec sunt habitus: nec positio nec qm: nec vbi: qz dīcū bīmdines ad corpora vel sunt passiones corporaliū: nec aliqd aliorūz vt actio: vel passio: aut relatio. ergo qualitas. quod autem dico de intellectioe p3 i dico de volitioe vltioe autē: sic de alijs operatiōibus immanētibus. Cū pmo pbo. qz nō sit relatio nec actio nec passio. qz operatio immanens est vltima pfectio nāe absolute operatiōis: sed nulla relatio actio vt passio z h3. g. 3. tamē bñ pōt ipotare relonez. mior p3. qz vltima pfectio nature nō sit relō. relō enī perfectio

nem nō ipotat itēssum h3: qz vltima perfectio esset relatio repugnātia3 includit: nec est actio: qz actio nō perficit agēte sed passum. Cū dōm actiois est aliquis terminus realis. hic aut ppter itellectionēz nō est aliquis terminus: nec est passio: qz iā tūc eēt vltima pfectio: qre 3. S3 pbo ppter spālter de quol3. pmo qz itellectio nō sit relō sic. Augu. 7: de tri. cap. 3. ois eētia que relatiue dīc est aliqd excepto eo qd relatiue dīc 3. Sed itellectio subest relōne: qz dīc relatiue ad obm: sic enī scia referat ad scibile vt mēsuratum ad mēsuram. S3 metaph. ita et itellectio. g. 3. 2. z absolutū suū siue positū suū nō est relō. Cū aut nō sit actio vel passio pbo sic. actio z passio sunt alicuius termini accipientis esse per ipsas: s3 operationes immanētes sunt vltimi termini qbus nib3 accipit esse. non aia nec obm: nec enī obm accipit esse per ipsas. Cū si dicas. qz cum per actus habitus gnāt: bitus est terminus dictarū operationū: z sunt actio vel passio. Cū dōm: qz dicta responsio magis est ad oppo. naz qd nō est forma actiua nō est pncipiū formale inducēdi aliquā formam: sed per operatiōes immanētes inducēdi habitus est aliqua forma. g. operatiōes immanētes nō sunt relatio actio vel passio. actus g. qz virtualitē continent habitum ipm gnāt z itendunt. Cū dōm argumētū tamē 3 sit ad oppo. dōm: qz actio illa que ppter est ad terminus nō potest itelligi sine termino: s3 opatiōes h3 possunt itelligi sine habitu z esse: vt p3 in habentibus bitum iten sissimus vt in bonis. g. ppter nō dī terminus quasi itrinsecus: sed quasi ppter z accīdalis. Cū g. h3 opatiōes aliqd sint. z pbatū est qz nō sūt suba nec relō nec actio aut passio neq3 qditas vel alqd extrinsecus aduenientū: relinquit qz sint in genere qditatē. z cōstat qz nō sunt in 3. vt 4. speie: qz talia solum sunt corporalia: nec in 2. qz illa sunt nālis potentia vel ipotentia. Sunt g. in pma in qua credo est ois pfectio substantie spūalis: que nō est deus: vel que nō est de eius suba. g. qditates. Cūtra questio est. an ad h3 opatiōes sit aliqua per se mutatio. z est dicendum breuiter qz sic. qz p3. nā fm philosophū 6: ppter. mutari est alr se dīc nunc qz ppter: s3 intellectus actu itelligens se h3 alr nūc qz ppter. vere est mutatio per se. est ergo ppter mutatio ad h3 opatiōes terminat. Cūtra questio est. an h3 opatiōes sit pductio vel gnatio. vbi itelligēdū fm ppter 7: metaph. forma p se nō gnātur s3 compositū tam in gnōne subali qz fm qd. z sua rō est. qz omne qd fit. sit ex mā tanq3 ex eo qd est ps ipsius qd fit. cū igit mā nō sit pars nisi cōpositi gnatio p se solius erit cōpositi. Cūtra. S3 gnatio cū sit via de nō esse ad esse illi p se est gnō: cuius per se est eē. cōpositi aut siue suppositi p se est eē. g. 3. Cū dōm g. intentionē pbi qd per se gnatur est diuissibile in duo. s3 in mām z formā. Et iō dixerūt qdam qz forma accīdalis h3 suū potēiale ex quo fit: z suūz formale tanq3 itrinseca sui generis: qd nō videt: qz accīdalia nō habent mām ex qua: s3 in qua: nec est ad itentionē pbi qz ipse itelligit qz compositū in gnōne p accīdā se generatur. cōpositus dico ex subo z accīdā: sic sua exempla ostendunt. z rō sua est: qd generat ex eo generat qd ppter existebat. g. dōm qz si noticia possit esse terminus mutationis. nō tamē generat nec pducit: s3 per se itellectus nō censens vel potius homo nō censens: qz actiones sunt suppositi: qre 3. Cūtra B arguo qz intellectus nō censens nō per se generat. qz nō est ens per se: s3 p accīdā. g. nō est per se terminus gnōis. Cūtra notitia est p se terminus pductiois: qz mutationis. s3 omne tale pducit. g. notitia pducit z generat. Cū dōm dōm: qz ens 3. g. qz p accīdēs est simplr per accīdēs: z 3. g. qd. sic homo mortuus ē homo fm qd. simplr aut dī homo mortuus. gnō g. simplr est in substantia: s3 quid vero in accidentib3. pti

mo de gnōne. generatio g. entis per accīdēs z fm quid est generatio simplr per accīdēs z fm qd. Cū dōm dōm qd est terminus alteratiōis est z mutatiōis. terminus at alteratiōis est forma: z s3 mutatiōis: nō tamē pductiois. vbi itelligēdū qz mutatio est per se mutabilis. alteratio alterabilis: z motus mobilis. illud aut dī. ppter al. terari z mutari qd de nō tali fit tale: pura: de non albo al. bum. de nō nōscēte nōscēte. forma g. qua fit tale. ppter est terminus mutationis: nō tamē mutat: sed tū mutabile mutatur. pductio aut ppter est solius termini cui per pductionē acquirat esse. cū g. forma que est mutatiōis terminus nō habeat esse. ppter: s3 sit illud quo cōpositus h3 esse: ideo ipsa nō dīc. pducit nec ē terminus pductiois s3 tū cōpositum. siue illud cōpositum sit ens per se siue per accīdēs. z h3 differentia p3. qz de termino vel de forma dīc qz mutet vel alteret: s3 est terminus mutationis tū. de termino aut gnōis z mutationis dīc qz ē generatus z pductus siue generat z pducit. Cūtra his corollarie pōt cōcludi qz itelligere z velle in deo nō sunt actus pductiui: nec per ppter pncipia actuum notionalū qui sunt generare z spirare. itelligere enī z velle in deo actus opatiui sunt: qbus ipse beatus qz perficit. nō aut sūt pductiui: ex quo p3 qz nec noticia simplex nec amor simplex aut rōnes pductiue: siue qbus pstone pducunt: vt qdam dīc. z superius est iprobatur. vnde itelligere z velle in nobis nō sunt actiones vel passionē: vt dōm est dicere aut siue itellectionem pducere z spirare seu amorē elicere sunt actiōes in nobis z de genere actiōis: vel quasi de genere actiōis. qre 3.

Ad argumenta

principalia. Cū dōm dōm: qz maior ē vera: minor ē falsa. ad euidētiā aut eius z argumētūz qbus ipsa mior pbat: itelligēdū qz actio ppter sumpta tres h3 ppietas. vna est qz est in cōtinuo fieri. eque enī dependet ab agēte in scō z vltimo itanti et in pmo: imo in quolibet qtu durat. Cūtra ppietas est. qz est circa aliquem terminū in quo est vt subo: naz actio nō est in agente: s3 in passio. Cūtra ppietas est. qz est circa aliquē terminū ad quē terminat: g. esse accipit per eaz. idem itelligit de passione. opatiōes g. immanentes assimilant actioni z passioni in p3 cōditione z scō. nō aut in 3. que est cōpletua. Cūtra argumētūz g. ppter quo pducta minor p3 batur. concedo qz est actus scōs. nego tamē qz ois actus secundus sit actio vel passio. imo est qualitas. Cūtra scōs dōm: qz assimilat in scōa cōditione: vñ lumen. z si sit etiā cōtinue: nō tamē est actio sed actionis terminus. Cūtra dōm: qz diuissio actionis qdam est immanens: qdaz trāsiens. vñ: est equiuoci siue vocis in sua significata. Alio: vñuoci siue generi i suas spēs. si enī accipiat actio transiens z opatio immanēs que est itelligere velle videre z h3: significata sunt vñus vocis tū. s. actiōis z nulli vñuoci. si aut dicat actio qdam est trāsiens qdam immanens: vt elicito itellectiōis que immanet sic z ipsa intellectio: tūc est diuissio vñuoci in suas spēs. Cūtra 2. pncipale dōm: qz nō itendit Aug. negare lumen esse vt fieri ab agēte z factū esse simul: s3 non pmanet sine presentia agētis: sic nec creatura rōnalis cōseruatur in grā sine diuina presentia: naz ad hoc ipse eam inducit. Cūtra 3. p3 per predicta in tertia qōne: qre 3. Cūtra ppter due qōnes nō pntinent ad ppter sniariū. Qz doctor tanq3 imperitinentes declarat eas in reportationibus. Ideo nō sunt annumerande in pmo sniariū.

In eadem

distinctione qōne illa que scipit. 2. qz rō de noticia genita que sit cā gignēs vel rō gignendi eam. Post ppter argumētū deductionem z ppter illa verba. Et ita sine obō qd est falsum. ponit ab

aliquibus una additio que incipit. Confirmat rō ex scō de
aia. sensibilis & sensus est vnus act⁹. puta sonario et audi
tio est idē actus. ḡ a simili morio actiua obi. & motio pas
siua intellectus que est intellectio est idē act⁹. ḡ intellectio
est ab obo. Qd̄ erat apud multos nō ponit in textu.

In eadem et qōne post deductionē scōi argumē
ti in oppo^m postilla vba. De plurib⁹
spēbus spālissimis nō pōt ee vna scia. ponit a gbusdā. p/
batur et idē per ph3 p eth. vbi vult qd itelligere ē ppria
opatio hōis f3 qd bō. vni⁹ aut sp3 est opatio vna f3 sp3.
A gbusdā⁹ nō ponit. Tñ d3 poni: q2 est de textu.

In eadem etiā qōne post deductionē totius op/ niois prepositiui. Que deductio inci/ pit. In hac qōne est vna opī. Anq̄ ponat scōz opioner/ q̄ est gofferdi que opio icipit. ¶ Alia est opio que totali/ ter rē. statī post illa vba vltima q̄ ipm necio regre/ nisi ponēdo. s. genera cāruz. Quidā ponūt hoc nō ēē de tex. Spāl̄r ēr illud de excitatiōe nō videt valere. quero enī qd̄ sit excitari. si aliqd̄ causare in intellectuā potentia. q̄ obz aliqd̄ cāt anq̄ intellectiua de se agar. ḡ intellectiua nō est tota causa p̄ma respectu cuiusq̄ in se cāt: s; etiā obz si excitare nō sit aliqd̄ causare in potētia intellectiua non aliter se habet in se post excitationem q̄ ante: ita non magis excitatur nunc q̄ prius.

In eadem et quoniam et eodem loco pallegato antequam ponatur preceptum opio goss. que incipit. **Est opio** post illud prenotatum. Spaliter etiam illud de excitatione. Aliq. ponit ymag. additione longa que sic incipit. Nec tamen concluderet simili modo ut videtur actione voluntatis. Unde ad ipsas rñderi potest quod quoniam aliquae forme habent eentiale ordinem. ita quod una recipitur mediante altera in eodem siue sit nã siue potetia et hoc siue ab eodem agente siue ab alio. Dato et quod neutra sit nã accipienda altera. nũ. quod scda potest iduci ab agente in suo receptiuo nisi pma sit prius inducta. Exemplum de volitione et delectatione ponendo illa esse diuersa realiter. nũ. quod 2º recipitur nisi prius 1º recipiatur. cum tamẽ scda habeat eam actiuã nã. lã. pcedere et anteqũ sit volitio et in hõ ordinatio. negat maior. sũ. de spẽ intelligibili ad intellectionẽ ponẽdo spẽm intelligibile nõ esse cã effectiuã nec receptiuã intellectõis. Sũ. de lumie et si nõ sit actiuũ neq. receptiuũ respẽu spẽi coloris. Aliter dñ quãdodũq. aliqua formã recipi in suo potetiali de necessitate p̃cipit aliã formã recipi in suo receptiuo falsa est illa maior. agens pfectũ apporximatũ passo et nõ ipeditũ potest agere. intelligẽdo de potetia prima. Et B siue receptiuũ forme p̃oris sit eadẽ potetia cuius receptiuo forme posterioris. Exemplũ. volitio et delectatio in voluntate siue sint eadẽ realiter. Exemplũ. in aia intellectio et volitio ponendo totã voluntatẽ actiuã respẽu velle siue i eodẽ supposito recipiatur. nõ in yna nã nec potetia. Exemplũ de fantasmatẽ et intellectõis. si neq. spẽs intelligibilis et actio toto deĩ intellectui siue in alio et alio supposito recipiatur forma p̃or et posterior. Exemplũ. lumẽ in aere et in aq. a sole. Nec hic saluat ppositio quod forma p̃or sit actiuã respẽu posterioris vel nõ recipiẽdĩ sit lumẽ in medio respẽu spẽi coloris. quod si in talib. instẽt nihil valet instantia. quod ibi actiuũ p̃imũ deficeret vel passiuũ p̃imũ. In quatuor autẽ instantijs positis neutra conditio accidit. Nã nec volitio eã actiuã delectatõis. s. obz. nec receptiuã. s. voluntas sic in alijs s. illas opiones. Nec est dñm. quod maior illa eã vera nisi ab eodẽ agẽte sint duo effect. neq. fm ordinẽ pducibiles. quod it nõ est vã. si nẽcio est ordo iter formas a diuersis agentib. inducibiles. sic p. in instantijs positis vltiter. quod quẽcũq. forma ad B vt recipiatur in suo passiuo recipit aliã pũ recipi in quocũq. Nũ. quod actiuũ forme 2º est i potetia accẽtali ad agẽdũ in receptiuũ illi. nisi for

ma pōr ias sit inducta. q̄ pōt dici q̄ p̄stanti p̄ quo est cau
sabilis nō depēdet ab alijs. qz nō est cābilis nisi nāliter
post aliā q̄ r̄igiti. Igr̄ forma posteriori quo ad fieri de
pendet essentialiter ab alio q̄ a suis per se causis in fieri
q̄ sunt agēs t̄nā. Cōcedi pōt igr̄ hec p̄clo. q̄ p̄us cētia
liter nō t̄n̄ puenit eē vt effect⁹ sit s; etiā posterius. p; in
tractatu de p̄mo p̄ncipio. Tamen non p̄babit si nega
tur nisi ostēdāz p̄oritas alterius forme velut actiue re
p̄ctu z vel resp̄cū rōnis recipiendi v̄l vt effect⁹ p̄pingo
ris cause cōi vel cāe nēcio p̄us cānti: nō est de textu.

In eadem .q. z in iprobatioe p̄dicte opi. q̄ incipit alia est opi. statim post deductionē p̄ rōnis z illa opi. q̄ rō incipit itell's agēs f̄z eū nihil cāt ime diate post illa v̄ba. Int̄ electie ptis tā itellectionū q̄ volitionū. Quidā ponit in ter. Juxta scōas rōnē z godfreduz. videt̄ ipm quō aial fantasia absq̄ sensatiōe exte riori. qd̄ n̄ ibi moēt organū ad actū. Nihil certe videt̄ ibi distinctū subo nisi ponat memoriā sensitiuaz in alio organo a fantasia: z illā mouere fantasia ad imaginādū. z nō est de ter. z durat vsq̄ ad scōas rōnē z illas opi. q̄ z rō incipit. Itē scōo ex illa opi. sequit̄.

Item in eadem .q. in iprobatioe scōe opionis
pallegate. q̄ iprobatio icipit.
Cōtra illā opionē itē s̄ agens scōs cā post deductio-
nē ante rōnis opionē illā. q̄ rō icipit. Itē quō itellect⁹
discurret syllogizādo. post illa v̄ba. fantasinata occurrē-
tia cānt oēm discursum. Et añq̄ ponat⁹ rō q̄ icipit. Itē
quō causabunt itentioēs. alio volūt ponere B. s̄. firma-
tur. q̄ itell⁹ p̄ferat. a. ad b. s̄. talē birudine q̄lis est ipō-
rū ex nā rei nō cāt relōnes rōnis. q̄ta qñ cōparat ea vt
p̄ia vt d̄ia vt totū z p̄ez z b. s̄. sola illa collatioe catur
relo rōnis. q̄ nec i cē nec in cognosci cōsequitur extrema
ex natura eozum. q̄ extrema non sunt causa illius actus
collatiui nō d̄z p̄on. q̄ nō est de textu.

¶ Scđo q̄ro de noticia genita. Angelū posse
h̄re nouam intellectionē est mere creditum.

Hoc nō euadit. nullū enim creditū repugnat
 Ex isto autē pñ: neq̃ agēs pñ: sūnt difficta subo: se
 quī q̃ itelln nō pōt hñe ex se aliqua itelleq̃nē actiū
 q̃ si oppo^o hui⁹ pñ: sūnt ex creditū: pñ: illud ex quo seq̃
 illa pñ: est falsa. B magis pñ: de velle. cōstat enī q̃ pñ:
 velle malū angel⁹ imēdiate nō hūit. **Hoc** pñ: q̃ ibi agēs
 fuit indistinctū subo a passo. Tercio seq̃tur q̃ nō oñ
 nere aliq̃e habitū in itellectu: q̃ ad ordinate itelligen
 dum regitur ⁊ sufficit fm istā opi. q̃ fantasmatata ordia
 te occurrāt: q̃ occurrētia ordiate mouēt itelln: s; q̃ ipsa
 ordiate occurrāt nō pōt fieri p habitū in itellectu: q̃ nō
 bil in passo dat mouēti ordinate moueri aut saltes p ha
 bitū in fantasia pñt ordinate occurrere abiq̃ oī bitū in
 itellectu. **g̃ 2c.** ¶ Cōfirmat: q̃ iō fm istos negat bitū
 in volūtate: q̃ ipsa facilt mouet cōformiter itellectu. **g̃**
 a sili cū mouet itellectus a fantasmatatib⁹ co mō quo oc
 currūt suffic bit⁹ i fantasia ad B q̃ ordiate occurrāt. hec
 tria argumēta pōdero. ¶ Et ut alia arg^{ta} ⁊ eos sicut pño

Preterea in ea. ^{q. recitata p̄dca opi. ⁊ iprobo}
^{sa doctor subtilis ponit 3^{am}}
 est hērici p̄tinentē duas opi. vñā retrā. tātem. ⁊ aliā re
 tractatā. q̄ opi. 3ª hērici icipit. 3ª opi. ponit q̄ itelligibile
 in iprobatioē illi⁹ opi. q̄ iprobatio icipit. Cōtra neutra t
 laz opi. 3n illa p̄ricula. Opi. ēt retractās. imēdiate poss
 illa v̄ba. Ut spēs quā ipsi negāt multi ponūt. C^o B^o non
 est bitus nec aci⁹ nec spēs: s̄ qdā q̄rtū. C^o Cōtra. Quia

hoc statim videat̃ icōueniens. tñ arguit̃ sic. s̃t illud 4^m
tūc sic. Aut sine illo a. est in intellectu tota ṽtus actiua r̃
spectu intellectiōis h̃s. aut nō. Si sic. ḡ sine illo pōt̃ itel̃
in hanc itellectionē. ⁊ ita ī determinat̃ ēz oēm requisit̃
qz bec vt h̃ ē determinatissima. ⁊ ita a. ppter nihil erit ñ
cessariuz. Si nō. ḡ dat a. ṽtutem actiua vel totā vel p̃tiā
lē ipsi intellectui. ⁊ ita actiō nō erit ab itra vt a totali p̃i
actiua. Et nō est de actiua. ⁊ durat vsqz ibi. Itē in cāis.

In eadem qñe in rñssione ad argumēta opionē
goffredi q̄ fuit sc̄da post rñssione oīur
rōnū illius. anteq̄ rñdeat non ad argumēta: sed ad fun
damenta henrici. q̄ res pōssio icipit. p̄ 30 3ª opione 2 q̄
ta: imediate post illa verba. Ad pbandum neciūz q̄
lignūz nō calefaciet se. Quidā pōnūt vnā additōnē. qu
icipit. Ad rēssōsionem acbillis videt feg q̄ lignū non
calefaciet se nisi p̄sente alio sine quo nō: sicut ē et vo
luntas nō volificat se nisi p̄sente obiecto per cognitiōem.
C Si etiā dicas q̄ semp calefacit alterū qui habet vī
tez calefaciendi. **C** Rñdetur q̄ p̄us calefaciet se q̄ ali
ud. 7 hoc p̄mū nō est nisi p̄sente causa sine qua nō. ve
forte nūq̄z calefacit aliud: sicut nec voluntas volifica
aliā voluntatē. Nāz cōcesso q̄ aliqua actio de gener
actionis sit immanens. dicetur q̄ quelibz vī q̄lter non
Aliter ad achillem. q̄ p̄sentiūz diuersis lignis: ignibz
similiter dispositis oīa calefiunt p̄sente eodem obiecto. diuer
sis voluntatibz nō oēs similiter volificantur. iz 2 trini
ca: 6^a Aug. igif hic agit ignis 7 non ibi obm: qz tunc equ
ageret in omnes volūtates. **C** Contra hoc istatur: quia
si volūtates non similt patiunt p̄sente causa sine qua
non. hoc est: qz ager hōtē per te. lignū p̄sente causa si
ne qua nō agit nālter. Itz pbatur hic q̄ ignis sit cā hic
aliter q̄ sine qua nō. 3^a op̄ tñ lignum est nāle: volūtates
vero nō. Tercio mō ad achillē q̄ q̄cquid patitur ab ali
quo patitur. verbi grā. aliquid nō potest a se pati. opz po
nere q̄ patiat ab alio. 7 vbi non potest ab alio opz pone
re q̄ a se. Voluntas nō p̄t pati ab alio nō loquendo de
deo. tum qz tunc volitio nō esset in potestate eius. tūz qz
tūc aliquod aliud mouēs eodez modo se hñs 7 respectu
eiusdē passi posset idifferēter in vtrūqz oppositoz. qz vo
luntas p̄t velle 7 nolle eodē modo p̄sentalum. Itaqz
neciūz cōt attribuere volūtati p̄ncipalz motionem sui ad
velle: qz ip̄a sola hz idifferētiā in agendo idifferētiā
p̄portionatā sibi: 7 rōne passi. est enī receptiuūz q̄litarū
disparatarū 7 2ª rñs qz etiā quarūz aliq̄ itēfa facta corūz
pit ip̄m: nec hz p̄ncipia tot vniūoca. p̄s etiāz: qz nihil vni
uoce mouet se. nec vnum p̄ncipiūz vniūociūz: qz quō effz
ita illimitatū nisi dicēdo quodl3 possē in oēs qualitates
susceptibiles in ipso etiam corruptiuas sui. in voluntate
q̄libz in q̄ potest est operatio eius 7 aliqualis p̄fectio
Et nō est de textu.

Quinte dist. qōnis scōe.
Quasi mām respēū gnōnis fili.

Item ad idem filiū esse de sub̃a patris nēcio
regit̃ur ad banc gnōnes q̃tū
ad ex̃itiā realē gnōnis: s; ad istā ex̃itiā nō nēcio regir̃
sub̃a; patris eē q̃si mām. g̃ rē. p3 mār. p Aug. 3. Adar̃
minū. nullo mō ṽz dei filiū cogitatis si hūc eē de sub̃
stantia p̃ris negatis. pbatur mior. nullū ens p̃cise rōnis
nēcio realr̃ ad banc gnōnē vt ex̃ites sub̃a; p̃ris esse qua
si mām p̃cise dīc ens rōnis circa sub̃am. aliq̃n circūfcri
pta negociatiōe intellectus erit ex se q̃si mā. g̃ vel mā rea
liter vel s̃istitudo realis ad māz. Itē nībil puenit illi eēn
tī in quo māz distinguī a forma: s; q̃libet pueniēs sibi
vel est p̃pūi forme vel cōe. g̃ in nullo erit ita q̃si mā: s;
q̃si forma. añs p3. q̃ eē idē in gnānte r̃ genito nō est pro

priu mae: imo aia est eadē in corde gnānte ⁊ parte geni-
 ta. mā nūq̃ est eadē in causatis: q̃ sufficiēter actuatur p
 ōnicā formā, in ppagante mā geniti fuit aliqd: s̃ nō fuit
 mā sub forma ppagantis: nō enī q̃ eadē est mā genera-
 ti ⁊ corrupti: iō ē eadē gnāntis ⁊ genis. Itēz icōpossibilia
 simplr nō possunt esse actus simplr eiusdēz: bene tñ pōt
 eē idē actus icōpossibiliū sicut aia prius organiciariū. hoc
 ⁊ relonē accētis essentie. Itē illa rō que in 3ª dubitatiōe
 in fine q̃ ppositus diceret realr fm id finitū suba. fm
 dinitatē parer est filius filio tamē bec relatio nō est act⁹
 fundamēti: nec est realiter distincta a fundamēto ⁊ s̃
 Itē ppositū p hoc constituit: q̃ potēiale actuatur actu
 ppositi ⁊ determinat. igit̃ eētē referunt ⁊ determina-
 bunt. Cōfirmat: q̃ sic q̃litas nō est actus alicui⁹ nisi fm
 q̃ actuatz est quale ita relatio nullius est actus nisi q̃
 ip̃s referatur. essentia non refertur.

C Ideo tenendo cum doctoribus antiqs ꝛc.
C Idem non aggregatur cum scipso.

Et quod additur q̄ vnū oꝛ esse in alio ꝓꝛ
doyt relo est in fundamē
to suo siue radice: sꝫ hoc nō est vt actus in potentia: sꝫ vt
idētie ꝓtētū in pelago ifinito. Aliter ꝓt dici q̄ oēs iste
sunt vti deitas est in patre. ꝓnitās est in ꝓꝛ. pater est
in deitate siue in nā dīna. ꝓnitās est in deitate: z tū nūl
lū est ibi vt actus in ꝓ°. nā ꝓma est vā. vt nā est in sup
ꝓoꝛtē habēre esse quidditatiuū ea. q̄z hoc ꝓuenit gdirat
vñ gditas est: sꝫ nō ꝓpter hoc est forma iformans supꝓo
sitū etiā in creaturis. 2.º est vera vt forma yꝓostatica est
in yꝓostasi nec iformat ipam. tā. n. gditas: q̄z forma yꝓo
statica ēt in creaturis lꝫ sit forma supꝓositū. 3.º tū forma
iformas sꝫ ibi q̄si pars: bic aut q̄si vna rō formalis sꝫ cur
rēs cū alia forma ad idē simplex: sꝫ habēs in se plures
formales rōnes. 4.º est vā vt supꝓositū est in nā: qđ ꝓs: licz
nō vt iformas. 5.º est vā eodē mō in: qꝫ quomō totus est
ꝓmo i aliquo. eodē mō pars est ꝓr se: sꝫ nō ꝓmo in eodē:
ꝓꝫ exēplū de eē in lō. igit ꝓ pater ē ꝓmo in nā vt sup
ꝓositū nāe ꝓnitās ꝓ se erit in eadē nā eodē mō cēndi in.
lꝫ nō ꝓ. Ultra hoc ꝓꝛ rñssō dat modū in. g est rēsonis in
fundamēto q̄ nō reducīt ad eē forme in mā nisi vbi fun
damētū est limitatum: in tantum q̄ non habet perfecte
identitatem in seipsam relationem.

TSecūda difficultas est quomodo relō zc.
TSolutionis in prima difficultate.

Sed obijciatur eo mō quo gnō pcedit filiū fm
modus itelligēdi in quo est nō
in eētia: ut in p̄re: qz ut in ipso est nō habet p gnōnē nō
vt in filio: qz pcedit filiū alio mō t est in aliquo: qz nō
nō ē p se subsistēs: qz tūc eēt psona nō pma. igit 2^a psona
pcederet filiū: R nō in q ē creatio passio ē eadē qō: imo
difficilior: qz h pōt vari q est in eētia dupl. t tāq i fun
damēto: t tāq ppetas psonē in nā in q est illa persona t
vtrumq: sine potentialitate essētie: nec secundus modus
est difficilior: qz de relatione: quia generatio passiuū
ē pprietās eadē cum fūatione tūm alio modo concepta.

Cum tertio arguitur ꝛc.
Sexte distinctionis,

Sic ergo dico qd pñ volēs gñat non tm̃ volūtate
 ante s̃ ante: qđ sic itelligo: qđ i eētia ē
 pfecta pducēdi pñs 7 pñm opandi in q̃tū eēn formatr
 itelligit: b̃ ē ab ea b̃s formatr q̃ itelligit: alr nō eēt i eēn
 pfecta nō solū aut ē pñm opandi i tra: s̃ ē pōt eē itellige
 re siue pducere: qđ fecūditas pñi itellē nō est exausta
 vsq̃ ad terminū ductū, in p̃ aut istāti pñ b̃s pfectū itel

ligere cuiuscūq; intelligibilis ⁊ volibilis a se. g̃ in illo. si g̃
intelligit gnōnē filij ⁊ i 2º signo h̃s terminū pductū. nā ⁊
in p̃ signo ⁊ si nulla p̃sona pcederet ab eo h̃s intelligere
velle ⁊ in illo p̃ori intelligit actū dicēdū q̃ est q̃si posterior
respūc̃t ac̃t̃ intelligit ⁊ volēdū. nō igit̃ p̃r tñ p̃lacet vo-
lūtātē i p̃ductiōe filij. sic dicebat ille. sed volēs p̃cedit
actū gnōnis filij. q̃z p̃r q̃cqd̃ intelligit p̃ essētiā suā intelli-
git. ⁊ q̃cqd̃ vult p̃ eētiā suā vult. vñ l̃z intelligere p̃ris p̃-
cedat velle. velle tñ p̃ris p̃cedit dicere ita q̃ p̃us p̃r ē p̃-
fect̃ in se ⁊ br̃us p̃telligere ⁊ velle q̃ ista alteri p̃sonē
cōicet p̃ p̃ductiōe. q̃z qd̃ nō cōuenit ei in p̃ istanti q̃ est
p̃r nūq̃z cōuenit eo q̃ nulla p̃fectiō p̃t sibi addi p̃ductio-
ne cuiuscūq; p̃sonē. q̃z nulla p̃sona h̃s nisi qd̃ est sibi cōi-
catū ab illo velle. igit̃ sicut intelligere p̃cedit dicere. sic
spirare sequitur dicere aliquo modo. s. ordine originis.

Ad argumentū illud de distinctione pōz. cē.
Septime dif. in pede qōis i fine pmi argⁿ pncipalis
Ergo deitate est pater.

Rñō. neutra ðña valet: qz ablatiuus cū vbo ſignificat pñ^m agendi: cū adiectiuo noie vel ſcreto ſignificat pñ^m formale cōcernēs: nūc aut nō oꝝ idē eē quo formalr tale ⁊ quo elicitive agit lꝝ eē rationale agere ⁊ ſueritāt reſpē ſuppoſiti agētis: necd: illd additum eſt idē: qz ablatiuus nō pōt cōſtrui cum hoc ⁊ illo vñ ſimiliter: pp fallas figure dictiōis. p: ſilis termino offendit identitatē cōceptus cū hoc ⁊ cū illo cū ſit aſus.

¶ Item per rōnem actus proprius.

Scienduz est q in 7ª distinctione pmi sniaru q
icipit. Utz po^o gnādi in p^{re} rē.
in qōne v^{it}ta in iprobatioē opⁱ. b^{er}ici q iprobatio icipit.
C Lōtra. ideterminatio est duplex. in q iprobatio facta
pma rōne p illū fac vna cōfirmatiōē que talis ē. C Lō
firmat. qz talis: et statim post illa vba ad dīctoria vt ad
agere et nō agere. a quibuscūq ponit vna additio talis.
C Dicnō. q ideterminatio d^{et}erminat seipso. aliqñ eēt
pcessus in infinitū: qz illa qb^a d^{et}erminaret p alia. il
la a pa^a. C Lōtra. qd ex se d^{et}erminat ad vnū oppositō
rū est icōpossibile alteri. Itē g in qz d^{et}erminat ad aliū.
B: de dīctorijs t3. C Ad 2^m in quol3 est d^{et}erminatus.
et statim post dūctorioz scdō rōnis d^{et} b^{er}icu q sic icipit. Itē
2: qñ aliq^o p^m. post illa vba immediate. s. est ideterminata
ad vtrāqz qñ tūc eliciēda. Alij ponūt tale extra. Itē 3:
po^o gnādi signat p^m actus eliciēdi a supposito habēre
istud p^m. igit duplicē relōnem cōnotat. vna pncipy ad
actū. aliā cōnotat actus ad suppo^m. qd est dicere. cōnotat
relōnē pncipy quo ad actū. et cōnotat relōnē act^o ad p
ncipiu. qd et forte 3: cōnotat relōnē pncipy quo ad p^m. qd
siue sint due vel tres relōnes: nulla tñ est nisi rōnis pp
idistinctioēz extremoz. p^o ppetit nāe p^m pncipy vt fun
damēto p^omo. Quid g dīc Boetius q ad itra est rō p
ncipy originalis: v^{er}z est respectu p^one originate: sed nō
respectu originationis sic actus originandi nisi fm rōnē
tñ. Et nō debet poni alterum istozum.

Aduertendum et q̄ doctor in cadē di. 7. ea. q. i. decisioe q̄onis 7 in illa par-
ticula que icipit. Loq̄ndo tūc de po. i. de p̄mo funda-
mēto. Tenet doctor duas ūnes. vnā negatiuā: aliā affir-
matiuā. negatiua est q̄ relō nō est p̄mū fundamētū
potētiē gnādi. affirmatiua est q̄ aliq̄d abolutū est fun-
damētū. ¶ Declaratio sc̄de ūnis icipit p̄tē affirmatiuā
solōnis. 7 post declaratiōes illi. añq̄ ponat exēplū. aliq̄
ponūt in textu parū eē. s. breuiter si forma cōicaret nō
eadem numero nec adequata ip̄a poneret p̄ncipiū cō-
municādi. igit si mō p̄fectius cōicetur ip̄a vel aliq̄d p̄-
fectius erit p̄n. cōmunicandi illo mōdo.

Preterea in rāssione ad arg^m p^mū in oppo^m sta
tim post illa vba. Ideo disticta cō
ueniūt in eo. distictiua autē nō. Anō doctor ponat. per Bⁱ
p3 ad argumēt^m qdā ponūt hoc in textu. i. vñ dicit m^r
tator p^r pby. mēto. sz. q^d aliq^d sunt 3ia f3 formā: nō autē
fm subm. vt singularia q^d in subo queniūt. idē. n. ob3 sub
stat vttriq^d p^r B3 ad argumēt^m 2 ad pbōnes cū dicif de
dicipis 2 pncipalis: 2 nō d3 poni in textu.

¶ In eadē. q. circa finē soluēdo aliq arg^{ta} scā 3 Tbo.
¶ Et iō nō poterit p se agere ista actione.

Nota q triplr pōt itelligi forma p se esse. vno mō
q p ly p se excludat iesse forme ipsi mae
siue forme accidentalis siue eēntialis vel subalis. alio mo-
do iessele dātis siue nāe ipsi supposito: 3° actuale. 3°
aptitudinale 2° potētiāle 2° vtrūq; iessele. 3° modus ponit
illud qd iesse est p se ē cōplete suppositū. 2° si accipe in
maiori est accipe 2° dictoria. qz forma q bñti est pñ^m quo
est: nō pōt sic p se esse. igit itelligit p se in maiori duob^o
pñis modis. 2° sic pbo maiore: qz ad agere nō regit nī
si actualitas 2° per se esse. pñū habet eque in forma ibe-
rente 2° per se exire. 2° habet sufficiēter si duobus pñis
modis p se sit. aliōq; aīa sepaata nō esset agens. ¶ Ideo
rūderi pōt alr q maior est vā qñ forma est actiua respe-
ctu termini distincti: nō aut respecu termini idistincti: qz
tūc lz possit eē quo suppositū pducat: nō tñ pōt eē pdu-
cens: qz nec distinguit a termino sic regit ad hoc vt sit
pducēs. nō aut hoc regit ad hoc vt sit quo. Planius fit
q maior est vā de actiōe imēte 2° factiōe 2° vltēr pdu-

ctione termini distincti a forma pductiua: hic terminus
est idistinctus a forma q̄ pducit. ¶ Cōtra. si deitas vel
hic dō creat. ḡ agit illa actiōe que nēcio pcedit creare. b^o
est gnare. p bō cōtine. p. qz qd est oīno p mū nō regit ali
qd posteri^o agere ad b̄ vt ipm possit in actiōe sibi p pta.
h dō ē aliquo mō pūs p^o psona relatiua. ḡ zc. ¶ Docet
gumētū regit q̄ ponat ordo quō h dō pūs ē i psonis q̄
possit po^a p pinq̄ creare. nō p p pōtentiā h^o dei ad crea
dū: s; ēt si f; imaginationē gentiliū nō esset in psonis: s;
p maiorē ppingatē psonarū ad eētiā q̄ creatiōis f;
illā regulā reale. de qbuscūq; duobus pparatis fm ordi
nē ad idē p mū. po^a p piqua dō ē ad z^m nisi p pposito. itaq;
h dō itelligit ēt n̄ p cise vt i psonis: qz actiō eēntialis ē q̄
po^a relōne: z ita immediatō oīno p. z: h dō est p se ex nō il
limitatū: z in illo siḡ nāe est p in trib^{us} psonis. illō tñ b; f;
gna origis: i; 3° signo nāe h dō^o h; po^a p piquā ad ex f;
Itaq; negatur mior: qz nunq; deitas p se est ita q̄ nō in
supposito nisi apud itellm. ¶ Cōtra. qd uenit pmo. ex
se pmo formalr est aliquo mō pūs extra itellm illo qd
nō cōuenit sibi ex se formalr. deitas est oīno pma. qz p
lagus: z illi uenit ex se formalr p se cē: nō aut ex se for
malr est in hoc supposito. relō igit p pūs per se est q̄ sit
in aliquo b. pbat: qz idē est p se esse triū psonaz. 7. tri. m
bil est cō; tribus nisi qd est pmo eēntiale c. pbat: quia
fundamētū aliquo mō pcedit relōne. saltem nō ex rōne
sua formati h; relōne: qz est aliqd pter eam. 7. de trin.
ca: p z 3°. pbat etiā: qz alr in quolib; haberet illā relōne
qz vbiq; habz illud qd cōuenit sibi ex rōne sua formati.
¶ Ad aliud de quo z qd zc.

Confirmatur etiam: q2 si nā assumpta a vbo di
mitteret ab eo actione possi
tua circa ipsam ipsa nō eet per se. 3. mo: q2 tūc esset in al
sumptibilis: vt sic 2 tū hic homo posset agere oēm actus
quem h3 modo verbū mediāte ista nā: imo h3 3. articu
lū. p. q. di. p. 3. terty libzi. nihil positiuū cōstituit suppositū
tum creatur. 2 certuz est q2 rō suppositi nihil dat alicui
positiui ad agēdū: sed nec ordinez ad alia passia. sicut p3

κδ. = 8. per Anuroy3. 7. meta. qz idea nō posset mouere corpus:
5 in d. nec mās ppter defectuz ordinis. ¶ Cōtra hoc. qz ordo
agētis ad patiēs psegur b exns accidit qz icōicabilr.

Et in eadem qōne doctor nō pōit scōas rōnes
 3. vērīcū: s; refert se ad p̄mā qō-
 nē. 3. dī. vbi oīlucide ponīf. In hac tñ. q. pōit tres euasīo-
 nes ad illā scōam rōnē. Et in 2ª euasīōe q. icipit. Dī q.
 sunt duo cōceptus: 1° ppter istam. ppingtatē videtur q.
 vnus. statiz pōit illa vba. quidā ponūt vñū extra in tēp-
 tū: 1° nō d; est. 2° est tale. Contra arguīf sic. duo cōceptus
 simplr simplices nō sūt in intellectu nisi vterq; fuerit dī-
 stincte ibi: q; talis aut oīno ignorat aut totalr attingitur

2ª meta. cap. vlti. igit. de illo nō est intellectus certus fm
 aliqd ꝛ certus vel dubius vel deceptus fm aliqd. Sic
 igit. forme rō. si intellectus duos hz cōceptus. qd aliqd pz
 sibi de vtroqꝝ ceptu: si videtur vnus aliqd nō p. stat.
 aliqn temp viderent vnus. q̄ neuter coceptꝝ est simplr
 simplex. q̄ nō pmo diuersi ⁊ abstractissimi. Preterea
 intellectus habēs cōceptū distinctum pōt illo distinguere
 obm cōmūtum ab alio cōceptu quē hz. sz h nō pōt distin
 guere. q̄ nō hz cōceptum distinctū. q̄ nec p. p. qz con
 ceptus p. p. est cōceptus alij repugnans. q̄ cōcipiens p
 hūc hz ceptū repugnantē alteri. vbi grā visus nō videt
 aliqd repugnās nigro quin per aliud distinguat a nigro.
 ceptus aut vco oba formalia: que duo oba sub p. p.
 rōnibus: q̄ vna est p diuersa ab alia: sic cōsiderantur in
 tellecta a me: ⁊ nō possū aliter disticte cognoscere qd est
 hoc. igit. p. p. rōnes nō itelligo. q̄ nihil vel aliqd aliud
 cog. Itē breuius arguē. scilicet intellectus qui est certus: aut ē
 certus de cōceptu simplr vno: aut nō. sz vno vnitate ana
 logie. si pmo? ⁊ nō de hoc ⁊ nō de illo: qz de vtroqꝝ p. p.
 lari est dubius. q̄ est certꝝ de aliquo tertio simplr vno q̄
 est ppositū. Si 2^a mō arguo sic. nō pōt intellectus esse cer
 tus de vno in q̄tus sit vnus. s. de illo q̄ est sic vnus vnita
 te analogie: nisi sit certus de duobus vt duo sunt. q̄ duo
 illa nō vident intellectui esse vnus: qz. s. cōcipiunt vt disti
 cti cōceptus. p. bō aūtis: qz analogia siue attributio iclu
 dit cōtētiā r. p. parationē vnus ad altez. cognitio aut cō
 paratioz p. supponit nēcio distinctaz cognitionē com
 paratoz. q̄ tē. vñ immedie post illa verba cūasione p.
 allegate debet esse in textu. Et est certus de vno.

Ite doctor in eadē. q. replicat ꝛ istā euasionem. Ibi ꝛ qñ nō possunt alig cōceptus. Et immediate post illā vba posita in illa replica et dubius de eis in qñtū sunt distincti. Quidā ponūt in suo textu cor recto. vel sic. nō pōt itellē eē certus de illa vnitatē eoz ꝛ dubius de distinctiōe eoz. vel sic. nō pōt itellē eē certus de eis sub rōne alicuiꝝ vnitatis ꝛ dubius de eis sub rōne alicuius distinctionis: sꝫ intellectus cōcipiens ens dcm de deo ꝛ creatura ꝛc. Et nō dꝫ poni sꝫ statꝫ post dcā vba replicare dꝫ eē in textu. Sꝫ itellē ꝛcipiens ens ꝛc.

Conceptus singularis de essentia diuina.

Hec cōsequentia negat etiam p̄ma p̄posi-
tio p̄bens eam: qz effectus
natus est facere de causa aliq̄e p̄ceptū imperfectū quē
illud obm̄ si in se moueat nullo modo causabit: sed im-
perfectior: quia imperfectionis est in mouēte causare
cōceptum ita imperfectum de obiecto ad quod mouet.

CScda rō recitata in questione p̄ceda zc.

CAd ideam suam sic sapia.

Respondetur. Deus nō dicitur sapiēs. qz est ī ipso idea sapiēs: sed qz est in ipso perfectio simplr talis sed alterius rōis q sapia creatā.

Cōtra. illius sapie est sapia creata nostra q̄dam parti-
cipatio simitr ⁊ idee. idem autē non participat essentialit̄
nisi unicam perfectionez. **E**t reſo. ideati ad ideā est
menſurati ad meſuram. vnicum meſuratū non niſi ad
vnā meſurā refertur. idea autē est meſura eius. q̄ ſapia
qua deus dicit ſapiens cum ſit meſura eiusdē nō diſti-
guitur ab idea. **R**ñdeo. idea est meſura ppria ⁊ par-
ticipatum pprium vel magis reſo meſure ⁊ participati
ſapientia non ſic. ſed est magis fundamētum relationis
meſure et participati ⁊ commune non proprium: quia
ita participat vna creatura illam perfectione: ſicut alia.

¶ In eadē. q. immediate añ rñones ad arg^{ra} p^{me} opi.

Itē. verum est si deberet reduci in vnū syllo-
gismum: sed nō sic reducitur: sed

p̄mo arguet̄ per locū a minoz̄ sic illud est maxime tale
ppter quod vniucatio est. ergo multo maḡ est eminē
ter tale in perfectione simpliciter: per quod est effectiua
equiuocus: sed p̄ncipia sempiternoꝝ sunt b̄. ergo ꝛc.

¶ In eadē. q. immediate añ illō. Quo ad illō qđ addit.

¶ Ex eo quod non est necesse esse.
¶ Hec ratio pbat qd necesse esse nibi cōmu

ne bz cuz alio: qz illa iuentio co-
munis est nō neceffe esse. vii. Itentio intellecta nō iclu-
dit neceffitate nec poffibilitate: fz est idifferēs. illud autē
in re quod corrdet itentioni in hoc est neceffe esse: in
lo vero poffibile. hoc ipzobatur: fi itentioni generis cor-
rponder ppzia realitas: z nō fic alq itentioni coi ficut di-
cetur infra: quando rōndebitur ad dubiūz adductū
contra folutionem pzimi argumenti principalis.

¶ Quo ad illud quod addit ꝛc.
¶ In eadem et qōne. R. iudendo ad argumēta ori.

sionis ad 3^m arg^m ibi. Ad illud de attributione immediate
 post illa vba. semp est comune oibus numeratis. Anq^m po-
 natur rñio ad auctatatem Dionysij ibi. cū arguif de Dio-
 nyfio. Aliqui volunt eē de textu. Et si iftetur q^m nō est p
 pzie numeris dei ⁊ creature. ar^m de diuerso vel difficto
 vel de alio sic de^m ⁊ creatura sunt diuersa vel difficta. v^m
 de^m ē ali^m vel aliud a creatura: in oibus istis determiabi-
 le distinctionis sue expressum singulariter siue plurali-
 oz cō cōe vtriq^m extremo pz in exēplis: qz bō nō est alius
 bō ab asino s3 aliō al^m. pba^m idē rōne: qz in relonibus eq^m
 paratīe exēma sunt eiusdē rōnis. alietas est talis rēfo.
 g in gbuscūq^m alqs est alietas vni^m rōnis mutua. ⁊ p oñs
 determiabile alietatis erit vnus rōnis. huic nō initaris
 qz cōcluderet q^m fundamētū sit eiusdē rōnis. vñ minor
 est contra articulum de alio.

¶ Et tali finitate ē dīmiabit p aliquē centfi

Contra. *ceptus* ille non est finitus actus
sed est obiectum formale.

si est determinabile. igitur formaliter finitum et potentiale. igitur non est communis rei infinite. ¶ Ultima ratio est neganda. quia res infinita imperfecte intelligitur in obiecto formaliter finito per quod illud obiectum finitum natum esset facere in intellectu tale obiectum formale si diminute moueret sicut et obiectum creatum diminute mouens natum est facere idem. et ideo est commune utriusque quod si similitudo est similitudo communis et imperfecta. ¶ Contra. res infinita non est aliquid finitum. deus est illud obiectum si illud predicat in quid de deo sicut homo est animal. Similiter deus non est aliquid po-

tentiale. **C** Rñdeo quibus compositio apud intellectum sit: conceptus tamen est pro re extra: sic signa accipiuntur p significatione. **S**ic plures conceptus pñt esse signa eiusdē rei: s; vñ cō aliud pñt ita ppositio illoz pceptuū est signū idēitatis significator: p ipsos pceptus: q; s; significatū p pceptū finitū vt p signū cōc est id ipsū qd significatur p pceptū dei. iō bec est vā: deus est ens pponēdo pceptū finitū apd itellm pceptui dei. s; nō est p finitū signū: fīcāto s; p infinito cōiter signato. Tunc ad istā pponem deus est hoc obm ens. **C** Rñdo. deus est illud qd p hoc signū ens. **P** signū cōc signat. **I**ō apd itellm bec ppositio est vā. dē est ens. q; pō est signū illi idēitatis. Lūz dicit deus nō est aliq; finitū. vep est loquēdo de idēitāte in re q; s; significata et significator. loquēdo autē de eē vt est ppositio apd itellm qd de deo in pōne nihil pōt pdicari qd est apud itellm signū finitū falsū. **E**xēplū hūi. bō est aīal. aīal apud itellm vt ē ibi obz formalē ē ens diminiutū. **C**ōtra. nullū ens diminiutū est verū de forte exīte in re. igit bec ē falsa. fortes exītes est aīal. **C** Rñdo pōp temp sit pceptuū et est signū et significator: s; est p obis malibus q; significant p pceptus et p idēitāte q; signat p pōne ita q; si idēitāte ē signator. i. obz materialū pōp est vera cōceptuū q; sunt formalis obiecta.

C Sed si arguis igit realitas zc.

Aduertendum

insup q; in s^o di. 2. q. 3. f. 3. cu simplicitate vna posita. Ita re aliq; mō distictio pfectionū in decifioe. q; fm pziām mēte q; decifio icipit. **C** Ad q; 8. q; iter pfectōes zc. docto: ponit vñū. s; f. **C** Et istd arg^m de nō idēitare. et statū post illa vba. nō tñ formalr vītātē cē bonitatē multi pōnūt in textū B. s; regulā An. i. mono. i. s; iō necesse ē vt sit q; qd oīo meli^o ē ipm q; nō ipm. nulla refo rōnis est bō. nihil est. n. oīo idēz re et recircūscriptis refo nōis. igit nihil aliud est regula sua. s; An. nisi q; de^o est deus. **C**ōtra. c. i. 6. si q; qd sit i. illi nā qd vī rñr q; iusticia. igit qdōz dī in qd. pceptus qdātū pfectus ē tñ vñi vī sal tē nō ē distictio formalis i re iter qd et qd. **I**te. c. 17. Sūma ipsa nā ē vera vno: et vna pñderatiōe q; qd ē eēntia liter. **C** Ad pñmū dico. q; qd p idēitātes et nō formalr. pōbō. c. 17. Dicit iusticia idē significat q; alia vel oīa sit vel singula. h nō itellr idē formalr: et pmo significare q; tūc eēnt synōima. igit dnotare vel idē realr nō forma liter. **C** Ad 2^m subdit ex^m de boie q; nō vno: nec vna pñderatiōe dī bec tria. corp^o. rōnale. bō. q; re ponit duas rōnes: q; s; aliqd aliqd ē corp^o. s; aliqd ē rōnalis. alia rō fin gulū hōz nō est totū B q; est bō. p oppo^m istis duob^o modis dī de^o vno: et vna pñderatiōe. Et nō dī q; s; statiz p^o vba recitata dī poni. **C** Ista ē opī. pñfirmat. imo qdā in ista pñfirmatiōe pñcā immediate post illa vba sunt illa. Que circūstāt nām ponūt vñū eē. f. Nota p dicto Dāni. q; pelagus pfectionū vno: pōt itelligi p cōtinēte actu et formalr in se oēs pfectōes sub pñrys rōnib^o formalib^o sic. nihil vñū formalr ē pelagus: q; dīctio ē vñicā rōne formalē pñtere actu tot res. q; zc. hoc: nihil ē pelag^o nisi vñū idēice qd ē dē sapiēs bon^o brūs zc. B mō nō accipit Da. pelag^o. Alio^o pōt itelligi aliqd vñū formalr pñtens oēs pfectionē mō eminetiōi quo pole est oēs in vno cōtineri. Iste autē ē q; nō tñ pñtēcā i eodē idēice pp ifini tatē formalē pñtētis: sic. n. qdōz pñtēt oēs: s; vltia q; cōtineant vñualr q; si in cā et adhuc aliq; vt pñmā cā a se cōtineat. et vñualr: q; oēs pñtētē B^o bec eēntia ē pelag^o: q; in q; q; mīstutudie pñtēt stare ad aliqd oīno pñm. in hac nihil ē pñm nisi bec eēnt. iō ipa nō ē tñ formalr ifinita s; vñualr pñtētis alias: nec tñ aliq; s; forte itellr pñtēt sapias et itelligere: et volūtas charitatē et diligere: sed oēs nec ab a: vel vñute alteri^o pñtētis: s; a se. itaq; bz i. itatē

formalr pñmā. tā. s; a se q; respu oīuz vñr cālē et vñualr pñtēt. et iō pelag^o. ita pñtētis oēs s; pñtēt eminetē in vno aliq; formalr pñtētis. oīa flumina itrat mare: et vñ exēunt reuertūt. Est igit ista magl p se. dē ē sapiēs. q; ista. sapiēs ē bon^o. Alie hñt ifinitatē formalē. et si cālē vel vñualē pp ordinē pñgōz ad eēntiā et remotiōz saluādū: sed nō respu oīum hñt talē nec respu aliq; hñt a se: s; ab eēntia. Dec oīa patēt i ex^m de ente. pñtētis: cī si ponā tur cedez vt nec ē si vñtē ifinitas. **C**ōtra vñualr vñtas ponēda ē i dō. formalis ē vñoz q; idēntica tñ. **C** Rñ illa pñtēt: s; nō cuiuscūq; ad qdōz. si sic accipiat. maior est falsa de pñona. et pño^o et glofanda cē vñoz q; ē polis. nūc aut nō est polis formalis idēntas cuiuscūq; ad qdōz: s; tñ rñlis. Ex B medio argi ex opposito: q; oīs vñtas simplr pñtētis ē ibi ponēda: talis ē idēntica sūne forma li: q; ē simplr et illimitata. formalis aut nō ponit illimi tatēz. Et nō dī pñtēt: q; additio: sed post vba retractata q; seg. Istud nō videt verū nisi esset aliqua.

C Quarte questionis.

C Sed etiaz pñmū modum.

Arguo sic.

ponit pñmū mouēs cē ifinite po^o. i. finita po^o nō pōt immediate mouere orbē: q; nec in tpe nec in pñc. q; ponit q; pñtēt mouet me diate: illd pōt itelligi triplr. s; nullus triū modoz ē possi bilis nisi q; pducit i eē mouēs pñmū: q; alia duo ibi i probant. igit itendit talē pñtētis ponere. Istud ē p bāt: q; Arī. ponit oēs itelligētias immediate pducit a pñmō B Anic. q; meta. c. 4. q; oēs motū ifinitū cāt ifinita. et B mediate. nlla aut a^o a^o p^o est po^o. **E**git po^o: q; q; libz est cō iuncta alicui orbē. q; finita. q; q; q; mot^o ē a pñmō media te mouētē et a pñmō motrice immediate mouētē. q; p^o pdu xit illā motrice pñmā: et sic itellr illud. itellr pñtēt ab extrīseco. i. de aīalib^o. q; s; nō poneret pñmū agere sine scōis cāis. tñ mō dīspōita ad effectū pñmū pñcipi pñtētis s; ipm iformat mōz ita q; illa iformatio ē vñica nō due sic pñtēt creatiōz et ifusio. sic z^o de bona fortūa dī q; cā sepata hoīez sic dīspō^o ime^o monet ad sibi pñficiū.

C Anic. videt statim pñdicere sibi zc.

In eadem

di. s. q. vñ. q; vñr solus dē sit imuta bilis. ponunt opī. Den. in pñ. q. 2. i pro bant a doc. ibi. **C**ōtra istam opī. quā iponit. post illuz. s; Anic. aut statū vñ pñdicere statiz post illa vba. S; pole po^o an actū. Improbāt. p de celo et tñ. Ibi fm q; qdām ponūt. Et quō pñmū modū dīcūt ambo Anic. q; meta. ca. 4. et Arīsto. S; an Arīsto. itelligat de vna tñ itelligētia pducta dubiū est: tñ nullū aliud immediate ponit a pñmō nisi itelligētia. quā nō pducet oīo nisi eēnt mouens: q; fm nullū triū modoz q; habēt ibi. et nō dī poni.

C Non necessario respicit.

Verum quia

qdōz aliqd ad bō ordinē eēntiālē ad ipz: s; nō eē. vñ q; maior dī sic accipit. pñtētis respiciēs aliqd obm pñmū ad nullū aliqd nēcio se bz nisi illd pñmū obm sit rō nēcio tēdēdi in illud aliud. tūc sit mīoz bonitas dīna nō ē rō nēcia voluntati tēdēdi volitiōe efficaci in aliqd aliud obz bonū: q; nec est aliqd nēcariū a pñmū ipaz nec ēt auget ipaz siue cum ipsa pñs getat volūtātē: s; illd eēlīr pbat de volūtātē cōplacētē sic efficaci. s; pñtētis pñfirmatio de spillo pra ctico cū initeris. igit vel negat nēcariū vñualr: q; vñualr sunt creature: vel quere aliud medium speciale: quia nec sunt necessarie ad cōsequendū illā bonitatē nec auget eā. q; voluntas dīna nō nēcario illas creaturas respicit.

C Licet ista ratio zc. In aliquo esse reali alio

q; esse dīno.

Igitur potest necessario complacere in ostēso
nō volēdo illud esse sicut itelle
cūo necessario itelligit illud nō itelligendo tñ illud esse
cedo q; s; ite ē vñroiq; tūc cū mīoz pñtēt. s; q; nō reg
rīf ad pñsequēdū finē nec Augu. eque cōcluderet s; velle
complacētē sicut cōtra velle efficaci. itēdo contra ipsū
videt bona istātia q; necessārio velle pcedit rem in esse
qdātū cū pñbō sua dē ordīne essentiali eque cōclude
ret ibi. itaq; formet rō vt hic supra. et mīoz pbat p illud
de syllogismo practico que pbat cōcludit de velle effi
caci pñtēt: sed non de velle complacētē. pbat. quia con
cludit volūtātē perficere amantem ipsam bonitatēz
complacere in quolibz ostēso participāte illam. sicut in
itellctu obiectū pñmū est necessārio causa tēdēdi in se
cundū: q; manifestat ipsū vt quādā pñcipatiōe pñtētis.

C Istis rōnib^o cuiusdā doctoris aliquā zc.

C Aliquid illius veritatis.

C Contra. igitur

C Secundo arguo sic. aliquid zc.

Etiam in ea

q. ante q; faciat secundam rationem
contra philosophos que talis est. se
cundo arguo sic. Aliquid contingenter fit, multi ponūt.
igit nulla est veritas complexa necessaria alia a veritati
bus primorum principiorum qd videtur inconueniens.
Item est cōtra te q; hic supra adducis conclusionem ha
bere veritatem necessariam causatam cōtra henricūz p
Arī. et nō debz esse tex.

Item in ea

q. factis rationibus cōtra philoso
phos. que rationes fuerunt henric.
doc. facit alias ex mente sua ibi. Istis ratiōibus cuiusdā
doc. zc. post secundam rationem quā facit cōtra philoso
phos que est. secūdo arguo. Aliquid cōtingenter fit in
entibus. statiz post illa verba. et ideo nō oportet amplius
hic immorari. quidam habent in textu. Respondeo an
tecedens est verū precise de illo quod depēdet ex volun
tate nostra quātum ad fidē. nihil enim aliud potest dici
pñtēnter fieri ab actibus nostris: sed de actib^o nostris
est eadē difficultas eis et tibi an. s; volūtas nostra mota a
primo moueat nisi q; tu potes saluare contingentiam in
eius motiōe a pñmō. Ali aut nō possunt vt hic arguitur.
et iudicio quorūdāz nō dī esse in textu.

Etiam in ea

q. post 3^m rñsionē suā s; phos que
incipit. Itē cā nēcio agēs agit zc. in
fine post illa verba. et tūc oīa essent vñū. Aliq; tex. habet.
Itē pñtētis ad eadēntiōis icludit totū ordīnez multoz ad
q; causa se exēdit sicut alibi dicit. de pñtētē triū pñona
tū ad eadēntiā et alia pñone pñmā ad eadē. Ita hic et tūc est
in potētia pñpina ad z^m qñ pñmū positiū est. et tñ agit
z^m qñm pōt ipsū agere. et non dī poni: sed statim post
verba allegata dī poni p idē etiam medū.

Etiam in ea

q. post deductionē totalem pre
dicte tertie ratiōis s; phos ante q;
doc. rñdeat ad questionē ibi. ad quēstionē quātum ad
exponētē. aliqui volūt ponere vñā gntam rōnem. s; Itēz
causa z^m nō tollit pñmō pñmū modū cāndi eius. s; rñdeo
pñmū modus cāndi illius est mediante causa z^m cāllare et
nō immediate: et nō dī poni ex multoz iudicio.

Preterea in ea

q. p^o vltimā rñsionē ad vlti
mū ar^m. Et icipit. Ad vltimū
dico q; nulla est pñexio cause et cāti post vltima vba illi^o
responsiōis q; sunt talia. sicut pñfecte apparuit de tribus
pñctis in camio ignis. aliq; i suis libris hñt. post illa vba.

C Causare et non immediate.

Possit dici

aliter ad pñmū icōueniēs. s; q; pñmūz
trāfferat celū i istāti. q; hoc nō seq
tur q; corpus nō est susceptiū translatiōis instantēe.
iō vñus quēcūq; nō pōt in hoc. et pñcipue pñtēt in circula
tione: q; si in nūc circula^o q; pars lati erit in eodē istā
ti in eodē situ in quo fuit pñs. alioquin si pars nō redeat
oīo ad sitū eundē. et postea qñ pñtēt circula^o pñtēt
igit circula^o in tpe. segtur q; si in nūc circule^o q; in illo
nūc q; libz pars sit in eodē situ. et qñtūz ad totū. qñtūz ad
partes. igit circula^o in nūc est non circula^o nec oīno
mutare. bec scōa rō bene pbat q; pñtēt ponendo mouens
cōiunctū ipm pñmū etiaz si sit potētē infinite non po
terit sperā circula^o vt nūc: sed nec in tempore ppter p
batiōē Arī. q; tunc finita potētē transfferet in equa
li tempore. **C** Ex qbus segtur q; ifinita nō pōt omnino
immediate sperā circula^o. et tamen videmus eaz circu
lari. bec igitur necessitas Auerroyz ponēdi mouens con
iunctūz. i. immediatū et finitūz sine quo pñmū nihil transfert
sperice: q; non potest nisi mediate agere ppter sui perfe
ctionēz et imperfectionē effectus inter que necessārio re
quiritur causa pñima medians. **C** Contra illud quero
quid est pñmū mouere mediate. aut enīz quia pducit cau
sam pñmāz mouētē cui dādo esse dedit virtutem fi
nitā mouētē. aut si z^m est a se pñmū dat ei virtutem et
istūc mō aliquā qua mouet. aut tertio. q; pñmū et z^m
eundem effectūz causant ordīne quodāz absq; hoc q; cā
secunda aliquid recipiat a pñmā: si tertium segtur q; fini
ta potētē sine aliqua causa secunda mouebit in equa
li tempore cūz ifinita mouente tamen causā cūda. si
scōm segtur q; illud influxūz sit aliud a natura secunde
cause. igitur si negatur pñmūz habere motūz pro pñmo
effectū est cōtra tertūz. et in nulla intelligentia est actio
contra scōm. et si dicatur pñmūz esse de mente Arīsto. et q;
ipm exponit Anic. q; meta. pñ. de ordīne itelligētis ifini
tas durationis secūde cause est a pñmā semper causante
sicut filius semper gignitur. pñmū aut ex se est duratiōis
ifinite sed successio reducat in virtutēz finitāz mouētis
pñmā: ita q; nō ob aliud est ibi pñmūz mouens: nisi quia
dāns esse mouenti sic bene saluatur pñmū efficiēs et vlti
mus finis: quia amatus ppter se a secundo mouente sed
non pñmū mouēs nisi remouens. i. dāns esse mouenti.

C Ad qōnē qñtū ad exponētē negatiuā zc.

Aduertendum

q; in di. io. vbi qñtū vñr. s; f. p
ducit pñmū volūtātis i solo
ne pñmū dubiū q; icipit: qñtū ad pñmū dī. ponunt qñtūz
mēbra de isto terminō nā. et post assignatiōē qñtū mēbz
statiz post i^o vñb^o hñt pñtētis et mō^o circa actū illicitū. an
q; pōat doc. ex dēis ad pñmū dī q; nec itellr nec volūtās
rōne q; zc. aliq; voluerunt ponere. ex dēis ad pñmū dī q;
nā 3° ē pñmū spirādī. q; volūtās est vis elicitiua spiratio
nis vt ē libera libalr agēs. 4° nā pñtēt cū voluntate pñ
cōcurrūt nō elicitiue subiectiue tñ. z^o nō cōcurrūt oīno
sed vltia 3° declaratur ibidē ad quartūz articulūz. et nō
videt poni: q; superflūz nec est doctoris.

C Decima distin. q; pñmā post illd. Aliter dico q; volūtās.

C Voluntas ifinita sicut natura ifin ita.

C Contra istud

arguit triplr q; nō competit ali
cui sine q; repugnat. q; qñ fm ra
tione absolutā nec sibi pñtēt si ē ifim. a^o rō qñ pñbō illi^o
pñtētis ifim nō dat vñtū actiue rōne alteri^o vñtū actiue:
sed dat sibi intentionē et in se et in actione sua iungat mī
nor rōnī volūtātis vt tale pñcipiū actiū nō pñtēt sine
repugnat sibi cōmunicare naturā. q; zc. **C** Itē tertio vñ
R

via qd e necessitas vt actus tedit in obm: nō tñ vt elicita po^o. vel alr. si vt i actu quasi iā vt elicito firmat: nō tñ vt qñ po^o actu elicito illū. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū.

Ad tertium dubium dicitur rē.

Item distin. xi. vtz. f. f. pcedat a pte r filio. q. i. post illā rōne an oppo^o. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū.

Sciendum qd in di. 12. q. 1. q. i. pcedat a pte r filio. q. i. post illā rōne an oppo^o. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū.

Preterea i ea. q. in pfirmatōe op. Den. ibi. Ista opi. pfirmatōe op. assignat auctoritā rē. Ric. 3. d. tri. c. xi. ibi. Dicere Ric. vbi p. r. statū post i vba. r a quo summe diligētia aliū eā diligētiā velis. Alij po suerūt i suis libris. pō itaq: summate charitatis est mu tua cōio exhibe sibi dilectiōis: ita qd illo sic mutuo dili gis vtriusq: dilectio vt consummata sit p habite dilectiōis cōfortiū. r nō d. sic eā ita d. scribi. In illis itaq: vt dīc sic mutuo dilectis vtriusq: pfectio vt consummata sit exhibite dilectiōis pōtē eā rōne regit.

Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū.

Ad hoc qd sequeretur.

Quia adiectiuū est in adiectiōe pncipij ad suppositū qd terminat ei^o d pcedit. r iō nō pōt plurificari nisi substantiuū qd sūstīc ei^o depēdētia plicet. h aut in pposito suppo^o qd sūstīc depēdētia adiectiui nō potest plurificari. r ideo adiecti ua sibi adiectiua nō possunt plurificari nisi ppositio sit falsa. r de h als in 3. libro. vbi querit vtrū si plures na ture assumerent a verbo esset vnus vel plures homines.

Secundo quero vtrū pater r filius rē.

Notandum qd di. 13. q. vnica vbi qñ. an. f. f. sic genitus. post illud ar. an oppo^o. pte rea dīa realis nō depēdet. anq: arguā i oppo^o aliq po nū pbatōes m. ibi. Alr. pbat minoz esse eā. Quidā vo lūt qd nō sit eā tñ tenēdū est fm magm. v. turonēsem ordīs minoz pncipij pncipie turonē: qd nō ē eā.

Preterea aduertēdū qd i ea. di. r ea. q. post mul tas rñsōes ad ar^o siue pncipalia siue nō pncipalia doc. facit vnaz replicā. q. i. pcedit: ad huc vī stare ar^o: qd equoca: r rēpōdet illi replicē ibi. r. d. oīco

qd nō ē equoca pduc^r r in fine illi^o rñsōis sūt ista vba. l3 nentz illoz sit p^o rō agēdi r p^o rō terminādi pductōes. statz post illa vba ē finis disti. r. q. r d. 3. seq. i. 4. di. aliq po suerūt vnā lōg: additōes qd nō mō est de tē. f. r. p. p. h^o est si afm^o gñaret afmū. l3 forma specifica nō sit pñū pñ^o pducēdi afmū. r iō pp hoc nō ē vniuoca gñatio nec equoca: qd illud qd ē p se formalis terminus gñatōis est eūsdē rōnis in gñante r gñato: l3 nō sit ibi p^o rō pducē diu generādi. Cōtra aut aliq dīcūsdē rōnis p sit in isto vt pducēte: r pmo in illo vt in terminio pducto nō regit ad gñatōes vniuocā. Ita pōt poni exēplū de carne aiata ge nerāte carne aiataz nāliter virtute calozis nālis vbi tñ ipa aia vel qñq: alia forma dē nō ē neq: p^o pñ^o pducē diu pducēte r pñū termin^o formal^o i pducto. iō h saltē nō regit ad vniuocatōes i gñatōe. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū.

um. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū.

Sciendum qd in di. 14. q. 1. q. i. pcedat a pte r filio. q. i. post illā rōne an oppo^o. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū.

Item in ea q. i. solone pmi arguūti qd fuit 3 ma gistrū ibi. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū.

Preterea in ea di. r i rñsōe ad 2^{am} qōnē in qua qñ. vtz. habitus habeat rōnē pncipij actiui. doc. ponit vnā difficultatē ibi hoc tenēdo de actu. vtz. habit^o moralis iquātū vtrū sit aliquo mō pñ^o actiui rēpōtū bonitatis in actū. r post deductiōes rōnū in oppositum. doc. ponit vnā pñē ibi. Quātū igit ad istā pñē: r ibidē paulo infra sunt ista vba: l3 tñ nūc pñū pñū dētie pñū. Cōiungi igit pñū pñū. post qd vba imedia te qdā ponit in textu: nō dico pñū in eodē subo: sed cū hoc pñū sibi vt regule r pñū cui iste habitus subordīa tur iquātū motiui. Et ista subordinatio vel cōforma tio est essentialis rō vtrū. Et forma absolutayt precise motiua sub tali rēpōtū ē pñē actiua ad actū hñtē pñē respectū: qd qd pñū regulato r regule. r sic hñt vt vir tus ē pñē motiui ad actū rectū moral^o q vt absolute ta lis forma ē absolute actiui ad actū talē i suba nec ibi h3 rōnē ē subordinatē rēpōtū pñū pñū. qd qd pñū pñū dētie. Et nō ē de textu: l3 post pñū verba d3 seq. attri buit hñtū vt ē forma de genere qualitatis.

Spūsūs: qd non h3 in tali nā esse spālī modo nisi sicut in signo. Et pcedo qd frustra esset reuelatio exterior nisi cō mitteret illustratio interior r reuelatio talis: qd illa appa ritio exterior nō est nisi qdā signū sensibile rēpōtans tale significatū ex iustitōe būana ad placitū: r nō ex nā qd qd possz qñq: est ex se aliud significatū sic illud si pla ceret iustitū. r si nō ē reuelatio interior nō cognosce ret p talē apparitionē exteriorē. nō. n. pñū signū sensibi le ex iustitōe cognosci qd significet ex rōne rēpōtantis vel rēpōtatiui nisi cognoscat rēpōtātū p rēpōtatiui. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū. Cōtra ista arg^r. qd ex pte pncipij qñ pcedit actu est necessitas ad elicidū: nec voluntas repugnā neq: qñ voluntas pfecta pōt hē additōes pfecti pncipij pductiū.

Aduertendum qd i di. 17. doc. facit vnā scdaz qōnē gñalē de bitū qd incipit. Utz. nece sit i bitū ponere rōnē pncipij actiui in p argu mēto an oppo^o scā maiore qd pbat p pmetatōe 3° de aia. statz post illud vbi 3° de aia. aliq tē. hñt sup illud opz vt i ea sit itellcūs. hñt ē dīffō bitū vt bitū intelligat il lud qd est pñū sibi fm scz: qñ voluerit absq: hoc qd in digeat in eo aliquo extriseco: r nō d. esse: l3 post illa vba d3 ē hoc. f. Sed vt competit agentī.

Preterea in ea di. r i rñsōe ad 2^{am} qōnē in qua qñ. vtz. habitus habeat rōnē pncipij actiui. doc. ponit vnā difficultatē ibi hoc tenēdo de actu. vtz. habit^o moralis iquātū vtrū sit aliquo mō pñ^o actiui rēpōtū bonitatis in actū. r post deductiōes rōnū in oppositum. doc. ponit vnā pñē ibi. Quātū igit ad istā pñē: r ibidē paulo infra sunt ista vba: l3 tñ nūc pñū pñū dētie pñū. Cōiungi igit pñū pñū. post qd vba imedia te qdā ponit in textu: nō dico pñū in eodē subo: sed cū hoc pñū sibi vt regule r pñū cui iste habitus subordīa tur iquātū motiui. Et ista subordinatio vel cōforma tio est essentialis rō vtrū. Et forma absolutayt precise motiua sub tali rēpōtū ē pñē actiua ad actū hñtē pñē respectū: qd qd pñū regulato r regule. r sic hñt vt vir tus ē pñē motiui ad actū rectū moral^o q vt absolute ta lis forma ē absolute actiui ad actū talē i suba nec ibi h3 rōnē ē subordinatē rēpōtū pñū pñū. qd qd pñū pñū dētie. Et nō ē de textu: l3 post pñū verba d3 seq. attri buit hñtū vt ē forma de genere qualitatis.

In ea. etiam di. r ea. q. In rñsōe ad argumē ta pñāta bitū nō esse formā acti uā. ibi. hāc viā tenēdo post imediate rñsōes ad pñūz argu^o. r doc. rñdet ad pñsōes i q rñsōe ad pñsōe sūt illa vba. Qd h3 rēpōnē eandē sibi nō sic de pñi pio actiui: vtz. magis ē ad rē. post qd vba imediate aliq subiungunt in tē. Addēdū est ad minoz pñi sic. Omnis hab^o est idētie ad aliquid non fm gradus diuisibi

Capl. 2.

in suba hūis in actū quāz q̄libz educta de po^o p̄is p̄ce-
dētis ponit augmēt^o z nō solū ponit augmētū in suba ba-
bit^o. s; ēt in v̄tute: q; suba z v̄tus i forma idē sūt sic p̄as
ēctā facit augmētū in v̄tute charitatis p̄cedētis q̄ est in
po^o nō rōne sui subit: s; rōne sue nāe ad actū vel gradum
ēctū. ¶ Cōtra istā opī. v̄t q; dīcat sibi. nā iungēdo p̄m
cū 3° z 2°. seq̄ oppo^o scōi: q; si fiat augmētū in charita-
te p̄cedētis partū v̄tualiū. tūc aut p̄ istā ēctōez h̄r ali-
qua entitas realis noua vel nō. si nō. q̄ ista ēctio nō erit
aliq̄ actio. z p̄ v̄is augmētābī charitatis sine actōe dīna.
si aut est aliq̄ realitas ad quā terminat ista ēctio q̄ nō ē
p̄cise realitas p̄oz: q; p̄cedit latitudinē in eēn^o forme nec
p̄oz realitas corūpī. ¶ En sic opīnāte. igit̄ terminat ad
aliq̄ realitatē aliā a p̄oz. z cū faciat v̄nū p̄r^o cū p̄oz alī
nō ēet augmētū. seq̄ q; hoc sit p̄ appōnez v̄nūs realita-
tis ad aliā. igit̄ ponere augmētātoez charitatis fīe p̄er
ēctōez ē ponere eā fieri p̄ appōnē. ¶ Itē sic opīnās in-
quātū sic dīr a ponēte augmētātoez fieri p̄ appōnē dīcit
mīn^o rōnābīlī q̄ dīcit ip̄e: q; ab eodē gñat hūis z aug-
mētā ex 2° et h̄. gñat aut hūis b^o charitatis a deo. igit̄
z augmētā ab ip̄o. hoc aut nō est fīe cū in subo solū sic
pbatū est 3° scōz opī. i p̄cedētī qōne: nec q; p̄oz gradus
corūpī. sic pbatū est 3° p̄mā opī. q; q; de^o augmētū addit
aliā realitatē p̄cedētī. q̄ nō sit p̄ ēctioez illī gradus a
subo: 3° additōez noui gradus ad gradū p̄cedētē. m̄
n. p̄p̄e dīr augmētū p̄ appōnē q; p̄ ēctōez. Rūndat̄ q; q;
hec ēctio est virtualis z nī p̄is accītat. ¶ Cōtra. nēcīo
est ibī aliq̄ actio realī z passio q̄ terminat ad aliq̄ z nō ad
aliq̄ p̄cedētis: q; tūc idē accīpīz bīs eē. q; ad aliq̄ realitatē
nouā: z sic appōz z p̄p̄o cū sint eīusdē rōnis. q̄ nulla ofīa ē
nīfī q; p̄ ofīo dīcat aliq̄ appōnī z ista dīcit aliq̄ extrā-
bī. ¶ Dīco q; nō ē ibī ēctio nec istuz modū p̄cipio: q; z
talīs p̄ductio nō ēet p̄ductio: s; dīco q; est ibī noua rea-
litas in p̄cedētī sic partes vel gradus nō q̄dītarī: s; indī-
uiduales z exīstīe. ¶ Ad p̄mā rōnē dōz q; nō seq̄ subm
exīd p̄o^o ad actū. q; forma educat de po^o ad actū: q; siue
educat nālī de po^o ad actū siue sup̄nālīter īfundat sem-
per subm eī^o exīstī v̄nīformīter de po^o ad actū z nō forma
īpā. z iō in illa p̄mā est fallā cōtīstī: q; nō oīs muta^o subī ē
p̄ opatiōez nālē educatē formā de po^o m̄ae vel subī: s;
subīz v̄nīformīter mutat a p̄uatiōe forme ad formā. v̄nī-
cūq; sit ista forma vel nālī reducta vel p̄ īfusiōe īmīssa.
¶ Ad 2° dīco: q; nō seq̄ charitas ītēdīf. q; charitas mu-
tat. sicut nō seq̄ q̄tītas molīs augē. igit̄ mutat vel mo-
uet. nā solū subīz mutat nō forma nīfī metapho^o. z īp̄o
p̄ie. v̄nī forma q; p̄p̄e dīr augmētū z ītēdī nō p̄p̄e mutat nī-
fī p̄ accīstī īquātūz eī^o subm mutat sic suba q̄ mutat z
nō q̄tītas. s; q̄tītas sit fīe quā suba q̄ta mutat z augē
sumēdo augere metapho^o. nā hīs formā mutat s; eā: s;
īpā nō mutat. tenēdo tñ q; ad ītēdī seq̄ īmutari p̄p̄e dī-
co q; forma nō ītēdīf nec augē: q; nō mutat: s; q; hīs
eā dīr ītēdī z mutari s; eā: z īsto mō charitatē ītēdī nō ē
aliud q̄ subm eī^o v̄t aīam fīe eā ītēdī. z iō fīe p̄p̄e nō
p̄cedīf īsto mō q; charitas ītēdīf: s; subm eī^o fīe eā. v̄nī
dīcit Augū. z bī in īrā. Charitas nō creīstī: s; bō hīs eaz
creīstī fīe īsto mō. nōmē tñ mutatiōis attribūīf dīuerfī mode
dīuerfīs. nā aīcūī attribūīf v̄t termino p̄mō: v̄t cū dīr q;
p̄p̄osītuīz generat z mutat aīcūī v̄t subo v̄t cū dīr m̄a ge-
nerat: ita in p̄p̄osīto augmētū dīr aliq̄ de subo augmēta-
tōis: q̄nq; de forma v̄t p̄mō z formālī termino augmē-
tatiōis īstoz m̄p̄doz. 2° mō dīr forma ītēdī z mutari p̄-
mō mō subm eī^o. ¶ Ad 3° cōcedo q; p̄p̄o p̄mō generat
v̄t aīa cara ī augmētātoe charitatis: q; p̄p̄o īcludit sub-
īctū z terminū. z q̄ dīr q; tūc nō ēet crea^o dīco q; in eo-
dē īstātī t̄pīs in quo charitas vel grā q̄at īfundat aīe: s;
in a^o z a^o īstātī nāe: q; pus nā grā vel charitas cīfīe

aīe īfundat: s; totū sit ī eodēz īstātī t̄pīs. v̄nī duplex ē ibī
muta^o: vna a nō ēē charitatis vel grā ad eē grā: z bec est
vere muta^o q̄ ē crea^o z nō ē muta^o p̄p̄e dīcā: q; nībīl p̄sup-
ponit nec nāp̄eac subm eī^o susceptū. Alia ē mutatio a
subo nō caro ad eē carū. z sic mutat aīa a nō ēē caro ad
eē carū. z ista muta^o: nō est simplī crea^o: q; p̄supponit sub-
īceptū. z iō h̄ muta^o s; qd p̄r dīcī gñatīo. z totū p̄p̄o
s; qd gñat tale z nō simplī: q; suba q̄ ē terminū gñatōis
p̄rīfī v̄l p̄supponīf ī īfusiōe grā gñat s; eē gratū z accī-
tale. Et nō ē de origīalī doc. s; p̄tinet ad repōtatiōes.

Item a multis ponit vna qd p. is. di. z nō est
de tex. q; p̄tinet ad repōtatiōes. q; īcipit. v̄t p̄p̄o dīcat p̄p̄etate p̄sonalē. s. f. q; nō vī-
det̄: q; Aug. 15. de trī. c. 19. vel. 54. Spūscūs in tñ dō-
nū dei īquātū daf eis qd daf: s; nō q; daf eis qd daf
h̄z suā p̄p̄ietatē p̄sonalē: q; sic daf ex tempore. ergo ex
sua p̄p̄etate p̄sonalī nō h̄z q; sit donū: q; s; eīdem ibī
dīcī bī. s. apud se īngt aut daf est z nī nīnī daf: q; deus
erat p̄rī z filio coetern^o aīq; cūq; daf. hoc sit q̄tū ad
illā qōnē q̄ magī q̄rit. v̄t p̄. s. f. eadē rōne dīcat dōnū z da-
tūz. ¶ Itē dīcī. s. f. ex sua p̄p̄etate p̄sonalī dīcat donū
cū p̄. s. f. daf dona p̄ donūz darent dona: sed hoc v̄t īm-
p̄osībile: q; donū īcludit rōnē donabilis. igit̄ si īclude-
ret rōnēz donātis īcluderet rōnēz opposītas. s. dātis z
datī. hoc sit q̄tū ad p̄mā qōnē magīstī an p̄. s. f. donū do-
nari dona. ¶ 3° sic. s. f. ex p̄p̄etate sua sit donū. q; ex p̄-
p̄etate sua ē donabile: q; omne donū ē donabile: q;ro cū
sit donabilis nō p̄rī z filio. cōtīstī est. igit̄ creaturē: s; hoc
est fīlī. s. q; dīcat donū ab eterno ex sua p̄p̄etate p̄sona-
lī: q; donabilis creaturē: q; tūc eadē rōne filius dīceret
donūz: q; ab eterno p̄cessīf a p̄rē v̄t donabilis creaturē.
v̄nī dīr in Eīa. filī daf est nobīs zē. hoc q̄tū ad 3° qōnē
magīstī v̄t ruz. s. f. sit donabilis p̄rī z filio vel tñ nobīs.
¶ Itē 4° sic. p̄p̄etas p̄sone p̄cedētis dīcit p̄cessīōē q̄
accēpit eēntīā. q; si donū sit p̄p̄etas p̄sonalis. s. f. donū dī-
cet p̄cessīōē eī^o quā. s. f. p̄cedo z accēpit eēntīā: sed do-
nū nō dīcit nīfī donatōez q̄ nō cōpētīr. s. f. ab eterno cum
nō pus daf q̄ ēet cū daf. q; p̄cessīus eī^o nō ēet ab
eterno: qd fīlī ē. ¶ Itē 5° sic q̄ aliq̄ p̄sona accēpit eēntī-
tīa eo h̄z eēntīā: sed. s. f. p̄p̄etate accēpit eēntīā. q; p̄ces-
sīōē h̄z eēntīā. q; eodē addīto v̄t rōbīz quoz h̄z eēntīāz
eo est eēntīā: s; p̄cessīōē h̄z eēntīā. q; p̄cessīōē est eēntīā.
q; si h̄z eēntīā ē eēntīā. sic igit̄ seq̄ q; s. f. dono sit eēntīā
qd fīlī est: q; s. f. nō est deo donū quod ē? nec fīlī eo fīlī
quo de^o: eo aut quo est deus est eēntīā. q; nō eo eēntīā
quo p̄cedit nec eo donū quo de^o. hoc ē qd dīcit Aug. 7°
de trī. c. 1. de magnīs. ¶ Itē 6° sic. donū h̄z rōnēz ad ī-
lud cū daf. igit̄ s. f. h̄z ex p̄cessīōe q; sit donū creaturē
p̄p̄is bēret q; sit spūs creaturē. hoc fīlī ē: q; eadē rōne
fīlī ēet fīlī creaturē: cū sit nobīs dat^o. z bec rō īnuīf ī
4° qōnē magī an fīlī p̄ossīt dīcī noster cū sit nobīs da-
tus. sic. s. f. dīcīf noster. ¶ Itē 7° sic. īter dantē z datū ē
relo: s; s. f. dat donum. q; si ex p̄p̄ietate sua p̄sonalī sit do-
num. igit̄ spūs referret ad se fīe rōnēz donātis z do-
nati siue dātis z datī: s; nulla relo realī vel p̄sonalī est
eīusdē ad se. q; zē. Hoc sit quātū ad gñat qōnē magīstī.
an. s. f. referatur ad īp̄m. ¶ Cōtra. Aug. 4° de trī. c. 20.
vel. 52. Dīcūt. n. īnquīt natū esse est filium a p̄rē esse: ita
mittī est filio cognosce q; ab illo sit: sicut. s. f. donum dei
esse est a p̄rē p̄cedere: ita mittī est cognosce q; ab illo p̄-
cedit. z seq̄. ca. 53° nec possumus dīcere q; spūs z a filio
nō p̄cedat. q; s. f. eo est donum quo a p̄rē filioz p̄cedit
z p̄p̄is donū ē p̄p̄etas p̄sonalis. s. f. ¶ Itē Aug. 5° de trī.
ca. 2. vel. 27. s; tñ īngt ille. s. f. g nō trīnītās: s; ī trīnītate
ītelligīf ī eo q; p̄p̄e dīr. s. f. relatīue dīr cū ad p̄rē z filīū re-
ferf: q; z. s. f. z p̄rī z filīū spūs ē s; īpā relo nō appz ī hoc

nōle. apparet aut cū dī donū dei. donū enī est p̄rī z filīū:
q; z a p̄rē z filio p̄cedit. bec ille. q; donū est p̄p̄etas p̄sona-
lis eī^o fīe quā a p̄rē filioz p̄cedit. ¶ Dīc dīr q; donū p̄t
accīpī trīplī siue equoz sic h̄rē possum^o ab Augū. īn au-
ctozitatibz p̄dictīs. v̄nō: aptitudīnalī z h̄abitualī. 3°
mō actualī. 3° logtūz Aug. īn p̄ auctatē allegatā de do-
no. 2° logtūz Aug. 5° de trī. c. 15. vel. 35. v̄bī īngt. v̄t p̄rē
supple donū anteq̄ daf. s; nōdū erat donū aut eoīp̄o
quo datur^o erat enī de^o īa donū erat aīq; daf. zē. p̄rī
post rīdīt dīcēs: s; q; sic p̄cedebat v̄t eēt donabile īa do-
nū erat z aīq; eēt cū daf. ¶ P̄rīo mō. s. aptitudīnalī
donū dīr v̄t aptū natū ē dari vel v̄t eī nō repugnat dari z
si ī futuro nō daf sic logtūz Aug. īn auctatīb^o ad op^o
z īsto mō donū h̄z rōnē p̄p̄etatis p̄sonalis vel p̄t donūz
ex p̄cessīōe sua. s. īq̄tū donabilis: s; h̄ nō p̄cedo p̄z dīfī-
ctōez approbem^o. q; sit fallūz argī. q; p̄p̄etas p̄sonalis ē
ad ītra z nō ad eē: s; donabilitas illā nō est ad ītra: s; ad
eē v̄t ad creaturā: q; nō ad p̄rēz nec ad filīū. q; zē. p̄bo
ma. q; p̄sona q̄libz dīna h̄ūt p̄fectū eē dīnū z p̄sonale
aīq; h̄r aliq̄ creaturā: q; ex se ē nēcē eē. Creatura v̄o īn
nullo ēet nec ītra nec eē ēt nēcē eē neq; ī eē exīstīe nec
ī eē eēntīe. s. dīmīnuto siue ītellecto rōb^o ē: q; nēcītas ē
p̄dīctio exīstī: z tale eē abstrahīt ab exīstīa. Et h̄ eēt magī
īcōuenīēs q; si eēt nēcē eē ī eē realī: s; qd ē ex se nēcē eē
pus eē īllo qd ē pōle vel nō nēcē eē. ī illo pōz ē p̄o
na 3° siue eī^o p̄cessīo z nō respectū eīusdē ad creaturā: q;
nō ē ītelligere aliq̄ā rōnē ēē ad creaturā nīfī creatu-
ra eēt v̄l ītelligat eē: q; rōb^o requīt terminū sīl cū īpā eē.
¶ 2° p̄bat ma. sic. q; p̄rē rōnis nō p̄ se īcludīf ī p̄ dīna
q; eēt ens realī: z īcōuenīet rōnē rōnis eēt ens rōnis:
z cū h̄ plura realia īcluderet: q; īstītutū seq̄ debīlīo-
rē p̄tēz relo dei ad creaturā siue actualis siue v̄tualis
siue aptitudīnalis ē ens rōnis. q; zē. ¶ Itē ad p̄ncīpale sic
vna p̄sona nō īstītutīf formālī donab^o rōnīb^o dīfīctīs:
s; s. f. p̄p̄ietatēz passīuā q̄ dīcī re^o ad spīratēz īstītutīf īn
eē p̄sonalī: s; si relo aptitudīnalis eēt nēcīa ad h̄ īpā eēt
alia relo ab illa. p̄bo: tū q; sūt ad dīuerfōs terminos. tūm
q; vna ē realī: alia rōnis. ¶ Rōnē p̄ ad rē īn se. 2° ad ītē-
tīōē Aug. q̄tū ad rē dīco q; nulla p̄sona īstītutīf ī eē p̄-
sonalī p̄ aliq̄ē re^o ad creaturā: nec aliq̄ p̄p̄etas p̄sonalē
dīcī re^o ad creaturā: īmo q̄q; dē ītēfīcū ī dīnīs siue ab^o
siue respectū ī q̄cūq; eē realī siue ītēfīcū abstrahīt ab
oī respectū ad creaturā: z pus q̄cūq; eē creaturē: ita q; si
p̄p̄o vel īcōp̄o nībīl aliud a deo posset eē ī aliq̄ eē
nībīl omīn^o v̄t ī deo q̄q; dē sibi p̄uēt ad ītra s; q̄cūq; eē
eēntīale p̄cīet: q; p̄ ītēfīcū tota ītēfīcū ī eē p̄sonalī
s; q̄cūq; eē q; crea^o ītēfīcū s; aliq̄ eē: q; q̄cūq; eē attrī-
būīf crea^o siue reale siue dīmīnū īllo ē a tota trīnītate:
z iō creatura fīe q̄cūq; eē eī^o nēcīo ē p̄stērior oī eē ad
ītra: z iō nībīl ītēfīcū ī dīnīs īcludīt nēcīo re^o ad creatu-
rā q̄ ē p̄stērior: s; cū re^o q; s. f. dīr donū sit ad creaturā: q;
nō eēt donū nīfī creaturē cū daf: q; non p̄rī nec fī: sic
daf: seq̄ q; donū nō sit p̄p̄etas īstītutīua. s. f. tñ spīra-
tīo passīua q̄ accīpīt eē a p̄rē z fīo q; p̄p̄e signat h̄ noīe. s. f.
ī sensu p̄p̄onīs q̄q; dīcat Aug. 5° de trī. c. 11. vel. 27. q; s. f.
eī^o relo magī appēt īn h̄ noīe donū q; ī h̄ noīe. s. f. ¶ Dī-
co q; q; maxīe appēt illī 3° p̄p̄etas īstītutīua h̄ noīe. s. f.
s. nō ītelligēdo p̄p̄m tñ nāz ītēfīcū vel spūalē: q;
sic h̄ noīe spūs ē cōe trib^o p̄sonīs: s; accīpīt. s. f. p̄ spīra-
tīo volūtate castī scā p̄rīs z filī. q; tñ volūtās h̄nīs obz
īfīnī īfīnīte dīlīgībile sibi p̄rīs ē p̄n^o suffīcīens p̄cedēdī
amorē īfīnī: z p̄p̄is p̄ se stātē q; spūs dīr. Tñ p̄p̄ auctatē
Aug. ē scīdū q; donū multīplī pōt accīpī. Uno^o pōt do-
nū dīcī q̄cūq; libālī p̄ductū z sic dare nībīl aliud ē nīfī
libālī p̄ducere: z dari libālī p̄ducī. z īsto pōt p̄cedī. s. f.
ab eterno datū eē z donū: q; ab eterno spīrat z sic donū

nō dīcī nīfī p̄p̄etate p̄sonalē: q; ab eterno. s. f. ē spīrat^o. v̄nī
sic dare z dari nībīl aliud ē q; spīrare z spīrari: z sic nō lo-
quunt̄ scī de dono. nā p̄cedūt spīrī eē donū ab eterno: s;
nō dari ab eterno: q; īp̄m dari ab eterno includīt creatū-
rā cū daf fore ab eterno. nō. n. pōt q; qd dari nīfī sit illū
cū daf. Alīo^o pōt ītelligī p̄ donū amorē p̄rīs z filī
q; p̄ īp̄dīt amorē fīo z ille rep̄dīt amorē eūdē. quō log-
tūz Ricar. 3° de trī. de amore: z sic nō ītēdīt h̄ Augū. log-
de dono: q; sic donū qd idē est qd amor ē mere eēntīale
s; v̄nā opī. vel mere p̄sonale s; alīa opī. Et iō dīco q; do-
nū p̄ se aliq̄ v̄nū p̄ncīpalī signat z alīd exīstī cōnotat:
z sic ē v̄nūcū. signat eē p̄ se re^o rōnis ad creaturā: z tūc
signat aliq̄ eēntīale: z nō p̄ se v̄l p̄ncīpalī signat p̄p̄eta-
tē notionalē alīc^o p̄sone. p̄notat tñ notionalē v̄t supī^o de
dari dīcī ē. v̄l si dīcat q; signat v̄t ruz: q; sic erit equo-
cū nō signat p̄ se v̄nū. Supponēdo tñ q; signat aliq̄ p̄
se: dīco q; p̄ z p̄ se signat re^o donabilitatis ad creaturā v̄l
donaturī vel donādī: q; do^o p̄t trīplī accīpī resp̄cū crea-
ture: v̄t dīcīt p̄oz opī. z ī h̄ b̄n. s; tñ cōnotat p̄p̄etate 3° p̄-
p̄cedētis a p̄rē z fīo: q; amor ē ver^o ex vī p̄cessīōis siue et
sic v̄e libere donū. īnter. n. oīa dona dātīs p̄m^o qd dat
z q; q; dare pōt ē amor eī^o quē p̄ dat amato q; ē rō cuius-
cūq; alterī^o donī. nībīl. n. h̄z rōnēz donī nīfī īq̄tū cadīt
sub actū amoris. nō enī cultellus vel rosa: neq; aliq̄d ex
rūbz h̄z rōnē donī v̄l mere^o nomē donī: nīfī q; cōīcat
amīcābīlī actū amatozīo volūtatis: iō oīa dona dātī ta-
līa rōne amoris dātīs z si nō recipīētīs. spūs aut scūs ex
vī p̄cessīōis siue est pus amor z īfīnīt^o z p̄cedēs pactum
amoris a p̄rē z fīo eū liberalī p̄ducīb^o: z ita donū si sit
eēntīale p̄ se signans re^o ad creaturā: p̄notat tñ nēcīo
p̄p̄etate. s. f. q; ē p̄m^o amor eēn^o p̄cedētīs a p̄rē z fīo p̄ actū
amoris: z sic ītelligēdo sūt auctatēs Aug. supī^o ad p̄tē op-
positā allegatē q; donū dīcat p̄p̄etate p̄sonalē. s. f. p̄ cōno-
tatōez: z nō h̄z suā p̄ncīpalē signatōez. h̄ p̄ ex^o declaraf.
h̄ nomē dator nō signat p̄ re^o v̄tutīs spīratīe p̄rīs z filī:
s; p̄ signat re^o rōnis īp̄^o ad creaturā p̄notatōe p̄cessīōez
passīuā vel p̄p̄etate p̄sonalē. s. f. p̄ re^o tñ ad v̄tutē spīratī
uā p̄ quā p̄ducīf p̄m^o amor spīrat^o īfīnīt^o. eodē mō do^o nō
p̄ signat p̄p̄etate p̄sonalē. s. f. ¶ Ad p̄m^o rōnē p̄ncīpalem
p̄z h̄: p̄ ea q̄ dā sūt: q; donū nō p̄ signat p̄p̄etate p̄sona-
lē. s. f. nā ī tñ ē donū īq̄tūz daf eis qd daf: z ita p̄ se sīg-
re^o ad creaturā. cōnotat tñ p̄p̄etate. s. f. ¶ Ad 3° p̄cedo
q; p̄ donū dona dant̄: q; p̄ amorē q; ē p̄m^o dant̄ dona
oīa: sic dīcī ē. ¶ Ad p̄bōnē dīco. q; nō ē oppo^o ī relatīuīs
nīfī accīpīant resp̄cū eīusdē. nō enī opponunt̄ ī eodē p̄r-
nītās z filia: ita q; idē resp̄cū dīuerfōz sit p̄rī z filī: q; p̄r
eē filī p̄p̄e sui: z tñ p̄rī filī quēz gñat. nō tñ p̄rī eē filī p̄a-
trīs sui z īp̄sūs p̄rī: q; tē idē p̄duceret se: qd ē īcōuenīēs.
p̄ de trī. ca. p̄. s. f. aut ē donū īq̄tūm cōnotat eī^o p̄cessīo-
nē p̄sonalē zē sīl cū p̄rē z fīo: dator vel donator cuiusq;
donī qd daf creaturē: nec ē h̄ īcōuenīēs q; sit dās z do^o
vel datū respectū dīuerfōz. ¶ Ad 3° dōm q; donabile
dīr v̄nō mō qd est aptū natūz donari. alīo mō dīcīt idem
qd est p̄osībile dari: nec sunt ista eadē: q; aliq̄d est p̄osī-
bile eē tale: qd tamē nō ē aptū natū eē tale. lapīdē enīz
est p̄osībile fierī sursūz: z tamē nō est aptū natū esse sursū-
z: nec h̄z ad hoc aptitudīnē. corpus etiā neutrū: qd nec
de se est natū fierī sursūz nec deorsūz: v̄t corpus circula-
re p̄osībile est de ferri deorsūz z sursūz: fīe aut p̄mū mō
dū p̄sona. s. f. h̄z ex p̄cessīōe sua z a p̄p̄etate p̄sonalī apti-
tudīnē: q; s. f. p̄cedīt v̄t amor donabilis nō sic filī: s; v̄t
verbū declaratīuū eēntīe patris: z īdeo nō p̄cedīt filius
p̄p̄ietate p̄sonalī v̄t habēs aptitudīnē v̄t datur. p̄ce-
dīt tamē penes 2° modū v̄t p̄osībilis dari a patre z a fi-
līo z a spīritūscāto: z ita nō sunt idēz: v̄t p̄z īn exēmplo
p̄ allegato. ¶ Ad 4° concedēdū est q; s. f. p̄stāt eēn^o

tiam sine illo ipis initio de patre filioque pcessio: sicut dicit Aug. 15. de tri. 7 q. ista pcessio includat in hoc noie domum non ut principale significat: sed ut conotatus. **Ad 5.** q. d. q. illa est falsa. quo spūs scūs h3 essentia co est deus: q. pcessione h3 essentia: nō tamē ea est de. nā nō co pater quo deus: neq. eo. s. f. quo deus: sicut patuit supius per Aug. filius etiā natiuitate h3 essentia: nō tñ nascibilitate est deus s3 deitate. 7 cū pbat. psonam habere essentia est ipsa: eē deū. g. eodē addito vtrobiz quo psona h3 essentia co est deus. nego. nām: sed est fallacia figure dictionis pēnē pmi modū. nā ablatiuus qñ cōstruit cū verbo adiectiuo cōstruit cū eo vel in rōne pncipy actiui vel in rōne actiōis 7 f. vt lignū h3 esse calm calore vt igne. ibi iste ablatiuus calore significat q. calor hitus in ligno sit pñ calefactiōis in ligno. Cū vō dī lignū h3 esse calm calefactiōe cōstruit ablatiuus in rōne factiōis. f. fieri. s3 qñ ablatiuus cōstruit cū verbo substantiuo cōstruit cū eo in rōne pncipy formalis essendi. vt cū dī. lignū est calidus calor: 7 ita in pposito. s. f. h3 essentia pcessio: ne cōstruit ablatiuus cū verbo in rōne actiōis qñ in esse 7 fieri. sed cū dī. pcessione est essentia 7 deus significat ibi q. pcessio sit formalis rō q. est dō qd nō est. 7 sic ē ibi fallā figure dictionis ex fili terminatiōe. **Ad 6.** q. d. q. s. f. dō donū creature 7 spūs noster fm illuz respēcū quē cōnotat ex sua pcessione: q. sic donū pmo significat rē ad creaturā cōnotādo tamē eternā pcessione: ita cū pmo significat pcessione eternā vel psonā illā cōstruit cōnotādo respēcū aptitudinalē ad creaturā. fili autē ex pcessione sua nō significat rē ad creaturā nec illū cōnotat: q. nālī 7 nō p modū doni pcedit. ex. n. nō quō dāt? s3 quō nat? Aug. 5. de tri. **Ad 7.** dico q. s. f. est dātū? sui qñ ad ex: s3 iste rē non est ppietas eius.

Sciendum infup q. in. zi. di. q. vnica in q. qñ an bec sit va. solus pñ ē dō. post rñsionē. **Ad pñuz arg.** pncipale. qdā rñsionē ad z. arg. bñt sic. **Ad 2.** q. d. q. exclusiua nō puerit. pñs vō b nō oñdit: q. determinat de simpliciū pñōniz puerfionibz q. pñēt ad sylm cathe. 7 simpliciē. Sed q. cōuertatur p3 per p. bara. Et nō est de tex. sed sic d3 ordinari rñsio. **Ad 2.** arg. dico q. illa non est sua cōuerfā.

Etiā in 23. di. in q. qñ. vtruz p. fm q. dīc aliqd cōe rē. doc. añq. respōdeat ad. q. ibi. **Ad qōnē B.** in fine illius rōnis. p. 3. addituz arguo sic. sunt ista vba: s3 nō est dare aliqd substantiū tale subintellm. Aliq. volūt addere b nō pōt terminare depēdētia alteri? adiectiui cuiusmōdē termin. nūeralis tres. igit nec per ipm determinat. Rñ: multa sunt creta q. non sunt adiectiua sic cā gen. spēs. **Ad 2.** q. d. q. cōtra adiectiui arguis nō cōcretū. Etia post illa vba posita in pñ: rñsionis ad qōnēz ibi. **Ad qōnē respōdeo:** q. sic sequeret aīaz. s3 psonā: qd est icōueniēs. Multi volūt addere 7 deitātē esse psonaz 7 ē nō cōueniret ppe deo: q. idiuuū nō est nisi vbi est diuūdu: qd nō cōuenit deo. Silt tñ ppe nomē psonē cōueniret hōi q. pñt solus ppe dī rōnalis. Et nō est de tex. tu: s3 d3 post illa vba imēdiate. Qui. dico q. nīl.

Ad 3. dīc. s3 istud pōt obici: pap. ifra dī.

Negationem duplicis cōicabilitatis. si psona dīc formalr icōicabilitatē. g. formalr dīc negationē: s3 negatio est scōa itentio cū sit ens rōnis. g. psona dīc rē scōe itentionis: qd ē ppositū. **Ad Rñdeo.** q. psona nō tñ dīc it icōicabilitatē: s3 dat itelligere nām itellectuālē in q. est sic idiuuūdu. s. naturam in cōmuni. dubito tamen si dicat exñtiaz formalr cum duplici icōmunicabilitate aut dicat tñ formalr icōmunicabilitatē 7 exñtiaz in cōcreto tanq. moduz babēdi nām: vt sit sensus. persona

est icōmunicabilis habens exñtiaz in natura itellectus. li. 7 posito q. sic esset. ad huc dico q. psona nō dīc itentio nem scōam: q. scōa itentio soluz cātur per itellm nego ciantē circa obī. quicquid igitur mouet itellectum ad itellectionēz ante negociationē nō est itentio scōa: sed res mouens itellm mouet ad negationē sui obiecti ante negociationēz itellectus: q. negatio talis consequitur rem ex natura rei ante negociationē: 7 hoc ideo est: quia vñ oppositoz mouet ad noticiam sui oppositi ante negociationē itellectus: ppter qd dicit pñs q. eadem est scientia oppositoz. ideo qñs ponatur psonam tantum dicere formalr negationē. non tamē itentionem scōam. q. negatio que psequitur ex natura rei non est scōa itentio 7 p. p. p. negatio in genere. cuius est icōmunicabilitas. quā. p. igitur dicit q. negatio est ens rōnis. dico q. ē negatiua entitas ex natura rei: sic enim fortes est homo ex natura rei: ita e. nō alius ex natura rei: sunt autē negatiōes in itellectu entitates: q. pma motio itellect? nō ante affirmationem sed negationem est ad apprehensionem negationis. sic igitur teneo q. psona non sit pomen secunde itentionis sed pme. 7 q. formalr significet duplicem negationē cōmunicabilitatis: q. importet nām itellectualem. 7 forte formalr etiam importat exñtiaz personē. 7 tunc nō tñ negationem cōmunicabilitatis i. portat. sed etiā positiuūz aliqd. vel forte nō dicit formalr exñtiaz. 7 tūc de formalr significato est tñ duplex negatio dans itelligere duplex positiuūz. s. nām 7 modū habendi nām. 7 per hoc q. cū via data. p3 ad argumenta q. si persona dicat exñtiaz in abstracto 7 moduz habendi nām in cōcreto est formalr positiuūz. 7 tunc persona est formaliter existentia icōmunicabilis habens nām itellectualem. si autē tñ formalr importet negationem tunc cōnotat exñtiaz in natura itellectuali. et sic stat p illo qd est icōmunicabile. 7 sic adorā 7 est terminus pductionis realis. **Ad aliud arg.** p3 dīc. 25. alibi.

Et si hoc sit verū tunc videtur 7 c.

Ad 4. distinctionis.

Circa illud 10. metaphysice. 13. 7 cap. de vno. qd cōstituit numerū 7 c. adde vnum apud itellm vnitatē ordi. pōtēst habere rōnem mēsurē fm rōnem numerus est tale vñuz per distan. cer. taz vnitatis vltima a pma. igitur numerus est mensura fm rōnem. sic forte diceret Aug. de tempore. **Ad 2.** q. d. q. cōtra. mensuratū fm quid sui mēsuratur si fm qñtitatez. ergo ip3 in se est qñtū discretū. Tenēdo cōmē viaz. dico q. de rōne numeri sunt tria. pñm est q. vnitates que sunt partes numeri sunt vñius rōnis. 7 nō tñ pceptus vñius sed singularia eius binc 7 inde sunt vñius rōnis. fm q. vna sunt distincta: ita q. sic vñuz nō includat sic vñū. ideo vñtas nature nō facit numerū cū vñitate supposito nec cū vñitate formalitatis: q. natura in vno includit 7 aliud includit. **Ad 3.** q. d. q. i. vtraz vñitate vel vtroq. numero sit potentialitas partis ad totū ppter pñuz deus nō connumerat creature: q. illa vñitas singularis q. est in deo exñs nō est eiusdē rōnis cū alia: q. tūc ptra. beretur per ifinitū: ita deus esset compositus. ppter scōm. album 7 dulce non sunt duo. tamē dulcedo 7 albedo sunt duo. rō grāmatica: q. terminus numeralis adiectiuius determinat substantiū: ibi est subiectum in pñmo. et eius notantur esse due vñitates in scōo est forma 7 forma: ppter idem albeitas 7 coloreitas sunt duo. non tamē albedo 7 color: q. sic vñuz includit sic vñuz. sicut albu q. etiam includit vtraz nām. **Ad 3.** pōtēst etiam istoz assignari ratio 7 distinctio per pñuz. q. vñitas suppositi nature 7 formalitatis nō sunt vñitates vñius rōnis. ideo natura cōnumeratur alij ppter tertiaz nec ista

l. topico. ca. 11.

l. 1. c. 1.

l. 1. c. 1.

l. 1. c. 1.

l. 1. c. 1.

Cap. 1. 2.

nec extra aliqd itrinsecū deo est pnumerabile: q. nec potentiale. tamē extendendo numerū ad distinctionēz cñtium cōcedit numerus in dñis. 7 bec duo. sentitas 7 distinctio numeratoz regit ad numerū: s3 nō sufficit. id vbi ppter ista sola ponit numerus implectē ponitur sic tres psonē. correlariū ternarius lapidū est p se vñū fm opinionē cōez ita q. nō tñ est hic hic hic trinitas psona. rñ. est tñ hic hic hic. nec itagis vñū. Alio modo diceret si nūer? poneret in itellm: q. tūc dīc it vtrōbiz. **Ad 3.** cano. p. c. 5. tñ duplex dī. Dam. ca. 7. An. 3. meta. **Ad 4.** tra. Boetius. hic est vere vñū in quo nullus est numerus. **Ad 5.** q. d. q. pñs nā q. duo. Itē pñ q. totus. Itē An. 3. f3 subam aut fm relonez. **Ad 6.** solutio. vñū duplex synonimū quod cōsequit formā 7 pñ numerū: quod addit su per vñū rōnez mensurē. 7 id est de genere qñtiaz 7 cōsequit formā ppter mām: sic duplex numerus. meta. vñū triplex. formalis mathematicus. sensibilis. pñus ē ibi: est ab vno 7 seruat vñitatē. scōs nō est ibi. **Ad 7.** q. d. q. numerata sunt plura diuīa vñ partes in toto nō numerantur nisi in pñ: sed sunt nata cōtineri in vñitate vñius cōtinnū oīa nata sunt esse vñuz: 7 ideo vñū? pñcie 7 in mā alia 7 alia. Aliter nō est numerus simplr: sed cum determinatione formarū: in deo nulla sunt diuīa abinuicē ppter vñitates essentie per oppositiū. in spē immālī est numerus formalis. **Ad 8.** q. d. q. quodlibz est ibi qñ spēs. nō aut sunt plura sub eadem spē cōtēta. igitur tñ numerus fm qd. s. cum additiōe psonarū 7 attributoz: ita q. si vñius spēi idiuīso pñbet. si diuīso essentie alia diuīso pñbz. cōuenit tñ cū nūero mathematico in aliq. q. ab vñitate essentie vt a radice dñt. differt etiā. q. hic vñitas nō diuiditur s3 quasi spē distiguit. in hoc cōuenit cū numero formalr: s3 ille nunq. radicat in vna forma singulari: 7 ē ibi differentia per formas absolutas: hic vero nō. **Ad 9.** pñm nō est vñuz numero: q. nō cōstituit numerum. **Ad 10.** q. d. q. scōz logtur de numero q. determinatiōe pñonaz. **Ad 11.** q. d. q. multitudo est nobis magis nota 7 positiōe significatur: sed est vñitatz diuīso que est negatio vñionis: ideo nō est multitudo simplr nisi cū determinatiōe e3. in deo s3 fm modū nois significet negatiōez. i. negō nō ē ibi negāz: ita fm rē vñū? pñsio 7 c.

Ad 12. q. d. q. vnica.

Et relatio ifra suum genus nō distiguitur nisi p illa supra que fundatur: 7 sic nō est in ea relatio vñis. q. ppter vñiuerfale fundat: exempluz de similitudine 7 albedie. oīs aut relo dīna fundatur supra essentia que nullo mō pōt habere rōnez vñiuerfalis: q. natura vñiuerfali est sola vna que ex rōe qd itatis est natura tñ. fm An. 3. metaph. nō cōcernēdo rōnē vñiuerfalis vel particularis: s3 nata in se recipe respect vtriusq. singularis per esse terminatū in supposito vñiuerfalis per hoc q. est nata cadere in pñsideratiōe itellect? vt vna fm rōnē: tñ applicabilis per pñdicationē pluribus in qd? est multiplicata. essentia autē de se est singularitas que dāz. qñ igit relatio pñdicetur vñiuoce de paternitate 7 filiatiōe. nō tamen est vñiuerfalis.

Sciendum q. 26. di. q. vnica doc. ponit pmo viā tenentē q. psona itituit pñonem. **Ad 2.** q. d. q. pñā viā in pñ: post illa verba. omne relatiū est aliqd excepta rōne: a qui tex. nō habet. 7 in pñ: tñ capitu li. si pater itent nō est aliqd ad se nō est qd refertur. ex B videt q. refo nō refertur: s3 illd qd refert est aliqd ad se qd ē pbat: q. illud qd refertur relone nō est aliqd pñsterius ea nec simul natura. g. est prius naturalr. 7 ita est **Aduertendum** q. doc. in. 27. dīc. mouet tres

qōnes ad quas rñdēs fm mētez pñiaz ibi. **Ad questio nes istas igitur rñdeo.** **Ad pñiaz:** q. rō verbi pñcipue ac ēpī ab Aug. lib. de tri. supponēda sunt qdam certa que fm ipm pueniūt verbo. post que verba ab aliquibus imēdiatē ponitur hoc. f. Et 2. per diuīsiōē sunt illa remouēda ab oī eo qd nō est verbū sicut facit pñs: etbi. ad ing renduz genus vñutis vbi dīdit illa que sunt in aīa: vt pñtentias 7 pñssiones 7 habitus. 3. illis remotis que nō cōueniunt illi de quo querit. 7 nō est de tex. s3 d3 imēdiate sequi: 7 ex illis inuestigandum.

Ad 2. distinctionis.

Utrum per rōnem nālez possit cognosci verbū nō esse essētiāle in diuinis. Q. nō. tūc trinitas rōne nālī cognosceret. Itēz in creatura verbū est eque. s. cuiuslibz suppositi in natura. **Ad 2.** Contra. cognoscitur nō esse verum pñā psonam esse verbū. alia est pma. **Ad 3.** solutio. ad illud de negatiōe p3 q. cōcept? termini siue verus in se siue nō ostēdit negationē de affirmatione. bec pōtēst demōstrari. nā ppter effectū causātem pceptū cōm pōt non pñpossibile 7 qdlibz cōtrariū solui. Utrū rō verbi sit pñor respectus filij i scōa pñsona. q. sic. quia est magis p se terminus pncipy productiui. **Ad 4.** Contra. nō pñor notitia. **Ad 5.** de trini. c. 4. opinio vñi itelligibilis. **Ad 6.** natura substantie dicit principium moderatiū. **Ad 7.** solutio. filius est subsistens i natura itellectuali genitus virtute nature eiusdē respectus existentis in p. Dīc. g. tu curris. pñqñtia bona.

Ad 8. dīc. q. p. imēdiate ante secundum articulū.

Ad 9. per auctoritatē Aug. iā pñallegatam.

Pro opinione pñmā pñprietas icōicabilis cōstituit igenitū. **Ad 1.** q. d. q. tri. 7 si filius nō genitus ēēt nīl pñbiberet eū. s. patrem dicere igenitū. 7 si signat quīq. filiū nō ex eo ipō ē igenit? q. geniti boies gignūt alios. post. c. 7. nec iō gñq. pñ. quia genitus: nec igenitus iō q. pater. post alia notio ē qua in itelligit genitor. alia q. igenitus. 7 c. 8. cū igenitus dicitur pñ nō qd sit: sed qd nō sit oñditur. c. 9. etiā dīc it igenitus nō ad seipm dī. s3 q. ex genitore non sit oñdit. Rñ. deo. potētia scōa pñpua nullo mō pcedit i re gñationē sed tñ fm cōceptus absolutos. sicut dīc. 27. dñm est fm rōnem. Itē de respectu ad pñs. Itē absolutū pñs. g. qñto magis h3 de re absoluta tāto pñs. Itē nō habere p. pñductionē pcedit. q. pñtinet ad rōnē pñone pñpue siue amotio ipedimēti. **Ad 2.** q. d. q. cōfirmat p simile de ispirabili. modo essentia pñs in aliq mō cōicato qñ cōicato ad se si vis cēn/ tia f3 se ē cōicata. **Ad 3.** q. d. q. gñe pñm. q. nec 2. p. q. tū q. est aliq. motio 7 vt sic nō dīc it essentia tñ nec rei positi uā aliā a duabz. alia cōcludit q. nō notio. Rñ. **Ad 4.** q. d. q. cōtra. inquātū notio dīc it dignitatē. Rñ. dignitas pñonalis alia oīa a se supra. d. extra. **Ad 5.** q. d. q. cōtra. nō est simile. q. in nō pñstitūdo pordinē posterioz pñor nature notioz ad prius. **Ad 6.** q. d. q. Itē negatio icōicabilis 7 pñpua. q. nec vna sicut nec ens nō nisi pp positiōnē. **Ad 7.** q. d. q. Itē pñs? parit nō substantia ta scōa. Itē Aug. i. f. re. fm nō qd nō est ē itellectus. s3 q. vñicum filium genitū.

Ad 8. q. d. q. De secundo articulo dicunt aliqui q. cum i genitum 7 c.

Aduertendum est q. i. 28. doctor mouet duos as qñstiones. 7 volēs respōdere ad pñmā facit duos articulos. In 2. vero articulo ibi. De scōo articulo dīc it. ante q. pñcludit. ibi. iō videtur dīcēduz q. igenitū. aliqui ponūt i textu aliter dīc it qñ pñpositiū est eē a se. 7 bec dīc it esse itentio. Rñ. 2. q. esse a se ē aliqd. pñpuz positiū circūlocutū per igenitū 7 pñcessū relationē ad filiū. q. enim aliqd est a se iō d3 fm

Ca. 5.

Cap. 6.

Rel. qd ab ipso sit omne eē et omne existere. Contra. a se si est positum aut est absolutum. et erit cōe tribus. aut relatiuum et nō ad pū. qz nō est nisi negatio relōnis ad pū. igitur erit ad filiū. et ita ad se vel dicit ad filiatiōē si est positum vel si dicitur habituē ad pcedēs erit negatio relōnis. et ita negatio est igenitū. g non est pūm positum illius. et non est de textu.

In eadez di. 2. q. immediate an rñsione ad argumēta pncipalia pme qōnis.

Indignitatis esset si opposita affirmatio poneretur eo.

Henricus 2. et in p. sicut relōnes positue fundatur essentia ex natura rei. sic et ista negatiua. ex natura enī essentia est qz in aliqua psona sit rō qua ipsa nō sit ab alia. et sic substratū ipsius relōnis nō est nisi essentia dīna. vt sit sensus igenitus. i. habēdī dīnā essentia nō ab alio. ex se enī habere dignitatem et a nullo pnatue est libere habere sicut rex regnat. ideo est dignitatis. negatio enī precise vt negatio nō dignitatem ipoztat nisi ex hoc qz circa talez affirmationē fundata vnde habere dignitatem ab alio simplr nō est dignitatis. s. solum respectu modi notabilis habēdī. s. per gnātionem et spirationē. ibidem. scōo igenitū stricte. s. nō pductū per gnōnem nō dicit dignitatē. s. igenitum vt est ne. et nō vt cōueniē spūi sancto. sed tñ patri sicut dicit simplr modo esse ab alio. **Ad scōm** ibi ispiratūz nō dicit dignitatē. qz spiratū dicit ideo nō est sexta notio. et exponitur ibi ad tertiūz igenitūz. consideratur vno modo simpliciter et fm se. Alio modo vt cōsiderat circa talē nām. pmo modo substratūz nō est nisi eēntia ita qz si esset negatio in essentia sine pprietate esset igenita. scōo modo aliqd est substratūz negatiōis eius triplr. vt. s. vt in quo fundat in pmo vel scōo. vt cuius est notificat respectus substantie soli. formalr in quo fundat nō tamē vt est sub pprietate pīs. **Cōtra.** meli. diceret ad argumentūz qz dignitatem importat respectu fundamētī tñ. nec se quis qz nō dicit dignitatē ppriatē. qz essentia est differēs ad plures dignitates psonales qz ponit. i. s. de tri. **Cōtra.** firmatur. qz vbi ad pū est bitudo positua pū est qz ad posterius. igit. et negatiua. et hoc est qd dī qz rō pmi pcedit ordine ad posterius et nunqz alicubi absolutū pū est relatio igenitū s. s. pē pētere supposito absolute si eēt.

Ad argumenta huius qōnis 2c.

In eadem dist. q. scōa. immediate ante illud cōfir. matur ista opio p Aug. 2c. hñtur vba q ponunt h.

Sicut pōt accipi i diuinis.

Item eēntia vt pōt relōne est nō cōdicata et dās per se eē. igit. est ypostasis in genere. ante. an. pbat. qz vt pōt non est cōdicata. vt sic dat per se eē. 7. de tri. ca. 9. pñā pbat. vt nō cōdicata nō est cōis pluribus suppositis. g i vno tñ. et nō est nisi in igenito. qz genito est cōdicata in hoc redit illud qz essentia per se ens hoc vel h deus generat inqūm hz pncipiū formale et p se esse. et nō pñtelligitur aliqd gnātionē nisi qd hz pncipiz illud quo nō ab alio et quasi expectat relōnem consequentē qz cōsurgit termino iā posito. **Cōtra.** igit. per igenationē est pprietas positua in patre sicut in filio. pōt cōcedi qz in neutro est vt per se terminus nec pūm nec formalis. sed cōcomitans pūm terminum qui est filius. qz relōnes mutue concomitantur p se terminum qui est vnum extremum.

Cōfirmat ista op. per August. 2c.

In eadem dist. 2. q. anteqz ad argumēta rñdeat immediate ante illud. pterea nulla negatio.

Prima rō incommunicabilitatis.

Respondeo. nega. pncipiati in ente est oīno in cōicabilis. qz omne aliqd ab vnico ente est pncipiatus. vñ est ista ne. in cōicabilis in ente. di co qz ex nā entis. qz illi repugnat istam negationē in ipso cōicari. **Cōtra.** igit. illud positum est pū cōicabile nō segtur. imo si nō tñ vniocū ens esset pncipium nec tñ vnuz esset pncipiatus. instantia inaiato pōnēdo qz forma mixti manet eadē que pū nō est. qz tñ sic mixto. **Ad inaiatio.** nō tñ est. pzia illi. qz animatio nō fuit. ita. qz qz essentia nō vt cū aliqua pprietate nec vt in aliqua psona ē pncipius gnāndi. ita vt recipiet aliqd pū quocū qz in res. sed tñ sic dīcedoyt actu pncipiat quo pncipiat quo hoc est vt actu fundat. quia distin. 2. s. questione vltima. s. generatio est oīno pmo determinata essentia.

Perca nulla negatio est 2c.

In eadē dist. 2. q. in fine rñonis scōi arg. p op.

Alicuius enī sibi repugnantis.

Ad scōm vbi natura pmi nō est eadem cum natura scōi. Ibi negatio pncipiati statim sequitur naturā pmi anteqz intelligat ordo ad scōm. Sed vbi est eadē nā pmi et scōi. negatio pncipiati nō sequitur nām. sed aliqd pūm illi h nō pōt esse fm cōem opinionē nisi relatio.

Ad tertium si esset ita.

Trus essentia diuina ex se determinat sibi pmo generationē actiua. qz nō. qz tūc in qz nō supposito. **Ad scōm** relōnes sūt eque pmo in essentia. **Cōtra.** si p alio pma psona nō constituit ista solo determinato et determinat. determinare cōtinentiā. **Cōtra** illimitationē eēntia determinat. qz p apri tudinalis. igit. actu p aliqd nō p relōne. qz ipsa est anteqz fundat nec p aliqd ifinitū. igit. ex se p dī ad equare imediate p mō fm itentionē sic rō. ex. s. s. hōd. fm extēsiōne nō imediate qz qd se hz ad plura ordinē hñtia respū ei. aliud hz pmi sic. et sic ex. s. s. folis ex. s. aia essentia. igit. imediatissime ad pma et per illā ad. de. inqūm pncipiz. te. n. m. s. pductū p diuisionē. **Ad scōm** forma p se ens modus hz rōgruētia de 3. pñ. s. triplr h mod. post ad arg.

Ad hinc 2c.

In eadē di. q. vlt. pñz an illd. Alr ponat tenē.

Haberet personalitatem prime persone.

Pterea 3. si determinat ex se. qz rōne cui pncipiz hz eē in determinatōe de ad ppetatem pma nō mae ex di. s. nō forme. qz pncipiatōe forme pterit pncipiatōne pductiōis sic de cā formali. et efficiente. g eēntia qz pductiue se determinat. et ita p psona erit aliquo mō pducta. nec pōt dici qz pprietas ex se determinat. qz ppetas ex se determinat. qz impossibile est qua litercūz duo eē oio pma. s. ois mltitudo stat ad oio pmi illud. h nō ē nisi eēntia vt est pelagus. g ipsi attribue tur rō pncipiz aliqz respū cuiuscūqz scōi. Si gs vellet dicere qz eēntia. vt h p se est. et sic p se agit. iuxta pmi argumētū scōi di. 7. s. 2. hō. possz dicere qz h eēntia cōicat qz pductiue se psona pme et in pma cōicat se 2. et in p 2. 2. tētie. et sic tres pductiones fm triplex pñ. s. essentia vt essentia. vt itellectus vt volūtas. **Cōtra.** nihil pducit se. igit. est distinctio iter psonā pma et essentia. **Cōtra.** firmat rō p auctatē magr. di. s. ppter quā negat eēntia gignere vel gigni pari rōne negādū eadē ipsa pducere. **Ad h.** pductio nō est gnō. qz p est igenitus nec spiratio p nec sunt alie in diuinis. **Ad actio** est suppositi. g essentia est 4. suppositū. pōt dici ad pmi qz aliqd pducti bñ pōt pducere totū qñ illd aliqd est pū p se ens et hñs in vīute reliquū qd occurrit cū ipso i posito. ex. s. nō ē creaturis in pductiōe subaliqui. qz ibi nō pcedit nisi mā q nō bz

Forma forma. s. bñ est ex. in pductiōe accitāli vbi cūqz subm hz actiue accis ipm subm pducit ppositū illud si cut aq pū calefacta et postea sibi derelicta pducit aquā fridā. ita diceret h qz eēntia p se ens i illo p signo qñ relatio pullulat. pducit se in psona relatiua. vel magis ppe cōicat se illi. **Ad formā** cēdit an. put se refert pēse idē. et sic pñs qd est distinctio h est nō ē oīmoda idētitas essentia ad psonā relatiua. qz ipsa includit aliqd pter eēntiam. **Ad scōm** h pōt dici qz pductio illa est generatio et pductio verbi dictio. sic si ignis eēt itelligibilis vel itelligens igneitate gigneret itellectu diceret. **Ad 3. m.** formā p se ens. i. nō iberēs vt accis vt forma vt subalia vel gditas suppositi pōt eē agēs. nec tñ est suppositus. qz nō est icōicabilis. et sic videt eadē tertia rō. **Ad scōm** restat insolute due auctates. pma pfirmans rōne pmi. est magr. s. auctatē magr. alia in scōa rōne. qz Aug. dīc ptre esse igenitū. ppter pma possz dici. in oī pmo signo nō tñ est deitas p se ens. sed hic deus et ille pducit se ptrez. et tūc euadit h ista locutio. essentia pducit. s. illud pducit in quo nihil est nisi eēntia. sic corrigi oca via qñ ad sermōne. **Ad scōm** possz dici qz sancti supponētes ppetatē pma esse in eēntia vnde cūqz pullulauerit pmi suppositū. et nō loqbat nisi de pductione suppositi a supposito. ideo dixerūt illā pma eē ipductā quē nō pducitur a supposito. **Cōsimilr** dixerunt relōnes oppositas nō posse eē nisi in distinctis suppositis. qd verū est si vtra qz sit suppositi. s. nō si vna sit alicuius per se entis singularis et nō suppositi huius. **Ad scōm** est. qz singulare non suppositū pōt se cōicare. et ita nō distiguitur a pducto. qz enī est singulare p se ens. ideo pōt agere. qz nō suppositū iō pōt cōicari. suppositū autem nunqz se cōmunicat. et iō si pducit suppositū distinctū pducit cuius ipsuz nihil ē qñter iprobabit hec fantasia tā dissōna dictis scōum.

Si autem ab alio determinat 2c.

In eadem di. q. vlt. respōdēdo ad pmi ar. pñ capiale circa pñ. s. hñt bec verba.

Simul nā sic requirit ad relatiua.

Quāuis in diuinis neget ois pōritas fm nām. et tamē cōcedatur pōritas originis cōiter vel pōritas fm nālem itelligentiā. tñ oī mō ois aliquam pōritatē dāz eēntie respectu relōnis. tū qz fundamētuz fm oēs. tū qz formalr ifinita rēlo nō. tū qz qñtercūqz distinguat nō sunt ex equo oīno p nec relō pōt merito. igit. qñt vñ eēntia determinat sibi ppetatē pma. et cū nō iueniat aliqd determinat. qz semp est eadē quo vñ eēntia habeat illud nisi pcedat in ifinitū standū est qz essentia ex se pēse determinat in se vt in fundamēto pma relōne. falsa est igit illa radix in nullū ideterminatū ex se ad aliq determinat ex se ad aliqd illoz sic bene habet h ifra de duplici ideterminato. et de duplici pōritate adeqñtio nis et imediatōis. **Ad scōm** restat dubiū quā circūstātiā pncipiz notat ex vel de cū dī eēntia de se vel ex se determinat sibi ppriatē pma. et si fingas qz ibi nō dicit rōnem pncipiz alicuius sed excludit comparticeps pncipiz. nō obstat. quero. n. quomō essentia determinat in rōne cuius pncipiz est respectu pprietas. et dicit. vna solo hic qz pducētis. qz sine illa nō est rō pncipiz formalis nec malis. et qz forma actiua est per se ens per se agit. de qua pponē quere di. 7. ex. Et ppter cōgruentiaz de 3. pñ. pductiū ex qz cōgruentia fit vna de 2. qōne de duabus pductiōibus. sed corrigi qz hic deus pducit pñm. nō aut eēntia pñic loquēdo. s. istam viam fuit tres rōnes et tres auctates vidēt omnes euadi aliqualr. s. qz male sonat pma psonam esse pductā. pōt dici qz essentia determinat ppriatē sibi pma in rōne pncipiz formalis. nō gdes in

formantis. s. sicut qd itas dī forma suppositi et qz qd itas nō causat nec sic formalr determinat aliqd suppositūz sicut pagani ponēt de supposito absolute. nos autē de pmo relato. et rō est. qz talis qd itas seipia sicut se. et seipia est alicuius qd itas. **Ad illa p via alia.** **Ad pmi** dico qz oēm formā iformantēz pcedit causa efficiēs. iō pmi efficiēs nō sic hz formā s. nō oēm formā quiditā. tūqz dantē esse supposito pcedit efficiēs vel pducēs. qz hic nō est causa et causa itriseca compositi. quas oportet vñiri per agēs. s. est pfecta entitas que seipia est entis in ipsa. **Ad scōm** si obicit vel essentiaz iformantēz ppriatē vel ecōuerso. responsus est di. 5. neutriū est. sed est pfecta idētitas que idētitas nō hz pncipiz efficiēs sed hz quiditātes in rōne pncipiz formalis illius cui seipia pmo est eadēz. **Ad scōm** quere responsiōē dist. 7. **Ad 3. m.** ista pma bene saluat cōgruentiaz. qz essentia vt essentia et vt pōt omni ratiōe potētē est dare esse formaliter. et sic determinat se. vt aut talis et talis potentia eius est pncipiare. itaqz duo pncipia pductiua vnicum nō pductiū ex se solo sed dat tñ esse formalr pmo supposito.

Circa distinctiōez 30. doctor mouet duas qōnes. et rñdens ad pñm qōne ponit p opī. **Cōtra** quaz arguit ibi. **Cōtra** illam opī. Quātū ad illud qd dicit et arguit ptra rñsiones illius da tñ tam ad pma qz ad scōa. q. et anteqz arguat cōtra illd qd dicit ad scōa. q. ibi. **Cōtra** illud qd dicit ad scōa. s. tñ pōt illa verba. Uniformiter ab ea appellare. aliqui tex. bñt. q. n. forma sit in aliquo. et tamē qz non possit denominari ab ea vt dicat habēs formāz s. dictio est. qz nō differunt concretum et abstractū forme nisi in sola denotatiōe subiecti. g creatio actio sit in deo. et tamē qz nō possit denotari ab ea s. dictio est et nō est de tex.

Ad 30. distinctiōis.

Trum relatio noua creature ad deuz nēcio coepti. gat relōnem nouam dei ad creaturaz. **Ad scōm** sic. i. s. de tri. ca. 9. vel 38. sicut nō pōt esse seruus qñ habeat dñm. sic nec oīs quin habeat seruū. **Ad scōm** cor. relatiua sunt simul nā. Item ibidē. 37. Si minus potest nulla mutatione totiens dici tale quāto facilius de illa substantia. **Cōtra** argumēta huius opionis. i. 3. solummodo fm respectus distinguunt ista tria deo et sunt respectus fm rōnem differētes solummodo nomine creatiuis creaturis creans. creatio illa terminās conuenit ei ex tempore. qz creatura pferet ad ipz. tamē creans actiue potius ē rō creari passiue qz ecōuerso. s. pncipalr pū relōnes quas cōsueuerūt est dīe. dñm ex tpe nō sunt pncipie relōnes s. nomigenes eternarū relōnis.

In distinctiōe 31. in decisioe qōnis doctor ponit ibi. **Ad qōne** videt dīcendū qz 2c. tres cōditiones que regunt ad relōne reales in fine pme cōditōis ibi. qñtuz ad pma 3. cōditionē sūt ista vba. **Ad scōm** ē magnitudo siue spālī. i. s. statiz p ista. anqz ponat scōa 3. cōditōez multi volūt ponere. et bec probat gnālius p oēs rōnes. fuit ad ostendendū eēntiā pmi eē ifinitā. qz oēs ille pcludunt qz ex nā rei ipsa sit ifinita. **Ad scōm** qz via ad ipsa sumat siue in rōne pncipiz effectiui siue finalis eminētis et mēsurātis et pncipati qz vietate sunt di. 2. **Ad scōm** inqz sunt ad ipaz. s. qz ipsa ē ibi ex nā rei circūscripti omni actu intellectus. quia nulla dependentia effectus ifiniti vt participantis est ad aliqd sub ratione formali entis rōnis. sicut probat pōtēst per rōneas di. 3. scās contra 6. m. opī. est igit h ex nā rei illud qd ponitur fundamētū pmi 3. equalitatis et rō fundadī. s. vnitas. qz 3. dñm. c. 6. illic. i. deo cōe et vnum re con. sicut non sic in creaturis sed cōe ibi est in intellectu

tantum. et non est de textu.

Præterea in eadē di. z. q. In rñsōe ad pñū arg^m ibi. Ad pñū arg^m dico. post illa verba istud arg^m licet alias fecerim ad pbādū. q. relo origis nō est act⁹ eēntie. Aliq text⁹ correcti nouiter habet: q. vbi cūq. relo est act⁹ fundamētū ibi suppo^m pot dici ad altez pñū illud fundamētū. sic for. fm albedinē est. filis ignis calore calefacit. lapis f3 qditatē lapidis est mēsure notitie lapidis. hec nō xcedit. pñ deitate est pñ vel f3 deitate. g. S3 vñ ita posse argui q. nec fm deitate est eēlis. q. ista relo nō est actus fundamētū. rñdeo vbi relo est actus fundamētū ibi f3 fundamētū dñ aliqd ad altez. bāc. n. accēpi sed nō xcedo e3. q. vbi cūq. aliqd dñ ad altez fm fundamētū q. ibi relo sit actus fundamētū: q. vñ tale fm ē nota cāe ibereñtie p se z: mō nō pñmo: z bñ actuatio fundamētū p relo nē xcludit fundamētū eē cām ibereñtie re/latiōis ipñ supposito. cām inquā p se z: mō nō pñmo. non aut e3. q. eē p se fundamētū qñq. sufficit ad eē p se cām ibereñtie re/latiōis ipñ supposito absq. hoc q. relo actus: l3 qñq. nō sufficit: q. tūc pñ f3 eēntiā eēt pñ. S3 saltē que est rō dissilitudinis hic q. relo cōis dñ in esse f3 essentia. relo vñ pñtia siue originis nō: cū neutra sit magis actus q. alia in creaturis. vñq. est actus z vñq. dñ in eē fm fundamētū. tā. n. calō fm calōre est calefacti. q. fm calōre est file. et nō est de textu. S3 post vba pñdicta d3 seg tenenbō tamē viam cōem.

In distinctione 35. q. vnica. doc. rñsōe ad q. rñsōe ibi pot dici ad qñē q. relones zc. Ad quā ponit tres rōnes z^a ibi. C. P. volun/ tas fruens sine zc. post q. rōnes añq. ponat 3ª ibi. C. P. sicut arguitur est. Aliqui ponunt vñā aliā rōnes. f. C. P. ista itellectio est pñma est recta z b3 modū reale. z^a est rō nis. si. n. itelligo hoiez absolute hec itellectio realis est z b3 modū reale. Si aut eam itelligam postea pparando ad sortē. hec est itellectio cōparatiua z est rōnis. Si gñ/ le bñtudes sunt itellecte itellectione nō reflexa. g. erūt reales. et non est de textu.

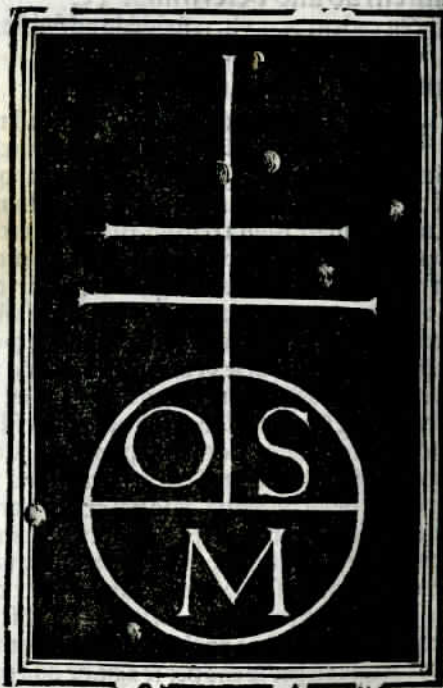
Circa distin. 36. Ponit doctor duo arg^m in pñ cipio. Et in scdo argumēto aliqui ponūt ista vba. g. cū lapis itells ab itellectu dño itelliga tur ab eterno iqtuz est aliqd ab eēntia dñna. z illa scia dei sit realis z metaphysica z nō logica. Et non est de textu. Et i rñsōe ad qñē ibi: hic qdā dicūt q. sic. Aliq imedia te post hec vba ponūt in tex. q. ens cōisime acceptū vel res pot dici a reor reris. z sic ē cōis figmētis z alyis mul/ tis. Alio pcedēdo vñtra. res dñ a ratificatiōe vt ē res ra/ ta z distincta a re ficta: z ista ē duplex: vel tanq. res cui po test cōpetere esse vel cui ppetit esse: pus tanq. res cui potest ppetere esse. Et nō est de textu. S3 post pñdicta vba d3 sequi. Pro hac opi. arguitur.

Circa distin. 44. vbi qñt. Utz dñ possit face re alr res zc. q. ab ipso ordinatuz est fieri ibi. Ad ppositū igit applicādo zc. in pñ: post il/ la vba vt pcedit actū volūtatis dñne vt dñm est di. 38. zc. Aliq ponūt: q. nō iuenit in illis legibus necessitas ex ter minis vt q. ois pñtōr dñnabit. f3 solū ex voluntate dñna acceptātē q. opat fm illas leges quas statuit. vel sufficit ad ppositū dicere q. statuit a sapia dñna: f3 qñ itells offert volūtati dñne. Et aliq si ponūt. tñ ē de originali doc.

Explicit scriptū sup pñmū iniarū: editū a fratre Joāne dñno: ordinis patrū mioz doctore subtilissimo: ac oñz theologoz pñcipe. Per excellentissimū sacre theologie doctorez magistrū Philippū de Bagnacuallo eiusdez ordinis in famosissimo studio Venetiaruz ordinarie le/ gentem. maxima cū diligentia emendatum.

Registrum

A	S	N
C Scotus sup	sed accñtalis.	nisi pduceret
C Incipit scriptū	tabit igitur	tra dicta
ordo earum	C 3: sic. deus	lectus patris
igitur sola	genuit filium.	tri. ca. 3. vel
B	P	Q
metaphysice	imaginis: nisi	sequit nisi q
circa pñgens.	impossit Citag.	z ad effectū
Extra: q. sic	vnus ratiōis:	ternitatis: qd
Secunda via	nō est simplr	de dono. hoc
L	J	P
Ad argumēta	hac dicit q	volūtas dñna
modo necario	sequit q. per	C. P. ista positi
intrinsecum	tu Cit idem	possibili. z tūc
nis pa re	phi q. pñma	bilis ad vñq
C	K	Q
gnitio alicuius	C Sed est	C Nunc igitur
ne. que in se	q. per illas	C Exemplum
C e pñfectiōis	quales nos	py actiui: z
naturali quod	est pñ quo	in duratiōe
E	L	R
Si negatiuis	virt ⁹ moralis	C Igitur potest
etiā imprimere	vñā conditio	Rñdeo nō
ctuz via gñōnis	steri p fide	tum. C Et si
Ad questionez	C Ad hoc ponit	pcedēte: q
S	M	S
ydeaz eo mō	tio filialis	Finis.
pportionalitatis	diuis vero	
boni eēt iqtuz	cui insit.	
nisi in minus	Responde	

Scotus super secundo sententiarum.

24 25

Distinctionis

mum qd secundarium obiectum sit pñs. et hoc maxime
vex est qñ solū pñm obm ex nā rei et ex se est obm: et se
cundariū obm nō ex se est obm illius potētie: sed fit per
actū istius potētie in tali esse. hoc mō pñm obm itē
ctus diuini et volūtatē diuine est sola essentia diuina. et
oia alia sunt tantū secundaria obiecta et pducta aliq mō
in tali esse obiecti per actū intellectus diuini. pñs igit nātr
est essentia diuina pñs intellectui suo vt pñm obm qñ
aliquid aliud. sed intellectus diuinus hñs essentia obm si
bi pñs nō tātū est potētia opatiua circa illud: s; etiā
potētia pductiua noticie adequate illi intellectui vt pñs
pductiua: et illi eētie cui est vt obiecti. igit tūc ē pduc
tiua vbi infiniti. et pñs vbi geniti in natura diuina. Sicut
volūtas hñs essentia illā actū intellectū vt obm sibi pñs
nō tantū est potētia opatiua qua. s; formalr habēs eam
amet ipm obm: sed etiā potētia pductiua amoris adeq
ti infiniti. et per pñs pñone spirare in nā diuina. pñs ergo
nātr est intellectus et volūtas diuina habeat vel respi
ciant aliquod aliud obiectū secundariū habet comple
ta rō pductōis pñonaz diuinaz intrinsecā. et per pñs ille
pñone pñs pducunt qñ aliq aliud obm pñsent. et pñs
multo magis pñs qñ aliq aliud obm causat. et pñs
bitudo nature ad suppositū pñs est habitudo extrinse
ca actū scdm: qñ agere pñsupponit eē. et habitudo eē ad sup
positum pertinet ad esse et for talis habitudo nature ad
suppositū est essentialis et in quid. illa autem habi
tudo que est nāe ad agere nō videt ita essentialis. nā igit diu
na pñs hñs esse i illis pñonibz qñ sit pñs pductiōis extrinse
ce. et pñs quātū ad istū articulū videtur est qñ sit rō b?
vico qñ rō hñs nō est sicut positio pñma inuebat. s; qñ ver
bum: et s; pñs rōnes formales pñme creādi: vel qñ aliq
modo compleat causalitātē pñis: immo eadē causalitās
et que pñfecta est in pñs sicut in tribus. Ita g pñmitas ta
lis est in tribus pñonibz respē creature qñlis est dicta dis
iz. pñmi lib. in pñe et filio respē. s; nō. n. hoc ponit ibi qñ
imperfectior fecunditas sit in vna pñona qñ in duabus: s; qñ
pñs comunicat fecunditas illa pñs qñ. s; spirat. et tūc i il
lo instāti originis quo pñs pducit. s; illa fecunditas qua
pducit est in pñe et filio: ex hoc sequit qñ tūc pducit. s; s;
a duobz in gbus est illa vna fecunditas. Ita hic pñs nātr
comunicat: nā diuina tribz suppositis diuinis fm rōnes
istas pñs pñs qñ creatura possit immediate pducit. et iō
in illo pñs instāti in quo creatura est immediate pducibilis
causalitās illa vna est in tribz pñonibz respectu creatu
raz: pducendaz. Et h est sentētia Augu. 5. de tri. c. 14. qñ
sicut pñs et filius ad. s; s; sunt vñ pñs. sic oēs tres sūt vñs
pñs creature ad ipsam pducēdam.

Quantum

ad 2^m articulū pñcipalē videt qñ si
in intellectu patris sint idee pñactice
sic est argutū 3° pñm. g verbū est gñitum de crea
tura: vt est idea in intellectu patris: qñ etiā pñfirmat per
Augu. 15. de tri. c. 14. Natum est de omnibus his q sunt
in sciētia pñis. Sed istud arguit: qñ tūc. s; nō spirat
eātū vt amor essentia diuine: sed vt amor omnis amabi
lis intellectui: et ita ex vi pductiōis sue esset amor creature
sicut essentia diuine: vel gñ deus necessario amaret creatu
raz: vel. s; nō nōcō pducere: qñ vñs qñ est fallū. et ite
si tñ pñs nouit creaturas formalr: s; et nouit filius forma
liter. igit si de oibz vt notis pñs gignit vñs. d vbo vt noto
pñs gignit vñs. et ita vñs gignit de vbo. et ite nulla re lo
realis alie pñone diuine vt esse ad aliq aliud et ipsaz vt
ad creaturā. et dist. 30. pñmi: sed geniti ad illud de quo gi
gnit si ē distinctū realr est re lo realis. g vñs nō est geni
tum de lapide vt noto pñs. et Quātū ad hoc igit dico
sic. qñ duo ordines pñt intelligi in diuinis. s; ordo nāe et ordo
origis q sunt alteri rōnis. et in quocūq gradu vñs ordi

Prime

pñt tot ali ordo assignari. et ex pñm in creatura vñs or
do nāe: ordo origis: et ordo duratiōis q sunt alteri et alte
ri rōnis: et tot vñs ordo pñt assignari in vno gradu alte
ri ordi: accipiat. n. vñs istas duratiōis in illo instāti pñt
assignari oia q diata fm origine et nām. accipiat et vñs
instas nāe in eo pñt assignari oia ordinata fm origines.
Simplr tñ in diuinis ordo nāe pñmus est ita q simplr pce
dedo i pñm instāti nāe dñs assignari tot pñmus ordo origi
s. et si i pñm instāti nāe assignet ordo origis nō ē pñmus or
do origis s; 2°: qñ intelligo sic. ordo nāe accipit cōpando
obiecta ad intellectū et volūtatē diuinā: qñ cōpando eē
tiā suā ad intellectū et volūtatē ei⁹ q est pñm obm intellect
sui et volūtatē sue est pñmus instas nāe: et cōpando alia
obiecta q sunt secundariā ad intellectū et volūtatē diuinā
q nō sūt ex se obiecta sed pducta p intellectū et volūtatē
in esse obiecti est 2^m instas nāe. In pñm instāti nāe stan
do in illo habet pñona pñfecta hñs memoriaz pñfectā eē
tie diuine. i. hñs intellectū cui eētie diuina ē pñs i rōne obie
ctū intelligibilis. et ista pñona ista memoria eētie di
uine pñt formalr opari et formalr pducere sic dñm ē in
pñm lib. et pñs aliq mō intelligit ista pñona opari ista me
moriam q pducere. et i illo pñm intelligit ista pñona i se pñe
cta et vere bñ in actu intellectui cui eētie diuina ē pñs i rōne obie
ctū obm suū. Eadē etiā pñona pducēdo ista memoria p
ducit noticiā adequatā huic obiecto. et cū hoc obm sit i
finitū pducit pñonā formalr i finitā pñone subsistētē. illi
aut pñone cōicat volūtas vt actus pñmus nō hñs adhuc
terminū adequatū pductiū ista vna volūtatē pñona pñ
ma et 2° opant circa essentiam diuinā tāq obm: amādo
eā i finitū. et tūc sunt in se pñfecte. Vere beate i eētie di
uina. pñter hoc aut ista eadē volūtatē vna i eis iste pñone
pducunt amorē adequatū huic obiecto cognito sub rōne
amabilis. et ita pducunt amorē i finitū. et ita spirat pñona
diuinā: qñ nihil est formalr i finitū nisi qñ p idētatē est
de. Stādo igit pñs in pñm instāti nāe cōpando essen
tiā diuinā ad intellectū et volūtatē habet tot ordo origis
pñmus: qñ. s; due pñone pñfecte originat et tota pñfectio diui
naz pñonariū ad itra in intellectu diuino et volūtatē habet
in pñm instāti nāe vt sunt potētie opatiue circa illā eē
tiā: qñ tota pñfectio simplr cuiuslibz pñone est in intelligē
do et volēdo essentia diuinā. qñ in intelligēdo et volēdo eā
sunt beate formalr. hoc g quātū ad pñm instas nature.
Sequit 2^m instas nāe in quo compaet intellectus et vo
lūtas diuina ad aliud obm secundariū: et qñ in illo instāti
obm illud nō est ex se actu intelligibilis: sed fit actu intelli
gibile p intellectū. iō nō hñs esse in memoria diuina vt me
moriam ē: s; pducit actu intelligētie in tali eē obiecti. sicut
in nobis itentioes scdm pducunt p intellectū et nō sunt in
memoria vt memoria est: et siue ponere qñ haberet esse
p memoria siue qñ pducerent p intelligētiā in esse co
gnito saltē pñs nā qñ habeat esse in memoria vel in intel
ligētiā: tam memoria qñ intelligētiā est in tribus pñonibz. et
ita in quibz memoria vel intelligētiā est in istis tribus
personis erit rō pducēdi ista in esse. nō igit verbum pñ
ma pductiōe pducit de lapide vt est in memoria pñis:
qñ vel lapis nō hñs esse in memoria patris: vt memoria ē
pñcipiū pducēdi verbum: vel si habz esse in memoria: nō
tamē pñs nātr qñ ipsa intelligat in tribus. et ita potest
pbari qñ pñma causalitās respectu causalitū in esse co
gnito nec sario sit in tribus pñonibz. sicut fuit pbatū in
secūda rōne ad pñm articulū: qñ eque valz ad istū articu
lum. et In 2° tñ instāti nature potest assignari quidam
ordo originis: qñ pñs origine pater intelligit lapidem qñ
filius: qñ pñs intelligit a se: filius nō a se: sed hoc habz a pa
tre. et s; a pñe et filio. et ite scdm ordo origis nō est
originatio simplr: qua. s; pñone diuine pducunt in eē nāe.

Questio

diuine simplr: sed est quasi origiatio fm qñ siue pñs pñs
nas iā pducatur. et Exēplū hñus i creaturis si sit origo
fortis a platone pñm hñanitatē ordo origis in istis in
hñdo humanitatē est pñmus ordo origis simplr. ordo at
eorz i habēdo risibilitatē est alius ordo origis quasi fm
qd: qñ sicut in pñm instāti nāe fortis hñs hñanitatē a pla
tone ita in 2° hñs risibilitatē ab eo. et si pñs nātr ambo
haberēt humanitatē et risibilitas pducere ambo cau
sarēt simul risibilitatē: et tñ qñ hoc carent vñs hñerēt
alio. Ita dico in pñposito qñ verbū esse noticiā infinitam
genitaz est ipm esse i finitā noticiā i finitē essentia. et hoc
est per originatiōes ipsius a pñe i pñm instāti nāe: s; ver
bū esse noticiā lapidis vel hñe noticiā lapidis a pñe gi
gnēte. hoc ē qñ si origiari vñs fm qñ siue fm aliq adue
niēs verbo enti simplr. hoc. n. nō est ipsum gignēte simplr
sub rōne pñone diuine: qñ nec sub rōne noticie simplr i fini
te. et formalr i finitē eētie vt obi pñs. concomitanter
noticia illa i finitā qñ est i finitē eētie vt obiecti pñs sit no
ticia lapidis: qñ tñ nō ē lapidis nō hñs a lapide fortis
i finitē. Et sicut dñm ē de pducto i eē intellectu pñs di
ci pñt esse volito. et si arguat istud: qñ pñs ori
gine pducit lapidē i esse cognito qñ filius illi pducit. igit
vel filius nō pducit illū vel idē bis pducit: vel salte p
ducere postqñ intelligit esse pductū. pñter intelligit. n. in il
lo pñm origis esse pductū a pñe. et pñs pñs pducit lapidē
pñs origis qñ filius. h est a se et filius nō a se: et tñ filius ea
dem pductiōe pducit lapidē et in eodē instāti nāe. et tamē
in eodē instāti nature pñs assignari oēs gradus ordi
s origis. et iō nō segt qñ sit bis pducit: nisi pñs naturalr. et i
pñm instāti nāe pducit et a pñe qñ a filio: qñ nō est vex.
nā i illo instāti nāe i quo pñs pducit lapidē i tali esse filius
hñs eadē nām. et pñs oēm fecunditatē pductiū qñ sibi
nō repugnat: et ita vñt pñs pducit lapidē et añ illud istas
ordie nature nō pñter intelligit lapis pductus in esse cogni
to. et si dicat saltem añ origiāte pñter intelligit pductus
a pñe qñ a filio. igit nō pñt pducit a posteriori origine. igit
nec a filio: qñ filius nō pñt pducere filium: qñ añ origiāte vis
gñatiua vt i pñe hñs terminū adequatū sibi. et pñs et iō
co qñ nō ē ita i origiatiōe fm qñ siue i origiatiōe simplr.
origiatio. n. simplr ponit originatū i esse simplr. et iō qñ
i esse reali pñcedit origiatiōe simplr pñcedit et origiatus
simplr. et iō pñt eē ab ipso originato. et ide ē qñ vñs nō
pñt pducere aliud vñs. s; in origie fm qñ siue originas nō
pñt pducit originatū in aliquo esse simplr. et iō pñt stare cū
hoc qñ pductio ei⁹ pñcedat sic aliq origiatū qñ tamē sim
pliciter nō pñcedat illud origiatū. et hoc nō vñ suffi
cere: qñ semp vñ dubiū quo mō verbū pñt pducere lapi
dem in esse cognito. et quo lapis possit pducit a vbo cum
pñs origie pducit a pñe in tali eē: et tamē vñs nō pñt p
ducere vñs. igit nec lapidē i esse cognito. si ista sit rō ibi
qñ vñs nō pñt pducere vñs qñ ponit cōiter. s; qñ pñtel
ligit iā terminū adequatū illi vñtutis vel vis generati
ue vt i pñe. et ita pñs pñs potētia pñhabēs origie ter
minū adequatū añ sit in alio: nō est illi pñs pducēdi: nō
est vera nisi addat qñ hñs illud pñs cōicatū nō possit eē
realr añ terminū illuz: vel nisi addat qñ ab illo hñte illū
pñs ille terminū nō est 2° pducibilis. igit est in pductiōe
simplr qñ vñs hñs memoriā eandē cū pñe nō pñt eē pñs
realr qñ verbū simplr sit pductū: nec etiā est aliq vñs
pducibile a vbo hñte memoriā illā. nō sic aut ē i pduc
tione creaturaz i eē intelligibilis. et ita respōsio de
struit positōes quādā que ponit a multis. di. 7. pñmilib. qñ
ponit qñ filius nō pñt generare: nō. n. illa est tota rō: qñ. s;
memoria vt in pñe hñs terminū adequatū: s; opz addere
qñ hñs terminū pducitū illi pñs: nō pducibile ab eo cui
cōicat tale pñs: qñ si esset pducibile ab eo cui cōicat tale

Prima

pñs. tūc cōicare ei tale pñs in rōne pñcipiū ad pducen
dū: et ita eo possz pducere. qñredo aut vñtra qñ vbo hñti
eādē memoriā cū pñe nō cōicat ipsa memoria in rōne
pñcipiū productiui: vt qñ oporteat pñbare pñaliud qñ pñter
minū adequatū rōni illius pñcipiū vt in pñe.

Quantum

ad 3^m articulū intelligendū est qñ in
creaturis si comparet causa ad duos
effectus ordinatos essentialior est ei⁹ pñatio ad effectus
vñtū qñ vñtū effectus ad alterz: pñ. n. dependētiā eoz
ad causam eandē ordinate dependēt adiuicē. et nō econ
uerfo pñ dependētiā vñtū ad alterū dependēt ordinate ad
cām eadē. igit si pñ impossibile destruat ibi ordo effectus
inter se ordinatoz nō pñter hoc ad huc est negandus or
do et dependētiā vñtū ad cām: qñ pñ min⁹ ipse nō est
pñcedēdi mai⁹ ipse: nec pñ min⁹ necius ē negādū mai⁹
necius. et Exēplū. si ponat ignē hñe istos duos effectus
ordinatos. s; calefacere et ignire: si eēntialius se hñat ignis
ad vñtū qñ ignire ad calefacere: quāuis ignire pñsuppo
nat calefacere si ponat pñ impossibile ignē nō posse calefa
cere nō pñter hoc negādū est ipm posse ignire. et iō obligas
seipm ad tenēdū añs: nō est obligat⁹ ad tenēdū pñs: nō
enī teneret ista pñs. si ignis nō possit calefacere. igit nec
ignire. nisi pñ hñc pñpōne affirmatiuā intellectā. potēs igni
re pñt calefacere. qñ destruit ex positōe vbi ponit pñfecta
rō ipm ignis. nā posse ignire pñt stare cū opposito ei⁹ qñ
est calefacere. et ita illud qñ ē mediari⁹ igni qñ sit calefa
cere: qñ est ignire pñt stare cū opposito ei⁹ qñ est calefa
cere: qñ cū nō calefacere ponit stare ignire. et ita illa posi
tio destruit ibi talē pñam: qñ destruit illā pñpōne qñ
talis pñs. Ita ad pñpositū applicādo pñt dici qñ aliq
est i deo pñs pductiōis intrinsecā: et aliq in coqñ pñcipiū
pductiōis extrinsecā. ita qñ iste pductiōes ordinate sunt ad
idē pñs: et quodā mō magis necius ē ordo vñtū qñ pduc
tiōis ad cām qñ alteri⁹ ad alterā. si igit pñ impossibile ponat
aliq pñs nō esse pñs pductiōis pñs qñ ponit ponendo
vñā pñonā eē absolutā et negādo pductiōes intrinsecā nō
pñter hoc vñ eē negādū illud pñs esse pñs pductiōis extrin
sece: qñ ad huc hoc positio habet tota rō pñcipiū pductiō
is extrinsecā. et tñmō negat ille ordo pductiōis ad pduc
tiones qñ nō stat: s; destruit pñpositū. et ita si arguat.
ista pñona nō pñt pducere itra. igit nec eē: negāda esset
pñs ab obligato ad añs: nō. n. illa pñs et nisi pñanc pñpō
nem potētia ad aliq pducēdū eē. pñsupponit pductiōes
itra. qñ destruit pñ hypothēsīm. et iō vñ qñ cālitās pñfecta
ex sui rōne iquātū. s; dicit pñatiōes ad pductū eē: vel ad
pductiōes extrinsecā nō regrat bitudinē ad pductiōes in
trinsecā. s; idē fundamentū necio sit rō et cā vñtū qñ pduc
tiōis intrinsecā et extrinsecā. et pñs intrinsecā qñ extrinsecā. et
hoc vñ qñ pñi nō posuerūt bitudinē in eis. s; n. viderent
neciaz bitudinē creatiōis vel pductiōis extrinsecā ad effi
ciēs vel pducēs: nō tñ viderūt neciā bitudinē creatiōis
vel pductiōis extrinsecā ad pductiōes intrinsecā. et iō licz
negarent illā pductiōes intrinsecā. concederent tamen
illam pductiōes extrinsecā.

Ad qñnem

igit pñcipalem pñs qñ de necitate cāli
tas pñfecta respē causalitū eē in
tribz. et pñ respē oīnz cābiliū in quocūq eē cābili siue
simplr siue s; qñ ita qñ nō possz nō eē i tribz: tñ si pñposi
sibile eē vñā pñona absolutā pñter eē dñm qñ i illa pñ
na absolutā simplr esset talis causalitās pñfecta. et ita cau
salitās perfecta ex ratiōe istius termini nō videt neces
sario includere qñ ipsa sit in tribus. sicut nec ex ratiōe
istius termini includit rationem pductiōis ad intra. li
cet illa i re necessario pñsupponat sibi sicut nec posse igni
re ex ratiōe sui necessario includit posse calefacere: licet
in re pñsupponat.

Explorat se so mit

impossibilia sūt impossibilia ex terminis: sicut opposita
eor. s. prima necessaria sūt necia ex terminis: s. cor op
posita nō pnt demrari: q. sūt prima va. Sed oportet
ad istud añs. oppositū nō pōt demrari. addere q. opposi
tū nō ē necessariū p̄mū siue notū ex terminis. Et forte
illud negaret ab aliquibz in posito: illa necitas op
positi ex terminis latēs sit z nō cuidēs cuiq. intel
lectui p̄fuse accipiēti terminos. ¶ Ad 2^m dico pōt: q. si sint
rōnes aliq. necie p creditis nō ē piculosum eas adduce
re: nec ppter fideles nec ppter ifideles. nō q̄tū ad fide
les. nō enī doctores catholici igretēs veritatē credito
rum p rōnes z nitētes intelligere illud qd crediderunt
p hoc itēdebāt destr. mere meritū fidei: imo Aug. z an
crediderūt meritoz laborare: vt intelligerēt qd credi
derūt. s. illud Esa. 7. Scdm̄ aliā trāslatiōes. Nisi cre
dideritis nō intelliget. Credētes enī igrebāt vt itelligē
rēt ea q. crediderūt p rōnes. Si at demratiōes si q. pos
sēt hēri eūant fidē. v. nō: de hoc i lib. 3. d. mā fidei. Nec
piculosum ē quātū ad infideles si rōnes necessarie pos
sent hēri. z si nō possūt hēri ratiōes necessarie ad pban
dum eē factum. s. articulum fidei: si nō haberētur ad p
bādū possibilitatē facti: ē vtile esset eas adducere cō
tra infidelē. quia p hoc aliquāl p̄suaderetur ne resiste
ret talibus creditis sic impossibilibus: adducere tamē
sophismata pro demōstrationibus piculosum eēt ptra ifi
deles. quia ex hoc exponeretur fides derisioni: z tūc
ē in omni materia alia etiā idifferēti: vt i geometris.
si sophismata tāquam demōstratiōes proponerēt: me
lius ē enī ignorantē se scire ignorare. q. propter sophis
mata opinari se scire. Illi autē qui dicūt partē oppositā
dicūt se nō adducere sophismata: s. rationes necessari
as z veras demonstrationes. z ideo nullum p̄iudiciū
facere fidei nec respectu fideliz nec respectu ifideliz
s. magi p̄firmare eam h. rōibus. ¶ Ad 3^m dico. q. licz
dicatur ibi multiplicit̄ a diuersis. rīdeo tamē breuiter
q. in eadē p̄sequētia possūt eē multe rōnes propter
quas illatio sit necessaria: z ita multi loci sūpt ex mul
tis rōnibus talis p̄sequētia i ipso añte. z ideo vbicūq.
aliqua illarum ratiōnū siue aliquis illozum locorū iue
niri potest similis illatio iueniri pōt z ferri. Exēplum
homo currit. g. animal currit. segtur bñ p locū a specie
z nō solum hoc s. ē p locū cōiozē a parte subiecta z nō
tñ vbicūq. ē illatio sp̄ei ad gen^ē bōa p̄na. s. z vbicūq.
ē argumētū a pte subina ad totum ē bona p̄na. z posset
poni aliud exēplum: vbi plures rōnes iferēdi zcurrunt
z istud sufficit ad ppositū. Ita dico q. segt ignis ē in b
nūc nō ipedit. igr lux ē. locus ē a causa nālīter causate
nō ipedita: z nō solum hoc s. ē a rōne quādā cōiozē i
añte potest ista p̄na tenere. s. a ratione productis natu
rali z nō nō ipedita. non. n. tñ causa cō. sans naturalr
non ipedita hēt causatū sibi coeum. z. pby. s. ē p
ducēs naturalr hz productum sibi coeum. sicut ē ma
nifestum p simile rōem. Vbicūq. igitur ē similis ratio
inferēdi nō ē tñ fm illam ratiōem gñalem: s. ē spālēs
erit p̄sequētia necessaria z naturalis. z ita dico q. exem
plum bñ ē ad ppositū. q. si ignē eē ab eterno iferat sp̄le
dozē diffusum eē ab eterno p rōem productis natu
raliter: s. añs hoc fuerit impossibile z impossibile: z p̄se
quēs similiter. p̄ntia tamē ē necessaria z bona. igr vbi
cūq. est illa ratio illatiōis erit p̄na bona z necessaria q.
modocūq. sit de añte z ante. s. ita ē de patre z filio: q.
p̄ ē pducēs nālīter resp̄ū filij. igr ibi erit similis. p̄ntia
bona z necessaria. ¶ Per hoc p̄z ad p̄firmatiōem illi
rōnis q. nulla p̄fectio tollitur a prima causa q. pōt esse i
scōa. posse autē hēre causatū simplr necessarium non ē
p̄fectiōis in cā z^a. imo hoc nulli cā ē scōe puenit vt dicit

ē de z^o pmi. l. aliqua cā z^o hoc hēat fm quid. simplr. n.
necio cāre includit dictiones. z iō hoc nulli cāe fēde cō
uenit. nec ex hoc tāq̃ ex impossibili iſerēdo quodlibet
ex pre ignis arguit Aug. s. ex rōne cōiozi arguit Aug. s.
ex rōne pducentis q̃ nō icludat dictionem. z b̃ suffic ad
rōnē suā. Per idē pz ad illā aliā rōm: q̃ diuersus mo
dus cādi nō variat cātū formāl. vep̃ ē d̃ diuersis mo
dis cādi: q̃ p̃t cē cāe in aliqua cōiatiōe. s. si vn^o mo
do i cādo sit possibilis: z ali^o impossibilis fm modū pos
sibilē cātū erit tale: z fm modū possibilē cātū erit aliō.
sicut ex impossibili segt impossibile nāli: tñ p̃ntia. Ita di
co q̃ nāli p̃ntia segt q̃ si nālī causaret q̃ necessario cā
ret z cōterne. s. iste modus cādi icludit dictionem
ad ipm cāre. ¶ Alius aut modus cādi. s. libere p̃posi
bilis ē q̃. z iō nō tollit p̃possibilitatē iante z s̃sequēte.
¶ Ad 4^m diceret aliq̃ p̃ ista via q̃ sempiternus ēē in
cludit aliquā illiū statōem: q̃ icludit adequari deo fm
aliquid. s. fm illimitatiōem duratiōis: qd nō posset esse
sine illimitatiōe: q̃ nō posset sibi adequi in aliquo vno
sine alio. ¶ S; b̃ nihil est. q̃ et coexistit deo hodie nō p̃
pter hoc eā p̃ eternitati cui coexistit hodie. q̃ et eter
nitas vt coexistis huic diei ē infinita: et idē pēdēs: z crea
tura vt hodie coexistens eternitati ē finita z dependēs
z iō nō coeq̃tur sibi. ¶ Eteret igr̃ dicerē q̃ sempiternus
esse aliquā illimitatiōem dicit in creatura vnde repug
net sibi. s. vñ sit illa illimitatio z repugnātia q̃libz oñ
deret p̃ illam rōem fundamentālē quā p̃ se poneret.
¶ Ad 5^m rīdet ducēdo ad p̃positum: quia sicut crea
tura nō potest actuali tēdere in nō eē: z tñ sēp fore. ita
nō pōt actuali fuisse post nō eē. Nam ē semp fuisse. d̃ ra
tione autē creature fm istā p̃positiōem nō tñ ē habuiss̃
se nō eē añ eē aptitudinaliter sed ēr actualiter ante esse
habuiss̃se nō eē. ¶ Ad auctoritatem dico q̃ auctoritas
Aug. iō. de ci. dei. nō ē fm intellectus suū ibi posita. s.
ponit eam fm intellectum phozum. vñ p̃misit ibi d̃ phis
sic. n. inquit. si pes eēt in puluere ab eterno zc. Unde
fm veritatē pedē semp fuisse z causasse vestigiū in pul
uere icludit dictionem. q̃ vestigiū causatur p̃ imp̃si
onē pedis i puluere p̃ motum localē. z ita motū aliq̃
talē fuisse sine p̃ncipio: q̃ de rōe sua ē inter opposita. d̃
dictio ē. ¶ Ad illud de vi. intelligibili dicto. q̃ dictionia
p̃t app̃hendi ab intellectu z ēt simul app̃hēduntur.
alioquin nullus mō intellectus diceret ea ēē dictionia si
cū gñāl pz ex argumēto p̃bi. z. de aia. vbi probat d̃ fē
si cōi. z alys sensibus particularibz q̃ nullus sensus
nec intellectus p̃pat extrema nisi app̃hēdat vtrūq̃:
s. sic app̃hēdi est vix intelligi: quia nō ē intelligibile cū
assensu: quō dicimus nos intelligere qd credimus eē ve
rum: z nō intelligere qd nō credimus esse vep̃. s. tñ app̃
hēdam^{us} illud. ¶ Vel alr̃ pōt dici q̃ si accipiatu r̃telli
bile p̃ eo cui intellectus pōt assentire: z dicatur i modus
isto p̃ phoz fuisse vix sic intelligibilis pōt exponi q̃ in
suo vli^o modus ille fuit intelligibilis. nō āt i se z in parti
culari intelligibilis. n. erat cum assensu in rōne pducen
tis z non in rōne causantis: z intelligere causans in rōe
pducentis: ē intelligere cāns imp̃fecte ēt in vli^o: sicut intel
ligere hoīem in rōne aialis ē intelligere hominē imp̃
fecte. ¶ Vel 3° mō pōt dici z forte ad mentem eius q̃
dictionia latētia quādiū nō p̃cipitur p̃tradictio euidēs
in eis p̃t iūst aliquo modo app̃hendi ab intellectu: nō ta
men certitudinalr̃: z ita dictionis ista n̄ est tñ latuit z po
tuit ab eis vix intelligi. ¶ Ad illud qd addit de phis
potest dici q̃ multas contradictiones latētes concessē
runt. sicut negauerunt cōmuniter esse aliqd̃ primū p̃n
cipium contingētē causans. s. dixerunt causantē p̃mū
ēē necio cāntem: z tñ dixerūt cōingentiam ēē i entib^{us}

et aliqua contingit fieri scilicet per additionem includit aliquid contingen-
ter fieri in entibus et prima causa nescio care: sic deductum
est di. S. pmi. et di. 39. eiusdem. et aliquid simile in q. precedente.
Ad illud quod addit de quatuor causis que considerant a me-
taphisico. potest dici quod probat abstractionem in intellectu efficien-
tis a mouente et mutante. non autem operationis abstractionem in
ratione intellectus operis posse separari ab effectu esse ab eo a quo
potest fieri abstractionem in intellectu: id est ex hoc non sequitur quod
in re sit aliquid efficiens quod non est mouens vel mutans. ●

Tenentes pma opi. potissime. ppter hoc qd no inuenit ddictio in istis terminis aliud a deo esse sempiternu. 2. 2. ppter hoc qd rones q vident pbare dictione sunt spales: 2. io si de aliquo spali pbet dictione no pbat hoc de omni alio a deo. Et 3. qd qda rones siut de pterito q vident si sr posse fieri de futuro sic de pterito. cu tn nulli neget possibilitatez futuri sine fine. aut possent fieri de successioe sive de pmanetia. Isti rident ad rones istam opi. q pbant dictione. Ad pma dicunt q creatura aliq potuit semp pducta fuisse puta angelus cuius ee est in euo. Et si dicas q creatura illa alqn fit ccederet q illa fit in instanti. q. 2 cu iferet q tuc eet successiuu no fegtur. q. filii dei semp genera: 2 tamē no est aliqd successiuu sz sume pmanes. q. idēz istans in quo genera: semp manet. ita diceret isti q idē nūc manet in quo āgelus accipit ee: 2 ita nō ē successio: successiua. n. semp aliā 2 aliā ptem accipiūt sz ee. Ad aliā pbarionē de pseruari 2 creari patebit in. q. de euo. Ad illud additū de ee q. q. sicut dicitur q. bz ee acq. sicut. q. nō bz ee qd ex se sit formalr neciūm: tn non videt neciūz q sit acq. sicut p. nō ee. q. acq. sicut sic 2 receptio vī sufficiēter stare si ex se nō habeat illud qd dī acgrere siue sig. nouū siue antiquū. Ad scdm rones de pbo. p pyber. oē qd est 2. 3. nūcio di. 3. primi. vbi est adducta ista instantia ad pbādūz q. nihil ptingeret ex in illo istā. ti p quo est: qm oppositū tūc possit iesse. ex hoc p. 3. assumptū est falsū. imo in illo istā in quo et p quo est ptingeret est: sic ibi videretur est et determinatū. Et idē dico de ea q causa nō causat in q. pcedit effectū duratio: sz est cā in q. pcedit effectū nā. si igit ois cā p illo istā p quo cāt q. cāt 2 nulla cōtingent. ois cā in q. cāt nēcio cāt 2 nulla ptingent. Ad 3. posset negari q. in q. cūq. spē est silis ipolitas ad eternitatē 2 sempiternitatē: q. nō appareat ddictio ex pte cuiuscuq. q. spē: 2 ideo nec silis possibilitas. vī si dcedat de asino q. potuit fuisse pductus ab eterno 2 potuit gnāre 2 per pns ab ipo potuissent fuisse oēs asini geniti vsq. ad istū. Et cū queris vtrū fuissent finiti vel infiniti. negat q. sint infiniti: imo finiti. Et cū in fers. igit tota duratio a productione illi? asini vsq. ad istū fuisset finiti. negat q. illa eni 2 si pductus fuisset ab infinito: nō tn potuit gnāre ab infinito: q. gnatio nēcio includit in creaturis q. sit mutatio iter terminos oppositos. s. puationē 2 formā. 2 quicquid est iter opposita sibi succedētia nō pōt eē sempiternū. Et si dicas q. tunc oportuit ipm p tēpus infinitū genisse ad gnandū: cū tn fuisset pfectus 2 potens gnāre. qd videt icōueniēs. B. asinus nō fuisset factus pfectior ab eterno ad gnandū q. deus ad causandū. 2 tamē p te oportuisset deū quieuisse a causandū p infinitū q. si imaginatū: ita q. ddictio eēt ipm aliqd creasse quin in finitū quasi pteritū imaginatū pdecessisset tamē in creatione eius. s. in dādo totū esse ei qd bz in se eē nō videtur ita necessario icludi nouitas sicut in generatio ne que est a puatione ad formā. nō igitur est icōueniens si oportuit asinum generasse q. quiescet p infinitū imaginatū a parte ante ab illa actioe que necessario includit q. sit noua cui3 ponas deum necessario quieuisse ab illa

actione quā nō ostendit includere formaliter nouitates.
¶ Ad 4.º dico. q. tota deductio de potētys illis videt
q. supflua ⁊ multipl. peccare. ⁊ tamē loquēdo de potē
tia sic ipse pcedit in argumentando in fine. concluden
dum esset fm eum q. potentia ad nō esse necessario pre
cedit potentiam ad esse. ⁊ si argumētum suum valet de
potētys cōtrarijs fm q. accipit a pbo. i. de ce. ⁊ mun. d.3
intelligi de potētys i. impossibilibus actibus suis. et tūc
si potentia ad nō esse necessario pcedat potentiaz ad
esse tunc esse necessario pcedit nō eē. q. potētia ad nō
esse nūq. est fm esse itellm nisi in codē p. esserit esse.
¶ Ubi sciendus est q. loquēdo p. de potentia. s. an
te actus subm immediatoz oppositoz nūq. est in poten
tys oppositis simul. q. tunc careret vtroq. actu simul ⁊
ita nō essent opposita imediata circa illud subm. ⁊ de il
lis q. est q. potētia ad vñ nō est sine actu alterius nō
q. ille actus sit receptiuus illius potētie. imo subm tñ
recipit illam potentiaz sicut ⁊ eius actus. si eniz actus a.
pōt sit potētia ad b. q. rō receptiu. igitur ipōb. q. in eo
dez est pūs nā potētia actu. 9. meta. b. aut pari rōne pūs
est potentia ad a. ⁊ ita ipso a. ⁊ ita idem pūs et posterius
eodem: sed potentiam ad vñus necessario cōcomitatur
alterius actus ppter imediationem actuum ad vñum.
¶ Ad ppositum dico. q. nō fuit ab eterno sub potentia
ad esse ⁊ sub potētia ad nō esse. sub qua tamen pūs dico
q. nō potentia ad esse fm veritatem quia sub nō esse.
⁊ ita nō sub potētia ad illud. si aut fuisset ab eterno fuisset
semper sub potentia ad non esse: ⁊ nunquā sub potē
tia ad esse sed sub actu. Si autēz nō loquaris de potētia
ante actum illū sed quasi subiectina: ⁊ assumes ibi crea
turam non esse sic in potentia ad esse nisi sit. nō esse: fal
sum est ⁊ supra improbatum. ¶ Omitrendo igit de po
tentys ar.^m breuiter videt stare in hoc. opposita que in
sunt eidem ordinē nature nō possunt eidem iesse simul
ordine duratiōis: q. pūs duratiōe inest qd pūs nā inest.
esse igit ⁊ nō eē cum in sunt ordine nature lapidi. nō pos
sunt simul iesse eidem simul duratiōe: nec differenter
seinuicē pcedere: s. necio nō eē pcedit duratiōe ipm eē.
⁊ ita nō potuit semp fuisse. q. aut nō esse pūs nā inest q.
esse hoc pban. q. non esse cōpetit lapidi ex se aliud. s. eē
nō ppetit sibi ex se s. ex alio. ¶ Dic dico. q. duo opposi
ta nō isunt ordie nāe eidē q. si positine loquēdo de ordi
ne nature sicut ē de animali ⁊ rōnali. substantia ⁊ accidē
te: sed quasi puatiue. s. q. alterum inesset nisi impedire
tur. qui modus expositus est in. q. pcedenter exponen
do opi. Auic. Et hoc modo non oportet illud quod pūs
nā cōuenit alicui pūs duratione cōuenire sibi. pōt eniz
illud quod non habet esse aliquod ex se pueniri a cau
sa positina dante sibi aliqd qd istud nō habet ex se. ⁊ ita
pūs duratiōe habere oppositū q. istud. ¶ Ista respō
sio patet in aly. pbarēt enī arg.^m q. deus nō posset crea
re mām sub forma: q. mā pūs natura est puata q. infor
mata: q. ex se habet q. sit puata: ex alio q. sit iformata.
igitur non posset in mā esse forma nisi duratione pces
sisset mā in formis. sed hoc nō claudit q. mā non est ex
se positine puata sed puatiue tñ: q. non ex se habet for
mā sed ab alio vt generante vel creante. ⁊ ipsa sola sine
alia ca positiua sufficit ad hoc q. ipsa sit puata: esset igit
semp puata nisi eēt aliq. ca positiua ipediēs ei.^o puatōez
p. inuā. ⁊ tñ q. ca positiua p. a p. impedire ipsi.^o mae pu
ationem dando sibi esse ne semp sit puata: iō nō oportet
ex tali positate nāe necio cōcludere positatē duratiōis.
¶ Ad aliud de ifinitis aiabns. R. q. quicquid nō pōt fieri a
deo in vno die: q. includit p. dictione: hoc nō posset fieri
in ifinito pterito si fuisset p. eadē rōne. in ista. n. die sūt
infinita instantia: imo in vna hora vñus diei in quozus

Distinctionis

quolibz posset creare aiam sic in vno die toti' t'p'is infini-
ti si esset: nō. n. opz cū gescere a die in die vt creet vnam
aiam post alia. et ita si in infinitis istantibus huius diei nō
pōt creare infinitas aias. qz b nō est factibile: nec in infini-
tis diebus toti' p't'itū posset infinitas aias creasse. (Et
si dicas istantia hui' diei nō fuisse in actu sic sunt infiniti
dies p'teriti hoc nō sufficit: qz sic istantia infinita infinitoz
dies in qbus creasset fuissent in potentia p te sic iduisti-
bile est in p'ti' t' nō in actu. qz nullū illoz fuisset in actu
terminus t'p'is: ita est etiā de infinitis istantibus hui' diei
igit' eāle infinitatē vident' h're istantia vnius diei vel hui'
hoze cū infinitis istantibus infinitoz dies. et ita videt' sequi
ppositū: pcederet tū q' p'hi nō esse impole infinitatez
eē in accitraliter ordiatis. sicut p' p' hui. 6. met. c. d. cāis.
Ad aliū de trāitu infini' videt' improbare semper-
nitatē successioz. sed fm tenētes istā opi. nō est fili' p'p'o
ipolitatis in successioz in pmanētibus. qz pmanētia
q'cūqz l'z s'z motus suos possint mēsurari t'p'e. tū s'z esse
subale ponunt' mēsurari euo. et iō ponēs pmanēs eē sine
p'nt: nō v' ponere aliq' infini' esse acceptū. Istā rōne de i-
finito successioz p'firmat illa imāgiatio d' lica p'uerfa. qz
si aliq' linea eēt quasi p'tensa in infini' incipēs ab b p'nto
a. nō eēt pole q' eēt p'tasita. igit' v' p' eēt e' imāginando
lineā q' sic acceptā in p'teritū nō videt' pole q' sit acce-
pta v' p'nta. Ad vltimū argumētū dicit' p' q' eēle
maius t' min' nō uenit' q'ritati molis nisi finit'. qz p'
diuidit' q'ritū p' finitū et infinitū q' sibi ueniat eāle vel
ineāle. de rōne. n. q'ritatis maioris ē excedere: et minoris
excedi: q' q'lis p'mēsurari: q' oia vident' pcludere finitā-
tē. et iō negare infinitū eē eāle infinito. qz equale et ineq'
lex mai' et minus sunt d'ic' q'ritatis finitē et nō finitē.

Ad primū argumentū pncipale pcedo q' mā ē
ingenita et incorruptibilis. non tamē
ex hoc sequitur q' sit sempiterna. qz nō h'z mām vñ fiat: ē
tū pducta tota: que pductio non est gñatio. qz gñatio et
corruptio sunt ppositioz: nō simpliciū. Ad aliud de
sempiternitate t'p'is: dico q' nō valet: qz alias concludit
mouēs nō posse sine nequitie seu mutatiōe agere: et rñsū
est ad illud in q. pcedeti. Et qd arguit de an: q' nō pcludit
nisi de an' imāgiatio vel puato. sic eternitas est an' qd
nihil est: vel sic extra vniuersū nihil est ibi vel negat' ex.
vel nō affirmat' nisi imāgiatus extra. Ad illū p'mi de
gñatione q'uis ista sit aliq' mō p'pabilis. corruptio vni'
est gñatio alteri'. qd pro tanto v' est: qz nullū agēs nā
le per se itendit corruptiōe aliq'. s'z per accit' corruptū il-
lud qd est incōpōle gñatio qd per se itendit. tamē ex illo
nō sequitur ppetuitas gñationis. qz vltima corruptio pōt
pcomitari vltimā generatiōe. puta qñ oia m'xta resol-
uent' in elta. et tunc erit status tā gñationis q' corruptio-
nis. s'z illa vltima corruptio nō sit annihilatiō. iō. p'hs tamē
supponit cū ista p'pōne vñā alia p'pōne. s. q' tale gñabi-
le est itez corruptibile: et ei' gñatio alteri' sit corruptio:
qd nō est v'p'z: s'z arguēdo i' p'teritis o'z accipere istā. gñā-
tio vnius est corruptio alteri'. et ista nō est ita vera ex p'
se itētiōe agētis nālis sic illa p'pōne. accidit. n. q' gñans
corruptat ppter incōpōsitatē termini corruptendi cū ter-
mino quē itendit. qz nō pōt pducere formā quā itendit
nisi in mā p'pente: et illa mā p'pente cōiter ē sub forma i-
cōpōli: forme quā itendit. et iō o'z ipm corruptere ppositū
p'pente: vt generet illud qd itendit. et dato q' ex b seque-
tur q' nulla eēt gñatio nisi qñ pducit' totū nō o'z q' pars
eius p'p'it sub forma icōpōssibili. et iō talem pductio-
nē alicui' entis nō o'z eē destructiōe alicui' alterius en-
tis: s'z tū destructiōe nō nisi siue nō entis p'p'ise. et tū nō
o'z illā p'mā pductiōe p'p'isse alia: qz terminus a quo
hui' pductiōis nō fuit termin' qd quē alteri' p'p'itio.

Prime

nis: qz nihil nulla pductiōe pducebat. Ad illud 4.
arg' de successiōe ppter motū qñ d' q' agēs nō causas
p'teritū et nō ipedibilis p't' h're effectū sibi coeū. dicere.
tur q' vbi agēs et effect' p't' h're eēntiā vniū genā vera ē
maior illa: s'z v' nō p't' eē vniū. s'z p'pitas nāe in cā d'
necitate regit p'p'itātē duratiōis ei' respectu effectū ibi
maior ē falsa. sic ē in p'p'ito. Ad p'm in opp' dico. q'
vel illa nō ē diffinitio creatur' s'z descriptio quedā p'p'
sa. Arrio: s'z quē arguit Aug. qz d'ic' filiū dei aliqñ non
fuisse: et tūc sufficit Aug. accipe istam diffinitioē: vel de-
scriptiōē s'z eū vt p'p'it' et ex negatiōe hui' descriptiō-
nis a filio dei p'p'esse ab eo pcludere s'z eū q' nō sit creatu-
ra: vel si est diffinitio creatur' p'p' loquēdo de creatu-
ra in q'tū creatura: nō tū p'p'it' hoc est diff' cuiuslibz al-
terius a p'p'o puta angeli vel hois: qz dicere q' hui' qd ē
creatura accidit h'c diffinitio: sic si aliqua poneret diffi-
nitio incipientis et de facto eēt qd aliud a deo tūc arguē-
do sic. omne aliud a deo ē incipēs. qd aliud a deo est crea-
tura: nō sequitur: s'z est fallacia accit'is ppter extraneita-
tē medij respectu terti' in q'tūz p'parat ad p'mū. nō. n.
q'qd repugnat accit' repugnat subo cui accidit tale ac-
cidēs. Ad aliud de infinito in multitudine et magnitu-
dine respōsus ē pus in rñsōe de infinitate actuali aiaz.

Sec' deus rōnalis creaturā q' sumū bonū in-
telligeret et intelligēdo amaret et amādo pos-
sederet: ac possidendo frueret. Eāqz hoc mō
distinxit vt pars in sui puritate pmaneret. s.
angeli. pars corpori iungeret. s. aie. distincta
est itaqz rōnalis creatura in icorpozeā et cor-
pozeā. et icorpozeā qdem angelus: corporeā
vero homo vocat' ex aia rōnali et carne substi-
stens. Cōditio ergo rōnalis creature primaz
cām habuit dei bonitatem.

Trum creatur' angeli sit idē angelo. Et
arg' p' q' nō. qz s'z hui. 5. meta.
eignitas ē tūc eignitas necyna nec ples. igitur
pari rōne angelus tūc est angelus. et nō ē idēz
sibi realr aliq' d'ic'is. C'p. creatio angeli
nō est nisi in p'mo istāti nāe qñ angelus accipit eē: s'z an-
gelus manet post p'mū istāti: et nihil manet sine eo qd est
idē sibi realr. igit' rē. Item si ita eēt deus nō possz an-
gelum annihilatum eundem numero reparare. p'p'it' est
falsus. igitur et antecedēs. p'p'it'io p'p'it'ie: quia nō
potest eandem creationem reparare vt videt': quia nec
eundem motum numero fm aliquos: quia interruptio
prohiberet illum esse eundem numero. C'p. ignis ge-
nit'us est causaliter ab alio igne generante. et per p'p'it'ia
habet naturam ab ipso. et tamen creatio non est in igne
genito causaliter ab igne generante. igitur rē. minor p'
batur. quia tunc ignis genitus haberet ab igne generan-
te q' esset creatura: quia a quocūqz agere est creatio in
igne ab illo ignis creatur. cōsequēs videtur esse falsum:
quia ipsum esse creaturam tātūz dicit respectū ad crea-
tozem. Item mutatio differt a termino ad quē: crea-
tio est mutatio. igitur rē. probatur maior: tum quia mu-
tatio p'cedit terminum. tum quia mutatio est in gene-
re passiois. quia et motus fm commentatozem s'z p'p'it'.
terminus autem intrinsecus est ei'usdem generis cū ter-
minato: sicut punctus circuli. forma autem ad quam est
mutatio vel motus nō est de genere passionis. ex s'z p'p'it'.
p'p'it'io minoris. tūz qz noua relatio nō aduenit alicui si
ne mutatiōe alterius extremi p' creationē ē noua relo
creature ad deū. qz aliq' nouū d' de creatore. et nō nisi

Questio

pp'ter nouā relōne in eo ad qd d'f. Cōfirmat' p Aug. s'z d'
tri. c. vlt. ea q' sūt relatiua ad deū cū mutatiōe ei' de quo
dicunt' existit. tū qz in o'g'ne ē aliq' vñū qd ē mēstra
oium alioz q' sunt in illo gñe. ex. io. meta. p'mū aut in gñe
mutatiōis nō videt' posse poni gñatiōē. et nō ē rō muta-
bilitatis i' oibus mutabilibz: qz nō oia mutabilia sūt ge-
nita. C'p. Sill' nō ē maxia oppō iter terminos gñatiōis q'
sūt puatio et forma: s'z gñatiō et oppō iter terminos creatio-
nis q' sūt p'dcōz vt ens et nihil. igit' creatio ē p' mutatiōe.
Oppositum qz si ē alia. aut g' creator: qd nō con-
uenit: qz creatio ē noua. aut mediū
iter creatorē et creaturā. qd nō uenit qz nō ē mediū. aut
posteri' re creatā: qd nō uenit: qz ē q' sit via ad eē creatu-
re. igit' rē. Et qz h'c qd d'p'et a qdā alia. s. de iden-
titate relatiōis ad suū fundamētū. et h' p'p'it' loquēdo
de relatiōe que ē creature ad deū. iō quero.

Trum relo creatur' ad deū sit eadem
fundamētū. qz nō. si oia alia a dō
h'nt relōne ad ipz. igit' oia alia eēnt ad qd
nō tū accitralr: s'z et p'p'it'itātē. p'p'it' v' ipole
qz illū ifert p'p'it'. 4. meta. ex d'ic' d'ic'itū oia
apparētia eē vā. C'p. p'dicamēta sunt p' diuersa. ex. 5. et
io. meta. et simplr diuersa entia: qz ens s'z se didit' i' illa. g'
nihil vni' p'dicamēti est idē emaliciu alteri' p'dicamen-
ti. g' nulla relatio est eadē alicui absolutū.

Oppositum. Nō minus depēdet qdlibet crea-
tū ad deū q' qd cūqz catū ad aliud
catū. qz depēdētia ad p'mū v' eē eēntialissima: s'z totūz
h'z relōne ad p'mū eandē sibi. qz nō pōt eē totū et nō esse
ex p'tibz. g' pari rōne ad eā p'mā l'z extrinsecā h'bit de-
pēdētia eandē sibi. l'z. nā cā extrinsecā nō cōponat rē sic
facit cā extrinsecā. p'p'it' tū cāt rē qz cā intrinsecā. cōpone-
re. nā. cludit iperfectionē. s. p'p'it'itātē.

Hic dicitur q' ois relo est eadē fundamētū. pro
ista opi. arguit' multipl'r. p'mo qz re-
latio trāssert' ad deū fm p'p'it'ia rōne relōnis: et iō in diu-
nis dicunt' manere duo p'dicamēta p'p'it'. s. suba et relo: s'z
si de rōne relōnis eēt q' eēt alia res a fundamētū. igit' in
deco ē res et res. et ita p'dcō. qd est s'z simplicitatē dīnam. Et
ex b medio arguit' gñatiōē. s. ex simplicitatē dīnam. nō. n.
est p'p'it'io albi sile q' albi sile. et p'p'it'is relo silitudinis
nō addit aliā rē a fundamētū. C'p. B idē arguit' p' vias
mutatiōis: qz si eēt alia res a fundamētū. igit' cuiusqz fun-
damētū ipā aduenit' de nouo ipm mutaret' realr. hoc
videt' negare multē auctatē p'p'it'. s. p'p'it'. vbi negat in
ad aliq' eē motū vel mutatiōē. fm etiaz Boe. 3. de tri.
Ans. et mono. 3. q're eū ibi. C'p. arguit' ex b si relo esset
alia res a fundamētū. g' silitudo h'nt suū p'p'it'ū iesse aliū
ab iesse albedis. qd v' icōueniens p'ma facie. qz tūc relo
fundata sup subaz s'z eēt eēt accitralr ppter suā p'p'it'ia
accitralitātē: qd v' eē s'z simp' sup p'dicamēta. vbi d'ic'. q'
p'p'it' pus tractat de q'ritatē et q'ritatē q' de relōne: qz re-
latio fundat' in istis imēdiatē et nō fundat' i suba imēdiatē.
et. B loquēdo de relōne accitrali. igit' relo fundata sup
subam nō h'z se p'p'it'ia accitralitātē. p'p'it' et idē illatū
pus eē icōueniens: qz tūc genus relōnis nō eēt simplex: s'z
q' p'p'it'io ex in. et ad. qd v' icōueniens: qz p'mus cōcept'
cuiusqz gñis p'mi o'z eē simplex oino vt v' rē. C'p. 4. si
eēt ita q' eēt alia res a fundamētū eēt tūc p'p'it'us in in-
finitū in relōnibus: qz si ita relo sit alia res a fundamē-
tū. pari rōne et illa alietas q' est qdā relo ē alia res a fun-
damētū. et sic erit p'p'it'us in infinitū in relationibus et
hoc est inconueniens. C'p. Quinto relatio nō habet disti-
ctionē in spēs suas nisi penes fundamēta. nō. n. differt
dominiū a paternitate penes hoc qd est eē ad. s'z penes
fundamētū: nec relatiōis ille dissimilitudinē distinguū

Quinta

tur vel sunt cedē cū relatiōibus equiparatiōe nisi ppter
vniatē et diffōrmitatē in fundamētis: s'z si relatio esset
q'ia res a fundamētū haberet ex se formāl' distinctiōēz
in suas spēs. igit' rē. C'p. Cōtra istā opi. arguo sic. p'p'it' nō ē
idē realr a. sine quo a. pōt esse realit' s'z p'dicatiōe: s'z
multe sunt relatiōes sine quibus fundamēta possunt
esse sine p'dicatiōe. g' multe sunt relatiōes que nō sunt
realiter eedem cum fundamētū. p'p'it'io maioris. qz
q' idem ens realiter sit realiter et nō sit realiter videtur
esse oppositū p'mi pncipij ex quo pncipio videt' statiz
cōcludi diuersitas entiz: qz si de aliquibus quibus dicā-
tur cōtradictōia eodem mō quo dicunt' de eis vident' ē
esse nō idem. et ita si p'p'it'io d'ic'it' esse et nō esse dicantur
de eis videntur esse non idem in esse sine nō idem ens.
C'p. Cōfirmatur istud. quia si illa maior negetur nō vide-
tur relinqui vnde possit distinctio entium probari. dice-
retur enim a p'p'it'io nō tū q' in vno supposito plures
nature vt substantia et accidētia sint eadēz: sed q' sortes
et plato vel sortes et lapis vel album nō differūt realiter
C'p. Et si arguatur cōtra eum q' sortes potest esse sortes
nō existēte lapide. et per hoc pcludatur distinctio vnius
ab alio. vel sortes pōt esse sortes et nō esse albus. et per b
cōcludatur distinctio subī et accidētis negabitur p'ma. qz
p'p'it'us negabit tibi p'p'it'ionē cui initeris et cui inni-
tuntur iste p'p'it'. quā p'p'it'ionē etiam tu negas. C'p. D'ic'
etiam p'p'it'ionem illa sunt distincta realiter quozum
vñū potest manere sine altero. negaret p'p'it'us. nega-
ta vero ista perit tota doctrina p'p'it'. 7. topicorū. quā do-
cet q' p'p'it'io v' p'p'it'io problema facilius destruitur per cō-
tradictiōē inuentam: sed difficiliter constructur. si aut
negetur p'p'it'io ista nō videtur posse destrui. quia si
nō destruitur per cōtradictiōem nec per aliquam aliā
oppositiōem. aut saltem nō facilius. et facillime videt'
posse sustineri: qz nullus locus fm eū vel ab eo assigna-
tus videtur efficax ad destruēdum aliquid si iste locus
destruatur. C'p. In ista etiam via p'p'it'io fundatur il-
la via de motu siue mutatiōe: ad probandum distincti-
nem quā vritur p'p'it' ad pbandum mām esse aliam rez
a forma: qz manet eadēz sub oppositiōis formis. C'p. Qua
etiam vritur p'p'it'io. 4. p'p'it'. ad probandum locum
esse aliud a locato. quia idem locus manet cū diuersis
locatis. minor etiam apparet in omnibus relationibus
quozum fundamēta possunt esse sine terminis. sicut est
in oibus relōnibus eggan'. sic sunt sile eāle et h'z. si eniz
hoc albi sit et albi nō sit: hoc albi ē sine silitudine. et si
aliū albi fiat in albo ē silitudo. pōt igit' eē sine isto et
cū isto silit' in mltis relōnibz d'ispan'. s. n. iste sit hō et
nlls ali' sub sit p'tari sue ē sine d'ic'it'ōe. et p't eē d'ispan'
accessiōe. sic d'ic' Boe. et ita ē de mltis alijs de q' oibus
nō o'z ex' addūtere. C'p. Cōfirmat' et ista rō q' sūt ad se to-
tā: qz iste p'p'it'io tace valēt p' maiori et minori. Si
n. relo nihil aliū sit realr a fundamētū qd nō manet sine
ea v' negari icarnatio et sepatio accit'itū a subo in eūb'.
v' et negari ois p'p'it'io et entibz. et ois cālitās cāz scōpaz. p'
batio p'mi icōueniēt'. si idē realr nāe hūane sit vñio ei'
ad vñū. igit' si vñū nūqz assūpsit' nāz illā et fecit' illā ab
solutā eadē ipā eā realr fuisset vñita vbo sic mō ē vñita
vbo: qz rota realitas fuisset tē q' mō. si ēt deponeret illaz
nāz: manētē tū ipā eadē i se maneret nā illa realr vñita
vbo. et ita realr sic nūc ē vñita: qz saluaret' tota realitas
nāe tē sic mō. C'p. et d' eūb'. p'p'it'. qz si p'p'it' eadē q'
titas q' erat panis et nihil aliū ē inherētia ei' panis. qz
realr ipsamet q'ritas. igit' illa vñit' realr panis: v' eū ifor-
mar nūc sic p'. C'p. 3. p'p'it'. qz si a. et b. cōponat' ab. et ista
rū p'tiū vñio adiūctz nihil aliū sit realr nisi ista absolutū
ta a. et b. sepatio realr a. et b. manet tota realitas illa q'

Prime

est ipsorum a. et b. vnitores. et tunc a. et b. separata manent reals
vnita: et ita manent oppositi separatis tribus proportionibus: et
ita oppositum non erit oppositum: quia quod manet oppositum separatis
tribus proportionibus non est oppositum ex eis. nihil enim esset tunc
nisi vnus aggregatio. sic philosophus videtur deducere. 7. meta.
¶ Probatur et 4. quod quicquid catum a diuersis causis scolis
pergitur in eis debita proportionem et approximationem ad B
quod causetur ab eis: sed si ista approximatō et proportio nihil
sint nisi ipsamet absoluta. igitur ista sunt reals ita catiua
b. effectus? quoniam si se approximat: sic quoniam se approximat et ita ipsa
approximata. Nihil potest care reals quod non possit care et ita approxi-
mata: nulla enim realitate alia posita non potest aliquid res
cari: que prius non potuit cari: et ita potuit fuisse argutus in
3. membro ex tribus proportionibus: quia si a. et b. separata non co-
ponatur ab igitur nec ipsa vnita: quia eadem res sic absque omni rea-
litate alia non potest aliquid care modo quod prius non potuit: ita nec
eadem res absque omni realitate possit aliquid ponere quod prius non
potuerit componere. igitur etc. ¶ 2. arguo sic. 3. predictam
optimum nihil finitum continet finem perfectam continentiam formalem
et virtuale opposita formali: quia quicquid cedat in deo
perfectissima continentia omnium perfectionum finem identitatem que
sunt in eo. non tamen potest continere opposita formalem abso-
luta in se: sed in se possit habere talia opposita virtualiter et rela-
tiua formali: sed ex hoc concluditur infinitas fundamenti: sed
equalitas et iteualitas sunt opposita formali: et similiter
do et dissimilitudo sicut saltu ad idem correlatiua. Ita tunc
perfecte possit fundari in eodem fundamento successiue. igitur
idem fundamentum neutrum istorum continet virtuale et 3. perfe-
ctam identitatem: quia que ratione non ambo: eadem ratione nec alte-
rū. ¶ 3. arguit. idem non continet plura eiusdem rationis finem
perfectam identitatem eadem sibi: sed plures relationes eiusdem
rationis sunt in eodem fundamento: sic plures similitudines fun-
dantur in eadem albedine. Maior apparet inductiue in omnibus
que continent plura identitatem. quia vnus continens continet vnum
tamen eiusdem rationis. ¶ Itē 4. sic. continens aliquid per identita-
tem se est perfectius includit etiam correlatiuum in eo esse perfectius per
identitatem: sic anima perfectior habet perfectiorē intellectum: et 3. ponē-
tes eadem esse formam intellectuā et sensitiuā corporeitatis
et sube intellectuā perfectiorē sensitiuā includit quod sit sensiti-
ua in brutis. non autem semper fundamentum perfectius continet
in se perfectiorē relationē: quia non omne albius est filius: vt
manifestum est ad sensum. igitur etc. ¶ 5. contenta in aliquo
per identitatem non minus differunt in continentibus magis distinctis.
Iz relationes fundate in duobus generibus minus differunt quod
due relationes fundate in eis eiusdem generis: imo in eadem
specie spālissima: quia equalitas que fundatur super quantitatem: et similitu-
do fundata super qualitatē minus differunt: quia vnus modi quod
similitudo et relop actiue que possit fundari super eundem calo-
rem: quod alterius modi. igitur etc. ¶ 6. relatio rationis est alia res
rationis a suo fundamento. igitur relop realis erit alia res realis
a suo fundamento. igitur probatur. quia sic relatio rationis est modus
obi in primo actu intellectus. et tamen non est in se nihil in genere intelli-
gibilium: sed est in se aliquid vere intelligibile: sed non ita primum
vel equalitatem sicut illud cuius est modus. et ita non intelligitur nisi in
actu reflexo: et ideo non ita perfecte sic illud cuius est modus. ita
etiam relatio realis sed sit modus sui fundamenti et non eque
primo cum eo: nec eque perfectum cum eo: tamen in se est res aliqua: quia
quod in se nihil est nullius est modus realis: non enim est aliquid
nominē gnalius quod ens vel res finem Alii. i. meta. c. 3. et ideo
cui non tuncit esse ens vel res finem non tuncit aliquid esse reale.
¶ 7. probatur ista. ad quam inducte sunt rationes per auctates
et per Augustinum de tri. c. 4. In rebus creatis quod non 3. subas
dicitur restat vt finem accūs dicat. vbi expresse vult quod relatio
sit accūs in creatura: et 3. sit dubium si 3. beat intelligi de
relatione que est creature ad deū. tamen verū est de illa
relatione que amitti potest manente fundamento et 3. veri

tatem et finem suam intentione. ¶ Item per Ambrosio. l. de tri. c. 5. Si prius erat deus: et postea pater generationis accessio: sic mutatus est: auerterat deus hanc deunitatem a fidelium mentibus. per solam accessionem relationis realis fieret mutatio in primo. ¶ Prima finem ipsum quod non esset nisi esset illa relatio aliqua res alia a fundamento: quia fundamentum preexistit. ¶ Item Dicitur de tri. dicit. Nasci quod erat iam non tantum nasci est: sed seipsum demonstrare nascendo: et loquitur de natiuitate filii dei. igitur relationes nouam dicit nasci. ¶ Item philosophus in predicamentis. Ad aliquid sunt quæcumque hoc ipsum quod sunt ad aliud sunt: et per hanc rationem excludunt substantiam que igitur sunt aliorum non tamen sunt ad aliquid. igitur accipitur hoc ipsum quod sunt non pro esse in intellectu: sed pro esse in re. sed quod relationes in re hoc ipsum quod sunt aliorum sunt. fundamentum autem non est ad aliud hoc ipsum quod est. igitur est aliud esse huius: et aliud esse illius. ¶ Item Simplicius ibidem super predicamenta ex intentione declarat relationes ad aliud esse. ¶ Item philosophus 12. meta. ca. 2. vult quod sicut principia sunt alia ita et principia: et exemplificat spatium de distinctione relationis ad alia et principiorum relationis ad principia aliorum. ¶ Item Avicenna. 3. meta. c. de relatione videtur velle ex intentione quod relatio habeat certitudinem propriam et in principia. ¶ Item philosophus 2. vult quod finem suam certitudinem habeat propriam inesse et propriam accidentalitatem. ¶ Et quia possit perueniri de relationibus concedendo eas non esse easdem realiter fundamento: non tamen esse alias realitates negando eas esse aliquas res dicendo relationem tamen esse in actu intellectus. ¶ Contra hoc arguitur primo: quia hoc destruit veritatem vniuersi. ¶ Secundo. quia destruit omnem compositionem in vniuerso: substantialem et accidentalem. ¶ Tercio. quia destruit omnem causalitatem causarum secundarum. ¶ Quarto. quia realitatem scientiarum mathematicarum destruit. ¶ Primo. probatur facilius. quod destruat veritates vniuersi. ¶ Item philosophus 12. meta. veritas vniuersi est in ordine partium ad se invicem et ad primum. sicut veritas exercitus est in ordine partium exercitus inter se et ad ducem. Et ex hoc contra negantes relationem esse rem extra actum intellectus potest dici verbum philosophi 12. meta. quod tales qui sic dicuntur. ¶ Item ex facili vniuersi substantiam. ¶ Item secundum philosophum. quia nihil est compositum sine vnione partium proportionem ita quod partium comparationis non manet compositum. nihil autem reale dependet ab eo quod est terminus. et precipue quod est terminus non causa per se in intellectu. ¶ Item stri: et saltem reale tale quod non est artificiale. igitur nullum totum compositum erit reale naturale si necio ad suum esse requirat relationem que relatio nihil est nisi ens rationis. ¶ Tercium. probatur. quia causalitas effectus realis non regit ens rationis in causa. et non potest causa esse care nisi proportionate et appropiate. igitur si ista appropiatio est terminus ens rationis non poterit sub ista appropiatione care aliquid reale: quia sine ista appropiatione non potest care. et si ista appropiatio non est relatio nulla res est per se. igitur ita et nihil offert ad posse care. ¶ Quartum. probatur. quia omnes philosophus mathematicus demonstrat rationes de subiectis quod apparet primo ex antea philosophi. 12. meta. c. p. in fine. Boni autem maxime species et ordo et commensuratio et determinatio que maxime ostendunt mathematicis. ¶ Item illa ars est in proportionate et mensuris aliquam adiuicem. ¶ Item 2. per se per experientiam discurrendo per philosophum mathematicum in quod omnes considerat predicatum est aliquam per relationis sic per incipit ad per philosophum geo. ubi ostendit. ¶ Item latet de triangulo vel de linea recta per predicatum posse esse basim vel latus trianguli eglateri. et ita in omnibus alijs. puta quod triangulus habet tres angulos equales duobus rectis. per demonstrata de tribus angulis trianguli est ista. ¶ Item equales duobus rectis et ita est in alijs. ¶ Item si ad hoc pertinet quod igitur rationes non sint formaliter entia rationis: sed aliquid extrinsecum et non idem fundam

Questio

mento: nō tñ sunt alia res a fundamēto: s; tñ sunt modi
pprii rei. Ista istātia vñ tñ cōdēdere de noīe modi ⁊ rei.
s; n. modus nō sit ita res sic illa cui? ē modus: nō tñ mō-
la res est sic nec nullū ens: q; tūc nihil eēt. dicit. n. beat⁹
Aug. i. de doc. xpi. c. i. q; signū q; tñ tñ signū est res
aliq; ⁊ modus signati. Et hoc pbat: q; oīno q; nulla res
est nihil est. ⁊ ita relo cadit sub diuisiōe entis fm se fm
pñm. s; metaph. nec oīa inque diuidi ens fm se sunt eq̃
pfecta entia: immo qualitas respē sube potest dici nō
dus: ⁊ tñ in se est vera res. ita relo licz sit modus. ad huc
tñ est impfectior modus q̃litate s; sit ex intellectu: ⁊ nō
modus intrinsecus fundamēti sicut est infinitas in deo
⁊ oīum essentialiū que sunt in eo sic oīa est di. s; pñm li.
seq̃ q; talis modus alius a re ē: nā rei sit res alia a fun-
damento: accipiedo re gñalissime vt dicit in. i. genera.
Et si dicas q; gen⁹ relōnis est res nō pp modū illuz q;
est habitudo ad aliud: s; pp rez cui pñit esse ad aliud.
hoc nō est vez: q; oīne ens ad se consideratū sub rōne
absoluta pōt ptinere essentialr ad aliq; gen⁹ abso-
lutuz si ē p se pñm. nullus. n. modus accipiendo: cū stare po-
test vñtas: p se pceptus q; cōceptus sit abf. q; tollit qñ
illud pceptū ptineat ad genus absolutū: q; illud sic con-
ceptū includit aliquid absolutū oīa de se in quid. ⁊ ali-
quid in q̃le p qd distinguūt ab alijs pceptibus absolutis
vt gen⁹ ⁊ oīam ex intellectu. oīs talis est respectus siue
habitudo siue relo siue q̃litate cū nominet: q; ista sunt
syno. ⁊ ille respectus pōt p se accipi vt p se vñm habēs ali-
qd pdicatus q̃d itatiū oīa de eo in quid. ⁊ est aliqd ex
aiam vt pbat. ⁊ distinctū ab illo in quo fundat: ⁊ p.
bas in pmo ar. q; potest habere quilibz istoz respectuz
genus pñuz vt respectus sunt nō includēdo essentialr
fundamēta. ⁊ ita realitas eoz que sunt in isto genere nō
est p se talis pp fundamētū formatr loquēdo: q; fun-
damētum est ex p se rōnem istoz vt hñt completā rōne
entis in genere reali. Sicigit declarata realitate re-
latiōis in 2. arti. ⁊ etiā eius distinctiōe reali a fundamē-
to in pmo arti. ⁊ hoc q̃tū ad illas relōnes de qb⁹ conclu-
dunt rōnes ibi adducte. videt̃ sufficiētē improbata pri-
ma opi. fm quēcūq; intellectu ponat̃ intelligi. Ad pñm
alterius opi. dico q; nō aliquid generis dicit̃ de deo sic
oīa est di. s; pñm. ⁊ sicut absoluta ita relōnes q; formatr
dicunt̃ de deo nō sunt alicuius generis: s; transcendentia
⁊ passiōes entis in cōi: q; quicqd̃ uenit enti iquātū est
in differēs ad finē: ⁊ infinitū cōuenit ei pus. q; diuida
in genera: ⁊ ita est transcendēs. Ad illud q; nō est ppo-
siti⁹ albi sile q; albi tantū: quāuis illud posset facili-
ter exponi faciēdo vi i vocabulo dicēdo ppo est sil positiō:
tñ nō curādo de vocabulo dicēdo est pñter q; albi sile
ē ppositi⁹ q; albi tantū: q; bz in se actū ⁊ potentia distincta
realr. hoc etiā bz cōcedere ille p cui⁹ opi. sit istud arg⁹.
pcedit. n. ipse nūq; ē oīaz itētiōis sine pōne ⁊ q; relo
differt a fundamēto in creaturis oīa intentiōis cōcedit
etiā in diuinis psonā esse q̃sī compositā ⁊ esset. iam esse
quasi potentia ⁊ relōnem quasi actus: s; vbi ista sunt q̃sī
actus ⁊ quasi potentia ibi est quasi compositio. igit̃ vbi
est act⁹ ⁊ potētia ibi est vere ppo: nō tñ est ppo ex duab⁹
entitatibus absolutis: q; altera entitē non est absoluta
entitas. Ad 2. de mutatiōe rñder Simplicius super
pdicamēta: q; sicut relo nō est forma ad se: sed ad altez:
ita ille cui aduen. nō mutat̃ ad se s; ad aliū. tñ tūc mu-
tari dicat̃ solū illud qd alr se habz ad se nūc q; pus: tunc
non est mutatio in ad aliquid. si vō mutari sit cōe ad alr
se bēre ad se ⁊ ad altez: tūc mutatio est in ad aliquid sic
vult Simplicius: q; fm relōne se habz aliquis aliter ad
altez. pñus tamen q; ponit q; non est possibile aliquid
aliter se habere ad alterum nisi aliter se habeat ad se.

Quinta

ideo dicit q in ad aliqd non est motus vñ solum oñdit
in qbus pñdicamētis est per se pmo motus ⁊ in qbus nō.
¶ Itē pñs ibi oñdit q in suba nō est motus: ⁊ tñ ibi est
mutatio. q ex itentioē pñi nō pōt haberi nisi q in adali
qd nō sit motus. cuꝝ quo tñ stat q ibi sit mutatio. ¶ Et
firmat ista rñsio p auertatē Ambro. supꝛa adductā qui
relatiōē ꝓcedit esse aliā rez a fundamētō ⁊ eē mutatio
nē ad illā. ¶ Ad 3^m de iese cōcedo q relatio hꝝ pꝓrius
suū iese sic dīc Auic. 3. me^a. ⁊ tñ nō segtur ꝓpositio isti
generis ex aliquibus eēntialr iclusiis: qz et qñtitas hꝝ suuz
iese qd nō ē de rōne sui gnīs formalr: ⁊ tñ nō est cōposita
ꝓpositioe respiciēte nāz gñia. hoc autē iō est: qz pa^a in
est rei c^a est ⁊ nō est de p se itelle. bu illi. qd tñ magis vi
det eē vꝛꝛ de passiōe qz relatiōe. Lū g arguit q relatio
fundata sup subam bꝛet pꝓriā accñtalitatē qz pꝓriū in
est pñdeo. si aliq sit talis relatio ⁊ de ipsa cōcludant rō
nes supradicte in pñti. ꝓcedo sñe: vꝛꝛaqz pñs añtis vide
tur esse vera de idētitate specifica idiuidui ad aliud idi
uiduū in spē: siue de silitudine eēntiali sñm formā speci
ficā. ¶ Ad 4^m de ꝓcessu in infinitū dico q nō segtur: qz
relo seipā referat ad fundamētū: nō enī pōt eē absqz fun
damētō nec absqz se sine ꝓdictioe. ipsa. n. exñte ⁊ funda
mētō simul ambo sunt extrema illius relationis q est ei^a
ad fundamētū. q ipsa nō est absqz ꝓdictioe siue relatiōe
q ad fundamētū. ⁊ ita sine ꝓdictioe nō pōt eē. sine fun
damētō. ⁊ ita relatio illa qua ad fundamētū referē erit
eadē sibi. ⁊ hoc magis patebit in ꝓxiā solone seqñtis. q.
¶ Ad 5^m de distinctiōe dico q relatio hꝝ suā distinctiō
nē in suas spēs sic aliud genus hꝝ distinctiōē in spēs su
as: ⁊ tñ illa nō inotescit nisi p fundamētā ꝓpter modicā
entitatem suā quā hꝝ in fundamētis suis: ita et ⁊ in alijs
accñtibz q hñt maioꝛez entitatē ⁊ realitatem q aliqui
distinctio sit per extrinseca ⁊ cognoscit ex distinctiōe
extrinseca in eis. est tñ formalis intrinseca sꝫ nō inotescit
nisi p extrinsecā. ¶ Hoc g vñso de relatiōibz in cōi vi
dendum est de relox in spāli creature ad deū. ⁊ est
vna opi. que dicit illā relatiōē esse eadē fundamētō: et
hoc ita q fundamētūz nihil est nisi qdaz relatio ad deū
qz licet creatura in se sit ens: in respectu tamē ad deum
dicitur non ens sñm Anſ. sic et lꝫ in se sit ens absolutum
tamē respectu dei nō est nisi quidā respect^a. cū ista vide
tur cōcordare illud qd dicitur q relatio sit ratio de sui
fundamēti: quod improbatū est. di. 3. pñi. q. de vestigio.
¶ Contra istā opi. est Aug. 7. de tri. c. 2. De qd relatiue
dñt aliqd exceptio relatio: ⁊ in pñterty. qd nihil ē ad
se. nō est qd ad alteꝝ dicat. fundamētum g relatiōis est
aliq enti. sꝫ formaliter nō includens illā relatiōē for
maliter: quia si formaliter includeret eam non erit for
maliter relatio ad aliud sed ad se: quia fundamētūz su
um est formaliter ad se cuꝝ quo ponitur formaliter idē:
nec posset esse fundamētum primū relatiōis. adhuc
enim esset querere de illa relatiōe pñma in qua ponere
tur. non est ergo precise aliqua relatio fundamētū ali
cuius relatiōis quod etiā apparet in relatiōibz diui
nis vbi est maxima idētitas in fundamētō. ⁊ tamē fun
damentum nō est formaliter relatio: qz tunc nō esset ꝓ
fectio formaliter infinita. ¶ S. diffinitio indicat totaz
quiditateꝝ rei si est perfecta: sed diffinitio lapidis nō in
cludit essentialiter vel formaliter respectū ad aliud: qz
tunc non esset diffinitio lapidis vt est in genere absolu
to: ⁊ ita non est diffinitio lapidis vt est in genere sube vt
vt species substantie. ergo in essentia lapidis non inclu
ditur formaliter aliquis respect^a. ¶ Tercio sic. sñm istā
opi. creature non magis distinguuntur a deo qz relatiō
nes in diuinis intꝛ se: qz oēs relatiōes oppositæ sunt eq
distāte ⁊ specialiter que pertinent ad eundē modū

nera descendat. qd est tale est transcendens et non alicuius generis determinati: sicut sunt hae relationes. g. ¶ Ad auctoritatem Aug. p. ultima opi. cedeo qd relationes in creaturis sunt accidentia loquendo de relationibus creaturarum ad illa ad quod non dependet essentialiter. ad quaecumque autem essentialiter dependet a. ipsa dependentia eius essentialis non est sibi accens: hoc est non est aliud reale: et tunc illud primum quod adducitur de trinitate. c. 4. q. in rebus creatis illud quod non habet sub se deum restat. et exponendum est secundum accens dici quod non per se predicatur in quod. et cum hoc est etiam mutabile: non tamen manet fundameto: sed per mutationem fundameti. et prima additio deficit in predicatis essentialibus: vel potius in subalibus dictis de creaturis. et additio deficit in relationibus divinis: habet accens sufficienter. et ita potest exponi ultima auctoritas de. 16. c. q. illa sunt accens in his ad quod dicitur deus: hoc est sunt simpliciter mutabilia: non tamen amissibilia: sunt divisa accidentaliter: hoc est non essentialiter de substantiis: et una conditio deficit in relationibus divinis.

Ad primam quoniam de creatione dico qd creatio non tamen videtur portare relationem ad deum in ratione cause efficientis: habet etiam respectum ad non esse praecedens: et hoc ordine durationis: ut accipitur propter creationem. habet iste ordo potest intelligi vel ad non esse immediate praecedens vel indistincte. et primo: tamen dicitur res creari in primo instanti. et secundo potest dici res semper creari dum manet. Si loquimur de prima relatione. scilicet ad causam efficientem. per solo ex. qd praecedet. Si de secunda relatione videtur qd illa non sit eadez fundameto quod sequitur ex illo et modo putatur tamen provenit rei in primo instanti si idem respectus ad non esse maneat tamen in illo instanti. absolute tunc autem manet post illud instanti: et manet non manens non est idem reale. Sed de ordine illo ad non esse idem videtur accipere potest videtur idem: nisi probari possit additio qd illa essentia posset esse absque respectu ad non esse durationis praecedens. qd si probetur hoc in tertia questione quaeritur. qd additio sit lapidez esse sine respectu ad non esse praecedens durationis: tunc posset dici contra qd iste respectus non differt a fundameto: nisi qd iste respectus non est dependentia ad aliquid ad quod habet illud essentialiter dependeat. non est autem generaliter dictum in praecedenti questione. qd omnis respectus est idem realiter cum suo fundameto: sed omnis respectus dependentie ad aliquid sine quo dependens non potest esse idem est dependenti. Si autem non sit additio lapidez esse sine tali ordine ad non esse: tunc plantis est illud ordinem non esse idem fundameto. Sic ergo vel habet una opi. creatio secundum utrumque respectum quem dicit esse fundameto: vel saltem quantum ad primum respectum: habet non quantum ad secundum.

Secundum primam opinionem potest rideri ad primum argumentum. qd auctoritas loquitur de his potestae que per se includunt in quiditate rei unius quiditas esse. unum excludit unum et multa: actus et potentia. quod nullus tale est. per se intellectus quiditatis: et ita cedeo qd nulla relatio sit idem formaliter fundameto. et si reale et per identitates quoniam contingit in eo: ut est in proposito. ¶ Ad secundum. qd ille respectus ad deum non tamen manet in primo instanti: sed semper dum manet res: sicut dicitur in 2. q. 2. di. huius libri. ¶ Ad 3. et si non sit verum tamen non possit reparare eundem motum de quo in 4. dicitur. tamen si hoc cederet cederet propter interruptionem: que secundum eos prohibet identitatem motus reparari et destructi: sed hoc non claudit in proposito: nisi qd creatio non possit reparari eadem in quantum dicitur ordinem immediate ad non esse. non autem in quantum dicit respectum ad causam. unum idem respectus potest reparari: quod eadem maternitas fuit in matre christi ad ipsum post resurrectionem que ante fuit. ¶ Ad 4. concedi potest qd creatio passiva inest igni ab igne generata. illa. scilicet creatio quod omne aliud a deo dicitur creari sine creatore: tamen sine generatore: nec sequitur si inest ab igne generata. habet ad ignem generata ut ad terminum. nam similitudo inest huic

Distinctio

albo: et illi albo a gigante ipse: et non ois illa similitudi-
nez e ad generas sicut ad terminu. Ad 5^m cu arguit
de mutatione. ibi videt e difficultas de maiori et mjo-
ri. dico q in mutatione nali vbi e ma et forma et agens:
et ppositu ex ma et forma: et respectu multi: puta respectu
agens ad ppositu pductu et ecouerso respectus ppositi
ducti ad agens. respectus mae ad forma et ecouerso. et
vtriusq respectu ad totu et ecouerso. et respectu ppositi et
forme pntis ad oppositu pcedes: et no solu ista absolu-
ta. s. ppositu et forma pcellerit sua opposita: sed etiam
illos respectus mae ad forma et ecouerso. et forme ad co-
positu et ecouerso pcellerit opposita sua. et io pot e re-
spectu oium istoz respectu ad opposita sua. nec b trm:
sed etia ois isti respectus sunt ab agere. et ideo pot e re-
spectus istoz respectu ad agens: ita q de istis multi re-
spectib accipiendo illos qui sunt ad ppositu: ma re-
spectu ad forma sicut pfectibile: et illud qd pfecti ad p-
fectione. et ista coena sunt exntie copositi. iste etia res-
pectus est ab agere effectiue iducere forma: et pfectiue ma-
teria hac pfectione formalit: ita q in respectu isto qui e
mae ad forma vt receptiu ad pfectione siue vt pfecti-
bilis ad pfectione fundat respectu passiu ad agens. Iste
etia respectus succedit suo opposito: qz ma no pus fuit
formata istos tres respectus videt dicere mutatio pas-
sua. s. respectu mae ad forma vt receptiu ad pfectione
siue vt pfectibilis ad pfectioes: et respectu passiu: siue p-
ducti ad agens siue pducens. et respectu posterioris ad op-
positu pcedes. duo aut istoz respectu. s. pmi et tertius
vident vtr pcurrere ad mutatione absolute no copara-
do ea ad agens. et isti expmunt p illa rone mutatiois qua
dicif aliquid mutari: qz aliquid aliter se bz nuc qz prius si
habere expmat respectu mae ad forma siue pfectibilis
ad pfectione fm qua sic se bz: hoc est q actuat illa pfe-
ctioes: s. alr qz pus. ecce alius respectu fundatus in aliquo
respectu mae ad forma siue pfectibilis ad pfectionem.
Et si addat q mutari e aliquid q se bz nuc qz pus ab
aliquo mutare. ecce tertio respectu. Ad ppositu gpt di-
ci q mutatio accepta ppe no e eade forme: qz mutatio
tuc maneret manere forma: nec e eadem respectu mae
ad forma: nec ecouerso. qz tuc semp maneret du manet
ppositu. sed e ordo mae ad forma vt nou. i. immediatus
ad tale ordinem: et neuter istoz ordinu e depedentia essen-
tialis ad aliqd ad qd depedat habes illu ordinem: et ideo
neuter est ide absolute. Sic g cedit maior hui ratio-
nis. Et ad minore dico q creatio est pductio totu crea-
ti i esse: no psupposita aliq parte ei: ita q l3 creatu beat
duas pres: quaz altera nalt possit pcedere qz era: et ea
recipe vt sua pfectione. tu vt totu creat. no videt pmi
terminu creatiois ee pars aliq: s. totale esse. aut salte s
loquamur de angelo creato ibi nihil est potetiale reci-
piens aliqd actuale sub cui oppo pfuerit. Et tuc si dica-
tur mutatio habitudo potetialis ad actuale nouum: ita
q potetiale pfuerit in se: et tñ sine illo actu p3 q nulla
creatio e mutatio: qz nullu potetiale pexistebat. Si aut
mutatio dicat noua actuatio ipa potetialis: ita q illud
potetiale no pfuit sub actu: nec tñ ois q in se pfuerit: nec
sic creatio angeli e mutatio: qz nullu potetiale e i eo: tñ
sic possit dici q creatio ignis e mutatio si ignis crearet:
qz in eo e potetiale: et actuaret p forma. et alr se haberet
nuc qz pus: no q pus fuerat: s. qz nuc sic se habuerit p
sicut mo. Et videt q i diffone mutatiois illud alr se ha-
habere nunc qz pus no oporteat q accipiat positine: qz
planu est si no referet ad subm: s. ad terminu a quo. ter-
minus aut a quo mutatiois ppe no est aliquid positu.
I3 pntio s. p3. s. phy. dico tñ q vtrulla creatio e mu-
tatio si oporteat semp potetiale in se pfuisse: et no aliter

I. c. 3.

Prime

actuati a forma recepta: qz nullius creati potetiale pre-
fuit. vel saltē creatio simplicis no est mutatio si suffici-
at potetiale no fuisse sub illo actu in quo nuc e: ita no-
uiter fuisse sub actu p mutatione: sed quodcūq sit ratioe
illius ordinis immediati ad no ee: pp que pcessus est mu-
tatione differre a forma. cōcessus est etia creatione no
esse eade realr fundameto: qz ille ordo immediat ad no
ee no est ide si no maneat nisi in pmo istati: sicut pp illu
eodem ordine no manet creatio nisi in pstatu cu for.

Ex pmissis apparet ronalē creaturā in an-
gelicā et humanā fuisse distinctā: quarū alte-
ra est tota spūs. i. angelica. Altera ex pte spi-
ritualis et ex parte corporalis. i. hūana et c.

Exto et vlti circa hac di. vbi magi tra-
ctat d creatura mere spūali et cre-
atura pposita ex corpali et spūali. Querit
vtrū angelus et aia differat spē. qz no. pmo:
qz si essentie differūt spē. g. et potetie q fūda-
tur in eis: et si po. ergo et opatiōes. et vlti. ergo et oba.
ex. z. de aia. pns est falsus. qz idē est obiectū intellectū an-
geli et aie. C. 2. sic. Aug. de li. ar. 3. Angelus et aia sūt nā
pares: sed offō impares. sed paritas nāe no ē in differen-
tibus spē. ergo et c. C. 3. qz si sint alteri? spē vna s. se to-
tā erit nobilior altera. et pns qdlibet individuu nobi-
lioris erit nobili? quolibet individuo ignobilioris. et ita
vel glibet angelus erit pfectior qlibet aia vt ecouerso.
et tuc vlti. cū capacitas quā nām vel erit capaci-
tas maior cuiuslibet angeli capacitate cuiuslibz aie vt
ecouerso. et cū beatitudo requat totā capacitate nāe sa-
tiari. sequit q maior pfectio necessario ē in quolibz an-
gelo: ad hoc q sit beat? qz sit in quolibz aia vel ecouer-
so. quoz vtrūq est falsum. qz angelus et aia se habēt sic
excedētia et excessa in beatitudine.

Contra. Quāto forma creata est nobilior tāto di-
stinguit in plures gradus nobilitatis: sic
sunt plures forme mixti qz elemētares. et plures forme
aiati qz inaiati: et forte plura aialia qz plante. igit plura
erūt dñia spē in nā intellectiua qz no intellectiua. B no
potest esse nisi angelus et aia differat spē. igit et c.
C. 1. Cōcto isti. q. e. certa. s. qz angelus et aia differat spē: qz
forme eiusdē rōnis habēt eandē rōnez pficiendi et non
pficiendi. sed aia nāl ē pfectiua corporis organici vt for-
ma: angelus aut nāl est no pfectio. cui? mae. igit et c.
S3 que sit pma rō hui? distinctiois specificē dī ab ali-
bus qz vniuersitas ad mās: et no vniuersitas ad mām. C. 1. Cō-
tra. forma est finis mae ex. z. phy. i. et distinctio mae ē
ppter distinctionē forme et no ecouerso. vñ mēbra cer-
ui differūt a mēbris leonis: qz aia differt ab aia. igit no
erit pma distinctio specifica huius et illius per mām: et
no mām. sed ppter distinctio ipoz actuū in se. Qd cō-
firmat manifeste. quia. n. bec mā ē talis et illa no. ideo
bec no ē illa. igit ista rō perficiēdi et no pficiēdi non
erit pma ratio diuisiua.

Aliter dicitur q gradus intelligēdi maior vel
minor in angelo et aia ē pmius
distinctiū vni? et alio: qd pfirmat p simile. qz aia sen-
situa no videt distingui in brutis: nisi fm diuersos g-
dus sentiēdi. et tñ ibi est dñia specifica. igit ita pot ee b
penes diuersos modos intelligēdi pfectiorē. s. et impfe-
ctiorē. Quis aut sit iste distinctus modus intelligēdi po-
nit q angelus intelligit sine discursu: et aia intelligit cū di-
scursu loquēdo de intellectu nāl. et isti modi sunt disti-
cti spē: et sunt intellectualitatis alterius et alterius spē.
C. 1. Cōtra. aia no discurret circa pncipia: sed circa acti-
ones. ergo si cognoscere sic et sic est alterius spē. et c.

Julio bona contra alexa d. 3

Questio

requirat intellectualitatem alteri? speciei erūt due itelle-
ctualitates alteri? spē in vna aia: vna inqstū intelligit pnci-
pia: et alia inqstū intelligit pclones. C. 1. aia beata i ob-
iecto beatifico no discurret circa illud. discurret aut cir-
ca obm cognitū nāl. igit et alia itelle. ctualitas spē bti
inqstū intelligit deū: et inqstū intelligit aliqd nāl. C. 1. Itē
tertio: si intellectualitas angeli et aie differūt spē. igit illa
que depēdet eēntialr ab illa et illa differūt spē: s. ab illa
depēdet eēntialr visio bnfica angeli et aie. s. n. angeli
no sit tota cā visionis sue: nec aia sue. tamē vtrāq visio
essentialr depēdet ab intellectualitate nāe cuius est. igit
ista visio bnfica et illa differunt spē: qd est falsus: qz oēs
spēs diuerse hnt ordinē determinatū fm pfecti? et imp-
fecti? ita q qdlibz indiuiduū pfectioris spē excedit qd-
libz indiuiduū ipfectioris: et tuc sequerē q vlti qz bti-
tudo cuiuslibz angeli excederet quālibz btiitudine cui-
uslibz aie: vel ecouerso. quoz vtrūq est falsus: qz se ha-
bēt sic excedētia et excessa in btiitudine. C. 1. Itē qrit qd
intelligit p hoc q dicif angeli no intelligere discurre. et c.
aut q angelus no bz potetiā qz cognitū pncipys possit
cognoscere pclones: si ille no eēt sibi pus. et actu vt
habitu. et b tuc no videt ee pfectioris i intellectu creato. i.
mo hoc videt ee pfectioris in intellectu creato: qz pfe-
ctio in intellectu nostro ē supplē pfectionē: qz possit ex-
gubidā cognitū vtrūq includētib? alia illoz alioz cor-
gnitionē acquirere. aut intelligit q io no pot discurre: qz
qēs pclones sūt sibi actualr note a pñ? et ita non pot eas
cognoscere discurre. s. hoc est falsus: qz no oia a pñci-
pio actu et distictē cognoscit et intelligit. aut io: qz oia spī
sunt habitualr nota a pñ? et io no pot habitualē notitiāz
illoz acquirere ex pncipys. et hoc no ponit differētiā eēn-
tialē itelle. ctualitatis angeli a nobis: qz sic eēt i aia mea:
qz si oēs pclones eēt ibi note a pñ? a deo impmēte no-
ticiā sūt cū noticiā pncipioz et pclonuz ipsa no possit di-
scurre. ppter ipotetiā nāe. sed qz iā pbabet cognitōes
et no pot acquirere de nouo id qd pbabet. hoc mō aia xpi
no discurrebat: s. ipsa notitū habitualr oia pncipia et pcl-
ones in pncipio: et tñ ipsa no fuit nā angelica.

Dico tunc ad qd ē potēs agere ē ali-
quod pns habēs actu pmius: et pñ ē ibi
fm nām rō act? pmi fm se qz in opatiōe ad actu 2^m cui-
us pot ess pncipiu: ita q l3 illud quo tale ens ē pñci-
piū act? scdi no sit aliud a nā sua. no tñ pma entitas sua
est nā sua vt est pñciū tal act? scdi: sed nā sua vt in se
est bec. et ita pma distinctio entis no est p nāz suā inqstū
est pncipiu talis opatiōis: s. p nām suā vt bec nā: s. per
idēitātē ipsa sit pncipiu act? scdi. Ita dico in pposito q
l3 nā angelica sit pñ? intelligēdi et volēdi et aia sūt ita:
iste potetie nihil dicūt eēntie aie additū tñ pmi b? et ibi
est bec nā: et illa nā ad se. Et ista distinctio pma ē ad quā
seqt illa distinctio pncipioz operādi siue eiusdē actus:
siue opatiōnū alia. qz. n. bec est nā: io est pncipiu talis
opatiōis et no ecouerso. Exēplū hui? ē. sol bz vt ē gene-
randi multa mixta iferi. Et si queras pma rōnē disti-
ctionis solis a plāta no est pma rō distinctiois vni? ab
alio p potetiā generādi plāta ex pte solis: qz si illa potē-
tia cōicaret aliy: no pp hoc ē sol: nec distinguerē a plan-
ta ea distinctioe qua sol distinguit. pma g rō distinguē-
di ē qz forma solis ē talis forma: et forma plāte ē talis:
et ad hac seqt qz forma pot ee pñ? talii opatiōnū: et
alia no. Ita dico in pposito: qz angelus ē talis nā ad
se: et aia talis nā ad se. ideo pmo distinguūt spē. no qd ē
sic due spēs: s. sic spēs et pā spēs: qz aia no ē ppe spēs sed
pā spēs: et tñ ipsa est pma rō distinguēdi suā spēm: cuius
pars est ab angelo. et io pma rō distinctiois specificē ex
pā spē: siue est in ipsa. Pot etiā addi: s. no sit necm p so-

Sexta

io

lutione qōnis q intellectualitas angeli inqstū itelle. ctual-
itas no differt spē ab itelle. ctualitate aie inqstū itelle-
ctualitas. hoc ē q l3 iste act? pñ? et ille differunt spē vt
pntiderant absolute in se: no tñ fm illā pfectionē quam
vtrūq pntinet: fm quā sūt pñ? actuū scd p qd videt p b
q sūt circa oba eiusdē rōnis: et ad oba eiusdē rōnis. sile
hui? est: qz si aia bonis et aie differūt spē: no tñ pp hoc
vis visua hic et ibi inqstū talis pfectio et talis differunt
spē. Istud aut ē bene pole: qz pntētia aliq differāt spē:
et tñ pntētia no differūt spē sicut passiones entis pntent
p idēitātē in entib? qz tūcūq distinctis: et tñ ille passio-
nes in eis no distinguūt spē. vñtas. n. lapidis que non
est realr aliud a lapide: et vñtas hois q est realr eadem
hoi no ita distinguūt formalr spē: sicut bō et lapis. imo
bec vñtas et illa tñ vident differre numero. hoc etia
declarat p aliud: qz sicut in eodē pñt pntineri p idēita-
tem illa quoz est distinctio formalis qz specifica: sicut
in eadē aia includunt pfectioes itelle. ctue et sensitiue q
ita sūt distincte formalr sicut si eēt due res: ita et econ-
uerso pot aliqd idistinctū formalr pntineri in distinctis.
Et si hoc est vey. tuc planū est q angelus et aia sic non
distinguūt spē. pmo p talē et talē itelle. ctualitātē: i. mo-
nec pmo nec no pmo: qz talis itelle. ctualitas in eis non
distinguūt spē. Aut si istud no est vey: s. relinquat istd
mō sicut dubiū: saltē pmi dictū videt satis claz. s. qz
istud non est pma distinctio eozum.

Ad pmiū argumētū pncipale pot pcedi. qz eēn-
tie angeli et aie pñt differre spē: et no tñ
potetie si illud dictū vltimū in solutiōe sit vey: et tuc il-
lud argumētū no pcedit. vel pot dici. q potetie differē-
tes spē ex pte fūdamētū tñ ex pte obiecti pnt habere
actū differētes spē inqstū illi actus depēdet a fūdamē-
to illi? potetie: s. isti sint eiusdē spē inqstū depēdet ab
obiectis: et tuc pcederet q itelle. ctio angeli et hois d eor-
dem intelligibili ex parte obi est eadē spē. ex pte aut fun-
damētū inqstū fundamētū est potetie rō agēdi: sūt alia
spē: et tuc oporteret pcedere q opatiōes simplr differē-
tes spē: qz illa idēitas fm qd ex pte obi simplr no est idēti-
tas in spē. s. alia diuersitas simplr ē diuersitas et idēti-
tas fm qd. Quēcūq. n. dñia sufficit ad distinguēdū: sed
no quēcūq idēitas sufficit ad pfectā idēitātē aliquo-
rum. Et tuc videt sequi illud icōueniēs: qd illatū est d
scdāz opi. de actib? beatificis: nisi forte diceret qz tota
causa act? bnfici est obm: et potetie se habeant ibi re-
spectu illi? act? vt tñ receptiue et passiu: et receptiua nō
distinguunt formas receptas in spē: sicut p3 de albedie
in lapide et in ligno. C. 1. Ad 2^m et ad oēs auctoritates pñ-
miles p3 pñta auctē Aug. aia sola veritate pma forma-
tur pp hoc qd ē nihil supi? est aia. vey. n. ē in rōne obi in
quo gescit? et qz ad hoc par est ipsa angelo: qz nulla nā
itelle. ctualis pt getari nisi in obiecto ifinito: et ita itelli-
gēda est illa auctoritas et oēs siles. C. 1. Ad tertius pcedi
pot qz qdlibet indiuiduū vni? excedit qdlibet indiuiduū
alteri? sed qd sit illud no ois explicare ante 3^m libz ppa-
rādo aiaz xpi ad nām angelicā. et pcedēdū est totū arg-
vscd ad illud qz tota capacitas nāe satiat in btiitudine. il-
la. n. ppō no est vā loquēdo de capacitate mere nāl. p-
cise. n. satiat fm pportione ad merita cōiter loquēdo. et
in hoc satiat sufficiēter appetit? deliberatiū. Quāl-
r aut stare pot pfecta beatitudo ex sola tali satietate etiā
si appetit? nālis possit esse ad vltiorem pfectionē: no
habita poterit tractari als in mā de beatitudine.

**De angelica itaqz nā bec puto cōsiderāda
sunt. Qñ creata fuerit: et vbi: et qualis facta
sit dñi pmo cōderet. Infra. Videt itaqz b**

B 2

234

Distinctionis

quātas prius eternitates. quāta tēpora. quātas seculorum origines fuisse arbitradus est in quibus angeli troni dominationes. ceteriq; ordines seruiunt deo absq; temporum vicibus atq; mensuris. et deo iubente substiterunt. Infra. Nos autē qd prius dictū est p caput itelligentie nostre magis approbam. salua tamē reuerētia secretorū in qb^o nihil temere asserēdus est. Et illud Hieronymi dixisse. Nō ita sentiedo. s; alioz opī. referēdo.

Secundo quero.

Stente necesse sit ponere aliquid mēsurans eius exītiā vel duratiōem exītie eius rea liter aliud ab ipsa exītiā. q; sic. tempus distīgitur a motu p hoc q; mēsurat ipsū. sicut pbat phis. 4. phis. p hoc q; tempus nō est velox nec tardū. motus autē dicitur velox et tardus. et per alias rōnes. ergo a sibi eum est aliquid aliud ab exīstētia eūterni mēsurās ipsū. **S**cdo sic. quātitas pmanēs et successiua sunt eiusdē generis. ergo vtrūq; ē aliqd aliud a suo subiecto. maxime si illud pertinet ad genus substantie. ergo sicut quātitas pmanēs est aliud ab eo cui est mēsurata. ita successiua. **C**ōtra de illo alio si sit quero quod durat in esse. si seipso. ergo pari ratione ipsa exītiā poterit seipsa durare formalit. q; istud aliud nō erit perfectius ipsa actuali exīstētia eius cum sit quasi passio eius. Si autē alio a absoluto durat in esse. erit pcessus in infinitum in mēsuratis et mensuris.

Respondeo.

Pater enī q; pma opī. in pcedēti. q; debuit cedere partē affirmatiuam. q; eūz vere pōt habere rationē mēsure et esse quātitatem. ppe. et ita differre ab exīstētia angeli que nō est in se formalit quāta. s; indiuisibilis. sicut in illa exīstētia succedūt sibi inuicē nūc enī alia et alia. ergo vtrūq; differt ab ipsa exītiā angeli. sicut quoddā absolutū s; fm illaz pōtitiōez. q; sunt indiuisibilia de genere q;titat. **S**i militer aliqui tenētēs scōz opionēz in pcedēti. q. de indiuisibilitate cui. dicunt ipsum eū pmanere ad genus quātitatis. nō sicut diuisibile. sed indiuisibile in genere illo. ita q; ex multis indiuisibilib^o eiusdē speciei mēsuratibus. s; exītiāz pluriū eūternorūz eiusdē speciei pōt componi quātitas discreta que sit numerus et mēsurā i eūternis sicut numer^o in corporalibus est ex indiuisibilibus vnitatibus discretis in eis. pro hoc adducūt ratiōes. quere. **C**ōtra istud arguit sicut pus argutū est in. q. qnta. pme di. huius scōi in solutione pncipali. illud (qd si cēt distinctū ab aliquo eēt posterius eo naturalit. necesse est idē illi si incōpossibile est illud aliud esse sine eo. igitur si impossibile est esse angelū sine aliq extrinseco qd sit mēsurā actualis exītie eius cū illud sit cēt aliud eēt posterius natū. sicut ipsa actuali exīstētia angeli. sequit q; nō est aliud ab exīstētia eius. aut si est aliud. et per psequēs poster^o poterit actualis exīstētia absq; contradictione esse sine eo. et ita nō est necessariū ponere illud. **C**ōfirmat rō ista et illa sicut de q; sit mētio in qnta. q. di. pme bui^o scōi. q; distinctio alioz. q; ruz vnu ppe inest alteri nō cludit nisi vel ex separatiōe actuali vel potētiā. vel nisi sint talia que sic se habeant adiūcē. sicut aliqua alia. quoz vnu est separabile ab alio. hoc tertiū addo. q; fm phm. 7. metaph. c. de partib^o diffinitiois. parabola socratiz minoris vltiōris multos seduxit a veritate dicētis q; si nō ē circulus

Secunde

nisi in aere. nō ppter hoc est in diffinitioe circuli. et si mili inferentis q; nō oportet carnes eē in diffinitioe bovinis. s; homo nō sit sine carnibus. dato inq; q; esset incōpossibilis separatio istoz ab inuicē. si tamē ista sic se habeat adiūcē sicut aliqua alia quoz est pōtitiōis separatio cōcludit ista esse distincta. puta si ex rōne pncipia circuli et triaguli carnis. ligni cōcludit circū sic se habere ad lignū sicut triagū ad carnē. et pbat separabilitas ex vna pte. cludit distinctio ex alia. Et dato q; sit inseparabilitas ab vna parte. hoc nō est ex pncipia rōne sed ex aliquo extrinseco. **A**ccipio ergo. q; nihil pōt cōcludi eē distinctū ab alio. nisi vel ppter separationem actualē vel potētiā. vel ppter pportione istoz ad alia quāta. quoz alterū est ab altero separabile. sed in pposito nullū istoz ptingit. nō. n. per te est hic aliqua separatio actualis vel potētiā. nec ista se habet adiūcē. sicut aliqua distincta et separabilia. q; nihil distinctū ab alio realit. sine quo nō pōt esse sine contradictione. est pus eo. sed vel est posterius eo nāliter vel simul nā cū eo. **I**stud autē qd ponit aliud ab angelo si est. esset poster^o nāliter. igit. et. **I**nstāt ptra istud sic. quia nūc fm subam se bz ad substantiā mobilis sicut istud qd ponit mēsurā duratiōis exīstētie angelo. se bz ad illā exītiā. q; sic ista exīstētia manet eadē mēsurata B indiuisibili. ita ponit ex alia pte de nūc. et de suba mobilis. et tūc ex illa parte inuenit distinctio inter substantiā mobilis et subaz ipsius nūc. igit. et hic. q; aut debeat poni ali quod tale nūc mēsurās mobile idē fm subaz videtur esse itētionis phi. 4. phis. vbi dicit soluerē qōnez quam mouet de nūc. vtrū sit idēz in toto tēpore. dicēdo q; est vnu et idēz fm subam differēs fm esse. **C**ōtra instātiā excludēdo. pmo ostēdo q; illud qd supponit de nūc fm subam sit falsū. et ptra itētionē phi. q; phis pbat q; nūc sequit illud qd fert per hoc. q; eo qd fert cognoscim^o pus et posterius in motu. et ipso nunc cognoscim^o pus et posterius in tpe. s; bec p sunt vera de mobili s; subam. sed fm q; est sub mutatiōe alia et alia. q; si accipiat mobilē fm subam absolute nō cognoscit eo prius et posterius in motu. igit. nec p idēz nūc fm subaz cognoscimus pus et poster^o in tēpore. sed per aliud et aliud. Similiter phis in tertia pncipate de nūc pbat q; nō est sine tēpore nec ecōuerio. q; motus nō est sine mobili. nec ecōuerio. s; sicut motus ad mobile. ita numerus motus vel vnitās motus ad numerū siue vnitātē mobilis. falsū est aut q; mobile fm subam suā nō possit eē sine motu. sed pceit verū est de mobili vt est sub mutatiōe. si igitur sit alterū mobile in toto moto. q; nūc sibi correspōdens. **C**ōtra. qd pōt ipsoz nunc indiuisibile fluere fm diuersa esse. que necessario essent indiuisibilia. quin totus fluxus eius cōponeret ex indiuisibilibus. pbat. n. phis ex itētionē. 6. phis. q; indiuisibile nō pōt moueri. q; tunc motus eius cōponeret ex indiuisibilibus. pus ptransiret minus. vel sibi equale q; maius. ergo tēpus est cōpositū ex indiuisibilibus. qd est cōtra phs. **A**d hoc etiā sunt due rōnes phi. quarū vna est talis. illa dicunt simul que sunt in eodē indiuisibili. igit. si est instās idē fm subam oia sunt eque pntia et simul. et que nunc. et q; millesimo anno. 4. phis. Alia rō est. q; cuiuslibet cōtinui sunt duo termini distincti. quā rōnem sic declaro. q; nunc fm subam est ipsa substantia mobilis nō est nisi cōtēdere de verbis. si autem est aliud ab ipsa. puta aliquod indiuisibile de genere quātitatis. quero cuius sit cōtinui terminus. vel cui^o discreti pars. q; omne indiuisibile de genere q;titatis per se vel est terminus cōtinui vel pars discreti. si ponat pars discreti. ergo ponitur tempus discretum. qd phs nō cō

Questio

cessit. si ponatur terminus cōtinui. ergo oportet q; sit aliud et aliud fm substantiāz fm q; terminat alia et aliam partem cōtinui. s; tempore. q; impossibile est idēz fm substantiāz esse per se terminus alicui^o quātitatis et eiusdē pncipius. **C**ōtra. cum ista accidit illi nūc idēz fm substantiā q; per te illud manet idē sub diuersis esse. et per cōsequēs ista accidit sibi. et omne indiuisibile de genere q;titatis. vel per se terminat quātitatē. vel est pars discreti. sequit q; istud nunc nō sit indiuisibile per se de genere quātitatis. **P**reterea. ista est quero cui^o generis sit. si sint indiuisibilia de genere quātitatis. igit. sufficiunt ad terminādū pncipius cōtinui. absq; illo nunc s; substantiā. quod est inconueniēs. q; nullūz indiuisibile p se terminat. nisi rōne qua est terminus huius diuisibilis. si autē sunt alterius generis. puta qualitatis. igit. qualitas erit per se ratio terminādū cōtinui in genere quātitatis. **E**t pterea quō non mutaret ipsoz nunc s; substantiāz si mutāt fm diuersa esse. et tunc oportet q; s; tnoz esse querere mēsurāz. et sic in infinitū. **P**reterea. aut istud nunc s; substantiā idēz est in mobili et mobili. aut pceit in vno. nō in quolibet. q; tūc vnu accidēs numero esset in diuersis subiectis. nec in vno mobili pceit. p; ex se. **A**d phm dico q; nō intelligit nūc manere idē fm substantiā. q; oppositūz sequit ex dictis eius. sed quodcūq; vnuz nūc consideratū fm se est idēz. et hoc dicit esse idē fm substantiā. consideratū autē in ordine ad temp^o pteritū et futurū. q; sit terminus pteriti et pncipii futuri. dicit distinctū s; esse. **E**t ad hoc declarādū est illud simile de mobili qd manet idē. nō q; dem mobile vt absolute pcedit mutatiōem. q; hoc modo nūc nō est mēsurā eius. nec aliquid pertinet ad tēpus. sed mobile vt est sub vna mutatiōe est idēz s; substantiā hoc est fm esse illius mutatiōis considerate fm se. et est aliud fm esse hoc est vt sub illa mutatiōe terminat pteritū et inītiat futurū. et fm hoc dicit alibi et alibi esse. nō quidez actu. sed in vno vbi medio inter extrema inq; istud terminat motū fm pus vbi. et inchoat motū fm posterius. vbi dicit alibi et alibi. q; mutari est aliquod vtriusq; extrinse. vnde phis. 6. phis. vult q; vni aliquid sit in vno medio. tamē illud est aliud s; extrinse vtrūq;. **S**ed quō ex hoc soluat illa. q. phi. quaz mouet. 4. phis. vtrū idēz nunc fm substantiā maneat in toto tēpore vel nō. **D**ico q; sicut quēstionē illā vt tēpus sit nunq; soluit expressit. sed aliqua dicit ex quibus potest colligi ei^o solutio. ita et in isto. si. n. quodcūq; vnu mobile pceit habeat identitatē fm substantiā. hoc est ad se. et distinctionem fm esse. hoc est fm ordinez ad aliam. et ad aliā partēz motus. et eodē modo de instanti respectu partiū tps. et nō est tanta idēitas instātis i toto tēpore quāta est vnius instātis respectu sube mobilis. igit. instās in toto tēpore est aliud et aliud fm subaz. **D**ico tunc ad instātis si aliquod nunc sicut se habet ad substantiā mobilis sicut eūz ad substantiā angeli. illō nūc nō est aliud et aliud ab ipsa substantiā. nec est aliqd indiuisibile in genere quātitatis. si si fingat aliqd nūc de genere q;titatis mēsurare mobile fm substantiā nihil tale est in angelo actualit exīstente sicut pus pbatuz est. **S**ed ptra istud arguit sic. mobile pōt considerari tripliciter. vel vt est sub medio mutatiōis. i. inter terminos mutatiōis. vel sub terminis mutatiōis. vel vt est pus motu et mutatiōe possibile tamē recipere ista. pmo modo correspōdet sibi diuersa nunc fm esse. 2° modo corripdet sibi tempus mediū inter illa nunc. igit. tertio modo correspōdet sibi aliqua pncipia mēsurā. sed B nō est nisi nunc fm substantiā. igit. et. **C**ōtra. si oportet tem

Secunda

pus differre a motu. et per psequēs instās a mutatiōe nō est similis ratio q; ponat aliqd differens ab exīstētia. ita ipsius angeli vniiformi qd sit mēsurā eius. nāz si tps differt a motu hoc ideo est. q; partes eiusdē pportioniis alicuius motus nō necessario sunt equales in numero et quātitate partis eiusdē pportioniis tempore. nulla aut quātitas est eadē alteri quātitati nisi partes eiusdē pportioniis et quātitatis in ea sint equales partibus eiusdem pportioniis et quātitatis in reliqua. et hoc equalitas tam in numero q; in magnitudine. loquēdo autē de quātitate que est in motu quā habet ex parte magnitudinis. siue forme fm quā est motus possunt alique partes motus. puta decēz partes integrales totū motū esse cum decēz partibus tēporis. sed nō sunt eadē eis. q; cū eisde partibus tēporis possunt esse plures partes motus equales. quibus partibus motus. vel tot inaequalitas. q; si duplici virtus mouet idēz mobile. et per psequēs duplo velocius. nulla pars erit in motu tardiori que nō erit i motu velociori loquēdo de partibus quas habet in magnitudine. vel de partibus quas habet fm formā qua ē. q; mouens mobile motu velociori nō facit simul pertranfire aliquas partes magnitudinis. sed precise alterā post alterā. ergo tot partes sunt in motu velociori et tante loquēdo de ista quātitate. quot et quāte sūt in motu tardiori. nō potest autē idē tēpus et habēs eadēz partes esse cū ista motu et cū illo motu. ergo ille partes tēporis nō erunt eadē. nec partibus istius motus. nec illius. q; nō in eadem pportioe se habētēs ad totū et eqles istis partibus totius si hoc est verū. ex hoc cōcluderetur q; indiuisibile vnius quātitatis nō est indiuisibile alteri^o quātitatis. sed ex hoc non sequitur q; in aliquo permanente habente semper esse vniiforme oporteat ponere aliquid aliud a se pro mēsurā. quia ibi non tenet ratio de illis magnitudinibus. nec partib^o earū. est ergo fallacia cōsequētis a maiori affirmatiue. si mutatio mori habeat mēsurāz aliq; a se. igitur et ipsa substantia que prior est motu et mutatiōe habet mēsurāz aliā a se. minus enim videtur esse distinctio siue non identitas in permanente q; in fluxu siue in motu et eius mēsurā. Si tamen placeat dare aliquaz aliaz mēsurā illi mobili fm q; est in se prius motu et mutatiōe illa mēsurā erit eūz. sicut patebit in q;stione de mēsurā operationū angeli. **E**t si querās aliaz mēsurā eius inq; istuz est in se. et inq; istuz est susceptiuum motus et mutatiōis. **D**ico q; nō est aliud. q; subz s; illō qd est in se est susceptiuū siue pncipia passionis. Et sicut si q; sit mēsurā eadēz est. vnde qd est alia mēsurā superficiē inq; istuz superficies est. et inq; istuz susceptiuū est albedinis et nigredinis. ita dico q; si substantia primi mobilis vlt. cuiuscūq; alterius mēsuratur eūz. nō est alia mēsurā eius inq; istuz est prius motu naturalit et mutatiōe. et inq; istuz est receptiuū motus et mutatiōis. Et si dicatur q; inq; istuz quiescens est habebit aliam mēsurāz q; eūm. hoc falsum est. sicut patebit ibi.

Ad secundā

potez qōnis qua qrit an debeat poni in angelo exītie aliqd mēsurā eius exītiā. **D**ico q; mēsurare ē q;titatē ignotā certificare p q;titatē magis notā. certificatio aut aliq; p fieri p q;titatē exītie i re vlt. imagiatiōe. s; artifex expus p aliquā q;titatē quā bz in sua imagiatiōe mēsurat q;titatē q;cuq; sibi occurrēt. aliq; aut p fieri p q;titatēz aliq; exītie in re. B tripl. vel excedēt. et tūc certificat intellect^o de q;titate minore p accessū ei^o ad q;titatē maiore. vlt. recessū ab ea. Et B mō mēsurā ponit i q;ditatib^o rez. et mēsurā ē pfectior ipo mēfato qd oē e nō nāl ipo mēfato. sicut albedo ponet pma mēsu

Paria est probat
in eodē tēpore

Aug. dicitur
Bene nota

Optime arguitur contra defendentes idēz nūc s; substantiāz nunc fm tempore

Distinctio

ra in genere colorum: et deus dicitur prima mensura omni-
um que sunt in quocumque genere. Alio modo mensuratur
per quantitatem excessus: quia quantitas nota minor est pro
quantitatis maioris que magis ignota est. et tunc illa quan-
titas minor pro sua replicatione mensuratur ipsius totius quan-
tatis maius. et hoc modo minor motus potest esse mensura
maioris motus ex natura rei. Tercio modo mensuratur
quantitas ignota per aliam quantitatem notam et distinctam
et equelem sibi: et hoc fit per applicationem siue suppositio-
nem. Et quod illud quod est mensura ex natura rei debet esse
notius natura ipsi mensurato. ideo in isto modo. scilicet ter-
tio unum equalium non est mensura aliorum: nisi illa equali-
tas nota fuerit ex natura rei. et hoc modo tempus si est alia
quantitas a motu. et notior eo potest esse mensura motus
ex natura rei. alicui tamen intellectui potest illud esse me-
sura: quod ex natura rei non est mensura: puta si alicui sit nota
quantitas ylene et quantitas panis ignota: potest tunc quantitas
ylene esse mensura quantitatis panis: licet ex natura rei neu-
tra quantitas habeat maiorem certitudinem alia. Ad primum
positum igitur applicando dico quod in actuali existentia angeli
non oportet querere aliquam mensuram intrinsecam alia a na-
tura rei ipsius mensurate: quia sicut probatum est iam nihil est
ibi aliud realiter a natura rei mensurate. mensura autem
ex natura rei aliud est a mensurato. Et per hoc si ponitur in an-
gelo aliqua mensura non ponetur et eo nisi hoc tertio modo.
nec enim est excessus nec excessus sed equalis: nec illa exis-
tentia videtur posse esse mensura superius sicut in aliis quanti-
tatis. nam ut distincte cognita potest esse mensura superius secundum
partes suas confuse cognititas. non ita est hic cum ista exis-
tentia sit indivisibilis non potens continere partes confuse in se.
quia non habet in se partes simpliciter. ergo non est necesse
in angelo existente ponere aliquid aliud ab actuali ei-
us existentia quod sit mensura illius existentie actualis. et si non
est pluralitas ponenda sine necessitate: et non sit necessi-
tas: non videtur esse hic ponenda pluralitas. non solum autem
non est necessarium ponere aliquid absolutum pro mensura:
sed nec relationem aliquam: quia non est necesse hic aliam rela-
tionem aliquam ponere quam illam que est ad causas efficientes
vel conservantes: et illa non est aliud a fundamento. ex que-
stione quinta. prime distinctio. huius secunda.

Ad primum principale patet quod consequentia non
valet de tempore et motu comparando
ad existentiam angeli. et ratio patet dicta est respondendo ad unum ar-
gumentum quod illud quod concludit differentiam motus et temporis non con-
cludit hic esse aliquid distinctum: et aliud ab existentia actua-
li angeli. ideo nec mensura. Ad secundum per hoc non concedi-
tur aliquid esse in actuali existentia angeli quod sit per quanti-
tatem: nec indivisibile de genere quantitatis: quia sola exis-
tentia videtur posse nosci absque omni alio addito.

Tercio quero. Utrumque omnium euiternorum sit unum eum. quod
non primo quia tunc illud esset in uno subiecto quod de-
structo vel mutato mutarentur omnia alia euiterna:
na: quod videtur inconueniens. et sicut destructi aliis
videtur illud mutari: quia non est in eum: nisi respectu alio-
rum. Contra. unum est tempus omnium temporalium: 4. per
ergo unum eum omnium euiternorum.

Hic dicitur quod tot sunt eua quot euiterna: ita quod
in quolibet euiterno est aliquid indi-
uisibile proprius principis ad genus quantitatis. et ex multo ta-
libus potest constitui unum numerus sicut recitatur est. Et si
ista positio potest videri pluralitatem sine necessitate. ideo
videtur dicendum contra eam sicut in precedenti questione dictum est: quia
autem eum vocatur actualis existentia angeli euiterni. et hoc
modo quot sunt angeli tot sunt eua. quia dicitur aliquid in-
trinsecum alicui actualiter existenti mensuratur ipsam exis-

Secunde

stentia: et hoc modo eum nihil est sicut probatum est in pre-
cedenti questione. Aut eum dicitur aliquid extrinsecum aliis ab
actuali existentia euiterni: quod tamen extrinsecum ex natura
sui natum est mensurare actualem existentiam ipsius euiterni.
et tunc potest poni tripliciter: quia vel potest negari omne
tale extrinsecum ex natura sui natum mensurare actualem exis-
tentiam ipsius euiterni ponendo omnia euiterna habere
existentiam eque inuariabilem: quia una existentia sit per
se tota alia: et per hoc posset ea mensurare tali mensura-
tione quiditativa: sicut loquitur philosophus. 10. metaphysice. per
mutum in omni genere. et tamen mensuratione durativa que
dicitur aliquo modo reduci ad genus quantitatis non vide-
tur una existentia inuariabilis esse inuariabilior alia: quia cuius-
libet oino repugnat successio partium in ipsa: tunc diceretur
tunc quod eum ponatur mensura alicuius in quibus durans
est inuariabiliter: et illud sic extrinsecum oportet esse no-
tius ex natura rei secundum rationem inuariabilitatis. et cum non
sit talis differentia inter existentias euiternorum nihil sic
erit. Vel alio modo potest dici quod quilibet existentia
superior est simplicior quolibet existentia inferiori: et na-
ta certifica de ipsa existentia inferiori ex natura rei. et
pro tanto quilibet existentia superioris posset dici eum re-
spectu inferioris: et tunc tot sunt eua quot euiterna: ex-
cepto hoc quod in ultimo euiterno non est eum: quia existentia
eius nulla alia existentiam inuariabilem mensurat. Et si-
militer existentia summi angeli est tamen eum respectu ali-
orum inferiorum: quia existentia eius inuariabiliter mensurat omnes
alios: et non habet eum aliquem ista modo: quia nulla alia
existentia habet superiorem se. Vel potest dici tertio mo-
do quod si eum non dicatur quod est existentia simplicior alia
et notior nata certificare de ea: sed illa simplicissima que ex
ratione sua formali et in se est certissima. et primo nota nata
certificare de aliis hoc modo potest concedi tamen unum eum
et existentia primi angeli respectu omnium aliorum euiternorum.
Quod autem istam viam ponatur saltem non est in aliquo
euiterno suum eum: nec in ultimo euiterno est aliquid
eum: nec primum: siue supremum euiternum in quo est primum
eum mensuratur aliquo eum: quia nihil tale habet in se ex
ratione precedenti: nec in alio ex natura rei nata est certifi-
care: quia quilibet alia est minus certa. Contra istud primum
arguitur quod tunc sequeretur si ita est quod primum motus non
mensurabitur tempore: sicut nec primum euiternum mensuratur
eum. videtur enim similes comparatio hinc et inde. Conceditur
primo propter istam rationem: quia secundum philosophum. 4. per
omne quod est in tempore excedit a tempore: et corruptum et tabescit in tempo-
re. et ideo necessaria et impossibilia non sunt in tempore. primum
igitur motus qui non corrumpitur in tempore: nec excedit
ab eo non est in tempore: nec mensuratur tempore. Sed ista
ratio non valet: quia aliquid esse in tempore est sicut aliquid esse in
numero. non est autem de ratione existentis in numero quod excedat
tur a numero. imo si accipiat primum numeratum hoc est ade-
quatum numeratum illud adequatur ipsi numero: sed de ratione
numera est quod pars eius excedat a numero: quia ipsius est
maius sua parte: et ipsius totum est adequatum numero. igitur pars
eius excedit a numero. Ita dico de ente in tempore quod ex
omne tale ens est de necessitate variabile secundum aliud et aliud esse
necesse est secundum aliquid sui: puta secundum aliquam dispositionem: quas
habet ex parte temporis quod excedat a tempore: quia aliter se habe-
bit in alia parte temporis. et ideo impossibilia et necessaria non
sunt in tempore: quia non est alia et alia dispositio in eis ut possint
excedere a tempore vel aliter se habere. primum autem motus licet se totum
non excedat a tempore: tamen excedit a tempore secundum quilibet eius
partem. et hoc sufficit ad hoc ut vere dicatur mensurari tempore.
videtur inconueniens quod tempus cum sit mensura uniformis quoniam ha-
beat aliquod primum mensuratum uniformiter. tale videtur primum motus.
Tunc ad argumentum nego primum: quia non est similis ratio

Questio

no hic et ibi. Similiter etiam primum motus mensuratur tem-
pore hoc est quia vel motus ponitur aliud a tempore propter il-
lam rationem que superius posita est de 4. per. vel ponendo
tempus esse idem motui potest ille motus mensurare se non quod
primo: sed secundum partem que nota est nata mensurare totum: sicut
dicit philosophus. 4. per. tempus mensurat ipsius motus in deter-
minando quedam motui qui postea mensurabit totum motus
sic longitudines cubitis in determinando aliquam magni-
tudinem que metietur totum. neutra tamen ratio potest esse in pro-
posito: quia non est aliud in euiterno primum aliud ab existentia sua:
nec ipsa existentia sua est quanta ut mensurare possit se
ipsam secundum aliquam partem notam sibi.

Ad primum argumentum dico quod destructio primo
non sequitur alia mutari nisi per quodam
relationem in eis: puta quia tunc non erunt mensurata a primo sic
primo fuerat mensurata: nec est inconueniens ponere tale mu-
tationem in aliquo quod primum habuit relationem et modo non. Si-
militer quod si illud mutabitur destructis aliis. dico
quod non sequitur: quia primum ad illa alia non habuit relationem realem
tamen rationem: quia non se habuit ad illa sic mensura dependens ad
mensurata: sed sic excedens. et ideo destructi aliis non mutabitur
absoluite: nec per aliquam relationem realem: quia nulla relatio
realis primum fuit in eo ad illa. Ad argumentum in opposi-
tum potest dici quod loquendo de eum primum dicitur aliquid extrinsecum
aliud ab existentia angeli mensurata. prima opinio sola ne-
gat unum eum esse illo modo. et autem tertia concedit unum
eum: licet scilicet non concedat unum eum tamen. Et tunc si arguas
quod tamen est unum tempus omnium temporalium. quod est tamen unum eum
omnium euiternorum. contra non valet. quia non omnis motus superius
habet rationem mensure ex natura rei respectu inferioris: nec habet ad-
ditiones mensure ex natura rei: sicut habet quilibet existentia superior re-
spectu inferioris loquendo de existentibus inuariabilibus. an-
gelorum: et ideo non est similis ratio hic et ibi. sicut ibi tamen
est unum tempus omnium temporalium quia ita sit hic tamen
unum eum omnium euiternorum.

Quarto ultimo quero quod ad istam
materiam. utrum operatio angeli
mensuretur eum. quod non per auctorem de causis: pro-
positio penultima. Inter rem cuius subiecta et
actio mensuratur et rem: cuius subiecta et
actio mensuratur eternitate est res media cuius subiecta
mensuratur eternitate vel eum: et actio mensuratur tempore. an-
gelus est habens. 8. per. 8. per. nihil generatur ut statim non
sit. igitur operatio angeli durat per tempus: et per omnes partes non
est in instanti. si autem esset in eum cum non sit sempiterna esset per
se in aliquo instanti. igitur. Contra oppositum. operatio angeli non
mensuratur tempore nec eternitate: igitur eum. contra probatur. quia si
ponuntur plures mensure in mora eandem. angelus probatur. et patet
de eternitate. de tempore probatur: quia angelus posset habere ope-
rationem non existentem motu celi: sed motu celi non existen-
te non est tempus. ergo etc.

Hic dicitur quod operatio angeli intrinseca mensu-
ratur tempore discreto: quod ponitur sic.
mensura que est durationis rei est modus quo res men-
suratur: et ipsa proportionatur mensurato sicut mensura perma-
nentis est permanens et fluxus est fluxus. igitur tale proportio
ostendit inter cognitiones vel operationes intrinsecas an-
geli et mensuras eorum. iste autem cognitiones sunt transientes.
quia angelus non omni habet unam intellectum sibi possibilem: sed
multas que transiunt ordine quodam: ita quod una post aliam: et tamen
absque intermissione: ita quod angelus non habet unam cognitionem. et ne-
ce post aliam vel ex alia: quia non discurrunt absque etiam succes-
sione: quia nulla istarum operationum est in continua acquisitione: et
depositione: sed una est: est tota simul et indivisibilis. igitur con-
respondet eis mensura proportionalis habens partes transien-
tes ordinatas et indivisibiles. tale est tempus discretum. igitur

Quarta

14.
tur etc. Et confirmatur ista ratio per ang. sup. gen. ad litteram:
ubi vult quod deus mouet creaturam spirituale per tempus. Si au-
tem queritur quid sit illud discretum tempus. dicitur quod est de qua-
ritas discreta distincta specie et continua: nec est species
quantitatis discrete que est numerus aut breuius: quia partes huius
tempus non permanet. numeri quod partes permanet: ita quod si non
permanet hoc accidit numero. pars autem operationis necio non
permanet: et tamen non continuatur cum alia parte. conuenit igitur tempus
discretum cum operatione per hoc quod partes non permanet: sed differt
ab operatione: quia quilibet pars operationis vocalis continuatur cum voca-
li vel consonantis cum consonante potest esse in tempore non opere et me-
surari ab aliqua parte temporis: licet non necio continuatur alii parti.
nulla autem cognitio angeli potest in se mensurari tempore: quia indi-
uisibile est: nec potest continuari cum alia. Et si queritur quid
re ista quantitas discreta non ponitur Arist. iter species quantita-
tis. videtur quod posuit intelligitatem esse quosdam deos. et ideo
non posuit aliquam mensuram correspondere operationi tali eorum: nisi
si simul tota. Si queratur quid se habet istud tempus discre-
tum ad tempus numerum. dicitur quod nunc temporis discreti necio coexis-
tit alicui parti temporis nostri: et per omnes oibis partibus que sunt
simul cum illo instanti. Si. angelus cum aliquo instanti non
habeat aliquam cognitionem primo non statim in primo instanti
habeat aliam. sed in tempore sequenti habet aliam cognitionem: et in
tempore instanti illi temporis sequentis potest habere aliam cognitio-
nem continue cum tempore non opere. Et additur quod instanti istud non habet ali-
quam cognitionem ad instanti nostrum. quia idem nunc illi temporis di-
creti potest coexistere cum quocumque non opere maiori vel
minori secundum quod angelus potest continuare eadem intellectum in
diuisibile cum maiori vel minori parte temporis nostri absque alia
noua intellectum. Contra rationem huius positionis arguo
primo sic. que habet uniformem modum manendi dum manet
habet mensuram eiusdem rationis in morando: licet una diuisi-
ma neque altera: sed ista cognitio angeli dum manet habet mor-
dum manendi eiusdem cum existentia angeli: licet non habeat tantam
durationem sicut existentia eius habet. igitur habet mensuram eiusdem
rationis cum illa existentia. et mensuratur eum sua operatio: et non
tempus maiori probatur: quia formalis ratio existentie angeli secundum unum
formitatem vel difformitatem eorum deinde correspondet propria ratio
mensure secundum istos distinguendo tres modos mensure rerum:
sed triplex esse rerum. et ita per maiorem. per etiam maiorem. quia voluit
quod mensura media correspondeat illi quod habet maiorem indivisibi-
lem: et tamen defectibile ita quod potest ex se non esse: et ita mensuras
ponit eum. nunc autem sicut angeli existentia est indivisibilis: et
tamen defectibilis. ita et cognitio eius secundum istos. Si dicatur
quod cognitio non semper erit: et existentia eius semper erit. et ita si
est sive de existentia eius et cognitione. Istud non videtur
valere: quia si angelus foret statim annihilatus non
propter hoc non mensuraret eum dum manet. Si etiam di-
catur quod in parte eius est habere cognitionem istam vel non ha-
bere. sic non est de actuali existentia eius. Nec hoc videtur
valere: quia sicut aliqui non fore non variat existentia mensuras
eum manet. ita multo magis illa causa per quam potest ista potest
talis reduci ad actum: puta per creatam vel incretam non va-
riabit formalis ratio mensure existentie eius: vel mora ei? i
existendo. Contra. scilicet oes concedunt actum beatificum angeli me-
surari eum. per Augustinum de fide ad Petrum. 18. Ille autem actus
necessario includit vel presupponit actum naturalem. et per ponendo
angelum habere aliquam productionem in actu suo beati-
fico: licet non possit ex se in totale productione actus beati-
fici. impossibile autem est euiternum necio includere vel presup-
ponere aliquid posterius euiterno: quod. mensuratur mensura
posterius eum. igitur ille actus naturalis qui includit in actu
beatifico non potest esse temporalis. Contra modum ponendi videtur
concedere magnam multitudinem temporis sine necessitate. sequitur
enim quod angelus habet suum tempus discretum. quia unum potest continua-
re cognitionem suam cum die non opere. et angelus alius potest suam con-

Distinctionis

tinuare euz dimidio die. tertius cū hora. Et ita vñ an-
gelus habebit quattuor instātia sui tēporis discreti: oū
alius habet vnū instans. imo sequit q in quolibet
gelo erunt duo tēpora discretā: quia quilibz poterit cō-
tinuare itellectionē suam non cōtinuando volitionē.
Et ita hēbit duo instātia volitiōis: et tñ vnū ē itellectōis.
C. S. eua fm istuz in diuersis euiternis sunt alteri rō-
nis. si exītie actualēs euiternoz sunt alterius rōnis: et i
angelis diuersaz spēz ponit eua diuersaz speciez. igit
sitr itellectionū alterius spēi erūt nūc tps discreti al-
terius spēi. C. Ex hoc arguo sic. nulla vna quāritas
cōponit ex pluribz oīno diuersaz rōnuz: qz l3 senarius
possit pponi ex binarijs et trinarijs. qd tñ negat phus. 5.
metaphy. quia sex sunt tñ semel sex. et Aui. 3. meta.
tñ nulla quāritas pposita ex pluribz quātūcūqz distin-
ctaz rōnū pōt esse eadē quāritas: puta q senari? pōt
esse ex denarijs et binarijs et quibuscūqz. Sed dū fluit di-
es nostra posset angelus itelligere quēcūqz itelligibilia
nātia distinctaz rōnū: puta lapidē: lignū: ferreū: aquā: et
qd cūqz aliud post qd cūqz aliud. g. tēp? suū pponeret
ex istātibz diuersaz rōnū cōrēdētibz illis itellecti-
onibz diuersaz spērū. posset etiaz nō cogitare ista vel
itelligere. sed alia plura: vel tot aliaz spēz. pōt etiaz
per pñs tps suū cōrēdēs isti dici esse ppositū ex oībus
alijs pñb? et ita nulla determinata ppositio se habenti-
bus ad istud tps. g. 12. C. S. pōt vnū nūc illi tps
necessario cōexistere pluribz instātibz nostri tps vide-
tur eē fuga: et ppter hoc poni videt ne pcedat tēpus nō
strū eē discretū: qz si istātia illius tps pōt cōexistere
instātibz tps nri: tūc sequeret q sicut illud tps ē discre-
tus: ita et nōstrū tps eē discretū: et hoc fugiendo videtur
poni istud sine rōne. s. qz oportet vnū istās illi tps co-
existere multis pñb? nri tps. qz aut hoc nō sit neciūm.
pbo. qz quātūcūqz itelligibilia possum ego itelligere i ali
quo tpe tot itelligibilia vel plura pōt angelus itellige-
re in eodē tpe distictē: qz i itellectu creati q nō pōt oīa
simul itelligere: videt eē pfectiōis posse multa itellige-
re sine aliqua mora. nā hoc magis ict īgeniosioribz: sed
itellect? human? pōt hēre itellectionē aliquā in aliquo
vno instāti: et post statiz pōt hēre aliā. et sic multas in aliq
tpe dato. igit nō ē necesse itellectū angeli si itelligat a.
cū aliquo instāti nō sistere in itellectiōe ipsius a. p. aliq
tēpus: et p istātia illius tps i quoz aliq pōt itellect?
meus hēre aliā itellectionē. Si enī dicat q itellect? me-
us post istās nō pōt itelligere immediate: s3 o3 qz tēpus
mancat in illa cognitiōe: aliogñ nō eē dare pñū istās
illius cognitiōis sequētis. si. n. ponere itellectiōē illā
idifferēter mēsurari tpe et istāti nō cluderet ar? tunc
enī sicut nō ē mediū iter istās et tēpus: ita nec iter itelle-
ctionē mēā que ē in istāti: et illā que ē i tpe immediate ha-
bito: et tūc scōe itellectiōis nō est dare pñū. Sed icōue-
niēs vñ qz siles itellectiōes nō hēant pōtē siles mēsuras.
si aut ē: angeli mēsuret euo sic postea dicet: tē et pōt
set eē aliq cū vno instāti et aliq cū tpe bito: et illa et h3 pñ
sui eē sicut et pōt: qz illa scōa h3 mēsurā idiuisibile sic et
pñma h3. s3 tñ nō tps nri pñū cōexistit illi scōe itelle-
ctioni. et hoc mō ē de itellectiōibz angeli: qz si aliq itel-
ligat cū istāti nō: nō o3 illā itellectionē manere p tpus
habitu. s3 si statiz habeat aliā itellectionē illa cōexistit
tēpori habito istāti cū quo fuit pōt ite? et tunc nihil erit
tps nri pñū: pñis illi scōe itellectioni. C. S. videtur
qz iste deberet dicere pñter qz itellectiōes nostre vident eē
surenē tēpore discreto: qz itellectiōes nostre vident eē
tote simul fm pñm. io. et bi. cū sint pfecte et trāsfētes et
ordie quodā se habētes. C. Et si dicat sicut ipuz vñ di-
cere qz habet pñexionē: qz itelligim? discurredo ange-

Secunde

lus nō sic. C. Cōtra. hoc nō facit p se pñuationē vñ
per se pñuationē itellectiōis ad itellectionē. nō. n. ma-
gis successiue acquiri? cognitio pñionis vel inter: pñu-
siōis ex B qz pars acquiri? post partē: et cognitio cōclu-
sionis acquiri? post p. cognitio pñcipij qz si ista co-
gnitio. v3. pñionis hēret pñse post cognitioē pñcipij
et sine ea. C. Sitr possumus habere itellectiōes distin-
ctas succedentes sibi abiqz distictē. si ille sint tote sit.
igit ille eēnt nō pñuate qz in tēpore discreto: qd est
pñm in de memo. et reminiscētia. qz itelligimus cū con-
ti? et tēpore. C. S. qd bicit de differētia numeri et ofo-
nis et huius tps: qz partes numeri manēt: et partes ofo-
nis pñt eē in se pñue: et ptes tps istius nec manēt nec
possunt eē in se pñue: oēs iste differētie vident eē ma-
terialē nō formalr distinguere rōnez quātūtatē discre-
te in qzū discretā. accidit enī quātūtatē habēti partes
nō copulatas ad terminū cōmune qz ille partes simul
maneāt siue fluāt siue qlibz in se sit idiuisibilis siue nō.
C. Concedo cōclusionē. Duaz pñmaz rōnuz
li mēsurant euo. Et breuiter qzūqz existētia actualis
inuariabilis: hoc est cui repugnat: vt fm ipsam sit varia-
tio siue fluxus vel acquisitiō pñis post partē. nec enī p
petuitas aliquoz: vel corruptio: vel annihilatio aliquo-
rum variat mēsurā formalr: oūmō exītia sit eiusdē ra-
tionis duz manet. C. S. pñtra hoc. qz tunc videt qz oīs
pmanētia mēsurant euo. nihil enī est pmanēs cui? exi-
stētia nō maneāt eadē dūm manet. et hoc absqz successi-
oē pñle dicta que sit acquisitiō vel pñitio partis post
partē. pñsequēs videt eē incōueniēs ppter duo. Primo
qz fm philosophū. 4. phy. sic. quies mēsurat tēpore.
re. igitur illa circa que natus est eē mot? quādō nō sit
in motu mēsurant tēpore sicut si essent in motu. Secūdo
qz omniū gnābiliū et corruptibiliū gnātionēs et corrup-
tiones mēsurant instāti tēporis. cuius autē pñmz esse.
mēsurat nūc tēporis eius qz habituz mēsurat tēpore.
ergo omniū istoz eē habitū post gnātionē mēsuratur
tēpore. C. Ad pñmū dico. qz in entibus ista se habet fm
quēdaz ordine. Primo. fluxus forme. Secūdo. forma fm
quā est actualiter fluxus. Et tertio. forma fm quā pōt
esse fluxus partis post partē. Et quarto. pmanēs in quo
nō est natus esse fluxus partiū: tamē necessario h3 for-
maz pñsequētē in qua natus est eē fluxus. Quinto. illud
in quo nec pōt eē fluxus: nec in aliq pñsequētē ipsum
nāliter. Primo. cēntiāl? mēsurat tēpore: qz pñtra rōnē
eius formalē est pmanēs. vel qz aliqua pars eius ma-
neāt eadē: s3 ratio eius regit partē eius succedere par-
ti. Quintū oīno inuariabilr manet idē duz manet. et ideo
nullo modo mēsurat tēpore: nec fm se totū: nec h3 ptes
eius. nec etiā mēsurat p accidēs. Quartuz nō mēsurat
tēpore per se: nec fm ipuz est pñle quies: qz nō est na-
tum moueri: gescit tamē per accidēs: qz quies ē fm ali-
quā formā necessario pñsequētē ipsuz. Secūdo. tertiu ē
eadē forma: s3 fm diuersaz dispōnez accepta: et fm illaz
pñmō acceptaz est actu motus: et fm aliū modū acce-
pta est actu quies. C. De ista forma pñt dici qz l3 nō ha-
beat esse actu variatū quādō est quies fm ipiaz. h3 ta-
men esse variabile: et ideo nūc mēsurat euo. qz nō
sit actu variatū: quia cū requirit in suo mēsurato esse
inuariabile cui repugnat successio pñis post partē. Si
tamē dicat omne eē nō variatū mēsurari euo: tūc pōt
cōcedi qz ista forma quādō fm eā nō est actu motus po-
tēst dici mēsurari euo. C. Sed ista pars videt minus
pbabilis qz pñma: qz ipsa actualiter existens videtur ha-
bere instās tēporis p mēsurā. nō autē nūc cui: qd tamē
ops ponere ponendo ipsuz in qzūm est actualiter sub

Questio

motu mēsurari nūc tps: et vt est actualr sub gete men-
surari nūc cui. Qñ g. i. f. q. oia pmanētia mēsurantur
nūc cui vel euo. p3 qz nō seqt h3 vñā viā: s3 sola illa que
sūt vere pmanētia. s. inuariabilia oū manēt in actu: et tūc
iprobatio pñma pñt de gete nō valet: qz qz nō est fm
aliquā talē formā: s3 illā pñse: s3 quā nātr est motus.
Si tñ aliq velit pcedere calozē in qzū h3 eē nō varia-
tus mēsurari euo. pñt dici qz qz nō ē nisi puatio alicuius
successiōis pñis post pñm qz vult pñs. s. pñy. vbi tra-
ctat de dicitate mot? et getis: qz qz est puatio motus. et
alibi. ista aut puatio pñsupponit actualē existētia illi? for-
me in qz est ista puatio: ita qz ipsa nō ē pñma rō existētie
actualis. l3 g. h3c puatio mēsuret sic tpe: non tñ seqt pp
B qz existētia talis forme mēsuret tpe: sed magis alia
mēsurā pōt. C. Et si dicas quō pōt ista puatio vt disti-
guat? actualē existētia mēsurari tpe. Dico qz sicut va-
cuū si eēt mēsuraret eadē magnitudine qz plēnū. Si. n.
eēt ista dom? vacua maior distātia eēt mēi ad vnū pa-
rietē qz ad aliū: sicut natū ē eē maius plēnū inter me et
illū parietē qz iter me et aliū. tūc. n. diceret? vacuū eē tā-
tū quātū corp? illud: si vacuū nō eēt: eēt iterceptū in va-
cuo et quātū natū ē eē plēnū. ita in pñposito tāta puatio
est successiōis in pñibz forme quāta nata est eē p motuz
in eadē forma. h3c. n. mēsuratio ē getis nō pñstuit: s3 p
uatiue p motū qz tūc posset in eē qz ista puatio inest: sic
in alijs puatio semp mēsurat suo habitu. tātū. n. maluz
est cecitas in oculo apto nō ad vidēdū in determinā-
to tpe quātū bonū est vñso hoc mō. l3 Arl. dicat qz qz
nō mēsuret nisi p accidēs: pñt tñ dici hoc mō qz mēsurat
p se eo mō. s. quo puatio mēsurat p se: qz hoc pñuenit pñ-
uationē p se qd pñuenit ei in qzū ē talē nā. B aut qz ipsa sit
tāta vt tāta pñuenit ei in qzū ē tāti vt tāti pñstui. Et si
igit pcederet calozē in qzū gesceret siue getē calozē mē-
surari tpe. nō tñ o3 qz actualis existētia calozis mēsuret
tur tpe qz pcedit nātr istā pñne getis. illa. n. fm se nō h3
habitudinē ad tēpus in qzū talis: nec actualē: nec apri-
udinalē. Si tñ cōcedit fm illā aliā viā oē talē formā
oū manet hēre existētia variabile: et existētia nō tñ va-
riatā: s3 etiā variabile mēsurari tpe: tūc oīno est ponē-
dum illa entia nō mēsurari euo fm quoz formas pñt eē
motus. S3 bene pcedēdū ē subas gnābiles et corrupti-
biles p se mēsurari euo: l3 p accidēs hoc est fm quātūtatē
nālē pñte eas mēsuret tpe. C. Et tūc ad scōaz instan-
tiā que est de gnābiliū et corruptibiliū? dōm qz accipi-
endo istaz subaz mutationē fm qz logt pñs de ea illa
est idiuisibilis. tale vel est mutatio vel idiuisibile ne-
cessario cōcomitās idiuisibile terminās motuz: ita qz
mutari est alr se habere nūc qz pus. alr se habere nūc ac-
cipi? p idiuisibili: s3 qz pus accipit? p diuisibili. pñm igit
tur eē forme p se terminās fluxū p se pñmō mēsurat in
istāti: et ad illud pñt est mutatio: s3 ad pñm eē forme qd
nō est p se terminās fluxū nō ē pñt mutatio tēpore: sed
qz scōario in qzū illud pñm eē cōcomitāt mutationē
pñt dictā. Cōcedo igit qz pñm eē sube gnābilis in qzū
comitāt mutationē pñt dictā mēsurat instanti: s3 nō
sequit vltra. g. esse habitū post illud illas mēsurat tpe:
qz in pñt instanti cōparat illud eē ad cām particularem
generatē a qua est. et post illud instās nō h3 depēdētiā
ad illā particulare dōm generatē: s3 tñ ad pñm eē cōser-
uantē: tūc h3 bitudinē vñiformē ad illā cām pñeruan-
tem sicut eē angeli: qz pñeruat in idēitate pfecta absqz
uarietate. C. Et ex B p3 ad argumētū qd possz fieri de
successione in euo: qz si est successio. ergo inuatiō. et p
pñs mutatio. et vltimus mutatio mēsurat in istāti tē-
poris. ergo euiternū ē tēpale: qz quicquid mēsurat tpe vel

Quarta

istāti tps ē tēpale. C. B. qz nō oīs forma fm quā est in-
uatiō vel variatio mēsurat tpe vel instāti tps: sed
sola illa fm quaz mutabile alr se habuit successiue qz
nūc se h3 idiuisibiliter. hoc est cui? termino ad quē di-
uisibilr habitū necessario pñsupponit? termino? a quo idi-
uisibilr et in termino habit? ē idiuisibilr. et h3 vel qz
fuit mot? mēsurat tpe. vel vt necessario pñcomitās mo-
tū mēsuratū tpe. per hoc etiā p3 qz de? possz creare ali-
quid sine oī tpe. dato etiā qz creatio vel annihilatio di-
ceret eē mutatio quo ad hoc qd est ibi successio forme
post negationē ei? qz nō est mutatio eo mō quo pñs lo-
quit de mutatiōe: qz nō est idiuisibile necessario termi-
nans fluxū sui oppositi: nec vt pñm fluxus: nec vt neces-
sario pñcomitās motū mēsuratū tēpore.
Ad pñmū argumētū pñcipale dico qz doctrina
de causis tradita est h3 doctrinā Aui.
ac si itelligeret ille auctor itelligētiā eē deos quōdaz
et eaz opatiōes mēsurari nūc tps: nō qd ē intrinsecā ope-
rationē: qz ad B nō poneret potētiā: nec successio-
nez: sed extrinsecā circa corp? esse vere in momēto tps.
et iō auctoritas illa nō ē habēda sicut auctoritas: qz tra-
dita est p radicē erronē. C. Ad 2m pñt cōcedi qz inte-
angeli nō raptim ē: sed durat cū aliquo tpe nro: et tñ nō
pp hoc seqt qz sit in tpe. pñt. n. qd ē in euo durare cū nō
stro tpe. Vel pñt dici qz aliqz inte? pñt inesse angelo pñ-
se ei? nri tps nostri: et post illud istās pñt habere aliā
itellectionē immediate. Et qñ dicit nā nihil pducit vt
statim nō sit. verū est qz natura nō itēdit hoc statim nō
esse qd pducit: nec etiā nā pgnātionē aliqz pducit qz
iter gnātionē et corruptionē que sūt in istātibz tps cōri-
nui sit tps mediū. et iō gnātiō et corruptio nō pñt pñnuā-
ri sibi inuicē pñpetuo fm intēctionē pñi ibi. tñ nō est icō-
ueniēs aliqz eē nō in tpe pñt et statiz nō eē: sic apper de
mutatiōe et istāti qz nō hnt eē nisi raptiz et statiz nō sunt.
C. Ad aliud qd adducit. p pñt op. s3 Aug. de? mouet p
tps. pñt dici qz accipit? tps p oī eo qd pñt hēre eē post
nō eē: sic expositē sūt auctēs i pñma. qd euo. et B mō qd
libet aliū a deo ē tēpale: et illud pñt dici moueri p tps qd
h3 aliqz succedēs alteri vt eē post nō eē: s3 succedēs vt
illud cui succedit nō sit pñt tēpale: qz nō eē vt nihil nul-
laz h3 mēsurā. ita dicendū est in pñposito.
C. Jam ostensū est qñ creata fuerit angelica
natura. nūc aut attēdēdū est vbi facta fuerit.
Testimonijs quātidā auctoritatuz euidenter
mōstrat angelos ante casuz fuisse in celo et i-
de corruisse quōdā ppter supbiā. alios vero
qui nō peccauerūt illic pñstisse. vñ dñs i euā-
gelio ait. Aldeba satbanā tanqz fulgur de ce-
lo cadētē: nec appellat hīc celū firmamētuz
qd scōa die factū est: s3 celū splēdidū qd dici-
tur empireū. i. igneū a splēdore nō a calore:
qd statiz factū angelis est repletū: qd ē supra
firmamētū. Infra de hoc quoqz Beda. Hoc
supius celū qd a volubilitate mūdi secretū ē.
mox vt creatū ē scis angelis ipletū est: quos
in pñcipio cū celo et terra pñditos. testat dñs
dicens. Abi eras cū me laudabam astra ma-
tutina: et inbilarēt omnes filiū dei. Astra ma-
tutina et filios dei cōfēdēz angelos dei vocat.
Celū in quo posita sunt luminaria non in

Distinctionis

principio: s; scda die facti est. Ex his liquet
q in empirico oēs angeli fuerit zc.

Circum

ubi fuerit angeli creati. qrit de loco angeli
ubi qro vtrū angelus sit in loco. videt p q
nō. Boetii de hebdoma. Lōis ai cōceptio ē
ico: palia nō ē in loco. C. Scdo sic. Aug. 83. q. 20. vi-
det p bare ex intētiōe. q de nō ē in loco p hoc mediū
q nō ē cor. pmissa ē vera de angelo. g. 2. c. lo. C. Itēz
sup gen. dicit de deo. q mouet creaturā corpālē p locū z
tū: spūālē p tū tū. negat a spūali motiōe p locū: z
ita negat eā ē in loco. C. 3. Ar. 4. pby. Locus est vlti-
corpiā p tū tū: imobile p mū zc. s; nullū corpus p tū tū
angelū: q tū tū ē actuali p tū tū. nullū aut corpiā est
actuali angelo. g. 2. c. sic. De locatū h3 sitū: s; sitū
nō pūcit nisi quātū: qd p3. qz positio vno mō ē dīa q
titatis. z illo mō nō pūcit nisi quātū. Alio mō vī ē
p dīcamerū ē passio fūdata in quātū. g. nullo mō cō-
uenit angelo. g. nec locus. C. Cōtra hoc est magister in
lra. 2. d. 37. p. 7. adducit auctoritatē Dam. c. 13. z. 16. z. 20.

Ergo iuxta

determinatū locū: ita q nec in mīori nec i
minori possit ēē: s; p cīe in tāto loco q. s; clu-
dit vtrū hoc possit ēē in loco pūctuali. z vtrū
in quātūcūq; magno loco z quātūcūq; puo. C. Ad p^m
qōnē dī. q angelus est in loco p opationēz p cīe: ad qd
pbandū adducit Dam. c. 13. In corpore inquit nā vbi
adest z op^m nō corpālē s; spūālē p tū tū. z i fira codē. ca.
Intelligit dī circūscribi vbi z opat. c. 16. Intellectua
liter adesse z opari vbi vtiq; missi fuerit: ita q semp vī
cū ēē angeli in loco adiūgere opari qñ hoc sit angelum
ēē in loco ipsūz opari i loco. C. Cōtra hoc ē: qz istud vī
ēē dānatū: s; qdā articulus dānat ab epō. Parisiēsi: z
ex cōcat. Qz si dicat q ex cōcatō nō trāseat mare vī
diocēsi. s; tū fuit articulus dēnat s; articulus hereti-
cus vbiq; ē dēnat s; hereticus non auctē diocēsanū
tū: s; ē auctē pape. et. de here. cad abolādā. vel saltēz
snia ē suspecta qñ in aliqua vniuersitate solēnter ē dā-
nata. C. Alij at nolētēs vbo suspecto vti angelū. v3. c. i
loco p opationē dīcūt ipm ēē in loco p applicationē ei
ad locū. g. 3. isti vidēt idē dīcēdo sub alio vocabulo oc-
cultare. nō. n. vidēt applicatio posse itelligi aliqd ēē ni-
si sit act^m p m vel act^m scdē: nō act^m p m. p3. nec act^m z.
qz si itelligit act^m z. g. opatio z nō imānēs vī tū: vel
volitio: qz opatio ei imānēs ita abstrahit a loco: s; ē
sentia angeli. g. applicatio ē opatio trāsīēs in corp^m. z
ita erit in loco p opationē ei circa corp^m. C. loco. C. Lō-
tra dēlonē hui^m opī. arguit p q sic ponēs dīcat sibi pī:
qz in q. illa an de sit vbiq; pbat q sic p hoc: qz p m
7. pby. mouēs est sīl cū moro: z de est p mū efficiēs. z iō
potēs mouere oē mobile. ex B. cludit q est in oib^m z p
sens cib^m. quero quid intēdit B. cludere: aut esse pre-
sentē oib^m hoc est mouētē: z tū ē petitio pncipy: qz idē
est pmissa z cōclō z nībil ad ppositū: qz ibi itēdit cōclu-
dere imēsitatē dei: fm quā de est p m oib^m. aut intēdit
cludere illā pntiā q opetit deo in qstū est imēnsus: z
tū ē opatio ē alicubi fm ipsūz seqt pntiā illa q per-
tinet ad imēsitatē diuinā que est dei in qstū dei ita q p
us nāl^r erit p m in qstū imēnsus q in qstū opat. z B
cōcludit ex hoc q est in oib^m p opationē sicut ex po-
steriori. g. i fira ppositū pus nāl^r est angelus pntiā
alicui loco fm cēntiā q sit p m fm ipm sunt modo an-
gelī ratio: qz minus vidēt de deo q oporteat q sum

Secunde

esse pntē ei in qd agat per pntiā suē p essentia q an-
gelus: qz illud qd est illimitate potētiē vidēt posse agē
in qstūcūq; dīstās. sed illud qd est determinate z li-
mitate vtiutis regit determinatā approximationē pas-
si ad hoc q agat in ipsūz. nullū enī vī agēs vtiutis limi-
tate z determinate cui^m actio nō possit impediri p nīmiā dī-
stātiā ad passūz. z ita magis vī necessario ponere ange-
lūz ēē pntēz ad hoc q agat. C. Cōtra etia. qz si actio
aliqua est in corpe ab angelo quō se h3 actio ista ad vī-
tem illā a qua pcedit: aut mediate aut immediate. si est i-
mediata illi a qua pcedit: g. i mediate ē angelus in ta-
li corpe: vel iuxta tale corpe. si mediate: g. ē ab illavī-
tute p aliud mediū: z vī illo medio fiat eadē qd: z tūc
oportebit stare ad hoc q illud qd pmo est a tali vī tū-
mediate ē est tali vī tū: z p mī illi cui^m est talis vī tū. z ita
econuerso erit p mī ibi. C. 2. seqt. q angelus aliqñ i
mo frequēter nullū sit. nībil. n. opat in celo empirico: qz
illud nō est mutabile nec mobile. g. nūq; angelus ē
in celo empirico. ibi aut est vīplm. C. Itēz. si trāseat de
celo ad terrā pōt opari in locis extrēmīs nībil agēdo in
oib^m locis i medio: qz pōt ēē aliq; angelus q nō ē mo-
tor alicui^m oib^m itērmēdy. g. nec ille tūc erit in celo:
nec in terra: nec i medio. C. 3. si angelus ē in loco p
opationē. g. ibi pmo est vī pmo opat: sed pmo opat in
toto celo. totū enī celū est pmo pportionatū vī tū angē-
li. ita q totū pmo mouet: z ita pportionatū fm p m de
celo z mūdo. qz si addere vna stella moueret cū pena
z labore: z tū nō est p in toto celo. g. 2. C. Si dicat q p
mūet aliqñ vna pte z ibi est: qz motū illi^m p m mouet
aliā partē qñ ipellēdo vel trahēdo. C. Cōtra B. 13. p m
imagine illū rusticus habere pedes z caput in polie: z
brachia pntēsa: z extēsa ad oriētē z occidētē s; vī tū-
tē: tū si p mū celū ponat mobile z nō gēscēs nullus pun-
ctus est in celo magis oriēs q alius: s; glibet pūctus est
oriēs succēssu: nullus etiā pūct^m est magis capax mo-
tus q alī^m fm veritatē. z iō nō est in celo ex nā rei de-
trū z finistru sicut in aīali. p m. n. dextra que est in aīa-
li magis capax est vtiutis aīe q pars sinistra. In nulla g
parte pōt poni angelus pmo ex hoc q pmo illā partē
moueat. C. Doc etiā cōfīrmāt qz si esset in aliqua par-
te quasi quiescēs per se: mō tū per accidēs. sicut nauis
i nauī: ita q semp circūferret cū illo motū. vidēt scō-
ueniens talē motūz attribūere angelo mouenti oib^mz:
nec etiā potēs poni quasi p se quiescēs: z p iuxta illum
sit quasi fluēs pars: z pars ipsi^m celī: z q partē magis il-
li pntē semp pmo moueat. non enī est assignare i quo
quiescat ille angelus cū continue moueat partēz pntē-
tem: z existēdo in aliquo in qstū est motūz nō erit ge-
scens in eo vī vidēt. C. Preterea. illud qd est ratio an-
gelo existēdi in loco est in eo formaliter. alioquin ange-
lus nullo modo erit formaliter in loco. operatio autēz
trāsīens in corpus nō est formaliter in angelo. ergo. zc.
C. Preterea. illa operatio est cōmēsuratiue in loco per
accidēs. g. si per eaz angelus est in loco: z nullo alio
modo est ibi cōmēsuratiue. C. Preterea Dam. Cui ma-
xime intunt nō est pro eis. Tū q omnes auctoritates
cōiter semp copulat ad esse operari. vbi cēt supfluitas:
nīsi aliud cēt formal^r angelūz esse in loco q ipsūz ope-
rari in loco. dicit. n. in pma auctoritate. vbi adest z ope-
ratur: z in scda auctoritate dicit angēlū esse in loco p
pter adesse intellectūaliter z operari. z in tertia intel-
ctualiter adesse z operari vbi vtiq; fuerūt missi. Simi-
liter idē Dam. cap. 2. dicit q celū est continentia vībi-
lium z inuisibiliū creaturaz: z infra ipsūz angeloz
virtutes includunt. ita igitur fm ipm sunt modo an-
gelī in celo q includunt intra celū: nō sic aut include-

Questio

Sexta

16

bātū in pncipio sue creationis: qz ipē. c. 17. vidēt assen-
tire Greg. theologo q p mī fuerūt ante corporeā crea-
turā. tūc enī non erat in loco sic modo sūt: qz modo p m
nēf in loco: tūc aut non pntēbant: z tū tūc potuerūt i-
telligere creaturā corporeā fm Aug. sup. Gene. qz pus
habuerūt cognitionē matutinā qz vespīnā: z potuerūt
itelligere obiectū ex pte obiecti sub eadē rōne qua mo-
do itelligūt illud. et. pōt solam itellectionēz obie-
cti non ponit eos Dam. esse pntēs obō.

Ad questionē

igit soluedā pmo vidētū est de
loco corpis. cuilibet. n. corpi p
ter vltimū: cui^m non est aliud extra pntēs qnq; pueni-
unt. pmo ēē in loco actuali. z cē in loco determinato
qz equali. 3. esse in loco cōmēsuratiue. 4. ēē in loco dī-
termiate hoc vel illo. 5. esse in loco nāl^r vel iolen-
ter. qz tūz pma pueniūt corpi in qstū qstū vel in qstū
corpus. vltimū puenit sibi in qstū est qz nāl^r. 13. enīz
nullū qstū existat. nisi ipsūz sit qle: tū exis pus nāl^r est
quātū qz quale. z fm hoc pus nāl^r est mathematicū q
quale: hoc est tale qle pmo pntē a mathematico p
se z pmo. z hoc itelligit p m. 4. pby. de va. 10. vbi vīl
q si corpus cubū ponat in aere vel aq: 13. nullā habeat
passionē nāl^r tū tū facit distare latera corpis pntētiā
qstū est ipsūz corpe. ibi pntētiā qz quātū est ipz cor-
pus tātū facit distare: z hoc nō puenit sibi in qstū ē nāl^r
tū: s; in qstū est quātū p cīe z ita mathematicū. C. Ex
ponēdo aut ista p ordinē. dico q oē corpe tale aliud a p:
p est in loco: hoc ēē in pntētiā p cīe ēē imobili. hoc. n. itel-
ligit p illā dīffinitionē p mī quas ponit. 4. pby. de loco.
locus ē vltimū corpi pntētiā imobili p mī. zc. diuisi-
bile. n. fm illā dīffinitionē: s; quā est diuisibile nō p m
mediate ē applicatū alicui vī pntēs ipm: s; p mīz pntē-
tiā alicui^m est idīfīfībile. nībil aut idīfīfībile de gene-
re quātū tatis p se existit: s; in aliquo diuisibili. z iō seqt
illud pntētiā pntētiā ēē vltimū alicui^m diuisibilis pntē-
tiā. ista aut vltimū nō est de rōne loci sicut est de rō-
ne pntētiā pntētiā: qz si possit idīfīfībile p se esse: z nullū
diuisibilis vltimū illud idīfīfībile vere manēs p se pos-
set esse pntētiā pntētiā. Ultra aut istā pntētiā pntētiā
addit loc^m imobilitatēz pntētiā pntētiā a vase fm p m. 4.
pby. quā imobilitatēz vīfī sūt diuersi diuersimode sal-
uare p respectū ad polos z ad cētrū. Sed breuiter dico
q si subm nō maneat idē nullū accūs absolutū vel re-
spectū manēt idē fm p m. z iō cō manifestū sit oēm
submā q pntētiā hoc corpe posse moueri local^r z nō ma-
nere idē numero. p3. oē accūs absolutū z respectū: qd
est i cōtinētiā istud corpe manere nō posse idē numero.
z iō nec locū: s; locū ponat ēē aliqd absolutū in tali
corpe: s;ue respectū. Et si dicat q est vltimū toti^m vni-
uersi: z s; vī est vltimū pntētiā variet^m tū vī est vltimū
vniuersi nō variat. Nec hoc saluat: qz nō est vltimū to-
tiū vniuersi: nisi qz pmo ē vltimū alicui^m partis eius: z
ideo si ē aliud z aliud vī ē alteri^m z alteri^m pntētiā nō est idē
vī est toti^m vniuersi: 13. n. in aliquo toto sint multe pres-
ti qd opetit sibi p vna pte p mī pntētiā: z post p aliā pntētiā
nō ē idē numero. Dico igit q locus h3 imobilitatē op-
positā motui locali oīno. z icorruptibilitatē fm equalē
tā p pparationēz ad motū locale. p mī p3. qz si est aliqd
mō mobile local^r qstūcūq; accipiat p accūs possit dici
esse in loco per accidēs: z ei assignari ali^m z alius locus: s; ē
13. silitudo moueat qñ accūs pntētiā pntētiā: qz. fm. 4. vel i
qnto gradu: qz pmo corpe: z p hoc supfluitas: z p albe-
do: z per hoc silitudo: tamen superficies vel albedo vī
silitudo vere est quando mouet in toto corpore in
alio z alio loco: s; tūc aliqd quiescēs possit moueri
local^r. nā qd h3 aliū z aliū locū succēssuē local^r moue-

tur. fixum autēz posset habere aliū z aliū locū continē-
tem si moueret locus per accidēs. 2. pbo. qz 13. locus
corupat moto eius subo local^r: ita q moto aere local^r
nō manet in eo eadem rō loci que pus: sicut p3. ex iaz. p
bato. nec eadē ratio loci pōt manere in aqua succēdētē:
qz idēz accidēs numero nō pōt manere in duob^m subie-
ctis: tū illa ratio loci succēdēs que est alia a rōne pntē-
denti fm veritatē est eadē pntētiā per equialitā qz
tūz ad motū localez. nāz ita incōpossibile est locale mo-
tum esse ab hoc loco in hūc locū: s; si esset oīno idēz lo-
cus numero. nullus autē idēz motus localis pōt esse ab
vno vbi ad aliud vbi: q duo vbi non cōrīdēat duob^m
locis differētib^m spē ppter spaciū pntētiā: qz habentū
bus aliū respectū non tū numero: sed etiā spē ad totūz
vniuersū: ex hoc illi respect^m qui sunt tū numero alij
vidēt vī numero: qz ita sunt indīfīfīcti respectu mo-
tus localis: sicut si tū cēt vnus respect^m. Exemplū hui^m
p3. aliquat^m in noib^m significatiuis: qz bec vox. bō. quo-
tūscūq; plata dicit vna vox numero: z dīffīngit ab
hoc voce lapis numero: cū tū nō possit eadē vox nume-
ro bis pferri: ita q quot sunt plationes tot sunt vo-
ces dīffīctē numero: z bec vox homo. z bec vox lapis
non tū numero: sed etiā spē dīffīngunt. tū qz ad finēz
vocis. s; ad expmēdū pceptū per equialitā sūt idē
numero homo z homo: lapis z lapis quotīscūq; plata.
ideo dīcūt esse vna vox numero respectu illius finis.
sic dico in pposito q locus est imobilis per se z per acci-
dens localiter. est tū corruptibilis moto subo local^r: qz
tūc amplius nō manet in eo illa relatio: z tū nō ē cor-
ruptibilis in se z fm equialitā: qz necessario succēdit
illi corpe in quo fuit ista rō loci aliud corpe in quo ē
aliū rō loci numero a pcedenti: z tū eadē pntētiā ē eg-
ualitā per cōparationē ad motū localez. Sed nūqd
omne corpus aliud a pmo corpore necessario est in lo-
co qz quātū. p mī dīcēt q sic. qz dīcēt nō posse ēē
aliquod corpus aliud a corpore celesti qn sit in spa acti-
uoz z passiuoz: z dīcēt illud necessario pntētiā sub
aliquo pntētiā pntētiā. C. Tū oppositū vidēt verū fm
catholicos: qz deus posset facere lapidē nō existēte ali-
quo alio corpe locale lapidē existēte separatū ab omni
alio corpore: qz posset illū facere ex vniuersūz: z vīroq;
modo esset nō in loco: z tū ēē idē fm omne absolutūz
in se. per nībil igit absolutū in se necessario regit ēē in
loco: s; tū h3 necessario potētiā passiuā qua possit ēē in
loco. z hoc pposito loco in existētiā actuali: z posita pntē-
tiā eius respectu alicuius corpis locatū. C. De 2. dico
q suppositū pmo corpe qstū est in loco in actu: qz in pre-
ciso pntētiā actualiter. nō. n. pōt ēē in loco quin istud vī-
timūz qd est p mī continēs faciat illud esse actu: qz fa-
cit latera corpis pntētiā distare. secus ē de pte in to-
to que nō facit superficies in potētiā cōtinētiā ipsaz ēē
in actu. z ideo non est ps in toto sicut locatūz in loco. 4.
pby. cor. C. De tertio dico. q ppter eandē quātū tatem
necessario exigit corpus locū sibi coequalē. C. De quar-
to dico. q ppter idē in loco cōmēsuratiue: ita q pars
supfliei cōtētiā correspōdet parti supfliei pntētiā z
totūz toti. C. Quintū pntētiā corpe ex determinato lo-
co locante. C. Sextū pntētiā sibi in qstūz est corpus na-
turale. ex hoc. s; in qstūz habet formaz. substantialem
determinatā: z qualitates determinatas natū ē ab ali-
quo locante cōferuari z saluari: z ab aliquo corupū. z
quādo cōtīnēt ab vltimo illius qd natūz est ipsūz salua-
re dīcīt esse in loco naturali: 13. naturalitas multū acci-
dat rationi loci. pro tāto igit est in loco naturali: qz est
in locatē nāl^r. i. est in vltimo alicuius pntētiā: qd
natūz est saluare cōtētiā.

Distinctionis

Ad propositum igitur ista applicatio de angelo dico qd angelus non necessario est in loco: qd multo magis posset fieri angelus sine creatio ne creature corporalis: vel scilicet creatura corporalis posset fieri et esse extra eandem creaturam corporalem: tñ in angelo est potentia passiva qua posset esse in loco. Et ista potentia vlt fundat immediate in eius suba qua posset esse in loco vlt in ipsa inqñtu est nā limitata actualiter exis: vel in ali quo extrinseco ipsi angelo qcquid sit illud. et iō nō o3 qd rere aliquā intrinsecā rōnez essendi angelū in loco ne cessario: qd ibi nulla est: s3 tñ modo est in ipso potētiā tas passiva: qua pōt esse in loco: qd nō repugnat sibi. sup posito igit istō pmo qd o3 qd sit in loco in actu: qd nō o3 qd sit in aliquo pñete indivisibili actualiter exis. nō enī facit latera pñetis distare: et iō nō facit supficiem cōtinentē in actu. ¶ De 3° est dubiū: et de hoc mō est scda qd. cōcedit tñ cōiter qd nō pōt ee in loco qñtūq3 magnos: qd hoc est ppiū dei. et ex hoc videt nō posse ee in loco qñtūq3 parvo. ex 37. pmi Euclid. vbi vult qd qcquid pōt esse in vno equaliū et in reliquo: si sibi figuratio nō repugnat. ¶ Ex hoc arguo sic. qcquid pōt esse in vno equali pōt esse in altero si sibi nō repugnat figuratio aliqua fm quā vñū distinguit ab alio: sed angelo nulla figuratio loci in quo est repugnat. igit si pōt ee in vno equali: et in altero: et pñs si pōt ee in qdrato qñtūq3: pñs quo vel stricto: qd o3 ponere dicēdo qd nō repugnat sibi ee in qñtūq3 loco. sequit qd nō repugnat sibi esse in loco qñtūq3 loco: qd quadrangulus est eqlis isti quadrato parvo in quo pōt esse. Istud declarat pppo sitū in corpe nāli. ideo n. aqua q pōt esse in qdrato nō pōt esse in quadrangulo quātūq3 loco: qd nō pōt ee in loco quātūq3 stricto. et iō nō pōt quātūq3 pñdi f3 longitudinē. nō n. pñdi fm longitudinē: nisi pñstiga f3 latitudinē. et si nō pōt in infinitū cōstringi fm latitudinē nō pōt in infinitū pñdi f3 longitudinē. oppositū est in pposito. si enī angelus nō dē rminet quātūq3 loco: et in min: tñ poterit ee in loco quātūq3 stricto. g. 2c. ¶ Si quātitas aliqua virtutis est in angelo fm quā pñt ee in aliquo loco pportionabilr f3 vltimū potētie sue: puta ista tñ ille tñ. posset tñ fm vltimū potētie sue facere se in minori loco isto quātūq3 sibi adequato. hoc aut posse est alicui? virtutis active in eo: qd in prāte sua est vt posset vti ea ad effectū sibi adeqñtū vel nō. igit magis posse habere istā quātitatē in prāte sua est pfectius: qd maiore bz virtutē actiua: et ita ē potēs vti illa virtute actiua in infinitū pñdi f3 longitudinē. oppositū est in maiori et maiori loco cludere f3 finitas virtutis sue: ita cludere f3 finitas virtutis sue si posset ee in infinitū i minori et minori. Si tñ posset i pñcto vel nō. nō vñ rō neca ria nec ad vñā pñt nec ad aliā: qd l3 angelus sit indivisibilis: nō bz tñ indivisibilitatē limitatā sic punctus. et iō nō o3 ipsū ee in pñcto sicut in loco. nec forte repugnat sibi ee in pñcto sicut in loco: qd nullū incōueniēs videt ex hoc inferri: qd si ex ee in pñcto sic in loco hoc iherat qd nō posset moueri localr: nisi spaciū eēt ex pñctis. nō segtur. posset enī immediate ex loco pñctuali ferre se i cōtinuū: cuius cōtinui punctus est terminus. ¶ De isto igit articulo videt cōcludēdū qd bz locū determinatū: in determinatū tñ hoc mō: qd aliq3 locus ē quo maiore nō posset habere: et aliquis quo nō posset habere mino re loquēdo de loco cōtinuo: l3 forte posset ee in pñcto. ¶ Ut aut determinatū locū regrat: et determinate ita qd habēs tantā virtutē si est pñs loco de necessitate est pñs tanto loco: nec in potestate sua est qd si pñs

Secunde

maiori et minori loco: sic est de corporibus: qd qñlibz est necessario in loco sibi equali. aia etiā intellectiua neces sario est in loco totius corporis aiat: ita qd nō est in potestate eius esse in loco maiori vel minori. hoc ideo du bius est: qd nō videtur posse facillr pbari vna pars nec alia. qd n. incōueniēs est si quātitas sua vñalis p quāz pōt esse pñs alicui loco sit nālis rō essendi in tanto lo co suo mō sicut quātitas corpis est nālis rō essendi in tanto loco suo mō: sic qñtitas corpis ē nālis rō essendi i loco suo mō: ita qd l3 in prāte mea sit me ee in hoc loco: vel i illo loco. nō tñ est in prāte mea esse in tanto loco vel in tāto: qd iste effectus est nālis pñs quātitatē que nō sub est prāte mee. et sicut nec in se ita nec qñtūz ad istum esse ctūz ee. s. in tanto loco vel tanto. nihil ergo videt sequi incōueniēs si ita ponere f3 in angelis. vel si ponat qd qñtitas eoz habeat aliqñ locū adequatū quo maiore nō posset habere f3 additiones sue virtutis et essentia: l3 tñ ipsa subit volūtatē angeli: vt possit nō semp habere il lū. locū sed maiore vel minore. nō sequit incōueniēs. ¶ De 4° p3. qd nō est in loco pñeturatue: qd nō bz pñt et parte cū partibus loci. ¶ De 5° dico. qd est in hoc loco vel illo: qd nō est vbiq3. Et hui? rō querēda est. dico qd si aliquid posset ee fm se in potētia passiva determina te ad aliqñ gen? pñctū: et nō est determinate in potētia passiva ad aliqñ specie illius genis: tñ ab eodē reducitur illud ad actū illius generis i pñctū: sic si supficies. vñ supficies sit ex se determinata ad colorē: et nō sit ex se de terminata ad albedinē vel nigredinē: tñ ab eodē agen tē reducitur ad actū coloris et qñcuius coloris: qd nō ē co loratū: nisi qd sic est coloratū: ita dico h3 qd l3 angelus sit in potētia ad vbi in cōi: et nō ex se determinatus ad hoc vbi vel illud: tñ ab eodē agēte reducitur ad vñā actua liter in loco: et in hoc loco vñ illo. illud aut quo pmo pōt esse in loco est a deo pducēte ipsū sup creaturā corpo ralem cōtinentē: f3 ex tñc pōt reducere se ipsū ad actū istū: sicut patebit in qñone de motu angeli. ¶ De 6° di co. qd nō est in aliquo loco nāliter: qd tunc est in aliquo loco violēter. tunc etiā aliquod corpus haberet nālem aptitudinē ad ipsū cōseruādū in loco: et aliqñ corp? ad ipsūz corrūpēdū. ¶ Et pñstiga rō p 2ui. q. metaphi sicc. vbi vult qd motus celi nō est nālis: qd tñc termina retur ad quietē nālem: et motus ab illa quiete esset vio lentus: et ita est in pposito. et hoc accipiendo nālitatē p prie sicut illud dicit moueri nālit. qd inclināf nāliter ad motū. ¶ Ex isto p3 qd illa potētia passiva que est in angelo ad essendū in loco nō ē nālis nec violēta l3 neu tra. qd nec istud passūz inclināf ex se nāliter ad istā for m am: nec ad oppositū: sed neutro mō se bz ad istā. sicut supficies ad albedinē et nigredinē idifferēter se bz.

Ad argumenta. Omnes auctoritates qd ne gant angelū esse in loco sūt exponēde qd verū dicūt ipsūz nō ee in loco circūscripti ue. circūscriptio autē includit esse in loco actu et equali et cōmēsuratiue f3 scda3 tertiā et quartā cōditiones loci que nō ueniūt angelo. ¶ Ad illud pñi pñt concedi qd supficies aliqua corporis cōtinet angelum: nō tñ ex bz sequit qd sit agēs influens vel cōtinent respectu eius: qd cōtinentia loci est alterius rōnis a cōtinentia forme vñ spēi. talis. n. cōtinentia nihil aliud est hic nisi cōtēntūz ee infra hanc supficiē cōtēntēz: et nihil aliud est extra: et b verū est in quocūq3 cōtēto diffinitiuē. qd nihil eius est extra locum ambientē. ¶ Ad illud de sim sue vt acci pñt pro differentia quātitatē sue vt est pñcamētūz si illō pñcamētūz pñsupponat quātitatē neutro mō ma ior ē va. qd nō o3 ee ens in loco habere sitūz altero illo rum modoy: nisi sit in loco circūscriptiue. ¶ Ad scda3

Questio

q. p3 ex dictis in 3. ar. f. de loco determinato.

Primo quero. Utrum vn? an gelus possit esse simul i plurib? locis: qd nō. qd tñc distaret a se sicut locus distat a loco. ¶ Ita probatur ex opposito pñtis: qd illa que sūt sūt alicui tertio sunt simul iter se. ¶ Itē angelus ē nā oio limitata. igit fm quodlibet qd pñt nāli. igit fm locū. ergo nō pōt simul ee in plurib? locis. ¶ Preterea duo vbi sunt māl? tria: quia inter ea pōt ee distantia localis: et pñs motus: et motus ē inter duo tria vel a tria in medium. Et in pcedēti. q. dcm ē. qd oia distincta vbi differūt spē. et qd int spē sub eodem genere sūt tria. et tria nō pñt simul in ee eodem. qd maxime distat: sicut nec pñctio ria. g. 2c. ¶ Itē si sic tñc possz simul quiescere et moueri. qd quiescere fm vñū vbi et moueri fm aliud. f3 quiescere et moueri inferūt quiescere et nō quiescere. qd sūt incōpossi bilia in eodem. igit 2c. ¶ Preterea aut posset moueri sit ad illa duo vbi: aut ab vno vbi moueri ad aliū: et tñ manere i illo primo vbi et accipere 2° cū hoc. ¶ Itē pmo mōdo. qd duo motus eiusdē spēi nō pñt in ee eide 3. pñy. nec multo magis duo mot? triy. nec secūdo mō. qd termini motus sūt incōpossibiles: et iō mobile acqui rendo terminū ad quē necessāo amittit terminū a q. igitur 2c. ¶ Contra pñt ee in aliquo loco toto: puta pe dali. faciat igit se in extremis hui? loci nō exhibendo se pñtē medio. qd nō est ibi vt forma nec aliquo mō alio q videatur necio regere pñam toti. igit erit in duobus locis nō pñtis. ¶ Preterea corp? pōt ee in duob? locis simul. g. multo magis ipū. aia declarabitur i qñto i materia de eucha. ¶ In ista. q. Dam. dicit. c. 33. 2c. i6 qd de facto nō est simul in duobus locis. qd fm eū cum sunt i celo nō sūt i terra: nec e3. hoc est de facto. De pos sibilitate tñ cor? nāli vñ pñabile: qd nō pōt vnus simul ee in duobus locis: quozū vterq3 sibi sit adeqñtus f3 vltimū potētie sue: puta si fm vltimū potētie sue possz ee in loco vnus miliaris nō posset vñtute pñia ee i duob? locis talibus. qd tñc iste locus nō videretur sibi ee ade qñtus fm virtutē suam naturālē. ¶ Sed vtrū i duob? locis discontinuis possz ee: quozū nec vnus nec aliū ē sibi adequatus: dubiū ē. nec vñ rō necessaria pro nec tra. ¶ Sed pñs in duob? locis siue adeqñtis siue nō possz ee p potētiā diuinā certū puto. qd nullam pñctio nem includit. vt dicit 4° in mā de eucharistia.

Et ideo ad argumenta ad primā pñt qd videtur p bare nō tñ ipossibilitatem de poten tia angeli naturali loquēdo: verū ē impossibilitatem simplr. qd pñctio dēz: rñdendum est. ¶ Ad primum dico qd nō segtur sicut nec e3. quādo illud tertiū ad qd comparatur extrema est illimitatū fm illud fm qd ex trema comparatur ad ip3. sicut patz de aia in manu de/ xtra et sinistra: qd aia nō distat a se: et tñ man? distat a ma nu. ita deus non distat a se tamē distant iter se. ¶ Illa que cum illo sunt h3 et rome. quodcūq3 aut ponitur idem in duobus vbi qñcūq3 virtute sit in eis ē aliquo modo illi mitatum ad illa: et iō neutra pñia valet. ¶ Ad scdm di co qd ex se limitatus est ad nām et pñctates nāles ad passionem accidentālē siue ad respectū qñem dicit vbi vel saltē nō est sine respectu nō o3 ipsū ee limitatūz ad vñū adequatū oīa qd impossibile sit ipm bz duo ta lia. l3 forte vñtute nāli sit limitatus ad vñū adequatum. ¶ Ad 3° qre. pñt dici qd nō est incōueniēs tria relati ua in ee eadem: cōueniēs tñ eēt de absolutis. p3 de re lationibus mouētis et motu in eodem. p3 in 4° di. iō. q. 2°. ad pñ argm. et sūt i hāz. qd ad vltimū argm. ¶ Posset et dici qd nō ē incōueniēs si illud cui insūt sit illimitatū

Septima

17

ad plura vbi: qñs eēt in pposito angelus. p3 ex pceden ti solutione. sicut in eēntia diuina: sūt relationes op/ pñre. ¶ Ad 4° dico qd sicut moueri ē alr se hēre nūc qd prius. ita quiescere ē nūc se hēre sicut pri? non ē antez incōueniēs respectū h3 vbi aliqd se hēre nūc vt prius. et respectū alterius vbi alr se hēre qd prius: et ita nō ē incōue niēs qd h3 possit quiescere et ibi moueri. ¶ Et ex bz con cedo absolute qd quiescit simul et mouet. qd pñctata affir matiuā simplr sumpta sequitur ex seipsis sumptis cu3 determinatiōe nō diminūte. ¶ Et cū ifertur vlti? igit quiescit et nō quiescit. ibi est ignorantia elect? et falla f3 qd et simplr. nā quiescere nō ifert nō moueri absolute. f3 tñ cū illa determinatiōe cū qd accipit quiescere put an/ cedebat ad quiescere simplr. et iō nō segt nisi qd h3 mouet in h3 vbi. et non mouet in illo vbi. qd nō sūt pñctio tria. ¶ Acplum huius ē. hoc ē duplum ad a. et dimidiū ad b. igitur ē duplum et dimidiū. f3 nō segtur. ergo ē duplū et nō duplum: nō n. segtur ex primis antecedentibus nisi cum ista determinatiōe qd ē duplum ad a. et nō duplum ad b. et ex illis non segtur vltius. ergo duplum et non duplū. sed ē ibi ignorantia elenchi. ita qd in oibus talibus in gbus contrahūt pñctata inferunt affirmatiuas in gbus eadem pñctata simpliciter includūt: f3 nō infe rūt negatiuas i gbus pñctata inferūt simpliciter sub iectis nō uenire ppter causas dictas. ¶ Ad vltimum dico qd qñq3 modo ē possibile. et cū improbat primus modus. dico qd nō ē incōpossibilitas motū: nisi pro pter incōpossibilitatē formaz fm quas sunt motus. et iō si duo vbi nō sunt formaliter incōpossibilia: nec vt hñt ee i motu nec vt ee i fluxu. nec duo motus ad duo vbi i eodē simul erunt incōpossibiles. Est aut dictum phi. 3. pñy. vñ de motib? scdm formas incōpossibiles quales sunt forte forme absolute: f3 non eiusdē spēi: et de hoc alias. Et cū improbat secundus modus. dico qd sicut gñatio et corruptio sunt duo motus distincti et ba bēt proprios terminos pñctos: l3 frequēter currāt et tñc sūt qñtūz termini. duo. s. a gbus vna pñctatio: et vna forma: et duo termini ad quos. s. vna pñctatio et vna forma: ita in motib? ē recessus a termino a quo et acces sus ad terminū ad quē. et tñ sicut generatio absq3 cōtra dictione potest ee sine corruptiōe vñ cōuersio. qd nō sūt eadē mutatio. ita pōt ee motus vel mutatio inquantū ē accessus ad terminū ad quē absq3 alio motu q est recessus a termino a quo. Et tñc cum dicūt termini mot? sūt incōpossibiles. verū ē de primis terminis eiusdēz mo tus. sed non est verum de terminis qui possunt ee quo rumcūq3 motuum differentium.

Secundo quero. Utrum duo angeli pñt simul ee i eodē loco: qd nō. quia due cause totales nō possūt ee simul respectū eiusdē effectus. angelus aut exis in loco est totalis cā respectu opatiōis in tali loco ppter quā dicitur ee ibi. igit nō pōt esse cau sa cū eo alius angelus ppter aliquā operatiōēz ibi ex/ citā. ¶ Alia rō ponitur ad alys. quia qd habent eundēz modum eēndi in: nō pñt ee simul. qd declarat de duo bus corporib? glorioz qd nō possūt nāliter simul ee in eo dem loco. l3 corpus glorioz possit simul ee cū non glo rioso. ita de duob? dīs si eēt pares neuter posset ee cū alio fm Dam. c. 5. et tñ deus potest ee simul cū creatura ppter alium modum eēndi eozū in loco. igit angeli hñt eundem modum essendi in loco: non poterunt sit esse in eodem loco.

In ista questione non est veritas ita clara et cetera de facto sicut ē in pcedenti. q. q. Ric. 4. de tri. videt arguere demōēs

Sot. quo li. 6. q. 5.

non videt qd nō possit ee in duobus locis
pñt hēre dñt magis ad quātitas magis pñctatūz
distantiās pñt pñtūz ad hñtūz

Distinctionis

nō hēre corpora per hoc qd legio fuit i corpe vni⁹ obfes-
fio nō enī potuisset legio fuisse i aliquo si habuissent cor-
pora. ideo vñ arguere qd si habuissent corpora fuissent cor-
pora eorū simul in eodē loco. igr̃ mō qñ nō habet corpo-
ra videt̃ dñm qñ simul fuerūt absqz corpibz. ¶ Si etiā
vñ⁹ angelus mouēs celū sit i meridie z alius bon⁹ ange-
lus missus de celo ad terrā debeat transire pilluz locū
nō vñ necessitas qd nō trāseat qñ per lineā rectā: vel qd
alius cedat sibi. ¶ Si etiā oēs angeli fuissent creati ante
creaturā corporālē sicut vñ vñ Damasc. c. 17. nō vñ
facile assignare quō tūc nō fuissent simul: z si tūc nō fu-
isset icōueniens eos ēē sū nec mō. ¶ Quicqd̃ at sit dē scō
z de possibili de potētia dico nāli eorum: de possibili tñ
respectu potētie diuine nō videt̃ ēē impossibile quin p
ipm possent esse sū. ¶ Et tūc ad argumēta prima qd vñ
dēt. pbare oppositū. rñdēdū est ad primū: dico qd falsū
supponit. s. qd angelus nō sit i loco nisi per opationē: qd
ipzobātū est in pñ. q. b. mae. ¶ Si etiā illud suppositū
admitteret posset vnus angelus opari circa illud vñ
operationē. z alius alia operationē. z vñ qz illos pos-
set poni per suam operationē in loco. vñ. illius corpis
vbi oparetur: z sic ēē simul: qd ē oppositū cōclusionis ar-
gumēti. Et si dicas qd nō pñt operari nisi corporeālē mo-
uēdo: nec hoc inuat qz sicut āgelus mouet libere. ita po-
test moueri sū vltimū potētie sue vel circa vltimū po-
tentie sue. Et si mouet citra vltimū potētie sue pñt
mouere illud mobile secum: sicut apparet in boie qd vñ
vltimū potētie sue potēs portare quatuor lapides: potest
citra terminū potētie sue tñ portare duos: ita qd poten-
tia sua moriua nō beat actū suū nisi circa duos. z tunc
pñt hēre dñm coopantē portatē secum idem: cū ā
angelus sit sba agēs libere potest aliud mouere secum.
¶ Ad 2^m dico qd illa maior que ē famosa in multis ma-
terys nō ē rōnabilis. nam esse in: nullā hitudinē cēntia-
lem dicit nēcio ad illud in quo est: ēē aut ab. dicit depe-
ndentiam cēntialē ad illud a quo. est aliqd: que igr̃ rōna-
bilitas qd plura pñt ēē ab eodē: z eodem modo: z nō pos-
sunt plura ēē in eodē eodē mō cēndi in: qñ enī plus re-
pugnat respectus accēntialis vñus rōnis qd dependentia
cēntialis vñus rōnis. Sū hñt tpalia eundem respectu
ad tps sicut locata ad locum. Ex B vñ sequi qd nō pñt
plura tpalia ēē in eodē tpe: qd vñ absurdū. ¶ Quātes
adducitur de duobus corpibus gloriois z de duobus
dys si simul cēnt: si vñ ēē oporteret aliunde pbare:
qz ex rōne eius qd est ēē in loco eodem modo essēdi:
qz ex B nō vñ ēē repugnātia aliq̃ simultatis.

¶ Dic queri solet si i celo empireo fuerūt an-
geli qstati facti sūt. Quō vt legit̃ in Esaia
dicit Lucifer. Ascendā in celum. z exaltabo
soliū meū: z ero similis altissimo. Sed ibi ce-
lū vocat dei celsitudinem cui parificari vole-
bat z ē tale. Ascendā in celū. i. ad eq̃litate dei.

Quo quēro Utrum angelus pos-
sit moueri de loco ad
locum motu cōtinuo. primo arguit qd nō pos-
sit moueri. qz motus est actus entis in poten-
tia sū qd in potentia ex. 3. phy. s. vbi aut vel
locus non est actus angeli nec perfectio. quia oīs perfe-
ctio videtur ēē nobilioz perfectibili aliquo modo: non
sicut vbi respectu nāe angelice. ¶ 2° qd nō possit mo-
ueri motu cōtinuo arguit: z primo in cōmuni qd nullus
successuum sit cōtinuus: hoc duplici via pbat. prima
ex hoc qd oē tale componit ex indiuisibilibz. 2° qd com-
ponitur ex minimis. prima pñt pbat phis. 6. phy. qz

Secunde

indiuisibile nō potest cōtinuari indiuisibilis cum nō ba-
beat vltimū. aīis illud. s. qd successuum cōponatur ex indi-
uisibilibz: pbo dupl. pmo qz diuiditur i indiuisibilia.
igr̃ componitur ex eis: pbatio hui⁹ aīis. possibile ēē ipz
diuidi in illa qd in que est diuisibile: sūm videt̃ icludē
re pñcatū hui⁹ pñonis. Et ex hoc videtur vltimū pos-
sibile ipm ēē diuisum in oibz in qbus ipm possibile est
diuidi. Ista pñt pbat per illud. 6. phy. Quod impossi-
bile ē fieri ipossibile ē factū ēē. 23° meta. 22° de gñatio-
ne. dicit phs idem. ¶ Vltimū ista de possibili ponat in
ēē z sequet̃. igr̃ est actū diuisum in illa oia in que pos-
sibile ē ipm diuidi. z ex B sequitur qd ē diuisum in indiui-
sibilia: qz si nō ēē diuisum in oibz in qbus posset diui-
di: quia adhuc posset vltimū diuidi i partes illoz diui-
sibilibz. ¶ 2° pbo idem. quia successuum nihil ē actu nisi
indiuisibile: qz si aliquid ēē ēē diuisibile actu simul ef-
set successuum. nō esset successuum. illo igr̃ indiuisibi-
li nō exīte actu sed raptim trāseūte: quero qd succedit
sibi aliqd indiuisibile succedit sibi in cōtinuo. hñt ppo-
situm qd indiuisibile sit imediatū indiuisibili: z sic conti-
nuū erit cōpositum ex indiuisibilibz. Si nō. succedit sibi
aliud indiuisibile. igr̃ tūc nō erit actu. nā indiuisibile eius
nō ē actu: z sicut assumptū ē successuum nō est in actu ni-
si qz aliqd indiuisibile ēē est. igr̃ 22° z. vñ est: qd com-
ponitur ex minimis. igr̃ nō ēē cōtinuum. pñt pbatur. quia
minimū simplr. quo. s. nihil est minus ipo nō habet pñe
ex qua sit: qz tunc illa esset minor eo. igr̃ est oio nō qñtū.
qz oē quātū bz partē mino ēē. sed nō qñtū nō potest
cōtinuari nō qñtū. gñ minimū nō pñt cōtinuari: aīis pbat
z augētatibus z rōne. primo adde phs. i. phy. vbi rōnes
sue videt̃ cōtra anaxagorā inīti istī pñcipio: qd est acci-
pere minimū naturale vt mini mā carnē vel minimū
ignem. sed sū ipm. 6. phy. eiusdem rōnis est ipm motū
z magnitudinē z tēpus cōponi ex indiuisibilibz: z vñ
uidi in eis. igr̃ oportet ponere minimū motum z mi-
nimū tēpus sicut permanentis minimū. Idē videtur
haberi a pho. 2. de aīa. vbi vñt qd oīum natura cōstan-
tiū dēternētata est ratio magnitudinis z augmēti. nō
autē permanentia naturalia sunt solū: sed ēē successuum:
igr̃ hñt dēternētata paritātē. magnitudinē. ¶ Pa-
tet idē etiā per phm in dē sensu z sensato: in illa prima
dubitatione vbi videtur velle qd passionē nāles non
sunt diuisibiles in infinitū. z hoc videt̃ pbare: qz tūc sen-
sus videt̃ posse itēdi i infinitū. qz d. pñcipiendū mini-
mū indiuisibile regreditur acutior sensus i infinitū. ¶ Rōe
autē pbatur 2° idē aīis ex hoc qd est dare pñā pñe mo-
tus. igr̃ z minimāz. pñt pñt qz si quelibet pars haberet
minore partē se haberet etiā aliqd sui pñs aliquo sui in
infinitū. ¶ Aīis istud de pñtate. s. qd pñt gat dare pñā
partē motū ostēditur auctoritatibz phs. i. phy. 2. s. vbi di-
cit phs. Nō enī si pñbile i infinitū est qd alteratur pp
hoc z alteratio: sed velox sit sicut multoties densatio:
vbi habet cōmētatoz subitō: z exponit hoc est i instanti:
nō i tpe. ¶ Et quasi obicit dñe: qz videt̃ hoc repugnat
illi qd dñt i. 6. s. qd ante oē moueri est mutatu ēē. z ante
oē mutatu ēē est moueri. ¶ Et rñdet solūdo qd illud
ibi intelligitur de motu inquantū cōtinuus est z indiuisi-
lis. istud aut intelligitur h de motu inquantū est genera-
tus siue productus ad actū. ¶ Ad istam itentionēz vi-
detur sūis pñmisse quoddam exēplum de guttis qd
non est necesse si multe gutte aliquā partē amouerent
de lapide penetrando lapidem qd etiam quelibet gutta
aliquā amoueat: z qd semper pars amoueat ante partē
sed aliquando totū sū amouetur: qñ igr̃ dicit tot gut-
te amouent de lapide tñ in aliquo tēpore: ps aut illa
rū i illo tpe tñ amouet exēplificat sicut multi trabunt

Questio

naue: nullus at per se et in multo tpe traherz eam: vñ g
innuere qd post aliqz guttas tādē tota ps lapidis simul
amoueat: z ita est i alteratiōe qd nō sp pars segt partē:
sed qñqz alteratio tota simul fit. Expressi⁹ B oīc i scda
dubitiōe de sensu z sensato. vbi: vult qd opz qd simi-
liter sit in alteratiōe z latōe. Cōtingit enī aliquid simul
totū alterari z nō dimidiū prius velut aquā sū totā co-
agulari. attū si fuerit multū qd calefit aut coagulat ha-
bitū ab habito patif. pñū at ab ipo faciente transmuta-
ri z sū alterari z subito est necesse. Idē pbat per rōnes
qz iter dñctioz nō est mediū. igr̃ iter nō esse forme in-
ducēde p motū z ēē ipsius nō est mediū: nō esse aut ipsi
us fuit in vltimo istāti forme pcedētis. igr̃ iter istud in-
stans z illud qd mēsurat ēē forme succēdētis nō est me-
diū. sed si nullū ēē pñ iter ēē forme iducēde p motū z
nō ēē ipsius ēē mediū. gñ ibi est dare pñ. z illud pñūz nō
ēē mimū nisi illud primū esset indiuisibile. Ex ista pñ-
mitate pbata cōcluditur qd illud pñū sit minima pars
nō. n. pñt istud ēē primū nisi indiuisibile. qz phs. 6. phy.
oñdit qd nō pñgit accipere pñā mutatiōem in motū.
¶ 3° pñt pñt arguitur qd angelus non potest moueri
qz est indiuisibilis. pbat. n. phs. 6. phy. c. 2. z penultio
qd nullū indiuisibile potest moueri. B pbat ex intentiōe. et
illā rōnem quā facit. c. 4. replicat caplo vltimo: quia oē
qd mouetur partim est in termino a quo: z pñt i termi-
no ad quē: qñ. n. totaliter est in termino a quo nō moue-
tur: sed quiescit: qñ aut est in termino ad quē totaliter
motū est: indiuisibile at nō pot esse in vno termino pñz
z partim in alio: qd nō bz partē z partem: igr̃ 22°. ¶ 4°
rō sua est. c. penul. quia dñt qd mouet prius pñt rāst spā-
cium sibi eq̃le vel minus qd maius. sed indiuisibile non
pñt prius pñt rāst minus se: igr̃ pñt rāst prius equale qd
maius se. z pñt rāst spācium sibi eq̃le pñt rāst
totū pñt rāst supra qd mouet. igr̃ illud cōponetur ex
indiuisibilibz eq̃libz indiuisibili moto. pñt est falsūz
ergo z aīis. ¶ 3° rō sua vñ est: qz oīs motus est in tēpo-
re sicut prius pbatur sexto phy. z omni tpe erit accipet
minus tēpus i quo minori potest minus mobile moue-
ri. igr̃ omni mobili pñt accipere minus mobile in infinitum
z ita nullū indiuisibile ēē mobile. ¶ 4° qd nō possit moue-
ri localiter continue: qz nō bz resistētiā: qz sicut dñt cō-
mentatoz. 4. phy. c. de vacuo: succ⁹ in motu est ex re-
sistētia mobilis ad motozē vñ mediū ad mobile vñ me-
dy ad motozē. nullū istaz resistētiā ēē i pposito. nō. n.
angelus resistit medio. nec ēē. nec sibi pñt vñ motozē. Et
pñt rāst rō. qz sū ipz graue i vacuo moueret i nō tpe.
qz ibi nulla ēē resistētiā qd posset cāre succēdētē i mo-
tu. nō at magis resistit āgelus sibi vñ medio qd graue va-
cuū vñ vacuū graui si ponere. gñ 22°. ¶ Item p rōez phs.
ibi. arguit. n. sic. que ē pñtio mediū ad mediū in subtili-
tate z densitate eadē est pñtio motus ad motū in ve-
locitate z tarditate: sed nulla ē pñtio vacui ad plenū
in subtilitate: igr̃ nec motus ad motū i velocitate z tar-
ditate. sed oīs mot⁹ possibilis ad oēs motū possibilē pñt
ēē aliq̃ pñtio in velocitate. igr̃ nullus mot⁹ ē possibilis
in vacuo. sed aliq̃ ē possibilis in pleno sicut ipse arguit
ex pñe mediū. ita pñt argui in pposito. nā ceteris pñbus
que ē pñtio motus ad motū in velocitate eadē est p
pñtio angeli ad corpus in subtilitate. igr̃ 22°. s. c. in rōne
sua. ¶ Alia rō sua est ibi. qz si i vacuo fiat motus accipi-
atur aliud corpus plenum subtile in tanta pñtio ex
cedere aliud corpus i subtilitate in quanta tps motus
vacui minus est qd tēpus motus pleni: per illud mediū
plenū subtili⁹ erit motus equalis motui i vacuo: qd bz
p ipossibili. ita pñt i pposito argui ex parte mobilium:

Nonā

18

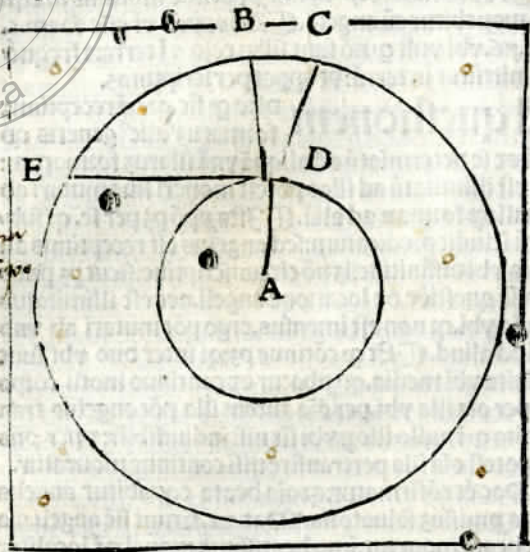
si enī angelus qñtūqz velocius moueat qd corp⁹ acci-
piatur aliqd corp⁹ subtili⁹ qd corp⁹ illud datū in tāta p
porzione i quāta tps motus angeli minus est tpe mot⁹
corpis dati: illud corp⁹ in tali pporzione subtilius in eq̃li
tpe mouebitur cū angelo. ¶ Ad oppos⁹ vñ esse Dam. c.
33. z. 26. vbi vult qd nō sunt sū in celo z i terra: z frequē-
ter mittitur in terrā: vt appet per scripturas.

Ad questionem dico qd sic. qz oē receptiuus
formarūz aliq̃ generis qd
nō ē ex se dēterniatū ad aliquā vñ illarūz formarūz:
nec est illimitatū ad illas potest moueri siue mutari ab
vna illaz formarūz ad aliā. ¶ Ista pñt pñt se. qz sub-
iectū icludit predicatum: sed angelus est receptiuus ali-
cuius vbi diffinitū ēē: nō circūscriptiue. sicut pñt prius
in pñtā questiōe de locatione angeli. nec est illimitatus
ad qz vbi. qz non est imensus. ergo pñt mutari ab vno
vbi ad aliud. ¶ Et qd cōtinue pñt: qz inter duo vbi sunt
infinita vbi media. qd pbatur ex continuo motu corpo-
ris per oia illa vbi. per oia autem illa pñt angelus tran-
sire: ita qd i nullo illoz vbi sit nisi indiuisibilis: z per pñs
nō potest oia illa pertransire nisi continue moueatur.
¶ Hoc ēē cōfirmatur: qz aīa beata equabitur angelis
iuxta pñmisse saluatoris. Mat. 22. Erunt sic angeli. aīa
aut beata mouetur: imo beatissima mouebat localiter
qd descendit ad iferos sicut dicit articulus fidei. patet ēē
ex scriptura qd angeli mittantur qñqz cū corpore assum-
ptū. si tūc cū corpore mouebatur videtur qd tunc fue-
rit aliqua motio passiua ipsoz alia formaliter ab ipsa
motiōe passiua ipsius corporis: quia non erant formali-
ter aliqd ipsius corporis. sū r credibile est qd frequenter
missi sint sine corpore sicut de illo missio ad Ioseph de cō-
ceptu beate marie dubitantem.

Ad argumenta q. dico qd non est inconueni-
ens oē causatū quātūcūqz
sit perfectū: dūmodo tñ nō hēat i essētia sua oēm perfe-
ctiōem: esse capax vel potētiā respēctū alicuius perfe-
ctiōis: lz illa absolute minor sit sua natura sicut ange-
lus habet intellectiōem que est perfectio potētie itel-
lectiue: z tñ intellectio est simpliciter ignobilior natu-
ra angelica: z ita pñt pñt de vbi vel pñtia corporali cūz
angelo: qd sit aliqua perfectio angeli sicut aliqz act⁹ dñ
perfectio sed lōge ignobilior illa natura cui iest. ¶ Ad
scdm nego illud qd assumitur. s. nullū successuum ēē con-
tinuū: aīis etiā qd assumitur ad eius pbatiōem. s. qd cō-
ponat ex indiuisibilibz. nego. z eius falsitatē pbo per
rōnem phs. 6. phy. de pñtio sexquialtera que plus
cōuincit aduersariū: lz forte aliqz rōnes eius magi
sint a causa: qz supponit qd in quacūqz pporzione pos-
sit motus accipi velocior oī motu dato: z per pñs motu
aliquo dato mēsurato tribus instantibus erit accipere mo-
tum i duplo velociorem q mensuratur vñ mensurabit
istanti cū dimidio. ¶ Istud ēē de successuum pbo per
cōtinuitatē permanentis. qz permanēs est cōtinuum. igr̃
z successuum: cōsequentiā pbo. qz si i motu indiuisibi-
lia sint sibi iūces imediatā. quero de mobili z ipis vbi
que bz i ipis instantibus imediatis: si iter vltimū vñus
vbi z alterius nihil sit medium. igr̃ vltimū vñus ime-
diatū ē vltimo alterius. Si iter illa duo vbi sit aliquid
medium. quero de vltimo ipsius mobilis quō est in ipso
medio. non i altero instanti. quia nec i illis duobus indiui-
sibilibz. est igr̃ in medio aliquo iter illa duo instantia. gñ
illa duo instantia non erant imediatā: z istam consequē-
tiā declarat phs. 6. phy. q. c. eiusdē rationis est motus
z magnitudinē z tēpus cōponi ex indiuisibilibz. Aīis
probari potest manifestius de permanentibus qd sū suc-
cessuum per rōnes phs. 6. physico. qz magis est euidentis

Distinctionis

manifestu qd indistincta pmanetia no faciat mai^{or} qd
idistincta sibi inice succedebit. Tñ efficaci^{us} pbat^{ur}
ans p duas rones vl p duas probationes geometrie.

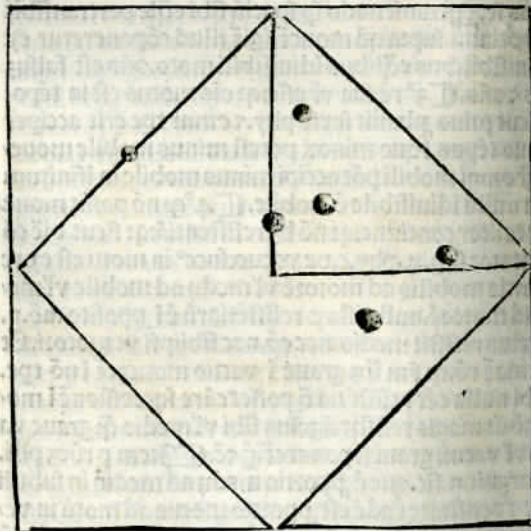

iste distinctio mathe
matica sit in autem
habetur a natura
et ex punctis

qz pma e ista sup cet^{er} qdlibz qñlibet occupado spa
ciu pigit circulu designare fm illa petitoes scilicet pmi
euclid. sup cet^{er} igit aliqd datu qd dicat a. describat^{ur} duo
circuli maior q dicat b. et minor q dicat d. si circuleren
tia maioris pbat^{ur} ex punctis duo puncta imediata sibi si
gnat qd sit b. et c. ducat linea recta ab. a. ad. b. et linea recta
ab. a. ad. c. illa petitoes pmi euclid. a puncto ad punctu
pigit linea recta ducere et. Iste linee recte ducte trass
bunt p circuleretia minoris circuli. qro aut secabunt eam in
eode puncto aut i alio: si i alio. igit tot puncta erunt in miori
circulo sic i maiori: si impossibile e duo seqlia pponi ex pti
b^{us} eqlib^{us} i magnitudie et i multitudine: pnt^{ur}. n. no exce
dit punctu i magnitudie et puncta i circuleretia minoris se
tor qd i circuleretia circuli maioris. qm mior circuleretia e
eqlis maioris: et pnt^{ur} ps e eqlis toti. si at due recte linee
a. b. et a. c. secet mior circuleretia i eode puncto. sit ille. d.
sup linea. a. b. erigat linea recta secans. f. ea i puncto. d. q
sit. o. e. q sit et ptinget respu minoris circuli ex. is. terty
euclid. ista ex. is. pmi euclidis: cu linea. a. b. constituit duos
rectos agulos vteqlis duob^{us} rectis ex eade et. is. pmi
euclidis. Linea. a. c. q ponit recta constituit cu linea. d. e.
angulos duos rectos vl eqlis duob^{us} rectis. igit angulus
a. d. e. et angulus. b. d. e. valent duos rectos: pnt^{ur} roe agu
lus. a. d. e. et angulus. c. d. e. valent duos rectos. is. qcumq
duo aguli recti sut eqlis qbuscuq duob^{us} recti. ex. is. peti
tioe pmi euclid. igit de pto coi. f. a. d. e. resluta erunt eqlia
igit agulus. b. d. e. erit eqlis angulo. c. d. e. et ita ps erit eq
lis toti. Ad istd diceret aduersari^{us} q. d. b. et d. c. n. iclu
dunt aliqd agulu. qz posset tuc illi agulo bas. subproten
di a puncto. b. ad punctu. c. qd e opp^{os} positi. qz. b. c. ponit
puncta imediata. qñ g accipit q agulus. c. d. e. est totalis
ad agulu. b. d. e. negat. qz angulo. b. d. e. nihil addit i an
gulo. c. d. e. qz iter. b. et c. i cursu eoz in. d. no est angul^{us}
Ista rñso lz videat absurda. negado angulu. vbi due
linee occurrut q expadut sup superficie et applicat no dire
cte: et i b^{us} dicitur diffinitio aguli p euclidis: negado et. a.
b. l. c. linea pnt^{ur} duci: neget pma petitoes pmi eucli. tñ
qz hec no reputaret icouenietia: qz sequit ad ppositu.
Cotra rñsonem alr arguo: angulus. c. d. e. icludit totu
angulu. b. d. e. et addit saltu punctu: is. pteruitas q no ad
dit angulu et punctus p te est pars. igit angulus. c. d. e. ad

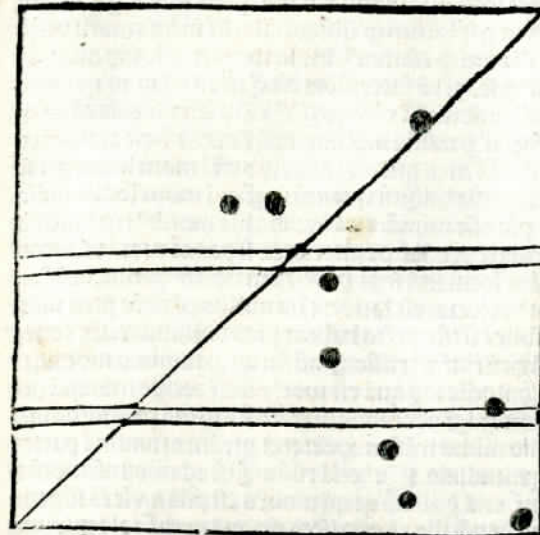
Secunde

dit super angulu. b. d. e. pte aliq. igit est totum ad illud.
Assumptu p. qz si angulus dicat spaciū itceptu iter
lineas no icludendo lineas: tuc punctus pmi^{us} linee. b. d.
et circuleretia minoris: nihil erit anguli. b. d. e. et aliqd
aguli. c. d. e. si aut angulus vltra spaciū iclusu icludit li
nea icludente: et tunc primus punctus linee. d. c. et circule
retia minoris nihil erit anguli. b. d. e. et aliqd anguli.
c. d. e. et ita vtroq^{ue} mo angulus. c. d. e. addit punctu sup
angulu. b. d. e. Nec pot aliq mo obuiari demostatio
ni pncipali quasi in illa circuleretia no incipiant linee
diuidi a se. sed alibi pphiquius centro vel remotius. qz
vbiq^{ue} hoc posueris ibi describa circuleretia mioris.
Ista secunda parte p minor circuleretia no sece
tur in vno eode puncto: si sece a duabus lineis no opor
teret ppare nisi ppter proteruiam aduersarij. quia sa
tis e manifestu q eade linea si protrahat in cotinuu et
directu nuqua terminabit ex eade parte ad duo puncta
Et si istud mair^{us} veru pceditur statim ex deductioe
in pte na parte p ppositu. Ctra pbatio est ex qñ
ta et septia decimi euclidis. dicit. n. illa gnta q qz qua
ritatu comensurabiliu pportio est adinuice sicut alicu
ius nueri ad aliqd nueru. et per se sequens sicut vult
septima: si linee aliqne sint comensurabiles quadrata
illarū se habebunt adinuice sicut vñ numerus quadra
tus ad aliqd aliū quadratu: quadratum autem diame
tri no se habet ad quadratum coste: sicut numer^{us} aliq
qdrat^{us} ad aliū nūq^{ue} qdrat^{us}. igitur nec linea illa q erat
diametri qdrati comensurabilis erit coste isti qdrati: mi
nor b^{us} p^{er} penul. primi q qd tū diametri e duplum
ad qdratu coste p eo q e egle qdratis duaz costarū.

nullus item numerus quadratus est duplus ad aliū
numerum quadratum. sicut patz discurrendo per oēs
quadratos ex quibuscūq radicibus in se ductis. Ctra
hoc patz ista conclusio. q diameter est assimiler coste.
idest incōmensurabilis. Si autem linee iste compone
rentur ex punctis non essent incōmensurabiles: haber
rent eniz se puncta vnius ad puncta alrerius in aliqua
pportioe numerali. nec solum sequeretur q non eent
incōmensurabiles linee: sed etiam q essent equales qd
est plane contra sensum: pbatio huius psequente acci
pantur duo puncta imediata in costa. et alia duo opposi
ta in alia costa. et ab istis ad illa ducantur due linee re
cte eque distantes ipsi basi. iste secabunt diametrum.

Questio

Quero aut i punctis immediatis aut mediatis. si in im
mediatis. igit no plura puncta i diametro sut q i costa. igit n
e diameter maior costa. Si i punctis mediatis accipio pu
ctu mediu iter illa duo puncta imediata diametri a q tra
bat linea i cotinuu et directu. illa cadet ex vtraz linee
ista ex datis. ab illo puncto duco eq distate vtraz linee
date. ex. is. pmi. ista eq distas ducat in cotinuu et directu.
ex. is. pte pme petitois pmi secabit costa: et i neutro pun
cto ei^{us} dato: is. iter vtraz alioq^{ue} pcurreret cu illa ch^{us} q
pnt^{ur} eq distas qd e d^{ist} diffone eq distatu: q e vltis diffini
tio posita i p. igit iter illa duo puncta q pbat imediata i
costa e punctus medi^{us}. Segt b^{us} ex b^{us} q dicebat iter duo
puncta diametri ee punct^{us} medi^{us}. igit ex opposito pnt^{ur} se
gt oppositu antia. igit iter duo puncta pma i diametro no
e punct^{us} mediu. imo gñat^{ur} tot^{us} decim^{us} euclid. destruit il
la pponē linee ex punctis. q nulla eet oio linea irrōnalis
sive surda cu tñ pncipalr tractet ibi de irrōnabilib^{us}. sic
p^{er} ibi de multis spēs irrōnalis linee qñ assignat. Ctra
eode et apparet iprobatio alteri^{us} antia de pti^{us} mimis
qz aut illud mimu posset pte terminare linea indiuisi
bile simplr. qz posset iter pti^{us} iter terminos duaz linea
rū. Si p^{er} mo minimu ponit simplr punct^{us} indiuisibilis. et
tuc e ide ponere isto mo minimu et simplr indiuisibile p
pte. Si z^o ducat^{ur}. due linee ptracte a centro ad ter
minos talis minimi i circuleretia maioris: ita q icludat
pse tale minimu i illa circuleretia. tuc quero aut iclu
dunt aliqd minimu i circuleretia minoris: aut pte nihil
icludut: is. oio hnt ide indiuisibile cotinuas. Si p^{er} igit
erut tot minia i miori circulo qd sut i maiori. erut igit eq
les. Si z^o segt q circuleretia minoris secabit i vno pu
cto a duab^{us} rectis lineis exetib^{us} ab eode puncto: qd e i
probatu i p mēbro: imo segt absurdu. f. q linee ille i cir
culeretia maiore icludat illud minimu. et ducat a ter
mino vni^{us} ad terminu alteri^{us} linea recta fm pma peti
tioem pmi: et tuc illa erit basis triaguli duoz latez: et p
nt^{ur} poterit diuidi i duo eqlia. ex. is. pmi: ita no erat
minimu qd datuz e ee minimu: imo pter^{us} ducat aliq
linea eq distas illi basi triaguli illa erit minor illa base.
ex. is. pmi. et ita erit aliqd min^{us} minio. Si ista positio
sive vno^{us} sive alio^{us} si tñ intelligat tale qd qd no bz ptem
et pte i toto icludit comensurabilitate diametri ad costa.
imo eqlitate: sic deductu e pti^{us} pma opinionē. Ctra
ista argumēta rñdet q no icludut minimu bz for^{is}
et ita ponit minimu fm forma no at bz mās: et h^{ic} ista di
stinctio a pto pto de gñatioe. c. de augmentatione: vbi
vult q ps scdm spēm qlibet augeatur et no scdm mām.

Non

19

Istud de m triplr itelligi pot^{est}: vl q ps fm spēs dicat ps
fm forma: ps at bz mās dicat ps qñ in qñtū quata e. qz
quātas pseg^{ue} mās: et tunc redit i qddā antiquū dcm. f.
q quata scōz q quata sut diuisibilia i infinitu. no autē
fm q nālia. Vel pot itelligi ps scōz spēs q mōr p se ee in
actu: et ps scōz mās dicat ps bz potētia: vñ. ps v^{er} existit
in toto: et tunc redit i ide cu alio dco antiq^{ue} q est dat^{us} mi
nimu qd pot per se existerē: no at e minimu i toto q no
e min^{us} exis i eo i potētia. Aut pot itelligi z^o discordan
do ab istis duob^{us} dcois atiq^{ue} q sit i aliq^{ue} vt minima paro
forme siue toti^{us} in qñtū bz forma: et no minima p aliq^{ue} ma
terie aut toti^{us} scōz mās. Et tuc v^{er} mair^{us} faliu: qz nul
la ps mae i toto e sine forma i actu: nec et sine for^{is} eiu^{us}
de rōnis in totis hōgeneis: imo ibi sic totū diuidit i par
tes hōgeneas: ita mā p accidēs et for^{is} p accidēs diuidit
in ptes suas hōgeneas. et eo mō q e minimu toti^{us} e mini
mu vtriusq^{ue} pti^{us} et e. omittēdo igit istū z^o intellectū illos
alios duos itells excludēdo ostēdo q no impedit p
batioes pcedētes. Ctra p^{er} qd h^{ic} arguo z^o pma viā au
ctozitate pmetatois. s. p^{er} sup illud. et videm^{us} plato
ne pmeto. si. qre eū ibi. Ctra z^o Arl. de sensu et sēfatu i du
bitatioe illa p^{er} vbi allegat in oppositu: ibi. n. lz dubi
tatioes illa obscure soluat. B tñ certū dīe q qñtates se
sibiles sut determinate fm spēs. qd pbat. qz vbi extrēa
sunt posita nece e media ee finita: oī at genere qñtatu
sen^{us} vbi extrēa sut posita: qz tria: s. de qñq^{ue} vna qua
litate singlarī. vtr^{us} ipa beat termiabilitate in se. v^{er} dice
re q no: qz existit cu cotinuitate. id hnt aliud i actu aliū
i potētia sic cotinuu: B sic cotinuu vñ e p se i actu et plu
ra i potētia i q p se e diuisibile. ita qñtas sensibilib^{us} v^{er} exi
stēs i cotinuo e vna in actu et ples i potētia: p accidēs: et
tuc reducta potētitate quati p se ad actuz reducūt et
potētitas passiois p accidēs ad actū. ita q nūq^{ue} qñtates
p diuisione diuidit i quata mathematica: qz sic ipse ar
guebat ad. q. q nāle no pnt^{ur} ex pti^{us} mathematicis: is
nālib^{us}: ita et i tales ptes diuidit. Quāl^{is} at no faciat ad
ppositu patebit rñdēdo. Ctra et ad qd adducte sut
auctes pmetatois et Arl. pbat p rōnes. qz qñ aliq^{ue} pas
sio puenit alicui pte f3 aliqua rōem cuiusq^{ue} pueit eq
lter fm illa rōem eide puenit simplr eqlr. sic videt^{ur} na
tū e pte ppetere aiali fm oculos et no fm man^{us}: cuiusq^{ue}
eqlr pueit f3 oculos ei simplr eqlr pueit: is no pueit ei
fm man^{us}. f3 didi i ptes itegales cuiusdē rōis extēfas nul
li pueit nisi p qñtate formalr. nec maxio nāli magl qñ
minio. igit qñ minio pueit f3 ista rōez. ita simplr pueit
et minio sic maxio. Ctra si dicat q forma minimi phi
bet istud qd ppeteret ex qñtate qñtū e ex pte qñtatis.
Ctra si p se pma aliq^{ue} sut icōpossibilia: ita ad q co
sequit illa sut icōpossibilia: et mto magl si illa q sut de
eēntiali rōe qz sut incōpossibilia: et ipa erūt: is diuisi
bilitas i tales ptes vl eēntialr pseg^{ue} qñtate vel e de p
se rōne ei^{us}. sic pbs assignat rōez ei^{us} tales. s. meta. igit cui
cūq^{ue} forme ponit istud icōpossibile ei e qñtates icōpossi
biles: ita simplr no erit illd diuisibile in qñtū quata. qz
simplr no e qñtū. Ctra et pbat: qz no e itelligibile ali
qd ee qñtū qñ sit ex pti^{us}: nec q sit ex pti^{us} qñ sit mi
nor toto: et ita no e itelligibile q aliqd sit qñtū indiuisi
le: ita q no sit aliqd in eo min^{us} eo icxns: nec et pot poni
aliq^{ue} caro simplr indiuisibilis i tota carne. qz sic pnt^{ur} se
par^{is} no faceret qñtū separatū: ita nec caro pntualis: si eet
cu alia faceret aliqd maius nec cotinuu nec ptiq^{ue} vñ
ita iprobāt rōes phi. 6. phy. indiuisibilitate pti^{us} alicui^{us} rei
nālis: sic alic^{us} pti^{us} qñtū in qñtū qñtū. Ctra dico igit q ista re
spōsio de nāli fm q qñtū et fm q nāle si potest habere
aliquā vitatē d3 itelligi affirmādo et negādo rōez for
mal^{is} diuisibilitatis: ita q illa q dicit q diuidit in qñtū

2. c. 18.

metaphysica
lecturas nostras
fuit

Distinctionis

Quod dicitur quod diuiditur per rationem quantitatis tamquam per formam formalem diuisionis: illa quod dicitur quod non diuiditur in quantum naturale negat naturalitatem esse rationem formalem huius diuisionis: sic si diceretur quod aliquid in quantum habet oculos videtur non in quantum habet manus. Iste intellectus verus est: ex hoc non sequitur quod simpliciter rei non conueniat quod conuenit ei secundum quantitatem: non enim per naturalitatem concurrentem impedit illud quod conuenit naturali quantitati: sic nec per manus concurrentes in aiali tollit illud quod conuenit ei simpliciter secundum oculos. ita igitur absolute est oculo naturale diuisibile in spem diuisibilia in infinitum sic si illa quantitas est cuius forma naturali est per se sine omni forma naturali: ita quod rationes quod procedunt de quantitate absolute sunt rationes quantitatis concludunt de ea. ut est in naturalibus: quod diuisibilitas est passio naturalis eius: et ex parte dicitur de naturali est esse passio. Et ratio non videtur excludere rationes predicatas quod totum non esset compositum ex indiuisibilibus vel ex minimis partibus in toto: tantum ut possit per se minimum in motu per se quod per se motus per se est quod sit aliquid vltimum: totum: et illa per se forme secundum quam est motus per se dicitur omnis alias partes illi forme: non tamen naturalis: sed est duratione. et ita tunc videtur esse per se in toto. si igitur sit minimum in naturalibus quod possit per se esse vel esse minima per se forme quod potest induci per motum: ita minimum motus. Et ista ratio est arguo: quod si esset naturale est quod possit diuidi in partes: ita est ei naturale quod singulorum eorum in quod diuiditur possit esse per se aliquid: igitur nulli eorum repugnat per se esse. Et confirmatur ratio ista: tantum quod partes illi sunt eiusdem rationis quantum ad formam et materiam cum toto. igitur partes habent per se exitum: sic et totum potest: tunc quod si esset per se esse: idem videtur eiusdem specie: totum est indiuisum: absurdum autem quod aliquid habeat in se naturam illam. unde sit indiuisum vel possit esse indiuisum aliquid specie: ita quod simpliciter non repugnat sibi posse esse indiuisum illi: et sibi repugnet posse esse simpliciter: et si fallit de illis non sunt accidentia: logumur. non modo ob substantias homogeneis quod non haberent eandem naturam: tunc quod partes sunt naturae prioris toto. igitur non repugnat eis dictione posse esse priores duratione ipso toto sic quod repugnat ipsi toti esse prius: non modo sibi repugnat dictione ex parte sui esse prius duratione. Et ratio quod ad hoc dicitur: sic foris naturalis non tollit a toto naturali quod ita sit totum spem diuisibile per quantitatem sic quantitas esset si sola esset: ita est non tollit quodlibet diuisum possit per se esse quantum ex se et ex parte sui sit possit quilibet per quantitatem in quas diuideretur quantum. Et si dicatur quod statim conuerteretur in continens. Ista ratio non videtur ad intellectum conueniens: quoniam enim minimum potest per se esse ex ratione intrinseca. Et cuius per aliquid intrinsecum repugnat dictione minimum eo per se esse: nulla autem ratio habet repugnantiam intrinsecam assignatam si totum corruptum: circuli scribamur. non enim continens et oculo corruptum: et quod aqua sit in vniuerso quantum ad aqua data diuidatur: quod si est possibile ut per partem et per partem rationem: ista quod sit diuisio non erit in naturalibus: quod si est rationem diuisionis: nec erit non aqua ex sola ratione diuisiois: quod tunc aqua potest ex non aqua: non est repugnabit foris me aqua ista puitas quod iam est in actu: quod ita pua dicitur: in toto: nec per ipas diuisionem corruptum aqua: quod circumscriptionem est oculo corruptum ex ipso: non videtur igitur aliquid rationem intrinsecam quod naturali repugnet quod sit quantum per se ex parte possit aliquid minus eo per se existere: sed ex ratione forte ipeditur talis per se ex parte assignatam dictionem corruptum. Et arguo etiam videtur: quod rationem sit: quod neutra saluat minimum in motu per se quod i probandum tacta est aliquid per se procedens deductio: sed in medium in motu locali non possit cedere mobili nisi esset naturale. tunc si per impossibile medium mathematicum possit cedere mobili mathematico: videtur esse successio in motu tali per diuisibilitatem medium per se. non per se transiret mobile per se per se postea: prior est motus: sit per se accipit est in locato ex parte locati quantum loca tunc est quod habeat quantitates naturales. sic per se per se. 4. per se. de cubo et per se accipit ex parte loci quantum loca est quod habeat quantitates naturales ex parte loca. quod si naturalitas conueniat locati: tunc per se accipit conuenit loco: ita etiam si naturalitas tunc oculo per se accipit conuenit mo

Et c. 76.

Secunde

tui secundum locum: siue motui secundum ubi quod est in loco per se in quantum respicit per se locum quod quantitas naturalis sit in ipso motu vel quod sit in illo secundum quod est motus siue in magnitudine super quam sit motus per se. igitur ratio successiois est quantitas vel in magnitudine vel in mobili vel in utroque. Et hoc destruit per rationem quod non faciat per minimum motum: quod ex hoc secundum eam non est accipere eo minimum secundum quod quantum: et successio est in motu locali per se ex ratione alie in quantum quantum: et in motu locali nullo modo potest esse minimum: ita nec in aliis motibus: quod si non ita immediate procedat de alteratione si ponatur motus vel successio secundum formam: tunc sequitur per se a maiori negative. nullum enim motus velocior est latior: et ita nullus potest habere partes indiuisibiles si iste necio habeat partes diuisibiles. Et eodem modo destruit ratio: non faciat per minimum motum: quod magnitudine super quam est motus non est accipere minimum partes inextensibiles. igitur nec minimum transitum super illam magnitudinem. quod illo modo transitum oportet per se transitum minimum partes magnitudinis. Et ratio ista ratio est arguo: quod si esset naturalis est quod sit minimum in toto: quod quod motus est prius et vicis super motum non potest illa ratio extrinseca per se negat tale minimum posse per se esse. si per se corruptum: quod per se corruptum. et per se ductus tale minimum: tunc videtur omne transitum corruptum. sit quantum quantum datum minimum in successiois posse esse in fluendo per se minimum ibi simpliciter esse in toto: quod per se successio non habet alio esse in toto quod vna partes fluere autem alia partes per se fluere: integritas totum: sic igitur in toto permanere per se partes esse in toto. partes permanentes esse continuas alteri parti permanenti in toto. ita in successiois partes esse in toto est partes fluere continuas alteri parti fluere. Sic igitur probatur illis duabus deductionibus antecedentibus rationem deducit ad probationes adductas per eis. Et ad primam dicitur quod si possibile sit continuus posse diuidi secundum oculo signum: non tamen est possibile diuisum esse: quod ista diuisio est in potestatem et in fieri: et tunc potest esse tota in facto esse: tunc ad illas probationes adductas in oppositum procedit de quacumque vna potestatem ad vnam factionem: non tamen de infinitis actionibus cum quod vna ducta ad actum necio stat alia non reducta ad actum. ita est in proposito sunt infinite potestates ad infinita diuisum: quod vna reducta ad actum necio stat alia non reducta ad actum. et ita procedat possibilitas ad diuidi non tamen ad diuisum esse. Et confirmatur ista ratio per Auer. super 3. per se. ubi assignat rationem illam probationis per se quantum contingit magnitudinem esse in potestatem tantum contingit esse in actu: sic in numeris per se per se omnes ille potentie quod sunt ad partes magnitudinis sunt potentie eiusdem potentie: et ita de ratione: non sic in numeris. Et contra istud sequitur per se: continuus potest diuidi secundum a. igitur possibile est ipsum esse diuisum secundum a. et ita de b. et c. et quocumque alio singulari: et hoc determinatum vel indeterminatum: quia nulla vna diuisio potest esse non potest esse completa. igitur oculo singulares actiones inferunt oculo singulares actiones. igitur actiones inferunt actiones: si potest diuidi in infinitum. possibile est diuisionem esse iam factam in actu in infinita. Et si dicatur singulares actiones repugnare: non autem singulares actiones. Et contra ex parte possibili non sequitur impossibile: sed ex singularem illis sequitur illa per se inductive. igitur ratio. Et ratio videtur quod ista per se possibile est continuus diuidi secundum quodlibet signum possit distinguere per se ponem et diuisionem ut esset sensus compositiois iste. quod per se possibile est diuisum esse continuus diuidi secundum quodlibet signum: sensus autem diuisiois est quod i continuus est diuidi posse ad quantum quantum signum. per se sensus est verus. sed falsus. Et vel potest distinguere secundum signum per se distribuere diuisiue vel collectivae. possit et distinguere quod possibile possit procedere signum vel subiectum: et si procederet esset per se falsa: quod notaret esse vna per se ad attributionem predictam. Si sequeretur esset verum: quia notaret potentiam multiplicari ad multiplicationem sibi. Iste rationes non videntur multum logice. Tertia ratio. quod modus compositiois

Rogatus
baconis
ope ma
iori ad
elementa
te papas
quartus.

com. 69.

Questio

puta possibilitas non videtur posse distribui ad plures possibilitates siue impossibilitates per pluribus instantibus. et non nota res predicatam vniuersi subiecto per aliquid vno instanti. Nec ratio aliquid valens. quod illa non habet locum nisi accepto per signum oculo in plurali sic ibi. oculo apli dei sunt duodecim. Nec ratio prima videtur valere: quod necesse est accipiendo extrema per eodem tempore vel per alio quod possibilitas dicat modum ponis vniuersi extrema. Omittendo longas et plures euasiones illarum probationum: videtur dicendum quod ista per se signat vniuersi predicatam cum subiecto sibi per aliquid vno nunc: illud nunc sit indeterminatum. et tunc illa per se esse va si talis amplexio ponis possit fieri vniuersi possibilitat: non enim potest fieri applicatio ad plura nunc ut non notet possibilitas ponis per aliquid vno nunc siue extrema accipiat per eodem nunc sit per alio: puta si sedes accipiat per vno instanti: et itas per alio in oculo sensu: quod possibilitas modificet ipas ponis iugentem extrema per aliquid vno nunc. tamen indeterminatum. ita i proposito negat diuidi vniuersi continuo. secundum signum per se quodlibet ei: et per aliquid nunc indeterminatum habet esse impossibile: quod quicquid vniuersi predicatam per aliquid quo vel aliquid singularibus necio sibi repugnat per aliquid: necesse est. non sic dicitur per se ratio: quod cum reductio potentie non tamen ad factum esse: et fieri: quod necesse est diuisionem existeret fieri vel fieri scilicet esse secundum a. aliquid continuus terminari per a. et ita potestatem que est in illa parte continuus non reducti ad actum. Et si arguas. quodlibet singularis est va. igitur vniuersi. possit dici quod singulares sunt vere non tamen possibilitates. et vniuersi regit ad possibilitatem vniuersi. Et contra. si sit va continuus potest diuidi secundum a. et b. et c. et sic de quodlibet alio singulari sit. Et si dicatur quod singulares sunt possibilitates accipiendo potestatem: sed non actum terminantem potentiam per eodem puta sit per se possibile continuus diuidi secundum a. et secundum b. et c. non tamen est possibile sit diuidi secundum a. et b. et c. et c. Et arguo quod non oportet accipere possibilitatem diuidi per eodem nunc ad per se vniuersi vera: quod singulares absolute enunciatas predicatam de singularibus sufficere enunciatas inferunt vniuersi absolute enunciatas idez predicatam. si tales singulares sunt vere oculo si se et absolute. igitur vniuersi. Et ratio quod singulares per se ponis de possibilitate absolute super non inferunt formam vniuersi de possibilitate: sed est falsa figure dictiois per se determinatis ad vnum: per se. singulares ex vi formae vniuersi predicatam subiecto per aliquid nunc. vniuersi autem vniuersi predicatam subiecto per quodlibet ei: vniuersi: et ita procedit ex forma significandi a pluribus determinatis ad vnum. Et ita est ratio quod a primis de possibilitate vel nunc et alio de possibilitate per alio nunc non sequitur conclusio de possibilitate simpliciter et absolute: quod promissum ille non significat ex forma sua extrema vniuersi ipi medio: et sic non sequitur vniuersi extremorum inter se: nec est possibilis per aliquid eodem. Et si quod singulares sint accipiendo singulares de possibilitate vel sufficere inferant vniuersi. dico quod oportet eas accipere per se specificata per eodem nunc indeterminatum: puta possibile est diuidi secundum a. per aliquid nunc. et possibile est diuidi secundum b. per eodem. et secundum c. per eodem nunc. et sic de singulis: et tunc sequitur vniuersi et aliter non. Et si arguas quod iste singulares sunt alteri vniuersi. puta isti. possibile est continuus diuidi secundum quodlibet signum secundum vniuersi nunc: quod formam differt ab illa alia. Et hoc quod differunt secundum vocem: quod per se quod ista exprimit per alia ex significandi vniuersi demonstrat extrema vniuersi. Et si dicatur quod est per se specificando predicatam per aliquid nunc determinatum vel indeterminatum nulla singularis repugnat aliquid: ut possibile est diuidi secundum a. per eodem nunc non repugnat isti. possibile est diuidi secundum b. per eodem nunc. et ita de c. et de quodlibet alio singulari: quod si aliqua repugnet: aut esset illa quod recipit punctum immediatum aut mediatum: non illa quod accipit mediatum: quod diuisio secundum vniuersi signum non impedit diuisionem secundum aliud signum mediatum: nec ista que immediata tunc: quod nullum est immediatum. igitur singulares ut inducunt vniuersi

Non

20

istam ut nunc sunt vere et possibilitates. Et ratio. dico quod cuiuslibet singulari accepte vel acceptibili nulla singularis determinata accepta vel acceptibilis repugnat ide determinata positioe per eodem nunc: tamen cuiusque accepte repugnat infinite indeterminata. Et ratio illius repugnantie est assignata per se ex impossibilitate reductiois oculo potentia: sit ad actum: huius sit non habet facili in aliis: b. n. potest poni exemplum: ubi quilibet singularis est possibilis: et tamen vniuersi non est possibilis: quod aliqua vna singularis alicui vniuersi singulari est impossibile: sicut possibile est oculo colorem tibi inesse: sed est impossibile: quod aliquid vna determinata singularis alteri determinate repugnat: sicut se esse album repugnat isti te esse nigrum. Et si ponatur quod iste non possit portare decem lapides: sed nouem tantum: sint illi lapides. idem. equalis ista per se possibile est oculo lapidem portare ab isto: falsa est: et non quod aliqua singularis in se sit falsa: nec quod aliqua singularis determinata sit alicui alteri determinate impossibile: sed aliquid determinatis est aliqua indeterminata impossibile: quocumque enim nouem singularia sunt composita: et decem indeterminata est impossibile eis: isto modo oportet intelligi ratio Auer. super i. de generatione: qui dicit quod facta diuisione in vno puncto prohibetur fieri diuisio in alio puncto: non quidem in aliquo alio determinato signato vel signabili: sed in aliquo indeterminato. Et tunc ratio ad arguendum me per se de medio: et immediato quod est sit eum. dico quod non est vandum diuisionem fieri in aliquo immediato sed in aliquo mediatum non tamen determinatum siue signato siue signabili: sed indeterminatum: quod quodcumque determinatum mediatum accipiat possit diuisio stare secundum illud signum simul cum diuisione secundum istud signum: repugnat tamen diuisioni isti diuisio secundum aliud signum mediatum secundum aliquid. quod non est in continuo determinatum ad hoc indiuisibile. Et si queratur de ista per se positioe: possibile est continuus diuidi secundum quodcumque signum. ista potest dici: quod hoc signum quodcumque non tamen est distributum sed est per se vniuersum. ita quod ad vniuersi vniuersi cuius subiectum distribuit per quodcumque sufficit singillata attributio predicatam cuiusque singulari: ita quod non oculo singulari simul: sed cuiusque indifferenter: et non oportet quod aliis oculo autem non sic significat: sed significat subiectum sit accipi per quodlibet respectu predicatam. Et de hoc signo quodlibet est dubium vtrum significet idem cum eo quod est oculo vel cum eo quod est quocumque et quodcumque hoc ponatur: oculo est de illo sicut de illo cui equalit: cum tamen de intellectu stat non est vis faciendi a nomine. Et ad ratio per se probationem illi: actiones dicitur quod indiuisibile nihil est nisi careria continuus. ita quod nihil formale est istas nisi careria successiois continuus: et ita punctum est careria longitudinis: et nihil positum dicitur tunc neganda esset illa per se: quod successio uum precise habeat esse: quod suum indiuisibile sit. imo precise habet esse suum successiois: quod per se sit: et non quod indiuisibile ei sit aliquid positum. Et pro ista ponevidetur multa facere. primo quod posita sola ratio continuus circumscriptionem oculo absolute ut esse terminatum si non sit infinitum. Nec videtur quod possit de se separare finitatem a linea: nec per se punctum: quod non videtur esse per se possibile si punctum esset alia eentia absoluta a linea. Et si sit eentia eentia absolute non videtur possibile quo fieret aliquod vniuersi ex eis nisi vniuersi alteri accederet: non enim sunt vniuersi secundum identitatem perfectam quod ponitur due eentia absolute: nec vniuersi compositum ex se. quod neutrum respectu alteri est actus aut potestatem. Si indiuisibile haberet esse et non esse absque generatione et corruptione: quod si in medio lineae continue esset: tamen vniuersi punctum: ipsa autem diuisio sunt duo puncta in actu. igitur est ibi aliquid punctum quod non per se ibi et sine generatione: quod non videtur per se diuides generationem ibi aliqua eentia absoluta. sit figura icisiois: videtur per auctorem se per principium quod sit aliquid positum deum. et tamen ibi est superficies in actu que prius

Et c. 9.

Et 4

Distinctionis

nō fuit in actu. Sed istud tūc seq̃ q̃ gñatio sube q̃ non est per se terminus cōtinui nihil erit vel saltē i nibi lo: q̃ nō est eius aliqua mensura positua: ita ē de illu minatione: de oib⁹ mutatiōib⁹ subiectis que nō sunt p se termini motu: l3 possit cuadi de mutatiōib⁹ q̃ sunt termini motu: et fiunt i instātis: sicut nihil i nibilo vlt p natio p̃tinitatis in puatione cōtinuitatis: tñ de istis vlt abstrahim: q̃ nō sūt per se termini p̃tinitatis alicuius p̃tinitu: q̃ nihil sunt continui nec positue nec puatiue. ¶ Preterea fm p̃m p̃rio posterior: rō linee ē ex pun ctis. hoc ē rōne cēntiali linee cadit p̃ct⁹ que rō dī de linea p̃rio nō dicēdi per se: nulla at puatio pertinet per se ad rōnem cēntiale positui. igit rē. ¶ Preterea. ex eo dē segtur q̃ si p̃ct⁹ tñ ē puatio q̃ et linea tñ erit p̃uatio et superficies et corp⁹: semp. n. terminatū diffinit per terminans: et positui nō icludit cēntialiter p̃uatiōes. ¶ Sicut segtur idē pp aliud: q̃ tunc linea tñ erit cūren tia latitudinis et superficies tñ carētia p̃fūdital: et tūc nō erit nisi vnica dimensio que ponet corp⁹: cū tñ illa dimensio que dī p̃fūdital possit alio respectu dici lati tudo. iste. n. tres dimensiones distinguūt fm imagina tionez triū linearū se iterscantū in eodē p̃cto. ¶ Et hoc iferit vlt⁹ incōueniēs q̃ si superficies ē tñ puatio p̃fūditalis quō erit p̃ct⁹ nisi puatio p̃uatiōis: ni hil enī vlt p̃uare p̃uatiōem nisi sit formaliter positi uum. ¶ Preterea fm sup̃ficiē insūt multe q̃litate: cor porales et sensibiles: vt vlt. q̃ nō tñ puatio: anis. p̃da de colorib⁹ et figuris: q̃z vtrūq̃ ē per se visibile: et p̃ns po situiū. figura ē p̃p̃yissime segtur spēm: et id vlt accidens manifestatiū spēm: nō at vlt p̃babile entitatē positua: talis p̃ntis p̃m nāliter et manifestantis eam icludere cēntialiter vel p̃o subiecto hēre immediate p̃uatiōem. Si aut dicat q̃ idiuifibile per q̃d successiū h3 ē ē tñ i potētia. ¶ Hoc nihil iuuat. q̃ eodē mō quo h3 ē ē to to qñ cedit. q̃ro qd sibi succedat si aliud idiuifibile stat argumentū: si non tunc successiū non erit. ¶ R⁹ ad ar gumētū q̃ co cedēte succedit pars cōtinua fluēs et non idiuifibile immediate: nec aliqd immediate nisi sicut con tinuū ē immediatū idiuifibili. ¶ Et si obiciat. q̃ nō h3 tps ē vniformiter et eq̃litate: q̃z qñ illud istans posituiū est tps ē: q̃z suū idiuifibile est: illo at trāfacto imedia te nō est: q̃z aliqd ei⁹ idiuifibile nō ē. ¶ R⁹ sicut linea nō vniformiter h3 ē vbiq̃ put vbiq̃ distribuit p̃o par tibus linee et idiuifibilib⁹ linee: q̃z in istis. s. partib⁹ hēt ēē: vt in vltimis: et in illis. s. in p̃ctis vt i terminis: et tñ vbiq̃ ē vniformiter fm q̃ vbi distribuit precise p̃ istis vel p̃cise p̃ illis. ita ē i proposito si semp distribuit p̃cise p̃ idiuifibilib⁹ vel precise p̃ partib⁹: tunc vniformiter h3 ē ē. sed si p̃ vtrūq̃ simul nō h3 ē vniformiter. ¶ Ad p̃bationes alterius anis de partibus m̃p̃imis. rñdeo ad p̃mam: dico q̃ p̃hs Anaxagoram satis h3 si p̃ abla tionē a toto minoretur totum: ita q̃ nō semp possit d co equale abstrahi. oportebit enī anaxagoram dicere: sicut iponit sibi q̃ scā segregatiōe a carne cuiuscūq̃ genera bilis de carne adhuc remanet. Caro tanta vt ex ea pos set vlt⁹ segregari seu gñari quodcūq̃ gñabile: et h3 est impossibile: q̃z quantūcūq̃ caro potest in infinitum diuidi et minozari: saltem non remaneret tanta: vt pos set ex ea quodcūq̃ generabile generari: q̃z gñabile qd cūq̃ regrit quātitatē determinatā illius ex quo ge neratur maxie si generatio sit tñ segregatio vel mor⁹ localis seu latitudinis qd iponitur anaxagore: et vlt⁹ quā titatē illam oēm ex qua generatur minueretur caro per continuam segregatiōem alioz ex ipsa. nō ergo pp itentiōem p̃bi ibi o3 ponere minimū i naturalibus et separatim per se existens nec i toto. ¶ Ad aliud p̃bi de

Secunde

sensu et sensato. dico q̃ passionēs sunt diuifibiles q̃tū: cūq̃z ita q̃ nūq̃ q̃tūz possit diuidi nisi diuifia passiōe: et tñ non diuiditur i infinitum in quātum sensibilib⁹. i. i. quantum est perceptibilis a sensu: sicut ipse vult ibi q̃ pars quantūcūq̃ minima potest esse sensibilis vtrūq̃. l3 non actione. hoc est q̃ ipsa i toto potest cooperari alijs partibus ad sensum imutandum: et licz possit fieri diui fio i eam etiam per se existētem: non tñ imutaret sen sū. ¶ Et tunc p3 ad argumentū eius qd adducitur i oppositum q̃ sensus crescit in infinitum si apponaf rē. verum est si sensibile i quantum actu perceptibile a sen su potest diuidi in infinitum non autem segtur si illud qd est sensibile potest diuidi i infinitū. ¶ Ad aliud d se cūdo de aia p3 q̃ logit⁹ de q̃titate naturali augmēta bilis et diminuibilis qd concedo: q̃ illa quātitas cuiūq̃ q̃ naturalis perfectio est determinata i maius et minus lo quendo de illa quātitate i qua naturalr pducitur: aut saltē i minus i aiatia loquēdo de illa quātitate ad quā pcedit diminut⁹. o. p̃hs tñ non logitur ibi nisi de termi no magnitudinis et augmenti. et ideo precise i illo loco itē ēit p̃hs q̃ quātitas perfecta cuiuslibet rei nā ē ē de terminata i maius ex quo h3 ppositum suum qd inten dit p̃bare. s. q̃ ignis nō ē p̃ncipiū augmētans i aliq̃ gñā tione vel i aliqua spē. o3 p̃ncipale agens in aliq̃ spē cie ēē determinatum ad quātitatē perfectam illius spē: vt illā solā pducatur et nō vlt⁹ illam. ignis at nō est dier minatus ad quātitatē determinatā i aliqua spē: q̃z quātum est ex se producere et maius q̃tū: q̃z crescit in ifigritū si apponatur combustibilia i infinitū. Et cū p̃bat illud anis de mīmo per hoc q̃ p̃ct⁹ accipere p̃m i mo tu possit p̃na negari: q̃z illi q̃ dixerūt p̃m i motu di xerunt mutatiōem p̃mam partem ēē motus tñ negan do p̃m vtrūq̃ modo et p̃m motum et mutatiōem p̃mam: q̃z p̃hs. s. p̃hy. ex intentione ostendit oppositū. s. q̃ oē moueri pcedit mutatum esse i infinitum et eo. Et persuadetur h3 sic. q̃z si ignis causaret aliquid p̃m in motu pari rōne possit causare equale illi simul cum eo immediatū: et ita aut necesse ēst fingere q̃ iter p̃m cau satum simul et z m̃ equale illi oporteret gescere agens: et ita motus cōponeret ex motib⁹ et getibus itermēdy. aut oporteret agens post p̃m iductū iducere totum bitum successiue. qd videtur valde irrōnabile: q̃z cū sit equalis virtutis et eq̃ approximatum passo sicut pōt ali quem gradum simul causatum p̃m: si iducere. ita illo iducto pōt iducere ipm totū sil. et ita componeretur to tus motus immediate ex mutationibus immediatis vlt ex mutatiōib⁹ siue motib⁹ et getib⁹ itermēdy. Et ergo iste p̃cessus. sit forma (sub ēē geto et sub aliq̃ imutatiōe) corumpenda per motum. puta in alteratione que inci pit sub calore inesse geto: h⁹ i quam imutatiois est ac cipere vltimum. s. imutationes terminatiue: q̃z mobile se habet: nunc idiuifibiliter sicut p̃ns diuifibiliter. et h3 est imutari: sicut mutari est aliter se habere nunc idiuifibiliter q̃z p̃ns diuifibilr. id aut est sub eadē for⁹. (sub qua genit⁹.) i instātī imutatiois: q̃z tūc agens qd debet ipm mouere nihil egit p̃ns nec nunc agit circa ipm ab illo instātī icipit mouere illud mobile: et hoc successiue: vel propter partes mobilis: quia nulla pars mobilis est eque propinqua agentī: sed pars propinquior alteri par ti in infinitum: et solus punctus mobilis est se toto ime diatus agentī: et ille non est mobilis siue p̃pter partes forme fm quas d3 esse motus quarū quelibet ante aliā est iducibilis a mouēte presente: q̃z rō extrinseca p̃pter quam minimū non possit esse per se i nālibus est p̃ntia corūpēntis: hoc aut tollitur p̃pter p̃ntiam agētis cor rumptis oē corūptiū sui effectus. ab illo ergo instātī

Questio

imutatiois cōtinue remittitur calor qui ifuit et acgrit frigus: nō. n. verisile est q̃ sit solus motus remissionis vsq̃ ad aliqd istans: et tunc p̃mo iducatur aliqd frigidus vel. n. calor remittēdus hēret vltimū sui esse qd negat p̃hs. s. p̃hy. vel si non saltē frigus immediate sequēs ip3 hēret p̃m sui esse: et tunc ēst p̃ma imutatio mor⁹ in frigidationis: qd est ita iconueniens: sicut de p̃ma remis sione mor⁹ caloris. iconueniens ē vlt⁹ q̃ agens remittat calorem nisi causando in ipso aliqd iconpossibile sibi: et aliqd gradū. et fm q̃ illud causat i maiori vel mīori q̃ du corūpit gradū et gradum ignis exstis. ¶ Hoc etiā vult p̃hs manifeste. s. p̃hy. q̃ oē qd mouet h3 aliqd vtri usq̃ extremū: vlt⁹ manifestū ad sensum q̃ aq̃ successiue calefaciende aliqd caloris in eo manente adhuc frigi date hac et non adhuc totaliter corrupta. Locurrunt g simul ab instātī mutationis motus remissionis caloris et motus itensionis frigoris: q̃rum neutrius ē aliqd p̃m: et i aliquo instātī i q̃ per mutatiōem subitā iducit aliq̃ gradus frigoris oīo iconpossibilis calori in illo p̃rio ca lor nō est: et vsq̃ ad illum calor fuit: ita q̃ calor nūlum vltimū hēt sui esse: sed hēt vltimum i esse geto: et frigus nullū p̃m hēt sui esse simplr: licz hēt p̃m in eē geto qd. s. accipit per mutatiōem: l3 illud nō sit ges. ¶ Cū ergo p̃bat p̃m per p̃hs. s. p̃hy. dico q̃ itētiō p̃bi est ista. s. p̃bare q̃ nō oīa semp mouēt⁹. et p̃ra eos qui dicūt oīa semp moueri dic q̃ manifeste p̃uincūt si con sideremus illos motus ex q̃bus mouebant: moti enim erant ad hoc ponēdū ex augmentatione et diminutiōe aiatoz quā videbāt fieri perceptibilr i aliq̃ magnā p̃e puta i anno: et tñ i nullā p̃te ei⁹ ex h3 cōcludebant q̃ illa fiebāt i toto tpe et i nulla p̃te tps p̃ceptibilr licz q̃libz p̃te tps p̃ceptibiliter. q̃z Arl. obuiat q̃ bñ pōt tale mobile gescere per aliqd tps et i paruo aliq̃ tpe moueri illo motu: ita q̃ nō o3 moueri semp ipm illo motu. Et p̃bat h3 per exēplū de guttis cadentib⁹ canārib⁹ lapidem q̃ aliq̃ certo tpe et nūero cadūt et nihil auferūt de lapi de: adē tñ vna cadēs sit et t̃ima auferūt i vlt⁹ oīz ali arū aliq̃a partē lapidis q̃ tota sil auferūt qñ p̃s an p̃te. nō itēdi q̃ p̃hs ibi q̃ ablatio p̃tis lapidis sit in instātī vlt tota sil. nā ista ablatio mor⁹ localis q̃ nullo mō possit fieri nisi p̃s mobilis p̃ns p̃t̃at spatū q̃ totū mobi le: l3 ista vlt⁹ p̃s lapidis q̃ auferūt p̃ vltimā guttā in vlt⁹ te oīum p̃cedētū: l3 successiue auferat: tñ ablatio ei⁹ nō ē successiua corūpēntis toti successioni casus gutta: nō enī q̃t erat gutte cadētes tot erant p̃tes ablatiōis hui⁹ p̃tis a lapide: l3 tota ista p̃ua p̃s p̃ vltimā guttā auferūt: l3 successiue: negat q̃ p̃hs successiōē hui⁹ corūpēntē. s. toti successioni casus gutta: ac p̃ h3 ille lapis mor⁹ non mouebat sp̃z q̃ nō mouebat p̃ vltimā guttā tūc successi ue mouebat. Et fm istā itentiōem s̃dāt postea de alte ratiōe q̃ nō ē necesse q̃ pp h3 sit tota alteratio infinita. frequenter. n. vbi h3 lra nra velox: illa p̃m. h3 subito: et exponit p̃mentator subito. i. in instātī et nō i tpe iferēdo q̃ expō est lfe dria: qd patz ex translatiōe nra et ex trāsla tione sua i multis locis: q̃z i. a. p̃hy. vbi trāslatio nostra h3 repente sua translatio h3 subito: et notificatur ibi q̃ illud dī fieri subito qd sit in tempore imperceptibili: et ita exponit ipse ibi. igitur exponere velox vel subito p̃ instans est exponere tempus per instās. Sed itētiō p̃bi est ista q̃ non o3 p̃t̃at alterabile est diuifibile: i. i. i. q̃ ita tempus infinitum cor̃spondeat alteratiōi altera bilis siue semper dum alterabile est q̃ pars ei⁹ p̃ p̃te3 continue alteretur: sicut possit esse successio ex ratione partiū alterabilis. sed frequenter alteratio est velox si ue subito. id est gescēt p̃ius vsq̃ tunc illo alterabili. et tunc non sunt simul nec fm p̃mam mutationem: nec

Nona

zi

scdm p̃mam partēz motus: sed successiue: et hoc est qd subdit statim rō appōita a p̃ho ad eandem conclusio nem q̃ qñ q̃s sanatur sanatio eius est in tpe et non i ter mino tps: et tñ mobile non semper mouetur illo motu: q̃z iste motus finitus est iter duo dria quā g acciperet ipse in ratione precedenti alterationem fieri in instātī ad hoc vt p̃baret non oīa esse in motu: et in scda rōne ac cipit oppositum. s. q̃ sanatio non est in termino tempis: sed i tpe. et tñ non semp ē motus: q̃z est iter dria. et ideo acq̃sito illo cōtrario cessabit motus. ¶ Subdit q̃ p̃hs q̃ dicere oīa continue moueri multū in manifestis am bigere est. vbi cōtinue accipitur pro semp: q̃z illud mē bium ante diuisionis quītūmēbz ip̃robat per oīa ista: et adhuc ponit ibi vlt⁹ expō: q̃z lapis manet durus. ergo nō alteratur: nō g ex aliquo verbo quod hic dī ne gā totā sniam suam in. s. p̃hy. et dato q̃ hic ēst aliqd vltimū qd expresse hoc videretur sonare: l3 nullum sit nisi ex falso intellectu sumptū magis tñ cēt exponēdū scdm illud qd hic dī q̃ totum istud quod ēst hic princi pale alibi retractare p̃pter aliqua que dicuntur alibi: nō ita p̃cipaliter nec ex intentione sicut hic. ¶ Ad ali ud de sensu et sensato dicetur in argumento vlt⁹. q. h⁹ di. ¶ Ad rationem de contradictorijs dī q̃ illa sūt con tradictoria q̃ sunt accepta pro eodem tempore et scdm alias condiciones requisitas. et illa non sunt cōtradictoria que nō sunt accepta pro eodē tpe. qd p̃batur per dī finitiōem dictionis positam primo elencor. Et iō nō esse caloris vt p̃cessit i vltimo instātī imutatiois et esse caloris suscepū in tpe bito non sunt dictionia respectu caloris. ¶ Contra ēē caloris et nō esse absolute sumpta nō put itelligūt i eodem instātī sunt iconpossibilia simpliciter: ita q̃ q̃z sunt iconpossibilia simplr: ideo nō p̃nt ēē i eodem instātī. et nō ēē. ¶ Et rō iconpossibili tatis pro eodem instātī non est alia. nisi q̃z ipsa formalr sūt opposita nulla alia oppositiōe formalr q̃ dictionia: ¶ Cōfirmatur hoc p̃hs i alijs: q̃z dria cōtrariū succe des vere ē ēi drium. l3 nō sint sil i eodē instātī: silr forma vt terminus ad quē puatiōis de oppōit sibi puatiue. vt ē termin⁹ a q̃ ē mor⁹ iter opposita formalr. vñ p̃hs p̃ p̃hy. c. z5. vult q̃ oīs motus sit iter dria opposita vel p̃uatiua vel media inter hec: et tamen ista vt sunt termi ni transmutationis nunquā simul sunt. ¶ Possit etiā argui q̃ creatiōis termini nō cēt dria: q̃z nō ēē qd p̃ce dit ēē creati nō potest ei esse contrarium nec p̃uatiū nec medium inter hec: q̃z in nullo susceptiū est: et si nō ēē contradictoriū ei creatio. ergo nō ēē inter ddicto ria vel dria: qd videt absurdum. Qd autē adducitur d diffinitiōe dictionis est equocatio. quia alio modo cō tradictio est in complexis et alio modo est in incomple xis. ¶ Cōplea nō sunt contradictoria nisi accipiantur pro eodem instātī pro quo op3 illa ambo enunciare p̃ dicatū de subiecto. Incomplexa autem absolute sum pra non determinando ad aliquod instans sunt contra dictoria. ¶ De contradictione prima loquitur philoso phus in perierme. de secda vero in predicamentis. ¶ Aliter respondeo ad argumentum q̃ immediatum potest accipi dupliciter. vno modo inter qd fm se totū et aliud non est medium. alio modo qd fm se totum est cum altero statim vel post alterum. primo modo con tinuum est immediatum suo termino: quia inter indiuifibile terminans et diuifibile terminatum nihil cadit medium. scdo modo indiuifibili terminanti continuus nihil est immediatum: nihil enim fm se totum statim sequitur illud indiuifibile. Sed pars illius totius qd est immediatum totum. primo modo sequitur indiuifibile secundum partem ante partem in infinitum.

Distinctionis

Ad propositum dico quod sic mensura iste se habet ita et mensurata. I. quod quoniam unum dicitur mensuratum indivisibile et aliud mensuratum divisibile: tunc minor est falsa: nullum enim est medium inter dictionem quod est tota mensura sua: et contradicendum aliud sicut nec ita: tota mensura eius et mensura alterius: dictionem tamen quod mensuratum indivisibile non est alicuius immediate: ita quod si aliquid est sui. v. put est in mensura sua statim reliqua dictionem sequitur: ita dico in proposito quod non est finitum indivisibile: et at forme inducte per motum est in toto tpe finito: et id nullum est medium inter illa: et tamen quod sequitur in tpe non est immediate: sed modo per se in instanti. Ad 3^m arg^m principale quod dicitur quod angelus non possit moveri: quod est indivisibile: quod per se facit ridere quod angelus occupat locum indivisibilem: et id respectu loci se habet ac si esset indivisibilis: aut si occupat locum punctalem: et ita ut punctaliter existens non possit continue moveri: ut semper habeat esse punctale. Tunc quod non videtur ratione negatur indivisibile moveri et si esset indivisibile quantitas per se existens: id potest concedi quod angelus habens vi punctale potest continue moveri ut in puncto semper existens. Et istud quod assumptum est de indivisibili probatur multipliciter: primo quod spera super planum mota describit in plano lineam: et tamen non tangit nisi in puncto. Illud punctum pertranseat tota linea: et tamen non per hoc tota linea illa que sic pertranseat a puncto componitur ex punctis: quod a se: nec hoc sequere tur si ille punctus esset per se. Dicitur tamen dupliciter quod non est speculum in natura: sed tamen in intellectu vel imagine. Sed hoc nihil est. quod celum simpliciter est speculum: et tamen dato quod non esset aliqd speculum in natura adhuc non esset dictionem ex parte spera et plani quod hoc super illud moueat: ut spera super planum: et tamen aut dictionem si ex motu indivisibilis super aliqd sequere ipsum esse indivisibile: vel componi ex indivisibilibus. Aliter dicitur quod nalis spera tangit planum in linea non in puncto: hoc videtur impossibile: quod quod applicatur linee circulari: ita quod eam tota tangit necesse est circulare: quod quilibet pars linee circularis est circularis sic linea recta est in qualibet parte recta: recte autem linee nulla pars est circularis vel curva. Aliter dicitur quod punctus ille per accens mouetur: id non ideo quod comensuret sibi spacium super quod mouetur: spera autem per se mouetur et est indivisibilis. Sed istud: quod quantum per se in toto mouetur per accens: tamen semper est in spacio sibi equali et pertranseat illa describit totum spacium: imo si albedo que magis mouetur per accens motu quanto quod aliqd quod est pars vel terminus quantum finitum quantitate sua quod habet per accens comensuratur ad spacium adhuc eius quantitas accensalis comensuratur spacio. v. non videtur quod quantum ad comensurationem aliqd auferat moveri per accens aliter quod per se moveri. Item linea ista supposita non comensuratur spera: quod tunc esset corpus speculum: sed comensuratur alicuius moto super ipsam: tamen puncto moto super eam. Si esset ponatur spera esse in vacuo et solam lineam complecti: et impossibile spera posset moveri in vacuo et iste punctus super lineam plenam: illa linea plena non describeretur nisi per se ex puncto illo: et ita sequitur propositum ex istis. Preterea accipiat corpus cubum et moueat per se sup facies eius vel semper est in alio quo sibi equali: et ita in superficie vel consideret sibi aliqd in magnitudine supposita puta linea: et sic semper pertranseat per aliqd magnitudinis quod aliud pertranseat totam magnitudinem: quod tota magnitudo supposita ponitur ex linea: si ratio illo valeat. Preterea signet punctus primus in linea super quam alia linea mouetur: iste punctus in linea supposita describit totam lineam motam: quod sicut semper quoniam punctus linee mote est continue in alio et alio puncto linee supposita: ita est quod quoniam punctus linee supposita supponitur alii et alii puncto linee mote: tamen cum omnibus istis statim continetur motus. Conceditur ergo concedi cum non videatur nisi fuga dicere de moto per

Secunde

accens quod indivisibile posset per se moveri si per se esset: et tamen continue nec ex se sequitur magnitudinem pertranseat esse composita ex indivisibilibus. Propter tamen intentionem Aristotelis allegatam ostendit quod in motu locali est successio ex duplici causa. v. ex indivisibilitate mobilis et ex indivisibilitate spacii: quod utraque causa si esset per se et precisa esset sufficiens ratio successionis. Nam quodlibet mobile prius pertranseat unam partem spacii quam aliam: et ita esset successio ex parte spacii comparando idem mobile ad diversas partes eius. Quodcumque est idem in spacio prius pertranseat mobile finitum partem sui mobilis quam finitum secundam: et ita esset successio ex parte mobilis comparando ad quodcumque idem in spacio. ita et posset assignari in motu alterationis et forte in motu augmentationis: nec igitur per se videtur quod indivisibile quantum est ex se possit moveri vel mouere: ita quod ex eius parte possit accipi continuus motus: ita quod sit mobile habens in se rationem compositam mobilis continui: quod non habet in se quod continue moueatur: non tamen est illud cui repugnat continue moveri vel mouere accipiendo ab alio continuus motus. Et istud concludunt rationes sue: et non plus: sed per se discurrendo per rationes eius ostendit: cum n. per se accipitur quod quod mouetur partim est in termino a quo et partim in termino ad quem: v. si sit tale mobile ex cuius ratione sit successio motus: tale n. mobile est secundum partem et partem sui in termino et in termino: et non ita solus sed finitum idem sui est partim in termino vno: et partim in alio: hoc est in aliquo medio non quiete: sed in quantum est aliqd vtriusque: hoc est in quantum est quod redit ab vno in alterum: hoc est dictum quod est sub mutatione et sub aliquo subiacente mutationi: et sic continuus motus. Cum autem accipitur indivisibile non potest esse partim in vno termino et partim in alio: quod non habet partes: verum est de parte partibiliter: et ideo concludendo quod sic non est mobile: concedo. falsum autem est de secula partibilitate. Ad aliud cum dicitur quod prius pertranseat mobile equale vni minus quam pertranseat maius. respondeo et dico quod pertranseat potest accipi per transitionem indivisibili vel indivisibili: si indivisibili falsa est propter se intelligitur: quod autem pertranseat maius vel pertranseat indivisibile equale: tunc n. oportet concedere quod esset dare partem mutationem in motu locali. quod est nec ipsi pertranseunt Aristoteles exponit rationes dicentes ipsum retractare quod dicit in 8. phy. per rationabiliter dicitur quod si dicitur sibi: non quod ideo quod omni transitionem successiuam quod est maior ipso mobili preceat per transitio indivisibilis: si autem intelligatur de per transitionem indivisibilis: licet per se intelligi de toto non ratione totius sed ratione partium: et non comparando partem ad vbi sibi equali: et totum ad vbi sibi equali: quod continuus est cuius motus est vno et indivisibilis ex se meta. Cita simul pertranseat pars spacium sibi correspondens: et totum mobile spacium totum sibi correspondens: sed intelligendo respectu alicuius certi et determinati puncti in spacio prius pertranseat totum ratione partis alicuius illud punctum. et in hoc quod pertranseat illud pertranseat aliqd minus se loquendo de vbi alio a suo primo vbi totali quod sic pertranseat equale vel maius: et hoc est per accidens in quantum mobile potest habere vbi minus suo totali vbi. Sed si loquimur de vbi maiori et minori et equali finitum que attenditur immediate continuitas motus quorum infinita sunt aliquid primi vbi simpliciter prius pertranseat maius se quod equali sibi. Ad propositum igitur saluando illud quod est de per se ratione motus continui non ideo saluare illud quod non est de per se ratione eius. Et si obiciatur quod quod sit de ratione Aristotelis in se ipso punctus est in spacio sibi equali et sic pertranseat totum. ergo comensuratur tota linea supposita: et ita illa linea supposita erit composita ex punctis. Dico quod semper. id est quodlibet indivisibile est in spacio sibi equali: non autem semper. id est in quacumque parte temporis.

Questio

Ad argui per se sufficit per se corpus cubi: quod si quilibet nunc tps supponat per se licet super quam mouetur tamen in tpe medio inter duo ista finitum super medium continuu inter illa extrinsecum. Ad ultimam rationem bene concedo quod motus per se datus contingit accipere minorem tps: sed ex hoc non sequitur in illo motu tpe posse moveri minorem mobile nisi loquendo de mobili continuo quod erat ex parte sui causa continuitatis motus. Ad 4^m arg^m principale de causa successionis in motu. dico quod si posset fieri intentio et altercatio de intentione Aristotelis et quod dicitur Aristoteles sic apparet. 4. phy. c. de vacuo. breuiter tamen dico quod causa successionis in quolibet motu est resistetia mobilis ad motum: non quod talis quod mouetur non possit vincere mobile: tunc enim non moueretur ipse. sed nec talis quod mobile reclinat ad oppositum. quod sic est per se in motu violento: sed talis resistetia quod mobile per se sub aliq cui non potest immediate succedere terminus intentus a mouere: et ista resistetia mobilis ad motum est per se defectus virtutis mouendi: et cum per se resistetia medij ad mouens mobile per quod medium potest intelligi de illud quod necesse preceat inductionem terminum intentum: sed tale medium non est necessarium medium nisi virtuti limitate. Si enim esset virtus infinita posset per se per se mobile in termino ad quem: ita quod nec per se forma opposita termino a quo quod mobile iam haberet: nec per media nalter ordinata inter illa forma quod habet mobile: terminum ad quem esse necessarium quod tale mouens per se moueret per talia media quod induceret terminum possibilitas. igitur successio est ex resistetia medij ad mobile et ad motum. ita quod si esset vna resistetia: mobile n. in quantum habet talis forma iter quam et terminum naturam: esset talia media per se moueri per illa ad terminum: et per ista media quod resistunt mobili ut possit non statim esse terminum per se intelligi indivisibilis partium mobilis vel indivisibilis forme sed quod est motus vel vtriusque. Necitas tamen successionis nunc est ex hac resistetia: sed per se copando ista ad agens cui mobile resistit per ista resistetia medij ad ipsum. ita quod si esset per se possibilitas ex sola resistetia medij ad mobile quod per se illa limitata non posset tollere ista resistetia: et id resistit illa resistetia agens ne statim inducat terminum. Tunc ad illa quod adducit ad oppositum. si angelus ad se nulla est resistetia. dico quod ex quod agit non ex infinitate virtutis actus quod est in celo inter quod vbi et finitum vbi in terra nata sunt omnia media quod est virtus sue motus sunt media. ita quod nec virtus sua motus potest oia illa media facere per se terminum. nec est per se statim terminum facere nisi per se faciendo illa media. et id est si resistetia tota que requirit ad successionem in motu. Et cum arguitur de ipso dicto per se de graui si ponatur in vacuo quod decesseret subito per se defectum resistetie a pre medij. dico quod si vacuum poneretur quod ne non moueretur in ipso finitum per se: quod vacuum non posset cedere graui: et dimensiones sepeate non possent esse fil: tamen si poneretur vacuum posset cedere et esse spacium: et non quod latera plena essent fil: quod tunc non esset vacuum. dico tunc quod graui esset successio in vacuo: quod prius per se vacui per se et totum graue prius transeat hac per se spacium quod illa: et sic dicitur fuit prius et precedenti argumento et modo per se successio est in motu locali in spacio in quantum continuo. Ad arg^m per se in quantum continuo inducitur ad propositum dico quod illa propositio: quod est proportio medij ad medium et ceteris per se. et id sequitur motum non esse in vacuo. Aut saltem vnde est quod posuerunt vacuum esse tota causa motus: siue successio in motu. Sed ad propositum arguendo si sit de mobilibus sic ibi de spacis ista propositio potest negari. que est proportio mobilis ad mobile in subtilitate eadem quod proportio motus ad motum in velocitate. Et si accipias quod est proportio habet sub ratione quod mobile et alteri sub ratione quod mobile concedo. sed tunc minor est falsa: angelus enim mobilis est continue in quantum habet quantitate virtutis finitum quam potest coexistere loco continuo sic corpus quod quantitate sua finitum potest coexistere loco continuo. Si ergo per se inferat in rationem sua quod motus sit in equali

Decima

22

tpe per vacuum et plenum si inferat aliqd illi sile. s. quod in equali moueretur angelus et corpus non est impossibile. ibi autem est impossibile: litas ex ratione mediorum: sed quod videtur rationem bene concedere. Sed dato quod rationes per se non multum concludant ad propositum: quod non ita se habet hic mobilia sic ibi spacia: valeret tamen rationes sue similes. ita quod sua prima ratio est omnia et reliqua ducet ad impossibile. Sed igitur quod si vacuum posset cedere et motus posset esse in eo quod ex indivisibilitate spacii motus haberet indivisibilitatem et successionem sicut modo ex indivisibilitate spacii pleni motus haberet per se successionem essentiali. sed ultra ista successionem potest addi velocitas vel tarditas: et tunc conditionis accidentalis ipsius medij in quantum est per motum vel impedimentum ipsius motus: siue ratione subtilitatis per quam per mouet aut saltem non impedit: aut ratione densitatis oppositae: tunc igitur fieret motus successiuus in vacuo et esset proportio per se motum in plenum: et hoc loquendo de successione essentiali non de velocitate et tarditate superaddita: quod oino nulla velocitate aut tarditate superaddita haberet mobile in vacuo. haberet autem aliquam in pleno. sed nihil ad aliquid non est proportio precise. sed per se hoc contra aduersariis dicentem motum esse in vacuo quod nullus motus habens aliquam velocitatem vel tarditatem accidentalem superadditam essentiali potest esse in vacuo: et ideo negat per se talem accidentalem successionem posse esse in motu: et hoc non est inconueniens si poneret precise esse motum in vacuo. sed esset quod hoc poneret vacuum esse medium promouendi in motu vel medium necessarium in motu ex parte cuius sumeretur velocitas vel tarditas motus. Eodem etiam modo illud quod inferat in secula ratione non est impossibile aduersario dicentis precise motum esse in vacuo: quod medium plenus potest equari medio vacuo in quantum est ratio vel causa successionis essentialis in motu: et si aliquod plenum acciperetur in tali proportionem in quali accipit per se ad motum datur illud esset omnino neutrum nullam quantitate accidentalem dans. nec medium plenum nec medium vacuum. Quid ergo habet per se contra aduersarium ex illa ratione. Dico quod habet tamen quod vacuum nullam quantitate accidentalem habet ultra successionem essentialem: quia si sic posset aliqd medium plenum dari equali: tunc per medium plenum et vacuum fieret motus in tanto tempore quantum tepus corruderet illi conditioni accidentali motus: quod est impossibile: quod finitum hoc media essent improporcionabilia.

Decimo quero Utrum angelus possit moueri se quod non: scilicet idem mouens aut finitum quod mouens est in actu motum finitum quod motus est in potentia: ergo nihil mouet se. Confirmatur ratio per hoc quod aliqua diuidentia ens: ut substantia et quantitas sunt incoposibilia in aliquo vno eodem. ergo pari ratione actus et potentia in quolibet vno sunt incoposibilia. Item omne quod mouet se diuiditur in duo quorum alterum est primo mouens alterum primo motum ex octauo phy. et probatur ex prima conclusionem. 7. quod nihil mouet se primo: quod tunc quiesceret ad gerere prius et non quiesceret ad gerere ei quod probatur 13 de corpore moto: et ex hoc sequitur quod in quantum corpus mouetur se sit talis distinctio. et ex hoc videtur quod in quantum corpus mouetur se per se motus. sed angelus non diuiditur in duo quorum alterum sit primo mouens. alterum primo motum. ergo. Contra angelus potest moueri localiter ex precedenti questione et non a corpore effectiue: ut videtur: nec tamen miraculose a deo. ergo mouetur a seipso. Concedo quod per se localiter moueri: quod cuiusque inest potentia passiva ad aliqd accipere.

Distinctiones

dū vel habedū p motū nō ē ipfectiōis in eo qd hēat po
tētiā actiua p quā possit illud acgrere: s3 pfectiōis qd ap
paret: q3 aīatis data ē potētiā actiā respēu qstatis pfe
cte ad quā sūt in po3 qn gñant: p3 ē ī grātib3 7 leuib3
vbi ē potētiā actiā ad illud vbi: s3 sūt receptiua nāliter
sūt aīaliā hēnt potētiā actiua respēu sensatiōis ad quā
sūt in potētiā passiua: totālē tñ hēnt nō pnt. sic declarati
ē oī. 3. pmi. q3 potētiā nō pōt hēre oīa oba. igr cū āgelo in
sit po3 ad vbi: qd pōt acgrere p motū nō ē ipfectiōis in
eo si hēat po3 actiua respēu eiusdē: imo vī ē ipfectiō
nis ī eo si hēat po3 actiua respēu eiusdē ex q non re
pugnat alijs entib3 min3 pfectis hēre talē po3 actiuam.
Et si dicat q3 p3 pnt tñ entib3 pfectiōib3 vt aīali
bus fm pte q3 pnt diuidi ī duo. s. mouēs 7 motū: 7 qd af
sūt p3 ē de grātib3 7 leuib3 falū ē 7 īntētiōem pbi. s.
phy. vbi vī spāliter 3 B facere. 4. rōes. C p3io p3 qd
gñe nē ē aīal. C 2o p3 q3 nō pnt sūt se. C 3o q3 nō pnt mo
uer se motib3 diuers. C 4o q3 ē p3inuū. i. eiusdē dispo
sitiōis ī pte 7 ī toto: 7 tale nō pōt mouere se: 7 soluendo
qstionem dic q3. s. tñ hēnt nālā p3 patiēdi respēu mo
tus 7 nō faciēdi. C p3imo oīdo oppo3 p auctes. Scdō
p rōnes. Auctas p3 ē pbi. s. phy. vbi solūes dubitatiōes
de grāuib3 7 leuib3 dicit q3 q3 potētiā dī multipli
p3 nō ē manifestū a q mouet graue: distinguit āt po
tētiā ad actū p3inuū 7 ad actū scd3. vt p3 de potētiā ad
sciam 7 cōsideratiōem: 7 applicādo ad ppositiōes q3
ignis ē ī potētiā cēntiali vt fiat frigidus put. s. ad gñā
tur ex eo: cū āt genita fuerit āg ē ī po3 accīntali ad āgē
dū. i. ad infriādū nisi ipediāt: ita ē dī ipse de graui et
leui: leue. n. fit ex graui vt ex āg. cū āt ē iam leue ope
rabit mo3 nisi pbibeat: act3 āt leuis est alicubi eē 7 sur
sū: pbibeat āt cū ī d3io loco sit. vñ nihil val3 expōere q3
cū sit ī actu leue ē actu leue: ita q3 leuis ē āscēdere. q3
tunc idē ē dicere q3 leue ē: 7 dicere qd q3 leue ē actu āscē
dit: qd nihil aliud ē nisi cāliter dcm. dicit. n. q3 mox ope
rabit nisi pbibeat: qd nō pōt ītelligi de actu leuis. p q3
act3 leuis nō pōt pbiberi vel ipēdiri dū ē actualr talis.
sūt dī q3 pbibeat cū ē ī d3io loco. nō āt ē nō leue: q3 ē ī
d3io loco. q3 itēdit de actu 2o. s. q3 act3 ei3 ē alicubi. i. act3
eius q3 est sursum siue sursumitas sit opatio eius. sicut g
ignis hñs calorē ī actu p3io vere 7 effectiue se h3 ad ca
lefactiōem que ē opatio ei3 2o. ita 7 ignis actu exīs le
uis effectiue se h3 ad cē sursum siue ad opatiōem scd3
q3 ē ferri sursum. C Idē ē. 4. phy. c. de vacuo: vbi dicit
q3 dēsum 7 rarū 7 cōmitat due d3ietates: v3. graue 7 le
ue dū p3 7 molle: 7 loquēs de d3ietate grauis 7 leuis: dīc
q3 fm hāc d3ietatē erūt actiua mot3. h3 āt dū 7 molle
passiua ē 7 c. Et si obiciās ista nē ē itētiō sua q3uis sic
sonent vba: q3 2o de gñatiōe enumerās q3itates acti
uas excludit graue 7 leue a q3litatib3 vcl actiuis 7 pas
siuis. Rñdeo dico q3 dīceret sibi p3i. s. phy. p illd. 2o
de gñatiōe. nisi alio mō intelligeret hic 7 ibi. 1. h3 in. s.
phy. sicut p istis allegatū ē: dicit q3 hñt p3 nō āgēdi s3
patiēdi. ī scdō āt de gñatiōe dīc q3 gñe 7 leue nec sunt
actiua nec passiua: 7 pbatō s3 p3 ibi. āt igr logf ipse d
actione in. s. phy. 7 aliter vbi occurrit sermo de actione
7 passione: 7 aliter ī primo de gñatiōe: 7 alr ī scdō de
gñatiōe: sicut enī ī lib. phy. logf de motu ī generali
7 vli ī li. āt d generatione de motu ad formā. ita ī. 3.
phy. loqr de actiōe 7 passione ī cōi 7 ī vli: ita vep
est qd dicit. s. phy. q3 hñt pncipiū patiēdi respectu mo
tus localis. ī lib. autē de gñatiōe loqr de actiōe ad
formā vbi āgēs 7 patiēs sūt d3ia: qd vtiq3 vep ē d actio
ne vniuoca que sunt ī pncipio equiuoca 7 ī fine sunt
vniuoca. Sūt ī actiōe equiuoca s3 ē āgēs pducto fm
formā s3ilitudine equiuoca sicut ipse cōcedit ibi ī primo

Secunde

de gñatiōe aliqd āgēs nō cōicare cū passo sic nec me
dicinā cū corpe sanato. B āt mō negat ī scdō de gene
ratione grauiā 7 leuiā nō solū ē p3 agēdi vel faciēdi
sed ē patiēdi. 7 B exp3se sonat rō sua: q3 ista non sūt p3
āgēdi alia: nec patiēdi ab alijs: 7 iō nō sunt p3 pducen
di aliqd fm formā aliqd de q3 pductiōe logf ibi. nec p3
cipia patiēdi ab aliquo āgēte cōmōdēte tali actiōi: sūt
tñ p3 actiua aliqd mō respēu nōgis localis ad vbi: 7 ali
qd mō passiua respēu eiusdē. q3 vtrūq3 exp3it ipse ī. s.
phy. q3 passiua ī B q3 nālā hñt ī se p3 patiēdi: actiua ī
B q3 dīc opatiōes leuiā ē alicubi sic sciētis cōsiderare.
C Ad B ē pōt adduci auctas cōmētatoz. 3o. c. 2. mū.
p3nto. 28. ī simplicib3 iquir. idē ē fm spēm motor 7 mo
tum. s3 dīc fm modū: lapis. n. mouet se ī qstū gñis ī
actu: 7 mouet ī qstū ē potētiā inferius. īnuenit. n. vno
mō ī actu: alio mō ī potētiā: 7 causa h3 ē hic: q3 cōpo
nitur ex mā 7 fōma. Sed de hoc vī varie loqr: quia ī
cōmēto. 28. illius terty ce. 7 mū. 28. phy. vī velle q3 mo
uer se p acciōis pēllēdo mediū: sicut nauta mouet se
mōuēdo nauē ī q3 existit: 7 iō auctoritatib3 ei3 nō ē mul
tū īntēdū. Ad istā cōclusionē sunt rōes. p3ia talis.
oīs effect3 qn ī actu cāt h3 cām ī actu. hoc p3 p Arist.
2. phy. 7. s. meta. c. de causa. efficiēs ī actu 7 causatum
ī actu sūt sūt 7 nō sunt p3 ē ī nulla effect3 auctoritas p
rōnem manifestā: q3 qd nō est qn non est nō pducit ali
quid ad eē: igitur qn descēsus grauis est ī actu tūc ali
quid ē cām ī actu: nō āt tūc ē ī actu a remouēte probi
bens: neq3 per p3is ab ipellēte ipm graue ferf deorsū
q3 pēllēs nō p se mouet deorsū: q3 ī hoc ē q3i remouēs
pbibeat: 7 tale mouens fm p3m. s. phy. ē quasi mouēs
p acciōes: 7 pter mouēs per acciōes o3 dare mouens
p se efficiēs: quia omne p acciōis h3 reduci ad p3m
istud pōt esse cētrum trabēs: q3 si p impossibile nullus
graue esset ī cētro. sed tota terra amota ab eo 7 rema
nente cētro sub sola rōne cētri: vt p3ius: adhuc graue
naturaliter tenderet ad cētrū: quid ergo attrahit nūm
quid vbi mathematicus: cōstat q3 non: quia non ē for
ma actiua: 7 cētiā ī flūetiā celi: quia hoc videtur ē
fuga recurrere ad āgēs vcl: qd ē negare effect3 p3icula
res 7 cās p3iclares. ī flūetiā ē celi qstū ē d se vniūformis
ē ī toto medio: q3re g vñā pte ī toto medio moueret sur
sū 7 aliā deorsū nisi ponere āgēs p3iclares dēterminās
nec istud actu mouēs: qn actu mouet: pōt pōi actu gra
ue motū: q3 nihil mouet se vniū: q3 ad illud qd h3: nec
gñans: q3 tūc pōt nō ēē. q3 o3 dare q3 sit aliqd ītrīsecū
īpī graui: vcl ipmmet graue p aliqd ītrīsecū. C Dicit q3
gñans māet ī vtrūte ī graui: 7 p3 mouet ipm graue.
C Cōtra istud nō manet ī vtrūte nisi sic cā ī suo effe
ctu: 7 qd sic manet nō ē ens ī se: s3 tñ q3 māet ī suo ef
fectu. Et tunc si gñans dicat efficere 7 nihil efficit nisi
fm q3 ē ī actu nec ē q3 efficiēs efficiat actu: q3 illud qd
ē efficiēs ī vtrūte tñ nō efficit: 7 ita segtur adhuc ppo
sitiū. C p3eterea illud qd nō mouet aliqd nisi p3i nāt
ab alio motū ab eodē h3 q3 moueat: 7 q3 sit motum: sed
graue cui alligatū ē leue: cō leuitas nō expēdit grauitatē
ei3: mouet illud leue trabēdo illd secū ad cētrū 7 nō mo
uet nisi q3 motū p3i nāliter ē motū q3 moueat: 7 ab
eodē mouet a q3 h3 q3 moueat illud sibi alligatū: mouet
aut illud nō per aliqd q3 per grauitatē suā. igr 7 scips.
C pōt 7 affirmari ista rō: q3 qn aliqd h3 potētiā acti
uam respectu alicuius forme potest cā causare ī quo
cūq3 passo p3oportionato 7 app3oximato: sed graue
habet potētiā actiuā respectu vbi deorsū sicut
habet respectu illi3 qd trahit secū 7 ipmmet qn ē extra
illū locū ē receptiū illius forme carēs ea 7 p3ortio
tū 7 app3oximati sibi. g pōt istā formā cāre ī seipso.

Questio

C Doc ē poterit satis patere si cōsideret q3 quies regit
cām actualr cāntē sicut 7 mot3: tūc. n. o3 dare cām cog
ue cāntem getē nāliter grauis cū ipso graui. nulla autē
cā coeue cāns getē istā cū gñi ē nisi graue: 7 p3is gra
ue effectiue mouet: 7 p3is mouetur ad illā quietē a se
ipso. q3 ista duo sūt ab eadē cā. C p3eterea graue impe
ditum a motu remouet pbiēs si grauitas eius vincit
vtrūte illius ipediētis 7 resistētis. puta si sup3dāt aliqd
p3inuū 7 grauitas ei3 superet rōem p3inuū frangit
illud: 7 sic soluēdo cōtinuitatē eius soluit ipedimentū
descēsus eius. h3 aut fractiōis cū sit motus violētus o3
ponere exntem cām extrīsecā: 7 nō vī rōnabile fingere
aliā cām q3 ipmmet graue: nō āt frangit illud nisi q3 īntē
dit facere se ī cētro. igitur ab eodē pncipio actiūo
h3 se facere ī cētro a quo h3 illud ipediēs remouere
C Doc ē declarari pōt alr. q3 grauius mouet veloci3
7 tñ ab eodē videlicet gñante pōt generari aliqd gra
uius. 7 ē aliqd minus graue: 7 pōt p3ia duo esse ī
eadē distātiā ad cētrū 7 ī eadē īflūetiā celi. igr 7 for
mitas motū ī istis ē ab aliqb3 ītrīsecis. Itē mō
nālīs īntēditur ī fine scd3 p3m primo de celo 7 mun
do. cui3 difficile ēēt assignare cām si effectiūm ist3 mo
tus ēēt p3ice aliqd extrīsecū. C Rñdeo tūc ad p3is
q3 adducitur ī d3iū. 7 q3 sit p3m sicut adduxi q3 graue
se mouet effectiue sicut sciēs mouet se effectiue ad actū
speculandi: 7 itelligo sic sicut hñs formā aliqd que na
tā ē ē pncipiū alicuius actiōis vniūoce pōt p illam for
mā agere ī receptiū app3oximatiū 7 p3ortionatiū
ita ē hñs formā que nātā ē ē pncipiū actiōis equiuo
ce pōt per seipm agere equiuoce ī passū app3oxima
tū: 7 si ipmmet sit receptiū illius actiōis vel effect3 eg
uoci 7 carēs eo ex quo est maxime app3oximatiū 7 p3o
portionatiū sibi ipm nō solum poterit cāre effectū illū
ī alio: imo sūme cābit istū effectū ī seipso. ita ī p3osi
to lapis existens sursum est ī potētiā ad vbi deorsū.
grauitas aut respectu istius vbi est pncipiū actiūū eg
uoci sicut vlr respectu vbi nō o3 querere nisi pncipiū
equuoci: nō. n. mouēs mouet mobile ad aliqd vbi: q3 for
maliter: q3 igitur ipmmet graue receptiū est ipm effect3
equuoci 7 carēs eo cāt ī seipso primo istū effectū 7 ī nul
lo alio nisi p3i cādo ī se. ita q3 causare istud est opatio
graui sicut dicit p3is. vt calidi calefacere: s3 q3 causet
B ī se accidit ei. accidit. n. sibi ī qstū est actiūū respēu
h3 causationis vel respectu h3 causabilis q3 ipmmet sit
receptiū eiusdē effectus. Istud pōt intelligi si graue
manēs sursum pōt p3ellere aliud ad cētrū: tūc. n. non
dubitarēt aliquis quō graue ēēt p3m descēsus ī alie
ro: nec nō minus ē cā actiua respēu descēsus sui ipm.
C Tñ p3 vñ vbi p3i addo vltra q3 motus iste nō est
nālīs ī se. ex hoc q3 hēnt pncipiū actiūū ī se sed solum
ex B q3 mobile h3 pncipiū ītrīsecū passiūū. nālīter ī
clīnās ad motū. qd p3 per diffōnem nature. 7. phy. q3 ē
pncipiū motus ei3 ī quo est per se 7 nō per acciōes: nihil
enī est pncipiū nālīter mouēdi alicui nisi ī qstū est per
se. 7 p3io ī eo qd mouet nō est aut p3e 7 p3io ī aliqd
quod mouet nisi ī qstū ē passiūū. ergo nō ē aliqd nā vcl
p3m nālē alicui: nisi q3 ē p3m passiūū q3 qd sit moue
tur: 7 B q3 subdit p3is postq3 dicit q3 actus leuis est cē
alicubi 7 sursum dicit ipse q3rē q3re mouent ī ipsoz loca.
Et rñdet cā aut ē. q3 apta nata sūt ibi ēē 7 signanter di
cit ī ipsoz loca B ē nālīter mouē ī loca illa: q3 apta

Decima

23

nata sūt ibi ēē. i. hñt nālē īclīnatiōem ad illud vbi: 7 hoc
mō postea subdit q3 hñt p3m tñ patiēdi 7 nō faciēdi.
Nālīter mō ī qstū nālīs est. 7 ibi ita ī solone ist3 du
bitatiōis de motu grauiū quasi ītrīsecū. larīter loqr de
pncipio effectiūo h3 mot3 de pncipio nālī h3 mot3 q3
tñ passiūū est. Rōnes ēēt eius nō cōcludūt 3 me: nam
p3ime tres q3 habent vnam vim oīdūt graue nō moue
re se sicut āgēs per cognitionem mouet se: nō enī aīal
pōt sūt se cītra vltimū terminū īntēdū. nec ēēt pōt
set mouere se diuersis motib3 nisi āgēs per cognitiōes.
7 ex B satis segt p3positū p3i q3 ista nō sunt p3ia mouen
tia. nā p3m mouēs mouet per cognitiōem q3 sapientis
est dirigere sic oīsum est de deo. vbi. 2. p3imi de cogni
tiōe dei. C 4o rō sua de p3inuū nō cōcludit p3ice ī q3
tū qstū: sed de p3inuū B ē q3 est eiusdē dispoīs ī omni
p3e. pbat. n. q3 graue nō mouet se effectiue. q3 nō est p3
vna ī actu q3 pōt facere aliā ī actu fm eadē q3litatem
quō ipse dīc ī de sensu 7 sensato: 7 cōcedo q3 B mō pars
graui exīs ī actu nō cāt motū ī alia parte: sed totū
graue ē ī actu fm actū p3m 7 causat ī se actum 2o.
C 3o obiciēs quō p3is si cōcedat graue sic moueri effe
ctiue a se: s3 nō per cognitiōem nec ēēt q3 nālitas eius sit
ab eo ī qstū h3 p3m actiūū quō hēbit pncipale. p3positū
sui q3 ista necessario mouēt ab alio. qd ipse īntēdit
pncipalīter p3are. Dico q3 satis h3 hoc ex distīctiōe
potētiā. ista enī nō reducit seipm de potētiā scdā ad
actū 2o nisi p3ius reducta fuerint de potētiā p3ima ad
actū p3m: vel saltē pōt reduci ad actum p3mū: qd
dico p totis elemētis que tota fm ipm sunt īgnābilia
7 īncorruptibilia: 7 tñ quia sūt eiusdē rōnis cum parti
bus suis nō repugnat eis reduci de potētiā p3ima ad
actum p3mū sicut partes eozum reducunt. sequitur g
q3 oē graue 7 leue. s3 moueat se effectiue de potētiā scdā
ad actum scd3. tñ mobile est. vel mouet ab aliquo alio
extrīsecō a potētiā p3ima ad actum p3mū: nō enī
o3 p3 si omne quod īducitur ab alio mouetur q3 ī oī
motu moueatur ab alio. 7 sufficit p3o p3mū: quia per
hoc deuenietur ad aliquod aliud ab omnibus istis: qd
nec ī vno motu nec ī quocūq3 poterit moueri ab alio:
sed est omnino mouens immobile. Similīter etiā pōt
dici q3 ī isto motu 7 si moueantur a se effectiue: non tñ
mouent a se sicut a p3imis mouentibus: ex quo nō mo
uent se per cognitiōes: sequit q3 p3supponāt aliqd sic
mouens per cognitionem. 7 ita s3 moueant se effectiue
non tamen sic quin moueantur ab alio: licet non sicut
a causa p3oxima.

Ad p3mū argumentū pncipale dcm
est distīctiōe 3a
p3imi. quomodo potest aliquid agere ī se. 7 responsum
est ibi ad illud argumentum. Qd autē additur p3o con
firmatione q3 quedam diuidentia ens sunt īncorrupti
bilia ī quocūq3. igitur 7 ista. concedo de istis. vt sunt
opposita. Opposita autem sunt p3out dicunt modos
cuiuslib3 entis. p3out. s3 ē ens ī potētiā antequā
actu sit 7 ens ī actu quādo iā est. 7 isto mō nulli eidem
p3ueniūt nec formalr nec ēēt denominatiue. q3. i. idē dica
tur ens denominatum simul ab aliquo ī aliquo actu 7
ab eodē ī potētiā: vt tñ actus accipit p3 pncipio acti
uo: 7 potētiā p3m passiūū q3 cadit īfra cēntiā cuiusli
bet diffinibilis vel diffinitis: sic nō sūt opposita nec sic di
uidūt ens nec repugnat alicui eidē. C 2o arg3 dico
p3imo ad auctoritatē illam. s. phy. q3. s. omne mouēs
per cognitiōē diuidit ī duo q3 vñ ē p3mō 7 aliqd ē
p3imo motum. 7 ratio huius est: quia potētiā motiua
talis mouentis est potētiā organica. ita q3 illa requi
rit non tñ distīctionem inter cor3 7 aiām sicut inter

Functionis

T.c.1.
T.c.44
T.c.9.

mouens et motus: forte in ipso corpore in quo est virtus organica requiritur pars corporis mouente distincta a parte mota: non est autem ita necesse de mouente se non organice: quod totum est virtus forme: quod ad actum primum: et totum in potestate quantum ad actum secundum. Sed ad probationem illius propositionis que accipitur ex primo. 7. phy. ubi probatur quod nihil mouet se prius: dico quod si dicitur dupliciter potest accipi. uno modo potest dici id quod est secundum totum: et opponitur ei quod est secundum partem: hoc modo accipitur philosophus moueri prius in 5. phy. ubi distinguitur quod aliquid mouetur secundum accensum: aliquid secundum partem: et aliquid primum. 7. ubi dicitur quod quod mouetur in aliquo tempore prius mouetur in quolibet illius temporis. et alibi frequenter alio modo: hoc quod est prius dicitur calitate precise: quod accipitur in primo posteriorum in diffinitione vltima. Dico tunc quod Aristoteles in primo. 7. bene probat quod nullum corpus mouetur a se prius hac duplici primitate scilicet quod si mouetur a se primo. id est secundum totum. igitur motus inest in se: libet parti eius. contra tunc per philosophum quod totum in quantum mouens est homogeneum: et moueri est passio homogenea: passio autem homogenea non inest toti prius hac primitate nisi inest cuiuslibet parti eius: sequitur igitur quod si totum mouetur primo modo quod si pars gescit totum gescit: accipiendo autem aliam primatatem calitatis precise: si totum mouetur a se prius non remouetur per predicatum quod est moueri ab ipso propter hoc quod remouetur ab aliquo quod non est ipsum: nec mouetur ab ipso propter quod remouetur ab aliquo quod est aliquid eius: si enim triangulus habet tres prius hac primitate non solum non remouetur ab eo hoc est: sed si remouetur a quadrangulo quod nihil est. non igitur et non remouetur ab eo per philosophum quod remouetur a parte trianguli: puta ab hoc angulo vel illo. igitur et moueri non remouetur a toto cuiuslibet inest hac primitate et si remouetur a parte eius quod pars non est ipsum: et ideo totum mouetur hac primitate prius non gescit ad gete prius. prius autem illud quod mouetur prius altera primitate gescit ad gete prius: impossibile igitur est totum moueri prius utraque primitate simul. et includit ad dictum sicut ad dictum sequitur: tunc altera primitate precise potest aliquid totum moueri a se prius. Contra propositum autem dico quod graue mouetur a se primo: quod si quilibet parte et mouet et mouetur et cuiuslibet parti cooperit. sed non primo: sed in quantum est toto et mouere et moueri. Sed nunc quod dicitur graui prius moueri deorsum primitate secundo modo dico quod possumus loqui de moueri deorsum in ceteris: vel de philosopho moueri quod dicitur tunc graui: vel de parte huius moueri quod dicitur tunc graui: et dico quod sicut totum graue et pars grauis sunt homogenea in grauitate: ita moueri totale quod est passio totalis totius: et moueri partiale quod est passio partis sunt moueri eiusdem rationis: et sicut moueri deorsum nunc in ceteris inest primitate calitatis precise graui in ceteris: ita moueri totale inest huic graui totali simili primitate: et hoc moueri partiale quod est pars huius moueri totalis inest parti huius grauis simili primitate. non ergo per totum homogeneum graue mouetur a se prius: ita quod moueri ut dicitur sibi et cuiuslibet parti eius inest sibi primo secundum hac primatatem: quod tunc non remouetur a toto. et si remouetur a parte. hoc autem est falsum per aliam primatatem necessariam occurrentem cum ista si ista ponatur in sebo homogeneo respectu passionis homogenee: tunc graue etiam hac primitate calitatis. vbi precise mouetur hac motione: et verum est quod hoc motio totalis non remouetur a totali cuiuslibet per hoc quod remouetur hec motio totalis a quocunque quod non est hoc graue. verum est enim quod pars totius grauis non mouetur hac motione totali: nec per philosophum remouetur hec motio totalis ab hoc graui totali. Sed obuias quod saltem remouetur a toto graui in quantum totalis si a parte eius remouetur motio partialis. ergo motio non inest toti calitati precise vel primitate calitatis precise: quod si sic inest nullo modo remouetur ab ipso per remotionem alicuius alterius predicari ab eo quod non est ipsum. Respondeo et dico quod per totum graue in quantum est tale homogeneum ex parte huius: et partes istae sunt partes aliquo

Secunde

modo ipso toto. ita quod destructis istis rationibus prius non manet totum: ita dico quod non est inconueniens quod eis inest sue passionis: ut motiones partiales et quodammodo prius quam motio totalis ducatur ipsi toti: quod et motio totalis potest ex partium motionibus partialibus: sicut totum graue ex partibus grauis: et tunc nego hac propositionem assumptam. quod dicitur alicui prius. id est secundum causalitatem precisam non remouetur ab eo: quod aliquid quod non est illud predicatum remouetur ab aliquo quod non est ipsum subiectum: hec enim propositio est falsa vltimo ubi subiectum habet subiectum prius: et passio passionem potest tunc enim ad remotionem prius passionis a priori dicto sequitur passionem posteriori remoueri a posteriori subiecto precise. per philosophum in Aristotele quod totum non mouetur a se prius hoc est quod moueri quod est passio homogenea non inest toti homogeneo primo. hoc est secundum causalitatem precisam in quantum illa passio accipitur ut homogenea per se et eiusdem rationis toti quantum et parti quantum: sic non remouetur a toto: sed remouetur a parte. quod falsum est propter primatatem totalitatis que infertur hic ex ratione calitatis precise: tamen non probatur quod totum potest moueri a se primo loquendo de illa motione totali cuius partes sunt motiones partium: et de primatate causalitatis precise: et cum hoc stat quod mouetur prius alia primitate. scilicet totalitatis accipiendo moueri in comuni: puta si dicitur tunc totum cuiuslibet parti totum. ita quod alio modo quod accipere predicatum quod dicitur inest toti hac primitate et illa.

Primum angelus

quia tunc maior virtus potest moueri in instanti: quod non movetur in instanti: per rationem consequentem. ita enim arguit philosophus. 6. phy. quod si maior virtus mouet in tempore. et maxima virtus mouet in instanti. Contra aliquid motus ab aliquibus corporibus mouentibus sunt in instanti ut illuminatio medij. igitur et motus angeli multo fortius potest esse in instanti: quia maior est virtus mouentis et minor resistentia medij.

Hic dicitur quod angelus potest moueri in instanti

sed non temporis continui sed discreti: quod probatur. quere in Thoma. Alii doctor dicit de isto tempore discreto. quere. Contra primam propositionem arguo. videtur enim contra adicere sibi ipsi. videtur enim angelum ponere esse in loco per operationem: et si intelligat de operatione transeunte in corpus illa operatio erit in tempore communi vel in instanti temporis communis. Si autem intelligat de operatione immanente. scilicet illuminatione et volitione illa ex dictis prius in materia de eorum: nec est in tempore nostro communi nec alio: sed in eorum secundum eum. igitur et cetera. Preterea ratio sua non videtur concludere: quia tunc sequeretur quod in ultimo instanti prolationis verborum in consecratione esset ibi vera forma panis que prefuit in toto tempore illius prolationis. similiter cum aer quicquid in esse tenebroso per totum tempus sequeretur quod in ultimo instanti illuminationis illius aeris tenebroso aer esset tenebrosus: et ita sequeretur quod illuminatio non fieret in instanti. Et si dicas quod ista illuminatione est terminus motus localis quo sol fit presens medio. Contra. ponatur sol creatus de nouo et medijum preexistens. modo etiam licet cum ubi terminante motum localem concurrat illuminatio medij a sole sic facto prefuit: tamen ista illuminatio non est per se terminus motus localis: sed aliquid ubi acquisitum. Si soli: nec est potest hoc euadere quin aer quicquid sub esse tenebroso videtur ad hoc instans. Preterea si ovis angelum in quocunque tempore quiesceret in ultimo instanti illius temporis imutatum esse in eo: ubi. igitur nunquam mutatur nec in tempore continuo nec in tempore discreto. probatio contra. accipio aliquam partem temporis cuius quiescit per prius cum ultimo illius immutatus est.

T.c.29.
T.c.60.
T.c.1.
T.c.4.
T.c.7.

Questio

Si est in aliquo instanti temporis discreti debeat moueri localiter. quero autem illud est immediatum instans nro instanti terminati temporis getis: aut immediatum. Si immediatum igitur instans nrm in quo fuit angelus imutatus. et hoc instans est tempus medium in quo est gesceret angelus. et in illo cum illo vltimo instanti illius temporis imutatus erit. et ita in illo instanti media eo in quo ponebatur mutari non mutat. Si autem instans immediatum. quod quod correfertur ei in tempore nro: si instans. igitur in istis in tempore nro est immediatum instans. igitur tempus nrm est discretum si tempus. igitur in illo instanti non mutat angelus instantaneus. quod illud instans per se coexistit parti temporis in qua vel cum quod potest continue moueri vel gescere. Propter istud arguente forte ponit 2. positio quod iter duo instantia temporis discreti cadit quod gescit media ipsius angeli cum parte media temporis nrm. Sed ista secundum ponem probatur et supra quod non est necesse operationem angeli durare cum instantibus temporis nrm. igitur nec illa duratio erit ratio quietis termino transitu subiecti: quod et necesse erit ponere angelum post transitu subiecti gescere non vltimum aliquid ratio: sed tunc fuga ne ponatur tempus nrm discretum ex parte ponit talis transitus eius discretus temporis. Preterea quod ponit quod in tali tempore potest mutari ita quod si habet plurimam equalitatem inter quod non erit ordo nisi tunc nra vel imaginatio: non autem duratio. videtur impossibile quod angelus virtute sua naturali habeat in vno instanti temporis nrm et sui propria ubi sibi equalia. et hoc declarat ex de graui quod ipsi adducit ad oppositum: si enim vacui posset cedere corpi ibi posito et ita esset motus in vacuo non esset intelligibile quod graue esset in pluribus ubi sibi equalibus: sed prius in vno ubi est equalis ubi: et prius in prioribus ubi est in posterioribus. et prius duratioe vna per grauis esset in ista quod alia pars: quod est ipse adducit de corpore quod pertransit infinita ubi in tempore finito: per hoc quod non est nisi in potentia in illis ubi bene concludit quod tempus angeli habet potest esse ex partibus finitis eiusdem quantitatibus. et tunc in illo tempore potest pertransire spaciū infinitum: sed non concludit quod in vno instanti possit pertransire tunc spaciū. imo concludit oppositum. corpus enim n. ita pertransit totum spaciū in aliquo tempore: quod in alia et alia parte temporis pertransit aliam et aliam partem spaciū.

Dico ergo

ad questionem quod quia pluralitas non est necessitas: quare debet poni tempus discretum mensurans motum angeli: nam quicquid saluat per illud tempus discretum saluabitur et per tempus continuū in ceteris. si enim. non eos dicere quod si transiret in instanti non potest immediate habere alium transitum instantaneum: ita potest poni si transiret instantaneus in instanti temporis continuū. ita quod post illud instans possit habere motum continuū in tempore bito: non tunc potest habere transitum instantaneum immediatum. non ergo est inconueniens potest angelum in quantum principat additionem corporalem. que potest esse eiusdem rationis aliquo modo in ipso et in corpore quod est principat mensuram corporis aliquo modo. in quantum autem mouetur localiter principat ubi: quod est additio et passio corporalis aliquo modo eiusdem rationis in ipso et in corpore. et potest mensurari mensura primi corporis moti. Et si obuias quod potest moueri stante celo. ergo non ovis motus eius esse in tempore. Respondeo ita stante celo poterit petrus post resurrectionem ambulare: et tunc ista ambulatio non fingeret esse in tempore quod alio a ceteris tempore nro continuo. si enim non existeret primo motu ceteris mensuratur quod gescit ipsi motus ceteris potestualiter (sicut dicitur ex prius) tempore illo quo motus primus mensuratur si esset positum et actualiter: et illo tempore potestualiter potest mensurari motus tunc actualiter ex prius. ita quod non est necesse mensuratum a motu primi ceteris deperdere inesse vel esse a motu illo sicut fuit motus sub tempore Josue stante celo. quod mensuratio ista est per quantum et equalis per equalis non est per aliquid a quo mensuratur essentialiter deperdit sicut est in mensuris quod dicitur tunc sufficit quod motus iste quod est possit disticte co-

Non

gnosci secundum quantitatē suā ex cognitione distincta temporis et vel actualis vel potentialis. et ita dico quod quando iste motus ceteris non erit: poterit tamen alius motus mensurari per tempus huius motus primi ceteris in quantum. si motus ille posset fieri cum tanta parte illius motus si esset: tunc est cum tanta parte quietis cum quanta pars motus posset esse. Doc ergo supposito quod non est necesse ponere per motu angeli aliam mensuram a tempore communi cum queritur utrum possit mutare vel moueri in instanti. dico quod dupliciter potest intelligi mutatio: et potest dici duplex mutatio. vna includens totā realitatem motus: alia precise includens realitatem terminum motus. Ex parte huius est quod istud mutat ab a. ubi videtur ad b. ubi potest intelligi dupliciter. vel quod simul habeat omnia ubi intermedia sicut haberet si precise moueretur successive. vel quod illa mutatione precise haberet vltimum ubi sicut haberet illa mutatio esset vltimus terminus motus: per modo modo contradicendo secunde opinioni non video: quia licet angelus virtute naturali potest mutari vel moueri in instanti: quia non videtur quod virtute sua naturali potest habere plura ubi equalia. 2. non videtur in conueniens quin posset mutari in instanti. quia quod terminus motus non statim inducatur hoc est ex imperfectione virtutis ipsius mouentis que imperfectio non est attribuenda angelo nisi aliqua necessitas appareret: quod dignificanda est nra quantum apparentia permittunt.

Ad argumentum

in oppositum dico quod illa consequentia philosophi tenet ex hoc quod in antecedente includitur mensuram esse diuisibilem per hoc quod ponitur in eo. in quacunque autem mensura diuisibili potest aliqua virtus aliquid facere: maior potest facere in minori. sed in isto antecedente. angelus mutatur in diuisibili. non includitur esse diuisibile. hec igitur consequentia. mouetur in instanti. igitur aliquid potest moueri in minori. tenet non tunc ex propositionibus veris et ex natura rei: sed ex aliqua falsa quod includitur in illo antecedente. est enim ista vera ex natura rei. quicquid causat aliqua virtus in mensura diuisibili maior virtus potest hoc causare in mensura minori: sed minor: que erit ibi sumenda sub illa maiori vera: non est vera ex natura rei. sed tunc ex hypothese ista. vbi quod motus est in instanti: si autem dicatur angelum mutari in instanti: per hoc debeat inferri quod aliqua virtus debeat ipsum mutare in minori quod in instanti: minor: que ibi erit sumenda sub maiori illa vera: non erit vera ex natura rei nec ex hypothese: ideo consequentia non valet: et ex hoc per quod multe consequentie entimaticae tenent non precise virtute alicuius vere subintellecte: sed quandoque virtute alicuius false subintellecte dum tunc includatur in antecedente.

Ultimo quero.

Ut angelus possit moueri ab extremo in extremum non transiendo per medium: quod sic. quia aut angelus est in loco per operationem secundum aliquos: et videtur planum quod potest operari in extremo non operando in medio: aut saltem imperio voluntatis mouet se licet per aliquam aliam potentiam executiuam: et potest velle esse in extremo non volendo esse in medio: sicut potest intelligere extremum non intelligendo medium. Preterea corpus christi prius existens in celo empirico: nunc est in altari: et non transit medium. igitur hoc poterit angelus cum corpus magis videatur sequi leges loci quam spiritus. Contra. nulla pars temporis potest transire a futuro in preteritum nisi per presens: sed ita videtur essentialis ordo inter partes loci sicut inter partes temporis. ergo non potest pertransire a extremo ad extremum nisi per medium.

nullo exīte intellectu ignis causeret ignē ⁊ corrūperet
 aquā ⁊ esset aliqua vnitas realis generātis ad genitū
 s; formā: pp quā gnātio cēt vniūca. itē. n. cōsiderās
 nō fac gnātionē cēt vniūca: s; cognoscit eā eē vniūca.

The questionē

no est de se bec: qz tūc sicut deducit pma rō nō posset i
tellect? itelligere ipsaz sub opposito nisi itelligeret obz
suū sub rōne itelligēdi repugnanti rōni talis obieci: sic
etiā deducit scōa rō cū suis pbatioib? oib?. aliqua ē vni
tas in re realis absq? oi opatiōe itells minor vnitare nu
merali siue vnitare. ppa singularis q vnitās est nāc fm
se: r fz istā vnitatē ppa nāc vt nā est: nā est idifferens
ad vnitatē singulare. nō g de se est fm vnitare illa. s.
vnitare singularitatis. Qualiter aut pōt hoc ite pgi p
aliq?iter videri p dictū Auic. s. meta. vbi vult q equi
nitas sit tm equitas: nec ex se vna: nec ples: nec vlis: nec
pticularis. itellige nō ē ex se vna vnitare numerali: nec
plures pluralitate opposita illi vnitati. nec vlis actu eo
mō quo aliqd est vlt factū ab itellectu: nō vt obm intel
lectus: nec ē pticularis de scilz. n. nunq? sit realr sine ali
quo istoz: nō tm est de se aliqd istoz: s; ē pus nālri oib?
istis: r fm istā pōitatē nāl est qd qd est r p se obm itel
lect? r p se vt sic piderat a meta? r exprimis p diffini
tione: r ppones vere pmo mō sūt vere rōne qd ati sic
accepte: qz nibil dicit de qditate r se pmo mō nisi qd i
cludit in ea eēntialr inq?tu ipsa abstrahit ab omnibus
istis q sūt posteriora ipa nālri: nō solū aut ipsa nā ē de se
idifferēs ad eē intellectū: r in pticularit: ac p hoc ad esse
vlt r singulare: sed r ipsa habēs eē in intellectu nō hz pti
mō ex se vltitātē: lz enī ipsa itelligat sub vltitātē: r sub
mō itelligēdi ipsaz. tm vltas nō est ps pcept? ei? pmi: qz
nō pcept? metaphisici s; logici. logic? n. piderat secu
das intētiōes applicatas pmiss fm ipsuz Auic. pma er
go itellectio est nāc vt ei nō cōtelligit aliquis modus
neq? qui ē ei? in intellectu: neq? q est ei? extra itellectuz:
lz illius itellecti modus itelligēdi sit vltitatis: s; nō mo
dus itellect? r sicut fm illud eē: nō est nā de se vltis: sed
qfi vltas accidit illi nāc fm pma rōne ei? fz quā ē ob
iectū: ita etiā in re extra vbi nā ē cū singularitate nō est
nā illa de se determinata ad singularitātē: s; est pōr na
turalr illa rōne pōtē ipsaz ad singularitātē illā: r inq?
tum est pōr nālri ipso pōtē nō repugnat sibi eē sine illo
pōtē. r sicut obm in intellectu fm illā entitatē ei? r vlti
tatē hz vere esse itelligibile. ita ē in re: nā fm illā en
titatē hz vltē eē extra aīaz realē: r fm illā entitates hz
vnitatē sibi pportionabilē q est idifferēs ad singulari
tatē: ita q nō repugnat illi vnitati de se q cū qcuq? vni
tate singularitatis pōat. Hoc g mō itelligo nām bfe
vnitatē realē minozē vnitare numerali. r lz nō habeat
eā de se ita q sit intra rōnē nāc: qz equinitas est tm eq
nitas fm Auic. s. meta. tm illa vnitās est passio ppa nāc
fm suā entitatē pma. r p nāc nec est ex se bec intranec.
nec fm entitatē ppa necio kclusaz in ipsa nā fm pma
entitatē suā. ¶ S; istud vidēt esse due obiectiōes.
vna qz vidēt ponere vltē eē aliqd reale in re: qd est cō
tra pmetatozē. i. de aīa. pmeto. s. q dicit q itellus facit
vltitātē in rebus: ita q nō existit nisi p ipsuz: r sic est ens
tm rōnis. pbatio pntie. nā ista nā fz q est ens in isto la
pide. pōr tm pālri singularitate lapidis est ex dictis idif
ferens ad hōt singulare r ad illud. ¶ S. Dam. c. s. D;
inq? scire: q aliud est re piderare: r aliud rōne r cogita
tiōe. igit in oib? creaturis hypostasuz qdē diuisio re cō
siderat. cōitas aut r copulatio itelluz piderat. intel
ligim? enī intellectū: qm pe. r pau. vnus sūt nāc cōez
habēt nāz. neq? n. be hypostasēs i se inuicē sunt. seozsuz

Tertie

enim vnaqueq; z fm parte 3. i. fm seip[s]as separata z post.
in creatura vero z sup[er]substantiali z incōp[re]hensibili trini-
tate est ecōuer[s]o. illic. n. cōe quidē z vñū re cōsiderat.
cognitione vñ est diuissum. ¶ Ad p[ri]m[um] dico q[ui]d vñ in actu
est illud qd b[ea]t[us] vñitate indifferētē fm quā ip[s]us idē est
in potētia p[ri]ma: vt dicat[ur] de quolibet supposito: q[ui] p[ri]-
mo posterior. vñ est qd ē p[ri]m[um] in multis: z de mltis. ni-
hil. n. fm quālibet vñitate in re est tale: qd f[aci]t ip[s]as vñi-
tate p[er]cāsam sit in potētia p[ri]ma ad qdlib[et] suppositum
vt dicat[ur] de quolibet supposito p[er]dicatōe dicētē: hoc est
hoc: q[ui] l[icet] alicui ex[ist]it in re nō repugnet eē in alia singu-
laritate ab illa in qua ē. nō tñ illud vñ dici pōt de quoli-
bet iferiori q[ui] qdlib[et] est ip[s]us. B[ea]t[us] n. solū pōt de ob-
iecto godē idifferētē actu cōsiderato ab intellectu: qd q[ui]-
dem vt intellectū b[ea]t[us] vñitate z indifferētiaz obiecti f[aci]-
t quā ip[s]us idē ē p[er]dicabile de oī singulari dicēdo q[ui] hoc
est B[ea]t[us]. ¶ Et hoc app[er]t ip[s]o probatio illius dicti: q[ui] itell[ec]-
tus agēs facit vñtate in reb[us] p[er] B[ea]t[us] q[ui] denudat ip[s]us qd qd ē
fantasmate ex[ist]it. Nā vbiq[ue] ē anteq[ui] in intellectu pos-
sibili habet esse obiective siue in re siue in fantasmate
siue h[ab]eat esse certū siue deductū p[er] rōnē. z si sic nō p[er]-
quod lūmē: f[aci]t semp sit talis nā ex se cui nō repugnet eē
in alio. nō tñ est tale cōp[er] potētia p[ri]ma puenit dici de q[ui]-
bet: f[aci]t tñ est in potētia p[ri]ma vt ē in intellectu possibili.
est g[er] in re cōe: qd nō est de se hoc: z p[er] p[ri]m[um] ei de se nō re-
pugnat eē nō hoc: f[aci]t tale cōe nō est vñ in actu: q[ui] defic-
ei illa idifferētia fm quā p[er]tinet vñ ē vñ f[aci]t quā. f[aci]t
idē aliqua idēitate ē p[er]dicabile d[icitur] quolib[et] indiuiduo. ita
q[ui] qdlib[et] sit ip[s]us. ¶ Ad 2[um] instantia de dam. dico q[ui]
eodē q[ui] diuini cōe ē vñū reale eodē mō cōe z creatu-
ris nō ē vñū reale. ibi. n. cōe ē singulare z idē d[icitur]: q[ui] ip[s]a
nā diuina de se ē hec: eodē mō manifestū ē q[ui] nullū vñ
in creaturis est real[iter] vñū. hoc. n. ponēdo eēt ponere q[ui] alii
qua nā creata nō diuina p[er]dicat[ur] de multis indiuiduis
p[er]dicatōe dicētē hoc est hoc: sicut d[icitur] p[er] p[ri]m[um] de 2[um] f[aci]t
idē de 2[um]: tñ in creaturis ē aliqd cōe vñū vñitate reali mi-
nor[um] vñitatis numerali: z illud qdēz cōe nō est ita cōe q[ui]
fit p[er]dicabile de multis: f[aci]t ita cōe q[ui] nō repugnet sibi
esse in alio q[ui] in eo in quo est. ¶ Dupl[ic]i[ter] igit[ur] p[er] 3[um] quo au-
ctozitas nō ē 3[um] me. p[ri]mo q[ui] loq[ui]t de vñitate singularita-
tis in diuinis: z hoc mō nō solū vñ creatū nō est vñū: f[aci]t
nec cōe in creaturis. ¶ 2[um] quia loq[ui]t de cōi p[er]dicabi-
li: nō p[er]cise de cōmuni qd d[icitur] determinat[ur] est de facto: f[aci]t
nō repugnet sibi eē in alio. q[ui]le cōe p[er]cise pōt poni in crea-
tura reali. ¶ Et p[er] B[ea]t[us] p[er] 3[um] ad illud ar[istote]l[is] p[ri]ncipale: q[ui] p[ri]m[um]
probat illā fictionē quā ip[s]o ponit platon[em]: q[ui] nō possit
h[ab]ere p[er] se ex[ist]it q[ui] ponit idea p[er] se esse vñ oī b[ea]t[us]: q[ui] oīs suba
p[er] se ex[ist]it est p[er] se ei cui[us] est. hoc est vel ex se ip[s]a: vel ē p[er]
p[ri]a p[er] aliqd d[icitur] h[ab]ens facta p[er] p[ri]a q[ui] d[icitur] h[ab]ere posito nō pōt
iesse alteri: f[aci]t nō repugnet ei ex se iesse alii. ¶ 3[um] etiā
glo[ssa] vñ est loquēdo de suba fm q[ui] sumit[ur] p[er] nā. z tūc seg-
tur q[ui] idea nō erit suba sortis: q[ui] nec nā sortis: q[ui] nec ex
se p[er] se: nec approp[ri]ata forti vt sit tñ in eo: f[aci]t ē in alio fm
ip[s]us. Si aut[em] accipiat[ur] suba p[er] suba p[ri]ma: tūc verū ē q[ui]
liber suba est ex se p[er] se illi cui[us] ē: z tūc mltro magis seg-
tur q[ui] illa idea q[ui] ponit suba p[er] se ex[ist]it isto mō nō possit
eē suba sortis vel platonis: f[aci]t p[ri]m[um] mēbz ad p[ro]positum
sufficit. ¶ Ad cōfirmationē op[er]is p[er] 3[um] q[ui] nō ita se b[ea]t[us] cōitas
z singularitas ad nām sicut eē in intellectu: z eē verū ex
tra aiām: q[ui] cōitas puenit nā extra intellectu: z s[ic] singu-
laritas. z cōitas puenit ex se nāe. singularitas aut[em] cō-
uenit nāe p[er] aliqd in re d[icitur] h[ab]ens ip[s]as: sed vñitas nō puenit
rei ex se. z idē p[re]cedo q[ui] q[ui]rēda est cā vñitatis: nō tñ q[ui]rē-
da est cā cōitatis alia ab ip[s]a nā: z posita cōitate in ip[s]a
nā f[aci]t p[ri]a entitatē z vñitatē necio q[ui] q[ui]rēda cāz singu-
laritatis que sup[er]addit aliqd illi nāe cuius est.

Questio

Secundo querēdū est, utrū sub
positiuū intrinsecū sit de se idiuidua. q. nō.
q. vñ nō dicit nisi puationē diuisiōis in se
puationē idētitatis ad aliū: igit. q. singu
laritas vel idiuiduatio nō dicat nisi duplicē negationē
nō o. c. cām positiuū q. n. c. s. sufficit negatio. pma p/
positio pbat. q. si vñ diceret rōnē positiuā nō diceret
eandē quā dicit ens. tūc. n. eēt nugatio dicēdo ens vñū:
nec aliā rōnē dicit. q. tūc in q. cūc. ente esset entitas
addita entitati: qd est icōueniēs. ¶ Cōtra. pma suba p
se gnatur. 7. meta. 7. p se opat. i. meta. 7. ex hoc distiguit
a scda cui neutru puenit p se pmo. q. ista pueniūt prime
sube pillud qd addit supra scdām subam. nō aut pueni
unt ista alicui formaliter per negationē. ergo pma suba
nō addit tm negationē supra scdā.

Ex. 34.
35.
In probc.

De quo
l. 5. q. 5.
c. 15.

Hic dicitur qd nō idiuiduat p aliquō positiuū: qz illud eet mā vel forma vel aliquid nūz: nō māz vt post oīdet: nec p formā: qz qd ē forma p qd idiuiduat: qz nec ex seipsa sicut nec nā de qd vctū ē supra. qz qd p qd z vltēri^o de illo alio: z sic in ifinitūz. nec pōt dari aliqd nūz absolutū: qz qz de illo eodē mō: nec p respectiū: qz respect^u pūppōnit fūdamētū: z sic nō idiuiduat ipm. qz negatio est rō. vñ ponit. Vñr^o cus duplicē negatiōē ēē. vide in q̄libeto. s. q. s. ¶ Contra ista p expono itellectū qnū motarū de ista mā. nō enī qro quo nā est singularis vel idiuidua si ista significat intētiōē scdm: z tūc intētiōe scda formā: cēt nā singularis z effectiue ab itellectu causante illā intētiōē: nez scdm pferēte. s. hac nām ad nāz sic subycibile ad p̄dicabile. nec ē qz d vnitāte numerali reali q̄ formā: liter nā est sic vna. nā vnitāte numerali reali ē res formā: vna siue illa vnitāz puerat cū ente: siue sit de genere quantitatis: siue de puationē siue positionē. Sz qz in entib⁹ ē aliqd idiuidibile in ptes subiectiuas B est cui formā: repugnat diuidi in plura quoz qdlibet sit ip̄s. qz nō quo formā: illō repugnat: qz sic repugnātia formā: repugnat: s. quo vt fundamētū primo z in trinfeco ista repugnātia in finitū. ¶ Est q̄ itellect^u. q. de hac mā qd ē in hoc lapide p qd sic p fundamētū p̄m^o simplr repugnat sibi diuidi in pla quoz qdlibz sit ip̄s q̄lis diuisio ē ppa vñ in suas ptes subiectiuas. hoc mō itelligēdo. pbo. qd nō sit aliqd idiuiduū formā: p negatiōē vel puationē: sic vidēt ista positiō ponere. p qz nihil simplr repugnat alicui enti p solā puationē: in eo: s. p aliqd positiuū in eo. igit^r diuidi in ptes subiectiuas nō repugnat huic lapidi in eo qd est qdā ens p aliquas negatiōes. pbatio autē: qz q̄stū qdā nega^o tollat potētā p̄mā ad agere z pati: vt p hoc idē ens in quo ē negatio careat potētā p̄mā ad aliqd. non tñ ponit formā: repugnātiā illi⁹ entis ad aliqd: qz p potē: vel ipote circūscriptis illis negatiōib⁹ cū nō sint stare tale ens cū opposito illaz negatiōib⁹. z ita cū illō cui dī repugnare p sc: qd ē ipote. Exēplū hui⁹. si suba itelligat nō q̄ta nō est diuisibilis: hoc ē nō potis diui⁹ potētā p̄mā: quā. nō tñ repugnat sibi diuidi: qz tē repugnaret sibi recipere q̄titate p quā formā: posset diuidi. itate igit^r nā sube corpore nō repugnāt sibi qd sit diuisibilis. ¶ Silt si nī bīe visus tollat potētā p̄mā ad vidēdū: nō tñ fac repugnātiā simplr ad vidēre: qz pōt stare eadē nā positiua in qua fuit hec negatio: z pōt sibi in eē oppo^o illi⁹ negatiōis sine repugnātiā ex pte nāe. ita pōt argui in ppo sitū: cū iste ponat nāz ex se nō ēē vna z idiuidua. nūc tñ p aliqūā negatiōē positiā nō tñ repugnabit sibi formā: liter didi: z ita nūcū erit aliqd ens positiuū i reb⁹ qd eris

Tertia

26
 plete ididuum. ¶ Et si aliq^d iste p^r p^roni b^r rōnis sal-
 tem assumo ista p^ronē nulla ipsectio repugnat alicui
 nisi p^r aliq^d positivū in eo: ita q^d nulla ipsectio repug-
 nat alicui nisi p^r aliq^d pfectionē q^d est aliq^d positivū et en-
 titas positiva: s^z diuidi est q^dda ipsectio: et id nō pōt ppe-
 tere nāe diuine. q^d rē. ¶ Itē negatiōe nō p^rstuit aliq^d
 format^r in entitate pfectiori q^d sit illa entitas p^rpositi-
 ta negationi. aliq^d negatio eēt format^r entitas positi-
 ua: sed p^rma suba p^r p^rim in p^rdicamētis ē maxie suba: et
 etiā magis suba q^d scda. q^d nō format^r cōstituit in entita-
 te p^rime sube p^r negatiōe in q^dtu distingu^r a scda. ¶ Itē
 de singulari p^r se p^rmo p^rdicat illud cui⁹ est singulare: s^z
 de aliquo ente accepto sub negatiōe nō p^rdicat p^r se aliq^d
 entitas rōne toti⁹ subiti: q^d toti⁹ nō est p^r se vnus. si rōne
 p^ritū: tūc nō ē p^rdicatio supioris de inferiori: sed eiusdes
 de se. ¶ S. lz ista positio videat^r eē falsa in se p^r argu-
 menta lz sacra si itelligat ididuum p^rstitui in entitate et
 vnitate singularitatis p^r negatiōe: tū v^r oīno supflua et
 nō rīdere ad. q. q^d ipsa posita adhuc remanet eadez q^d
 stio. naz de duplici negatione quā ponit q^ro q^re nega-
 ista puenit illi si ista duplicē negatiōe dicē eē p^r se tanq^d
 p^r cām dat cām supflū. si nō dat cām bui⁹ nō rīdet ad
 q^dne. q^d f. n. illud p^r q^d repugnat oppo^m istaz negatio-
 nuz: et per p^ria p^r q^d insunt iste negatiōes. Similit^r quero
 vñ negatio sit hec cū sit eiusdē rōnis in isto et in illo. Nā
 licet in forte ē duplex negatio opposita illi q^d est in pla-
 tone: ita in platone est negatio duplicis rōnis. vñ q^d soz.
 est singularis hac singularitate p^ria et determinata: et
 nō singularitate platōis. nō pōt dici nisi dicat vñ ne: sit
 hec negatio. et hoc nō pōt eē nisi per aliq^d positivū.

Concedo igitur q^dnes istaz rōnū q^d necē ē per
 aliq^d positivū itrescē buic la-
 pidi tanq^d p^r rōne p^ria repugnare sibi diuidi i ptes sub-
 iectias: et illō positū erit q^d dī eē cā ididuatōis: et p^r idī-
 uiduatōne: itelligo ista idiusibilitate siue repugnati-
 az ad diuisibilitatē. ¶ Ad ar^m ad opp^m lz asūptū sit fal-
 suz: de quo forte alias. tū si vey eēt q^d vñ significaret
 format^r illā duplicē negatiōe nō seq^r q^d nō habeat ali-
 quā cām positivā p^r quā insit ei illa duplex negatio. naz
 et vnitatis specifica pari rōne significaret duplicē negati-
 ones: et tū nullus negat entitatē positivā eē rōne vni-
 tatis specificae: q^d entitate positiva sumit^r dī oīe specifi-
 ce. et istud ē bonū ar^m p^r solone. q. et p^r opī. q^d cū in q^dlibet
 vnitatis minore vnitatis numerali sit dare entitatē posi-
 tivā q^d sit rō p^r se illi⁹ vnitatis et illi⁹ repugnatiōe ad mul-
 titudinē opposita. maxie vel eql^r erit hoc dare in vni-
 tate perfectissima que est vnitatis numeralis.

Alco. bo
ne. in. 8.
meta. sue
L. c. 49.

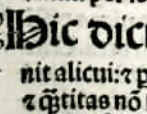

Distinctionis

Individua. sed ista que est. q. p. individua causat. igitur. Contra. in coordinacione pdicametalis sunt oia que p se ptinent ad illa coordinacione circumscrip. to quocumq. qd nihil est illi. Coordinacionis. q. p. p. m. i. p. o. l. e. stat. est in quolibet pdicamento. et in sursum. et in deorsum. igitur. sicut iuenit supmum in gne p. c. i. e. s. i. e. r. a. d. o. illud sub rone essentie. et iueniunt gna intermedia. et sp. s. r. o. r. i. e. ita iuenit etia istum. i. singulare absq. o. i. exstia actuali. qd p. s. e. u. i. d. e. t. q. b. i. c. h. o. n. o. p. l. u. s. i. c. l. u. d. i. t. f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. i. a. a. c. t. u. a. l. e. s. q. b. o. s. e. a. d. e. q. d. e. s. t. d. e. e. x. i. s. t. i. a. q. u. o. r. v. n. i. s. b. i. t. u. r. v. t. s. i. t. b. e. c. q. u. i. t. d. e. n. a. n. l. a. r. i. s. i. n. a. s. p. e. c. i. f. i. c. a. e. a. d. e. s. i. t. i. p. l. u. b. u. s. i. d. i. u. i. d. u. i. s. b. z. e. x. i. s. t. i. a. e. i. u. s. d. e. r. o. n. i. s. i. n. e. i. s. s. i. c. u. t. g. p. b. a. t. u. r. i. s. o. l. o. n. e. p. m. e. q. i. s. t. a. n. a. n. o. s. i. t. d. e. s. e. b. e. c. i. t. a. p. o. t. q. r. i. p. e. r. q. d. e. x. i. s. t. i. a. s. i. t. b. e. c. q. n. o. e. s. t. d. a. r. e. q. s. i. t. d. e. s. e. b. e. c. i. t. a. n. o. s. u. f. f. i. c. i. t. d. a. r. e. p. m. a. e. x. i. s. t. i. a. q. u. a. n. a. s. i. t. b. e. c. i. t. a. p. e. r. b. o. c. p. s. a. d. a. r. m. p. o. p. i. d. i. c. o. q. a. c. t. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. e. o. m. o. q. u. o. e. a. c. t. i. s. a. c. t. a. c. c. i. d. e. n. t. i. s. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. l. i. s. s. i. c. u. t. a. c. t. e. e. n. t. i. a. l. i. s. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. e. n. t. i. a. l. i. s. i. t. a. d. i. c. o. q. v. l. t. i. m. a. d. i. s. t. i. c. t. i. o. i. n. c. o. o. r. d. i. a. t. i. o. n. e. p. d. i. c. a. m. e. t. a. l. i. s. i. t. i. l. l. a. e. s. t. p. v. l. t. i. m. u. a. c. t. u. p. s. e. p. t. i. n. e. n. t. e. a. d. c. o. o. r. d. i. a. t. i. o. n. e. p. d. i. c. a. m. e. t. a. l. i. s. t. a. l. e. s. e. d. a. d. h. a. c. c. o. o. r. d. i. a. t. i. o. n. e. p. d. i. c. a. m. e. t. a. l. e. s. n. o. p. s. e. p. t. i. n. e. t. e. x. i. s. t. i. a. a. c. t. u. a. l. i. s. a. c. t. u. a. l. i. s. a. u. t. e. x. i. s. t. i. a. e. s. t. v. l. t. i. m. a. c. t. p. o. s. t. e. r. i. o. r. t. o. t. a. c. o. o. r. d. i. a. t. i. o. n. e. p. d. i. c. a. m. e. t. a. l. i. s. i. t. i. o. s. e. c. d. o. q. e. x. i. s. t. i. a. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. v. l. t. i. m. a. t. e. s. i. s. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. q. e. s. t. e. x. t. r. a. t. o. t. a. s. p. s. e. c. o. o. r. d. i. a. t. i. o. n. e. s. p. d. i. c. a. m. e. t. a. l. e. s. q. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. a. l. i. q. u. o. m. o. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. l. i. s. n. o. s. i. t. v. e. r. e. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. l. i. s. t. a. s. e. q. u. i. t. t. o. t. a. m. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. s. s. z. e. s. s. e. q. d. i. t. a. t. i. u. i. n. e. o. g. m. o. q. u. o. e. a. c. t. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. i. n. q. u. o. e. s. t. v. l. t. i. m. a. c. t. v. l. t. i. m. a. t. e. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t.

Quarta quero. vtrū suba mālīs sit per quātitatē indiuidua vel singularis. q. sic. Boc. de trini. In numero oriam variabilitas accitū facit. nā tres hoies nec sp. nec genere differūt. s. s. uis accitū. Nā si aīo cūcta ei accitū separēm. loc. nō ē cūctis diuersus est quē vñū fingere duob. minime possum. duo igitur corpa vñū locū nō obtinebūt q. sit accitū. i. o. sunt ples numero qto accitū plura sūt. iter oīa aut accitū p. ē quātitas quā videt spāl. expmēre i. loco dicēdo q. eūdem fingere duob. nō possum. q. p. t. e. i. s. i. n. q. t. u. q. t. a. C. p. Dam. in elozio. c. s. nō cōputādo. p. m. i. u. Ois res in q. differt hypostasī ab eiusdem sp. i. hypostasī dī ad uentitā oīa r. caractēstīca p. p. t. a. s. r. q. l. i. t. a. s. h. y. p. o. s. t. a. t. i. c. a. b. o. c. a. u. t. a. c. c. i. d. e. n. t. i. s. e. s. t. v. e. l. u. t. h. o. d. i. f. f. e. r. t. a. b. a. l. t. e. r. o. h. o. i. e. q. m. h. g. d. e. s. l. o. g. u. s. h. a. u. t. e. b. e. n. i. s. C. p. s. m. e. t. a. a. n. i. n. a. e. q. e. g. e. r. m. ā. a. d. e. i. s. e. s. s. e. a. d. u. e. n. i. u. t. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. r. d. i. s. p. o. n. e. s. e. x. t. r. i. n. s. e. c. p. q. u. a. s. i. n. d. i. u. i. d. u. a. t. C. l. o. t. r. a. s. i. c. a. r. g. u. i. t. a. d. z. q. p. m. a. s. u. b. a. p. s. e. g. n. ā. t. u. r. p. s. e. o. p. a. t. i. t. a. b. o. c. i. n. q. t. u. s. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. a. z. c. u. i. i. s. t. a. n. o. p. u. e. n. i. u. t. p. s. e. s. i. s. t. a. n. o. p. u. e. n. i. u. t. e. n. t. i. p. e. r. a. c. c. i. d. e. n. t. i. s. d. e. g. n. ā. r. i. p. s. 7. m. e. t. a. d. o. p. a. r. i. p. a. t. e. r. q. u. i. a. v. n. i. s. p. s. e. a. g. e. n. s. e. s. t. v. n. u. m. p. e. r. s. e. e. n. s. i. t. b. o. c. i. n. v. n. o. o. r. d. i. n. e. c. a. u. s. e.

Hic dicit q. suba mālīs est singularis et indiuidua p. q. t. i. t. a. t. e. r. p. o. n. i. t. t. a. l. i. s. r. o. q. d. p. p. u. e. n. i. t. a. l. i. c. u. i. p. s. e. p. u. e. n. i. t. c. u. i. l. i. b. e. t. a. l. t. e. r. i. p. r. o. n. e. e. i. s. s. z. s. u. b. a. r. q. t. i. t. a. s. n. o. f. a. c. i. u. t. v. n. u. p. s. e. s. z. v. n. u. s. p. a. c. c. i. d. e. n. t. i. s. r. p. o. n. i. s. n. u. l. l. a. p. p. e. t. a. s. p. u. e. n. i. t. p. s. e. v. n. a. e. i. s. s. i. m. i. l. i. t. e. q. u. e. p. m. o. s. e. d. v. n. i. p. a. l. i. u. d. d. i. u. i. d. i. a. u. t. i. n. p. r. e. s. e. i. u. s. d. e. r. o. n. i. s. e. s. t. p. p. e. t. a. s. q. v. n. a. p. s. e. p. u. e. n. i. t. q. t. i. t. a. t. i. e. x. s. m. e. t. a. g. u. e. n. i. t. a. l. y. s. u. b. e. p. r. o. n. e. s. e. i. t. a. l. i. s. e. s. t. d. i. u. i. s. i. o. s. p. e. i. n. e. i. d. i. u. i. d. u. a. q. i. s. t. a. d. i. u. i. d. e. n. t. i. a. n. o. s. i. t. f. o. r. m. a. l. i. t. a. l. t. e. r. i. r. o. n. i. s. s. i. c. u. t. s. u. t. s. p. e. c. i. e. s. d. i. u. i. d. e. n. t. e. s. g. e. n. e. r. e. x. b. o. c. v. l. t. r. a. e. s. s. e. d. i. u. i. s. i. b. i. l. e. i. n. p. a. r. t. e. s. e. i. u. s. d. e. r. o. n. i. s. p. u. e. n. i. t. a. l. i. c. u. i. r. o. n. e. q. t. i. t. a. t. i. e. x. s. m. e. t. a. i. d. e. e. s. t. p. m. d. i. u. i. s. i. o. i. s. i. n. a. l. i. q. u. a. n. ā. d. i. s. t. i. c. t. i. o. i. s. d. i. u. i. s. o. z. i. g. i. f. p. q. u. ā. t. i. t. a. t. e. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. i. n. d. i. u. i. d. u. a. i. n. d. i. u. i. d. u. a. l. i. a. b. i. n. t. i. c. e. m. r. e. x. b. o. c. c. l. u. d. i. t. q. p. q. u. ā. t. i. t. a. t. e. p. u. e. n. i. t. r. e. i. d. i. u. i. s. i. o. i. i. d. i. u. i. d. u. a. c. u. i. p. p. u. e. n. i. t. t. a. l. i. s. d. i. s. t. i. c. t. i. o. g. p. q. t. i. t. a. t. e. i. n. d. i. u. i. d. u. u. s. i. t. i. d. i. u. i. d. u. u. C. p. h. i. g. n. i. s. n. o. d. i. f. f. e. r. t. a. b. i. l. l. o. i. g. n. e. n. i. s. i.

Tertie

q. for. differt a for. nec for. differt a for. nisi q. recipit i. alia et alia pte mae nec ps mae ab alia pte. nisi q. e. sub alia et alia pte q. t. i. t. a. t. i. s. g. t. o. t. a. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. h. u. i. i. g. n. i. s. a. b. i. l. o. i. g. n. e. r. e. d. u. c. e. r. e. a. d. q. t. i. t. a. t. e. s. i. c. u. t. a. d. p. m. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. C. l. o. t. r. a. f. i. r. m. a. t. r. o. q. g. e. n. e. r. a. n. s. g. n. a. t. a. l. i. u. d. p. p. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. m. a. e. m. a. i. s. t. a. g. e. n. i. t. i. n. e. c. i. o. p. s. u. p. p. o. n. i. t. q. t. a. r. s. u. b. q. u. ā. t. i. t. a. t. e. d. i. s. t. i. n. c. t. a. q. u. ā. t. a. p. s. z. q. a. g. e. n. s. n. o. l. e. n. o. p. t. a. g. e. r. e. i. n. n. o. q. t. i. t. u. p. e. t. i. a. q. q. t. a. a. l. i. a. q. u. ā. t. i. t. a. t. e. q. n. o. p. o. t. e. s. s. e. q. t. a. q. t. i. t. a. t. e. g. e. n. e. r. a. t. i. s. s. e. d. i. s. t. a. q. t. i. t. a. s. p. e. c. i. d. i. t. n. ā. t. r. e. e. i. p. s. i. g. e. n. i. t. i. i. g. i. f. r. d. i. s. t. i. c. t. i. o. n. e. i. p. i. g. e. n. e. r. a. t. i. s. r. g. e. n. i. t. i. n. o. a. t. p. e. d. e. r. e. t. n. ā. l. i. t. e. r. s. i. n. o. e. e. t. n. ā. t. r. r. e. q. u. i. t. u. r. p. s. e. v. t. d. i. s. t. i. c. t. i. o. n. e. i. p. s. i. C. l. o. t. r. a. i. s. t. a. s. n. e. z. a. r. g. 4. v. n. u. s. p. e. x. i. d. e. t. a. t. e. r. o. n. i. s. n. u. e. r. a. l. i. s. s. i. u. e. i. d. i. u. i. d. u. a. t. i. o. i. s. v. l. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. 2. o. e. x. o. r. d. i. e. s. u. b. e. a. d. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. 3. o. e. x. r. o. n. e. c. o. o. r. d. i. a. t. i. o. i. s. p. d. i. c. a. m. e. t. a. l. i. s. r. i. s. t. e. t. r. e. s. v. l. e. p. b. a. b. u. t. c. o. i. t. e. r. q. n. u. l. l. u. a. c. c. i. d. e. n. t. i. s. p. o. t. e. s. e. p. s. e. r. o. p. e. r. q. u. ā. s. u. b. a. m. ā. l. i. s. i. d. i. u. i. d. u. a. t. 4. o. v. i. a. e. r. i. t. s. p. ā. l. r. s. q. t. i. t. a. t. e. q. t. u. a. d. p. e. l. o. n. e. o. p. i. E. t. s. a. r. g. u. e. t. s. p. ā. l. r. s. i. l. l. a. s. r. o. n. e. s. o. p. i. C. l. o. t. r. a. q. u. ā. t. u. a. d. p. m. o. e. x. p. o. n. o. q. d. i. t. e. l. l. i. g. o. p. i. d. i. u. i. d. u. a. t. i. o. n. e. s. i. u. e. v. n. i. t. a. t. e. s. n. u. m. e. r. a. l. e. s. s. i. u. e. p. s. i. n. g. u. l. a. r. i. t. a. t. e. n. o. q. s. e. z. v. n. i. t. a. t. e. s. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. a. s. z. q. u. ā. q. d. i. b. e. t. i. n. s. p. e. o. f. v. n. u. n. u. m. e. r. o. s. z. v. n. i. t. a. t. e. s. i. g. n. a. t. a. v. t. h. a. c. i. t. a. q. s. i. c. p. u. s. d. i. c. t. u. s. e. q. d. i. u. i. d. u. u. i. p. o. l. e. e. s. t. d. i. u. i. d. i. i. n. p. r. e. s. s. u. b. i. e. c. t. i. a. s. r. q. r. i. t. r. o. i. p. o. l. i. t. a. t. i. s. i. t. a. d. i. c. o. q. d. i. d. i. u. i. d. u. u. e. i. c. o. p. o. l. e. n. o. e. e. s. t. s. i. g. n. a. t. u. s. h. a. c. s. i. n. g. u. l. a. r. i. t. a. t. e. r. q. r. i. t. c. ā. n. o. s. i. n. g. u. l. a. r. i. t. a. t. i. n. c. o. i. s. e. d. h. u. i. s. i. n. g. u. l. a. r. i. t. a. t. i. n. s. p. ā. l. i. s. i. g. n. a. t. e. s. i. v. e. s. t. b. e. c. d. i. t. e. r. m. i. n. a. t. e. b. o. c. m. o. i. t. e. l. l. i. g. e. d. o. s. i. n. g. u. l. a. r. i. t. a. t. e. e. x. p. m. a. v. i. a. a. r. g. u. i. t. d. u. p. l. i. c. p. m. o. s. i. c. s. u. b. a. a. c. t. u. e. x. i. s. t. i. s. n. o. n. m. u. t. a. t. a. a. l. i. q. u. a. t. r. a. m. u. t. a. t. i. o. n. e. s. u. b. a. l. i. n. o. p. o. t. f. i. e. r. i. b. a. c. n. o. b. e. c. i. t. i. s. t. a. s. i. n. g. u. l. a. r. i. t. a. t. e. s. i. c. m. o. d. i. c. t. u. s. e. s. t. n. o. p. o. t. i. n. e. s. s. e. a. l. i. a. r. a. l. i. a. e. i. d. e. s. s. u. b. e. m. ā. n. e. t. i. e. a. d. e. n. o. s. u. b. a. l. i. m. u. t. a. t. e. s. e. d. s. u. b. a. a. c. t. u. e. x. i. s. t. i. s. n. u. l. l. a. s. u. b. a. l. i. m. u. t. a. t. i. o. n. e. f. a. c. t. a. i. n. i. p. s. a. v. e. l. m. u. t. a. t. a. p. e. r. s. i. n. e. d. i. c. t. i. o. n. e. e. e. s. u. b. a. l. i. a. r. a. l. i. a. q. u. ā. t. i. t. a. t. e. r. q. u. o. c. u. q. a. c. c. i. d. e. n. t. i. t. e. a. b. s. o. l. u. t. o. g. n. u. l. l. o. m. o. t. a. l. i. e. f. o. r. m. a. l. i. t. e. b. e. c. s. u. b. a. b. a. c. s. i. n. g. u. l. a. r. i. t. a. t. e. s. i. g. n. a. t. a. m. i. n. o. r. p. s. q. n. o. e. s. t. d. i. c. t. i. o. n. e. q. d. e. s. u. b. i. s. t. ā. t. i. a. q. t. a. i. s. t. a. q. t. i. t. a. t. e. e. a. d. e. s. e. r. u. e. t. r. i. f. o. r. m. e. t. e. a. m. a. l. i. a. q. u. ā. t. i. t. a. t. e. n. e. c. p. p. s. u. b. a. i. l. l. a. s. e. x. i. s. t. i. s. m. u. t. a. b. i. l. i. t. a. t. i. o. n. e. s. u. b. a. l. i. e. r. n. o. e. r. i. t. m. u. t. a. t. i. o. n. i. s. i. s. t. a. q. u. ā. t. i. t. a. t. e. i. n. q. u. ā. t. i. t. a. t. e. s. C. l. o. t. r. a. s. i. m. u. t. e. t. a. q. u. o. c. u. q. a. c. c. i. d. e. n. t. i. e. s. i. n. e. m. u. t. a. t. i. o. n. e. s. u. b. a. l. i. s. i. u. e. b. o. c. s. i. t. p. o. s. s. i. b. i. l. i. t. a. t. e. n. o. p. p. s. e. r. i. t. f. o. r. m. a. l. i. t. n. o. h. C. l. o. t. r. a. s. i. d. i. c. a. s. q. d. i. t. u. d. e. s. t. m. i. r. a. c. u. l. u. s. i. t. i. o. n. o. e. o. c. l. u. d. i. t. s. r. o. n. e. n. ā. l. e. C. l. o. t. r. a. m. i. r. a. c. u. l. u. s. n. o. e. s. p. e. c. t. u. s. d. i. c. t. o. r. i. o. z. a. d. q. u. e. n. u. l. l. a. e. s. t. p. o. t. e. t. i. a. s. z. d. i. c. t. i. o. n. e. e. s. t. e. a. d. e. m. s. u. b. a. m. m. a. n. e. t. e. z. e. d. u. a. s. s. u. b. a. s. s. i. n. e. m. u. t. a. t. i. o. n. e. s. u. b. a. l. i. s. r. h. t. a. s. u. c. c. e. s. s. i. u. e. q. s. i. l. q. d. t. i. s. e. g. s. i. p. a. l. i. q. u. d. a. c. c. i. d. e. n. t. i. s. e. e. t. f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. b. e. c. s. u. b. a. t. u. c. n. a. c. c. i. d. e. n. t. i. s. s. u. c. c. e. d. e. t. e. a. c. c. i. d. e. n. t. i. e. a. d. e. s. u. b. a. n. o. m. u. t. a. t. a. e. s. s. e. t. s. u. c. c. e. s. s. i. u. e. d. u. e. s. u. b. e. C. l. o. t. r. a. s. i. c. h. i. n. a. t. e. r. i. l. l. u. d. p. s. i. l. e. d. e. v. n. i. t. a. t. e. s. p. e. c. i. f. i. c. a. q. i. p. o. l. e. e. s. t. v. n. ā. s. u. b. a. z. m. a. n. e. n. t. e. n. o. m. u. t. a. t. a. s. p. e. c. i. f. i. c. e. e. s. t. s. i. l. v. e. l. s. u. c. c. e. s. s. i. u. e. h. a. c. s. p. e. z. r. n. o. h. a. c. s. p. e. z. g. a. s. i. l. i. i. p. p. o. s. i. t. o. C. l. o. t. r. a. s. i. c. d. u. a. z. p. d. u. c. t. i. o. n. u. s. p. l. e. t. a. z. i. n. e. s. u. b. a. l. i. n. o. p. o. t. e. e. a. d. e. s. u. b. a. p. m. t. e. r. m. i. n. u. s. p. b. o. q. t. u. c. v. t. r. a. q. a. c. c. i. p. e. r. p. f. e. c. t. u. e. s. u. b. a. l. e. e. x. q. u. o. v. t. r. a. q. e. s. p. l. e. t. a. z. i. t. a. i. d. e. b. i. s. p. d. u. c. e. r. e. t. p. l. e. t. e. r. t. u. c. s. i. i. s. t. e. d. u. e. p. d. u. c. t. i. o. n. e. s. n. o. e. e. n. t. s. i. l. e. a. d. e. s. u. b. a. p. s. e. r. a. c. t. u. e. x. i. s. t. i. s. p. d. u. c. e. r. e. t. c. u. i. ā. a. c. t. u. e. x. i. s. t. i. t. a. t. e. s. a. l. t. e. r. i. d. u. a. z. p. d. u. c. t. i. o. n. u. s. s. u. c. c. e. s. s. i. u. a. z. e. x. t. r. e. m. u. s. r. t. e. r. m. i. n. u. s. i. d. e. e. e. n. o. p. o. t. s. z. g. n. a. t. i. o. i. s. p. a. n. i. s. e. r. i. t. b. i. c. p. a. n. i. s. t. e. r. m. i. n. u. s. p. m. p. a. n. i. s. a. u. t. e. z. i. s. t. e. t. r. ā. s. u. b. a. t. e. s. t. m. a. n. e. t. e. e. a. d. e. q. t. i. t. a. t. e. c. r. e. e. t. i. g. i. f. a. l. i. p. a. n. i. s. r. a. f. f. i. c. i. a. t. i. s. t. a. q. u. ā. t. i. t. a. t. e. m. a. n. e. t. e. s. e. g. g. q. t. e. r. m. i. n. u. s. c. r. e. a. t. i. o. i. s. e. r. i. t. p. a. n. i. s. i. d. e. z. c. u. i. l. l. o. p. a. n. e. q. e. r. i. t. t. e. r. m. i. n. u. s. g. n. a. t. i. o. n. i. s. q. z. e. a. d. e. z. s. i. n. g. u. l. a. r. i. t. a. t. e. n. u. m. e. r. o. c. r. i. t. b. i. c. p. a. n. i. s. f. o. r. m. a. l. i. t. h. q. s. u. i. t. a. l. i. p. a. n. i. s. b. i. c. r. e. g. e. t. v. l. t. r. a. q. i. d. e. p. ā. i. s. e. r. i. t. t. r. ā. s. u. b. a. t. e. r. n. o. t. r. a. n. s. u. b. a. t. e. r. i. m. o. s. e. g. g. q. n. u. l. l. u. s. p. a. n. i. s. s. i. t. t. r. ā. s. u. b. a. t. e. r. q. z. n. o. p. a. n. i. s. v. l. i. s. n. e. c. p. a. n. i. s. h. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. q. u. i. a. i. s. t. e. p. a. n. i. s. m. a. n. e. t. n. o. m. u. t. a. t. a. q. u. ā. t. i. t. a. t. e. q. u. i. e. r. a. t. h. f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. b. i. c. p. a. n. i. s. e. x. d. a. t. o. i. g. i. f. n. i. b. i. l. o. i. n. o. e. s. t. t. r. a. n. s. u. b. a. t. u. i. n. c. o. r. p. u. s. x. p. i. q. d. e. s. t. b. e. r. e. t. i. c. u. d. i. c. e. r. e. C. l. o. t. r. a. s. i. c. d. u. a. v. i. a. a. r. g. u. i. t.

Questio

1.4. tur sic. suba est pōr nātr oi accitē fm p. m. 7. meta. 7. e. i. n. t. e. r. i. o. s. u. a. d. e. s. u. b. a. s. z. q. e. s. t. v. n. u. i. s. t. o. p. q. d. i. u. i. d. u. i. t. e. n. s. i. t. a. q. e. x. p. o. n. e. r. e. i. b. i. s. u. b. a. z. p. d. o. v. l. p. p. c. ā. n. i. b. i. l. e. a. d. i. t. e. r. i. o. n. e. e. i. t. a. n. p. b. a. t. s. u. b. a. z. e. e. p. m. a. q. u. o. p. b. a. t. s. u. b. a. z. e. e. d. n. u. e. r. o. d. i. u. i. d. e. r. i. u. e. n. s. q. d. e. p. o. r. o. i. a. c. c. i. d. e. n. t. i. e. i. t. a. l. q. d. a. d. d. e. t. e. r. m. i. n. ā. d. u. d. e. o. i. b. q. d. i. u. i. d. u. i. t. e. n. s. s. u. f. f. i. c. i. t. d. e. t. e. r. m. i. n. a. r. e. d. e. s. u. b. s. t. ā. t. i. a. t. a. n. q. d. e. p. p. e. o. q. c. o. g. n. i. t. i. o. a. c. c. i. t. u. i. h. a. b. e. t. e. x. e. o. q. a. t. t. r. i. b. u. u. n. t. s. u. b. e. i. s. t. u. d. ā. t. n. o. p. o. t. e. e. n. i. s. t. d. e. s. u. b. a. s. z. t. o. t. a. z. c. o. o. r. d. i. a. t. i. o. n. e. s. u. ā. i. g. i. f. n. i. b. i. l. p. o. s. t. e. r. i. i. s. t. a. c. o. o. r. d. i. a. t. i. o. n. e. p. t. e. e. r. o. f. o. r. m. a. l. i. s. q. a. l. i. q. d. e. i. n. s. t. a. c. o. o. r. d. i. a. t. i. o. n. e. e. x. r. o. n. e. i. g. i. t. u. r. p. o. z. i. t. a. t. s. u. b. e. s. z. q. c. o. i. s. e. s. s. u. f. f. i. c. i. t. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. i. o. s. u. b. e. p. m. e. c. u. i. p. u. e. n. i. t. i. s. t. a. p. o. z. i. t. a. s. n. ā. l. i. a. a. d. o. e. a. c. c. i. d. e. n. t. i. s. g. u. e. n. i. t. s. u. b. e. p. m. e. e. x. r. o. n. e. s. u. a. q. s. i. t. b. e. c. p. u. s. m. ā. l. i. s. q. d. e. t. e. r. m. i. n. e. t. a. l. i. q. a. c. c. i. d. e. n. t. i. e. C. l. o. t. r. a. p. o. t. p. r. i. m. a. r. i. p. m. a. q. z. s. i. a. l. i. q. d. s. i. t. p. u. s. a. d. a. l. i. u. d. m. a. x. i. e. p. m. i. l. l. i. e. s. t. p. m. a. d. i. l. l. o. s. z. m. a. x. i. e. p. m. s. u. b. a. m. c. o. i. e. s. t. s. u. b. a. p. m. a. i. g. i. f. s. u. b. a. p. e. p. o. r. s. i. m. p. l. i. c. a. c. c. i. d. e. n. t. i. e. r. i. t. a. e. s. t. p. u. s. b. e. c. q. a. l. i. q. u. o. d. e. t. e. r. m. i. n. e. t. p. a. l. i. q. d. a. l. i. u. d. C. l. o. t. r. a. d. i. c. o. f. q. s. p. m. a. s. u. b. a. s. i. t. p. o. r. q. u. ā. t. i. t. a. t. e. i. n. e. e. n. d. o. n. t. i. n. d. i. u. i. d. e. d. o. s. i. c. e. t. s. u. b. a. e. s. t. p. o. r. i. n. e. n. t. i. t. a. t. e. n. o. n. i. i. d. i. u. i. s. i. b. i. l. i. t. a. t. e. C. l. o. t. r. a. i. s. t. a. s. i. n. s. i. o. s. c. i. p. l. a. s. d. e. s. t. r. u. i. t. q. z. s. i. p. m. a. s. u. b. a. s. p. o. r. n. ā. i. e. e. n. d. o. i. p. a. q. t. i. t. a. t. e. r. n. o. p. o. t. i. t. e. l. l. i. g. i. p. m. a. s. u

Distinctionis

distinctionis est specifica. q̄ntitas. n. bec 2 illa sūt for² q̄
differunt specificē. 2 si q̄ntitates excipias ab ista ppōne
fundamētalī edificij ruinosi. vñ pbat q̄ dīa formal² sit
specifica. q̄ q̄ntitas nō fuit adducta ex forma eq̄ hēbit lo
cū in pposito: cū q̄ntitas sit forma sic alia p̄dicamenta.
Et si dicas. Imo q̄ntitas h̄z ex se sitū d̄terminatū: 2 p
hoc distinguit ex se ab alia q̄ntitate. Cōtra. q̄ro d̄ quo
sitū loq̄ris: aut de sitū q̄ est p̄dica². 2 iste est nāl² poste
ri² q̄ntitate: aut de sitū q̄ est dīa q̄ntitatis put q̄ntitas dī
stare ex p̄tib² h̄ntib² pōnē: 2 tūc est eadē q̄ q̄ntitas q̄nt
sūt istī q̄ntitatē dīr ab illo sitū illī q̄ntitatē: q̄ q̄ntitas
nāl² q̄ntitas bec dīr q̄ntitas illa: 2 ita vt vt assignas rōnē sui
ip̄sū. nō. n. notū est p̄s pmanētēs 2 p̄tinuatas i istō to
to seip̄s distingui a p̄tib² pmanētib² 2 p̄tinuatis in illo
toto. q̄ duo. s. p̄tinuatiōes 2 pmanētia icludit p̄positū: vt
est dīa q̄ntitatis: q̄ bec q̄ntitas differat seip̄s ab illa.
P̄oia at² q̄ fca sūt d̄ op̄i. in. i. q̄ ad p̄bādū q̄ caro nō
sit de se h̄ p̄nt eadēz fieri ad p̄bādū q̄ q̄ntitas nō sit
de se h̄. nā manifestū q̄ rō līnce de se cōis est hūc līnce
2 illi. nec maiōz est d̄dictio ielligere līncā sub rōe v̄lis
q̄ carnē. h̄z etiā līncā aliquā v̄nitatē realē mīozes v̄ni
tate nūralī sic 2 caro h̄z p̄p̄as dēz rōnes q̄ p̄sūt sūt in
scdā rōnē d̄ op̄i. in. i. q̄ p̄s etiā q̄ līncā 2 sup̄ficie. s. f. e. i. u. s.
dēz rōnis in hac aq̄ 2 illa. q̄re q̄ bec aq̄ est bec aq̄ 2 sin
gularis: 2 nō loquor de singularitate vaga 2 idēz mīa
ta: s. signata 2 determinata. Cōtra rōnes op̄i. arg. p̄ d̄
p̄mā q̄ q̄ntitas nō sit rō diuisibilitatis in idīduā: quia
q̄q̄d est rō diuisibilitatis iest formal² illi q̄d est diuisi
bile ista diuisiōe. s. q̄ntitas nō iest formal² sp̄i seu totū
v̄l inq̄ntū q̄ diuisibilis in p̄tes subiectiūas. igit ip̄sā nō
est rō diuisibilitatis talis totū in p̄tes tales. Cōtra
rō. q̄ totū v̄l q̄d diuidit in idīduā 2 in p̄tes subīnas
p̄dicat de qualibz illaz p̄tib² subīnaz: ita q̄ q̄libz pars
subīna est ip̄sū. p̄tes aut q̄ntitatie i q̄s sit diuisio totū
p̄tinuū nūq̄ recipiūt p̄dicationē totū diuisi in ip̄as: 2
s. currat diuisio totū h̄ogenē in p̄tes q̄ntitatiūas 2 di
uisio sp̄i siue diuisio totius v̄lis in p̄tes subīnas q̄ p̄tes
sūt in idīduā. nō tñ sūt vñ totū diuisi: q̄ totū q̄ntū di
uidit diuisiōe q̄ntitatiūa: 2 nō p̄dicat de aliq̄ p̄te viden
te. sic nec q̄ntū et heterogēnū de suo diuidēte. v̄l. n. nulla
p̄s q̄ntitatiūa est totū illud cui² est p̄s: s. cū h̄ cōmitat²
q̄ sūt plura idīduā h̄ntia idē cōe: q̄d cōe diuidit i ip̄a
alia diuisiōe: 2 illud cōe nō erat illud q̄ntū q̄d diuideba
tur diuisiōe q̄ntitatiūa. est igit aliud totū diuisus hac di
uisiōe 2 illa: 2 tñ in eadē p̄tes p̄ acciōis: s. formal² p̄tes
alteri² rōnis re² hui² totū 2 illi²: q̄ re² hui² iēgales
2 re² illi² subīnas. Cōtra p̄p̄s istū currus duaz diuisio
nūz duoz totū in p̄tes in q̄b² currat diuersa rō p̄tis:
putauerūt aliq̄ ista duo tota diuidere. Cōtra p̄tes eiū
dēz rōnis. Cōtra q̄d accipit a p̄bo dōz q̄ p̄s nō dīc q̄
tūz diuidi in p̄tes eiūsdē rōnis. s. q̄d est diuisibile in ea
q̄ insūt quoz v̄trūq̄ vel singulū est natū esse aliq̄d: 2 h̄
aliq̄d in ea q̄ insūt inq̄ tanq̄ cōpōnētia totū cui insūt.
igit nō sicut in p̄tes subīnas q̄ h̄ sic insūt quoz v̄trūq̄
si diuisio fiat in duo aut singula si in plura natū est esse
aliq̄d p̄ se. s. ex eis eo mō quo totū: q̄ inq̄ntū aliq̄d est p̄
q̄ntitatiūa diuidēs ita p̄ se p̄t esse sic totū diuisus. 2 hoc
diuisiōe p̄positū in m̄z 2 formas: 2 hoc aliq̄d 2 hoc d̄
diuisiōe ḡnis in sp̄s. 2 si numer² p̄ponerē ex diuersis
numeris: nō obstaret rōni numeri inq̄ntū q̄ntū q̄ diuide
rē in numeros alteri² rōnis: 2 eodē mō nō obstaret v̄l
puta q̄nto q̄ diuidere in p̄tes alteri² rōnis si p̄ponerē
ex bicubito 2 tricubito q̄ d̄nt sp̄s ita ēt q̄ntitatiūa nō obsta
ret diuisio sup̄p̄s in p̄tes eiūsdē rōnis. p̄cedo q̄ v̄l d̄ fa
cto q̄ s. totū nō regrat q̄ diuidat in p̄tes alteri² rōnis:
tñ nō regrat eas ēē d̄stincte rōnis: q̄ inq̄ntū sūt p̄tes q̄nti

Tertie

ti nō sūt alteri² rōnis. s. n. caput cor 2 m̄n² sūt p̄tes q̄nti
tatiūe 2 alteri² rōnis: nō tñ sūt alteri² rōnis inq̄ntū sunt
p̄tise p̄tes q̄nti. eo q̄ mō quo v̄ez ēl 3 a p̄bo nō p̄sset ac
cipi q̄ q̄ntū dīcat in p̄tes eiūsdē rōnis oīno nō est ad p̄
positū: q̄ nō diuidit i p̄tes in q̄b² icludat rō diuisi: sed in
p̄tes q̄ i fuerūt diuisi: 2 h̄nt rōnē v̄nā nō illi²: s. aliquid
cōis illi totū 2 ip̄s. sp̄s aut diuidit in p̄tes eiūsdē rōnis
q̄ntū q̄libet icludit rōnē diuisi 2 nō aliq̄d aliud alteri² rō
nis cōe diuisi 2 diuidētib². Cōtra. arguo d̄ scdāz rōnes.
gnāns inq̄ntū gnāns cū p̄scripto oī alio distinguit a ge
nito: q̄ nō est intelligibile q̄ idē ḡnet se. etiā in diuinis p̄
sona nō gnāt se: s. gnāns inq̄ntū gnāns nō icludit q̄ntita
tēz sic p̄p̄s p̄m² gnāt nec genitū vt genitū icludit q̄nti
tate vt p̄ se formalē ter² gnātōis. q̄ circūscripta v̄tra
q̄nti. s. ḡnetis 2 geniti: bec suba distinguerē ab
illa numerali. Cōcedo q̄ d̄nes oīuz istaz rōm² q̄ ip̄ole
p̄ aliq̄d acciōis suba ēē idīduā: h̄ ē q̄d p̄ aliq̄d acciōis
bi dīcat in p̄tes subīnas: 2 p̄ illū repugnet sibi ēē n̄ B.
Ad p̄mā rōnē p̄ op̄i. p̄s. 5. arti. ad p̄ntē q̄nē
quō male accipit minorē: 2 q̄ nō p̄t ha
beri a p̄bo: 2 cō. quo h̄ p̄t v̄a illa minor nō ē ad p̄p̄
de diuisiōe totū in p̄tes q̄ntitatiūas. Cōtra etiā v̄lteri
us accipit q̄ eodē ē aliq̄d diuisibile: 2 q̄ p̄tes diuidētēs
distingunt: hoc falsū ē. nā nā cōis diuisibilis est ex se
i diuisiōe: nō aut diuisiōe distingunt ex rōnē nāe: s. ex
p̄p̄s diuisiōib². ita. n. appeti ḡne: q̄ gen² ē diuisibile
s. se i p̄la ḡnā: 2 in p̄les sp̄s q̄nti gen² nō ē rō diuisiōis
sp̄s: s. dīe p̄stinuētēs p̄les sp̄s. Cōtra 2ª rōnē p̄s quō
ex illa p̄t p̄cludi q̄ idē ḡnaret se. s. ad for² arguo d̄ico
q̄ ambē p̄misse sūt falsē. s. n. alia for² sit in alia mā: nō
tñ p̄p̄alietatē mā ē alia forma: s. sic entitas fca ē p̄or
illa: ita 2 sua alietas. s. l̄r alia p̄missa. s. q̄ ē alia p̄s māe p̄
pter aliā p̄tes q̄ntitatis falsa est: q̄ siue sit diuisiōe p̄
uiz māe in se p̄ter q̄ntitatē siue nō p̄or est diuisiōe p̄tiū
māe q̄ q̄ntitatis: q̄ hui² acciōis suba ē hoc aliq̄d. Cōtra
cōfirmatiōe cū dīcat q̄ gnāt nō gnāt nisi de mā q̄nti
alia q̄ntitate siue ita sit siue nō de quo als saltē in p̄tib²
māe diuisiōis s. forma q̄ntitatis. dico q̄ v̄ntas māe ē
passio imediata: ita q̄ v̄ntas ē nāl² p̄cedit rōnē q̄nti
q̄ gnātōis. rō. n. generatū p̄cedit gnāns tale. s. nālē q̄d
s. regit ex m̄z suā aliā de q̄ gnāt. 2 regit mā q̄ntitatē
sicut p̄comitatē diuisiōe māe a mā. 2 deberet p̄bari
q̄ q̄ntitas ēēt p̄p̄a rō v̄ntatis talis singularitatis i suba.
2 p̄bat q̄ est rō sine q̄ nō. vñ locus illi² ostie m̄nas ē.
Cōtra obiciat q̄ saltē ex p̄firmatiōe habebit q̄ q̄ntitas
p̄cedit nāl² idīduatiōe sube generatē: q̄d ēt d̄ h̄ez
scdē vie ip̄obātis op̄. nā si generas p̄us regrat m̄z q̄
tā ante q̄ generet. ḡnāl² p̄supponit q̄ntitas māe idīdu
uatiōi ip̄sū geniti. Cōtra q̄ idīduatiōi geniti p̄sup
ponit q̄ntitas corrupti: 2 oīa acciōia corrupti ordine va
ratiōis: q̄ corruptū p̄existit cū oīb² p̄tib² suis. s. ex hoc
nihil seḡ ad b. q̄. s. sit p̄oritas nāl² q̄ntitatis ad ei² indī
uiduatiōe: vel idīduatiōe sube illi² in q̄ est q̄ntitas.
nā ista acciōia corrupti q̄ p̄cedunt tpe geniti sequūtur
suba illa in q̄ sunt: 2 etiā illa vt singularē: 2 eo mō acci
dentia geniti sequūtur suba geniti. Cōtra ad hūc v̄lteri
us deducit ar². q̄ q̄ntitas nō tñ p̄cedit vt in corrupto
geniti: s. p̄cedit nāl² i genito forma geniti. p̄bo. aliq̄n
in istāi q̄uo generas idūct forma iūctet in nō q̄ntū
q̄d vt ēē illa p̄pōnē: q̄ agens p̄ticulare nō attingit ad
subam māe: sed p̄tise attingit eā inq̄ntū quātā. Cōtra
hoc vt ēē d̄ Auer. i. de suba oībz. vbi vt velle q̄ mane
at eadē q̄ntitas in gnātō 2 corrupto: aliq̄n generas ge
neraret de nō corpe corpus. Cōtra illud p̄ arguit q̄
bec rō nō valet nec d̄z adduci p̄ ista p̄positiōe: q̄ funda
to: huius p̄positiōis videt tenere d̄ hoc adducit. s. cū

Questio

q̄ quātitas nō sit p̄mus actus māe: nec q̄ aliq̄ forma
corporeitatis maneat eadē in gnātō 2 corrupto: loquen
do de corporeitate in ḡne sube dicit nullā q̄ntitatē mā
nere eadē nūero in isto 2 in illo. 2 ēt cū p̄onat eā p̄ficere
suba p̄positā 2 nō m̄z immediate vt suba p̄z ponere illā
aliā q̄ntitatē geniti posteriorē nāl² ip̄o genito: sic illam
corrupti posteriorē nāl² ip̄o corrupto: 2 ita ista dedu
ctio de p̄oritate q̄ntitatis suba vel forma geniti q̄
qd sit de Auer. nō ē de op̄i. p̄nētis eaz h̄ quo ad h̄oies.
Cōtra ad p̄clonē in se dico cū q̄uo quo ad istud q̄ si nul
la for² corporeitatis maneat formal² in igne 2 in aqua
nullū oīno acciōis q̄d regit p̄ suba suba p̄positā p̄t ma
nere idē numero. s. q̄libet v̄lteri² i corrupto vt i subo
vel in genito vt in subo: ita q̄ntitas 2 q̄d cūq̄ aliud acci
dens erit posteri² nāl² suba: ita q̄ntitas corrupti 2 q̄d
cūq̄ acciōis ei² fuit nāl² posteri² suba corrupta: 2 tūc de
ista p̄pōne nō multū curo: q̄ vt ip̄olis. nihil. n. aliud vi
det ēē agēs attingere passūz in rōnē passūz idūcere i ip̄z
actū quo p̄ficat. agēs aut p̄ticulare idūct forma suba
lem q̄ q̄ p̄ficat inq̄ntūz mā 2 nō inq̄ntū q̄nti: q̄ q̄nti
tas sit rō media iter agēs 2 passūz. ḡ agēs nālē illa attingit
f̄m suba nudā vt passūz ab eo immediate trāsmuta
tur. Cōtra Auer. dico q̄ de eo q̄d aliq̄ ēēt nō corpe² pos
set gnāt corpe²: s. forte nō posset nālē agēs ḡnare de nō
corpe corpe²: sic de corrupto: q̄ mā nō corrupit s. totūz
s. de eo q̄d fuit corpe² v̄lteri² ad istas gnātōis: 2 h̄ q̄ntitate
inherēte sibi p̄t agēs nālē aliud q̄ntū alia q̄ntitate gnā
re illo istāi: q̄ sic p̄t p̄ducere suba q̄ nō p̄fuit: ita p̄t
p̄ducere oīa acciōia suba eā. Cōtra si dicas q̄ si nō p̄
ducit corpe² de nō corpe vt corrupto: p̄ducit tūc mā
nō vt q̄nti aliq̄d corpe² q̄ntū. Cōtra dico q̄ necesse est de nō cō
posito vt parte fieri v̄l p̄ducit p̄p̄o. ita de mā s. s. suā
subam absolute vt de parte p̄t p̄ducit corpe² aliq̄d q̄d
est suba p̄posita: 2 cōcomitat suba q̄nti: q̄ q̄ntitas ē pas
sio istī sube p̄posita. Cōtra nūlio negat diuisiōe in
terminatā manere eadē numero in gnātō p̄posito 2 cor
rupto: de quo alias diffusi² si occurrat: s. nūc tactū ē p̄p
ar². Cōtra autē q̄ adducit ad Boe. p̄cedo q̄ v̄ntas
accītiū facit in suba dīaz nūralē: eo mō quo for²
d̄ facere dīaz: q̄ oēs dīstīnē de forme faciūt aliq̄ā dif
ferētiā in ei² in q̄b² sūt. accītiā aut nō p̄nt facere dīaz
specificā in suba in q̄ sūt ex. io. meta. c. penul. s. faciūt i
suba dīaz 2 h̄ nūralē: s. nō faciūt p̄mā dīaz: sed alia
est p̄or dīa nūralis: nec illa sola faciūt dīaz nūrales.
2 nullū istoz dīcat autē illa: 2 nisi aliter istoz duoz
nō bēret p̄p̄o q̄d itēdit. Cōtra q̄d ad itētiōe Boe.
dico q̄ Boe. itēdit p̄bare q̄ nō ē dīa nūralis diuina
ruz p̄sonaz. 2 s. s. p̄s in p̄n² illi² libelli de trini. p̄nt h̄ri
tales p̄pōnes. vt tñ q̄ velit sic argueri i nūero. varietas
accītiū differētiāz facit: s. in p̄sonis diuinis nulla ē ta
lis varietas accītiū: q̄ forma simplex subm ēē nō p̄t.
igit ibi nō ē dīa nūralis. videret ar² nō valere nisi ipe
itēderet q̄ sola accītiā possent distinguere nūralē. si
eni diuisiō nūralis p̄t ēē p̄ aliq̄ alia. ḡ ex negatiōe
accītiū nō seḡ negō diuisiōis nūralis. Cōtra dico q̄
oēs diuisiōe nūralē cōcomitat diuisiōe accītiū. 2
p̄p̄a vbi nāl² p̄t ēē accītiū varietas: vbi nulla p̄t ēē di
uisiō nūralis. 2 ex p̄p̄s arg² Boe. tenere q̄ cū nō
possit in diuisiōe accītiū aliq̄d nec accītiū varietas. ibi n̄
p̄t esse diuisiō nūralis vel dīa mālis: nō sic a cau
sa p̄cisa negata ad negatiōe illi² cui² est cā. sed tanq̄ a
necio p̄comitatē negato ad negatiōe illi² q̄d necio cō
comitat. Cōtra q̄d ad itētiōe est v̄ez q̄ varietas ac
cītiū facit dīaz nūralē. dico q̄ facit aliq̄ā dīaz: s.
nō p̄mā: 2 necio p̄comitat oēs p̄mā. 2 ita h̄z itelligi q̄ fa
cit dīam numeralē: nec vt ista glo. extorta a l̄ra: sed l̄ra

Quinta

ip̄sā facit vt sic itelligit cū oporteat eas necio exponere
re q̄d ip̄sē subdit ibi d̄ loco. nō. n. ē loc² p̄m² distinguēs duo
idīduā adiūcē: nec loquēdo de loco q̄ ē passio locatī:
nec d̄ loco q̄ ē passio locati. s. de vbi d̄ralictō i locato. cū
oporteat eos exponere locū p̄ q̄nti² p̄s op̄i. suā q̄d mā
li ē exponere fac dīaz p̄ facer nō p̄mā: s. facer aliq̄ā 2
p̄comitatē p̄mā: Cōtra ad Dam. p̄s ip̄s i fine. c. illi²: vbi
exponit quō itelligit ibi acciōis. dīcēs. q̄cūq̄ i aliq̄b² ea
ruz q̄ vñ² sp̄i hypostases sūt: nō sūt acciōia. in aliq̄bus
aut 2 aduētiā sūt. cōcedo igit q̄ q̄cūq̄ est ex rōnē p̄ se
ip̄sā nāe specificē: 2 nō ē p̄ se p̄is nām illa cōtali nāe ac
cīdēs. 2 h̄ mō q̄cūq̄ ponit idīduās est acciōis: nō tñ est
p̄p̄e acciōis sicut alij itelligūt: 2 q̄ nō itelligit p̄p̄ie
de acciōe p̄s per ip̄sū. i. l. i. mīaz. c. 8. Itelligim². n. q̄nti
pe. 2 pau. sunt eiūsdēz nāe 2 cōez h̄nt nām. 2 paulopost:
nec. n. h̄z hypostases in se inuicē sunt. scdāz aut vna
queq̄ 2 f̄m partē. i. s. s. scdāz scdāz scdāz scdāz scdāz scdāz
eā ab altera h̄nt. etenī loco dīstāt 2 tpe differūt: 2 mēte
diuidunt². 2 v̄ntē: 2 forma. i. figura. 2 habitū: 2 p̄pōne: 2
dignitate: 2 aduētiōib² 2 oīb² d̄stinctis caracteristi
cis p̄p̄etatiū. 2 subdit notabile. Plus aut oīb² eo q̄ nō
sunt in se inuicē s. scdāz scdāz scdāz scdāz scdāz scdāz
cūnt 2 m̄lti. hoc aut in oī videre est creatura. Cōtra
valde q̄d dīcat: q̄ plus q̄ caracteristicis p̄p̄etatiū dīf
ferūt hypostases create p̄ nō in se inuicē ēē s. scdāz scdāz
p̄o p̄o ibidē statiz dīcat. Hypostases trinitatis in se in
uicem ēē cā cui² est v̄ntas nāe p̄supposita diuisiōis
p̄sonali ex di. 2 p̄mī. est q̄ diuisiō nāe in suppositis crea
tis p̄mā 2 maxima rō diuisiōis. Cōtra ad Auer. dico q̄ p̄
cīssimē p̄siderat q̄ntitatē inq̄ntū nihil icludit q̄d nō p̄t
net ad p̄ se rōnē q̄ntitatis eiūz: 2 hoc mō cōgnitas tñ est
egnitās: 2 nec vna nec p̄les q̄ntiūq̄ v̄ntas eiūz nō sit
alia res addita: s. necio p̄sequat istā entitatē: sicut 2 oē
ens s. s. q̄cūq̄ entitatē p̄legit. p̄p̄a v̄ntas: nō tñ ista v̄ni
tas est ita formalē rōnē q̄ntitatis vt q̄ntitas est: s. est q̄
si passio p̄is q̄ntitatis: 2 ē tale apud eū vocat acciōis. 2 h̄
mō p̄s q̄ntiūq̄ accipit acciōis a quo dīcī² fallā acciōis p̄
omni eo q̄d est ex rōnē formalē alteri². oē aut tale ē ex
trancū illi alteri ex p̄p̄atiōe ad aliud: 2 hoc mō dīa acci
dit generi: 2 q̄cūq̄ sit idīduās accidit nāe specificē: s.
nō sic ip̄i itelligūt de acciōe: 2 iō ibi ē equo². de acciōe.
Quinto quero. v̄trū suba mālis sit bec 2
idīduā p̄māz: q̄ sic. q̄ p̄s p̄bz
s. meta. de vno. Unū numero sūt: quoz mā
vna 2. Cōtra p̄ meta. Antiquē trāslatiō
nis in fundamēto nāe nihil est d̄stinctū: s.
q̄d nō est m̄ se d̄stinctū nec diuersūz nō p̄t ēē p̄mā rō
diuisiōis vel diuersitatis alteri²: s. mā ē fundamētū
nāe oīno indīstinctū 2 idēterminatū: ḡ nō p̄t ēē p̄mā
rō diuisiōis vel diuersitatis alteri².
hic dicitur q̄ sic: q̄d maxie tenet p̄ m̄tas au
ctōitates Ar². q̄ hoc videt sonare
quaz vna ē in. 7. meta. q̄ generas gnāt aliud p̄p̄mām.
callias inq̄ 2 for. sūt diuina q̄d p̄p̄māz. idē rō sp̄s. māz
idīduā ē sp̄s. Cōtra in. 7. c. de p̄tib² d̄stinctiōis: q̄d quid
erat ēē in ḡbulā suba idē est. q̄cūq̄ v̄o in mā sunt v̄l
accepta sūt cū mā nō idē 2 idē videt in. 8. cap. 3. nā aia 2
aie ēē idē. h̄o 2 hois ēē nō idē: nisi 2 aie ēē h̄o dīcat. ḡ vt
q̄ mā sit extra rōnē q̄ntitatis 2 cuiuslibet habētis p̄mo
q̄ntitatē: ita cū sit in entib² aliq̄d videt ēē pars idīdu
dū siue idīduatiō totū. q̄cūq̄ est in idīduo q̄d repu
gnat rōni q̄ntitatis oīno p̄t poni p̄ rō idīduā dī. q̄re 2.
Cōtra. s. met. p̄bat q̄ n̄ p̄nt ēē p̄les celi. s. igit cēnt p̄les
celi vt hois foret p̄n² q̄d circa vñūq̄d sp̄s vñū: nūero
v̄o multa: s. q̄cūq̄ inq̄ntū nūro sūt m̄lta h̄nt m̄z. q̄d aut
q̄d erat esse nō h̄z m̄m p̄mā. endeclia enī vñū ḡne 2
D 4

Distinctionis

rone numero pmi moues immobile ens. ista ro qd celu
dis vnitas celi ex vnitate motoris: vnitas motoris no
tm spe s3 numero pp b q no h3 mam no videt valere
nisi diffictio: qd alis fieret p illa. g. r. c. p. ce. 7. mu.
L. c. 39. C. Contra istud p p auctes eiusde pbi. 7. meta. c. de parti
bus diffonis. pala at q aia gde suba pma: corp? vo ma.
ho vo aut aial qd est ex vtriusq: vt vtr corusc? 7 socrates
supple vt singulariter ex bis. Sigde igit aia dupl? d. r.
postea subdit. si vo aia b? 7 corp? B vt 7 ho gde vte 7 sin
gulari. 7 an in eode. c. ho 7 equ? 7 q ita in singularibus.
vtr aut no sut suba. i. forma: s3 fil qda totu. i. positum
ex hac ma: 7 hac rone. vbi p ly hac no itelligit maz vni
formi 7 singulari s3 determinata: aliogn diceret sibi
ipfi. vtr subdit ibide 7 vt vtr. 7 subdit postea ex vtrina
ma socrates ia e r. c. p. ide p eude. iz. meta. c. 4. vbi
vult q p n? sut eade sicut pncipata: 7 hoz ingt q sunt in
eade spe diuerfa: no spe s3 q singulari aliud tua ma 7
moues 7 spes 7 mea: s3 tn rone vti eade. gita pcedit di
stinctione forme sic ma in pncipali: 7 ita vnitate ma in
coi sic for? 7 io d3 adhuc qre quo ma sit bec. C. p.
sicut pbat ex multis locis. 7. meta. c. de pnb? diffonis.
ma e de eentia suba pposit: puta hois: 7 no e de ppositi
tuz pncip? essentia forme. g. sic illud ppositu no pot de se
ee B ex pma. q. ita nec ma q est ps ei? est de se bec: 7 no
pot ee ppositu coe 7 eiusde ronis in diuerfis qn qd det
qd e de eentia ei? posset ee eiusde ronis cu3 eis. C. p.
rone ma e eade in gnato 7 corrupto. g. h3 eade singulari
tate in genito 7 corrupto. C. Et si ruidcas q no sit ciu
dem spei i genito 7 corrupto. arguo sic p q ditate in
terminata: 7 ita erit gnatio circularis. p ignis ex aq. 2o
aque ex igne. aq p corrupta 7 aq scdo genita hnt eande
maz 7 sunt eiusde spei. g. sunt real? bec aq. igit pmi re
dit nati ide numero qd est eos. C. Q: vo solo auctuz
pbi ad oppo? regit solonez sexte qonis.

Exto quero. vtru suba malis sit
entitate positua p se determinate nam ad
singularitate. q no. qz tuc illud determinas
ad illa naz heret se vt actus ad potetia. g. ex
na specifica 7 illo determinate eet vere 7 ppe ppositu
vnu: qd est icoueniens. na illud dterminas aut esset ma
aut forma aut ppositu ex eis. qd cuq: def e icoueniens:
qz tuc in pposito eet alia ma ab illa ma q est ps nae: vt
alia for? ab illa forma q ponit ps nae: vel aliud ppositu
q ppo? nae. C. Itē tuc singulari ppositu ex p? 7 illo p
se determinate eet p se vnu. g. p se itelligibile: qd videt
p pbs. 3. de aia. 7. meta. vbi videt apre velle q itelle
ctio est vtrius: 7 sensus vel sensatio singularis. C. p. si eet
p se itelligibile posset de ipo ee demro 7 scia: 7 ita d sin
gularib? cet scia ppa in qtu singularia: qd negat pbus
7. meta. c. de pnb? diffonis. C. Itē. si includeret naz spe
cifica: 7 illud p se determinas posset p se diffiniri p ista
duo inclusa i rone sua: 7 ita ee alia diffio idiuindui 7 alia
spei: saltē addēs sup diffone spei: sic diffio spei addit sup
diffone gnis. C. Oppo? oē iferi? includit in se aliqd qd
no includit in intellectu supioris. aliogn pcept? iferioris
esset eque cois sic pcept? supioris: 7 tuc p se iferi? no eet
p se iferi?: qz no subcet coi 7 supiori. g. aliqd p se includit
in rone idiuindui: qd no includit in rone nae. illud aut in
clusus est entitas positua ex solone. 2. q. 7 facit vnus p
se cu na ex solone qre. q. ergo est p se determinas illaz
naz ad singularitate siue ad rone illius inferioris.

Hic dicitur q na specifica de se est bec: 7 tn per
qritate pot ee na cois in plu? sin
gularib?: siue qritas pot ee ro qre plura singularia pnt

Tertie

esse sub na. pmut sic declaraf. spes spm de se est atho
ma. g. 7 idiuindui. C. Et B pfirmat p illud. Por. Diuidē
tib? nobis a gnāissimis ad spm iuber plo qescere: s3 si
pole eet diuifone ee vltiorē hui? nae no eet qescēdū
in illa na. g. r. c. p. Boe. li. diuif. enumerās oēs diffio
nes: no tm p se: s3 etiā p accis no enumerat diffione spei
in idiuindui. g. na specifica no est hoc p aliqd aliū. C. Itē
p aliq realitas eet in idiuindui pter solā naz specifice na
ture: spes no diceret totū ee idiuindui: qd ē 3. Porphy.
C. Itē 2m declaraf. q: qritas no sit formalis rō diuif
sionis alicui? in ptes subiuas: tñ qñ totū qritatiū diuif
dit in ptes qritatiuas nā vidit p se i illa q sit eiusde ra
tionis: hoc aut 2m ei p qritate. idē aut ē p m diuifiois i ali
qua: 7 p m distinctionis illoz diuifiois. g. sic ipfa qritas
ē p m diuifiois: ita est p m distinctionis illoz diuifiois: s3
ille sut ptes subiuas nāe cois. g. qritas ē p m distinctionis
taliū ptiū. C. Qualr aut ista duo mēbra pnt stare fil. ps
p ex? qz fm pbi. pby. suba de se ē idiuifibilis: loquen
do de pnb? eiusde ronis: 7 tñ adueniēte qritate ē pnb?
is in ptes ptes: imo tuc h3 tales ptes. ita g p m na spei
ē de se bec: 7 tñ p qritate adueniēte sibi extrinsece ē
hec 7 bec 7 illa r. c. C. Itā ppositio videt posse bte dupli
cez itellm. vnu q suba malis in qtu distiguit cēnatiū
a qritate maneat eade oino no distincta fm rone sue p
prie 7 cēntial entitatis: 7 tñ recipiat multas quatitates:
7 recipiēdo eas cū eis pstituat multa singularia. hoc est
dictū planis vbi: q eade suba malis in se no diuifia nec
diuifia iforma: multas qritatiū: 7 ex p m multa idiu
indui sub spe. C. Alio mō pot itelligi q ista suba malis
q de se ē bec circūscripta oī qritate: postea qritate i
formate erit bec 7 ista: ita q no tm recipit qritates di
stinctas: s3 ipfa h3 distinctionē in se in entitate sua suba
liita: q ista suba q subycti illi qritati: 7 distiguit ab ea
cēntialr. no est illa q subest aliq qritati 7 distiguit ab
ea cēntialr: s3 tñ istud. s. q bec no sit illa no possit ee sine
qritate in hac 7 in illa. C. p m itellec? vtr ipolis: qz
ex eo sequit icoueniētia in theo? meta? 7 scia nāli. in
theo? s. q no sit ppus eēntie diuine ee hac sic q ipfa ex
stēs vna in se idiuindui possit cēn pnb? supposit? disti
ctis: qd tñ no itelligit cois nisi de psonis tñ relatiue
distictis. h aut poneret q vna nā subalis illo mō i se
disticta heret plura supposita re absoluta disticta.
C. 2o segt q non possit aliq suba malis 7 vni trāsubari
in corp? 7 sanguine nisi tota suba vni trāsubaret: qz vni
nū h trāsubat nisi s3 suba3 sua. nā qritas manet eade: 7
p te suba q ē i B vno eade illi q ē i illo vno. Itē aut no ē
trāsubatū 7 n trāsubatū. g. r. c. In me? sequit icoue
nientia. C. Primū. qz poneret idē psonis vel pluz
idea quā posuit plo. plo. n. posuit idea ee naz p se exntē
separatā sine accitib?: sicut sibi iponit a pbo: in q eet to
ta nā spei: qz q iposuit sibi Brl. diceret de quolibz idiu
indui p pcatioe formali dicēte B ē B. bec aut opi. dicit
hac suba3 dici de quolibz hui? spei p dcatioe dicēte B ē
B. 7 tñ ee sub B accitē 7 illo. bec g opi. ponit tāta coita
tes quatā posuit plo in ideis. C. 2o qz p istos duo acci
eiusde spei no pnt ee in eode subro si fuerint accitia ab
soluta: qz fm eos seqret dicitio manifesta: q. idē esset
in actu 7 in po? s3 idē. C. Oppo? aut se ex isto: qz eades
nā erit i actu s3 multos acci? eiusde pnt: 7 iuxta B p t
ferri ipole ad mathematicū in qtu pntet ad p dcatio
tionē mathematici. s. q due qritates dimēsiue eiusde
rōnis fil idē pficerēt subm qd ē 3. p p p rone qritatiū dī
mēsiuaz eiusde rōnis loquēdo fm interiorēz mathema
tici. C. 3o scia nāli sequunt ouicoueniētia. p m. q nul
la suba nālis pot gnari 7 corrupti. no qdē gnari: qz si B la
pis est erit in eo ois suba q pot ee in lapide quocūq: pot

L. c. 35.

Questio

tn huic sube lapidis acquiri tāta qritas 7 tanta 7 no in
nā alia. acquirio aut noue qritatis no est gnatio. p3 ex
terminis gnatiois. g. r. c. C. Silr hoc lapide manēte ma
net nā lapidis specifica in isto. ois aut nā lapidis est ista
nā. g. manēte ista nā manet ois nā: 7 sic nulla corrupit.
C. 2o se. qz fm fictionē illi? maledicti Auer. de vni
tate itell? in oib? hoib? possit sic fin 7 de corpib? tuo 7
meo sic de lapidib? illo 7 isto: tñ tñ s3 fidē s3 pbi
verā nēcio tenēdo aliā 7 aliā aiaz itellectiua no pot po
ni nā hūana ee de se athoma: 7 p alia 7 alia p qritates:
qz in isto 7 in illo hoie ē alia 7 alia for? subalis pcedens
nat qritate: 7 io ad istā istā tāqz isolubile no nitū
ipfi mderē: 7 io trāfferat scad. aia hōgenea lapidez vel
aqua: 7 tñ si hēret aliqd p se ex rone nāe specifice atho
ita pcederēt de hoie sic de lapide. pnt igit videt q nul
la sut p m ex qb? pcedit cu3 ex eis sequant manifesta
ipolia. C. 2o itell? videt destrucere seipsuz: qz illud qd ē
de se hoc illo mō quo expositū est p m aliqd ee de se B
ē de se cui repugnat p se diuifia in ptes ptes subiuas. cui
etiā repugnat de se ee no hoc. tale p nihil adueniēs p
diuifia i ptes ptes: qz si sibi ex se repugnat diuifia sibi re
pugnat ex se aliqd recipe p qd fiat no hoc. Dicere g nāz
ē de se hac. fm itellm p ppositū de nā q de se est bec: 7
tñ ipam posse ee hac 7 aliā alio adueniēte ē dicere dī
ctoria. 7 B p in ex? ppositū in illa ppositioe: qz s3 suba mal
no sit ex se diuifia in ptes eiusde ronis: tñ ipa no est de se
idiuifibilis in ptes tales: qz si eet de se idiuifibilis: B ē
repugnat ei diuifio: no possit recipe qritate q forpa
liter diuifit in tales ptes: qd p3. nā aia q de se est idiuif
ibilis B mō no pot recipe qritate sic nec ptes ptes: g
deceptio in pntia hac. no ē de se tale. g est de se no tale.
falla pntis. vere. n. suba fm aliquā ppositionē no ē hīs d
se ptes eiusde rōnis: 7 tñ no est de se no hīs tales ptes
eiusde rōnis: ita q repugnat sibi hte ptes: qz tuc no pos
set recipe formāl aliqd p qd sibi adueniēs tales ptes:
7 ita nā spei spm? no ē de se bec: sic nec aliqd distibile ex
nā sua ē de se B ita q repugnat sibi d se dīgi i ptes: qz tē
n possit recipe aliqd p qd formāl ppteret sibi tal distio.
p m deo q sic. ad qd sic arguo.

Ad questionē sic qritas in coi p se pseq? enti
tate in coi qd cuq: vnitas p se pseq? aliquā entitatez.
g vnitas simplr qlis est vnitas idiuindui sepe pns descri
pta. s. cui repugnat diuifio in ptes ptes subiuas: 7 cui re
pugnat no ē B signatū si ē in entib? sic ois opi. suppoit
pseq? p se aliquā entitate: no at pseq? p se entitate nāe
qz illi? e aliq vnitas ppa: 7 p se realis sic pbatū ē in so
lutiōe p. q. igit pseqtur aliquā entitate aliā determinā
te ista: 7 ista faciō vnus p se cū ēritate nāe: qz totū cui?
est bec vnitas pfectū ē de se. C. Itē ois dīa differētuz
reducit ad aliq p diuerfa: aliogn no eet stat? in differen
tib?: s3 idiuindui ppe dnt: qz sut diuerfa aliqd idē entia. g
coz dīa reducit ad aliq p diuerfa: illa p diuerfa no sut
nā in illo 7 nā in isto: qz no ē idē quo aliq pueniunt for
malr 7 quo dnt realr: s3 idē possit ee distinctū realr: 7
pueniēs formāl. multū. n. refert ee distinctū: 7 ee quo
aliqd p distiguit. g sic erit de vnitate. igit pter nām in
B 7 in illo sut aliq qd? hoc 7 illa dnt hoc in illo: 7 hoc i
isto. ista nā pnt ee negatiōes ex 2. q. nec aliq acci? ex 4.
q. g erūt aliq entitates positue p se determinates naz.
C. Contra p m rone obycif: qz si ē aliq vnitas realis mi
nor vnitate numerali: aut ē alicui? in eode vno numerali
aut in aliquo alio: no ē eode i numero: qz qd est in eode
nūero est vnu nūero: nec ē in duob?: qz in eis nihil est
vnu nūero realr: qz hēc est ppus suppositis in diuinis:
sicut expositū est dictū Dam. supra. C. B. sic dictū est i
solone p. q. de hac mā q nā ē p m nātr qz bec nā: 7 vni

Serta

tas ppa dīs nām vt nā pōr est nāliter vnitate eius vt
hec nā: 7 sub ista rone est de ea p dcatio metaphysica
7 assignat oīs ei? 7 sut p pōes p se p in eode. g qd ē idē
nūero ē aliq entitas quā pseq? minor vnitas qz sit vni
tas numeralis 7 ē realis. 7 illud cui? ē vnitas talis forma
liter no est de se vnu vnitate numerali: pcedo g q vnitas
realis no ē alicui? entitat? exntis in duob? idiuindui: s3 in
vno. Et cū obycis qd est in eode idiuindui nūero ē idēz
nūero. C. B. p alio fili manifestiori qd ē in vna spe
est vnu spe. color g in albedie ē vnu spe. g nō h3 vnitate
minore vnitate spei. no se. nā sic als ocm ē. p m p li. q. de
attribut. soluēdo p m du. aliqd pot dici aiatū denotiati
ue: vt corp? vt p se p vt hō. 7 ita sup pces dī alba dnoia
tiue. sup pces alba dī alba p se p. qz subm icludit p dī
catū. ita dico q pōle qd p hīf p actuale iforma ab isto
actuali: 7 hoc iforma ab ista vnitate pntē illā actuali
tate siue illū actū: 7 ita ē vnu vnitate ppa illi? actual.
s3 denotiatiue ē sic vnu. no aut ē de se sic vnu: nec p nec
p pte eēntiale. color g in albedine ē vnu spe: s3 no de se
nec p se nec p s3 denotiatiue tñ. C. Dīa aut specifica ē
est vna spe: qz sibi p repugnat diuifia i pla spe. albedo
est vna spe p se s3 no p q: p aliqd itrinsecū sibi p illaz
dīaz: itē pcedo q qd ē in isto lapide ē vnu nūero. vt
p vel p se vel denotiatiue. p forte vt illud p qd vnitas ta
lis puenit huic pposito p se vt h lapis cui? illud qd ē p
mō p m hac vnitate ē p se ps denotiatiue tñ vt illō po
tēntiale qd pficit isto actuali: qd qz denotiatiue respicit
actualitate ei? 7 vnitate filr. C. Alteri? dīclarādo folo
ne istā: q sit ista ēritas a q sit vnitas ista pferca p filē ad
entitate a q sumit dīa specifica pot dīclarā. nā dīa q
dez specifica siue entitas a q sumit dīa specifica p co
parari ad illō qd ē ifra se: vel ad illō qd ē supra se: vel ad
illō qd est iuxta se. p. dīe specifice 7 illi entitatē specifi
ce repugt p se dīdi in pla eēntialr spe vel nā: 7 p B repu
gnat toti cui? illa entitas ē p se ps. Ita in pposito huic
entitati idiuindui repugt p dīdi i qd cuq: ptes subiuas.
7 p ipas repugt talis dīfio p se toti cui? illa entitas est
ps: 7 tñ mō ē dīa i B: qz illa vnitas nāe specifice minor
est ista vnitate. 7 p p illa no excludit oēs diuifiones q
est fm ptes subiuas: s3 tñ illā diuifione q est ptiū essen
tialiū. ista aut excludit oēm. C. Et ex B pfirmat satis p
positū: qz ex quo qd cuq: vnitas minor vnitate ista h3 en
titate p p p qz p se pseq? no videt p babile isti vnita
ti pfectissime negare p p p entitate quā pseq? C. Com
parādo aut ad illud qd ē supra se. dico q illa realitas a
q sumit dīa specifica ē actualis respectu illi? realitatis
a qua sumit gen? vel rō gnis: ita q bec realitas no ē for
malr illa: aliogn in diffone eet nugatio: 7 solū gen? suffi
ciēter diffiniet: qz idicaret totā entitatem diffiniri sine
dīa. qz qz tñ illud dīes est aliud a forma a q sumit rō
gnis: qz. s. spes addit re aliquā sup nām gnis. qz qz aut
no est res alia: sed tñ alia formalitas vel ali? pcept? rea
lis eiusde rei: 7 fm hoc aliq dīa specifica h3 pceptū no
simplr simplicē: puta q sumit a forma aliq h3 pceptuz
simplr simplicē: q. s. sumit ab vltima abstractione for
de q distinctione dīaz: spe: dictū est di. 3. p m li. quali
ter alique dīe specifice includunt ens 7 alique no: quo
ad hoc ista realitas idiuindui est filis realitati specifice
qd est qz actus determinas illā realitate spei qz possi
bile 7 potēntiale: sed quo ad hoc distictis: qz ista nunq: su
mit a forma addita: s3 pice ab vltia realitate forme. g
ad aliō etiā est distictis: qz illa realitas specifica constituit
pposituz cui? est ps in ee qd catiū: qz ipa ē entitas q
daz qd catiua. ista aut entitas idiuindui est p diuerfa ab
omni entitate qd catiua: qd pbat ex hoc: qz itelligēdo
quacūq: entitate qd catiua loquēdo de qd catiua entū

Vltimo querō q̄stū ad istā māz. vtruz
sit pole p̄les angelos eē in eo
dem sp̄e. q̄ nō. qz p̄hs. 7. mcta. c. de p̄tib⁹ dif
finitiois. dicit q̄ in his q̄ sūt sine mā idē est
q̄d qd est i illō cui⁹ est. igit^r cū angelus sit si
ne mā qd qd est ei⁹ est idē ipi angelo. ḡ ipole est angelū
distigui ab angelo nisi qd qd est ei⁹ distiguat a qd qd ē
alteri⁹. ḡ nō pōt eē distinctio ididuoꝝ in angelis manē
te eodez qd qd est. ¶ Auc. 9. meta. ponit ordinē itel
ligētiāz. vbi v̄f velle q̄ itelligē^r inferior pducit a su
perioꝝ q̄ si ipsaz creatē. illa cālitās nō est in aliq̄ re^a al
teri⁹ eiūsdē sp̄ei. ¶ Arg. p̄ rōnez. ois ōfia formal^r est
ōfia specifica angeli. cū sint p̄les. ⁊ forme differūt aliq̄
ōfia formali. ḡ specificē. p̄batio maio. sumitur ex. 8. me
ta. vbi for⁹ p̄parant numer⁹ in qbus qd cūqz additū vel
subtractū variat specie: ita in formis. igit^r ⁊c. ¶ 3°. 10.
meta. Masculus ⁊ femia nō ōfnt sp̄e: qz masculinitas ⁊
femineitas sūt ōfie māles for⁹ humanitatis. ex. 3. inu
ens q̄ ōfie formales oēs distinguāt sp̄e: qz for⁹ ⁊ species
idē sūt. ¶ P̄hs for⁹ sepata a mā in se bz totā pfectionē
sp̄ei illi⁹. ḡ si ponat aliq̄ tal^r for⁹ in sp̄e v̄r for⁹ bui⁹ ange
li ⁊ illi⁹ illa erit ista: ⁊ ista erit illa: qz vterqz angelus est
forma sepata a mā: ⁊ p̄ cōis q̄libz bz pfectionē toti⁹ sp̄ei
p̄bō aſtis. qz q̄ for⁹ nō bz totā eēntiā sp̄ei: B̄ est qz p̄ci
cipat eā. nō aut bz eēntiā for⁹ p̄tipicipationē. nisi v̄t ē in
mā. igit^r ⁊c. ¶ In entib⁹ p̄fciis nihil est qd nō itēdat a
nā: s; p̄litas nūeral^r nō p se itēdiē a nā: qz ōfia nūeralis
q̄stū est i se p̄t itēdi in infinitū. infinitas at nō itēdiē p se
ab aliq̄ agente. q̄ at sūt i angel^r tanq̄ in p̄fectissimis en
tib⁹ vniuersi sūt p se itēta. ḡ nō est in eis ōfia nūeral^r: s;
solū specifica in q̄ p̄ncipalit^r p̄sistit p̄lēbz. igit^r v̄do vniuersi.
¶ P̄. z. de aia v̄r b̄ri q̄ multitudo ididuoꝝ nō est nisi
p̄p̄saluatōez sp̄ei: s; in corruptibilib⁹ saluat^r sufficiēter
nā in vno ididuo. ḡ ⁊c. ¶ Lōfirmat^r ē de p̄ce. ⁊ mū.
qz in corpib⁹ sup̄alestib⁹ nō est nisi vni ididuiū vni⁹
sp̄ei. Et vn⁹ sol⁹ ⁊ vna luna. ḡ ⁊c. ¶ Oppo⁹ arg. p̄ Dam.
in elario. c. iz. fm̄ vnāquāqz specie fecit de⁹ angelos.

Distinctionis

Qui dicunt ad qñes pcedētes de indiuiduatione
pñm indiuiduationis ēē qñitatē vl' mām
dicūt pñr ad istā q. negatīc. s. q. nō pñt ēē pñs angelī in
eadē spē: q. nō pñt in āgelis rō pñā talis dñe iueniri: z
hñt dicere q. nō tñ B ē ipole ex pñtate itrefica: s. etiā
ex pñtate extrifeca: q. simplr icōpōle: ita q. nāe isti nō
pñt pñtere diffictio indiuidualē q. sibi repugnāt illd: qd
pñse pñt ēē pñm talis distictiois: s. icōpōle ēē sub aialī
ēē pñs spēs si repugnaret aialī alia z alia actualitas p
quas spēs distictuerēt. Sūdamēra aut istī opt. in alys
qñib' pñtētib' dicta sūt. **Tēnēda** ē g. dñlo simplr
oppōsitā. q. s. simplr pñt ēē pñs angelos ēē in eadem
spē: qd pñt pñt q. dñt qñitas qñtū ēē de se cōicabilis ēē
et qñitas diuina: q. nec ex pñtētiōe repugnāt sibi: vt pñ
de cēn' diuina: nec ex pñtētiōe repugnāt: q. pñtētiōe ge
nerabilib' z corruptibilib'. nulla aut ē cōicabilis fide
tate numerali nisi sit ifinita: q. qñlibz alia ē cōicabilis. z
hoc cū distictioē nūerali: z ita pñm. **T. pñm** qñlibz quidi
tas creature pñt itelligi sub rōne vñs absq. dñctioē: s. si
aut ipa de se ēē hēc dñctio ēē itelligere eā sub ratiōe
vñs: sicut ē dñctio itelligere cēntiā diuinā sub ratiōe
vñs vel vñtatis: q. rō itelligēdi repugnāt oīno suo ob
iecto itelleto: qd ē itellm ēē falsus. **T. pñm** si dñt pñt hñc
angelū in bac spē annihilare isto annihilato pñt istā spēs
de nouo pñducere in aliquo alio indiuiduo: nō autē in isto
fm illos q. sūt istī opt. q. hō fm istos nō posset fēre ge
re idē numero nisi aīa itellecia maneret eadē numero
T. pñm aīe itellectiue distictiūnt nūero in eadē spē: z
tñ sūt forme pure: s. pñctie mae. igit nō ē ipolitas a pñe
formaz: q. distictiūnt nūcro in eadē spē. q. qñd enī cō
cluderet istā ipolitatē rōne forme ī angelis dñclueret ī
aialib'. **T. pñm** si dñt aīe hñt iclinationēz ad diuersa
corpa: igit p hēc distictiūnt. **T. pñm** cōtra iclinationē nō ēē
entitas abioluta: q. nō pñt aliqd iclinationē ad se. g. pñp
ponit aliquā entitatē abiolutā z distictā: q. n. est hēc
aīa. iō hñt talē iclinationē z nō ēē ouerso. g. hñt iclinationē
nō ēē rō cēndi hāc aīam: s. pñsupponit eā. **T. pñm** cōfir
mas B etiā p aliquos qñ' ēē icōueniēs q. aliq. spēs sūt
tota sit dñnata nāe itellectualis simplr. multe aut spēs
essent angeloz in qñ' nulla ēē saluata posita ista pos
tione. igit nō ē vera. **T. pñm** ad pñm pñm pñm pñm pñm
August. ench. ca. 17. Placuit itaq. vñtati creatori atq.
moderatori deo: vt qñ nō tota mltitudo angeloz deū
deserēdo pierat illa q. pierat in pñtētiōe pñetua remane
ret. q. aut cū deo illa deserēte pñtēterat dñua certissī co
gnita semp futura felicitate gauderet. alia dñ creatura
rōnalis q. in hoib' erat qñ peccat atq. supplēns z ori
ginalib' z pñpys tota pierat ex ei' pñte repata qd ange
lice societati ruina illa diabolica minuet supplēref.
ista totalitas z pñtalitas in angelis nō videt ēē rōnabil
nisi ponat q. nulla spēs angelica qñtū ad oīa indiuidua
totalr pierat. z ita aliq. de qñcūq. spē corruerūt: z aliquid
pñtēterat. igit zc. **T. pñm** si dñt q. dñt qñitas angeli ex se ī
plura sit diuisibil' vel pñb' cōicabilis: pñm qñtū ēē de
se in ifinitū: q. nō ēē rō finitū: ex pñe multitudis nūe
ralis. si pñm qñ ipa nā pñducta ēē in ipō indiuiduo auferē
pñtētiōe ei' cēndi ī pñb'. est g. ī indiuiduo f3 totā cōica
bilitatē suā: z pñm ifinitū: q. est ifinitē cōicabilis f3 q.
dñtē suā. igit ille vñ' angelus cēt formāl' ifinit'. qñs
aut ē icōueniēs. igit aīa. **T. pñm** dico igit q. oīs nā q. nō ēē
de se act' purus pñt fm illā realitatē: f3 quā ē nā: ēē po
tēntialis ad realitatē illā q. est hēc nā. z sic de se nō inclu
dit aliquā entitatē qñ singularē: ita nō repugnāt sibi qñ
cūq. tales entitates: z ita pñt in qñcūq. talib' iueniri. in
eo tñ qd ēē nēc ēē ex se ēē determinatio in nā ad ēē: q. q.
q. qd pñt ēē in nā est ibi: ita q. determinatio nō pñt ēē p

Tertie

aliqd extrinsecū ad singularitatē si politas sit inā p se
ad ifini'. **T. pñm** si dñt q. nō pñt pñt cadere multitudine
ad pñm ar' dico: s. pñs itelligat ibi p se dñm
B est de entitate pñtē p se qñitatē
tñ applicādo ad hñs mās q. ē altera pñ pñtētiōe
pñdo itellectus pñi fuisse q. oē nō hñs mās p aliq. nā
pñtētiōe est idē suo qd qd est pñ: q. oē tale qd qd ē ponit
p se B. z rō ad B ē: q. oē tale qd nō hñs mās pñtētiōe
formāl' nēcūz. q. qd aut pñt ēē in nā formāl' nēcūz est
in ea. q. qdlibet qd pñt ēē illā qñitatē hñs mās: q. nō ē po
tēntia distās ab actu. igit oēs politatē quas posuit in tali
nā ad supposita posuit in actu. **T. pñm** Si aut ibi ēē politas
ad plura indiuidua ēē politas ad ifinitas. igit ēēnt in ifi
nita in actu. qñ cū ifinitas sit ipolitas in aliq. nā. igit z in
bac nā. cū ē ipolitas ad ifinitatēz. iō est de se hēc f3
ipolus. **T. pñm** S3 distictiōe ab eo in hac pñtētiōe. oīs qñitas
nō hñs mās est formāl' nēcūz. z iō in hñe rōnabil'. ē. n.
theologo distictiōe aīa pñi pñm pñm qñ t3 aliquā dñctioē
pñtētiōe distictiōe in dñctioe qñ errare cū eo in dñctioe z
distictiōe qñ eo in pñm pñm qñ ipse errauit. ita. **T. pñm** cōrda
re cū eo: nec est pñari: nec theologice sentire: q. talis nō
hñs rōne q. valeat apud pñm: q. nec pñs pñtēderet hñm
nisi pñm pñm illud: nec ad pñm hñs pñm theologice: q.
pñtētiōe ad ea est pñm pñm qñ ipse negat. **T. pñm** Per idēz pñ
ad Aug. dico q. intētiō ei' fuit q. tñ sit vñ' angelus in
vñā spēs: s. pñm cui hēc dñlo inmitit. s. q. angelus supior
creat iferiorē a nullo theologo vel catholico cōcedit q.
regecei' dñlo dñt dñctiōe ab aliquo theologo. **T. pñm** Ad rō
nēz pñm aīa fuit dictū q. dñt formāl' pñt accipi pñt
in for'. B. vñ pñt significare B qd dñt formāl'is: vñ
pñt accipi dñt formāl'is pñt formāl'is: s. nō ē in for'
vt in rōne differēdi. pñt pñt maior. z sic ē minor fal
sa. pñt aut minoris. s. q. angelus differat ab angelo q. est
forma. g. hñt dñt formāl'is. includit fallam pñtētiōe. non
enī segt. for' differūt. g. formāl' differūt. vel differūt in
forma: s. nō segt. hoies plures dñt: igit in humanita
te dñt. aliq. n. est aliqd distictiōe: z aliqd ipm ēē pñm
rōne distictiōe vel distictiōe: q. cū B q. ipm sit disti
ctus stat q. ipm nō sit rō distictiōe. cū hoc aut q. ipm
sit pñm rō distictiōe nō sit ipm nō ēē distictiōe. **T. pñm** Et
rō lo' est ad hoc: q. negō inclusa in noie dñt nō tñ cō
fundit ter' hñt rōnēz dñt z distictiōe: s. etiāz il
lud qd specificat dñt: vt ī quo nō ēē dñt. hoc qñp
fundit qñtū ad negōne inclusaz ī hñe noie dñt: q. si for
differat a platōe in albedie nō ēē idē sibi: nec in hac albe
dine: nec in illa albedie. Si aut accipiat malib' iproprie
s. f3 z' ite'. nego maiorē. Ad pñtētiōe dico q. pñs lo
quit in. s. meta. de forma pñt idicaz dñtētiōe: qd appet
ex pñm pñtētiōe formaz ad numeros. dñt. n. Si. n. ī qd
sūt aliqñt nūeri sube sic sūt. nā dñtō numer' qdē diuisi
bilis. n. etiā indiuisibilis. nō. n. ifinite rōnes. z numer' at
tale: hoc g. resolo diffōnū sic stat ad indiuisibile: s. sic reso
lutio nūcroz ad indiuisibile: z talis diffō est ei' qd vo
cat subaz B est qñitatē: nō forme q. ē altera pñ ei'. hoc
aut mō dico q. nihil addit forme qñ variet spēs. vñ sim
pliciter: hoc ē de q. spē aliā fac' dñt vel distictā: vñ f3
qd: B ē de nō tali spē faciat aliā spēs: puta si addat dñt
pñtētiōe ad ēē qñitatē' gñi faciet spēs spālissimā: z nō pñ
fuit talis spēs spāl'. s. tñ pñt spēs spāl'. media. z B mō
dico q. qd ē citra nāz in iferiorib' nihil addit forme
sine sit pñtētiōe indiuidualis sine magis vel min'. vñ qd
cūq. aliqd qd nō respicit nāz vt est in suo esse qñitatē
nō auferit nec addit aliqd sube hoc mō. Ex' hñt ēē. si
vñtatis inqñtū ps trinary esset pñtētiōe dñt nū
meralis vel indiuidualis: z tñ ipa posset ī se itēdi z remi
ti. ista differētiā esset eius p se z p accidens inqñtū est

Questio

pars trinary: iō nō ēē ali' trinary vñtate intēsa z re
missa. **T. pñm** qñ dñt q. qñcūq. distictio formaz ēē sicut
distictio numeralis falsus ē nisi sit cor' fm ēē formale qd
pñtētiōe ad qñitatē p se: z talis nō est hñ. **T. pñm** Ad illud d. iō.
meta. dico q. est fallacia pñtētiōe iferēdo ex textu oīs for
mas differre specificē. vere. n. pñs vult ibi q. dñt non
formāl' nō ē specificā: s. ē pñm nō segt q. oīs dñt forma
lis sit specificā: s. istud est q. isti vñtētiōe bñt: sicut nō segt
in affirmatis egpollētib' istis: q. vñs affirmatiō nō cō
uertit terminos eodē mō se hñtētiōe. a pñm igit accipi pñt
q. sola dñt formāl'is ē specificā: nō q. oīs dñt formāl'is
est specificā: q. l3 exclusiua iferat affirmatiuā de termi
nis trāspōsit: nō tñ eodē mō de terminis nō trāspōsi
tis: sed ē fallā pñtētiōe: sicut pñtētiōe idēfinitā in pñtētiōe af
firmatiuā: imo ex illo loco magis videt accipi opōsitū
hui' pñtētiōe. oīs dñt formaz ē specificā. dñt. n. hoies al
bi z equi nigri ēē dñt formaz: z aliquo mō p formas nō
tñ specificā dñt fm ēē ibi. q. ille forme respectu pñm
in qñ' sūt nō sūt formales imo pñtētiōe indiuidua: nō aut
p se pñtētiōe: vel p se determinatē esse qñitatē. **T. pñm** Ad
aliud dico. q. si aliqd indiuiduū ex hoc solo q. ē sine mā
hñt in se totā spē pñtētiōe q. ex se nata ēē ī ifinitis qñ
tuz est ex se. igit videt bñt pñtētiōe ifinitā ex sola
carētia mae. q. qd aut pñt bñt pñtētiōe ifinitā hñt eaz.
z ita in qñlibz spēs ēē pñtētiōe ifinita. z pñs pñtētiōe spēs
nō ēē finitā vel determinata p determinatiōe vel speci
ficationē vel limitationē vñe vñtētiōe q. vñtētiōe spēs cō
stituit addita generi: q. est falsus z dñt pñs. falsus est
ergo ista pñm q. s. illud indiuiduū qd pñt ēē sine mā ex
hoc sola cā puatiua: q. est sine mā hñt totā pñtētiōe spe
cie: q. s. pñt pñt q. nihil positiue fiat circa ipm: s. s.
sola separatio mae nihil ponit qd nō pñt. si aut itelliga
tur: pñt hñt aliquā pñtētiōe: q. s. forma si ēē separata
a mā ipa hñt totā pñtētiōe pñtētiōe: q. nō pñtētiōe a
mā illa ēē falsa: z pñt pñm: nisi itelligat pñt mā dñt
illa entitatē indiuiduale pñtētiōe forma hoc mō itelligen
do equocationē istī pñtētiōe affūptē. oīs forma hñt totā
pñtētiōe spēs: z est de se hēc q. nō ē pñtētiōe a mā: z
tūc est minor supra sube dñtelo simplr falsa: q. l3 ista
cēntia nō sit pñtētiōe a mā q. est altera pñ pñtētiōe.
tñ pñtētiōe a plurib' mālīb'. i. a pluribus indiuiduis
habētib' qñitates mālēs q. dicunt mālēs: s. sepe dñt
est respectu qñitatē pñtētiōe pñt qñitas dñt forma. **T. pñm** Ad
aliud dico q. in forma arguēdi est fallā pñtētiōe. ifinitas
nō itēdit: igit nec pluralitas numeralis. non. n. plurali
tas numeralis est de se ifinita: s. tñ stare pñt ifinitas
ipm nō repugnāt. l3 g. nullus itēdat ifinitatē p se: tñ
aliquo pñt itēdere mltitudine numeralē q. de se nō ē ifi
nita: q. sicut cōpati' secū ifinitatē ita z finitā. z sic pñt
itelligi illud cōiter dictum cor' z fm veritatē l3 in toto
vñtētiōe pñtētiōe ordo attendit fm distictiōe spēs
in qñ' est iparitas pñtētiōe ad ordinē. tñ q. fm Aug. de
ci. li. 19. c. 13. Ordo est parū impariūq. rez vñtētiōe lo
ca sua distictiōe cōgrua dispō ab isto agere q. pñtētiōe
intēdit ordinē vñtētiōe sicut pñtētiōe bonū intrinsecū
sibi nō tñ itēdit ista iparitas que cū vñtētiōe regitū ad
ordinē. s. spēs. sed ē iparitas indiuiduoz in eadē specie q.
ē aliqd cōcurrēs ad ordinē. z sūt indiuidua itēdunt ab ipso
pñm pñt ipm itēdit aliqd aliud a se nō vt mālēs: s. vt
aliqd aliud ad finē. vñ pñt bonitatē suā cōicandā: z pro
pter suā beatitudine plura in eadē spē pñtētiōe. in pñtētiōe
palib' aut entibus est a deo itēdi indiuiduū pñtētiōe
z cū hoc mō sumit nō itēdit differētiā numeralis fal
sus est. z cū pñt hoc mō pñt ēē ifinitas. nō sequit. po
tētiōe ifinitas. z ista ifinitas nō itēdit. g. nulla diffe
rentia numeralis itēdit nō sequit. pñtētiōe esse aliqua

Octaua

differētiā numeralis finitā z est: z ita potest intēdi z
tēdētiōe. **T. pñm** Ad vñtētiōe. l3 pñs dicat q. gñatio est pñtētiōe
ad saluandū dñt diuinū: hoc in corruptibilib' in qñ' nō
pñt spēs semp manere in vño indiuiduo: nō tñ dñt q.
multitudo est pñtētiōe in indiuiduis corruptibilib'. vñ ista
est vñā cā multitudinis indiuiduoz in eadē spē: s. nō pñt
pñt cā: sed illa q. dicta ē. **T. pñm** Et qd addit de corporibus
celestibus q. tñ in vñā spē est vñm singulare corpus.
T. pñm B: sua rō fuit q. tale corp' singulare fuit ex tota mā
illi' spēs. z hñt nō tñ actualitē: sed etiā potēntialitē: q. f3
cū nulla erat mā pñtētiōe manēte spē tali q. nō erat tota in
vño singulari in tali spē. nihil enī pñtētiōe posse pñtētiōe
uūm in imobilib' seu in sempiternis fm q. talia sūt. s.
imobilia z sempiterna: z q. nō cōcordāt cū co theologo ī
bac pñtētiōe. oē corpus sempiternū ē ex tota mā illi' spe
ciei actuali z potēntialitē: nō ē cōcordādū cū eo in hñe.
T. pñm Et sicut differens vigor z subtilitas natu
re infirmitatēz nō adducit. minorq. cognitio
sapientie ignoratiā nō ingerit. sic libertas iferi
or nullā arbitrio necessitatis volūtātē iponit.
Et infra in subtilitate vero cēntie z itelligē
tia sapientie z libertate voluntatis differen
tes erant. **T. pñm** arguit angeloz vñ pñtētiōe dñt dñt
Arca cognitioē angeloz qñro. vñtētiōe an
gelus possit se cognoscere p cēnti
am suā: ita q. cēntia sua sit rō cognoscēdi si
ne aliquo repñtētiōe pñtētiōe actū nāl'. q. nō
q. hoc nō ēē nisi q. ei' cēntia est cū itelli
gibilis z pñs ipm itellectus: s. aīa nā est actu itelligibi
lis z actu sibi pñs fm Aug. in plurib' locis: g. ipa ēē rō
itelligēdi seipm respectu supior: s. hoc est pñm. z dñt. **T. pñm** S3
aīa q. vult q. aīa itelligat se sicut alia: z q. nihil cor' est
que sūt ante itelligere: q. nō pñt se itelligere alio pñtētiōe
intellectis. **T. pñm** cēntia angeli est singularis. singulare
aut nō est p se itelligibile: nec p se rō itelligēdi. ergo zc.
T. pñm oēm cognitūā potēntiā oīs fm se denudari ab illo
qd est rō cognoscēdi: s. angelus inqñtū cognitūā nō de
nudat ab cēntia sua. g. nō ē rō cognoscēdi seipm. pñt
ma. tñ fm pñs. z. de aīa. Oportet ingt oculū ēē ex oēm
colorē ad hoc vt oēs colorē possit videre. tñ ex. 3. de aīa.
vbi vult q. itellect' est imixtus z imālis ad hoc vt oia
possit itelligere. **T. pñm** nihil idē patit a seipso: qd ēē
ī actu z ī potētiōe. cēnt' angeli ē idē sibi. nō ēē obz impmēs
immediate ipm itellz. **T. pñm** Si ita ēē tē ista itell': ēē ea
dez vel idē cū angelo vel cēntia sua. pñs est falsus: q. B
pñtētiōe est soli deo q. sua itellectio sit idē cū essentia sua.
ergo z aīa est falsus. pñtētiōe pñtētiōe: q. mediū iter extre
ma magis test vñtētiōe extremo q. alterū extremū alteri
extremo. itelligere mediū inter potēntiā z obm. g. si idē
est potēntiā z obm: multo magis erit idē act' cū obiecto.
T. pñm cōtra. aliqua forma mālīs est rō agēdi fm cēntiāz
suā sic calor pñtētiōe ad calēdū: aut saltē aliq. for' ī cōi
aliter ēē pñtētiōe in ifinitū in rōnib' agēdi: q. cū imate
rialia magis sūt actiua q. mālīa: forma imālis erit per
essentiā suā rō agēdi actionē suā sibi cōpētētiōe: talis
est rō obiecti ad actū cognoscēdi.
Hic dicitur q. l3 in actiōe trāscunte obm sit se
paratū ab agētiōe: tñ in actiōe imāne
te oīs ēē vñtētiōe ipm opanti: z vt vñtētiōe ē rō formāl' tal ope
ratiōis imāntis sic spēs vñtētiōe ī oclō. ex B vñtētiōe cū es
sen' ageli d se sit vñtētiōe itellectui suo pñt ēē pñm itellect' q.
ē opō imāntis. **T. pñm** Si obiectū q. opz for' talē inēē illi
cui ēē tal ogo. vñtētiōe dñt q. for' exis ī alio ēē pñm opādi
z si p se ēē nihil min' ēē rō agēdi: sic calor separatus ēē

principii caloris q̄tū ex se est. ḡira ē de eētia angeli q̄
l̄z p se subsistat: pōt tñ eē rō. opandi istas opatiōes im-
mediate. ¶ Et si obycis itez q̄ oz passus al̄: d̄ recipe ab
agere. h̄ aut ē: l̄lō n̄b̄l recipit ab ipsa eētia: qz nō ponit
tur aliq̄ sp̄s pcedēs actū. ¶ R̄nd̄ q̄ potētia cogniti-
ua aliq̄ q̄nq̄ ē cōf̄c̄s in potētia: q̄nq̄ in actu. alia aē nō
sic: q̄ aut oporteat eā recipe h̄ nō ē qz potētia cogniti-
ua tñ qz ē in potētia ad actū: nō sic hic. q̄ r̄. ¶ Cōtra.
hec opi. ponit vt videt q̄ itell̄s sit in potētia eēntiali ad
opatiōē v̄l inlectionē quā ponit imanētē: q̄ tota
rō opatiōis sit obm̄ v̄nitū sibi in sua opatiōe sic calor ē
in ligno tota rō calefaciēdi. ¶ Et B̄ arguo. n̄b̄l p̄t h̄re
p̄n̄m oponis alicui? imanētis nisi sit in actu p̄ illud qd̄ ē
p̄n̄m talis opōnis. itell̄s aut nō ē in actu p̄ illā eēntiā i
B̄ qd̄ ē p se subsistēs: qz nō iformat: nec acitātē aliq̄
tribuit ipsi intellectui. q̄ p B̄ q̄ talis eēntia p se exis ē p̄-
sens ipsi intellectui nō p̄t itell̄s h̄re opōnē: cui? eēntia v̄l
f̄l̄tudo nata ē eē rō. ¶ Cōfirmat illud p ex̄m̄ suū 3̄ ip̄s:
qz l̄z calor separ̄ eēt calefaciēs v̄l rō calefactiōis: n̄ cēt
tñ rō calefactiōis ligno a quo eēt separ̄: ita q̄ si calere
dicat opatio imanēs: ip̄se ē calorē separato a ligno lignū
h̄re illā opōnē imanētē q̄ ē calere. ita in pposito. ¶ Itē
sc̄do 3̄ illud qd̄ dīc̄ q̄ potētia cognitiua n̄b̄l recipit: qz
nō ē in potētia q̄nq̄: q̄nq̄ in actu. ¶ Cōtra. obm̄ re^m ei^o
qd̄ est in intellectu de eo. s̄ respectu inlectionis n̄b̄l: tñ
cā in fieri sic ē edificator respectu dom^o: s̄z ē cā tā in fieri
q̄ in eēfaliogn̄ sic edificatore corrupto manet domus:
ita obto q̄tū cūq̄ absente: vel corrupto in rōne obtri re/
maneret illud qd̄ ē ei^o vt ob̄ apnd̄ itell̄m: qd̄ ē falsus f̄/
cut in visu q̄ p̄et: cā aut in eē z in fieri semp̄ eue cāt: vt
p̄z de sole respectu rad̄y. ḡ si ob̄ respectu cuiuslibz sui
est ap̄o itell̄m sine receptiōe sue sp̄is: qz ponit p̄n̄m̄ itel-
lectiōis. z cū obm̄ semp̄ eū causet: z p̄n̄s itell̄s semper
eue recipit. nō īgīf̄ solū ab ob̄o recipit intellect^o: qz reci-
pit actū nouū qd̄ h̄m̄ nō recipit: s̄z qz ip̄suz ē cā in esse
respectu eius qd̄ b̄z semper recipit illud ab eo.

Ad questionē igit̃ dico q̃ angelus pōt itelligere se p eēntiā suā s̃ intellectum expōitū in pñ°. q. qd̃ pbo p̃ qz obm h̃z aliqūā cālitate ptialē respectu itellectiōis. 2 B̃ in q̃tū est actu itelligibilē. 7 itells h̃z suā cālitate respectu eiusdē act⁹ s̃z quā cōcurrit cū obo ad talē actionē pfecte pducēdā. ita q̃ ista duo qñ sūt in se pfecta 7 vnita sūt vna cā itegra respectu itellectiōis. ¶ Ex B̃ arguit̃ sic. ois cā ptialis q̃ ē in actu sibi pfecto ppo fm̃ qz talis cā pōt cārē cālitate sibi cōzrespōdēte effectū. 7 qñ ē vnita alteri causē ptiali in suo actu pōt cū ea pfecte cārē. s̃z eēntia angeli ē de se i actu p̃ cōzspōdēte obto. qz de se ē actu itelligibilis. 7 ē de se ē vnita itellectui sic obm in vniūctiōe vtriū. 7 cāe ptialis g̃pōt imēdiate cū alia cā ptiali vnita h̃re actu pfectuz itellectiōis respectu sue eēntie. ¶ P̃. in itellectib⁹ h̃ntibus spēs itelligibiles. iste spēs ṽtute obtoz cū itellcū causant itellectionē in qb⁹ tñ obta h̃nt eē diminutū. ergo si in se h̃nt tale eē absolutū. 7 ēē simplr. s̃ actu itelligibile possent m̃lti. 7 veri⁹ cārē eūdēz effectū. qz g̃cqd̃ pōt cārī ab aliquo diminute tali in aliquo eē ṽtute alicuius simplr. talis pōt ab illo simplr tali causari. s̃z eēntia angeli ṽt in se ē p̃sens itellectui suo. qd̃ eēntia ē simplr tale. s̃ actu itelligibilis in se q̃lis ipsa ē fm̃ qd̃ in sp̃e itelligibili. igit̃ si in sp̃e itelligibili vbi h̃z eē tale fm̃ qd̃ pōt cārē itellectionē. multo magis hoc pōt ṽt est in se s̃z ēē simplr 7 abm̃. ¶ Obui⁹ 2 istud p̃ qz fm̃ hoc ē res sensibilibis posset imēdiate absqz sp̃e itelligibili cārē itellectionē. qd̃ negatū est in .l. lib. di. 3. p̃ba⁹ 2. ña. qz res sensibilibis p̃sens sensui est simplr. talis qualis est fm̃ qd̃ in sp̃e itelligibili. igit̃ si in sp̃e itelligibili vbi est fm̃ quid

pōt causare itellectionē igit multo magis vt est in se f3
 esse simplr 2 ab^m. ¶ 2. vides 3 istā positionē posse ar
 qui sicut argutū ē 3 opī qz nihil ē alicui rō operādi ope
 ratioē imanētē nisi i formet illud / essentia aut angeli 13
 sit actū itelligibilis 2 pñs itellectui sñ nō i format istū
 itellectū. q nō est ei rō opandi opatione imanētē. ¶ 3.
 ista duo agētia semp 2 currūt ad eūdē effectū cōem igit
 2 bñt ordinē cū nō sint eiūsdē rōnis. alterū igit ē pus
 siue supi^r altez^r posteri^r siue inferi^r / 2 ita vñū ē mouēs
 motū / 2 alterū in respectu ei^r erit mouēs nō motū / obm
 aut nō est mouēs motū respectu itell^s / igit itell^s ē
 mouēs motū re^m obri. ¶ 4. qd dī ē istis cāis pñalib^r co
 currētib^r ad eūdē effectū cōem vt icōueniēs qz duo d
 stincta qñe nō pñt cāre effectū eiūsdē rōnis spūale 2 cor
 porale / ite itelligibilis 2 sensibile differunt gñē qñe / 2
 pbo maiorē qz 2 ab^m illis rōnib^r in causis pñalib^r cor
 respōdet aliq^o duo distincta in effectū / 2 ita idem effect^o
 erit corporalis 2 spūalis qd est icōueniēs. tū qz oē agēs est
 pñtātius patientē / corporale aut siue sensibile nullo mō ē
 pñtātius spūali igit nō pōt esse agēs respectu ei^r / nisi vir
 tute alicui^r alterius pñtātioris agentis / 2 ita erit mouēs
 2 motū. tū 2 qz tūc vñū posset ita itendi qz vt^r tota am
 boyz esset in altero / 2 tūc illud pōt causare istū effectum
 sufficiēter sine alio qd est icōueniēs de talibus duobus
 agētib^r. ¶ Ad pñm dico sicut dictū ē di. 3. pñm iō positi
 ta est spēs itelligibilis differēs ab actū / qz obm siue vt i
 se ext^ris / siue i qñcūqz spē ext^ris itellectū possem^r nō bz ra
 tiō ē actū itelligibilis / 2 tūc pcedit hoc qz vbi cūqz ē ali
 quid ext^ris fm quid tale / 2 pōt aliqd facere simplr si eēt
 ibi simplr tale in actu posset simplr idē facere / obm aut
 tale fm qd est in spē itelligibilis / 2 nō est extra pñā actū
 itelligibile. 2 iō 13 in isto vbi est fm qd possit causare di
 minutā itellectionē / nunqz tñ extra illā pōt cāre nec di
 minutā / nec pfectā qz nō est extra istā actu ens tale / sed
 potētia tñ qñ est sñ actū / essentia aut angeli ē di / mi
 nute ens tale in spē. est aut in se simplr ens tale. factū i
 itelligibile. ¶ 2. ¶ Ad 2^m dico qz illa opī / que nō po
 nit itellectū habere actiuitatē aliquā aliā ab illa quam
 bz formāl^r ab obto / vel p sñm diiecti / sicut nec lignū
 bz aliqū actionē in calefaciēdo aliā ab illa que est ca
 loz / nec sñario sequit^r qz itellectus nō habēs aliqd for
 mal^r nō opat^r formāl^r / 2 ita argutū est 3 pñā opī qz hoc
 idēz videt^r sentire de itellectū / se / sicut dictū fuit in p
 mo lib^r itellec^t bz actiuitatē suā pñā siue obto pñen
 te in se / siue in spē sua cōcurrētē secū ad causandū effe
 ctū cōez amboyz / ita qz suffic^r vñio 2 appropinatio ista
 rum partialiū causarū / nec tñ regit^r qz altera alterā im
 formet / qz neutra dat alteri actū pñetēz ad suā cālita
 tem partiez. ¶ Ad 3^m dico qz mouēs motū pōt itelli
 gi duob^r modis / vel qz recipiat a mouente nō moto for
 mā aliquā qz moueat sicut actū pñm / vel qz ipsa forma
 babita sicut actus pñmus recipiat ab eo aliā formā vltē
 riorēz sicut actus scōz / qua agat pñmo mō est in gbusda
 causis ordinatis qz pñma dat virtutē scōē / hoc mō nō est
 in pposito / qz nec itellectus vt agens caliditate sua par
 tiali dat spē obto / 2 istū actūz quo opat^r ad itellec
 tūz / nec multo magis ecōuerso / qz spēs nullā actiuita
 tem dat itellecui pertinentē ad caliditātē eius. 2^m mo
 do videt^r esse in quibusdaqz mouentib^r localiter / sicut
 manus mouet baculūz / 2 baculūz mouet pilam / non
 autem manus dat baculo duritiem per quam expellit
 corpus extra locum / sed dat precisē baculo motionem
 localem quā. sapplicatur ad istaz expulsiōnem ppter
 incōpossibilitatēz corporis durit ad aliud corpus / qd nō
 cedit ei / hoc modo videt^r esse in agentibus ad aliquem
 effectū pductū p gnationē vel p alterationem / quālibet

ibi cause ordinate habeat alia rōne causandi: et inferior
nō causet nisi in v̄tute superioris. ista tñ v̄t^{us} siue assistentia
siue influentia quocūq; noiet nō est impressio alicui^{us} for-
me vel alicui^{us} inherētis in cā inferiori: sed tñ est ordo si-
ue actualis cōiunctio talium causarū actiua: et q̄b^{us} sic cō-
iunctis et suis p̄p̄is actiuitatib^{us} p̄suppositis diuinctioni:
sequit^{ur} effect^{us} cōis ambaz cāz. ¶ Ad p̄positū igit^{ur} di-
co q^{uod} nō solū ista nō sunt mouēs et motū p̄mo^{do} 3° ne-
cessarie sicut se h̄z sol^{us} et pater in gn̄atiōe: s; tñ sūt due cāe
q̄si ex equo se habētēs q̄tū ad hoc q^{uod} neutra p se totalit^{er}
mouet: et tñ vna h̄z pōrē cālitatē respectu effect^{us} q̄ al-
ter. forte. n. cā inferiori nunq̄ agit in v̄tute cāe superioris p̄-
prie loquēdo nisi in forma sua q̄ agit aliquo mō depen-
deat a superiori forma: s; nō tūc qñ agit recipiat eā ab il-
lo: s; p̄us duratiōe vel nā. nec. n. obm̄ depēdet ab aia sal-
tem: et est intellect^{us} p̄lis q̄tū ad istā formā q̄ actualit^{er}
op̄at ad istā itellectionē: nec multo magi eōcursor: et iō
nullo mō ē obz mouēs motū respectu aie vt op̄at ad i-
tellectionē: p̄t tñ ē mouēs respectu ei^{us} in q̄tū ipa reci-
pit sp̄s itelligibilē sed tūc nō mouet aiaz q̄tū ad cā-
litatē quā h̄z aia p se s; p accēs q̄tū ad istā formā res-
pectu cāe p̄ialis in q̄tū op̄at ad illā: et B mō dictū fuit in
p̄mo. di. 3. q^{uod} intellect^{us} agēs et fantasia sūt vna cā totalis
sp̄s itelligibilis: et vlt^{erius} sp̄s itelligibilis et aliqd aie
siue sit itellectus agēs siue p̄lis sūt vna cā totalis itel-
lectiōis: ita q^{uod} in p̄mo in obm̄ siue fantasia mouet
aiaz ad itellectionē et nō ad actū p̄mū q^{uod} sit aie vt aia ē:
sed ad illū q̄ est reliqua cā p̄ialis sibi p̄mia in sc̄do autē
signo obm̄ oīno nō mouet aiaz neq; ad actū p̄mū. neq;
ad aliquā aliā causāz p̄currētēs: s; p̄cis agit ad effectū
cōem: tūc aia p suū actū quē habuit agit in suo ordine
ad eundē effectū. ita q^{uod} nulla est ibi morio aie ad agēdū
p̄or nātr effectū p̄ducto. ad effectū tñ mouet aia nō i-
q̄rū actiua: sed in q̄tū receptiua illi^{us} effectus: et s; sit mo-
ta: nō tñ est mouēs mota: q^{uod} nō mouet ad mouere acti-
ue: s; ad recipe. ¶ Ad. 4. dico q^{uod} illa ppō ē falsa de cau-
sis ordinatis p̄tialib^{us} quocūq; ad eundē effectū: hoc est
q^{uod} sit ordo eēntialis earū: et nō sint oīno eiūsde rōnis. ta-
les. n. que sūt alteri^{us} rōnis: et nō sunt tñ distincte sp̄s: q^{uod} h̄z
nō p̄currūt cōiter vt cāe ordinate ad eundē effectū: nec
tñ distincte numero: q^{uod} nō talis rōnis vel gn̄is: igit^{ur} di-
stincte gn̄e: et si accipias q^{uod} nō tali gn̄e ex rōne distincti-
onis gn̄is: nō p̄t q̄ magis B in B gn̄e q̄ in alio.

Ad argumēta principalia. Ad p̄mū cōcedo q̄
aīa de se actu itelligibilis est ⁊
p̄sens sibi. ⁊ ex hoc seq̄r q̄ possit itelligere se si nō eēt i
pedita. nihil. n. deficit actū p̄mo neq̄ ex pte vni⁹ cause
neq̄ ex pte ambōꝝ. neq̄ a pte vnionis earū. ⁊ ita totus
actus p̄m⁹ de se p̄fect⁹ est ad quē d̄z seq̄ iste act⁹ ⁊ 2° q̄ est
itellctio. ⁊ forte pp hoc dicit frequētē Aug. q̄ aīa no
uit semp se pp istā p̄p̄tate ad actū noscēdū vbi nulla
est inspectio in actu p̄mo. hoc aut̄ mō aīa nō semp no
uit lapidē: qz et̄ si semp hēat actū p̄fectū itelligēdū lapi
dem rōne sue p̄p̄e cālitatis ⁊ partialis. non tñ semp h̄z
aliā cām p̄tialē in actu p̄sentē. ⁊ iō pōt dici q̄ qñq̄ est in
potētia eēntialī ad itelligēdū lapidē qñ. s. caret ista fōz
q̄ partialis cā nata est eē in actu: ⁊ in actu vniri sibi. ⁊ B
mō trinitatē ponit Aug. ⁊ tñ ad solā memoriā p̄tinere:
qz istud totū nō ē nisi p̄sentia obiecti sub rōne itelligi
bilis: qd̄ p̄tinet ad memoriā: sed in hoc ē itellctio v̄tū
lis obiecti illi⁹ q̄ p̄tinet ad itelligētiā. ⁊ B mō cū volū
tas sit p̄sens vt act⁹ p̄m⁹ p̄fect⁹ ad habēdū actū 2^m re
spectu sui est quodāmo actus 2° sicut effect⁹ in cā effici
ente: vt in volūtate: ⁊ in eo sinē quo nō vt in itellctioē
sed qz nihil est de isto totū in actu nisi solū qd̄ p̄tinet ad
memoriā. iō tota ista trinitas que. s. nata est eē trinitas

tñ ē in memoria qñtū ad realitatē eius actualē. ¶ **S**3
 qñre nō exīst iste actus totalis pñus in actu 2^m cū sit per
 se sufficiens pñcipiū eliciēdi actū 2^m. ¶ **B**3 qñ est impe-
 dimētū qđ ista causa vīcere nō pōtñt qñtūq; ponere
 causa nālis pfecta. nūq; tñ possz agere ppter ipedimē-
 tus vīcēs. ¶ **S**3 qđ est istud ipedimētū? **R**ñ: inelle-
 ctus noster p statu isto nō est nat^{us} moueri immediate ni-
 si ab aliquo imaginabili vel sensibili extra pñus mouea-
 tur. Et quare hoc? forte ppter peccatū: sicut videt^{ur} aug.
 dicere. is. tri. c. vlt. Hoc tibi fecit isfirmitas: et que cā in-
 firmitatē nisi inigatas? Idē dicit^{ur} inētator. 6. ethi. 2. L y-
 co. ibidē. 2. sup. i. post. filr. vel forte ista cā est nālis pñ-
 nā isto mō instituta ē: nō absolute nālis: puta si ordo iste
 potētiaz de quo dictū est in pñmo diffise neēio hoc reg-
 ras qđcūq; vñe itellect^{us} itelligat o3 fantasiaz actu fan-
 tasiare singulare eiusdē: sed hoc nō est ex nā: nec ista cā
 est absolute nālis: sed est ex peccato: 2 nō solus ex pec-
 cato: s3 etiā ex nā potētiaz p statu isto: qđ dicit Aug.
 ¶ Ad formā argumētī igit^{ur} dico qđ ista causa que est ex
 parte angeli est sufficiens ad B qđ eēntia angeli sit suffi-
 ciente nō itelligēdi seētia ipsa talis est ex pre aie: sed in aia
 sunt ipedimēta in angelo nō. nō. n. itell^{us} bz angeli bz tales
 ordine ad imaginabilia: sic bz itell^{us} nñ p statu isto: 2 p-
 pter istā ipotētia itelligēdi immediate itelligibilia i actu
 ¶ **C**3 ipotētia nō ē ex ipolitate intrinseca: s3 extrinseca
 quā etiā expiebat pñs: 2 nō aliqñ politate? Dixit ipse
 pñs qđ itell^{us} nō ē aliqđ itelligibiliū ante itelligere. i. nō ē
 pōtē itelligi a se ante itelligere alioz: qđ ppō multiplex
 est s3 pñone 2 diuisione sic illa. 6. topi. hoc nūc ē p imor-
 tale vel icorruptibile ex eo qđ ppositio cū mō casuali eq-
 pollet aduerbiali determinationē: p pōt^{us} pñu cū infini-
 tino illo significātē terminū potētie: 2 ē sensus pñonis.
 vel cū ipsa pñone significata p terminū vel p vñū indi-
 catiū: 2 est sensus diuisionis vt pñm^{us} sensus sit iste. nō est
 pōtē itellectū itelligi a se ante itelligere alioz: 2 iste sen-
 sus verus ē fm cū. Ali^{us} sensus est qđ añ itelligere alioz
 itelligibiliū a se nō pōt itell^{us} itelligere se. falsa est sic
 ista. hoc nūc pñmo ē imortale. falsa est p boie in statu in-
 nocētie. 2 B mō pñs dicit qđ aia itelligit se sic alia. 2 fm
 istū modū expōnis mouet ab obiectis imaginabilib^{us} 2
 eis cognitis pōt ex eis cognoscere rōnes cōis mālibus
 2 mālīb^{us}. 2 ita reflectēdo cognoscit se sub rōne cōi sibi
 2 imaginabilib^{us}. nō aut^{em} pōt statiz itelligere se nullo alio
 itellectu: q2 nō pōt statiz moueri a se pp ordinē poten-
 tiarū eius neēiū p statu isto ad imaginabilia. ¶ **A**d 2^m
 vñus dicit^{ur} dicit qđ singulare pōt p se itelligi: 2 nō sin-
 gulare mālē: q2 singularitas nō pñbet: s3 mālitas: alto-
 quin deus nō eēt itelligibilis cū sit singulare qđ falsuz
 est. 2 tūc pñm^{us} qđ ppō assūpta de nō itelligēdo singu-
 lare nō ē vñ nisi de singulari mālī. ¶ **A**li^{us} dicit qđ nō. s.
 nec se nec alia itelligit sub rōne singularis mālīs vel i
 mālīs: sed sub rōne vñis: qđ est p se ob3 itellect^{us}: qđ etiā
 relucet in habitu itelligibili: 2 s3 B pñm^{us} ad argumē-
 tū. neutrū credo ē vñ nisi forte loquēdo de itellectu
 qđ pñfectionē sui nō pōt forte qđcūq; itelligibile itelli-
 gere: nō sic itellect^{us} angelicus. ¶ **A**d tertiū dico qđ rō
 isti^{us} pñonis maior i potētus sensitis ē ista. qđ ois potē^{us}
 sensitia regit dēterminatū o3gā^m. vñ ex dēterminato nūe-
 ro po^{us} o3ganica^m cludit. p. 2^m de aia dēterminatū nūe-
 rū actionū vel ob3. istū aut^{em} o3ganū o3gā^m ē dispositū
 vt possit recipere ipsz sensibile sine mā: 2 i corpalib^{us} qđd
 ē receptiū for^{is} sine mā nō ē receptiū for^{is} cōir cū mā.
 nō dico cōlter q2 nō ē mō sermo de o3gano tact^{us} de quo
 est difficultas spālīs. o3ganū igit^{ur} sensus o3 ē nō tale B
 est cōis ob3o fm suuz ē mālē 2 sensibile: nō tñ i actu:
 sed etiā potētia qđ nō sit receptiū isti^{us} s3 ē mālē s3 qđ

Tho. f.
 pte iū. q.
 § 6. art. i.
 l solu. 2.
 argu.

Idē. quo
li. s. q. iij.
τ. 26. τ
quo. S. q.
tj. τ quo.
s. q. 9.

P.C.I.S.

Distinctionis

esse ipsius est obm sensus: sicut bene apparet de colore cuius receptiuu fm eẽ mĩle e sup̃ficies corpis termina- ti. receptiuu aut ei sine mĩle e corp' p̃spicue siue nũ rĩ minatu. ita p̃p̃tate dispõnes regunt in organo sen- sus qd dẽ esse receptiuu sensibilib sine mĩle: in eo qd dẽ recipe obm fẽ eẽ mĩle. id oĩ organũ denudari a forma quã recipit: p̃p̃tate sensus qd in tali organo. ex hoc seg- tur p̃p̃tate p̃bĩ. de aĩa. qd. s. itell' n̄ sit potetia organica. et id sepať ab oĩ mĩle: sicut ab oĩ organo quo opat. si enĩ regeret aliq̃ illud eẽt determinare dispõnis sicut est oẽ organũ corporeu: et id ex b̃ qd eẽt receptiuus aliq̃ fm eẽ mĩle determinatũ p̃p̃tate determinatã dispõnes cor- poris) nũ eẽt receptiuus oĩus formaz corpaliũ fẽ esse imĩle. ita itell' nũ possit recipe formas oĩus nĩliũ vt obtoz: si eẽt vtus mĩlis et organica: tñ hoc bito qd sit nũ organica nũ oĩus ipsũ eẽ nũ tale realiter q̃le illud cui dẽ eẽ receptiu' intellectuall. nũ. n. oĩ oppositã eẽ dispõne in receptiuo alicui' realr et intellectuall: supposito qd i- tellect' nũ sit vtus organica: qd tñ regeret si eẽt vt' or- ganica. Idem. n. itell' p̃t eẽt ip̃met realr et in actu p̃ bitũ realr: et tñ receptiu' intellectuall: et sui: et bitus: et cu- iuscuq̃: i formatis eũ realr. et est tota rō: qd talia sic rece- pra intellectuall nũ regit in recipiẽte determinatã di- spõsitiõ eẽt oppositã entĩ intelligibili realĩ. ita igit' p̃p̃tate dicit qd cognoscẽs eẽ nũ talc: vel eẽ denudatũ. eo qd cognoscit vel recipit: et a rōne cognoscẽdi si gnĩlter accipiat p̃cludit oẽm intellectu eẽ nũ: qd oĩs intellect' fm se est totũ entis: et ita ip̃se nũ erit entiu: et intellect' iste est falsus. sed tñ nũ est mĩle vel organica: vt sit ca- par oĩum: qd si eẽt mĩle vel organica: eẽt tñ capax ali- qũ sine mĩle quoz talis receptio nũ repugnet sue en- titati mĩli. siue aut entitati intellectuall nũ repugnat re- ceptio intellectuall quorũcuq̃. Ad qũtũ rĩsũ eẽt fre- quẽter qd id p̃t se mouere: nũ tñ motio corpali: sed etia spĩali. et vt quẽcuq̃ actiõ vtualis vniuoca p̃t stare cũ potetia ad actũ suũ formale: et tũ quũ idẽ non sit in potetia et in actu put sũt oĩe entis oppositẽ: neq̃ per se: neq̃ denotatiue: et tñ idẽ est in potetia hoc eẽt p̃nci- piũ passiuũ et in actu hoc eẽt p̃ncipiũ actiuũ eĩusdẽ. b̃ fre- quẽter dictũ est. Ad vltimũ. et si aliq̃ cõcedat p̃clo- nez illã ibi illatã qd videt ip̃olis: qd tũ sequeret qd illa intellectu eẽt actu i finitã. p̃t. n. itell' qd eẽt finitũ: itelligibiliũ. et si tũ haberet itellectionẽ eandẽ sibi. pa- ri rōne intellectu cuiuslibet eẽt eadẽ sibi: et ita haberet itellectionẽ eandẽ sibi qd eẽt vel eẽt p̃t finitũ: itelligibiliũ. nego igit' p̃t. Et ad p̃bationẽ dico: itelle- ctio illa fm veritatẽ est extremũ taz respectu p̃t qd re- spectu obiecti: qd effectus est amboz: sicut qd a diuer- sis cognoscẽte et cognito parit notitiam: notitia illa eẽt effect' cõis istoz duoz. qd de tri. c. vlt. ita etia qd gignitur ab eodẽ hũtẽ rōne taz potetie qd obi est effect' illi vni' habetis realr illã duplicẽ causalitatẽ: et nũ mediã iter idẽ et fm nãz rei: quũ mediã iter idẽ et de tali medio put eẽt ex nã rei va cit ista p̃p̃tate plus coue- nit cũ extremo quocũq̃ qd extrema inter se.

Secundo quero

de intellectione ageli alioz a se. et p̃mo an angelus habeat notitiã nãlem di- stinctã eẽntie diuine. qd nũ: qd aut effect' p̃ es- senã diuinã: aut p̃ spẽm eẽntie: nũ p̃ eẽntiã. qd tũ eẽt nãlter b̃tũs: qd nũ p̃t p̃etere creature: non p̃ spẽm: qd eẽntia diuina est itimior intellectu qd sit ista spẽs. igit' sup̃fuit ibi ponere spẽm: qd eẽntia diuina p̃t sibi efficaci' p̃ se facere illud p̃p̃tate p̃t spẽs qd ip̃a spe- cies. p̃hs in. 3. de aĩa nũ videt assignare spẽm necessariã nisi qd obm nũ est per se in aĩa. lapis ingt nũ est in aĩa: fẽ

Tertie

spẽs lapidis. q̃re rẽ. Cõtra. vel igitur angelus nullã notitiã hẽret eẽntie diuine: et tũ frustra eẽt sibi dictũ illud p̃ceptũ. b̃. Diliges dñz deũ tuũ rẽ. frustra. n. p̃cipit illius dilectio qd oĩno ignorat. vel tñ haberet notitiaz p̃fusaz isti' eẽntie: et tũ vt itell' iste eẽt p̃olis siẽt qd p̃t p̃cedere a p̃fuso ad distinctiũ: qd videt incõueniens.

hic cõcordant

alioz ista negatiã qd ange- li nũ b̃t distinctã notitiã nã- liter: qd p̃bat q̃lib. 5. q. 2. Tho. p̃ma p̃te. q. 56. arti. 3. Cõtra negatiã tenet si q̃ris p̃ qd affirmatiue. R̃. dẽt qd agelus nũ cognoscit eẽntiã diuinã nãl p̃ aliqua spẽz rẽ. Cõtra p̃mũ qd posuit istas rōnes ad istã p̃clu- sionẽ negatiã arguit s̃t. qd ex eĩs dẽt possit p̃bari qd per nullũ representatiũ creatũ angelus cognoscit nãl eẽ- tiã diuinã: et eẽntiã nũ cognoscit fẽ eũ: qd nulla creatu- ra p̃t nãl vide. illã eẽntiã: et ex hoc videt seg qd nul- laz notitiã nãl potuit angelus h̃re de illa eẽntia. nũ. de eũ distincte: et in particulari aliq̃ videt: qd hoc nũ vi- detur posse nisi p̃ eẽntiã: vel p̃ aliq̃d rep̃tatiũ disti- ctẽ. quoz p̃b̃ negat. nũ aut idistincte siue in aliquo p̃ozi p̃ceptu cõiozi: qui nũ sit p̃p̃us istĩ eẽntie: qd oĩz con- ceptũ cõez vniuocũ istĩ eẽntie et alij negat iste. Cõ- sentia diuina fm istũ nãl est tñ facere p̃ceptũ vni' re- alem in intellectu diuino: ita qd nullus ali' habet de ea: nisi p̃ intellectu negociatẽ. igit' ista eẽntia nata est facere tñ p̃ se p̃ceptũ vni' reale in quocũq̃ intellectu. p̃bat p̃ntie. oĩs p̃cept' qd natus est haberi et etia causari vtute hũt eẽntie in aliquo intellectu qd nat' haberi vtute ei' in intellectu p̃p̃bẽtẽ ipsaz. talis est diuin' intellect'. igit' et vltra sequit qd p̃ceptus nullus realis possit habe- ri de ista eẽntia nisi vni'. p̃batio istĩ p̃ntie. qd eẽntia p̃ceptũ reale quẽ p̃t aliq̃ intellect' h̃re de ista eẽntia ip̃sa p̃t causare: aliq̃ nũ eẽt p̃fecta in rōne obi: qd illud qd est in rōne obi imperfectissimũ p̃t causare oẽm p̃ceptũ de se causabilẽ: et tũ sequit vltra qd vel intellect' angeli habebit istũ vni' p̃ceptũ vni' causat' vel oĩno nullũ habebit. illũ h̃re nũ poterit nisi vel cognosceret per eẽntiã: vel p̃ p̃p̃riã rōne representatẽ. q̃re nullũ habebit. Cõtra 2. qui ponit qd p̃ntie itelligit illã eẽntiã p̃ seipsum in q̃tũ est imago dei: et imago que est tñ rō co- gnoscẽdi rep̃ntet nũ vt cognita: sicut est de ip̃e visibili i oculo: et de ip̃e itelligibili in intellectu que rep̃ntat obm imediate absq̃ discursu: tñ illa imago p̃ quã nũ cognos- cit illud cui' est: nisi vt p̃ spẽm cognita nũ est rō cognos- cẽdi illud: nisi tñ p̃ discursũ sicut discursũ a cognito ad icognitũ: sed eẽntia angeli tñ p̃t poni 2. tñ nũ p̃ mō. nũ igit' per illã imaginẽ cognoscit angelus eẽntiaz diuinã nisi discurredo: qd est incõueniens: qd fm eos an- gelicus itell' nũ discursũ. Cõtra. oĩs discursus p̃suppo- nit notitiã illi' simplicis ad qd discursũ. igit' si p̃ illam eẽntiaz cognita habet notitiã de eẽntia diuina per di- scursũ qd p̃b̃ habere p̃ceptũ simplicẽ de eẽntia diuina: et tũ illi' querẽda est rō alia p̃ozi. Cõfirmat etia: quia nullũ obm facit distinctã notitiã alteri' obiecti: nisi in- cludat in se vtualr illud aliud obm: qd vniq̃q̃ sicut se- bz ad esse sic ad cognoscẽdũ igit' nũ includit aliud vtualr liter in entitate: nũ includit illud in cognoscibilitate: fẽ eẽntia ageli nũ includit vtualr eẽntiã diuinã sub illa rōe distincta. igit' nũ eẽt rō cognoscẽdi eã distincte sub aliq̃ rōne.

Ad questionẽ

de duplici cognitione. p̃t. n. aliqua eẽ cognitio obiecti fm qd abstrahit qd oĩ existẽtia actuali. et p̃t eẽ aliqua eius fm qd exĩt: fm qd p̃nt in aliqua exĩtia actuali: ista distinctio p̃bat p̃ rōne et p̃ simile. p̃mũ p̃z ex hoc qd possunt h̃re notitiã de aliq̃ qd itatib'. scia aut eẽ obiecti fẽ qd abstrahit ab existẽtia

Questio

actuali: alioquin scia posset q̃q̃ eẽ et q̃q̃ nũ esse: et ita nũ eẽt perpetua: fẽ corrupta re corruperet scia illius rei qd falsũ eẽ. p̃bat qd qd eẽ p̃fectiõis in p̃o inferiori vt emĩetĩ eẽ in sup̃iori qd eẽt eĩs dẽt gñis: in sensu at qd eẽ p̃ cognitua inferior intellectu p̃fectiõis eẽt cognitua rei fm qd i se exĩt est: et fm qd eẽntis fm exĩtiam suã. igit' b̃ eẽt in intellectu qd eẽt sup̃rema vis cognitua. igit' p̃t h̃re cognitioẽs rei fm qd p̃nt: et b̃renib' vtat verbis p̃mũ voco abstractiua qd eẽt ip̃ius qd itatis fm qd abstrahit ab exĩtia actuali et non exĩtia. Cõtra. s̃t qd eẽt qd itatis rei fm eius exĩtia actualẽ vel qd eẽt p̃ntis fm talẽ exĩtia voco cognitioẽm intuitiua nũ put intuitiua distinguẽt discursiua: qd sic aliqua abstractiua eẽt intuitiua: s̃t sim- p̃l intuitiua eo mō quo dicimur ituri rẽ sicut est in se. Cõtra 2. m̃ebũ p̃ b̃ declarat qd nũ expe- amus cognitioẽm de deo q̃lis possit h̃re de eo ip̃so p̃ ip̃osibi- le nũ exĩte vel nũ p̃ntẽ p̃ eẽntiã: sed expe- amus intuiti- uam qd of facie ad facie: qd sicut sensitiua eẽt facialis. s̃t rei fẽ qd eẽt p̃ntialiter exĩt. ita et illa quã expectamus. Cõtra 2. declarat b̃ dẽt. s̃t p̃ntẽ in potetys sensitiuis. s̃t. n. p̃o vel sensus particularis cognoscit obm: alr fanta. sensus. n. particularis eẽt obi fm qd eẽt se vel i se exĩt: fanta. cognoscit idẽ fm qd eẽt p̃ntẽ p̃ spẽm qd spẽs possit eẽt ei' fẽ nũ eẽt exĩ- tens vt p̃ntis: ita qd cognitio fantastica est abstractiua re- spectu sensus particularis: qd que sũt disp̃sa i inferioribus q̃lis sũt vnitã in sup̃iorib'. ita ista duo modi cognoscẽdi qd sunt disper̃si in potetys sensitiuis p̃p̃ organũ: qd nũ est idẽ organũ qd eẽt b̃n receptiuũ et qd eẽt b̃n retentiũ: vnitũ sunt i intellectu cui vt vni potetie p̃t vtẽt: actiũ p̃te- re. Cõtra distinctiõẽ p̃missa ad qdẽm r̃ndẽt qd licz fm cõitẽr loquẽtes nũ possit angelus ex puris h̃abibus h̃re cognitioẽm dei intuitiua: de q̃ i. 4. lib. tñ nũ vt ne- gadiũ qd possit nãl h̃re cognitioẽm eius abstractiua: b̃ mō itelligẽdo qd spẽs aliq̃ distictẽ rep̃ntet istã eẽntiã i nũ rep̃ntet eã: vt in se p̃ntialr exĩtẽ. b̃n qdẽm possibi- le eẽt h̃re cognitioẽm distictã: fẽ abstractiua: nã abstracti- ua distinguẽt i p̃fusã et distictã penes rōnẽ aliã et aliam cognoscẽdi istã talẽ spẽm rep̃ntatẽ eẽntiã diuinã itelle- ctui angelico: nũ vt icognitẽs ponere intellectu angeli inditã eã p̃ncipiũ ita qd i nũ nũ sit nãlis intellectui: hoc mō qd itell' possit ex nãlib' suis eam agnere: neq̃ eẽt qd possit eã h̃re ex actiõẽ alicui' obi agẽtis nãli- ter: qd nũ p̃t eã h̃re p̃ntialitate alicui' obi mouẽtis: nisi eẽntie diuine tñ qd nũ alius a se causat nãlter natu- rali catione: tñ sic p̃fectiõẽs date agelo i sua p̃ria creatio- ne: fẽ nũ agelo sequat nãm ei' diceretur nãlis distictũ do i mere sup̃nãles. s̃t. g̃re et g̃le: ita ista p̃fectiõ data itel- lectui angelico qd eẽntia diuina eẽt ei p̃ntis distincte: fẽ ab- stractiõ p̃t dici nãlis et ad cognitioẽm nãlẽ angeli per- tinere. ita qd qd qd cognoscit agelus d̃ deo vtute b̃ sp̃ei ali- quo mō cognoscit nãl: et aliq̃ mō nũ nãlter nãlter itẽtũ ista nũ eẽt p̃ntis gratiuit act' nec glosi nũ nãlter at in q̃tũ ad istã nũ possit p̃ntine ex nãlib' neq̃ aliq̃ ad eẽntiã nãli. Cõtra talis spẽs p̃ntis debet distictẽ rep̃ntatẽ eẽntiã diuinã: fẽ abstractiue: p̃suadet p̃t qd b̃tudo nãlis an- geli excedit nãlẽ b̃tudinẽ hoĩs: et si f̃uisset i statu inno- cẽtie tã agelus qd b̃o p̃t tũcuq̃ t̃p̃s: igit' cũ b̃o p̃t statu na- ture lapsẽ possit h̃re cognitioẽm de vltio fine i vlti: et vo- litiõẽ p̃ntem: et p̃t statu inno- cẽtie h̃re potuerit aliq̃ modo notitiã distictã. et volitiõẽ sũmi boni seq̃t cognitioẽm vlti- timi veri: seq̃t vt sic qd i tali cognitioẽ et volitiõẽ sũmi boni distincte possit h̃re maioz b̃tudo (q̃ ab hoĩe) ab angelo: et mō p̃suadet p̃ b̃ qd aliq̃ rapt' videt trãsito- rie eẽntiã diuinã: cessãz isto actu videndi p̃t h̃re m̃eo- ria obi: et b̃ sub rōe distincta sub qd erat obm visiois: fẽ nũ sub rōne p̃ntis actuali: et talis p̃ntia nũ manet post

Nonã

actũ in rōne cognoscibilis. igit' p̃ aliã rōem p̃fectiõẽ itel- lectũ talẽ p̃t obm istud isto mō obiectiue eẽ p̃ntis: et ita nũ eẽt rōem eẽntie qd spẽs illi' sit i aliq̃ intellectu disti- ctẽ rep̃ntatẽ. igit' nec vt talis spẽs negatã ab intellectu p̃fectissimo creatore: nũ. vt obere negari ab intellectu sũmo creato qd nũ spugnat alicui intellectu i creato i nã lib' qd nũ eẽt p̃fectiõ excellẽs nimis. Cõtra p̃t p̃b̃ari p̃ raptũ pauli: qd trãseũte isto raptu recordabat istoz vlti- for fm qd ille scribit ad Cor. Scio hoĩem in xpo añ an- nos. xliij. siue i corpe siue ex corpe nescio de' sicut rẽ. Et audiuit archana vba qd nũ licet hoĩ log. Cõtra p̃ raptũ possit spẽs obi distincte m̃are vt: qd b̃ eẽt p̃fectiõis in intellectu: qd p̃t p̃seruare spẽz obi eẽntiã p̃ntia obiecti. 3. p̃suadet p̃p̃tate fm Aug. 4. sup̃ gen. 23. vel. 29. dics illi sex nũ erat i successiõẽ t̃p̃is fẽ i cognitioẽ angeli creaturaz ordinẽ nãlẽ habetũ. ita qd pus nãlter nouit agelus creaturã i vbo: et i g̃ne p̃p̃o: et nũ itado ibi re- dyt i vbi landas ip̃m ex ope suo: et isto itẽz videt rōẽz sequẽtis creature nãlter ita qd qd deus dixit. Siat lux. vidit angelus se in vbo eterno cũ fẽa eẽt lux: et cũ fẽm est vespe vidit se i genere p̃p̃o: et cũ fẽm est vespe et mane dies vnus ex se exurrexit in laudẽ dei i qd vidit secũdaz creaturã ita qd ista visio erat terminus p̃cedẽtis dici i quãtũ ex cognitioẽ creature p̃rie in vbo surrexit i cogni- tiõẽm vbi: imo reges oĩum creaturaz i p̃rio ar̃fice et op̃itẽta distinguit Aug. singulos dies vsq̃ ad diẽ se- primũ cui' erat m̃are vltie creature in vbo et itẽz vbi vesper: et erat p̃ntis sequẽtis dici in quãtũ vidit illã crea- turã i genere p̃p̃o: et Et i ip̃e illam cognitioẽm re- i vbo posuerit cognitioẽm b̃tificã sicut app̃t ibi i p̃ntis. 22. c. Cũ sancti angeli sp̃ videat facie dei vboq̃ eius vniuenito sic p̃i eẽtis est p̃fusa: i ip̃o vbo dei pus no- nerit creaturã vniuersã i qua ip̃i p̃ncipalr sũt cõditi: p̃ fruitio igit' p̃ntet ad b̃tudinẽ s̃t i eodẽ. c. tũc nox ad diẽ p̃ntet: nũ dies ad noctẽ: cũ sublimes et sancti angeli illud qd creaturã ip̃e creatore nouerũt referũt i ip̃i honore et amore i qd eternas rōnes qd creatã est p̃tem- platur: eaq̃ p̃cordissimã cõtẽplatiõẽ sũt vni' dics quem fecit dñs: cui p̃iugit ecclia ex hac peregrinatiõẽ liberata vt et nos exultem et letemur in eo rẽ. Cõtra p̃t tñ p̃b̃ari ex oĩs ei' qd b̃ cognitio qd vocat cõmunissimẽ cognitio matutina sit nãlis: et nũ p̃cise b̃tificã: qd fm cum iste oĩ- do erat i cognitioẽ ageli creaturẽ post creaturã qd p̃ nãlter p̃cessit cognitio ageli creaturaz in vbo cogni- tiõẽ earum i g̃ne p̃p̃o: factis aut creaturis i genere p̃ p̃rio statũ potuit agelus cognitioẽm eaz h̃re i g̃ne p̃p̃o. igit' oĩs iñe cognitiones i vbo p̃cesserũt nãlter cogni- tiõẽm creaturaz i genere p̃p̃o: oĩs igit' fm cum erat s̃t producte: igit' cognitio ista i vbo nãlter p̃cessit p̃ducti- onem eaz i genere p̃p̃o: sed tũ erat ageli i statu inno- cẽtie et nũ b̃tũ: aliqua mōzula fuit iter creationem et lapsũ ei' erat igit' aliqua cognitio agelozum matutina. fẽ creaturaz i vbo exĩtũ i nãlib': aut saltẽ nũ beatoz: et ita vt qd oporteat dare distictã cognitioẽm angeli stan- tis i cognitioẽ nãli vlti gra: qd als in ip̃a cã p̃cise cognita nũ possit pus cognoscere creaturas et effect' ordiatos qd i g̃ne p̃p̃o. nã rō cognoscẽdi rẽ p̃fusa nũ est rō cognoscẽdi eam distictẽ et effectus ordinatos. Cõtra si obiciat quũ potuit i verbo nũ intuitiue fẽ abstractiue cognito alia co- gnoscere. Cõtra r̃ndeo tora scia naturalr eẽt nũc de passio- nib' abstractiue p̃ intellectu: ita qd nũ tñ b̃m intuitiue cognitum: sed etiam abstractiue est illud in quo cogno- scitur passio.

Dico igitur ad questionẽ: qd nũ habem' regu- lam de intellectu angelico: neq̃ enĩ possumus attribuire illi oẽm p̃fectiõẽz que eẽt in itel- e

Distinctionis

nec gñatur in violēter motis p quorūscūq; tale moue
ri aliq; rō vel hitus facilitans vñ habitas ad talē motū
violētū. sicut p3 de lapide moto sursum: sed gñat in po
tētys de se indeterminatis ad actū per actū; frequenter
elicitū. nō autē i pfectionis aliq; intellectū creatū eē
sūme habitatu ad intellectū: q; si aliq; ē talis erit
āgelicus: ita i illo sicut in sūme habitato ad actū non
poterit gñari habitas aliq; que dicat hitus illo mō.
aut si careat tali hitu qui sit habitas qdā ad cōsideran
dū B intelligibile et intellectu ei⁹ erit capax: tūc dico q; nō
ē incōueniēs q; possit in se gñare talē hitū. Et cū dicis q;
ē potētialis sicut nō nō tñ ad actū z⁹ s; ad p⁹. Nēgo cō
sequētiā: q; actus p⁹ in intellectu ille q; presupponit
actui z⁹ qui ē intellectus: hitus at ille qui ē habitas q;
daz ad itelligendū z distinguē a spē nō pcedit actū nā
licet sed seq; ppter ea ē posterior actui z⁹. ita nō ē act⁹
p⁹: z p hoc potētia ad istud nō ē po⁹ eētialis: imo q;
si posterior po⁹ accidētali: q; potētia eētialis ppter ea
ad actū p⁹ pcedētē z⁹ actū. Per B p3 ad illud Dyo.
dico. n. q; supremū in inferiori ē infinitū i supiori vbi nō
repugnat supiori illud qd ponit supremū i inferiori. hic
aut repugnat q; in nobis hitus scie ē pfectio supplēs i
pfectionē itellē nri. p quāto nō ē sūme habitas
de se: et qñ h3 rōnem actiua per quā obm ē pñs sufficiē
ter: adhuc enī deficit talis inclatio sūma q; regitur ad
actū pfectissimū ista pfectio licz in nobis supplēs imp
fectiōem: āgelo tñ repugnat: q; nō pōt in eo ēē ipfectio
que supplēat p istā pfectionē. ita posset dici in multis
alijs: q; si supmū in elemēto sit gñare sibi sile nō op3 q;
sit infimū i gñet mixto pximo: q; aliq; mixta nō gene
rant sibi sile: q; repugnat eis talis pfectio supplēs imp
fectiōem in inferiori. ita ēē inferiori pōt repugnare qd
ē infimū supiori. z tūc nō valet ecōuerso. s; q; infima su
periorz sint suprema inferiorz. Ad 4. dico q; si non
ēē alia rō nisi q; spēs qñ ē pfecta sufficit ad perfectam
intellectiōem sine aliq; alio hitu. s; ē hitus vel est im
possibilis vt distinguē a spē vel si ē ibi possibilis nō suf
ficat sine spē hoc solū sufficit ad negadū hitum in ange
lo aliū a spē tanq; pñcū neēium ad actum itelligendi.
Ad vltimū dico q; si obm appetibile cēt pñs appeti
tui pñtia pñtia alia ab illa qua est pñs potētie cognitit
illius appetitus regrent in appetitu pñtie rōnes q;
bus diuersa oba cēt pñtia. sed suppositū ē falsū: q; ob3
pñs alicui potētie cognititue per idē ē pñs appetitue cor
respondēt illi cognititue. Et tūc si arguas volūtas nō re
grit diuersas rōnes. igr nec itellē: dico q; añs est falsū:
si itelligat d illis rōnib⁹ q; obm ē pñs itellē: quia
ille sūt diuersē z illis eisdē sūt oba pñtia volūtati: sed si
intelligas q; nō regunt in ipa voluntate rōnes p quas
oba sūt pñtia. dico q; pñia nō valet: q; appetitua non ē
nata hēre obm in se eo mō quo ē pñs potētie cognititue.
Nec valet instare B de potētys cognitituis ordinatis:
nō. m. est silis ordo eoz iter se q; sunt eiusdem gñis cuius
modi sunt potētie cognititue ordinatē: z eoz q; sunt alte
rius generis cuiusmodi sunt potētie cognititue z appeti
tue eis cōrindētes. z iō diuersē cognititue ordinatē hñt
diuersas rōnes quib⁹ obiecta sunt eis pñtia. nō sic aut
cognitue z appetitue sibi cōrrespondentes.

Ad argumenta

alterius opinionis ad Dyo.
p3 per alia trāslationem q;
adducit totalē. quere lino. qui exponit vltimates spēi
i. scie p totalitatē: ista aut totalitas ē pfectionis vt lipi
ditar i itellē: nō at q; vna rō sit vni rō cognoscendi
plura q; alijs: q; hoc ē egle in oī intellectu finito: q; qui
libet respectu pluriū cognoscēdoz regit pñias rōnes
Cum arguit z⁹ q; pōra sunt pñquiora pñio pcedo.

Tertie

sed nō o3 i hoc ēē pñquiora q; p pauciora cognoscāt:
s; q; pōt limpidius cognoscēt. nihil autē depit sibi si per
aliud z aliud cognoscāt: tñ limpidius cognoscāt: si enī
p idē cognoscēt: nō limpidius nō pfecti⁹ cognoscēt:
qd ē falsum. Itā. n. limpiditate ē pñe pñquitas: non
aut in paucitate rōnū cognoscēdi: q; absolute hoc non ē
in rōne alicui⁹ rōnis create q; vna sit pluriū: z p B p3
ad illud arg⁹ qd scñ ē de ing⁹ nioz i tardioz: qd co
gnoscēt p pauciora zc. falsum ē. si. n. tot spēs cognoscit
biliū h3 ingeniosior quot z tardior: tñ clarius pñtud co
gnoscit obiecta z citius: tñ eis pponēdo B obiectū cū
illo z discurrendo ab vno cognito ad aliud: s; ex limpi
ditate maiori z velocitate nō pōt cludi q; p pauciores
rōnes itelligat. sic in p. pposito. Ad illud qd dñm fu
it ibi de auctoritate auctoris de causis nō est curādum.
Ad vltimū p ista opi. dico q; non ē vna spēs in sensu
imaginatiōe z intellectu sed alia z alia: nec ex B solū q;
ē in subiecto imaginatiōi repñtat vñus: q; si per iposibile
illa spēs que ē in sensu ēē in fantasia: z illa q; ē in fantasia
ēē in intellectu nō repñtat pfecti⁹: neq; fm additatz
neq; fm additatz. s; q; eēt rō pluriū. nō igr ex sola im
mālitate vñ maiori actualitate recipiētis pōt concludi
maior actualitas spēi recepte in repñtando. s; B tñ erit
ex nā ipsius spēi i se: tñ ēē additiōes spēz receptariū pro
portionatē receptiuis iuxta illud Boetij. Receptū est i
recipiēte p modū recipiētis zc. s; absolute sicut nulla ef
sentia recipiens ē vñs respectu oīum eētiaz: nec ēē p
fecte pñtens oēm alia eētiam a se: ita nec aliquid rece
pit in ea pōt esse rō vñs repñtandi oia alia perfecte: s;
talīs vñs repñtatio competere potest essentie infinite
z eminetē z nulli alteri essentie.

Irca quartum

vtz. s. angeli pos
sint pñcere acci
piēdo cognitionem a reb⁹. Arguit q; non:
q; o3 receptiū denudari a toto gñe recepti
bilis z⁹ de aia: sed āgelus nō denudat a spē.
cieb⁹. imo ē plen⁹ formis. q; nona pñone de causis. dñ
q; itelligētia ē plena formis. Itē Augu. i3. sup. Scñ.
ad lram. āgēs ē pñstanti⁹ patiēte. sed corp⁹ nō ē pñstanti⁹
spū p ipm ibidē. igr corp⁹ pōt agere in angelū q; ē spi
rit⁹. igr nō pōt angel⁹ accipere cognititiōem a reb⁹. Itē
Dyo. 7. c. angelice hierar. angeli nō agregat diuinas il
luminatōes vñ notitiā diuinā ex reb⁹ sensibilib⁹. Itē
āgel⁹ ē mediū inter deū z hoīem vñiam: sed de⁹ nō in
telligit p aliq; spēs: aia at itelligit p spēs receptas a reb⁹
sensibilib⁹ z itelligibilib⁹. igr angel⁹ mediū nō itel
ligit. s; p spēs nō acceptas ab alijs reb⁹: sed sibi creatas
z iste modus arguēdi p3 pñm pñio de genera. z p Rū
car. p de trini. Contra. qd cognoscit cognosci vt p
silitudinē ipi⁹. s; angel⁹ cognoscit singulare. igr p silitu
dinē singularia. s; silitudo singularis non ē sibi creatas
q; q; rōne silitudo vñi⁹ z alteri⁹: z cū singularia possint
esse ifini⁹: hēret ifinitas rōnes vel spēs sibi creatas.

Una opinio dicit

q; nō accipit cognititiōes
a reb⁹ nec pñc in accipie
do vt recipiēdo cognititiōem ab eis: q; tūc āgelus hēret
intellectū cātū nō itaz spēz: z intellectū receptiū sine i
tellectū agentē z possibilē: s; nō h3 intellectū agētē: q; i
telles āgēs solū regit i illis itelligibilib⁹: vñs. pñm ob
iectū itellē ē itelligibile i potētia. vt. s; per intellectū agē
tē reducat ad actū. s; p obiectū itellē angelici ē actū
itelligibile q; imāle. Itē nō h3 intellectū possibilē
q; itellē possibilis qñq; ē in potētia: itellē aut angelī
semp ē i actu: quare zc. Cōfirmat q; ad vñū q; q; fm
Aug. 2. sup. Scñ. res iste pus fuerūt in cognititiōe angelī
ca q; in ppo genere. igr nūc nō recipit ab eis cognititiōes

Questio

vt sunt in pñlo genere. Itē corpa supiora. s. celestia
hñt qñtates z pfectiōes suas sibi possibiles nō receptas
ab alijs s; sibi cōcreatas. igr sñt erit in spiritib⁹ supioz
bus z inferiorib⁹ q; supiores cuiusmōi sūt angeli suas qñ
tates z pfectiōes nō recipiūt a reb⁹ inferiorib⁹: s; illas
hēbūt sibi creatas: pñs aut inferiorē z hūane aie hēnt
illas receptas a reb⁹. Itē sic se h3 modus effēdi aie
nre ad modū eēdi āgelic⁹: modus operādi ad modū
operādi: itellē nri ex B accipit notitiā a reb⁹ corporalib⁹
q; q; ad eē ppositi depēdet a corpe z vñs corpi: s; ange
lus q; ad eē nō vñs corpi nec depēdet a corpe: g nec quo
ad receptiōem notitiē. Itē itellē āgēs z possibilis nō
distinguit nisi p pparatiōes ad fantasmatas: s; āgelo nō
sūt fantasmatas. g nec istoz itellēctū dñctiō. igr nec a
reb⁹ receptio. Itē nō pñt trāfire de extrēo extrē
mū nisi p mediū: s; iter sensibile z itelligibile ē mediū
imagiabile. igr ab eē sensibili nō pñt trāfire ad itelligi
bile nisi p imagiabile. sed āgelo nō ē imaginatio. igitur
nec talis trāsit. Dñt tñ ista opi. q; āgelus cognoscit sin
gularia z arguit B 3. Aug. sic. q; āgelus h3 puidētiā de
singlari⁹ qd nō eēt nisi cognititiōem hēre. Itē q; pñt
q; pñtē spāsim z diuīsim i inferiorib⁹ pñtē vñtiue i
supiorib⁹: s; i inferiorib⁹ ē spāsim cognititiō rez. pñticulari
supiorib⁹ pñtē vñtiue i supiorib⁹ pñtē vñtiue i supiorib⁹
ctū supiori vñtiue pñtē iste due cognititiōes. Itē 3.
meta. 3. Empedo. h3 3. p. incōueniēti q; de⁹ nō cogno
scit litē. Adodus aut pñtēdi vt eē talis. Sic res effluūt
a deo q; ad eē eētē z exōtie supiores z inferiores q; ad
mām z formā: sic ē fluxus i itellēctū āgelī q; ad cognititiō
nē singularis z vñs: ita q; nihil accipit ab istis inferiori
bus z corporalib⁹: s; sñt ab ideis illa cognititiō. Cōtra
ex eis dñc pñs arguo 3. Aug. Angelus h3 intellectū agen
tē z possibilē. q; pōt hēre notitiā a reb⁹: pñm pcederet
ipse fm deā sua supra. pbo aīcedēs. po⁹ actiua que non
ē ipfectiōis sūo pfectiōis i creatura aliqua nō ē ne
gāda a supiori creatura que ē supior qñtum ad B: s; āge
lus ē superior hoīe i itellēctualitate: itellē aut āgēs q;
ē potētia actiua in hoīe nō ē ipfectiōis in ipso imo pfe
ctiōis. g nō d3 negari āgelū q; est creatura superior. q;
re zc. Tūc ad rōem q; āgel⁹ q; nulla nā h3 intellectū
agētēz nisi qñ itellē obm pñm ē itelligibile i po⁹. di
co q; ē ibi equocatio de pñmo. Si. n. loquaris de pñmo
idest adeq;to hoc nō ē aliq; vñū singulare imāle: q; ni
bil est vñū itelligibile adeq;tuū itellēctū creatū nisi i
illo pñtēat eminetē vt vñtialiter oia cognoscibilia ab
illo itellēctū. pbo. q; nihil est obm adeq;tuū itellēctū
nisi in qd saluat rō ois illi⁹ ad quod pōt se extendere:
s; fm eū itellē pōt se extendere ad oia singularia. g obm
ei⁹ adeq;tuū o3 q; pñtēat vñtialiter rōnes oīum singula
rium cognoscibilia ab ipso. Sed tale qd nō pōt eē essen
tia āgelī nec aliqua eētia immālis creatas singularis si
ue q; de se est bec. nisi essētia icreatas que est obm adeq;
tuū itellē diuīni z nō angelici. g o3 itelligere q; obiectū
adeq;tuū itellē angelici sit aliq; cōe cōitate pñdicationis
vel analogie respectu oīum cognoscibilia ab ipso: z iō
o3 q; sit cōe pñdicationem ad itelligibilia oia z ad
sensibilia: q; et ista cōsideratū z itelligitū ab angelo
cum ergo sensibilia sint itelligibilia in potētia oportet
bit q; habeat intellectum agētē reducētē illa ad B
q; actu itelligitū ab eo. Itē h3 intellectū possibilē
ergo z agētē: p3 pñm. pbo aīcedēs. In oī qd for
mam recipit necesse est dare potētiam receptiūam ipi
us forme et si recipiens nō pcedat duratiōe receptiō
nem forme ipsius. sed angelus recipit speciem aliam a
se: s; h3 potētiam itellēctualē receptiūam illius dāto
q; nō pcedit duratiōe receptiōem eius. igr i ange

Undecima

36

lo est itellē possibilis. Cōfirmo vt h3 per ex⁹. quia
si deus cōcreasset aie nre spēs oīum itelligibilia ad huc
eēt i ea itellē āgēs q; ē pfectiō nālis eius z et itellē pos
sibilis. g zc. Cōfirmat p3 in christo q; oia viderit in
verbo ab instāti sue natiuitatis tñ fuit in eo intellectus
āgēs z possibilis: alias nō fuisset perfectus z codē mō si
vidisset oia i genere pñio habuisset intellectum agētē z
possibilem. Ideo sñt pñt q; angelus species omniū
recepit ab instāti sue creationis z nō possit nō eē i actu
cum sit pñtēus ab agētē superiorē: tñ est pfectionis
nālis sue q; hēat potētia qua possit in operatiōem suā
si nō esset pñtēus a superiori agente. Exēplū ē d igne
qui calefacit passum sibi appropinquatum nisi illud pas
sum pñtēiatur a deo calefaciēte: s; i pposito. Itē 3.
ad illud cū dñt itellē āgēs z possibilis nō distinguitur
nisi per comparatiōem ad fantasmatas. falsum est. imo
distinguitur iter se formaliter vel ēē extrinsece per cō
paratiōes ad obiecta vel ad illa i gbus obiecta relucet.
Ad arg⁹ de corpibus celestibus. dico q; ē ad opōt.
z arguit sic. illā pfectionē necesse ē a solo deo cāri
vt est admiistratoz totius nāe (dico necessitate ordina
ta) quā nō pōt tota natura creatas causare. sed qñtas ce
li a tota natura creatas nō pōt cāri. ergo a deo debuit si
bi cōcreari: sed qñtates alioz que pñt causari a nā crea
ta deus permittit illas hēre suas cālitates pñas: quia
sic deus res quas pñt admiistrat zc. virtus at crea
ta pōt cāre cognititiōem alicuius incogniti in intellectu
angelī: vt patebit infra di. 9. de locutione angeloz: nāz
itellē angelī cum obiecto pōt causare perfectam cog
nititiōem obiecti: ex quo igitur possibile est angelum re
cipere cognititiōem a reb⁹ nō est necesse deum causare
istam cognititiōem. Dices ista cognititiō est pfectiō
angelī. ergo nō pōt cāri a creatura inferiorē: verum ē pñ
cipalr vel vt a causa totali. Itā aut cālitates pñciali
ter in angelo vel h3 pfectionēz in āgelo ex pte itellē
agētis non aut ex pte intellecti vel obiecti. Ex 3. rō
ne eozū arguo sic de eos: necesse ē oēm intellectum non
habētē in se obm depēdere ab ipso aliq;liter: sed h3 an
gelus nō habet obm in se cuiusq; corpore vel rei cor
poralis: ergo depēdet ab eo in intellectu: z tūc p3 q; rō
ē sophistica: quia nō sequitur nō depēdet a corpore vt
sit actus corpis. g nō depēdet a corpore vt ab obiecto:
aia autem depēdet a corpore vt actus eius. Et si. n. cōclu
dat modus effēdi aie i corpore q; recipiat a corpore: nō
tñ in corporeitas angelī concludit q; nō recipiat nisi cō
cederes q; angelus esset infinitus sicut quidam de⁹ ha
bens i copium singularium rationes. Et ad illud de
imaginabili medio arguo sic ptra eos. Qd est medium
virtuti minoris est vel nō op3 esse medium maiori. Exē
plū si aliq; aliduz aliqd calefaceret posset esse ita de
bile in calefaciēdo q; nūq; induceret decē gradus calor
is nisi prius iduceret duos vt quatuor: vt sic. aliud vō
posz ē ita virtuosum q; iduceret in pñmo actu calozē
in x. graduz: tūc nō esset sibi medium aliquis gradus i
fra x. qui tamē erat medium virtuti minoris: sed itellē
pfectior est in angelis q; in nobis. ergo non oportet q; si
imaginabile est in nobis medium q; et sit i angelo simi
liter. Itē si esse imaginabile ē per se medium vt er
go ex parte rei in se vt ex parte potētie: si ordo iste ē
ex parte rei vel obiecti itelligibilis vel intellecti tunc
sequetur q; deus non posset itelligere nisi mediāte fan
tasmatas vñ imaginationē: si ex parte potētie sic dico q;
angelo nō ē medium. tamē est mibi medium propter
naturam meam quam hēo composita ex corporeali z spi
rituali. Aliiter pōt dici q; nō ē medium mibi: sed est ex
tre. Itā ita q; ēē imaginabile z ēē sensibile sūt duo extre

Distinctionis

ma vel quasi vnu extremū ad esse intelligibile: et esto qd sit mediū nobis: nō tamē angelo vt dictū est. ¶ De isto autē modo cognoscendi singulare quē ponit p. effluxū a deo: dico qd posito qd res quo ad materiā cōformā fluit a deo. nō tñ ē qd ergo quo ad cognitionē singularitātē effluit in intellectu angeli p. p. fm euz. qz ipse tenet cōmē. 7. meta. q. mā p. tnet ad qd quid ē nō idiuidualis tñ vt ponit. ergo l3 res effluit a deo fm formā t. māz vt sunt ptes qd itatis: nō o3 tñ arguere cognitionē singulāris. Item fm eos deus nō ifluit nisi spēs. sed spēs est rō cognoscēdi qd itatē nō singulare. vt pbatū fuit supra de cognitionē angeloz. ergo per hāc spēm nō cognoscet singulare. Et cū dicis qd p. tntia diuina est rō cognoscēdi singulare t. v. l. v. l. qd itatē. ergo t. spēs ifluxa i mēte angeli. dico qd in p. nā est fallacia accidētis procedēdo a magis perfecto ad minus perfectū affirmatiue.

Alii dicunt

¶ si angelus nō haberet habitū cōcreatū nihil intelligeret nec singulāre nec v. l. sed per habitū q. repitāt qd itatē intelligit p. mō ipm v. l. scō singulare. qz singulare nō addit fm eū sup v. l. in essendo nisi duplicē negationē: t. iō ē nec in cognoscēdo: nō tñ sicut nos. s. fm lineā reflexā. ¶ Hoc pbat p. mō sic. sicut res se h3 ad esse sic ad cognosci. scō meta. sed singulare nō addit quo ad eē sup v. l. ergo cognitio eius nō addit qd aliqd sup cognitionē v. l. p. t. re itatē illud qd obicit alicui v. t. p. mō t. ipaz. ¶ Item o3 esse p. portionē determinatā. q. si intellectus angelus ex nā sua est p. mō appbēsiū singularis t. directe cognoscitur singulare: tūc est determinatio q. noster intellectus q. nō est sic determinat ad singulare: s3 sensus: t. tūc videt q. intellectus angeli eēt magis limitat q. noster intellectus: sicut sensus videt respectu itellā nostrī. t. si intelligeret p. spēm singulāris q. eēt magis d. t. r. m. i. a. b. i. l. i. s. q. intellectus noster. qz sic determinari tali spē videt p. p. t. e. ē ip. s. i. u. s. sensus. ¶ Itē ista cognitio singulāris sub p. p. rōne ipe d. i. r. e. t. cognitionē v. l. s. q. n. s. i. n. g. u. l. a. r. e. i. p. e. d. i. t. cognitionē p. p. t. e. r. h. o. c. s. i. t. a. b. s. t. r. a. c. t. i. o. ¶ Itē si intelligeret singulāria p. mō posset de eis acquirere p. p. t. u. i. h. a. b. i. t. u. q. p. r. o. p. r. i. u. s. h. a. b. i. t. u. s. ex p. p. r. i. u. s. a. c. t. i. b. u. s. g. e. n. e. r. a. t. t. p. n. s. i. c. i. a. m. a. c. q. u. i. r. e. r. e. a. r. e. b. q. d. v. i. d. e. t. i. c. o. n. u. e. n. i. e. n. s. Itē si singulare esset p. mō cognitū eēt p. mō p. n. s. i. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. i. a. n. g. e. l. i. c. o. h. o. c. a. u. t. nō ē t. p. e. s. s. e. n. t. i. a. a. n. g. e. l. i. q. i. l. l. a. e. s. t. t. m. r. a. t. i. o. c. o. g. n. o. s. c. e. d. i. s. e. i. p. s. a. q. d. p. i. l. l. a. b. i. t. u. s. d. i. c. t. u. q. z. h. a. b. i. t. u. s. ē. r. o. c. o. g. n. o. s. c. e. d. i. t. m. i. a. q. d. s. e. i. p. s. i. m. q. d. ē. f. a. l. s. u. m. q. z. q. d. s. i. c. c. o. g. n. o. s. c. i. t. v. e. r. i. u. s. c. o. g. n. o. s. c. i. t. q. v. l. e. q. d. c. o. g. n. o. s. c. i. t. p. e. r. h. a. b. i. t. u. s.

Contra istam

via de illo habitu ē mibi valde improbabile. qz ponere qd nāz p. f. e. c. t. i. s. i. m. a. i. t. a. s. i. c. ē. a. n. g. e. l. i. c. a. t. m. q. n. i. b. i. l. p. o. s. s. e. t. c. o. g. n. o. s. c. e. r. e. s. i. n. e. h. a. b. i. t. u. c. o. c. r. e. a. t. o. i. t. a. q. s. i. n. e. i. n. f. l. u. x. u. s. p. a. l. i. s. h. a. b. i. t. u. s. v. l. s. p. e. i. a. d. e. o. nō p. o. s. s. e. t. a. c. q. u. i. r. e. r. e. c. o. g. n. i. t. i. o. nē: s3 s. i. n. e. h. a. b. i. t. u. t. a. l. i. s. t. a. r. e. t. s. i. c. u. t. t. r. i. c. u. s. v. l. m. i. r. a. b. i. l. e. t. a. l. i. s. ē. nā p. c. i. s. e. s. i. n. e. t. a. l. i. h. a. b. i. t. u. nō v. i. d. e. r. e. t. d. e. s. e. m. a. g. i. s. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. a. l. i. s. q. s. u. b. a. v. l. nā l. a. p. i. d. i. s. ¶ Ad p. m. a. m. rōnē dico qd tota entitas singulāris nō cōtinet sub v. l. t. h. o. c. s. u. p. p. o. m. o. d. o. s. i. c. u. t. s. u. p. p. o. n. i. t. i. p. s. e. q. s. i. l. l. r. n. e. c. t. o. t. a. c. o. g. n. o. s. c. i. b. i. l. i. t. a. s. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. c. o. n. t. i. n. e. t. s. u. b. c. o. g. n. o. s. c. i. b. i. l. i. t. a. t. e. v. l. s. ¶ Ad aliū dico qd nō ē i. m. p. f. e. c. t. i. o. n. i. s. c. o. g. n. o. s. c. e. r. e. s. i. n. g. u. l. a. r. e. qz h. o. c. c. o. n. u. e. n. i. t. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. i. d. i. u. i. n. o. nō tñ ē t. a. n. t. a. p. f. e. c. t. i. o. q. t. m. i. s. i. b. i. p. u. d. i. a. t. s. ē. t. a. l. y. s. q. z. s. i. c. u. t. s. e. n. s. u. s. e. s. t. o. m. n. i. s. s. e. n. s. i. b. i. l. i. s. s. i. c. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. e. s. t. o. m. n. i. s. i. n. t. e. l. l. i. g. i. b. i. l. i. s. s. e. d. s. i. n. g. u. l. a. r. e. e. s. t. i. n. t. e. l. l. i. g. i. b. i. l. e. e. r. g. o. r. e. ¶ Non igitur impedit cognitionem angeli singulāre ex quo est intelligibile. Et cum dicis qd intellectus noster non intelligit singulare. p. m. o. dico qd hoc est i. m. p. f. e. c. t. i. o. n. i. s. p. r. o. s. t. a. t. u. i. s. t. o. ¶ Ad aliū dicendum qd si h. i. u. s. a. c. c. i. p. i. u. r. p. u. t. h. a. b. i. l. i. t. a. t. p. o. t. e. r. i. a. s. i. c. n. o. n. o. p. z. p. o. n. e. r. e. i. n. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. a. n. g. e. l. i. a. l. i. q. u. e. h. a. b. i. t. u. s. d. e. o.

Quarte Tertie

¶ intelligit eius ex sua nā ē h. a. b. i. l. i. t. a. t. u. s. a. d. i. n. t. e. l. l. i. g. e. d. u. m. s. i. c. u. t. g. r. a. u. e. a. d. m. o. u. e. d. u. m. v. l. a. d. m. o. t. u. m. d. e. o. r. s. u. s. p. t. e. r. h. o. c. q. s. p. e. s. t. i. n. t. e. l. l. s. s. u. b. s. u. n. t. l. i. b. e. r. e. i. n. c. l. i. n. a. t. i. o. n. i. s. t. m. o. t. i. o. n. i. s. v. o. l. u. n. t. a. t. i. s. q. d. s. i. n. o. n. ē. t. e. q. n. a. t. u. r. a. l. i. t. e. r. i. c. l. i. n. a. r. e. t. s. i. c. g. r. a. u. e. i. c. l. i. n. a. t. d. e. o. r. s. u. s. s. i. t. tñ i. b. i. p. o. n. i. t. u. r. h. a. b. i. t. u. s. i. s. t. e. i. t. a. p. o. t. p. o. i. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. s. i. c. u. t. v. l. s. n. e. c. i. s. t. e. p. t. i. n. e. t. a. d. d. i. f. f. i. n. i. t. i. o. nē t. f. m. b. nō ē h. i. c. s. c. i. e. n. t. i. f. i. c. n. e. c. p. r. i. n. e. t. a. d. s. c. i. a. s. p. s. e. q. z. s. c. i. a. ē. q. d. i. t. a. t. u. ¶ Ad aliud qd ibi dicit n. i. l. m. o. u. e. t. i. n. t. e. l. l. i. m. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. p. r. i. m. i. o. b. i. s. p. r. i. m. a. m. o. b. i. m. i. n. t. e. l. l. s. c. r. e. a. t. i. ē. v. n. i. u. e. r. s. a. l. e. e. r. g. o. r. e. ¶ R. i. d. e. o. h. i. c. ē. e. q. u. i. n. o. c. a. t. i. o. d. e. p. r. i. m. o. t. p. s. e. q. u. i. a. v. n. o. m. o. d. o. s. i. c. o. b. i. m. q. d. t. a. m. ē. i. n. s. u. a. f. o. r. m. a. l. i. r. a. t. i. o. n. e. n. o. n. i. n. c. l. u. d. i. t. r. a. t. i. o. nē f. o. r. m. a. l. e. p. r. i. m. i. o. b. i. e. c. t. i. p. e. r. q. u. a. m. m. o. u. e. t. p. o. t. e. r. i. a. m. s. i. c. u. t. p. z. d. e. s. e. n. s. i. b. i. l. i. c. o. m. u. n. i. q. d. ē. p. e. r. s. e. o. b. i. m. v. i. s. u. s. s. i. c. u. t. m. a. g. n. i. t. u. d. i. n. e. t. f. i. g. u. r. a. l. i. c. i. s. s. i. n. t. p. s. e. o. b. i. e. c. t. u. m. p. o. t. e. r. i. e. v. i. s. u. e. n. o. n. t. a. m. ē. i. n. c. l. u. d. u. n. t. r. o. n. e. m. f. o. r. m. a. l. e. p. r. i. m. a. m. m. o. t. i. u. a. m. v. i. s. u. s. s. i. n. e. q. u. a. n. o. n. ē. v. i. d. e. r. e. s. i. c. u. t. ē. c. o. l. o. r. t. h. y. ¶ Alio modo sumitur o. b. i. m. s. o. l. u. s. p. r. i. m. a. d. e. q. u. i. t. i. o. n. e. t. b. i. c. l. u. d. i. t. i. s. e. y. l. s. u. b. s. e. m. l. t. a. p. s. e. o. b. i. a. t. tñ e. n. t. i. a. l. i. n. c. l. u. d. i. t. a. t. i. o. n. e. s. p. m. i. o. b. i. s. t. a. d. d. u. r. r. e. s. p. e. c. t. u. p. r. i. m. i. o. b. i. e. c. t. i. a. l. i. q. u. a. s. d. i. f. f. e. r. e. n. t. i. a. s. p. f. i. c. i. e. n. t. i. e. s. s. i. q. u. e. m. o. d. u. s. l. i. b. e. d. o. s. e. h. a. b. e. n. t. a. d. c. o. l. o. r. e. s. t. i. s. t. o. m. o. d. o. q. d. l. i. b. e. t. m. o. u. e. r. e. t. p. o. t. e. r. i. a. s. s. u. b. r. a. t. i. o. n. e. p. r. i. m. i. o. b. i. c. o. m. u. n. i. s. i. n. c. l. u. d. i. t. u. r. i. e. o. r. e. t. i. a. m. s. u. b. r. a. t. i. o. n. e. p. r. o. p. r. i. a. q. u. o. a. d. h. o. c. q. d. a. d. d. i. t. p. e. r. f. e. c. t. i. o. nē p. e. r. t. i. n. e. n. t. e. s. a. d. i. l. l. u. d. g. e. n. t. t. h. o. c. m. o. d. o. e. n. s. e. s. t. o. b. i. e. c. t. u. m. c. o. m. u. n. e. a. d. e. a. q. u. a. t. u. r. h. o. c. p. o. t. e. n. t. i. e. i. n. t. e. l. l. e. c. t. i. u. e. e. n. s. d. i. c. o. i. n. c. o. m. m. u. n. i. t. q. u. o. d. l. i. b. e. t. e. n. s. s. p. e. c. i. a. l. e. q. u. a. c. u. n. q. d. i. f. f. e. r. e. n. t. i. a. e. n. t. i. s. c. o. n. t. r. a. c. t. u. m. s. u. b. e. a. d. e. r. o. e. m. o. u. e. t. s. i. u. e. h. o. c. s. i. t. r. a. t. i. o. i. n. d. i. u. i. d. u. i. s. i. u. e. r. o. s. p. e. i. t. e. r. g. o. a. d. q. u. e. s. t. i. o. n. e. s. q. a. n. g. e. l. u. s. p. o. t. e. s. t. p. f. i. c. i. e. r. e. i. c. o. g. n. i. t. i. o. nē r. e. p. z. b. a. c. i. p. i. e. d. o. n. o. t. i. t. i. a. a. c. t. u. a. l. e. a. l. i. q. u. a. a. r. e. b. u. s. E. t. d. i. c. o. q. t. r. i. b. m. o. d. i. s. p. o. t. a. c. q. u. i. r. e. r. e. a. r. e. b. n. o. t. i. t. i. a. p. r. i. a. n. o. t. i. t. i. e. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. v. t. s. i. n. g. u. l. a. r. e. q. d. p. r. o. b. o. qz a. n. g. e. l. u. s. p. o. t. c. o. g. n. o. s. c. e. r. e. h. o. c. s. i. n. g. u. l. a. r. e. v. t. h. o. c. qz h. e. c. c. o. g. n. i. t. i. o. n. ē. nō ē. i. m. p. r. o. p. o. r. t. i. o. n. a. t. a. n. e. c. r. e. p. u. g. n. a. t. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. i. c. r. e. a. t. o. r. s. i. n. o. p. o. t. c. o. g. n. o. s. c. e. r. e. s. i. n. g. u. l. a. r. e. v. t. h. o. c. e. x. r. o. e. v. l. s. p. b. o. qz b. nā v. t. h. nō p. o. t. n. e. c. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. s. i. v. t. h. s. u. b. v. l. i. a. t. e. s. i. g. c. o. g. i. t. i. c. i. s. s. i. n. g. u. l. a. r. i. t. e. r. b. v. t. b. i. p. p. p. r. i. a. s. p. e. m. s. i. n. o. ē. p. r. o. b. a. b. i. l. e. q. s. i. n. e. c. o. n. c. r. e. a. t. o. e. s. s. p. e. s. s. i. n. g. u. l. a. r. i. u. o. i. u. s. p. o. s. s. i. b. i. l. i. t. i. s. i. b. i. c. o. g. i. t. e. r. e. t. qz cū t. a. l. i. a. s. i. n. t. i. n. f. i. n. i. t. a. h. e. r. e. t. i. n. f. i. n. i. t. a. s. a. c. t. u. q. u. o. d. l. i. b. s. i. n. d. i. u. i. d. u. i. u. p. o. t. c. o. g. n. o. s. c. e. r. e. ¶ Itē s. c. o. d. i. c. o. q. s. i. b. e. r. e. n. o. t. i. t. i. a. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. v. t. s. i. n. g. u. l. a. r. e. ē. nō a. c. c. e. p. t. a. a. r. e. b. u. s. a. d. h. u. c. n. e. c. e. s. s. a. r. i. o. h. z. a. c. c. i. p. e. n. o. t. i. t. i. a. e. x. p. r. i. t. e. a. c. t. u. a. l. i. s. r. e. i. v. e. l. nō e. x. p. r. i. t. e. t. ē. t. a. c. c. i. t. i. u. n. o. t. i. t. i. a. q. r. e. q. u. i. t. a. d. e. x. p. r. i. t. i. a. v. l. nō e. x. p. r. i. t. i. a. a. r. e. b. u. s. p. b. o. q. u. i. a. e. x. n. o. t. i. t. i. a. q. u. i. d. i. t. a. t. u. r. t. v. l. i. u. m. q. s. i. n. t. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. nō p. o. t. c. o. g. n. o. s. c. i. c. o. m. p. l. e. x. i. o. t. i. n. g. e. s. s. i. e. x. p. r. i. t. e. r. e. p. z. v. l. nō e. x. p. r. i. t. e. s. i. n. t. c. o. n. t. i. n. g. e. t. e. s. e. r. g. o. nō s. u. f. f. i. c. i. t. h. a. b. e. r. e. n. o. t. i. t. i. a. m. q. u. i. d. i. t. a. t. u. m. t. v. n. i. u. e. r. s. a. l. i. u. m. a. d. b. q. c. o. g. n. o. s. c. a. t. h. o. c. s. i. n. g. u. l. a. r. e. e. ē. h. u. c. s. o. l. e. c. u. r. r. e. r. e. s. i. s. qz i. s. t. a. n. o. t. i. t. i. a. a. c. c. i. p. i. a. t. a. r. e. b. ¶ C. o. n. f. i. r. m. a. t. qz s. i. h. z. r. o. e. s. t. e. r. m. i. n. o. z. p. l. o. n. i. s. t. i. g. e. t. i. s. i. b. i. c. r. e. a. t. a. s. a. u. t. i. s. t. e. r. o. e. s. i. s. t. o. z. s. t. e. r. m. i. n. o. z. m. e. s. e. d. e. r. e. c. r. a. s. r. e. p. i. t. a. n. t. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. h. a. c. v. i. t. a. t. o. n. e. s. e. d. e. r. e. c. r. a. s. v. l. nō d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. s. i. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. i. g. r. i. p. o. t. e. ē. p. i. p. o. s. t. e. r. m. i. n. o. s. i. p. z. h. e. r. e. n. o. t. i. t. i. a. q. b. s. i. t. c. o. n. t. i. n. g. e. s. s. i. n. o. n. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. e. r. g. o. n. u. n. q. z. p. h. o. s. t. e. r. m. i. n. o. s. h. a. b. e. b. i. t. q. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. s. e. d. e. a. m. i. g. i. t. u. r. o. p. o. r. t. z. q. a. c. c. i. p. i. a. t. a. l. i. u. m. d. e. n. o. t. i. t. i. a. m. h. u. i. u. s. ¶ Itē i. d. e. e. d. i. u. i. n. e. nō s. u. n. t. r. a. t. i. o. n. e. s. r. e. p. e. s. e. n. t. a. n. d. i. c. o. n. t. r. a. d. i. c. t. o. r. i. a. e. r. g. o. n. e. c. c. o. n. t. i. g. e. n. t. i. a. n. o. n. e. n. i. m. r. e. p. e. s. e. n. t. a. n. t. n. u. n. c. v. n. a. m. r. e. m. n. u. c. o. p. p. o. s. i. t. a. m. v. e. l. c. o. n. t. r. a. d. i. c. t. o. r. i. u. m. i. l. l. u. s. s. e. d. n. o. t. i. t. i. a. c. o. n. t. i. g. e. t. i. s. d. e. p. e. n. d. e. t. e. x. v. o. l. u. n. t. a. t. i. s. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. i. o. n. e. v. t. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. a. p. o. d. e. r. e. i. n. e. f. f. e. c. t. u. v. l. nō i. g. r. n. e. c. r. o. e. s. t. e. r. m. i. n. o. z. e. x. p. r. i. m. i. t. e. x. s. u. a. e. u. i. d. e. r. i. a. n. e. c. f. a. c. i. u. t. n. o. t. i. t. i. a. t. i. n. g. e. t. i. u. m. i. a. n. g. e. l. i. s. ¶ Itē d. i. c. o. q. s. i. t. u. c. i. q. z. h. e. r. e. t. c. r. e. a. t. a. s. i. b. i. n. o. t. i. t. i. a. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. t. n. o. t. i. t. i. a. m. e. x. p. r. i. t. e. c. o. n. t. i. n. g. e. t. i. s. t. a. m. ē. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. m. i. n. t. u. i. t. u. a. m. s. i. n. g. u. l. a. r. i. u. n. e. c. e. s. s. a. r. i. o. r. e. c. i. p. i. a. t. a. r. e. b. u. s. n. o. n. e. n. i. o. i. a.

Respondeo

¶ ergo ad questiones q. angelus potest p. f. i. c. i. e. r. e. i. c. o. g. n. i. t. i. o. nē r. e. p. z. b. a. c. i. p. i. e. d. o. n. o. t. i. t. i. a. a. c. t. u. a. l. e. a. l. i. q. u. a. a. r. e. b. u. s. E. t. d. i. c. o. q. t. r. i. b. m. o. d. i. s. p. o. t. a. c. q. u. i. r. e. r. e. a. r. e. b. n. o. t. i. t. i. a. p. r. i. a. n. o. t. i. t. i. e. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. v. t. s. i. n. g. u. l. a. r. e. q. d. p. r. o. b. o. qz a. n. g. e. l. u. s. p. o. t. c. o. g. n. o. s. c. e. r. e. h. o. c. s. i. n. g. u. l. a. r. e. v. t. h. o. c. qz h. e. c. c. o. g. n. i. t. i. o. n. ē. nō ē. i. m. p. r. o. p. o. r. t. i. o. n. a. t. a. n. e. c. r. e. p. u. g. n. a. t. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. i. c. r. e. a. t. o. r. s. i. n. o. p. o. t. c. o. g. n. o. s. c. e. r. e. s. i. n. g. u. l. a. r. e. v. t. h. o. c. e. x. r. o. e. v. l. s. p. b. o. qz b. nā v. t. h. nō p. o. t. n. e. c. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. s. i. v. t. h. s. u. b. v. l. i. a. t. e. s. i. g. c. o. g. i. t. i. c. i. s. s. i. n. g. u. l. a. r. i. t. e. r. b. v. t. b. i. p. p. p. r. i. a. s. p. e. m. s. i. n. o. ē. p. r. o. b. a. b. i. l. e. q. s. i. n. e. c. o. n. c. r. e. a. t. o. e. s. s. p. e. s. s. i. n. g. u. l. a. r. i. u. o. i. u. s. p. o. s. s. i. b. i. l. i. t. i. s. i. b. i. c. o. g. i. t. e. r. e. t. qz cū t. a. l. i. a. s. i. n. t. i. n. f. i. n. i. t. a. h. e. r. e. t. i. n. f. i. n. i. t. a. s. a. c. t. u. q. u. o. d. l. i. b. s. i. n. d. i. u. i. d. u. i. u. p. o. t. c. o. g. n. o. s. c. e. r. e. ¶ Itē s. c. o. d. i. c. o. q. s. i. b. e. r. e. n. o. t. i. t. i. a. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. v. t. s. i. n. g. u. l. a. r. e. ē. nō a. c. c. e. p. t. a. a. r. e. b. u. s. a. d. h. u. c. n. e. c. e. s. s. a. r. i. o. h. z. a. c. c. i. p. e. n. o. t. i. t. i. a. e. x. p. r. i. t. e. a. c. t. u. a. l. i. s. r. e. i. v. e. l. nō e. x. p. r. i. t. e. t. ē. t. a. c. c. i. t. i. u. n. o. t. i. t. i. a. q. r. e. q. u. i. t. a. d. e. x. p. r. i. t. i. a. v. l. nō e. x. p. r. i. t. i. a. a. r. e. b. u. s. p. b. o. q. u. i. a. e. x. n. o. t. i. t. i. a. q. u. i. d. i. t. a. t. u. r. t. v. l. i. u. m. q. s. i. n. t. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. nō p. o. t. c. o. g. n. o. s. c. i. c. o. m. p. l. e. x. i. o. t. i. n. g. e. s. s. i. e. x. p. r. i. t. e. r. e. p. z. v. l. nō e. x. p. r. i. t. e. s. i. n. t. c. o. n. t. i. n. g. e. t. e. s. e. r. g. o. nō s. u. f. f. i. c. i. t. h. a. b. e. r. e. n. o. t. i. t. i. a. m. q. u. i. d. i. t. a. t. u. m. t. v. n. i. u. e. r. s. a. l. i. u. m. a. d. b. q. c. o. g. n. o. s. c. a. t. h. o. c. s. i. n. g. u. l. a. r. e. e. ē. h. u. c. s. o. l. e. c. u. r. r. e. r. e. s. i. s. qz i. s. t. a. n. o. t. i. t. i. a. a. c. c. i. p. i. a. t. a. r. e. b. ¶ C. o. n. f. i. r. m. a. t. qz s. i. h. z. r. o. e. s. t. e. r. m. i. n. o. z. p. l. o. n. i. s. t. i. g. e. t. i. s. i. b. i. c. r. e. a. t. a. s. a. u. t. i. s. t. e. r. o. e. s. i. s. t. o. z. s. t. e. r. m. i. n. o. z. m. e. s. e. d. e. r. e. c. r. a. s. r. e. p. i. t. a. n. t. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. h. a. c. v. i. t. a. t. o. n. e. s. e. d. e. r. e. c. r. a. s. v. l. nō d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. s. i. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. i. g. r. i. p. o. t. e. ē. p. i. p. o. s. t. e. r. m. i. n. o. s. i. p. z. h. e. r. e. n. o. t. i. t. i. a. q. b. s. i. t. c. o. n. t. i. n. g. e. s. s. i. n. o. n. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. e. r. g. o. n. u. n. q. z. p. h. o. s. t. e. r. m. i. n. o. s. h. a. b. e. b. i. t. q. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. s. e. d. e. a. m. i. g. i. t. u. r. o. p. o. r. t. z. q. a. c. c. i. p. i. a. t. a. l. i. u. m. d. e. n. o. t. i. t. i. a. m. h. u. i. u. s. ¶ Itē i. d. e. e. d. i. u. i. n. e. nō s. u. n. t. r. a. t. i. o. n. e. s. r. e. p. e. s. e. n. t. a. n. d. i. c. o. n. t. r. a. d. i. c. t. o. r. i. a. e. r. g. o. n. e. c. c. o. n. t. i. g. e. n. t. i. a. n. o. n. e. n. i. m. r. e. p. e. s. e. n. t. a. n. t. n. u. n. c. v. n. a. m. r. e. m. n. u. c. o. p. p. o. s. i. t. a. m. v. e. l. c. o. n. t. r. a. d. i. c. t. o. r. i. u. m. i. l. l. u. s. s. e. d. n. o. t. i. t. i. a. c. o. n. t. i. g. e. t. i. s. d. e. p. e. n. d. e. t. e. x. v. o. l. u. n. t. a. t. i. s. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. i. o. n. e. v. t. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. a. p. o. d. e. r. e. i. n. e. f. f. e. c. t. u. v. l. nō i. g. r. n. e. c. r. o. e. s. t. e. r. m. i. n. o. z. e. x. p. r. i. m. i. t. e. x. s. u. a. e. u. i. d. e. r. i. a. n. e. c. f. a. c. i. u. t. n. o. t. i. t. i. a. t. i. n. g. e. t. i. u. m. i. a. n. g. e. l. i. s. ¶ Itē d. i. c. o. q. s. i. t. u. c. i. q. z. h. e. r. e. t. c. r. e. a. t. a. s. i. b. i. n. o. t. i. t. i. a. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. t. n. o. t. i. t. i. a. m. e. x. p. r. i. t. e. c. o. n. t. i. n. g. e. t. i. s. t. a. m. ē. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. m. i. n. t. u. i. t. u. a. m. s. i. n. g. u. l. a. r. i. u. n. e. c. e. s. s. a. r. i. o. r. e. c. i. p. i. a. t. a. r. e. b. u. s. n. o. n. e. n. i. o. i. a.

Questio

cognoscēs exītia alicui?

medicatio respectu sanitatis: vel ē meritoria finis quādo. f. finis excedit virtutem operantis propter finem: tunc expectatur finis ex dono alterius. brevis autem excedit quānam creatam: ideo tam angelus quā homo meruit suam beatitudinem. C. 2. declaratur sic: non potest idem esse ex gratia perfecta et imperfecta: meritum autem est ex gratia imperfecta: premium ex gratia perfecta. C. Sed ista ratio non videtur cogere: quia est possibile aliquam animam habere tantam gratiam in via quantam habet in patria: igitur non modo possit habere ita perfectum usum eius sicut habebit in patria. unde idem habitus manebit et posset equalis manere sed non idem actus. Ideo aliter declaratur. 2. quod voluntas non simul vult mutabiliter et immutabiliter siue fixe: ita quod tunc inquantum elicit actum non possit velle oppositum. Et non fixe itaque tunc inquantum elicit actum posset velle oppositum. quā autem premiatur vult immutabiliter: igitur inquantum consideratur ut eliciens actum: et per consequens ut prius naturaliter ipso actu comparatur ad illam. sed quādo meretur non sic immutabiliter vult sed ut eliciens actum. contingenter videtur elicere. C. Ad hoc et adducuntur congruentie quia dispositio debet precedere illud ad quod est: et via terminum. meritum est dispositio et via respectu beatitudinis. quare et.

Ad argumenta Ad primum conceditur quod per illa obsequia meretur aliquis beatitudinem accidentalem: imo obsequia sunt quod per se redundantia ex perfectione beatitudinis: et non sunt ordinati ad ulteriorem perfectionem sicut est de actibus generatis et procedentibus ab habitu generato perfecto. illi enim nullam perfectionem generant neque intendunt habitum: quod non est intensibile. sed tamen procedunt ex plenitudine perfectionis ipsius habitus ita dicitur: modo quo merentur beatitudinem accidentalem: concedo quod non habent illam quando merentur nec ex hoc est afflictio: quia habent beatitudinem essentiali quam maxime volunt. C. Ad 2. dico quod maximum meritum fuit angelorum volendo finem ultimum motu intranscendente: quia mali auctores erant a fine isto superbiendo sicut patebit de 6. non autem ad magis premium regitur multitudo meritorum: sed multo magis regitur unum meritum intensum quod centum milia remissa. et eis fuit motus meriti valde intensus pro ista motu qua mereretur: instanti forte quod nullus homo fecerit eodem legem posset habere ita intensum actum meriti sicut ipsi habuerunt.

Ad primam questionem que dependet ex solutiōne istius duo sunt videnda. primo quot erant mores ponendi circa angelos. 2. quid erant ille mores. C. Quātū ad primum potest dici multiplex possumus. n. poni due mores. vna. scilicet in qua sunt in termino: et alia sola precedens. qua sunt in via: et ita ponit quidam doctor quod simul erant creati in gratia oēs in primo instanti: et in illo oēs meruerunt. in 2. instanti isti meruerunt et non illi: quod posuerunt obicem: ita quod si non posuissent fuissent premiati sicut alii. C. Possunt tamen poni tres mores: et multipliciter. Uno modo quod in prima mora fuerunt omnes in naturalibus suis. in 2. mali in peccato et iusti in merito. in 3. in gratia et fuerunt boni simul et in premio et in gloria et mali in pena. Et hec videtur via magis qui videtur dicere quod mali demeruerunt apponi sibi gratiam quando apponebatur bonis quasi iam peccassent. et 2. mora ante quod in 3. in qua imponebatur bonis: et tunc in tertia mora boni simul duratione habuerunt gratiam et gloriam. C. Alio modo ponendo tres mores. quod. scilicet in prima oēs fuerunt in naturalibus. in 2. boni in gratia et in merito. et mali in demerito. in tertia et isti et illi in termino. C. Tertio modo ponendo tres mores. ita quod omnes in prima mora

fuerunt creati in gratia et meruerunt. in 2. mora boni meruerunt in merito et mali ceciderunt. in 3. fuerunt isti et illi in termino. C. Alio modo potest poni quatuor mores et hoc dupliciter. Uno modo quod oēs in prima mora fuerunt in naturalibus. et scilicet mali peccaverunt et boni perseverarunt. in tertia quod bonis apponitur gratia et meruerunt. in 4. boni premiati sunt et mali sibi condēnati. C. Alio modo quod in prima mora oēs fuerunt in naturalibus. in scilicet oēs in tertia boni perseverarunt et meruerunt in gratia et mali deliquerunt. in quarta et hi et illi in termino.

Ad inquirendum de istis viis supponendum sunt sex propositiones. 1. babilis. C. Quare prima est hec. Merentes visus ad nunc premiationis in illo nunc premiati sunt. hoc probatur. quod in isto nunc non sunt in via. quia illud nunc est nunc premium. ergo in isto nunc nullus potest demereri: quia illud non potest impediri quin reddatur sibi premium debitum pro merito pro tota duratione meriti protracta usque ad illud nunc. C. Confirmatur. homo enim tota vita sua exis in merito in instanti mortis non potest demereri nec ponere obicem quin premietur. meruit enim ut tunc daretur sibi impenitibilis ne tunc posset ponere obicem: et ideo demeritis per totam moram vie non potest dici quod ille in instanti remunerationis ponat obicem: et ille non. Beni vero potest quod istans premium non sit terminus: sed quod tunc sit in via. aut saltem ille quod potest ponere obicem est in via. et irrationabiliter ponere obicem. C. Et ex hoc probatur status prima opinio quod non potest tamen poni due mores sicut ista ponit. C. Secunda propositio est illa quod meritum precessit durationem premium que probatur ex probatione precedentis opinionis. C. Item ex hoc probatur prima via ponendi tres mores. C. Tertia propositio est ista quod tota mora vie prefixa quibusdam angelis erat eis equalis. hoc enim est verisimile: quod sicut tota mora prefixa hominibus est usque ad instantem mortis: ita etiam istis et illis prefixa est equalis mora eundi in via. C. Et ex istis sequitur 4. quod quod boni vltimate meruerunt et eodem instanti tunc mali demeruerunt. nam si non demeruerunt aut tunc meruerunt: et per consequens bonis premiati fuissent ex propositione prima: aut tunc fuissent in termino. et hoc est contra secundam propositionem. quod tunc boni erant in via aut tunc fuissent in puris naturalibus: et ita ad hunc in mora sequente fuissent in via: in qua tamen boni erant in termino. et hoc est contra tertiam propositionem. C. Quinta propositio est. quod oēs creati sunt uniformes. Et ex istis propositionibus sequitur quod necesse sit ponere ad minus tres mores. vna. scilicet in qua oēs in termino sunt et vna igitur boni vltimate meruerunt et mali demeruerunt: tertias igitur quod omnes creati sunt uniformes ex quita propositione. et tunc si ponatur quod omnes fuerunt in gratia tenetur vltimus modus ponendi tres mores. C. Possunt et poni per babiliter quatuor mores secundum ponentes quatuor mores. C. Sed ad ingredum ulterius de dispositione eorum in moris istis videtur ponenda propositio. sexta probabilis: et est quod quilibet angelus aliquando fuerit in gratia siue in instanti creationis siue postea. nam et si non sit necesse sicut alias forte dicitur quod ad hoc quod aliquis peccet prius habuit gratiam: tamen contra quod illi non solum non fuerunt iniusti: quia acceperunt libertatem naturalem per quam potuerunt saluare iusticiam naturalem: sed quod acceperunt iusticiam gratuitam secundum angelos. de casu diaboli. 12. 16. sicut videtur illa sexta propositio probari ex propositione quadam septima. quod deus non discernit inter istos et illos angelos ipsi se per actus suos discretuerunt: quod 83 Augustinus. 12. sup. Hen. quare ibi ponitur de 3. scilicet. quare isti distinguantur et non illi. quare ibi. non enim deus est prius vltor quod aliquis sit peccator. igitur usque ad instantem meriti et demeriti erant oēs uniformes: et si tunc primo gratia apponebatur bonis videtur et tunc quod debuerit etiam ap-

poni alijs. nam ante illud instantem non demeruerunt: quare igitur non debuit eis apponi gratia siue alijs qui meruerunt: si autem illam fuissent demeriti. igitur prius ea habuerunt: quia erga et culpa non sunt simul. igitur procedatur ista propositio sexta: quod quilibet peccator aliquando fuit in gratia. sequitur ratio quod ille tres mores si ponatur erunt iste. prima mora est ois in gratia. et 2. istorum bonorum in merito: et istorum malorum in demerito. in 3. oēs in termino. vltima dicatur eos aliquando fuisse in puris naturalibus: necesse est tunc ponere quatuor mores. ita quod oēs in prima mora fuerunt in puris naturalibus. in 2. oēs in gratia et meruerunt boni: et mali demeruerunt. in 3. boni perseverarunt in bono et mali in malo. in 4. isti et illi in termino. C. Et ista via de quatuor moris saluat plures status in eis et plures affirmatiuas auctes pluralitas si non placeat: quod non habet necessitatem evidentes saltem ad minus 3. istas mores prius assignatas probabile est ponere.

De secundo articulo. scilicet quid fuerit iste mores quod quis aliqui ponat eas esse diuersas in statia temporis discreti. tamen ex vi. 2. 3. propter nihil in angelis ois ponere tempus discretum: sed diuersa nunc eui. C. Sed quibus considerabatur ista nunc eui in tempore nostro continuo. Dico quod vltima mora. scilicet exiit in termino correspondet toti tempore post instantem premium beatitudinis bonorum et nationis malorum: et mora tamen prima in qua erant uniformes potest poni coexistente instanti nostro vel parti temporis nostri. et secundum hoc consequenter ois ponere de scilicet mora: si enim prima mora coexistit tempore vltimo instanti ei. igitur scilicet mora non habuit aliquod premium istans in tempore nostro correspondens sibi. Et igitur videatur quibusdam quod necesse fuit angelum primo peccasse in instanti vltimo cum instanti temporis nostri: et alij videantur quod necessario oporteat ipsum peccasse cum tempore primo huius pro se: quod iter paratiue opposita circa subiectum aptum natum non est medium. et quod est subiectum indiuisibile nulla est causa successione a termino in terminum neque ex parte terminorum neque ex parte mobilis. scilicet ante hunc tempus se quod nulla creatura potest in instanti: quia tunc maior virtus ageret in minori quod in instanti neutre rationes concludunt: de prima patebit li. 3. di. 3. vbi respondetur ad istas rationes sustinendo quod ista beate virginis potuit precise esse in peccato per instantem ista fuisse munda: nec est scilicet conclusio. et responsum eadē prius di. 3. b. 2. vltimo: ergo modo potuit esse: et prima illa mora innocentie coexistere tempore et non vltimo eius instanti: et tunc scilicet mora habuit premium in instanti temporis coexistens sibi. vel quod prima mora coexistere tempore vltimo instanti ei aut soli instanti vltimo temporis: et tunc scilicet mora non habuit aliquod premium instans sibi correspondens: sicut non est dare premium mutationem in motu continuo. ex. 6. phis. C. Sed qualis erat secunda mora in se: nunc istantanea vel indiuisibilis: videtur quod non propter duo. primo quod angelus mali peccauerunt pluribus peccatis diuersis speciebus: et non habuerunt simul omnes actus illos. igitur habuerunt unum post alium: et in tota mora in qua habuerunt actus istos fuerunt in via: alioquin actus eorum posteriores non fuissent eis demeritori sed quasi pene existentium in termino. C. 2. quia angelis bonis pro magno merito ascribitur quod vicerunt prelium tentationis. Apoc. 13. Factum est prelium magnum in celo. Michael et angeli eius preliabatur cum draconibus. si enim precise esset unum instans in quo mali demeruerunt et boni meruerunt: in illo non fuisset ista pugna nec victoria tentationis: et ita non ascriberetur ista victoria eis in laudem et excellens meritum eorum. C. Assumptum probatur. quod si tamen fuisset unum instans sit peccassent mali et boni meruissent. sed in illo instanti nature in quo mali peccauerunt peccatum eorum non tentauit bonos. nec enim tentauit eos nisi posterius natura quod

fuit commissum a malis. posterius igitur vicerunt boni tentationem quam mali peccauerunt: ex quo concluditur quod mora demeriti malorum non erat indiuisibilis. C. Ex hoc sequitur quod nec mora meriti bonorum quia erant equales. ex propositioe quita. Et scilicet via hoc spalius. Excludit de mora meriti bonorum.

Ad argumenta. Ad primum dico quod prima non valet. let. C. Ad probationem consequentie: dico quod deus potuisset eis dedisse beatitudines in instanti creationis si voluisset. sed gloriosius est ea habere ex merito: et ita disposuit sua sapientia meritum aut istud non potuit esse supposita libertate diuina que creauit omnes equales nisi ad minus quibus moris prece- detibus ipsam beatitudines. C. Ad aliud igitur negetur similitudo de gratia et gloria ad culpam et penam: tamen dico quod non simul erant mali demeritori culpabiliter et damnati: quia non simul erant ipsi in via et in termino: sic nec boni: et igitur modo sint in culpa: non tamen demerentur ut viatores eliciendo actum que eliceret imputetur eis ad demeritum. C. Ad probationem que innuitur pro opinione que ponit duas mores tantum. scilicet quia intelligant sine discursu: et ita acquirunt perfectionem suam. C. Respondeo si ex hoc fuissent statim beati post unum actum: sequeretur quod mali qui secundum eum meruerunt in primo instanti fuissent beati et nunquam peccassent: et ideo illud assump- tum est falsum de perfectione angelorum naturalis: sicut tactum est distin. 3. parte 2. q. 3. huius libri. et multo falsius de perfectione supernaturali quam acquirunt meritorie. Illa enim est secundum acceptationem premiantis cuius lex est quod qui perseverauerit usque ad finem hic saluabitur: et qui ceciderit condemnabitur: et ideo si aliquando meruerunt et non perseverauerunt pro tota mora deputata vie non sufficeret ad beatitudinem eternam meruerunt.

C. Additio siue est ista questio tota et non obicitur per istum textum.

Meritum hic. Utque angelus boni fuerit beatus in primo instanti fuerit beatus beatitudinis naturalis. ergo et beatitudinis supernaturalis. probatio consequentie. C. Efficiens beatitudinis supernaturalis est efficacior causa efficiens beatitudinis naturalis. igitur cito vltimo potest producere effectum suum. probatio antitipis: quod angelus in primo instanti sue creationis habuerunt vel habere potuerunt intellectum perfectum et voluntatem et obiectum vtriusque prius: ergo fuerunt vel esse potuerunt beati beatitudinis naturali in primo instanti. Item boni fuerunt in primo instanti in gratia. ergo in primo instanti fuerunt beati. probatio antitipis per Augustinum. 13. de ciuitate. 9. dicentes. quod deus fuerit simul oēs nam angelorum et largiens gratiam. probatio antitipis. quod angelus sine discursu statim consequitur suam perfectionem naturalem habitam dispositione naturali requisita. ergo et habitam dispositione supernaturali que est gratia statim sine discursu consequitur suam perfectionem supernalem: quod dispositio supernaturalis que est gratia non magis repugnat vel non minus producit perfectioni supernaturali ad illam iducendam quam dispositio naturalis perfectioni naturali ad quam disposuit. C. Item quod mali ab initio fuerunt miseri. probatio. Augustinus. sup. gen. li. 3. c. 8. et b. di. 3. c. 1. puta uerunt quidam et. et probatur ibi ut videtur hoc per illas auctoritates 3o. 8. ille homicida erat ab initio. et i. vita te non stetit. C. Item Augustinus. vbi. 8. et post di. 3. c. 1. quod prius alle gat ancratē Job. 4. vbi dicitur de diabolo. Et est inquit figuratum dei: et nostra translatio huius ipse est principium viarum dei. Et ibidem allegatur auctoritas psalmi. oraco iste quod formasti ad illud dū ei. ergo in principio fuit malus. C. Op- portet de bonis. Augustinus. li. 1. c. 2. sup. gen. et post di. 3. c. 2. alij autem videtur et. angelicam ingit nam primo informatam

Distinctionis

creata et celum dicta postea formata et luce appellata quod si ad creatorem est conuersa perfecta dilectione sibi inherens. Et de malis quod non statim fuerunt melioribus per auctoritatem Duce in glo. super Ezech. et ponitur di. 3. c. ad huc autem videretur. et ubi dicitur. Serpens hostis trinus veritatis non tamen a principio super peccatum suum et veterem abulauit: sicut nec Eua nec Adam statim peccauerunt: et loquitur de diabolo subnoie spiritus. Et de Ezech. 28. dicitur. Tu signaculus similitudinis plenus scientia et perfectus decore in olivis paradisi dei fuisti. non statim in miseria.

Respondeo primo

huiusmodi ratio est ista: quod virtudo non potest inesse alicui creature capaci beatitudinis nisi a deo. ergo per quocumque instanti est beatitudo possibilis vari a deo et inesse creature capaci illius primo instanti est simpliciter possibilis: sed per quocumque instanti deus potuit illam dare. ita bene in primo sicut in secundo vel in tertio instanti: et angelus bonus per quocumque instanti fuit capax: quod per nam est imago dei qua est capax dei: et illas plenam habuit naturam et perfectam in naturalibus: quare. Et ut autem in primo instanti potuerit esse miser et de miseriam pene quantum ad illud quod est. quantum ad illud: homo dum quod nunc infligit vel infligit pro culpa potuerit esse miser in primo instanti: quod non videtur dictio quod in primo instanti inquit vel infligitur nunc angelus: potuit et immediate vari a deo primo instanti: sicut et beatitudo: dicente Aug. 3. de li. arbi. si deus ab initio fecisset hominem in pena non esset propter hoc vituperandus deus nec iniustus. sed si ab initio non fuisset in pena et postea fecisset eum in pena sine suo demerito vituperandus esset. Et de miseria culpe dicitur quod non potuit in primo instanti peccare. Et ratio videtur hoc. prima est hec: quia illud peccatum in primo illo instanti aut eis inesset a deo creante: quod non est verum: quod deus non est actor mali culpe: nec potest esse causa defectiva respectu culpe: aut inesset eis per propriam voluntatis sue. sed hoc non potest esse. probatio quia omnis operatio que simul incipit cum esse rei est effectiva a causa producente rem in esse. Et exemplum. quia descensus grauis simul incipit cum esse eius. ideo descensus ille causatur a generante graue: ponitur etiam exemplum de tibia clauda. cum igitur nec a deo effectiva quia deus non potest esse causa vel actor mali: nec a proprio actu sue voluntatis: vel a propria voluntate effectiva in primo instanti potuerit habere peccatum vel actum talem vitiosum. sequitur. Et sed hec ratio non valet. quod 3. Aug. scdo de ciui. dei. c. 13. ubi dicitur. dicunt angelos a principio fuisse malos al non sentiuntur a manichaeis: quod ponebant unus deum malum immediate esse causam mali: et alterum esse immediate causam boni. ergo secundum Augustinum non sequitur. ipsi fuerunt mali a principio. ergo eorum malitia fuit causata a deo. Et de defectu causae scdo in agendo in quantum defectus est non est effectus causae prime. ergo defectus procedens a voluntate angeli in illo primo instanti si fuisset non fuisset a deo nec a causa prima sicut nec nunc est. Et de scdo causa. scilicet voluntas si equaliter causatur a deo. non solum quantum ad conservari. sed quantum ad causari secundum Augustinum octauo super Beati. volente quod sol sicut causat lucem in aere quod aer semper sit lucidus a sole quod diu lux est in aere sic deus semper causat. nam conservari continue ab ipso est continue causari sicut ergo deus causae secunde non fuisset a deo in secundo instanti cum deus tunc non causet voluntatem: sic in primo instanti: nec tamen causaret peccatum: sic in principio. Et arguitur etiam ad eandem conclusionem scdo sic. Angelus non potest habere primum vel a se sed ab alio: sed tale vel a se non faceret angelum peccare vel esse in

Quinte

culpa. quare et probatio assumpti per Anselmum de casu diaboli. c. 13. quia secundum cum si primum vel a se habet: aut hoc est nolens aut volens: si volens igitur illud non est primum vel a se: si nolens idem sequitur: quia ante illud vel le voluit illud igitur voluit illud esse: igitur aliquid voluit. cum igitur per oppositum peccatum fuerit in primo instanti non fuit ab actu voluntatis proprie nec a deo. igitur nullo modo. Et dico ad hoc argumentum supposito quod voluntas possit esse causa activa sue volitionis obiecto sibi preostricto et presente. Dico tunc quod potest esse causa prime volitionis sicut et secunde cum sint eiusdem rationis: immo secundum sic ponentes esset processus in infinitum nisi haberet primum vel a se primo: nam quero a quo primum habet vel a se: et habetur perpositum: aut ab alio: et tunc hoc erit per aliud vel a deo: et de isto quod a quo habet si a se habetur perpositum: si ab alio erit per processum in infinitum. Et ad Anselmum dico: quod ipse finxit unum angelum qui prius esset una essentia nuda non habens formam. Inter potentiam voluntariam quam ipse vocauit instrumentum: sic angelus sic imaginatus secundum Anselmum non potest habere primum vel a se. quia oportet ipsi reddere ad actum primum. si quod habeat voluntatem antequam eliciat volitionem: et hoc non potest a se esse. Et tunc cum dicitur si habet a se aut volens aut nolens. dicendum quod nec volens nec nolens habet primum vel a se. vel si dicamus illum angelum habere instrumentum. scilicet potentiam voluntariam: tamen fingimus ipsum sine affectione commodi vel incommodi vel iusti vel iniusti: tunc non potest habere vel a se sed a deo secundum primam affectionem commodi vel incommodi que superadditur nature sue. sed habita affectione commodi prima volitio elicitur est a se: et isto modo intelligit Anselmus. Et arguitur. Et ad istam questionem sic. si voluntas angeli peccat in primo instanti. ergo non peccat. probatio consequentie: quia si in primo instanti peccauit non potuit non peccare. ergo necessario peccauit. probatio istius consequentie: quia si potuit non peccare aut potentia ante actum quod falsum est. nam ante primum instanti non fuit potentia in ipso: nec potentia cum actu: quia in isto instanti in quo peccauit non potuit non peccare: et ideo per illam potentiam non potuit non peccare. Et sed hoc argumentum non valet: solutum enim est distinctio. huiusmodi scdo. in questione de eternitate mundi. et in primo libro de predestinatione: quia ut dictum est ibi causa non causat effectum nisi per priorem naturam non priorem duratione: nam si non sit duratione prius causa quod causans tamen prius fuit natura. ergo si omnis causa dum causat necessario causat omnia causa necessario causat et tunc nihil contingenter eueniet: quia causa non est contingenter causans antequam causet. Et item omnis libertas arbitrii tollitur. nam voluntas in isto instanti non elicit actum liberum: et non elicit illud libere antequam eliciat: si ergo nunc elicit de necessitate per te. quia pro nunc non potest non eliceret ergo nunc libere eliciet. Et hoc est contra eos quod dicunt quod voluntas necessario vult finem: non autem quod sunt ad finem. si ergo necessario vult quod vult: tunc ita necessario vult ea que sunt ad finem sicut finem: quod nunc vult antequam velit. et ideo vult quod vult vel vult necessario ut dictum est. Et dico quod potentia contradictionis non necessario est potentia ante actum. nam cuiuslibet contingenti propositioni de futuro correspondet sua de presenti contingens. similiter sic ista: tu sedes. est vera contingens de presenti sicut fuit illa sibi correspondens contingens de futuro: tu sedes: sed ista est magis determinata: ista de futuro minus: unde Aristoteles primo per hunc modum dicit in propositionibus de presenti esse veritatem determinatam et non necessariam. Cum ergo dicis aut potuit po-

Questio

tentia ante actum: aut potentia cum actu: dico quod potuit peccare potentia ante actum anterioritate vel ordine nature: non prius duratione necessario: et sic ista glo. non valet. deus nullum contingenter sed necessario predestinavit: quod non est dare istans vel tempus durationis ante predestinationem. ideo secundum illud non potuit non predestinari: quod falsum est: sufficit enim ad hoc quod causa contingenter producat quod prius ordine nature sit quod effectus producat: nec requiritur necessario prius duratione ad hoc quod contingenter deus aliquid producat extra se. Et arguitur etiam quod sic ad dictam conclusionem. angelus non potuit in primo instanti habere deliberationem. ergo nec peccare: consequentia per per rationem antecedentis: quia in primo instanti non potuit simul multa intelligere disticta: quod tamen oportebat si deliberasset. Nec ratio valet. nam volitio quando elicitur a volente non requirit nisi unam intellectionem: si sit volitio unica: intellectionem dico unicam distinctam: quia plures intellectiones distincte simul non possunt esse in intellectu: et possent esse tamen una sufficeret ad unam volitionem eliciendam. ita posset esse una intellectio distincta: etiam si de liberatio non precederet: sicut si multe precessissent. et deliberatio respiciens plures intellectiones non requiritur ad unam volitionem: sed in una sola volitione potest esse obliquitas et peccatum. quare et. Et rationes etiam preterite sunt contra ipsos: quia ponunt quod angelus in primo instanti potuit mereri maiorem: enim prius rationis eorum ad illam opinionem fuit ista. prima operatio rei simul exis cum re est a producente re: tunc subdat minoris sub ista sic. sed operatio angeli non sua non potest sibi esse meritoria. ergo non potuit mereri in primo instanti. Et de scdo ratio est contra eos: quod in illo instanti non potest mereri in quo non potest peccare. quia in quocumque instanti potuit peccare in eodem potuit mereri: et contra. sed per illam rationem si in primo instanti non eliciat actum meritorium vel bonum non potest peccare secundum eos: quod non potest ante actum. Et de 3. alia ratio videtur adducta contra eos: equaliter enim videtur requiri deliberatio vel magis ad bene operandum sicut ad male. bona enim operatio non potest esse nisi concurrentibus circumstantiis debitis omnibus. et male quacumque deficiente. ergo si sine deliberatione posset meritorie agere multo fortius male. Et si istud de ipso quod potuit mereri: tamen non potuit peccare: probetur de hoc li. 3. di. 13. et 18. Videatur autem ille doc. sedere quod ipse potuit peccare denominatiue: non autem affectiue. Et arguitur et sic ad conclusionem. Dico namque naturalis voluntatis angeli in primo instanti fuit rectissima. et in illo instanti non potuit esse malus actus vel motus malus liberi arbitrii: si enim fuisset malus remissum: et per prius minus rectum fecisset motum vel actum naturalem voluntatis: tunc non fuisset voluntas rectissima vel actus eius naturalis. Et nec illa ratio valet: quod semper dum manet integra natura voluntatis manet inclitatio vel motus naturalis iterum rectus: ita bene in primo instanti sicut in secundo. Et 3. secundum Dionysium naturalis inclinatio angelis manent splendissima. et inclinatio rectissime. Et nec illa ratio valet: quod sequitur quod sicut non possit peccare in primo instanti sic nec in secundo vel tunc. n. peccatum nihil nunc admittit. alioquin tota posset consumi per peccatum: sic est nihil inclitatio naturalis admittit. Et aliter arguitur et probatur sic. in bitu creato ipse angelo prius relucet quod dicitur intelligibilis ab angelo: cum igitur intellectus angelicus non intelligat alia nisi ut prius in isto bitu intelligit prius istas quod dicitur: et deinde spalia singularia. ideo in primo instanti non potuit habere cognitionem practica. igitur nec peccare: quod dicitur iste relucet in tali bitu scienti ad quas prius bitus inclinat sola speculatiua cognitio intelligitur. Et per istam considerationem quod dicitur prius quod dicitur coplacentia naturalis sic cum

Secunda

39

considero lunam coplacet mihi. igitur et in primo instanti quando ista coplacentia naturalis fuit non potuit demereri vel peccare. Et hoc potest solui: quod vellet cupiscencie presupponit vel le amicitie: nullus enim concupiscit nisi magis amet illud cui concupiscit bonum concupiscit quod amet ipsum concupiscit et prius aliquo modo. ergo prius amat quis se amore amicitie quod aliquid bonum sibi: et in isto potest vel potuit esse inordinata volitio amicitie: prius. scilicet amando se quod iuste debuit esse amare secundum rectam rationem. sed ista volitio inordinata potuit esse in primo instanti creationis angeli: quod in primo instanti potuit sibi ostendi bonum diligibile sibi. et de se prius vel prius non potuit amare se in se. ergo potuit inordinare amare se in primo instanti. prius et non potest obiectum bonum esse cognitum in se et amabile in se quod ut relucet in bitu: quod non getat amantem nisi ut in se. Et istud confirmatur per Augustinum. qui dicit in 14. de ciui. ultimo. quod ciuitatem diaboli fecit in ordinata amor sui. ista autem potuit esse in primo instanti ut dictum est. Et septimo arguitur per conclusionem sic. Nullus potest peccare nisi debitor iusticie: sed in primo instanti non fuit angelus debitor iusticie. ergo ratio per prius. quod iustitia et peccatum sunt sicut bitus et prius: probatio minoris: quod sic per Anselmum in li. 3. casu diaboli. c. 14. in primo instanti non accipit iustitiam. Nec istud valet: duplex enim est iustitia. scilicet acquisita et infusa: et de neutra claudit ratio. Iustitia enim infusa statim amittitur unico actu peccati. igitur ista amissa non posset ista amplius peccare: quod non est debitor iusticie cum non habeat iustitiam: sicut faracen? quod nunc habuit iusticia infusam non esset cultor iusticie: et per prius non posset peccare. Et de maiestatu est quod si non fuit in illo primo instanti debitor iusticie: quod non accepit eam: sequeretur quod per prius in peccato mortali nunquam esset debitor iusticie: quod nunc accepit eam. Ideo de ista iustitia non valet argumentum sicut nec de iustitia acquisita. Nam ista potest amitti multis actibus iusticie elictis. nec ille qui nunquam fuit iustus moraliter tenetur ad iuste operari si non esset debitor iusticie: quod nunquam ista accepit. Et dico igitur quod iustitia ista ratione cuius debitor est homo vel angelus iustitie non est nisi potentia naturalis voluntatis moderandi inclinationem naturalem que est contra iustitiam infundendam: et illud est libertas que non est aliqd superadditum voluntati: immo de per se ratio eius. dico igitur quod illam iustitiam naturalem. scilicet potentiam qua potuit conservare iustitiam infusam sibi recepit angelus: et per prius peccare in primo instanti: et ideo debitor iusticie fuit. Et ad Anselmum dico quod non accepit iustitiam. et hoc dicit Augustinus 2. super gen. et ponit auctas in primo secundo di. et est notanda. Et alia ratio est due mutationes non sunt simul quarum terminus ad quem unus est terminus a quo alteri: sed mala volitio vel peccare sequitur terminum ad quem creatio: quod presupponit esse. ergo non sunt singule. Et istud non valet de passionibus et obiectis que consequuntur se solum ordine nature: quod possunt esse simul duratione. nam luna in eodem instanti temporis in quo accipit lumen a sole diffundit ipsum in alias partes mundi. Et si tamen fiat vis de vocabulo mutationis: dico quod peccatum in primo instanti temporis non est mutatio: sed est passio de genere passionis: quia mutatio est a priuatione in habitum vel econuerso: que non se comparantur in eodem instanti durationis: nec prius fuit duratione iste habitus cuius prius est peccatum in voluntate angeli si peccauit in primo instanti. ideo non est mutatio sed est passio de genere passionis: de hoc igitur in materia de resurrectione. Et alia ratio ponitur talis actio creature non potest esse in instanti. igitur in primo instanti non potuit habere actum aliquem per quem peccaret: probatio antecedentis per rationem Aristotelem. 6. phys. ubi arguitur si si aliquam virtus potest mouere in instanti. ergo maior virtus potest in minori quod in instanti.

Distinctionis

hoc est impossibile sed omni virtute creata potest esse maior et est. ergo nulla virtus creata potest mouere in instanti. Dico qd rō Arl. pcedit in his qbus pōt ee excessus in mēsurā: qd si aliqua virtus mouet in aliquo tpe dupla virtus mouebit in dimidia pte tps: sed istas nō pōt excedi ab aliqua mēsurā i paritate. ideo non valet: tñ de motu t3 argumētum Arist. qz motus necessario b3 mēsuraz diuisibilē cū ipse sit diuisibilis: et si motus esset i istāti: necessario istas eēt diuisibile. ergo cōtingeret dare mēsuram minorem.

Teneo igitur qd potuit in pmo istāti hēre potētiam vltimā perfectam et nō limitabāt ad rectā ptiōem: nō enī habuit i scdo istāti magis determinas qm i pmo. qz tē. et hoc potuit ee vt dēn est. qz in illo istāti potuit se amare amicitie amore vltra rectaz rationem.

De secundo articulo. Utrū boni de scdo beati i pmo istāti fuerūt. et mali dānati vel miseri: dico pmo de malis qd mali nō fuerunt beati i pmo istāti. Probatio. qz tūc nō fuerūt certi de beatitudine sua. sic enī postea nō cecidisset. sed si nō fuerūt certi de beatitudine nō fuerūt bti. Sicut dicit Aug. 4. sup gen. nō prius discernēbat deus bonos a malis qd essent discreti inter se. nō qd qui mali mō sūt i pmo istāti fuerūt bti: qd fuerūt creati vniformes boni et maline. erat i pmo istāti miseri vel mali: vt p3 in lra. 4. di. c. 13. d. 3. a. glos. vt ēt dicit Aug. super gen. vbi dī qd de? nō est prius vltor: qd aliquis peccator. Itē Esai. 14. dī de malo angelo. Quō cecidisti lucifer q mane oriebaris: et ponitur di. 6. c. 1. g. p3 oriebaris et luxit qd caderet. Itē Ezec. 28. et ponit vbi supra. In delictis paradisi fuisti. qd nō statim cecidit. iō cōcluditur qd mora fuit iter pncipiū creatiōis i dānatiōis: et eodē mō p3 de bonis in lra di. ista. c. 1. et sūt di. 3. c. 1. alij at viderē. et vide ibi.

De tertio articulo quot fuerūt more et quante: cōiter dī duas fuisse moras: vna ē in via et alia in termino: nā ponitur qd nō simul premiabatur: et meruerūt nec boni nec mali. Sed vt p3 p3a mora i via fuisset vnica. dicit vñ doctor qd vnica: qz oēs angeli in pmo istāti tps discreti habuerūt grām p quam i eodē istāti potuerūt elicere actū meritorium. et p3 nō i istāti tps discreti potuerūt premiari et pmiati sūt boni: sed mali in istāti tps posuerūt obicem. iō nō fuerunt pmiati. Rō ad hoc est: qz grā nō tollit naturam s3 p ficit eam. sed nā ageli acgrit suam perfectiōem naturalem sine discursu. ergo et perfectionem quam pōt acgrere p grām que est beatitudo acgrit sine discursu: quare tē. mali aut nō acgrerūt illā btitudinē i scdo istāti: qz posuerūt obicem. Cōtra illud. qd qd p tota mora vie manet in merito nēcio i termino erit bti. et p3 ex euāgelio Math. 24. vbi dī. qd perseverauerit vltq ad finem h saluus erit: in vltio. n. istāti vie i quo debuit recipere btitudinem nō potuit ponere obicem: alr illud instans nō fuisset terminus. sed p3 mora vie p te bōi et mali fuerūt eqlēs i merito. qz i pmo. Dico qd bōi et mali fuērūt adiūcti discreti i via: alr nō fuissent discreti finali discretiōe i termino. In via g fuerūt nēcio more due. prima i qua fuerūt vniformes i grā si volum? dicere qd mali habuerūt grām: vel vniformes saltē in nā: Scda mora i qua adhuc i via exites fuerūt difformes. ita. s. qd isti vltimate meruerunt: et isti vltimate dmeruerunt. 3. mora fuit distinctio finalis vnus ab alio necessario: probabile est etiam qd in scda mora in qua fuerūt difformes in via fuerunt multe morule: quia mali peccauerunt multis speciebus peccati. Superbia: odia: et inuidia: et isti actus ordinate scdi non in eodem istāti fuerunt.

Quinte

et elicit: vt p3 distin. 2. in pncipio: et est ibi auctoritas Aug. Hoc iterū p3 per illud Apoc. Siebat prelium magnum in celo: et dī ibi qd Michael fecit victoriā: que victoria cedebat in laudem bonorum. hoc nō fuit nisi qz peccatum malorum angelorum fuit icentium tērationis in bonis qui tērationem istam vicerūt. cū igi agelus bonus nō fuit pscius futurorum p3s fuit elicitum peccatum a malo angelo anqz ipsum et tēratio boni. et ideo i scda mora fuerūt multe morule elicitae a malis. Sed p3a mora i qua fuerūt vniformes potest probabiliter sustineri qd i pmo istāti fuerūt vniformes i statu nature creati sine gratia. postea i scdo istāti erāt i gratia vniformes. et postea i 3. istāti vie mali multipliciter demeruerunt: et boni multipliciter meruerunt: et i 4. fuerunt in termino. et hoc videt rationabile: quia sic ex par ti erant de omni statu et maiorem occasionem habebāt intensius eliciendi actum meritorium postea cu3 simul habebant gratiam ex hoc qd experti erāt qd ex naturali bus i pmo istāti hoc non poterant. Vel potest dici qd pmo istāti vniformes creati in gratia: et i scdo istāti boni meruerunt: et mali demeruerunt an terminum: qz deus non discernit eos ante qd fuisset iter se discreti. Nec valet qd dicebatur superius qd si stetit in se cūdo istāti debebāt recepisse beatitudinem: et ideo boni tunc fuerunt in termino: lōgior enim fuit via illorum qd mora vnus instans: et forte per duo vel tria sequētia nō debebāt habere beatitudinem. Si dicamus qd tñ in pmo istāti erant vniformes in naturalibus. ita qd nūquam fuerūt vniformes in gratia. tunc op3 dī qd in scdo istāti dabatur gratia non pouentibus obicem: et tunc fuisset data malis si nō appouissent obicem. Et bene potuerunt ponere obicem respectu gratie recipiē de: licz nō respectu premij recipiēdi in instanti i quo debuit recipi. quia tūc nō est recipiens in via. sed in termino. et tūc ipsi demeruerūt et boni meruerunt omnes adhuc in statu vie existentes: et i termino isti erant beati mali vero obstinati. ita qd nō credo qd omnino pares in via fuissent dispaes i termino. Sed quāte sunt iste more dicit vnus doc. qd dicit esse istātia discreti temporis. dictū est autē qd nō est necessitas ponēdi temporis discretum. 2. di. huius. q. p. 2. quere it.

Ad primum principale dico qd causa efficacior nō necessaria. producit effectū eque cito sicut cā minus efficacis si illa efficacior sit agēs voluntarium quale est deus respectu beatitudinis. Ad 2. dico qd dubium ē vtrum boni fuerūt i pmo istāti i gratia. Et ad ancitātē Aug. pōt dici qd intelligit de grā gratis data que nō facit ad ppositum: vel esto qd fuerūt i grā gratū faciēte i pmo istāti adhuc nō valz pntia. qz i3 sine discursu statim ageli habeant beatitudinē nālez tamē non op3 statim habeant habita ista gratia supernaturalē. quia diceretur qd est quedam dispositio in fieri tātū non i facto esse remanēs requisita ad beatitudinem supernaturalem: et h3 dispositio est actus meritorius respectu beatitudinis simpliciter: ideo non sit instans angelo. In naturali autem beatitudine non est h3 dispositio requisita. Ad aliud de auctoritate Joan. 8. respondet Aug. scdo super Genesi. c. 3. et ponitur distin. 3. cap. 1. deinde qualiter vepa dominica. vbi dicit sic. qd ab initio homicida fuit et in veritate non stetit. quia ex quo homo conditus fuit ipsum per inuidiam in mortem precipitauit. vnde post initium temporis cecidit: vt i ibi dicitur patz: qd homicida non fuit in pmo instanti sue creatiōis respectu hominis quem tentauit. et quis ēt i pmo istāti sue creatiōis malus nō fuit. s3 sat cito p3: tñ bñ nūc dī qd i vitate nō stetit simpliciter loquēdo.

Questio

Ad rōnem factā in 3. articulo posset negari: qd angelus sequat oēm suā pfectiōem nālem sine discursu: non ē. n. necesse qd sit cognoscat pncipiū et oēs pclusiōes aliter pteas in pñ. i3 nō ponat annū vel diē: vel nō tñ sicut itellz nñ p statu isto. vel esto qd nō discurret s3 vñ act? meritor? sufficit in vno istāti tñ ad b3 angel? se qtur suā btitudinē supnālē. qre ergo ageli mali nō habuerūt btitudinē ex pteas in illo p instāti eliciebāt vñ actū meritoriu fm illū doc. nō. n. vñ pgruū fm iustitias cōmutatiā qd viatores eliciāt actus eqlēs p toto statu vie. et qd vñ pmiēt in termino et alius nō. Cōtra dico qd vñ op? supernāle et vñ actus meritor? nō ē sufficiter inductiuus ex cōgruo btitudinis supnālis: si eniz dispō nālis ē qd operādo b3 pōt b3 acgrat btitudo nālis multo magis regrit in grā que ē dispō respectu beatitudinis supnālis opatio huius post hoc in acquirēdo beatitudinem supernaturalem.

Similis quidem deo esse voluerit: non p imitationem sed p eqlitatem potentie.

Arca distinctione angelus malus potuerit appetere equalitatem dei. qd nō. itellz intelligēdo sum mum verū nō errat. g nec volūtas amādo summū bonū peccat. g appetēs equalitatem dei nō peccaret. g angelus i pmo actu peccādi nō potuit appetere summum bonū. Cōtra magister in littera.

Dicitur qd nō potuit equalitatem istā appetere. ad quod videtur ee quatuor rōnes. C. p3a qz nō peccauit ex passione. p3. nec ex ignorantia. quia pena nō pccit culpā. igit ex electione: sed electio non ē impossibilis. ex 3. et b3 ageli aut ee eqlē deo ē impossibile. g tē. C. p3 ageli ee equalē deo includit cōtradictionem. g nō includit aliquā ptem entis. g nō pntetur aliq mō sub pmo obo volūtatē vel itellz. g nō ē aliq mō volibile. C. p3. nō pōt volūtas velle nñ qd ē pntel lectum. g ageli ee equalē deo oportuit ee pntellectu: vel pntellectum ab itellz. igit ab itellz errante: et tūc pena fuisset an culpā: vñ ab itellz nō errante qd b3 ē impossibile. qz itellz nō errās nō pōt ostendere illud qd includit cōditionem. C. p3. 4. et vñ ee rō Ansel. de casu diaboli. c. 4. angelū ee eqlē deo includit angelum non esse qz agelus nō pōt ee agelus nisi sit inferior deo: s3 nullus pōt appetere se non esse. ergo nullus inferior potest appetere equalitatem dei.

Quia tamen iste rationes nō cogūt pōt alr ad appetere eqlitatem dei: qd pñuadet p sic. qz voluntas b3 duplicē actū: amādi. s. amore amicitie: et actū pcupiscendi aliqd amato: et fm vtrūq actū b3 totū ens p obo. ita qd sicut qd cūq ens pōt ipe amare amore amicitie. ita qd cūq ens pōt pcupiscere ipe amato. igit cū agelus potuerit se amare amore amicitie potuit sibi cōcupiscere: oē bonū pcupiscibile. et ita cū eqlitas pē sit bonū qdā pcupiscibile fm se sibi potuit illud bonū cōcupiscere. C. p3. si eqlitas dei eēt possibilis agelo posset angelus istā pcupiscere sibi. planū ē. s3 impossibilitas b3 qd pñbz quin possz agelus b3 velle: qz volūtas pōt ee impossibilis fm pñm. 3. et b3. et Dam. C. Doc ēt pba. qz dānati odiunt deū ex illo pñal. Quāte oderūt tē. odiens aut vult oditū nō ee fm pñm. 2. et b3. et volūt deum nō ee. s3 hoc est impossibile i se et i cōpossibile. g impossibilitas istius appetibilis non prohibet quin posset appeti a voluntate peccante. C. Doc ēt cōfirmatur. quia volūtas

Prima

40

peccans potuit velle deum nō esse: et potuit etiā cum b3 velle illū gradum et illam eminentiaz dei ee in aliquo. ergo potuit velle eam esse in se sicut in alio: et ita potuit velle sibi eminentiam dei.

Ad 3. Aug. 83. q. 30. volūtas pōt vñ fruedis et frui vñedis. g pōt frui se: cū g nō debeat frui nisi sumo bono et pōt frui se pōt sibi pcupiscere tñ bonū quātū bonuz pōt pcupiscere sumo bono: b3 ē eqlitas diuina.

Respondeo ad questionē et dico qd actus volentis duplex ē simplex sub conditione: vel sub alijs verbis qd est volitio efficax et volitio cōplacētie. Exemplum. Alio mō infirmus sperās sanitatē vult sanitatem: et alio mō infirmus desperās de sanitatē. vult enī sanitatē pñus: quia sperat sanitatem sibi possibilē: et habet respectu eius volitionem efficacem et impatiā medys inducētibus sanitatem. Sed desperans vult volitione cōplacētie s3 non volitōe efficacis quia non querit media inducētia sanitatē pro eo qd non existimat illam posse sibi acquiri. et ista volitio scda que ē solum cōplacētie pōt ee impossibilis: et hoc sufficit ad meritum et dmeritum: quia et si sit impossibile: tñ potest consentire illi pleno consensu: ista volitione potuit angelus appetere equalitatem diuinā. Sed de prima volitione que efficacis est dico qd angelus nō potuit appetere: simplici tñ volitione potuit sibi cōcupiscere tantū bonū: tāto desiderio qto cōcupisceret si eēt sibi pōt.

Ad argumenta dici pōt qd electio equoce accipitur. Uno modo pro actu volūtatē consequēte plenam apphēsiōem intellectus: quomodo dicitur qd peccare ex electione quādo non ē passio pnturbans intellectum nec ignorantia. Alio modo pro actu volūtatē cōsequēte conclusionē syllogismi practici qd electio non ē nisi volitio efficacis obi qd ē ad inquirēdum medium per quod possit obm attingi. pmo modo electio ē impossibile. sicut dicit pñm. 3. et b3. qd voluntas ē impossibile nō tñ voluntas errans s3 volūtas pñsupposita plenam apphēsiōem intellectus. scdo modo electio nō ē impossibile. quia nullus de impossibilib? syllogizat practice. Syllogismus. n. practicus ex fine concludit illud quod ē ad finē: vt p illud quod ē ad finē deueniat ad finē: et talis discursus nūq habetur de impossibili. Qd planius dīci pōt: qd electio vno mō pñcise dicit volitio nē consequēte plenam apphēsiōem. Alio modo volitio nē efficacē sequēte syllogismū practicum. pmo modo pōt ee cuiuscūq cui pñsupponitur notitia pfecta obieci. scdo modo nō pōt ee alicuius nisi ad cuius ee opaf volūtas quātū pōt: quia nihil vult efficaciter nisi ad qd dispōit mediū p qd pōt deduci: et talis volitio efficacis: nūquā ē alicui? impossibilis: nullus. n. pñliat de impossibilib? nec pñcipit intellectui practico ad inquirēdū media ad illud: et hoc modo bēt intelligi vñm pñi. Electio nō ē impossibilis. hoc ēt modo angeli nō peccauerunt ex electione: hoc ē ex volitione efficacis per quam vellent niti ad consequēdum ppositum in pugnando et surripiedo sibi eminentiam dei: potuerunt tamē peccare ex electione hoc est ex non surreptione: sed ex perfecta volitione illius equalitatis. C. Ad secūdū dico qd sicut est duplex itellectio. scilicet absoluta et comparatiua: et absoluta quidem non ē nñ alicuius obieci simplicis pntenti sub obiecto itellectus: et comparatiua siue Latina potest esse ad quodcūq: et hoc siue ista comparatio sit possibilis siue impossibilis: non enim intellectus tantum comparat pñpōnes possibiles sed impossibiles. ita etiam aliquid volitio est absoluta: et illa non est nisi alicuius obieci simplicis contenti sub pmo obiecto volibili.

visibile uenietissimū sue cognitiue ⁊ sibi i quo pfectis
sime delectaret. ita voluntatis diuerse appetitui sensiti-
uo quādo ipsa nō seq̃ iusticiā nec regulā rōnis uidet p̃-
mū appetibile esse aliquid summe delectabile illi appeti-
tui cui uolūtas maxie p̃formā in agēdo. nō in hoibus
s̃m diuersitate p̃ponūz est dominū appetitiuū sensiti-
uoz. ⁊ si q̃dē q̃libz cognitiua hz p̃prium appetitū. tūc s̃z
diuersitate p̃ponūm est diuersitas dominij in cogniti-
uis diuersis ⁊ in eoz appetitiuis in quolibz inq̃ uolū-
tas s̃m p̃dominiū appetitus sensitiui maxime inclinā-
ad actū ei⁹. ⁊ iō qdā sequētes inclinatioēz p̃m sine regu-
la iusticie. p̃mo inclinānt ad luxuriā. qdā p̃mo ad supbia.
voluntas ḡ separata ab omni appetitu sensitiuo. ⁊ p̃ cō-
sequēs ad nihil inclināta p̃p inclinatioēz appetit⁹ sensiti-
ui ipsa deserta a iusticia sequet̃ absolutā inclinatioēz vo-
luntatis vñ voluntas est. ⁊ ista uidet̃ ad maximū cōue-
niēs uolūtati siue potentie cognitiue. nam in quo p̃fici-
maxime cognitiua in illo p̃fici maxime appetitiua cor-
respondens illi cognitiue. ¶ Et si arguas d̃ istud p̃mo: qz
s̃m Aug⁹. i. 3. tri. c. 5. beatitudo ab oibus appetit⁹. Et aut
in omnibus est yniformiter uidet̃ esse nāle. igit̃ beatitu-
do nālr appetit⁹. appetitus aut̃ nālis semp̃ est rectus: q̃a
a deo. igit̃ ⁊ voluntas sibi cōfona semper est recta. ergo
in appetēdo beatitudinē nullus peccat. ¶ P̃. nullus i-
tellectus errat circa p̃ncipia. 2. metha. ḡ nec voluntas
circa ultimū finē. p̃ntia p̃bat. circa illaz similitudinem
p̃bi. ex 7. ethi. ⁊ 2. p̃bys. sic p̃ncipiū in speculabilibz. ita
finis in agibilibus vel operabilibus. ¶ P̃. boni habue-
runt affectionē cōmodi sic mali s̃m Ansel. de cōcor. vo-
luntas cōmodū nō uelle negat. igit̃ ita uolūz cōmodūz
boni sic mali. igit̃ oēs equalit̃ peccauerūt si ex affectione
cōmodi peccauerunt. ḡ. ¶ Ad p̃mū. Ad uidendūz solu-
tionez istaz rōnum distinguo quid possit intelligi p̃ istas
affectiones iusticie ⁊ cōmodi: de q̃bus loq̃ Ansel. de ca-
su diaboli. Iusticia pōt intelligi vel iusticia que dicit̃ gra-
uita. vel acquisita que ē moralis. vel inata que est ip̃a li-
bertas uolūtat̃. si. n. intelligeret̃ s̃m illā fictioēz Ansel.
de casu diaboli: q̃re ibi q̃ esset angelus tñ hñs affectio-
nem cōmodi ⁊ nō iusticie. hoc est hñs appetitum intelle-
ctiū mere vt appetitū talē ⁊ nō vt libez. talis angelus
nō possz nō uelle cōmoda: nec etiā non summe uelle ta-
lia: nec ip̃utare sibi in pct̃n: qz iste appetit⁹ se haberet
ad suā cognitiuā sic modo appetitus uisuius ad uisū ne-
cessario p̃sequēdo ostēsiōē istius cognitiue ⁊ inclinatio-
nem ad optimū ostēsiū a tali potentia: qz nō haberet
vñ se refrenaret. illa igit̃ affectio iusticie q̃ est p̃ma mo-
deratrix affectōis cōmodi ⁊ quantū ad hoc q̃ nō o3 vo-
luntate actu appetere illud ad qd̃ inclinā affectio cōmo-
di: nec etiā appetere summe. illa inq̃uaz affectio iusticie
est libertas inata uolūtati: qz ipsa est p̃ma moderatrix
affectōis talis. Et l3 Ansel. frequēter loquat̃ non tñ de
actu iusticie q̃ est iusticia: sed acquisita: tñ ibi uidet̃ loqui de
iusticia: qz illā dicit̃ amitti per peccatū mortale qd̃ nō ēet
verū nisi de iusticia iusticia: tñ distinguēdo ex nā rei dnas
rōnes p̃mas istaz rōnuūz inquantū altera inclinā uolun-
tatem nāliter ⁊ summe ad cōmodū. altera aut̃. q. mode-
rat̃ eam nē in eliciendo actū oporteat eaz sequi inclina-
tionem eius. nihil aliud sunt ista q̃ eadem uoluntas in-
quantū est appetitus intellectiuius nude ⁊ vltra hoc in-
quantum liber⁹: qz sicut dcm̃ est inquantū est mere ap-
petitus intellectiuius summe inclinaret̃ a qualiter ad opti-
mū intelligibile sicut est de optimo uisibili ⁊ visu. tamē
inquantū libera est pōt se refrenare in eliciendo actuz
ne sequat̃ istā inclinatioēz nec quantū ad subam act⁹ nec
quantū ad itenē ad quā potētia nāliter inclinā. po-
tētia aut̃ aliq̃ si fuisz appetitiua p̃cise seq̃ns in actu suo

Distinctiones

Inclinatio eius sicut appetitus visus sequitur visum et inclinatio eius tunc illa non posset appetere nisi intelligibile sicut appetitus visus non potest appetere nisi visibile: tunc non posset tunc peccare: quod non esset in parte eius aliud nec aliter appetere quam cognitiva ostenderet et inclinaret. Ipsa eadem facta iam libera (quod nihil aliud est nisi quod una res includat plures rationes perfectiores quam includeret si esset sine ratione libertatis) per rationem libertatis potest moderari in volendo: et quantum ad hoc quod est non vel illud ad quod inclinatur affectio comodi: et quantum ad hoc quod est non summe vel illud et ex quo potest moderari teneatur moderari secundum regulam iusticie que accipitur ex voluntate superiore. Et secundum hoc quod voluntas libera non tenetur omni modo velle beatitudinem quod voluntas si esset tamen modo appetitus intellectus sine liberate vellet eas: sed tenetur in eliciendo actum moderari appetitum. Unde est appetitus intellectus: quod est moderari affectionem comodi. ne. si imoderate vellet. Potest autem voluntas seipsam potest moderari imoderate beatitudinem velle quod sibi cognovit tripliter: vel quantum ad intentionem. puta volendo eam maiori conatu quam sibi conveniat: vel quantum ad accelerationem: puta volendo eam sibi citius quam sibi conveniat: vel quantum ad causam: puta volendo sibi eam aliter quam sibi congruat: puta sine meritis: vel forte modis aliis de quibus non oportet hic curare. Alii quoque istos modos est probabile quod excesserit voluntas eius. si vel plus appetendo sibi beatitudinem quantum ad bonum sibi quam amando illud bonum in se: vel plus appetendo illud bonum ut obiectum beatificum esse bonum suum tanquam sibi bonum quam appetendo illud esse aliud ut deo suo. et hoc est summa perversitas voluntatis que est uti fruendis et frui velle deus secundum Augustinum. 83. q. 30. Vel 2. modo potuit appetere habere statim eam: cum tamen deus vellet eum illam habere post mortalem vitam: vel 3. modo appetendo eam ex naturalibus haberi non habendo eam gratiose: cum tamen deus vellet eam haberi ex meritis. debuit ergo libera voluntas moderari affectionem quantum ad istas circumsstantias. Quas recta ratio habuit ostendere: quod beatitudo debuit minus appeti sibi quam deo: et debuit appeti per tempore per quo deus voluit et ex meritis per quibus deus voluit eam debere appeti. ergo si aliquo istos modos sequebatur affectio comodi non moderando eam per iusticiam hoc est per infusam si habuit vel acquirit vel inatam siue naturalis est ipsamet libertas peccavit.

Per hoc ergo ad argumenta. Ad primum voluntas naturalis non est de se imoderata: sed tamen inclinatur per modum nature. et in hoc non est imoderatio: quod inclinatur sicut accipit inclinari: nec est in potestate sua aliud. In potestate autem voluntatis ut libera est in eliciendo actum est tantum inclinari vel minus. quam si accipit quod voluntas naturalis est respectu beatitudinis comode: sed non actus licet imoderata actu elicitio: non est. n. inclinatio appetit? naturalis aliquis actus elicitus: sed est sicut perfectio prima. et hec non est imoderata sicut nec natura cuius est cum ita inclinatur affectione comodi in obiectum suum. quod si haberet ex se actum elicitum non posset illud moderari quin eliceret summe quantum posset elici: sed voluntas ut habet sola affectio comodi in se non est causa alicuius actus elicitus: sed tamen ut libera. et ideo ut eliciens actus habet unde moderetur passionem. Quando accipit quod voluntas pro na voluntati naturali semper est recta: quod illa semper est recta. Et respondeo et dico quod si sonat sibi in eliciendo actum sicut illa elicitur si ex se sola ageret non est recta: quod habet aliam regulam in agendo quam illa non haberet si ex se sola ageret. tenetur. n. sequi voluntatem superiorem in moderando illam inclinatioem naturalem ex quo in parte eius est moderari vel non moderari: quod in potestate eius est non summe agere vel non tantum quantum potest. Ad 2. dico quod non est in

Sexte

potestate intellectus moderari assensum suum veris que apprehendit. nam quantum ostendit veritas precipio ex terminis: vel conclusionem ex principis tantum ostendit per carentiam libertatis: sed voluntas potest in se et in potestatem inferioribus moderari ne ista inclinatio omnino daret in eliciendo actum: vel saltim actus eliciat. potest. n. auertere intellectum ne speculetur talia speculabilia circa que inclinaret. et tenetur auertere si speculatio spectum malum intellectui et formaliter voluntati. sic ex alia parte voluntas respectu finis ultimi tenetur moderari inclinatioem suam ad ipsum ne imoderate velit aliquod predictorum modorum. Aliter potest dici quod sicut actus intellectus considerando principium in se non potest esse falsus. ita actus voluntatis amando finem in se potest esse falsus. et iste actus est actus amicitie non actus concupiscentie. tamen sicut actus intellectus potest esse falsus attribuendo veritatem prime cause alicui prout creato cui non convenit ista veritas. ita actus voluntatis potest esse falsus concupiscentia bonitatem ultimi finis alicui aliter ab ipso fine eo modo quo non congruit alicui aliter. Ad 3. modo in bonis erat inclinatio naturalis ad beatitudinem: tamen quanta erat in malis 3. maior 3. habebant meliora naturalia: quod inclinatio ista est secundum perfectionem naturalium. tamen boni in eliciendo actum non utebantur voluntate secundum rationem imperfectam: quantum. s. est tamen appetitus intellectus agendo. s. talis modo quo competeret appetitui intellectus agere: sed utebantur voluntate secundum perfectionem eius rationem que est libertas. agendo. s. secundum voluntatem eo modo quo congruit agere libere in quantum libere agit. hoc autem erat secundum regulam superioris voluntatis determinantis. et hoc iuste. Et cum deus modum non velle negat. Respondeo bene nec potuerunt nec voluerunt nolle sibi beatitudinem quam sibi concupiscentia: sed illa non voluerunt plus sibi quam deo bene esse in se: sed minus: quia illud velle ita potuerunt moderari per libertatem. Et si obijcias quod nullo modo appetebant bene sibi beatitudinem: sed tamen bene moderabantur illud appetere. Respondeo appetere actum perfectum ut per illum magis amemus obiectum in se est ex affectio iusticie: quod vult aliquid in se ideo volo aliquid in se. et ita boni potuerunt appetere beatitudinem ut habentes ipsam perfectius amarent summum bonum. et iste actus concupiscentie beatitudinem esset meritorius. quod non vult fruendo sed fruere eo: quod bonum quod concupiscit mihi ad hoc concupiscit ut plus amem illud bonum in se. Vult igitur de primo inordinate concupiscit potest poni quod inordinate ulterius concupiscit sibi aliquid bonum. s. excellentiam respectu aliorum. Et habuit inordinata nolle nolendo. s. opposita eorum que concupiscit puta nolendo beatitudinem sibi minus inesse quam deo in se: siue deus esse: vel nolendo expectare beatitudinem usque ad terminum vite: vel nolendo eam habere ex meritis sed ex se: et ex sequenti nolendo subesse deo: et tamen nolendo deum esse in quantum tanquam in summo malo summa vtilitatis. sicut. n. formaliter nullus actus est melior quam deus diligere: ita nullus peior est quam deus odire. Et hoc est vult ut an. s. aliquis possit appetere deum non esse: quod si nihil potest esse obiectum voluntatis nisi sub ratione boni. sic nec voluntas nisi sub ratione mali. in deo autem nulla apprehendit ab angelo rationem mali: nec potest dici quod per iusticiam possit odire: quod in sua iusticia non apprehendit aliqua rationem mali sicut nec in seipso. In effectu eius apparet ratio mali aliqua: non in ipso. et si hoc est verum tunc est dicendum quod odium non est respectu dei in se: nec respectu iusticie eius: sed quantum ad effectum appropriatum perfectioni iusticie. et per hoc potest dici ad illud psalmi. Superbia eorum qui te oderunt etc. non quantum ad ipsum in se: sed volendo iusticiam eius non vindicantem: et sic nolunt iusticiam eius quantum ad effectum vindicantem: sed si hoc verum sit tunc est dicendum quod odium dei non est maximum peccatum: quod non respici

Questio

cit deum in se: sed est ipsum in comparatione ad affectum. sicut tunc sequitur quod amare deum non habeat actum directe contrarium: sed tamen contrarium dilectioni effectus. EX In quo tanquam in summo malo summa vtilitatis. sicut. n. nullus actus formaliter melior est quam deus diligere. TRA Nec aliis actus formaliter peior quam deus odire. Quantum ad 2. articulum restat videre de imoderato amore amicitie: quale peccatum fuit: et de imoderata concupiscentia beatitudinis quam concupiscit sibi secundum aliquem trium modorum expressorum: et de imoderato nolle consequente: et hoc dilectionis nolle inordinatum predictorum fuerit. Quantum ad primum dicitur quod fuit superbia. et videtur esse itenitio Augustini. 14. de civi. dei. cap. 13. ubi vult quod presumptio est nimis placere sibi. et ideo superbi in scriptura dicuntur sibi placentes. ergo ista imoderata dilectio sui proprie fuit presumptio. et ita superbia. Sed hic videtur dubium: quod si superbia proprie sit immoderatus appetitus proprie excellentie et immoderata complacentia sui non videtur esse proprie immoderatus appetitus proprie excellentie. quomodo igitur superbia? Respondeo presumptiosus videtur perferre se alius vel in bonis quibus vere vel in his que reputat habere de se: amor autem sui imoderatus non videtur esse talis prelatio sui: quia eiusdem rationis videtur esse in malicia imoderate se amare amore amicitie: et alium ut primum: sed amando alium imoderate nullus dicitur superbus vel presumptuosus sed magis luxuriosus. nec sic amando se. Item non peccavit primo in appetendo excellentiam respectu aliorum ut tanquam dominus: quod bonum sibi et ad se est procedens: nec appetendo excellentiam in operibus aliorum: quod tunc fallax excellentiam appropinquasset. Ideo dico quod primum peccatum eius non fuit superbia. proprie dicta: sed per dilectionem quam importabat magis videtur reduci ad luxuriam. sicut patet in quo inordinate delectatur quis in speculatione conclusionis geometricae ad luxuriam reducit. Ad ista dico quod amans aliquod bonum imoderate vult illud imoderate esse: magnus bonus immoderatus. ideo imoderate quod ab ipso eo quod velit aliquid advenire per quod crescat vult illud maius esse in se quam sit. et quod non potest ad hoc attingere ut illud in se sit maius quam est: quod hoc est impossibile vult ex se quod illud esse maximum sicut potest esse maximum: vel in comparatione ut. s. presit bonis aliorum: vel in opinione ut. s. opinetur bonum suum esse maximum. ideo voluntas preminendi vel dominandi super alios omnes sequitur illud velle quod quis vult imoderate bonum suum. Dico igitur ad primum argumentum quod presumens ut presumptio est prima species superbie non vult bonum suum preminere bonis aliorum secundum aliquam superioritatem: nec etiam vult preminere illud secundum famam sicut est de illo qui appetit laudem: sed vult illud magnus esse secundum se magnus. et ita magnus quod sine alicuius alteri aduentu vult illud esse maximum omnibus aliis que non ita diligit. hoc modo potest concedi quod imoderata dilectio sui que est radix civitatis diaboli est presumptio: quod quilibet imoderate se diligit vult se esse tantum bonum quantum posset proportionari actui quo se diligit. Et hoc modo potest exponi Augustini. 14. de trini. et bene quod si placens imoderate esse superbus: et hoc prima species superbie: et hoc non appetendo excellentiam que est quedam relatio: sed appetendo excellentiam. i. magnitudinem in se ex qua magnitudine sequitur eius excellentia ad alios. Ad 2. dico quod presumptio non est peccatus intellectus quasi intellectus presumptuosus indicaret vel ostenderet se esse tantum quantum non est: sed est patet voluntatis imoderate appetitis bonum suum esse tantum quantum non est: et ex hoc sequitur execratio intellectus: sed quod addit quod etiam illud velle sui imoderatum non videtur superbia sicut nec velle imoderatum alterius. Responsum querere.

Secunda

Respondeo ut doctor videtur ad principalem argumentum et etiam ad primam objectionem paulo antea solutam. quod fuit presumptio et superbia contra dicta qua quis vult bonum quod amat esse excellens in se et absolute. Quantum vero ad deordinationem velle concupiscentie videtur quod ille appetitus beatitudinis non fuerit proprie superbia: non quidem quantum ad eius primam speciem. per quam presumptio secundum quod expressum est in precedenti articulo. si pertinebat ad primum velle inordinatum amicitie non pertinet ad aliquid velle inordinatum concupiscentie. et si ad aliquid debeat reduci videtur magis consonare cum peccato luxurie. In. n. proprie luxuria sit in actibus carnis: tamen omne delectabile imoderate appetitum in quantum delectabile potest dici luxuria si non est excellentia appetita qualis non fuit ista appetitio beatitudinis. Quantum ad deordinationem tertiam. s. nolle satis per quam quodlibet istorum nolle inordinatum fuit ira vel invidia. Et si obijciatur de ipso concupiscere inordinatum quod non fuit patet luxurie. fuit proprie aliquid aliud peccatum. et non videtur per divisionem quod fuerit aliud quam superbia. et probatur divisio per illam famosam et communem divisionem peccatorum mortalium in. 7. Respondeo sue peccata mortalia distinguantur per habitus malos oppositos bonis quales sunt. 7. habitus boni: quatuor. s. morales. et tres theologici. siue quod magis videtur per actus bonos quales sunt actus decem preceptorum. siue sic. siue sic. non est illa divisio septenaria peccatorum capitalium sufficiens: quod primo modo deberent esse septem peccata capitalia alia ab istis. siquidem infidelitas et desperatio sunt proprie opposita illi septenario: et non sunt contenta sub aliquo istorum septem. Et 2. modo deberet esse decem capitalia secundum transgressionem decalogi. h. g. divisio non oportet teneat sufficiens in omnibus malis actibus siue quo ad omnes malos actus: quod iste non sunt prime radices nec forte principalia peccata: sed forte multum coe ad alia peccata sicut occasiones peccandi.

Ad argumenta principalia. Ad primum dico quod Augustinus loquitur de simplici peccato: quod fuit inordinatum velle amicitie: et illud fuit presumptio. et concedo quod illa presumptio fuit simpliciter primum peccatum: sed non ut est prima species superbie secundum quod proprie sumitur. Ad aliud de illa divisione 30. per hoc quod permittit omne quod est in mundo. ita quod per actus contra peccata bonos continentur sub illo trinario: sed non oportet primum peccatum spirituale angeli quo angeli primum peccaverunt sub isto peccato carnali contineri: imo illud peccatum concupiscentie in 2. gradu si deberet reduci ad aliquid istorum magis deberet reduci ad concupiscentiam oculorum. sicut. n. in nobis ad concupiscentiam oculorum spectant imoderati appetitus alicuius visibilis pulchri. ita et in eis ad concupiscentiam oculorum debet spectare imoderatus appetitus delectabilis. Ad 3. per ista divisio per septenarium istum de peccatis capitalibus non est sufficiens comparatio ad actum concupiscentie nisi per quadam reductionem. et sic potest concedi quod reducit ad luxuriam siue omnis inordinatus appetitus delectabilis ut delectabile ad concupiscentiam oculorum. Ad 4. dico quod non fuit unicum patet tamen: quod fuerunt multa peccata sic deum fuit dist. 5. Et cum dicitur quod primum fuit irremediabile. dico quod primum peccatum ad hoc fuit in via. et per primum quod peccavit 2. peccatum potuit penitere de peccato. et ita primum patet ex se non fuit irremediabile: quod si penitens invenisset veniam et misericordiam: tamen ex quo in illo peccato devenit ad terminum omnia peccata eius facta sunt irremediabilia. omnia peccata alicuius peccatoris perdurans usque ad terminum vite est irremediabile. et qualis ista irremediabilitas sit tamen ex lege dei nulli hominum gratia cum fuerit in termino dicitur dist. 7. nego igitur quod assumit ibi tamen esse unum patet. unde incepit malicia demonis ab imoderato amore sui: quod non erat maximum patet

Distinctione

Assumebat in odio dei: qd est maximū pectū qd sequē-
bat ex hoc: qd nō potuit hēre volūta manēte deo: r iō ex
ordinato appetitu pū potuit deū velle nō ēē: r ita qd i
re. Ad pūm argumētū in oppositū dico qd pūm pectū
nō fuit maximū. s. n. i bonis pcedit a magis bonis ad
minus bona. s. a dilectiōe finis ad dilectiōe eoz qd sunt
ad finē. ita ē. in malis a minus malo pcedit ad magis
malū. i. illud Aug. i. 4. de tri. dei. c. vlt. amor sui vsq
ad pceptū dei. Alia duo argumēta. s. de passiōe irasci-
bilis respēctū cupiscibilis: r de appetitu excellētie loqū-
do d' excellētia put dicit pparatōez excellētie ad alios.
posz cōcedi qd quātū ad actū cupiscētie nō pmo cupi-
piscit excellētiā qd est passio irascibilis vel cupiscibi-
lis: s. pfectissimā beatitudinē: tñ si loquat de p: vel
le iordiato amicitie potest dici qd iste nō erat actus nec
passio irascibilis s. cupiscibilis. s. n. cōcupiscibilis est
cōcupiscere bonum amato. eius ē amare bonū amātū
cui cōcupiscit illud bonum.

Supradictus est qd angeli qd psterunt per
grāz pfirmati sūt: r qd ceciderūt a grā dei deser-
ti sūt. Et boni qd in tantū cōfirmati sūt p
grāz qd peccare nequeunt. Abali vero p ma-
litiā adeo sūt obstinati qd bonā voluntatem
hēre sūt bene velle nō valent: r si bonū sūt
aliquando volunt. volunt enim aliquando
aliquid fieri qd deus vult fieri: r vtiqz illud
bonum est r iustum fieri: nec tñ bona volun-
tate illud volunt.

Circa distinctionē septimāz quero
vtrū malus angelus velit ne-
cessario male. qd non. Jaco. 2. Demones
credunt r tremiscūt. isti aut vtrū vtrū
actus boni. qd rē. In eis manet ima-
go fm illud pstat. In imagine ptransit bo-
mo rē. in hoc g sunt capaces eius. in hoc

enī imago dei ē in aia quo capax dei est. r piceps ei ē
pōt fm Aug. i. 4. de tri. s. nō possunt aut deū cape nec
picipes ei fieri nisi p actū bonū. g in illis possunt esse
acti boni. C. Dionysius. 4. de diu. no. In demonibz
manēt nālia itēra. g libez arbitriū itēgrū: s. posse pec-
care nec ē libertas nec pars libertatis fm Ansel. de lib.
ar. c. 10. Libez. n. arbitriū ē potestas fuandi rectitudi-
nē pp se. g habēt libertatē liberi arbitrii quātū ad illud
qd est p se qd est bñ velle. g possunt bñ velle. C. S. nul-
lus intellectus est ita auersus qd possit itelligere aliqd ve-
rum: qd pma pncipia omni intellectui sunt nota ex termi-
nis. g nulla voluntas ē ita auersa ab vltimē fine qd pos-
sit velle vltimū finē. pntia pz pillā similitudinē pbi.
z. pbyl. 7. 7. etbi. Sicut pñ in speculabilibus sic finis
in moralibus. pbat etiā alr pntia: qd ois malus ē igno-
rans. 3. etbi. g nō est malicia in voluntate sine errore in
intellectu. g vbi nō pōt intellectus exccari circa obm vtrū
itelligibile. ibi nec volūtas poterit obliquari circa idēz
vtrū appetibile vel amabile. C. Itē si necessario male vo-
lunt. r semp sunt in actu volēdi: qd nō habēt aliqd impe-
dimētū. g semp male volunt. r ita in infinitū augēt mali-
tiam suā: s. ex lege iusticie diuine augmētō culpe corrip-
det augmētum. g ne. g in infinitū crederet pena eoz. g
nunqz erūt in termino malicie: qd est iconueniēs. C. Se-
quit etiam aliud iconueniēs qd pari rōne posset augeri
charitas in infinitū in bonis si in istis posset augeri mali-
tia: r ita sequit qd boni nūqz essent in termino beatitudi-
nis. sicut nec mali in termino malicie: qd est iconueniēs.

Septime

Nullū violētū est ppetuus. pmo ce. r mun. qd est 3
inclinationē eius cui iest. r iō si ipus sibi dimittat redit
ad oppo^m ei. sic aq calefca si dimittat sibi redit ad frigi-
ditatē: s. malitia est 3 nām fm Dama. g non est ppetua.
nō igit nec ē iō volūtati. C. Ad oppo^m in pstat. supbia
eoz qd te oderūt rē. s. hoc nō pōt itelligi itensue: qd ita
nō ēēt aliqd malū itensue quo nō ēēt maius malū. g d3
itelligi extēsiue: r ita semp pstat.

hic ponitur duplex rō cōtinuatōis malicie in
sue apphēsiue a qua mōet sic mobile motor: angelus
aut apphēdit immobiliter sine discursu qd itelligit: bō at
mobiliter discurredo: qd p rōnez in qua viā h3 discurre-
di ad vtrūqz oppositū. igit volūtas angeli immobilis adbe-
ret pōt pma apphēsiōe cōpletā. volūtas aut hois post
volūtōez pletā sequētē rōnem adheret mobiliter. r iō
l3 volūtas angeli ante qd firmasset se p volūtōez pletāz
fuisz mobilis ad oppositū: aliqñ nō potuisset idifferē-
ter pstatisse vel meruisse: tñ post pma electiōez immobili-
ter adbeſit ei qd elegit. r ita radicaliter ex imobilitate
cōgituue rē: est bon^o ipeccabilis. r malus impenitēs.
Alia via ponit sic. qd volūtas quāto pfectior tāto pfe-
cti^o imergit se in volibili volūtas separata a corpore qlis
est angelica est oīno pfectē libera. nā aut corpore corru-
ptibili pūcta h3 libertatē diminuat. r iō l3 nostra hēat
libertatē. illa tñ maxime h3 libertatē que est oīno sepa-
rata a corpore. volūtas etiā nostra separata vel existēs i cor-
pore icorruptibili immobiliter se imergit i obiecto. ita vt
ab illo resilire nō possit. Modos assignat ex illo puer.
is. Peccator cū i pfundū pnerit ptenit. qñ ē g volun-
tas pfecte libera pcedēte electiōe pfecta efficaciter cur-
rit in volitū ponēdo ibi finē. veniēs aut ad obiectū
sunderes nō ibi sistit: s. ptenendo impingit: r i illā etiā
retundit: vt se retrahere nec velit nec possit velle: vt si
ferp ipingit ossi retundit nec retrahi pōt nec eadez vir-
tute qua immittit nec maiori.

Contra pntionēz quā tenet iste due opiones vtrū esse
auctoritas Aug. de fide ad. p. ca. 5. vbi
sic ait. Si possibile ēēt vt hūanā qd postqz a deo auer-
sa est bonitatē pdidit volūtāz: ex se ipa rursus eā habe-
re posz: multo possibili^o hoc hēret nā angelū qd qto mi-
nus grauāt corpis terreni pōdere: tāto magis hac esset
pdita facultate. r hoc hēret posz. Arguit igit sic. si volun-
tas hūana ex se possit redire ad iusticiā multo magis vo-
lūtas āgelica. g illa nec pp imobilitatem suā potētie cor-
gnitiue qlis nō ē cognitiua volūtatis nre: nec p plenāz
libertatē ei^o ex hoc qd ē separata a corpore ē impossibilis redi-
re ad iusticiā postqz peccauit: imo fm eū magis vtrū possi-
bilis qd nra. C. S. pntionē istā arguo p sic. Non tñ vo-
lūtas āgeli dānati est obstinata: s. ēt bonis dānati. r o3
vtriusqz assignat eā cōm fm qd vtrū Aug. dicere de fi-
de ad. p. paulo post lras pallegetā. vbi vult qd sit vna
cā cōis: qd pē iudicabit fil spūs hūanos r āgelos dāna-
tos. r idē vtrū velle de ciui. dei. s. neutra istaz pōt poni cā
obstatiōis hois dānati. g nec āgeli. pbatio assumpti: qd
aia pūcta nō h3 cognitiuā immobiliter apphēdentē sic
āgelus fm pma viā: nec vt se imergat in volitū r imobi-
liter fm pfectā libtatē fm scōaz viā. g o3 assignare cām
istā obstatiōis aia qñ est separata. aut ē tūc an o3 actū
elicitū ē obstinata. r pntia neutra pdictaz cārū ē causa
obstinatiōis sue: qd ante qd velit aliqd fm actū intellectus
immobiliter apphēdētis vel ex plena libertate quā h3 se-
parata est obstinata p aliqñ actū quez elicit separata q
fm pma viā segt apphēsiōe intellect^o separati immobilez
vel fm secūdā viā ex sua libertate imergit se in volitū:
s. hoc z^m videt iconueniens: qd separata nō demeret: sed

Questio

tñ p actus quos habuit in via recipit qd meruit vel qd
demeruit. g nullū actū h3 pcedentē obstinatiōez p quez
reddat obstinata. C. Et posz pfirmari de Lazaro quā
mortuo intellectus habuit apphēsiōez aie separe r ei
volūtas habuit plenā libtatē: qd tūc separe. r tñ ex neu-
tro istoz immobilis voluit. qd tūc fuisset ipeccabilis si bo-
nus: vel obstinat^o si malus: quoz vtrūqz est falsū: quia
adhuc erat viator nō pstat qd de^o miraculose suspen-
dit eū ab opatōe qualis psequit aiam separatā p tantū qd
pordinauerat eū resurrectur: s. hoc non vtrū pbabile: qd
multa d' narrasse qd viderat. C. S. 2. causa totalis non
alr cāt nisi ipsa fm qd cāt se habeat. r hoc qñ nō poni-
tur aliqd diuersitas ex pte passi vel aliquoz ipedimento
rū extrinsecorū: s. volūtas vtrūqz nālī actū suo nō vt exi-
stēs actuali sub actu est cāt act^o sui qd est manifestus:
hoc qd est cāt libera act^o sui que libertas nō est eius nisi
vt pōt actū suo: qd vt ē sub actu h3 actū vt formā nālēz.
p3 et. qd aliqd vt est sub effectu tāqz forma eius posteri^o
est. sicut compositū est posterius forma sua. 7. mta. vo-
luntas nō alr se habz in eliciendo actū nisi aliter se ha-
beat iquantū est pōt actū: sed p hoc qd pōt hēre actū
iberentē sibi ipsa nō alr se h3 inquantū est pōt nālī actū:
qd l3 alr se habeat inquantū est sub actu quātū. v3 ad
aliqd accēs: nō tamē quātū ad suā nām fm quā est ta-
lis actus pūmus qd est volūtas. g ipa sub quocūqz actu in-
telligit nō alr se habeat in eliciendo actū quēcumqz. g p
nullū actū vel habitūz qd potuerit poni in ea separata: qd
nō pōt poni in ea cōiuncta erit ipa opposito mō eliciēs
actū bonū vel malū. illi mō quo pūus eliciebat. r ita si
pūus cōtingēt egit per nihil tale in ea positū necessario
eliciet. C. Et cōfirmat rō: qd nulla causa pōt esse cau-
sa pncipali cause agendi opposito mō illi qui cōuenit pnci-
pali agentī ex sua causalitate. sic. n. cū pncipalis nō ēēt
pncipalis: qd determinaret ad oppo^m modūz a causa z^o
ad agēdum suo ppro mō agēdi. g cum volūtas sit cau-
sa pncipalis sui actus qd qd pōt ponat in voluntate respēctū
actus eius: vel nō erit cāt act^o sic eliciēdi: vel si sit causa ē
scōa cāt respēctū voluntatis r nō causa pncipalis. sequit g
qd voluntas p nihil aliqd determinat ad agēdūz. C. S.
sicut fuit ocm di. 5. 2. 6. t. 1. bonus qd malus angelus ha-
buit ipsa viā qd nō tñ per instās fuit viator: s. habuit
malus angelus diuersa pcta ordinata: puta ex actu amā-
di se eliciebat actū cupiscēdi sibi summū cōmodūz
ex illo actū excellētie quo voluit hēre illud cōmodūz
nō sub regula volūtatis supioris: s. 3 eam. r tandē actū
odiēdi qd qd g resistit sibi in illud appetēdo: r nō habuit
o3 istos act^o distinctos simul. g qñ demerebat z^o pecca-
to adhuc fuit in viā: r tamē peccauerat iam pmo pecca-
to ex pma electiōe. g nō qualiscūqz immobilis apphēsiō
vel qd cūqz pūm pectū vel plena imersio in obiectum
fecit ipm impenitē: qñ cūqz. n. aliquo istoz peccatorūz
peccauit sistebat in viā. r nō fuit idē pectū cū pectō prece-
denti. C. S. pma viāz arguit spālter pmo qd ipsa sup
ponit falsū. s. qd intellectus sit sufficiēs motor volūtatis
sicut declarabit di. 5. hui. 2. 2. hoc falsūz repugnat di-
ctis eoz in ista pōtōe dupl^r. pmo qd cum intellectus an-
geloz an pūm pectū fuit rectus in apphēdēdo: nō enīz
pena pcessit culpāz g mouit voluntatē ad aliqd recte ap-
petendū: nec pōt aliter mouere: qd intellect^o mouet p
modū nāe. r pntia nō potest mouere nisi fm modūz co-
gnitiōis quā h3. g mouit voluntatē ad recte volendū.
g voluntas illa nunqz potuit peccare. C. 2. dicit illud
falsūz pōtōi eoz: qd si ex rōne motoris r mobilis sit ta-
lis ppositio volūtas nō tñ esset immobilis post pma ele-
ctiōe volūtatis: s. in ipa pma vel an pma: qd intellectus
eoz sicut immobiliter ostēdit aliqd post pma electionēz

Prima

ita r an eā. r si ipse immobiliter apphēdēs moueat appe-
titū immobilis. g in pmo actu mouebit immobiliter. r p con-
sequēs nō tñ post pūm actūz. C. S. ex illa via videt
seg qd cūz fm eos angelus fuerit creatus in grā. r sic ha-
buit aliqñ actum in grā: qd nō est vtrūqz. g in pmo
instanti fuerit ociosus: qd nō fuit impedit^o: r si fuisset tūc
ociosus peccasset forte peccato omissionis: nec simul cū
grā peccauit. planū est. g aliquādo h3 grāz habuit bonā
electionem r plenā: qd sequētē pfectā apphēsiōe
nem intellectus: qd fm eos nō est nisi talis apphēsiō
in eis. r hoc immobiliter r nō per discursūz. g qlibz in illa
electiōe pma bona firmavit se r fact^o est ipeccabilis.
C. S. d'ia de voluntate homis r angeli nō valēt qd r si
itelligat angelus sine discursu qd fm eos homo intelli-
git p discursum: tñ intellectus hois non mobiliter adbe-
ret illi ad qd discurret. ita enīz certitudinaliter hoc est nō
dubitādo tenet pntionēz ad quā discurret. sicut angelus
tenet eā videndo eā in pncipio sine discursu. g ista imo-
bilitas intellectus humani hoc est certitudo haberet eā
imobilē voluntatem sicut illa alia que ponit in angelo.
C. Et etiā negat ab angelis omnis discursus non videt
pbabile sicut pbat supra in pbemio pmi libri questio-
ne illa. vtrū theologia sit sciētia. C. Cōtra secūdā viā
arguit spālter: qd sicut agens nālīter nō dominat actū
sic nec modo agēdi. r p oppositū sicut agēs libez domi-
nat actionē sic r mō agēdi. r pntia in potestate eius
est intense vel remisse agere. igit nō opz qd ex hoc qd est
volūtas pfecte libera qd cū summo conatu se imergat i
obm: imo ipsa magis dominat sibi ipsi cū quātocūqz co-
natu tendat in obiectū: r ita libere ferf in qd cūqz obie-
ctū ferf: r posz etiā de absoluta eius libertate nō sic fer-
ri in illud. C. Hoc etiā confirmat: qd nō vident omnes
angeli mali ex summo conatu peccasse sicut nec omnes
boni ex summo conatu meruisse: aut saltē possibile fuit
nō fm totam facultatē nature sue elicere actum. C. S.
eodē pncipio tendit aliqd vel mouet in terminū r que-
scit in termino. g si volūtas pfecte libera ex pfecta liber-
tate sua tendat in obiectū ex eadez libertate quiescit in
obiecto. ergo ex tali plena libertate tendēdi in obm qli
angeli mali peccauerunt nō necessario sequit quietatio
eius in illo: sed tñ volūtaria r contingēs sicut contingē-
ter tendit in illud. C. S. sicut tactū fuit supra p ambas
vias nō potest dici qd volūtas anime separate p aliqñ
actum quem tunc eliciat reddat se obstinatā: qd pūus na-
turaliter qd ipa separata aliqñ actūz eliciat est obstina-
ta: qd est in termino. ergo per aliqñ actū quē eliciebat
in corpore reddidit se obstinatā ipingendo tūc in synde-
resim: s. hoc est falsūz: tum qd viator: tum qd pōt aliquis
ex minori conatu peccare illo pectō pp qd dānet si nō se-
quat penitētia qd quo alius peccat: vel ipsemet alio pec-
cato qd delect p penitētiāz. C. S. 3. exemplū eius de fer-
ro acuto impingēdo in os quātūz videt exemplūz illud
r tota pōtō similitudini. Et dicit 3. meta. qd imor-
tales facti sūt qui gustauerūt nectar r māna: quos ibi
deridet pbus: qd desperunt intellectū nostrū. nō enīz
pōt itelligi fm pbm ibi: quid dicit per tales sermones
parabolicos vel metaphoricos vel nec est modus pbi
vel scientifici sic loqui tñ accipiēdo exemplū p quanto
pōt esse ad ppositum potest reduci ad oppositūz: quare
enim ferp actum infixū duro corpore nō pōt extrahi a
causa vel virtute illa que ipsum infixit: ratio est: qd par-
tes corporis magis currunt in quas ipinxit. r ideo ma-
gis coartat illud infixum qd in pncipio quādo infigeba-
tur: sed si augmētaret virtus motiua fm augmentatio-
nez quā addit illa coartatio partiū. r illud infixū rema-
neret in sua natura eque rectū posset iam extrahi. g cūz

Distinctionis

voluntas impingens in quodcumque remaneat recta in nālibus. l3 habeat cū iustitā hoc est quādā deformitatem q̄i p̄uationē inherēte: r̄ illud cui se imergit nō habeat maiorem virtutem includēdi ipsam cū in se imergit. q̄a nō est i obiectū atq̄us talis p̄curus sequit̄ q̄ volūtas actiua potest se retrahere.

Ad solutionem

istius quēstionis duo sunt vīdenda. p̄mo. s. de gradibus bonitatis r̄ malitiae. 2. q̄ue bonitas possit inesse volitōi angeli dānati vel si aliq̄ malitia necessārio insit. De p̄mo dico q̄ p̄tra bonitatē nālem volitōis que compeit sibi iquantū est ens positū que etiā cōpetit cuiusq̄ enti positūo fm gradu sue entitatis magis r̄ min⁹. p̄ter illas est triplex bonitas fm gradu se hīs. p̄ma dī bonitas ex genere. 2. potest dici bonitas vītuosa siue ex circūstātia. 3. bonitas meritoria siue bonitas gratiūta siue bonitas ex acceptatiōe diuina in ordine ad p̄mū. p̄ma cōpetit volitōi ex hoc q̄ ipsa transit sup obiectum cōueniens tali actui fm dictamē recte rōnis. r̄ nō solus: q̄ est cōueniens tali actui nāliter vt sol vīdēt. r̄ hec est p̄ma bonitas moralis que ideo pōt dici ex genere: q̄a est q̄i mālū respēctū omnis boni vltērioris in genere moris. Nā actus trāsiens sup obm est q̄i formabilis p̄ quācūq̄ aliā circūstātia moralē. r̄ ita q̄i pōtiale nō oīno ē genus moris sic fuit ipse actus in genere nature: s3 in genere moris: q̄ iā h3 aliqd de illo genere. p̄ta obiectū cōueniēs actui. C. 2. bonitas cōuenit volitōi ex hoc q̄ ipsa elicit a volūtate cū oibus circūstātijs dīctatis a recta rōne debere sibi p̄petere in eliciēdo ipsas. bonū. n. est ex cā itēgra fm dion. 4. de diu. no. r̄ illud est q̄i bonū spē moris: q̄ iam h3 q̄i oēs dīas morales p̄bentes bonū ex genere. C. 3. bonitas cōuenit actui ex hoc q̄ p̄supposita duplici bonitate iā dicta ipsa elicit p̄formiter p̄m. merēdi qd est grā vel charitas siue fm īclinatiōes charitatis. exemplū dī p̄mo. dare elemosynā. exemplū de 2. dare elemosynā de p̄prio paupi qui eger r̄ in loco quo meli⁹ pōt sibi p̄petere r̄ p̄p dei amorē. exē plus tertij. istud op⁹ facere nō tm ex īclinatiōe nāli sic potuit fieri in statu innocentie vel forte modo pōt fieri a peccatore si adhuc p̄ctōr exīstēs r̄ nō penitens ex p̄ictate nāli mouerē ad p̄ximū: s3 ex charitate ex qua faciēs est amicus dei inquantū respicit opa eius. Hec triplex bonitas est ita ordinata q̄ p̄ma p̄supponit scē. r̄ nō ē 2. tertiē: r̄ non ē 3. C. Duic triplici bonitati opponit triplex malitia. C. p̄ma qdē malitia ex genere. quādo. s. actus q̄ tm h3 bonitatē nāe ex quo deberet p̄stui in genere moris h3 malitiā: q̄ trāsīt sup obm discōnīens: puta si odire trāsīt sup deū. C. 2. est malitia ex aliq̄ circūstātia deordinatē actū. l3 trāsēat sup obiectū cōueniēs fm rectā rōne actui. C. 3. est malitia dīmerito q̄libz istaz malitiāz pōt accipi dīre vel p̄uatiue respēctū siue bonitatis: r̄ vt p̄uatiue accipit tm p̄uat ipsaz bonitatem: vt accipit dīre ponit aliquid vltā carētiā illam repugnās tali bonitati. Hec distinctio apparet p̄ Boetij sup p̄dicamēta. c. de qualitate: scd malitia ex genere cōtrarie accepta r̄ p̄uatiue p̄uertunt. r̄ iō sicut iter p̄uatiōnem r̄ habitū immediatū nō est mediū: ita bonū ex genere r̄ malū ex genere sunt dīa imediata. rō est q̄ act⁹ nō pōt esse qn trāsēat sup obm r̄ illud necessārio est cōueniens vel discōueniēs actui: r̄ ita necessārio actus bon⁹ ex genere ex obiecto cōueniēt: vel actus malus ex genere ex obiecto discōueniēt: malitia p̄uatiue accepta in 2. mō r̄ dīre nō p̄uertunt. pōt. n. aliq̄ actus carere circūstātia regisita ad p̄fectiōes actus vītuosi: r̄ tm nō elicit cū circūstātia repugnāte que redderet illū actū viciōsum: puta si det elemosynā pauperi nō ex circūstātia

Septime

signis: q̄ nō p̄siderat: nec s3 alias circūstātijs regisitas ad actū virtuosum. iste qdē actus nō est bon⁹ vel virtuosus moraliter: q̄a nō est circūstātiōatus: nec tm malus dīre: q̄ nō ordinat ad finē indebitū. sicut faceret q̄ daret elemosynā paupi p̄p vanā gloriāz vel p̄p aliq̄z aliū finē indebitū. malitia 3. dīre r̄ p̄uatiue accepta nō cōuertunt: q̄a actus pōt esse malus p̄uatiue ita q̄ nō elicit ex grā: r̄ tm nō erit demeritorius: qd p̄p ex 2. membo: q̄ ille actus q̄ est bonus simplr in genere moris nō est meritorius: r̄ tm nō ē actus talis est demeritorius. r̄ ita tam in 2. mēbro q̄ hoc 3. videt ponit actus idiferēs: q̄ l3 sit malus p̄uatiue: nō tm dīre: quia indifferēs: r̄ de hac idifferētia dīcet alias. Similr non solū p̄p neutralitatē actus in scdo modo potest esse neuter in 3. modo. i. nec bonus nec malus accipiēdo ista dīre: sed p̄p dīspōnem p̄p̄ius operātis: puta si in statu innocentie absq̄ grā aliq̄ recte eḡ. r̄ fuisset quidē ille actus p̄fecte bonus scdo mō. r̄ tm nō bonus 3. mō: q̄ nō habuisset p̄ncipiū merēdi: nec malus dīre: forte tm in statu isto nō ē ali quis actus neuter iter bonus r̄ malū sumpta 3. mō. nisi in vno casu. act⁹ est bonus ex circūstātia ad quē nō īclinat charitas. r̄ rō est: q̄a mō quilibz vel est in grā vel in peccato. si in grā r̄ h3 actū bonus 2. modo. q̄ grā īclinat ad illū. r̄ ita est meritorius. si aut h3 actū malus scdo modo plantz est q̄ ille est demeritorius. semp. n. malitia p̄or ifert secūdā. nō ē. si est malus r̄ habz actū malū scdo modo peccat illo actu. si est malus r̄ h3 actū bonū secūdo mō ille nō est bon⁹ 3. modo: nec malus 3. modo. ergo neuter quātūz ad bonū r̄ malū vt sunt dīa 3. mō. nec tm est neuter loquēdo de 2. modo.

De secundo

dico q̄ angelū malus nō posse habere volitionē bonam p̄o intelli gi de ista triplici bonitate. Et de illa p̄ma que est ex genere nō est dubium qn h̄re possit r̄ habeat multas volitiones trāsēntes super obm cōueniens tali actui: puta amādo se odiēdo penā. r̄ sic de alijs multis. S3 de alijs duobus modis bonitatis. s. vītuose r̄ meritorie est difficultas. C. p̄mo videndū est de bonitate meritoria. vbi dico q̄ nō pōt h̄re volitionē sic bonā itelligendo in sensu cōpōnis: q̄ nō stant q̄m q̄ sit malus r̄ habeat volitōes sic bonas. sicut nec albū potest esse nigrum in sensu cōpōnis: q̄a tunc idē simul esset album r̄ nigrū. Sed in sensu diuisionis pōt ibi negari aut potentia logica: aut potētia realis. si realis: aut illa que dicit rōne p̄ncipiū: aut illa q̄ est differētia entis q̄ dīc ordinē ad actū. C. De potētia igit reali vidēdum est quō nō h3 potētiā que est p̄ncipiū ad sic volēdum: vbi dico q̄ hoc p̄ncipiū aut itelligit esse passiū aut actiū. si passiū dico q̄ illud habz: q̄ volūtas est quoddā receptiū recte volitōis: qd. n. de se est receptiū alicuius recte volitionis q̄d iū idē in se manet nō est nō receptiū illi: illa autēz volūtas fuit aliq̄ receptiua bone volitōis: q̄ an dānationē potuit meruisse r̄ fuisse beat⁹. C. De p̄ncipio actiūo respectu recte volitionis possumus loqui aut de p̄ncipio totali volitionis aut p̄ncipio partiali: volūtas quidē respectu recte volitionis est p̄ncipiū actiūum partialē. sicut tactū fuit p̄o. i. 7. p̄mi. r̄ tangeť ifra. 25. r̄ illā habet integraz fm dionysij. r̄ eandem quā habuit in statu innocentie. r̄ per p̄as nō est v̄ez negare ab eo potētiā hoc est p̄ncipiū actiūum partialē volitōis meritorie: sed istud p̄ncipiū nō est totale: q̄ nō sufficit sola volūtas ad meritorie volēdū: sed requirit grā tanq̄ p̄ncipiū cooperans: nec ista volūtas est partialē p̄ncipiū p̄ncipale vel sufficiens ad ponendū partialē p̄ncipiūz. s. grām inesse: quīs enī grā iam habita volūtas vtēs sit p̄ncipale agēs respectu actus: tamē grā non habita ipsa

Questio

non est sufficiens ad ponendū grām inesse: q̄ grā nō potest iesse nisi a solo deo create. r̄ ita angelus nō h3 t̄ale p̄ncipiū actiū ad agēdum talem actū: nec est p̄ncipale partialē p̄ncipiū actiū in cuius potestate sit ducere reliquū p̄ncipiū actiūum partialē inesse: r̄ amouere impedimētū vīus sui r̄ sui cōp̄ncipiū ad eliciēdum actū r̄ effectū cōmunē eoz. C. Exemplū ist⁹ esset. si quis habēs vīus esset in tenebris. l3 tūc habeat p̄ncipiū partialē actus vidēti. r̄ p̄ncipale p̄ncipiū vidēdi quādo cōcurrūt lumē r̄ potētia vīsiua: nō tamē h3 tūc totale p̄ncipiū nec p̄ncipiū p̄ncipale sufficiens ad ponēdum illud qd regit ad effectū istoz duozum p̄ncipiōz partialiū: nec etiā posset amouere impedimēta. r̄ ideo l3 iste habeat potētiā vīsiuā quāto h3 p̄ncipiū dimi nutū respectu vīisionis: non tm in potestate ei⁹ esset videre. Ita dico q̄ in potestate angeli nō est meritorie velle: q̄ nō est in potestate eius habere grām: nec per p̄as vtī grā: nec etiā vtī voluntate sua cum grā ista ad actū suūz eliciēdum. r̄ oēs he negatiue sunt v̄ez: q̄ nō est in potestate eius h̄re formā qua vtat nec amouere impedimēta. C. S3 hic est dubiū: q̄ qd dētm est de p̄ncipio actiūo: r̄ si v̄ez sit comparādo ad effectū p̄ncipale qui est meritorie agere ex grā qua meritorie velit. restat dubiū de p̄ncipio dispositiūo siue actiū ad dispōnez respectu p̄ncipalis agētis. An. s. hīs voluntatē tanq̄ p̄ncipale p̄ncipiū actiūūz possit se disponere ad grām. r̄ hoc videt q̄ in potestate ei⁹ sit bene velle sicut in ptate peccatoris viatoris. nō plus. n. p̄or peccator viator: malus nisi se disponere: r̄ tūc dabit sibi grā a deo qua bene postea agit. C. Utz aut viator pōt habere aliquē motū attritiōis ex puris nālibus exīstēte in infirmitia generali: v̄ez requiritur talis operatio spālis de hoc in 4. sed supposito q̄ sic negaret aliq̄ istam potētiā dispositiūaz ab angelo dānato. r̄ diceret eam cōuenire posse peccatori viatori. C. Sed huic videt obuiare auctoritas Augu. supra alle gara de fide ad. p̄e. que magis concedit potestātē angelo lapso redeūdi ad bonū ex puris nālibus q̄ homini lapso. ergo si homo viator pōt ex nālibus suis habere istā potētiā dispositiūā multo magis angelus. C. Sed hoc q̄ quātūm ad omnia nāra de potētia vt est p̄ncipiū nō videt negādum ab angelo posse meritorie velle: nisi q̄ nō habz p̄ncipiū merēdi totale nec p̄ncipale partialē respectu volitōis bone: nec respectu grē spālis que regit ad bonā volitionē: nec tm eodē modo pōt ipse bene velle quo viator peccator. sicut postea dīcet. Si aut itelligat de potētia que est dīa entis: que. s. ordinat ad actū cōcedi pōt de potētia remota. que. s. cōsequit rōnem potētie actiue r̄ passiue. l3 partialis secundarie r̄ diminuta: nō tm potest cōcedi de potētia p̄pina: q̄a illa non exit in actum nisi amotis omnibus impedimētis: ita q̄ habēs eam statim posset exire in actum qualis nō est ex illa potētia passiua sola quā habz angelus: nec ex illa cā partiali que est volūtas. deficit. n. vna causa partialis q̄ requirit ad agēdū. C. Si itelligat de potētia logica q̄ dicit modū cōpōnis formate ab intellectu. hoc modo impossibilitas pōt esse in cōpōne vel ex repugnantia intrinseca extremoz inter se: v̄ez aliquo extrinseco qd requirit ad hoc q̄ extrema sint vnita. exemplūz p̄mi. homo est irrationalis. exemplūz secūdi. si oculus esset in tenebris r̄ impossibile esset illud opacum cōfians tenebras amoueri impossibile esset talē oculum videre non quidem ex repugnantia intrinseca terminoz que est oculi ad videre: sed ex repugnantia alicuius extrinseca ad alterum extremoz. s. illi opaci ad videre. C. Ad p̄positū g applicādo dico q̄ nō est hic impossibilitas ex repugnantia intrinseca extremoz: imo in subiecto nō est repugnan

Prima

tia intrinseca ad predicatūz. siqua erit impossibilitas erit ex repugnantia alicuius extrinseca ad vnionē istoz extremoz. Illud extrinsecū nō potest esse nisi causa cuius actio requirit ad hoc q̄ extrema vniant. talis causa respectu vnionis grē ad aliq̄ subm nō est nata esse alia nisi solus deus tantū. igit erit impossibile angelūz bene velle vel grām habere: q̄ impossibile est deū sibi grām dare. Impossibilitas aut ex parte dei assignat duplex. s. ex parte potētie dei absolute r̄ potētie ordinate. absolute est respectu cuiuslibz qd nō includit cōtradictionē. r̄ p̄p sic nō est impossibile deum dare grām illi nature. cū enī illa nā sit capax grē sicut tactus fuit supra in materia de potētia passiua: sequit q̄ nulla sit cōtradictio in hoc q̄ est grām actu īformare illaz nām. C. Potētia ordinata dei sicut tactū fuit in p̄mo lib. di. 44. est illa q̄ cōformis est in agēdo regulis p̄determinatis a diuina sapientia vel magis a diuina volūtate: r̄ quātūm ad creaturā rōnalem beatificandā vel puniendā sunt regule iusticie ordinate. he regule ex scriptura colligunt: inter q̄s est illa auctoritas ecclesiastici. xi. Ubicūq̄ ceciderit lignū ibi erit. hoc est in cuiuscūq̄ creatura rōnalis amore permāserit in illo p̄manebit. r̄ Esa. Ignis eoz nō extinguet r̄ vermis eoz nō moriet. r̄ Mat. 25. Ibunt hi in suppliū eternum: insti aut in vitam eternāz. Et ex talibus regulis scripture cōcludit Augu. 21. de ciui. dei. cap. 2. q̄ certū est deū nūq̄ datur eis grām. fm hoc ḡ iposibile est eos bene velle: q̄ impossibile est deo de potētia dico ordiatā: eis grām dare. C. Sed istud arguit. q̄ tūc videt eodē modo esse impossibile de peccatore viatore: qui tamē finaliter nō penitebit. nā deus nō pōt dināuit dare illi grām. r̄ si tm sit impossibilitas ex parte ista p̄ talē ordinatōez nō videt impossibilitas demōnē penitere q̄ talē viatorē penitere. C. R̄ dīco. potētia ordinata dei nō respicit actus particulares diuersos de q̄bus nō sunt leges v̄ez: s3 respicit leges vel regulas vniuersales opabiliū. talis est lex de damnatis: nō autē de malis dum sunt in via: l3 finaliter remaneāt mali. Exemplū huius. si quis statuis q̄ omnis homicida occideret nō posset de potētia ordinata fm illum ordinē iā possum saluare istū homicidā. si tamē ipse posset aliūz occidere: nō p̄p aliq̄ talē legem v̄ez illū posset saluare siue nō occidere etiam de potētia ordinata. ita viator q̄ nō saluabit pōt saluari: q̄ hoc nō est aliqua lex v̄ez iā statuta qualis est saluatōez damnati. C. Si obiciat hoc q̄ sicut lex est de vniuersali. ita iudiciū cōforme legi est de vniuersali: r̄ illud iudiciū sequit ex lege. ergo q̄ rōne nō potest cōtra legem pari rōne nec cōtra iudiciū ex lege: sed iste viator si damnabit erit fm iudiciū cōsonum legi. ḡ r̄. C. R̄spōdeo. lex est de illo qui est malus in termino. r̄ ideo quādo ad aliquem particulare ap plicat illa lex: puta ad hūc vel illū iam iudicatū: q̄ est in termino non magis reuocat iudiciū q̄ lex: sed de isto malo adhuc exīstēte in via nō est iudiciū per legem aliquam. sicut nec lex illa ī cōmuni se extēdit ad viatores. C. Aliud dubiū est illa obstinatio volūtatis male sit a deo vel ab ipsa volūtate mala. si enim sit a voluntate videt q̄ ipsa possit resilire ex se ab ea. sic ipsa potuit ex se illud malum male velle. qua enim virtute mouet se ad aliquid eadem quiescit in illo. r̄ equali potest se retrahere ab illo. r̄ mouere in aliud magis inclinans quale est oppositūz illius. Si autem ista obstinatio ponat a deo. ergo ista malitia erit a deo. r̄ sic deus est causa peccati: qd videt incōueniens. C. De isto quāvis videt Augu. dīcere de fide ad. p̄e. auctoritate supra allegata. q̄ de ordināuit auersionem voluntatis in malūz semper manere: r̄ obstinatio sit signum voluntatis male. tamen q̄

Distinctionis

actus dum manet habz quasi continue causaz: quia eius esse est quasi in cōte. uo causari. sicut deus nō pōt eē cau-
sa mali iquātū malū in pma electōe sui. ita nec esse suo
cōtinuato: qd ē cōtinue elici. s. sola voluntas erit causa.
a deo tñ est illa pma ignis: qd est malū puniēs. hec etiā
obstinatio vt dicit maliciā peccati i voluntate pōt dici eē
a deo nō positūne volēte eam: sed deserēte et nolēte dare
grām. sicut enim illū gratificat cui disposuit dare grām.
ita illum nō gratificat quē dereligit. hoc est respectu gra-
tificatiōis eius bz nolle. **C**ū g arguit q si ista est a vo-
luntate sola. g voluntas sola pōt in oppositū resiliē. s. ab
illo obiecto in quod iordinate se inclināuit. **R**espon-
deo. dico q ad resiliēdū meritorie regrif aliud pncipiū
a voluntate: puta grā. qā angelus malus nō pōt ex se ha-
bere et deus fm q deseruit ipsum disposuit sibi eam nō
dare. **S**i arguas q saltē pōt hēre velle circūstatio-
natum circa illud qd iordinate voluit. lz illud velle nō
sit sibi meritorium hoc ptinet ad mēbz sequēs. s. de bo-
nitate morali. **E**x dictis g videt q nō sit negatio po-
tētie hoc est pncipiū actiū nisi accipiat actiū pncipiū
totale vel partiale pncipale: nec potētie que est ordo ad
actū nisi pncipue: nec potētie logice nisi ex extrinseco: ex
cuius parte nō est impossibilitas ad vniēdūz extrema lo-
quēdo de potētie eius absolutā: sed de potētie qdiata
que colligit ex scriptura. sicut pns dcm est de Augu. q
nō disposuit deus illa extrema vnire: et q non sit ali-
qua causa pmanētie eoz i malo nisi derelictio diuina. sicut
disposuit eis nō dare grām cum sint in termino: quomo-
do nō disposuit de viatoribus malis. Et videt etiā hoc
pbari per auctoritates sanctorū. pmo per Dam. c. 18. qd
est angelis cōsis hoc est hominibus moris. secundo per
Augu. secūdo de ciui. dei. In scriptura nihil est certius
q sententia scripture.

Restat nunc

de bonitate morali et malitia
sibi opposita. vbi dī q nō possunt
habere volitōez moraliter bonā: qz omne deformāt ex
aliqz circūstantiā iordinata referēdo illud iordinate ad
amorē sui. similr habitus in eis est pfecte malus in ter-
mino. et iō pfectissime inclināt in malum. nūqz g bene vo-
lunt pp pnum: sed semp male volūt pp 2^m. v3. pp vehe-
mentē inclināōez in malū. **A**d pms istoz adducit
Augu. sup psal. Deduc me do. in se. man. t. **C**ōtra pri-
mū hnt nālis ad bonum. g fm illaz inclināōez possunt
aliqd cōformiter velle: qz potētia vt in natura sua me-
re cōsiderat potest aliqū actū elicere consonū inclina-
tioni nāli. ergo possunt habere actū nō malū: qz non est
prium nature eoz. **S**i habent vermē q est remorsus
de peccato eoz. remorsus iste est aliqua displicētia. hec
displicētia nō est actus malus moraliter: qz pōt de-
formari per circūstantiā iordinatā. tamē sūstēdo in hoc
qd est nolle se peccasse nō videt esse formaliter malitia
moralis. **S**i nōlūt penam iquantū est lesiua natu-
re sūstēdo tñ in hoc abiqz aliqua circūstantiā nō videtur
actus malus moraliter: qz sicut pōt est amare nām suā
nō male moraliter. ita potest odire prium sibi. **C**on-
tra 2^m arguo tripliciter. pmo qz videt q voluntas ex li-
bertate sua pōt nō velle: et ita nullū actū hēre: qd pba-
tur: qz fm Augu. lib. retractionū pmo. ca. 22. nō est
tam in potestate volūtatis qz ipsa volūtas: qd nō itelli-
git de volūtate quātū ad esse eius pmdm: qz quātū
ad esse pmiū magis est in potestate eius nō voluntas qz
volūtas: sed itelligit quātū ad operari. g voluntas ma-
gis est in potestate eius quātū ad operari qz alia potē-
tia inferior: sed volūtas pōt aliquā potētiā inferioez su-
spēdere ab omni actu. ergo seipsam. ergo nō necessa-

Septime

volunt malum. **C**ū qd etiā adducit de habitu iprobaf
dī. pmo qz omnis habitus inclināt ad aliqū actū in
eadē spē. ille g habitus q ponit causa peccandi: aut incli-
nat tñ ad actum superbiedī. aut tñ ad actū odiendi ad
quēcūqz actū ponat inclinare videt pabile q possit ali-
quādo illum actū nō hēre: qz pōt habere alium distictē
et ex toto conatur: et nō pōt simul habere duos actus pfe-
ctos simul. g nullus vnus actus est q necessario sit perpe-
tus ex vehemēti inclināōe ad ipsum. et pms nec in cōi
necessario iest actus melius ex habitu. **S**i 2^m habitus
nō est rō agendi potētie modo opposito pmo nō ipm
potētie: qd pbat sicut fuit supra pbatū 2 duos op. il-
la rōne de potitate cause iquātū causa: qz causa 2^m nō
determinat modū agēdi cause pme: sed ecōuerso. g si vo-
luntas nō habituata possit nō necessario velle hoc: hoc
est liber pntis in ea. ergo voluntas habituata nō necessa-
rio vult hoc. Et tūc qd dicit Arist. 7. ethi. q malus est
impenitēs. opz q exponat. i. de difficili penitens: qz nul-
lus actus pōt ita esse intentus in voluntate q tollat oīno
eius pntiam ad oppositum.

Quantum

ergo ad istum articulum videt posse
dici q non necessario habent aliqū
actum malum nec loquendo de aliquo actu determina-
to vel indeterminato suū. vago. et de actu determinato
videt satis patere: qz si tātū habeat habitū determi-
natum ille inclināt ad certū actum vnum in specie. et p3
q potest habere aliquem alium actū ab illo in specie.
et pmo tunc nō habere illum. et per consequens non habe-
re qz cūqz alium ad quem non est talis habitus incli-
nans. si etiā habeat plures habitus inclinātes ad diuer-
sos actus in specie. aliquis tamen habitus non vehemē-
tissime inclināt. et potest non habere actum illū. habi-
tus nō maxime inclināns. ergo potest nō habere actū
cuiuscūqz alterius. De indeterminato siue vago pro-
bat idē: vel q possit se suspēdere ab omni volitōe sicut
pcessit vna rō: que tñ assumit dubiū: qz non vī q possit
se suspēdere ab omni actu sine volitōe: vel qz aliqū pōt
hēre volitōez qd malum malitia tria bonitati morali. lz
nō habeat bonā bonitate morali cōpleta que ē ex oibz
circūstantiis. lz i hoc nō apparet impossibilitas qn possit
hēre cōplete bonū moraliter. saltem hoc vī pabile q
actū bonū ex genere pōt hēre hoc est sūstēdo qd nō defor-
mādo p circūstantiā trias circūstantiis bone volitōis.
Vel si habeat illū actū circūstatiōnū qbusdā bonis et
deordinatū qbusdā malis: nō tñ opz q ille sit semp ma-
lus. miz. n. vī negare potētiā nālem in nā illa excellē-
te. vbi nō apparet aliqd pp qd sit negāda: pabile est ta-
mē q fm hāc potētiā nō exeat in actū pp vehemētē
malitiā fm quaz magis probabile est. agunt q fm po-
testatem naturalem: secūduz quaz possent in actus ali-
quo modo oppositos.

Ad primū

argumentum dī q lz credant: ille tñ
actus credēdi est in eis malus. quia
odit illud creditum. **S**ed 3^m hoc actus intellectus vt
pcedit actū volūtatis nō habz deformitātē ab actu vo-
luntatis sequēte: sed i illo pōt possunt aliqd vī cōcipe-
re: et hoc taz speculātile: puta deū esse trinū. qz agile: pu-
ta deum esse diligēdū. **P**otest ergo dici q hoc argu-
mentū pbat vī. qz hnt aliqū bonū actū diminute
bonitate morali. qz nō malū malitia 3^m. puta nō habē-
te aliqū circūstantiā triam circūstantiē debite. lz ca-
reat aliqua circūstantiā debita. nō. n. credit pp illum fi-
nem ppter quē credēdū est: et circūstantiā finis est ne-
cessaria ad bonitatem moralem. **A**d 2^m dico q ange-
lum vel voluntatem eius esse capcēm vel participem
sonat in potētiā remotā loquendo de potētiā ad

Questio

actus: vel loquēdo de potētiā que ē pncipiū sonat in pnci-
piū passiū vel actiū partiale diminutū. **A**d 3^m
cedo q in eis sit li. ar. et cum arguis q posse peccare nō
est pars libertatis fm Ansel. dico q aliqd ē loqui de po-
se peccare. aliud de potētiā ad peccādū. pmiū dicit ordi-
nē ad actū diffōrmē. 2^m dicit rōne pncipiū quo pōt elici
actus diffōrmis. pms ordo nō est li. ar. nec aliqd eius:
nec absoute aliqz ordo ad actū est aliqd pncipiū acti-
uū vel pars eius. 2^m dicit q illud quo pōt peccare in-
cludit duo quoz alter est posse aliud deficere: et illud q
pōt in illud est ei posse: qd pōt p se libertatis arbitry
et potētiā: reliquū vō nō est eius. vnde liberū arb. lz vn-
de tale. s. defectiū. ita q sic in cōi li. ar. est quo quis pōt
velle. et hoc accipiēdo ita in cōi Ansel. accipit. s. vt cō-
uenit deo et beatis. ita li. ar. hoc. s. viatoris est quo qz pōt
velle defectiū. tñ qz ad aliqd pōt poni diffōrmē: qz ad
absolute velle tota entitas positiua li. ar. et sola est pnci-
piū. ad illā aut diffōrmitātē in actu nō pōt positiua in lib-
ar. ē pncipiū. Et tūc ad formā dico q qz qz ibi sit liber-
tas arbitry nō segtur nisi q est potētiā qua pōt iactūz
positiua q actus est a potētiā positiua vnde positiua
pms vnde ad ipz est li. ar. nō est peccatū: tñ ex defectu
cōcomitante illū actū pōt esse pētm. pōt tñ cōcedi totūz
argumentū. s. qz ipsi habēt potētiā nō peccādū: qz hnt
potētiā que nō est formalr pētm. lz nō habeant poten-
tiā nō peccādū. hoc est nō esse in peccato. quō peccato-
rē esse in peccato postqz trāsiuit actus quē cōmisit: et pri-
uatus grā remanet reatu. vī. s. ad penitētiā de pecca-
to cōmisso. hoc modo nō possunt ex se nō peccare. i. non
esse in peccato: nec opz. ar. eē potētiā ad nō peccādū.
hoc est ad nō esse in peccato. **E**t si arguas fm Ansel.
li. ar. est potestas seruādi rectitudinē ppter se. g ex ipsa
hnt eā pōt seruare rectitudinē. et ita nō ē in pētm. **R**nd
deo q seruare eā cū inest pōt quis p li. ar. nō alr. et 3^m mo-
do exponit Ansel. **A**d aliud dico q in agentibus me-
re nālibus cessantibus ipedimētis redit ad dispōnē nā-
lem nō phibente actione violētā: et rō est: qz pmiū intrinse-
cum est necium respectu potētiā nālis quātūm actū ex
se. et iō semp causat eam nisi vincat pōtians. hoc modo
volūtas nō est causa respectu sue bonitatis in actu suo:
sed tantum habet inclinātiōē quādā nālem quasi pas-
siuā ad bonitatem in actu quā lz possit dare actū. nō
tamē inclinatur ad dandū eam necessitate nāli sicut gra-
ne ad descendendū de ocozum. **A**lter pōt dici q pec-
catum est cōtra nām hoc est cōtra illum actum qui na-
tus est elici cōcorditer et cōformiter inclinātiōi nāli: sed
ex hoc nō opz qd dicitur volūtati fm se. sicut non opz il-
lud qd dicitur effectui vī accēti dīari cāe vī subto: ma-
xime quādo talis nō est cā nālis effectus sed libera.
Ad aliud de fili dico q lz cluderet illud 3 illos qui
dicunt intellectum esse motiū sufficiens voluntatis. qz
opz eos dicere intellectū pmiū angeli nūqz pncipiū pra-
ctiū recte cōcipere. qz si recte cōciperet moueret volū-
tatem cōformiter sibi: ita recte tamē cred qd hoc eē fal-
suz: qz sicut pncipia speculabilia sunt vera ex terminis.
ita et pncipia operabilia: et per pms intellectus qui pōt cō-
cipere qd itates terminoz pmiū pncipiū practici et illos cō-
ponere habet sufficiens motiū et per modū nature mo-
uens ad assentiendū illi pncipio. g per voluntatem cui
actus est postmōr non potest impediri vel saltem non fer-
ri in contrariū. **Q**uomō aut hoc sit vī qd dī 3^m ethi.
q omnis malus est ignorās: bz alias tractari. pōt tamē
dici ad argumētū q simile nihil valet. qz intellectus pōt
cogi ad assentiendū: ita q nō pōt esse ita cecus qn appre-
hendens aliquos terminos ex euidētia eoz pōt cōcipe-
re eoz veritatē pplonis cōpositę ex eis. volūtas aut nō

Prima

45

cogitur ex bonitate obiecti: ideo potest esse ita acria: q
qz tūcūqz bonū sibi ostensum nō mouet ipsam ad aman-
dum ipm saltē ordinate. **A**d aliud dico q habitu exi-
stente perfecto vel in sumo qz tūm potest perfici in tali
subiecto vel fm terminū sibi prefixum a sapientia diuī
na omnes actus sequentes nihil augent. sed tantum p-
cedunt ex habitu iam generato: quēadmodū actus an-
geli boni nō augēt habitū charitatis eius nec effectiue
nec meritorie: qz ille est in termino: vel fm nām habitū
vel fm capacitatē subiecti. vel saltē fm terminū sibi
prefixum a deo: sed omnes illi actus pcedūt ex plenitu-
dine illius habitus sic perfecti: ita in pposito perfectio
istius habitus est in termino fm regulam diuine sapien-
tie que nō permittit eos crescere i malitia itēsiue: et iō
actus sequentes tātūz se habent sicut effectus habitus
mali: et nō sicut cause agentes. **P**er idem ad illud de
peccato: quia sicut premium substantiale in pmo instanti in
quo aliquis angelus est beatus est determinatū: nec ex
tunc crescit: qz actus boni qui sequunt nō sunt merito-
ry licet sint bonita etiā in angelo damnato in pmo in-
stanti sue damnationis determinatur ad certam penāz
que nō crescit itēsiue: nec tamē erunt mali actus eius
quos elicit ipuniti: sicut nec boni angeli boni acti erunt
irremunerati: illi quide3 boni actus includuntur in pmo
actu: qz pcedunt ex perfectione actus beatifici: qz tūz
ad accidentale premium quod possunt habere: quilibet
actus est sibi premium: ita etiā isti mali actus quos eli-
cit damnatus includuntur in pma pena sibi certitudina-
liter determinata et quilibet sicut posset habere penam
accidentalem et ppiam bz seipsuz pro pena. Iussisti do-
mine inquit Augu. lib. cōfessionū: et ita est. vt sit sibi pe-
na ois pētm. potissima. n. et maxia pena ē pūatō maximi
boni: qz is ē formalr i actu malo malitia culpe pētm
auertēte a deo. crescit g pena eoz in ifinitū extēsiue sic
et malitia. et neutz itēsiue. **E**t si obicias q 2^m malū ē
actiū demeritoriū. g cōtrādet sibi ppa pena. **R**ndeo.
et si pcedi possit eē culpa: nō tñ ppe demeritoria: qz nō elici-
tur a viatore cōsolī ē mereri et demereri. q magis ppe p-
dici eē actiū dānatoriū siue dānati: sic ex alia pte actiū bti
lz sit acceptabilis deo. nō tñ ppe ē meritorius: lz magis
actiū beatifici vel actiū bti vel ex btiitudine pcedens.

Assumunt aut aliqz corpora deo preparā-
te ad impletionē ministerij sui a deo iuncti:
eademqz post expletionēz deponūt: in qbus
corporibus hoibus apparuerunt atqz locuti
sunt. Et aliqz qdem locuti sunt ex psona dei
sine distictiōe alie psonē. Aliqz ex psona pa-
tris vī filij vel spūs sancti.

In distinctione 8^{am}. qro vīz ange-
lus possit assumere corp⁹ in q
exerceat opavite. qz nō vī. qz si assumat. g
bz maiorē vnitātē ad corp⁹ assumptū qz ad
nā assūmū. qz assūere ē ad se ferre: lz 3^m vī
pōt: qz nō pōt eē illi corp⁹ for⁹. p3. qz ē
for⁹ sepata nāl: nec illō pōt sumi ab eo i
vinitatē suppositi: quomō vbiū assumptū nāz nāz. g erit
tñ vnitās sic motoris ad mobile: lz tal vnitās pē eē ei
ad corp⁹ nō sumptū. vt ad celū qd mouet. g rē. **S**i 2^m si
assumeret corp⁹ aut assumeret corp⁹ eltare. qd nō appet:
qz nō bz illō corp⁹ accēti vt colorē et bz itates qz appet.
aut corp⁹ mixtū qd nō vī: tū qz nō pē bte vīutē actiū ad mi-
scēdū elā oia 3z mixtiōez tal cōpōs: tū qz a tota nā agē-
te nō pē gnāri corp⁹ mixtū ita pfcū sic ē corp⁹ btiū. nec
assūmit corp⁹ cōstēte. planū ē: qz illō nō recipit pegrinas

Bonan.
li. 2. p. 1.
7. di. ar.
1. q. 2. 3

Bonan.
vbi sup

Distinctionis

Impressio: et neque operationes vitales. **C** 3. si pot in corpore assumpto exercere opera vite. igitur est ibi aliquid vitium: sequens est falsum: quod corpus non est vitium nisi per formam vitalem: formatem: talis autem non est ibi. sequens est phantasma: quod operationes vitales sunt compositae. primo de anima: et de sensu et sensato. phantasma etiam: quod forma separata a materia non potest transmutare materiam in mentem. **C** 7. meta. In istis actibus vite saltem in actibus vite vegetative transmutatur materia. **C** 8. Ad oppositum. Beatus. de tribus angelis apparitionibus abrahe et thobie per totum de raphaele: et in pluribus alijs locis scripture.

In ista questione

sic tangunt tria argumenta tria sunt videnda. primo quid sit angelus assumptus: hoc quod non est informare corpus nec etiam hypostasi sibi unire: et tunc est in se motor corporis. nam tunc assumitur. id est se sumit: quod ad operationes proprias sibi exercendas virtutem illo sic instrumentum: nec dicitur ista assumptio fieri quando corpus assumptum movetur motu progressivo: quod talis motus non congruit fini per quem assumitur tale corpus. **C** 2. dico quod non assumit corpus celeste nec corpus elementare in quibus appareat: quod in elementari non visibiliter appareat. nec corpus elementare est susceptum illo accidentium in quibus appareat. corpora autem mixta iam a natura generata potest assumere: sic est cadaver mortui vel lapis vel aliquid tale: quod assumit aliquid corpus quod non videtur per se causam vel formatam a causis naturalibus: sed quod forma ri tunc: et subito completa operatione disparere sicut fuit de raphaele et samuele Tobie. **C** 5. et ii. et vi. probabile quod illud erit corpus mixtum per accidentia que apparent in corpore: sed non mixtum plena mixtione. tunc quod ex generatione tale mixtum non posset ita subito formari: quod non esset natum generari nisi per determinatum perfectum nature qualis non est ibi: puta si appareat in corpore hominis non per se generari nisi in matrice. nec potest dici quod angelus subito inducat illam formam in materia: quia non potest naturalem formam inducere: sed tunc elementa activa et passiva potest convenienter simul adhibere et corporibus celestibus in situ convenienti appropinquare ut inducat formam particularem qualis nata est a talibus agentibus particularibus induci. Itaque corpus quod ita quasi subito formatur et resolutum est mixtum imperfecta mixtione: qualis potest induci ab agentibus naturalibus quasi subito facta approximatione elementorum: ita quod magis tale corpus assimilatur impressioni que est imperfecte mixta: et signum huius est: quod quando disparat tale corpus non remanet aliquid talis corporis in quo naturaliter esset immediate resolutibile corpus illud assumptum si perfecte fuisset mixtum: corpus enim humanum si esset perfecte mixtum non esset natum redire nisi ad cadaver: sed tale imperfecte mixtum resolutum statim in elementa: sic ex eis potuit statim generari per se imperfecta mixtione. **C** 3. dico quod motus localis per causam in corpore assumptum: ita motus videtur esse progressivus. motus est et inspiratio et respiratio motione palpebrarum et manuum et similibus. Et ratio est quod non est aliquid corpus ita imperfectum in universum quin habeat in virtute sua activa aliquid quod ubi per se de gravi respectu centri. multo magis hoc angelus respectu corporis. **C** Sed operationum naturalium que consistunt in agere et pati cuiusmodi sunt operationes sensuales in illas non potest: quod ille non sunt nate recipi nisi in composito ex organo saltem perfecte mixto: et ex anima in quantum habet potentiam perfectam. quod neutrum est ibi. nec. talis mixtio nec anima perficiens: et ideo simpliciter in tali corpore posito quod assumit nulla est sensatio. Operationes et que consistunt in vere agendo: cuiusmodi sunt operationes vegetative non competunt illi composito: quod vel ibi le operationes nate sunt esse compositi animati quales non

Octave

ibi: vel nate sunt esse corporis perfecte mixti. puta si caro esset carne: neutrum autem est ibi. **C** Quatuor autem ad cognitionem quam videtur habere de particularibus factis audire. **C** 1. vel videtur nihil aliud esse quam intellectus: et illam intellectus suam potest exprimere formando verba et movendo linguam localem. **C** Quatuor etiam ad actus vegetative qui apparent si loquamur de vera nutritione nihil ibi potest nutriri: sed si loquamur de comestione que precedit nutritionem illa non est nisi divisa: cum per motum localem maxillarum: et traiectionem eius in ventrem per motum localem: et tunc potest fieri exalatio et resolutio in humores vel elementa: et isti motus locales possunt fieri circa corpus virtute activa angeli. Sicut autem dicitur de nutritione ita dicendum est de augmento: quia ibi nulla est nutritio vel augmentatio: potest tamen esse vera iuxta positum si ipse velit subire alia elementa que possunt imperfecte misceri ad tale imperfecta mixtionem apponere corpori suo ut videatur crescere. **C** Et si dicas si comestio non sit operatio vitalis. ergo non potest argumentum ad probandum veram resurrectionem de comestione eius cum discipulis habere: quod est contra sanctos. **C** Respondeo. ad primum resurrectionem eius sunt multa alia argumenta in evangelio efficaciora isto: ita cum alijs bene probatur. et si non per se tantum. vel dico quod erat comestio ordinata ad veram nutritionem: quod non est inconueniens quod corpus gloriosum possit convertere corpus non gloriosum in ipsum sicut esse simul potest cum corpore non glorioso: nec propter hoc est corruptibile: quod potest aliud convertere in se. posset. n. deus facere corpus gloriosum in minima creatura: et illud augere per comestionem: nec tamen aliquid corrumpere de nutrimento aucto: in corporibus autem talibus assumptis non est nutritio: sed tantum additio vel appositio. **C** Sed quantum ad generationem dicendum quod illa fit virtute feminis decisi a mare in feminam in qua servatur virtus patris: sicut ceteris dicitur si ipse potest illud semine ab aliquo succumbendo recipere et servare illud in sua naturali qualitate convenienter sue generationi naturali quousque illud transfundat: ipse nihil facit ibi nisi quod primo recipit in corpore illo assumpto illud quod postea movet localiter in aliquam civitatem: et si illud semine ante sit receptum in matre non amittat suam qualitatem naturalem potest per ipsum fieri generatio: sicut si immediate transfunderetur a primo decedente in eandem matricem. Et hoc modo attribuitur non quod angelus bono: quod absit quod talibus viribus se immisceat: sed demoni generare: quod idem primo succubus: et postea incubus semen a decedente primo transfusus recipit: et deinde transfundit illud in matricem.

Ad argumenta.

C Ad primum dico quod celum non dicitur assumi: quod ad nulum spalem assumptionem vel formam: maxime in qua angelus intendit apparere visibiliter nobis ad se assumit celum: similiter qui movet celum perpetuo movetur: et ita non temporaliter assumit corpus. **C** hec enim assumptio appropriata est corpori quod ad tempus movetur: et movetur propter aliquem effectum visibiliter appariturum hominibus. **C** Ad secundum dico quod apparet per ea que dicta sunt quod assumit corpus imperfecte mixtum: quod quidem ipse non producit ad esse virtute propria: sed tamen naturaliter miscibilis unione se et respectu celi in tali portione in qua virtute celi et miscibilium possit talis forma induci. **C** Ad tertium per quod nullus actus vegetative vel cognitive competit proprie angelo in corpore vel etiam corpore assumpto: tamen actus potentie motive: non quidem actus potentie motive organice quibus est potentia motiva animati: quia eius actus est actus compositi sicut et actus cognitive sensus

Questio

tive et vegetative: sed potentie motive superioris qua angelus potest corpus movere de loco ad locum quod non inproprietabiliter excedit ipsius virtutem motivam. **C** Post predicta superset cognoscere de ordinibus angelorum quid scriptura tradat que in pluribus locis nonne esse ordines angelorum promulget. scilicet angelos: archangelos: principatus: potestates: virtutes. dominationes: thronos: cherubim et seraphim.

C circa distinctionem non ubi magis tractat de ordinibus angelorum ubi dicitur quod ad superiores angelos pertinet inferiora illuminare. **C** Quero primo utrum angelus superior possit illuminare inferiores. quod non illuminare vel quod lumen carere vel lumen causari intendere: nec utrum potest alius angelus. primum non. quod lumen carere in illo non potest nisi per creationem: angelus autem non potest creare: ut dicitur danieli. **C** 2. et 7. **C** 2. non: quod ab eodem causatur hitus et iterum per se. **C** 2. et 7. **C** 2. ois mutatio est iter opposita. **C** omne illud quod illuminatur prius fuit tenebrosius: in angelis autem beatis non est aliqua tenebra. **C** 3. angelus superior est lumen superius respectu inferioris: sed in corporibus maius lumen obfuscat minus lumen vel saltem impedit effectum suum sic per quod de die non videtur stelle in portione solis. **C** 4. si in proposito angelus superior impedit inferiorem ab operatione. non perficit cum ipsum illuminando. **C** Contra dam. li. 2. **C** 7. et 18. **C** 7.

C Circa hoc. Quero de locutione angelorum: quod filius est preedicti. Utrum unus angelus possit intellectualiter loqui alteri: quod non. essentia angeli est sibi intimior quam sua intellectio: et tamen non obstat illa immitate unum angelum videtur essentia alterius. **C** 2. sua intellectio: sed frustra sit locutio de hoc: quod ante locutionem fuit manifestum. **C** 2. si angelus posset loqui ita posset alicui distanti virtuti: quod hoc convenit hominibus in quibus est imperfectior virtus: sed non est in angelis propter duo. primo: quod tunc ois quod primo imutaret medium et postea angelum: quod ois actio in extremum potest actio in medium: sed hoc est inconueniens: quod nec ab intellectuali gignit aliquid in medio corporali: nec ulterius a medio corporali potest aliquid gigni in ipso angelo. **C** 2. tunc ois cum loquitur angelis eque partibus: et prius oportet eum loqui angelo propinquiori quam distantiori in eadem linea recta. quod utrumque videtur inconueniens. videtur enim quod possit unicuique loqui sine alio. **C** 3. angelus non intelligit nisi per species inatas: sed illas habet angelus de quocumque sibi intelligibili. **C** 4. libet angelus quocumque intelligibile habet sibi prius eo modo quo potest esse prius. **C** 5. superflua est locutio. probatio prime propositionis videtur: quod si possent intelligere per species acquisite. **C** 6. haberet intellectus agere per quem potentia intelligibile fieret in eis actu intelligibile: sed hoc est falsum: quod cum omnino eo sit de se actu intelligibile non oportet quod fiat de potentia intelligibili actu intelligibile. si non videtur in eis esse intellectus possibilis. **C** 7. nec intellectus agens. probatur autem: quod intellectus eorum non est aliquando in actu: quando in potentia ad actum primum. **C** 8. si se habet ad esse sic et ad operari: sed angeli non deperdet esse a corpore. **C** 9. nec in operari. **C** 10. non accipiunt aliquam speciem a corpore. **C** 11. confirmatur ratio. propter hoc enim anima intelligendo dependet a corpore quod vivit corpori. et hec est ratio unionis eius cum corpore. quod recipit perfectionem suam a corpore. **C** 12. Tercio quod ab extremo ad extremum non transitur nisi per medium: esse autem imaginabile est medium iter esse sensibile et esse actu

Secunda

46

intelligibile. **C** cum angelus non possit habere aliud in se imaginabile: quod non habet fantasma nec potest aliquid de esse sensibili ad esse intelligibile transire in angelum: quod est. **C** Quarto. quod corpus celestiale ad alia corpora: sic intellectus angelicus ad alios intellectus: sed illa corpora et intellectus perfectiores sibi coequeantur: et non acquirunt eas per motum. **C** 5. simili intellectus illi habet perfectiones suas sibi coequeatas. **C** Quinto: quod si possunt habere species acquisite. **C** 6. obz extra ageret ad gignitionem illius species: et oportet ponere quod intellectus angelicus et coagat: alioquin intellectus angeli esset vilior quam intellectus noster. simul igitur ista duo agent ad gignitionem species acquisite alicuius obiecti: intellectus. scilicet obiecti: sed hoc falsum est. quod agens diversa genere non possunt producere eundem effectum. talia autem sunt ista. **C** 7. probatio maioris. quod aut requiruntur in quantum diversa genere: aut non: si sic. **C** 8. correspondet eis in effectu aliqua diversitas proportionabilis: et sic effectus non est simplex et homogeneus: sed eterogeneus: si non igitur sine tali distinctione posset esse virtus ita itesa quod alteri coagati sufficeret ad tale actionem producendam. hoc probatur. quod ubi accidit distinctio in duobus moventibus potest virtus in uno ita itendi quod potest supplere vicem utriusque. **C** 9. obiectum corporale posset ita itendi in actione sua quod ipsi soli posset gignere illam speciem in intellectu angeli: sed hoc est falsum: tunc quod agens est perfectius patiens secundum Augustinum. **C** 10. super Beatus. nullum autem corpus est perfectius spiritu. **C** 11. nullum corpus agit in spiritum secundum eum. hoc videtur verius posse intelligi de agere virtute propria quam de agere virtute alterius. **C** 12. corpus non agit in intellectu angelicum virtute sua: sed virtute intellectus angeli. non igitur duo erunt due cause partiales quare neutra agat virtute alterius. **C** 13. si se cognoscit per suum simile. singulare igitur si gigneret speciem singularem in intellectu angeli. **C** 14. intellectus assimilatus per illam speciem cognosceret singulare per rationem propriam: quod est absurdum. **C** 15. Oppositum vult damianus. ubi prius. quere eum.

Circa istas

questiones primo videndum est de locutione angelorum. et permixtis multis opinionibus una opinio tamen recitabitur ubi quatuor sunt videnda. **C** 1. primo. utrum loquens cognoscat illud de quo loquitur. quod ponitur esse singulare sed illa opinio. **C** 2. modo illud ab uno cognitu possit alijs latere. **C** 3. quomodo fit ei patens quando loquendo ei exprimit illud. **C** 4. de illuminatione. **C** Quatuor ad primum dico quod angelus cognoscit singulare non primo nec per aliquam rationem propriam: sed per virtutem suam intellectui. quod probatur quod dicitur primo quod virtus quod sicut se habet ad esse ita ad cognitionem. **C** 2. modo forma aut singularis nihil addit super esse velis nisi negationem. **C** 3. nec in cognitione. **C** 4. quod si non cognosceret singulare sub ratione sui velis cum non sit alia ratio sibi intrinseca qua cognoscat: tunc nec essentia angeli nec habitus: quod habitus est primo respectu universalis: sequitur quod ipsi singulare presentaretur ipsi intellectui angeli ad movendum ipsum tanquam primum et per se obiectum eius sub ratione singularitatis. quod est falsum. quod que sunt per se obiecta et non primo non movent nisi per rationem eorum quod sunt per se et primo obiecta: sic magnitudo et figura non movent visum nisi simul cum colore: singulare autem non est primum obiectum intellectus: quia nihil est obiectum primum intellectus nisi universale. **C** Tercio sic: oem virtutem cognitivam oportet in apprehendendo esse de determinatam proportionabiliter illi quod debet apprehendere. ergo intellectus intelligens singulare est determinatus proportionabiliter determinati obiecti illius singularis: tunc vel ex natura sua est determinatus vel determinabilis ea specie quam recipit: ut per speciem illius singularis: tunc intellectus ille est magis determinabilis quam intellectus noster: imo utroque modo sequitur determinatio vel determinabilitas intellectus angelici magis quam sensus nostri

Distinctionis

iter: qz sensus nostri nec ex nā sua ē limitatus v' deter-
minatus vel deter. niabilis ex spē quā recipit: spēs enī
singularis nō recipit in sensu pmo: s3 in orōgāo. ¶ Ultra
deducit tūc qz talis determinatio ad singulāre ob3 eliet
qdā limitatōe: pcedit enī ad itellectionēz vniuersalis:
sic ipedit qz in sensu: 7 multo magis h3 qz in sensu: qz nō
recipit spēm singularis. ¶ 4. qz sic per apprehētionem
vniuersaliū ad extra gnātū in intellectu nostro habitus
scialis sic in intellectu angeli. si pmo cognosceret singula-
ria possit eē habitus scie acq'situs pter scias vliū suo-
rū. qd est 3 Aristō. 7. meta. vbi vult qz nō est alius habi-
tus scialis vliū 7 singularium.

Quantum

ad istum articulū modus cognoscen-
di singulāre ab angelo loquēte poni-
tur iste. itell's angeli appbēdit formā p rōnez vliis a suo
habitu: s3 postqz suppositū h3 eē in re vel in imaginatio-
ne statim appbēdit formāz in illo sub rōne vliis. pmo 7
p se eadē apprehēsiōe qua eā appbēdit anteqz fuit parti-
cipata in illo: 7 accidit itellectui angelico qz eā appbē-
dat in illo sic accidit eēntie rei qz sit in illo qd est iferi'.
pmo 7 p se cognoscit i singulari formā sub rōne vni-
uersalis. i. sub rōne ideterminata 7 cōfusa 7 idesignata: s3
qz ipsa eadē forma vt est in ipsa re determinata est 7 de-
signata itellectus secundario itelligit hāc designatiōe:
7 est eadē cognitio vniuersalis 7 singularis addito solo
respectu 7 negatiōe qua itelligit vt in hoc designatiōe nō
enī differūt ex parte rei cognite: neqz ex parte actus co-
gnoscēdi: sed solummodo in modo cognoscēdi idesigna-
te 7 designate quoz vnus super aliud nō apponit nisi ra-
tione negatiōis vt dicitur est. ¶ Et ex hoc apparet quōd in
intellectus angelicus quasi fm lineam ptesam itelligit
singulāre: pmo qdem eēntia in habitu mouet nō sub ra-
tione obiecti: s3 sub rōne alicuius ibereētis terminat autē
actū cognoscēdi sub rōne cogniti 7 nō alicui' ibereētis: 7
ita ab obo in habitu nō est circūflexio ppter: s3 qz linea
ptesa a pūcto in pūctum: deide a pūcto in vli cognito p-
cedit itellectus ad vli in supposito sub rōne vliis: 7 tādē
ab eodem cognito in supposito sub rōne vliis pcedit ad
cognoscēdum idem sub rōne singularis: ita qz est quasi
linea recta ab obiecto in habitu quasi a pmo pūcto ad
singulāre quasi ad vltimū pūctum per duo pūcta me-
dia. ¶ Et ex hoc etiā apparet scōz quomō. i. potest ange-
lum aliquē latere itellectio hui' angeli de singulari. nā
fm istam positionē eadē apprehēsiōe antiqua qua ap-
prehēdebat pns quiditātē sibi obiectā in habitu abso-
lute cōprehēdit eā modo in quocūqz fuerit siue existēs
siue reuelata: qz in nullo pōt eū latere: s3 solus pns cōce-
pitur modo cōcipit sub nouo respectu. ¶ Exemplū si in
oibus eēt vnus itellect' numero a cuiuscūqz fantasma-
te abstraheret vli postqz semel haberet abstractū illd.
7 in illo a quo abstraxit illud itellexerit si stāte illo itel-
lectu in alio incipit illd itelligere nō nouo itellectu nouū
vli perciperet: s3 solum antiquū: qd pns perceperat sub
antiquo respectu modo pciperet sub nouo respectu vt
in hoc fantasmate. sic est de itellectu angelico qz nō ino-
uando aliquid sub cōceptu vli: sed renouādo cōceptus
multoties cōcipiēdo vli in diuersis particularibus cō-
cipitur hoc singulāre 7 illud: qz iste videt singulāre qd
pns nō vidit siue oī inouatiōe cōceptus: ideo s3 alius vi-
deat in isto formas vliis que sunt rōnes cognoscēdi par-
ticularia: per illos tamē non videt particularia que ille
videt siue existētia siue reuelata: aut saltem si existētia
posset videre per habitū suū 7 p vliā relucētia in illo.
nō tamē reuelata nec etiā posset videre qz ille videt sin-
gularia illa: qz videt ea siue oī inouatiōe cōceptus: 7 re-
uiter igit qstū ad istum articulū ideo ponit singula-

None

re itelligi ab illo 7 latere alium: qz s3 itellectio huius 7
vli qd est rō itelligēdi huius pateat illi: nō tamē p3 ei cō-
ceptus hui' vt est de illo singulari: qz per hoc qz iste vti-
tur forma vli ad pcediēdū singulāre nihil inouatur in
intellectu istius: 7 si singulāre nō sit exis nō pōt alius vi-
dere ēt ipm cognitū per habitū suū: nec per habitū alte-
rius. si aut sit existēs 7 possit illud videre per habitum
suū ppter: nō tamē potest videre act' illius ppter sin-
gulāre cognitū vel nō cognitū: 7 ideo vel est necessaria
locutio ppter singulāre cognitū qd latet sic qā est singu-
lare reuelatū nō existēs: vel ppter ipm actū cognoscen-
di latet aliu angeli: 7 hoc siue de singulari reuelato
siue nāliter cognito. ¶ De 3. dicit qz sicut signata sin-
gularia a nobis cognita nos alteri loqndo expmere nō
possumus: nisi expmendo singulāria vā cū qbuscūqz
pprietatibus 7 accidētibus designātur. sic nec pōt vn'
angelus sub eadē significatiōe sub qua ei reuelatus est
alteri loquēdo manifestare: s3 format alteri cōceptū nō
uū reāl' aliū de singulari vāgo: quē qdē cōceptus alius
itellectus angelicus videt in intellectu ipsius angeli qua-
si legēs in quo imutat itellect' angeli vidētis ad per-
cipiēdū illud: nō tamē vt est aliqd in se s3 vt est aliqd
latēs: sic est in fmone nostro. vñ 7 angelus format simi-
lē cōceptū vāgū in suo intellectu de i' particulari sub rōne
vliis: 7 per h' d' audire: qz in angelo videre 7 audire nō
dnt. 7 qz ille scōs cōceptus nō ordinat nisi ad vidēdū
cōceptus occultū mētis: nō dicit ppter itelligere sed
loqui: licz itelligere in se sit quoddā loqui. ¶ De 4. ar-
ticulo dicit qz pōt quadrupl' itelligi angelus supiorē il-
luminare inferiorē. v3. lūmē infundendo vel lūmīosum
offerēdo: vel obstaculū amouēdo vli aliqd faciēdo quo
facto causet lūmē i receptiuo: pmo: sol illuminat mediū:
2. modo deferēs cādelam illuminat domus de nocte: 3.
modo aperies fenestram de die. 4. modo sanās oculos
qui pus ifirmus nō erat capax lūmis. 7 modo est capax
d' illuminare oculos. ¶ Pmo modo d' qz solus deus
illuminat: 7 hoc siue causando lūmē nāle siue impmēdo
lūmē supernāle creatū gratie vel glorie. vel icreatus si-
ue dicat rōnem vidēdi siue obis vsum: hoc vel trās-
fusiōe sicut in raptis vel ppter: sicut in beatis. ¶ 2.
modo vnus angelus illuminat alius de vera perfectiōe
itellectus loquēdo ei mō predicto. ¶ 3. modo ēt illumi-
nat sicut pbat per Aug. super illud psal. Da mihi itel-
lectus. pōt ingt angelus agere aliqd in mētē hoīs vt sit
capax dei quēadmodū quisqz d' illuminare domus a fe-
nestraz aperit. ¶ 4. et modo pōt angelus illuminare: et
pbat per Aug. ibidē. Deus ingt angelū talē fecit vt pe-
rari tale aliqd possit: vnde ad capiēdū lūmē dei mens
inuaret humana. Et hoc ēt pbat p rōnez: qz oia sunt or-
dinata 7 adinuicē cōnexa s3 p h'm. i. z. metaphy. 7 diony.
de di. no. 7 attēdit iste ordo nō tñ s3 eēntias: s3 ēt s3 opō-
nes. ¶ Et ex h' argr. āgel' inferior p nāle influētiā angeli
supioris i ipz reducib' ē i statū siue vltiātē pfectiōis nā-
lis. vltiātē pfectiō ei' ē op' vltimū siue i ope vltio. Ul-
timū āt 7 pfectissimū op' āgelī ē itelligere aliqd vt op'
dīm supra cōez cursū itelligēdi lūmē itell's nālis. qz p i
fluētiā supioris angeli reducit inferior de po' ad actū. qz
aliqd facit in eo vt quo ad actū cognitiōis illumiet.
Contra ista: 7 p p' ar' m. sic vnūqz se h3 ad esse
sic ad cognitiōez. 2. meta. 3. singulāre addit
aliā entitatē s entitatē vliis ex di. 3. b. 2. q. de idiuidua-
tiōe. qz vli cognitū nō ē rō pfcā cōscēdi singulāre s3 totā
cōscēditatē singulāre: qd ē 3 opinatē. ¶ P. vbi plurali-
tas nūeralis pcludit maiorē pfectiōez: ifi' nūeral' pclu-
dit ifinitā pfectionē: sic āt ē i rōib' repñtatiuis: qz posse
representare plura cōcludit maiorē pfectionē: cōcludit

Questio

enī hāc vñā rōnem includere pfectionē duarū ppari-
rōnū repñtatiuarū: posse igit repñtare ifinita distincte
pcludit rōnem repñtantes esse ifinite pfcām: vel esse ifi-
nite pfectionis. ¶ P. rō repñtans vniformis in se 7 in
intellectu nō repñtat difformiter aliqd: inā nec idee vi-
uine: qz sunt rōnes nāliter repñtates pñt repñtare itel-
lectui diuino aliquā diuersitatē in obiectis nisi ipsaz na-
turalr necessario repñtāt qz tactū fuit dis. 39. pmi. de
futuris ptingentib'. qz ista rō vñā q ponit vel repñtat
simul opposita pñtētia ad exis rerus: 7 hoc nāliter
7 tūc semper repñtat opposita: 7 ita angelus itelligit
opposita: 7 ita nihil: vel repñtat alterum istoz deter-
minatē: 7 ita nūqz reliquū: si igit qz habebit certam
7 determinatam cognitiōē de vno opposito quātūz ad
existētiā nūqz p eadē rōnē habebit notitiā ptermi-
natam 7 certam de alio opposito. ¶ 4. arguit spāl'r
qz nō potest angelus p istum habitū cognoscere singu-
lare reuelatum. ponit enim qz singulāre nō cognoscat
per vli relucēs in habitu: nisi qz ipsum vli participatūz
est ab ipso singulari: hoc supposito arguo sic. pus nāliter
singulāre est in reuelatiōe qz habitus sit rō cognoscēdi
illud. qz pus nāliter singulāre cognoscitur distincte qz ha-
bitus sit rō cognoscēdi illud. qz habitus nō est rō pme co-
gnitiōis distincte ipsius singularis: 7 ita ppositum. pba-
tio antecedētis ex dictis eoz: qz vniuersale relucens in
habitu nō ē rō cognoscēdi singulāre: nisi per hoc qz vli
est in singulari: vel existēt in se vel in reuelatiōe. pus qz
naturalr singulāre h3 esse tale vli tale: 7 ita vli in eo ab-
structum ab eo qz habitus sit rō cognoscēdi illud singu-
lare. pbatio pme psequētie est in reuelatiōe nō est nisi
esse actū cognitum i eo cui sit reuelatio: nō enī est esse
in intellectu reuelatiōis: qz hoc est eternum 7 perpetuum:
nec est esse in aliq' existētia alia a cognitiōe illius cui sit
reuelatio: qz tūc per hoc qz esset in tali esse fieret nāliter
cognitum cuiuslibz aliq' sic ponit ista opi. qz de quolibz exi-
stētiis pōt qz per habitū suū habere distinctā notitiā.
¶ P. ex ista positionē segtur qz quodlibet singulāre exis
statim esset nāliter notum cuiuslibz alteri angelo: 7 ita di-
stātia localis nō impediret itellectionē angeli: qd a mul-
tis negatur: 7 videt esse pñtā Aug. li. de cura p mortuis
agēda. ¶ P. rōnes vñā qbus pbat nō posse singulāre i-
telligi ab angelo vident pcedere ex hoc qz iperfectiōis
est in intellectu cognoscere singulāre: s3 hoc est falsū: qz
tūc itellectus diuinus nō itelligeret singulāre. qz rōnes nō
cōcludūt: nec cōclusio est pcedēda nisi rōnes necessarie
iducantur: pbat enī est qz sicut sensus cōis aliqz pōt
sentire omne sensibile qz sic itellect' creatus aliqz pōt
itelligere omne pēse itelligibile cuiusmodi est singula-
re. ¶ Cōtra 2. articulū arguitur sic. ipsemet impobab
spēm in bitudine per hoc qz vnus beatus videret eam
nāliter in intellectu alteri' beati: 7 pñs videret nāliter
obm illud qd repñtat illa species: ita arguit in proposi-
to. si habitus est rō nāliter cognoscendi singulāria cum
vnus angelus videat eum nāliter in alio nō pōterit euz
latere obm quod pñtūz habitū cognoscit ille angelus.
¶ P. qz duo itelligibilia comparat ad eundē itellm nō
alligatū vtrū fantasitice magis actuale 7 pfecti' nō ex-
cedens facultates nālem illius nāe magis est itelligibi-
le ab illo itellectu: s3 p euz cōceptus vagus formatus in
intellectu angeli loquētis est itelligibilis ab angelo alio
vtrū nāli. qz multo magis ille cōcept' determinatus quē
expmīt ille cōceptus vagus: qz ille determinatus ē pfer-
ctior 7 magis itelligibilis 7 itellectus cuiuscūqz angeli
h3 cōceptus creatus quēlibet p itelligibili nō excedere
suā vtrūtem: nec alligatus est vtrū fantasitice: vt p3. q. 2.
¶ P. 3. aut est vnus actus itelligēdi oīum singulariūz

Secunda

aut alius 7 ali'. si idē 7 ille est nāliter actus. ipse est enī
eoz in qstū pcedit actū volūtatis ipm itelligētiā: qz p
actiōne itelligēdi pcedere oīem iperatam itellectionē 7
volitiōnē. qz nō pōt ille actus eē vni' singularis quin sit
alterius singularis: sic nec aliq' causa nālis pōt qstū ē
de se eē vnus effectus ad quē ordinat nāliter 7 nō alte-
rius: 7 si vna actiōe est oīum effectū in vli necessario ē
oīum simul. si igit iste actus nō pōt esse fil' oīum nō potest
in qstū nālis eē vnus 7 idē oīūz: qz tūc i qstūz talis pos-
set eē simul oīum. Si est alius 7 ali'. qz vñ vidēs istū 7 il-
lū actū eē aliū 7 aliū in intellectu angeli pōt itelligere vide-
re cuius obī ē iste actus 7 cui' ille: 7 sic nō latebit eū qd
singulāre pñderat iste ppter idēitātē act' i isto nō va-
riati. eēt enī alius 7 alius. ¶ Cōtra 3. articulū. pmo seg-
tur qz in intellectu angeli loquētis sunt pceptus duo de
eoz vnus vagus signās: 7 alius signat' determinatus.
tūc enī est determinatus qz est rō gignēdi illū vagus si-
gnātēz. ¶ P. supflūū videt ponere illū pceptū vagūz.
nos enī expmīm' singulāre determinatū nobis notū per
singulāre vagūz: qz scimus nos nō posse cāre pceptū di-
stictū in intellectu illius cui loqmur: 7 scimus ei notas eē
cōditiōes vliis picularis vagi: s3 si possem' facere cōce-
ptū distictū de illo de quo loqueremur nō expmerem'
singulāre determinatū nobis notū p vagum picularē. qz
cū angelus possit immediate facere pceptū distictū singu-
lāre sibi distictē notū in intellectu alteri' vt patebit solu-
uēdo: frustra ponit pceptum vagūz ideterminatū. ¶ Cō-
tra 4. articulum. pmo nō videt qz dispositio illa ad for-
mam mere supernaturalem possit causari ab angelo: qz
licet ad formam immediate pducibile a deo tamē coope-
rāte cōi cursu nature possit aliqua causa nālis dispo-
nere sicut de corpore organico respectu anime itellective:
ad formam tamē oīno supernālem. i. nō cooperāte cōi
cursu nature dispositionem immediatāz agens nāle p-
ducere videt icōueniēs. ¶ P. rō adducta ad illum arti-
culum cōcluderet qz angelus superior posset facere an-
gelum inferiorē aliqd videre in verbo reuelatum. hec
enī est perfectio vltimata itellectus itelligere verbū
multo magis qz itelligere aliquod verum reuelatum
vltia communem cursum itellectiōis naturalis. ¶ P.
cōtra totam illaz opi. sunt duo difficultia. pmo quomodo
loqēs nō cuiuslibet loquitur. si enī loqui est pccise ex-
primere cōceptum qui in ipso videt sicut in li. 7 hoc ex-
pressum a quolibz pōt videri eq'liter. qz expmēs illd cui-
libet eq'liter loqtur. ¶ Aliud est quō iste loqur illi in q
nihil capiat: s3 tñ in se. nulla enī videt rō qre alius nūc
magis itelligat qz pus si nihil aliud fiat in eo: 7 spāl'iter
videt absurdū hoc in illuminatiōe. nā cōstat p' angelū il-
luminari a deo immediate: 7 de' illuminās nihil facit in se.
s3 pñm qd facit est in intellectu vel in angelo illuminato.
qz ita vñ ē i alijs illuminatib' inferiorib' qz illuminās
nō cāt aliqd i se p b' qz ē illuminās: s3 p' cātū ē illumina-
tio. ¶ Ad questionē istā de locutiōe pmo rñ. ¶ Cō-
tra deo qz angelus loqtur angelo
cādo i eo pceptū immediate illi' obī de q loqr: ad qd po-
no duas rōnes. p' ē talis oīs loqns itellectualr cāret i
mediate i eo cui loqr de eo de q loqr pceptū si posz: an-
gelus aut b' pōt respici alteri' āgelī. qz p' b' maio. qd
libet agēs nāle statim iduceret si posz illd qd pncipalr in-
tēdit: 7 loqns pncipalr itendit exprimere conceptum il-
li itellectui cui loqtur. ¶ Probatio mī illud qd sufficē-
ter est in actu pmo respectu alicuius effectus pōt illum
cāre in receptiuo pportionato approximato: āgelus āt
hīs notitiā bituale alicuius obī qd sit a ē sufficēter in
actu pmo ad cāndū itellectionē actualē illi' a. qz pōt illū
effectū cāre i qcūqz intellectu receptiuo illi' effect' itel-

Distinctionis

lectus aut alterius angeli nō accipietis a. distictē recepti
tus est. q̄ in illo intellectu pōt angelus talis causare tales
ceptum. p̄batio maio. q̄ p̄na extrema p̄pōnis accipi
passiui sunt. yltima abstracta a quocūq; actiui: 2 a
quocūq; passiui: 2 ista p̄pōtio inest particularibus sub
vtrōq; extremo per rōnē cōm: 2 per p̄pōns extremis.
p̄batio mī. angelus in se habet actum p̄mū cognoscen
di a. 2 spēm 2 quēcūq; ponit necessaria ad cognitionē:
2 per p̄pōns: per illud quod h̄z pōt facere itellm suū
in actu scōo cādo in se itellectionē a. sicut effectus. seq
tur igit q̄ in intellectu alterius passiuo q̄ est eiusdem rō
nis cum intellectu suo potest hoc causare. ¶ Instat con
tra rōnem: q̄ nō videt̄ cludere nisi de angelo 2 angelo
absolute sumptis: q̄ si distictē ab invicem distantia erit i
pedimentum ppter quod nō pōt vnus agere in aliū. nō
n. p̄t distictē agere i distictis nisi p̄ agat in mediū. m. at
nō est locutiois angeli receptiuū nec audituū angeli
loquētis. g. 2c. ¶ Cōfirmat istud per Aris. 2. de aia. vbi
vult q̄ si esset vacuum nihil videretur: q̄ spēs visibilis
nō posset ptingere ad oculū. Itē vult. 7. p̄p. q̄ motus
2 motum sint simul: et hoc loquēdo de moto immediato:
q̄ op̄s p̄s moueri a mouente q̄ moueat motum me
diatum. ¶ Ad ista excludēda p̄mo ostendo q̄ angelus
etiā distictus pōt causare ceptum in angelo distictē: nā
si nō esset p̄pōtis nature actiōis in medium ad actionē
in termino actio in terminū nō depēderet ab actiōe in
medium. p̄s ex rōne p̄pōtis nālis: q̄ cā sufficiēs duo
rum quoz neutrus est p̄s naturalr alio potest vtrūq;
sine altero causare: sed in p̄posito nō est talis p̄pōtis. g.
pōt angelus agere in terminū distictē nihil agēdo in
medium. p̄batio mī. Actio in mediū nō p̄cedit natura
liter actionem in terminū nisi duplici de causa: aut q̄
est eiusdē rōnis medium 2 terminus. 2 tūc p̄s nāliter
recipitur in medio sicut passum p̄p̄quius naturalr p̄s
patit̄ q̄ passum remotius: aut si est alterius rōnis agēs
h̄z duas formas actiuas: quaz vtrūq; est p̄r nāliter reliq;
2 fm illam formam que est p̄r actiua natum est agere
in medium: 2 fm aliam in terminū: exemplū p̄mi est vt
quādo sol illuminat partes medij. exemplū scōi vt quā
do sol generat minerā in visceribus terre: vel vermē in
terra 2 illuminat medium interpositum. g. excluda vtrāq;
h̄z causas. s. q̄ nec mediū sit receptiuū eiusdē actiōis
cum termino: nec agēs h̄z aliam formam actiuam realr
vel virtualr per quā sit natū agere in mediū actiōe al
terius rōnis ab actiōe in terminū nullo modo p̄cedit
actio in mediū actiōe nālem in terminū: ita est i pro
posito. mediū enī corporale q̄ est iter angelos distictes
neq; est natum recipe actionem eiusdē rōnis cum ange
lo distictē audire: nec aliam alterius rōnis p̄r illa: q̄
angelus loquēs nec h̄z formam virtualr nec formalr acti
uam actiōis p̄r ad illam que est locutio. ¶ Cōfirma
tur istud vltimum tripl̄. p̄mo ponēdo vnū impossibi
le. s. q̄ deus nō eēt vbiq; fm eēntiam eēt tamē omnipo
tēs fm sup̄ius dca. vi. 37. p̄mi l̄. tunc posset immediate
aliquid causare alicubi vbi tamē nō eēt p̄s p̄eēntia nec
tamē ageret in medium actiōe eiusdē rōnis nec alteri:
q̄ causatus eēt immediate ab eo. ¶ Scōo si nō admitta
tur ista positio impossibilis remota impossibili positione sa
tis habebit̄ p̄positus: q̄ sol immediate causat vermē vel
aliam subam gnābile 2 corruptibile: 2 tamē actiōe illi
rōnis. g. gnatio: nō agit in medium: nec actiōe alteri
rōnis: nisi q̄ sol h̄z aliaz formā actiuam. s. qualitatem p
quā nat̄ est agere p̄s aliquo mō q̄ p̄ sua formā subalē
sic alteratio p̄cedit gnationē. ¶ 3. si hoc nō cōcedat̄
p̄s q̄ omne corpus gnāns gnāt corpus nāle nō t̄m sup̄fi
ciē: 2 tamē nō est immediate p̄s nisi fm sup̄ficiē: 2 in sup̄

None

te ipsius geniti agit ḡ gnāns vbi nō est nec p̄eēntiam
nec p̄cōtactum mathematicū p̄s agit: est tamē ibi per
cōtactū virtualē: 2 hoc sufficit ad agēdū sic si eēt p̄s per
eēntiam vel mathematicē: 2 q̄ agat p̄s in mediū iter
ips̄ 2 illud cui sit p̄s nō requirit absolute ad hoc q̄
agat in illud: s̄ b̄ est q̄ mediū est capax actiōis eiusdē
rōnis cū termino. ¶ Post hec tria ap̄ius exēplū ad p
positū est de actu cognoscēti: q̄ cognitio intuitiua visus
nō est eiusdē rōnis in medio cui illa que est in organo.
2 si actio alterius rōnis fiat in medio q̄ in organo visus
tamē accidit visui in q̄dam effectus visibilis p̄ hoc
q̄ visibile est natū gignere 2 spēs 2 visionē sic duos effe
ctus ordinatos. hic igit receptiuū remotū recipit aliqd
cui nihil eiusdē rōnis recipit i medio: s̄ receptū alteri
rōnis recipit in medio: 2 hoc accidit q̄ receptū i medio
nō est cā recepti in termino: s̄ est sic effectus p̄r illo cō
parando illa ad eādē causam. ¶ Per hoc p̄s ad istā
2. de aia. q̄ nō videt̄ aliqd nisi esset mediū: nō q̄ de p
se rōnē coloris visibilis sit aliqd causare in medio ad b̄
q̄ videat̄: s̄ q̄ spēs visibilis 2 visio sunt effectus ordi
nati eiusdē obiecti vt coloris: ita q̄ spēs p̄s nata est gigni
q̄ visio sicut actus p̄mus q̄ actus scōs: 2 p̄s est spēs in
medio vel organo p̄p̄quius q̄ in medio vel organo di
stictior: sic 2 vtrū forma eiusdē rōnis p̄s causat in p̄p̄
quius q̄ in remotiori. ¶ Et p̄idem p̄s ad illud. 7. p̄p. q̄
agēs enī est immediatus passio p̄ximo: 2 hoc imediatione
cōnsidente tactui mathematico q̄ in mediū est recepti
uum actiōis eiusdē rōnis vel alterius rōnis respectu
agēs h̄z formā: vel imediatione p̄r videt̄ tactui virtuali
q̄ ita q̄ agēs p̄s distictē mathematicē ad effectus cau
sandum in eo sicut si esset p̄s sibi fm eēntiam suam: et
b̄ mō eēt p̄s p̄p̄m suā ē sic: nō q̄ p̄ sua sit ibi: s̄ q̄ p̄
sua possit causare ibi effectum ac si esset ibi: s̄ nec ipsius
nec potētia sua sit ibi. ¶ Sed 3 hoc obicitur: q̄ tūc di
stictia localis nō impedit locutionē angeli. Si enī ange
lus distictus immediate caret illuminationē i alio distictē ni
hil causando in medio illud mediū erit in actiōe sua si
bi tanq̄ eēt distictus. peride enī est q̄tuz ad actionē ei
ac si essent immediati. g. ita est q̄ localis distictia nō impe
dit locutionem. ¶ R̄spondet̄ 3. quere.

¶ P̄r r̄ideri sic r̄idet doctor in reportatō. q̄ nimia di
stictia impedit angeli locutionē: iō debz esse moderata di
stictia: s̄ q̄ta determinate. Dico q̄ p̄s nouit. ¶ Scōo
p̄ncipalr ad solonē arguo sic. Angelus inferior cognoscit
se intuitiue per eēntiā: vt p̄s supra di. 3. g. 2 sup̄ior cognos
cit illuz inferiorē per eēntiam suā intuitiue. ¶ P̄batio 2.
quētiē: q̄ omne obm cognoscibile ab inferiori potest esse
cognoscibile a sup̄iori eque p̄fecte vel p̄fectius. nulla at
cognitio abstractiua alicuius obiecti p̄fectior est cogni
tione intuitiua: q̄ cognitio abstractiua per spēs potest eē
de re non existēte in se p̄sentialr: 2 ita nō perfectissi
me cognoscit nec attingit: nō aut op̄s angelos esse imē
diatos sibi localiter ad hoc vt sup̄ior intelligat inferiorē
rem intuitiue. g. dato q̄ distictē localiter sup̄ior intuiti
ue cognoscit inferiorē: s̄ ista cognitio nō est per aliquam
spēm vel habitū q̄ possit esse re nō existēte. g. agit in an
gelo intuentē illam cognitionē intuitiua: 2 tamē illa exi
stētia cognita nihil eiusdē rōnis vel alterius rōnis gi
gnit in medio: q̄ mediū nec ē capax itellectiōis nec spēs
mere intelligibilis. g. a simili si in illo angelo ponat̄ ali
quid actu intelligibile natum gignere aliquaz cognitio
nē: licz nō intuitiua in quolibz intellectu passiuo 2 recepti
uo pōt illud actu intelligibile gignere suam notitiaz: sed
intellectus angeli distictus est receptiuus talis notitiē. g.
illud intelligibile actu in intellectu angeli ex̄ns pōt causa
re in intellectu angeli distictus notitiā actualem sui.

Questio

Ad vltiorem

aut declarationē p̄positi
stant duo itelligēda. p̄mo qd
gignat in intellectu audietis ab angelo loquēte. scōo quā
liter angelus pōt loq̄ vni 2 non alteri si sint eque p̄ntes.
¶ De p̄mo dico q̄ pōt cāre actū t̄m ita q̄ nō spēm: 2 p̄
cāre simul actū 2 spēm: 2 pōt causare t̄m spēm. ¶ Pro
batio p̄mi. locutio pōt eē de aliq; habitualr noto audien
tis: q̄ sic nos possumus p̄fecte loq̄ de eo qd p̄fecte scē
mus cōicando ceptus nostros alus: licz sciremus illos
eisdem alias scire: ita possibile ē ibi locutionē esse
de habitualr noto vtrūq;: s̄ tūc non gignit spēs ab ange
lo alia ab illa que habet: q̄ tūc eēt due in eodē respe
ctu eiusdē obiecti: nec ē p̄habita illa itendit̄. q̄ pona
mus q̄ p̄habebatur perfectissima. ¶ S̄ illr locutiones
vtrūq; sunt de complexis p̄ntibus ad actualē
ex̄ntiam rep̄: tales aut complones nō sunt euidētes ex
terminis. s̄ g. aliq; habeat spēs extremozū nō ppter b̄
est intellectus suus minus capax alie itellectiōis siue co
gnitōis complexe de illis extremis: que. v3. est d̄ermi
nate d̄ertera parte cōtradictiōis vt de ex̄ntia rei
nō ex̄ntia: pōt ḡ tūc causari aliq; actus cognoscēdi tale
plexū sine causatōe alie spēs. ¶ Scōs p̄bo. q̄ si ange
lus audietis nō h̄z spēm illius singularis de quo loquens
loq̄tur intellectus suus est receptiuus tā spēs q̄ actus. 2 ca
rēs vtrōq; 2 intellectus angeli loquentis est in actu p̄mo
sufficiēti ad gignitionē vtrūq;: q̄ p̄s de spēs. q̄ spēs itel
ligibilis p̄t gignere spēs intelligibile eiusdē rōnis: sic spēs
rei sensibilis in medio pōt gignere spēm sensibilē
eiusdē rōnis. s̄ illr de actū p̄s. q̄ illa spēs que est in loquē
te p̄ncipiū cognoscēdi illud cui est. pōt et eē rōnē gignēdi
actualē itellectionē illius obiecti in intellectu alio capa
ce. ¶ 3. p̄bo. q̄ minor v̄tus actiua nō pōt maiores vir
tutē impedire a sua actiōe. g. si sup̄ior p̄sideret aliqd in ge
nere p̄p̄o: puta a. inferior volēs loq̄ sibi de. b. nō poterit i
pedire suā itellectionē actualē. g. tūc nō causabit itelle
ctionē actualē ipsius. b. q̄ nō possunt due itesse sibi: 2 ali
qd causabit q̄tum poterit: q̄ vult ceptū alū cōica
re q̄tuz pōt. g. causabit spēm illius. b. si nō p̄habebatur in
intellectu sup̄ioris. Ex eadē et maiore que p̄s 2 ista mi
nore q̄. s̄ sup̄ior 2 inferior possunt sil' loq̄ eidem segtur q̄
sup̄ior facit istuz actu itelligēte illud de quo vult loq̄.
inferior aut nō: s̄ t̄m facit aliqd ē possibile cū itellectio
ne sua. s̄ spēm illius. ¶ Quod vult loq̄. In istis duobus ca
sibus ita pōt loquēs gignere spēm q̄ nullū pōt tūc gi
gnere actū: dato ē q̄ nullū sit impedimētū ex pte audie
tis: q̄n vtrūq; possit 2 spēm 2 actuz recipe loquens exq;
voluntarie causat sic dicet̄ postea pōt causare vnū 2 non
alter. s̄ p̄mo nō causando posterioris exquo se nō necessa
rio cōmitant̄: 2 in isto vltimo mēbro loquēs loq̄tur: et
tamē audietis nō audit p̄fecte: q̄ auditio nō est aliqua in
tellectio actualis illius qd ex̄p̄m̄ a loquēte: 2 est simi
le sicut si homo loqueret homini distracto p̄ studiū in
cui aure accipitur spēs soni: 2 tamē nō audit. i. nō p̄ci
peret illud distictē sub rōne signi nec haberet itellectio
nē de illo ex̄p̄s: s̄ t̄m ista spēs soni gigneret in memo
ria vel fantasia aliam spēm remanēte: 2 posset postea
rediens a distractiōe p̄siderare illud cui est signū: 2 ita
locutio p̄cedēs eēt sibi occasio illius itellectiōis. Et licet
p̄ p̄ ea nihil distictē audiret: s̄ in alijs duobus mē
bris in quibus itellectio actualis ex̄p̄m̄ a loquēte q̄
aliquis loquitur: tūc ille cui loq̄tur audit que auditio
itellectio qdaz est. ¶ Sed qualis actus itelligendi est
iste actus q̄ dicitur auditio: ¶ R̄spondeo quadrupl̄ pōt
angelus itelligere a. p̄tervisionē ipsius in verbo. v3. i
tuitiue in se. intuitiue in intellectu alterius angeli cogno
scētis illud 2 abstractiue per spēm habitualem p̄crea

Secunda

48

tam vel acq̄sitam: 2 nulla istaz itellectionū est auditio
q̄ nulla est per se expressa ab itelligēte in q̄tū itelligēs
eff̄mo accipit q̄ obm motēs sit itelligēs: eque enī mo
ueret si nō eēt itelligēs: 2 in oibus istis itelligēs itellect
cāre ē itells ip̄i itelligētis n̄ alteri: 2 ip̄s obz p̄curratibi
cū intellectu vt causa partialis sicut fuit dictū. di. 3. p̄mi
li. 4. modo pōt iste cognoscere a. ita q̄ itellectio fiat in
eo per itellm aliū exp̄m̄tē 2 itellectus istius nullam
habeat causalitatē respectu actus: s̄ t̄m sit passiuus. ¶ Ita
aut sola cognitio est auditio 2 est ex̄p̄sa ab itelligēte in
q̄tum itelligēs est. ¶ 3. g. oia auditionis ab illa triplici
cognitiōe que cōiter potest dici visio: q̄ in auditionē itel
lectus audietis t̄m est passiuus: 2 q̄d est in eo: ita q̄ si
h̄z spēm habituale ipsius auditi illa spēs ē non agit ad
auditionē: quicqd ē est sibi p̄s vt est sibi p̄sens nihil
agit ad eam. nam si intuitiue eēt idem singulare sibi p̄s
qd est p̄s loquēti illud vt p̄s sibi nō gigneret in eo au
ditionē: s̄ solū gigneret in eo visionē solūmodo. g. itells
loquentis vel q̄ sunt in ipso vt in ipso: vel p̄ntia sibi sunt
actiua respectu auditionis: 2 hoc nō vt p̄xi effectus. nā
p̄s causant ista p̄ntia loquēti itellectionē actualē in lo
quēte q̄ causent illam auditionē in audietē. ¶ Ex hoc
p̄s quoz modo volūtas loquētis faciat ad ipsam locutio
nē: q̄ sicut ipsa post p̄mā itellectionē faciat ad copulatio
nē memorie 2 itelligēti ad quēcūq; actum scōm habē
dū in ipso angelo in quo est volūtas: ita potest facere
ad actuz illū posteriorē habēdū in angelo audietē. si. n.
effectus p̄r sine quo nō causat posterior est in potesta
te alicuius si p̄r nō sit nec posterior erit. Et ex hoc etiā
apparet aliud quō. s. actualis itellectio in ipso loquente
nō est rō agendi sibi in q̄tum loq̄tur: s̄ aliqd pertinens
ad memoriaz loquētis: q̄ in effectibus ordinatis quasi
eiusdē rōnis quoz vtrūq; natus est gigni a causa equi
uoca nō op̄s p̄iorē esse cām posterioris: s̄ vtrūq; cau
sari ab eadem causa equiuoca: 2 hoc specialiter est in p̄
posito: q̄ itellectio actualis nō ita h̄z rōnem parentis si
cut memoria: vnde pater in diuinis gignit memoria nō
itelligentia. ¶ 3. etiā 3. q̄s sit ordo auditionis ad itel
lectionē q̄ est visio: s̄ enī in michaele visionem obiecti
sine itellectione ipsius obiecti posset seg locutio gabrie
lis de eodem: tamē tūc nō causat cognitionē alicuius
nō prius noti: nec tūc est locutio ita necessaria sicut q̄
p̄cedit vtrāq; visionem illam: quādo enim gabriel no
uit aliquid in genere p̄prio vel reuelatum quod nō no
uit michael in particulari potest iste in intellectu ipsius
causare ceptum qui p̄p̄ie dicit̄ auditio: quo causato
pōt michael p̄uertere se ad intellectum gabrielis viden
dum 2 in eo videbit̄ illa itellectio quaz gabriel habet:
2 etiā in ista itellectiōe videbitur aliquo modo obiectū
ipsius itellectionis: 2 si illud obiectum non possit vltē
rius videri nec in se nec in verbo vltima perfectio quā
pōt michael de hoc cognito habere est videre illud in i
tellectu gabrielis: sic igitur in q̄tum auditio ordinatur
ad cognitionem habendam alicuius incogniti ipsa p̄e
cedit omnem visionem tam rei in se q̄ rei in intellectu
alterius videntis q̄ etiā rei per spēm habituale: que
triplex visio dicta est distingui ab auditione: dicit̄ etiā
auditio differre ab omni visionē q̄tum ad certitudinē
que differentia forte potest cōcludi ex rōne effectū or
dinatorum quoz posterior est p̄fectior q̄.

De secundo

p̄ncipali. s. quomodo potest loqui
vni 2 non alteri. Dico q̄ sicut in po
testate angelū est q̄tum ad p̄mā itellectionē vti hac spē
in memoria vel illa ad illam itellectionem actualē
istū vel illū: ita si haberet plures itelligentias esset
in potestate eius q̄ notitia gigneretur in ista itelligen

Distinctionis

tia vel in illa. nō. magis determinat passuum nāle ad patiendum: q̄ actiū nāle agēdum: sicut q̄ illud actiū qd de se subest volūtatī pōt ex se agere et nō agere pōt pter ei' imperfctū. pōt illud actiū determinari ad agendum in hoc passuū et nō in illud. et sic fieret determinatio ad intelligentias intrinsecas ipi angelo si eēt plures: sic pōt fieri determinatio ad intellectū hūc vel illum extrinsecum: q̄ quo ad hoc sunt passua eiusdem rōnis cū illo passuo intrinsecō in quod ageret actiū intrinsecum p impūz volūtatī. Et hoc sequitur correlariū q̄ tot sunt locutiones quot audietes: q̄ q̄tūcūq̄ sunt p̄tes vel vnus ppingor alius remotior sicut memoria nō gigneret in intelligentia michaelis nisi ex impio voluntatis sue: ita nō gignit in intellectu vnus et nō alterius nisi ex determinatōe ipsius loquētis. Sed tūc ē dū quot pōt simul loq̄: agēs nāle nō potest quotcūq̄ effectus adequatos simul habere: et ita vna gignitio nō sufficit ad hoc vt plures audiat q̄ vna gignitio est vni' intellectio: nis in vno quā ille solus audit. Rōnes que.

Pōt dici sic b̄i p̄t ex repōit: q̄ n̄ p̄t log i'f' q̄ agēs finitū et limitatū nō pōt h̄re actionē vel actōes infinitas si autē loqueretur infinitis cū cuius corūdeat p̄p̄ia ite: caret infinitas intellectioes. Si autē querat quotcūq̄ angelis pōt loqui: Dico q̄ hoc solus deus forte nōlit.

Ad aliam qōnez de illuminatiōe dico q̄ illūminatio in angelo est qdaz locutio de rō pfectiua in esse scōdō sic. nō oīs intellectio ē simplr pfectio angelici intellectus: s̄ visio vbi et nō visio qdātū: tūc siue p spēs habituales siue intuitiue sic nec oīs cognitio singula. Alia a visioe vbi et a cognitione qdātūz eque p̄ficat intellectū angelicū q̄ si scōdario: sed visio veri reuelati p̄ficat in esse scōdō nō aut sic cognitio singularis i genere p̄p̄io. Dico tūc q̄ angelus supior: cui fm cōem curius reuelat p̄mo aliquod p̄ticulare: cāt in inferiori cōceptūz quēdā de illo reuelato: q̄ d̄ auditio: et hoc calisare qd est quoddā spāle log est illuminare. p̄babile etiā videt q̄ angelus illuminās aliqd canset in illuminato: et nō in se: q̄ ipse deus illuminās p̄mū angelū nihil causat in seipso: s̄ in angelo illuminato. Et dū vtrūq̄ superior illuminās possit facere inferiorē aliqd videre in vbo: an inferior possit illuminare superiores videt q̄ sic si sibi sit p̄us reuelatū. Ad p̄mū videt q̄ sic cognitio vbi est mere supnālis: ita q̄ nō subest calitatis alie' causae causat: sic nec ē visio alie' in vbo n̄ supior modo p̄dicto illuminatō inferiorē pōt dispositiue agere vt videat aliqd in vbo: nam illa auditio disponit vt iudiciens p̄uertat se ad itellm loquētis: et ibi videat illud de quo loquit loquēs: et ista visio est aliquo mō pfectior illa auditio: et vltima disponit ad hoc vt angelus vidēs p̄us in angelo videat idē vbo: q̄ si desideret illud qd ibi videt sicut in speculo imperfecto videre i speculo pfecto videt debet gaudēs: et tūc pfecte illuminat: pfectius qd ē a verbo: dispositiue aut ab angelo supiore. Ad 2° dubiūz dico q̄ deus de potētia sua absoluta potest aliqd reuelare angelo inferiori: qd nō esset reuelatū vel notum superior: et tūc ille inferior possit loq̄ aliquo mō supiori de hoc qd supior ignoraret: et illa locutio esset aliquo mō illuminatiō. tamē nō pōt h̄re tātaz efficacā sup itellm superioris sicut sup itellm inferioris: et ita nō possit iste necessario facere supiorem audire: sicut eōuerfo: q̄ si superior cōsideret aliqd in genere p̄p̄io iste inferior nō faceret ipm audire simplr. simplr autē supior pōt facere inferiorē audire: et pōt impedire intellectioes ei' de aliquo intelligibili: de facto tamē verisimile est q̄ deus ordinatē distribuat suas illuminationes: sicut distribuit angelos in ordinib' suis. p̄mo qdē supiorib': deī inferiorib'.

None

Ad argumenta

p̄me qōnis. Ad p̄mū obicō q̄ angelus pōt causare illam auditionē. i. visionē pfectiua in esse scōdō: et cū dicitur igif creabit: nō sequitur: sicut patebit in q. de rōnib' seminalibus: creatio enī ē actio nō p̄currēte alia cā alicuius generis nisi tūc p̄mo efficiēte et p̄mo fine: et talis nulla ē actio creature. Ad scōm dico q̄ visio in vbo est pfectissima illuminatiō: et ideo intellectus habēs illaz d̄ p̄fecte luminosus vel illuminatus q̄tūcūq̄ nō habeat illā cognitionē que respectu istius d̄ se h̄re ad lumen sicut tenebra: et ita nec carētia cuiuslibet alterius intellectiois in habēte istam d̄ facere itellm tenebrosū. potest tū concedi q̄ sicut in potētia sunt ad aliqd qd est lūmē: ita sunt in potētia ad aliqd qd est tenebrosū. Ad 3° qd accipitur de lumine corporali q̄tūm ad aliqd falsūz ē. nō enī sol impet̄ alias stellas multiplicare radios suos ad superficie terre. qd p̄z: q̄ existēs in p̄fundo puteo in meridie videt stellas: nō enī ad oculos eius pertingent radij nisi p̄us attigeret ad superficie medij illūminati. ipse tamē sol luminaria minora impedit. b̄ aliq̄ actioe. hab illa quā haberēt in visum: q̄ nō pōt videri in presentia solis: et rō est. q̄ excellēs visibile p̄us agit in visum excellētē: ita q̄ q̄tūat ipm fm totā eius capacitatem: et forte aliquo modo imutat cū dolore fm alacē p̄mo p̄fectiue: s̄ ad hoc nō est sile de lumine intelligibili respectu intellectus: sic p̄z per Aristo. 3° de aia. nā post excellētia intelligibilia nō mōdus intelligimus alia s̄ magis: post excellētia sensibilia minus sentim' alia sensibilia: q̄ potētia vel organū debilitat.

Ad argumenta

scōd. q. Ad p̄mū licet aliq dicant q̄ angelus p̄t intellectioe suā p̄ actūz volūtatī sue occultare et nō occultare: et istud nō occultare ē loq̄: tamen nō videt: q̄re aliqd actū intelligibile esset p̄sens intellectui passiuo: et nō posset ipm imutare: nec videt maior rō quare per volūtatē suā possit occultare magis intellectioe suā q̄ cēntiā: q̄re etiā oīs angelus cui vult occultare intellectioe suā nō pōt videre illam volitionē si ponat illa occultari. ḡ per aliam volitionē. In infinitū. Et ideo si concedat q̄ cognitio huius angeli est p̄us alij sicut essentia sua: tamē locutio pōt esse qua exprimit istā cognitio vel cogitatio: nō p̄ hoc q̄ sine tali expressione nō possit videri: s̄ q̄ sine expressione nō cognoscit: et cognitio illa que est auditio: et frequēter sine auditioe p̄uenia nō esset visio h' cognitiois. Et si dicas q̄ tūc salte pōt frustra loq̄ ex quo possit illud esse manifestū de quo vult loqui sine locutioe. Dico q̄ licet angelus p̄us videret intellectioe alterius angeli q̄ habet: et auditiōe ab eo. nō tamē frustra esset auditio: q̄ esset per se pfectio cōi-cata angelo ab alio angelo liberali: et ad hoc potissime est locutio in intelligentibus vt liberali et libere cōicent sibi iucem cōceptus suos. si aut cogitatio h' videretur in hoc istā liberali nō cōicat suum conceptum alteri: se enī h̄z iste in ista visione: sic nō intelligens et nō volēs: q̄ ista cogitatio est naturalr visibilis: naturalr aut actiua et motiua ad sui finem sicut modo ageret si. non esset in intelligente et volente. Sicut ē auditio quando p̄cedit excitat ad intellectioe visiois angeli loquētis: ita q̄ licet illa visio possit esse sine excitatōe: nō tamen est sine. Confirmatur istud q̄ nō ponit frustra locutio: q̄ angeli cōcedunt loq̄ deo: et tamē nō possunt aliqd sibi facere manifestius q̄ p̄us nec ē aliqd vel alio modo manifestū q̄ p̄us: et tamē bec possunt esse in angelo: sed tū ex liberalitate velle hoc esse patens deo appetunt oīno q̄tūm possunt: ita q̄ si possent causare in eo conceptum illum causarent: et hoc est loq̄ deo: magis ḡ necesse

Questio

saria est hic locutio. Ad 2° arg^o p̄z ex dictis quō pōt vnus angelus alij distāt angelo loqui nihil agendo: mediū. et quō vni et nō alteri siue ppingozi siue magi distanti. Ad 3° dico q̄ tū verū sit deū cōicasse angelis spēs oīs qdātūz: tū si nō essent ille spēs cōiccate siue cōcreate nō esset incōueniēs angelū accipere illas: q̄ illud qd est pfectionis inferiori intellectui nō est negadum ab intellectu supiori et pfectiori. pfectionis aut in intellectu nostro est q̄ habet aliqd quo actiue possit acquirere spēs oīmū qdātū: ita q̄ l̄z posse recipere tales spēs sit imperfectionis: tū actiue possit eas acquirere pfectionis ē suppletis imperfectione: quales sunt cōiter pfectionis creaturati. Similiter etiā dato q̄ deus cōicauit spēs quiditātū: nō oportet tū dicere q̄ cōicauit spēs oīmūz singulariū intelligibiliū ab angelo. nō enī est verisimile q̄ possibile esset aliqd singulare fieri cuius nō posset angelus habere distinctā notitiā: et tamen si mōdus duraret in infinitū sicut est possibile durare esset infinita singularia: quoz qdā esset posset angelus distincte cognoscere: et tū nō haberet simul infinitas spēs cōicatas. ergo posset spēm alicui' de quo acquirere. Dato etiā q̄ tam spēs singulariū q̄ quiditātūz cōicauerit deus intellectui angeli. adhuc tū p̄ illas nō pōt habere oēm cognitionē sibi possibile: q̄ nō intuitiua. ista enī nō pōt haberi per spēm obiecti que manere potest obiecto absente. hoc autē est cōtra rōne cognitionis intuitiue q̄ sit de re nō actuali existēte et p̄sentialiter. negat ergo ppositio illa assumpta. q̄ nihil pōt angelus cognoscere nisi per spēm innatā. Et dato q̄ tū esset vera adhuc posset de locutio de cōplexis: quoz in cōplexoz h̄z spēs innatas: q̄ ista spēs nō eēt sicut scientes causas cognoscēdi p̄p̄one vnionis p̄tingētis de ipis extremis: q̄ talis cōtingens nō cognoscit esse vera ex terminis. Ad p̄batiōes illas que adducunt q̄ nō possunt habere spēs acquisite. R̄ideo ad p̄maz q̄ h̄z intellectū agētē et possibile. et cū hoc ipso de intellectu agētē. dico q̄ obiectū q̄ p̄mū. i. adequatū nō ē cēntia sua. sed totū cōs cōprehēdens sub se spēs intelligibiles et sensibiles: s̄ aliqd cēntia sua sit actu intelligibilis. nō tū singulare sensibile loq̄do de intelligibili intellectuone abstractiua tali quali cōp̄osicōe vlt. Et etiā improbat de intellectu possibili q̄ nō est in potētia ad actū p̄mū. dico q̄ si sup̄ficies esset creata sub albedine non minus eēt de se receptiua albedinis: q̄ potētia receptiua nō oīs q̄ p̄cedat duratiōe actū ad quē est: sed tū natura ita intellect' angeli s̄ creatus esset sub oibus spēs intelligibilib' esset tū vere possibilis: et vere in potentia ad actū p̄mū: s̄ illū nunq̄ duratiōe p̄cederet: nec in nobis etiā negret possibilis si creatus fuisset sub spēsbus intelligibilib' q̄ simultas duratiōis nō aufert rōnez passiuū. Eodē etiā mō ex alia pte dato q̄ angelus nō idigeret abstrahere aliquas spēs: s̄ habet oēs tales cōcreateas nō min' haberet potētiā abstrahēdi: q̄ potētia actiua que est pfectionis in nā inferiori nō p̄z negari in nā supiori: s̄ cā superior p̄uenit actionē inferioris illius potētiē actiue sicut nō negaret in nobis intellectus agens: dato q̄ agēs noster nō p̄t habere actum aliq̄ abstrahēdi nō rōne sui. s̄ q̄ p̄ueniret ab aliquo agētē supiori pducēte effectū qui posset per ei' pducī. Ad 2° si arguit vniformiter cōcedo totū. Angelus enī est sine corpe qd sit pars eius vel organū eius i operando: et ita cōcludit q̄ nō depēdet a corpe vella parte: vel organo eius mediātē quo operet. s̄ nō sequit q̄ nō depēdet a corpe vt obiecto. oīs enī intellectus passiu' qui nō pōt in se habere cōtā pfectionē obiecti depēdet ab obiecto circa qd operat: et p̄portionabilr fm p̄por,

Secunda

49

tionez obiecti. Et cū dicit de vnione ad corpus: obicō q̄ nō tū vnitur vt operet circa corpus vt obm: sed vnif vt totū cōpositū sit cui' ipsa est pars: ita q̄ totum op̄as h̄z corpus: nō tū p̄ obiecto: s̄ p parte opatiōis. nō sic aut angelus. Ad 3° dico q̄ pcluderet q̄ deus nō posset intelligere singulare: q̄ nō posset habere obiectū in illo esse medio. s. imaginabili. ideo dico q̄ mediū agētē inferiori alij agētē pfectioni nō ē mediū sicut dictū est in q. de motu angelis: s̄ sit possibilis successio i medio: nō tū actualis successio nisi p̄parado ad virtutes limitatā cui illud mediū est qd est ex se mediū iter extrema. nec pōt facere simul mobile sub medio et termino: nec statim sub termino q̄ si nō esset mediū. fec' autē de virtute infinita. similr si oportet et calozē imperfctū pcedere p multos gradus vsq̄ ad gradū a. oēs illi gradus calozē pfecto nō essent gradus medij. q̄ statim inci per ab ipso a. Ita dico q̄ intellect' agēs pfectior potest statim ab obiecto sensibili causare spēm intelligibile in qua res habeat esse vt actu intelligibile. virtus aut imperfctior pōt regere esse imaginabile sicut dispōnez mediā ad esse intelligibile. Aliter posset r̄ideri dicēdo q̄ esse imaginabile nō est mediū i pposito: s̄ exte'': q̄ duo extrema sūt hic intelligibile i actu et nō intelligibile in actu: et hoc extremū qd est nō intelligibile in actu posset habere mltā extrema: puta esse sensibile eē imaginabile et accidit tū in quo istoz sit illud extremū: q̄ ista habet illud extremū: et ab illo extremo vt in vno istoz pōt aliqua v̄tus imediate agere ad aliud extremū: aliqua aut nō. Ad 4° dico q̄ illa p̄gruetia de corpib' celestibus nō claudit. nā si qualitates ille non essent cōcreate corpozi celesti: cū nihil sit dū ei vnde posset illas q̄litates acgrere semp esset nō pfectū: cōparado ad se et ad omnē causāz naturālē: q̄ nulla causa nālis pōt illas qualitates pducere in corpe illo. vniuersalr aut oēm pfectionē quā nō pōt nā supplere supplet deus imediate: nō sic aut est in pposito: q̄ angelus habet vnde cum alijs causis nālib' cooperātib' posset talē pfectionē acgrere. s. oīs rerūz cognitionē: dato q̄ sibi nō essent cōcreate spēs. posset. n. cuiusq̄ obiecti ex nāli v̄tute intellect': et obiecti habere intellectioe. nā actione intellect' et obti vt causāz partialiū pōt habere spēm qdātis cuiuscūq̄ obti: et postea vti illa spē ad intellectioe abstractiua. Et cū postea accipit q̄ tūc obiectū ageret ad intellectioe angeli: cōcedo q̄ verūz est cū intellectu angeli. Et cū accipit q̄ duo diuersa ḡne nō p̄t cē causa vni' effect'. dico q̄ hoc ē vlt falsum. nā essentialis ordo causāz nō ē indiuiduoz eiusdē spēs. p̄z p̄ Auic. 6. meta. indiuidua enī eiusdē spēs nō sunt adinueniē ordinata: nec ordo cēntialis causāz est diuersoz spēs. talia. n. sunt cōtraria vel mediā q̄ nō ordinant cēntialiter ad causandū idē. ḡ oēs cāe efficiētes diuerse essentialr ordinate sūt diuerse ḡne. Et cū pbat vltieri' q̄ aut regunt inq̄tū altera ḡne: aut inq̄tū eadē genere et. Dico q̄ vtrūq̄ mēbrū pōt vari p̄p̄ argumentūz qd sit p̄ ipsūz. si. n. dicat q̄ requirant inq̄tū sunt altera ḡne: non sequit quin effect' sit homogeneus et simplex effectus. effectus. n. simplicissim' pōt cāri a cāis cēntialr ordinatis q̄ differūt ḡne. p̄z de calozē q̄ gignit a corpore celesti et igne: vlt a suba et q̄litate: quoz p̄ma duo d̄rnt genere p̄p̄co. alia ḡnt duo ḡne p̄dicamētali. et tū effectus ē simplex nō p̄p̄sit ex reb' diuersis ḡne. sic: p̄ ē vlt falsū q̄ effectus ordiari ab aliq̄ cā regrat duab' hās i effectū q̄ rū vna sit cāta a supi' et a' ab inferi'. et n. n̄ cēnt effectus ordiari re' vni' n' re' alteri'. nā p̄ cēntime' cātū ab vna cā et p̄ ime' ab a'. Si at de aliis mēbr' q̄ n̄ regrant i q̄m altera ḡne se q̄ tū p̄p̄sit y' itēdi q̄ sufficeret ad agē

Distinctionis

aliqua. n. pfectio causalitatis requirit in duobus: 13 nō oportet eē diuersa genere: q̄ pfectio nō pōt esse in alte ro eoz q̄tūcūq; itenō: ita nec effect⁹ eoz. C. 3. nō cu rādo de psequētys q̄ nō valēt ad veritatē dico q̄ nō re quirunt p se iū diuersa genere diuersitate absolu ta. bñ. n. regunt due causalitates ad intellectiōe: quāz vna causalitas sit ex pte intellect⁹: 2 alia ex pte obiecti. sed quāq; iste due causalitates pnt concurrere in vna nā si cut qñ intellect⁹ intelligit se. hā altera causalitas est cōis toti enti. illa. s. que est ex parte obiecti. reliq̄ aut est deter minata ad determinatā nām. s. intellectuale: 2 sic in nā i intellectuāli scurrit ista cālitās cōis cū illa spālī. nō ergo regunt p se ad causandū inq̄tū differētes gñe diuersi tate absoluta. 2 cōcēdo nō ppter ar̄ in se: q̄ fm verita tem in codē pōt concurrere vtrāq; causalitas. nā vbi ē il la entitas quā psequitur causalitas obiecti: 2 illa entitas quā psequit causalitas intellect⁹: idēz pōt eē totalis causa s; vtrāq; cālitatē respectu intellectiōis. C. 3. adhuc oby citur: q̄ 13 diuersa gñe possint cāre idē: nō tñ sic diuersa gñe vt intelligibile 2 sensibile. aut salte; nō pnt ita cāre qñ vnū agat in vtrute alteri⁹: 2 ita vel obm ageret i v trute intellect⁹: vel eōuēso: 2 nō erūt due cāe agētes ad effectū exequo. C. 4. dico q̄ si arguat ex rōne diuer sitatis gñe: 2 applicet ad intelligibile 2 sensibile. qñ ma gis hoc claudit in illis q̄ in alijs receditur a medio vñ arguit: q̄ hic nō est maior diuersitas generis q̄ illis. magis. n. sunt diuersa suba 2 accēs que sunt diuersi ge nera gnāissima q̄ suba sensibilis 2 intelligibilis que sūt eiusdē generis gnāissimī. pnt. n. suba 2 accēs esse cause agētes respectu eiusdē effect⁹: etiā simpliciter vt caloriz. 2 in ppositiōe dico q̄ ad actionē illā que psequit oē ens necesse est sensibile opari sicut 2 intelligibile. sensi bile. n. est qdāz ens. Talis aut actio est imutare intel lectū. 2 ideo accidit sensibili illa dñā generis quā bz ad intelligibile inq̄tū sensibili puenit imutare itellm: q̄ illud nō ppetit sibi pēse inq̄tū nō est intelligibile: s; ppe terer sibi si esset intelligibile. nec pōt aliqd ita differre genere ab intelligibili quasi sit in genere despato: q̄ qd cūq; ens quātūcūq; sensibile: est tñ intelligibile. q̄ qd enī pōt vtrūq; inferior p se 2 nō pmo hoc pōt vtrūq; superi or per se 2 pmo. qñ ergo dicat q̄ ita diuersa genere sicut sunt intelligibile 2 sensibile nō pnt causare idē nec concurre re ad eandē actionē falsūz est de illa actiōe in q̄ sensi bile ē qdāz intelligibile. C. 5. et cū addis q̄ vnū agit i v trute alteri⁹. Dico q̄ a. agere i vtrute b. pōt intelligi dupli citer. vel q̄ a. recipiat ab ipso b. formā q̄ agat. vel q̄ ba bita forma recipiat ab ipso ipas actionē vel nātūz ad actionē. scōdo mō causa efficiēs nō agit in vtrute alteri⁹. nā ignis habēs formā actiūā quā agit nō accipit actio nēz calefaciēdi a sole siue spālē motionē 2 calefacien dum. tñ igit dicat ibi inferior agere in vtrute agentis su perioris. q̄ formāz illas aliquo mō accipit a superiori. sic agētia nālia ordinata hnt formas suas ordinare: ita q̄ elemētū recipit formā suā aliquo mō a corpe celesti vt a superiori agēte. in pposito aut nec actū pmo nec scōz ac cipit vna causa pñalis ab alia: 2 iō neutro mō in pposi sito dicat vna cā agere in vtrute alteri⁹. nec etiā hoc ē de rōne causāz ordinataz agētū. q̄. s. vna agat in vtrute al teri⁹. s; suffic q̄ vna pñcipali agat q̄ alia. C. 6. Aug. 13. sup gen. rñsūz fuit. di. 3. pmi li. ibi. n. pbat aug. q̄ cor pus nō pōt eē pñalis cā alicui⁹ actiōis in spūm: qd cōce do. pōt tñ eē cā pñalis: q̄ paties pōt excedere in nobi litate cām partialē agentē. Nā ista ppo. 13. sup gen. vt alis dictū: fuit depēdet ab ista cā: vt agēs pñali⁹ est effe ctū. 2 effect⁹ vt actus pñali⁹ est receptiū act⁹: vt po tētia. quarū pma nō est vera nisi de vtrute agēte totali.

None

nec scōa nisi de pfectiōe simplr. q̄ nec ista q̄ ferit de acti ōe parato ad passiū erit vera loquēdo de agēte pñali. 2 ita nō opz q̄ illud agere sit in vtrute pñalis agentis. C. 7. Ad vltimū cū arguit q̄ sile cognoscit p sui file i an gelo nō cludit icōueniēs: q̄ angelus pōt hñe cognitio nez tā abstractā q̄ intuitiū de singulari fm rōne p pñā. nō. n. negāda est pfectio ab illo intellectu ad quā ne gāda nō habet rō manifesta. pfectiōis aut est in itelle ctū posse distincte cognoscere singulare: alias nō ppete ret intellectui diuino. C. 8. si arguat de intellectu nro q̄ fantasma in nobis qd obiecti singularis gignit spēs in telligibile. q̄ reducit itellz ad actū re singularis. C. 9. Di co q̄ in illatiōe est fallā pñtis. nō. n. similitudo cludit oēs similitudinē. fantasma qd gignit spēs sibi filem 2 repen tatiūā obiecti similitudinē nāli: s; nō similitudinē determinationis vel idēterminationis. nā ista similitudo pōt auferri rōne in tellis agētis pñtis: q̄ pōt tribuere effectui maiorēz idēterminationē quā potuit habere a solo fantasma te ita q̄ similitudinē est nāe repñtate siue fantasma sit cau sa totūz siue pñtis. s; de similitudine determinationis vt idēterminationis nō est oīno simile cōcurrēte agēte po tente tribuere maiorē idēterminationem.

Ad argumēta

p pma opi. recitata que posita p pmo articulo. C. 1. Ad pñm p3 q̄ mior est falsa 2 improbata in. q. de idiniduatō ne. di. 3. hui⁹ scōi. C. 2. Ad 2. dico q̄ equocat de obto p p se. nā vno mō dñ obm pñm illud qd bz p se rōne mō uēdi potētiā: 2 p se illud qd bz q̄ moueat: s; tñ cum ali; mouet. 2 hoc mō loq̄ pñs. 2 de aia. de sensibili pñ mō q̄le est sensibile pñm. 2 de sensibili p se q̄le est sen sibile. De. Alio modo dñ q̄q; obm pñm adeq̄tū: 2 p potētiē vel actiū: 2 cōtētū sub p adeq̄to potētiē: dñ p se obm. inclusiūz aut in p adeq̄to actiū dñ p se obm act⁹: s; igit obm p se nō p eo mō quo loq̄tur de eo Arist. 2. de aia. nō possit mouere nisi vtrute pñm obiecti vel cū p obto. loquēdo aut de obto p se nō adeq̄to potētiē: s; cōtēto sub pmo obto adeq̄to illud pōt mouere potētiā sub p pñā rōne etā inq̄tū addit aliqd supra pñm obm. Cum aut accipit q̄ vltē est pñm obm intellect⁹ angelici falsūz est de pmo obto. i. adeq̄to loquēdo de vlti inq̄tū vltē ē q̄ 13 illud cui accidit vltis vt ens sit hoc mō pñm obz: tñ ipm eque saluat in singulari sicut in vlti. 2 ita ipz sub rōne qua vltē nō est obmadēquātū: ita q̄ vltis includat in adeq̄to. C. 3. Silt vltē nō est pñm illo alio mō qd loquē pñs. 2. de aia. 2 singulare p se illo mō sicut sensi bile cōe respectu sensus: q̄ eandē rōne motiūā includit singulare quā includit vltē: 2 tñ pcederet arguēdo siue equocatiōe nisi glosando vel sumēdo maiorē de pmo pmo. C. 4. Ad 3. dico q̄ pportionalitēs nō sē. ap includit similitudinē: sed multoties dissimilitudinē magis. q̄tuor enī sunt dupli ad duo: 2 est sibi pportionalē fm ppor tiōne duplā: 2 agēs est pportionalē passiuo: q̄ hoc actū 2 illud potētiā: 2 mā est pportionalis forme: 2 tñ in istis oibus requirit dissimilitudo magis q̄ similitudo: ita dico in pposito q̄ potētiā oz pportionali obto: nō aut assilaris q̄ nec si obm est idēterminatū seu infinitū oz potētiā esse infinitā: q̄ itellm nō cognoscit finite infinitū vt infi nitū. nec oz potētiā eē determinatā. i. finitā si obm sit determinatū. nā intellectus infinit⁹ infinite cognoscit fi nitū vt infinitū. qñ igit accipit potētiā esse determinatā: q̄ obm est determinatū si intelligat q̄ oz eā sic eē deter minati obiecti: 2 in hoc pportionali obto determinato ve ruz est: 2 tūc cū in minore accipit q̄ intellect⁹ angeli nō pōt eē determinat⁹: hoc est nō bz pportione ad obz ita determinatū falsūz est. 2 cū q̄ p per qd est sic determi natus: aut ex nā sua: aut p specie: dico q̄ vtrūq; mō nō

Questio

sine specie potest cognoscere singulare vt singulare co gnitione intuitiua. 2 p spēs pōt cognoscere singulare vt singulare cognitione abstractiua. C. 1. Et cū cōcludit ptra pñm mēbz: q̄ tūc eēt magis intellect⁹ angeli determi nus q̄ intellectus noster. C. 2. Et scōm: q̄ tūc eēt magis determinabilis q̄ sensus noster. dico q̄ determinatio ista nō est intrinseca potētiē nec de se: nec per spēm: sed est ad determinatū obm. 2 hoc mō intellect⁹ diuin⁹ ē ad determinatū singulare: nō est icōueniēs intellectui pfe ctiorē esse determinatū 2 determinabile respectu obiecti quō intellect⁹ imperfectior nō ē determinat⁹ vel deter minabilis respectu eiusdem. C. 3. Si cōcludit igit est li mitatior qñ ista determinatio inferat imperfectionē. nego pñm illā: q̄ ista determinatio nō est limitatiōis: s; pfe ctionis. oīno. n. intellect⁹ est determinat⁹ ad obm pmo de terminatissime cognoscēdūz. C. 4. Et si obyct q̄ magis passiuus eēt intellectus angelicus q̄ noster: q̄ a pluri bus obiectis. C. 5. Rñdeo quere.

C. 6. Concedo inter angelicūz q̄z sit magis actiuus 2 ope ratiuus esse etiam magis passiuus. nā vbi intellectus agens est magis actiuus ibi possibilis est magis recepti uis 2 passiuus. ita de opatiōibus dicēdū est. C. 7. Ad 4. dico q̄ habet vel nō pōt eē in intellectu angelico accipi endo habitū p illa q̄litate q̄ agere actus que distingui tur ptra pñm actū p que res est pñs sub rōne actiū in telligibilis: 2 hoc si ille intellect⁹ de se esset sūme habili tatus. vel si ille intellect⁹ est capax: 2 nō eēt talis habit⁹ cōcreatus sibi. tūc pcedet q̄ posset gnare in se talē babi tūz ex actibus sicut dictū est di. 3. hui⁹ scōi. ad simi ar gumētū de gnatiōe habet in intellectu angelico. C. 8. Et cū adducit de Arist. qui vult q̄ nō sit ali⁹ habitus vlti q̄ singulāriū. dico sicut dictū est in. q. vltima de indiui duatiōe q̄ singulare nō bz pñs passiones que sint de ipso scibiles. 2 ideo nec de ipso est ppe scientia. 2 ita nec habitus aliq; loquēdo de illo habitu quo scibilia sunt pñtia intellectui que apud pñs dicunt ppe scibilia. s. cōtētiā passioēs demōstratas de eis vt subitis: tñ ha bitus qui est facilitas cōsiderādi derelictū ex actib⁹ be ne pōt esse alius de singulari q̄ vlti. pñ. n. intellect⁹ di stincte cognitiū singulāre: hoc cōsiderare frequēter 2 nō frequēter cōsiderare illā nām in vlti. 2 in illo fieret qualitas hñtis ad actus cōsimiles cōsiderādi hoc. nō aut vlti inclinās ad cōsiderādū nāz in vlti. 2 si ergo sit ali us habitus sequēs q̄tus magis singularis q̄ vltis: q̄. s. ē qualitas bilitās ad cōsiderādū respectu obiecti. nō tamē est alius habitus sciētiālis eo modo quo pñs loquitur ibi de habitu scientiāli.

C. 9. Hoc etiā inuestigandū est vtrū oēs illi cele stes spūs ad exteriora nūciāda mittunt.

Arca distinctionē decimā vbi qrit magister de missione angelo loz. q̄o vtrūz oēs angeli mittant. q̄ nō. Danielis. 7. c. Millia milliū mis tra bant ei. 2 dñs cētena milliū assiste bāt ei. ergo 2. C. Contra aut hebreo. pmo. Dēs sunt administratoz spūs.

Respondeo absolute cōcedēda ē auctoritas apo stoli. sed distinguēdū est de missione intra 2 extra. fm. n. cōm pcessūz 2 ordinē reuelant ma iora dei mysteria superiorib⁹ pñs inferiorib⁹: 2 ita sup iores mittunt ad inferiores loquēdo 2 illuminādō eos i teri⁹. 2 alij inferiores mittunt exteriori ad illa reuelata nūciāda boibus vel explēda. 2 ita nō oēs cōiter mittun tur extra. 2 sic pnt exponi oēs auctoritates dicētes q̄ oēs mittunt extra vel intra. C. 1. Vides tñ q̄ supmi vel aliq; de supmis mittant qñq; ad extra. nā incarnatio

Prima

50

nez nescierūt multi angeli ante tēpūs incarnatiōis vel passiōis xpī: sicut p3 p illud Esa. 63. vbi querit in pñona inferior angelo. Quis est iste qui venit tinctus 2. 2 p illud psal. Quis est iste rex glorie. 2 rñdit. dñs fortz 2. Apparet etiā p apostolū ad cphe. 3. Vñ dñs cat pñcipi bus 2 potestatis p ecclīaz 2. vbi glo. Diero. Angelicas pñates vel dignitates pñatū dicit mysteriū incarnatio nis ad plenū nescisse donec cōpleta esset passio christi 2 apostoloz pñdicatio fuisset gentib⁹ dilatata: qd tñ vlti tūc nō latuit maiores s; glo. Aug. ibidē dicētis. Cōstat aut q̄ angeli missi ad beatā vginē ad hoc nūciandūz nō latuit. q̄ ille cui hoc patuit erat de superiorib⁹: 2 nō de infimis quos latuit illud sacrū mysteriū. Per hoc pat tet ad illud Dan. 7. Distinctio. n. est de cōiter assistētib⁹ 2 de cōiter ministrātib⁹. C. 2. Auctoritas aut apli cōcedē da est ad lras. s; idistincte de missiōe ad intra 2 ad ex.

C. 3. Illud quoq; sciendū est q̄ angeli boni de putati sunt ad custodiā boiū: ita vt quisq; electoz habeat angelū ad sui pfectūz atq; cu stodiam specialiter delegatūm.

Arca distinctionē vndecimāz vbi magister tractat de custodia hominū ab angelis. C. 1. Quero vtrū an gelus custodiēs possit effectiue aliquid causare in intellectu boīs custodiri. qd sic. q̄ aliter frustra custodiret nisi possz ipsūz dirigere in artibus humanis 2 re gere inq̄tūz hō quo ad ea que sunt ipsius q̄tū ad itelle ctū 2 volūtātē: nec aliter posset aliqd aliquid ipsūz face re inq̄tūz rōnalis est: ex quo nec circa volūtātē vel itel lectū aliqd facit. C. 2. Angelus pōt effectiue aliqd cau sare in intellectu alterius angeli: sicut dictū est di. 9. ergo 2 in intellectu boīs. pñatio pñe. q̄ actiū qd pōt aliqd cā re in passiuo excellētiore. pōt ē aliqd causare in passiuo minus excellēti. Tūz: q̄ oē agēs habēs actū pñm pōt causare actū scōm in quocūq; receptiuo. p hoc. n. pbatū est ppositū di. 9. Angelus aut actu cognoscēs ē habēs actū pñm. 2 intellect⁹ noster est in potētiā ad actū 2. er go 2. C. 3. Sensibile pōt immediate aliqd agere in itelle ctū nostrū: sicut p3 de fantasmate. q̄ 2 multo magis illō qd est actu itelligibile quale ē illud qd est in intellectu an geli. C. 4. Cōtra gl. aug. sup illō math. angeli eoz 2. di. c. homines nō sunt contēnēdi: quia ad illoz custodias mittuntur angeli.

Hic est opinio Auic. 6. nāliuz. parte. 5. c. 6. quere ibi. C. 1. Cōtra opi. Auic. arguit q̄ tūc frustra aia vniret corpoz: q̄ ppter nullā pfectionē ipsi⁹ aie vnire. nō. n. ppter pfectionē ipsi⁹ in se: q̄ forma nō ē pp mās sed eōuēso: 2 phy. nec pp pfectionē ipsi⁹ in operando. C. 2. q̄ nō vnita posset habere spēm ab itelligētia sic vnita. C. 3. Ita rō videt peccare: q̄ videt cōcludere q̄ frustra vniret aia beata corpi: q̄ nō pp pfectionē aliquā neces sariā ad suā opationē: 2 in qua nihil recipit a corpe. C. 4. fm aliquos aia itelligit inq̄tū est supra corpi. er go nō pūit sibi itelligere inq̄tū vñt corpoz. ergo nec vñt p se pp aliquā pfectionē. que sit q. necessaria pro ppter opationē eius: vt pp itelligere. C. 5. Aliter improba tur dicta positio. pmo: q̄ oīs nostra cognitio oīz ē sen su p. 2 2 pōtē. pñeta. 2. 2. phy. Lec. enī nat⁹ nō pōt ba bere pfectā notitiā de coloribus. Dec. aut oia essent fal sa si spēs ille itelligibiles impmērent in aia ab ipsa in telligētia. C. 6. Si nulla maneret notitia habitualis nō manēte actu itelligēdi: sequeret q̄ semp esset itellect⁹ eque in potētiā cōtētiāli ad itelligēdū: s; n. ex actibus gnaret aliqua habilitas ad faciū puerredū itellectum

Distinctionis

ad intelligendum: quod tamen nunquam habere forma qua posset intelligere que actus primus faciens ipsius esse in potentia accidentali: sed semper de nouo oportet recipe talis forma per quam posset operari semper in intellectu non ita: gentem esse potentia essentialis ad actum intelligendum: quod in potentia ad formam illam que esset principium intellectus: quod enim intellectus habens illi habitu acquisitum sequente actus posset facilius accipere illam formam quam alius non habens eam: unde si unus passivus sit magis dispositus ad patendum quam alius: utrumque tamen est in potentia essentiali ante quam recipiat. sic si lignum quod non calefaceret esset non calidum: et unum esset siccum et aliud humidum: quod siccum esset facilius receptivum caloris. humidum autem difficilius. utrumque tamen quod non calefaceret esset in potentia essentiali ad calefaciendum. ita hic.

Ad questionem

ergo respondeo primo quod non posset angelus effectivus causare in intellectu hominis custodiri. 2º quod posset. De primo dico quod nullam intellectus actualis nec spiritum intelligibilem posset angelus causare in intellectu nostro ut totalis causa. ratio autem non est ex aliqua potentia ex parte angelus: quod sufficiens est in actu primo: potest causare in alio angelo actus secundum. Sed ratio est ex intellectu nostro qui pro statu isto est passivus determinatus ad determinatum actum ut ad fantasiam et intellectum agentem. ideo impeditur ne possit accipere immediate in mutatione ab aliquo actu intelligibili sine fantasmatum: quod fantasmatum se habet pro statu isto ad intellectum nostrum: sicut sensibilia ad sensum quo ad hoc. si scilicet sensus non imutatur primo nisi a sensibili extra. sic nec intellectus noster prima in mutatione imutatur nisi a fantasmatum. unde autem hoc sit tactum est in 3.º pmi. ex ordine potentiarum: qui ordo non est mere ex natura hominis unde hoc tunc non esset alius ordo in beatitudine. vel igitur ex culpa vel ex isto statu per aliquid principis ad culpam cuius causa queratur. Ex hoc sequitur quod admodum correlativum. si angelus non potest aliquid intellectum rapere ad intellectuale visionem: et quod ois rapit facit virtute diaboli est precise ad aliquid extrinsecum imaginandum: quod ita imaginatio facit animum ita distractum ab omni alia cognitione cuiusque actualis intellectus quod videtur ipsum intellectuale videre. Et concomitantur forte illas intentiones imaginationis alicui rei inter illius imaginabilis. si nulla est ibi inter aliquid maius intelligibile: non imaginabilis. Ita etiam ois rapit ad quod potest habere seipsum disponere in hac vita per consuetudinem non est ad aliquam visionem mere intellectuale sed imaginaria. et intellectus comitatur illas imaginarias: sed forte talis quietatio in homine ab oibus extrinsecis per talis visionem quoadque disponat ut deus animi sic tranquillitatem rapiat ad visionem intellectus.

De secundo

manifestum est quod angelus potest docere homines: sicut hoc facit: si perfectus. quod hoc docet proponendo quedam signa nota. Adiciuntur: quibus propositionis audientes circa illa sola plurimum occupantur est. et ita in se unitur: qualis unio non est in adinveniente scilicet: quod inveniens sciam circa multa distractibilis. sicut ex illis signis ordinate proponit adinveniente conceptus simplices: sic componit loquens et docens: et conceptus complexos ordinate componens: sicut sunt signa ordinate coniunctionis apud loquentem. et ex talibus signis precipit veritatem complexorum ex terminis et habitudine complexorum ad complexum a quo habet veritatem suam: ita adiciuntur: quod veritatem vel complexione per se non haberet nec discerneret sine ois docente: sed haberet spiritus oim incomplexorum. non enim habens multorum incomplexorum conceptus novit qualiter componat ea: et que complexa inferat incomplexa qualiterque ordinata. si enim hoc facere posset cito ex terminis conciperet veritates multarum propositionum. et ex quibusdam propositionibus veritatem aliarum propositionum: sic adiciuntur ingeniosius per se adinveniendo: sed tardioribus oportet propositionibus ab

XI.

alio aliqua signa nota ut addiscat per doctrinam. et hoc modo est angelus posse docere siue utendo signis ad placitum institutis: et hoc in corpore assumpto: vel modo alio formando talia signa: vel utendo signis naturalibus. si ipsi rebus adhibendo eas presentes sensibus a quibus sensus ordinare imutatur. et ex eis fantasmatum ordinate generantur. et sic ulterius ex eis species intelligibiles ordinate abstrahuntur. Dubium autem esset utrum citius posset angelus uti signis naturalibus quam ipse vel homo posset uti signis ad placitum institutis. mirum non videretur si citius posset imutare visum multis sensibilibus vel visibilibus a quibus abstraheretur spiritus necessarie ad viam magnam argumentationes hominis quam posset ipse vel homo uti signis illis ad placitum institutis representantibus illa obiecta. Sed de aliis affirmativis. quid. si posset angelus circa virtutem fantastica hominis agere vel causare. Utrum posset novum fantasmatum causare effectivus: vel offerendo novum imaginabile: vel transportare siue transponere fantasmatum iam habitum. dubium est. Sed si tamen consideretur quod fantasmatum non posset causare sine causa naturali: puta obiecto nato causa. tale fantasmatum. De translatione fantasmatum. etiam de vi organo ad organum alterum dubium esse videtur. utrum spiritus vel humoris informatum fantasmatum in organo foris possit transire ad organum platonis manente eodem fantasmatum. non enim potest aliter fantasmatum transire nisi transferat subiectum. Et forte diceretur quod translatio humoris ab organo foris non remaneret in eo fantasmatum: quod non esset in eadem proportionem ad suam causam a qua gignebatur. Sed ista ratio non concludit: quod sensus particulari respectu fantasmatum est tamen causa in fieri: non in facto esse. Si etiam talis translatio fieret a seate informato fantasmatum manente negaretur ille ad cuius organum fieret translatio posset uti tali fantasmatum: quod nullius fantasmatum nata est uti fantasmatum nisi generato a sensibili presenti suo sensui. Sed nec ista ratio cogit: quod si deus impingeret ceco nato fantasmatum de colore posset uti eo vigilans ad imaginandum colores. quod enim non est causa forme in esse: sed tamen in fieri: non videtur esse necessaria causa forme quod tamen ad actus eius secundum. Ad neutrum istorum duorum videtur esse ratio necessaria pro una parte vel pro alia. Tertio modo de translatione fantasmatum in eodem dicitur quod potest facere motum localem humoris et spiritus: ad quem motum sequitur translatio fantasmatum et ordinata imutatio intellectus possibilis ab eis: sed hoc videtur difficile ad intelligendum. non enim quodlibet fantasmatum habet spiritum vel humoris pro subiecto: quod potest sentiri fantasmatum esse in virtute fantastica quot eis non possent assignari propria subiecta. nec etiam motus aliquis localis spiritus vel humoris videtur facere aliquod fantasmatum movere magis quam pus nisi aliquid faciat circa illud fantasmatum per alterationem. Docet tamen quarto conceditur quod posset circa virtutem fantastica amovere impedimentum: puta si impedimentum ordinatum imutationis a fantasmatum tibus erat perturbatio spiritus vel humoris: angelus posset illam sedare: qua sedata occurrent ordinare. Posset etiam dici quod preter illas vias qua potest docere per signa sensibilia excellentius quam homo: et per quacunque viam circa virtutem fantastica ubi non est aliquid via multum certa nisi ultima de amotione impedimenti: aliquid posset operari circa intellectus possibilis: non immediate causando spiritum intelligibilem ut totalia causa: sed per causam partialem per intellectum suum agentem coagens intellectum agentem hominis: ita quod illi duo intellectus agentes angeli et hominis qui sunt eiusdem rationis possent cum fantasmatum efficere operari quod solus intellectus agens hominis: ita producere spiritum intelligibilem perfectionem distinctius representantem quidditatem.

Exemplum quodlibet 6.º q. 16.

Questio

Ad argumenta.

Ad primum dico: quod non frustra custodit hominem: quod potest ea intellectu eius docendo per signa sensibilia efficacius aliquid facere quam homo: et forte aliquid operando circa fantasmatum et forte circa intellectum possibilem secundum ultimum modum. Dato etiam quod nullum istorum posset esse adhuc non frustra esset custodia eorum: quod custodiunt nos a multis impugnacionibus demonum: secundum quod dicitur Hieronymus in homel. super illud matth. 18. Angeli eorum semper videntur. nec etiam tuta posset esse vita mortaliu. quod queritur ibi. Ad 2.º. non valet. quod istud passivum inferius non est. par pro statu isto ab illo agente: et hoc quod passivum est impedimentum pro statu isto ne aliquid tale recipiat. unde ista potentia non est ex defectu potentie active angelus: vel ex impotentia virtutis passive intellectus nostri absolute in recipiendo: sed ex impedimento pro statu isto. Per 3.º ad utrumque probationem. 1.º. actum. non potest agere in passivum quod non est impedimentum a receptione forme ad quam agit tale agens. sed ubi est impedimentum non potest agere potentia principalis: sed posset agere potentia remota. Et si dicas. tunc non potest deus pro statu isto immediate agere in intellectu nostrum sine fantasmatum. Dico quod sequentia non valet: quod illud impedimentum pro statu isto. s. ordo inter potentias inferiores subest causalitati dei. non autem causalitati alicui creaturę. ideo cuilibet creature que presupponit istum ordinem est impedimentum. non autem deo vel ad deum qui est super istum ordinem. Ad ultimum 3.º. quod sensibilia possunt imutare intellectum pro statu isto. non autem mere intelligibile: quod illa non sunt activa: nec quod intellectus noster non est passivus respectu eorum absolute: sed quod pro statu isto impeditur ne patiat: vel recipiat a talibus immediate. amoto autem ali impedimento: nec recipit sicut est in beatitudine: tunc loqueretur angelus homini beato: et homo beatus alii homini beato: sicut dictum est per angelum loqui intellectualiter angelis: quod tunc secundum primum saluatoris in mattheo. Erimus sicut angeli dei cuius et gloria. Et ex hoc 3.º quare doctor non potest causare scientiam in discipulo: non propter defectum virtutis active in scientia docentis: sed propter capacitate intellectus discipuli pro statu isto pro quo habet impedimentum ne sic immutetur: quod pro statu isto determinat ad fantasmatum: sic ad ipsius imutacionem sicut dictum est.

Hec de angelice nature conditione dicta sufficiant. Nunc super de aliarum quoque rerum creatione ac precipue de operum sex dierum distinctione nonnulla in medium proferre: cum deus in sapientia sua angelicos condidit spiritus. alia etiam creavit sicut ostendit supradicta scriptura gener. que dicit in principio deum creasse celum. et angelos. et terram. s. materiam quatuor elementorum adhuc confusam et informem: que a grecis dicta est chaos. et hec fuit ante omnes dies.

Circa distinctionem

duodecimam in qua magister agit de creatura pure corporali quoniam duo de principio mali. Primo utrum in suba generabili et corruptibili sit aliqua entitas posita ut realiter distincta a forma. Secundo utrum per aliquam potentiam materia posset esse sine forma. Circa primum arguitur quod non. 7.º. meta. materia non est quid nec quale: et sic de aliis predicamentis non principium sub alio quo illorum quibus ens dividitur et distinguitur. ergo non distinguitur a forma. 2.º. substantialis est substantia. Sed dices quod non est ens actu: sed tamen est ens in potentia. Et 2.º.

Prima

si

tra. materia non est materia in potentia: quod materia non est in materia: nec est forma ut dictum est. nec compositum. et sic de aliis. ergo nihil. 3.º. 5.º. phy. quod movetur est: sed quod generatur non est per hoc volens probare differentiam generationis a motu. igitur oportet quod intelligatur ibi eodem modo esse in sebo negativum et in primo affirmativum. Sed esse quod affirmatur de eo quod movetur est esse in potentia: quod motus est actus entis in potentia secundum 3.º. 3.º. phy. ergo esse quod negatur de eo quod generatur est esse in potentia. igitur materia que est subiectum generationis non est ens in potentia: quod argumentum non procedit de termino generationis: sed de subiecto: quod de motu non est verum dicere quod terminus eius sit. Cum igitur materia non sit ens actu: nec ens in potentia. ergo est nihil. 4.º. 5.º. phy. materia non est scibilis nisi per analogiam ad formam. si esset per se ens sine entitate forme sine ens distinctus a forma esset per se intelligibilis. 5.º. 5.º. si materia esset aliquid esset aliquis actus: quod ens positiuum extra animam actus quidam est. Sed non est actus: quia actus distinguitur et videtur: materia autem nec videtur distingui: quod fundamentum nature nihil est distinctus a materia. 2.º. 5.º. si esset actus compositum non esset per se unum: quod duobus entibus in actu non fit per se unum: nec potest esse compositum: quod compositum non est principium. Si autem esset actus esset vel actus: quod esset forma: vel actus ens compositum. Cum igitur non sit nec hoc nec illud est nihil. vel non est aliquid entitas distincta a forma. Contra. 3.º. 5.º. phy. 2.º. 5.º. meta. materia est ex qua res cum in 2.º. ponitur cum insit ad differentiam termini oppositi: ex quo fit res: non tamen inest forma autem est terminus factionis: vel per hoc quod est: ex quo 3.º. quod non est forma: quod illud ex quo fit compositum procedit forma per hoc quod dicitur cum insit excluditur privatio. ergo.

Hic dicitur

una opinio. rem generabilem et corruptibilem habere in se tamen unam realitatem positivam: et quidam dicunt illam esse materiam: et quidam formas. Et differunt opinio. iste solus in voce et non in re. Nam dicentes illam realitatem esse materiam dicunt materiam proficere in gradu entitatis: non per aliquid extrinsecum sed per suum intrinsecum. expletus de quantitate terminata: que terminatur non per aliquid extrinsecum: sed per terminum intrinsecum. Sicut dicitur forma non est terminus extrinsecus: sed intrinsecus materię: que si sit terminus: non tamen est aliud a materia: et ipsa ut aliter et aliter terminatur dicitur aliud et aliud compositum: et tamen ois illi gradus sunt idem materię identice. 1.º. positio ista non videtur rationalis: nec videtur esse secundum intentionem philosophi. Arguo. n. sic in generatione naturali secundum philosophum de generatione. semper aliquid corruptibile et aliquid generatur. Sed tunc accipit philosophus: quod in generatione ex opposito fit oppositum: non quod oppositum maneat: sed aliquid eodem virtutis termino: quod vult esse materiam que non potest esse idem cum aliquo opposito: quod unum oppositorum non manet cum alio. Sed rident quod agens naturale requirit aliquid in quo agit: et hoc est terminus corruptibilis. Tunc igitur quando dicitur quod fit illud verum est: non tamen dicitur quod aliquid maneat ei quod perficitur: quod sit commune illis. sed ita fit ex opposito quod hoc totum sit terminus: et ista videtur intentio philosophi. primo de generatione. ubi dicitur quod in hoc distinguuntur generatio ab alteratione: quod in generatione totum convertitur in totum: non sic in alteratione propter hoc quod generabilia et corruptibilia sunt per se entia simplicia. Contra. nihil philosophus effectum produci ab agente sine illo quo presente virtus agentis magis debilitatur quam fortificetur: sed per sententiam contrariam in aere quod dicitur corrupti ab igne magis debilitatur virtute ignis ad producendum ignem quam fortificetur. ergo ignis agens qui probat in virtute sua totum ignem generandum: quod ignis generandus non est nisi quid simplex: sed illos non habens partem et partes reals distinctas poterit ignem generare nullo contrario presupposito. Et hoc idem arguitur

Rica. de media vi la quo. 4.º q. 5. ar. 1. Alb. ma.

2.º. 2.º. 4.º

2.º. 10.º 2.º. 2.º

aliter sic agens naturale potens in aliquibus effectus totum de necessitate producit eum si non prohibet: quia agens naturale non impeditur de necessitate agere in quodlibet quod est in virtute eius actiua: ut patet de forma qua producit et inducit necessario agens non impeditur nec ab aliquo agente nec ex parte passi. Et igitur agens naturale habet aliquos totales effectus in virtute sua actiua necessario ponit ipsum si non fuerit impeditum: sed non impeditur nisi per contrarium corrumpendum. si autem in corruptione non sit aliquid non contrarium: quod de se sit pars compositi: sed totum est contrarium agens non indiget opposito in producente: nec oportet quod corrumpat: quia non corrumpit nisi ut aliquid quod est in corruptione sit ipsius generis: quia etiam ex eius presentia magis impeditur quod promouetur a actione sua. ideo enim agens non potest producere nisi corrumpendo: quia non habet totum effectum in virtute sua. et ideo oportet corrumpere aliquid ut quod fuit aliquid alterius scilicet corrupti sit aliquid ipsius generis. Et sic secundo sic aliqua substantia est corruptibilis per aliquid intrinsecum sibi in forma philosophia. 7. metaphysica. ca. 5. sed nulla substantia que est forma simplex est corruptibilis per aliquid sibi intrinsecum. ergo cum aliqua sit corruptibilis hoc erit per aliquid intrinsecum aliud a forma: hoc non est nisi materia ut dicit philosophus in codes. 7. quod materia est qua res potest esse et non esse. Et dices quod ideo est corruptibilis quod habet contrarium: sed hoc non valet: quia non habet contrarium alicui ratione cuius sit corruptibile: nisi quia habet aliquid intrinsecum ratione cuius habet posse non esse: quia scilicet per hoc potest recipere suum contrarium. et hoc insinuat philosophus dicens ibi quod materia est illud quo res potest esse et non esse. Et ratio est: quia est capax aliquius forme quam non habet que opponitur illi sub qua est. Et sic si materia non est distincta a forma non est possibilis aliqua mutatio substantialis. pro philosophia. 5. physicorum. mutatio quedam est de non subiecto in subiectum. alia a subiecto in non subiectum. alia de subiecto in subiectum. de non subiecto autem in non subiectum est impossibilis: sed omnis mutatio est aliter se habentis: tunc sic. generatio est mutatio de non subiecto in subiectum. igitur est ibi aliquid aliter se habens. sed si non est ibi materia que ponit subiectum commune: igitur generatio non est a non subiecto in subiectum: nec corruptio a subiecto in non subiectum: hoc enim erit in corruptione mutatio a forma in priuationem: nec in generatione a priuatione ad formam: sed ibi non est subiectum materia: quia priuatio non est nisi in apto nato. Et si dicatur quod ignis qui generatur vel corrumpitur aliter se habet: non valet: quia nihil ignis manet. ergo nec ignis aliter se habet: quia aliter se habere est conditio entis: ut patet. 4. metaphysica. Et si dicatur quare non potest conuerti totum in totum ut ex toto generetur totum. Dico quod bene potest hoc fieri: sed non generari: sed magis transubstantiatio sicut panis conuertitur in corpus christi: ista conuersio non est mutatio: ut dicitur in 4. Et tunc respondeo ad auctoritatem que est vocalis cuius dicitur. Generatio est mutatio totius in totum. Sciendum est enim quod in aliis mutationibus extra substantiam sicut in alteratione non est mutatio totius in totum: quia ibi non est prope aliquod totum: tamen eo modo quo est ibi totum quasi per accedens et quodam aggregatione eo modo est ibi mutatio totius in totum. unde in 7. meta. dicit philosophus quod non generatur albedo: sed lignum album: tamen lignum album non est vere totum nisi secundum quod. sicut nec aceruus lapidum est prope totum. sed partes vel lapides: sed lignum est quoddam per se totum: generatur totum per se: quod est per se unum quocumque forme sunt in tali per se uno: quia enim ignis est aliquod totum per se unum ens quod est generatum: et aqua similiter est quoddam totum habens partes reals distinctas que se faciunt unum per se. ideo tota dicitur corrumpi vel esse corrupta quando ex ea sit ignis: et hinc est quod totum dicitur conuerti in totum: quia totum per se unum fit post corrup-

pñem alicuius totius: qđ vere fuit vnus: & per conse-
 quens vere totus corruptus quibus subiectū maneat cōe.
 ¶ Itē. in omni enī genere est repire per se ordinē & sta-
 tim. & metaph. sicut p3 in genere cause efficiētis. In ge-
 nere igit̃ cause materialis erit ordo essentialis: & sic i re-
 ceptiuis mater. alib? erit dare pñū receptiui & entialr
 sed pñū receptiui nō est nisi ad pñū actus: sed pñū
 actus est substantia. Idem aut nō recipit seipsus: sed
 oportet qđ realr distinguatur ab illo. ergo pñū cōposi-
 tū erit cōpositū ex receptiui: & actū pmo realr disti-
 cto ab illo. ¶ P. aliquid ad causatū est causatū a quatuor
 or causis: qz si nō: segtur qđ aliqua vltia causabit sine p-
 ori: vel erit dare qđ mā nō erit causa per se alicuius. p-
 batio. nullū causatū est nō habeat formā. igit̃ si nō ē ex
 oibus quattuor causis segtur qđ vel nō habeat efficien-
 tes sine finis que sunt cause pōres qđ sit forma: vel si h3
 illas: sequit̃ qđ materia nullius erit causa. tūc arguo sic.
 Si aliqd causatū ē vere causatū vere ē a quattuor cau-
 sis: sed materia qđ est idē causato. ergo causatū h3 in se
 mater. & forma que sunt due cause. ¶ P. substantia p-
 existēs diuidit̃ in substantia simplices & cōpositam.
 sed cōposita nō potest esse p se diuisa cōtra simplicē ni-
 si habeat partes realiter differētes & realitatē distinctā
 a forma. ergo. ¶ P. Aug. lib. cōfesi. Duo fecisti domine.
 vnū ppe te: & aliud ppe nihil: quod vocat māz. forma
 autē nō pot̃ esse ppe nihil. ¶ P. Aug. pbat ibi māz ēē
 pmutatiōē: qz oportet aliqd moueri sicut dicit pñus
 ppter qđ dicit omē. qđ trāsmutatio fecit scire materiā. 4. pñus
 ¶ Ad rōnes op. dico qđ si forma substantialis nō eēt nisi
 gradus intrinsecus mātē: seqr̃ qđ tūc qđ pillos gradus
 gnābi. nō distinguant̃ species: qđ isti gradus sunt essen-
 tialr idēz tertio. s. mātē: nec est alteri? rōnis s. m. ¶ Los gra-
 dus. ¶ P. certū est qđ aia itellectiua nō potest esse gra-
 dus intrinsecus mātē: qz ipsa est terminus creationis.

Est igit̃ vidēdū quale ens est mā. Ad quod
 pmitto quādā distinctionē
 de potētia. Aliquid enīz potētia ēē in potētia dupliciter.
 vno mō vt tēg minus. alio mō vt subiectū qđ est i potē-
 tia ad terminū: & forte est eadē potētia: sed vt cōparata
 ad diuersa dicē obiectiua vlt. obiectiua: ita qđ subiectū
 exīis dicē potētia subiectiua: & eadē vt respicit agēs di-
 citur obiectiua. possūt tamē separari vt in creabili vbi
 est potētia obiectiua & nō subiectiua: qz ibi nō subiectū
 aliquid. ¶ Dicūt ergo aliqui qđ nō est in potētia obie-
 ctiua tm. sicut albedo est in potētia obiectiua qñ nō est.
 que tamē fm quid ē: qz ē in virtute cause vel causarum
 suarū. ¶ Cōtra hoc cōcludūt oēs rōnes facē superi.
 ¶ Et iterū arguo sic. qui habet totū ignē generādū in
 virtute sua actiua pot̃ totū illū gnārē: & que nō suppo-
 nit aliqd per se nec in potētia subiectiua. ergo. ¶ Si ill-
 etiā nec ignis nec qđcūqz gnātus vel gnādū erit realr
 cōpositū ex diu. s. entib?: s3 simplex qđda3. Nō salua-
 tur etiā mutatio substantialis s3 hanc viā: qz nihil alr se
 habet in mutatiōē substantiali. qđ. n. aliter se h3 nunc qđ
 pñus o3 manere & eē. & fm hanc viā mā nō est nisi in ter-
 mino: vel terminis gnationis vt videt̃. ¶ Similr patz
 qđ hec via negat cōpositionē. sicut. n. quādo albedo de
 potētia obiectiua redit ad actū: nō ppter hoc fit in al-
 bedine realis cōpositio. sic cū ex igne i potētia fiet ignis
 in actu nōla erit ibi cōpositio. & ideo cōnes materia
 soluz in potentia obiectiua & nō subiectiua negat cō-
 rationem philosophi de materia.

Dico igitur q̄ mā est per se vnus pncipius nature vt dicit phs. i. phy. 2. z. q̄ ē se causa. vt dicit. z. phy. 2. 5. meta. phyce. q̄ est pars alius cuius cōpositi. 7. meta. q̄ est p̄e fundamentū founa

2.4.78. pmo meta. qd est per se subiectu mutationu subalins. s. phy. qd est p se causa copositi. z. phy. qd est terminu creationis. igit sequit qd e aliquid no in potetia obiecta tñm vt pbant omnes rones supradicte. sed oportet tunc sit in potetia subiectina epistēs in actu vel actus: nō cu ro qd cūq dicat: fm qd omne illud dici deē actu vñ ac: qd est extra causas suā. cū. n. sit pncipiū z causa entis o3 necessario qd sit aliqd ens: qz cū pncipiātū z causatū de pendeat a causa sua: qd pncipio suo si eēt nihil. vel non ens depederet ens a nihilo vel nō ente: qd est impossibile. ¶ **S.** manet sub terminis copositis eadē z sub potetis numero diuersis que in ipsa corrūpū. z est terminus creatiōis. p3. z fm hoc est realitas distincta a forma ex eisdē causis: z est quid positiuū: qd receptiuū forme: tamē dicī ens in potetia: quia qāto aliqd habet min⁹ de actu: tāto magis est in potetia. Et qz mā est receptiuoium formaz substantiāliū z accidentiāliū: ideo maxime est in potetia respectu earū: z ideo dñifm p eē in potentia fm Arist. nō enī habet actū distinctū vñ de diuidentem vel receptū vel informatē z dantem sibi eē specifcum. s. quo tamē est receptiuū istī actus p suppositū: z est causa copositi: nō pōt eē nihil: qz nihil nō est alicuius receptiuū. ¶ **S3** ptra hoc obicit qd. mā nō habet atale esse in actu. p3. n. pmo de gnatioe. arguit ptra illos qui ponebāt subiectū gnatiōis siue mām aliquod corpus in actu: qz tūc gnatio fm p3m nō eēt nisi alteratio: qz omne qd aduenit enti in actu est accidēs: igit eodēz mō hic si mā sit de se aliq entitas in actu vñ actualiter distincta ptra formā: z solū dicere ē ens in potetia: qd receptiuia actus copositiū spē. qquid igit adueniret cōstitueret vnū ens p accēs cū eo. tolleret igit p3is mutatio substantialis per hūc modū. ¶ **S.** potetiale in oib⁹ alijs generibus a substantia nō est actu illius generis. patet in omni genere accidentis. naz susceptiō coloris nihil est in genere coloris. igit in genere substantie receptiuum istī generis: nihil erit generis substantie: igit susceptiō forme substantiālis nō est realiter distinctū a forma substantiāli: qz illud receptiuū nō ponit in aliquo genere: nec reducit ad aliqd aliud gen⁹ qd ad sub3. nō igit realiter distinguitur a forma. ¶ **S.** ex duob⁹ entibus in actu non fit p se vnū. igit ex mā que fm istuz moduz est in actu nō fieret p se vnus cui3 forma: nec resultaret vnū copositu qd eēt p se vnū. ¶ **R.** ideo vt p3us qd materia dicit entitatē aliqā positiuā extra intellectum z causam suā fm quā entitatē est capax formarū substantiāliū que sunt actus simplr. vnde oportet qd res generabilis z corruptibilis sit oīno simplex vt forma. vel cōponatur ex aliquo z nihilo. vel sit copositu ex aliquo z aliquo. p3m est absurdū. s. qd gnābile sit simplex z ptra hoc sunt rones supius facite. z3m etiā est impossibile. s. qd aliqd cōponatur ex nihilo z aliquo. igit sequit necessario 3m. s. qd aliqd cōponit ex aliquo z aliquo sicut ex mā z forma. nō est aut incōueniēs qd in coposito sit aliqd z aliqd: sicut nō ē incōueniēs qd aliqual sit ppositū. ¶ Et tūc ad argumētū tertiu dico qd sicut nō repugnat per se vni qd sit copositu: ita nō repugnat ei qd sit ex aliqbus actualib⁹ entitatibus realiter distinctis. ¶ **Sed** dices qd ita ex albo z ligno potest fieri vnus per se: qz quoddaz copositu. ¶ **R.** ideo. in ente cōmuni vnitas vel est idē qd ens. vel est passio immediate p3is ens: z idē nō potest demonstrari de ente: qz si demonstrare: aut hoc esset ex diffinitione subiecti. s. entis vel vnus. S3 ista sunt transcendētia: z nō habēt diffinitionē. z ideo vnitas in cōi vel passio immediate entis que esse esse vnū nō pōt demonstrari de ente: vel si eē vnū sit passio mediata. illud tamen p quod inest enti nō est nobis notū. Sic etiā dico

in speciali vnitas entis spālis vel ei⁹ passio imediata ei⁹
 2 fm hoc cuilibet enti spāli imediare inest sua vnitas:
 vel si inest ex natura alterius illud nō est nobis notuz.
 ¶ Quādo ergo qritur quare hoc cōpositū est p se vñū
 nō est reddēda alia causa: nisi qz habet talē formā qua
 est p se ens: ideo p se vñū 2 ita de pōssio nō est alia cau
 sa reddēda. 2 ideo sicut ens p se pōt eē simplex 2 cōposi
 tum. sic nec repugnat p se passioni eius. s. sue vnitati esse
 simplex vel cōposita. ¶ Sed dices. tu bñ assignas rō
 nem vnitatis ex parte totius: qz. s. totū ideo ē p se vnūz
 qz hz talē formā: 2 aliud est p accidēs vnū ppter talem
 formā. ¶ S; qro de ptrib⁹ cōpositi vñ habet qz iste dāt
 eē p se vnū: 2 alie nō. ¶ R: pphs. 8. meta. qrit qre aliqd 2. c. 15.
 ē vnūz: 2 dicit q simplex est vnūz qz statim est id qd ē. 2. 16.
 Sed in cōpositis ē dare aliquā rōnē 2 nesciūt pphs alia
 dare: nisi qz hoc ē actus 2 illud potētia: ita qz hoc ē potē
 tiā eēntialr receptiua fm totū genus suū: 2 illud actus
 eēntialr pficiēs aliud. 2 iō ex his fit vñū p se. s. ex mā 2
 forma: nō sic est de subiecto 2 accidēte: qz enī tā mā qz
 forma sunt cause intrinsece entis cōpositi: ideo faciūt
 per se vñū. albedo vero 2 homo nō sunt cause intrinse
 ce: qz homo in vltima actualitate sua pōt eē sine albedi
 ne: 2 iō nec p se habet potētiā ad albedinē: 2 iō tñ
 faciūt vñū p accidēs. Aliqua etiā cōstituit vñū tñ ag
 gregationē: iō possit eē vñū aggregatione. aliqua etiāz
 sūnt vñū vnitate ordinis: qz. s. ordinātur ad vñū. Et si si
 altercatio sic argutū ē supra qz ex actu 2 actu nō fit
 vñū p se: nec ex eē 2 eē. Dico q si accipias eē actu vt di
 stinguit cōtra potētiā fm qz actus 2 potētiā diuidit to
 tum ens: sic dico q mā pōt dici in actu: 2 l; nō dicatur
 actus. qz actus hz eā distinguere 2 denotare. possit tñ
 dici actus fm qz Arist. accipit actus. in. 6. 2. 8. meta. Si 2. c. 4.
 aut actus diuidat cōtra illud qd recipit actū: sic mā non 2. c.
 est actus: qz ē pmius receptiū actus. tale aut oportet eē
 denudatū ab omni actu: qz ē distinguibile p oēm actū:
 vt sic possit eē pars ois entis. Lū igit dicit q ex duob⁹
 entibus nō fit vñū: dico q falsūz ē quādo vñū ē in potē
 tia ad aliud. 2 sūtr dicēdū ē de eē 2 eē. ¶ Ad aliud etiāz
 qd dicit q gnātiō eēt alteratio: vt pbatur p antiquos. 2. c. 1.
 ¶ Dico q antiqui ponebāt corpus habēs formā suba
 lem eē mām 2 subiectū gnātiōis: vt p; pmo de gnātiōe. 2. c. 1.
 alij. s. terrā 2 c. Et seq; q faciebāt oēm gnātiōnē altera
 tiōez. s; in pposito nō pono q mā sit actuata 2 distincta
 p aliquā formā subales. ¶ Ad aliud de receptiū in ge
 nere sube 2 accidētis. dico q si albedo poneret ppositū
 ex partibus eēntialib⁹ fm qz pphs videt ponere. 2. c. 1.
 meta. pncipia pportionabilia in omni gnē: tunc ē ad op
 positūz. 2 si hoc nō ponat pono tunc in accidētibus re
 ceptiū alicuius accidētis nō ē eiusdē generis cū rece
 pro: nec p se qz p reductionē: tunc etiāz sequit oppo
 sitū: qz potētiale 2 receptiū accidētis alicuius in vno
 genere respectu alicuius generis pōis ē actuale vt re
 ceptiūz in genere coloris: 2 vtr in genere qualitatis ē
 aliquod actuale de gnē pōis. s. de gnē qnātitatiz: vt sup
 plicius respectu coloris qritur potētiale 2 receptiūz in
 pmo gnē nō pōt eē de aliquo alio pōis gnē. iō opz esse d
 eodē gnē. s. de gnē substantie. ¶ Sequitur scdo videre
 quō mā realiter distinguitur a forma: vbi dico q sunt
 omnino alterius rationis 2 pmo diuersa: quod pbo sic.
 actus 2 potētia que sunt pncipia entis sunt pmo diuer
 sa: mā 2 forma sunt h; ergo. Si enim forma eēt eiusdē
 rationis cūz mā nō cōpeteret sibi dare eē. Et si mā eēt
 eiusdē rationis cū forma nō cōpeteret sibi recipere eē.
 si etiāz aliquid forme includeret in materia forma qū
 tum ad hoc nō eēt apta nata recipi sed magis recipere: 2
 sic forma nō esset pmius receptūz: s; aliquid eius eēt nō

receptum sed receptum eodem modo. Aliquid materie esset inclusum in forma ipsa non est primo receptum: sed recepta sunt ad aliquid sui. sic igitur sunt oino alterius rationis: et primo diuersa inter se. Quod igitur ex quo sunt duo principia distincta: et primo diuersa possunt constituere aliquid unum simpliciter. Dico quod quanto aliqua sunt magis distincta et diuersa formaliter tanto sunt magis disposita ad faciendum per se unum: quia in illa constitutione non requiritur similitudo in natura: sed proportio conueniens: que potest esse inter primo diuersa. Dico igitur quod nihil est contradietio quod materia sit terminus creationis et pars dispositi: et quod non habeat aliquod esse: cum tamen sit aliqua essentia: quod enim aliqua essentia sit extra causas suas: et quod non habeat aliquod esse quo sit essentia est mihi contradietio. Obicit etiam ab alijs contra dicta per omne. s. metaph. ubi dicitur quod generans non facit aliud quod est ibi illud quod est in potentia ad actum. unde dicitur quod non largitur multitudinem sed perfectionem. Sed si duceret aliquam actualitatem que prius non fuisset in materia largiret multitudinem: quod est contra eum. oportet ergo quod si erit fuit tamen unum in potentia: ita sit unum tamen in actu: et sic non erit due entitates absolute in generatore. R. video. in generationibus et corruptionibus communiter concurrunt potentia obiectiua et subiectiua: et ex potentia obiectiua trahit agens ad actum illud quod est in tali potentia: puta totaliter terminum generationis qui includit formam et materiam. Est in potentia obiectiua sicut quando est in actu habet utrumque. In modo agens non largitur multitudinem sed perfectionem solum. sicut. n. totus ignis est factus in actu: sic totus fuit in potentia: et hec est prima extractio eius quod fuit in potentia obiectiua. Secunda extractio est secundum agens de potentia materie persistens: et que in fine generationis est pars compositi educit formam que est altera pars compositi que prius non fuit in actu: nec in re extra sicut materia: et sic agens vel generans largitur multitudinem loquendo de multitudine in actu: sic igitur generans largitur perfectionem. put accipit totum terminum generationis quod erat in potentia obiectiua. Alio autem modo accipiendo potentiam subiectiua: ut de qua extracta forma. sic largitur aliquam multitudinem actualem.

Ad argumentum.

primum dico quod illa propositio non facit ad propositum: quia Aristoteles non dicit eam ex intentione: sed arguendo ad partes falsas pro opinione antiquorum: quod per primo ex premissis littere: quod postquam dixit quod nec est quid nec quale etc. subdit. Sic quod dem itendentes accidit materiam subiectum esse: sed impossibile. sed non est modus Aristoteles subiungere: sed impossibile sue determinationi. Est tamen quod sit verum. auctoritas tamen soluit argumentum. ponit enim illa quibus ens determinatur et distinguit. distinctio autem vel determinatio fit ab actu actu ante et distinguere qualis est forma et nihil habet esse materiam. Sed dices ultra quod materia predicatur de omnibus denotatiue. unde. 7. metaph. dicit philosophus quod archa non est lignum sed lignea. ergo de nullo predicatur essentialiter. ergo si nullum est eorum que sunt erit nihil. Dico quod ex hoc quod materia predicatur denotatiue de aliquo per quod non est nihil sed aliquid: quia nihil non denotat aliquid. dico igitur quod denotatiua proprie dicuntur quod differunt cadentia ab alio. per in predicamentis. Causa autem iste potest esse vel sicut accidentis ad subiectum: vel sic forma ad suppositum eiusdem nature: et secundum hoc est duplex predicatio denotatiua: una accipit denotantis subiectum. Alia forme non accipit in abstracto: nec secundum rationem quod dicitur absolute: sed quasi in concreto per cadentia forme ad suppositum naturae proprie secundum quod communis. homo est animal. non homo est animalitas. vel fortis est homo. homo est animal. non homo est animalitas: vel fortis est humanitas. et sic etiam in proposito dicitur quod materia est forma: tamen non tamen quod materia sit forma. Ad aliud. secundum philosophum. quod mouetur etc.

Dico quod si entitas actualis mobilis non sit mobilis ratio recipiendi motum: sed magis ut est ens in potentia. est tamen actus necessario requisitus ad hoc quod moueatur. et sic loquitur philosophus dicens. quod mouetur ens non quod hec sit additio mobilis per se: sed paccides. requisita tamen necessario ad motum. per se autem conditio mobilis est esse in potentia. bene tamen potest esse aliquid conueniens alicui paccides: et tamen necessario. per accides in quod non includit in ratione forme illius. necessatio tamen requisita ad illud: quod sine illo illud est: sicut puerio est puerio per accides nature. per philosophum. Ad probandum igitur quod generatio non sit motus sicut Aristoteli quod sub generatio non est necessario ens actus. sed est ens in potentia. Subdistinguit autem motus siue ei quod mouetur necessario coniungitur quod est ens actus per accides: ut dicitur est. Ad aliud de materia quod non est scibilis etc. Dico quod philosophus indistincte et in vniuersali loquitur de motu versus ad quantum librum. et ideo consideratio eius de materia se extendit ad subiectum tamen mutationis quod motus. loquitur enim ibi de materia ut est subiectum. non solum in generatione sed etiam in alteratione. et ut habet ordinem ad transmutationem. sic nec subiectum motus nec mutationis est scibile per se: nec scit per se sed in comparatione ad aliud. sed non sequitur quod non sit alio modo scibile per se et secundum se sicut ignis ut transmutat localem non potest cognosci nisi per comparationem ad locum. potest tamen cognosci alio modo et perfectioni quod per comparationem ad locum. Intentio autem philosophi est ibi quod quantum materia vel subiectum cognoscat: et sit cognoscibile in se et per se. est tamen cognoscibilis in comparatione ad formam. Dico igitur quod materia secundum se in sua essentia est cognoscibilis: sed non a nobis. primum per quod ois entitas absoluta in se est cognoscibilis: materia est hoc. ergo. habet enim ideas in deo. et ex parte obiecti. vel secundum rationem ex parte essentie secundum aliam opinionem. et secundum per. Nam forma est magis cognoscibilis a nobis quam materia. sed forma non cognoscitur nisi ex operationibus. igitur nec materia. quanto magis aliquid magis remotum a sensibus: tanto minus est a nobis cognoscibile. cognoscimus igitur materiam: ut dicit philosophus. per transmutationem. videmus. n. vnam formam nouam post aliam: quod videmus nouam operationem que arguit nouam formam. igitur subiectum transmutationis ceterum manet hoc est materia. Non igitur sequitur. est cognoscibilis in analogia ad formam. igitur alio modo vel in se vel secundum se non est cognoscibilis. Ad aliud de actu dico quod si accipis actum per actum informatum materia non est actus. Si autem accipias actum per omni eo quod ex parte causam suam: sic materia potest dici ens actus vel actus. Sed secundum eodem modum loquendi esse actus attribuitur et appropriatur forme. Ad ultimum per quod materia est ens actus: et quod non.

Uero secundo.

Utrum per aliquam potentiam materia possit esse sine forma. videtur quod non. Quamquam aliqui sentent magis unum tanto sunt minus separabilia: sed materia est magis unum cum forma quam passio per priam cum subiecto. et passio non potest separari a subiecto. ergo nec materia a forma. maior est manifesta. mihi. per quod materia facit unum essentialiter cum forma et per se. Sed per passio non sic facit unum cum subiecto: quia facit unum per modum dicendi per se tamen. Et omni eo quod potest per se esse potest aliquid fieri inferius. per illud quod non potest per se esse est inferius eo quod potest per se esse. per potest facere. Sed nihil potest esse inferius materia: quia cum materia sit ens in potentia illud inferius esset nihil. Item puationes sunt oppositae sicut et forme quibus sunt oppositae. sed forme oppositae nunquam sunt simul in materia. ergo nec puationes oppositae. sed puationes oppositae non sunt simul nec possunt esse: quia forma opposita uni actui est in materia. Si igitur materia non habet aliquam formam sunt in ea oppositae puationes simul: quod est impossibile. ergo etc. Contra. non minus dependet accidens a substantia quam materia a forma. sed acci-

dens potest fieri sine subiecto. et materia sine forma. Respondetur per illos qui dicunt quod materia non est aliud a forma. non est mirum si non potest fieri sine forma. id est. non potest fieri sine seipso. sed hoc est falsum: ut probatur est supra: quod omne generabile est compositum ex re et materia. Alii dicunt materiam habere realitatem distinctam a forma. non tamen potest esse sine forma: quod non est actus nec habens actum: quod est tamen ens potentiale vel possibile. Lumen enim diuidatur ens per actum et potentiam materia non cadit sub primo membro: sed sub secundo. Est. n. potentia. nihil ergo habet actus actualitatis. sed tamen habet esse potentiale: quod tamen esse est aliqualis realitas distincta a forma: et per hoc saluat compositum reale. Implicat autem contradictionem quod aliquid habeat esse tamen potentiale: et sit actualis. Si isti intelligant per alitatem materiam aliquam entitatem vel realitatem extra causam suam non video quod sit contradictio si ponatur virtus diuina sine forma. Alii habent aliam imaginationem de materia: quod ponitur eam esse terminum creationis alium absolutum a forma: tamen dicunt quod non potest esse sine forma: quod probatur. quia si fieret sine forma esset actus: sed materia non est actus. Item secundum Boetium. potest esse actus a forma: si materia sit sine forma erit sine esse: quod est contradictio. Item. quod non habet ideam non potest fieri sine alio: materia est hoc. ergo etc. Item. illud in quod deus non habet actionem non potest fieri per se: sed secundum doctores peritissimos deus: non habet actionem in materia. ergo etc. Item. quod analogant in attributione primo illud est reale in vno primo et alijs non nisi per aliquod primo ad illud. per de sanitatem que est realiter in aiali et in yrina: non nisi per attributionem ad illud aliud: sed esse est a forma. ergo materia non est nisi in analogia ad formam cui primo attribuitur. Item arguitur. si materia haberet esse per se sine forma tunc esset actus: non esset verum unum quia haberet in se plura esse.

Respondetur ad questionem tenendo ut in priori questione dicitur est res materialis esse composita ex duobus que sunt partes rei compositae: et quod semper aliquid generabile persistit generatio sub forma corruptibili. dico quod non est contradictio materiam esse sine forma quacumque subali et accidentali. Quod probatur absolutum distinctum et prius alio absoluto potest esse sine contradictione sine illo. materia est absolutum distinctum et prius forma quacumque: subali. et accidentali. igitur potest esse sine alio absoluto: siue sine forma substantiali vel accidentali absoluta. maior declaratur. nam ideo ponitur ibi absolutum ad excludendum correlatiuum: quia in his est instantia. prius ponitur ibi ad excludendum similitudinem originis que includit etiam similitudinem correlatiuum. minor etiam probatur. est. in. q. pcedenti. Quod. n. materia sit quid absolutum satis per quod facit compositionem reale et absolutam. quod aut sit prior forma saltem natura et origine. per quod est receptiuum forme: et fundamentum eius. Sed receptiuum et fundamentum forme est prius forma. Item etiam confirmatur per Augustinum. qui. 13. pcedit. dicit quod prius ordine terminatur creatio ad materiam quam ad formam: materia secundum prius fuerit creatura cum forma. Item. quod deus absolutum facit in creaturis mediante causa secunda potest facere sine illa causa secunda: que non est de essentia causae: sed forma est causa secunda que non est de essentia materiae: igitur materia est cum qua dat materiam esse. ergo deus sine illa etc. Aut forma non sit de essentia materiae. per quod adueniente alia et alia forma esset alia et alia essentia materiae. Item quod deus immediate creat immediate perferuat vel potest perferuat: sed materia est terminus creationis etiam secundum aliquos. et sic immediate creat a deo: ut probabo. Item. quod ex quo materia est aliquid prius in entibus non potest subesse causalitatem alicui creaturae. sicut cum non possit produci nisi per creationem: et nulla creatura potest creare: ut probatur in prima. q. quarti. sequitur necessario quod solus deus eam creat. sed entitas absoluta que est a solo deo sine alia aliqua entitate absoluta

posterior potest seruari a deo: quia deus sine omni absoluto: quod non est de essentia rei: et est posterior ipsa re potest rem conservare. Item. non est necessarium deum velle aliquid aliud a se absolute et de necessitate. ergo si vult necessarium formam esse ad hoc quod velit materiam esse. hoc non est simpliciter sed propter necessariam connectionem materiae ad formam. Sed non est talis necessitas absoluta connectionis materiae ad formam. per bo. quia si est necessitas absoluta connectionis materiae ad formam vel tu dicis. igitur materia sibi determinat aliquam formam de necessitate. probatur. quod determinat sibi aliquod genus determinat sibi aliquam speciem in genere illo. et omne quod determinat sibi speciem de necessitate determinat sibi esse in aliquo vno indiuiduo istius speciei: ut omne quod de necessitate est homo est hic homo vel ille. sed materia non determinat sibi de necessitate hanc formam vel illam. manifestum est. ergo nec totum genus forme. Item confirmatur. quod quod contingenter se habet ad quolibet cuiuslibet generis absolutum habet se contingenter ad illud genus absolutum. hoc probatur. sed materia contingenter se habet ad quolibet formam. Item contingenter se habet ad totum genus forme. probatur etiam quod si de necessitate absoluta determinat sibi genus forme quod necessario determinat sibi unum solum illius generis: quia unum essentialiter unum et singulare est impossibile deperdere essentialiter a pluribus eiusdem generis. Si ergo materia necessario determinat sibi totum genus forme. hoc est quod necessario determinat sibi aliquod unum illius generis: quod saltem igitur contingenter se habet ad totum genus forme potest virtute diuina esse sine forma. Et si queratur ubi esset illa materia sine forma. dico quod sicut angelus qui non est quod est in loco aliquo diffinitive: non circumscriptione suppositum quod sit in vniuerso. si tamen fieret extra vniuersum ubi locus non est non esset in loco diffinitive: sic materia si generet in vniuerso sine forma esset diffinitive alicubi. si autem fieret extra vniuersum nusquam esset locale vel diffinitive: tamen esset non quedam absoluta. Si queratur etiam an habeat partes diuersas quod partes subuales habet illas. non habet per quantitatatem. Si dicatur quod est ens in potentia. si conservet sine forma esse erit sibi accides. Dico quod falsum est: quia sicut hoc essentialiter proprium habet extra omnem intellectum: sic et esse. et tunc etiam habet illud esse sicut et essentialiter. Si etiam dicatur. materia sic ex se stens sine forma habet saltim respectum ad deum conservare. igitur habet aliquam formam. Dico sicut dicitur est. s. di. prima. ille respectus est idem realiter cum materia nec est forma addita. quolibet enim essentia creata non est aliud quam de pendentia sui ad deum.

Ad argumenta.

principalia. Ad primum. quanta aliqua sunt magis etc. dico quod per cedit de unitate identitatis qua aliqui dicunt unum: quia idem realiter non de unitate unionis aliquorum in se sicut ex materia et forma sit unum. Item. compositum si intelligitur primo modo: tunc maior propositio est vera. Item. est falsa. vel sic. si maior intelligatur de unionem identitatis aliquorum inter se. minor est falsa. si autem intelligatur maior de unionem aliquorum in tertio sic maior est falsa: quia illo modo in maxime deperdetur potest esse ordo ad aliquod unum. et in quibus est minima deperdetur non potest ordinari ad aliquod unum. Ad aliud dico. pcedendo maiorem: quia non video quoniam esse in alio ente sit inferius quam esse in se. quoniam sit magis imperfectio deperdere quam non deperdere. Et ideo dico quod esse cuiusque alterius generis a substantia. accidens est imperfectius quocumque quod est pars subiecti sit est materia. Et tunc ad Augustinum. qui contra allegat. duo fecisti deum unum per te etc. ut materiam dico quod loquitur de ordine entium in se subiecto. ibi est angelus ens superius et materia ens inferius. Sed dices. nihil alterius generis per esse superius angelus. sed nihil alterius generis per esse inferius materia. Dico quod non est simile. Item. non est superius: quia nullum genus est superius genere substantie: sed alia genera sunt inferiora.

nō in medio eiusdem diaphoneitatis q̄ntus durat vir-
 tus luminosus. radius reflexus est q̄ occurrente opaco
 ante q̄ terminetur virtus actiua luminosus diffundit in
 partem oppositā: nō ex electione: sed q̄ naturale agēs.
 cui? virtus actiua nō est totalr exhausta: in directo agit
 q̄ntum potest: ⁊ q̄ nō potest in directū agit in obliquū.
 Radius fractus est qui occurrere medio alterius dia-
 phoneitatis. non tamē oīo opaco multiplicatur in il-
 lo medio: sed non s̄m lineaz rectaz: sed incidit ibi angu-
 lus. quādo autēz occurrit mediū densius frāgit radi-
 us ad perpendicularē: q̄ ex quo est perpendicularis
 fortissimus in agendo. vnde cum frangitur ad agendū
 in medium densius requiritur situs p̄pinq̄ior perpedi-
 culari radio. talis est situs rad̄y frācti ad perpedicula-
 rem. quādo autēz occurrit mediū rariū frāgitur radi-
 us a perpendiculari ppter oppositaz causam. ¶ Dico
 tūc q̄ lumē multiplicatur s̄m istos tres radios ime-
 diate gignitur ab ipa luce. ⁊ etiam immediate est species
 sensibilis ipsius lucis: de recto patz de reflexo pbatur.
 tū quia per illū radiū videt res in se nō autē aliqua spe-
 cies imp̄ssa speculo reflectente. ¶ Eodem modo etiāz
 per radiū fractū videt ipsa res multiplicans se ⁊ non
 species aliqua ipsius rei vise ⁊ sicut ista luminaria p̄-
 maria multiplicatione diffusa sunt immediate species lu-
 cis gignētis: forte ita immediate gignunt ab ea loquen-
 do de imediatione ad causas: nō excludēdo ordinē effe-
 ctū ordinatōr respectu eiusdē cause: sed ppter ista
 est aliud lumē secundariū: q̄ dicit lumē accidentale q̄le
 est vbi est ymbra. in hoc enīz distinguē ymbra in actū
 a tenebra: q̄ tenebra est puatio luminis tam p̄mary q̄
 secundariū. ymbra est puatio luminis p̄mary. ¶ Istud autē
 secundariū lumē: 13 quadoq̄ diffundat per reflectionēz:
 nō tamē a corpore polito: q̄ reflexio a tali corpore ē gi-
 gnitio rad̄y p̄mary: q̄ est imediata species ipsius lucis
 gignētis. nō autē sic istud lumē secundariū: imo gignitur
 ab ipso lumine p̄mary ita q̄ si per impossibile reflexio
 remaneret in lumine rad̄y imp̄mētis gigneret sperice:
 vel hemisperice istō lumē secundariū nō sic autē gignere-
 tur lumē reflexus a radio p̄mary qualis est reflexio a
 corpore polito. est ergo omne lumē species: sed lumē p̄-
 mariū est species lucis gignēt. lumē secundariū species
 luminis p̄mary. ¶ Et ex hoc p̄z ad argumēta que p̄nt
 fieri cōtra istā partem: quia cū lumē videat nō erit spe-
 cies visibilis. ¶ R̄sideo. spēs aliqua intensa nō obs̄t-
 te q̄ sit intentio ⁊ species alterius visibilis. potest tñ in
 se ēē visibilis: sicut dicit cōmē. sup de sensu ⁊ sensato. ca.
 p̄. q̄z q̄lo lumē reflectit ad virides plātas colorantē
 parietes. similr spēs nō sunt visibiles nisi quādo termi-
 nant ad opaca: ita q̄ nō cōtiguatē opacis nō possunt gi-
 gnere spēs suā quibus vidēantur sicut species coloris dū
 ē in medio nō vī s̄z q̄n̄ tiguat opaco tūc videri pōt: si-
 cut p̄z de radio trāsēūte p vitrū coloratū appet color ī
 pariete vbi terminat radius ille ⁊ videt coloratus s̄līr
 sicut vitrū: ⁊ tamē in medio nō erit ille radius colorat⁹
 visibilis. nec tamē ppter hoc negat ille rubor ēē speci-
 es qui apparet ī pariete: q̄ oculus ibi exis cui si suppo-
 neret ille rubor videret rubē vitrū vel ruborē vitri ⁊
 eodē mō lumē nō terminatū ad opacū nō videt: q̄ p̄z.
 tū q̄ radiū solarē de nocte nō apparēt: q̄ tñ interceptū
 tur inter nos ⁊ celū supra conū pyramidis ymbre terre.
 tū q̄ exis ī carcere opaco ⁊ tenebroso vbi p̄ opposita
 foramina trāsīret radi⁹ solarī nō videret: ita q̄ nūq̄ res
 reflectēte se ad opacū nō videret illū radiū si corpuscula
 illa nō frāgant. Similr si mediū illū natū esset īfinitū
 ⁊ nō terminatū ad corpus opacum sole existente super
 orientem nihil videretur: quia non esset terminans.

Distinctionis

eandem ergo conditione h3 lumē quā habet alie spēs pncipales colorū q̄tū ad videri nō videri. 7 sicut pncipales spēs colorū que s. radijs multiplicat possunt generare alias secundarias accidentales non radijs multiplicatas: 7 p̄ illa videri: 7 tamē nō negat illas pmas eē intētiōes p eo q̄ simplr sunt similitudines illoz pmo: rum colorū gignētias: ita in pposito. vnde hec est falsa. illud qd est intētiō obiecti visibilis nō ē visibile: s3 ista est va. ois intētiō nō tñ ē visibilis: sed est etiā rōvidēdi. vnde forma illuminās lunā lumen est: 7 nō lux: qz non est corpus terminatū in luna: 7 tamē est sensibilis 7 species lucis. similiter per Aristo. in de sensu 7 sensato. fulgor emissus ab oculo moro in tenebris visibilis est: 7 tamen est species lucis tñ.

Ad argumēta. Ad p̄mū dico q̄ Aug. accipit ibi lucē p corpore subtili: puta forte pro igne qui est corpus subtilius in mixto. v̄ p aliquo corpore subtili multū cōueniēte cū igne in nā: sicut 7 scriptura dicit lucē factā fuisse pma die. nō q̄ tunc fieret accidens sine subiecto: sed tūc fiebat corpus luminosū cuius forma notior erat lux. 7 ideo describit subiectū ignotū per terminū notiorē. **Ad scōm dico** q̄ alterās in fine alteratiōis generat: nō aut illa q̄litas quā alterant. **Ad tertiū dico** q̄ ista sunt mem̄a p̄p̄ria dicta de lumine: sicut p3 per Aug. 6. nālū. nō p̄m aliquid idē pcedit recte quasi motu locali: 7 tñ q̄litas q̄ obliquat frāgendo vel refrāgendo. s3 q̄ virtus q̄ illa nō est tota exhausta. i. nō tā tū causant quātū pōt causare. tūc vltērius. si nō pōt fm lineā rectā agere fm quā nā marje agit: qz illa ē breuissima 7 efficacissima ad operādū. agit s3 aliā lineā isti ppingorez: 7 b fractā vel reflexā: si nō pōt agere vltērius reagēdo in idē passū: i. qd p̄us egit causando tñ ibi cū illo p̄us cāto ali. quid simpliciter imperfectus. **Et si obiciat** q̄ pfectio: i. causato p̄m nō pōt esse causatū imperfecti: p̄p̄terius. 7 ita cū toto medio illuminat. radio p̄mario nō pōt esse lux: nec etiā cū medio illuminato radio recto p̄t eē radius reflexus. **Dico** q̄ falsitas p̄conis apparet ad sensū. p3. n. si radius solis incidat in aquā 7 reflectatur in aliquē locū tenebrosū: vbi nō ē radius rectus sensus dicit reflectionē fieri v̄q̄ in locū illū tenebrosū. non aut illic fieret nisi p̄us eēt radius reflexus i medio illuminato radio recto. eodē modo dicit sensus lumē secundariū siue spēm luminis p̄mariū diffundi a lumine p̄mario cōtiguato alicui corpore opaco v̄q̄ ad oculum: alioq̄ nō videret illud lumē p̄mariū: 7 tñ per totū illud mediū est lumē p̄mariū. Tunc ergo illa p̄p̄tatio ē negāda vbi est forma pfectior ibi non pōt multiplicari aliqua imperfectior siue spēs que sit forma imperfectior. **Ad alia que sunt cōtra spēm siue intētiōē dico** ad p̄mū q̄ oē accidēs forte posset denotare sub3 suū i quo est si esset denominās: vel nomen impositū qd significaret denominationē cōueniēte forme respectu talis subiecti. Hoc mō nō est denominatiū impositū a speciebus colorū: qz denominatiū imposita a coloribus denominat subiectū habēs colores fm esse reale. si aut esset denominatiū impositū qd denominaret subiectū habere formā fm esse intētiōale: nō fm esse reale bene posset mediū denotare a tali noie albi: tale est ipositiū a lumine. 7 forte magis hic q̄ in coloribus p̄p̄marioz pfectionēz. euidētia huius intētiōis q̄ aliarū intētiōnū visibilis. **Ad addit scō de opposito dico** q̄ lumē vñ nō excludit aliud lumē alteri: rōnis: sicut lumen solis nō excludit lumē lune in eadem parte mediū vel alteri stelle: sicut nec spēs ignis excludit speciem albi: vel eōuerso in eadem parte mediū. sed sicut

XIII.

lumē quodcūq̄ excludit a medio tenebrā que est eius p̄tatio nō cōtrariū vel disperatū. ita species cuiuscūq̄ coloris excludit p̄tationē illius coloris in medio. **Ad tertiū cōcedo** q̄ res est 7 effectus reale habere potest: nō tamen ita res q̄ possit nō esse intētiō: qz cū ratioe sua stat q̄ ipsa per se sit ratio tēdendi i obiectū. 7 hoc sufficit ad rōnem intētiōis. **Ad autē totus radius gignatur** immediate ab ipsa luce: 7 non pars radii a parte p̄baf: quia si ponat q̄ lumen in aliqua parte mediū gignat lumen ex se: quilibet punctus lucis multiplicat se sperice: quia omnis actiū nāle agit in mediū circumstantes sperice si sit ex omni parte eque dispositū: 7 si habeat opacū obstat ex vna parte sui: saltē multiplicat se hemisperice. ergo eodē mō si lumē esset gignens respectu alterius luminis ex quo nō h3 opacū impedies ex aliqua parte sui sperice se multiplicat. 7 ita sicut lumen pncipale gignit aliud lumē vltērius secundariū indirectū. ita gignet ex omni parte radii distantis: qd est cōtra sensū. **Ad aliud luminare pōt agere in distans localiter:** qz si non posset agere nisi vbi est localiter posset illuminare aliquod indiuisibile. qz si defens est in rōne agentis alicui distans localiter. ergo 7 pari ratione toti medio v̄q̄ ad tantā distantia ad quāta sufficit virtus eius. 7 si p̄sentat illi totū: 7 potest in toto causare lumen. ergo causat: qz ipsum lumen genitū ab ipso dato q̄ posset causare aliud lumē: tñ luminare p̄sens est maioris virtutis q̄ lumē genitū. 7 ita p̄uenit ipsū lumen in agendo in partem motam.

Ad quod dicitur deus fiat firmamētū in medio aquarū: 7 diuidat aquas ab aquis. diuisitq̄ aquas que erāt sub firmamēto ab his q̄ erāt sup firmamētū. Sciētiū est q̄ illius celi describit hic creatio sicut ait Beda sup gen. in quo fixa sunt sydera: cui suppositi sunt aque in aere 7 in terra. 7 suppositi alie de quibus dicit. qui legis aquis supiora eius. in medio ergo firmamētū. i. syderū in celū q̄ de ags scm esse credi potest.

Arca distinctionē Decimāquar. tam quero p̄mū vtrū corpus celeste sit essentia simplex. **Ad alia videt** respōsio danda fm theologos: alia fm p̄bos. fm intētiōē p̄bi cum omnis potentia passiva materie sit potentia contradictionis. 7 nono metaphysice. 7 ibidem cum quodcūq̄ sempiternum sit necessarium. 7 ita cūllo modo in potentia contradictionis: celum fm ipsum sit sempiternum: sequitur fm ipsum q̄ nihil sit in ipso quod sit in potentia contradictionis vel corruptionis: 7 per consequens nec habens materiam: quia si haberet materiam esset formaliter corruptibile. sicut ignis. dato enim q̄ non esset aliquod agens extra quod posset ipsū corrumpere: quia non haberet contrariū. hoc non tolleretur intra habet principium corruptionis. s. materia: qua res potest esse 7 non esse sicut ignis. 7 in hoc videtur ille Auerro. in tractatu de substantia orbis. melius habere intētiōē philosophi q̄ ponēs in celo materiā. **Ad ostendēdū tamē incorruptibilitatē celi ex se que hic supponit op3 procedere fm viā Arist.** p̄m celi 7 mūdi. 7 in hoc ostendere q̄ non sit alicuius nature elementaris: quia incorruptibilitate ostendatur carētia mae nisi forma incorruptibilis posset necessario actuare mām possibile de se carere illa forma

Questio

ita q̄ habitudo non esset vtriusq̄ necessaria: sed tñ ex parte forme eōuerso: q̄tum est ex parte materie esset cōtingens: quare nō est simile de necessaria inherētia alicuius accidentis subiecto vbi necessitas est ex parte vtriusq̄ extremi. **Ad si dicat** mās illa nō eē eiūsdē rōnis cū mās receptiuis diuersarū formarū: 7 ideo nō posse q̄tū ē ex se trāsmutari ab vna forma ad alia. **Doc videt** icōueniēs. Et p̄mo qdē: qz tūc essent due materie p̄me alterius 7 alterius rōnis. p̄ns est falsus: ergo 7 aīns. p̄batio falsitatis p̄ns. nō sunt duo fines p̄mi nec duo efficiētes p̄mi alteri 7 alterius rōnis. ḡ nec sūt due mae p̄me alteri 7 alteri rōnis. **Itē videt** difficile assignare vñ sit ista alteritas rōnis in hac mā 7 in illa. **Secundo data hac alteritate saltē ista mā est in potentia ad hanc formam. 7 ad p̄tationē huius forme:** ita q̄ ista materia de se est in potētia cōtradictionis: s3 nō ponat in qua potētia forme est. nūc autē nō ē mā p̄ se rō corruptibilitatis in q̄tū est in potētia ad formā aliam ab ea quā h3: sed in q̄tū est in potētia ad p̄tationem forme quā h3. **Silr p̄bus nō ponit mām nisi p̄ potētiā tē ad mutationē.** in celo nō est potētiā tē ad mutationē nisi ad vbi. **Si dicat** q̄ materia in celo nō est in potētia dictionis: qz forma eius cōplet totū suū appetitū. **Cōtra.** nulla forma cōplet totū appetitū materie sue respectu alteri forme nisi det actū oppositū p̄tationi illi forme. forma celi nō dat actū oppositū p̄tationi cuiuscūq̄ forme alteri a se: puta forme ignis. ergo p̄tatio forme ignis ibi manet. p̄batio minoris. nulla forma dat actū oppositū p̄tationi cuiuscūq̄ forme: nisi in se cōtineat oēs formas saltē virtuali. sed forma celi nō sic cōtinet oēs formas: qz nō aīam intelligitū. **Ex hoc sequit** vltēri q̄ fm p̄bos celū nō posset esse aīatū formalr: qz tūc vel celū erit essentialr aīa tñ. 7 b itellectiua: qz ipsi nō posuerūt ibi aīas nisi itellectiua. 7 ita solus itellectus erit quātus: qd nō est itelligibile: qz celū. v̄ p3 est q̄tū formalr: vel p̄ter aīas que est de cēntia celi erit aliqd aliud p̄ se p̄fectibile per aīas. 7 ita erit ibi potētia passiva 7 potētia dictionis. 7 ita celū nō erit sem p̄ternū 7 necessariū. vñ siue p̄bs siue p̄men. ponat celū aīatū formalr aīa q̄ sit de cēntia celi videt statiz recedere a p̄ma p̄tatiōē p̄bata. **Quicqd sit d Auer.** nō dicam? Arist. recessisse a p̄tatiōē p̄ma. nec vba eius cogūt hoc sibi imponere: qz vbi tūc vocat aīas celi ex ponat q̄tū ad cōditiōē quā aīa est motrix. nō qua est forma. 7 illa aīa est itelligētia p̄p̄ria motui huius orbis p̄iuncta huic vt motrix p̄p̄ria. talis nō est nisi vnica vnus. Itā p̄bare ab Auer. qui plane distinguit iter p̄māz intētiōē p̄ductā 7 aīam p̄mi orbis. s3 nulla est necessitas tāte duritatis. **Pro hoc est p̄bs. s. phy. q̄ motus ex se distinguit in duo:** quoz vñ est motus tñ: 7 reliquū mouēs tñ. illud distinguiibile est cōpositū ex duobus vnitis. s. mouēte 7 mobili. 7 hoc v̄t mouet 7 illud vere mouet. s3 in nobis aīa nō mouet: sed est rō mouēdi tñ. ideo mouet p̄ accidēs: qz est forma moti: ibi autē mouēs nec p̄ccis mouetur: nec fm se.

Secundū theologos ponēda est mā ibi: qz illud chaos qd ponit ab ags attigisse v̄q̄ ad celū empireū erat mā oīus corpaliū cōtētoz a celo em p̄reco. 7 etiaz ponet mā fm se 7 q̄tū est ex se eiūsdē rōnis in quociq̄. Ita habet ipsi discordare a q̄o in hac p̄pōne. celū est necessariū 7 incorruptibile. q̄tū. n. ē ex nā sua esset simplr corruptibile: qz sibi inesset illa potētia ad p̄tū: qz tñ forma celi nō h3 p̄tariū potens vincere istā formā. ideo nō pōt corripī ab agēte nāli a qua recipit istā formā: vel corripī in ignē v̄t aquā. **Sed tūc videt** q̄ saltē celū posset corrumpere 7 p̄uere ignē

Secunda

55

in celū: qz virt actiua celi excedit formā ignis: 7 ē a for celi. ē etiā capax for celi. ḡ pōt trāsmutari ad eē tale ab agēte tali. **Sorte celū nō p̄t alterare efm ad q̄litatez cōueniētes tali corpori celi:** 7 tñ forma illa intātū do minat illi mae vt nō possit ab aliquo alterari recipiendo peregrias imp̄ssiones. 7 per p̄sequēs nec corrumpi. **Quātū ad aīationē videt** eē dubiū: qz Aug. i. Ench. ca. 4. 2. vel. 4. 3. loquit dubitatiue. nec illud certūz hēo. vtrū ad ciuitatē supnā p̄tēat sol 7 luna 7 alia sydera: quia nōnulla corpa lucētia: nō tñ itelligētia videant. **Silr. z. sup gen. 7 p̄mo retractationū.** c. 5. quere vbi facit mētiōē de eo qd dicit. c. 5. videt dicere celū hēre aīam. qd. c. 10. dicit. non retractat tanq̄ falsūz vbi dicit aīal esse mūdū istū: nec auctoritatē nec rōne indagare potui. nō tñ p̄pter hoc negat. vñ videt manifeste q̄ in nullo libro scripto ante librū retractationū asseruit qd in libro retractationū retractet. ḡ illa auctoritas qd dicit de li. Aug. de agnitōe vere vite nihil valet. ḡ aut dicit celos eē rōnales ipsi merito sunt irrōnales. ostendit etiā illū librū nō esse Aug. vel q̄ illuz fecerit post librū retractationū: qz nūq̄ videt Aug. asseruisse qd in li. retractationū est negatū. **S3 ali greus. s. Dama.** asseruit celos nō eē aīatos. rō ad hoc ponit: qz illa aīa frustra vniret tali corpori: ex quo nō h3 sensū: nec p̄ cōsequē aliquid pfectionē ex corpe acq̄rit. **S3 illd nō videt** p̄grue dictū vt forma vniat mae vt p̄tationem accipiat a mā: sed magis vt p̄fectionē cōicet mae: imo p̄ncipalius vt ex eis totū cōpositū sit p̄fectū. **Ad for** ma vnita mae ab ea recipit aliquid pfectionē. alioquin aīa beata frustra vniret corpi. ex quo ex corpe nō acquireret pfectionē. **Breniter.** si celi nō sunt aīati: b est creditū: 7 non rōne cōclusū: qz nulla est cōditio in corpore illo ita p̄fecto manifeste apparet repugnāre aīationi corporis. hoc de isto.

Secundo quero de motu celoz. vtrū aliqd sit celū mobile aliud a celo statato. q̄ nō. Sen. p. dicit d stellis q̄ posuit eas deus in firmamēto celi. ḡ oēs stellesunt in vno firmamēto. **Silr p̄ rōnez** cōtinuū est cui? mot? est vñ fm p̄bm. s. meta. mot? at cuiuscūq̄ celi inferioris vñ est in celo supiori: qz qdūq̄ celū inferi? si ponat mouet motu diurno: 7 etiā alijs motibus p̄p̄rijs celis supiorib? si ponant aliq̄. ḡ qdlibet inferius si ponat est p̄tinuū cū toto celo supiori. **Itē totūz celū p̄ter stellā fm se.** est vniforme. ḡ p̄pter ipm nō eēt ponere aliqd motū: qz idē facit vna p̄p̄ria qd alia. nō ē ḡ necessariū mot? nisi mot? stelle: s3 mot? stellarū p̄p̄riū vident posse saluari in vno celo: sicut 7 multi mot? p̄p̄riū possūt saluari in aqua vel aere. ḡ rē. **Ad oppositū.** stelle diuersimode mouent. ḡ hnt diuersos celos. qz si nō stelle mouerētur p̄prio motu suo sine motu orbis. 7 ita v̄t eēt in celo vacuū v̄t scissio orbis. v̄t duo corpa sit.

Ad vidēdū de numero celoz p̄mo ostendēdū est illud in quo omnes astrologi cōcordant. **Scōo videt** qd est de illo in quo alij ab alijs discordāt. **Quātū ad p̄mū** hoc supponēdū est q̄ nulla stella h3 p̄p̄riū motū locale. i. q̄ mouet motu alio q̄ motu orbis i quo locat. s. n. ipsa parte illā orbis in qua est relinqueret aliquādo: 7 ad aliquā aliā partē moueretur. v̄t sibi nihil succederet: 7 ita esset vacuū. vel aliquid aliud sibi succederet: 7 ita corpus celeste eēt rarefactibile 7 p̄desabile. vel posset scindī. recedēte corpe scedante rursum continuari. vel si nullum istorum cōcedatur: sequitur q̄ stella mota semp sit simul cū alio corpore mouente. hec est intentio Aristotelis scōo de celo 7 mundo. Si natura dedisset vtutes p̄gressiua rē.

Th. i. pte
su. q. 70.
ar. 3.

L. c. 8.

L. c. 40.

L. c. 17.

L. c. 20.
1. 10.

L. c. 50.
19.

Distinctionis

Hoc supponit sequitur quod quocumque stelle non sunt inter se eque distantes non sunt in eodem celo. nam distans alia a alia diuersis temporibus non potest esse per primum motu stelle: si tamen per motu celi in quo ipsa est. si distet difformiter. Stella a stella. si celi huius difformiter mouetur a celo illius: et ita aliud est celi huius et illius. mouent autem septem stelle difformiter: ita quod non semper eque distat a stellis illis fixis: que id dicuntur fixe: quod semper inter se eque sunt distantes: et eundem situm et figuram sequentes: et id respectu omnium illarum fixarum non oportet ponere nisi unum celum: nec ille septem inter se semper eque distat. Ita duo de inequali distantia planetarum inter se et ad alia que dicuntur fixe supponantur et considerentur astronomorum. possibile est. n. de locis planetarum certificari per instrumenta: de quorum vno. s. armillario tractat Ptholomeus in almag. di. 5. c. 2. Et si obiciatur quod radius visualis frangitur propter diuersitatem medium: et ideo non certificatur de vero loco stelle: saltem certificabitur de loco visibili stelle: et si stelle sunt locum visibiles eorum equaliter distet. et si sunt locum verum: quia loca visibilia nunc et tunc proportionabiliter se habent ad loca eorum vera nunc et tunc: aut saltem non ita inproportionabiliter ut possit esse tanta distantia locorum visibilibus sine aliqua distantia locorum verorum. et ista distantia sufficit ad propositum. Ad minus ergo preter celum quod ponit oium stellarum fixarum que semper vniuersimiter distat. 7. celi proprii. 7. planetarum que distant vniuersimiter mouentur ab istis et inter se sunt. ergo. 8. celi. Cuius etiam ceteri cedit non unum celum superius celo stellato: quia vniuersum corpus celestis tantum est vniuersum motus proprius. motus autem diurnus non est motus proprius celi stellati: cum illud celum moueat alio motu: sicut probatur ex considerationibus. nec. n. quicquam stella fixa semper eque distat a polis immobilibus: nec est semper in tempore equaliter eque distat a capitibus arctis et libere. et iste motus diurnus est proprius alicuius alterius corporis: et non nisi superioris: quod hoc motu mouetur celum octauum: non autem mouetur aliquod celum motu proprio alterius nisi illud alterum sit superius. Erat ergo aliquod mobile quod vniuersimiter mouetur motu diurno in primo celo stellato. B dicitur Aluic. 9. meta. 7. Ptholomeus in almag. quere.

De secundo in quo non concordant omnes tractantes de ista materia dubium est an sufficiat unum celum vniuersum planetarum: et sic sufficiat tamen ponere nouem celos. triplex quippe in motibus planetarum apparet differentia. vna in latitudine. quia non semper planeta eque distat a polis immobilibus. alia inest longitudine: quia diuersi non equaliter percurrunt gradibus. Tertia in elevatione et depressione: quod idem planeta quandoque plus appropinquat ad centrum terre: quandoque plus distat sicut probatur Ptholomeus in almag. quod cuius circuli diameter visualis in longitudine longior est longior. in latitudine breuior est breuior. apparet etiam de marie quod quoniam est in augere apparet notabiliter parue quantitatis respectu illius quod habet quando est in opposito augis. probatur etiam de luna quod ipsa et sole existetibus eque prope cauda et caput orationis non semper eclipsis eque durat: sed quandoque diutius quandoque minus. hoc est impossibile: nisi quod luna quandoque plus quandoque minus in umbra terre intrat: ita quod vbi transit diameter lune diutius moratur umbra prope quod ibi est diameter umbre longior quam alibi iuxta communem. si etiam vniuersaliter negaret ista eleuatio et depressio solis et lune. nec ex parte vnius: nec ex parte alterius posset assignari diuersa quantitas umbre. semper enim umbra eque in altum porrigeret: et ibi esset equalis quantitas: et semper luna quando equaliter esset prope coniugis eque esset iuxta et prope umbra. Ex his et alijs considerationibus Ptholomeus supponat eleuatio et depressio. Cuius primas duas differentias. s. longitudinis et latitudinis posset quis forte sequi.

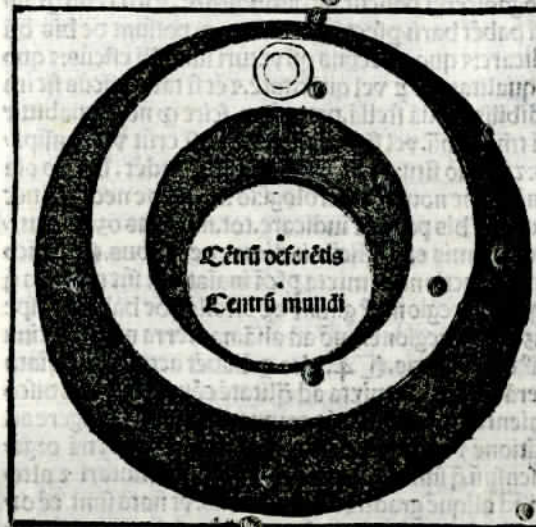
XIII.

re attribuendo planetarum unum celum per exitum polorum illius celi. quomodo nunc est Alpetragius saluare in libro bello suo de qualitate motuum celestium: qui ponens polos celi stellati exire polos noni celi: et persequens circa illos polos immobiles describere paruos circulos ponit celum octauum super istos polos. sed non contrario motu moueri motu celi noni. sed ad eandem partem: et quod polus octauum celi minus efficaciter recipit influentias quam ipsius celi noni. et ideo ipse polus non complet circulus duos punctus. quis in celo nono complet circulus. et quod polus inferioris celi deficit a completionem circuli vocat intercessionem: prima quam finem eius supplet motus celi inferioris super illum polum. et in celo octauo profectus supplet quantum ad longitudinem: sed quantum ad latitudinem necessario est differentia. nam polus exit polum. nam motus factus super polum celi inferioris latitudinem compleat motu celi illius circa polum superioris. quantum ad longitudinem: tamen non potest esse verus circulus alicuius stelle motu in celo inferiori: sed sperat quod non redit ad eundem punctum a quo incepit motus. Ita vniuersum saltem per diuersitatem polorum quorundam celorum ab alijs: et per intercessionem primam et suppletionem eius specia liter in globula stellis per hoc quod non situantur in medio sui celi nisi dare fundamenta ad latitudinem et latitudinis in motibus planetarum: et hoc non ponendo aliquod celum inferioris moueri contra motum celi superioris: quod talis: sed ponendo celum superius moueri ad eandem partem ad quam inferioris: sed tamen minus efficaciter: quod naturale est quod virtus recepta in aliquibus ad minus ordinatis efficacius recipiatur in proximioribus. Ita traditio satis videtur consonare cum principijs naturalibus. possent per eas saluari omnes apparetia finem longitudinem et latitudinem. forte enim per eas possent saluari stationes et retrogradationes: et processionis planetarum: sicut et ipse nititur saluare in quibusdam polis in libro suo. Sed tertia differentia. v. eleuatio et depressio: impossibile est saluare ponendo omnes celos esse concentricos: quia tunc si planeta non exit celum suum sed tamen partem sui celi: et illa pars celi sui quod literatur: mouetur semper eque distat a centro pro eo quod totus istud celum circulariter rotatur est concentricum. ideo vbi quicquam stella fuerit semper eque eleuatur et eque deprimetur respectu ad suum celum: et hoc non est necessarium propter duas primas differentias ponere concentricos. Epicyclos finem Ptholomeus et alios astronomos. tamen propter tertiam differentiam est necessarium. Cuius etiam supponendo ad propositum concluditur nulli planete sufficere ad motum suum vniuersum celum. Accipiat ergo exempli gratia celum saturni si ponat concentricum mundo duos celos octauum sit concentricum mundo moueat celum saturni. succedit ergo auger istius celi augis opposito: si autem istius non ita. quod celum stellatum: quod duo corpora eundem situm. sed tamen attingebat oppositum augis. et si minus est distans a centro terre quam auger: non attinget superficiem octauum celi stellati. et ita erit ibi vacuum. et non potest vitari inconueniens de icisione vel similitudine corporum vel vacuum nisi attribuendo cuius planete ad minus tres celos circulares terras: quod duo extremitates. v. superior et inferior habeant superficies vltimas concentricas. v. superius et inferius octauum. habeant vniuersum ille due superficies alias duas. v. superius et octauum et inferius et octauum concentricas mundo: et iter illas duas superficies sit tertius orbis quod dicat deferens. concentricus quod terre concentricus autem illis duabus superficies deferentibus: ita quod illi duo reuoluerentur ad quodque partem moueantur non se vacuum. sed per n. spissior pars vniuersum est pars minus spissior aliter et est. sicut quod literatur: moueat deferens iter istos duos reuoluerentur superior et inferior ex motu eius non sequi vacuum nec scissio: quod superficies sunt ambe concentricae illis superficies inter quas continentur et mouentur. et ita stella finem

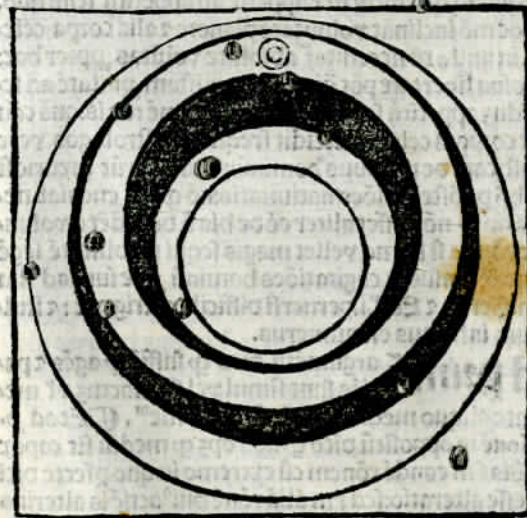
Questio

pa pte vna illi deferentis quicquid erit in ange quod. s. illa pars deferentis in qua est ipsa directe supponit spissiori parti inferioris reuoluentis. et supponit minus spisse parti superioris reuoluentis: quod tunc maxime distabit a centro terre: erit autem stella in opposito augis quam illa pars orbis deferentis et vbi ipsa fixa est supponit tenuissime partem inferioris reuoluentis: et supponit spississime partem superioris reuoluentis: quod tunc minime distabit a centro terre. Isti imaginatio patet expressis in figura.

Aux.

Alterius cum mercuri beas deferens cuius centrum mouetur et non circa terram: sicut centrum lune: sed ex vna parte describendo circulum paruum: sicut per in almagesti di. 9. 7. 8. 9. 10. 7. i. cap. sequitur quod orbis deferentis non sit concentricus reuoluentibus. supmo. s. et infimo. et ideo necesse est ad minus ibi ponere quingos orbis quattuor reuoluentes et quantum deferentem.

Preter istos autem necesse est ponere epicyclos qui non sunt orbis circulares terras: sed parui orbis situati in determinata parte orbis circuli terre. et hoc: quod maior est eleuatio stelle quicquid alias: que eleuatio non posset esse ex solo deferente. processio etiam et stationis et retrogradatio facilius saluantur per epicyclum. sed quod sit de epicyclis saltem celi mobiles circulares terras erunt. 25. f. 23. plane tarum. et per hos celos octauum et celum nonum. Ad argu menta. ad primum dico quod scriptura accipit firmamentum

Tertia

56

pro toto celo inter empireum et elementum. Ad 2. dico quod illa forma motuum non claudit vniuersitatem. Ad 3. dico quod non potest celum cedere stelle morte: sicut potest aqua aer corpori ipso modo per ipsam: quod corpus nunc incorruptibile est nunc indissolubile. si sit incorruptibile et partes quod totum quale ponitur esse celum. et ita non potest esse motus alicuius in celo non moto per aliquod agens naturale.

Ira tertium

si vtrum stelle agant in hoc inferiora. arguitur quod non per philosophum. 7. phy. 3. mouens et motum esse simul. T. c. 8. vel immediate vel mediate medio. sed stelle et hoc inferiora non sunt simul per quod multum distant nec possunt esse quantum ad agere mediate medio: quod illud medium esset aliquis orbis vel aliquis orbis. hoc autem orbis non recipiunt impressiones tales quibus. hoc inferiora alterantur et generantur et corrumpuntur. Et si stelle agerent in hoc inferiora cum ipse determinate agant et non contingenter in istis inferioribus quantum ad motum et alterationem sine quantum ad generationem et corruptionem ipsorum non esset aliqua contingencia: nec contingenter ibi aliquid eueniret. Et si agerent in hoc inferiora: hoc esset per aliquem motum localem vel per aliquam formam permanenter. non primo modo: quod motus localis non est qualitas actiua: nec per modum agendi: cum tamen sit vbi fluens. et sic non videtur accipere formam absolutam subalem nec accidentalem. nec etiam formam permanenter subalem vel accidentalem: quod tunc stare modum. si stare possent agere: et per istos stare celos et cessare et motu possent esse alterationes. et hoc mutationes et motus in istis inferioribus: quod est 3. Ar. qui vult quod per motum cessare te impole est esse aliquem alium inferiorum. Contra. Hec per dicitur de stellis quod posite sunt in firmamento ut sint in signa et tempora: et non solus aeris et terre: ut exponit magister. Et per 2. phy. dicitur Aristoteles. hoc gnatur boies et folia. Et de generatione. dicitur quod motus solis in circulo obliquo est causa perpetue generationis et corruptionis in istis inferioribus. Et per rationem sic: si stelle non haberent aliquam actionem in hoc inferiora frustra poneretur varius motus in orbibus. nam orbis in se vniuersum est: et motus orbis vniuersum. et ideo oportet varietate effectuum reduci in varietate nature stellarum.

Dico ad questionem

quod stelle habent actionem in hoc inferiora in elementa. in mixta inanimata et animata irrationalia. In elementa habent actionem dupliciter: et quo ad alterationem: et quo ad generationem. Accedente. n. sole et alijs stellis calidis ad generationem alicuius regionis elementa superiora. signis et aer augentur: et inferiora. s. terra et aqua minuantur et conuertuntur in superiora et e converso recedente sole et accedentibus stellis effectum frigidis ut saturnus et mercurius accidunt generatio elementorum aque et terre. Et si dicatur quod tunc spera aqua erit aliquam minor aliquam maior: et etiam videtur esse vacuum si non tamen augmetur. Quod elementum quantum ad aliud minuitur. Dico quod sic accedente planeta: puta sole ad generationem vniuersum regionis generatur ibi per eius accessum plus de igne et minuitur de aqua ita per eius recessum ab alia regione generatur plus proportionabiliter de elementis frigidis et minuitur de calidis: et sic generatur ibi equalitas quod ad totum. Et per 2. stelle habent actionem quo ad loci mutationem. superior. n. pars aeris fertur circulariter ad motum celi: quod per 3. quod impressiones ignite ut comete et hoc que in illis locis generantur videntur. et per ferri circulariter. et multo magis spera ignis que est per pinquior celo mouetur motu circulari ad motum corporis celestis. Et per corpora celestia non solum causant motum in istis elementis sibi propinquis: sed in remotioribus ut in aqua. Nam luna causat motum in mari qui vocatur fluxus et refluxus: et ex hoc supponit astrologi per epicyclum quod luna habet orbem super bumida: sicut sol super sicca. Super quatuor enim regionem eleuat luna aqua maris ascendit directe tanquam

Distinctionis

versus causas suas. Quia aqua maris in suo loco quod dicitur esse supponit centro lune est altior quam in quocumque alio loco. Item autem locus habet per lineam ductam a centro terre ad orbem lune illam. linea nullo transibit per locum illum qui est eminentior in aqua. et vocatur tumor aque. Quod autem ista elevatio fiat effectus a luna diversimode dicitur. Uno modo ponitur quod luna habet virtutem quandam sibi contrariam ad attrahendum ad se aquas maris: sicut magnes trahit ferrum. Alio modo dicitur quod fit per diversitatem angulorum quos faciunt radii lune super aquas in principio orbis lune et in medio celi existeris. ponitur exemplum de pulmento in olla super ignem. et de vapore resoluta a cibo faciente aial dormire: de his nihil ad preteritum. Primum opinio fuit Albumasar. et illi maiorem introductorum in astronomia. sed sequendo viam illam que cois est vtriusque. scilicet tumor ille semper est in directo lune vbi quod sit luna sequitur quod ille tumor circuit totam terram in tanto tempore quanto luna circuit suum orbem per motum firmamenti. scilicet 25. fere horis: quia luna ab ortu eius usque ad eum iteratum orbis sumit plus tempus quam sit dies naturalis habens. et 4. horas per spaciū temporis in quo oriuntur. id est gradus equinoctiales: quia in una revolutione firmamenti transiit luna de spacio motu suo proprio qui est ad orientem extra motum firmamenti. scilicet elevatio. graduum equinoctialium facit unam horam. ideo ferunt quod luna percurrit orbem suum in 25. horis minus duobus gradibus. et tumor aque in totidem horis circuit totum oceanum regulariter. et si in irregulariter accidat fluxus in maribus mediterraneis. et in uis. et inundatio aliorum marium venit in isto tumor oceani in directo alicuius regionis: et tumor oceani in directo motu lune. pars autem aque eiusdem tumescit in oceano fluens ad locum et alueos humiles vicinos propter nam gravitatis aque: et fluunt tunc maria mediterranea. Recedente autem luna ab illo aspectu vel situ recedit tumor predictus: et per dies in loco oceani vbi prius fuit aqua eminentior quam in mari et in fluminibus mediterraneis iam per recessum illius tumoris fit aqua ibidem humilior terra. et ideo aque inundantes ad loca illorum fluunt: propter loci humilitatem ex eadem lege nunc fluunt ad oceanum. et hec est causa in generali fluxus et refluxus maris. Sed mare mediterraneum magnū quod decurrit ab occidente in orientem dividens Italiam ex Egypto: et ex alijs regionibus apparet et asie non fluunt ex illa causa ita sensibilibus: quia oceanus ingreditur mare illud per angustiam introitum ex parte orientis versus hispaniam qui vocatur angustia maris. regulariter tamen non accidit in alijs maribus sicut in oceano: quia maria sunt propinquiora sunt oceano tanto citius fluunt. sicut maria septentrionalia precipue mare inter normanniam et scotiam: iter per hiberniam et hispaniam. maria autem distantia tardius. Sed quare bis in die fluunt et refluit. Albumasar vbi supra dicit quod luna in quatuor celi habet effectum similem in quatuor terre oppositis: ita quod sicut in quarta orientali iter orientem et meridiem duz luna est in ascendendo super hemispherium tunc habet fluxum in hac quarta: et descendente luna a puncto meridiei ad occidentem continue incipit mare decrescere in illa quarta in qua prius crevit et fluit in alia quarta occidentali. et descendente luna ab occidente sub terram usque ad angulum medietatis fluit mare in quarta orientali super terram illi quarte oppositam in qua tunc est luna. et ita iam bis in illa die fit fluxus in illa quarta: et ita de alijs. Sed que sit causa huius. ipse non dicit. Nam videtur quod radii lune non possunt penetrare terram. et ideo videtur quod eundem effectum quem causant per radios incidentes duz esset in quarta orientali sub terra eundem causaret tunc per radios suos reflexos a firmamento duz esset in quarta occidentali sub terra. Sed dico quod planete et stelle habent actionem super mixta. nam mixta imperfecta ut ipsi sunt onces quedam gnantur ab illis. nam mixta illarum impressio in

None

que est vapor non elevari ad locum generationis illarum nisi per corpus incorporatum vel virtute alicuius stelle: et hoc magis patet in stellis comatis quam non tamen moventur ab oriente in occidente sequendo motum celum ab aglone in austrum sequendo. scilicet determinatum motum alicuius planete a quo gnantur. Sed dices ex quo habet talis causalitatem stelle et orbis super inferiora quod quidam causalitas est determinata et necessaria. re non indicat determinate astrologi de effectibus eorum. Dico quod causa huius est quod non scilicet perfecte qualitates et virtutes celorum et stellarum concurrunt ad tales effectus quas si cognosceret posset de his iudicare. et ideo credo quod angeli habent harum perfectarum notitiam: ita quod possunt de his bene iudicare: et quo ad tempus quando venturi sunt illi effectus: et quo ad qualitatem eorum vel quantitatem. et est si talis effectus sit im pedibilis palia stellam poterunt. scire quod non elevari nisi tamen de materia vel sic. et possunt scire si erunt venti dissipantes: et in quo situ: et vbi dissipabuntur et cadent. hec vero oia quod non plene novit astrologi: ideo nec plene nec perfecte nec secure de his possunt iudicare. totum. causas oia ibi currere quod nimis est difficile iudicare de talibus. Sed dico quod habet actionem in mixta perfectam inaniata ut sunt mixta in quibusdam regionibus gnantur ex constellatione habent respectus ad illam regionem: et non ad aliam. nam terra non est activa huius diversitatis. Sed dico quod habet actionem super iacta alterando. scilicet corpora mixta ad qualitatem convenientem vel discorvenientem aie perfecti tale corpus: et ita possunt agere ad generationem et corruptionem: et ita sunt in sensibilibus. nam organa sensuum sunt corpora mixta possunt imitari et alterari ad aliquem gradum convenientem illis. ut nata sunt esse organa sensuum: et ad discorvenientem sensui: et ita possunt organa sensuum et ledi: et per hoc possunt habere aliquam actionem quo ad intellectum quodammodo: quod si deordinatur sensus in actu suo per dies deordinatur intellectus: ut puta in freneticis et lunaticis in quibus est imaginatio confusa. et est quo ad hoc potest esse causa deordinatio in voluntate. potest enim appetitum sensitivum alterare ut magis inclinetur ad hoc quam ad illud. et quod in viatore voluntas rationalis inclinatur ad persequendum quod efficaciter appetit ab appetitu sensitivo. ideo hoc modo inclinatur voluntatem planete et alia corpora celestia. in nullo tamen necessitat absolute voluntas propter hoc: sed ex sua libertate potest duci et propter istam proprietatem ad se quod appetitum sensitivum contra dictam rationem: quia causant corpora celestia accidit frequenter astrologos vere pronosticare de moribus hominum: quia quod erit luxuriosus vel habet per constellationes natiuitatis: non quod ita eveniat necessario quod non posset aliter esse de his quod dependet a voluntate rationali si homo vellet magis sequi per voluntatem legem rationis quam sensum: sed cogitationes hominum prius sunt ad sensum. Secundo. et Eccl. i. peruersi difficile corriguntur: et stultorum infinitus est numerus.

Ad primum argumentum dico quod sufficit quod agens et patientes sunt simul vel per tractum vel mediante aliquo medio: sed hic est secundum me. Et ad probationem in oppositum dico quod non oportet quod medium sit capax actionis secundum eandem rationem cum extremo in quo perfecte dicitur esse alteratio: sed secundum aliam rationem huius actionis alterius rationis: puta sub ratione luminis bene est capax celum. ois enim pars celi que potest esse sub. pyramidibus potest esse tenebrosa. per de luna et alijs que patiuntur tenebras et habet. Et patet per exemplum de pisce quod per te medium dicitur stupore: qui tamen stupor non est in rete. Ad 2^m dico quod circumscriptio ois li. ar. humano angelico et diuino oia eveniunt de necessitate et nihil contingit evenire: et nihil esset in entibus in potentia ad alterationem. Si enim aliqua causa nata esset elevari et propter de necessitate esset pluvias. Si vero fortior causa in oppositum eveniret de necessitate impe-

Questio

diret et hoc notum est angelo: et secundum B. greg. ex talibus causis evenit pro illo instati in quo evenit. et in sensu diuisionis non evenit contingenter. ita quod possit non evenire. Sed quod si firmitatibus agunt ne ad hoc dico quod sic. bene. nam aliquas actiones dispositionum in remittendo qualitates. et habet. et sic est quoniam et necessariū quod bonus medicus habeat scientiam astrologi. possunt. nam peripare aliquo tempore medicinas quod interficit et tamen alio tempore liberaret. Ad 3^m dico quod non possunt tamen per motum localem: quia omnis forma absoluta est perfectior respectu. quod per sit forma absoluta subale vel accidentales: quod concedo. Sed dico quod tunc si plane ta vel corpus celeste staret causaret. concedo caret quod de se esset nec ei motus localis facit ad actiones suas. latio enim vel motus solis requirunt ad hoc ut adducat agens. per 2^m de gene. nec valet illud. cessante primo motore. quod non est primum solis secundum eminentiam et non essentialiter respectu aliorum non oportet quod ipso destructo alia destruantur.

Ad 2^m etiam deus producant aque reptile aie vivetis et volatile super terram. opus quod dicitur est formatio piscium et animalium quibus duo elementa ordinantur: et de eadem materia. id est de aquis pisces et aves creantur. volatilia leuans in aera: et natarilia remittens gurgiti.

In mixto remaneant elta secundum subam et actum: quod non videtur. nam animalia aliquid producantur siue generantur ex aqua. per hoc generatio producantur aqua reptile et vivetia super terram: generatio vnius est corruptio alteri. quia aqua corrumpitur cum ex ea generantur pisces. et si alia elementa corrumpuntur non manent. Item si aliquid elementum secundum subam maneret in mixto eadem ratio et elementum maneret. tunc cum inclinatio illorum sit ad loca tria mixta ex illis violenter moueretur et gesseret in quocumque loco. Item omne habens in se tria necessaria corruptum a causa intrinseca: sed non omne mixtum corrumpitur a causa intrinseca: ut per de lapidibus et metallis ut aurum. et habet quod non nutriunt. nec corrumpuntur a causa intrinseca: oia. nam in aqua que non recipiunt alimentum non marcescunt ex se nec corrumpuntur nisi ab extrinseco. non omne mixtum habet in se elementa secundum subam. Contra primum de genera. causa de mixtione: mixtio est miscibilium alteratorum vnius: ex hoc dupliciter arguo. si est alteratorum. non est corruptio. Si similiter mixtio est vnius miscibilium: et vnius non est corruptio: sed est elementum: sed qualitas elementum apparet in mixto. quod per probationem. 2^m de anima dicitur Ari. quod corpora non prius se tegerent in aere vel aqua nisi intercipiat aer vel aqua medium: quod probat. quia humida sunt in superficie. et pingetibus: et humiditas aque non est sine aqua. Item primum contra. mixtum mouetur secundum nam elti per dominat: sed si effectus est causa est. si graue mixtum mouetur deorsum: et eo est terra actua liter. Item Ari. lib. de morte et vita. In oib. corruptibilibus duplex est corruptio: marcedo que est corruptio interior: et extinctio que est corruptio exterior. non est corruptio intrinseca nisi a se intra existens. quod quo ad primum corruptio necessaria est dare aliquid intrinsecum actui quod agit ad corruptionem: et aliquid passivum corruptum. vbi autem in transmutatio subali est dare actui et passivum est ibi saltem dare duas substantias in actu vnam corruptentem et aliam que corrumpitur. ergo etc.

Hic est vna opinio Avicene. quia recitat commentator 3^m de anima. commenta. 67. quod de generatione. causa de mixtione: quod elementa manent in mixto secundum

Prima

57

subam non remissa: sed secundum qualitates sunt remissa. Contra illud arguitur Avicene. quod si remittantur secundum qualitates quod etiam remittantur secundum subam: primum quod id est iudicium de toto et de parte. quia qualitas potest remitti secundum partem manente suba elementi oino non remissa eadem ratione potest elementum remanere secundum subam amissa tota qualitate. et possit esse ignis et non calidus. Ideo ponit ipse subam elementum remitti sicut et qualitatem. probat autem quod elementum aliquam manet: sed tamen secundum subam remissam sic primum. Elementum est ex quo componitur res et in ea manet. secundum metaphysicam. quod substantia elementum manet secundum remissa. Item sic. si elementum non manerent in mixto: sed oino corrumpere adueniente forma mixti sequeretur quod materia prima immediate suscipiet omnem formam sine ordine. Sed ipse arguit se tripliciter. primum sic. quia tunc forma mixti adueniret enti in actu compositi totum materia et forma elementari. et sic esset forma accidentalis. Item 3^m B. quod dicitur forma subale remitti arguitur: quia nulli forme intendi conuenit et remitti nisi accidentali. quia forma elementaris accidentalis esset. Item quod non maneat forma elementaris probat sic: quia oportet receptiuum denudari a recepto. ergo oportet magis carere omni forma subali ad hoc quod possit aliam recipere ut formam mixti. Ad ultimum respondetur quod non oportet ipsius denudari a toto genere recepti: sed oportet denudari a non specifica recepti. Contra. tunc materia sub forma aque ex his posset recipere formas ignis. Sed quod non inuit responsione in fine commenta: quia omnes forme elementares sunt eiusdem ordinis in subalitate. sic autem non sunt forme elementares cum formis mixtorum. et tunc maior debet intelligi quod necesse est receptiuum denudari ab omni forma eiusdem ordinis ad hoc quod aliquas illarum recipiat: sed non oportet quod denudet ab omni forma alterius ordinis. vnde dicit quod non oportet recipiens denudari a toto genere eius quod debet recipere: sed tantum ab eis que sunt eiusdem generis. primum non autem remoti. et ideo non potest materia manere forma vnius elementum quatuor cunctis remissi recipere alias formas elementares: tunc non esset mixtio. et ideo dicit quod oportet materiam denudari ab omni forma eiusdem generis primum: et eiusdem ordinis si debeat aliquid eorum recipere. habet sunt forme elementares inter se. non in comparatione ad mixtum. Ad aliam obiectionem respondetur quod forme elementares sunt sicut medie inter formas subales et accidentales. ideo vtriusque habet proprietates. et ideo possunt intendi et remitti: hoc non tractabit modo. Quod autem necesse sit ipsas intendi ad intentionem qualitatum non concludit ratione. Nam cum dicit eadem est ratio totius et partis qualitatis: verum est inter se comparata: sed non oportet respectu tertii. Nam quantum ad esse in subiecto necessario vel contingenter vel concomitare subiectum non est eadem ratio totius caloris et partis caloris. subiectum enim siue elementum habet tales qualitates in quadam latitudine: sed non precise sub tali vel tali gradu. vnde sicut non sequitur. hoc corpus potest esse sine hoc loco et sine illo. quod pari ratione sine omni. sic in proposito non videtur valere ratio commenta.

Dico ergo ad questionem tenendo oppositum vtriusque quod elementa non manent in mixto secundum subam. siue remissa sicut dicit commentator. siue non remissa sicut ponit Avicene. cuius ratio est: quia non est ponenda pluralitas sine necessitate nihil autem cogit ponere pluralitatem elementorum vel formarum subalium manere in mixto: quia non operatio que maxime concludit formam: non. nam operatio mixti est eiusdem speciei cum aliqua operatione elementari: nec transmutatio. nam forma elementum et mixti habet sufficientem entitatem ut vna sit terminus vnius generationis et alia alterius: vel ut hec sit terminus a quo corruptiois et ille terminus ad quem generationis. quod sicut nihil potest esse simul sub forma aeris et ignis. sic nec sub ista et mixti.

Distinctionis

Item forma elementaris nata est constituere suppo...

T.c.23.

T.c.34.

.XV.

ratio. et per omnia corruptio alterius. In generatioe aut...

Questio

tuus. i. auctoritatibus sanctorum non manar...

Arca... imago trinitatis consistat in tri...

T.c.33.

T.c.34.

T.b.i.p. q. 71. ar. 1.

Deve natalis quoli. 9.

Prima

ex quolibz. p3 pmo phy. et multo minus in potentis acti...

T.c.37.

Egidius quoli. 3. 4. 10.

T.c.17. T.c.23. T.c.13.

T.c.vlt.

Ex. 3.9

Distinctionis

veritatis et boni et aliorum: sic autem continet potestates istas uniti-
ue quod formaliter sunt distincte. Et accipio hanc propositionem
nem positam in principio primi sententiarum: quodcumque habet ali-
quam distinctionem realem si essent separata realiter. Illam disti-
ctionem habet forma rationis ubi non sunt distincta realiter: sed
ens et unum si essent separata essent distincta distinctione
quidamque reali. igitur et nunc habet illam formalem disti-
ctionem secundum rationem. Vel forma sic rationem: quodcumque ha-
bet aliquem ordinem inter se ubi sunt distincta realiter cum
dem ordinem habet ubi sunt unitive contenta. unde si esset
unum prout dicitur si essent distincta realiter et in esse in
quo unitive continentur et habet distinctionem rationis unum
esset prius quam verum. Si ergo unum verum et bonum essent reali-
ter distincta ab eis essent passiones entis: sequitur etiam quod uni-
tue contenta in eis habet eundem ordinem ad ens. si quod sunt
quasi passiones entis. Sic ergo possumus accipere de ite
ctu voluntate que non sunt partes essentielles anime: sed
sunt unitive contenta in anima quasi passiones eius prout quas
anima est operativa non quod sunt essentia eius formaliter: sed
sunt formaliter distincte. id est in idem et unitive. ut in primo
libro perbatum est de attributis divinis. imaginandum est ergo
animam quasi in primo instanti nature est naturalis. In 2o instanti est ope-
rativa siue potest operari secundum hanc operationem vel illam: et
potestatem qua sunt principia operationum continentur unitive in
essentia. Et in istam viam possunt saluari omnes antea
res ille que dicitur quod habet potentie egrediuntur ab essen-
tia anime ut virtutes. Et ite quod sunt medie inter formas sub-
stantiales et accidentales: quod sunt quasi passiones anime: et passio egre-
ditur a substantia vel ebullit. sunt tamen idem essentia anime: ut dictum
est. et possunt etiam dici partes forme: nulla dicit tota per-
fectio essentia continetur sed quasi partialem. Sic istum
modo facile est concipere quod una potentia non continet perfec-
tiones omnium nec tota perfectione ipsius anime: sed sit eadem res
prout illa distinctio formalis. unde sic contenta non continentur se
mutuo: quod sunt distincta formaliter et inter se et continentur pri-
mo cui sunt idem realiter. unde duo etiam inter se distinguuntur
et respectu tertii sunt idem realiter. Et hoc patet quod relatio di-
vinis est idem essentia et continetur ab essentia: non tamen continetur
aliqua ratione nec essentiam formaliter: sed omnes relationes
continentur unitive ab essentia. una tamen persona in divinis
habet ita se omnes perfectiones prout illimitatas essentia: non sic autem
est in imagine creata vel in anima: quod anima non est illimitata.
Et hoc patet ad Augustinum qui dicit quod mens meminit sui: quod me-
minit ei quod est idem sibi realiter: non tamen formaliter. Et sic ad
illud 3o de anima. De parte autem anime patet quod sunt perfectiones
partiales. Et sic ad Anselmum qui dicit quod sic in corpore sunt
diversa membra que respondent diversis potestatibus: sic in
anima sunt diverse perfectiones formaliter distincte: prout quod for-
malem distinctionem currit similitudo.

Ex hoc dico ad formam quod imago non consistit in
aliquibus tribus potestatibus realiter disti-
ctis: sed consistit in aliquibus tribus realiter distinctis: puta in
actibus: ubi sciendum quod differt imago a vestigio: ut ostendit
in primo libro. quod imago representat prout totum prout primo. vesti-
gium autem primo representat partem: sed arguitur representat totum: ut
patet de pede in pulvere: trinitas autem in divinis est quasi quodda
totum numerale: et ideo quod representat ipsam totam deum imaginem: sed
quod representat quod si presens deus vestigium anime autem representat totam tri-
nitatem. igitur non est una essentia huius intellectus et voluntatis
representat divinitatem essentia: non sic autem tres personas: quod essen-
tia et intellectus et voluntas sunt in qualibet persona. representat
autem tres personas ut potestatem sue sunt sub actibus suis: quod
unus actus est ab alio prout modum originis sicut plume iter
se originant. sicut. nam a preteritum et ab utroque. scilicet sic quo-
dammodo a memoria actus intellectus: velle ab utroque
que originatur.

.XVII.

Ad primum argumentum dico quod imago trinita-
tis non est complete in anima absolute
considerata nisi radice: sed ut est sub actibus suis cum uni-
tate sue essentie representat trinitatem: et sic consistit imago in
tribus realiter distinctis non autem in potestatibus que realiter non distin-
guuntur. imago enim ut est perpetua solus est virtualiter in anima et
formaliter ut est sub actibus. Et ad aliud. potestatem distinguuntur
per actus. verum est: non tamen omnes quod est tanta distinctio in potestati-
bus sicut in actibus: sed sit aliquid. una enim potestatem visiva est plu-
rium colorum. Et ad aliud de predicatione unius de alio: di-
co quod quatuordecim iste per predicationem sunt unitive in essentia:
ex quo tamen non sunt quidamque idem essentie non sequitur in
abstracto quod hoc sit illud. sicut animal est de ratione quidamque
tu hominis: et tamen non sequitur quod unum abstractum predi-
cet de alio. hec enim est falsa. animalitas est humanitas.
Accipiendo autem predicationem sic unum predicationem de alio: ut homo
est animal. sic est potestatem dei intellectus est voluntas. Et ad au-
toritates populi ponere quod sunt accensio: dico quod equum perba-
biles et apparentes auctoritates sunt ad oppositum. nam Augustinus
de trinitate quod sunt una essentia et una substantia. Et per hoc
metaphysice. 2o de anima. dicit quod unum quod est de tale est potestatem
operationem sibi debita: quod autem non potestatem de tale nisi equo:
et per hoc de volubra acutie remota et de oculo eruto: sed per
amissionem accensio non de equo. Et per Aristotem. 2o
anima dicit quod si oculus esset anima potestatem visiva esset ei forma.
Et ad auctoritates in oppositum. dico primum dico quod
potestatem naturalis absolute non est in 2o specie qualitatibus: sed facili-
tas ad utrumque illa potestatem. unde possit levare festucam vel ba-
culum non est in 2o specie: sed facilius levandi. unde habet agilitas
de hic potestatem naturalis. et per hoc per ei ex de pugilatore et
cursoze. et ideo ei potestatem curredi absolute non est in 2o specie: sed
agilitas illi potestatem siue in utrumque illa potestatem siue potestatem
quo ad illa agilitatem. Et ad illud 2o de anima. dico quod similitudo est
prout ratio: sic color non est tota perfectio pomum: ut est quod sensu
bile. sicut nec sapor. sic una potestatem non continet tota perfectio
ne anime. Et ad illud Anselmum. dico quod non dicit quod non sunt subiecta: sed
suppositio: quod non essent subiecta adhuc habet intentum suum: quod non
sunt nihil: et hoc sufficit sibi. Et ad illud de magis et minus:
dico quod potestatem de 2o specie qualitatibus recipit magis et minus.
unde non de magis ingeniosus. et tamen non illud quod vere est
potestatem: sed habilitates ille. Vel potestatem aliter dicitur quod ipse. ideo de
tri. dicit quod sunt una mensura una vita. unde ibi ponit eas equales.
Et tunc quod in 1o. ponit eas inaequales et intelligendum ut sunt sub
actibus suis: et non aliter.

Hic de origine anime plura queri solent. scilicet. unde
de creata fuerit: et quando et quam gratias pa-
buerit in creatione. Sicut hominis formatio
prout corpus describitur cum dicitur. Formavit
deus hominem de limo terre. ita eiusdem forme
animam facit. ita describitur cum subditur et
inspiravit in faciem eius spiraculum vite. Cor-
pus enim de limo terre formavit deus cui ani-
mam inspiravit.

Ica distinctionem. in qua ma-
gister agit de origine anime
Ade. et de loco in quo productus fuit: que-
runt duo. primo utrum anima deus fuit creata
in corpore. 2o utrum paradisus sit locus conveniens
habitationi humane. Et circa primum arguitur quod
non: quod eadem productio producit prout situm et
forma compositi: quod forma non producit nisi quia com-
positum producit. 7o metaphysice. Materia non fit nec for-
ma: sed compositum. Et ad hoc non fuit productus creatio: quod
fecit deus de limo terre. ergo nec ei forma. scilicet anima fuit creata.

Questio

Et sicut res se habet ad esse ita et ad fieri: sed anima Ade cum
sit pars eius non habuit esse nisi in materia. scilicet in corpore. Et in
corpore fuit scilicet minor pars: quod pars alicuius totius non
habet esse nisi esse totius. ergo anima Ade que est pars compositi
ut totius non habet esse nisi esse compositi. et per hoc nec fieri
nisi fieri prout situm. Et contra. magis si anima. ubi exponit illud
Beati. Formavit deus hominem et inspiravit in faciem eius spi-
raculum vite dicit. etiam in corpore creavit.

Responsio. Circa istam questionem fuit unum et
duo quod anima dicitur de substantia dei producta.
Et ad hoc accipit argumentum ab Augustino. 7. super Beati. super isto
verbo inspiravit ubi dicit quod status dei esse de substantia flatus.
et hoc glo. Augustinus super illud Iosue. 20. Insufflavimus et dixit ac-
cipite spiritum sanctum. Et dicitur error nullus: quod quod accipit substantia
dei accipit eam ut id estibile et alterabile quod nullo modo potest al-
ter et aliter se habere. igitur si anima est de substantia dei est tota substantia
dei: et sic erit deus. Et anima potest mutari et mutari ab igno-
rantia ad scientiam a virtute et virtutes. et econverso. deus
autem non sic mutabilis est.

Diaversa opinio ista videtur esse. prout ani-
ma sit ex materia. ubi dicitur
opini. quod sit. et tamen creatur: quod non est ex materia precedente vel per-
te. sicut videtur dicere Augustinus. 7. super Beati. Sed retrahat il-
lud primo retractationem. et anima et ei materia simul non de
aliquo producit. ideo anima creatur deus. Quicquid sit de hoc dico
quod possibile est animam creati sine corpore. Formam enim que pro-
ducit in esse non nisi productione totius non producit nisi per ac-
cidens: quod non nisi productione totius: nec etiam est nisi per ac-
cidens loquendo de ente per se. que competit compo-
sito. per 7. metaphysice. forma que potest per se esse produci-
tur productione propria vel potest sic produci. anima Ade est
habet. Et Sed quid est de facto: dico quod non potest demon-
strari quod sit per se producta. Non enim potest demonstrari quod sit
immortalis. ut videtur in 4o. igitur nec quod sit per se producta. per
productionem. Et supposito etiam quod sit immortalis et quod non
subiecta alicui agentis naturali nec quantum ad esse nec quantum
ad non esse. adhuc per hoc non poneret eam creati: quod diceret
per hoc quod sit forma celi non potest produci nisi a solo deo: et
tamen non deus creatur: quod deus non alia productione producit for-
mam celi quod totum celum. et ideo non prout substantia forma celi ter-
minus creationis quod celum. ita diceret quod passio ex parte dispo-
sita crearetur et produceret deus de necessitate anime: non crea-
tio que terminaretur ad formam: sed ad compositum. unde non
concederet animam creati. non enim est imaginatus sicut nos. si
quod actio dei in primo instanti nature vel tempore terminetur ad esse
ipsius quod postea in 2o instanti fundatur corpori: sed pone-
ret actio dei terminari ad esse totius in primo instanti nature.
Et supposito quod fuerit creata fuit ne simul creata cum
formatio corporis. De hoc videtur sentire Augustinus. quod non. 7.
super Beati. si fuerit creata cum angelis et postea accessisse
ad corpora. Et 3o dicitur habet ab Augustino de Ecclesiastica doc-
trina. 17. ubi dicitur sic. Animas hominum non esse ab initio inter
ceteras intellectuales naves nec simul creatas sicut fingit
Origenes. videtur istam in di. sequenti. Et per hoc ad hoc congruen-
tie talis. Dei perfectio sunt opera. in per. quod etiam est rationabi-
le si prophetia taceret quod opera dei sunt perfecta. anima est
pars imperfecta dum actu non informetur. igitur non debuit sic
creari. Et non fuisse rationabile si fuisset creata ante corpus.
igitur sicut potuit mereri et demereri: quod est 3o per 3o. Ro. 9. lo-
ques ens ibi de Jacob et Esau dicit. Tu nodum nati esent
aut aliquis egissent: ut secundum electionem prout situm dei mane-
ret non ex operibus. Et ad primum argumentum dico quod il-
lud verum est de forma que non producit alia productione quod
productione totius: quod autem forma producit productione quod sal-
tem ordine nature precedit unionem sui cum materia non est per 2o et 3o

Secunda

hoc possunt assignari hic due productiones passive. una ad
aiam sicut ad unum terminum partialem. alia ad totum. Et Se-
cundum etiam argumentum currit de forma que accipit esse: quia
compositus accipit esse. In hac enim productione fieri totum
est via et ratio ad esse partem. illa etiam productione de parte non est
vera de parte cui non repugnat per se esse si separaretur: vel vera
est quod ad esse totum in quo includit esse partem.

Homines autem ita formati tulit deus ut scri-
ptura docet et posuit in paradiso voluptatis
que plantaverat a principio. His verbis aper-
te Moyses insinuat quod homo extra paradisum
creatus postmodum in paradiso sit positus.

Ica secundum. Ut. scilicet. paradisus sit locus con-
veniens habitationi humane. arguitur
quod non: quod magis dicitur quod paradisus pre altitudi-
ne loci attingebat ad globum lunarem: sed spe-
ra ignis attingit ad illum globum lune. ergo non est
conveniens habitatio hominum. Et per. paradisus est locus su-
perior omni monte: quod aque diluvii ascenderet super cacu-
mina montium. scilicet cubitis non ascenderunt versus paradisum:
sed in aliquibus montibus non est conveniens locus habita-
tionis humane prout raritate aeris: quod per philosophos qui volen-
tes scire de astris ascenderunt altissimos montes per
trepas secum spogias plenas aqua ad condensandum aerem si-
ne ad bauriedum aerem grossum. unde nec ros nec pluvia nec
ventus ibi ascendunt: sicut dicit solinus de monte olimpi. c. 14.
Et contra Beati. 2o. Tulit deus hominem et posuit eum in
paradiso voluptatis etc.

Dico quod sic tam prout statu nature lapsus est innocentie. prout
statu nature lapsus. patet de Enoch Ecclesiastica.
4. 4. et Beati. 5. et de Delia. 4. Reg. c. 2. nec oportet recurrere
ad miraculum ex quo non est necessitas ut patebit prout statu
nature recte. per de Adam et Eva. Et de modo altitudinis dicitur
quidam quod attingit versus globum lunarem: sed quo ad lon-
gitudinem dicitur ipsum esse ad orientem. unde alia traslatio
habet paradisum quam plantaverat deus ad orientem etc. Quia
tamen ad latitudinem dicitur ipsum esse sub equinoctiali: et vi-
cinit ultra quod locus equinoctialis est maxime habitabi-
lis: quod habitationes ibi habeant solem bis in anno super zenith
capitulum suorum: cito tamen recedit ab eis prout motus quem habet
ibi velociorem. et ideo modicum calorem causabit et tempera-
tum: quod pauciores facit ibi reflexiones. Quia autem sit motus
solis velocior. per quod circulus equinoctialis est maior cir-
culus cum attingat alterutrum tropicorum. una autem die equi-
sol currit tota terram motu firmamenti. igitur sub equino-
ctiali citius movetur quam sub altero tropicorum. per illam re-
gulam: mobile in equali tempore magis transiens de spa-
cio velocius movetur. Si ratio ista valeret videtur magis con-
cludere oppositum: quod motus facit calorem. et per prout ma-
ior vel fortior motus maiorem calorem cabit. Et ratio etiam
in se non valet: sed est falsigrifica: prout quod currendum est ad
sententiam Augustini. primo cano. scilicet. doc. c. 8. quod intulit de acci-
dentibus aeris et impressionibus. et ad pertholo. lib. de dispo-
sitione sperere. Et quantum ad hoc quod dicunt quod est ad orientem:
dico quod in quocumque situ sit potestatem intelligi esse ad orientem.
quilibet enim punctus in terra potestatem intelligi esse ad orientem
in comparatione ad celum vel respectu diversorum situum terre
preter quod respectu duorum polorum qui sunt immobiles. unde per
esse ad orientem non habet aliqua determinatio terre
certa et precisa in qua. scilicet parte terre sit paradisus. Et ad
dicunt de altitudine quod pertingit versus ad globum lunarem
vel sunt verba metaphorica vel falsa supposito quod para-
disus sit locus habitabilis: quia experimur ignem moue-
re super aerem ex motu. scilicet elementorum. et si enim parvus
ignis non possit ascendere super aerem versus ad speram
D 4

Distinctionis

Ignis hoc est pp virtutē parvā ipsius nō potētem resistere corruptionibus ipsius. igit opz locū ignis esse vsq ad locum lune: sed in igne nō est habitatio cōueniēs humane nāe nec nature mixtoz pp calozē nimīū. Nec potē dici qd sit in superiōri parte aeris: qz illa inflāmat vehe- menter pp pproquitate ignis. Nec etiā potest attingere vsq ad medium interstitiū aeris: qz locus ille est frigidissimus perpetuo fm p̄m: cuius causa positiua est frigiditas nubiū in eisdem locis: causa p̄uatiua duplex. scilicet carētia calozis generati per reflectionē radioz solis a terra: et carētia calozis causati a sole directe. Cum igit paradīsus ponit locus cōueniēs habitationi humane sequit qd non sit in loco aliquo predictoz: nisi ponat locus ille accidētālē temperaturatus: sicut sunt loca sub polo artico fm Martianum in mūdi descriptōe. et Plinius. 4. nāliū. c. 6. Nec valz arguim de diluuiū: qz aque diluuiū inundauerunt miraculose sic ascendentes ad punitōnem peccatoz. vbi igit nō inundauerunt nō fuit factus miraculum ibi. In paradīso aut cum nō essent ibi peccatores non debuerūt per miraculū iudari. Nec rō isto rum valz qui ponunt qd fuit nālis ascensus ille: qz. l. per cōgregationē stellaz humidaz in aliquo signo sic ali bi patere poterit: qz hoc satis per scripturā et sanctos p̄s oppositū. Qd dicit de egnocitāli qz ibi est regio temperata nō videt vtz: qz quādo hyems est nobis frigida ma non remouet ab eis sol nisi per. 4. gradus. et tunc eis p̄p̄uatiū qz sit nobis in maxima estate in qua distat a nobis per. 25. gradus: qre plus habent de calore in for tissima hyeme nostrā qz nos in maxima estate nra.

Extra Aliā rōnē nō posuit doctor ist: Dico igit ad qōnē qd est loc⁹ pueniētiū bitatiōi hūane: qz nō o3 qd sit i tāta altitudine sub egnocitāli: s3 in regione tēpata: nec ē neciūz qd sit ad orientē: et ibi est: tamen est eque temperata. per dicta p̄s ad arguēta.

In eodem quocq paradiso mulieres forma ut deus de substantia viri sic: post plantatū paradīsum hominēq in eo positiū et post vni uersa animalia ad euz ducta. suisq nominib⁹ designata subnectit scriptura. imisit deus so- pōrez in Adam. Cūq obdormisset tulit vnā de costis eius et formauit eā in mulierē.

Arca distinctionē. is. in qua magister agit de productione mulieris quātūz ad corpus et aīam principaliter: et de rōnibus seminalib⁹ icidēter. p̄fici: vñū querit. vtz. s. in mā sit rō seminalis ad formā nāliter educandā de ipsa: qd sit. Quero enīz aut aliquid sēme p̄ce- dit in mā et habet p̄positūz: aut nihil et tūc forma creat: qz de nihilo pducit: et pari rōne per corruptionē anni- bilat. a quo enim res incipit in idem resoluū. ergo agēs nāle pōt annihilare et creare. C. p̄. generatio est nālis. igit h3 pncipiū actiūū it̄insecūz nāle. aīa p̄s. p̄ba. qz 2. p̄p̄. nā est pncipiū motus et quietis: forma est ma- gis nā qz mā: vt dicit ibidem. g. opz qd sit nō tñ pncipiū passiūū: sed actiūū. illud aut pncipiū non est forma inducenda: qz illa nōdum est. igit opz qd sit inchoatiūū forme qd est rō seminalis. C. p̄. 7. metaphy. dicit p̄p̄s qd ea que fiūt vel generant a casu generant a causa eg- tioca vt a corpore celeste. igit opz qd in eis pars forme sit pncipiūū it̄insecūm sicut in generatōe vniuoca ex- trinsecūm mouet mām. C. Contra. si est aut est eadem respectu cōtrariarū formarū aut sunt singule rōnes feminales singularū formarū. Specifico. non eadem.

.XVIII.

quia forme contrarie in aliquo differunt et non in illa ra- tio. C. feminali vniuoca: quia illa est eadē respectu earū fm te. igit ex quo veniunt et differunt sunt compositae: qd est falsum. si sunt singule singulaz. igit vel vna infor- mauit mām et nō alie. et tunc ille alie erunt: subsistentes existentes partes formarū mālūū nec informantes mām: aut omnes informant et sunt distincte fm speciē. et tunc illa vna materia erit informata diuersis formis sub- libus specificis: quod est impossibile: qz non magis repugnat formas specie differētes intrinsecas informare si- mul vnā mām qz remissas. Respo. sio.

Hic videndum

est qd sit rō seminalis et quō ad quid ponat in materia. C. Ubi sciēdūz est fm alios qd in mā sunt tria. scilicet. mām. potentia receptiua. et actus. Ratio seminalis nō potest esse ipsa mā vel potentia passiua materie si non differūt realiter: quia Augu. 10. super Gene. dicit qd. Leui fuit in Abrahāz. Et similiter christus fm apostolū ad Heb. 7. sed diuersimode. C. fm Augu. leui fuit in Abrahāz fm rōnem gēminalem. vnde et apostolus ibidē dicit cū fuis- set in lumbis p̄ternis: sed xps non fuit in Abrahāz fm rōnem seminalem: sed tñ fm corpulētā substantiāz. vterqz tamen tam leui qz christus fuit ibi fm mām vel potētiā passiua materię. igit materia et potentia pas- siua eius non est ratio seminalis. C. Probat etiā qd nō sit ratio seminalis potentia receptiua materie: quia fm Augu. 9. super Gene. et ponit in lra huius distin. de mul- ta producit in materia vel de mā ad que nō fuit poten- tia seminalis in ea: sed deus nihil potest causare vel pro- ducere de materia ad qd ipa nō sit in potētiā receptiua. igit potētiā receptiua nō est rō seminalis. Relinquit igit qd sit actus. et huiusmodi actus ponit ab eis cōfides rōnis vel essentie cum forma per generatiōem inducen- da que imperfecta p̄existēs est ratio seminalis: que licz sit imperfecta est tamē nata coagere generanti extrinse- co. et in hoc saluare volūt qd ibi nō sit creatio: quia aliqd forme p̄supponit. in hoc etiam. Valuat qd est generatio nālis. si enīz p̄p̄. pncipiū actiūū esset totaliter ab extrin- seco non videret generatio naturalis. C. Doc aut cō- firmant per Arist. 2. p̄p̄. vbi dicit qd artificialia dif- ferunt a naturalibus: quia nālia habent in se pncipiūz motus: artificialia nō. Sed illud pncipiū nō est p̄n- cipiū passiūū: quia illud habent artificialia. igit de- bet intelligi de pncipio actiūo. C. p̄. 6. metaphy. di- cit p̄p̄s qd pncipiū artificialium est in cognoscēte et pncipiū naturalium in moto: cūz ergo accipiat ibi pncipiū equaliter vel vniūformiter. aliter at nō va- leret. et pncipiū artificialium in cognoscēte sit acti- uum oportet et. C. Preterea. 3. ethica. violētā est cuius pncipiū est extra nō conferēte vim passio. igit p̄p̄. positū passum nāle qd non mouet totalr ab extrinsecō: sed ab intra cōfē. Aliquaz vim. aliter si passum nāle to- taliter moueret ab extra esset motus violentus. C. Lō- tra p̄mū motiūū de creatione arguit sic. quero enim vtrum illa pars forme de nouo adueniēs p̄ generatōez p̄fuerit aut nō. si nō. igit cū illa pars nō sit a se nec aliqd ei⁹ p̄fuerit. qz creatiūū p̄fuit. qz nihil noui per genera- tiōē acquirē. igit nihil est totaliter nouū: s3 omnia fue- runt simul creata et qdlibz erit in quolibz qd p̄p̄s ipzo. C. p̄mū p̄p̄. C. Illud p̄cedens p̄mū forma impe- ctioz forma iducēda p̄ generatiōē. aliter an generatio- nem esset in mā forma p̄fecta eiusdem rōnis cūz forma iducēda p̄ generatiōem. Et tūc vltra cum in his que sunt cūdes rōnis minus p̄fectum nō agat nisi in virtu- te magis p̄fecti: sequit qd rō seminalis vel illa forma p̄- cta p̄cedens nō agat nisi in virtute forme iducēde q

Albertus magnus

Questio

nōdum est. Vel forme sic rō. opz qd forma p̄cedēs et subsequēs qd ponit p̄fectioz sint eiusdem rōnis. alr illa for- ma cēt ex diuersis rebus diuersarū rōnūz: tūc sic. Agēs qd in virtute sua actiua h3 forma p̄fectioz h3 et ip̄fectioz re eiusdem rōnis: igit sic p̄fectioz ponit in esse p̄gnāns sic et imperfectioz. nō igit in mā p̄fuit rō seminalis p̄per- tuo. C. p̄. pars forme que p̄gnatiōē iducit aut educit tur imediate de potētiā mām: et tē frustra ponit rō semi- nalis p̄cedere in mā. nō imediate de mā: s3 de illa parte forme p̄exiēte siue de rōne feminali vlt de mā vt est sub illa pte vel rōne feminali: et vtrobiqz sequit icō- ueniens. s. qd aliqd educeret ad actum de aliquo eiusdem rōnis cum ipso. C. Ad rōnem aut que p̄bat creationē ibi esse rōne noui acq̄siti qd nō p̄fuit. dico qd aliqd nō ui fit ibi nāliter: qd opz ponere p̄pter cātiōē causarū scdaz et motū et mutatiōē earū que sunt ad illud nouū causandū. nō est ibi tñ creatio: qz creatio est pductio qd excludit oēm aliā causalitātē et causē mālīs et feminalis et efficientis creati. qdlibz aut agēs creatiūū requirit aliqd in agēdo vt cōcausam efficientēz vel saltē vt p̄māle. igit eas actio non est creatio. p̄s igit ad mām de crea- tiōē: qz licz forma illa p̄fecta vel noua nō sit de aliquo vt ly de dicit circūstātiā rei mālīs ad creatiōē tamen requirit qd nihil p̄cefferit p̄cessario requisitū ad esse suū. et per idē p̄s ad rōnem de annihilatione. C. Arguit etiā p̄tra illud quod dicit de nālitate gnatiōis vel de rōne trāsmutatiōis nālis. Nālis. n. mutatio est quādo passūz mutatur sic aptus natū est mutari a quocūq agen- te fiat. sic dicit. 2. 2. p̄p̄. sed nunq passum est sic aptū p̄pter pncipiū actiūū it̄insecūz existens sibi: s3 solum p̄pter pncipiū passiūū. C. p̄mā vt est pncipiūū motus vel mutatiōis nālis est pncipiū it̄insecūz: sed nā est h3. rōne pncipiū passiūū: et nō qz est pncipiū actiūū. g. p̄bat minor p̄ Arist. 2. p̄p̄. qd vult qd accidit isirimo qui moue- tur ad sanitatē qd sit medicus vel qd h3 illā artē que est pncipiū actiūū it̄insecū. C. Tūc. n. si per se haberet tale pncipiū sanare in q̄tūū medicus. qd est falsum. C. p̄. il- la vis actiua nō agit nisi agēs extrinsecūz agat p̄s. si. n. ageret ante p̄ vñū dīcē rōne et p̄ q̄tūū. et sic semper ascendēdo et ita p̄p̄tō illa rō egisset in mā. Agēs igitur extrinsecūz p̄s agit et p̄s mā excitat: s3 in illo instanti in quo p̄s agēs agit extrinsecūz est actio nālis. aliter nūqz esset nālis: qz nō ē trāsmutatiō nisi cāta ab illo. C. Rū- detur ad argumē. De artificialibus et nālib⁹. distinguē- do de nā qd vno modo natura distinguit agēs a p̄po- sito. et sic distinguunt artificialia a nālib⁹. et ex parte p̄n- cipiū actiūū. qz nā est pncipiū it̄insecū sic determinatuz quo agēs nāle agit sic et nō aliter: s3 ars vel volūtas vel p̄positū est p̄mā quo habens illud pōt sic et alr agere sic placet sibi. Alio mō distinguunt artificialē et nāle ex par- te pncipiū passiūū: qz nālia habēt in se pncipiū passiūū in- clinans et tendēs in hoc ad hoc vt sic agant. artificialia aut nō hnt h3 p̄mā sic inclinatiūū vel inclinās ad talem iclōnē vel erectionē vt p̄s in edificijs: imo inclināt ad hūiuz. vñ artificialia vel mouentur ad formā talem h3 i- clinatiōē nālez. et per p̄s violentē: vel diceret qd sūt in potētiā neutra si talis forma artificialis nō isit eis cō- tra iclinatiōēz pncipiū receptiui. Ad hoc igitur qd mor- sit nālis sufficit qd potētiā passiua rei sit ad tales formā inclinata. nec qd q̄tūū pncipiū actiūū it̄insecūm: sed qd quocūq agente agat erit qd acq̄ritur simplr nāle soluz p̄pter illā iclinatiōē ex pte pncipiū passiūū. vnde graue posito qd nō habeat in se pncipiū actiūū descendens dei orsum: a quocūq tamē actiue descendat mouetū nāli- ter. C. Ad illud de diffinitōe nāe. dico qd p̄mā vt est p̄mā passūūū dicit nō solum de mā sed etiā de forma. mō-

T. c. 3. T. c. 3.

T. c. 3.

T. c. 3.

T. c. 1.

T. c. 37.

Prima

nis enī lapidis deorsūz est ex forma ex granitate lapi- dis. nā p eandem formā per quā res est bec per eandē est receptiua passiōis p̄tis nāliter. nām eiusdem rei. vtz de r̄sibilitate respectu forme specificē hoīs. ideo dico qd natura vt est pncipiūz passiūūū motus dicit de forma. C. Ad aliud de differētiā artificialiūz et nāliūū dictū est qd differūt in pncipio passiūū. passiūū enim rei artificialis valde bene recipit formā h3 iclinatiōē suā vt dictū est. nō sic autē passiūū rei naturalis: sed fm icli- nationē suā mouet. C. Ad aliud qd meta. p̄mā rei facti- bilis est in cognoscēte. vtz est actiūū. pncipiū autē rei nālis est in moto verū est p̄mā passiūūū: dictum est s. C. Ad illud de violētō qd est ab extra nō p̄ferente vim passio. Dico qd opz exponi nō p̄ferēte. i. nō p̄bēte iclinatiō- nem et tendentiā: imo magis h3iam iclinatiōē: nō autē opz exponi nō cōferente. i. nō coagēti agēti exteriori. vñ de respectu nullius forme pōt cē gnatiō violenta in ma- teria: qz mā iclīnatur nāliter ad quālibz formā iducen- dam in ea q̄uis per cōparatiōēz ad qualitates que ex- pellunt et corrumpunt et ad formā etiā subalez que cor- rumpit per accidēs posset dici violētā. C. Patet igit qd rō seminalis nō est mā nec potentia receptiua mām nec actus fm istos. p̄s etiā qd nec p̄pter vitandā creatiōēz vel annihilationē nec p̄pter nālitatem gnatiōis seruā- dā p̄t nec rōnes femiales. C. Restat igitur nunc vi- dere de affirmatiua in quo sit rō seminalis et ad qd q̄r. C. Sciēdūz qd aliq pducunt sibi dissilia in spē et in for- ma: vt sol pducēs ranā: et agentia eguoca. Alia sunt que pducunt sibi similia. et hoc duplr: vel imediate vt ignis ignē vel mediātē p̄pagatiōē. In p̄mis duobus nō requi- ritur rō seminalis mediātē qua forma iducit: s3 in vlti- mo sic. nihil enī est dicere qd ignis in pducēdo ignēz de aqua p̄mo causet sibi rōnē semialē qd sibi coagat vel agē- ti vlti. qz elemēta sunt ip̄fectissima entia in gñe sube fm p̄mēt. 3. ce. 2. mun. p̄mēt. 2. 2. Sēme aut cuiusqz agē- tis est ip̄fectius eo. nō g rō illa seminalis ageret ad for- mā p̄fectā mixtā. C. p̄. rō seminalis agit absente agēte pncipali: s3 cōstante igne a sua actiōe nō p̄tinuāt calitas vel actio calozis mediante qua generat ignis sed redit aq ad frigiditātēz. g. C. p̄. sēmen ponitur vt sit mediū iter generās et genitū: sed hic est actio ignis imediate si- ne sēme: qz ignis imediate generat ignē. g. C. p̄. Arist. 7. meta. dicit. qd sicut in artificialib⁹ nō sit aliqd nisi ab extra ita in nālib⁹ sit aliquid tñ ab extra vt ignis ab igne. igitur nō p̄cessit in mā rō seminalis que est icoba- tiō forme. C. Quid g est sēme et quid rō seminalis: dico qd sēme est corpus quoddam cuius forma nō est itēta p̄pter se. sed p̄pter aliud: vt. s. ex illo genere aliquid su- mile agēti. C. Et vt hoc melius videat potest distingui in nā duplr. p̄cessus in formis. vnus ascendēdo vt a for- ma seminis ad formā sanguis. a forma sanguinis ad for- mam aliam. s. embrionis vel alterius. g. et iste p̄cessus ē ab imperfecto ad perfectum. Alius p̄cessus est descen- dēdo ecōuerso a perfectis ad imperfectiora resoluē- do. s. in cadauer et in fēcēs. et sic p̄cedēdo vsq ad elemē- ta vel mām p̄mā. Illud aut a quo icipit nā in p̄mo p̄ces- su est sēme. et cōstat nām in illo nō s̄sistere s3 vltēz p̄ce- dere et ascendēdo vel resoluēdo qd nā nō s̄sistit circa vlti- mā: et tota nā ē astricta huic ordini et p̄cessui. Sēme igit ē qd dā corp⁹ ip̄fectū pductū a gnāte vt sit via ascēdē- di ad vltēdēs for⁹ p̄fectas. C. Qd ē rō seminalis: dico qd ē aliq for⁹ seīs iqtū sēme ē: et illd vt ē for⁹ subalis seīs vel q̄litas neciō p̄is formas subalem seminis sicut for- ma tritici in tritico vel qualitas p̄is formam subalem quā nec sēme nec ratio seminis sunt coeua materie. qz

T. c. 31.

qd sit sēme nō est

duplr p̄cessus in nā.

qd sit sēme nō est

semen fit ex nutritio in quo semine est ratio semialis
sicut in subo. nec semp est semē i seminatē cū fiat de su-
perfluo alimēti. Ad quid est semē: est ne ppter gnātōez
ita qd sit pncipiū gnātōis actiūus: dico qd nō ē est semē
vniforme: qd ē ico p semine maris qd agit in semie mu-
lieris. ¶ Semē in vniforme ex quo fit res. qd. f. decisū
est a generatōe siue sit p̄ris siue matris exquo est vnifor-
me respectu geniti v̄l generātis que vniformitas ⁊ vni-
genitas in semie poni d̄z: nō potest esse pncipiū actiūū
generatiōis ppter duplicēz rōnem. p̄mo qz quod nō est
nō potest esse pncipiū pductiūū substantie. sed semē
nō est in istantē generatiōis. q̄ tunc nō est pncipiū idu-
ctiūū vel pductiūū generatiōis vel termini generatio-
nis: nec etiā dum est: potest esse pncipiū actiūū tale: qz se-
men est aliquid de p̄mo cōuertibile in illud quod d̄z
gnāri. hoc aut̄ h̄z rōnez passiūū: nō actiūū. ¶ P̄. imperfe-
ctius nō est causa sufficiēs actiūū perfectiōis: sed semē
est imperfectius q̄ res generāda etiā cū omnibus spiriti-
bus suis. igitur etiā si maneret nō posset eē pncipiū acti-
ūū generatiōis. ¶ R̄ndetur. qd semē mouet ⁊ agit i vir-
tute decidētis: ideo sic potest agere ad pductionē sub-
stantie ⁊ geniti. Et hoc p̄z per Haliēnū qui dicit in semie
esse virtutē diuinā. ¶ Cōtra. in virtute nō entis eo mo-
do quo est nō ens nihil agit. Sed generās vel decidens
semē in ppositō est nō ens cum nō sit p̄sens illi. ¶ Po-
ri in quod debet agere semē vel rō semialis: ⁊ p̄nō ē
simplr. q̄ si hic agit hoc erit virtute alicuius ifra se cō-
tenti. ¶ P̄. cause per se ⁊ essentialr ordiatē lz simul con-
currāt ad vñū effectū causandū: sic p̄z de sole ⁊ homine
in generādo hominē. cause tamē accidentāl̄ ordinate nō
regunt se in causandū: s̄z lz vna sit ab alia: exquo tamē
est h̄z ⁊ habere potest pp̄iaz causalitatē respectu alicu-
ius effectus nō ep̄ite causa a qua est. sicut p̄z de Platōe
generato a Soz. q potest generare Liceronē. Sozre nō
ep̄ite nec causante. vnaqueq̄ igit̄ causarūz acc̄ntaliter
ordinataz agit ⁊ causat. pp̄ia virtute: s̄z generās vel se-
minans ⁊ semē sunt acc̄ntaliter ordinata sicut sort. ⁊ pla.
igitur ad actionē introductiūam forme vltime nō cō-
currit virtus generantis.

Dico igitur q nullū semē: nec aliquid in semē
ne est pñ^m actiūz generatiōis vel
yltime forme: nec est a patre: qz patre nō exīte filius ge
neratur: nec a forma celi qz multa vīuētia sūt perfectio
ra forma celi. vīgīf ab angelo vel a deo est aīa dans v
tam. vel o3 iterimere aliquā pēgnissarūz. nō ab angelo:
qz angelus nō agit nisi mediante motu celi. Relinquī
tur g q a deo: s3 est ne pncipiūz alteratiūz pūmūz illō
semē: videf q nō. qz si est vniforme nō pōt per aliquēz
gradū entitatis sue vel per qualitatē suā seipsum corūz
pere: vel pmouere ad vltēriōz gradūz: sicut p3 de igne
z suo calore: ista etiā qualitas si esset pncipiūz alterādī si
alteraret alteraret se. ¶ Pncipiū vniforme nō est pñ
cipiū actiūz deformitatis nisi passiū sit diffōrme: s3
semē est vniforme z vniūgenū etiā si est actiū. z sūmīl
mā. igitur nō potest alterare ad tā diuersitatē qta op
paret in organīs ipsius geniti. s. corporis organici. Quid
g: Dico qz recurrendū est hic ad virtutē diuināz: sicut z
Auerrois facit vt p3 in dissolone illaz questionū diffi
ciliūm: z celi z mundi. Et Salenius ē vtutes seminū
vocat diuīas. illa igit virtus q facit diuersitatē organo
rū in corpore aīalis oportet q sit agēs diffōrme: z b3 est
diffōrnis actio caloris vel corporis celestis que cōsona
est virtuti diuīne. ¶ Quāz g ponit rō semialis in alijs
ab aīalibus: oīco q oīa mixta possunt habere rōnes se
minales: qz a generāte recipiūt q̄litates que sunt vie ad
formas vltēriores z pfectiores. In cadādere enī bonū

potest iduci qualitas aliqua a corpore celesti que ē via
ad formā apīs. ⁊ ē similis illi que datur a generāte vni
uoco ⁊ est rō semialis. potest etiā rō semialis esse in non
⁊ re mixtis sic in mixtis p iuxtaositionē. corpora enī
celestia nō semp generāt de vere mixtis. s; de mixtis p
iuxtaositionē ⁊ tale mixtū pōt hēre q̄litate q̄ est via ad
formā pfectiorē. Itē vnū elm pōt eē p potētiā dinam
quasi rō semialis respectu mixti. ita q̄ ex vno elemēto
potest deus cāre mixtū: sicut de aqua fecit pisces. Hēn. p.
Et dicitur p3 quomōdō intelligendū est illud Aug. 13. de tri.
ca. 9. q̄ in elemētis mūdū hui⁹ ponēde sunt rōnes semi
nales: q̄ pnt sic cōtempari vel p simplice mixtionē vel
per illā q̄ est p iuxtaositionē q̄ causabit ex eis q̄dam
q̄litas vel forma q̄ erit vbi ad aliqd pfectius. ⁊ ex h̄ pōt
Aug. hēre itentū suū 3. de tri. vbi ostēdit quō magi p̄ba
raonis fecerūt ranas. nō rōnes seminales istoz sunt in
elemētis cōtemporis adinuicē q̄ cōtempantia nō ē. nisi
q̄dā iuxtaositione elemēti cū elemēto fm pportionata 3
q̄litate. Et q̄ valus angelus nouit illam q̄litatez ⁊
pportū q̄ corpora huius mūdi tālia obediūt ei ad nu
tū q̄tūm a mortū localem. ⁊ ideo pōt cōiungere ⁊ po
tuit elemēta actiua passiuis fm debitū cōtempamentū:
⁊ apponere illa directe corporibus celestibus habētib⁹
influere fm h̄ contempamentum: ⁊ sic generare ra
nas. Ex hoc patet q̄ h̄ rationes seminales nō sunt per
petuo cum ipsa m̄a p̄ma.

Ad argumenta de creatione ⁊ annihilatione
 ad alia. ¶ Ad illud in oppositum dico. q. sunt singule ra-
 tiones singularis formatum. ⁊ q. sunt ibi per iformatio-
 nem. nec hoc est inconueniens. q. plures forme similes
 sub gradu imperfecto nō repugnant sicut repugnarent
 sub esse perfecto. patet de frigido calido ⁊ tepido. ¶ Et
 his que dicta sunt patet questio qua queritur. vtruz in
 costa Ade de qua formata fuit Eue fuerit ratio semina-
 lis. Dico enim q. nō. q. sūm Aristot. 5. meta. cap. 6. semen
 nō est potētia quecuq. remota sed potētia p̄pinq̄ua. de
 quo proxime ⁊ per vnum p̄cessus potest formari res: s; in
 costa Ade nō fuit aliquid h̄. quia non soluz per vnā
 transmutationem: sed nec per quācuq. poterat sic con-
 uerti naturaliter. Potest ergo dici q. duplici ratione non
 poterat costa illa esse semē nec in ea ratio seminalis. pri-
 mo quia vt dictum est semen est p̄pinq̄uuz conuertē-
 dū in genitū cuiusmodi nō fuit costa illa. secundo quia
 per quācuq. transmutationem non potuit trāsmutari
 costa in totum corpus Eue quod fuit in perfecta quan-
 titate formatum sine materie additione: nec etiam ali-
 quid illius corporis fieri potuit ex ista costa nāliter nisi
 p̄ multas trāsmutationes. Adducit et̄ m̄r̄ auct̄rē Aug.
 in ylt. c. b. 7. di. q. factura mulieris de costa Ade nō fuit
 cām nisi a deo sic dicēs mulierē illā fieri ⁊c.

Solent quæpi plura de primo hominis statu ante peccatū: qualis. s. fuerit homo prius q̃ peccatū. ⁊ i corpore ⁊ in aīa: mortalis: an i mōtal: passibil: an i passibil. De termino inferioris vite ⁊ de transitu ad supiorem. de modo propagationis filioꝝ ⁊ alia multa q̃ nō iutili sciuntur: baliq̃ curiositate querūt.

In ista distinctione de manonam, in qua magister agit de statu hominis fm se & absolute quem habuiss in vita sua illa. Quercit vnum, ptes in statu innocentie habuissimus corpora immortalia.

Questio

¶ non: quia corpus quod idiget alimento ⁊ nutritur videtur esse corruptibile tale fuisse corpus in illo statu. patet bene. tertio. de omni ligno paradisi comedes ⁊c. maior satis patet: quia omne nutritibile habet partes nutrentes que indigent restauratione: vt in state debita ⁊ restauratione ⁊ augmentatione vsq; ad etatem debitam: que quidem restauratio non fit sine deperditione vel debilitatioe humiditatis radicalis ⁊ caloris naturalis. si igitur pars fit deperdibilis ⁊ foris. ¶ ¶. fm philosophum pmo celi ⁊ mundi. oē gnābile nō corrumperet. cū igit nō sit maioris virtutis posse re corrumpe q̄ posse rez gnare. si poterāt gnāri p cōs poterāt corrumpi. ¶ ¶. nllz violentū ē ppetuū: s; in corpe nāli mixto tali sūt esta eē loca sua nālia. ḡviolēter detinent. sūt et ibi q̄litates triē sūt: qd videtur violentū. ¶ Lōtra. Ad Ro. 20. ¶ Unum boiem intrauit mors in omnes. ⁊ c. 8. Corpus propter peccatū mortuum est.

hic dicitur qd b. corp^{us} in statu inocetie fuisset i
mortale. egpollit huic. corp^{us}? in statu
inocetie nō potuit mori. ¶ Voc tri distiguir: qd ly nō pōt
determiare vl' addi ad b vbu pōt i bitudie ad illō ifinitū
mori. 2 sic ē falsa. ¶ C^{2o} pōt pcfie determiare vel addi
ad illō ifinitū mori. vicedō sic. bō i statu inocetie potuit
nō mori. 2 sic ē vā. ex q. n. mō b3 p^o moriēdi cū p pctm
nō sit fca mutatio i nā: ad b q dca ppo sit vā negatio nō
b3 addi ad posse vl' ad po^{am} quā sp buir: s3 ad terminū i
l^o pōt q potuit nō eē. ¶ Cōcedit ēt q i sensu pposito: b
ē vā. bō i statu inocetie n potuit mori. qz ly nō dtermiat
potuit i bitudie ad mōi stāte statu inocetie: q stāte bō
n potuit mori. In sensu distigis ē falsa. 2 b p3 i hac. albus
nō pōt eē nigrū. ¶ Rō āt qre nō potuit mori stāte illo
statu assignat talis. pena nō pōt eē sine culpa mors aut
ē pēa pcti. Sen. 3°. Quacūq; hora comederit 2c. stāte āt
statu inocetie nō potuit eē pctm. igit nec mors. ¶ B. in
statu i: fuissz plenū dñinz aie sup corp^{us}: et iō nō poterat
fieri resolo i cōpe: qz vices inferiores obedisset aie ad nu
tū. ¶ Alia rō assignat. 1. q fuissz b3 pp aliqua qilitatē su
pnālē traditā aie i statu i: q gde pternalsz corp^{us} a corru
ptiōe. 2 b dī eē illa iusticia originalis: n tñ video q illa q
litas possz facere q tale corp^{us} nō pateret a dñio. 2 sic tñ
potuissz pōi q fuissz mortuū. nec aliquid mōti repugnā
neō icluderat i inocetia. ¶ Cōcedo. q p^o parēs ha
buit po^{am} ad moriēdū dicit q stāte statu inocetie n po
tuit mori. nego: 2 dī. q bō i statu seu stāte statu inocetie
potuit mori. ista tñ pōi n fuissz reducta ad actū: 2 sic po
terat nō mori: sic si diceret d aliq 2 vē q pōt eē eps q tñ
mōq; erit eps. vl' c^o politas nūq; reduceret ad actū. 2 b
p3 i pposito p cōs mortis post lapsū q sū vāe i gñe. s. vl'
ab itriseco vel ab aliq extriseco. b^o ē duplex. qz vl' corru
ptū ab itriseco p rōnē vel actionē mutuā dñioz iter fē 2
ifra corp^{us}. vl' pp actionē itēfāz vniūz trinsēci in aliud.
vel corrumptū pp defectū alterius ptingētē. s. ex subtra
ctiōe nutrimentū vel b3 pmo: accidit corruptio nālis in
aiatis nō pp actionē elti in elti. vel pp aliq qilitatē ela
rem actiua: vel passiua: qz nec elti nec eoz qilitates man
nēt in mixto. vl' dicit ē s. i. q. de mixtiōe eloz: s3 pp actio
nē vni^o ptis organice in aliā pte corrupēdo ipsaz vt cor
pus fiat idipositū 2 ihabile ad aiatiōē. ¶ Ista autem
actio ponit cōpōis nālis in būidū radicale corrupēdo
2 cōsumēdo humidū ad c^o corruptionē 2 psumptionē
sequit corruptio 2 psumptio. ppa ēt calozis: 2 p pñs aia
lis: vt p3 de igne 2 oleo: 2 b mō qz pars fm spēs b3 certā
periodū 2 determinatā: in q pōt puertere in se ptez nutri
mentū appositā 2 i qmō. B āt pōt qdiu pōt agere sufficiē
ter in nutrimentū: 2 qz oē agēs physici agēs repatiē 2 re
patiēdo debiliat ita tāde q nō pōt apli^o puertere nec

Prima

refistere corruptiōe: tūc bō pars fm spēm icipit eē f3
nām ⁊ fluere in partē fm mām dēnēdo eē fm spēm. h
ēst cā corruptiōis. f. de pēditio paulatina illaz partiu: ⁊
de ista corruptiōe dicit qd nō fuisset hō in statu inocen
tie corruptus: qd pēditio paulatina hīs restaurata p
efuz fructus ligni vite. qd pbat per illō. hēn. 2. Ne for
te sumat de fructu ligni vite ⁊ uiuat in eternū. ¶ Sed
3. qd fuisset p^o actiuū hōie nō potuisset cōtinuare
actionē qd aliqui debilitaret: qd oē agēs p^o p^oficū in agē
do debilitat. ¶ Esto g^o qd nā esse debilitata et sumeret
de fructu nō potuit sustentari p istū fructū nisi conuer
tendo ipm vt alimētū in subām ⁊ nām suā: s3 illud puer
sum nō potuit esse nobilius qd uertēs. sūtr nā cōuertēs
pus fuit debilitata ⁊ in uertēdo ēt nutrimentū illi: fructus
debilitat magis. sūc. n. in vna actione ita ⁊ in alia: ⁊
ideo magis ⁊ magis debilitat. qd magis et magis agit
in uertēdo g^o semp debilitat: ⁊ iō qnq3 deficit. exēplū
Arist. de aq mixta vino. nā vinū p^o cōuertit aq in se.
toriēs aut pōt apponi aq qd deficit v^o vini in uertēdo
do. vnde 2ª vice min^o fortiter opat q3 pma. ¶ Dico tñ
q3 stāte inocentia nō accidisset mors cui^o cās assigno ta
lem: q3 glibet fuisset trās latus in paradysū anq3 fuisset
alterat^o alteratiōe ip^oportionata aie siue forme. ⁊ bec
trās latio nō fuisset miraculosa s3 iusta ⁊ regularis: qd sic
p^o p^ondō. nā illi parēs: aut semp cōtinue meruissent oū
sient in vita ista vel nō. si sic. ⁊ postea oēs sum^o fuissent
trās lati. p^omo natus fuisset maioris meriti q3 posteri^o na
tus. qd falsū est. nā si mās s3 status inocētie beata vir
go ⁊ multi posteriores fuissent beatores q3 mlti pcedē
tes vel q3 vilius pcedentiū. ¶ Si dicat q3 in illo statu
non semp meruissent: s3 vsq3 ad certum terminū vite:
tunc si nō fuissent trās lati ad glām illo termino adue
niēte deus fecisset eis iniusticiā differēdo dare premiū
postq3 opa meritoria cōsumasent qd facturi erant. 3°
segtur q3 in statu inocentia vnus fuisset trās latus pus
alio: ⁊ cūilibz fuisset reddidū premiū suoz meritoz an
teq3 virtus alicuius esset in tñ debilitata qd necessario
adesset corruptio. ¶ Sed fuisset ne ibi corruptio 2° mō
ab intrinseco. f. per subtractionē alimentū possibilis stā
te inocētia: dico q3 stāte inocentia particulari in isto po
tuit esse corruptio ⁊ mors per subtractionē siue nō mini
strationem nutrimenti conuenientia. cuius ratio est. nā
paruulus in statu inocentie non habuisset vsq3 mēbro
rum: vt nunc suppono. ⁊ ideo nō potuisset sibi acquire
re cibum per potentiam propriam: ⁊ per consequens po
tuisset deficere stāte inocentia in ipso: sed stante inno
centia vniuersali in omnibus. dico q3 nō fuisset talis de
fectus. quia parēs puidissent filij suis. aliter fuissent
nocentes: nec etiā adultus innocens fuisset passus ta
lem defectum illatus ab alio stante inocētia in omni
bus alijs. ¶ Sed quid de causa extrinseca corruptiūa:
dico q3 illa est duplex. vel scilicet propter dispositiones
contrariam continentis: vel propter violentiam illataz
ab aliquo extrinseco. p^omo modo cōtingit dupliciter. qz
vno modo continens directe corrumpit contentum: vt
ignis corpus quod continet. aliud est continēs quod nō
directe corrumpit: sed p^obibet illud quod est necessariū
ad vitam. cuiusmodi est aqua que prohibet inspirati
onem ⁊ respirationē: ⁊ similiter terra: ⁊ ista sunt cito cor
rumpentia. ¶ Est etiā cōtinens corrumpens: sed non ita su
bito vt aer regionis intemperate. 2^oma ⁊ secunda cor
ruptione fuissent immunes stante inocentia vniuersa
liter in omnibus. quia tunc nō exposuissent se periculis
aliter fuissent nocētes: nec vnus aly inuolisset violētiā
q3 vterq3 fuisset inocēs: nec etiā fuisset ibi corruptio ex
ta 3^a. q3 i paradiso fuissent: ybi est aer temperatissimus.

Dico qd potuit peccare vialr i illo statui. ¶ Circa
qd sciēdū qd pctm mortale n̄ distiguit a vīale
i B qd vñū ē respū finis vt mortale: ⁊ aliē eoz qd sē ad n̄
nē vt vīale: s; vtrūq; p̄r eē ⁊ circa ea qd ad finē ⁊ circa
finē. ¶ S; i B distigunt: qz pctm mortale ē deordinatio
tio opposita ordiatioi sine qd finis nō p̄r seg aliq; mō. qd q
dē ordiatio ē; p̄ceptū qd deordinatio fit. ⁊ iō is deor
diatio cadēs sub p̄cepto auertit a fine nēcio. ¶ S; alia
ē ordiatio qd p̄r eē respū finis scqndi qd n̄ ē nēcia: s; vti
q n̄ ē d̄ p̄cepto: s; poti⁹ d̄ filio: ⁊ deordinatio opposita bu
ic ē pctm vīale: nec fac cadere a fine nēcio: s; talis non
pcedat: melior mō qd p̄r. ¶ Dico qd Adā potuit non

Alex. de
balis in.
z. secunde
collatioe
de pcis.

Item diffinitiones. 23. qro vtz ds pos
sit facere voluntate creature
rónal' ipeccabile p nās. q sic pbo. ds pt
facere aliq corp qd n pt dordiar a mo
tu suo. g sllr pt facere aliqē spm q n po
terit dordiar a motu suo. g erit ipeccabi
lis. ¶ Itē ds pt facere volutates aliq q
neçio tēdat i aliq bonū puta in finē. g facere poterit q
neçio ista volutās tēdit i oē ordiatū ad illū finē. qre zc.
aūs pz p Aug. 3. d tri. q dñs q oēs volūt neçio bñtudinē.
ñia pbat. eadē. n. neçitate q aliqd tēdit i finē. tēdit z in
ea q d finē. ¶ pñs. An. diē. z cōm. q posse peccare
ñ ē libtas. nec pē librtas. s; qd n ē de eēntia alie. q pt p po
tētia dī saltē si ē absolutū fieri sine illo. g li. ar. eē sine pō
peccādi n iōm dicit dñctioēs. ¶ Itē ds pt facere creaturā
ipeccabile p grās. g z p nās. aūs pz ds qđ āget cōfirmatis. ñia
pbat. qz ds pt facere i creaturā qēgd n repugnat limita
tioni creature. s; n repugnat nāe limitate q ds creet ali
quā creaturā i q vniuitē pteat pfectionē charitati. vl grē.
Charitas. n. est qd finitū sūt z grā. z iō n pnt facere crea
turā ifinitā. s; vniuitē pteat i ea. z ita vñ cū ds possit oī
creatura data nobiliozē creare. q possit creare creaturā
i tali gdu entitatis q vniuitē pteat pfectionē charitati
z grē. vl pba sic pñas. qz qd n oppōit alicui creature pō
tēcreari illi. z pñas pt ēē pñale sibi. grā vl charitas ē bñ
respōit rónal creature. g zc. ¶ Itē aliq volutās pt ēē et
ē ipeccabilis i pñstati creatiois. qz i pñstati tali ē motus
volūtatis nālis. z pñs rect' nālr z neçio. qz in q libz i
stati sequēti pōt volutās illa tali pñuuar. ñia pz. qd ex
quo manet forma eadē in istatibus sequētib' sic in pmo.
si pmo potest z necessario est impeccabilis. igitur z in

T.C.146

Distinctionis

Igitur non sunt due potestates: et si sit erit de intelligentia. probatio maioris quod distinctio posteriori non arguit distinctionem in priori: maior unitas quod est in priori quod posteriori: si dicitur est unum. igitur potest quod informat magis est una. per maiorem. quia charitas est voluntas portio superioris quod deus diligat. et eadem est voluntas portio inferioris quod diligat primum qui est obiectum tale. una. n. charitas extendit se ad omnia diligibilia. igitur non est nisi una voluntas. et si sit igitur nisi unum intellectus.

Ad primum

dico quod imago consistit in anima non secundum quod totaliter est unum ens: quod essentia aie representat unitatem et distinctionem. unitatem respectu essentie: distinctionem respectu potestatis: ut sue potestatis sunt sub actibus quod tunc considerat ibi origo. quod unum potest ab alia: ut deum est deus. potest ab aie pater pariter vel respectu talium vel respectu eternorum. Et ut respectu eternorum habet quoddam spale similitudinem rone quod est expressior imago in ipso: ut sic quod ut sub actibus respectu talium: minus. n. repugnat memoriam intelligentiam et voluntas create: ut sunt respectu eternorum primum: et filio et spiritu sancto eternis: quod ut sunt respectu lapidis vel alterius obiecti talis: et quod minus expressior representat imago in anima putat habere potestatem aie sub actibus respectu talium quod sunt sub actibus respectu eternorum. hic est quod Augustinus dicit imaginem esse in portione superioris quod est respectu eternorum non in portione inferioris quod est respectu talium: non quod ibi non sit imago in eis de potestatis: minus expressior. ut dicitur. Ad aliud cum de potestatis dicitur quod tur probo. hic est quod duplex est obiectum. formale. et male: formale est ad eam potestatem: ut color visui: male quod non est ad eam. et albedo. Sed non video quoniam albedo sit obiectum visui ita formale sit color. si. n. nullus est itellus abstrahens se vel quod est color obiectum bonis videret albi et nigri: imo color ut quod eodem abstractio non videtur habere albi et nigri: quod neutrum est obiectum ad eam visui: quod nulla potest habere obiectum ad eam abstractum nisi dominum itellus: quod nulla res est in qua continetur omnia preceptibilia a potestatis nisi essentia diuina: obiectum igitur formalia in re prout est albi et nigri: sed non est aliud istorum obiectum ad eam visui potestatis. Dico quod ad arguendum quod non omnes distinctiones obiectorum formalium faciunt distinctionem potestatis: nam manifestum est quod non omnes totum est visus quod sunt colores: nec totum est auditus quod sunt soni: imo phas. et de aie: ex rone talis mixtionis in tali organo puta visus claudit illa potestatis puta visui esse istum obiectum et non alterius: et per tanto sequitur quod distinctio obiectorum facit distinctionem potestatis: quod tale obiectum limitatum et distinctum non percipitur nisi a tali potestatis et non ab alia quod de potestatis est limitata ad tale obiectum rone talis mixtionis organi. Sed aliud est de potestatis non organice quod sit abstractissime et sit totius entis. unde ibi non habet unitatem propter illa quod distinctio obiectorum facit distinctionem potestatis: sed solus est via in organice potestatis quod non sit abstractie. Si quod obiectum est obiectum ad eam potestatem non organice. Dico quod si ens potest habere conceptum vel rationem eodem ad ens creatum et increatum est obiectum ad eam potestatem: non quod per abstractionem illa sit obiectum itellus: sed quod a quolibet intelligibili potest abstrahi una talis rone vel conceptus: et tunc non distinguerent portio superior et inferior: nec esset itellus et voluntas formaliter probat: si autem ens non posset habere tale conceptum eodem si debeat assignari potestatem non organice quod se extendit ad omne ens aliud obiectum ad eam potestatem: et primum illud non erit nisi essentia diuina in se continens omnes rationes aliorum entium et ad quam omnia alia etiam habent attributiones. Sed falsum est ut probatum est in primo libro. quod essentia diuina non potest esse obiectum potestatis ad eam itellus creatum. sed solus itellus dei cui est proportionata. et respectu creati itellus est in proportionata. Si essentia diuina non ponatur esse obiectum primum itellus creati cum sit ceteris loquentes creato et increato nihil posset esse eodem unum: sequitur quod potest non organice non habet unum obiectum primum rationis ad eam potestatem: sed est probabile per potestatem potestatis a sensibilibus. n. per rationem puta albo et nigro et ab alijs ad quod se extendit potestatis visui quod ab illa itellus

XXV.

tata est abstractio quod de eodem unum: et ultra ab habere sensibilibus et alijs alijs potestatis quod de eodem unum: et tunc potest dici sic abstractio quod unum erit unum obiectum sensibilibus: eodem obiectum sensibilibus: sic est et obiectum potestatis diuine obiectum dico opabile non potest esse aliud ad eam potestatem nisi ens possibilibus: quod non est unum in re: sed aliud in se: et unum in intellectu: et tunc non potest esse aliud unum reale obiectum opabile a potestatis diuina. sic est ponitur per potestatem itellus quod ipse itellus ad totum se extendit quod nullum unum obiectum se sibi adequatum unum in re: vel dic ad illa rationes quod quod obiectum distinguatur. prout penes necessarium et penes vel penes eternum vel tale si tunc unum illo potest accipi ut primum cognoscendi alter: talis distinctio obiectorum non requirit distinctionem potestatis. Sic autem est obiectum potestatis superioris rationis et inferioris. quare etc.

Ad hoc ad propositum redeamus. scilicet ad liberi arbitrii tractatum. Quod plimi diffiniunt dixerunt. liberi de voluntate iudicium: quod prout ipsa et habitus voluntatis et rationis quod supra diximus. liberi arbitrii: libera est ad utrumlibet: quod libere potest moveri ad hoc vel illud. Liberus ergo dicitur arbitrii quod ad voluntatem: quod voluntarie moveri: et spontaneo appetitu ferri potest ad ea quod bona vel mala indicat vel indicare valz.

Arca distinctiones

aliquid aliud a voluntate causat effectum actum volendi in voluntate. quod sic probatur. de anima potest Aristoteles ordinem motuum et motum sic. scilicet appetibile est motus non motus. Appetitus movetur et motus ab ipso. scilicet obiectum appetibile. et motus si movetur quod movetur per actum et iperium voluntatis vel appetitus ut corpus animalis non potest dici quod appetibile movetur metaforice sic finis movetur: quia tunc phis statim equocaret de potestate in suo processu cum dicitur quod primum puta appetibile movetur. scilicet appetitus. et primum appetitus movetur. quod primum appetitus movetur per se in essentia liter ordinatis ut per eo quod movetur quod movetur ultimam a medio movetur mediis a primum. Itaque voluntas non est potest actus. effectus non est causa sua voluntatis. et opus tunc quod ab alio causat. prout probatur. quia potest actus a primum transmutat di aliud in quod aliud. scilicet meta. et sic potest actus habet actum transmutat in aliud. scilicet voluntas non potest agere in obiectum: quod illud non patitur a potest. magis igitur est eodem eodem. Itaque accipitur per accidens non egreditur de se per principium sui. scilicet voluntas est accipitur per accidens: quod quicquid inest quicquid non inest. et etc. Itaque de se in determinatum ad unum oppositum in quod habet non agit nisi occurrat agens determinans: quod in determinatum non plus se habet ad effectum quod ad non esse. voluntas autem de se sic se habet ad actum suum: quod de dare aliud agens: quod non videtur esse nisi obiectum. Ad oppositum per Augustinum. de ci. c. 6. dicitur quod si duo sint equaliter affecti aie et corpore et postea tunc eadem pulchritudine vel bono. unde est quod unum cadit et aliud non cadit. Et dicitur quod solus est a voluntate. Itaque idem dicitur Anselmus. de conceptu. c. 9. Itaque Augustinus. de li. ar. quod nisi ea quod sunt voluntaria nobis essent posita in prout nostra voluntas neque esset laudanda neque vituperanda neque esset monenda. Et quod dicit vel scit voluntatem esse monendam talis est externus gradus ab hominibus numero. Arguo igitur sic. in prout patiens non est quod ipsum patitur in quod patiens. per quod patiens non patitur nisi quod agens agit per primum non est in prout posterioris. igitur actio agens non est in prout patiens in quod patiens. igitur nec passio ei. per quod si agens agit patiens necario patitur. voluntas si est solus receptiva et passiva respectu sue voluntatis nulla voluntas est in prout eius. et etc. Itaque adducit quod Anselmus. voluntas movetur non

Questio

1. c. 10.

tanquam sua instrum. Et de conceptu. c. 4. voluntas est instrum se ipsum movens. Et Anselmus. li. retrac. c. 28. ubi dicit quod nihil est in prout nostra quod ipsa voluntas. igitur ex hoc potest haberi quod nulla actio in nobis est ita a nobis sic voluntas voluntatis. Item Anselmus. 8. q. 8. augustinus et Augustinus. meta. c. 8. ubi dicit quod prout naturalis est ad opposita. igitur cum sit ipse oppositum tale indeterminationem determinari ab alio. id subdit Augustinus. solutio. B autem dico appetitum: et pheresis. i. electionem. igitur appetitus est effectus sui voluntatis. Ita una rone talis obiectum voluntatis est finis ad quem terminatur ei voluntas et per quem est voluntas ei. Sed finis non movetur nisi metaphorice per de ge. igitur non effectus in quod finis: quod ve movetur effectus movetur per finem: scilicet finis in quod finis non movetur per finem. quod nullum obiectum voluntatis ipse movetur ad volendum effectus. se movetur. Item nobilissimum finem potestatis finem formam nobilissimam non potest esse tunc passivum intellectus et voluntas sunt nobilissime potestatis maxime voluntas. ergo etc.

1. c. 10. 1. c. 10. 1. c. 10. 1. c. 10.

Dicitur hic ab uno doctore moderno quod aliquid aliud a voluntate est effectus causa voluntatis in ipsa et illud ponit esse fatasma. Rone sua principalis est. opus movetur et motus est distincta subiecta in prout aie intellectus: ubi potest esse distinctum subiecta a voluntate. igitur ibi nihil est motum ipsum. igitur opus est aliud aliud ex prout intellectus. illud ponitur fatasma: prout prout probatur. quod idem est ponere movens et motum non est distincta subiecta. tunc movetur se: quod est ipse. per quod idem tunc respectu eiusdem esset in actu et potestatis quod per phis. dicitur quod tale est movens in actu quod est mobile in potestatis. Item dicitur quod illud. scilicet quod idem non potest movere et prout metaphysica. c. 10. tollere illud est auferre prout igitur dicitur in metaphysica. c. 2. rone talis. magis et minus non coincidunt in idem numero. per phis. nec agens et patiens. Itaque metaphysica. movens referat ad mobile realiter. scilicet eiusdem ad seipsum non est relatio realiter. probatur. quod relatio realiter sit realiter opposita: scilicet opposita si non potest petere eadem. Itaque agens appropinquatum passio dispositio agit necio. id dicitur Augustinus. de anima. quod si sensus est actus spiritus ageret sic ignis spiritus obureret si haberet substitibile passus. ergo deus movens spiritus vellet esse causa actus sue volitionis. Dices quod voluntas libera est. id non sequitur semper agat sic ignis quod non est liber. Contra saltem sequitur quod ipse potest agere cum vult et ipse potest velle. Dices quod obiectum appetitus requirit sic causa sine qua non. quod Augustinus. In universum. diligere incognita neque. Contra. quod sic posset sustinere quod quodlibet agit in se. nam si lignum appropinquatum igni coaurat dicitur eodem modo quod ignis non oburit: sed lignum oburit se et ignis est causa sine qua non. sic dicitur obiectum. Itaque ad principale. obiectum agens equocum est nobilissimum effectus suo: scilicet voluntas si causa volitionis sua non causa nisi sic causa equocum. igitur voluntas ut precise est causa actus vel prout prout voluntatis voluntatis cum ex hoc quod est prout prout voluntatis non sit habens voluntatem sequeat quod est nobilior quod ut volens formaliter. Dicitur illa opinio. quod itellus agens nec movetur itellum potest nec voluntatem: scilicet fatasma irradiatum ab itellu agente movetur immediate itellum potest. quod quodlibet sit fatasma ibi sit itellus. Itellus tunc est alicubi ubi non est fatasma. sic saluat quod movens et motus sunt distincta subiecta. fatasma igitur irradiatum immediate causat intellectiones et volitionem immediate causat sed non immediate effectus: quod prout causat intellectionem quod volitionem.

1. c. 10. 1. c. 10. 1. c. 10. 1. c. 10.

Alia est opinio. doctores antiquos quod ponit eadem. scilicet quod voluntas movetur ab alio: scilicet ponit illud aliud esse obiectum cognitum vel itellum. Et hoc confirmat per Augustinum. Auer. 12. meta. quod dicitur quod balneum in re ex movetur vires sensibiles. scilicet movetur effectus scilicet balneum in aia movetur voluntatem. igitur obiectum ut cognitum movetur effectus appetitus. Itaque appetitus sensibilibus effectus movetur ab appetibili sensibili. igitur vel lectum ab appetibili intelligibili. Si dicatur quod non est non potest esse causa alie entis: scilicet obiectum intelligibile prout non ens in

Prima

66

se simpliciter. quod non potest esse causa volitionis. Respondetur quod obiectum ut cognitum causa. et hoc est dicere quod itellus per intellectionem suam causa volitionem. et sic non opus quod illud quod causa sit in nihil. cognitio enim abstractiva non est nihil in illu: scilicet obiectum non sit in se vel in re ex. Itaque due opiniones concordant in hoc quod ponunt aliud aliud a voluntate movere ipse scilicet discordant in movere: ut per. Contra prout in se sunt rationes principales: et replico eas sic deducendo. agens nate non potest esse causa prout circa idem passus ut excludat per istam de dissolutione glaciei et restrictione luti: scilicet in prout voluntatis nre est habere nolle et velle que sunt tria respectu unum obiectum. illa non potest fieri ab agente nate. si ab obiecto: est agens nate. Esto igitur quod obiectum esse causa ipsius velle: oporteret tunc esse aliud quod esset causa ipsius nolle. Sed illud aliud a voluntate non posset esse nisi obiectum malum: scilicet malum cum sit quid privativum non posset esse causa actus positivum cuiusmodi est nolle. quod sit effectus a voluntate. Itaque passio non est in prout patiens passus quod est ab agente nate: scilicet obiectum est agens nate volitionem et non voluntas. igitur volitio non erit in prout voluntatis. et si sit tunc nec aliquid actus alii impetus a voluntate erit in prout voluntatis. et sic nec merebitur nec demerebitur per volitionem. Dicitur quod per tanto in prout voluntatis est volitio per quod potest determinare itellum ad considerationem habere vel illi. vel auertere eum ab hoc vel ab alio: et sic est in prout voluntatis voluntas: scilicet non quod ad actum primum. Contra accipio prout actus in voluntate causa ab obiecto quod sit illud. quod opus ponit finem te. illa actio est mere nate. illa non est in prout voluntatis. nec. n. est in prout nra quod visis tagamur finem Augustinus. Si igitur post istum actum possum movere itellum ad considerationem vel illud. quod per quem actus non potest fieri. quod iste non est in prout voluntatis. quod opus per alium. de illo alio quod vult esse. vel est ab ipsa voluntate. vel ab obiecto vel a fatasma: si a voluntate habeo propositum: quod tunc est in ei prout illa volitio et est effectus ab ipsa. et eadem rone prout volitio aut est ab alio. scilicet ab obiecto vel a fatasma. et si sit tunc erit actus nate. et per prout prout sit erit in prout voluntatis sic impare intellectui de consideratione habere vel illi. quod fuerit prout actus. Dices quod in consideratione prout itellum potest currere impedimentum in illa circularitatem actus. est. n. isti fantasmati prout moveri coniunctus aliud et aliud viciniam sibi. id fortiter movetur vel potest movere itellum ad intellectionem vel considerationem sui. et per prout voluntatem ad actum volitionis: ita quod non erit necesse quod obiectum prout occurrit causat volitionem. Si. n. cogito aliud delectabile movens appetitum non est necesse moveri ad illud. quod potest occurrere per considerationem itellus aliud obiectum magis movens voluntatem: ita quod voluntas a prout sua volitione. Sed hoc concedo quod potest occurrere impedimentum a casu sed illud erit in prout voluntatis nec ad iperium ei. eodem. n. mo est de appetitu bruti. nam bos videt herbas quod movetur appetitum suum et ex illo appetitu movetur pergressu ad herbam: scilicet si in motu illo occurrit obiectum magis delectabile fortiter movens appetitum: tunc sicut a prout motu: et tunc non libere quod necio movetur ab illo maiori delectabili occurrere quod casualiter occurrat. Alii dicunt ad rationem quod obiectum itellus occurrit sub duplici rone. scilicet sub rone illiciti et sub rone delectabilis. ut per in obiectum fornicationis: et tunc in prout voluntatis est sistere itellum in turpi dimittendo alia prout. et tunc sequitur mala electio. Contra. querovet iste due rationes equaliter movetur vel non. si equaliter. quod causabitur si nolle et velle in voluntate respectu eiusdem obiectum: quod est ipse. Si equaliter movetur. quod alter movetur efficaciter voluntatem et movetur nate et necio. et per prout non erit illa volitio in prout voluntatis: sed necio est finem illa movetur itellum. non igitur poterit sistere eum in alio. Contra illud de fantasmatibus. agens equocum totale est nobilissimum effectus. sed fantasma per ipsum est agens equocum totale itellectionis et volitionis. igitur

Distinctionis

fantasia est nō solum felicitate p̄horz quā pōebant cō
sistere in intellectu et volitione: nec pōt solui p̄ lumē
intellectus agēis: q̄ illud nō ē distinctū subo a voluntate
et intellectu. q̄ fantasia nō pōt agere in ipsam volūtē
p̄ ipm vel p̄ intellectū possibilē: nec ē itellus agens in fan
tasma cū nō sit distinctum sbo ab ipso. agēs. n. et patiens
o3 ēē distincta sbo fm eū. ¶ Itē sequeret cū in aia sepa
ta vel i angelo nō sit fantasma q̄ nō poterūt velle: vlt
o3 q̄ de immediate causet mātū velle in angelo vlt aliud
obm extrinsecū: tūc p̄ia volitio angeli nō fuisset cul
pabilis ex quo nō fuisset in p̄ate sua nec cā actia eius.
nec ē p̄abilis q̄ aie separe vel angeli nullo mō possint
se mouere: s3 q̄ statet immobilis vbi cūq̄ ponent ac si
eēt in carcere. Nec valz dicere q̄ p̄bi nō viderūt quō ēē
poterat noua intellectio in angelis quia de angelis er
rauerūt: vbi falsa sūt p̄ncipia nō ē miz si sequant false
p̄cones. Si tñ cōuenissent nobiscū q̄ angeli accepisset
eē nouū siue cē post nō ēē bñ admittissent nouas intelle
ctiones in angelis. ¶ Ad p̄mā rōem p̄ illa opi. cū dī q̄
q̄ mouens et motū debet ēē sbo distincta necessario. dī
q̄ vep ē i corporalib⁹ solū: credo ē q̄ i bi non neco est
vex: saltē dico q̄ in spiritib⁹ ē simplr falsa. q̄ deus non
posset vnū angelū ita nudū in nālib⁹ itellare qn ille suis
nālib⁹ relictus posset suā cēntiam itellare: et sic idem
eēt mouens et motū idistinctū sbo. ¶ Ad p̄batōem su
am q̄ ista sūt eiūsdē rōnis mouēs et motū ēē idistincta
sbo: et idē mouere se p3 q̄ alius doc. pcederet volūtā
moueri ab obo vt apprehenso ab intellectu: et tñ obz vt
apprehensū ab intellectu vel itellus oīdēs tale obm nō sūt
distincta sbo a volūtate: et tñ nō pcederet mouēs et mo
tū ibi ēē idē. Sed ego dico q̄ nō solū idistincta sbo. s3
vnū et idē simplex pōt ēē mouēs et motū. ¶ Cū dicit q̄
lē agēs in actu tale ē passum in po. zē. Dico q̄ si accipi
atur actus et po. vt sūt due p̄te oīe entis sic diuidūt oē
ens. vñ et hoc ens et idē numero diuidūt: et isto mō ē dī
ctio q̄ idē sit in actu et in po. s3 rēspcū eiūsdem: q̄ potē
tia vt ē dīa entis distincta p̄ actū ēē necessario icludēs
oppōem vel negatiōē eius rēspcū cui⁹ ponit po. vt al
bum in po. nō ēē albu in actu q̄ diu est in po. et isto mō ē
imposse q̄ aliqd sic exis i po. faciat se in actu: nō tamē ē
necesse oē passū vel motū ēē sic in po. et agens suum in
actu. Alio. n. mō p̄nt p̄siderari act⁹ et po. put. s. diuidūt
potentiā vel p̄m actiū et passū p̄ vnūcū. In vnūcū
cis enī agentib⁹ vex ē q̄ tale ē passū in po. quale agens
in actu: et iō ipole ē q̄ idē sit in actu formalr tale et in po.
tale simul: tñ in actiōe eguoca nūq̄ o3 ēē verū: quia
ibi agens op3 ēē nobilius et vltualr tale. ¶ Et si q̄as q̄
nihil idē pōt ēē s3 idem in po. ad aliud et actu bñ illud
eminēt vel vltualr. dico q̄ hoc ē falsum. q̄ hoc non
ē aliud dicere q̄ q̄ tale nō sit capax sue p̄fectiōis. Vi
dem⁹ at q̄ illi cui nā dedit p̄m vt possit augmētari de
dit ei p̄m augmentatiuā actiū et effectiū: augmēt
et nutritiū ad b3 q̄ possit p̄seruari. et ideo absurdū est q̄
nobilitatissima forma cuiusmōi ē aia intellectiua non bēat
potentias actiū sue p̄fectiōis accitales et receptiū
eiūsdē. Et q̄ nō pōt in talibus formis dari po. actiua et
passiua q̄ sint distincte sbo cū nō sint potentie organice
iō nō distinguūt sbo: et iō ibi erunt vnitiue sine distincti
one rōne s3 nō tñ sine distinctione formali. ¶ Itē ostē
sum ē in 4. li. q̄ aia separet h3 potentiā mouēdi seipaz
ad aliud et aliud q̄bi. nā si moueri competit enti imper
fectissimo. p̄fectiōes enī distincte in nā inferiori debet
ēē vnitiue vel nō negari ēē in nā p̄fectiori: et ad quam in
ferior ordiatur. ¶ Cū dī ēē p̄m metaphysicum. dico q̄
nō ē vex: q̄ p̄ncipia talia cognoscunt ēē vera notis ter
minis ab oīb⁹ rōne p̄tētib⁹ vel saltē sapientib⁹: sed

XXV.

notis terminis illi⁹ p̄ncipij nō p3 illud p̄m multis sapiē
tib⁹ ēē vex: vel pōt dici q̄ p̄ intelligat potentia p̄m
receptiua et actus p̄ forma qua agens agit. tūc m̄bil est
aliud dicere q̄ q̄ nihil ē receptiū qd h3 rōes actiui vt
eminētioris: s3 p3 ēē falsum de sba rēspcū p̄prie passi
onis vel alteri accitatis rēspcū cui⁹ ē actiua: et cuius ē re
ceptiua. ¶ Si dicas q̄ agēs vltualr tale nō pōt facere
se formalr tale quia hñs aliqd mō eminentiori faceret
q̄ bēret illud mō min⁹ eminenti qd est imposse: sicut p3
de oleo q̄ est calidus vltualr: et de deo in quo est vltualis
potētia pducēdi asinū vel in quo vltualr p̄fectiō asini
ni p̄tinet: et neutz pōt ēē formalr tale. ¶ Et in talibus
exēplis cōmittit nō cā vt cā: q̄ q̄ in aliqua re sunt plu
res p̄prietates rōne quaz p̄petatū p̄nt sibi aliqua plu
ra inesse: et in vna alia re et vna istaz p̄prietatū rōe cui⁹
dicat illa plura debere eidē inesse cōmittit nō cā vt cau
sa: sic i p̄posito. ¶ Et iō dico q̄ vlt bec p̄pō q̄ nihil exi
stens vltualr talē vel mō eminentiori vel vltualr pōt ēē
formalr tale. ē sup̄plr falsa ex terminis. Et si est vā nō ē
vera p̄ rōne m̄ac in qua est. p̄ sicut in exēplo tuo si p̄
ssa cā ē q̄ aliqd nō pōt recipere aliquā formā formalr
sic: q̄ mō eminentiori h3 cā: tūc oppositū erit cā oppositū
q̄. si nō h3 mō eminentiori vel vltualr talē pōt ēē
cā recipere formalr vel mō minus eminenti. Cū igit sa
turnus nō sit calidus vltualr poterit fieri formalr ca
lidus. qd ē falsum. Rō igit quare sol vltualr calidus
nō pōt fieri formaliter calidus non est: q̄ ē vltualr
calidus. sed q̄ caliditas est q̄alitas sensibilis qd nō est
natura recipi nisi in corpe mixto: corpe. n. solis q̄ nō ē cor
pus sic mixtū et cōpositū nō pōt recipere formalr caliditē.
iō sol vltualr calidus nō pōt ēē formalr calidus vt cā
re in se caliditatez. sicut ignis q̄ si frigesceret subtrato
infrigidatē q̄ ē vltualr calidus fieri possz a seipso for
maliter calidus: sic p3 de aq̄ summe calefca q̄a s3 tra
cto calefaciente reducit se ad frigiditātē. non ḡ rōe qua
sol ē calidus vltualr nō pōt nō ēē calidus formaliter
Nec ē ex deo valz: q̄ nō p̄ eo q̄ deus p̄fectiones
oīum vltualr h3 et modo eminentiori: ideo nō pōt eas
habere formaliter: sed ex eo q̄ est cēntia simplicissima
in q̄ nō pōt ēē cōpositio rei et rē: vt q̄ p̄fectio dei ē in
finita. iō non pōt recipere aliaz et aliam rem. p̄pō igitur
vlt intellecta est falsa. vñ credo q̄ vlt oē s3 vltualr
tinet passionē suā et tñ formalr recipit eaz: et bec vñ s3
p̄bi. 7. meta. vbi dicit q̄ ad b3 q̄ ḡ cret q̄tum et quale
nō o3 pcedere nec p̄existere nisi s3 am. ¶ Ad aliā d mā
et efficiēte que nō coincidūt dī q̄ in volūtate possumus
duo p̄siderare vel inq̄tū est appetit⁹: vlt inq̄tū ē libera
iūatū libera efficiē: inq̄tū appetitus recipit: ita q̄ p̄bi
dīa intētiōis in volūtate inq̄tū ē appetitus: inq̄tū ē
libera. ¶ Hoc nō bñ capio: q̄ p̄ima rō p̄stitutiōis sp̄s
cuiusmōi ē dīa vltima ē p̄ima rō recipiendi p̄p̄ia pas
sionem: nō. n. r. dīpit hō r̄sibilitatē rōne aialis sed rōne
qua rōalis. Rō at formalior volūtatis est magis liber
tas q̄ rō appetitus: quare ē rō magis recipiendi inq̄tūz
libera. sicut rō libertatis est magis rō p̄stitutiōis. p̄ illā ēē
r̄sionem p3 q̄ quelibet sp̄s possit agere in se ita bene
non libera sicut libera. ita q̄ ratione materialis siue ge
neris possit recipere: et ratione differētie vel forme pos
set efficiere. ¶ Manifestū ē ē q̄ cūz aqua calefacta re
dit ad p̄tā nālitatē et frigiditātē q̄ tūc aq̄ agit et tota
patit. forma. n. nō agit i m̄az suā quā actu informat.
¶ Et iste doc. dicit alibi q̄ gen⁹ et dīa differunt penes i
ntētiōes: et dicit q̄ dīa intentionis non arguit q̄ sit rē
alis et alia. igit ipse h3 pcedere q̄ volūtatis cū agit inq̄tū
libera et patit inq̄tū appetitus rōne eiūsdem realitatis
p̄ agit et patit. Itē pcedo q̄ per eadē realitatē p̄io ē vo

T. 43.
B. 4. q. 1.
31. q. 1.

Questio

luntas receptiua act⁹ et effectiua eiūsdē. nec per aliā rō
nez realē eligit et recipit nisi p̄ aliā rōem cātā ab itellcū
nro. Cū igit dī q̄ m̄a et efficiēs nō coincidūt. dico q̄ p̄p̄.
z. p̄p̄. vbi b3 scribit logitur ibi de m̄a q̄ ē s3 m̄a trāsmuta
tionis realis q̄ ē alia q̄ sit s3 m̄a receptiua de q̄ nūc loqui
mur: qd coincidūt cū efficiēte. ¶ Et m̄a. s3 m̄a nō coinci
dit in idē nūero cū efficiēte qd dī p̄p̄ efficiēs distinctū
p̄ agēs. sic. n. efficiere trāsit i m̄az extrinsecā sic et factio. s3
nō sic trāsit actio agēis p̄p̄ loquēdo de agente. cui⁹. s.
actio ē tñ ad intra. ¶ Ad illud de rōnib⁹ opposit⁹. vi
co q̄ relatiōes reales sūt i tria p̄a dīa: qd sūt relatiōes
q̄ hñt depēdētiā cēntialē vt ad cātum: alie sūt relati
ōnes origis: q̄ tñ nō hñt depēdētiā iter se: vt p̄ntas et
filiatio i diuinis. Alie hñt depēdētiā accitālē mutuo vt
mouēs et motū: motū. n. non depēdet cēntialr a mouē
te. q̄ nō dependet nisi rōe illius accitatis qd recipit. q̄
qd. n. ē dī cēntia moti p̄ponit motui. p̄te due relati
ōnes repugnat i eadem nā vel p̄sona: sicut sup̄pō: et repu
gnant i eadē p̄sona vel sup̄posito: q̄ nullū sup̄positum
pducit se: s3 nō repugnat tñ i eadē nā illa ē illimitata. si
cut p̄p̄ i nā diuina ē pducēs et pductū. Sed relatiōes
z. mō dicte nō repugnat i eodē siue nā siue sup̄posito q̄
idē pōt accipere sibi et efficiere i se p̄fectiōem suaz accitā
lē: sic accitālē depēdere a se. vñ dico q̄ nō repugnant
ex rōne relatiōis oppositaz. vt oppositē sūt. s. q̄ nō p̄nt
fundari i eodē: sed q̄ hñt depēdētiā cēntialē. ¶ Ad p̄
batiōem cū dī relatiua realia ēē opposita et opposita nō
insunt s3. dico q̄ relatiua realia h3 denoiatiue accepta
nō sūt sic opposita: q̄. s. vnū denoiatiue sup̄tū neget suū
correlatiuū. vt. s. q̄ se q̄ ē actiū. q̄ nō ē passū sicut in
ferūt dīa. vt. s. s. b3 ē albu q̄ nō ē nigrū: sed in abstracto
bñ inferūt vt si ē actio. q̄ nō ē passio: vel si ē motio actiū.
q̄ nō ē motio passiuū: tñ nō repugnat qn possint s3 esse in
eodē sic repugnat albedo et nigredo. ¶ Ad aliā sustinē
do q̄ q̄s volūtās sit actia tñ intellectio vt obm app̄ben
suz ē illud sine quo nō. sic ponūt alij q̄ intellectio sine fa
ntasmate nō ē i actu: et h3 fac nālis ordo potētiāz. cū dī
q̄ tūc pari rōne possit dici q̄ lignū agit et ē cōburi a
se p̄te igne. et ignis ē s3 q̄ nō ē sic de alijs p̄ q̄ non est
s3 q̄ ignis app̄roxia⁹ huic cōbustibili et illi cōlīr dispo
sito cōlīr cōburi et vñ uniformiter ipz lignū. duob⁹ at ostē
sis volūtāz q̄s cōlīr dispositū nō s3 q̄ cōlīr vult volū
tas. et iō p3 q̄ illud cōburi nō pōt ēē actiue a ligno sic vo
lūtiō a volūtate. Sed h3 r̄sio non sufficet q̄ diceret ad
uersari⁹ q̄ b3 ē q̄ lignū nāliter cōburi se p̄te igne sic cā
sine qua nō ē volūtās libere. vlt sic solue istā r̄a fm aliā
reportandē. ¶ Cū arguit q̄ tūc sustineri possit q̄ qd
libet ageret in se. puta q̄ lignūz cōburet se p̄te igne sic
cā sine q̄ q̄. nō s3 q̄ nos videm⁹ q̄ iste ignis apposi
tus alij cōbustibili q̄ ligno cōburi illud. et iō scim⁹ q̄ cūz
calefacit b3 lignū ē actio sua. ¶ Et b3 nō sufficet. nam ego
sp̄ dicā q̄ cuiusq̄ cōbustibili applicet ignis si illud cō
bura b3 erit p̄ actiōem suā p̄p̄ia in seipm necitate nā
lī. tñ nō sine igne p̄te sicut cā sine qua nō solū. ¶ Dico
igit b3 q̄ o3 in hac m̄a ē ēz eos dare aliqd p̄ius: qd tñ
nō sit cā efficiēs sed sit cā sine qua nō. Et b3 p̄p̄o p̄p̄suz
q̄ bāc opi. ponit. nā fm ipm itell⁹ nā ē cā intellectiōis:
nec volūtās volūtatis: s3 solū fantasma ē cā vñ r̄suz. et ta
mē fm cū imposse ē fantasma p̄us cāre volūtatiōē nisi p̄
us nā causet intellectiōem. et ita ponit intellectiōem ēē
cām sine qua nō ipm volūtatiōis: qd igit voce negat dictis
suis affirmat. s. cām sine qua nō. Intellectio. n. fm euz ē
p̄ior nā volūtatiōē: tñ in illo p̄te cā ē h3 respectu voliti
onis: q̄. n. aliq̄ effectus p̄cedit aliū effectū ordine nāe
non pōt cā exire in agū cādi effectū posteriorē non p̄
us cāto effectū p̄iori illa p̄ioritate. Et. s. sol nō pōt illū

Prima

minare postea p̄te medij nisi p̄ nā illuminet p̄te
p̄pingorē. et tñ p̄ p̄p̄q̄ illuminata nō h3 aliquā rōem
cāe rēspcū illuminatiōis p̄is magis distātis: q̄ et ipsa i
mediate illūinat a sole immediatiōe cāe. vñ esto q̄ fantā
stia vel obm app̄bēum regrat ad b3 q̄ r̄volutiō: nō tñ
regrat nisi sicut cā sine qua non. ¶ Et ad auctēz Arl. z.
de aia. cū dicit q̄ si sensus ēē actiū s3 sentiret: dico q̄
effect⁹ p̄o3 nō depēderet ab effectū posteriorē. et si esset
effect⁹ simplr p̄m nō depēderet ab aliq̄ effectū s3 so
lū a suis cāis. p̄ia at po. inter potētiās aie ē sensus exte
rior. iō eius effect⁹ nō depēdet ab aliq̄ effectū: sed solus
a suis cāis. Si igit sensus exterior ēē actiū et bēret in se
p̄m sufficiens effectiū sensatiōis ipse s3 ageret. Sed sic
nō ē de intellectu et volūtate q̄ volutiō ē effect⁹ posteri
or intellectiōē nālr et intellectio fantasmate vt fantāstia
tūc: et p̄ illū ordinē necariū nō pōt cāri volutiō a volun
tate nisi p̄i causet ab intellectu intellectio. et s3 ē de i
ntellectiōe rēspcū fantasmatis vt fantāstia: q̄ igit
sensus s3 ageret vel sentiret si ēē actiū: nō tñ o3 b3 dice
re de volūtate: nec ēē de intellectu. ¶ Dico 3. ad instā
tiā de ligno calefactiōe sūt: cū dī si ita ēē de volūtate:
ita possit dici de q̄ cūq̄ alio. s. q̄ lignū cōburi seipm p̄te
sente igne q̄ ē cā sine q̄ non. pcedo q̄ exis in actu p̄ mo
uēdi se seipso actiue et nō alio exi i actu z. sicut habēs
scia⁹ in actu p̄io nō indiget aliq̄ effectū vel motio du
cā ipm ad actū p̄siderādi nisi hñs actū p̄m efficiat ali
q̄ qd necario regrat ad b3 qd possit exire ad actū z.
sic q̄uis oculus hoīs q̄ nō pōt imutare mediū habēs
actū p̄m vidēdi: nō tñ possit videre rē in tenebris. Sed
rōnale ē q̄ tā nobilis p̄fectio aie cuiusmōi ē volūtās q̄
aia ē in actu p̄ possit exire in actu z. q̄ aie formalr p̄fici
tur i actu z. nullo alio actiūo requisito. Sed ad h3 pas
siones q̄ sunt calefieri et bumectari qbus cōrūpit nā li
gni et nō p̄fici nō p̄t poni rōnabilr ipm lignū hñe actuz
p̄m seu p̄m actiū q̄ actiue p̄te igne sic cā sine q̄ nō so
lū reducat se ad actū illū z. q̄ nā ligni cōrūpit. Si etiā
inestes sic efficiēs nō depēdet a cāis p̄oib⁹ q̄ tū ad suum
fieri nisi a m̄a et efficiēte. Cū igit obm rēspcū act⁹ voluti
onis nō ē h3 nec vt m̄a nec vt efficiēs. igit volutiō non de
pendebit ab obo et sic ēē poterit sine obo. ¶ Et p3 satis p̄
p̄dca b3 obiectiōis solo. s3. n. effect⁹ depēdet solū a cāis
p̄oib⁹ q̄ tū ad suū fieri p̄ se et suū ēē p̄ se m̄a. et efficiēte
pōt tñ depēdere ex alio tanq̄ ex illo qd ē p̄p̄e actum
necario. ¶ Si dicas ēē q̄ hñs actuz p̄m pōt ēē rō suf
ficiēs act⁹ scdō nō in se s3 alio. ¶ Contra si nos p̄am⁹
q̄ b3 po. p̄ia ē actiua puta calefactiā. q̄ro qd reduc ipaz
ad actū. vbi grā. qd reduc po. calefactiā ad actū p̄te
sente ligno. certū ē q̄ nihil nisi ipamē po. actiā dicente
Arl. 5. meta. q̄ ad idē gen⁹ cāe reducūt ars et edificator
s3 ars nō reducūt ad actū nisi a se rēspcū artificiat. q̄ po
tētia actiā ē de se sufficiēs p̄m eliciēdi actiōem suā q̄ est
actio vā de gñe actiōis cui⁹ terminus est opatio: forma
igit que nō h3 actū p̄m vel p̄m actiū nisi rēspcū act⁹
scdō imanētis seu opatiōis que ē terminus istius actio
nis poterit hñe h3 actū scdō imanētē a seipā: sic potē
tia actiua q̄ nō ē nata exire i actu z. in alio receptū vel
in aliud trāseūtē exi a seipā p̄te obo in actum illum.
¶ Ad aliud cū dī cā eguoca totalis ē nobilior suo effe
ctu vel pducēs eguocu ē nobilior pducto. vex est q̄ ē
nobilior termino formali pductiōis rōe cuius pductū
qd ē p̄positū vñ per accit⁹ dī pductū. vñ voluntas est
nobilior volitione. non tñ op3 q̄ sit nobilior voluntate
sub volitione formalr exite: imo nobilior est voluntas
volens actualiter rōne bone volitiōis q̄ voluntas solū
volens vltualr ponit exēplū q̄ nō o3 pducēs ēē no
bilior pducto simplr nisi. s. rōne termini formalis de

T. 43.
B. 4. q. 1.
31. q. 1.

Distinctionis

accidit gñato in hie de nouo ab alio. idēte: qđ gđē accñs nō gñat putat albedo: s; hō alb⁹: tñ nō o; q; gene rana albu sit nobilitas hoie albo. Ad aliud d balneo si sustineat q; obm mouet pōm effectiue: s; nō sit cā to talis: pōt tñ tñstingri q; balneū intra mouet t effectiue: tē vt finis. Sūstinedo tñ q; sit tñ cā sine q; nō t nullo mō mouēs effectiue: tūc o; glosare q; nō mouet effectiue p se s; p accñs. Dices cā p se ē prior cā p accñs: s; ob; p ē nā t origie volitiōe volūtāt v; volūtate volente. g; tē. Dico q; cā p se ē pōr cā p accñs: v; nā v; pfectōe: n; at p origie v; nā s; amotio v; fractio trabis ē cā p acci dens. pfectiue: grauis ē prior nā cā p se ipi⁹ mor⁹ grauis. cā ē p accñs reduci ad cā p se pōrē v; ad seipsam: vt ē cā p se respēu alteri⁹ effectiue: s; fodiēs foditione est cā p accñs inuētiōis thesauri: t ē cā inuētiōis aq; per se. vt p accñs reduci ad seipsam p se: vel reduci ad aliā p se priorē pfectiōe: vt dñm ē. Ad aliud de appetitu scēti tiuo q; mouet ab appetibili dico q; est ad oppo⁹: q; ex B mouet appetit⁹ scētiuius sic: q; nō ē liber sed alius est liber. vñ Dam. 4.2. ac. dīc q; sensus ducit t nō ducit: s; intells dūc t nō ducit. Dico g; ad q; q; nihil aliud a volūtate ē cā totalis volitiōis in voluntate. vna rō pter pdcās ē ista. aliqd euēit i reb⁹ ptingēt. Et voco contigē ter euēire euitabilē euēire. alr si oia incuitabiliter euē nirēt nō oporteret piliari neq; negociari. vt dicit p. p piarme. q; illud qđ ptingēt euēnit. vñ vel a q; cā euēnit nō a cā determinata q; p isto instāti p q; est q; determinata effect⁹ nō pōt euēire ptingēt. g; cā dter minata ad alterz oppositoz. aut g; illa cā pōt seipsam de terminare ptingēt ad vñ illoz cū nō possit i vñunq; si mul. sic dīc B. 9. meta. de pō rōnali: vel nō pōt seipsaz determinare: s; aliud determinat ipam ad vñus illoz: si pōt seipsam determinare ad vñ illoz ptingēt vel nō ieuitabilr b; ppo⁹. Si ab alio dterminatur ad vñ illo rum: vñ g; nēcario v; ptingēt. Si nēcario effect⁹ euē nit incuitabiliter. si determinās ptingēt t euitabilr ad vñus illoz determinat: ita q; pōt determinare ad aliud tale determinās nō pōt ē nisi volūtās: q; ois cā nālis actiua ē determinata ad vñū effectū: vel si cā nālis ē indeterminata nō pōt seipsam: nec aliā dterminare. Di ces: ista indeterminatio ē ex pte intells sic repñtātis ipz obm voluntati: vt fore vel nō fore. Cōtra. intells nō pōt determinare volūtate indifferēter ad alterz ddicto riorz. puta B fore vñ nō fore nisi de vno demñando t de altero palogicādo siue sopbñtēre sylogicādo ita q; in cludēdo decipiāt. g; illa ptingētia qua B p; fore vel nō fore sit ab intellectu dictate: sic p; cōclones ppo sitas fm hoc a voluntate dei vel a deo nihil ptingēt euēnit: q; ipse nō palogicat nec decipit. Sed B ē falsū t iprobātū dī. s. pmi li. Itēz intells agit pō maxime nāli. p Aug. 3. tri. t in multis alijs locis. id intellectū po nit pñcipiū appropatū respēu pductiōis filij in diuinis q; maxie nālre pducit. g; itells mīme ē cā ideterminata respēu alie effect⁹ sed determinata. Dices. phus di uidit nām t intellectū t agēs a pposito: non igit intel ligit q; intells sit cā p modū nāe. Dico itells p; acci pi vel p se fm q; ē quedā potētia opatiua tali opatōe di stincta p opatiōem volūtatis t sic q; tūm ē de se nālitr agit: vñ fm q; ē pō practica respēu agibilis extra: t sic p eodem phs bz artē: intellectū ppositū intellectionem t appetitū. t isto mō accipiēdo intellectū tistinguit agēs p intellectū t agēs per nām: t illo z mō frequēter loq tur de intellectu fere p totūz libz etbi. t 3. meta. t 9. de anima. t 2. pphs. de potentia rōnali: sed pō mō parū loquit phs de intellectu. Itē sine oī dictione possz intelligi appetitus intellectū nō pōt se determinare

XXV.

si appeteret p modū nāe. sic fingit Ansel. de casu diabo li. c. 12. Qd ēēt vnus angelus qui bēret intellectū t appe titū tñ respēu affectionis pmodi t non data ēēt t affe ctio iusti. iste angelus non posset appetere nisi tñ intel ligibilia. t hoc p modū nāe. sic appetitus sensitū appe tit puenientia fm sensum. Sed si libertas in appetitu intellectio ēēt data nālre ab intellectu nō posset ēē aliq mō appetitus intellectus t nō liber nec intelligibit. Ad primum pñcipale q; diceret q; obiectus mouet volūtate effectiue nō tñ vt totalis cā: s; vt aliqui ibi faciēs: tūc nō ēēt glosanda auctoritas que dicit q; nō ēēt metaphōice: t tūc aucto ritas ēēt p me. vel sustinendo t dicendo q; appetibile mouet appetitū tñ metaphōice. tūc o; intelligi q; si cut appetibile mouet appetitū metaphōice: ita appeti tus sic mōtus mouet effectiue mēbra ad exequendum vt acquirat illud appetibile. Et cū dī equocaret de mo uēte B nihil valz. nō o; q; oia ordinata fm rōes cau sandi sint ordinata in vno genere cāe: causa enī efficiēs ordinat ad finale que ē causa alteri⁹ gñis q; mouet me taphōice. vñ pōt dici q; B. assignat ibi ordinē cāz qualiter cūq; mouētū. Et nō ēēt mirandūz si glosat au ctioitas B. sic qñ auctoritas vna dignior t superior. s. scripture glosat mirabili. vñ pōt q; vna pars illius au ctioitatis referat ad quēlibet. Ac nā t altera solū ad xps: q; tñ vñ apparet⁹ log de vno t codē: sicut ista q; potuit trans gredi: et non est transgressus: qui potuit transgredi ad quēlibet sanctum referat: t nō ēēt transgressus ad so lū xpm. Ad aliud pcedo q; volūtās ē potētia actiua: Et cū dī q; pō actiua ē pñcipiū tñmutadi aliud inq; aliud. q; ibi dā diffinitio potētie factiue. t pcedo q; idem nō pōt facere seipsam. S; dico alr q; B. in. 5. vñ 9. meta. vbi hoc dīc. ponit exēplū de medico q; sanat se ipsum: qui tñ nō ē aliud a seipso: sed inq; tū medic⁹ est sa nans: ē aliud a seipso inq; tū sanas. Sanas enī inq; tū infirmus non inq; tū medicus. sic dico in pposito q; vo lūtās inq; tū potētia actiua que pōt elicere suā volitiō nē ē aliā forūz rō a potentia vel rōne recipiendi suā volitiōem ipsam pñficiētem. vñ ēē inq; tū aliud redup licat formālē rōnem aliā solū cāq; mouens t motum sunt indistincta s; bō. sed qñ ēēt distincta s; bō reduplicat rem aliam t rōnem aliam. Ad aliud dīc q; accidēs per accñs non nisi a pñcipiis intrinsecis alicui⁹ entis orit. cum enī cāre tale accñs per accñs puta volitiōem nullam pfectionē tollat a causante vel impfectionem ponat in recipiēte q; pot⁹ ipm pñficiat. pcedendum ē q; talis forma pñca puta volūtās possit cāre in se volitiōez q; s. ē tale accñs p accñs. Itē o; ponere q; tale accñs p accñs cuiusmodi ē volitiō ab aliquo pcedē. nec pōt poni vt pbatū ē supra q; pccdat nisi ab illo qđ contigē ter se bz ad illud. id illud nō valz. Ad aliud de potē tia ddictiōis qđ est i pō ddictiōis ad aliq nō se deter miat ad vñ illoz. dico aliq ē forma in pō ddictiōis: vt scia q; est dīoiz: t ista nō pōt se determinare q; est di miuta t iphcta q; tū ad B: t respicit vñunq; dīoiz. vñ B. vñ q; si ex se sine alio dterminatē pcedēz ad actū s; pduceret dīa. Alia ē forma vñ pō indeterminata: pñca tñ t nō diminuta obo sibi pñtato cuiusmodi ē volū tas. t ista pōt se determinare t ēē alia. vñ B. 9. meta. q; dixerat q; scia ē dīoiz t tñ ad nullū illz pōt se deter minare. id subdit determinatū. B ar dico appetitū vel p heresim. pō igit rōnalis pñca ē volūtās: q; nō sit dī ctoizoz poterit determinare se obo pñte ad vñ illoz.

Itē ē gñā operans t coopans. Opans. n. gñā pparat boīs volūtate: vt velit bonū. Gra

Questio

ria hō coopans adiunat ne frustra velit. circa distinctionem. 26. de gñā. Et pñcio vñ ista sit pñfē ria aie vel i pō: q; in eēntia pbo: q; eēntia pñus exi a deo q; potentia. igit pñus ducitur in deū. nā pbat. tūm p Dyō. q; res reducūt in deū eo modo quo exēunt a deo: tūm q; sicut quēlibet creatura bēt deū pro pñcio efficiēte ita t pro vltimo fine. C. p. eēntia ē indeterminatio q; pō. t magis indiget determinari q; pō. sed gñā ponitur tanq; formalr determinās aliam indeterminatam. g; tē. C. p. pñ p est in actu suo: potē tia nō: ergo nō ē in pō. prima ppo pbat. quia act⁹ gñē est gratificare: sed gñā semp gratificat: nā pbat: quia hitus non pōt semp in suo actu nisi illud cuius est sit in actu. Itē acceptatio eēntie sufficit ad acceptatiōes po tentie t non eē. g; gñā que ē pñcipiū acceptandi o; poni per se in eēntia: pō antecedētis. B. 4. 4. Respēit de us ad Abel t ad munera eius. C. p. pterea. cum essen tia sit prior eēntialr in eē ipsa pō. igit alr in acceptatōe. C. p. forma determinās ad agēdū magis o; q; nī i pñ cipalr agēte q; i instrumēto. eēntia ē pñcipale agēs. po tentia sic instrumētale fm Ansel. d. 26. c. 19. g; tē. C. p. corrdēntia o; ēē magis rei create ad imaginē creataz. imago creata requirit vñitātē eēntie t trinitatē pōz. g; tē illud qđ recreat requirit vñitātē gñē pñficiēte eēntia t trinitatē virtualr pñficiēte pōm. C. p. ppo gñā ē ali qua forma in aia fm q; pbat dī. 7. pñmi li. sed nō ē pas sio vel potētia. g; hitus fm illā diuisionē pñi. z. etbi. ois at hitus ē in pō. q; opus habētis bonū reddit. g; tē. C. p. gñā est pñcio in eēntia: qđ pbat p Aug. de laude charitatis q; ipsa ē radiat: vita oīum bonoz. Ibi dē ēē charitas ē vita mo rientiū. vita at t mors pñnent ad eēntiaz. g; tē. C. p. Con firmat. q; si ibi ponat dat ēē supernāle t pñmū. igit pari rōne poterit dare agere supñale: nō autē daret ēē per se supernāle si tñ ēēt in pō. cū tñ necesse sit oē agere prece dere esse: t ēē nāle pcedere agere nāle: t ēē supernāle agere supñale. Cōtra. illā pñtatiōem arguit duplr. p q; cū gñā sit realiter cūm glā vel per se sit dispō ad eam legi q; per se sit i codē s; bō i ē bñtudo. bñtudo autem nō ē p se in eēntia sed in pō. g; tē. C. p. Rñdē q; bñtudo pñcipaliter ē in eēntia t redudat mediātē illa in potēti as. p mō aia ē deiformis sic carbo igit ex spālī illapso dei. Cōtra. g; circūscriptis potētys posset aia ēē bea ta p se. t ita ēēt bñtudo nō in aliquo actu s; bō. neq; etiā in attingēdo obm vltimū. nā non attingit obm vt obm nī p actu z m q; puenit aie vt ē pō. C. p. si bñtudo pōe retur in eēntia t eiusdē rōnis sit gñā in eēntia in via t in patria. gñā aia ēēt bñtū l; minus q; in pñia: nō ē falsūz g; tē. nā pbat. q; nūc bz actum pñm eiusdē rōnis per te cū isto i quo ē eēntialr bñtudo. C. p. Rñdē q; ita posset argui de actu sic de gñā si ēēt in pō: q; eiusdē rōis est actus nūc t tūc: nec valz instare de actu videndi t lu mine glie: q; ista p se nō pñnent ad glām. g; tē. C. p. Dico q; arg⁹ de actu p cludit q; nūc ēēt aia bñtū l; min⁹ q; tūc: nō ēē si ponatur bñtudo in actu z ēē diligendū: q; ille nō ē eiusdē rōnis in via t in pñia. Si enim intelle ctio sit per se cā pñialis respēu volitiōis sicut dicit. 3. opi. in. q. pcedēte q; quī q; visio t cognitio enigmatica q; sunt intellectiones alterius rōnis possint pñtere ad vo litiōez s; pñpñ alterius rōnis. t hec fuit vna ratio tacta superius p 3. opi. q; idē obm diuersimode cognitū pōt diligi diuersis actibus ēē fm spēm. C. p. scdo quando aliqua forma est indeterminata fm virtutē actiua: ad plura illud qđ pñcise respicit vñā actiōem determinatā

Prima

nō pñficiat ēē inq; tūm ē indeterminata: sed inq; tū ē pō determinata respēu illi⁹ actiōis. Et si aia est indetermi nata ad plures act⁹ intōueniētes sibi fm plures pōs sa piētia vñ gñā bñtū intellectus alr nō pñficiat inq; tū determinata: s; pñcise inq; tū intells. Et rō pñonis ē ista q; si pñficeret cā inq; tū indeterminatā fm virtutē actiua ēēque posset cā pñficere in ordie ad quēcūq; actū suūz. Silt si pñficeret cā pñcise in ordine ad determinatū actū ita pñficeret cā si tñ ēēt pō actiua determinata ad istum actū t nō indeterminata ad plures. s; gñā tñ pñficiat aiaz in ordine ad determinatū actū. s. meritoriz gñā ē solius volūtatis fm Ansel. de pcep. vñ. c. 4. t alibi frequēter gñā pñcise inq; tū ē illa pō. q; est talis act⁹: h ē volun tas. g; tē. C. p. Confirmat ista rō. q; si posset pñficere vel pñ ficeret eēntia aie vt eēntia posset redudare in actū pñis potētie. s. intells: t sic actus intells vt pcedit actū vo lūtatē posset ēē gratificabilis t meritoriz: imo si solus intells ēēt sine volūtate in eēntia illa posset ēē gratia t meritū. C. p. Cōcedi pōt pñlo istaz rōnū: quia iste hit⁹ pbat. est ēē supñalis. dī. 17. pñm. pñfē pōm aie t dter minatam. s. voluntatē: q; in ordine ad obm determina tum talis potētie: t ēē actū nō at pñfē eēntiam: q; ipa vt sic nullū respēu obm nec aliqñ ēē actū. C. p. Confirmat p Ansel. d. 26. c. 3. Dis iusticia t iniusticia ē forma litem volūtate gñā ē qđ a iusticia t rectitudo. g; tē. Ad argumēta in oppo⁹ dico q; gñā determi nat ad opatiōem gñitā sic p Met ad hitū determinare. t B mō pō ē indeterminata indeterminatiōe pñima t non eēntia. Ad aliud dico q; si gratificare. i. gratū reddere significet actiō nō tñ ē agere: sic nec albedinē facere pietē albū ē agere: s; in formare pietē. Ad 3. dico q; acceptatio potētie suffi cit ad acceptatiōes eēntie t nō eē. s; n. si hō possz vidē actū alteri⁹ diligēdi pp illū actū acceptaret totū suppo sitū. ita deus pñcio acceptat actū libere elicītū a pō: non gđē acceptatiōe gñālī q; acceptat oēm creaturā: q; sic p eēntia acceptat s; acceptatōe spālī q; ordiat acceptū ad bñtudinē. Acceptat at sic p t pñcipalr pōm q; ē pñio bñ ficabilis t p illā ipam eēntiaz. Et cū obicī de Abel t muneribus ei⁹. dico q; act⁹ exterior non acceptat: nisi q; interior: nec interior: nisi quia pō illa cui⁹ est act⁹ vel elicītus vel impat⁹ acceptat: s; nō ē vltēri⁹ resoluere il lam acceptatiōem istī potētie in acceptatiōem alicui⁹ ius pñis acceptati: q; nihil ē pñi⁹ acceptabile accepta tiōe spālī nisi mediante illa pō. Ad aliud de instro posset pcedi maior de instro extrinsecō nō at de instre co qđ ē idē opanti. sic ipsemet opans dī instm inq; tūm bz rōm determinatā operatiua: q; illo mō accipiēdo instm forma determinās actiōem o; poni in instro: nō autē in pñcipali agente vt distinguit ab instro o; pōi nisi forma accipiens actionem. C. p. vidēdū ē qđ sit x⁹: t qđ sit act⁹ vñ op⁹ ei⁹. Ait⁹ ē: vt ait Aug. bōa qñlitas mētis qua recte viuūt: t q; nullus male vñt quā deus so lus i boie opat. Bōq; op⁹ dei tñ ē: sic d; x⁹ tē iusticie Aug. docet sup illū locū ps. Feci iudiciū t iusticiā: ita dices. Iusticia magna x⁹ ai ē quā nō facit i boie nisi deus.

Ad 2. circa distinctionem. 27. vñ gñā sit virtus: q; Bon. q; sic se bēt lumen supñale respēu virtutis gratui tarum sic lumen nāle respēu virtutum nālium: sed lumen nāle non est virtus nālis. ergo nec gratia que est lumen sup

Distinctionis

nale est virtus supernaturalis. Contra gratia est habitus ex precedenti. q. 7. non viciū. q. 8. est habitus virtus.

Opinio fuit hic aliquando q. gra ē quoddā lumen supernaturale se hīs ad virtutes theologicas sicut lumen naturā ad virtutes acquisite. sicut aia ponitur idēz suis potentis: vel sic gratia ēē rad. i. carūz. itaq. iste tres perficerent i ordine ad lumen supernāle qd est gra sicut virtutes acq. se pficiunt in ordine ad lumen nāle. Sed ex hoc sequeretur q. fides non posset manere in ordine ad qd pficit. sicut nec v. acq. pōt manere virtus nō manere bitudine eius nāli ad illud qd respicit. Et si dicat q. est assignare gradus in gra: 2. fm gradū inferiorē ē fides: 2. spēs: 2. fm gradū superiorē meret. nomē charitatis: 2. ita inferior potest manere sine superiori. 2. hoc mō fides 2. spēs manent sine charitate. Contra hoc. eadē eēntia nō pōt ita diuersimode perficere pōs aie. scō. et videt q. iste tres vtutes theologice eēnt in p.ia: māebit enim tūc perfecta gratia 2. ita oēs vtutes fm illā op.

Ideo alia ē opinio que dicit q. gra forma liter est virtus que ē charitas 2. quecūq. excellētie attribuit grē 2. charitati. 2. e. v. traq. n. formaliter equalr diuidit inter filios regni 2. perditionis. i. de ci. c. is. v. traq. ē etiam forma vtutis 2. neutra pōt ēē in forma. v. traq. ē et cōiungit vltimū fini perfecta 2. iunctioe qualis pōt ēē in via: 2. si poneret distincta altera supflueret: q. reliqua sufficeret. Et h. pōt teneri opi. magis sic tenebat di. 17. p. 2. q. spūs sct. nō per aliū bitum distinctū a charitate mouet voluntatem ad diligendū deūz meritozie. 2. distinctū ab illo habitu quo aia inbitat qui est gra 2. ipsa ē charitas: 2. eodem bitu quo spūs sanctus inbitat aiam inclinā volūtas in suum actūz meritoziū: non sic aut eodē habitu q. spūs sanct. inbitat credit oia 2. sperat sed alys habitib. imperfectis q. actus istozum habitū requirūt impfectionē. Sed ex hoc v. seg. distinctio inter grāz 2. charitatē: q. charitas ē pfectio simplr. als. enī non formalr cōpeteret deo q. fm Jo. est charitas. gra at nō ē pfectio simplr nec formalr ponit in deo. q. 2. c. R. ideo charitas d. quā hīs eā h. deum carūz. ita q. respicit deūz nō in rōne diligentis sed in rōne diligibilis. gra est quā de h. aliq. gratum. ita q. ipsa respicit deūm acceptantēz siue diligētē: nō aut dilectū: nō at dicit grā quodcūq. ppter quod deus diligit: q. tūc eēntia diuisa in filio posset dici gratia: q. ppter eā diligit filiū. sed illud pp qd deus acceptat hīs vt dignum bitudine dignitate que est in cōiunctioe meriti ad premiūz illud d. grā: 2. alia quā impfectionē inclndit illud qd ē grā: q. talis dignitas aliq. impfectionē ponit in digno: q. nō ē p se beat. Sic q. possūm. 2. cedere q. 13. idē absolūz sit in aia per quod aia diligit deū: vt obz. 2. p quod acceptat sp. ciali acceptatiōe a deo 2. ordinat ad beatitudinēz: tamē alia 2. alia rō est in isto absoluto inq. tū sic 2. sic respicit deū: 2. vna rō p.ia. s. pncipalis competit sibi inq. tū ē perfectio simplicit. alia competit sibi vt est perfectio limitata: 2. ita appropiate fm primā est charitas: fm secundā dicitur gratia: vt sic ois gra est charitas: 13. nō ē. sed nec tamē ista distinctio rationum vel non cōuertibilis concludit q. vbi cōcurrunt in eadem aia gra 2. charitas q. sint distincta fm formam: sicut 2. sapiētia sit pfectio simplicit. 2. sapiētia talis sit perfectio limitata: vbi tū cōcurrunt nō segtur q. de ab illa sit forma distincta vel q. sint distincta fm formam: 2. tamē sunt distincta abinuicem formaliter. idē. n. est qd est in intellectu meo scia: 2. qd ē acq. sūm per doctrinā. 2. tū in deo est

XXVIII.

sapiētia 2. non aliquis talis habitus limitatus. Dist. ferunt etiam in ratione connotati: quia illud absolutū potest considerari vt est habenti principium operandi. 2. sic non dicit imperfectionem: 2. potest esse in deo 2. d. charitas. potest etiam considerari vt obiectum dei est i me. put deus h. me gratū. 2. sic determinat obiectum 2. dicitur gratia. Ad argumentū dicendū q. virtutes acquisite morales perficiunt in ordine ad quoddam lumen qd potest dici prudentia que non perficit in ordine ad aliud lumen nisi intellectus agētis. prudentia tamen est virtus. sic in proposito virtutes supernaturales perficiunt in ordine ad virtutem que est charitas: 2. illa vltimus in ordine ad finem supernālem.

Ad hoc inconcussē et incictanter teneamus libez arbitriū sine grā pueniente 2. adiuuante nō sufficere ad salutem 2. iusticiā obtinēdā nec meritis p. cedētib. grāz dei aduocari sic pelagiana heresis tradidit. Nam vt ait Aug. i p. i. b. r. retractationū. Noui heretici pelagiani libez sic asserūt voluntatis arbitriū: vt gratie dei non relinquāt locū: quā fm merita nostra dari asserunt.

Vero circa distinctionē. 28. de errore pelagi. vtrum liberū arbitrium hoīs sine gratia posset cauere oē peccatū mortale. q. sic. ap. ad Ro. 9. Gentes q. le. 2. vbi v. ap. increpare iudeos in h. p. gentes sine lege d. seruabant legē. 2. cauebāt ab oī p. cō. 2. tū v. nō habuerūt grāz. C. 2. p. 2. de li. arbi. Nullus peccat i eo qd vitare nō pōt. q. nullū peccatū ē qd nō possit vitari. C. 2. p. 2. de li. arbi. Libez arbitriū ē p. s. seruandi rectitudinē pp se. q. manēte libero arbitrio manet p. s. eius. Contra. hoc videtur ēē heresis pelagiana q. liberū arbitrium sufficit sine gratia. C. 2. p. 2. de li. arbi. v. potissime increpare ab Aug. iustino d. rectitudine iusticie. q. 2. C. 2. p. 2. de li. arbi. Peccatum qd p. nā non delectur mox suo pondere ad aliud trahit.

Hic dicitur q. ppter vba Aug. q. adducit 2. pelagianos non pōt cauere ab omni p. cō. sine grā. Sed hoc diuersimode ponit: vno modo q. liberū arbitriū possit vitare singula peccata mortalia: non tū oia. exemplum ponitur de existente in vase perforato quod 13. possit quod 13. singulorum foraminum obstruere non tamē omnia: dum enim vnum obstruit relinquit aliud patens. Alio modo d. q. lib. arb. potest considerari tripliciter: vno modo an deliberationem 2. tempus deliberatiōis. scō. modo post vtrumq. s. deliberationem 2. ipm tps deliberationis: vel tertio modo post tempus deliberatiōis elapsū: nō aut post deliberatiōem habitā. p. i. modo ponit nō posse peccare mortaliter sed venialiter. scō. modo ponitur posse vitare oē peccatum mortale post deliberatiōēz bitā. 3. modo dicitur nō posse cauere si sit in peccato mortali pp defectum intellectus ante tempus deliberandi ppter qd nō recte deliberabit. 13. transeat tps in quo haberi potest deliberatio: 2. ita tenebitur: q. q. tū transit conueniens tempus deliberationis: si nō tūc deliberet est consensus interpretatiuus. Contra h. arguitur 2. primo contra cōclusionē: q. p. cō. mortale nō ē nisi in transgrediēdo p. cō. dei: sed fm Diero. qui dicit deūz precepisse impossibilia enathema sit. C. 2. p. 2. de li. arbi. q. exiti in peccato

Questio

mortali possibile ē seruare preceptum: nō autē vt mātē in peccato: sed possibile ē ipm preparare 2. disponere se ad grām. quā data potest seruare preceptum: 2. ita si nō prepararet se illa improprietate imputaret sibi in peccatū sicut exemplificat Ansel. C. 2. p. 2. de li. arbi. Alia respōsio q. 13. manēz i peccato mortali posset seruare preceptum quantū ad eius explicationem: non tū quātū ad intentionem mandantis: quia intentio sua est vt cōsequeretur finem per ipsum: non autem per illozū obseruatiōē. 2. sequitur aliquis finē nisi obli. illa ex charitate. Contra. si deus p. c. i. p. s. intēdebat quēlibz obligare ad seruandū preceptū ex charitate. ergo quēlibz facies opus p. c. i. 2. non ex charitate peccat mortaliter: 2. hoc tam de precepto negatiuo: ad qd tenet semp. 2. p. semp. 2. si teneat ad illud seruandū ex charitate: q. illud fuit nō ex charitate peccat mortalr. S. de precepto affirmatiuo ad qd tenet p. aliqui: si p. tunc non seruatur ex charitate peccat mortaliter: 2. ita quicūq. cōmisit peccatum mortale si postea non occidit. q. deus p. c. i. p. s. non occidere. si ē nō fure. q. deus p. c. i. p. s. non furat. peccat mortaliter. S. de precepto sabbatum ē quia deus hoc p. c. i. p. s. peccat mortalr. Hoc dicere nō v. aliud q. p. c. i. p. s. oēs quēlibz cōmiserūt p. c. i. p. s. mortale vt nullū bonū op. ex grāe p. s. faciat: ad qd tū al. s. t. astricti: cū tū suadēdi sint et monēdi ad op. v. s. faciat. bōa opa ex grāe: quia illa disponūt eos ad grām citi. 2. facilius obtinēdā. s. de exi. s. in charitate pōt facere aliquod op. p. c. i. p. s. nō tunc mor. ex charitate: sed ex pietate 2. māfuetudine nāli: vt ex aliq. alio nō referendū tūc actualr ad finē vltimū. ita q. ista impletio operis p. c. i. p. s. nō ēē sibi meritoria q. si teneretur seruare p. c. i. p. s. fm intēdiōēz mādātis: vt. s. p. ipm possit finē p. c. i. p. s. tūc ad meritū tūc peccaret mortalr faciendo tale opus qd ē bonū ex grāe 2. ex p. c. i. p. s. qd est absurdum. C. 2. p. 2. de li. arbi. 2. tra primā r. s. sionem: q. ponam. q. nō disponat se aliq. ad grām si tūc stat in culpa nō pōt se fuare a culpa. q. p. tunc est sibi impossibile seruare se a culpa: qd ē falsū: q. ois culpa ē voluntaria: si aut p. tūc pōt se fuare a culpa quod saltem v. māfuetū q. tūm ad genus operis p. c. i. p. s. d. arg. p. i. factum: q. hoc sufficit ad excusandū eū a p. c. i. p. s. mortali. Contra istas duas vias ar. in sp. s. p. i. p. s. primo contra primā. si in h. tpe pōt cauere ab h. p. c. i. p. s. mortali: 2. illo: 2. duz cauet h. cauet oē: s. de tpe consequēt. 2. sic de semp. q. si pōt semp. cauere h. 2. illud s. pōt cauere oia. assumptū q. si pōt cauere p. c. i. p. s. mortale p. nūc q. pōt etiam cauere illud aliud: 2. ita oē p. tunc p. s. voluntas nō potest h. simul distinctos p. s. s. qui requirūt ad p. c. i. p. s. mortale: 2. ad resistendū p. c. i. p. s. mortali: 2. ita duz distictē h. actū resistēdi huic p. c. i. p. s. mortali nullū aliud velle h. tūc p. qd aliud velle p. tūc peccat mortalr: maxime cūz p. s. seruado se ab vno p. c. i. p. s. mortali sit fortior ad resistēdū aliq. q. si nūc pōt hoc p. c. i. p. s. cauere de q. tentatur multo magis illud pōt al. s. cauere: 2. sic de aliq. C. 2. p. 2. de li. arbi. 2. tra scō. via arguo sic. tpe illo q. possit h. i. deliberatio de h. peccato a. aut pōt deliberare de a. 2. segtur q. duz deliberat nō peccat mortalr: cōpleta ē deliberatiōē cauere pōt p. te vt nō peccet actualr ipso p. c. i. p. s. nec aliquo alio tūc aut nō pōt deliberare de a. in illo tpe deliberatiōis: 2. ita nō debet vsum rōis. C. 2. p. 2. de li. arbi. q. si dicas nō posse deliberare recte ppter exp. c. i. p. s. intell. hoc v. absurdum: quia vnu peccatū mortale nō facit aliq. itēpar. g. nāli intēperantia: q. vna birundo non facit ver. nec vnus actus viciosus vel viciosus facit boiē virtuosum vel vici. s. s. generaliter: nec per p. s. exp. c. i. p. s. g. nāli circa oia p. c. i. p. s. opabiliū. q. pōt h. rectam deliberationē d. multis de quibus testat non obstante q. sit in vno pec.

Prima

69

cato mortali. C. 2. p. 2. de li. arbi. Similiter vicia non sunt connexa i tū q. vnu p. c. i. p. s. exerceat circa oia p. c. i. p. s. opabiliū ad b. i. agendū: q. nec ēē vnu p. c. i. p. s. de p. c. i. p. s. appetitum per se inclinādo ad aliud. imo cū vno p. c. i. p. s. stare vtus acq. s. 2. tra ill. p. c. i. p. s. q. vnu p. c. i. p. s. mortale nō corrūpit totūz bitū virtutis. igr per istos bitus tamē acq. s. s. circa idē agibile q. acq. s. s. circa alia agibilia pōt iste recte iudicare 2. deliberare sine de codē p. c. i. p. s. siue de alio: 2. si posset recte deliberare nec peccet consensu interpretatiuo pōt p. te cauere oē p. c. i. p. s. ergo simplr pōt.

Ad questionem potest dici q. peccatus vno modo potest accipi p. ipso actu elicitō deiformi loquēdo de p. c. i. p. s. cōmissiōis. Alio modo p. macula que remāet post actū elicitū sine p. reatu per manēte quousq. peccatū fuerit deletū per penitentiāz. scō. modo dico q. liberū arbitrium nō pōt ex se cauere omne peccatum mortale pro statu isto: q. anima sine grā aliquo peccato maculatur vel originali vel actuali a quo nō liberat nisi p. grām. C. 2. p. 2. de li. arbi. Si q. ratur vtrū hoc sit pp immediatā oppōnēz culpe 2. grē. dico q. non: q. ista nō ēēnt immediate oppōnita p. statu innocentie: tunc enī potuit aliquis ēē in puris nālibz taz sine grā q. culpa. ergo nullo mō sunt immediate oppōnita: nec ēē per cōparationē ad potētiā faciētis: quia qualē potuit de facere voluntatem talē: pōt eam repare postq. peccauerit: sed bonū est ex lege illa v. qua nullo mō remittit inimicitia nisi fiat nō tū nō inimicus: sed et amicus sibi accedens per grām gratificatē. C. 2. p. 2. de li. arbi. Si obiciat quō deus posset remittere culpā non dādo grām. videret. n. esse mutationē in deo si nō ponat in ipso iustificatio. C. 2. p. 2. de li. arbi. Et pōt illa opi. confirmari per hoc q. illud p. c. i. p. s. Diliges deo. de. 2. ē p. mū a quo tota lex pendet 2. pphete. in Math. Ad actū igr h. p. c. i. p. s. aliq. eliciendū tenet volūtas. ita q. nō pōt esse semp. omisio actus huius precepti sine peccato mortali: q. s. autem voluntas actū h. p. c. i. p. s. exequitur. 13. in forma 2. disponit se d. p. r. uo ad grām gratificatē cui oblate vel resistit 2. peccabit mortaliter vt cōsentiet 2. iustificabit. C. 2. p. 2. de li. arbi. nō ponit partem negatiuam. q. ppter impotētiā liberi arbitrii absolute: sed inquantū ipm comparatur ad deum libera. grām offerentes: libero arbitrio aliq. liter tamen disposito.

Ad argumenta Ad illō ad Ro. dici potest q. si non erant obligati ad legem moysi nisi filij israel alij gentiles potuerūt iuste viuere fuādo legē nāe. tūc ipi facti sunt sibi ipsi lex. i. per legem nāe scriptam in cordibus eozū interi. dire xerūt se recte viuendo: sic iudei p. legē scriptam. s. isti nō bene vixerunt sine omni gratia quia gratia potuit esse i eis supposita hypotēsi absq. obseruatione legis moysayce. Ad aliud concedi pōt ista ppō Aug. absolute fm istam opi. Et ad miorē pōt dici q. iste cui aufer tur grā pōt cauere ne resistat grē: s. nō pōt cauere a p. c. i. p. s. Si. n. nō resistat grē iustificabit: solū igr pōt h. cauere: s. nō pōt cauere itādo i p. c. i. p. s. p. s. cōmissio. C. 2. p. 2. de li. arbi. Rūdit Ansel. q. q. tū ē ex p. t. liberi arbitrii pōt seruari iusticia 13. q. iusticia nō ē iusticia seruari non possit.

Post hoc cōsiderandū ē. vtrū hō an p. c. i. p. s. eguerit gratia operāte 2. cooperāte. Ad qd breuiter dicimus q. nō cooperante tū. sed ēē opante gratia indigebat nūc quidē s. omne operandi modū opantis gratie. Opatur enī liberando 2. preparando voluntatem hominis ad bonū.

Distinctionis

Item distinctiones. Quero vtrū iusticiam originalem in Adam necesse sit pōere aliqd donū supnāle qd nō qd sit pōit: pōit pp rectitudinē exclu dentē oēm rebellionē potentē ruz: et in mortalitate pro statu illo hūit: vtrūqz istoz pōt saluari ex puris nālibus. quia vtrūqz istoz est pena: pena at non ē sine culpa: qd mors sit pena p3 de rebellionē ē. pph: qz pugna potētia: in ferioz ad supioz pena ē. C. p. volūtas i puris nālibus ē recta: qd nō fuit scā a deo curua: et ita rectitudo est ab origie. g. originalis pūit hōi: et p pns iusticia: qz rectitudo volūtatis ē iusticia. g. volūtas i puris nālibus h3 iusticia originalē. C. p. si tñ eēt donū supnāle. g. pcrū originae tñ eēt carētia istū doni supnālis. g. aliqd scūs in puris nālibus actu eēt eqūis illi qd p pcrū amississet iusticia originalē: et ita eēt eqūis pūiēdi. qd vī incōueniē. C. Cōtra. nālia manēt integra i pcrōe fm Dyoni. iusticia originalis nō māet. p3 p effcūs sibi assignatos. g. rē.

Hic dicitur
p. q. 5.

Hic dicitur ppter istā rectitudinē iusticiā si qua fuerit o3 pōere i volūtate rectitudi nē qd ē sūqūlitas i quātitate cui oppōit curuitas nālis in ficta ipi volūtati. quā ipa incurrit peccādo: et ex ista curuitate seqt inobediētia viriū i ferioz: qz l3 voluntas re cta possit eis dñari nō tñ volūtas sic incuruata. Et pōit tur devga recta: et postea incuruata cui rectitudo ē. qd nō tñ ita qd sit de eētia ei: declaraf istud: qz alias non vī qd possit saluari qd pcrū vulneret in nālibus. Si. n. c. ruperet tñ aliqd donū gūitū spoliaret tñ i gratuitis. g. ad b3 qd vulneratio ponat i nālibus o3 pōere aliqd recti tudinē qd pūet p pcrū. Si g. ponat aliqd donū supnāle ppter illā rectitudinē oportet dicere: qd iusticia originalis includat vtrūqz: qd si tñ attēdit fm illud donū equales eēt iste qd ē in puris nālibus et peccator. et sic dūxit qd dā ar in opponēdo seqret qd eēt equaliter pūiēdi. C. Cōtra istud obicit. qd fm istā pōitiōem nō vī possi bile volūtate peccare nisi hēat rectitudinē nālē qd possz corūpi p pcrū. fiat igit sine isto addito in sola eētia sua ipa nō poterit peccare: qd vī absurdū: qd ipa pōt iusticiā tenere: b3 ē velle cōcorditer dictamini legis nālis: et nō ē necē ita velle qd libera ē. g. p peccare. g. nō o3 ponere ta lem qualitatē vī ei3 opposita curuitas iducat p pcrū. C. p. nō tñ p illā curuitatē vī eē rebellio potētariū: qz volūtas ex libertate sua nālī vī meli3 et magis dñari vīrūb3 i feriozib3 qd ex illa qūitate accidētali: qz ipa fm eētia sua ē supma pō. igit nō erit ista qūitas tota rō dñandi. ita qd si ipa nō in sit nō dñet volūtas. C. p. tunc possit cognosci p dēm nālē hūc statū nō eē nālē: ma nifestū est nūc eē rebellionē in potētis inferioribus. et pte nō pōt eē nisi corūpat rectitudinē volūtatis: pns est incōueniē: qz pclarissimū pbi ad b3 ptingit non potuerit. C. p. ista rectitudo corrupta ē totalr per pūm pec catū mortale: igit cū scdm pcrū ita formalr sit pcrū sic pūm: o3 qd ita corūpat ipam scdm sic pūm. Sed scd3 nō pōt illā rectitudinē corūpere: qz fm non manet. g. nec pūm ē pcrū ex hoc qd corūpit istam. C. p. illa rebellio vī eē i hōie exīte i puris nālibus: igit nō ē pp aliqd curui tatē quā incurrit voluntas p pcrū. pbatio autis: nālē est vnicuiqz appetitui ferre i suū appetibile: et si est appeti tus nō liber nālē ē ei sūme ferri quātum pōt: qz sic talis appetitus p3 dam. 43. dūcī et nō ē in pte sua ei3 act3: ita nō ē i pte ei3 cōtensio act3 quin agat qd pōt. igitur euz appetit3 sensitui3 exīte i puris nālibus hēat pūm ap petibile et delectabile sūme hēret tēdere i illud quātūz ē ex se: et illud tēdere ipeditret actū rōnis: qz adhuc esset iste potētē i eadē eētia sic modo: pp quā vnitates ipe

.XXIX.

diūt se mutuo in actib3 suis intensio: fm Anic. 6. nālūz. g. deberet conari rō ad ipeditū istā delectationem sū mā pns sēstiuē: et nō posset i ferioz pō cobiberi sūge ali quā tristitia et difficultate i ipa exīte: qz sic ipa sūme in clinat ad b3 ita ex pte sui sūme remittit ad oppositum. igit ibi eēt rebellio: qz inclatio potētē inferioris ad de lectandum cōtra iudiciū rōnis: et difficultas in re frenando illum appetitum.

Potest dici ergo qd si originalis iusticia habu it illū effcū facere. s. pfectā trāgl litaē i aia quātū ad oēs pōs: ita qd nā i ferioz nō iclina retur i iudiciū supioz. si iclaret qd tū ē ex se. possz tñ a supioz regulari et ordinari sine difficultate supioz et sine tristitia inferioris cū b3 nō hūerit pō scā in puris nālibus necē est ipam ponē donū supnāle quo sit ista tranquillitas pscā in aia. C. Ex b3 pōt formari scda rō. vo lūtas eni dūcta appetitui sensitio nata ē delectari si bi sic itell3 pūit. C. p. si nāt est intelligere sensibilia: et si talis volūtas multis appetitibus sensituius pūgitur nata ē delectari iis oib3: et ita nō tñ illū appetitū nō pōt retrahere a suo delectabili: sine aliq3 dria inclinatiōe ex pte istū appetit3 et difficultate. S3 nec ēt seipm vide tur posse retrahere sine difficultate a delectando illi appetitui. ad b3 igit vī se delectabilr retrahat. o3 eā i ali ud ferri sibi delectabilr: quā sit illud delectabile appe tit3 i ferioz cui delectaret si b3 nō eēt. igit ad b3 qd vo lūtas possit se retrahere delectabilr ab oī delectatiōe in ordinata cū aliq3 vī inferiori oportuit aliqd ex se ipi vo lūtatē eē delectabilr: qd aliqd delectabile alic3 vī i ferioz. et nō nīl sit tale ex pte ipi volūtatis: o3 aliqd fuit se in volūtate supnāle qd fieret hōi finis delectabilior qd aliqd delectabile alic3 appetit3 sensitui: pp quā rōnem delectabilior se retrahet a cōdelectādo appetitui sensit uiuo qd recedēdo ab illo delectabili. s. fine. Si igit pūo hōie fuit ille effcūs. s. pscā tranquillitas et erat effcūs origi nalis iusticie illa iusticia fuit donū supnāle: qz scd3 deus delectabiliorē volūtati qd aliqd appetibile sensibile: qd nō potuit eē ex aliq3 dono nālī sūus volūtatis. C. Sed nūgd ex b3 tollit oīs rebellio vī pō inferior delectabilr se retrahat a suo delectabili pūp. C. b3 si volūtas ab stinet delectabilr a delectādo potētē i ferioz tot3 hō delectabilr abstinet a delectabili appetit3 sensitui i infe rioris: nō at tot3 hō cū tristitia abstinet si vī illa inferi or abstinet cū tristitia. An. pūit hōi simplr qd ei pūit fm pōm supioz: nec pp b3 ab eo nēgat: et si non pueniat ei fm pōm i ferioz. Qd si dicat qd ipa pō inferior ex pte sui delectabilr obediat rōi: tūc vī qd oporteat aliqd pōere i pō i ferioz qd sic delectabilr ferat i delectabile voluntati. nō. n. vī qd ex nā illi3 potētie eēt delectabilr auellā suo delectabili. nec ēt erat ex nā sua inquitū ē inferior vo lūtatē delectabilr auellā suo delectabili ab ipa volūta te: qz iste ordo eēntialis manet nūc: et tñ nūc nō ē tal3 de lectatio: oportere fm ponere i singulis potētis appetitui uis i feriozib3 singula dona: ita qd qz p suū donū delecta bilr moueret a volūtate: et ipa volūtas p donū suū delectabilr moueret se ad pōs inferiores. et si eēt talia pla dona: potissimū tñ fuit iusticia originalis qd fuit in volun tate. per illud enim donū voluntas quasda delectatio nes appetitus sensitui puenisset ne vnaquā ille inēnt puta adulterandi cum pulchra aliena: quasdam imper rasct et beāt eis fuisset vīus hō: puta cōfessendi suam obediendo pcepto dīnino: illi. s. crescite et multiplicamini et ita qd istas delectationes licitas quādoqz habē das p tunc qūqz i fuissent nō habuisset voluntas p fine sed ad finē debitu retulisset: a gūda ē delectabilibus licitis qūqz hūdis qūqz auertisset. Sic ab illa delectati

Questio

one qd nō erat bñda nisi p tpe. et qd cūqz istoz siue pue nire siue bñ vī bitis siue quertere ab hūdis delectabili b3 volūtas delectabilr faceret p donū illud supnāle qd delectabili fuit sibi finis vltio iherere: et oib3 ordiat ad illū qd ab illo separi inherēdo alicui delectabili nō oī nato ad istū finē ista oīa ex puris nālibus suis non potuit hēre. et si ex se hēret aliqd donū cui b3 oīa puenirēt: nec pp hēret delectata: l3 tot3 hō delectaret c3 ista erat pncipal pō delectadi: nec fore necē ē pōere qd nullus sensus ap petit3 potuit tūc tristari. Potuit. n. vīus tūc videri. Cur pe visibilr: et audit3 audire tūc audibile: et vtrūqz po tuit offēdere appetitū sensitui: sic et pueniens sensibile delectare. S3 volūtas tūc bñ vīa fuisset istis tristitiis et delectabilr appetitui i ferioz. ita qd nō tristata fuisset imoderate ab appetitib3 i feriozib3 sic bñ vīa fuisset delectabilr eoz nō imoderate delectando. C. De alio effcū qd attribuit originali iusticie immortalitate non op3 arguere: qz ista immortalitas vī oīa dñt di. 19. nō fuit im possibilis moriendi ēt stāte isto statū: et possibilis nō moriēdi qd possibilis pferuata fuisset in actu pō moriē di p multa adiutoria qd cā sūt ibi: puta pūm ligavit et custodiam angelozum: per ptectionem diuinam: et do num regimē intrinsecum. et cetera ibi dca.

Ad primū arg3 dico qd neutri istoz ex puri nā lib3 pōt bñ. C. Lū pbat. qz opposita istoz sūt pene. dico qd nō: s3 pōitiōes nāles: sic nō ē pēa boni mori s3 nālē: et appetit3 ei3 ferat i suū delectabi le. ex qd n. b3 pōit3 ē cōmūlt pūb3 oīgācis. et ita sūt i eo multi appetit3 nālē ē quēz ferri in suū delectabile: et ēt ip3 corp3 sūmū pūm sūt remedia qd suppleāt abun dāter ne pūptio ista vīcat. C. Cōtra istud. qz ista fuisset passiōe inuolūtariē. g. pene. C. b3 dico qd l3 inuolunta rie volūtatē nālī nō tñ pene. nā i inclinatiōez nālē bo nis ē mori: et tñ illa nō ē sibi pēa. Si at dicas inuolūtariū: qz i actū volūtatis. dico qd nō fuisset pēa inuolūtaria vo lūtatē exīti in puris nālibus. si. n. ipa voluisset nām suaz hūisse cōditiōem supnāle: peccasset. C. Ad 2m dico qd ista rectitudo nālī ē libertas inata ipi volūtati i qd ne cessariū ē volūtate fieri deo. nec illa p pcrū corūpit. et ita iusticia originalis si ponat rectitudo nālī volūta tis erit ipa libertas ei3. s3 ista non h3 illos effcūs qd attri buūt iusticiā originali. qd si isti effcūs attribuat vni qūita ti medie iter nāz et vīrūte iusticiā qūitates mediā non ē necē ponere: qd qūit3 apparēt incōueniētia de volūtate saluabūt sine ea. C. Ad 3m dico qd exīte i puris nālibus nō ē eqūis ei3 qd peccauit exīti i iusticia: nō qz iste hēat aliq3 curuitatē quā iste nō h3. Sed qz iste debitor est iusticie originalis quā accepit ille nō. et iō iste ē re3 et ille non. et si neutri pōt vī vīo dci: vni tñ ē carētia vīfōis pena aly nō ē re3. n. pūat ea pp reatū pcrī. alter vō pūat ea ex cō ditiōe nāc. C. Ad 4m dico qd si fuerit aliqd donū supnā le: nō tñ o3 qd sit pūm meriti. Se. n. b3 ad gram qd ē pnci m meriti. sic excedēs ad excessū. excedēs qd qd fini vlti3 pūxit firmi3 volūtate qd gra. ita. n. pūxit b3 aliqd qd nō pūxerat secū aliqd pcrū vīale: charitas at cōpatiē: vī b3 pūxat saltē ita pūxit qd facili3 et delectabilior erat ei pati ab aliq3 tristitia i ferioz qd aliqd delectatōi i ferioz acqescere recedēdo a delectatiōe finis. Istā facilitatē nō fac gra cū qd stat pntas ad malū et difficultas ad bonū. C. S3 excedit gra i b3 qd ipa pūgit fini vī b3 oī supnālī. et vī supnālī p meritiū attigēdo tale bonū: nō sic istū do nū: s3 tñ pūxerat illi bono vī puenienti et delectabili. C. Ad aliud qd rāgit i pōne de vīa nō ē file. non. n. qnti tas corpālis pū fieri i aliq3 vī vī fine aliq3 determinatū qd litate qūte spēi. s3 eētia et pō spūalis pū fieri sine bitu. C. Ad aliud qd rāgit de vulneratiōib3 inālib3 dicitur

Secunda

70

infra di. 35. qd dicit qd pcrū ē cōceptio boni: et c3 boni. vīz ipi nāe i qd ē vī alteri3: b3 ēt i f. istius questionis. C. In supiozib3 insinuatū ē: b3 ex pte: non enīz pfecte iusticiamus exponere qūtes primus hō deliquerit: et quā p pcrō pena3 subierit: qbus adūciendū est pcrū fil ac penam p cū trāsisse in posteros. sicut apīs ostēdit ingens. Sicut p vni hōiem peccatū in hūc mundū itrauit: ita in oēs mors pertransijt.

Item distinctiones. Quero vtrūz qlibz b3 legē cōm ppagatus ab adā pbat pcrū originale. qd nō. Aug. de vā religioe. Pcrū adeo volūtariū ē vī si nō ē volūtariū pcrū nō dñ. sed nī bil ē volūtariū in pūlis qd nō hūit vīz rōis. g. rē. C. Item nullus peccat i cō qd vitare nō pōt. 3o de li. arbi. pūulus qd sibi a pceptiōe cō uenit vitare nō pōt. igit defect3 nālī qd intrat ab origine nō ē defectus culpabilis s3 penalis. C. Itē p arg3 quod ponit in lra. nō peccat qd creat: nō peccat qd gnat. p qd igit rimas inter tot pñdia innocētie intrat pcrū: C. Item 3o pbi. ceco nato nullus ipropabit s3 magis miserebif. igit defectus nālī nō ē culpabilis: s3 magis pēalis. C. Itē adā nō fuit nobilior tota nā humana. ergo ē inficiēdo C. potuit totā nām humanam inficere: anīs p3. qz natu ra humana habuit aliqd indinidū ita nobile sicut ipē vel hēre potuit: pbatio autis: qz corruptio minoris bo ni nō includit corruptiōez maioris. C. Contra. ad R. o. Per vni hōiem pcrū in mudū itrauit. in quo oēs pec cauerūt. Et ibidē. Sic p inobediētia vniū hōis pecca tores pñtati sūt multi: ita per vniū hōis obediētia iu sti cōstitumur multi. C. Itēz Aug. de fide ad pē. Sīr missime tene rē. et ponitur in littera.

Hunc supeste idere quid sit ipm originale pcrū. Qd cū nō sit actuale nō est actus siue motus anime vel corporis. **Uero secundo** Vtrūz istud pe catū sit carētia originalis iusticie. qd non. qz angelus caret ea: et tñ nō h3 aliquod peccatū. C. p. Adam ca ruit ea. amisit enī iusticiā originale peccādo. et tñ nō habuit pcrū originale sed actuale. C. Preterea baptizatus paruulus caret iusticia originali: et tñ nō hēt peccatū originale. C. Si dicat qd aliquo mō per gra3 ē dimissum. ideo aliquo modo nō h3 illud. C. Contra. ba ptizatus relapsus nō h3 gra3. ergo nō h3 vnde remitta tur sibi illud peccatū: et nō habet iusticiā originalem. g. pcrū originale redit in eo. C. Preterea. tunc ipsa ca rētia eēt in voluntate sic et iusticia. cui3 ē pūatio fm An sel. de pcep. vgi. cōsequens est fallū: qz voluntas est vī imālistima: et per pns maxime a carne separata. ergo nō pōt infici a carne ex quo a carne separatur. C. Contra. peccatū originale nō pōt eē aliud qd ista pūatio. nō. n. est cōcupiscētia: tū qz illa ē nālī ex di. 29. tūm qz ista ē in pte sensitui vbi nō ē pcrū fm Ansel. tū qz nō ē actu alis: qz tūc ista cōcupiscētia eēt actual. nō bitualis. qz ha bit3 derelict3 aia ex pcrō mortali nō ē pcrū mortale. manet. n. talis hitus dimisso pcrō p pūam. nec ēt igno rātia ē: qz pūul3 baptizat3 ita ignorat sic nō baptizat3. C. p. de ordiat totā aia3. g. si ē aliq3 vna cūpa. i illa pō est ad c3 de ordiatōez tota aia dordiat. illa sola ē voluntas qz sic ipa ordiat ordiat alias ita dordiat de ordiat. nō ē aliqd positū. g. ē pūa iusticie alic3 oppo3 buic cūpe.

Item magis est inia: qd dñati p solo pctō origina
li nullā hebūt penā sensus exterioris: puta ignis
qz nullā delectatiōez iordinatā habuerūt cui delectatio
ni corrūdeat acerbitas ignis affligit: vt p pā. nullā
ēz hebūt penā iterioze vt tristitia: qz si tristarēt d statu
suo: z tristitia f3 Aug. sit3 his q nobis inuitis accidūt. g
ipsi inuolūtariē sustinerēt statū suū z vellēt oppo^m. z ita
murgurarēt d dispōnē diuinā: z ita hērent iordinatam
dispōm volūtatis qd vř absurdū. nā snia diuina ē dispo
sitiū: qd vbiūq3 ceciderit lig^m ibi erit. i ecclastico. igř cū
isti nullā ingēdinatā volutiōem habuerunt in isto statu:
segt q nullā tristitiā iterioze hebunt. ¶ P. si tristarēt
de carentia bñitudinis z visionis diuine cū desperēt de
ea qz nō hebūt spem. igř haberent penā grauissimā ite
penas oīuz dñatorū. ¶ Tristitiā ex desperatione. vř etiā q
simplr maior sit pena tristitia hōi vt distinguit d dolo
rē q3 aliq pena alia sensus: qz sic volūtas ē magi appeti
t^o hōis inqstū hō q3 appetit^o sensitiu^o: ita qd agut vel
patit^o fm voluntatem simplr: magis agit z patit^o inqstū
hō q3 fm aliquē aliū appetitū: z ita simplr magis patit^o
si tristar q3 si delectat: z ita nō vř q sit ponēda in eis aliq
tristitia. ¶ Et q3 qrat d eis qstū ad cognitiōez sine asser
tiōe: pñ cecidi qd cū nō hebūt intellectū ipeditū corpe cor
ruptibili intrū quātū nř intells ipedit^o in isto corpe: nec
ēz crit ipeditū p tozmēta sicut hebūt dñati: poterūt
hře cognitiōem nālē rez: z B de nouo acquisitam: qz B
nō repugnat imobilitati stat^o eozū: cū B ēz nō repugnat
imobilitati status beatorū qd de nouo intelligant

Distinctionis

aliqua facta contingit. igitur a fili non repugnat firmitati status eorum quod est in uolendo uerbum quod de nouo intelligant aliqd uerum necium quod prius non intellexerunt: et ex uno quo necessario itel. igitur aliqd uerum necessarium. et a prius ad. discere aliqd uerum necessarium de necessario in genere. propter. ita igitur et isti cum non habeant ita perfectam cognitionem ut nulla prius recipere: nec sit uerisimile ponere in eis impedimentum propter quod ista non prius acquirere: ut probabile concedere quod omnino naturaliter cognoscibilium prius naturalis cognitio nem bene excellens quod aliqui probi habuerunt per statum istum. et ita aliquale bonitudo in natura de deo cognito in uolendo potest attingere. Et si si querat de cognitione beatitudinis in particulari: utrum illa habeat vel de ea tristitia. Et si si sicut deum fuit in prius. quod prius. ista cognitio non est possibilis boni nisi supranaturaliter eleuet. vel igitur non dabit illis illa cognitio supranaturalis in particulari: quod est eis ad tristitia quod non demeruerunt bene: sicut demeruit paganus. propter quod demeritum sibi cedit cognitio beatitudinis in particulari ad penam grauissimam: ut si tristitia desperans se posse ad istam peruenire: vel si ista cognitionem in particulari habuerint non tristabunt. quod erunt contenti de statu suo scientes deum de se ita disposuisse nec suo actu hoc aliqui demeruisse. Et ad prius arguitur. rident Boni. dicentes quod Aug. excessiue loquitur de illis penis sicut frequenter faciunt sancti: quod aliqui dicunt eos nullam habere culpam: et ita nullam penam: quod finis probi sit in moribus uia deueniendi ad medium est aliqui peccata. et ultra medium uersus extremum. et ethi. ita frequenter sancti extinguendo contra se hereses pullulantes excessiue locuti sunt uolentes declinare ad aliud extremum. et ita multum ponderandi est contra quod hereticos sancti sunt locuti: sicut Aug. contra Arium uidet quasi declinare ad Sabellium et e converso. sicut uidet contra pelagianum declinare ad Arium et e converso. Aliter posset dici quod eterni ignis supplicio in sensu diuinitatis. in illo supplicio quod est eterno igne sunt cremandi. Et ad id quod dicitur quod sicut dantur corpora patitur ab eterno igne: sed non dissoluitur ita isti carebunt peccata uisione dei supernam sine omni tali passione exteriori. nulla est passio interior patient per quam possint consummari: quod ex dispositione diuina corpora illa erunt impassibilia: et ex ipse impassibilitatis: ita quod nec ab extra nec ab intra patient. Et ad aliud de fomite dico quod sicut fomes iste nullum motum iordinatum suscitauit eis in uia ista: ita nec ibi aliqui suscitabit. Et ad aliud dico quod desiderium naturale non causat tristitia nisi sit effectum. sed hoc non uidetur ponere per se istum magis punitum quam illud: quod sicut non est per se prius intellectui cognoscere creaturam secundum deum: ita non ut per se pena danti intellectui non cognoscere creaturam: sed per se pena est uisione dei prius: et quo ad hoc sunt isti equales. Et id ad quod dicitur potest sicut deum est de. 29. huiusmodi quod alter punitur: alter non. aliter. debitor est iustitie quam accepit iste et non debitor. et aliter ille cui non datur: non propter aliquam culpam suam et reatu: sicut si duos prius ex equo acceptarem gratuite ad aliquem honorem vel ad aliquod donum accipiendum: postea alter offederet: per quod dante retur illum honorem et alter non: tamen non offenderet non datur non propter aliquod demeritum: sed quod non placeret mihi istum honorem sibi dare. isti uero essent inaequales: quod alter priuatur: quod reus: et alter non: tamen de facto nunquam erit aliquis in puris naturalibus: quod deus nam rationalem quam fecit semper producat ad finem: si non fuerit ex parte illius impedimentum vel defectus.

Post predicta de peccato actuali diligenti indagine quodam consideranda sunt. scilicet quod fuerit origo: et causa primi peccati. Atque res bona an res mala postea in qua re sit peccatum. Deinde quid sit peccatum: et

XXXIII.

quot modis fiat et de differentia ipsorum peccatorum. Cuius origo prima peccati res bona exigitur: quia ante primum peccatum non erat aliquid mali unde oriretur.

Ireca distinctioem

igitur agit de peccato actuali quero de causa peccati. et utrum sit a bono sic a causa quod non. quod mat. 7. dicit quod non potest arbor boni fructus malos facere. Et glo. ibi. Nihil dubium quin causa boni sit bona et mali mala. Et omne agens assimilatur sibi effectui. de generatione. saltem in remotissimis remotissima assimilatio est: puta in communissimis. et ad minus in perfectionibus communissimis assimilatur effectui cause. et in bonitate. et per prius a bono uia causa non potest esse peccatum: sed a malo. Et preterea. quicquid est a bono ut ab efficiente est ad bonum ut ad finem. peccatum non est ad bonum ut ad finem. quod deo datur sine ergo. et probatio maioris probatio. et per prius. et per prius. Efficiens et finis sibi inuicem sunt cause. Et preterea. malum in natura non est in effectu ab efficiente sicut a causa: nunquam. producit effectus monstruosus vel malus malicia nature nisi a causa imperfecta. igitur ita hic. Et aliquid est prius malum ut probatio. ergo ab ipso est omne aliud malum. ista prius probatur de bono dicto in alijs. ut per prius de. 2. prius libri. et probatur a probatio. et meta. de eo quod est maximum tale a quo omnia alia sunt talia. et ulterius si ab ipso primo malo. et est aliquid bonum. ergo nec malum quod est primo malo est ab aliquo bono. ista prius probatur. quod idem non est a diuersis causis quod non sunt ordinate. probatio prius. propositio. quod aut est aliquid summi mali et ita habebit propositum et hoc est prius. aut non. et ita omni malo est accipere aliquid prius in infinitum. sed est inconueniens. predece. re in infinitum in permanentibus. et meta. et declaratum est prius de. 2. prius. igitur potest esse unum malum intensius in infinitum quod est propositum. Et contra est magis in littera ubi adducit Aug. 2. de nuptijs et concupiscentia.

Post hec videndum est quid sit peccatum. In fra. Et peccatum uoluntatis culpa proprie aie corruptio est. Si autem queritur in quo possit corruptio aia. In parabola illius qui cecidit in latrones: qui cum vulnerauerunt et spoliauerunt: clarescit. Incidit enim homo in latrones qui per peccatum in potestate diaboli trahitur: et tunc per peccatum expoliatur gratuitis bonis. id est uirtutibus et in naturalibus bonis vulneratur: que sunt ratio et intellectus memoria et ingenium et homini quod per peccatum obtenebrantur et uitiuntur. per peccatum et prius illo bono: cuius participatione cetera bona sunt: quo tanto magis prius quato magis se ab eo elongat.

Ireca distinctioem

peccatum sit per se corruptio boni. quod non. Aug. 25. contra Gaudium. et habet in littera peccatum est dictum vel factum vel concupiscentia contra legem dei. quod libet istos est peccatum. ergo. et. Et illud est per se de ratione peccati finis cuius distinctione distinguuntur peccata. sed ipsa distinguuntur ex distinctione aliter. ut positiui. puta ex conuersione ad tale bonum creatum vel tale. igitur ipsa conuersio ad bonum creatum in

Questio

est uersio ad ipsum peccatum in cor. Et per. quero cuius boni sit corruptio. non illius in quo est. et accens non corrumpit subiectum: quod noster supponit ipsum. quod aut supponit aliqd noster non corrumpit illud. nec est alterius boni: quod finis boni Aug. 12. de. 6. Malum illud bonum corrumpit cui nocet: sed non nocet nisi illi in quo est. igitur. Et. Opp. vult Aug. sup. illud. Ioh. 8. Sine ipso factum est nihil. et peccatum nihil est. Et Aug. 8. de. 2. v. 2. cau. diaboli ex ite. et. Probatur. c. 16. videtur ibi diligenter. Et sciendum est tamen quid sit peccatum ut sunt et peccata per. Aug. sup. illud locum ps. 147. superbie et concupiscentie et ire intelligitur. istas penas pauci uident. id est eas maxime commemorat apostolus in epla ad Romanos et enumerat nulla quod peccata sunt et pene peccati.

Ireca distinctioem. igitur. quero utrum peccatum sit pene peccati. quod non. Aug. 1. retrac. c. 25. ois pena iusta est. et. Iustus a deo est. et ois pena a deo est. nulla autem culpa a deo est. igitur nulla culpa est pena peccati. Et de peccato est uoluntarium finis Aug. de uia religionis. pena est uoluntaria finis Aug. de. 2. c. 4. 2. 2. Et pena non excedit culpam. quod de peccato semper citra condignum: sed quod sequens peccatum maius est peccato te. Sicut et cum sit statum in peccatis ultimum non punitur per aliquod peccatum. igitur non ita punitur sicut aliquid peccatum: et tamen ultimum potest esse maius peccato. igitur aliquid peccatum maius igitur: quod est inconueniens. Et contra est magis in littera. et adducit auctores: ut ibi apparet. Sunt autem et alij pluri in longe aliter de peccato et de actibus sentientes. asserunt. n. uoluntate mala et actum malum peccatum esse: et nulla ratione bona nec finem aliquam rationem ex deo auctore esse quod sine deo fiunt. sine eo namque ut ait euangelista factus est nihil. id est peccatum.

Ireca distinctioem. igitur. 2. 37. quod. per utrum peccatum possit esse a deo. 2. utrum uoluntas sit causa totalis sui actus. Et circa per arguitur quod sic. cuiuslibet causa inferior potest esse causa superior eiusdem actus. igitur et causa causa est causa causa. uoluntas. creata quod est causa inferior respectu dei: quod deus est causa causa peccati. et deus. Et si dicatur quod non est causa peccati igitur et a deo igitur et ex nihilo. Et contra. de magis. igitur causa actus create superioris quod inferiori nulla est. Superior uoluntate: sed deus ita coagit nature quod nihil est nisi cui deus non coagat. non nature igitur ita coagit uoluntati quod nihil est uoluntati cui deus non coagat in uolendo. Et per ad principale. actus substrat peccatum in uoluntate a deo est. igitur deus est causa peccati. probatur auctoris. tunc quod est aliquid ens et non a se. igitur alio. et ita a deo. tunc quod dare elyn. predicare per. facere miracula. gnare filii sunt opera eiusdem rationis et esse nature sue fiat boni moralis siue male. igitur boni eiusdem rationis actus ad esse nature eorum. deus autem est causa istorum actuum qui sunt boni moralis. igitur per sunt mali moralis. probatur et illud auctoris per illud. Ioh. 10. Nunc ergo gloriabitur securis. loquitur de senacherib. ubi. Hic. sic in littera per se nihil prius. ita senacherib nihil per se potuit contra iudeos. erat igitur in littera. et in isto actu. et tamen mortaliter peccauit. sicut per prius. c. 14. istum igitur actum substratus peccatum mortali creatum deus. probatur per prius. quod uoluntas creata non ob aliud est causa peccati. nisi quod causa actum substratus deformitatis: quod per prius Dionys. de di. no. c. 4. nullo ad malum aspiciens ois operatur. Et per ad principale. deus potest subtrahere. nanutenetia sua a gratia: et tunc non ierit. imo quicquid gratia non ierit anihilatur. anihilatur conuenit soli deo. igitur actione solius dei potest aia esse non grata deo. igitur

Prima

eodem modo potest esse causa peccati. quod non uidetur magis esse ratio mali in peccato quam in puatioe gratie. Et per. deus est causa pene. igitur peccati. probatio per. quod pena ita est per se malum sic culpa: imo magis per se malum ut uidetur. quod pena operatur bonum. et culpa opponitur bono moris. bonum nature est per prius bonum quod bonum moris. auctoris per prius Aug. per retrac. c. 16. ois pena iusta est. et. Et in op. 8. Aug. sup. illud. Ioh. Sic ipso factum est nihil. per uoluntatem non est factum peccatum. Et per. quod non possit esse causa actus substrati peccati. probatur. quod tunc faceret suas prohibiciones. prohibuit. n. Adeo comedere: nec aliquid delectatio in actu est peccatum. nisi quod prohibetur. igitur si fecisset illud actum positum fecisset immediate suam prohibitionem: quod uidetur esse dupliciter. Et per. quod deus facit propter se facit. oia. n. propter se ipsum operatur est altissimus. et ex charitate perfectissima quod ipse est facit. igitur actus est ordinatus finis tunc ex fine quod ex principio operatur. si igitur ille est actus igitur datur a uoluntate creata peccatum idem actus ut ordinatur. et ordinatur: quod uidetur impossibile. Et per lib. ar. non errat quod in agendo concordat sue regule. regula eius in agendo est uoluntas diuina. igitur si deus uult quod libet ar. peccatum uult: tunc illud libet ar. quando peccat non peccat.

Iste quoniam

Iste quoniam distinctioem tamen sunt pene solones earum propter quam pene pene prius boni sit. Et iter istas per boni medietatem. quod est solo boni locum alius: et ibi possit perigi quod datur per bonum peccatum non probatio. quod auctoris quod de alio quod ista per cognitionem bene. quod. f. per bonum: tamen quod peccatum sit bonum puatio boni ostendit per auctores adductas in oppositum. et per rationem tale. quod agens inferi. teneat in agendo conformare se agenti superiori. quod si per prius sit se conformare illi et in conformare. non conformari illi est peccatum: non loquendo de peccato siue de lege diuina siue de lege humana aliquid de peccato. quod peccatum potuit concordari legi superioris agentis et discordauit. iste igitur actus quod est in prius discordantis. et per bonum uoluntati non est formalis peccatum. quod si ille esset conformis regule superiori non esset peccatum. igitur illo actu peccatum ratio peccati est puatio illi concordie. Et per uoluntati potest errare cuius boni peccatum est formalis priuatio. ponit quod illi boni quod est quod illi nocet. sic arguitur est per Aug. 12. de ciui. c. 7. Alio. n. modo ponit quod boni supranaturalis. igitur peccatum est puatio. 3. modo potest quod est puatio habitum accipit. 2. quod repugnat actus uoluntati mali. sic habet gnatus ex actibus formalis malis repugnat formalis habitibus uoluntatis. Et contra prius istos modos prius quod cum illud bonum in quo est peccatum sit finitum per ablationem alio finitum boni ab eo aliquid scilicet totalis per prius. Et si dicatur quod ista ablatione fiat finis per prius eiusdem proportionis. igitur per prius in finitum. Et contra. secundum malum potest esse eque prius in malitia vel maius. igitur corrumpit per prius eiusdem proportionis vel maiorem. igitur sic predece in peccatis eque libet vel maioribus. sequitur quod non tamen de totalis consumitur. 2. quod non intellectus a solo deo est creabilis. et ex per prius est incorruptibilis respectu creature. ita quod nulla creatura potest ea destruere. igitur peccatum per actum suum non potest aliquid de natura sua destruere cum illud esset eiusdem rationis cum tota natura quod ad incorruptibilitatem. quod incorruptibile non coponitur ex corruptibilibus. Et per. quod repugnat effectui formalis non destruit causam non necessariam isti effectui. peccatum dicitur formalis deformitatem et obligatatem repugnatem rectitudini in actu. igitur non destruit causam non necessariam isti rectitudinis. uoluntas est causa boni rectitudinis non necessaria. tamen quod non necessario causat actum suum igitur per prius. tamen et quod si causatum non necio causat effectum. probatio maioris istius. quod causa continens respectu alicuius potest esse et non care. per prius non esse istius peccati causati non opus causam destruere. per prius oppositum in simili. id est. per prius alteras iducens aliquid repugnans gloriati corrupti per formam subale. quod ipam necio comitatur gloriati talis. igitur quod est peccatum corruptum alicuius per prius comitatur non potest corrumpere illud quod sic contingenter comitatur.

Bonan. lib. 2. di. 25. ar. 1. c. 2.

¶ 1^a tūc pcta nō differēt spē: qz sūt puatōes vnius bo-
ni: 2^a puatōes nō hnt dīstīncōēs spēcificā: nisi ab habitū
bus. ¶ Eadē argumta aliq pbat q pctrū nō est forma
liter puatio sēi q corruptio grē: 3ª hoc nō p b3 pōnū: qz per
pūm3 pctrū mortale grā tollit totalr. ¶ 2ª aliud est h
spāle. f. q^o peccatus nō erit pctrū: qz nihil corūperet:
qz pctrū natū est p se corūpe 7 grā nō iest q corumpat.
¶ 3ª cludit h: qz grā est a solo deo p creatiōē 7 ab eo
solo sēruat 7 qñ destruit ānihilat: qz cuius pductio est
creatio: ei⁹ destructio est annibitatio. 3^a et rō h cludit:
qz grā ē cā strīgēs respectu rectitudis in actu. 4ª sūtr.
qz pcta mortalia eēnt eiūsdē rōnis in formali rōne pu-
tatiōis. ¶ Eadē et argumēta cludit 3 iusticiā siue virtu-
tes acqfitas: qz 3 illud nō semp remaneat icorruptibile
sic nā nec p vnicū pctrū mortale corūpū ē: sic grā: nō tñ ē
pctrū mortale puatio ei⁹: qz pōt stare tā in isto peccate
mortālī qz in illo nō peccate: puta si iste hūit iusticiā 3.9.
graduū 7 alter. 10. graduū: 7 iste hūis iusticiā. 10. graduū
peccat mortālī: ponamus q corūpū ē in eo graduū. 10. q
adhuc h3 iusticiā equalē illi q nō peccatū mortālī. igr
si alter peccat3 mortālīter sili pctrō. illud pctrū in eo nō
repugnasset sue iusticie. 9. graduū: 7 ita nō corūpū ē cā.
¶ 3^a ar^m cludit h: qz qūq talis habit⁹ est tñ cā pū-
gens respectu actus peccati. ¶ Lōcedo igr in3 solone
qōnis pūssim q pctrū est corruptio rectitudinis in actu
2°: nō at nālis nec cuiuscūq bīualitē: 3 nō itelligo d cor-
ruptiōē q est mutatio de esse ad nō eē: pōt. n. pctrū mō-
re post talē mutationē iusticie ab esse in nō esse: 3 itelli-
go corruptiōēs formālī. sic puatio dī formālī corruptio
sui habit⁹. hoc. n. mō pctrū est formālī corruptio rectitu-
dinis in actu 2°: qz opponit illi rectitudini vt puatio habi-
tū: nō qdē rectitudini q iest: qz tūc duo opposita simul
ieffent: nec q pūis in fuit illi actui: qz actus nō manet vt
possit alterari ab opposito i oppositū: 3 qz deberet iesse:
volūtas. n. libera debitorū est vt oēm actū suū eliciat cō-
formiter regule supiori. f. fm diuīnū pceptū. 7 ideo qñ
agit discorditer ab illa regula caret iusticia actuali debi-
ta. bec ē iusticia q deberet iesse actui 7 nō inest. 7 h carē-
tia iquātūz est actus volūtatis deficientis sicut dicit in
alia solone est formālīter pctrū actualē. ¶ 3ª sūtr p3 per
auctates. p^o p Aug. li. de duab⁹ aiabus. Pctrū ē volūtas
dsequēdi vel retinēdi qd iusticia vetat 7 a quo libe3 est
abstinere. hoc est dcm breuiter: pctrū ē velle veritūz. ita
q ipa volūtas ē ibi mālīs. 7 p tāto totū ipat⁹ volūtati:
qz totū est in pīate ei⁹. veritū aut vt pbiūit est ibi for-
male: qd significat discordiā a regula supiori. ¶ Simi-
liter Ambro. i li. de paradiso 7 ponit in lra. Pctrū est cele-
stiu trāsgressiō mādatorū 7c. Huic etiaz psonat qd dicit
Aug. d ciui. iz. c. 8. In eo ingt fit mala volūtas qd si nol-
let nō fieret mali. 7 iō volūtarios defect⁹. Ista pcept⁹ pe-
na. deficit. n. nō ad mala sed male. i. nō ad malas nās: 3
qz iō 3 ordinē nāru3 ab eo qd summe est ad illud qd mi-
nus est 7c. quere eū ibi: quasi diceret iste actus positū
volēdi creaturā nō est formālī pctrū: sed carētia debiti
ordis in actu illo quo illud d3 amari pp summū bonū a
quo ordine deficit voluntas gescēs in bono creato: 7 iste
defect⁹ est formālī pctrū. Lūz istis auctoritatib⁹ psonat
rō: qz omne peccatū est iniusticia formālī 7 tale pecca-
tum talis iniusticia. 7 p pñs puatio talis iusticie. p pecca-
tū actualē est formālīter iniusticia actualis. 3 7 puatio
iusticie actualis. 7 iusticie que deberet esse i actu. ¶ Ex
ista solone p3 solo ad illam. q. de peccato. pmo vtrū ma-
gis p se fit de rōne peccati auersio qz puerfio. 2° qūo pos-
sent peccata mortalia distingui spē si formalis rō est in
auersione. 3° qūo vny3 pōt esse alio pūius si sint auer-
siones ab eodē bono. nō. n. videt⁹ puatio. puta recedere

magis ⁊ minus fm Anse. de 2cep. virgi. c. 24. ¶ Ad 8^m.
dico qd auersio a fine vltimū pōt itelligi duplr: formalit
ter vel virtualiter: formalit triel negatiue: sic qd volū
tas nolit illū finē ⁊ tale nolle est odire: vel nō velit cum
deberet velle: ⁊ tale nō velle omittit illud pceptū. di.
do. de. tui. virt. alit sic qd qñ aliquid est necessariū ⁊ ⁊ con
sequendū finem vltimū: voluntas auersa ab illo in hoc
virtualit a fine auertit: sicut intellectus negas ⁊ cloneri.
virtualit auertit a pncipio: ppa auersio fm se ē eiusdem
romis nec includit formalit in quolibz pctō. est. n. odium
dei spale peccatū ⁊ omnisio isti pcepti. di. do. ⁊. est aliud
spale pctm. ¶ 2^m: mō auersio est cōis omni peccato mor
tali: qd ⁊ omni tali pctō mortali volūtas inordinatē se bz
respēu alicui⁹ necessariū ad finē. vñ aut est illud necessa
riū: dico qd ⁊ volūtate diuina pcpit ē illud obseruari si
vis ad vitā igredi: nō ab alio syllogismo practico. h. n. nō
oz q̄rere morale pōt rina phoz: s. pcepta dii scriptura.
homini auersio deo est essentialis rō pcti cuiuscūq. si
cut. n. formalit ⁊ rectitudinis est ppa virtus in actu finis
circa dea ad finē. sic ⁊ carētia rectitudinis talis est carē
tia pprie virtutis a fine: qd ppria auersio formalit ab eo
qd est necessariū ad finē: ⁊ hoc modo nihil aliud ē auer
sio nisi inordinatio volūtatis circa aliquid ordinatū ad fi
nem ex pcepto diuino circū qd debet ordinari. ¶ Ex B
p3 2^m. qd cum puatōes distinguant specie ex distinctio
nē habituum specificā: ⁊ numero ex distinctio nē habituum
numerali. peccata que sunt puatōes que iam. s. recti
tudinū que deberēt inesse actibus. distinguunt formalit
ter ex distinctio nē talū rectitudinū: vt qui debent bēri di
uerse rectitudines spēt sunt cōtētie diuerse spē: ⁊ ita nō p
uerbōes ad obiecta q nō sunt mala nisi malitē: nō di
stinguunt ipa peccata: sed formalit rō in eis distiguit in
comparatōe ad rectitudinē aliaz ⁊ aliam specie que debe
ret inesse. ita etiā pnt plura pctā eiusdē spē inesse que pā
tūat plures rectitudines q deberēt inesse in diuerfis acti
bus successiuis. ¶ Ad 3^m et p3: qd illud pctm est grāu
ex genere qd opponit rectitudinē meliori. illa at est me
lior q est finis mediator ceteris paribus. hoc p3 p simi
le in pncipio ⁊ cloneri. ille. n. est p3 est maior q magis re
dundat in pncipio sine quo negat pōtō verior ⁊ pncipio
ppinquoior. loquendo autē in eodē genere peccati morta
lis illud est grauius in quo volūtas maior libidine pec
cat: qd quātō magis conat tāto pfectior actū causaret:
⁊ tenet illi dare rectitudinē pportionalē si est capax re
ctitudinis qd ab alio actu minus repugnante. ⁊ ita illud
omittēdo magis peccat. huius exēplū est si intellectus er
rans circa vnā cloneri hēat obm magis necius qd erras
circa alia cloneri. error iste peior est p quanto act⁹ ve
rus oppositus deberet esse pfectior. ¶ Ex isto etiā faci
liter apparet qd si peccata possent in infinitū continuari:
nihil sequeretur inconueniēs: qd in infinitū bonū corrupet
non corruptioe que est transmutatio: sed formalit corru
ptione que est puatio. ⁊ h nō boni qd in fuit: sed qd debe
ret inesse. Infinita aut bona hoc est infiniti act⁹ recti sunt
debita a volūtate si in infinitū pferret. ⁊ ideo absqz dimi
nutione volūtatis ⁊ cuiuscūqz actus pmi in ea pnt infini
ta talia bona puari. ¶ Et si obijci ⁊ istā viā p alus oua
bus que ponunt nām corrumpti vel gram: qd nā pbat p
illud 1^a l. c. io. plagis ipositis ⁊. h. n. pctm vulnerat
in nālibus: qd non esset ver⁹ si nihil auferret a pfectioe
nāe: sed tñ pphibet tales pfectioes ab actu secūdo. qd
grā. pbat: qd per peccatū mortale destruit grā: qd nō ēet
nisi p pnt: esset formalit corrumptū grē. atq. posset stare
cū eo: qd est absurdū. ¶ Ad pōrūdeo qd qui vulnerat
nūllā partē sui amittit: licz trinitas soluat: ⁊ p hoc red

dat minus habilis ad opatōes suas: imo p̄uet bono vsu
sui. Natura. n. integra manēs s̄s Diony. de di. no. vulne-
rat q̄n fit i habilis ad vsus rectos: q̄d fit p̄ crebrā carētiā
rectitudinis actualis. ¶ Ad 2^m dico: q̄ p̄ctn̄ non p̄t esse
ctiue corūpe. grām: sed tñ demeritorie: ita q̄ p̄us vōū
tas quertit se nāliter q̄ de^o cesset nāliter s̄seruare grāz:
necesse est aut̄ oēm puatōez esse alicui⁹ posituiui formali-
ter cū quo impossibile est ipsaz stare: nō est igit̄ peccatū
formaliter puatio grā: quā non ex impossibilitate de-
struit sed vt demeritū.

Ad argumenta. ^{Ad p^o dico.} q^o dicitur scilicet
^{Supritu accipit tanq^m male:}
sed dictu^m ⁊ factu^m vt male remotu^m: sed ⁊ supritu dicit ma-
le p^oximuz. ⁊ lege dei dicit faenale in pctō. **¶** Ad 2^m p^o
q^o distinguit mo^m p^ouationu^m sicut p^ouationes p^ont distingui.
¶ Ad 3^m dico. q^o est corruptio formaliter hoc est p^ouatio il-
li^o boni q^o esset actui nisi ipa esset ⁊ p^ouat p^o ipas. **¶** Et
ad Augu. dico q^o nocet illi in alio no^m de auferedo aliqd
q^o sit de na^m eius: sed ab eo auferedo aliq^o p^ofectione sibi
p^oueniente. s. iusticia actualē. **¶** Et si obijci^t ista iusticia
no^m iust^o. g^o no^m p^ot corrumpi. p^o r^onio ex dictis. Sequi^t o^mi
q^o no^m corrumpi corruptione que est mutatio ab esse ad no^m
esse: sed corrumpi^t formaliter p^o hoc q^o eius p^ouatio in-
est ⁊ no^m ipa: sicut pctm originale corrumpit iusticia origi-
nale quia p^ouat: no^m tñ p^ous inexistem: ⁊ ita illa formaliter
corrumpit. **¶** Ad alia q^onem qua p^omo q^orebat de causa
peccati: dico q^o pctm eo mo^m quo p^ot b^ore cam est a bono:
q^o p^obat: q^o nullu^m est p^onsi malu^m. aliq^o illud in se care-
ret summa p^ofectioe nata sibi p^ouenire: sed nulli nata ē cō-
uenire summa p^ofectioe f^o summo bono in nā. igit^r sum-
mū malū esset summū bonū in nā. ⁊ ita deus: q^o nā nil
aliud a deo ē summū bonū in nā. ⁊ ad hāc beref^o sequū-
tur multa alia icōueniētia no^m tñ ⁊ fidei: sed ē ⁊ p^obia: q^o
destruit seipsam ⁊ eludit d^odictioez: q^o si ponat summū
malū p^omo ex equo ad p^omo bonū op^o q^o illud sit neces-
se esse ⁊ oino independēs ⁊ impartitū: ⁊ tñ ista no^m cōueni-
unt enti nisi p^ofectissimā itaq^o igit^r si malū h^oz cām no^m po-
test bēre nisi bonū loquēdo de p^omo malū creato. hoc p^o
p^o Augu. iz. de ciui. c. 6. Ap^o si sibi ip^ois vident fecisse volū-
tatem malā ⁊ c. vbi videt^r velle q^o p^opria volūtas sit cau-
sa cadēdi immoderate fruēdo aliquo bono creato. i. ali-
quo q^o est in p^ote ip^ois volūtatis: ita q^o ipa volūtas ta-
lis sicut ex se p^ot frui ē non fruīta moderate p^ot frui ⁊
no^m frui aliq^o bono sibi p^oueniēte. ⁊ ita p^ot illō pctm p^omu^m
esse imediate ⁊ p^omo a sola volūtatē. **¶** S^o de modo po-
nēdi diuer^osimode d^o vno mo^m q^o bonū est causa p^occnis
mal^o. Et hoc p^ot intelligi dupl^r: vel q^o accñtalitas sit ex
p^ote cause. sicut p^obus loquit^r de causa p^occnis. s. metaph^o
⁊ 2° p^obi. d. q^o polid^oetus est causa statue p^occnis: vel ex
p^ote effectus sicut d^o. vbi. s. q^o cause p^occidēs sunt casus
⁊ fortuna: vbi no^m est aliqd accñtal^r p^oiectū cause p^o se q^o
dicat^r causa p^occnis: sed ē aliqd accñtal^r p^oiectū effectui
p^o se q^o d^o effect^o p^occnis eiusdēz cause cui^o effectus p^o se
est intētus. p^omo mo^m d^o q^o volūtas no^m qdē vñ volūtas:
sed o^mi defectibilis est causa peccati. Et hoc t^olterius re-
ducit^r in hoc q^o volūtas ex nihilo ē. **¶** Et hoc v^o p^obari
p^o Augu. vbi p^ous. vbi dicere v^o q^o si q^oat aliq^o cur eaz fe-
cit inuenit malū volūtatē no^m ex eo incipe q^o facta ē: s^o ex
eo q^o de nihilo facta est. **¶** Aliter ponit^r ponēdo accide-
talitatez ex par^o effectus: puta q^o volūtas ē se itendat
positiū in effectui cui p^occnis p^oigit^r deformitas. ⁊ istaz
deformatatē no^m p^o se itēdit volūtas. sic est in fortuitis. sic
p^o p^o Diony. de di. no. c. 4. Nemo agit ad malū aspiciēs.
⁊ multa filia ibi. Et siles antēates inueniunt apud p^om.
vñusq^o filia talia eligit qualia sibi vident^r. ⁊ vbi. ⁊ iō viri
tuosus bona eligit. ⁊ q^o sibi sunt bona simpl^r sunt bona.

¶ Contra primam viā arguitur sic: ad defectibilitatem voluntate est causa peccati p se aut p accns. si accns. ergo frustra ponit. si p se et defectibilitas i voluntate est a deo et a p se efficiēte. 7 qd dicit p se in causato inquantū causatū est p se a causa eius. igit p se est a deo. pbatio assumpti. s. q defectibilitas sit a deo efficiēte: qz lz defectibilitas psequat nām creatā: qz est ex nihilo: nō tñ est effectiue ex nihilo: qz terminus a quo nō dat effectui pducto aliqz pprietatē suā. igit defectibilitatē hz talis nā ab ipso deo sicut ab ipso efficiēte. Si dicat q voluntas defectibilis ē causa p accns peccati ppinquior qz voluntas absolutē. sicut fm phm. 5. metaph. c. dē cā. Quid est in causis p accns: ppinquior. n. est polietus qz albū respectu statue. ¶ Contra hoc. pmo qz voluntas creata videt esse cōuertibilr causa respectu peccati: lz ptingens. defectibilis autē que dūenit alicui iquātū est ex nihilo nō ē cōuertibilis. qz magis pprie causa respectu peccati est voluntas talis qz voluntas defectibilis. ¶ Cōfirmat rō. ga idē sub eadē rōne ppria est ppriū subm puationis et habitus. et etiā in causa libera que pōt in opposita idēz sub eadē rōne ppria ē causa oppositōz. lz vni p se et alterius ptingenter. et p accns vel amboz ptingenter: sed voluntas vt voluntas est subm ppriū et causa ppria bone volitōis. qz et male. ¶ Cōfirmat itēz rō: qz si voluntas inquantū defectibilis peccat: ita q defectibilitas sit p se rō vel p prima rō peccatū. lz per accns. sequit q inquantū defectibilis nō pōt bene velle. et ita si peccat nō peccat: quia nullus peccat in eo qd oino vitare nō pōt. ¶ 2. nō pōt poni defectus actualis esse causa p accns: ga tūc an pmo defectum volūtatis esset defectus. igit fm potētiālis: s. nō alterius rōnis ab illo actuali q inerit. qz iste defectus potētiālis nō ē pima causa p accns respectu actualis defectus alterius rōnis. igit erit idē defectus vt potētiālis respectu sue cause potētiālis p accns. ¶ Rndet q nō est defectus potētiālis: sed potētiālis ad deficiēdum. et ista nō sunt eadē. s. vt nec est idē albedo in potētiā et potētiālis i superficie ad albedinē. ¶ Cōtra. aut ista potētiālis in volūtate est actiua aut passiua: nō passiua: qz voluntas iquantū passiua nō comparat ad malū vt causa: sed vt subm. si actiua: cuius illa nō sit nisi libertas ei cōcreata. igit redit ppositū q libertas talis ppria voluntati erit causa p accns peccati. Sed tñ valz dicere volūtatem istā esse causā p accns peccati. sicut dicere libertatem ei esse pima rōnem cause p accns peccati. ¶ Cōtra secundā viā arguitur sic. ga tunc ptm videt esse casuale: sed casuale nō est peccatū. ¶ 3. si tñ p accns ē volūntas cā pti. qz p cise vult illud positū ad qd sequit ista deformitas. et de p se vult illud positū ad qd sequit ista deformitas. igit nō magis sequit q voluntas creata peccet qz diuina. ¶ 4. nō ponit q peccatū nō hz causas efficiētem sed deficientē. et sic hz voluntatē p causa deficientē nō efficiēte: qd pfirmat per Aug. de ci. c. 7. Ne mo querat efficiēte causam male volūtatis. nō. n. ē efficiēte: sed deficiēs: ga sec effectio sed defectio. deficere nāqz ab illo qd summe est ad id qd minus est: hoc est icipere habere malā volūtate. causas porro istaz defectio num cum efficientes nō sint velle inuenire tale est ac si velit quisquā videre tenebras vel audire silētū. et in fine: cū iquantū deficiūt male faciūt et qd faciūt nisi vana que causas deficiētes habēt. Et idēz ibidē. c. 9. i principio. nec talē voluntatez facit nisi defectiō. quia deserit deus: cuius etiā defectionis causa deficit. ¶ Contra illud. qz tunc sequit q deus sit causa peccati sicut voluntas creata. h. enīz deficere est nō efficere: sicut phs dicit. 5. metaphys. qz quēadmodū naute pitia ē causa salutis nauis. si scius absentia est causa piclritōis illi. et ytrūqz est in

E.C.Z.

Bonan.
lib. 2. di.
44. ar. 1.
q. 2.

E.C.Z.

Distinctionis

eodem genere eae. ita igitur non efficere rectitudinem quod de-
beret effici eam quod est effectus vel effectus per se: sed si
ita venit deo sic voluntati create: quod per duplicem primum quod
non necesse est ut voluntas sit effectus: quod non habet aliquid
necesse est: ita potest non esse. igitur potest esse causa defectiva respec-
tu per se. id est effectus positum quod excluderet per se. 2. quod
per se non caret tota ista rectitudine si in esset quod voluntas
creata: causa. n. n. per se non caret. igitur quod non igitur de
per se non causat quod voluntas creata non caret: ita voluntas
creata ideo deficit: quod de deficit. id est non efficit aliquid cau-
sando. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

.XXXVII.

aliqua causam ad cuius eventum causa superior est deter-
minata. cuius cause determinatione necessario sequitur de-
terminationem omnium causarum inferiorum. Exemplum. si voluntas
ipsa esset modo determinata ad unam partem describen-
do cras et non esset impedibilis nec mutabilis non esset
meum scribere. igitur contingens ad utrumlibet. ex habi-
tudine sui ad manum: quia sicut voluntas est determi-
nata modo ad alteram partem. ita in ipsa virtualiter sunt omnes
cause inferiores ad idem. et sicut ergo illud determinatum
est ad cuius determinationem effectus determinatus erit
eventus istius effectus non est simpliciter indeterminatus ad
utrumque. sed non est eius effectus contingens per primum cause
inferioris: sed si voluntas divina sit causa immediata mee vo-
litionis ista est aliqua causa determinata respectu eius: quod vo-
luntas dei eternaliter est determinata ad alteram partem. 3. dicto-
rum: et determinationem huius cause necessario comitatur
determinationem voluntatis mee respectu eiusdem: alioquin si
multum esset deus velle hoc et hoc non fore. igitur illud velle
non est contingens ad utrumlibet per primum voluntatis mee.
Ex hoc via arguitur sic. si deus sit causa immediata volitionis
meae: stat quod per voluntatem. igitur per se non influit ad effe-
ctum quod voluntas creata. accipio igitur illud signum nunc in quo
deus causat velle in quantum est per se illo signo in quo volun-
tas agit ad illud velle: aut in illo signo deus causat imme-
diate rectitudinem perfectam in velle. et per se voluntas in
secundo signo non peccat: quod non causat in effectu oppositum
istius quod prima causa causat: aut in isto primo signo deus non
causat rectitudinem perfectam immediate in velle. Et se-
quitur voluntas in secundo signo non peccat: quod non potest tunc
in velle rectus. In nihil. n. potest in secundo signo nisi in il-
lud quod causa per se primo signo producit: sed non habido velle
rectum: si non potest habere rectum non peccat. igitur. 4. via
arguitur sic. si deus sit causa istius volitionis erit totalis causa
eius: quod volendo causabit eam. volendo autem est totalis causa
perfectioris creature: puta angeli vel cuiuscunque creature
de nihilo. igitur si volendo esset causa eius esset totalis causa
eius: sed cum totalis causa alicuius nihil aliud potest causare cum il-
la in eodem genere cause. igitur voluntas nulla causalitatem
habet respectu volitionis sue. Ex hoc via arguitur sic. si aliqua
est totalis causa creata respectu sui effectus hoc maxime co-
cedendum est de voluntate: quod ipsa est suprema inter omnes cau-
sas activas: sed aliqua potest esse totalis causa respectu sui effe-
ctus. igitur minor probatur dupliciter. primo quod hoc non repugnat
creature. 1. n. aliquid sit totalis causa caloris effectiva:
hoc tamen non ponit in eo aliquam infinitatem nec perfectionem re-
pugnantem creature. si. n. sit causa yniocosa non opus quod ex-
cellat effectum suum in perfectione. si autem equivoce non opus in
infinitum excellere effectum: sed in aliquo gradu determinata
to. secundo probatur minor: quod illud est totalis causa alicuius quod
si esset omni alio impossibile circumscripto perfecte causa-
ret illud: sed subim si esset omni alio circumscripto per ipse
ad hoc causare. igitur per primum passionem. igitur subim est totalis
causa sue passionis. Ex hac minor dupliciter probatur. infer-
re quod voluntas potest esse totalis causa respectu sue volitionis
nunc. Et ultra cum per totalem causam nihil aliud cau-
set in eodem genere cause: alioquin idem bis causaret: vel
causaret ab aliquo sine quo nihil minus esset: et sic sequitur
quod deus immediate non causabit istam volitionem. Per
auctoritates probatur positum. primo per illud Ecclesie. 1. 5. De
ab initio constituit hominem et reliquit eum in manu consilij
sui. et adiecit mandata et precepta ei. si volueris mandata ser-
uare servabunt te. appositum enim ante te igne et aqua ad quod
volueris porrigere manum. ante hominem bonum et malum vita
et mors quod placuerit ei dabitur ei. Augustinus. etiam. 7. de civi-
tate. 30. 31. deus res quas condidit administrat ut eas
agere proprios motus sinat. Anselmus etiam de concordia

Questio

pre. 2. 8. dicit. de facit omnes actiones et omnes motus:
quia ipse facit res a quibus et in quibus et ex quibus fiunt:
et nulla res habet viam prater voluntatem volendi aut faciendi nisi
ipso dante. 3. ibidem etiam parte secunda: non ea deus quod per se
stat facit voluntate cogendo aut voluntati resistendo:
sed in suo esse dimittendo. Ad hoc etiam commentator. 9.
metaphysicorum. com. 7. super illud. 3. possibile est ut aliquid ha-
beat potentiam: ubi dicitur sic. Moderni ponunt unum agens oia
entia causare sine medio. deus: et concedit illis dicere ut
nullum ens habet propriam actionem naturalem. et cum entia non habue-
rint actiones proprias non habebunt essentias proprias siue
potentias. Actiones. n. non differunt a se nisi per essentias di-
versas. et ista opinio est valde erronea a nostra hominibus. Si
hec via esset vera posset per se assignari quod deus
non sit causa peccati. loquendo. n. siue de mali siue de for-
mali in peccato totum esset causatum a voluntate sicut a to-
tali causa. et ita nullo modo a deo nisi mediate: quod deus per
durit voluntatem tale quod posset sic esse. Sed 3. via
ista viam obijcit: quod ista via non salvaret deum esse causam
meriti cum meritum sit ita liberum sicut peccatum. Et si non
salvaret ordinem essentialium causarum: per se primam per primum
de causa. ois causa prima. Sed per se ista via causa pri-
maria non influeret in effectum: nisi quod produxit causas istas.
Ad primum istos potest dici quod deus aliquo modo est causa me-
riti: quod non est causa peccati: quod immediate causat in ani-
ma gratiam vel charitatem que per modum naturae inclinatur ad me-
rendum. Et quicunque forma activa per modum naturae est ab ali-
quod etiam actio formae illius est ab eo. Et ex hoc etiam pa-
teret quod effectus aliorum causarum essent a deo per effectum
voluntatis: quod iste cause determinate acceperunt inclinationem
neque a deo: et necessitate ad tales effectus: non sic voluntas.
Ad primum diceretur: quod 1. sit aliquid ordo causarum principalium
et minus principalium: quare neutra movet aliam sic se habet
obtemperantia cognitionis respectu actus cognoscendi. ex di. 3.
primo lib. aliquando sit ordo ita quod principale movet minus
principale vel ad actum secundum vel primum ita tamen quod
iste due cause sint partiales et integret per se unam causam to-
talem sic manus et baculus respectu motus pile: vel sic sol
et pater respectu filij. tamen in causis totalibus respectu suorum
effectuum immediatorum potest et esse ordo essentialis: ita quod causa
sit causa totalis immediata respectu sui effectus. sic causa respectu
sui effectus. 2. essentialiter sic 2. quod per se causatione sic per se
sui esse essentialiter esset a prima: non tamen ita quod ista depen-
dentia sit immediata essentia sui ad ipsam et ad causas per se.
Et cum dicit illa per se causa prima plus caret. 2. est quod
causa secundum. Exemplum huius poni posset in causis essen-
tialibus ordinatis alio modo causandi. Si. n. ponamus plures
mas ordinatas in composito respectu ultime forme non que-
libet istarum naturarum respectu ultime forme: ita quod quilibet earum
perficiatur ab ultima forma: sed solus ultima materia. quicunque autem
per se perficiatur ab aliqua forma per se que constituit materiam
respectu posterioris. Contra istam opinionem arguitur dupliciter.
primo quod ex ipsa sequitur quod deus non sit natura per se futurorum.
2. quod non sit omnipotens. probatio prima. 2. quod non habet scientiam
de futuris contingentibus: nisi quia certum ordinatur non
uit determinationem voluntatis sue respectu eorum ad que vo-
luntas sua est immutabilis et inpedibilis: sed si voluntas
creata est totalis causa respectu sui velle et ipsa contingenter se
habet ad illud velle. igitur quantum voluntas divina ponatur
determinata ad unam partem eorum que dependet a voluntate
creata poterit voluntas creata aliter velle: et ita non sequitur cer-
titudinem ex cognitione determinationis voluntatis divine.
Probatio secunda. 2. tripliter. primo quod quicquid vult omnipotens
hoc facit: sed si velle voluntatis mee fore: et ista est in potestate
voluntatis mee vel talis cause contingenter se habentis
ad illud. ergo ipsa potest determinari ex se ad unam par-

Prima

tem vel ad aliam indifferenter. et ita potest non fieri illud aliud
ad quod voluntas divina ea determinavit. 2. quod voluntas di-
vina non potest impedire voluntatem meam nisi violentando
eam. si. n. ex se determinet ad unam partem ergo determina-
ta est ad unum non potest impedire nisi violentando: sed volunta-
tem violentari includit contradictionem. igitur deus non potest voluntatem
a voluntate mea impedire. 3. quod voluntas omnipotentis
producit voluntatem in esse per tunc per quod vult illud esse: non
enim est alius actus voluntatis divine respectu angeli vel
alicuius alterius creati quo producit in esse: sed si volun-
tas mea est totalis causa huius volitionis illa voluntas
nullo modo producit istam volitionem in esse. Propter igitur
istas duas rationes de omnipotentia et omni scientia dei non te-
nendo istam viam restat inquirere qualiter potest esse a
voluntate creata quo ad primam questionem: et quo non a deo quo
ad secundam. 4. Quatuor ad primum dico. quod ex illis tribus viis
duabus. 1. quod ponit causas per accidens respectu mali. 2. quod po-
nit respectu eius causam deficientem potest colligi una solutio
integralis talis. In peccato mortali concurrunt duo actus.
1. positivus ut male: et privatio iusticie debite ut formale.
respectu huius privationis nulla est causa efficiens: sed tamen de-
ficiens per se 3. viam. voluntas. n. que est debitor dandi recti-
tudinem suo actui: et non dat deficientem peccat. hoc est 3. for-
male peccare. si causa habet liberam non daret debita rectitudi-
nem suo actui quam tunc posset dare. Ex hoc apparet illa via
de causa per accidens. 1. n. ista causa non causat formalem quod est
in peccato efficiendo: sed deficientem: causat tamen efficiendo ali-
quod positivum cui annexus est iste defectus deficienti
causam. et ita sicut auctores Dionysii. de accidentalitate ex parte
effectus. Est etiam accidentalitas ex parte cause non proprie sic al-
bi de esse causa edificandi accidentalem. et vultur quod accidit
cause per se ita quod facit unum peccatum cum ea. Sed extendendo
accidens ad quolibet quod est ex se per se rationem alicuius: quod dicitur
accidere generi. hoc. n. modo illud quo voluntas nostra spe-
cifice est hoc voluntas accidit voluntati in coram: quod voluntas
in coram est perfectio simpliciter per quod ponit formalem in deo. et vo-
luntas sub ista ratione non est prima causa etiam contingens respectu
peccati: quod tunc quolibet inferioris sub ipsa haberet tale ratio-
nem casualitatis. et ita voluntas divina. Sed voluntas contra per
dram aliquam ad voluntatem creatam quam circuloquimur
per hoc quod est limitatum est proxima causa defectiva. et hoc ac-
cidens respectu peccati. et ideo accidentaliter etiam ex parte cause
accipiendo voluntatem in coram per causa: quod per quod intelligitur
ista dicitur superaddi accidit sibi per accidens esse cause respectu
peccati. sic si diceretur quod animal non est per se causa intelligendi
sed per accidens: quia animal perfectissimum intelligit non quod ani-
mal perfectissimum sit propria ratio intelligendi: quia animal
simpliciter accidit per se rationale quod animali accidit ut dicitur ge-
neri: quod rationale circuloquimur per hoc quod est perfectissimum.
ita in primo dicitur illa dicitur specifica qua voluntas in comu-
ni habet ad voluntatem creatam quod actio vel dicitur nos modo la-
ter circuloquimur per hoc quod est esse limitatum vel defectibile
vel ex nihilo. et isti tunc attribuntur actus isti tanquam causa ma-
gis proprie quod voluntati per se: quod verum est si intelligatur de hoc dicitur
1. d. ista voluntas in se. et. n. venit non tamen per accidens sic vo-
luntati in coram: sed quod causa per se. ita quod cuiuslibet tali voluntati
potest provenire et nulli alij. et hoc modo per se intelligi per se opus de de-
fectibilitate voluntatis. Sed tunc restat videre quod vo-
luntas defectibilis sit causa deficientis respectu peccati aliter quod di-
vina voluntas. primo quod ipsa sit causa et divina voluntas non sit
causa. et hoc quantum ad solonem quam quod non est de peccati. Ad quod
potest poni. 3. rationes istas. 1. Prima talis. Augustinus. 3. q. 3.
Nullo homine sapiente auctore sit hoc deterior. tamen. n. est
in homine culpa ut in homine sapiente non cadat. Est autem
deus omni bono sapiente perfectior. non igitur deo auctore sit

*Voluntas dei sui per se
non movetur nisi a se
sui boni*

homo deterior: vt vlt ibide Augu. q. 4. ¶ Itē in codē lib. q. zi. Qui causa ē omni enti vt sit nō est causa nō eēdi vt nō sit: qā illud qd est ab eo inqūatum est bonū est: est autē deus causa oīs boni: nō est ḡ deus causa nō essēdi: alicui ḡ nec causa peccati alicui qd formalr est nō eē. 3^a rō est Anselm. de libe. arbit. c. 8. Cū deus omnē subaz rē. qre ibi. ¶ Contra istas rōnes instat pmo 3^a pma: qz homo sapiens tenet ad seruandū pceptū dei. 7 ideo nō pōt eo auctore alius esse deterior: Nisi ipse peccet. 7 ita fiat nō sapiens. Non. n. in potestate eius est libere cōpari. alē ad bene agendū vel nō cooperari: qd si eēt possz nō cooperari manēs sapiens. 7 ideo eo auctore eēt alius deterior. i. eo nō efficiēte bonitatem in actu alterius alius nō bene ageret. In ptate autē dei est libere cooperari volūtati create ad bene agendū vel nō cooperari. ḡ ipsa recta manēte pōt nō cooperari voluntati create: 7 ita ipsa peccabit. ¶ Cōfirmat ista rō: qz sic deus pūs nālr agit ad actiōē rectā ḡ volūtas creata. si actio esset recta. ita videret qz deus pūs nō ageret ḡ volūtas creata non agat quando actio esset nō recta. ¶ Cōtra secundā rōnem arguit. qz causa necessaria siue nālis respēu entitatis tantū nō est causa nō essēdi: qz talis agit fm vltimum potētie sue. 7 ita nō potest nō agere illud qd nata est agere: sed de^o nō est talis cā eēdi creaturaz: fm quodcūqz esse respēu cuius pōt esse pncipiū agendi cuius vltioris esse carētia est malū. ḡ de^o pōt esse deficiēdo causa mali. ¶ 3^a. quare potest de^o magis esse causa pene ḡ culpe cuius pena f. formalr malū sic culpa: ita. n. ē simplr malū nō frui deo 7 p comparatiōē ad bonū qd pūat 7 p comparatiōē ad nām cui nocet. sic nō diligere deū actu meritorio in via. 7 tamē ista pēa cōcedit esse a deo fm Augu. pmo retracta. 25. ¶ 3^a. tantū malū est pūatio grē in se 7 in nā illa a qua pūat sic est pūatio rectitudinis iusticie: s; deus pōt ēē immediata causa pūatiōis grē: imo est causa h. quicūqz grā ānihilat: qz ipse solus potest aliquid annihilare 7 maxime illud qd ipse immediatē pseruat. sic igit deficiēdo ab actioe. n. ē. nō pseruandō grāz potest esse causa nō essēdi grāz: ita nō agēdo pōt esse causa carētie rectitudinis in actu elicitō. ¶ Contra 3^{am} rōnem arguit. qz videt cōcludere qz homo nō possit peccare: qd nō ē falsū. igit rō nō cōcludit: qz āt illud nō sequeret ex illa rōne. pbo. possum peccare in a. ḡ deus pōt nō velle me esse rectū in a. Se. quif. n. in illis de inesse. si pecco in a. ḡ nō vult me esse rectū in a. qā ex opposito sequit oppositū. si vult me esse rectū in a. sum rectus in a. 7 ita de pecco: s; si nō vult me esse rectū in a. nō vult me velle illud i. a. qd vult me velle in a. hoc. n. est esse rectū. i. fm rōnē eius velle qd deus vult me velle. ḡ deus pōt nō velle me velle in a. qd ipse vult me velle in a. qd est ipossibile. ¶ Qd si dicat rōnem cōcludere qz deus nō possit de potētia ordi. pta auferre rectitudinē volūtatis sine actu voluntatis. ¶ Cōtra rō illa absolute ostendit qz sequat ex rōne illa absolute voluntatē meā non posse peccare. Sitr si concluderet hoc sine actu volūtatis mee cōcluderet de deo fm potentiā absolutā. Intendit. n. inferre 3dictoria: sed 3dictoria nō sequunt: nec esse possibile etiaz potētia dei absoluta. quodlibz. n. aliud a se de^o 7 contingēt vult 7 contingēt conferuat: qā pōt non conferuare.

Ad solutionem istoz obiectorz ꝛ solonez ꝑncipales istius ꝑōnis: dico qꝫ qñ due cause partiales cōcurrūt ad efficiē cōem ambaz pōt esse defectus in ꝑductione effectus ex defectu vniꝫ cause concurrētis ꝑecise ꝛ nō alterius. ¶ **Exemplū.** ad velle fm opi. 3. di. 25. huius. ꝑcurrit intellectus ꝛ voluntas libera. pōt igit esse defectꝫ in actu isto ex defectu voluntatis. lz nō ꝑcedat defectus in cognitione. Itꝫ igit

si ad velle voluntatis create cōcurrunt due voluntates
s. volūtas creata ⁊ diuina potest esse defectus in ipso vel
le. defectu alteri⁹ causat⁹ ⁊ hoc q̃a ista causa potest recti
tudinē dare actui quā tenet dare ⁊ tñ nō dat. alia autē
licz nō teneat eam dare: tamē quātum est ex se daret si
volūtas creata cooperaret⁹. vlr enī q̃cqd deus dat aſce
denter: daret illud p̃nter quātūz est ex se nisi esset impe
dimētū. dādo autē volūtātē liberā: dedit aſcedētē op̃e
ra recta que sunt in potestate volūtatis. ⁊ ideo quātūz
est ex parte sui dedit rectitudinē omni actui volūtatis.
⁊ volūtati ex consequēte daret si ipsa voluntas quēcūq;
actum elicit⁹ recte ager⁹ ex parte sui. Est igit⁹ defect⁹
in effectu duap⁹ causarū nō pp defectūz causē superioris
sed inferioris: nō q̃a cā supior causet rectitudinē in effe
ctu ⁊ inferior obligatē: sed q̃a cā supior q̃ntum est de se
causaret si cā inferior fīm suā cālitate causaret. ⁊ ideo re
ctitudinē nō cārī est ip̃ b. q̃a cā scōa quātūz ad se p̃inet
nō cār. ¶ Et si obicit⁹ de illis duob⁹ instantibus nāe sic
obm ē q̃ de⁹ in p̃mo daret rectitudinē actui. ¶ Respō
deo dic⁹ q̃ p̃oritas q̃ includit posse cō fine inuicē absq; dī
dictōe nō est ordo i causis vt cānt effectū cōem sed siml
cānt. sicut. n. loquēdo de diuersis generib⁹ cārū nō p̃us
nā mā material q̃ efficiēs efficiat q̃si sine p̃dictione pos
sit esse mātū ⁊ nō effectū: vel e⁹. sed tñ p̃us nā b est p̃us
causē vna cā cāt q̃ alia. ita in eodē gñe cāe diuine cause
ordiate. licz habeāt ordinē fīm pfecti⁹ ⁊ impfecti⁹ cau
sare: nō tñ hnt p̃oritatē nāe q̃ dicat posse esse siue inuicē
resp̃cū tertij. imo sic in vno instanti nāe mā māt ⁊ efficiēs
efficiat ita due cause efficiētes ordinate in vno instanti
nāe causant efficiē cōem. ita q̃m cūtra tūc causat sine al
tera: sed q̃ effectus nō requit causē. hoc nō est tunc pp
cām p̃orē q̃ q̃ntum est ex se recte causaret si secūda cau
saret: sed pp defectū cāe scōe q̃ in prāte sua bz cōcausaret
cause p̃me vel nō cōcausaret: ⁊ si nō cōcausaret itē vt tene
rē nō est rectitudo in effectu cōi amboz. ¶ Ex isto ridet⁹
ad obiectiones. Ad p̃mam q̃ sapiens nō tñ q̃ tenet ex
p̃cepto nō subuertere p̃rimū: ideo nō p̃ot esse auctor q̃
p̃rimus est dērior: s; ex p̃fectiōe sapiētis ē q̃ manens
sapiēs nō p̃ot esse p̃ma rō deficiēdi. ⁊ quo ad hoc bñ t; rō
Aug⁹. est. n. omni efficiētī p̃stator. i. volūtas eius est
simplr p̃fectior: q̃ ip̃a nō est p̃ma rō deficiēdi alicui cui
ipsa p̃ot coagere. ¶ Ad 2^m or q̃ si nō necēario causet
entitatē cōpetētēz huic actui: tñ ita disponit q̃ q̃cqd de
dit aſcedenter det q̃ntūz est ex parte sui consequenter.
¶ S; tūc est dubiū quātū ad p̃ncipalem q̃nēs. i. n.
saluet q̃ peccatū nō ascribat deo sic cause: s; volūtati
create: nō tñ ondit q̃ deus nō possit esse cā p̃ma deficiē
di. ex quo. n. libere causat rectitudinē: ⁊ p̃us q̃ volūtas
creata videt⁹ semp stare q̃ p̃us possit non cār. rectitudi
nē quā volūtas creata nō causet. ⁊ ita p̃ot esse rō deficiē
di. licz nō sit pp illā legē suā quā dedit: quicqd de⁹ aſce
dētē dedit tē. ¶ R. q̃ de⁹ i se peccare nō possit p; p̃ b
q̃ nō p̃ot a se auerti nec formalr: q̃a non p̃ot se nō dilige
re summe ⁊ ordinate ⁊ tuz oib⁹s circūstātibus requisitis.
alioq; vltiq; poss; se ordinate diligere vel poss; mēta
ri: quoz vltiq; est impossibile: nec etiā virtualr p̃ot a se
auerti: q̃z nihil aliud a se ē neci⁹z sibi ad volendū se: q̃b
cūq; n. aliud a se ē: q̃z ab eo volitū: ⁊ hoc mō volitū ⁊ pro
nūc ⁊ p̃ tūc. ⁊ ex hoc est sic ordinate volendū. ¶ S; q̃
rē in volūtate increata nō p̃ot esse p̃ma rō deficiēdi.
¶ R. si deus nō causat libere rectitudinē que deberet
esse in actu volūtatis create. ⁊ hoc pp libertatē volunta
tis sue: nō autē pp defectū volūtatis create nō volūtarie
cōcēraris: nō est tunc cā peccati in volūtate creata: q̃z
nō est ibi carētia iusticie debite. s; n. est iniusticia debita
a volūtate creata nisi inquantum in prāte eius est recte

agere. ita q̄ nulla intelligit subtractione cause p̄oris pp̄ cuius defectū nō possit volūtas recte agere. si igr̄ deus eēt p̄ma causa nō agens rectitudinē: actus nō rectus s̄d eēt p̄ctm̄. ¶ Ad alia obiectiōne de pena patebit in q̄ōne. 3. istaz. 4. q̄ōniz. ¶ Ad aliud de gr̄a p̄z ex dictis: q̄ si deo immediate subtraherēdo manentētia sua ānihilaret gr̄as sine defectu voluntatis in operādo. ista carētia nō esset p̄ctm̄: q̄ nō esset carētia iusticie debite: voluntas. n. non est debitor iusticie nisi inq̄atū in p̄tate ei⁹ ē conseruare eā: ne. s̄d merito eorū cōrūpat eā. Is igr̄ m̄ malum sit p̄uatio gr̄e q̄ p̄uatio iusticie actualis: tñ ista pōt eē a deo nō agēte. i. nō p̄ferre: s̄ nō p̄ nō agēte: s̄ iō nō agēte: q̄a volūtas d̄meritū illud: pp̄ q̄d de⁹ subtrahit cōp̄uatiōis sue manentētia a deo: s̄ respectū illi⁹ p̄uatiōis rectitudinis actualis s̄ ē p̄m̄ p̄ctm̄ nō est aliq̄d p̄ctm̄ p̄cedēs vel d̄meritū: pp̄ q̄d de⁹ poss̄ se subtrahere vt illa rectitudo nō insit quātū ē ex p̄te de⁹: gr̄ nec p̄uatio gr̄e ē peccatū nisi iquātū est iusticie debite q̄ volūtas d̄merito: rie se puauit: s̄ a deo nō cānte sit ista ānihilatio gr̄e: s̄ si iste ānihilatio esset nō pp̄ aliq̄d obligatē in volūtate p̄ore ista nō esset p̄ctm̄. ¶ Ad illud d̄ rōne. Ansel. pōt dici q̄ nō cōcludit d̄dictiōne: q̄ equocat de velle. nā rectum velle icludit volūtatez velle q̄d de⁹ vult eam velle. vult itaq̄ volūtate signi. ⁊ ante: nō volūtate b̄nplaciti ⁊ n̄te nā p̄ istāti p̄ q̄ volūtas creata peccat de⁹ nō vult eā velle b̄ volūtate n̄te: vel volūtate b̄nplaciti. qñ igr̄ iserē q̄ de⁹ nō vult me velle q̄d vult me velle: nō est d̄dictio: q̄ negat volūtaz b̄nplaciti ⁊ n̄te. ⁊ affirmat volūtas signi ⁊ n̄te. alioqn. n. vt arguit est videre absolute q̄ volūtas creata nō poss̄ p̄care: q̄d falsū ē. ⁊ q̄ de⁹ potētia absoluta nō poss̄ facere rectitudinē i volūtate creata vel in actu ei⁹ absq̄ merito volūtatis create: quozum vtrūq̄ ē falsū. ¶ Tñ exponēdo rōne suā ibi pōt dici q̄ sua rō p̄bat q̄ de⁹ actu positiuo non pōt auferre rectitudinē volūtatis: q̄ tūc volēs auferret: ⁊ ita volēs volūtate b̄nplaciti. ⁊ p̄ n̄te voluntate beneplaciti vellet me nō velle q̄d vult volūtate n̄te me velle. ¶ Sed b̄ n̄te. s̄ nō icludit d̄dictiōez: ē tñ falsū: q̄ q̄d vult voluntate ante b̄ vult volūtate b̄nplaciti ⁊ n̄te q̄tū est d̄ se. si nō ponat impedimētuz in volūtate creata. ¶ S̄ si auferat a volūtate mea sine actu meo: ego nō pono impedimētū. igr̄ hoc casu p̄tāto ipm̄ deū velle volūtate b̄nplaciti me nō velle q̄d vult volūtate ante me velle ē falsū. s̄ nō icludit d̄dictiōez: ⁊ tūc nō p̄bat plus ista rō nisi q̄ sine d̄merito volūtatis create nō pōt deus de potētia ordiata auferre volūtati rectitudinē: s̄ nō p̄bat hoc de potētia absoluta: nec etiā p̄bat q̄ de⁹ nō poss̄ negatiue auferre. Hoc pp̄ d̄meritū volūtatis create.

Ad argumenta principalia prime qñis. Saluator itelligit p arborē actū iteriorē. ⁊ p fructū actū exteriorē. ⁊ increpat hypocritas .i. pbarifeos monēs eos vt pformēt actus exteriorē iteriorib⁹. ⁊ e⁹. vt. f. appareat qles sunt. e⁹. ¶ Ad 2^m qñ ē causa efficiēs similitudo est iter cām ⁊ cātum. licz remotū in causis equocis. hic aut nō est causa efficiēs sed deficiēs respēu peccati. Ad aliud dico. q nullū malum est a malo. cū pbat. dico q vno mō potest malū itelligi per puationē partū eiusdē nāe. ¶ Alio modo p puationē pfectionū quēntiū tali nāc. pmo mō est pcessus in infinitū fm pres. Cūsdē pportōis fm q finitū iudicāt in finitū fm. pportione. ⁊ nō fm qtitatē. ita. n. posset ab aliquā auferri pars ⁊ ps. ⁊ sic fm pres eiusdē pportōis. ⁊ sic in infinitū. ¶ Scdm aut pres eiusdē qtitatis status ē nō ad malū sed ad nihil. quō est status in diuisione cōtinui ad nihil si pres diuini destruerent. ¶ 2^m mō dico. q licz illud qd est bonū alicui cuius carētia est malū ē posset

auferri ab eis ista nā subtracta tū p modū pdictūz. s. fm ptes eiusdē pportōis. 7 sic pcedit in infinitū: vel eiusdēz q̄statis. 7 sic stat ad nihil. tūz tñ pcessus est ibi s̄z quēz nā pfectibilis est melior: 7 pfectio sibi cōrīdens ē melior. Quia tñ caret: 7 hoc modo efficiētis in malo. s. ad vñū bonū creatus carēs summa pfectōe sibi puenire. 7 hoc modo superemus dyabolus vel aliq̄ creatura factibilis nobilissima q̄ caret pfectōe sibi pportioata dice/ res summū malū: sed ali malo sumo nō sunt talia ma/ la posita nec a positiuo: neq̄ puatio a puatione. ¶ Ad aliud dico. q̄ illud qd est ab efficiente nō efficiendo: sed deficiendo nō est ad finē debitum.

Ad argumenta quartæ qōnis dī q̄ ⁊ si peccatum sit a volūtate creata: nō tñ est a deo: q̄ de nō pmo deficit: sed q̄ tñ est ex pte sui oīno nō deficit: s̄ tñ est defect⁹ in actōe pp̄ deficere cāe scēde in agēdo: nec ē potest de⁹ p̄us deficere. ita q̄ defectus ī effectū sit p̄ctm: q̄ si ip̄e pmo nō ageret carētia re- ctitudis in actu nō esset debita. ¶ Lū p̄bat de cā supio- ri ⁊ inferiori. ¶ R̄ndeo hoc ē v̄p̄ de cā efficiēte: nō de- ficiēte. ¶ Lū p̄firmat de alijs vt de causis nālibus. di- co q̄ iste nō p̄it cāre nisi fm illā īclīnationē quā accepe- runt a cā supiori ⁊ p̄formant illi. volūtas aut̄ accepit li- bertatē vt possit agere p̄formiter causē supiori v̄l diffor- miter. hoc est q̄ q̄tū est ex se causaret qd cā supior cāt. ⁊ hoc sibi p̄formiter v̄l difformiter. ¶ Ad 2° p̄cedo aīas ⁊ negō p̄tiaz. Et ad p̄bationē p̄ne dī q̄ nō pp̄ hoc solū imputare p̄ctm volūtati create: q̄ ipsa p̄ actiōis cāt defe- ctū. sed q̄ ipsa tenet agere recte in quātū effectus est sub p̄tate sua ⁊ nō agit recte: nō sic aut̄ tenet volūtas diuina: ⁊ ex hoc ipsa in se peccare nō p̄t: nec q̄tā ipsa potest nō cādo pmo deficere resp̄cū reccitūdis debite ī actu: ita q̄ tūc fiat debita quādo nō ē ex defectu volūtatis crea- te. ¶ Ad argumēta in oppositū q̄ p̄bant q̄ act⁹ substra- tus p̄ctō nō sit a deo. ¶ R̄ndeo ad p̄mū dico. q̄ multa vult deus volūtate signi q̄ p̄buit volūtate bñplaciti: ⁊ noluit oīa fieri p̄cepti. s̄c noluit Isaac imolari: qd tñ p̄cepit: eius aut̄ qd vult deus volūtate bñplaciti opposi- tū aliqñ p̄cepit: ⁊ hoc est signū voluntatis duplicis: ⁊ du- plicitas est qñ aliq̄s est p̄cepti finis p̄sonus recte rōni. s̄c- ut ibi fuit manifestatio precepti Abrabe s̄c p̄. Tenta- uit de⁹ Abrabaz. ¶ Ad aliud dico. q̄ illud qd est forma liter actus voluntatis mee: quo. s̄. volūtas mea vult non est act⁹ voluntatis diuine: s̄ effect⁹ ei⁹: q̄ volūtas diuina sp̄ ē ordiata ⁊ act⁹ eius reat⁹. ⁊ iste actus voluntatis mee ē for- dinat⁹: q̄ caret reccitūdie debita. iste aut̄ act⁹ a deo cānte est ordiatus volit⁹ s̄c māl̄ resp̄cū cāntis: quēadmodū in nob̄ act⁹ n̄ māl̄ ē bon⁹: q̄ p̄t eē ex charitate eliciti⁹: se- quit̄ igr̄ q̄ velle diuī sit simplr p̄ctm: q̄ ex charitate eli- citū ⁊ b̄z s̄c nē optimū. ⁊ ita op⁹ exteri⁹ libi⁹ velle qd ē me- us velle ē ordiatū māl̄ siue fm qd. iordiatū aut̄ simplr iquātū ē act⁹ q̄ formalr volūtas mea vult. ¶ Ad vltim⁹. dico q̄ volūtas diuina nō ē regula volūtatis mee v̄l volū- tatis create q̄tū ad reccitūdinē q̄ ad ip̄m volitū. vt. s̄. vo- lūtas creata p̄cedas volūtati illi ī volito sit recta: s̄ ē re- gula iquātū ē volēs volūtate creatā sic vel sic velle. ⁊ B- volēdo volūtate signi ⁊ ante: nō aut̄ semp voluntate be-
Ad cōnclū Cneplacititi ⁊ p̄sequente.

Ad qñem ^{3^{am}} in ordie. dico qd oē pññ ē pena ⁊ vnū pññ pñt ēē pēa alteri. p^m pbo: qd pēa formalr est cā rētia boni pññētis volūtati ⁊ volūt: ita qd si distingua mus i volūtate affectōez boni iusti ⁊ boni cōmodi. p³ q abla? boni cōmodi pēa ē: qd cōueniēs ei: s; bonū iusticie ē magis pññiēs volūtati q bonū cōmodi. igr cius abla? p se est pena. p^{ho} mī. qto pññibile ē pññti: ⁊ p pññ pññ. Cio corñis: tāto cor: maior est pññētia ⁊ melior ⁊ pññ

Ad primum ^{(s. voluntatis.}
^{gr^m dico, q^d remurmurat ostēsiue}

Distinctionis

q: oñdit bonu eē vōdū r in hoc est occāio remurmu-
rādi 3 malus. Ad aliud dico. q: volūtas q est potētia
libere agēs nō nēcio. Alit cōmodū sic nec nēcio vult iu-
stū actu elicitu. tñ si ista vna potētia cōsideratur vt h
affectionē cōmodū. r qd vt h3 affectionē iusticie. i. qñ
est appetit nō liber nō esset in eius prāte sic nō velle cō-
modū. q: sic pñse eēt appetit nālis nāe intellectualis nō
liber sic appetitus bruti est appetit nālis nāe sensitiue.
Dico igit q: illa ppositio. nō cōmoda nō velle ne
quit. d3 intelligi nō de tota po^a que mō libere pōt nō vel-
le nō tñ cōmoda s3 ē iusta. q: libere pōt bec r illa velle
r nō velle. d3 intelligi de illa inq̄tum pñse affecta affe-
ctioe cōmodi. hoc est vt cōsiderata sub rōne talis appeti-
tus. nō tñ inclūdēdo in appetitu tali libertatē. s3 hoc mō
nullū actū elicit in nobis. iō dixi in solūdo q: si findere
sis est aliqd habēs actū elicitū. Per idēz ad 3^m q: vō
luntas nālis vt nēcio rēdit in volūtū nō h3 actū elicitū
circa illud. s3 ipsa est tñ inclinatio qdam in tali nā ad pfe-
ctionē sibi maxie cōuenientē r ista inclinatio nēcio est in
nā l3 actus pformis huic inclinatioi r nāe nō nēcio elicia
tur. actus. n. nō elicit siue pformis q dicat nālis siue dif-
formis q dicat 3 nām nisi a volūtate libera q tñcūq;
velit opp^a ei^a ad qd ē inclinatio. nō min^{us} ē nēcia illa icli-
natio ad illud ad qd iclinat q: stat stante nā. Ad 4^m
dico. q: bec sola nā est libera. r habēs modū agēdi supio
rē oī alia nā creatā.

Ad argumenta 2^a. q. dico q: bitus itell^a p^a
ctici dicunt boni v^l mali pp
pūenitētiā cor^a ad volūtātē. sic e3. volūtas p^a dicit recta
vel curua pp pūenitētiā ei^a ad actū rectū v^l nō rectū spe-
culatiuū q est fōmal^a in intellectu. tñ bonitas ē volūta-
tis sic rectitudo itell^a s3 bonitas magis trāsumit ad in-
tellectū practicu q speculatiuū. Ad aliū rīderi pōt
p illud pñi. 7. ethi. c. 3. q: in passionib^{us} exītes qdā dicūt
vba cñp. sciūt aut nequaq3. r ita posset cōcedi q: simplr
sciēs scia practica nō tñ sciēs dicere qba est psciētias
r magis sciēs magis psciātus. r hoc maxie videt debere
dici ab illo cui^a op^a ē iā iprobata. q: scōz cū in eodē istan-
ti pñs in quo est volūtas mala rō exccat. vt sic nullus
beāt min^{us} de psciā etiā si pñeat ad volūtātē. est igitur
ar^a cōe sibi sic alij pñi. r solui pōt sic mō pñdicto.

Post bec de actibus adijciēdū v^l vtz r ipi
ex fine sic volūtas pensari debeāt boni v^l ma-
li. Infra. C. 3. Aug. euēntissime docet in
libro 3 mēdaciū. Dēs actus fm itentionēz r
cāz iudicādos bonos vel malos pñer quōdā
q ita s3 mali vt nūq3 possēt eē bōi ēt si bonā vi-
deant h3e cām. Inerest inquit plurimū qua
causa. quo fine qua itentione qd fiat.

Quero circa distinctionē. 4. o. vtz
ois act^a sit bon^a ex
fine. q: sic Aug. c. 13. in lra. Bonū op^a iten-
tio facit. C. 3. act^a itelligēdi ē verus ex
pñcipio. s3 finis est hic sicut ibi pñ. 3. rē.
C. 3. bonitas est ab aliq^a vna cā. Nulla
alia pōt dari nisi finis. C. Cōtra. Aug. 3
mēdaciūz ver. Et ponit in lra dicit q: multi act^a nō pñt
eē boni ēt si ppter finē bonū fiāt.

Respondes pmo d3 est de bonitate nāli. 2^a de
bonitate morali. C. De p^a dico q: si
cut in corpe pulchritudo ē ex aggregatōe oīz pūenitētiū
illi corpi r inter se puta qñtūtatē coloris r figure. sic vult
Aug. 2^a de tri. c. 4. Bona facies rē. ita bonitas nālis (nō
illa q pūertit cū ente. s3 illa q h3 opp^a malū) est pfectio

XL. r. XLI.

2ª alie rei itegrata ex oib^{us} pūenitētib^{us} sibi r sibi iunicez.
r oib^{us} illis concurrentib^{us} ē pfecta bonitas. iuxta illud
Dicitur. Bonū ē pfecta r cā itegra. oib^{us} aut istis defici-
entibus. r nā stante q deberet pñci illis est pfecte mala
qñdā subtractis est mala. s3 nō pfecte s3 de pulchritu-
die r turpitudine in corpe. Actus aut nāl^a natus est pūe-
nire cāe sue efficiēti obo fini r forme. tūc igit bonus est
nāl^a quādo h3 oia cōueniētiā qñtū ad ista que nata sunt
pūenire sibi nāl^a r cōcurrere ad eē ei^a nāl^a. C. De 2^a
dico. q: bonitas actus moralis est ex aggregatōe oīum
pūenitētiū actui. nō absōlute ex nā actus s3 q pūenit ei
fm rectā rōnē. q: igit actū q recta dicitat determinatū
obm pūenire r determinatū modū. r alias circūstātiās
nō ē cōpleta bonitas ex solo fine. s3 p^a rō bonitatis eius
est ex cōueniētiā actus ad efficiēs. a quo actus dī mora-
lis. q: libere elicitus. r hoc ē cōe actui bono r malo. neq3
n. actus est laudabilis nec vitupabilis nisi sit a volūta-
te. C. Scōdā pñdictū est ex obo. qd si sit pūenitētiā tūc ē act^a
bonus ex gñe. q: est idifferens ad bonitates vltēri^{us} q su-
mun^{us} ex circūstātiās spāl^{ib}. sic genus est idifferens ad
multas differētiās. post illud. pñma circūstātiā est pñus
finis nec ista suffic fine alij circūstātiās. sic est circūstā-
tiā forme. puta q: debito mō fiat. qd pñet ad qrtaz vir-
tūstātiā. r sequunt^{ur} circūstātiē magi extrinsecē. s. qñ r vbi
r h3. p3 igit q: sola bonitas finis ēt cū itendit fm rectā
rōnē nō suffic ad bonitatē act^a. s3 regunt^{ur} alie circūstan-
tie fm ordine pñctū ad p^a q: bonitas sit. C. Ad auctates
Aug. p3 q: ē ad opp^a. q: r si finis sit pñdictio pñcipalior p-
tines. r bonitates actus. nō tñ ē sufficiēs simplr. loque-
do ēt de bonitate meriti q ad pñ sup bonitatē morālē il-
la est pñcipal^a ex fine. q: supposita cōpleta bonitate mo-
rali supaddit bonitas meritoria ex relatiōe de pñta ista
act^a i fine. q: relatio debita sit i qñtū elicit a charitate. r q
ad pñt auctates d fine exponit. q: s. bōitas meritoria ē
ex fine. C. Ad 2^m dico. q: cā efficiēs act^a itelligēdi illa q
ē ex pñte itell^a v^l bit^a itell^a nāl^a agit. nec pñt diffor^a agere
ipi obo. r iō sp recte agit. n sic volūtas pformiter agit
suo obo. q: ē cā alba n nāl. qñ igit ē rectitudo ex pñte pñci-
py mouētis tor^a act^a ē rect^a n sic ex pñte finis. C. Ad 3^m
dico. q: illa vna bōitas itegrat i se pfectōes oēs pūenitē-
tes actui. r n ē aliq^a vna sola sic pulchritudo i corpe.

Cūq3 itentio vt supra dēñ ē bonū opus fa-
ciat: r fides itentionē dirigat. nō imerito que-
ri pōt vtz ois itentio omneq3 illoz op^a malū
sit q fide nō hñt. Si. n. fides itentionē dirigat
r itentio bonū opus fac. vbi nō ē fides. negi-
tērio bona: nec opus bonū eē videt.

Arca di. 4. i. qñt vtz aliq3 act^a pos-
sit eē idrñs. q: n. q: iter bitū r
pñatōez n ē me^a. bo^a r malū sūt pñatīe
opposita. q: rē. maior p3. q: iō. meta. Op-
posita pñatīe s3 pñdictorie opposita circa
aptū nā. iter pñdictorie n ē me^a. 4. meta.
q: rē. C. 3. ex actib^{us} gñat bitus. q: si iter
actū bonū r malū eē aliq^a me^a aliq3 eēt bit^a q nec eēt
bon^a nec mal^a. C. Cōtra. Ambro. in lra. Affect^a tuus opi-
nomē iponit: s3 si nullus act^a ex se eēt idifferēs nō possz
ex vno act^a esse bon^a p se r ex alio mal^a.

Hic dicitur q: nullus singularis actus est idrñs
actus tñ in cōi est idrñs. qre Boni.
C. Alr possz dici eē de bonitate r malitia morali r d bo-
nitate meritoria r malitia demeritoria. In pñma bonita-
te r malitia pparando ad actū nām videt posse iueni-
ri actus idifferēs. qui. s. beat determinatā spēm in gñe

Questio

nāe p pparatiōē ad pñs causas suas: r possit tñ h3e idif-
ferēter bonitatē morālē r malitiā. qd pñat p. q: s3 pñs
2ª eth. bitus iusticie gñat^{ur} ex opibus iustis nō tñ iuste
factis. iste actus nō ē bon^a morāl^a q: nō ex vñte. Si
mīl^a de actibus elicitis post vñtez. q: nō videt necesse
q: volūtas hñs vñte semp vñat ea nēcio: sed tñ qñ oc-
currit passio ita vebemēs q subuerteret rōnez nisi vñat
vñte. C. 2^a ēt mō loqñdo de bono r malo videt eē me-
diū iter actū bonū r malū: supposita. n. bonitate morali
vt dēñ est in q. pñcedēti. meritiū videt eē ex relatiōe: ad
finē debitu q relatio ē ex charitate ierñte. pñt autē act^a
referri ex charitate i finē vñtū tripl^a. Vno mō actus
liter sic cogitans actual^a vñtū diligat illū r vult aliqd
ppter illū. Alio mō vñtū. s3 ex cognitiōe r dilectione
finis deuentū est ad volitiōē huius entis ad finē. puta
ex cognitiōe r dilectiōe de pñtēte ad pñtēte supe-
riorē portio inferior cōsiderat tal^a m actum puta pñie eē
assumēdū: r postea illū exegatur vñtū nō tñ tūc refe-
rendo in finē. q: nec tūc actual^a cognoscit nec diligit.
3^a mō habitual^a puta si omnis actus referibilis in finē
man^{us} cū charitate q est pñcipiū referēdi dicat referri
habitual^a. Tripl^a aut modo potest dici actus: nō refer-
ri. Vno mō negatiue absolute: q: nō refert actualiter
nec vñtū. Alio modo pñatiue. q: nō est nat^a referri si-
cut pñtū veniale: q: licet sit cū charitate. non est ta-
mē natum cū charitate referri in finem. Tertio modo
cōtrarie. s. quia corrumpit pñcipiū referēdi. s. charita-
tem: vt peccatus mortale. De illis duobus membris vñ-
timis certū est q: illi actus sunt mali. s. peccatum venia-
le r peccatum mortale. De dubbis pñmis certū est q:
pñmus actus ē meritorius: r satis pñabile ē de qdō. De
duobus medijs. s. de actu qui tñ refert habitual^a r ne-
gatiue. i. qui nō refert nec actual^a nec vñtū dubius
est vñtū talis actus sit meritorius vel peccatū venia-
le. q: mortale peccatū nō potest esse. aut sit talis actus
idifferēs. si ponatur alterū duoz pñmoz membroz vi-
detur q: homo existēs cōtinue in gratia vel mereat cō-
tinue vel peccet mortalter vel saltē vñtū aliter: q: mul-
tos tales actus elicit cōtinue qui nec referunt actual^a
nec vñtū fm dictū modū. Ideo pñabile videt tales
actus idifferēs ponere: q: nō habet sufficiētē rōnē ma-
litie pñtēte ad pñtū veniale. q: possibile est nullā de-
ordinationē esse in eis que sufficiat ad rōnez peccati. nō
enim tenetur homi^a nec tentiōe necessitatis cōtra quaz
sit peccatū mortale. nec tentiōe miori cōtra quā sit pec-
catum veniale referre semper actus suos in deū actual-
liter vel vñtū. quia deus nō obligauit nos ad hoc. ne
q: videtur esse in istis actibus sufficiēs rō bonitatis vt
sint meritorij. q: nō videt mior relatio sufficere ad me-
ritūz q: relatio virtualis qualis nō est hic. Sunt g mul-
ti actus idifferētes non tñ fm esse quod habēt in spē
nāe: s3 ēt fm esse quod habent in eē morali. r sunt etiam
indifferētes ad bonū meritorij r malū demeritorij
quia vñum idividuum potest eē tale r aliud tale. multi
etiam singulares actus elicitū sunt idifferētes qui nec
sunt tales neq3 tales: r nō solum actus nō humani de q:
bus nō est sermo sicut mouere barā. leuare festucāz r
h3. que procedūt ex sola imaginatiōe nō ex libero arbi-
trio impellēt: sed etiā de actibus libere elicitis. C. Ad
argumēta. Ad 1^m dico. q: nō sunt priuatiue oppositi
circa actum loquēdo de bonitate et malitia morali: vel
etiam loquēdo de bonitate r malitia meritoria r deme-
ritoria: nō enim est actus malus ex hoc solo q: caret bo-
nitate tali vñtū: sed quia caret bonitate quam dñt.
non autē omnis act^a debet habere talem bonitatem.
C. Ad aliud pcedo q: ex similibus actibus gñat^{ur} simi-

I. II. r III.

78

lis habitus. Alia ex multis actibus idifferētib^{us} potest
gnāri cōsimilis habitus ad cōsimiles actus in genere i
mobilitate iclinās: nō tamē iclinās ad eos vt bonos nec
vt malos: sic etiā ipse ipse neq3 est bonus neq3 malus:
sicut nec etiā gnāt^{ur} ex actibus bonis vñtū malis. r ita in
cōueniēs ad quod deducit ratio nō est iconueniens: sed
tanq3 verum cōcedendum est.

Cū aut volūtas mala r operatio sint pñtā:
queri solet vñtū in eodē boie r circa candē rē
bec duo vñtū sint pñtū vel diuersa: vt si quis
volūtate furat: volūtate habuit malā q pñtū
est. r actū malū q itē pñtū est. Infra.

Alibi dō dī pñtū fieri trib^{us} modis. s. cogi-
tatu: verbo: r ope. An^a Hieron. sup Ezecb.
Tria gnālia delicta sunt qbus humanū sub-
iacet genus. Aut. n. cogitatione: aut fmone:
aut ope peccamus. Idis aliqñ ēt addit qrtus
modus. s. consuetudinis: quod in quadridua
no Lazaro significatum est.

Arca istam 4. 2. di. in qua ma-
gister recitat d3
Dico. in quo inuit q: pñtū pñstū in co-
gitatiōe. fmone. r ope. quē un^a qñq3 p-
vñtū pñtū possit eē i cogitatiōe. 2ª vtz i
fmōe. 3ª vtz pñstū in ope. 4ª vtz vñtū
sio Dico. de peccato sit sufficiēs. s. pos-
set queri de distinctiōe. 7. peccatoz capitaliū.

Arca pñm3 arguit q: nō q: fm Aug. de
duabus aiab^{us}. Pñtū nūq3 est nisi
in volūtate. C. Itē dya religioe. Pñtū adeo
voluntariū ē rē. s3 nō est voluntariū nisi q: in
volūtate vñtū in pñtate volūtatis. cogitatio aut
nō est i pñtate volūtatis dicere Aug. 3^a de li. ar. c. 15. Nō ē
in pñtate nostra qñ visis tāgamur. g nō est in cogitatiōe
pñtū. C. 3. nūbil ē pñtū nisi sit cognitum. q: nō ē pñtū
nisi volūtū. ēt nūbil ē volūtū nisi cognitū: s3 cogitatio nō
ē cognitā vñtū itell^a. q: si sic. aut igit qñ ē qd nō pñgit. q: tē
duo act^a eēt sit i itell^a qd nō ē necē ad p^a aliq3 peccet.
nec anq3 isit. q: tē d ista itell^a qñrē vtz eēt itell^a vñtū
n. r si sic itēz qñrē d illa. r sic i itell^a. nec eēt postq3 isit. q: tē
tē i illa nō eēt pñtū actual^a. qd ē pñtū. C. 3. in cogita-
tiōe nō ē malū. g nō ē pñtū. pñtū aut. q: si B eēt vtz nō eēt
nisi: q: tal cogitatio ē alie mali: s3 itē mali nō ē mala. h3
n. cogitātoez mali i q tñ nō ē malū vñtū pñtū. Scia ēt ē
eadē respū oppositoz r respū vñtū oppositi ē bona. igit
r respū alteri^{us}. C. Cōtra ē Dico. i lra. r sup Ezecb. In

Arca Coem aut rē. idē ēt vñtū Aug. iz. de tri. c. 5.
scōz. vtz pñtū possit eē i fmōe. ar-
guē q: n. vñtū in lra ad finē^a ad
quē ē ordiatū n peccat sic vñtū: s3 fmōe inuē-
t ad exp^a edū mutue volūtati idicia s3 pla-
tonē i thimco. C. 3. si eēt pñtū i fmōe B eēt vñtū
ē vñtū i qñtū signātiā. n i qñtū vñtū: q: tē i bñtū eēt pñtū
nec vt signātiā q: ad signāndū ē iposita. r ei^a ipositiō nō
ē pñtū. tū ēt q: ex B q: ē signātiā nō impñit sibi aliq^a qñ-
tas. q: C. Cōtra. Mat. 5. Qui dixerit frī suo racha reus
erit iudicio. q. d. fa. rē. C. 3. Jac. 3. Si q3 vñtū nō offēdit.
C. Itē ibidē ligua igni^a est.

Arca 3ª vtz pñtū pñstū i ope. argi q: n.
q: qd nō ē voluntariū nō ē pñtū. op^a n
est voluntariū. ad Ro. 8. Nō qd volo bonū B
facio. C. 3. In co qd ē cōe brutis r hoibus
pōt eē pñtū. per illud. n. cōe non possumus nos con-

merere ad finem ne querti a fine: sed in multis opibus
in quibus deberet esse pectus communicatus cum brutis. er-
go rē. (Cōtra i ps. Reddet unicuique iuxta opa sua. Et
Apoc. Opa enim illorum sequuntur eos.

Item. Utrum diuiso Hiero. de peccato sit sufficiens pceditur sine argumentis.

Ad qñones istas pmitto quoddaz ge
nerale. s. q. malitia pmo z
formalr nõ e nisi in aliquo actu volũtatis. p. q. iusticia
habitualr vt distinguit pctrũ origiale. z actualis iusticia
vt distinguit pctrũ actuale est in volũtate. g. pctrũ origi
nale z actuale e in volũtate. hoc satis pz p Anſ. de pctũ
origiali. c. 4. ¶ Itẽ Aug. 3. de li. ar. c. p. Peccãdi e volũ
tas. nihil. n. est pctrũ nisi qd e in prãte facietis. z nihil est
in prãte facietis nisi qd est in prãte volũtatis. eius. q. ni
hil pter hoc e imputabile. z nõ dicit. 12. de ci. c. 8. q. defect
volũtarios seqtur debita pena. Ex quo seqtur q. in solo
velle e pctrũ pmo z in alijs nõ nisi mediãte velle. ¶ Itẽ.
ois cã actiua in vniuerso pter volũtatẽ e nãlr actiua. g.
nulla pter volũtatẽ e vitupabilis ppter suam actiõẽ.
hoc. n. pz p Aug. 3. de li. ar. cã. n. nãlis fm eius nõ agit nisi
fm q. accipit vt agat ab a. z iõ in nulla sua ppa actiõẽ e
vitupabilis. z iõ in nulla actiõẽ sua e pctrũ. Ex quo seq
q. i cogitaciõẽ. fmõẽ. z opẽ. nõ e pctrũ formalr z pmo: s. z
hoc e i solo actu volũtatis. nõ dico q. liez pctrũ nõ possit
eẽ formalr nisi i volũtate vel in actu eius: mãlr tamẽ p
cẽ in istis actibus dictis. s. cogitaciõẽ. fmõẽ. z opẽ. q. fm
Anſ. vbi s. volũtas est motor in toto regno aie z omnia
obediunt sibi. sic g. volũtas tenet habere in actu suo re
ctitudinẽ. sic tenetur bñe illam i alijs actibus exteriori
bus ad quos coopat vt motor. sic igit mouẽdo recte pro
prietates inferiores actus eaz sũt recti rectitudinẽ precipat.
ita et mouẽdo nõ recte sũt nõ recti. quaz rectitudinẽ dz
volũtas illis dare: ita mouẽdo cas nõ recte puat eas il
la rectitudinẽ: z hoc habet expresse ab Anſ. vbi supra. c.
4. vbi loquẽs in forma aliarũ potetia: dicit. Dediſti no
bis dñm cui nõ obedire nõ possum? zc. z dicit q. mouet
alias potetias in nobis sicut instrumenta. Ex quo etiã
seqtur q. nullus actus possit eẽ malus et mãlr nisi q. po
test impari ab actu volũtatis formalr malo.

Ex istis Respōdeo ad p̄inas questionē. vbi p̄mo
videndū est si cogitatio sit i potestate vo
luntatis ⁊ quō. scōdo quomōdō pōt eē mala. p̄mum enī est
necium ad scōm. cum. n. in cogit. iōe nō sit formalr ma
litiā vel peccatū ad hoc q̄ sit aliqua mala. op̄3 q̄ sub
sit imperio volūtatis ex qua subiectione cōtrahat mali
tiam a malitia voluntatis. ¶ Quātū ad p̄mum nō vi
detur q̄ subsit imperio voluntatis: q̄ omnis volitio re
quirit necessario itellectiones naturaliter pōem licz si
mul duratiōe. quero igit quaz cogitationes pōt imperare.
nō illam p̄iorem. p̄3. nec aliam scōdaz. q̄ ad nihil mouet
volūtas simul duratiōe nisi ad illud qd fuit p̄cogni
tum. igitur si mouet ad cogitationē scōdā illa erat iam
cognita: ⁊ sic posset p̄cedi in infinitū. ¶ Aliter deduci
tur ar^m sic. si voluntas potest imperare intellectui cogita
tionem alicuius obiecti: tunc aut illam a qua auertit in
tellectum aut illam ad quam conuertit ipsum. nō p̄mū
q̄ tunc nō auerteret ab ea. nec scōm q̄ vt dictū est vo
litio requirit in itellectu actualē cognitionem simul du
ratione ⁊ pōem natura. cogitatio vero ad quam cōuer
tit est postērior natura volitione per quā intellectus cō
uertitur ad illam. igitur nō videtur q̄ voluntas possit
imperare cogitationem aliquam intellectui nec ipsum
auertere a cōsideratione alicuius obiecti ⁊ auertere ad
aliud. ¶ P̄. in per se causis eiusdem speciei nō potest o

circulus. ex pmo posteriorum. tunc enim idem esset eē-
tialiter prius ⁊ posterior: sꝫ cogitatio in intellectu est per
se causa requisita ad volitionem: cum voluntas nō pōt
velle nisi precedente cogitatione in intellectu. ḡ non erit
eēuerso voluntas causa cogitatiois in intellectu. ⁊ p hīs
nec imperabit illam. ¶ Dices. q cogitatio in intellectu
nō est p se causa volitiois in voluntate: sꝫ tñ cā sine qua
nō. ¶ Contra. cā pōt nō soluz nō hꝫ esse a causa postero-
ri sꝫ nec ad actū suū p̄supponit actum causę posterioris:
sꝫ si cōlutas imperat cogitatioē in intellectu oꝫ eam eē
cām pōt intellectu. ḡ nō p̄supponit actū itellꝫ vt cām si-
ne qua. ¶ P. qlibz effectibz hīs cām sufficiētē potest
causari ab ea: sꝫ quelibz intellectu hꝫ cāz sufficiētē. s. me-
morā pfectaz ad cuius rōē nō ȝcurrit voluntas. vt p
in dñis vbi ad actum memorie pfectę nō concurrir vo-
luntas cōcausans: qꝫ volūtas nō cōccurrit ad productio-
nem filij. ex di. 6. pmi ȝoꝫ. ḡ nō potest imperare nec in-
tellectum mouere ad actū itelligēdi. ¶ P. cā efficiēs i-
tellectiois mee videt eē obm intellectuāle cuz intellectu
agēte. ex quo sequitꝫ q volūtas nō hꝫ causalitatem sup
illm: qꝫ causę nāles bites causalitatē sup effectū cōz
causant illum totalr. ¶ Rñdeo ⁊ dico q oꝫ actū itellꝫ
eē i prāte volūtatis: ita q possit itellm auertere ab vno
itelligibili ad aliud itelligibile conuertendo. als intel-
lectus staret semper in cognitiōe obiecti pfectissimi ha-
bitualr sibi noti. p. agēs pfectꝫ circa idē passus fortius
agit ⁊ ipedit minus pfectuz. pꝫ de igne ⁊ aq q si agāt cir-
ca idē: ignis formalr ipedit aq in sua actiōe ita q nō
habeat effectum suum. Sed obiecta itelligibilia respe-
ctu itellectiois sunt cause nāle actiue ⁊ itellectus agēs
ȝ possit is si ponant agere ad itellectionem. igif minꝫ
pfectū itelligibile pñte magis pfecto itelligibili mouen-
te. nūqꝫ moueret neqꝫ auerteret itellꝫ ab illo magis
pfecto ⁊ efficacissimo itelligibili. ¶ P. Aug. 2. tri. c. 3. ⁊
5. c. di. q volūtas vult ⁊ copulat itelligetiā pli. verum
est tñ q in 2. loquitur de sensu: sꝫ in. 15. de intellectu. ¶ P.
2. de aia. Intelligimus cum volumus. s. quozū notitiāz
habituālez habemus. ¶ P. habitus est quo q pōt vt i
cū voluerit. p. eth. 6. ¶ Dico igitꝫ q aliq itellectio vlt
cogitatio est a volūtate impata: ⁊ cum possit distigui cogi-
tatio gnāl in pīmā ⁊ scōmā. De pīma pbo q nō pōt eē in
prāte volūtatis. qꝫ aliqua cogitatio precedat necessario
oē velle saltē nā: sꝫ q pcedit oē velle ⁊ est pū nā saltē
nō ē in prāte nā. h. ē pīc Aug. 3. de ci. ar. c. 15. Nō ē i prā-
te nra qn vīs itāgamr. Sꝫ de cōa cogitatioē vī diffi-
cile q sit in prāte nra cum ad nihil videat mouere volū-
tas nisi ad cognituz. Et dñ hic multiplꝫ. Vno mō q suf-
ficat ad hoc q voluntas moueat ad cogitationē alicuiꝫ
q illud sit cognitū solū habitualr non actualr. Alio mo-
do dicif q sufficit cognitio vel cogitatio alicuius obie-
cti in vniuersali vel in aliquo simili vel in p̄trario. Alio
modo dicif q sufficit cognitio illius obi remissa: vel q
volūtas remittat itellm ad cogitatioē illā inextrite sibi:
ȫ tñ illa cogitatione remissa occurrit aliud cogitabile.
¶ Alij dicūt q itellectus hꝫ actum collatiuum ita q
quātum cognoscit vnum correlatiuum comparādo ipꝫ
ad aliud volūtas mouet ad stādūz in cognitione illius.
Alij dicūt q in potestate volūtatis nō est cognitio sim-
plex sed discursiua: sꝫ ex simplici mouet ad discursiua:
q q itelle. cui apprehendenti cognitioē simplici aliq
duo obiecta voluntas imperat collationem vnius ad
alterum. ¶ Contra pīmum modū. impossibile enim est
voluntatem velle actu nisi sit actualis itellectio in itel-
lecto: si enī sufficeret habitualis tñc doctriēs vlt qm
unqꝫ distractus posset velle aliquid notum in habitu.
¶ Nec scōs modus valet. qꝫ tñc cum in lapide itelliga

tur substantia corporea intellectio lapidis sufficeret ad volendum autem vel bonum quod bene intelligant in subiecto corpore ut philosophus. ¶ Item illa intellectio in vultu vel est idem cum electione in particulari vel alia non potest esse alia quod sic vultu singulari non est aliud quam singulariter sic nec intellectio vultu in particulari est alia a particulari. ¶ Item est idem in particulari sed per hanc non intelligitur nisi aliquid determinatum. ¶ Item Intellegendum vultu possum velle quolibet contentum sub vultu quod est volatile vel appetibile puta intelligendo animal possum velleturque vel bonum hoc tamē non possum sine specie propria omnis vel bonis quibus spem non causat illa intellectio vultu nec est voluntas solum obiectum singulare et intellectus agens igitur intellectio vniuersalis non sufficit. ¶ Tertius est modus non est conueniens. brianus concedit quod voluntas potest remittere cogitationem inextrinsecam sed tunc a casu accidit quod occurrit aliud intelligibile vel cogitatio alterius intelligibilis vel eiusdem aliter quam prius quod eodem intelligibile moueat intellectus et voluntatem et sic solus causaliter et non proprie est cogitatio in parte voluntatis. ¶ Sed non saluat propositum quod truncatur voluntas moueat ad aliud remittendū potest cogitare hoc tamē non est per se ad aliqd determinatum quod hoc solū est ad instantiam fortius quod fortius mouetur et hoc per actum in quantum remittit illā cogitationem. ¶ Quartus est modus non sufficit non enim semper ad hoc quod voluntas auertat intellectum ab uno et conuertat ad aliud oportet cognitio vel cogitatio sit comparatiua quia vnus obiectum potest cognosci per se sine comparatione ad aliud et ab intellectu illius potest voluntas auertere intellectum. ¶ Ultimus est modus non valet quod si non est in parte illo sine quo non potest brianus discursus nec est ipse discursus erit in parte contra discursus autem necessario presupponit cognitiones apprehensiuas obiecti et illa simplex intellectio obiecti ad quas dicitur intellectus discurrere non est in parte voluntatis vt probatus est supra. ¶ Item discursus. ¶ Item Tres sunt oēs modos scilicet quod nullus potest assignare aliquem actum in intellectu in eodem instanti cum volitione quod ad hoc sufficiat non minus quod ille nullū actum ponit sed solū cognitiones habituales nec scō quod volitio ē in se distincta sed actus vel cognitio in vultu est indistincta nec tenet quod remissio intellectiois vni obiecti non est nisi aliqua intellectio alterius obiecti nisi a casu nec quoniam quod quando intelligo lapidē absolute non habeo operationes preuias ne absolutam intellectio sufficit ad hoc quod velletur operari nec quoniam quod istas in quo voluntas conuertitur non intelligit exremū a quo discurrit quod ab intellectu ne illi auertit nec a remū ad quod discurrit quod illi intellectio est nostra posterior volitione. Scilicet quod difficultas predicata.

Respondeo. ^gmittēdo tres ppōnes. p^a q^a vna
intellectiōe pfecta ⁊ distincta exīte
in intellectu mltē intellectiōes idistincte ⁊ ipse pnt in ee.
p² in exēplo in q^{uo} g^o pyramide ⁊ ifra basiz videt vnu
punctū in cono disticte ⁊ tñ in eadē pyramide ⁊ ifra eā
dem basim videt multa impecte ⁊ idistincte. si hoc est
possibile in sensu multo magis in intellectu. ¶ Scda p
positio ē q^{od} intellectōe inexīte lz nō cognita vt obm pōt
volūtas velle ⁊ cōplacere sibi in obō illius intellectiōis ⁊
in illa intellectōe ⁊ nō cōplacere sibi. alr enī volūtas nō
posset copulare parētē cū ple. q^{uo} est ⁊ Aug. q̄si vbiq^{ue} in
li. de tri. ¶ Tertia ppō est q^{uo} volūtas cōplacētē intel
lectiōi intellectio firmat ⁊ itendit. ipsa aut nō placētē v^t
nolētē ifirmat ⁊ remittit. ⁊ hoc declarat sic. agēs quod
est diuersarū operationū ⁊ actionum si q^{ui}ca vnum ⁊
idem agit fortius agit ⁊ perfectius q̄ si simul agat circa
desperata. virtus enim vnita fortior est ⁊ perfectior. igitur
si anima fm oēs suas potētias agit circa idē forti^{us} ⁊
perfectius agit q̄ si circa diuersa fm diuersas potētias
ageret. ⁊ ideo si volūtas operatur circa idē circa quod
intellectus confirmatur intellectus in actione sua. et bec

est ratio propria quid. q. vero ita fit patet per experientiam certam sicut quilibet potest experiri in se. ¶ S. agens inferius perfectius agit concurrens agente superiori licet non necessario requisito. sed voluntas est agens superioris respectu intellectus. licet non necessario requiratur ad actionem intellectus. § 7. Dico igitur q. una intellectio ne intellectus existente perfecta possunt ibi esse multe confuse et imperfecte. nisi illa intellectio esset ita perfecta et actualis q. non pateretur secum alias. illis ergo confusis et imperfectis ibi existentibus potest voluntas habere propositionem secundam concipere in qualis eam etiam si illa intellectio non fuerit cognita ut obiectum actualiter. et ex tertia voluntate complacente in aliqua intellectu confirmationem illam et intendit. illa igitur que fuit remissa et imperfecta fit per istam complacentiam perfecta et intensa. et sic potest imperari cogitationi et convertere intellectus ad illam. voluntate autem nolente aliam intellectionem. et non complacente in ea illa remittitur vel desinit esse. et sic dicitur voluntas auertere intellectus ab intellectu illius. Et est simile ut dictum est de oculo qui stans in comparatione eadem ad aliquod corpus visus sine motu aliquo. manifeste eadem pyramidem potest visus visum in aliud punctum quod prius videbat licet imperfecte nisi forte visio illa esset ita perfecta q. non permetteret se cum aliam.

Ad argumenta. ¶ Ad primum dico q̄ volū-
tas requirit intellectionez pō-
tem natura: sed sufficit q̄ illa intellectio sit imperfecta
ad hoc q̄ voluntas illi complacet vt dictus est. ¶ Ad
scōm dico. q̄ non est inconueniens esse circulum vbi cā
superior non est simpliciter necessaria sed contingenter
concurrit cum inferiori ⁊ potest effectus inferioris esse
sine illa. sic autē est in pposito. voluntas enim non est cau-
sa necessaria intellectationis. In causis autē nālibus ⁊ ne-
cessarijs ordinatis simpliciter illa propositio est vera.
¶ Ad 3^m dico. q̄ intellectiones habent cām sufficientē
memoriam quo ad perfectionē quam illa pōt causare.
ipsa tamē eadē cā concurrente cū supiori vel habere ordi-
nē cēntialē circa illud circa qd agit ipsa. ppter quem or-
dinem nate sunt iste potentie seinuicem impedire cum
circa diuersa operantur. ideo circa idē se intēdūt. ⁊ tūc
sequit opatio intensior ⁊ perfectior. vñ qñ intellectus intel-
ligit aliquid si esset opatio voluntatis circa idē ⁊ ima-
ginatio circa idē imaginabile. ⁊ sensus circa idē parti-
culare: puta q̄ esset p̄p̄s perfectior esset intellectio. q̄ po-
tentie distincte circa diuersa remittunt in actiōib⁹ suis.
¶ Alter potest dici q̄ volūtas habeat immediatā actio-
nem super intellectum: s̄ hoc est difficilius.

Sequitur scdm quod. s. potest esse peccatum in cogitatione. Ad qd dico qd ipsius voluntatis sunt duo actus. s. concupiscere et concupiscere et actus concupiscere prior est: qd prius concupiscit voluntas ex dilectione in illo cui concupiscit qd concupiscit aliquid sibi. voluntas igitur potest aliquid sibi inordinat concupiscere et concupiscere in illo. et est potius inferioribus potest aliquid inordinat concupiscibile concupiscere et in hoc complacere in illo. et eodem modo potest quo ad actum intellectus. quoniam igitur voluntas impat cogitatione nec alicuius illiciti qua vult qd obm sit sibi prefens ad continuationem delectationem et concupiscere in illo si illud cogitatum sit illicitum in concupiscencia plena illo modo predicto est peccatum mortale. et non solum de carnalibus sed cogitare luxuriam: s. est in actibus intellectus respectu aliorum oborum et imaginari et morari cum delectatione in cogitatione mortali inimicorum. et sic per cogitationem oborum illicitorum procedens ex concupiscencia voluntatis in illo post deliberationem est peccatum mortale. sicut enim est peccatum mortale voluntati concupiscere sibi delectationem.

Distinctionis

etatione de obo illicito et illam etiam vel concupiscere potest iherosolimita sic etiam pectm ad hoc velle cogitationes de isto obo. Decc e in Aug. iz. de c. c. i. z. magis allegat di. 24. c. p. Itaqz vt breuiter summa pstringaz et. Et q Aug. ibi intelligit q delectatio sine consensu iherosolimita pectm mortale. p illud qd dicit. si sola mulier cogitat de re illicita totus ho dānabit nisi mediatoris gratia iherosolimita ueniente liberet. q si eēt vāle posset sine gratia opposita liberari. ex quo in eadē cogitatioe pōt esse pectm et nō esse. qz qdūqz cogitatio sit delectabilis: cū mē obm sit delectabile nō est pectm. vñ vir scūs pōt delectari in cogitatioe alicuius pecti qd detestat. delectari tamē in cogitatioe alicui pecti qmēus obm sit sibi pīs vt delectetur in illo vt in obo est pectm. et hoc p3 per Aug. 9. tri. c. io. diffinire iherosolimita verbūz eius dicere pōtinet ad arte morale. esse autē iherosolimita pōtinet ad illud qd in illa arte culpā. sic noscere et diffinire qd sit soloecism? pōtinet ad arte loquēdi. facere autē illud viciū est qd in eadē arte reprehēdit. sic q si cogitatio placet et cōtinuatur nō ppter cogitatu: s3 vt p ea qd ad finē debitū deducā nō ē pectm: s3 si p oboz illicitu vt in ipo delectet sic ē pectm: et isto mō sancti vpi deestant cogitationes illicitas.

Ad primum

p3 p dīcta. cōcedo. n. q pectm for malr nō est nisi in volūtate. s3 materialr posset eē in alijs actibus. non tñ nisi vt iherosolimita a volūtate. vñ pma cogitatio vt p3 nō iducit pectm: s3 to tiens h3 hō pmas cogitationes quotiens sibi occurrūt di uerfa obiecta et quotiens surgit a fommo. Ad 2^m conce do q pma cogitatio nō est in pte volūtatis: s3 sic com placere cogitatioi et sic acceptare et tenere itellm ibi bñ est in pte volūtatis. Ad 3^m dico q nō segtur cogita tio nō est pū cognita. g nec voluta. nā suffic q act? cogi tatio sit pīs in rōe actus nō in rōne obi cōsiderati: nec recte nec reflexe ad hoc q volūtas velit illā: et placeat sibi in illa. vñ ad hoc q aliqd sit volitū sufficit eius cogi tationē actualr itellctui iherere. Ad vlt^m p3 ex alio articulo qōnis: quō. s. pectm est in cogitatioe.

Ad qōnem

scd3 soluedā. p vidēdū est quō fmo sit in pte volūtatis. 2° quō in ea est malitia. Quātū ad p^m dico. q potētia motiua in boie est i obediētia seruili respēu volūtatis que p politice vo caf disposita. vñ in tñ sibi obedit q nullū mēbzū habi le ad motū nisi sit aridū resistit iherio voluntatis: s3 for mare voces articulatas est act? potētie motie: s3 nō pos sit elici nisi pcedēte actu imaginatiois vel itells. g fmo est in pte volūtatis si lingua nō sit ipedita: s3 disposita ad motū. Quātū ad 2^m dico. q malitia vel pectm in fmoē malr: formalr vō in volūtate. nā recta rō iudicat oēs act? hūanos debere eē recte circūstātionatos recti tudie sibi debita. s. picipata loquēdo de actib? potētia: rū iherioz: s3 actus potētie motiue subest volutari. g o3 eē circūstātionatus et rectus rectitudie sibi debita. vt q trāseat sup mām debitā vt ordinet ad debitū finē: vt. s. edificet pxiū: et q notificet illō qd est iceptu mētis. alr enī eēt mēdaciū. ex defectu igit alicuius circūstātie quā d3 impare voluntas ē pectm et malitia formaliter in voluntate: et maliter in sermone.

Ad primum

argumentū dico. q vsus instri ad fi ne suū l3 in se nō sit formalr malus pōt tñ esse malus malr in qtu iherat in volūtate in q ē malitia formalr vt cū itēdit malū finē. Sāt talis vsus sit fm dictamē recte rōnis nō est in eo malitia aliq mō. Ad 2^m dico. q illa malitia est in voce malr put est si gnificatia. Et cum dicit q ipo ad significandū nullaz qūtatē voci tribuit cōcedo nec aliqū itentionē nec ali quēceptū. vñ nihil val3 qd dicit aliq vōz significā

XLII.

tiua cōtinet in se ceptū rō quē cāt in aio audientis. Si enī B eēt vōz tūc vōz significatia audita mouere pos set itellm audientis fm illā itentionē in qtu. s. est si signi ficatia: et tūc vōz latina significatia moueret itellm qd audientis eā ad ceptū quē expmit. qd falsū est. vñ p hoc q est significatia nlla qūtas sibi in pmiit nec ali quē ceptū in se pōtinet. sic nec i circulo cātur qūtas ali qua de nouo p hoc qd iponit ad significandū vinū. 3° co q vōz significatia solū ē signū rememoratīuū ad placitū. vñ vōz tñ imutat se cū audie? nec h3 cāre i sen su vel in fantasia vel in itellctu nñ ceptū vocis ex se. auditu tñ imutato a voce significatia imutat fantasia et memoria: et rememorat iheri cui tale nomē fuit ipositū: et sic excitat itellm ad cōsiderationē illi rei cui? pū ba buit notitiā. alr. n. nihil moueret nisi res cui iponit pū fuerit sibi nota et qd ad rē illā significandā iponebat: et sic reducit itell3 ad actū. ē itellctionē rei pū note bitua liter: et isto pōt eē malitia i voce vt ē itell3 volūtati.

Ad questionē

3^m soluedā: videndū est pmo vt pū quō opōnes aliarū po tētiarū sunt in pte volūtatis. 2° quō in eis est malitia. Quātū ad p^m dico. q op? accipit in pposito p opatio ne potētiarū iherioz aliarū a potētia motiua ligue: s3. n. sermo sit qdā opus distinguē tñ ptra alia opa: qz s3 illud opus fmonis maxime se h3 bō ciuilitate et politice. Dico g pō motiua ē in pte volūtatis vt supra vi sum est. et s3 potētie sensitiue. et ē vegetatiue qten? de pēdēt a motiua sic potētia vegetatiua qtu ad nutritiā regit appōnē nutritibilis: et s3 appōnē mationes actiui ad pāsiū. et s3 pōtētia gñā est in pte nra. et i ea pōt eē pectm malr i qtu ad actū inordinatū pcedit potē tia motiua q est in pte volūtatis. s3 et qtu ad poten tias sensitiuas quatenus operationes earum dependēt a potentia motiua. vnde Aug. ii. de trini. ca. 6. dicit. q qz operatio palpebrarum necessario requiritur ad visio nem et motus localis palpebrarum obedit anime eate nus visio est in potestate volūtatis. Sed sunt ne b3 potētie aliter i potestate volūtatis q per pncipiū mo tiuum: Dico q sic. inquātū. s. pfectus possunt in actum suum ex hoc q voluntas habet actum suum cir ca idē obiectum. p3 in visū nam stante eadem disposi tione obiecti et oculi potest visus imperari. voluntate vt absqz motu locali intyatur nūc aliquem punctum pfectus qz pū. et hoc in eadēz pāside et infra ean dem basem propter cōpulationē voluntatis. De se cundo dico q malitia est in eis materialiter eodē mo do sicut in alijs. s. sermone et cogitatioe. s. quādō nō sunt cum debitis circūstāntijs elicit et carent rectitudine participata quam debent habere. Ad p^m de apo stolo dico. q illud deb3 itelligi quo ad pmos motus de quibus non videq q sint peccatum: quia pcedunt oēm actuz voluntatis. et nulla ratio culpe est in aliquo pce dente actuz voluntatis. delectationes vero que sunt in voluntate tanqz pmi motus sunt peccatum quādo sunt de obiecto illicito vt quando voluntas delectatur appe titui sensitiui: quia ille non sunt sine actu rationis et vo luntatis pcedente. Si dicas q pmi motus sunt pec cata ex eo q voluntas non puenit: tunc non est pecca tum cōmissionis: sed omissionis: et sic illa opera que sunt peccata formaliter sunt illa opera inte pta. Ad scd3 dico. q appetitus noster in quo conuenimus cūz brutis est liber et rationalis per participationē: non autē per actum suum sed per actum alterius potentie. s. volunta tis qui subest. et ideo potest conuerti ad bonum et auerti a bono. In brutis autē licet sit appetitus sensitiuus non tamē est pā. iherioz in eis sicut in nobis.

Questio

Ad questionem

4^m dicēdū q pmo. nō di uidit hic pectm formalr nec subm pecti formalr. qz h3 ē act. volūtatis et nō cogitatioe pect fmo nec op? exteri? nā ē origiale pectm: qz illd ē soluz i aia: s3 distiguit h3 tñ sub3 mālē pecti. et pōtēt pneri iheri distiguit sub duplici mēbro. s. q qdā ē pectm i actu iherioz qdā cōsistit i actu exteriori. pōtēt pectm cogitatiois. 2° subdiuidit qz s3 tñ locutioz et opōnē. qz locutio maxie puenit hōi vt rōnalr et vt ē bō. qz vt sic ē cōicati uis et sic circūstā. nūc ad iheri exteriorē p duo mēbra: o3 itelligi disto positūne q ad pectm cōmissionis negatiue q ad pectm omissionis in cogitatioe locutioe et ope.

Propterea sciēdū ē pte eē vitia capitalia vel pncipalia vt Gregē. sup Exo. ait. s. inanē gliam. irā. inuidiā. accidiā vel tristitiā. auari tiam. castrimargiā. luxuriā.

Ircā 5^m s. de di. pectm capitaliū ēscien? q ei? solo p3 di. 6. b. vbi qstū fuit p pto ageli. volūtas. n. pūcta appetitui pñti uo nata ē tēdere i delectabilia. alis appetit? maxie i maxia delectabilia et appetibilia p petitiu sensitiuo excellētiōi sic itells pūct? nā ē itelli gere sensibilia. et p? ea q sūt p? sensibilia. volūtas igit nra p pūctiōez sui cū appetitu sensitiuo nata ē tēdere i de lectabilia tali appetitui. et s3 ista delectabilia possēt as si gnari pcta capitalia carnalia: spūalia at s3 illd qd ē de le ctabile volūtati i se nō ē p? ppetitū sensitiuū. pectm aut auaritie nō vt eē hūm ca. ca appetibile vtile ad ordiā ad appetibile s3 se alfero di. pmo. s. ad voluptatē vel bonorē. fm tñ formalr rōez rōtōz ista diuisio p pime bzis nō ē sufficiens: iheri eēt p se accipiēda distinctio pectōz vt ex cāretia vt ex obligatiōe pceptōz: ita q sic ff. x. p. p. pra ita s3 pcta capitalia: et ex oppōne ad virtutes: et de hoc dictum est pdicta di. 6.

Est pterea qdā pecti gen? ceteris grani? et abhoiabi? qd ē pectm i spm? cū. De quo in euāgelio dicitur. Qui peccauerit i spm? scm nō remittetur ei neqz hic neqz in futuro.

Ircā 4. 3. di. i q magis agit d pec cato i spm? cū qtu duo. p vtz volūtas possit peccare i spm? cū. 2° vtū volūtas creata possit peccare ex malitia volēdo aliqd nō oñi sibi sub rōe boni vi i. b. boni simplr vt bōi apparētis et fm qd. Circa p^m arg? q nō. qz q odit me odit et ptez meū. Jo. 15. vbi dicit s3. O3 q pect at i vna psonaz peccat et alia. Jo. 15. Qui diligit me diligit et ptez me us. Itē si pte eē pectm i. s. s. B erit pectm qd oppōit charita ti. qz s3 magis. di. 17. p. li. charitas ē. s. s. et p3 p? Jo. 15. De? charitas ē. s3 charitati oppōit odiū: s3 volūtas nō pōt odi re deū. qz i eo nlla rō mali ē. P. s. si ē aliqd pectm i. s. s. il lud ē irremissibile p3 sniaz saluatoris Mat. 12. S3 nll3 pectm ē irremissibile s3 Aug. p retrac. g nll3 pectm ē i. s. s. Contra est magister in lra.

Respondeo

p vidēdū ē. iō pte eē pectm aliq3 pāse i. s. s. vbi scie? ē q pectm ē auer sio a dō et auersio ad creaturā. i qtu at pectm formalr vt vñualr auertit. dō et i qtu cedit i irreuerētiā alie? psonē sic nō pte auertere ab vna psona qn auertat ab alia vñua liter nec vt sic p3 qd peccat i vna psonā qn peccet alia. S3 si itelligat qd de auersioe actuali poss3 videri eadē rōne q nec auersio actualis poss3 fieri ab vna psona et ni si actualr fieret ab alia. Ar tñ mibi dicit. s. q posset fieri auersio actualis ab vna psona nō ab alia. qd pbat

Prima

80

pmo sic. cū. n. s. tres articuli respiciētes distictē tres p sonas pole ē aliqū errare i vno ar? et nō in alio. et p p3 peccare actualr i vna psonā et nō iher alias. qz bita actuali cōsideratiōe de vna nō o3 q deat de alia. In q3 at psona iherit rē vltimi finis. qz. o oia bōi. iheri illa vt sic pte fieri reuerētia et irreuerētia nō bita cōsideratiōe ad alias pso nas. et B vt facere ecclia: vt p3 i collectis i qb? icludif in fine p dñ3 n33 Jēsu xp3 et. p. n. pmittit p ad quē o3 cōi ter porrigit et i fine subne: tñ mediator i c? noie petit et ozat ecclia. vñ si qd ozādo p. d. n. 3. x. et. itēderet petere i noie trinitatis nihil peteret. qz petit i noie mediatoris q xps ē. vt ē ecclia i ozādo ozat vna psonā et nō alia actua liter. B ē p3 i? hūm. Ueni creator spūs. vbi mltā ponū tur q nō pueniūt nisi spūi scō. vtpota q sit donū et talia. P. magl distiguit psona a psona qd eēntia a psona: qz iter psonas ē oppō relatiua: s3 at iter eēntiā et psonam. S3 pole ē aliqū stare i actu i cōsideratiōe eēntie vñe nihil cogitādo de psona: vt p3 i p3is. et sic cōsiderare eēn tiā nō cōsiderādo psonā iueniet i ea rōez finis et ois bōi: et p3is eēntie vt eēntia ē pōt facere reuerētiā vel irre uerētiā nō faciēdo alicui pso. g pte facere vni pso? nō fa ciēdo alteri. Dices q nō ē s3 de psonis et d pso? et eēn tia: qz pso? sūt correlatiue: et itells nō pte h3re actū circa vñū correlatū qn beat circa aliū. et sic nō pte fieri irreuerētia vñ pso? qn fiat oib? S3 h3 nō val3. qz qstūcūqz sint cor relatiua tñ circa extrema s3 duo act? itells s3 p3 de acci dēte et subo. g. n. itelligit acciō nō p3 itelligit sub3 ead itellectiōe l3 act? pparādi sit vñ. P. s. p. sub rōne pīs nō d3 correlatiue ad. s. s. igit pti pte fieri reuerētia actualr. l3 actualr nō fiat. s. s. s3 sic pole ē q actualr qd peccet i vna psonā nō peccādo i aliā actualr: s3 tñ vñualr nec ē ip3 co gitare de oī cū facit reuerētiā et irreuerētiā vñ. et ita vñua liter facere idē oī. et si eliciat aliq3 opī. erronēā circa vna psonā vñualr elicit circa oēs. qz eaz ē vna bōitas et vna sapia. nō tñ ē necē si actualr peccet i vna q peccet actua liter i aliā. S3 isto? nō accipit pectm i. s. s. vt. s. aliq3 pec cet i ip3 et nō i aliā psonā: s3 d3 pectm i. s. s. nō ppe s3 appropa te. vt qz pectm aliq3 ē d3 appropatū. s. s. s3 q dicitur q bo nitas ē appropata. s. s. iō pectm ex certa malitia d3 eē pec catū i. s. s. pti at appropat pō. iō pectm ex ihermitate d3 ap propriate p ptes: sapia at appropat filio. iō pectm ex igrā ria d3 eē filio. Dico tñ breuiter q oē pectm qd ē i vo lūtate nō pcedēte pūrbatiōe vt pāsiōe nec ex igrātia in rōe ē pectm ex certa malitia: et sic forte peccauit Adaz. qz i eo nō fuit pūrbatio ex pāsiōe pcedēte: nec igrātia: s3 tñ nō oē pectm sic ex malitia et s3 pūrbatiōe volūtati: et igrā tia. S3 ē pectm i. s. s. qz sic pectm i. s. s. nō eēt pectm gñissimū. pectm. n. ex certa malitia pte eē pcepta scde tabule q nō sūt gñissima: qz tñ vñualr auertit a fine. o3 igit vt sit pceptū p? abule. qz tē actualr et formalr auertit ab obo i? pfectissimo et vltio fine. nec ad huc oia pcepta p? tabule s3 i. s. s. qz o3 ad B q sit pectm gñissimū q oppōat actui pfectissimo auersio ad deū. et sic qz act? charitat? vt dile ctio d3 ē act? pfectissim? auersio ad deū si b3ret opp? s. odiū d3 B eēt max? pectm. S3 nō credo q tal act? charita tia beat opp? actū dñi. qz d3 nō pte odiri ab aliq volūta te. vt dixi i 4. g pectm i. s. s. nō ē odiū d3. qz formalr nō pte odiri. cū igit p d3lectōez d3 act? pfectissim? q volūtas tē dit i deū sit act? spei op? ei? erit pectm gñissim? et B ē pectm despātiōis siue obstātiōis i malo cū despātiōe: et pposi to nō pte d3. B ē pectm i. s. s. et s3 B ad pectm i. s. s. regrit tria. s. q sit ex certa malitia. q sit pceptū p? tab. et q sit act? oppōit pfectissim? actui auersio. et B mō pectm i. s. s. et final ipnia: nō qz hō d3cedit s3 pnia: s3 qz b3 ppositū d nūq pte d3. et o3 ex despātiōe. et sic d3 Aug. d3 si ad p. p. pssimi bōi cōcidit in h pectm: vt p3 de Layn. g dixit

Distinctionis

Ben. 4. Maior est iniquitas mea quam veni merere. credi dit. n. misericordia dei est minoris suo delicto: et mia dei est bonitas quam appropos. f. s. r. id est p. m. i. f. s. v. p. in lra. Eodem modo Judas Math. 26. et ponit i lra. c. p. Est at p. m. h. assignatio: de q. dicit Aug. lra. de ser. d. m. i. m. te. q. Ju das desperans facilius cucurrit ad laqueum quam humiliter ve nias peteret: et de numero isto fuit Achitophel ille. C. d. f. aut p. m. h. irremissibile non simplr. v. n. f. m. magis i lra. B. p. m. n. d. remitte. B. nec i fumo q. n. h. p. m. i. a. comi tem: s. B. p. m. i. t. cuilibz p. m. o. m. o. t. a. l. i. U. e. p. m. h. o. c. p. m. i. d. f. irremissibile eo m. o. q. nullus aliud p. m. i. d. f. irremissi bile d. m. p. l. r. C. d. m. o. q. nullus p. m. i. aliud opponit di recte p. m. i. remissionis in remittente nisi istud: q. B. solu di recte aufert a deo m. i. a. z. q. e. p. m. i. remittendi p. m. i. a. z. n. o. d. at sibi nisi iusticia: et B. h. z. i. q. u. a. t. u. e. c. u. d. e. s. p. a. t. i. o. e. t. a. l. i. s. n. d. e. f. i. d. i. t. z. d. e. s. p. a. t. d. e. m. i. a. d. e. i. C. d. z. q. c. o. r. r. u. p. t. d. i. s. p. o. n. e. m. a. d. r. e. m. i. s. s. i. o. n. e. i. e. o. c. u. i. d. z. r. e. m. i. t. t. i. t. q. s. i. c. d. e. m. e. i. 4. p. m. i. d. i. s. p. o. s. i. t. i. u. m. a. d. r. e. m. i. s. s. i. o. n. e. p. m. i. i. n. p. e. t. o. r. e. e. a. l. i. q. u. i. s. d. i. s. p. l. i. c. e. t. i. a. d. p. e. t. o. c. u. i. p. u. e. r. s. i. o. e. a. d. d. e. u. m. h. o. c. a. t. p. m. i. i. q. u. a. t. u. h. z. p. p. o. s. i. t. u. d. e. n. o. p. e. n. i. t. e. d. o. i. n. t. a. l. i. o. b. s. t. i. a. t. o. t. o. l. l. i. t. o. e. t. a. l. e. d. i. s. p. o. s. i. t. i. u. m. C. d. p. m. i. p. z. p. p. r. e. d. i. c. t. a. q. n. o. n. p. o. t. q. s. d. i. l. i. g. e. r. e. n. e. c. o. d. i. r. e. v. n. a. p. s. o. n. a. n. i. s. i. v. t. u. a. l. r. d. i. l. i. g. a. t. y. e. l. o. d. i. a. t. a. l. i. a. p. o. t. t. n. a. c. t. u. a. l. i. t. e. r. d. i. l. i. g. e. r. e. v. n. a. n. o. d. i. l. i. g. e. d. o. a. c. t. u. a. l. i. a. z. C. d. z. m. i. e. t. p. z. m. i. i. n. q. o. n. i. s. s. o. l. o. n. e. q. i. l. l. u. d. p. m. i. e. s. t. p. n. c. i. p. a. l. r. z. s. p. e. z. z. p. o. t. s. i. c. o. f. f. e. i. t. i. a. s. i. t. e. n. e. a. t. o. p. i. m. a. g. i. s. d. e. c. h. a. r. i. t. a. t. e. C. d. z. m. i. p. z. q. u. o. m. o. d. o. e. s. t. i. r. r. e. m. i. s. s. i. b. i. l. e.

Voluntas creata possit peccare ex malitia volendo aliqd n ostē sum sibi sub rōne boni veri. i. boni simplr vel boni apparentis et fm qd. Et hic dī q nō fm auctōis Diony. 4. d. vi. no. nullus opat ad ma lū aspiciēs. C. s. z. hoc qz tūc vī q voluntas creata non possz tēdere in oīm sub aliq rōne sub q nō possz tēdere voluntas dīna. voluntas. n. dīna pōt tēdere i oē bonū sub/ strātū illi deformati. l. z nō illā rōnē malicie pcomitā tem. Et si pcedat q oē volibile ab vna voluntate sit voli bile ab alia: qz oīs voluntas hz obz eq cōe: nō tñ illud qd est ordiate voluntas ab vna voluntate e ordiate voluntas ab alia: qz ordinatū velle nō est ex solo obo: s. ex pueniētia acti. z oī circa illaz potētia. pōt. n. puenire vni voluntati aliq acti. circa aliqd oīm q nō cōuenit alteri. C. Aliter arguit i illā op. qz apphēdat odiū dei ab aliq potentia itellectiua creata nō errāt: nec p. n. s. oīdēte illud sub rōne boni s. tñ mali: s. voluntas pōt istud velle p. p. p. o. s. i. t. t. qz nulla ē bonitas i isto actu. z i ipso actu volēdi. Si assignat aliq bonitas p. p. actū volēdi B nō ē in obp. p. c. d. i. t. actū: s. ē i ipso vī segt actūz volēdi. C. Si aut nō pōt i illud malū oīfuz nisi sub aliq rōne boni z nō mali. g. vel simplr nō pōt i illud vel oī rōnē eē execatā p. s. na turalr: qd vī iconueniēs. z i illud stāte rōne p. l. i. z p. t. i. c. u. l. a. r. i. z. C. Si tenet i ista. q. q. sic facile ē distinguere pec catū i. s. f. ab alijs p. c. t. i. s. voluntas. n. qz p. i. u. c. t. a. ē appetitui sensitino nata est delectari sibi. z i o peccās occasionali ter ex inclinatōe appetit. sensitini ag. nū delectabile pec cat ex passiōe: qd p. m. i. ex i. f. i. r. m. i. t. a. t. e. s. i. u. e. ex i. p. o. t. e. t. i. a. z. est appropate i p. r. e. z. c. u. i. a. t. t. r. i. b. u. i. t. p. o. t. e. n. t. i. a. i. p. s. a. ē a. g. i. t. p. c. o. g. n. i. t. i. o. e. z. i. t. e. l. l. e. c. t. u. a. l. e. z. i. o. r. o. n. e. e. r. r. a. t. e. i. p. a. r. e. c. t. e. n. v. u. l. t. z. p. m. i. e. i. ex e. r. r. o. r. e. r. o. n. i. s. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. p. m. i. e. x. i. g. n. o. r. a. n. t. i. a. z. ē. s. i. l. i. u. c. u. i. a. t. t. r. i. b. u. i. t. s. a. p. i. a. q. u. i. a. u. t. v. o. l. u. n. t. a. s. a. g. i. t. f. m. s. e. e. x. l. i. b. t. a. t. e. s. u. a. n. o. e. x. d. e. l. e. c. t. a. d. o. a. p. p. e. t. i. t. u. i. s. e. n. s. i. t. i. u. o. n. e. q. u. e. x. e. r. r. o. r. e. r. o. n. i. s. z. i. s. t. u. d. q. r. e. c. t. e. e. x. m. a. l. i. c. i. a. z. a. p. p. o. s. i. t. a. t. e. s. i. f. c. u. i. a. p. p. o. s. i. t. a. t. e. b. o. n. i. t. a. s. s. i. t. n. o. p. o. t. v. o. l. u. n. t. a. s. c. r. e. a. t. a. p. o. s. s. e. v. e. l. l. e. m. a. l. u. z. s. u. b. r. o. n. e. m. a. l. i. a. d. h. u. c. p. o. t. a. s. s. i. g. n. a. r. i. p. e. t. m. i. e. x. p. e. r. t. a. m. a. l. i. t. i. a. q. u. i. v. o. l. u. n. t. a. s. e. x. l. i. b. e. r. t. a. t. e. s. u. a. a. b. s. q. p. a. s. s. i. o. e. i. n. a. p. p. e. t. i. t. u. s. e. n. s. i. t. i. u. o. z. e. r. r. o. r. e. i. r. o. n. e. p. e. c. c. a. t. i. b. i. n. e. s. t. p. l. e. n. i. s. s. i. m. a. r. o. p. e. t. i. q. z. n. i. b. i. l. a. l. i. u. d. ē. a. v. o. l. u. n. t. a. t. e. a. l. l. i. c. i. e. s. e. a. d.

Borhan. lib. 2. di. 34. ar. 1. q. 3.

XLIUI.

malū: s. ex pura libertate sine alia occasione extrinseca eligit sibi malū velle: nō tñ ex malitia ita q voluntas sic peccās tendat in malū inquantū malū. C. Post p. d. c. a. p. s. i. d. e. r. a. t. i. o. e. s. i. g. n. i. u. m. o. c. c. u. r. r. i. t. v. t. z. p. e. c. c. a. d. i. p. o. t. e. r. i. a. s. i. t. a. d. e. o. v. e. l. a. n. o. b. i. s. I. n. f. r. a. C. s. z. p. l. i. b. i. c. o. r. r. u. p. t. i. o. n. i. s. i. d. u. b. i. t. a. t. e. r. i. n. o. n. s. t. r. a. t. q. p. t. a. s. m. a. l. i. a. d. e. o. ē. a. q. u. o. e. s. t. o. i. s. p. t. a. s. A. l. i. r. n. a. p. l. i. u. s. N. o. ē. p. t. a. s. n. i. i. a. d. e. o. N. o. n. o. ē. p. t. a. t. e. b. o. n. i. t. m. i. s. z. z. m. a. l. i. i. t. e. l. l. i. g. i. o. z. C. u. p. i. l. a. t. o. ē. t. v. e. r. i. t. a. s. d. i. c. a. t. N. o. h. a. b. e. r. e. s. i. n. m. e. p. t. a. t. e. m. n. i. s. i. d. a. t. u. m. e. s. s. e. t. t. i. b. i. d. e. s. u. p. e. r.

Verō circa deo. vī q nō fm Ansel. de l. ar. posse pec care nō ē libtas nec ps libtatis. f. ex B. q. l. i. a. ē. a. d. e. o. n. o. ē. p. t. a. s. a. b. e. o. p. e. c. c. a. d. i. s. z. n. e. s. t. a. d. e. o. p. B. q. a. l. i. q. d. a. l. i. u. d. a. l. i. b. a. r. b. ē. a. d. e. o. g. n. u. l. l. o. ē. a. d. e. o. C. C. o. t. r. a. m. a. g. i. s. a. d. d. u. c. i. t. i. l. r. a. a. u. c. t. o. r. i. t. a. t. e. s. c. z. z. a. l. l. e. g. a. t. p. a. u. l. u. a. d. p. o. i. z. v. o. i. v. u. l. t. q. n. i. e. s. t. p. t. a. s. n. i. s. i. a. d. e. o. C. R. n. o. a. u. t. p. o. t. e. r. i. a. p. e. c. c. a. d. i. d. i. c. i. t. i. m. e. d. i. a. t. u. o. r. d. i. n. e. a. d. a. c. t. u. p. e. c. c. a. d. i. a. u. t. o. i. c. i. p. m. f. u. n. d. a. m. t. u. h. o. r. d. i. s. r. o. n. e. q. u. i. b. i. s. i. l. l. u. d. o. f. p. o. t. e. n. s. p. e. c. c. a. r. e. C. S. i. p. m. o. a. u. t. o. r. d. o. e. a. d. a. c. t. u. s. u. b. s. t. r. a. t. u. d. e. f. o. r. m. i. t. a. t. i. a. u. t. a. d. i. l. l. a. d. i. s. f. o. r. m. i. t. a. t. e. q. ē. i. a. c. t. u. S. i. p. i. l. l. e. o. r. d. o. ē. a. d. o. f. i. c. z. v. t. r. u. q. e. x. t. r. e. m. u. o. r. d. i. s. z. a. d. i. l. l. u. d. e. t. i. a. s. u. b. s. t. r. a. t. u. d. e. h. z. p. o. t. e. n. t. i. a. q. i. p. s. e. i. l. l. u. d. c. a. s. a. n. o. t. u. z. v. o. l. u. n. t. a. s. c. r. e. a. t. a. f. m. v. n. a. o. i. d. i. z. C. z. m. o. i. s. t. e. p. r. o. d. a. d. p. e. c. c. a. r. e. n. i. b. i. l. ē. s. i. c. t. e. r. m. i. n. i. s. p. e. c. c. a. r. e. n. i. b. i. l. ē. z. i. o. n. o. ē. a. d. o. s. i. a. u. t. l. o. g. i. m. u. r. d. f. u. n. d. a. m. t. o. h. o. r. d. i. s. d. o. q. z. a. l. l. q. d. p. o. s. i. t. i. u. m. e. s. t. f. u. n. d. a. m. t. u. i. l. l. i. o. r. d. i. s. v. t. r. o. q. m. o. s. u. m. p. t. i. s. i. c. n. e. i. p. o. t. e. r. i. a. p. a. s. s. i. u. i. s. i. d. ē. p. r. i. m. u. m. s. u. b. m. b. i. t. u. s. z. p. u. a. t. o. i. s. i. t. a. p. o. t. e. r. i. a. a. c. t. i. u. a. l. i. b. a. d. e. f. e. c. t. i. b. i. l. i. s. ē. i. m. e. d. i. a. t. u. s. u. b. m. a. g. e. d. o. z. d. e. f. i. c. i. e. d. o. o. p. p. o. s. i. t. o. z. a. g. e. d. o. q. d. e. z. r. e. c. t. i. t. u. d. i. s. d. e. f. i. c. i. e. d. o. a. t. p. e. t. i. z. i. s. t. u. d. a. b. s. o. l. u. t. u. ē. p. p. a. p. o. t. e. r. i. a. r. e. s. p. e. c. u. v. t. r. i. u. s. q. e. o. m. o. q. p. o. t. e. r. i. a. p. o. t. e. s. t. e. e. r. e. s. p. e. c. u. c. o. r. p. s. e. f. f. e. c. t. i. u. e. z. e. f. f. e. c. t. i. u. s. B. m. o. p. o. t. e. r. i. a. p. e. c. c. a. d. i. ē. a. d. e. o. B. ē. i. l. l. a. n. ā. q. h. i. s. ē. p. o. t. e. s. p. e. c. c. a. r. e. p. o. t. e. s. q. d. ē. n. o. e. f. f. i. c. i. e. d. o. s. z. d. e. f. i. c. i. e. d. o. c. u. i. s. i. d. e. f. i. c. i. e. r. e. i. s. t. u. d. p. o. s. i. t. i. u. m. ē. p. r. i. m. a. r. o. C. E. t. s. i. o. b. y. c. i. t. q. v. o. l. u. n. t. a. s. s. e. m. p. d. e. f. i. c. i. q. u. a. t. u. ē. e. x. n. i. b. i. l. o. n. o. p. a. l. i. q. d. p. o. s. i. t. i. u. m. i. e. a. C. B. e. e. d. e. f. e. c. t. i. b. i. l. e. i. e. ē. v. i. b. i. l. e. i. n. i. b. i. l. c. o. s. e. g. o. e. m. c. r. e. a. t. u. r. a. q. z. e. x. n. i. b. i. l. o. s. z. e. ē. s. i. c. d. e. f. e. c. t. i. b. i. l. i. s. p. e. c. c. a. d. o. ē. p. p. r. i. u. h. u. i. c. n. ā. e. z. p. e. g. e. t. e. a. r. o. n. e. q. b. e. c. p. a. s. p. e. c. i. f. i. c. a. q. p. o. t. e. e. p. n. o. p. o. s. i. t. o. z. a. g. e. d. o. s. z. d. e. f. i. c. i. e. d. o. C. A. d. A. n. s. e. l. d. i. c. o. q. l. i. b. t. a. s. a. b. s. o. l. u. t. e. ē. p. f. e. c. t. i. o. s. i. m. p. l. r. v. n. f. o. r. m. a. l. r. p. o. n. i. t. i. d. e. o. f. z. p. d. e. l. i. b. t. a. s. i. n. o. b. i. s. ē. l. i. m. i. t. a. t. a. p. o. t. t. n. c. o. n. s. i. d. e. r. a. r. i. f. m. r. o. n. e. c. i. u. s. f. o. r. m. a. l. e. s. i. n. e. i. l. l. a. l. i. m. i. t. a. t. o. e. z. t. u. c. n. ē. p. f. e. c. t. i. o. l. i. m. i. t. a. t. a. s. z. p. f. e. c. t. i. o. s. i. m. p. l. r. C. E. x. e. p. l. u. s. a. p. i. a. ē. p. f. e. c. t. i. o. s. i. m. p. l. r. i. l. l. i. z. z. r. o. a. b. s. o. l. u. t. e. ē. i. n. n. o. b. i. s. n. o. t. n. i. s. i. c. f. z. c. u. l. i. m. i. t. a. t. o. e. i. t. a. q. s. a. p. i. e. t. i. a. n. r. a. i. c. l. u. d. i. t. o. u. z. q. u. o. z. a. l. t. e. z. ē. p. f. e. c. t. i. o. s. i. m. p. l. r. a. l. t. e. r. u. n. o. i. t. a. d. i. c. o. q. h. y. d. i. u. t. a. s. h. o. p. e. i. q. ē. i. n. n. o. b. i. s. i. c. l. u. d. i. t. l. i. b. t. a. t. e. q. ē. p. f. e. c. t. i. o. s. i. m. p. l. r. s. z. n. o. e. a. z. s. o. l. a. s. z. c. u. l. i. m. i. t. a. t. i. o. e. q. l. i. m. i. t. a. t. i. o. n. o. ē. p. f. e. c. t. i. o. s. i. m. p. l. r. r. o. n. e. p. m. i. n. o. p. u. e. n. i. t. s. i. b. i. p. e. c. c. a. r. e. p. o. s. s. e. n. e. c. ē. f. u. n. d. a. m. t. u. p. r. i. m. u. h. o. r. d. i. s. a. d. d. e. f. i. c. i. e. r. e. a. c. t. u. a. l. r. s. z. r. o. n. e. s. c. o. i. C. I. t. a. i. g. e. x. p. o. n. e. d. a. ē. a. u. c. t. a. s. A. n. s. q. z. p. o. s. s. e. p. e. c. c. a. r. e. n. i. l. l. e. l. i. b. t. a. t. i. s. v. t. l. i. b. t. a. s. e. s. t. p. f. e. c. t. i. o. s. i. m. p. l. r. n. e. c. a. l. i. u. d. p. b. a. t. r. o. s. u. a. p. B. q. n. o. e. s. t. i. d. e. o. S. i. a. u. t. a. c. c. i. p. i. a. t. i. s. t. a. l. i. b. t. a. s. c. ā. t. a. f. m. o. r. d. i. n. e. s. u. u. a. d. h. u. c. n. o. ē. a. l. i. q. d. e. i. s. v. t. p. i. e. f. i. d. a. m. t. u. p. r. i. m. u. h. o. r. d. i. s. ē. a. l. i. q. d. i. p. s. i. S. i. c. u. t. a. t. i. s. p. t. a. s. ē. a. l. i. q. d. e. n. s. p. o. s. i. t. i. u. m. i. t. a. ē. a. d. e. o. q. u. i. e. x. i. p. o. z. i. i. p. o. z. i. p. s. s. u. t. o. i. a. I. p. i. b. o. n. o. z. z. g. l. i. a. i. s. e. c. l. a. s. s. e. c. u. l. o. z. A. m. e.

Explicit scriptū sup z. sniaz subtiliss. doctoris Joānis Duns Scoti ordinis minor. a f. r. e. philippo de Bagna canalle sacre theologie p. f. e. s. s. o. r. e. c. l. a. r. i. s. s. i. m. o. e. m. e. d. a. t. u.

Tabula

Reat. 3ez r. ruz. DI. I. i. C. Utrū p. n. a. causa litas respectu oium canabiliū d. necessitate sit in tribus personis. z. Utrū de? possit a. quid creare. 3. Utrū sit possibile d. i. p. d. u. c. e. a. l. i. q. d. a. l. i. u. d. a. s. i. n. e. p. n. c. i. p. i. o. 4. Utrū creat. āgeli. i. d. e. a. n. g. l. o. 5. Utrūz relatio creature a. d. e. u. z. sit idem fundam. 6. Utrū āgls z. a. i. a. d. i. s. t. i. n. c. t. i. s. p. e. C. De angelica creatura. DI. II. i. C. Utrū i. e. x. p. t. i. a. a. c. t. u. a. l. i. a. n. g. e. l. i. sit aliqua successio f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. z. Utrū aliqd mēsur. s. e. x. p. t. i. a. āgeli v. e. l. c. i. o. u. r. a. t. i. o. n. e. s. i. t. r. e. l. i. t. e. r. a. l. i. u. d. a. b. e. i. u. s. e. x. i. s. t. e. t. i. a. 3. Utrū oīz e. u. e. r. n. o. z. s. i. t. v. i. c. u. i. 4. Utrū opō āgeli mēsur. e. t. u. o. 5. Utrū āngelus sit in loco. 6. Utrū āngelus regat d. e. t. e. r. m. i. n. u. l. o. c. u. i. t. a. q. n. o. i. m. a. i. o. r. i. v. t. m. n. o. z. i. p. o. s. s. i. t. e. e. s. z. p. e. i. s. e. i. n. o. l. o. c. o. 7. Utrū āngelus possit esse in plur. ribus locis s. i. m. u. l. 8. Utrūz duo āngeli p. t. n. t. e. s. s. e. i. n. e. o. d. e. m. l. o. c. o. 9. Utrū āngelus p. o. n. i. t. n. o. n. e. i. d. e. l. o. c. o. a. d. l. o. c. u. m. m. o. t. u. i. n. u. o. 10. Utrū āngelus possit se mouere. 11. Utrū āgls possit moueri i. i. s. t. a. t. i. 12. Utrū āngls possit ab e. x. t. r. e. o. i. e. x. t. r. e. m. o. u. e. r. i. i. p. r. a. s. e. u. d. o. m. e. C. Ecce ostensus est. DI. III. i. C. Utrū i. l. i. s. s. u. b. e. x. p. s. e. s. i. u. e. e. x. n. ā. s. u. a. s. i. t. i. d. i. d. u. a. v. t. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. 2. Utrū s. u. b. a. i. m. ā. a. l. i. q. d. p. o. s. i. t. i. u. m. i. n. t. r. i. n. s. e. c. u. i. t. d. e. s. e. i. d. i. d. u. a. 3. Utrū s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. m. ā. l. i. a. a. c. t. u. a. l. e. e. x. i. s. t. i. t. z. s. i. t. i. n. d. i. u. i. d. u. a. v. e. l. r. a. t. i. o. i. d. i. u. i. d. u. a. n. e. a. l. i. q. d. a. l. i. u. d. 4. Utrū s. u. b. a. m. ā. l. i. s. s. i. t. p. e. r. o. u. a. t. i. t. a. t. e. z. i. n. d. i. u. i. d. u. a. v. e. l. s. i. n. g. u. l. a. r. i. a. 5. Utrū s. u. b. a. m. ā. l. i. s. s. i. t. b. e. c. z. i. n. d. i. u. i. d. u. a. p. e. r. m. a. t. e. r. i. ā. 6. Utrū s. u. b. a. m. ā. l. i. s. s. i. t. i. d. i. u. i. d. u. a. p. a. q. u. a. e. a. t. e. p. o. s. i. t. i. u. a. p. s. e. d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. e. n. ā. z. a. d. s. i. n. g. u. l. a. r. i. t. e. m. 7. Utrū sit possibile plures āng. los esse in ead. m. s. p. e. c. i. e. 8. Utrū āngelus possit se cognosce re p. e. s. s. e. n. t. i. ā. i. t. a. q. e. s. s. e. n. t. i. ā. s. i. t. s. i. b. i. r. a. t. i. o. c. o. g. n. o. s. c. e. n. d. i. 9. Utrū āngelus habeat notitiam nālē d. i. s. t. i. c. t. ā. e. s. s. e. n. t. i. e. d. i. u. i. n. e. 10. Utrū āngelus ad B. q. c. o. g. n. i. s. c. a. t. g. d. i. t. a. t. e. s. c. r. e. a. t. a. s. a. l. i. a. s. a. s. e. r. e. g. r. a. t. u. r. n. e. c. p. b. e. a. t. p. p. a. s. z. d. i. s. t. i. n. c. t. a. s. r. o. n. e. s. c. o. g. n. o. s. c. e. d. i. e. a. s. 11. Utrū āngeli possint p. f. i. c. i. e. r. e. a. c. c. i. p. i. e. n. d. o. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. a. r. e. b. u. s. C. Post hoc vidēdū est. DI. III. i. C. Utrū i. t. e. r. a. t. i. o. n. e. z. b. r. i. t. u. n. ē. āgeli boni fuerit aliq. m. o. z. a.

C. Post B. consideratio. DI. i. C. Utrū āngelus p. n. s. m. e. r. u. e. r. i. t. b. e. a. t. i. s. i. n. e. q. a. c. c. e. p. e. r. i. t. z. Utrū āngeli boni fuerint beati in p. m. o. s. t. a. n. t. i. i. u. e. c. r. e. a. t. i. o. n. i. s. z. āngeli mali miseri. C. Preterea sciri oportet. DI. VI. i. C. Utrum āngelus potuerit ap. p. e. t. e. r. e. e. q. u. a. l. i. t. a. t. e. m. d. e. i. z. Utrum formaliter p. m. i. p. e. c. c. a. t. u. z. āngeli fuerit superbia. C. Supra dictū ē q. āgeli. DI. VII. i. C. Utrūz malus āngelus nēcio v. e. l. i. t. m. a. l. u. m. C. Solet ē. i. q. o. n. e. v. s. a. r. i. DI. VIII. i. C. Utrū āngelus possit assume. r. e. c. o. r. p. i. q. e. x. t. e. a. t. o. p. a. v. i. t. e. C. Post p. d. i. c. t. a. s. u. p. e. r. d. i. c. t. a. DI. IX. i. C. Utrū āngelus superior possit i. n. u. m. i. n. a. r. e. i. n. f. e. r. i. o. r. e. m. z. Utrum āngelus possit loqui i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. a. l. i. t. e. r. a. l. t. e. r. i. C. Hoc ē. i. n. u. e. s. t. i. g. a. d. u. DI. X. i. C. Utrū oēs āngeli mittant. C. Illud quocq. sciēdū ē. DI. XI. i. C. Utrū āngelus custodiēs h. o. m. i. n. ē. p. o. s. s. i. t. e. f. f. e. c. t. i. u. e. a. l. i. q. d. c. a. u. s. a. r. e. i. n. i. t. e. l. l. e. c. t. u. a. l. i. t. e. r. h. o. i. s. c. u. s. t. o. d. i. t. i. C. Utrū āngelicē nāe. DI. XII. i. C. Utrū i. n. s. u. b. a. g. n. ā. b. i. l. i. z. c. o. r. r. u. p. t. i. l. i. s. i. t. a. l. i. q. u. a. e. n. t. i. t. a. s. p. o. s. i. t. i. u. a. r. e. a. l. i. t. e. r. d. i. s. t. i. n. c. t. a. a. f. o. r. m. a. z. Utrū p. a. l. i. q. u. a. p. o. t. e. n. t. i. ā. m. ā. p. o. s. s. i. t. e. s. s. e. s. i. n. f. i. c. f. o. r. m. a. C. Prima autem distinctionis ope. ratio. DI. XIII. i. C. Utrū lux gignat lumen tanq. p. p. r. i. a. z. s. p. e. m. s. e. n. s. i. b. i. l. e. s. u. i. C. Dixit quod deus. DI. XIII. i. C. Utrū corpus celeste sit essen. tia simplex. z. Utrū aliquod celum sit mobile aliud a celo stellato. 3. Utrū stelle agāt i. b. e. c. i. n. f. e. r. i. o. r. a. z. C. Dixit et d. p. d. u. c. a. t. a. q. DI. XV. i. C. Utrū elemēta remaneant in m. i. x. t. o. i. n. a. c. t. u. f. m. b. s. t. a. t. i. ā. C. Utrū tamē bec. DI. XVI. i. C. Utrū imago trini i. a. i. a. r. o. a. l. i. cō. s. i. s. t. a. t. i. t. i. b. i. t. r. i. b. o. t. e. m. f. a. l. s. q. d. i. c. t. i. C. Dic de origine aie. DI. XVII. i. C. Utrū anima ade fuerit crea. ta i. n. c. o. r. p. o. r. e. z. C. Utrū paradissus sit locus cō. u. e. n. i. ē. s. h. a. b. i. t. a. t. i. o. n. i. h. u. m. a. n. e. C. In eodē q. s. p. a. d. i. s. o. DI. XVIII. i. C. Utrū i. n. m. ā. s. i. t. a. l. i. q. r. o. s. e. m. i. a. l. i. s. a. d. f. o. r. m. ā. n. ā. l. r. e. d. u. c. e. d. ā. C. Solent etiā queri plura de homi. nis statu. DI. XIX. i. C. Utrū i. n. s. t. a. t. u. i. n. o. c. ē. t. i. e. b. e. s. e. m. u. s. c. o. r. p. o. r. a. i. m. o. r. t. a. l. i. a. z. Utrū filij p. c. r. e. a. t. i. i. s. t. a. t. u. i. n. o. c. ē. t. f. u. i. s. s. e. s. t. a. t. i. p. f. i. r. m. a. t. i. i. i. u. s. t. i. t. i. a. C. Post hoc vidēdū est. DI. XX. i. C. Utrū i. n. s. t. a. t. u. i. n. o. c. ē. t. i. e. f. u. i.

illi soli i. s. t. i. g. n. u. c. s. u. t. e. l. e. c. t. i. z. Utrū filij i. n. s. t. a. t. u. i. n. o. c. ē. t. i. e. c. r. e. u. i. s. s. e. n. t. i. c. o. r. p. e. z. s. c. i. e. n. t. i. a. C. Videns q. diaboli. DI. XXI. i. C. Utrū p. n. i. p. m.

Alp. Juan de Galarri Menor en
las: m. en Villaguer. 28p.

Aut lib. es. Francisco
quodamque...

[Faint, mostly illegible text in two columns, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

